

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

**GAGAUZ TÜRKÇESİNİN “ANA SÖZÜ” GAZETESİNDEKİ SÖZ
VARLIĞI (2012-2016)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUHAMMET MUSTAFA KAYA

KOCAELİ, 2018

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

**GAGAUZ TÜRKÇESİNİN “ANA SÖZÜ” GAZETESİNDEKİ SÖZ
VARLIĞI (2012-2016)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUHAMMET MUSTAFA KAYA

DOÇ. DR. KENAN ACAR

KOCAELİ, 2018

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

**GAGAUZ TÜRKÇESİNİN “ANA SÖZÜ” GAZETESİNDEKİ SÖZ
VARLIĞI (2012-2016)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tezi Hazırlayan: Muhammet Mustafa KAYA

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 17012018/02

Jüri Başkanı: Prof. Dr. Adnan Rüştü KARABEYOĞLU

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Mehmet Mehdi ERGÜZEL

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Kenan ACAR

KOCAELİ, 2018

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖZET	VII
ABSTRACT	VIII
ÖNSÖZ	IX
GİRİŞ	1

I. BÖLÜM

GAGAUZ TÜRKÇESİNİN ANA SÖZÜ GAZETESİNDEKİ SÖZVARLIĞI

1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI.....	5
1.1.1. Yiyecek Adları.....	5
1.1.2. İçecek Adları.....	6
1.2. AKRABALIK VE AİLE İLİŞKİLERİ ADLARI.....	6
1.3. SAYI ADLARI.....	7
1.4. MADDÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER	7
1.4.1. Bitki (Flora) Adları	7
1.4.2. Hayvan (Fauna) Adları.....	8
1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları.....	8
1.4.4. Giysi Adları (Ayakkabı, Kozmetik Ürünler, Süs ve Aksesuarlar).....	9
1.4.5. Tabiat Olayları, İklim ve Hava ile İlgili Sözler	10
1.4.6. Coğrafya Adları	10
1.4.6. Renk Adları ve Tonları, Boya ve Kokularla İlgili Sözler.....	10
1.4.7. Millet Adları	11
1.4.8. Meslek ve Meşguliyet Adları.....	11
1.4.9. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler.....	12
1.4.10. Unvan Adları	13
1.4.11. Yerleşim Birimleri ve Yapılar	13
1.4.12. Mevsim, Ay ve Gün Adları	14
1.4.13. Müzikle İlgili Sözler	15
1.5. MANEVÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER.....	16
1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler.....	16
1.5.2. Gelenek ve Göreneklerle İlgili Sözler.....	17

1.5.3.	Soyut Kavramlarla İlgili Sözcükler	18
1.5.4.	Mitolojik Kavramlarla İlgili Sözcükler.....	18
1.6.	GAGAUZ TÜRKÇESİNİN YAZI DİLİNDEKİ DİĞER LEHÇE VE AĞIZLARA AİT SÖZLER.....	19
1.7.	DEYİMLEŞMİŞ İFADELER	19
1.8.	EŞ ANLAMLI KELİMELELER	20
1.9.	ÖZEL ADLAR	21
1.9.1	Yer Adları.....	21
1.9.2.	Devlet Adları	22
1.9.3.	Dil Adları.....	23
1.9.4.	Yazar Adları	23
1.10.	GRAMATİK KATEGORİLER.....	23
1.10.1.	Fiiller.....	23
1.10.2.	Birleşik Fiiller.....	24
1.10.3.	Sıfatlar	25
1.10.4.	Zamirler.....	26
1.10.5.	Zarflar.....	27
1.10.6.	Bağlaçlar.....	27
1.10.7.	Ünlemler.....	28
1.10.8.	Edatlar	28
1.11.	KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER	28
1.11.1	Ağaç İşleri / Metalbilim.....	28
1.11.2.	Akademik Hayat	28
1.11.3.	Askerlik	28
1.11.4.	Basın-Yayın.....	29
1.11.5.	Bilgisayar-Bilişim.....	29
1.11.6.	Biyoloji.....	29
1.11.7.	Coğrafya	29
1.11.8.	Çevrebilim.....	29
1.11.9.	Dilbilgisi ve Dilbilimi	29
1.11.10.	Din.....	30
1.11.11.	Doküman	30
1.11.12.	Edebiyat ve Söz Sanatı.....	31
1.11.13.	Eğitim.....	31

1.11.14. Felsefe	31
1.11.15. Fizik	31
1.11.16. Gökbilim.....	32
1.11.17. Güzel Sanatlar.....	32
1.11.18. Halkbilim.....	32
1.11.19. Hukuk.....	32
1.11.20. İktisat.....	32
1.11.21. İletişim.....	33
1.11.22. Jeoloji.....	33
1.11.23. Kentbilim.....	33
1.11.24. Kimya.....	33
1.11.25. Kütüphanecilik.....	33
1.11.26. Sinema-Televizyon ve Tiyatro.....	33
1.11.27. Kültürbilim	34
1.11.28. Matematik.....	34
1.11.29. Müzik	34
1.11.30. Ruhbilim.....	34
1.11.31. Sinema ve Televizyon.....	34
1.11.32. Siyaset	35
1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim.....	35
1.11.34. Spor	35
1.11.35. Tarih.....	36
1.11.36. Teknoloji	36
1.11.37. Tıp.....	36
1.11.38. Tiyatro.....	36
1.11.39. Ulaşım	36
1.11.40. Uluslararası İlişkiler.....	37
1.11.41. Yönetim.....	37
1.11.42. Yöntembilim.....	37
1.11.43. Zanaat.....	37
1.11.44. Ziraat	37
1.11.45. Zooloji.....	38

II. BÖLÜM
ANA SÖZÜ GAZETESİNDEKİ ALINTI SÖZLER

2.1. TEK DİLDEN ALINAN KELİMELER.....	38
2.2. FARKLI DİLLERİN KELİME VE EKLERİYLE OLUŞTURULAN SÖZLER	50
2.2.1. KELİMELER.....	50
2.2.2. KELİME GRUPLARI.....	52
2.2.2.1. TAMLAMALAR.....	52
2.2.2.2. BİRLEŞİK FİLLER	56
SONUÇ	57
KAYNAKÇA	59
EKLER:.....	61
EK 1: HARİTALAR	61
EK 2: TABLOLAR.....	63
EK 3: KELİMELERİN GEÇTİĞİ YERLER.....	72
EK 4: “ANA SÖZÜ” GAZETESİNİN İNCELEDİĞİMİZ SAYILARI	167

ÖZET

Gagauz Türkçesini güncel dil kullanan ve eski bir geçmişe sahip olan Ana Sözü gazetesinin söz varlığını araştırdık. Bu araştırma ve incelemelerle birlikte Gagauz Türklerinin son beş yıldaki kullandığı kelimeleri inceledik.

İncelenen kelimeler içerisinde Slav kökenli kelimelerin ağırlıkta olduğu ve yazı dilinde de Gagauz Türkçesinin yanı sıra Rusçanın da epeyce çok kullanıldığını tespit ettik.

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz sayılarda bulduğumuz kelimeleri kategorilere ayırarak kendi içlerinde gruplara ayırdık. Bu gruplar üzerinden Gagauzların hangi alanlarda daha çok hangi kelimeleri tercih ettiklerini belirledik.

Anahtar Kelimeler: Ana Sözü Gazetesi, Gagauz Türkçesi, Gagauzlar, Gagauz Türkçesi Sözcükleri.

ABSTRACT

We searched the vocabulary of "Ana Sözü" newspaper, which uses current Gagauz Turkish and has an old background. We have studied the words of Gagauz Turks those have been used in the last five years together with these studies and examinations. We have found out that Slavic words are predominant in the words studied and that Russian language is used quite often in the written language beside Gagauz Turkish.

We divided the words we found in the available issues of "Ana Sözü" newspaper into categories and then splitted them into groups. Through this structure of groups, we have determined in which areas the Gagauzs preferred more of words.

Keywords: Ana Sözü newspaper, Gagauz Turkish, Gagauz Turks, vocabulary.

ÖNSÖZ

Türkçenin Oğuz grubunda yer alan Gagauz Türkçesi, Türkiye Türkçesine en yakın Oğuz şivesidir. Gagauz Türkleri, bulunduğu coğrafyaya rağmen gelenek ve göreneklerinin yanında yüzyıllar boyunca Slav ve Latin dillerinin arasında kaldıkları halde temiz Türkçeyi de korumuş olmaları ile dikkat çekmişlerdir.

Biz bu çalışmamızda Gagauz Türkçesinin günümüze kadar yaşattığı sözvarlığı ile etkilendiği dillerden alıntı kelimeleri inceledik. Bu incelemeyi aylık Ana Sözü gazetesinin 2012-2016 yılları arasındaki sayıları (57 sayı) üzerinden yaptık. Bu gazeteyi seçme nedenimiz, Gagauz Türkçesiyle aylık yayın yapan güncel ve kuruluşu itibariyle eski bir gazete olmasıdır. Bu gazetedeki kelimelerin de güncel olması önemli bir etkidir. Bunu yaparken son beş yıl içinde dilin göstermiş olduğu gelişmeyi görmeyi de hedefledik.

Çalışmamızı “Gagauz Türkçesinin Ana Sözü Gazetesindeki Sözvarlığı” ile “Ana Sözü Gazetesindeki Alıntı Sözler” şeklinde iki ana bölüme ayırarak kategori oluşturduk.

İlk bölümdeki incelemelerimizi “*yiyecek ve içecek, akrabalık ve aile ilişkileri, sayı adları, maddî kültürle ilgili sözler, manevî kültürle ilgili sözler, Gagauz Türkçesinin yazı dilindeki diğer lehçe ve ağızlara ait sözler, deyimleşmiş ifadeler, eş anlamlı kelimeler, özel adlar, gramatik kategoriler ve kavramlarına göre kelimeler*” kategorileri üzerinden yaptık.

İkinci bölümünde ise başka dillerden Gagauz Türkçesine giren kelimeleri tespit etmeye çalıştık.

Yüksek lisans tezinin hazırlanması sırasında yakın ilgi ve desteğiyle yol gösteren tez hocam Doç. Dr. Kenan Acar’a ve manevi desteğini üzerimden eksik etmeyen anneme teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Aralık 2017

Muhammet Mustafa KAYA

GİRİŞ

“Gagavuz” sözü TDK Türkçe sözlükte, “Büyük çoğunluğu Moldova’da, az bir kısmı Deliorman, Dobruca, Besarabya ve Ukrayna’da oturan Ortodoks Türk halkı veya bu halktan olan kimse” diye tanımlanmaktadır. Bu Türk boyunun mensupları resmî bir statü içerisinde Moldova’ya bağlı özerk bir bölge olan “Gagauz Yeri”nde yaşamaktadırlar. Ukrayna’nın batısında Prut nehri civarında yaşayan Gagauzlar Hıristiyanlaşmış fakat kimliklerini yitirmemiş Türk boylarından biridir (Karpas, Kemal H, ss.288-291). Romanya’nın Besarabya ve Dobruca kıtalarında, Bulgaristan’ın Varna Sancağında (Gagauz) denilen küçük bir kısım halk vardır ki ana dili Türkçe, mezhebi de Hıristiyan Ortodoks’tur.” (Anzerlioğlu, 2006: 32). Ukrayna ve Romanya ülkelerinde siyasi anlamda özerklik ve benzeri herhangi bir statü yoktur.

“Gagauz” adı, *Gagauz*, *Gagoğuz*, *Gök-Oğuz*, *Gaygauz* hatta *Qaqouz* şekillerinde yazılmakta ve *Gaga Uz* “Uzların bir boyu”, *Hak Oğuz* “Hakka bağlı kalan Oğuz”, *Kaka Uz*, *Aga Uğuz*, “büyük Oğuz”, *Ganga / Kanga Uz* “Balkaş Gölü civarında yaşayan bir Türk Topluluğu”, *Kalauz* “sınır bekçisi”, *Kara Oğuz*, *Keykavus* “Selçuklu Sultanı İzzedin Keykavus’un adı” gibi çok değişik kaynaklardan getirilerek farklı şekillerde açıklanmaya çalışılmaktadır (Türk Lehçeleri Grameri, 2007: 83).

Bizans kaynaklarında Gagauzlardan “Türkçe konuşan Elenler” şeklinde bahsedilmiştir. “Gagauz” ismi ilk kez Rus kaynaklarında 1817 tarihli nüfus sayımında bir katografyada geçmektedir (Kurt, B. 2017: 358-354.).

1589 yılında Besarabya bölgesinde Çadır ve Tomay adında iki köy kuran Gagauzlar, 1804 yılına kadar da Dobruca ve Besarabya bölgelerinde dağınık olarak yaşamıştır.

Tatarların 1807 yılında Bucak bölgesinden ayrılmalarından sonra Rusların da teşvikiyle Bucak ve civarına yerleşmişlerdir. Rusların, Gagauzlar üzerindeki baskısı 1818 yılında Osmanlı arasında yaptığı Bükreş anlaşmasıyla artmıştır.

Anlaşma sonucunda 19 Aralık 1919 yılında Ruslar aldıkları özel bir kararla Gagauzların yaşadığı köyleri dört bölgeye ayırmıştır. Bu bölgeleri; Prut, Kagul, İzmail ve Bucak oluşturmaktadır.

Gagauzlar, 6 Ocak 1906 yılında Atmaca Pavlioğlu ve Andrey Galatsan önderliğinde başlatılan hareketle yaklaşık 85 yıllık Rus İmparatorluğu hâkimiyetini kırarak Komrat’ta Gagavuz Devlet’ini kurduklarını ilan etmişlerdir. Gagauzlar, 10 gün bağımsız devlet olarak kalabilmiştir.

Rus ordusu, Japonya yenilgiyle zor günler yaşadığı zamanda Komrat şehrine girerek, bu devleti tekrar hâkimiyetine katmıştır.

Gagauzların bir kısmı 1909 ve 1910 yıllarında Orta Asya'da Turgay bölgesine, 1925 yılında da Taşkent civarlarına göç etmişlerdir. Bu yıllarda bir kısım Gagauzlar Brezilya'ya işçi olarak gidip oralara yerleşmişlerdir.

Gagauzlar, 1922 ile 1940 yılları arasında Romen yönetiminde, daha sonra da 1940 yılında Rus idaresinde kalmıştır. 1941 ile 1944 yıllarında Romenler, Besarabya bölgesini Ruslardan tekrar alınca, yine Romen idaresinde kalmışlardır. 1944 yılına gelindiğinde Ruslar bu kez Sovyet adı altında bölgeyi ele geçirerek Gagauzları tekrardan hâkimiyetlerine katmışlardır. Gagauzlar bundan sonra Sovyetler Birliği dağılıncaya kadar varlıklarını devam ettirmiştir (Bulut, R., 2016: s. 59-65).

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği dağıldıktan sonra Gagauzya Cumhuriyeti olarak bağımsızlığını ilan etseler de fazla uzun ömürlü olmamıştır. Moldova sınırları içinde kalan Gagauz Türkleri, yapılan çalışmalar sonucunda özerklik statüsü kazanmışlardır. Şu anda Komrat başkentli, Çadır-Lunga ve Valkaneş adlı üç şehirden oluşan Gagauz Yeri'nde yaşamaktadırlar. Gagauz Türkleri Avrupa'nın en büyük köylerine sahiptir. En bilinen ihraç ürünleri, Avrupa'ya sattıkları üzumdür.

Moldova nüfusunun ancak % 4 'ünü oluşturan ve oturdukları bölgede dahi nüfusları % 40 civarında kalan Gagauzların kendilerini etnik bir grup olarak Moldova hükümetine kabul ettirmeleri, takdire değer bir olaydır (Karpat, K., ss. 288-291).

Gagauz Türkleri Moldova sınırları içinde özerklik kazandıktan sonra dil ve edebiyat çalışmaları hızlı bir şekilde ilerleme kazandı. Gagauz aydınları tarafından milli kimlik bilinciyle dili koruma seferberliği başladı.

Başpapaz Mihail ÇAKIR, "Basarabyalı Gagauzların İstoryası "Basarabyalı Gagauzların Tarihi"; Dionis TANASOĞLU, "Bucaktan Sesler"; Dimitri KARAÇOBAN, "Alçak Saçak Altında"; Mina KÖSÄ, "Topraan Ürek Dүүлmesi"; Stefan KURDOĞLU, "Bir Kucak Güneş"; Stefan BULGAR, "Dev Adamın Oolu"; Nikolay BABOĞLU, "Gagauz Folkloru"; Petr YALANJİ "Süünmâz Yıldızlar"; Tudorka ARNAUT "Gagauz'um Bucak'tır" adlı eserleriyle Gagauz Türk Edebiyatına katkılarda bulunmuşlardır.

Gagauz Türklerinin inceleme konumuz olan "Ana Sözü" gazetesiyle birlikte çeşitli gazete ve dergiler ile Gagauz Türkçesini yaşatmaya çalışmışlardır.

1988 yılının 14 Ağustos tarihinde Gagauzlar yeni gazeteleri "Ana Sözü"ne kavuştular. Bu tarihten itibaren on beş günde bir "Sovetskaya Moldova" gazetesine ilave olarak 4 sayfa halinde Gagauz Türkçesiyle ve Kril harfleriyle hazırlanmış "Ana Sözü" gazetesi yayın hayatına başladı (Güngör, H., Argunşah M., 1998: 79.). Ayda bir sayı olarak yayımlanmaktadır. 2017 yılının Temmuz ayında 13-14 (680-681) sayısı yayımlanmıştır (Kaya, M., 2017, s. 10).

1999 yılından itibaren baş redaktörlük yapmakta olan Todur Zanet, 1958 yılında on dört Kiraz (Haziran) ayında Kongaz'da doğdu. 1977 yılında, ilk piyesini 19 yaşında yazdı. 1976-81 yılları arasında Kişinev Politeknik Enstitüsünde ve 1985-87 yılları arasında Marksizma-Leninizma Üniversitesinde eğitim almıştır. Bucaan Dalgası'nda 1986-1990 yılları arasında radyo ve televizyon programları hazırlamaya başlamıştır.

Todur Zanet, 32 yaşında iken, 22 Temmuz 1990 tarihinde kabul edilen Gagauz Türklerinin Milli Gimna diye adlandırdıkları marşı yazmıştır. Aynı zamanda Gagauz Türk Edebiyatına çeşitli eserler kazandırmıştır. Bunlar:

Zamaneersın, Evim! (1989, 1990), *Karımcalık* (1989), *Böcecik* (1991), *Akardı Batıya Güneş* (1993), *Gıcirdeer Kafamın Çarkları* (1993), *Akar Yıldız* (1998), *Dramaturgiya* (2006), *Ana Dilim* (2010). Gagauz halk müziğine örnek olmuş kitaplarındaki birçok şiirini bestelemiştir: *Şen Oyneer Gagauzlar, Yaşar, Halkım!* , *Vatan, Koy Adımı...*, *Sân Çadır, Gözal Çadır, Sana Sevdam, Saurgun, Zamaneersın, Evim!*.

Gagauz Türkçesinde varlığını sürdüren kelimelerin güncel halini gazete ve dergilerde görülür. Biz de bundan hareketle tez konusu olarak Ana Sözü gazetesinden yola çıkarak bu Türk şivesinin beş yıllık güncel söz varlığı üzerinde çalıştık.

Söz varlığının birçok tanımı vardır. Bunlardan ikisi, “Bir dilin bütün sözleri; bir kişinin veya bir topluluğun söz dağarcığında yer alan sözler toplamı, o dil, kişi veya topluluğun söz hazinesi olarak bilinir.” ve “Bir dilin, bir alanın veya bir eserin söz varlığı, söz hazinesidir.” şeklindedir. (Karaağaç, G., 2013: s. 745) Aynı zamanda bir dilin sözvarlığı yüzyıllar boyunca meydana gelmiş ses, biçim, sözdizimi ve anlam değişiklikleriyle etkileşim içinde bulunduğu dillerin etkisini de içinde bulundurmaktadır.

Sözvarlığı hakkında birçok makale, yüksek lisans ve doktora tezleri ile kitaplar yazılmıştır. Bu alandaki kitaplardan bazıları, Kâşgarlı Mahmud'un “Divan-ı Lügati't-Türk”, Ali Şîr Nevaî'nin “Muhakemetü'l-Lügateyn” adlı kadim eserleri gibi günümüzde de sözvarlığı çalışmalarına Doğan Aksan'ın “Türkçenin Sözvarlığı”, Ahmet Caferoğlu'nun “Eski Uygur Türkçesi Sözüğü”, Cengiz Alyılmaz'ın “Eski Türkçenin Söz Varlığının Düz ve Ters Dizimi”, Hatice Şirin User'in “Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları (Söz Varlığı İnceemesi)”, Mertol Tulum'un “17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı”, Burhan Paçacıoğlu'nun “VIII.-XVI. Yüzyıllar Arasında Sözcük Dağarcığı”, A.K. Borovkov'un dilimize Halil İbrahim Usta ve Ebul fez Amanoğlu tarafından çevrilen Orta Asya'da Bulunmuş Kur'an Tefsirinin Söz Varlığı (XII.-XIII. Yüzyıllar)” adlı çalışmalardır.

Yapılan lisansüstü çalışmalardan bazıları da şunlardır:

Doktora Tezleri:

Reshide Adzhumerova: “Türklerde Ev Kavramı ve İlgili Sözler”, Ezgi Demirel: “Orta Türkçe Sözlüklerindeki Söz Varlığının Eş Değerlikler Bakımından Art Süremlî ve Eş Süremlî Karşılaştırması (İsimler)”, Abdulkadir Öztürk: “Karay Türkçesinin Tarihî Ve Çağdaş Kıpçak Türkçesiyle Karşılaştırmalı Söz Varlığı – Fiil”. Kutluay Erk: “Codex Cumanicus Temelinde Kıpçak Türkçesinin Tarihî-Karşılaştırmalı Söz Varlığı”, Nurgül Moldalievâ: “Kırgız Türkçesinin Sağlıkla İlgili Söz Varlığı”.

Yüksek Lisans Tezleri:

Madina Moldasheva: “Codex Cumanicus İle Çağdaş Kazak Türkçesinin Ortak Söz Varlığının Karşılaştırmalı Sesçil İncelemesi”, Günsel Barış: “Azerbaycan Türkçesinin Söz Varlığının Türkiye Türkçesi İle Karşılaştırılması”, Mustafa Samet Kumanlı: “Lügat-İ Türki, Arabî, Farisî Adlı Eser Üzerinde Sözlükçülük, Söz Varlığı ve Söz Yapımı Araştırması”, Şule Özçoban: “Tölogön Kasımbekov'un Cetilgen Kurak Adlı Eserinin Türkiye Türkçesine Aktarılması Ve Eserin Söz Varlığı Üzerinde İncelemeler”, Zeynep Onaran: “Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Romanlarının Söz Varlığı”, Ebru Kır: Yahya Kemal Beyatlı'nın Nesirlerinde Söz Varlığı.

Bu çalışmalar da Türk Edebiyatı içindeki önemli yazarların ve şairlerinin kullandıkları dil yönünden tespit yapılmıştır. Sözvarlığı incelemelerinde bu tip çalışmalar dönemin edebiyatında tercih edilen dil ve üslup hakkında bilgi vermek için önem arz etmektedirler.

Söz varlığı konusuyla ilgili olarak bildiri ve diğer akademik türlerde de çeşitli çalışmalar yapılmıştır.

I. BÖLÜM

GAGAUZ TÜRKÇESİNİN ANA SÖZÜ GAZETESİNDEKİ SÖZVARLIĞI

Gagauz Türklerine ait halen yayımlanmakta olan Ana Sözü gazetesinin 2012-2016 yıllarını ele aldığımız 57 sayısında tespit ettiğimiz sözvarlığı (11 kategori altında) şu şekildedir:

1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI

1.1.1. Yiyecek Adları

Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında yiyeceklerle ilgili 10 farklı kelime vardır. Bunları genel anlamda yiyecek yani tür, yemek, meyve, sebze şeklinde alt kategorilere ayırabiliriz. Çalıştığımız metinlerde bu alt kategorilere giren kelimeler şunlardır:

a. Tür Adları:

kebab “kebab”, *meyva* “meyve”.

b. Yemekler ve Pişmiş Yiyecekler:

döşeme “çörek”, *kurma* “peynirli börek”, *koliva* “haşlanmış mısır yemeği”, *sarma* “sarma”.

c. Meyveler:

alma “elma”, *armut* “armut”, *ayva* “ayva”, *erik* “erik”, *kirez* “kiraz”, *nektarin* “nektar”, *şefteli* “şeftali”, *vişnä* “vişne”.

d. Sebzeler:

kartofi “patates”, *sarımsak* “sarımsak”, *suvan* “soğan”.

Bunlardan “döşeme”, Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü’nde “Pirinç ya da bulgurla pişirilen sulu sebze yemeği: Ispanak döşemesi. 2. Pırasa yemeği. 3. Lahana yemeği. 4. Tencerenin dibine döşenen, haşlanmış, didilmiş tavuk etinin üstüne pirinç ve tekrar tavuk eti konularak yapılan pilav.” şeklinde geçmektedir. Gagauz Türklerinde çörek, Türkiye Türkçesinde hamur işi tarzındaki yemeklerden birine verilen addır.

Yemekler ve Pişmiş Yiyecekler kategorisinde bulunan ve Gagauz Türkçesinde *kurma* olarak adlandırılan yiyecek, Anadolu'nun çeşitli yörelerinde de *kıvrma* ismi anılmaktadır.

Bulgarcada patates anlamında olan *kartofî* kelimesi, Gagauz Türklerinde de aynen kullanılmaktadır. Bu kelimenin geçtiği metin olarak “*Maazada vardı biraz kartofî, suvan, sarımsak, bir batlakta kaynardı şıra.*” cümlesini örnek gösterebiliriz. Bu cümledeki **suvan** “soğan” ve **sarımsak** “sarımsak” kelimeleri de Gagauz Türkçesinde birkaç ses değişimine uğrayarak varlığını sürdürmektedir.

“Yiyecek Adları” bölümünde yer alan alt kategorilerden en fazla kelime bulunduran “yiyecek” kategorisi olup burada toplam 4 adet kelime vardır. Bunların içinde en sık kullanılanı ise (5 belgede 12 defa geçen) *koliva* sözüdür.

1.1.2. İçecek Adları

İçecek adlarını alkollü-alkolsüz olarak iki kategoriye ayırdık:

a. Alkollü İçecekler:

lager “Alman birası”, *şarap* “şarap”.

b. Alkolsüz İçecekler:

şıra “mayalanmamış üzüm suyu”.

Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında sıraladığımız örnekler içerisinde *şarap* kelimesinin (22 belgede 62 örnekle) en sık kullanılan söz olması gayet doğaldır. Çünkü bilindiği gibi, Gagauz Türkleri Moldova ekonomisine şarap üretimiyle katkı sağlamaktadır.

1.2. AKRABALIK VE AİLE İLİŞKİLERİ ADLARI

İncelediğimiz metinlerde akrabalık ve aile ilişkileri ile ilgili 11 farklı kelime vardır. Bunları “aile ilişkileri”, “aile” ve “çocuk” şeklinde alt kategorilere ayırmak mümkündür. Çalıştığımız metinlerde bu alt kategorilere giren kelimeler şunlardır:

a. Aile İlişkileri:

batü “ağabey”, *boba* “baba”, *düdu* “dede”, *kardaş* “kardeş”, *mamu* “anne”.

b. Aile:

aylä “aile”, *soy-sense* “soy-aile, sülale”

c. Çocuk:

bala “çocuk”, *çocuk* “çocuk”, *evlat* “çocuk”, *uşak* “çocuk”.

Aile kavramıyla ilgili sözler, (Türkiye Türkçesinde olduğu) gibi çok az ses değişimiyle korunmuştur. Türkiye Türkçesinden farklı kullanım şekilleri, anne kelimesinin *mamu* olarak kullanılması ve ağabey kelimesinin *batü* olarak ifade edilmesidir.

Gagauz Türkçesinde ve incelediğimiz *Ana Sözü* gazetesinde çocuk anlamında kullanılan “*çocuk, evlat, uşak, bala*” kelimeleri, Türkiye Türkçesinde etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Ayrıca bunlardan *bala* ismi, (çocuk anlamında) Azerbaycan Türkçesinde de mevcut olan bir sözdür.

“Akrabalık ve Aile İlişkileri Adları” bölümünde yer alan kategorilerden en fazla kelime bulunduranı, “aile ilişkileri” kategorisidir. Burada toplam 5 kelime vardır.

1.3. SAYI ADLARI

Ana Sözü gazetesinde sayı adı olarak sadece “milion” ve “bin” kelimelerine rastladık.

[12] *metra* “12 metre”, [5] *milion ley* “5 milyon ley”, [50] *bin ley* “50 bin ley”

Verilen örneklerde sayı adları rakamla yazıldığı için kelime karşılıklarını tespit edemedik.

1.4. MADDÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER

1.4.1. Bitki (Flora) Adları

İncelediğimiz metinlerde bitkilerle (flora) ile ilgili 4 farklı kelime vardır. Bunları “genel” ve “bitki türleri” şeklinde alt kategorilere ayırabiliriz. Bu alt kategorilere giren kelimeler şunlardır:

a. Genel:

çiçäk “çiçek”, *fidan* “fidan”, *floristika* “bitkisel, bitkilerle ilgili”.

b. Bitki Türleri:

çay “çay”, *gül* “gül”, *susakçı* “kabak cinsinden içi boş bitki”, *suvan* “soğan”.

“Flora (Bitki) Adları” bölümünde yer alan kategorilerden en fazla kelime bulunduranı “bitki türleri” kategorisi olup burada toplam 3 kelime vardır. Bunların içinde en sık kullanılanı ise (9 belgede 11 defa geçen) *gül* sözüdür.

1.4.2. Hayvan (Fauna) Adları

Üzerinde çalıştığımız metinlerde hayvanlarla (fauna) ilgili 8 farklı kelime vardır. Bunları “genel” ve “hayvan türleri” şeklinde alt kategorilere ayırabiliriz. Bu alt kategorilere giren kelimeler şunlardır:

a. Genel:

hayvan “hayvan”, *şişik* “iki yaşını geçmemiş hayvan”

b. Hayvan Türleri:

beygir “yük hayvanı”, *garga* “karga”, *kart kısırak* “yaşlı kısırak”, *kuş* “kuş”, *maymun* “maymun”, *tauk* “tavuk”

Türkiye Türkçesinde bulunan aynı anlamda kullanılan hayvan adları; *maymun*, *garga*, *tauk*, *kısırak*, *kuş* gibi çok az ses değişmesi ile Gagauz Türkçesinde de mevcuttur.

Bu iki kategoriden en fazla kelime bulunduranı, “hayvan türleri” kategorisidir. Burada toplam 6 adet kelime vardır.

1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları

Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında araç-gereç ve eşyalarla ilgili 19 farklı kelime vardır. Bunları “genel” ve “ev eşyası” şeklinde alt kategorilere ayırabiliriz. Çalıştığımız metinlerde olup bu alt kategorilere giren kelimeler şunlardır:

a. Genel:

aparat “cihaz, mekanizma”, *aparatura* “aparat”, *kapu* “kapı”, *nacak* “küçük balta”, *örs* “demir döven alet”, *pencere* “pencere”, *sallangaç* “salıncak”.

b. Ev Eşyası:

ayna “ayna”, *filcan* “fincan”, *güfür* “dantel türü”, *kubok* “şarap kadehi, kupa”, *nacak* “küçük balta”, *örs* “demir döven alet”, *pala* “bezden dokunan basit kilim”, *sandık* “sandık”, *yastık* “yastık”, *yorgan* “yorgan”, *lampa* “lamba”, *mebel* “mobilya”, *pala* “bezden dokunan basit kilim”, *suvenir* “hediyelik eşya”, *vaza* “vazo”.

İlk kategorideki “*aparət*” sözü Gagauz Türkçesine Almancadan, “*aparatura*” ise Lehçeden girmiştir. Her iki kelime de aynı anlamı taşımaktadır.

İkinci kategorideki “*pala*” kelimesi Gagauz Türkçesinde bir kilim türünü karşılamaktadır. Bu anlam Türkiye Türkçesinde halk ağızlarında mevcuttur.

Aynı kategoride “fincan” anlamına gelen *filcan* sözü, Türkiye Türkçesi ağızlarında (“Yozgat ve Uşak” illerinde) (TDK, Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü) bu şekilde kullanılmaktadır. Ayrıca Kıbrıs Lefkoşa’da da *filcan* olarak geçmektedir. (TDK, Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü) Yine bu kategorideki “*kubok*” sözü, “*Birinci er için verildi kubok, medali hem para, kalan erlär için –sadä medali hem para.*” cümlesinde “turnuvada kazanılmış kupa” anlamında kullanılmıştır.

“Araç-Gereç ve Eşya Adları” bölümündeki alt kategorilerden en fazla kelime bulunduranı “ev eşyası”dır. Buradaki 12 kelimedenden en sık kullanılanı, (12 belgede 20 defa geçen) *filcan* sözüdür.

1.4.4. Giysi Adları (Ayakkabı, Kozmetik Ürünler, Süs ve Aksesuarlar)

Üzerinde çalıştığımız metinlerde giysilerle ilgili 10 farklı kelime vardır. Bunları “genel” ve “giysi” şeklinde alt kategorilere ayırabiliriz. Bu alt kategorilere giren sözler şunlardır:

a. Genel:

peşkir “pamuktan olma ince havlu”, *tafta* “bir tekstil ürünü”, *tekstil* “dokuma”.

b. Giysi:

ayakkab “ayakkabı”, *gölmek* “gömlek”, *jiletka* “yelek”, *mintan* “bir tür kısa ceket, gömlek”, *kitka* “Kolada çiçekleri (bileklik)”, *rubä* “kadın entarisi”.

Giysi kategorisindeki *gölmek* sözü, Türkiye Türkçesindeki gömlek kelimesinin göçüşmeye uğramış biçimidir.

“Giysi Adları” bölümündeki kategorilerden en fazla kelime bulunduranı, “giysi” kategorisidir. Burada toplam 6 kelime vardır. Bunların en sık kullanılanı, (5 belgede 6 defa geçen) *ruba* sözüdür.

1.4.5. Tabiat Olayları, İklim ve Hava ile İlgili Sözler

İncelediğimiz metinlerde tabiat olayları, iklim ve hava ile ilgili 5 farklı kelime vardır. Bunları “genel” ve “doğa olayları” şeklinde alt kategorilere ayırdık. Bu alt kategorilere giren kelimeler şunlardır:

a. Genel:

natura “tabiat”, *tabiat* “doğa”, *ekologiya* “ekoloji”.

b. Doğa Olayları:

firtına “fırtına”, *yaamur* “yağmur”.

Görüldüğü gibi bunlar, Türkiye Türkçesindeki kelimeler çok az ses değişimine uğramış biçimleridir.

“Tabiat Olayları, İklim ve Hava İle İlgili Sözler” bölümünde yer alan kategorilerden en fazla kelime bulunduranı “genel” kategorisi olup burada toplam 3 adet kelime vardır. Bunların içinde en sık kullanılanı ise (7 belgede 10 defa geçen) *tabiat* sözüdür.

1.4.6. Coğrafya Adları

Metinlerimizde coğrafya ile ilgili 6 farklı kelime vardır. Bu kelimeler şunlardır:

duhovoy “rüzgâr”, **geografiya** “coğrafya”, **krutoy** “dik, sarp”, **deniz** “deniz”, **okean** “okyanus”.

“Coğrafya Adları” bölümünde en sık geçen “deniz, duhovoy, geografiya” kelmeleridir.

1.4.6. Renk Adları ve Tonları, Boya ve Kokularla İlgili Sözler

Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında renk adları, renk tonları, boya ve kokularla ilgili 9 farklı kelime vardır. Bunları “genel” ve “renk” şeklinde alt kategorilere ayırabiliriz. Çalıştığımız metinlerde bu alt kategorilere giren kelimeler şunlardır:

a. Genel:

renk “renk”

b. Renk:

biyaz “beyaz”, *eşil* “yeşil”, *kara* “siyah”, *kırmızı* “kırmızı”, *maavi* “mavi”, *mor* “mor”, *pembü* “pembe”, *sarı* “sarı”.

Renklerle ilgili kelimeler Türkiye Türkçesinden az bir ses farkıyla Gagauz Türkçesinde de mevcuttur.

Bu bölümdeki kategorilerden en fazla kelime bulunduranı renk kategorisi olup burada toplam 8 kelime vardır. Bunların en sık kullanılanı, (27 belgede 62 defa geçen) *biyaz* sözüdür.

1.4.7. Millet Adları

İncelediğimiz metinlerde millet kavramıyla ilgili 5 farklı kelime vardır. Bunlar *Arab*, *Bulgar*, *Moldovan*, *Romen*, *Ukrain*, *Türk* ve *Rus* sözcükleridir. “Ana Sözü” gazetesinde *Türk* kelimesine 53 belgede 665 defa, *Rus* kelimesine ise 47 belgede 122 defa rastladık.

1.4.8. Meslek ve Meşguliyet Adları

İncelediğimiz metinlerde meslek ve meşguliyet ile ilgili 24 farklı kelime vardır. Bunları “meslek anlamındaki”, “memur anlamındaki” ve “meslek” şeklinde alt kategorilere ayırabiliriz. Bu alt kategorilere giren kelimeler şunlardır:

a. “Meslek” Anlamına Gelen Sözcükler:

kvalifikațiya “meslek”, *profesiya* “meslek”.

“Meslek” anlamındaki iki kelime de Rusçadan alınmadır.

b. “Memur” Anlamındaki Sözcükler:

ofițer “memur”, *slujba* “memur”.

c. Meslek Adları:

aarıştırmacı “araştırmacı”, *çelingir* “çilingir”, *injener* “mühendis”, *istorik* “tarihçi”, *kapitan* “kaptan”, *masajist* “masör”, *poçtalyon*

“postacı”, *resimci* “ressam”, *yularcı* “yularcı”, *sekretar* “sekreter”, *spiker* “spiker, sunucu”, *vraç* “doktor”, *yorgançı* “yorgancı”, *zaamatçı* “işçi”, *şiftçi* “çiftçi”, *baş injenar* “başmühendis”, *konservacılık* “konserve işi”, *terziyka* “bayan terzi”, *üürenciyka* “kız öğrenci”, *üürediciyka* “kadın öğretmen”

Yukarıdaki kelimelerin içinde **masajist** “masör”, **poçtalyon** “postacı” gibi çeşitli dillerden alıntı olarak giren meslek isimleri de vardır. Gagauz Türkçesi, Türkçe bir kelimenin sonuna getirdiği yabancı bir ekle kendine has bir söz türetmiştir.(Türkçe öğretmek fiili ile Slav kökenli +yka ekini birleştirilmesiyle *üürediciyka*.)

“Meslek ve Meşguliyet Adları” bölümündeki kategorilerden en fazla kelime bulunduranı, “meslek adları” kategorisidir. Burada toplam 20 kelime vardır. Bunların içinde en sık kullanılanı da (38 belgede 105 defa geçen) *üürediciyka* sözüdür.

1.4.9. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözcükler

Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında siyasî kavramlarla ilgili 52 farklı kelime vardır. Bunları “genel” ve “siyasî görevleri belirtenler” şeklinde alt kategorilere ayırmak mümkündür. Bu alt kategorilere giren kelimeler şunlardır:

a. Genel:

avtonomiya “özerklik, muhtariyet”, *edinaya gagauziya* “birleşik Gagauzya”;

diplomatiya “diploması”, *gerb* “devlet arması”;

güvennik mektubu “itimatname”, *voevod* “muhtıra”;

hunta devrimi “cunta devrimi”, *komunist partiyası* “komünist partisi”; *mandat* “milletvekili kartı”, *ofişial açıklama* “resmi açıklama”;

imperiya “imparatorluk”, *oblast* “alan”, *rayon* “bölgesel”, *totalitar* “totaliter”;

nalog “vergi”.

ofişial açılış “resmi açılış”, *ofişial bakış* “resmi görüşme”, *ofişial toplantı* “resmi toplantı”, *ofişial vizit* “resmi ziyaret”;

opozitiya “muhalefet”, *partiya* “parti”, *politika* “politika”;

radikalizm “radikallik”, *respublika* “cumhuriyet”, *referendum* “halk oylaması”;

sovet okupaşiyası “sovyet işgali”, *sovetskaya* “Sovyet”;

terakt “terör eylemi”, *üstolan durum* “Olağanüstü hal”;

b. Siyasî Görevleri Belirtenler:

başkonsul “başkonsolos”, *delegat* “delege, temsilci”, *delegaşiya* “delegasyon, heyet”, *dempartiya temsilcileri* “Demokrat Parti”, *deputat* “milletvekili”, *diplomat* “diplomasi ile ilgilenen”, *gubernator* “vali”, *vişte gubernator* “vali yardımcısı”, *gubernatorlık* “valilik”, *kandidat* “aday”, *minestirlik* “bakanlık”, *parlament* “parlementer”, *politikacı* “politika ilgilenen”, *politolog* “siyaset bilimci”, *prezident* “başkan”, *primyer-ministr* “başbakan”, *predsedatel* “başkan”, *prokuratura* “cumhuriyet başsavcılığı”, *vişte-premyar* “başbakan yardımcısı”, *vişte-predsedatel* “başkan yardımcısı”, *şar* “çar”, *votum* “seçmen”.

“Siyasî Kavramlarla İlgili Sözlür” bölümünde yer alan kategorilerden en fazla kelime bulunduranı “genel” kategorisi olup burada toplam 36 adet kelime vardır.

1.4.10. Unvan Adları

Üzerinde çalıştığımız metinlerde unvan ile ilgili 5 farklı kelime vardır. Bu kelimeler şunlardır: *patron* “patron”, *pedagog* “eğitimbilim uzmanı”, *profesör* “profesör”; *padişah* “sultan”, *usta* “usta”

“Unvan Adları” bölümünde yer alan 5 kelimedenden üçünün batı, ikisinin doğu kökenli olduğu görülmektedir. Batı kökenlilerin bir adet de olsa fazla olması, medeniyet dairesine yönelen yeni hayat tarzından kaynaklanmaktadır.

1.4.11. Yerleşim Birimleri ve Yapılar

İncelediğimiz metinlerde şehir ve köy/yapılar ile ilgili 17 farklı kelime vardır. Bunları “şehir ve köy” ve “yapılar” şeklinde alt kategorilere ayırabiliriz. Çalıştığımız metinlerde bu alt kategorilere giren kelimeler şunlardır:

a. Yerleşim Birimleri:

Komrat, Çadır-Lunga, Valkaneş; Avdarma küü “Avdarma küü”, **Baurçu küü** “Baurçu köyü”, **Başküü** “Başköy”, **Beşgöz küü** “Beşgöz köyü”, **Çöşmä küü** “Çeşme köyü”, **Kazayak küü** “Kazayak

köyü”, *Kongaz küü* “Kongaz köyü”, *Kıpçak küü* “Kıpçak köyü”, *Kurçu küü* “Kurcu köyü”.

b. Yapılar:

katedral klisesi “piskoposluk makamı, *katedral* “başkilise, olan kilise”, *klise* “Hristiyanların ibadet yeri”, *manastır* “keşişhane”, *Maavi Cami* “Sultanahmet Camii”, *Ayasofya* “Ayasofya”.

“Yapılar” kategorisinde Hristiyanlık dinine ait ibadet merkezlerinin isimleri bulunmaktadır. “Maavi Cami” olarak adlandırılan Sultanahmet Camii İngilizce’deki *Blue Mosque* isminden çeviri olarak kullanılmaktadır. Ayasofya ise cami olarak değil, bir kilise olarak “Ana Sözü” gazetesinde İstanbul kültür gezisinden bahseden şu cümlede geçmektedir: “*Ayrı bir kultura programası İstanbulda da yapıldı. Burada “Aya Sofiya” klisesi hem “Maavi Cami” gezildi.*”

“Şehir ve köy” kategorisinde Türkçe kelimelerden oluşan köy isimlerini tespit ettik. Gagauz Yeri’nde başkent Komrat ile birlikte Çadır-Lunga ve Valkaneş önemli üç büyük şehirdir. Kırsal hayat hâkim olduğu için köy yerleşkeleri de çoktur.

“Şehir ve köy” kategorisindeki köy isimlerinin Türkçe kelimelerden oluştuğunu tespit ettik. Başkent Komrat ile birlikte Çadır-Lunga ve Valkaneş önemli üç büyük şehirdir. Bu şehirlere bağlı köyler, Avrupa’nın en büyük köyleri olan 18 bin nüfuslu Kongaz, 10 bin nüfuslu Kıpçak ve 9 bin nüfuslu Baurçu, Gagauz Yeri’nde bulunmaktadır.

1.4.12. Mevsim, Ay ve Gün Adları

İncelediğimiz metinlerde mevsim, ay ve günlerle ilgili 18 farklı kelime vardır. Bunları “genel” ve “ay” şeklinde alt kategorilere ayırabiliriz. Çalıştığımız metinlerde bulunup bu alt kategorilere giren kelimeler şunlardır:

a. Genel (mevsim, özel gün vb.):

güz “sonbahar”, *ilkyaz* “ilkbahar”, *afta* “hafta”, *kalendar* “takvim”, *nevrüz* “baharın ilk günü”.

b. Ay:

büük ay “ocak ayı”, *küçük ay* “şubat ayı”, *baba mart ayı* “mart ayı”, *çiçek ayı* “nisan ayı”, *hederlez/may ayı* “mayıs ayı”, *kirez ayı* “haziran ayı”, *orak ayı* “temmuz ayı”, *harman ayı* “ağustos ayı”, *ceviz ayı* “eylül ayı”, *canavar ayı* “ekim ayı”, *kasım ayı* “kasım ayı”, *kırım ayı* “aralık ayı”.

Gagauz Türklerinin kullandıkları mevsim ve ay isimlerinin çoğunu yabancı kelimelerle değil de Türkçeden yararlanarak ifade etmeleri, her alanda Türkçenin zenginliklerinden faydalandıklarını göstermektedir.

1.4.13. Müzikle İlgili Sözcükler

İncelediğimiz metinlerde müzikle ilgili 31 farklı kelime vardır. Bunları “genel”, “müzik aleti” ve “müzik sanatçıları” şeklinde üç alt kategoriye ayırabiliriz. Bu alt kategorilere girip çalıştığımız metinlerde bulunan kelimeler şunlardır:

a. Genel:

pribor “enstrüman”, *akordeon* “akordeon”, *melodiya* “melodi”, *muzika* “müzik”, *gimn* “marş”, *rêp* “rep”, *simfoniya* “senfoni”, *studiya* “stüdyo”, *orkestra* “müzik topluluğu”, *konçert* “konser”.

b. Müzik aleti:

Akepello “kilise tarzı manasında müzik aleti”, *fortopyano* “piyano”, *gayda* “tulum”, *kemençe* “müzik aleti, çalgı”, *instrument* “müzik aleti, çalgı”, *kaval* “çok konuşan, müzik aleti”, *kauş* “keman”, *klarnet* “müzik aleti, çalgı”, *truba* “trampet”.

c. Müzik sanatçıları:

artist “sanatçı”, *çalgıcı* “çalgıcı”, *dirijor* “orkestra şefi”, *duêt* “düet”, *fortopyanocu* “piyano çalan”, *solist* “şarkı söyleyen sanatçı”, *solistka* “bayan şarkı söyleyen sanatçı”, *kemençeciya* “bayan kemancı”, *kompozitor* “besteci”, *kontrobaşçı* “kontrobaşçı”, *muzikant* “müzik icra eden”, *türküciya* “türküci kadın”.

Gagauz Türkleri müzikle ilgili kelimeleri genellikle Rusçadan alıntı olarak kullanmaktadır. Ama ilginç olan taraf, Türkiye Türkçesinde de kullanılan kelimelerden kemençeci, türküci gibi isimleri Slav dillerine ait +yka ekini getirerek *kemençeciya*, *türküciya* şeklinde cinsiyeti belirtir biçimde ifade etmeleridir. Gagauz Türklerinin Türkçede erilik-dişilik olmadığı halde cinsiyet ayrımı için kelimelere yabancı kökenli ek getirmeleri ilgi çekicidir.

1.5. MANEVÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER

1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler

Bu bölümde kelimeleri dinlere göre Hristiyanlık, İslamiyet ve Şamanizm olarak üç kategoriye ayırdık:

1.5.1.1. Hristiyanlık

İncelediğimiz metinlerde Hristiyanlık ile ilgili 41 farklı kelime vardır. Bunları “genel dinî kavramlar”, “dinî görev ve görevliler”, “dinî mekân” ve “ritüeller” şeklinde alt kategorilere ayırabiliriz. Dinî mekânlar daha önce (4.12.b Yapılar başlığı altında) verildiği için burada tekrarlanmayacaktır. Çalıştığımız metinlerde bu alt kategorilere giren kelimeler şunlardır:

a. Genel:

Allahlı zakon “Allah kanunu”, *akafist* “ortodokslarda ilahi”, *hristoz* “hristiyan”, *hristian* “hristiyan”, *kanonizatiya* “azizliğe yükselme”, *sinod* “ruhani meclisi”, *ayoz* “kutsal”, *ayozla* “kutsallaştır-”, *demon* “şeytan”, *evangelıya* “incil”, *ikona* “hristiyanlıkta simge”, *moleben* “dua”, *psalom* “mezmur (Makamla okunan Zebur suresi.)”, *stavroz* “haç”,

b. Dinî Görev ve Görevliler:

apostol “havari”, *arhiepiskop* “başpiskopos”, *arhimandrit* “dini lider”, *ay-boba* “papaz”, *efrosiniya* “dini lider adı”, *episkop* “piskopos”, *igumeniya* “başrahıbe”, *methodist*, “protestan mezhebi üyesi”, *popaz* “dini lider”, *protoierey* “başrahıp”, *patriarh* “patrik”, *prorok* “peygamber”, *mitropolita* “ortodokslarda din adamı”, *panaiya* “Meryem Ana”, *vatizedici* “vaftiz eden”, *presviter* “kilise yönetim kurulu üyesi”.

c. Ritüeller:

büük vatiz “büyük vaftiz”, *yordan günü* “dinî bayram”, *yortu* “dini bayram”, *ayozlu* yortu “kutsal dini bayram”, *rekviem* “ölü ayini”, *paskellä yortusu* “paskalya bayramı”.

1.5.1.2. İslâmiyet

Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında İslamiyet ile ilgili 16 farklı kelime vardır. Bunları “genel” ve “İslâm’ın nüsukları (ritüelleri)” şeklinde iki alt kategoriye ayırabiliriz. Çalıştığımız metinlerde bu alt kategorilere giren kelimeler şunlardır:

a. Genel:

Allah “İslamiyet dininde Rabbin adı”, *din* “inançları sistemleştirme”, *cihadist* “cihatçı”, *duva* “dua”, *ecel* “ecel”, *günah* “suç”, *haram* “haram, yasak”, *iftar* “iftar”, *İslam* “İslamiyet dini”, *musulman* “müslüman”, *oruç* “oruç”, *şehit* “şehit”, *şeytan* “şeytan”.

b. İslâm’ın Nüsukları (ritüelleri):

dua et- “dilemek”, *oruç aç-* “iftar et-”, *kurban* “kurban”.

1.5.1.3. Şamanizm

Şaman “Şamanizm’de rahip”.

Gagauz Türklerinin (Hristiyanlık dinine mensup olmalarından dolayı) dinî kavramları Latin ve Yunan kökenli kelimelerin yanı sıra Türkçe kökenli kelimelerle de ifade etmeleri ile (İslamiyet dini içerisinde olmamalarına rağmen) İslami terminolojiden faydalanarak bunları sosyal yaşam içinde kullanmaları ilgi çekicidir.

“Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler” bölümünde iki alt kategori hemen hemen aynı sayıda kelime barındırmaktadır. İslamiyet bölümünde ise “genel” kategorideki ağırlıktadır.

Dini terimler içerisinde Eski Türklerden gelen şamanlıkla ilgili Şamanizm isminin geçmesi normaldir.

1.5.2. Gelenek ve Göreneklerle İlgili Sözler

Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında gelenek ve göreneklerle ilgili 12 adet kelime ve tamlama vardır:

adet “görenek”, *büü* “büyü”, *büük horu* “bir halk oyunu”, *can* “yürek”, *çüz* “çeyiz”, *düz ava* “düz hava oyun havası”, *etnofestival* “bir tür festival çeşidi”,

feerverk “havai fişek kutlaması”, *folklor* “halkbilim”, *tradiþiya* “gelenek”; *gagauziya halk topluþu* “gagauzya halk topluluğu”, *gagauzlar obþçinası* “kyly cemaatleri”.

1.5.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler

Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında soyut kavramlarla ilgili 15 farklı kelime vardır. Bu kelimeler Şunlardır:

abstrakþionizm “soyutçuluk, soyutlanma”, *akıl* “akıl”, *aktual* “gerçek”, *alegoriya* “sembol”, *antinomiya* “antinomi”, *asalet* “soyluluk”, *canab* “saygı, onur ifadesi”, *etika* “ahlak”, *fikir* “dþnce”, *filosofiya* “felsefe”, *filosof* “felsefeyle ilgilenen”, *ideal* “ideal”, *kategoriya* “kategori”, *konkret* “somut”, *romantika* “romantizm”, *vatan* “vatan”.

Bunların içinde en sık kullanılanı (26 belgede 58 defa geçen) “vatan” kelimesidir.

1.5.4. Mitolojik Kavramlarla İlgili Sözler

Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında mitolojik kavramla ilgili, bu çerçeveye giren *Leçafarul* “akşam yıldızı”, *vesta* “mitolojide tanrıça”, *mifologiya* “mitoloji”,

“*Leçafarul*” ismi Şu ifadede geçmektedir.

“...bn pek beendim da, bakarak ona, ani gagauz dilin “*Leçafarul*” poemasının birkaç çevirmesi var, bn ayırdım Todur ZANETin evirmesini. Bana geler, ani o evirm en yakın originala”

Yukarıdaki örnekte geçen “*Leçafarul*” adlı eser Mihai Eminescu tarafından yazılmıştır. Burada Todur Zanet’in çevirisinin aslına yakın bir eviri olduğu belirtilmektedir.

Leçafarul ismi Latince “*Lucifer*” kelimesi “IŞık Getiren” (*lux, lucis*, “ışık” ve *ferre*, “getirmek”) anlamına gelmektedir. Sabah Yıldızı’na (Venüs) verilen isimdir.

Venüs ismine, Romalılar denizkpğ manasına gelen Afrodit ismini vermişler, Osmanlılar ise bu yıldıza Erte yıldızı ile Ay yıldızı demiŐlerdir. Gagauzlarda ise Akşam Yıldızı olarak geçmektedir.

“*Vesta*” kelimesi Ana Sözü gazetesinde Őöyle geçmektedir:

“*Moldovayı bu Forumda temsil etii Gagauziyanın anılmış jurnalistkas hem cmne insanı Ekaterina TERZİ-BARLADN, Komrattan “Vesta” cumne kuruluşun hem “Moldovanın ilen taraşının karılar Birlii”nin temsilcisi.*”

Yunan mitolojisinde *Hestia* olarak da bilinen “*Vesta*” kalbin ve kutsal ateşin tanrıçası şeklinde tanımlanır.

1.6. GAGAUZ TÜRKÇESİNİN YAZI DİLİNDEKİ DİĞER LEHÇE VE AĞIZLARA AİT SÖZLER

Türkiye Türkçesinin yazı dilinde olmayıp Türkçenin çeşitli şive ve lehçeleri ile Türkiye Türkçesinin bazı ağızlarında bulunan kelimeler, Gagauz yazı dilinde kullanılmaktadır. Bunlardan incelediğimiz metinlerde bulunan dikkati çekn birkaçı şunlardır:

Şeremet “çalışkan (Kandıra)”, *sallangaç* “salıncak (Kandıra)”, *onuştan* “onun için (Kandıra)”, *sıbid-* “at- (Kocaeli, Samsun)”, *cıba* “ koyun derisi (Çanakkale)”, *yufkala-* “zayıfla- (Denizli, Rize)”, *ilkyaz* “ilkbahar (Kastamonu, Ankara, İçel, Muğla, Tekirdağ)”; *te-te* “işaret zamiri (Rumeli)”, *islü* “güzel, iyi(Kosova)”; *duruk* “temiz, berrak>durug (Çağatay Türkçesi)”, *tepre-* “tepiş-, oyna-, (Kırım-Tatar Türkçesi (tepret-, yerinden oynatmak; tepreş-, tepren-, teprenti vb.)”.

1.7. DEYİMLEŞMİŞ İFADELER

Deyimler, bir dilin anlatım yollarını, o dili konuşan toplumun geçmişini, yaşam biçimini, geleneklerini ve çeşitli özelliklerini belirten önemli ipuçları sağlarlar (Aksan, D., Ankara, 2000, c.3, s.17).

bir minutluk susmak “bir dakikalık saygı duruşu”, **saalık Allaa versin!** “Allah sağlık versin”, **topracı ilin olsun** “toprağı hafif olsun”.

Türkiye Türkçesine birebir benzeyen deyimler şöyledir:

“*aklımı aldı, başını belaya sokmuş, iki ateş arasında, korkudan ödü patladı, ne ölü, ne diri, ayak altına aldı, göz boyacısı, kör kütük sarfoş/sarhoş*” (29 Baba Marta 2013, s. 6)

Yukarıda verilen örneklere bakıldığında, bu ifadelerin Türkiye Türkçesinde de kullanıldığı görülmektedir.

1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER

Anlamları aynı ya veya birbirine yakın olan dil birimleri, eş anlamlı dil birimleri olarak bilinir. Eş anlamlılık, sözler kadar, diğer söz dizimi birimleri için de söz konusudur. Dilcilik açısından, eş anlamlı sözler arasında yalnızca değer farkı vardır. Eş anlamlı sözler, genellikle bazı sözlerdeki kavram inceliklerinin çeşitli sosyal ve dil kesimlerinde zamanla gölgelenmeye uğrayarak anlamca birbirlerine yaklaşımlarından oluşmuştur (Karaağaç, G., İstanbul, 2014, s. 373).

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz metinlerde eş anlamlılık yönünden örnek teşkil eden kelimelere rastladık. Bunları ikili, üçlü ve dörtlü olarak kategorilere ayırdık.

Gagauz Türkleri, yaşadıkları coğrafya sebebiyle üç dil kullanan bir Türk topluluğudur. SSCB döneminin etkisiyle Rusça eğitim görmüşlerdir. Bu eğitim şimdilerde Moldova sınırları içerisinde Rumence ve Rusça ile devam etmektedir. Sadece haftada 3 ders Gagauz Türkçesi gören Gagauzlar buna rağmen dillerini ayakta tutmaya ve yaşatmaya çalışmaktadırlar.

Bu nedenle bir anlamı karşılayan birden fazla kelime kullanılmaktadır. Bunun örnekleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır:

Eş Anlamlı İki Kelime:

“adet (Tür.) ~ tradişya (Rus.)”, “etnikarası (Fra.+Tür.) ~ halklararası (Ar.+Tür.)”, “alfafit (Rus.) ~ alfabet (Rus.)” “gözledici (Tür.) ~ gözlemci (Tür.)”, “aparat (Alm.) ~ aparatura (Lehçe)” “halk (Ar.) ~ millet (Ar.)”, “başkasaba (Tür.+Ar.) ~ capital (İng.)”, “kañtelariya (Boşn.) ~ ofis (Fra.)”, “bilim speşialist (Tür.+Rus.) ~ bilim zaametçi (Tür.+Ar.)” “kubok (Rus.) ~ filcan (Far.)”, “bulü ~ batü”, “burs (Fra.) ~ stipendiya (Rus.)”, “dimlom (Rus.) ~ diplom (Rus.)” “may (İng.) ~ hederlez (Tür.)”, “diraktor (Fra.) ~ rejisör (Fra.)” “nalog (Rus.) ~ vergi (Tür.)”, “dua et-(Ar.+Tür.) ~ dua kaldır- (Ar.+Tür.)”, “natura (Rus.) ~ tabiat (Ar.)”, “duhovoy (Rus.) ~ lüzgar (Far.)”, “poeziya (Rus.) ~ şiir (Ar.)”, “duva (Ar.) ~ moleben (Rus.)”, “nasıl (Tür.) ~ nesoy (Tür.)”, “ekstroordinar (Rus.) ~ üstolan durum (Tür.)” “popaz (Yun.) ~ pastur (İng.)”, “belge (Tür.) ~ dokument (İng.)* .

Eş Anlamlı Üç Kelime:

“avtor (Rus.) ~ publişist (Rus.) * yazıcı (Tür.)”, “batik (Fra.) ~ donakla- (Tür.)* donaklı (Tür.)”, “duruk (Tür.) ~ haliz (Ar.) * kırnak (Tür.)”, “ihtar (Ar.) ~ kart (Tür.)* kocamiti (Tür.)”, “okul (Tür.) ~ şkola (Rus.) * uçilişçe (Rus.)”, “ödek (Tür.) ~ zarplata (Rus.) * pensiya (Rus.)”, “poet (Rus.) ~ poetesa (Rus.) * peetçi (Ar.+Tür.)”

Eş Anlamlı Dört Kelime:

“bala ~çocuk * evlat = uşak (Tür.)

1.9. ÖZEL ADLAR

Gagauz Türklerinin Hristiyanlık inancından dolayı Latince ve Romence ağırlıklı isimler aldığını, soyadlarının ise Türkçe kelimelerden meydana geldiğini tespit ettik. Kişi adları diye bir bölüme yer vermedik. Çünkü Ana Sözü gazetesinde yer alan tüm isimleri incelediğimizde kişi adlarının Gagauz kökenli olup olmadığından dolayı sağlıklı bir teyitte bulunamadık.

Genellikle Gagauz kökenli olanlar “Topal, Çakir, Çoban vb.” Türkçe kökenli soyadları kullanırlar. Dinlerinden dolayı da “Mihail, Oleg, Todur vb.” isimleri tercih ederler. Bazı durumlarda ise her ikisi de yabancı olup Gagauz Türkü olan isim ve soyadlar da vardır.

1.9.1 Yer Adları

1.9.1.1. Ülke Adları

İncelediğimiz metinlerde 37 adet ülke ismiyle karşılaştık. Bu ülke isimleri:

Afganistan “Afganistan”, *Angola* “Angola”, *Azerbaycan* “Azerbaycan”, *Belarusiy* “Belarus”, *Belgiya* “Belçika”, *Bosniya hem Gerçogovina* “Bosna Hersek”, *Egipe* “Mısır”, *Estoniya* “Estonya”, *Françiya* “Fransa”, *Germaniya* “Almanya”, *Golandiya* “Hollanda”, *Horvatiya* “Hırvatistan”, *İrak* “Irak”, *İran* “İran”, *İtaliya* “İtalya”, *İzrail* “İsrail”, *Kazahstan* “Kazakistan”, *Kırgızıya-Kırgızstan* “Kırgızistan”, *Kitay* “Çin”, *Kosova* “Kosova”, *KKTC* “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti”, *Latviya* “Letonya”, *Litva* “Litvanya”, *Liviya* “Libya”, *Moldova* “Moldova”, *Pakistan* “Pakistan”, *Polşa* “Polonya”, *Romuniya* “Romanya”, *Rusiy* “Rusya”, *Serbiya* “Sırbistan”, *Sloveniya* “Slovenya”, *Somali* “Somali”, *Şveçiya* “İsveç”, *Tatarstan* “Tataristan”, *Türkiye* “Türkiye”, *Ukraina* “Ukrayna”, *Venesuêla* “Venezuela”.

Görüldüğü gibi Gagauz Türkleri ülke adlarını ekseriyeti Rusçadan geçmiş olarak kullanmaktadır.

1.9.1.2. Şehir Adları

Komrat, Çadır-Lunga, Valkaneş, Ankara, Baku, Berlin, Bonn, İstanbul, Kişinev, Minsk, Mogodişo, Mostar, Oş, Poti, Priznen, Stambul (İstanbul), Trablus.

1.9.1.3. Coğrafi Adlar

“Coğrafi Adlar” bölümünü “Dere ve Nehir Adları” ve “Göl Adları” olarak iki kategoriye ayırdık. İncelediğimiz metinler içinde karşılaştığımız kelimeler şunlardır:

1.9.1.4. Dere ve Nehir Adları

Dnestr Deresi, Nistru Deresi, Yordan Deresi, Stratan Deresi; Drim Nehri.

1.9.1.5. Göl Adları

Mavi Göl.

1.9.2. Devlet Adları

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz sayılarda “Devlet Adları” ile ilgili sözler aşağıda verilmiştir. Bunlar birinci grupta bulunanlar, Gagauz Türklerinin bir şekilde ilişki içinde bulunduğu bağımsız devletlerdir:

Belarusiya Respublikası “Belarus Cumhuriyeti”, *Gruziya Respublikası* “Gürcistan Cumhuriyeti”, *Kazahstan Respublikası* “Kazakistan Cumhuriyeti”, *Kitay Halk Respublikası* “Çin Halk Cumhuriyeti”, *Kosova Respublikası* “Kosova Cumhuriyeti”, *Litva Respublikası* “Litvanya Cumhuriyeti”, *Türkiye Respublikası* “Türkiye Cumhuriyeti”.

Rusya, devlet yönetimi olarak Moskova merkezli özerk cumhuriyetler ve muhtariyetlerden oluşan federasyon sistemi ile yönetilmektedir. Burada özerk cumhuriyet statüsüne sahip devletlerin de isimleri verilmiştir:

Rusya Federatıyası “Rusya Federasyonu”, *Altay* “Altay”, *Başkurdiastan* “Başkurdistan”, *Dagestan* “Dağıstan”, *Kabardino-Balkariya* “Kabardey-Balkar”, *Tatarstan* “Tataristan”, *Saha Yakutya* “Saha Yakut”, *Hakasya* “Hakasya”, *Çuvaşıya* “Çuvaşistan”.

Kırım Özerk Cumhuriyeti Ukrayna’ya bağlı bir bölgedir. Aynı zamanda Gagauz Yeri ‘de Moldova sınırları içinde kalan özerk bir devlet konumundadır:

Ukrayna Respublikası “Uktayna Cumhuriyeti”, *Ukrayna Kırım Avtonom Respublikası* “Ukrayna Kırım Özerk Cumhuriyeti”.

Moldova Respublikası “Moldova Cumhuriyeti”, *Gagauz Yeri* “Gagauz Yeri”.

Aşağıdaki devlet isimleri, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği içinde kalan özerk cumhuriyet devletlerine birer örnektir:

Sovet Soşialist Respublikalar Birlii “Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği”,
Gagauz Sovet Soşialist Respublikası “Gagauz Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti”,
Moldova Sovet Soşialist Respublikası “Moldova Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti”.

Gagauzlar “*cumhuriyet*” kelimesine karşılık Slav kökenli bir kelime olan “*respublika*” ifadesini kullanmaktadır.

1.9.3. Dil Adları

Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında 20 adet dil adı tespit ettik. Bu isimler şöyledir:

Angliyca “İngilizce”, ***Azerbaycanca*** “Azerice” ***Bosniyca*** “Boşnakça”,
Bulgarca “Bulgarca”, ***Franızca*** “Fransızca”, ***Gagauzca*** “Gaguzca”, ***İtalyanca***
“İtalyanca”, ***İspanca*** “İspanyolca”, ***Kitayca*** “Çince”, ***Moldovanca*** “Moldovanca”,
Mongolca “Moğolca”, ***Nemıeyce*** “Almanca”, ***Poläkça*** “Lehçe”, ***Portugalca***
“Portekizce”, ***Romınca-Romance*** “Rumence”, ***Rusça*** “Rusça”, ***Serbça*** “Sırpça”,
Türkçä-Türkçe “Türkçe”, ***Ukrayınca*** “Ukraynaca”, ***Vengerca*** “Macarca”.

Bu isimlerin çoğunluğu, Gagauz Türkçesinde Slav kökenli dillerde geçtiği gibi yer almaktadır. ***Romınca-Romance*** “Rumence” ile ***Türkçä-Türkçe*** “Türkçe” kelimeleri çok az ses değişimine uğrayarak her iki şekilde de kullanılmaktadır.

1.9.4. Yazar Adları

Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında tespit edebildiğimiz yazar isimleri şöyledir:

Mihail ÇAKIR, Dionis TANASOĞLU, Dimitri KARAÇOBAN, Födör ANGELİ,
Gavril GAYDARCI, Mihail GUBOĞLU, Mina KÖSÄ, Nikolay BABOĞLU, Stepan
BULGAR, Todur ZANET, Tudorka ARNAUT, Vasi FİLİOĞLU.

1.10. GRAMATİK KATEGORİLER

1.10.1. Fiiller

İncelediğimiz metinlerde “Fiiller” bölümünü “Basit ve Türemiş Fiiller” ve “Birleşik Fiiller” olarak iki ayrı kategoride inceledik.

1.10.1.1. Basit ve Türemiş Fiiller

a. Basit Fiiller

İncelediğimiz metinlerde basit fiillerle ilgili *ur-* “vurmak”, *ver-* “vermek”, *gel-* “gelmek”, *git-* “gitmek”, *al-* “almak”, *bak-* “bakmak” örneklerini verebiliriz.

b. Türemiş Fiiller

Türemiş fiillerle ilgili inceleme yaptığımız metinlerde *alatl-* “acele et-”, *damgalan-* “damlamak”, *donakla-* “süslemek”, *durgut-* “durdurmak”, *geber-* “geber-”, *haban-* “kapanarak iş yapmak”, *haşle-* “yan-”, *ilinn-* “hafifletmek”, *imzala-* “imzalamak”, *kaavileş-* “güçleştirme”, *kantarla* “tartmak”, *köstekle-* “köstekle-”, *meklemä* “emeklemek”, *metinnemää* “methedilmek”, *nacakle-* “baltalama”, *nazarla-* “nazar değdir-”, *üürenmäk* “güzel öğrenmek”, *payvantla-* “hayvanları ipe kazığa bağlamak”, *tepremek* “sarılmak, oynamak, sarsmak”, *tertipte-* “tertipte-”, *urgula-* “uygulamak”, *yısla-* “ıslat-”, *yufkala-* “zayıflamak” örneklerine rastladık. Bu örneklerde Gagauzların Türkçe ağırlıklı fiiller kullandığını görmekteyiz.

1.10.2. Birleşik Fiiller

Ana Sözü gazetesinde birleşik fiilleri incelerken Türkiye Türkçesinde de kullanılan et-, ol- ver- ve yap- yardımcı fiillerinin dışında Gagauz Türkçesinde kaldır-fiilinin yardımcı fiil olarak kullanıldığı görülmektedir. Gazetenin incelediğimiz sayılarındaki birleşik fiiller şunlardır:

a. et- fiili ile yapılan birleşik fiiller:

betva et- “beddua et-”, *blagoslovit et-* “mübarek et-”, *çeket-* “kontrol etmek”, *ikram et-* “sunmak”, etmek”, *kablet-* “kabul et-”, *şükür et-* “teşekkür etmek”, *teklif et-* “sunmak”, *terbietme* “terbiye et-”, *zeedelt-* “ziyade et-”.

b. ol- fiili ile yapılan birleşik fiiller:

mayıl ol- “hayran olmak”, *raametli ol-* “rahmetli ol-”, donatmak”.

c. ver- fiili ile yapılan birleşik fiiller:

kef ver- “keyif ver-”, *kolver-* “el ver-”, *konus ver-* “sohbet et-”, *zarar ver-* “kaybına neden ol-”.

d. yap- fiili ile yapılan birleşik fiiller:

ekspertiza yap- “bilirkişi tarafından kontrol edil-”, *remont yap-* “tamir et-”.

e. kaldır- fiili ile yapılan birleşik fiiller:

dua kaldır-“ dua et-”.

Fiillere baktığımızda Gagauz Türkçesinin Eski Türkçeden itibaren koruduğu fiilleri görebiliriz. Örneğin; *urgula-* “uygulamak”, *yısla-* “ıslat-” verilebilir.

Gagauz Türkçesi, genel Türkçenin birleşik fiil yapımında kullanılan yaygın yardımcı fiillerini kullanmaktadır. Bunlardan metinlerimizde bulunanlar şunlardır:

betva et- “beddua et-”, *çeket-* “kontrol”, *donakla-* “donatmak”, *kablet-* “kabul et-”, *mayıl ol-* “hayran olmak”, *raametli ol-* “rahmetli ol-”, *terbietme* “terbiye et-”, *zeedelt-* “ziyade et-”. Yabancı kökenli *ekspertiza yap-* “bilirkişi tarafından kontrol yapıl-”, *remont yap-* “tamir yap-”.

İncelediğimiz metinlerde “kaldır-“ yardımcı fiiliyle türetilmiş *dua kaldır-*“ dua et-” birleşik fiili mevcuttur. Gagauz Türkçesindeki bu ifadeye Türkiye Türkçesinde rastlamamaktayız.

1.10.3. Sıfatlar

Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında tespit ettiğimiz sıfatlar şöyledir:

aar “ağır, güç”: aar (sonsuzluktan) (15 Bük ay (yanvar) 2013, sayfa 3).

acırgan “üzüntü”: acırgan (insandı) (29 Kirez ay (iyün) 2016, sayfa 7).

bilgiç “bilgili”: bilgiç (adam) (30 Bük ay (yanvar) 2015, sayfa 6).

donaklı “süslü”: donaklı (milli aullar) (14 Hederlez ay (may) 2016, sayfa 1).

duruk “durgun, temiz, berrak”: duruk (cannı bir insan)

(25 Hederlez ay 2013, sayfa 4).

eni “yeni”: eni (bir çalışmaya) (28 Bük ay 2012, sayfa2).

genç “genç”: genç (oyuncular) (28 Orak ay (iyül) 2012, sayfa 1).

geniy “deha”: geniy (olan yazıcıların) (29 Küçük ay 2016, sayfa 6).

haliz “saf, temiz”: haliz (bir poeziya) (31 Baba Marta 2012, sayfa 2).

hasta “hasta”: Hasta (ayaklarlan) (28 Bük ay 2012, sayfa 4).

hayırlı “hayırlı”: hayırlı (konçert) (27 Harman ay 2016, sayfa 4).

ihitär “ihtiyar”: ihtär (insan) (31 Orak ay 2015, sayfa 5).

intelligent “alkıllı”: İnteligent (adamdı) (22 Harman ay (avgust) 2015, sayfa 1).

kırnak “temiz”: kırnak (evlerinä) (28 Orak ay 2012, sayfa 2).

1.10.4. Zamirler

Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında tespit ettiğimiz zamirler aşağıdadır:

1.10.4.1. Şahıs Zamirleri:

Gazetede karşılaştığımız şahıs zamirleri şunlardır: bän, sän, o, biz, siz, onnar.

1.10.4.2. Dönüslülük Zamirleri:

Türkiye Türkçesinde olduğu gibi Gagauzlar da “kendim, kendin, kendi, kendimiz, kendileri” şeklinde dönüslülük zamirlerini kullanmaktadırlar.

1.10.4.3. İşaret Zamirleri:

Gazetede karşılaştığımız işaret zamirleri şunlardır: bu, şu, o, bunnar, şunnar, onnar.

1.10.4.4. Soru zamirleri:

kim “Genä kavga. Kim enseyecek: GHT mı, İSPOLKOM?”, **ne** “Sizincä, Gagauziyayı ayakta ne tutabilir?”

1.10.4.5. Belirsizlik Zamirleri:

Belirsizlik zamirleri, kişi veya nesne karşılamadan ismin yerine kullanılan zamirlerdir.

Gagauz Türkçesinde soru zamiri olarak *angı* (Türkiye Türkçesinde “hangi” olarak kullanılmaktadır.) ile bazı, bazısı teklik ve çokluk biçimiyle belirsizlik zamiri olarak kullanılmaktadır.

Bunların dışında biri / birisi, birkaç, birazı, çoğu / çoku, başka / başkası, öleleri, öbürü, herkez gibi az ses değişmeleriyle Türkiye Türkçesinde de kullanılmaktadır.

Nevzat ÖZKAN’ın eserinde yer alan belirsizlik zamirlerinden, “öbürü” kelimesi hariç diğerleri Ana Sözü gazetesinde mevcuttur.

1.10.5. Zarflar

Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında tespit ettiğimiz zarflar şöyledir:

1.10.5.1. Miktar Zarfları

en “en”: “*en* ii durumda bulunmalarını isteriz”

pek “pek”: “*Pek* uzaksın sän bendän.”

biraz “biraz”: “Dooru yayıncılık *biraz* bölädir.”

hayli “bir çok, fazla”: “*Hayli* insannar dışarıya çalışmak için giderlär.”

1.10.5.2. Soru Zarfları

ne zaman “Ama hepsini, neredä hem *ne zaman* yapılacak, ona eşim karar aldı.”

ne kadar “...dildä, *ne kadar* tatlı laf!”

nasıl “...var *nasıl* istediimizi gerçekleştirelim.”

nice “...Sarmış sarmalamış *nice* aşk masalı dört bir yanımlı...”

nesoy (nasıl) “*Nesoy* açıldı gök-bulutlar,...”

niçin “...niçin ki annem-babam hristian dinini kullanırmışlar.”

1.10.6. Bağlaçlar

Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında tespit ettiğimiz bağlaçlar şöyledir:

hem, “hem, ve”, **dä** “de”, **bekim//beki** “belki, ihtimal”, **makar ki** “meğer ki”, **onuştan** “onun için”, **zerä** “zira, çünkü”, **eer** “eğer”, **mér** “meğer”.

Nevzat ÖZKAN’ın eserinden aldığımız bağlaçlar, **mér** “meğer” kelimesi hariç diğerleri Ana Sözü gazetesinde mevcuttur.

Türkiye Türkçesinde hem... hem şeklinde kullanılmaktayken Gagauz Türkçesi içerisinde “ve” olarak da ifade edilmektedir. Örneğin; “... *radio hem televideniye kanallarında gagauzça lafetmää.*”

“... *Dışişleri Bakannunda yurtdışı vatandaşlarlan ilgili bölümdä iki yıl genel müdür yardımcısı işledi..*” Örnekteki gibi “vatandaş” kelimesi ise ekleşmiş halde – **lan** halini almıştır. “**ile**” sıralama bağlacı ise tamamen ekleşmiştir (Özkan, N., 1996, s. 181).

1.10.7. Ünlemler

ayol “sesleniş ifadesi”, **mali** “anneye sevgi hitabı”, **ba** “kâh, ya”, **ani** “hani”, **te-te**.

Hitap biçiminde kullanılan *mali*, sadece Gagauz Türkçesinde karşılaştığımız ifadedir.

1.10.8. Edatlar

Tek başlarına bir anlamları bulunmayan, ancak diğer kelimelerin yanında anlamla ilgili görevler üstlenen kelimelerdir. Herhangi bir nesneyi veya hareketi karşılamazlar. Bu yönleriyle isimler ve fillerden ayrılırlar.

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz metinlerde tespit ettiğimiz edatlar şöyledir:

beterä “daha kötü”, **deyni** “yani”, **genä** “gene”, **gibi** “gibi”, **için** “için”, **kaarä** “gayrı”, **nicä** “nice”, **üzerä** “üzere”.

1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER

1.11.1 Ağaç İşleri / Metalbilim

Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında bu kavram alanıyla ilgili 3 farklı kelime tespit ettik. Bu isimler şöyledir:

harç “harç”, **kanal** “kanal”, **kalup** “kalıp”.

Yukarıda verilen örnekler Türkiye Türkçesinde de aynen kullanılmaktadır. “*kalıp*” kelimesi az ses değişimiyle varlığını devam ettirmektedir.

1.11.2. Akademik Hayat

İnceleme yaptığımız sayılarda bu kavram alanıyla ilgili 4 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

akademik “akedemi”, **bilim zaametçi** “bilim adamı”, **türkologiya** “türkbilimi”, **bilim spezialist** “bilim adamı (uzmanı)”.

1.11.3. Askerlik

Ana Sözü gazetesinde yaptığımız çalışmalarda bu kavram alanıyla ilgili 10 farklı örnek kelime ile 4 adet tamlama tespit ettik. Bunlar şöyledir:

armata “ordu”, **bomba** “bomba”, **ekipaj** “mürettebat”, **general** “askeri bir rütbe”, **cengin veteranı** “savaş gazisi”, **kalaşnikov** “silah türü”, **maçete bıçan** “pala

bıçağı”, **marş** “ritimli yürüme”, **okupaþiya** “işgal etmek”, **pistolet** “tabanca”, **sklad** “silah ıstoku”, **ştab-kvartira** “ordu-daire (karargâh)”, **tüfek** “tüfek”, **veteran** “asker emeklisi, gazi”.

1.11.4. Basın-Yayın

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz sayılarında bu kavram alanıyla ilgili 19 farklı kelimeye rastladık. Bu kelimeler şoyledir:

gazeta “gazete”, **tipar** “yazı basılması”, **gazetacı** “gazeteci”, **haber** “haber”, **informaþiya** “bilgi, haber”, **jurnalist** “gazeteci (erkek)”, **jurnalistka** “gazeteci (kadın)”, **korespondent** “muhabir”, **poligrafika** “çoğaltma makinesi”, **presa** “basın”, **pres-slujba** “basın mensubu”, **publişist** “köşe yazarı sosyal ve politika konularında”, **redakþiya** “denetleyip, düzeltme”, **redaktor** “yazıyı düzeltme yapan kişi”, **reportaj** “reportaj”, **represiya** “baskı”, **tipara gir-** “matbaaya sokmak”, **tipografiya** “matbaa”, **tiraj** “tiraj”.

1.11.5. Bilgisayar-Bilişim

Bu kavram alanıyla ilgili 15 farklı örnek kelime vardır. Bunlar şoyledir:

audio “işitsel”, **bliş** “flaş”, **CD disk** “kayıt aygıtı”, **hacker atakası** “siber saldırı”, **kompyutera** “bilgisayar”, **kordinaþiya** “eş güdüm”, **kordinator** “eş güdümcü”, **ofişial sayt** “resmi internet sitesi”, **programa** “program”, **raport** “rapor”, **registraþiya** “kaydetme”, **sayd-şou** “internet gösterimi”, **sayt** “internet sitesi”, **sistema** “sistem”, **slayd-şou** “slayt gösterisi”.

1.11.6. Biyoloji

Metinleri incelediğimizde biyoloji alanına giren 6 farklı kelime tespit ettik. Örnek kelimeler şoyledir:

ceneraþiya “jenerasyon”, **çay** “çay”, **fidan** “fidan”, **floristika** “bitkisel, bitkilerle ilgili”, **susakçı** “kabak cinsinden içi boş bitki”, **suvan** “soğan”.

1.11.7. Coğrafya

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz sayılarda 6 farklı kelimeye rastladık. Bu kelimeler şoyledir:

duhovoy “rüzgâr”, **geografiya** “coğrafya”, **kruça** “uçurum”, **krutoy** “sarp”, **ocean** “okyanus”, **vatan** “vatan”.

1.11.8. Çevrebilim

İncelediğimiz metinlerde 3 farklı kelimeye rastladık. Bu kelimeler şoyledir:

natura “tabiat”, **tabiat** “tabiat”, **ekologiya** “ekoloji”

1.11.9. Dilbilgisi ve Dilbilimi

“Dilbilgisi ve Dilbilimi Terimleri” bölümünde gazetenin sayılarında tespit ettiğimiz 12 farklı kelime vardır. Bu kelimeler şoyledir:

alfafit / alfabet “alfabe”, **bukva** “harf”, **dopolnitelnıy** “tamamlayıcı; ek”, **filologiya** “filoloji, dilbilim”, **kirilița** “kirilce”, **laflık** “sözlük”, **latinița** “latince”, **lekțiya** “konuşma”, **lingvist** “dilbilimci”, **lițenziya** “lisan”, **punkt** “nokta”, **punktuatiya** “noktalama”.

1.11.10. Din

“Din Terimleri” bölümünü Hristiyanlık, İslamiyet ve Şamanizm olarak üç ayrı kategoride inceledik.

1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)

Ana Sözü gazetesinde Hristiyanlık dinine ait 42 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

Allahlı zakon “Allah kanunu”, **akafist** “ortodokslarda ilahi”, **apostol** “havari”, **arhiepiskop** “başpiskopos”, **arhimandrit** “dini lider”, **ay-boba** “papaz”, **ayoz** “kutsal”, **ayozla-** “kutsallaştır-”, **ayozlu yortu** “kutsal dini bayram”, **demon** “şeytan”, **efrosiniya** “dini lider adı”, **episkop** “piskopos”, **evangeliya** “incil”, **hristian** “hristiyanlık dinine bağlı”, **hristoz** “hristiyan”, **ikona** “hristiyanlıkta simge”, **igumeniya** “başrahibe”, **kanonizatiya** “azizliğe yükselme”, **katedral** “başkilise”, **katedral klisesi** “piskoposluk makamı olan kilise”, **Kişinev eparhiyası** “Kişinev piskoposluğu”, **klise** “hristiyanların ibadet yeri”, **manastır** “keşişhane”, **metodist** “protestan mezhebi üyesi”, **mitropolita** “ortodokslarda din adamı”, **moleben** “dua”, **panaiya** “Meryem Ana”, **paskellä yortusu** “paskalya bayramı”, **patriarh** “patrik”, **popaz** “dini lider”, **presviter** “kilise yönetim kurulu üyesi”, **prorok** “peygamber”, **protoierey** “başrahip”, **psalom** “mezmur (Makamla okunan Zebur suresi.)”, **rekviem** “ölü ayini”, **sinod** “ruhani meclis”, **stavroz** “haç”, **büük vatiz** “büyük vaftiz”, **gagauz eparhiyası** “gagauz piskoposluk bölgesi, **vatizedici** “vaftiz eden”, **yordan günü** “(dinî bayram)”, **yortu** “dini bayram”.

1.11.10.2. Din (İslamiyet)

İncelediğimiz gazete sayılarında İslam dinine ait 16 farklı kelimeye rastladık. Bu kelimeler şöyledir:

Allah “İslamiyet dininde Rabbin adı”, **dua et-** “dilemek”, **cihadist** “cihatçı”, **din** “din”, **duva** “dua”, **ecel** “ölüm zamanı”, **günah** “suç”, **haram** “haram, yasak”, **iftar** “oruç açma zamanı”, **İslam** “İslamiyet dini”, **kurban** “feda edilen”, **musulman** “müslüman”, **oruç** “dini olarak aç kalma”, **oruç aç-** “iftar et-”, **şehit** “şehit”, **şeytan** “şeytan”.

1.11.10.3. Din (Şamanizm)

Şaman “Şamanizm’de rahip”

1.11.11. Dokuma

İncelediğimiz gazete sayılarında dokumaya ait 3 farklı kelimeye rastladık. Bu kelimeler şöyledir:

peşkir “pamuktan olma ince havlu”, **tafta** “bir tekstil ürünü”, **tekstil** “dokuma”.

1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz sayılarda 30 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

avtor “yazar”, **biografiya** “yaşam öyküsü”, **proza kiyadı** “nesir kitabı”, **didaktika** “didaktik”, **ençiklopediya** “ansiklopedi”, **fantastika** “fantastik”, **fasıl** “fasıl, konu”, **fasıl lafları** “bölüm sözleri”, **fıkra** “fıkra”, **antologiya** “antoloji, seçki”, **legenda** “efsane”, **literatura** “edebiyat, kaynak”, **masal** “öğretici hikâye”, **mısra** “mısra”, **mifologiya** “mitoloji”, **peet** “iki mısralık şiir”, **peetçi** “beyitçi(şair)”, **poet** “şair”, **poetesa** “kadın şair”, **poeziya** “şiir”, **proza** “nesir”, **sayfa** “sayfa”, **statya** “makale” **stil** “üslup”, **struktura** “yapım, biçim, uyarlama”, **şiir** “şiir”, **versiyä** “yorum”, **yalpak laf** “nazik söz”, **yaratma** “eser”, **yazıcı** “yazar, kâtip”.

1.11.13. Eğitim

Ana Sözü gazetesinde “Eğitim Terimleri” bölümünde 35 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

burs “burs”, **dimlom / diplom** “diploma”, **disertaçiya** “tez”, **dişiplina** “disiplin”, **eksperiment** “deney”, **ekspert** “uzman”, **fakultet** “fakülte”, **fizkultura** “kültürfizik, beden eğitimi” **ginnaziye** “idadi mektebi”, **gramota** “okuma-yazma”, **inçident** “olay”, **kafedra** “kürsü”, **juridika fakulteti** “hukuk fakültesi”, **kolec** “kolej”, **konservatoriya** “konservatuar”, **kurs** “kurs”, **lingvistika institutu** “dilbilim enstitüsü”, **liçey** “lise”, **mastera** “master”, **master-klas** “birinci sınıf”, **okul** “okul”, **pedagogika institu** “eğitimbilim enstitüsü”, **resimci şkola** “resim okulu”, **sovetnik** “danışman”, **stipendiya** “burs”, **student** “öğrenci”, **şkola** “okul” **teoretik liçeyi** “kavramcı lise”, **terbiedici** “terbiye eden kişi”, **tribuna** “kürsü” **uçilişçe** “okul”, **universitet** “üniversite”, **urok** “ders”, **vipusnik** “mezun”.

1.11.14. Felsefe

İncelediğimiz gazete sayılarında bu alana ait 12 farklı kelimeye rastladık. Bu kelimeler şöyledir:

abstrakçionizm “soyutçuluk, soyutlanma”, **akıl** “akıl”, **aktual** “gerçek”, **alegoriya** “sembol”, **antinomiya** “antinomi”, **etika** “ahlak”, **fikir** “düşünce”, **filosofiya** “felsefe”, **filosof** “felsefeyle ilginen”, **kategoriya** “kategori”, **konkret** “somut”, **romantika** “romantizm”.

1.11.15. Fizik

“Fizik Terimleri” bölümünde incelediğimiz sayılarda 7 farklı kelimeye rastladık. Bu kelimeler şöyledir:

elektroenergiya “elektrik gücü”, **energiya** “enerji”, **fulger** “yıldırım”, **kilometra** “kilometre”, **kilovat-saat** “kilovat-saat”, **kuvet** “güç”, **megawat** “megavat”.

1.11.16. Gökbilim

Bu alana dair 2 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

atmosfera “atmosfer”, **leçafarul** “sabah yıldızı”,

1.11.17. Güzel Sanatlar

İncelediğimiz gazete sayılarında “Güzel Sanatlar Terimleri” olarak 19 farklı kelimeye rastladık. Bu kelimeler şöyledir:

batik “süsleme yöntemi”, **byust** “büst”, **eksponat** “sergilenen mal”, **ekspozitiya** “sergi”, **estetika** “estetik”, **galereya** “galeri” **horeograf** “kareograf”, **ilkyaz vernisajı** “bahar sergisi”, **jivopis** “resim sanatı”, **kartina** “resim”, **kerpiç** “kerpiç”, **kilim** “döşeme”, **kilim korafırları** “kilim dizileri (sıraları)”, **klassik** “klasik” **kube** “kubbe”, **natürmord** “ölüdoğa”, **patret** “portre”, **resimciyka** “kadın ressam”, **skulptor** “heykeltıraş”,

1.11.18. Halkbilim

“Halkbilim Terimleri” bölümünde incelediğimiz gazete sayılarında 13 farklı kelimeye rastladık. Bu kelimeler şöyledir:

adet “görenek”, **büü** “büyü”, **büük horu** “bir halk oyunu”, **can** “yürek”, **çiiz** “çeyiz”, **düz ava** “düz hava oyun havası”, **etnofestival** “bir tür festival çeşidi”, **folklor** “halkbilim”, **gagauziya halk topluşu** “gagauzya halk topluluğu”, **gagauzlar obşçinası** “köylü cemaatleri”, **feyerverk** “havai fişek kutlaması”, **tradişiya** “geleneç”.

1.11.19. Hukuk

“Hukuk Terimleri” bölümünde incelediğimiz gazete sayılarında 20 farklı kelimeye rastladık. Bu kelimeler şöyledir:

administraşiya “yönetim, irade”, **arest** “tutuklama”, **aza** “üye”, **kanon** “kural”, **karar** “kesin yargı”, **kodeks** “kanun, yasa”, **başkasaba** “başkent”, **liberal** “hürriyet, serbestle ilgili”, **magistratura** “yargı”, **prokuror** “savcı”, **rezolüşiya** “karar”, **sud** “mahkeme”, **vladika** “hâkim”, **yurist** “hukukçu”, **yustişiya** “adalet”, **zakon** “kanun”, **kabaatlı** “suçlu”, **deportaşiya** “sürgün”, **ugolovnoe delo** “ceza davası”, **konstitüşiya** “anayasa”.

1.11.20. İktisat

Ana Sözü gazetesinde “İktisat Terimleri” bölümünde 40 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

ley “ley, Moldova para birimi”, **agenstvo** “acente”, **agent** “acente”, **akşiya** “hisse senedi”, **biznes** “iş”, **biznesmen** “iş adamı”, **ekonomika** “ekonomi”,

industriya “endüstri”, **federatiya** “federasyon”, **firma** “ekonomik etkinlik birimi”, **fon/fond** “kaynak”, **internatsionalizm** “Uluslararası ticaret”, **investitiya** “uzun vadeli yatırım”, **investor** “yatırımcı”, **izmet** “hizmet”, **kafe** “kafe”, **kasting** “oyuncu ve manken ajansı”, **kiosk** “dükkan”, **kompaniya** “ortaklık, şirket”, **krizis** “ani ortaya çıkan olay”, **maaza** “mağaza”, **ödek** “maaş”, **pensiya** “emekli maaşı”, **predpriyatiya** “işletme, fabrika, tesis”, **proşent** “yüzde”, **reklama** “reklam”, **rubli paası** “ruble parası”, **sabotaj** “sabotaj”, **seftä** “siftah”, **stabilizatiya** “istikrara kavuşma”, **stajirovka** “staj”, **statisitika** “istatistikler”, **strahovaniye** “sigorta”, **strategiya** “strateji”, **tükän** “dükkan”, **vergi inspektsiyası** “vergi teftişi”, **zarplata** “maaş”, **zavod** “fabrika”, **çarşı** “çarşı”, **büçet** “bütçe”.

1.11.21. İletişim

Çalışmalarımızda iletişim terimlerine ait 1 kelime tespit ettik. Bu kelime şöyledir:

telefon “iletişim aracı”.

1.11.22. Jeoloji

Jeoloji alanına giren 2 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimelerden “mermer” üç farklı söyleniş şekliyle kullanılmaktadır.

mermer “mermer”, **temir** “demir”.

1.11.23. Kentbilim

Çalışmalarımızda kentbilim terimlerine ait 3 kelime tespit ettik. Bu kelime şöyledir:

capital “başkent”, **dorojka** “yol, patika”, **mitropolit** “büyükşehir”.

1.11.24. Kimya

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz metinlerde 4 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

ateş “od, nar”, **himiya** “kimya”, **salt** “içine bir şey karışmamış”, **sintetika** “sentetik”.

1.11.25. Kütüphanecilik

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz metinlerde 6 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

albom “albüm”, **anketa** “sormaca, anket”, **arhiv** “arşiv”, **belge** “işaret, resmi yazı”, **dokument** “belge”, **kiyad** “kâğıt, kitap, mektup”.

1.11.26. Sinema-Televizyon ve Tiyatro

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz metinlerde 5 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

departament “bölüm”, **televideniye** “televizyon”, **kino** “sinema”, **dramaturg** “tiyatro için denetçi”, **leş-mob** “leş-mob”.

1.11.27. Kültürbilim

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz metinlerde 4 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

kultura “kültür”, **kultura zaametçisi** “kültür işçisi”, **kulturolog** “kültürolog”, **kulturologiya** “kültürbilimi” .

1.11.28. Matematik

Çalışmalarımızda matematik terimlerine ait 12 kelime tespit ettik. Bu kelime şöyledir:

alka “halka”, **çember** “daire”, **dakika** “süre birimi”, **edi** “yedi”, **esab** “hesap”, **krujok** “daire”, **kubometra** “metre küp”, **matematika** “matematik”, **milyard** “milyar”, **milion** “milyon”, **nomer** “numara”, **payedil-** “bölüştürmek”, **sekund** “saniye”.

1.11.29. Müzik

Çalışmalarımızda müzik terimlerine ait 32 kelime tespit ettik. Bu kelime şöyledir:

akepello “kilise tarzı manasında müzik aleti”, **akordeon** “akordeon”, **artist** “sanatçı”, **çalgıcı** “çalgıcı”, **dirijor** “orkestra şefi”, **duêt** “düet”, **fortopyano** “piyano”, **fortopyanocu** “piyano çalan”, **gayda** “tulum”, **gimm** “marş”, **kemençeciyka** “bayan kemancı”, **instrument** “müzik aleti, çalgı”, **kaus** “keman”, **kaval** “çok konuşan, müzik aleti”, **kemençe** “müzik aleti, çalgı”, **klarnet** “müzik aleti, çalgı”, **kompozitor** “besteci”, **konçert** “konser”, **kontrobaşçı** “kontrobaşçı”, **melodiya** “melodi”, **muzika** “müzik”, **muzikant** “müzik icra eden”, **orkestra** “müzik topluluğu”, **pribor** “enstrüman”, **rêp** “rep”, **simfoniya** “senfoni”, **solist** “şarkı söyleyen sanatçı”, **solistka** “bayan”, **studiya** “stüdyo”, **truba** “trampet”, **turizma** “turizm”, **türkücüyka** “türkücü kadın” .

1.11.30. Ruhbilim

Çalışmalarımızda ruhbilim terimlerine ait 4 kelime tespit ettik. Bu kelime şöyledir:

duhovnik “ruhen”, **kompleks** “karmaşık”, **konçentrafiya** “konsantrasyon”, **moral** “ruhen iyi olma”.

1.11.31. Sinema ve Televizyon

Çalışmalarımızda sinema ve televizyon terimlerine ait 7 kelime tespit ettik. Bu kelime şöyledir:

artistik kino “sanat sineması”, **kinocu** “flimci”, **montaj** “kurmaca”, **seriya** “seri, dizi”, **şafk operatörü** “ışık operatörü”, **televideniye** “televizyon”, **video klip** “video klip”.

1.11.32. Siyaset

Çalışmalarımızda siyaset terimlerine ait 42 kelime tespit ettik. Bu kelime şöyledir:

avtotransport ministerlii “motorlu taşıtlar bakanlığı”, **başkonsul** “başkonsolos”, **jandarma** “jandarma”, **komunist partiyası** “komünist partisi”, **kandidat** “aday”, **mandat** “müetvekili kartı”, **ofițial açıklama** “resmi açıklama”, **ofițial bakış** “resmi görüşme”, **ofițial toplantı** “resmi toplantı”, **ofițial vizit** “resmi ziyaret” **minestirlik** “bakanlık”, **nalog** “vergi”, **oblast** “alan”, **ofițial açılış** “resmi açılış”, **edinaya gagauziya** “birleşik Gagauzya”, **hunta devrimi** “cunta devrimi”, **opozitiya** “muhalefet”, **parlament** “parlement”, **partiya** “parti”, **politika** “politika”, **politikacı** “politikayla ilgilenen”, **politolog** “siyaset bilimci”, **politiya** “polis teşkilatı”, **predsedatel** “başkan”, **prezident** “başkan”, **primyer-ministr** “başbakan”, **prokuratura** “cumhuriyet başsavcılığı”, **radikalizm** “radikallik”, **rayon** “bölgesel”, **referendum** “halk oylaması”, **respublika** “cumhuriyet”, **sovet okupaıiyası** “sovyet işgali”, **sovetskaya** “sovyet”, **şar** “çar”, **terakt** “terör eylemi”, **totalitar** “totaliter”, **üstolan durum** “olağanüstü hal”, **vişe gubernator** “vali yardımcısı”, **vişe-predsedatel** “başkan yardımcısı”, **vişe-premyar** “başbakan yardımcısı”, **voevod** “muhtıra”, **votum** “seçmen”.

1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz metinlerde 21 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

etnografiya “etnografya”, **jest** “davranış, eylem”, **çingene** “Bu topluluktan olan kimse, Çingen, Kıpti, Roman”, **temsilci** “temsilci”, **soşial** sosyal, **devlet** “hükümet”, **ekstroordinar** “olağanüstü hal”, **genoşid** “soykırım”, **genoşidina** “soykırım”, **halk** “ulus”, **halk topluşu** “halk topluluğu”, **klasifikasiya** “sınıflandırma”, **kompetenıiya** “yarışma”, **ofițial yortu** “resmi bayram”, **konkurs** “yarışma”, **kusurlular** “engelliler”, **millet** “ulus”, **naıiya** “millet”, **soşial degradeıiya** “sosyal yozlaşma”, **statu** “toplum içindeki durum”, **tohum** “tohum, sülale, bir kişinin soyundan gelenler”.

1.11.34. Spor

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz metinlerde 21 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

atletika “atletizm”, **basketbol** “basketbol”, **çempionat** “şampiyona”, **dzüdo** “judo”, **Evropa ligası** “Avrupa ligi”, **futbol** “futbol”, **ipodrom** “hipodrum”, **marafon** “maraton”, **matç** “maç”, **olimpiya** “olimpiyatlar”, **prizör** “şampiyon”, **sport** “spor”, **sport inventarin** “spor malzemeleri”, **sportçu** “sporcu”, **sportsmen**

“sporcu”, **tarat-** “tarat-, yen-”, **tenis kortu** “tenis kortu”, **trener** “antrenör”, **tribün** “tribün”, **turnir** “turnuva”, **voleybol/volezbol** “voleybol”.

1.11.35. Tarih

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz metinlerde 6 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

cellat “kırbaçlayıcı”, **cenk** “savaş”, **halk gvardiyası** “halk muhafızı”, **istoriya** “tarih”, **mızrak** “savaş aleti”, **reforma** “reform”.

1.11.36. Teknoloji

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz metinlerde 11 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

agregat “makineler takımı”, **avtomat** “otomat, otomatik”, **biometrika** “biometrik”, **biometrika passport** “biometrik pasaport”, **evroremont** “yenileme”, **grafika** “grafik”, **infrastruktura** “altyapı”, **internet serveri** “internet sunucusu”, **metoțika** “teknik”, **tehnika** “teknik”, **tehnologiya** “teknoloji”.

1.11.37. Tıp

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz metinlerde 26 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

damar “damar”, **doktor** “doktor”, **hirurgiya** “cerrahlik”, **kambur** “kambur”, **kaynak** “kaynak”, **kineziterapevt** “fizik tedavi uzmanı”, **kineziterapiya** “fizik tedavi”, **kirpik** “kirpik”, **luhusa** “lohusa”, **meditina** “tıp”, **medoborudovaniye** “tıbbi malzeme”, **mozgoroy** “beyin”, **nevrologiya** “ağrı”, **operatiya** “cerrahlik”, **organ** “organ”, **pestițid** “kimyasal madde”, **reabilitatiya** “rehabilitasyon”, **reabilitolog** “rehabilitasyon çalıştırıcısı”, **saalik** “sağlık”, **simptom** “semptom”, **skoba** “dirsek”, **spazma** “spazm”, **stend** “kalpte kullanılan yöntem”, **terapiya** “tedavi”, **travma** “travma”, **veterinar** “baytar”, **yılaççı** “ilaççı (eczacı)”.

1.11.38. Tiyatro

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz metinlerde 17 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

dekor “aksesuarların tümü”, **demonstratiya** “gösteri”, **dramaturg** “tiyatro için denetçi”, **dramaturgiya** “dram”, **epilog** “son söz”, **estrada** “sahne”, **Gagauz éstrada** “Gagauz sahnesi”, **komediya** “güldürü”, **premyera** “prömiyer”, **pyesa** “oyun, piyes”, **rejisör** “yönetmen”, **rejisura** “yönetmenlik”, **spektakl** “oyun, temsil”, **șțena** “sahne”, **șțenarist** “senarist”, **teatru** “tiyatro”, **tragediya** “trajedi”.

1.11.39. Ulaşım

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz metinlerde 12 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

aeroport “havaalanı”, **avtobus** “otobüs”, **biçikleta** “bisklet”, **kommünikațiya** “ulaşım”, **korpu** “araba”, **maşına** “araba”, **metro** “metro”, **mikroavtobus** “minibüs”, **stanțiya** “istasyon”, **taxi** “taksi”, **tranzit** “transit”, **vertolöt** “helikopter”.

1.11.40. Uluslararası İlişkiler

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz metinlerde 11 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

asoñiatiya “birleşme”, **ataşe** “elçilik uzmanı”, **halklararası** “uluslararası”, **büükelçi** “büyükelçi”, **embargo** “ambargo”, **etnikarası** “uluslararası”, **Evropa birlii** “Avrupa birliği”, **Gagauz diasporası** “Gagauz diasporası”, **konflikt** “çatışma”, **kongre** “uluslararası toplantı”, **koolițiya** “koalisyon”

1.11.41. Yönetim

“Yönetim Terimleri” incelediğimiz sayılarda 31 farklı kelimeyle karşılaştık. Bu kelimeler şöyledir:

açılış sözü “açılış konuşması”, **aktoviy zalı** “toplantı salonu”, **ansambl** “meclis, topluluk”, **antigitler koolițiya** “antihitler koalisyonu”, **avgust konferențiyası** “ağustost konferansı”, **deklaratiya** “deklarasyon”, **ispolkom** “icra komitesi”, **kolhoz** “kolektif, çiftlik”, **komisiya** “komisyon”, **komitet** “komite”, **konferențiya** “konferans”, **kurultay** “bilimsel toplantı”, **miting** “toplantı”, **komisiya** “komisyon”, **çalışmak grupası** “çalışma grubu”, **padişah** “sultan”, **panel** “panel”, **patron** “patron”, **pedagog** “eğitimbilim uzmanı”, **plenar oturuşu** “genel kurul toplantısı”, **pravitelstvo** “hükümet”, **pres-konferențiya** “basın toplantısı”, **profesör** “profesör”, **regional** “bölgesel”, **region** “bölge”, **respublika** “cumhuriyet”, **sekițiya** “bölüm, oturum”, **seminar** “seminer”, **upravleniye** “yönetim, başkanlık”, **usta** “usta”.

1. 11.42. Yöntembilim

Bu alanda 2 farklı kelime tespit ettik. “*gözlemci*” kelimesi iki şekilde de kullanılmaktadır. Bu kelimeler şöyledir:

akreditațiya “denklik”, **gözledici / gözlemci** “gözlemci”.

1.11.43. Zanaat

Gazetede incelediğimiz sayılarda 5 farklı kelimeyle karşılaştık. Bu kelimeler şöyledir:

çufa “çuha; ince sık dokunmuş”, **çukman** “yünlü ev dokuması”, **incäzanaat** “sınaat, ustalık sanat”, **konak** “konak”, **kuyumcu** “kuyumcu”.

1.11.44. Ziraat

Ziraat alanına ait 2 farklı kelime tespit ettik. Bu kelimeler şöyledir:

Maasul “ürün, mahsül”, **traktor** “traktör”.

1.11.45. Zooloji

Ana Sözü gazetesinde incelediğimiz sayılarda 9 farklı hayvan ismine rastladık. Bu isimler şöyledir:

beygir “yük hayvanı (bārgīr)”, **domuz** “domuz”, **garga** “karga”, **hayvan** “uygu ve hareket yeteneği olan, içgüdüleriyle hareket eden canlı yaratık”, **kart kısıraan** “yaşlı kısraak”, **kitka** “balina”, **kuş** “kuş”, **maymun** “maymun”, **şişik** “iki yaşını geçmemiş hayvan”, **tauk** “tavuk”.

II. BÖLÜM

ANA SÖZÜ GAZETESİNDEKİ ALINTI SÖZLER

2.1. TEK DİLDEN ALINAN KELİMELER

Almanca Kelimeler

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 6 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

aparat “cihaz, mekanizma” (<apparat), **debüt** “ilk” (<debüt), **dramaturg** “tiyatro için denetçi” (<dramaturg), **feyerverk** “havai fişek kutlaması” (<feuerverk), **general** “askeri bir rütbe” (< general), **olimpiya** “olimpiyatlar” (<olimpia).

Arapça Kelimeler

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 119 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

akıl “akıl” (<عقل), **alka** “halka” (<حلقة), **Allah** “İslamda Rabbin adı”, **allelem** “yabancılar, herkes, elalem” (<العلم), **asalet** “soyluluk” (<اصالت), **ayla** “aile” (<عئله), **aza** “üye” (<اضا), **bela** “musibet, bela” (<بلا), **bereket** “bolluk” (<برکت), **biyaz** “beyaz” (<بياض), **cellat** “kırbaçlayıcı” (<جلاد), **cöp** “cep, mağara, in” (<جيب), **cuwap** “cevap, yanıt” (<جواب), **çiiz** “çeyiz” (<جيز), **dakika** “süre birimi” (<دقيقة), **däva** “deva” (<دواء), **devlet** “hükümet” (<دولت), **din** “inançları sistemleştirme” (<دين), **duva** “dua” (<دعاء), **ecel** “ölüm zamanı” (<اجل), **erif** “herif” (<حريف), **esab** “hesap” (<حساب), **evel** “önce, evvel” (<اول), **evlat** “çocuk” (<اولات), **fasıl** “fasıl, konu” (<فاصل), **fayda** “yarar” (<فاغده), **fıkaara** “fukara” (<فقراء), **fıkra** “fıkra” (<فقره), **fikir** “düşünce” (<فكر), **filcan** “fincan” (<فنجان), **haber** “haber” (<خاير), **haliz** “saf, temiz”

halk “ulus” (<خاق>), **haram** “haram, yasak” (<حرام>), **harç** “çıkma, malzeme” (<خالص>), **hava** “hava” (<هوا>), **havez** “heves, dilek, arzu” (<هوس>), **hayvan** “canlı” (<خرج>), **hazır** “hazır” (<حاضر>), **iftar** “oruç açma zamanı” (<افطار>), **ihhtar** “ihtiyar” (<حيوان>), **insan** “insan” (<انسان>), **İslam** “İslamiyet dini” (<اسلام>), **izmet** “hizmet” (<خطر>), **kaarä** “gayri” (<غير>), **kabaat** “kusur, kabahat” (<قباحت>), **kahir** “üzüntü” (<قهر>), **kalabalık** “kalabalık” (<غلبة>), **karar** “kesin yargı” (<قرار>), **kasım** “kasım ayı” (<قاسم>), **kaval** “çok konuşan, müzik aleti” (<قوال>), **kebab** “kebab” (<کیباب>), **kellä** “kelle” (<كلله>), **kesmet/kismet** “nasip” (<قسمت>), **kıymet** “değer” (<قیمت>), **kube** “kubbe” (<قبّة>), **kurban** “feda edilen” (<قربان>), **kuvet** “güç” (<قوت>), **lääzım** “lazım” (<لارم>), **maale** “mahalle” (<محله>), **maana** “mana, belki” (<معنا>), **maana** “mana” (<معنا>), **maasul** “ürün, mahsül” (<محصول>), **maasuz** “özellikle” (<محصوص>), **maavi** “mavi” (<مائی>), **mangal** “mangal” (<منقال>), **masal** “öğretici hikaye” (<مثل>), **maymun** “maymun” (<میمون>), **memleket** “ülke” (<مملکت>), **merak** “merak” (<مراق>), **mercan** “mercan” (<مرجان>), **meret** “inatçı” (<مرد>), **merkez** “yönetim yeri” (<مرکز>), **meydan** “alan” (<میدان>), **mezar** “kabir” (<مزار>), **mısra** “mısra” (<مصره>), **mızrak** “savaş aleti” (<مزارق>), **millet** “ulus” (<ملت>), **musafir** “misafir” (<مسافر>), **musulman** “müslüman” (<مسلمان>), **müsteşar** (birinci sekreter) “istişare edilen kimse, danışman” (<مستشار>), **nasat** “nasihat” (<ناسیحت>), **neet** “niyet” (<نیئت>), **ömür** “hayat” (<عمر>), **peet** “iki mısralık şiir” (<بیئت>), **raat** “rahat” (<راخت>), **ruh** “ruh” (<روح>), **saab** “sahip” (<صاحب>), **saat** “saat” (<ساعة>), **sabaa** “sabah” (<صباح>), **sabur** “sabır” (<صبر>), **sandık** “sandık” (<صندوق>), **sayfa** “sayfa” (<صحیفه>), **sebeb** “neden” (<سبب>), **sefer** “sefer” (<سفر>), **seftä** “siftah” (<استفتاح>), **seläm** “selam” (<سلاام>), **sevda** “güçlü sevgi” (<سودا>), **şafk** “ışık” (<شاوق>), **şaka** “şaka” (<شقا>), **şan** “şan, ün” (<شان>), **şarap** “içki” (<شراب>), **şehit** “şehit” (<شهید>), **şeytan** “şeytan” (<شیطان>), **şiir** “şiir” (<شعر>), **şüpä** “şüphe” (<شوبه>), **tabiat** “doğa” (<طابعت>), **tamah** “göz koyma, aç gözlülük” (<طمع>), **taraf** “yön” (<طرف>), **tefter** “defter” (<دفتر>), **tekrar** “tekrar” (<تکرار>), **tükän** “dükkan” (<دوقان>), **vakit** “zaman” (<وقت>), **vatan** “vatan” (<وطن>), **vekil** “vekil” (<وکل>), **zaamatçı** “işçi” (<زحمت>), **zeedä** “ziyade” (<زیاده>), **zihir** “zehir” (<زهر>), **zulüm** “zulüm” (<زولم>).

Arnavutça Kelimeler

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 2 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

biçikleta “ bisklet” (<biçikleta>), **ekspozitiya** “sergi” (<ekspozitë>).

Boşnakça Kelimeler

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 3 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

kanțelariya “ofis” (<kancelarija), **korpu** “araba” (<korpu), **represiya** “baskı” (<represija).

Bulgarca Kelimeler

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 4 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

akafist “ortodokslarda ilahi” (<акафист), **gayda** “tulum” (<гайда), **inovațiya** “yenilik” (<иновація), **kartofi** “patates” (<картоаи).

Çekçe Kelime

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 1 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

politolog “siyaset bilimci” (<politolog).

Estonca Kelime

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 1 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

skulptor “heykeltıraş” (<skulptor).

Farsça Kelimeler

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 56 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

afta “hafta” (<هفته), **armut** “armut” (<آرمود), **ateş** “od,nar” (<آتش), avşam “akşam” (<اقشام), **ayna** “ayna” (<آينه), **baaşış** “bahşış, hediye” (<بخشش), **başça** “bahçe” (<بغچه), **beter** “çok kötü, en kötü” (<بدتر), **beygir** “yük hayvanı (bārgīr)” (<گير), **can** “yürek” (<جان), **cenk** “savaş” (<جنگ), **çadır** “barınak” (<چادر), **çark** “döngü, devir” (<چارق), **çarşı** “çarşı(çārsū)” (<چار سو), **çelingir** “anahtarcı” (<چلانگر), **çember** “daire” (<چمبر), **çifit** “yahudi (cuhud)” (<جهود), **çingene** “fakir” (<چنگانه), **çufa** “çuha; ince sık dokunmuş” (<چوها), **dost** “arkadaş, sırdaş” (<دوست), **eer** “eğer” (<اگر), **günah** “suç” (<گناه), **güz** “sonbahar” (<گوز), **hasta** “hasta” (<خسته), **hem** “hem, ve” (<هم), **hep** “sürekli, tüm bütün” (<هپ), **kahraman** “kahraman” (<قهرمان), **kavga** “kavga” (<غاوغه), **kemençe** “müzik aleti, çalgı” (<کمانچه), **kilim** “döşeme” (<کليم), **kiyad** “kagıt, kitap, mektup” (<کياد), **küü** “köy” (<کوی), **laf** “söz”

(میوه) **meyva** “meyve” (مگر) **mér** “meğer” (لکا) **lekä** “leke (lakä)” (لاف) **mintan** “bir tür kısa ceket, gömlek” (نیمتانه) **nevruz** “baharın ilk günü” (نوروز) **nişan** “nişan” (نشانه) **oruç** “dini olarak aç kalma” (اوروچ) **padişah** “sultan” (پادشاه) **Pazar** “Pazar” (بازار) **pencere** “pencere” (پنجره) **peşkir** “pamuktan olma ince havlu” (پیشگیر) **renk** “renk” (رنگ) **sarhoş/sarfoş** “başı hoş, şarapla mest olmuş” (سرخوش) **serbest** “özgür” (سربست) **sert lüzgar** “sert rüzgar” (روزگار) **sincir** “zincir” (زنجیر) **şıra** “mayalanmamış üzüm suyu” (شیره) **tafta** “bir tekstil ürünü” (تافته) **tenha** “ıssız” (تنها) **tohum** “ohum, sülale, bir kişinin soyundan gelenler” (تخم) **tüfek** “tüfek” (تفنگ) **usta** “usta” (اوستاد) **zebun** “güçsüz, zayıf” (زبون) **zengin** “taşlarla süslü, murassa, pahalı, değerli” (سنگین) **zerä** “zira, çünkü” (زیره).

Fransızca Kelimeler

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 113 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

abstrakționizm “soyutçuluk, soyutlanma” (<abstractionsme), **adres** “adres” (<adresse), **akademik** “akademi” (<academique), **akordeon** “akordeon” (<accórdéon), **akril** “elyaf” (<acrylique), **aktiv** “en faal” (<active), **aktiz** “kadın oyuncu” (<actress), **alyans** “nişan yüzüğü” (<alliance), **anketa** “sormaca, anket” (<anquête), **ansambl** “meclis, topluluk” (<ensemble), **arhimandrit** “dini lider” (<archimandrite), **artist** “sanatçı” (<artiste), **ataşe** “elçilik uzmanı” (<attaché), **atmosfera** “atmosfer” (<atmosphère), **avangardist** “ileri düşünme” (<avant-gardiste), **barbarlık** “yabancı, vahşi” (<barbare), **batik** “süsleme yöntemi” (<batik), **bulvar** “bulvar” (<boulevard), **burs** “burs” (<bourse), **cihadist** “cihatçı” (<cihadist), **çempionat** “şampiyona” (<championnat), **dekor** “aksesuarların tümü” (<decor), **departament** “bölüm” (<département), **dialog** “karşılıklı konuşma” (<dialogue), **diplomat** “diplomasi ile ilgilenen” (<diplomate), **diraktor** “yönetmen” (<directeur), **doktor** “doktor” (<docteur), **duêt** “düet” (<duet), **ekstremit** “aşırıcı” (<extrémict), **etika** “ahlak” (<éthique), **etnofestival** “festival çeşidi” (<festival), **filosof** “felsefeyle ilgilenen” (<philosphe), **final** “son” (<final), **folklor** “halkbilim” (<folklore), **fond** “kaynak” (<fond), **güpür** “dantel türü” (<guipure), **ikona** “hristiyanlıkta simge” (<icône), **instrument** “müzik aleti, çalgı” (<instrument), **intellektual** “aydın” (<intellectual), **jest** “davranış, eylem” (<geste), **jüri** “seçici kurulu” (<jury), **kafe** “kafé” (<café), **katedral** “başkilise” (<catédrale), **kilometra** “kilometre” (<kilomètre), **kineziterapevt** “fizyoterapist” (<kineziterapist), **kineziterapiya** “fizyoterapi” (<kineziterapia), **klarnet** “müzik aleti, çalgı” (<clarinette), **klassik** “klasik” (<classic), **klub** “kulüp” (<club), **kolon** “sütun” (<colon), **komediya** “güldürü” (<comédie), **kompleks** “karmaşık” (<complexe), **kompozitor** “besteci” (<compositeur), **kongre** “uluslararası toplantı” (<congrés), **konkret** “somut” (<concret), **kontrolör** “denetçi” (<contrôleur), **kordinator** “eş

güdümcü” (<cordinateur), **kulturolog** “kültürolog” (<culturologie), **liberal** “hürriyet, serbestle ilgili” (<libéral), **marş** “ritimli yürüme” (<marche), **material** “materyal” (<material), **mesaj** “mesaj” (<message), **metod** “yöntem” (<methodé), **metodist** “protestan mezhebi üyesi” (<methodist), **mitropolita** “ortodokslarda din adamı” (<métropolit), **montaj** “kurmaca” (<montage), **moral** “ruhen iyi olma” (<morale), **natürmord** “ölüdoğa” (<nature morte), **ofis** “iş yeri” (<office), **original** “orijinal” (<original), **otel** “otel” (<hôtel), **paradoks** “şaşırtıcı” (<paradoxe), **paraşüt** “paraşüt” (<parachute), **park** “gezilinen mekan, araç alanı” (<parc), **parti** “parti” (<partie), **patron** “patron” (<patron), **pedagog** “eğitimbilim uzmanı” (<pédagogue), **pestiğid** “kimyasal madde” (<pesticides), **peyzaj** “peyzaj” (<paysage), **plan** “tasarı” (<plan), **planşet** “plançete” (<planchette), **profesör** “profesör” (<professeur), **protol** “üst düzey” (<protocole), **radikal** “radikal” (<radikal), **raport** “rapor” (<rapport), **redaktor** “yazıyı düzeltme yapan kişi” (<rédacteur), **referendum** “halk oylaması” (<référendum), **reforma** “reform” (<reformé), **rejisör** “yönetmen” (<regiseur), **rektorun** “rektör” (<rectore), **reportaj** “reportaj” (<rapportage), **salüt** “merhaba” (<salut), **sektor** “kesim, kesit” (<secteur), **seminar** “seminer” (séminaire), **sentiment** “hassas, duygulu” (<sentiment), **solist** “şarkı söyleyen sanatçı” (<soliste), **spiker** “haber sunan kişi” (<speaker), **sportsmen** “sporcu” (<sportsman), **statu** “toplum içindeki durum” (<statut), **stil** “biçem, üslup” (<style), **şantaj** “tehdit” (<chantage), **tekstil** “dokuma” (<textillé), **telefon** “iletişim aracı” (<téléphone), **teror** “terör” (<terror), **terorist** “yıldırıcı” (<terroriste), **tiraj** “tiraj” (<tirage), **traktor** “traktör” (<tracteur), **travma** “travma” (<travma), **tribün** “tribün” (<tribune), **vandalizma** “vandalizm” (<vandalisme), **versiyä** “yorum” (<version), **veterinar** “baytar” (<vétérinaire), **volontör** “gönüllü” (<volonter).

Hırvatça Kelime

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 1 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

çinovnik “memur” (<çinovnik)

İngilizce Kelimeler

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 74 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

aktual “gerçek” (<actual), **antinomiya** “antinomi” (<antinomy), **audio** “işitsel” (<audio), **bandit** “eşkıya” (<bandit), **basketbol** “basketbol” (<basketball), **biznesmen** “iş adamı” (<business man), **blank** “boş” (<blank), **buldozer** “buldozer” (<bulldozer), **capital** “başkent” (<capital), **CD disk** “kayıt aygıtı” (<disk), **çeket-** “kontrol etmek” (<check), **detal** “detay” (<detail), **dizayn** “dizayn” (<design),

dokument “belge” (<document), **ekspert** “uzman” (<expert), **fleş-mob** “Flaş-mob” (<flash-mob), **fundamental** “temel” (<fundamental), **futbol** “futbol” (<football), **hobi** “hobi” (<hobby), **ideal** “ideal” (<ideal), **imidjin** “hayal et-“ (<imagine), **impicment** “sıkışma” (<impingement), **informativ** “enformatif” (<informative), **insult** “hareket” (<insult), **intelligent** “akıllı” (<intelligent), **interes** “ilgilendirmek” (<interest), **internaşionalizm** “uluslararası ticaret” (<internationalizm), **internet server** “internet sunucusu” (<server), **interset** “arasına koyma” (<interset), **kanal** “kanal” (<channel), **kasting** “oyuncu ve manken ajansı” (<casting), **koktel** “kokteyl” (<cocktail), **kolektiv** “ortaklaşa” (<collective), **komunikativ** “konuşkan” (<communicative), **kurs** “kurs” (<course), **lider** “lider” (<leader), **master-klas** “birinci sınıf” (<master class), **matç** “maç” (<match), **may** “mayıs” (<may), **megawat** “megavat” (<megawatt), **memorial** “anıt” (memorial), **meneceer** “menecer” (<meneger), **menedjement** “menecerlik” (<menegemant), **migrant** “göçmen” (<migrant), **mini-miss** “çocuklara güzellik yarışması” (<mini-miss), **miting** “toplantı” (<meeting), **panel** “panel” (<panel), **partnör** “ortak” (<partner), **progres** “ilerleme” (<progress), **propaganda** “propaganda” (<propaganda), **proşes** “süreç” (<process), **region** “bölge” (<region), **regional** “bölgesel” (<regional), **rêp** “rep” (<rap), **resurs** “kaynak” (<resource), **sabotaj** “sabotaj” (<sabotage), **sayd-şou** “internet gösterimi” (<site show), **sayt** “internet sitesi” (<site), **slayd-şou** “slayt gösterisi” (<slide show), **sponsor** “destekleyici” (<sponsor), **sport** “spor” (<sport), **standart** “norm olarak kullanılan ölçü” (<standard), **stend** “kalpte kullanılan yöntem” (<stend), **student** “öğrenci” (<student), **talant** “yetenek” (<talent), **tenis kort** “tenis kortu” (<tennis court), **unionist** “birlikçi” (<unionist), **vagon** “vagon” (<wagon), **video klip** “video klip” (<video clip), **vizit** “ziyaret” (<visit), **voevo** “muhtıra” (<voevod), **voleybol/volezbol** “voleybol” (<volleyball), **votum** “seçmen” (<votum).

İşpanyolca Kelimeler

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 2 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

embargo “ambargo” (<ambargo), **masajist** “masör” (<masajist).

İtalyanca Kelimeler

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 16 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

akepello “kilise tarzı manasında müzik aleti” (<akepello), **armata** “ordu” (<armata), **bomba** “bomba” (<bomba), **evropa** “avrupa” (<evropa), **firma** “ekonomik etkinlik birimi” (<firma), **gazeta** “gazete” (<gazetta), **jandarma**

“jandarma” (<gendarme), **legenda** “efsane” (<legenda), **magistratura** “yargı” (<magistratura), **makarina** “makarna” (<macarino), **milion** “milyon” (<millione), **orquestra** “müzik topluluğu” (<orchestra), **politika** “politika” (<politica), **rubra** “kadın entarisi” (<ruba), **tema** “konu” (<tema), **vesta** “mitolojide tanrıça” (<vesta).

Japonca Kelime

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 1 adet kelime vardır.

Tespit ettiğimiz kelime spor alanıyla ilgilidir.

dzüdo “judo” (<柔道.)

Latince Kelime

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 1 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

kodeks “kanun, yasa” (<codex).

Lehçe Kelimeler

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 4 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

aparatura “aparat” (<aparatura), **infrastruktura** “altyapı” (<infrastruktura), **prokuratura** “cumhuriyet başsavcılığı” (<prokuratura), **struktura** “yapım, biçim, uyarılama” (<struktura).

Letonca Kelime

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 1 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

horeograf “kareograf” (<kareograf).

Moğolca Kelimeler

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 2 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

belge “işaret, resmi yazı” (<белге), **kurultay** “bilimsel toplantı” (<курултай).

Romence Kelimeler

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 28 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

arest “tutuklama” (<arest), **arhiepiskop** “başsıkoşos” (<arhiepiskop), **bliş** “flaş” (<blitz), **borna** “terminal” (<borna), **ceneraşıya** “jenerasyon” (<generaşıe), **demonstraşıya** “gösteri” (<demonstraşıa), **dişıplina** “disiplin” (<dişıplina), **fulger** “yıldırım” (<fulger), **grija** “bakım” (<grija), **korupşıya** “bozulma” (<corupşıa), **leçafarul** “sabah yıldızı (Gsgsuz Türkçesi), akşamıyıldızı” (<luceafarul), **mitika** “efsanevi” (<mitica), **monah** “keşiş” (<monah), **monahi** “keşişler” (<monahi), **ofişer** “memur” (<ofişer), **operaşıya** “cerrahlık” (<operaşıa), **opozişıya** “muhalefet” (<opozişıa), **ordon** “sipariş” (<ordon), **orizont** “ufuk çizgisi” (<orizont), **patenşıal** “potansiyel” (<potenşıal), **potenşıal** “kapsama” (<potenşıal), **presviter** “kilise yönetim kurulu üyesi” (<prezbiter), **protoierey** “başrahip” (<protoiereu), **pyedistal** “kaide” (<pedestal), **reabilitolog** “rehabilitasyon çalıştırıcısı” (<reabilitolog), **reçepşıya** “resepsiyon” (<reçepşıe), **teatru** “tiyatro” (<teatru), **totalitar** “totaliter” (<totalitar), **zodiya** “işaret” (<zodia).

Ruşça Kelimeler

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 398 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

administraşıya “yönetim, irade” (<администрация), **aeroport** “havaalanı” (<аэропорт), **agenstvo** “acente” (<агентство), **agent** “acente” (<агент), **agregat** “makineler takımı” (<агрегат), **akreditaşıya** “denklik” (<акредитация), **akt** “hareket” (<акт), **akşıya** “hisse senedi” (<акция), **albom** “albüm” (<альбом), **alegoriya** “sembol” (<аллегии), **alfafit/alfabet** “alfabe” (<алфавит), **antigitler** **koolişıya** “antihitler koalisyonu” (<антигитлер коолия), **arhiv** “arşiv” (<архив), **asoşıaşıya** “birleşme” (<ассоциация), **atletika** “atletizm” (<атлетика), **avtobus** “otobüs” (<автобус), **avtomat** “otomat, otomatik” (<автомат), **avtonomiya** “özerklik, muhtariyet” (<автономия), **avtor** “yazar” (<автор), **biblioteka** “kütüphane” (<библиотека), **biografiya** “yaşam öyküsü” (<биография), **biometrika** “biometrik” (<биометрика), **biznes** “iş” (<бизнес), **bolniça** “hastane” (<больница), **bukva** “harf” (<буква), **bücet** “bütçe” (<бюджет), **byust** “büst” (<бюст), **çay** “çay” (<чай), **deklaraşıya** “deklarasyon” (<декларация), **dekoratiya** “süs” (<декоратия), **delegat** “delege, temsilci” (<делегат), **delegaşıya** “delegasyon, heyet” (<делегация), **demografiya** “demografi” (<демография), **demon** “şeytan”

(<демон), **deportațiya** “sürgün” (<департация), **deputat** “ milletvekili” (<депутат), **didaktika** “didaktik” (<дидактика), **dimlom** “diploma” (<диплом), **diplomatiya** “diplomasi” (<дипломатия), **dirijor** “orkestra şefi” (<дирижёр), **disertațiya** “tez” (<диссертация), **doljnosty** “iş” (<должностная), **dopolnitelny** “tamamlayıcı; ek” (<дополнительный), **dorojka** “yol, patika” (<дорожка), **dramaturgiya** “dram” (<драматургия), **duhovnik** “ruhen” (<духовник), **duhovoy** “rüzgar” (<духовой), **efrosiniya** “sevinç, neşe” (<ефросинья), **ekipaj** “mürettebat” (<экипаж), **ekologiya** “ekoloji” (<экология), **ekonomika** “ekonomi” (<экономика), **eksperiment** “deneу” (<эксперимент), **eksponat** “sergilenen mal” (<экспонат), **ekstroordinar** “olağanüstü hal” (<экстрординарный), **elektrika** “elektrik” (<электрика), **elektroenergiya** “elektrik gücü” (<электроэнергия), **energiya** “enerji” (<энергия), **eniklopediya** “ansiklopedi” (<энциклопедия), **epilog** “son söz” (<эпилог), **estetika** “estetik” (<эстетика), **estrada** “sahne” (<эстрада), **etnografiya** “etnografya” (<этнография), **fabula** “konu” (<фабула), **fakultet** “fakülte” (<факультет), **fantan** “fiskiye” (<фонтан), **fantastika** “fantastik” (<фантастика), **federatiya** “federasyon” (<федерация), **filologiya** “filoloji, dilbilim” (<филология), **filosofiya** “felsefe” (<философия), **fizkultura** “kültürfizik, beden eğitimi” (<физкультура), **floristika** “bitkisel, bitkilerle ilgili” (<флористик), **fortopyano** “piyano” (<фортепьяно), **funktiya** “işlev, görev” (<функция), **galereya** “galeri” (<галерея), **geniy** “deha” (<гений), **genoïid** “soykıgım” (<геноцид), **geografiya** “coğrafya” (<география), **gerb** “devlet arması” (<герб), **geroy** “kahraman” (<герой), **gimn** “marş” (<гимн), **gimnaziye** “idadi mektebi” (<гимназия), **grafika** “grafik” (<графика), **gramota** “okuma-yazma” (<грамота), **grupa** “grup” (<группа), **gubernator** “vali” (<губернатор), **himiya** “kimya” (<химия), **hirurgiya** “cerrahlık” (<хирургия), **ugolovnoe delo** “ceza davası” (<уголовное дело), **imperiya** “imparatorluk” (<империя), **industriya** “endüstri” (<индустрия), **informatiya** “bilgi, haber” (<информация), **inişiativa** “insiyatif” (<инициатива), **inişiator** “başlatıcı” (<инициатор), **injener** “mühendis” (<инженер), **inkubator** “kuluçka makinesi” (<инкубатор), **integratiya** “bütünleşme” (<интеграция), **inteleğentiya** “aydın kesimi” (<интеллегенция), **inşident** “olay” (<инцидент), **investişiya** “uzun vadeli yatırıgım” (<инвестиция), **investor** “yatırıgımcı” (<инвестор), **ipodrom** “hipodrum” (<ипподром), **ispolkom** “icra komitesi” (<исполком), **istorik** “tarihçi” (<историк), **istoriya** “tarih” (<история), **igumeniya** “başrahıbe” (<игуменья), **jiletka** “yelek” (<жилетка), **jivopis** “resim sanatı” (<живопис), **jurnalist** “gazeteci (erkek)” (<журналист), **jurnalistka** “gazeteci (kadın)” (<журналистка), **kafedra** “kürsü” (<кафедра), **kalaşnikov** “silah türü” (<Калашников), **kalendar** “takvim” (<календарь), **kanon** “kural” (<канон), **kanonizaşiya** “azizliğe yükselme” (<канонизация), **kapitan** “kapitan” (<капитан), **kartina** “resim” (<картина), **katastrofa** “felaket, kaza” (<катастрофа), **kategoriya** “kategori” (<категория), **kiosk** “dükkan” (<киоск), **kirilişa** “kirilce” (<кирилица), **kitka** “balina” (<китка), **klasifikasiya** “sınıflandırma” (<классификация), **kolhoz** “kolektif, çiftlik” (<колхоз), **komanda** “takım” (<команда), **kombinaşiya** “tertip” (<комбинация), **komisiya** “komisyon”

(<комисия), **komitet** “komite” (<комитет), **kommunikatiya** “ulaşım” (<коммуникация), **kompaniya** “ortaklık, şirket” (<компания), **kompetentiya** “уарıřma” (< компетентиця), **komponent** “öge, bileşen” (<компонент), **kompyutera** “bilgisayar” (<компютера), **kandidat** “aday” (<кандидат), **konferentiya** “konferans” (<конференция), **konflikt** “çatışma” (<конфликт), **konkurs** “уарıřma” (<конкурс), **konkursant** “rakip” (<конкурсант), **konservatoriya** “konservatuar ” (<консерватория), **konstitutiya** “anayasa” (<конституция), **konsultant** “danışman” (<консультант), **konsultatiya** “danışmanlık” (<консультация), **konçentratıya** “konsantrasyon” (<концентрация), **konçert** “konser” (<концерт), **koolıtiya** “koalisyon” (<коалиция), **kordinatiya** “eş güdüm” (<кординация), **korespondent** “muhabir” (<корреспондент), **krizis** “anı ortaya çıkan olay” (<кризис), **kruça** “uçugum” (<круча), **krujok** “daire” (<кружок), **krutoy** “sarp” (<крутой), **kubok** “fınçan” (<кубок), **kubometra** “metre küp” (<кубометра), **kultura** “kültür” (<култура), **kulturologiya** “kültürbilimi” (<културология), **kvalifikasiya** “meslek” (<квалификация), **lager** “Alman birası” (<лагер), **latiniça** “latince” (<латиниця), **lekçiya** “konuşma” (<лекция), **lingvist** “dilbilimci” (<лингвист), **lingvistika institutu** “dilbilim enstitüsü” (<лингвистика), **lişniy** “fazla, artan” (<лишний), **lişenziya** “lisan” (<лицензия), **literatura** “edebiyat, kaynak” (<литература), **lişey** “lise” (<лицей), **liturgiya** “komünyon” (<литургия), **lozung** “slogan” (<лозунг), **makak** “koltuk değneği” (<макака), **mamu** “anne” (<маму), **mandat** “milletvekili kartı” (<мандат), **marafon** “maraton” (<марафон), **mastera** “master” (<мастера), **maşına** “araba” (<машина), **matematika** “matematik” (<математика), **matruşka** “rus уарımı oyuncak” (<матрушка), **mebel** “mobilya” (<мебель), **medal** “madalya” (<медаль), **mediçina** “tıp” (<медицина), **medoborudovaniye** “tıbbi malzeme” (<медоборудование), **melodiya** “melodi” (<мелодия), **meropriyatiye** “eylem, fiil” (<мероприятие), **meropriyatiye** “önlemler” (<мероприятия), **meçenat** “bilim ve sanat koguucususu” (<меценат), **metodika obyedineniya** “birleştirme tekniği” (<методика объединения), **metro** “metro” (<метро), **metrologiya** “metroloji” (<метрология), **mifologiya** “mitoloji” (<мифология), **migraçiya** “göç” (<миграция), **mikroavtobus** “minibüs” (<микроавтвбус), **miliard** “milyar” (<миллиард), **minestirlik** “bakanlık” (<министер), **misiya** “misyon” (<миссия), **mitropolit** “büyükşehir” (<митрополит), **moleben** “dua” (<молебен), **moment** “an” (<момент), **monografiya** “monografi” (<монография), **mozgoroy** “beyin” (<мозгорой), **muzika** “müzik” (<музика), **muzikant** “müzik icra eden” (<музыкант), **muzey** “müze” (<музей), **nagrada** “ödöl” (<награда), **nalog** “vergi” (<налог), **naçionalist** “milliyetçi” (<националист), **naçionalizm** “milliyetçilik” (<национализм), **naçiya** “millet” (<нация), **natura** “tabiat” (<натюра), **neytralitet** “tarafsızlık” (<нейтралитет) **nomer** “numara” (<номер), **oblast** “alan” (<област), **oborudovaniye** “ekipman” (<оборудование) **obraz** “suret” (<образ), **obşçestvenniy** “sosyal kişilik” (<deyatel), **obyekt** “konu” (< объект), **ofiçial sayt** “resmi internet sitesi” (<официал), **okean** “okyanus” (<океан), **okupaçiya** “işgal etmek” (<окупация), **operaçiya** “operasyon” (<операция), **optimizma** “iyimserlik”

(<оптимизма), **orfofografiya** “yazım” (<орфография), **orfofografiya** “orfofografiya” (<орфография), **organ** “organ” (<орган), **organizațiya** “organizasyon” (<организация), **otliçno** “mükemmel” (<отлично), **pabeda** “zafer, galibiyet” (<победа), **palata** “saray, kitap sarayı” (<палата), **parlament** “parlement” (<парламент), **pasajir** “yolcu” (<пассажир), **patret** “portre” (<патрет), **patriarh** “patrik” (<патриарх), **patriotika** “vatanseverlik” (<патриотика), **pedagogika institu** “eğitimbilim enstitüsü” (<педагогика), **pensiya** “emekli maaşı” (<пенсия), **personaj** “kişi, karakter” (<персонаж), **pistolet** “tabanca” (<пистолет), **plenar oturuşu** “genel kurul toplantısı” (<пленар), **ploşçadka** “saha, alan” (<площадка), **poçta** “posta” (<почта), **poçtalyon** “postacı” (<почтальон), **poet** “şair” (<поет), **poetesa** “kadın şair” (<поетеса), **poeziya** “şiiir” (<поэзия), **poligrafika** “çoğaltma makinesi” (<полиграфия), **polițiya** “polis teşkilatı” (<полиция), **populerizațiya** “уауgınлаştırма” (<популаризация), **populizma** “halkçılık” (<популизм), **povestka** “gündem” (<повестка), **praktika** “kullanışlı” (<практика), **pravitelstvo** “hükümet” (<правительство), **predpriyatiya** “işletme, fabrika, tesis” (<предприятие), **predsedatel** “başkan” (<председатель), **profesiya** “meslek” (<професия), **premyera** “prömiyer” (<премьера), **presa** “basın” (<пресса), **pres-slujba** “basın mensubu” (<служба), **prezentațiya** “tanıtma, sunum” (<презентация), **prezident** “başkan” (<президент), **pribor** “enstrüman” (<прибор), **primar** “birincil” (<примар), **primyer-ministr** “başbakan” (<примьер министр), **prinçip** “ilke edinme” (<принцип), **prizör** “şampiyon” (<призовой), **problema** “sorun” (<проблема), **proekt** “proje” (<проект), **profanațiya** “kutsallığa saygısızlık” (<профанация), **programa** “program” (<програма), **prokuror** “savcı” (<прокурор), **prorok** “peygamber” (<пророк), **prost** “basit” (<прост), **proşent** “üzde” (<процента), **provakațiya** “provakasyon” (<провакация), **proza** “nesir” (<проза), psalom “mezmur (Makamla okunan Zebur suresi.)” (<псалом), **publişist** “köşe yazarı sosyal ve politika konularında” (<публицист), **punkt** “nokta” (<пункт), **punktuatiya** “noktalama” (<пунктуация), **pyesa** “оуун, piyes” (<пьеса), **radikalizm** “radikallik” (<радикализм), **ratifikațiya** “onaylama” (<ратификация), **rayispolkom** “yürütme komitesi” (<райисполком), **rayon** “bölgesel” (<район), **reabilitațiya** “rehabilitasyon” (<реабилитация), **redakțiya** “denetleyip, düzeltme” (<редакция), **regional** “bölgesel” (<регионал), **registrațiya** “kaydetme” (<регистрация), **rejisura** “yönetmenlik” (<режиссура), **reklama** “reklam” (<реклама), **rekomenațiya** “tavsiye” (<рекомендация), **rekord** “rekor” (<рекорд), **remont** “tamir, onarım” (<ремонт), **represiya** “baskı” (<репрессия), **respublika** “cumhuriyet” (<республика), **rezolütiya** “karar” (<резолуция), **romantika** “romantizm” (<романтика), **sekițiya** “bölüm, oturma” (<секция), **sekretar** “sekreter” (<секретарь), **separatizma** “aygılıkçılık сепаратизма”, **seriya** “seri, dizi” (<серия), **simfoniya** “senfoni” (<симфония), **simptom** “semptom” (<симптом), **simvol** “sembol” (<символ), **sinod** “ruhani meclis” (<синод), **sintetika** “sentetik” (<синтетик), **sistema** “sistem” (<система), **situatiya** “durum” (<стиуация), **sklad** “silah ıstoku” (<склад), **skoba** “dirsek” (<скоба), **skvajina** “delik” (<скважина), **slujba** “memur” (<служба), **sodoklad** “okunan ek rapor” (<содоклад), **solistka**

“bayan solist” (<солистка), **soñial** “sosyal” (<социальный), **soñial degradeñiya** “sosyal yozlaşma” (<деградация), **sovet** “öğüt” (<совет), **sovetnik** “danışman” (<советник), **sovetskaya** “sovyet” (<советская), **spazma** “spazm” (<спазма), **spektakl** “oyun, temsil” (<спектакл), **sputnik** “yoldaş” (<спутник), **stabilizañiya** “istikrara kavuşma” (<стабилизация), **stajirovka** “staj” (<стажировка), **stanñiya** “istasyon” (<станция), **statisitka** “istatistikler” (<статистика), **statya** “makale” (<статья), **ştena** “sahne” (<сцена), **ştenarist** “senarist” (<сценарист), **stipendiya** “burs” (<стипендия), **strahovaniye** “sigorta” (<страхование), **strategiya** “strateji” (<стратегия), **strayka** “inşa” (<стройка), **stroy** “düzen” (<строй), **studiya** “stüdyo” (<студия), **sud** “mahkeme” (<суд), **suvenir** “hediyelik eşya” (<сувенир), **şahmatl** “santraç” (<шахматы), **şkola** “okul” (<школа), **ştab-kvartira** “ordu-daire (karargah)” (<штаб-квартира), **şar** “çar” (<цар), **terakt** “terör eylemi” (< теракт), **ñeh** “atölye, hane(çekichane gibi)” (<цех), **tehnika** “teknik” (<техника), **tehnologiya** “teknoloji” (<технология), **televideniye** “televizyon” (<телевидения), **terapiya** “tedavi” (<терапия), **tipografiya** “matbaa” (<типография), **ñituta** “alıntı” (<цитута), **ñivil** “sivil” (<цивиль), **tradiñiya** “gelenek” (<традиция), **tragediya** “trajedi” (<трагедия), **tranporant** “pankart” (<транспарант), **tranzit** “transit” (<транзит), **trener** “antrenör” (<тренер), **tribuna** “kürsü” (<трибуна), **truba** “trampet” (<труба), **turizma** “turizm” (<туризма), **türkologiya** “türkbilimi” (<туркология), **turnir** “turnuva” (<турнир), **tüpografiya** “matbaa” (<типография), **uçilişçe** “okul” (<училище), **uçrejdeniye** “kurulma” (<учреждение), **universitet** “universite” (<университет), **upravleniye** “yönetim, başkanlık” (<управление), **urok** “ders” (<урок), **vaza** “vazo” (<ваза), **venok** “çelenk” (<венок), **vertolöt** “helikopter” (<вертолёт), **veteran** “askeri emekli, gazi” (<ветеран), **vipusnik** “mezun” (<выпускник), **viñe gubernator** “vali yardımcısı” (<вице-губернатор), **viñe-predsedatel** “başkan yardımcısı” (<вице-председател), **viñe-premyar** “başbakan yardımcısı” (<вице-премьер), **viza** “vize” (<виза), **vladika** “hakim” (<влаыка), **vraç** “doktor” (<врач), **yubiley** “jübile” (<юбилей), **yurist** “hukukçu” (<юрист), **yustiñiya** “adalet” (<юстиция), **zakon** “kanun” (<закон), **zal** “salon” (<зал), **zalojnik** “rehine” (<заложник), **zarplata** “maaş” (<зарплата), **zavod** “fabrika” (<завод).

Slovakça Kelime

Bu dilden GagauzTürkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 1 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

predmet “konu” (<predmet).

Ukraince Kelimeler

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 2adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

kolec “kolej” (<κολετζ), **şaşki turnir** “dama turnuvası”.

Yunanca Kelimeler

Bu dilden Gagauz Türkçesine geçmiş kelimelerden Ana Sözü gazetesinin incelediğimiz sayılarında kullanılan 28 adet kelime vardır.

Bu kelimeler daha çok sosyal alanla ilgilidir.

apostol “havari” (<απόστολος), **ayoz** “kutsal su” (<αγίασμα), **eparhiya** “piskoposluk” (<ἐπαρχία), **episkop** “piskopos” (<ἐπίσκοπος), **evangeliya** “incil” (<ευαγγέλιο), **fidan** “fidan” (<φιντάνι), **hristian** “hristiyanlık dinine bağlı” (<χριστιανικός), **hristoz** “hristiyan” (<Χρήστος), **klise** “hristiyanların ibadet yeri” (<εκκλησία), **koliva** “haşlanmış mısır yemeği” (<Κολυβά), **kambur** “sırtı büyük” (<καμπούρης), **lampa** “lamba” (<λάμπα), **luhusa** “lohusa” (<λεχώνα), **maaza** “mağaza” (<μαγαζί), **manastr** “keşişhane” (<μοναστήρι), **mermer** “mermer” (<μάρμαρον), **nevrologiya** “ağrı” (<νευραλγία), **Panaiya** “Meryem Ana” (<Παναγία), **papiros** “sigara” (<πάπυρος), **paskellä yortusu** “paskalya bayramı” (<Πάσχα [pasklaya]), **popaz** “dini lider” (<παπάς), **psalom** “mezmur (Makamla okunan Zebur suresi.)” (<ψαλομ), **rekviem** “ölü ayini” (<ρέκβιεμ), **stavroz** “haç” (<σταυρός), **vatizedici** “vaftiz eden” (<βάπτιση [vaftiz+edici]), **yortu** “dini bayram” (<γιορτή)

2.2. FARKLI DİLLERİN KELİME VE EKLERİYLE OLUŞTURULAN SÖZLER

2.2.1. KELİMELER

Arapça Kelimeler

Farsça Ekli Arapça Kelime

kafa+dar “aynı fikirde olan”

Türkçe Ekli Arapça Kelimeler

cuvap+çı+luk “cevapçılık”

daul+cu “davulcu”

hodul+luk “gururluluk”

temsil+ci “temsilci”

fitasız “yaratılış doğası, fitrat olmayan”

hayır+lı “hayırlı”

kayıllık	“rıza gösterme”
kabaatlı	“suçlu”
kaavi+le+ş+tir+me	“sağlamlaştırma”
peet+çi	“beyit+çi”
zaamat+çi	“işçi”

Farsça Kelimeler

Türkçe ve Rusça Ekli Farsça Kelime

kemençe+ci+yka	“bayan kemancı”
----------------	-----------------

Fransızca Kelimeler

Türkçe Ekli Fransızca Kelimeler

barbar+lık	“yabancı, vahşi”
konserva+cı+lık	“konserve işi”
kontrobas+çı	“kontrobaşçı”

İngilizce Kelimeler

Fransızca Ekli İngilizce Kelime

çekist	“kontrol eden”
--------	----------------

İtalyanca Kelimeler

Türkçe Ekli İtalyanca Kelime

gazeta+ci	“gazeteci”
-----------	------------

Rusça Kelimeler

Türkçe Ekli Rusça Kelime

fortopyano+cu	“piyano çalan”
kino+cu	“flimci”
gubernator+lık	“valilik”
geroy+ca	“kahramanca”
sanktiya+sız	“onaysız”

2.2.2. KELİME GRUPLARI

2.2.2.1. TAMLAMALAR

ARAPÇA İLE OLUŞTURULAN TAMLAMALAR

a) Arapça Kelime+ Türkçe Ekli Fransızca Kelime

şafk operatör+ü “ışık operatörü”

b) Arapça Kelime+Türkçe Ek+Rusça Kelime

Allah+lı zakon “Allah kanunu”

c) Arapça Kelime+Türkçe Ekli Rusça Kelime

halk gverdiya+sı “bekçi”

d) Arapça Kelime+Türkçe Kelime

ceviz ayı “eylül ayı”

halklar+arası “uluslararası”

incä+zanaat “meslek, ustalık sanat”

e) Türkçe Ekli Arapça Kelime+ + Türkçe Kelime

haz+lı yardım “faziletli yardım”

f) Türkçe Kelime+ Türkçe Ekli Arapça Kelime

ev saabika+sı “ev sahibi (bayan)”

bilim zaamet+çi “bilim adamı”

FARŞA İLE OLUŞTURULAN TAMLAMALAR

a) Türkçe Ekli Farsça Kelime+ Rusça Kelime

ceng+in vetera+nı “savaş gazisi”

b) Farsça Kelime+Arapça Kelime

kof +laf “boş söz”

FRANSIZCA İLE OLUŞTURULAN TAMLAMALAR

a) Fransızca Kelime+Rusça Kelime

artistik kino “sanat sinemaı”

material baza “materyal baz”

katedral klisesi “piskoposluk makamı olan kilise”

b) Fransızca Kelime+Türkçe Kelime

etnik+arası “uluslararası”

İNGİLİZCE İLE OLUŞTURULAN TAMLAMALAR

a) Türkçe Ekli İngilizce Kelime

CD disk+i “kayıt aygıtı”

tenis kort+u “tenis kortu”

internet server+i “internet sunucusu”

b) İngilizce Kelime+Türkçe Kelime

hacker ataka+sı “siber saldırı”

c) İngilizce Kelime+İngilizce Kelime

video klip “video klip”

PORTEKİZCE İLE OLUŞTURULAN TAMLAMALAR

Portekizce Kelime+Türkçe Kelime

maçete bıçanı “pala bıçağı”

ROMENCE İLE OLUŞTURULAN TAMLAMALAR

Romence Kelime+Türkçe Kelime

Gagauz eparhiya+sı “Gagauz piskoposluk bölgesi”

Gagauzlar obşçina+sı “Gagauzya köylü cemaatleri”

ilkyaz vernisaj+ı “bahar sergisi”

RUSÇA İLE OLUŞTURULAN TAMLAMALAR

a) Türkçe Ekli Rusça Kelime+Arapça Kelime

dempartiya temsil+ci+ler+i “Demokrat Parti”

b) Türkçe Ekli Farsça Kelime+Rusça Kelime

proza kiyad+ı “nesir kitabı”

c) Rusça Kelime+İngilizce Kelime

ofişial vizit “resmi ziyaret”

d) Rusça Kelime+İngilizce Kelime+Türkçe Ek

juridika fakultet+i “hukuk fakültesi”

avtotransport minister+lii “motorlu taşıtlar bakanığı”

e) Rusça Kelime+Rumca Kelime

ofişial yortu “resmi bayram”

f) Rusça Kelime+Türkçe Kelime

ofişial açıklama “resmi açıklama”

ofişial bakış “resmi görüşme”

ofițial toplantı	“resmi toplantı”
hunta devrimi	“cunta devrimi”
baş+injenar	“baş mühendis”
bilim spețialist	“bilim adamı (uzmanı)”
resimci șkola	“resim okulu”
komisiya çalışmak grupa+sı	“komisyon çalışma grubu”

g) Rusça Kelime+Türkçe Kelime

edinaya Gagauziya	“birleşik Gagauzya”
Gagauz éстрада	“Gagauz sahnesi”

h) Rusça Kelime + Türkçe Ekli Rusça Kelime

Sovet okupațiya+sı	“Sovyet işgali”
rubli paa+sı	“ruble parası”
teoretik liıey+i	“kavram lisesi”
vergi inspekțiya+sı	“vergi teftişi”
patriotika akțiya+sı	“millî anma günü”

i) Türkçe Kelime+Rusça Kelime

baş+injenar	“baş mühendis”
baş+konsul	“başkonsolos”

YUNANCA İLE OLUŞTURULAN TAMLAMALAR

Türkçe Ekli Yunanca Kelime

ayozlu yortu	“kutsal dini bayram”
büük vatiz	“büyük vaftiz”
paskellä yortusu	“paskalya bayramı”

2.2.2.2. BİRLEŞİK FİLLER

Arapça Kelime+Türkçe Yardımcı Fiil Yapısında

dua et-	“dilemek”
ikram et-	“konuğu bir şeyle ağırlamak”
şükür et-	“teşekkür etmek”
teklif et-	“sunmak”
terbiyetme	“terbiye etmek” [terbi(ye)+et-]
kablet-	“kabul etmek”
zeedelt-	“ziyade etmek”
mayıl ol-	“hayran olmak”
raametli ol-	“rahmetli olmak”
kef ver-	“keyif vermek”
zarar ver-	“kaybına neden olmak”
dua kaldır-	“dua etmek”

Farsça Kelime+Türkçe Yardımcı Fiil Yapısında

pay+edil-	“bölüştürmek”
-----------	---------------

İngilizce Kelime+Türkçe Yardımcı Fiil Yapısında

çeket-	“kontrol etmek”
--------	-----------------

Romence Kelime+Türkçe Yardımcı Fiil Yapısında

blagoslovit et-	“mübarek etmek”
-----------------	-----------------

Rusça Kelime+Türkçe Yardımcı Fiil Yapısında

diagnostika yap-	“tanılama yapmak”
ekspertiza yap-	“bilirkişi tarafından kontrol yapılması”

SONUÇ

Bu çalışmada Gagauz Türkçesinin Ana Sözü gazetesinin beş yıllık zaman dilimindeki 57 sayısına yansıyan 1021 kelimesi içinde en sık kullanılanları içinde kendi kategorisi içinde ilk üç sırayı paylaşan kelimeler şunlardır:

Yiyecek adları: alma, meyva, kırma (kıvrırma); akrabalık ve aile ilişkileri adları: uşak, ayla, kardeş; sayı adları: bin ley, metra, milion ley; bitki (flora) adları: gül, çiçek, fidan; hayvan (fauna) adları: kuş, beygir, hayvan; araç-gereç ve eşya adları: pencere, filcan, güpür; giysi adları (ayakkabı, kozmetik ürünler, süs ve aksesuarlar): gölmek, jiletka, kitka; tabiat olayları, iklim ve hava ile ilgili sözler: fırtına, natura, tabiat; coğrafya adları: deniz, duhovoy, geografiya; renk adları ve tonları, boya ve kokularla ilgili sözler: kara, biyaz, kırmızı; millet adları: Türk, Rus, Moldovan; meslek ve meşguliyet adları: baş injenar, çelingir, injener; siyasî kavramlarla ilgili sözler: referandum, politika, rayon; unvan adları: pedegog, usta, profesör; yerleşim birimleri ve yapılar: Kongaz Küü, Kıpçak Küü, Çöşmä Küü; mevsim, ay ve gün adları: hederlez, orak ayı, ceviz ayı; müzikle ilgili sözler: gimn, muzıka, konçert; din, kutsal kavram ve kişilerle ilgili sözler (Hristiyanlık): ay-boba, yortu, ayozlu; din, kutsal kavram ve kişilerle ilgili sözler (İslamiyet): din, kurban, Allah; gelenek ve göreneklerle ilgili sözler: adet, folklor, çiiiz; soyut kavramlarla ilgili sözler: canab, vatan, fikir; Gagauz Türkçesinin yazı dilindeki diğer lehçe ve ağızlara ait sözler: onuştan, ilkyaz, duruk; ülke adları: Moldova, Türkiye, Rusiya; dil adları: Rusça, Türkçä, Angliyca; gramatik kategoriler: acızgan, al-, alatla-; kavram alanlarına göre kelimeler: açılış sözü, adet, administraşiya.

İncelediğimiz metinlerde genellikle şu dillerden alıntı yapılmıştır:

Almanca, Arapça, Arnavutça, Boşnakça, Bulgarca, Çekçe, Estonca, Farsça, Fransızca, Hırvatça, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, Japonca, Latince, Lehçe, Letonca, Moğolca, Romence, Rusça, Slovakça, Ukraince, Yunanca.

Ana Sözü gazetesinin 2012-2016 yılları arasındaki söz varlığını incelerken elde ettiğimiz veriler, Gaguz Türklerinin yabancı dillerin etkisine rağmen ana dillerini koruduğunu göstermektedir.

Söz varlığını incelerken Rusça ağırlıklı kültür-sanat, edebiyat ve bilim alanlarına ait kelimeler tespit ettik. Dinî inanışlarından dolayı Yunanca kelimelerin kullanıldığını, bunun yanında da Türkçe yardımcı ek ya da kelimele ile türetme yaparak kendine has kelimeler kullandıklarını belirledik.

İslamiyet kavramları içinde olan Arapça kökenli “Allah” kelimesini Türkçe “Tanrı” ya da Rusça “Bog ” sözüne tercih etmeleri de ilgi çekicidir.

Yabancı kelimelerden alıntı yaparken batı kökenli kelimeleri sık kullandıklarını ve bunların içinde de Slav kökenli kelimeleri tercih ettiklerini gördük.

Ana Sözü gazetesinde *şarap* ve *filcan* kelimelerinin birbirleriyle olan uyumundan dolayı kullanılma oranlarının da yoğun olduğu görülmektedir.

Bunlardan *langer* ve *şıra* kelimelerine birer defa karşılaştıkça *şarap* kelimesi oldukça fazla tespit edilmiştir. Fazla sonuç çıkmasının nedeni ise; Gagauz Yeri'nin üzüm üretiminde Avrupa'nın önemli merkezlerinden biri olması ve bu paralellikte de şarap üretimi ile tüketiminin çok olmasıdır.

Orta Asya'da ve Dest-i Kıpçak dediğimiz Hazar Denizi'nin kuzeyini de içine alan Türk lehçlerinde *gül* kelimesine *çiçek* denmektedir. Bu açıdan bizde ilgi uyandırdığı için yer verilmiştir.

Tezimizin yiyeceklerle ilgili bölümünde *alma* kelimesi öne çıkmaktadır. Eski Türkçeden beri kullanılan ve Türkiye Türkçesinde *elma* bu kelime, Macarcada da *alma* olarak yazılmasına rağmen *olma* diye telaffuz edilmektedir.

Ödünç söz olarak da adlandırılan alıntı sözlerde birbirine yakın coğrafyalardaki ülkelerden yapılan alıntılar öne çıkmıştır. Bu durum aynı paralellikte milliyet kelimelerinin kullanım sıklığını da etkilemiştir.

Renk adlarında kelimelerin Türkiye Türkçesindeki biçimleri kullanılmaktadır. Sadece bazı bazı ses değişimleri görülebilmektedir.

Gazetede akrabalık adlarından *uşak*, *ayla* ve *kardeş* kelimelerine sıklıkla yer verilmesi, Gagauz Türklerinin Avrupa toplumlarına karışmadan kendi millî benlikleri içinde aile kurumuna sahip çıktıklarını göstermektedir.

Yeni bir kavramı karşılamak üzere kelime türetirken Türkçenin imkânlarından yararlanmayı tercih etmeleri, örneğin meslek olarak resim yapan kişiyi anlatmak üzere “ressam” demeyip “resimci” gibi kelimeler türetmeleri, dikkate değer bir durumdur.

Bu çalışmada genel olarak kelimelerin kullanılma oranlarını tespit ederken Gagauz Türklerinin kelime tercihlerini gördük. Bir kelimenin bir yerde hem Rusçası hem de Türkçesi kullanılmaktayken, başka bir yerde hem Romencesi hem de Rusçası tercih edilebilmektedir.

Gördüğümüz şu ki, Gagauz Türkleri yıllar boyunca çarlık ve Sovyet dönemleri içinde yıllarca hâkimiyetlerinde olmasına rağmen Türkçenin söz varlığını korumuş, hattâ ona Türkçe yeni sözler kazandırmışlardır. Bunda Gagauz Türkçesini de kuşaktan kuşağa öğretmeye çalışmalarının rolü büyük olmalıdır.

KAYNAKÇA

Kitaplar:

- AGAR, Mehmet Emin (1991). Kırım Türkçesi Kılavuzu. İstanbul: Kendi Yayını.
- AKALIN, Şükrü Halûk (2011). Türkçe Sözlük (11. Baskı). Ankara: TDK Yayınları.
- AKSAN, Doğan (2000). Türkçenin Sözcük Varlığı. Ankara: Engin Yayınevi.
- ALTAYLI, Seyfettin (1994). Azerbaycan Türkçesi Sözlüğü II. İstanbul: MEB.
- ARGUNŞAH, Mustafa, Harun GÜNGÖR (1991). Gagauz Türkleri (Tarih-Dil-Folklor ve Halk Edebiyatı). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- ARGUNŞAH, Mustafa, Harun GÜNGÖR (1998). Gagauzlar. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- ÇENELİ, İlhan (1997). Kırım-Tatarcasında Yapım Ekleri, (Çeviren) Mustafa Argunşah. Ankara: TDK.
- ERCİLASUN, Ahmet B. (Editör) (2007). Türk Lehçeleri Grameri. Ankara: Akçay Yayınları.
- KARAAĞAÇ, Günay (2014). Türkçenin Ses Bilgisi. İstanbul: Kesit Yayınları.
- KARANFİL, Güllü (2013). Gagauz Leksikolojisi. Ankara: Bengü Yayınları.
- KAYNAK, İsmail, Abdülmecit DOĞRU (1991). Gagauz Türkçesinin Sözlüğü. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- KAZIMOĞLU (TAĞIZADE), Samir (1997). Türk Topulukları Edebiyatı II. Ankara: Ecdâd Yayınevi.
- ÖZKAN, Nevzat (1996). Gagauz Türkçesi Grameri. Ankara: TDK Yayınları.
- ÖZKAN, Nevzat (2014). Türk Dilinin Yurtları. Ankara: Akçağ Yayınları.

Makaleler:

- ANZERLİOĞLU, Yonca (2006). “Bükreş Büyükelçisi Hamdullah Suphi ve Gagauz Türkleri”, *Bilig*, sayfa: 31-51.
- BULUT, Yrd. Doç. Dr. Remzi (2016). “Karadenizin Öteki Yakasındaki Türkler “Gagauz Türkleri”. *Göller Bölgesi Aylık Hakemli Ekonomi ve Kültür Dergisi-*”, C. 4, S. 42 s. 59-65.
- KAYA, Muhammet Mustafa (2017). “Ana Sözü” Gazetesi Örneğinden Hareketle Gagauz Türkçesinin Söz Varlığına Bir Bakış. *Türük Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, , Yıl:5, Sayı:10.

KURT, B. (2017). “Türk Soylu Öğrencilerin Türkiye Türkçesi Sözlü Anlatım Çalışmalarının Konuşma Becerisi Değerlendirme Ölçeğine Göre Analizi: Gagauz Örneği.” *Journal of History Culture and Art Research*. 6 (2), 358-384.

MENZ, Astrid (2003). *Slav Dillerinin Gagauzcaya Etkisi. Bilig, Kış, Sayı 24: 23-44.*

ŞAVK, Ülkü Çelik, (2013). *Todur (Fedor) Zanet Gagauzluk Ve Gagauzlara Adanmış Bir Hayat.* Hacettepe Üniversitesi, TDD/ Jofel Winter.

YAVUZ, Nuri (Kış 2010). “Hamdullah Suphi Tanrıöver ve Gagavuzlar (Hamdullah Suphi Tanrıöver And Gagauz)”. *Akademik Bakış Cilt 4 Sayı 7.*

Elektronik Kaynaklar:

Ana Sözü Gazetesi (2012-2016 sayıları).

Melekler Ve Dinler-Meleklerin İsimleri Ve Anlamları (Mitolojide Melekler?). 11 Aralık 2017. [Blog.milliyet.com.tr](http://blog.milliyet.com.tr)

KARPAT, Kemal H., İslam Ansiklopedisi, “Gagauzlar”. Tarih: 11 Nisan 2017. <http://www.islamansiklopedisi.info>,

<https://tr.glosbe.com>. 11 Nisan 2017.

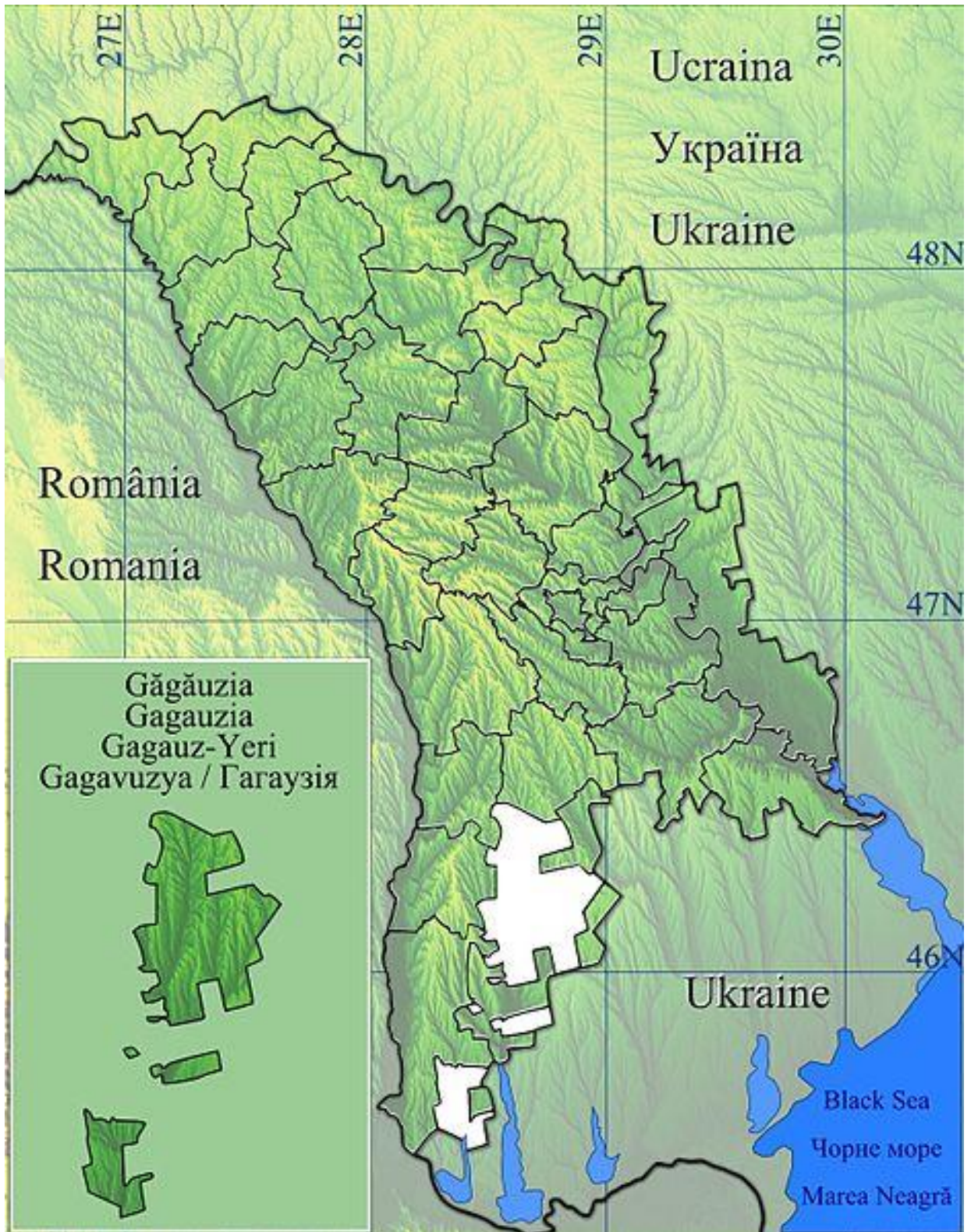
<https://translate.google.com.tr>. 11 Nisan 2017.

<http://thenamesdictionary.com/name-meanings/14075/name-meaning-of-efrosinia>. 11 Nisan 2017.

ŞAMİLKIZI, Gönül, “Gagauz Yeri Yeni Kırım Olur Mu? ”, Kişinev, aa.com.tr.

EKLER:

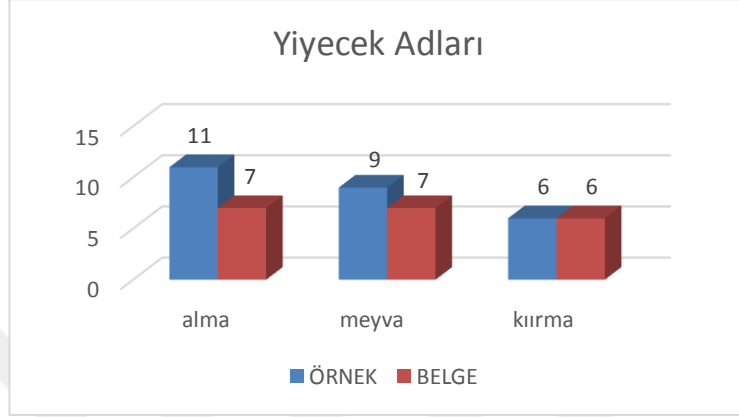
EK 1: HARİTALAR

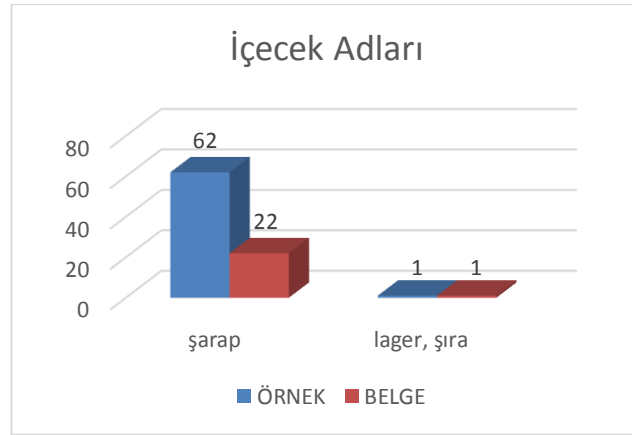

EK 2: TABLOLAR

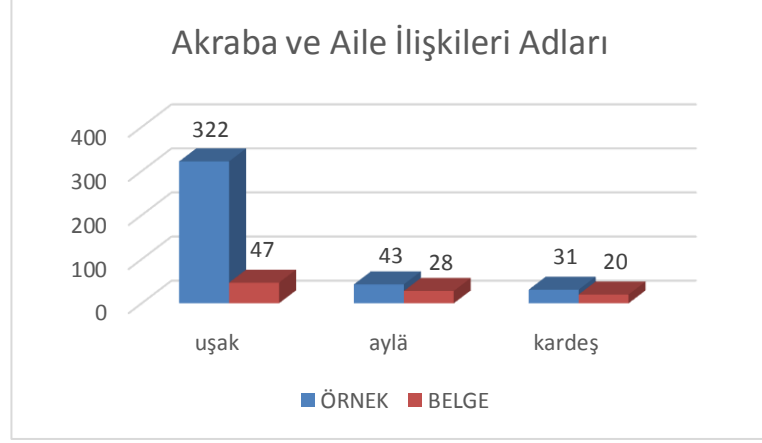
Ana Sözü gazetesinde 1006 kelime içinde belirlediğimiz kategoriler üzerinden sıralamaya ilk 3 kelimeyi aldık. Bu kelimeleri yaptığımız tablolarda istatistik bilgiler içinde yorumlamaya çalıştık.

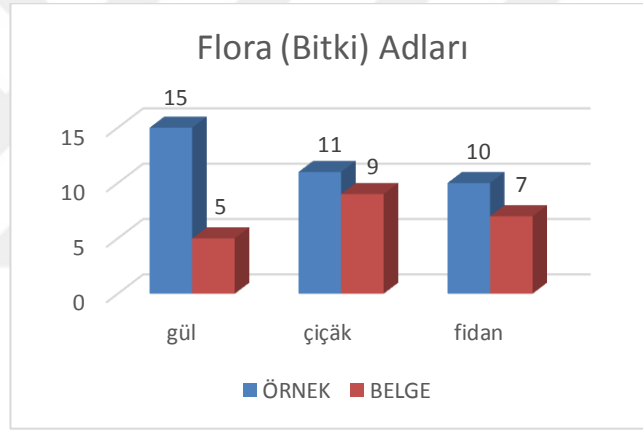
“Yiyecek Adları” kategorisinde “*alma, meyva, kırma*” kelimelerinin sık kullanıldığı dikkat çekmektedir.

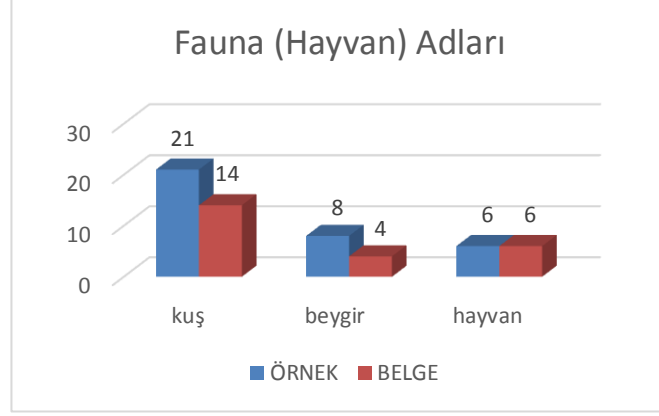
“İçecek Adları” kategorisinde bulunan gazete sayılarında ilgimizi çeken içeceklere yer verdik. Örnek olarak grafikte belirttiğimiz kelimeler kullanım yerleri bakımından değişiklik göstermektedir.

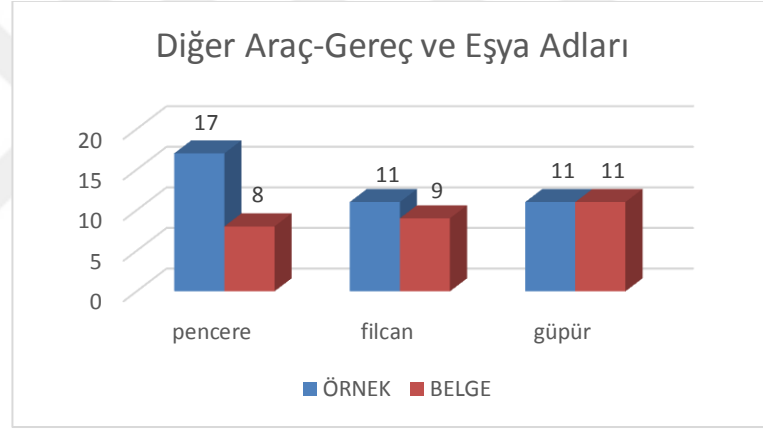
Bu grafiğimizde Gagauzların ne kadar sıklıkla akrabalık ilişkilerinde kullanılan kelimelere yer verdik. Türkiye Türkçesinde de yaygın olarak kullanılan kelimelerin az ses değişikliği içerisinde Gagauz Türkçesinde de mevcuttur.

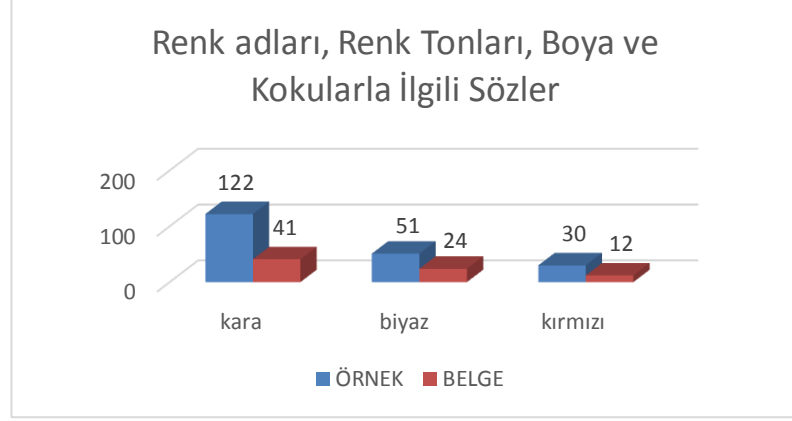
Grafikte bulunan kelimeler kullanımları açısından sıklık durumuna göre ilk 3 kelimeye yer verilmiştir. “Flora (Bitki) Adları” kategorisinde *çiçek* kelimesi aslında Türkiye Türkçesinde de yer alır.

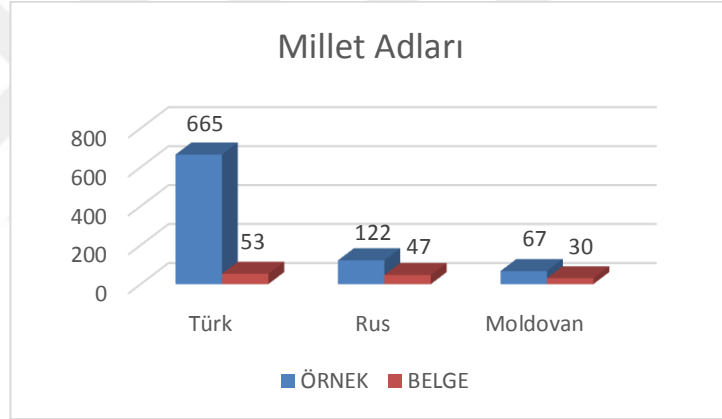
Fauna (hayvan) adları kategorisinde sıklık durumuna göre ilk 3 sırada beygir, kuş ve hayvan kelimeleridir.

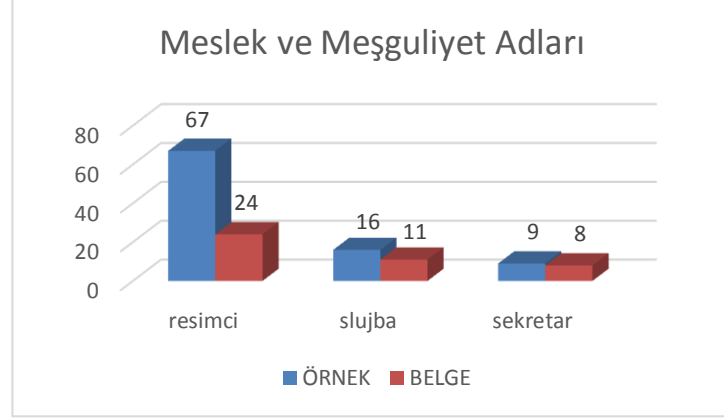
Grafikte yer alan “*pencere*” kelimesi en sık kullanılan kelimedir. Türkiye Türkçesinin yazı dilinde *fincan* olarak kullanılmasına rağmen Türkiye Türkçesi ağızlarından bir kısmında burada olduğu gibi kullanılmaktadır. “Filcan” kelimesi 9 belgede geçmektedir.

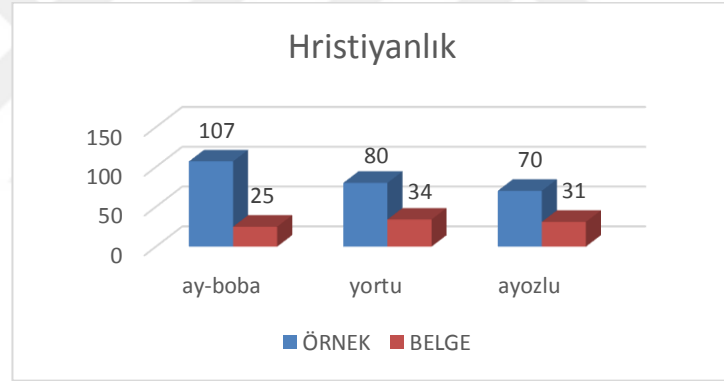
Seçtiğimiz renkler Türkiye Türkçesinde de mevcut olup yoğunlukta kullanıldığı için grafikte analizlerine yer verdik. Küçük ses değişimleriyle kendilerini Gagauz Türkçesinde de korumuşlardır.

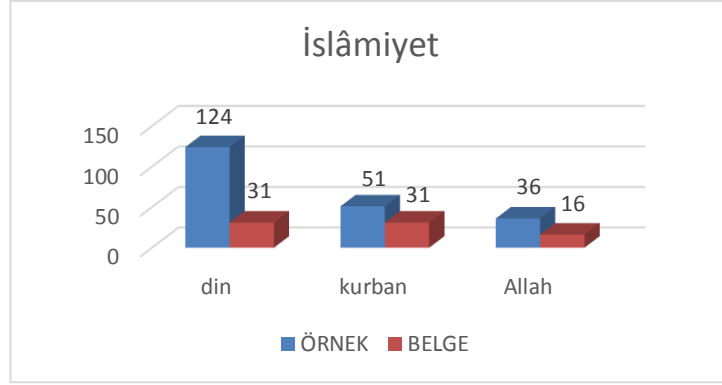
Bu grafik, Gagauzların bulunduğu coğrafya ve milli kimliği açısından etkilendiği milletleri sayısal olarak göstermektedir.

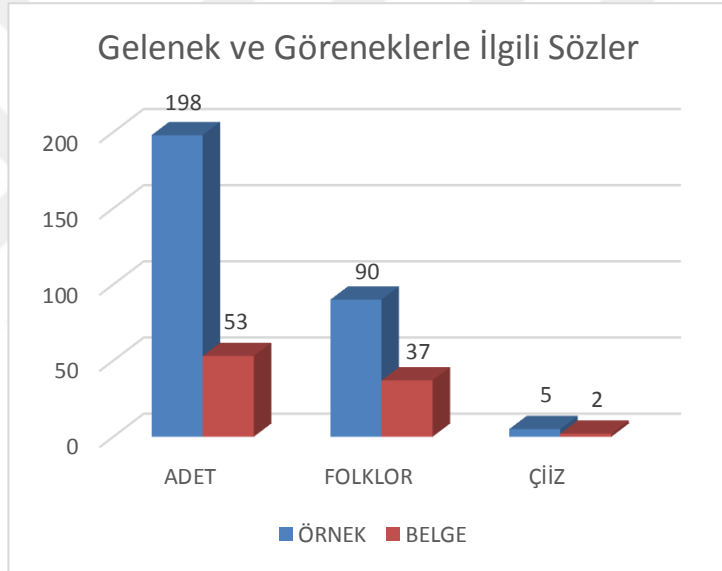
Bu çalışmada meslekler içinde (“resimci” kelimesi hariç) yabancı kökenli kelimelerin sıklıkla kullanıldığı tespit edilmiştir. Kullanılan kelimelerin de Rusça kökenli olması, halen Rus dilinin etkilerinin de sosyal yaşantı içinde varlığını sürdürmesinden kaynaklanmaktadır.

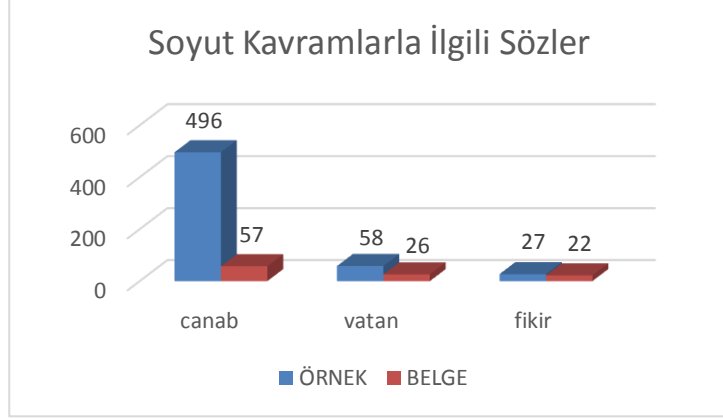
Ortodoks Hristiyan olan Gagauz Türklerin Yunanca kökenli dinî kelimelerin yanında gazetede sık karşılaştığımız Türkçe kökenli *Ay-boba* kelimesinin kullanılması ilgi çekicidir. Yer verdiğimiz diğer kelimeler ise gazetenin sayılarında ilgi çekmektedir.

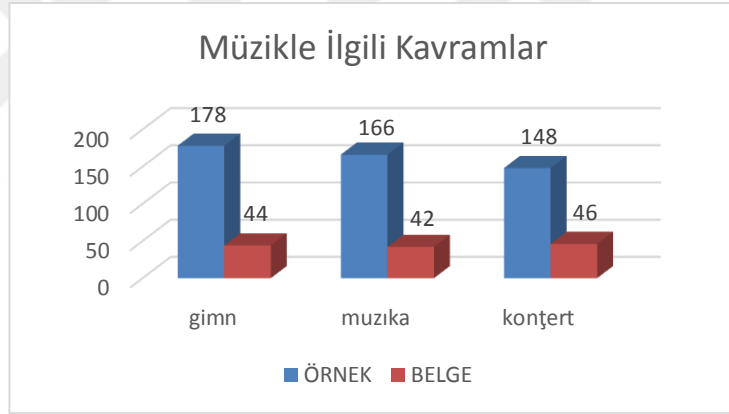
Gagauz Türkleri, İslâm dinine mensup olmadıkları halde Allah kelimesine oldukça sık kullanmaktadır. Diğer kelimelerin sıklığı, İslam'ın nüsukları yani ritüelleri içerisinde olmalarının sonucudur.

Bu grafikteki kelimelerden ilk ikisi genel kavramlardır. Geleneği yansıtmaları bakımından sadece Türkiye Türkçesinde de çeyiz olarak bilinen kelimenin küçük bir ses değişimi içinde “çiz” olarak kullanılması dikkat çeker.

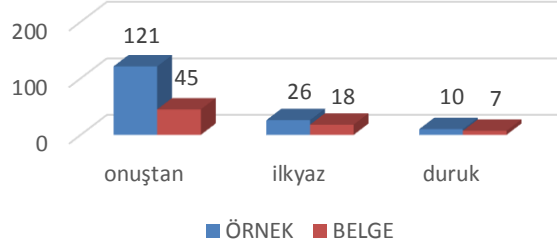

“Canab” kelimesinin açık ara önde olması, Gagauz Türklerinin devlete ve devlet büyüklerine olan saygısının ne derece büyük olduğunu bir göstergesidir. Milliyetçi bir kimliğe sahip olan Gagauzlar, vatan kelimesini sık bir şekilde Ana Sözcük gazetesinde yer verirler.

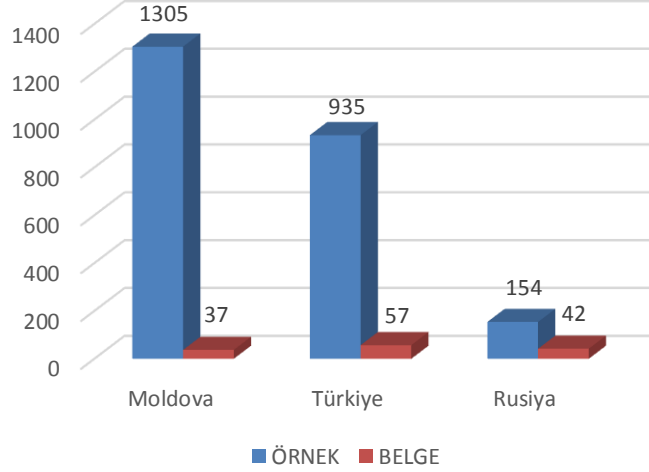
Müzikle ilgili kavramlar kategorisinde bulunan kelimeler kategori içinde sıklıkla kullanılmış ilk 3 kelimedenden ilkinin marş anlamındaki “gimn” kelimesinin olması da millî duyarlılıklarının fazlalığıyla yorumlanabilir. Müzikle ilgili kelimeler Rusçanın etkisinde kalmış, çoğunluğu Rusça olarak kullanılmıştır.

6. Gagauz Türkçesinin Yazı Dilindeki Diğer Lehçe ve Ağzılara Ait Sözler

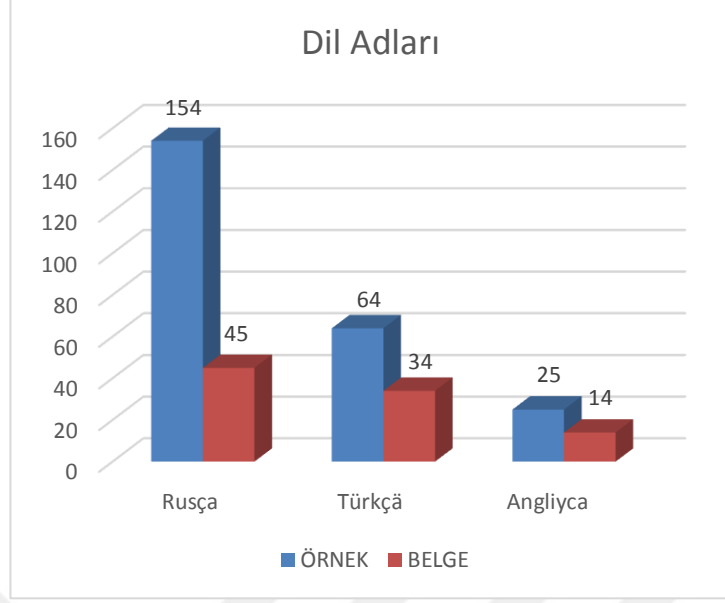

Gagauz Türkçesinin yazı dilindeki diğer lehçe ve ağzılara ait sözler kategorisinde benzerlik gösteren kelimelerden en sık kullanılan ilk 3 kelime, Anadolu ağzları ve Orta Asya Türk şiveleri ile benzerlik göstermektedir.

Ülke Adları

Ülke adları grafiğinde Ana Sözü gazetesinde tespit ettiğimiz kadarıyla Gagauz Yeri'nin en çok etkileşim içinde olduğu ülkeler kendini göstermektedir.

Dil adları grafiğinde Gagauz Türkçesinin en çok etkisi altında kaldığı diller görülmektedir. Burada Rusçanın etkisinin fazla olması, bu dilin SSCB döneminden beri aktif bir şekilde kullanılmasıdır. Buradaki “Angliyca” sözü, “İngilizce” kelimesinin Gagauz Türkçesindeki söyleniş biçimidir.

EK 3: KELİMELERİN GEÇTİĞİ YERLER

SAYI	KELİME	BAŞLIK	GEÇTİĞİ ÖRNEK CÜMLE	ÖRNEK	BELGE	ÖRNEK CÜMLENİN ALINDIĞI SAYI
1	aar	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.2. Sıfatlar	Dübüdüz aar yalnızlıkta.	54	32	25 Harman ay 2012, s. 3
2	arıştırmacı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	Musaafirlerin arasında vardı bizim paalı vatandaşımız Todur ZANET – akademik, peetçi, yazıcı, dramaturg, arıştırmacı , Bucaan patriotu.	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 6
3	Abstrakşionizm	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler	“ Abstrakşionizm ”, “ N a t ü r m o r d ” stillerindä da, bildireir kasabanın saytı.	1	1	27 Harman ay 2016, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.14. Felsefe	“ Abstrakşionizm ”, “ N a t ü r m o r d ” stillerindä da, bildireir kasabanın saytı.	1	1	27 Harman ay 2016, s. 5
4	acırgan	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.2. Sıfatlar	Acırgan hem cana yakın.	5	3	27 Küçük ay 2015, s. 8
5	açılış sözü	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.41. Yönetim	Türkiye Respublikasının gimnasından sora, açılış sözü nü yaptı	11	9	29 Kirez ay 2013, s. 6
6	adet	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.2. Gelenek ve Göreneklele İlgili Sözler	Kimi küülerdä bölä adet ta varmış:	16	13	19 Kırım ay 2013, s. 5
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELE	Kimi küülerdä bölä adet ta varmış:	16	13	19 Kırım ay 2013, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.18. Halkbilim	Kimi küülerdä bölä adet ta varmış:	16	13	19 Kırım ay 2013, s. 5
7	administraşiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.19. Hukuk	Gagauziyayı 2-ci uurda administraşiya (rayon) yapmaa.	10	6	25 Hederlez ay 2013, s. 2
8	adres	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	Bän hazırım, te adres ...	8	5	19 Kırım ay 2013, s. 3
9	aeroport	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.39. Ulaşım	...bütün aeroport hem uçuş kurallarını hiç bir emirsiz uygulayan...	2	2	30 Ceviz ay 2014, s. 7
10	Afganistan	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	(Afganistan , Azerbaycan, Bosna-Gerşeg, Bulgariya, Romniya, Çehiya, İndiya, İtaliya, Kazahstan, Kitay, KKTC, Kosova, Moldova (Gagauziya), Pakistan, Rusiya, Serbiya, Türkiye, Ukrayna,	12	8	31 Canavar ay 2013, s. 2

			Ukrayna (Kırım avtonom respublikası), Uzbekistan)			
11	afta	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.13. Mevsim, Ay ve Gün Adlar	Afta arası bir çan..	40	20	25 Küçük ay 2012, s. 3
12	agenstvo	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.20. İktisat	TİKA (Türk İşbirlii hem Koordinatıya Agenstvo sı)	65	35	25 Küçük ay 2012, s. 1
13	agent	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.20. İktisat	..ekonomika agent ları da lââzım kullansınar...	8	4	30 Canavar ay 2015, s. 6
14	agregat	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.36. Teknoloji	Hep o vakıt Bobruysk traktor parçaları hem agregat ları zavodunnan imzalandı	3	1	27 Kasım 2015, s. 5
15	akademik	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.2. Akademik	akademik , büyük rus türkologu, ..	54	18	31 Canavar ay 2013, s. 4
16	akafist	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Akafist hem moleben Cümledän ayoz Allah duudurana (Panaiya)	2	2	27 Çiçek ay 2016, s. 1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Akafist hem moleben Cümledän ayoz Allah duudurana (Panaiya)	2	2	27 Çiçek ay 2016, s. 1
17	akapello	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.29. Müzik	“Uçma turnam” klipta evelki gagauz halk türküsünü akapello çalêr	1	1	22 Hederlez ay 2015, s. 7
		1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	“Uçma turnam” klipta evelki gagauz halk türküsünü akapello çalêr	1	1	22 Hederlez ay 2015, s. 7
18	akıl	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler	Aylâ verer kolaymı uşaklar kuvet, akıl , duygu hem psihologiya tarafından durmamayca ilerlesinnâr.	15	10	28 Canavar ay 2012, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.14. Felsefe	Aylâ verer kolaymı uşaklar kuvet, akıl , duygu hem psihologiya tarafından durmamayca ilerlesinnâr.	15	10	28 Canavar ay 2012, s. 4
19	Aklımı aldı	1.7. DEYİMLEŞMİŞ İFADELER	Aklımı aldı	1	1	29 Baba Marta 2013, s. 6
20	akordeon	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	akordeon , klarnet hem bir truba – Çadırın “Kadmca” halk muzikası orkestrasına;	4	2	24 Ceviz ay 2016, s. 6
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.29. Müzik	akordeon , klarnet hem bir truba – Çadırın “Kadmca” halk muzikası orkestrasına;	4	2	24 Ceviz ay 2016, s. 6
21	akreditaşıya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.42. Yöntembilim	Syedna akreditaşıya alıp,..	2	2	30 Büyük ay 2015, s. 7
22	akşıya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE	..bir akşıya “Bayraa kaldır”.	6	5	28 Çiçek ay 2012, s. 2

		KELİMELER 1.11.20. İktisat				
23	aktoviy zalı	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	Komrat Devlet Üniversitetrn aktoviy zalı nda hem auditoriyalarında.	2	2	27 Kasım 2015, s. 4
24	aktual	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler	Pyesa bütün da okadar aktual , ani Gagauziya öndercilerini bozmayacaydı	4	3	31 Baba Marta 2012, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.14. Felsefe	Pyesa bütün da okadar aktual , ani Gagauziya öndercilerini bozmayacaydı	4	3	31 Baba Marta 2012, s. 4
25	al-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Filler 1.10.1.1.1. Basit Fiiller	En aktiv pay bu aktiyada aldı	289	57	26 Hederlez ay 2012, s. 1
26	alatla-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Filler 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	Sän da öpmää hep alatla .	1	1	15 Bük ay 2013, s. 2
27	albom	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.25. Kütüphanecilik	Albom maasuz yapıldı.	7	5	30 Bük ay 2015, s. 8
28	alegoriya	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler	..bu alegoriyalı maanayı..	2	1	15 Bük ay 2013, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.14. Felsefe	..bu alegoriyalı maanayı..	2	1	15 Bük ay 2013, s. 3
29	alfabet	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Çok çalıştı gagauzlarda olsun alfabet ,..	3	3	31 Baba Marta 2012, s. 3
30	alfafit	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	...gagauzların kiril alfafiti	3	3	27 Harman ay 2016, s. 6
31	alka	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.28. Matematik	Bu iki alka sonuna kadar ayırı kalacek	5	3	15 Bük ay 2013, s. 3
32	Allah	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.2. İslâmiyet	Allah yapar yapısını/Demir açar kapusunu. (Karpuz)	36	16	29 Baba Marta 2013, s. 6
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.2. Din (İslamiyet)	Allah yapar yapısını/Demir açar kapusunu. (Karpuz)	36	16	29 Baba Marta 2013, s. 6
33	Allahlı zakon	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Allahın sözünü da, allahh zakonnarı da”.	1	1	24 Çiçek ay 2015, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din	Allahın sözünü da, allahh zakonnarı da”.	1	1	24 Çiçek ay 2015, s. 2

		1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)				
34	alma	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.1.Yiyecek Adları	... alma , ayva, armut, zerzeli, kirez, vişnâ, şefteli, nektarin, erik, güvem.	11	7	30 Orak ay 2014, s. 6
35	Altay	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Konferttâ Uygur, Özbekistan, Altay , Kırım; Kırgızistan, Kazakistan, Türkmenistan, Türkiye, Azerbaycan, Rumeli, Gagauziya, Başkiriya taraflarından türkülâr çalındı.	14	10	28 Küçük ay 2013, s. 5
36	angı	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.5. Belirsizlik Zamirleri:	“Gagauziyanın 2012-ci yıla büteti için” angı Zakonun proektını incelemää GHTnın hazırladımı mı, osa İspolkomun hazırladını mı?	58	28	25 Küçük ay 2012, s. 1
37	Angliyca	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	Birkaç dil bilirim: angliyca , nemfeycâ, franúzçâ. Franúzçayı bildiim için, artık yazılı romuncayı da anêêrim.	25	14	29 Baba Marta 2013, s. 4
38	Angola	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	İkinci hem üçüncü er Angoladan hem Venesüeladan kızlarda.	1	1	15 Büyük ay 2013, s. 4
39	ani	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.6. Ünlemler	Bakmadaan ona, ani biz durmamayca gazetamızın sayfalarında yazêrız,..	2388	57	28 Büyük ay 2012, s. 1
40	Ankara	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.2. Şehir Adları	Küçük ayın 14-dâ Ankarada “ Nevruz Çiçekleri ” Türk dünnâsının karı poetların Antologiyası tipara girdi	40	23	27 Küçük ay 2015, s. 5
41	anketa	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.25. Kütüphanecilik	Biz kurduk bir anketa , angısınm neeti annamaa, ne bilerlâr	2	1	27 Harman ay 2016, s. 7
42	ansambl	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.41. Yönetim	...oyun ansambli leri hem duhovoy orkestralar yok edildilâr,..	202	40	28 Büyük ay 2012, s. 2
43	antigitler koolişiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.41. Yönetim	İkinci dünnâ cengindâ antigitler koolişiya sının romın askeri olarak katıldı.	1	1	27 Harman ay 2016, s. 6
44	antinomiya	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler	Da te bu temel antinomiya eklener delimitaşiya kategoriyasına,..	1	1	15 Büyük ay 2013, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.14. Felsefe	Da te bu temel antinomiya eklener delimitaşiya kategoriyasına,..	1	1	15 Büyük ay 2013, s. 3
45	antologiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Küçük ayın 14-dâ Ankarada “Nevruz Çiçekleri” Türk dünnâsının karı poetların Antologiyası tipara girdi	2	2	27 Küçük ay 2015, s. 5
46	aparat	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	TİKA tarafından son model mikrosrop hem göz operaşiyaları için aparat veriler.	2	1	30 Canavar ay 2015, s. 4
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELE	TİKA tarafından son model mikrosrop hem göz operaşiyaları için aparat veriler.	2	1	30 Canavar ay 2015, s. 4
47	aparatura	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE	5 milion rubli paasında	4	3	24 Ceviz ay

		İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	muzika instrumentları hem ses aparaturası baaşlandı			2016, s. 6
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	6 milion rubli paasında muzika instrumentları hem ses aparaturası baaşlandı	4	3	24 Ceviz ay 2016, s. 6
48	apostol	1.5. MANEVÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	... apostol Pavli tanıklık eder (1 Kor. 15:22).	5	4	25 Hederlez ay 2013, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	... apostol Pavli tanıklık eder (1 Kor. 15:22).	5	4	25 Hederlez ay 2013, s. 5
49	Arab	1.4. MADDÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.8. Millet Adları	Küçüklüüdän pers hem arab dillerini, taa sora da çaataycayı üürendi	1	1	28 Kasım 2014, s. 3
50	arest	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.19. Hukuk	“Benim izinimä görä Komrat küüyündä arest altına student Andrey GALAŤAN alındı...	17	2	29 Büük ay 2016, s. 7
51	arhiepiskop	1.5. MANEVÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Klisenin kurulmasına slujbayı yaptılar Tiraspol hem Dubasar arhiepiskopu SAVVA, Komrat hem Kaul episkopu ANATOLİY, Edineŭ hem Bričan episkopu NİKODİM.	3	1	28 Küçük ay 2014, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Klisenin kurulmasına slujbayı yaptılar Tiraspol hem Dubasar arhiepiskopu SAVVA, Komrat hem Kaul episkopu ANATOLİY, Edineŭ hem Bričan episkopu NİKODİM.	3	1	28 Küçük ay 2014, s. 5
52	arhimandrit	1.5. MANEVÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Tiron Çuflä karı manastırın duhovnii arhimandrit NİKOLAY (Roška), Komrat rayonun kliselerin blagoçinnıyı protoierey Pötr KELEŞ,...	4	2	28 Küçük ay 2014, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	ölä dä arhimandrit – popazlık yolunda.	2	2	29 Kirez ay 2016, s. 7
53	arhiv	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.25. Kütüphanecilik	Son yıllarda açılan arhiv kaynakları artık dooruluu gösterer.	7	6	31 Canavar ay 2013, s. 4
54	armata	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.3. Askerlik	..yok o armata da, ani bizi kapladıydı..	5	4	28 Küçük ay 2013, s. 2
55	armut	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.1. Yiyecek Adları	...alma, ayva, armut , zertzeli, kirez, višnă, ŧefteli, nektarin, erik, güvem.	6	3	30 Orak ay 2014, s. 6
56	artist	1.4. MADDÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	Orada pay aldı 12 artist çeŧitli devletlerdän:..	11	9	27 Orak ay 2013, s. 6
		1.11. KAVRAM	Orada pay aldı 12 artist	11	9	27 Orak ay

		ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.29. Müzik	çeşitli devletlerdän...			2013, s. 6
57	artistik kino	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.31. Sinema ve Televizyon	Gagauzlar için gagauzça artistik kino çıkarılacak	2	1	27 Çiçek ay 2016, s. 6
58	asalet	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler	* asalet – знатное происхожде- ние, родовитость, благородство.	1	1	27 Harman ay 2016, s. 2
59	asoñiañiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.40. Uluslararası İlişkiler	.. asoñiañiya annaşmasına ön imza koydu.	7	4	30 Kasım 2013, s. 2
60	ataşe	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.40. Uluslararası İlişkiler	Büükelçilii ekonomika işlerinde ataşesi Alper ERDİL.	1	1	24 Ceviz ay 2016, s. 3
61	ateş	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.24. Kimya	Feneñ, ateş gibi, yanêr,	63	24	15 Büük ay 2013, s. 2
62	atletika	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER1.11.34. Spor	Förde kasabasında aarat letikada Evropa Çempionati oldu.	3	3	27 Çiçek ay 2016, s. 8
63	atmosfera	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.16. Gökbilim	Te bölä bir atmosfera vardı	1	1	30 Kirez ay 2012, s. 4
64	audio	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.5. Bilgisayar-Bilişim	“Büük çorbacılarım” telefon lafetmelerin audio yazıları presaya sızdyınan..	8	5	28 Küçük ay 2013, s. 5
65	aul	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	“Ölüleri yısıtmak” adetinä görä, Ak perşembä günü aul içindä bir ateş tutuşturerlar.	7	5	30 Çiçek ay 2014, s. 6
66	Avdarma küü	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.12. Yerleşim Birimleri ve Yapılar	Bıldır Kasım ayın 21-dä Avdarma küüyündä istoriya hem kultura obyektlarının kurulmasınnan muzey da açıldı.	39	20	28 Çiçek ay 2012, s. 4
67	avgust konferenñiyas	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	Gagauziya üüredicilerin avgust Konferenñiyası .	5	1	28 Büük ay 2012, s. 2
68	avtobus	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.39. Ulaşım	Gagauziya liñeylerine altı avtobus .	3	3	28 Kasım 2014, s. 5
69	avtomat	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.36. Teknoloji	Çöşmäküüyündän işdiler uultular, yakınnardan avtomat sesleri hem patlamalar.	3	3	28 Kirez ay 2014, s. 2
70	avtonomiya	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyası Kavramlarla İlgili Sözler	Gagauziya avtonomiya statusunun kaavileşmesinnän..	21	15	24 Kasım 2012, s. 2
71	avtor	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	“Vıpusnikların marşı” melodiyasının (avtor kompozitor İlya FİLEV) altında.	48	25	26 Kirez ay 2015, s. 6

		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	“Vıpusnikların marşı” melodiyasının (avtor kompozitor İlya FİLEV) altında.	48	25	26 Kirez ay 2015, s. 6
72	avtotransport ministerlii	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Buradan Canabisini aldılar işlemää Moldova avtotransport ministerliinä.	1	1	31 Orak ay 2015, s. 8
73	Ayak altına aldı	1.7. DEYİMLEŞMİŞ İFADELER	Ayak altına aldı	1	1	29 Baba Marta 2013, s. 6
74	ayakkab	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.4. Giysi Adları (Ayakkabı, Kozmetik Ürünler, Süs ve Aksesuarlar)	...ayakkablarımı giyip çıkarmak... Hep havezlän...	1	1	23 Harman ay 2014, s. 6
75	Ayasofya	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.12. Yerleşim Birimleri ve Yapılar	Burada “ Aya Sofiya ” klisesi hem “Maavi Cami” gezildi.	1	1	29 Küçük ay 2013, s. 5
76	ay-boba	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRı anmak için, Gagauziyada çeşitli meropriyatıyalar oldu.	107	25	28 Çiçek ay 2012, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRı anmak için, Gagauziyada çeşitli meropriyatıyalar oldu.	107	25	28 Çiçek ay 2012, s. 2
77	aylä	1.2. AKRABALIK VE AİLE İLİŞKİLERİ ADLARI	Gözäl bir aylä yapısı oluşacak.	43	28	28 Çiçek ay 2012, s. 3
78	ayna	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	Dişleri yıkmak, sıklık çalark giinmək, ayna karşısında galstuu baalamak, saç taramak, ...	8	6	23 Harman ay 2014, s. 6
79	ayol	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.6. Ünlemler	Sän pek gözälsin, ayolum!	9	5	15 Büyük ay 2013, s. 2
80	ayoz	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	“Sansın bir ayoz düşümdä,..	35	13	15 Büyük ay 2013, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	“Sansın bir ayoz düşümdä,..	35	13	15 Büyük ay 2013, s. 2
81	ayozla-	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Kruçayı ayazmaylan ayozladı.	26	16	28 Orak ay 2012, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Kruçayı ayazmaylan ayozladı.	26	16	28 Orak ay 2012, s. 2
82	ayozlu	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Bu ayozlu günnän ilgili olarak, gagauzların hem bütün dünneyn Büyük aydınadıcısı, ...	70	31	28 Çiçek ay 2012, s. 2

83	ayozlu yortu	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Bu ayozlu yortuyu kutlamaa deyni Gagauziyanın başkasabasına geldi	4	3	28 Küçük ay 2014, s. 5
84	ayva	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.1. Yiyecek Adları	...alma, ayva , armut, zerzeli, kirez, vişnâ, şefteli, nektarin, erik, güvem.	1	1	30 Orak ay 2014, s. 6
85	aza	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.19. Hukuk	Çadır regional standart hem metrologiya Merkezi, gözlemci aza olarak, kabledildi.	7	7	22 Kırım 2012, S. 4
86	Azerbaycan	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	(Afganistan , Azerbaycan, Bosna-Gerçeg, Bulgariya, Romniya, Çehiya, İndiya, İtaliya, Kazahstan, Kitay, KKTC, Kosova, Moldova (Gagauziya), Pakistan, Rusiya, Serbiya, Türkiye, Ukrayna, Ukrayna (Kırım avtonom respublikası), Uzbekistan)	92	37	31 Canavar ay 2013, s. 2
87	Azerbaycanca	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	Nizaminin dört dildä (romınca, azerbaycanca , rusça hem angliyca) aforizma kiyadına.	2	2	24 Kasım 2012, s. 3
88	ba	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.6. Ünlemler	Ey, sän bā, köpek oolu, näända benim toklularım?	64	17	28 Çiçek ay 2012, s. 4
89	baba mart ayı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.13. Mevsim, Ay ve Gün Adlar	008-ci yılın Baba Mart ayından 2012-ci yılın Ceviz aymadan Türkiyenin Azerbaycan Büükelçisi oldu. Sora da, 2015-ci yılın	2	1	24 Ceviz ay 2016, s. 2
90	bak-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Filler 1.10.1.1.1. Basit Fiiller	Programaya görä Moldovanın premyer-ministrusu baktı	16	12	29 Ceviz ay 2012, s. 1
91	Baku	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.2. Şehir Adları	Aziya universitetin rektoru Prof. Calil NAGİEV (Baku , Azerbaycan),...	13	11	28 Çiçek ay 2012, s. 2
92	bala	1.2. AKRABALIK VE AİLE İLİŞKİLERİ ADLARI	15-dä küçüklär için " Bala Turkvizyon- 2015"	2	2	29 Bük ay 2016, s. 1
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELE	15-dä küçüklär için " Bala Turkvizyon- 2015"	2	2	29 Bük ay 2016, s. 1
93	bän	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	" Bän dilerim gagauz hem Gagauziya halkına birlik hem cümnenin konsolidatıyasını.	554	54	25 Küçük ay 2012, s. 2
94	bana	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Ellerin senin bana sarıldı	169	44	25 Küçük ay 2012, s. 3

95	basketbol	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.34. Spor	Cansu-Elena bizdə basketbol hem şahmat oynêêr.	3	3	28 Orak ay 2012, s. 2
96	baş injenar	1.4. MADDÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	u n d a n kaarâ GR Tnım baş injenery Yaroslav BULGARu koyuldu.	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 6
97	başça	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	Dikti onu başça ...	2	2	29 Kirez ay 2016, s. 7
98	Başını belaya sokmuş	1.7. DEYİMLEŞMİŞ İFADELER	Başını belaya sokmuş	1	1	29 Baba Marta 2013, s. 6
99	başka	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.5. Belirsizlik Zamirleri:	olimpiadalara katılmaa başka istâmeerlâr..	1	1	31 Baba Marta 2012, s. 2
100	başkasaba	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Ceviz ayın (sentâbri) 6-8 günnerindâ Başkurdistanın başkasabasında Ufada TÜRKSOYya girân türkçâ lafedân devletlerin kultura bakannarın daymalı Konsiliumun 30-cu toplantısı oldu.	57	28	29 Ceviz ay 2012, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.19. Hukuk	Ceviz ayın (sentâbri) 6-8 günnerindâ Başkurdistanın başkasabasında Ufada TÜRKSOYya girân türkçâ lafedân devletlerin kultura bakannarın daymalı Konsiliumun 30-cu toplantısı oldu.	57	28	29 Ceviz ay 2012, s. 2
101	başkası	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.5. Belirsizlik Zamirleri:	..ani başkası için bu işleri yapaa deyni dört yıl da etmâzdi.	13	13	29 Baba Marta 2013, s. 5
102	başkonsul	1.4. MADDÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Başkonsulu oldu.	3	3	24 Ceviz ay 2016, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Başkonsulu oldu.	3	3	24 Ceviz ay 2016, s. 2
103	Başkurdistan	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Ceviz ayın (sentâbri) 6-8 günnerindâ Başkurdistanın başkasabasında Ufada TÜRKSOYya girân türkçâ lafedân devletlerin kultura bakannarın daymalı Konsiliumun 30-cu toplantısı oldu.	6	4	29 Ceviz ay 2012, s. 2
104	Başküü	1.4. MADDÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.12. Yerleşim Birimleri ve Yapılar	Baurçu, Başküüyü (Kırsovo), Kongaz küülerin hem Çadır kasabasının fikaara uşaklarına.	33	19	19 Kırım ay 2013, s. 3
105	batik	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Nicâ bildirdi İlonâ, batik tehnikası	5	4	31 Orak ay 2015, s. 6

		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELERLER 1.11.17. Güzel Sanatlar	Nicä bildirdi İlona, batik tehnikası	5	4	31 Orak ay 2015, s. 6
106	batü	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELERLER	Hu, Todi batü , islää.	12	2	27 Orak ay 2016, s. 7
		1.2. AKRABALIK VE AİLE İLİŞKİLERİ ADLARI	Hu, Todi batü , islää.	12	2	27 Orak ay 2016, s. 7
107	Baurçu küü	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.12. Yerleşim Birimleri ve Yapılar	Anna İvanovnaya geldi fikir Baurçu küü ün eni mezarlında bir Çasovnä klisesi yapmaa.	20	9	25 Hederlez ay 2013, s. 8
108	beki	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.5. Bağlaçlar	Beki etii artık!?	14	11	25 Küçük ay 2012, s. 2
109	bekim	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.5. Bağlaçlar	Biz hepsimiz bileriz, ani Türkiye Respublikası olmaydı, bekim bütün Gagauziya da olmayaceydı.	62	33	28 Büyük ay 2012, s. 2
110	Belarusiya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Belarusiya Prezidenti Aleksandr...	15	12	31 Orak ay 2015, s. 2
111	Belarusiya Respublikası	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Kirez ayın (iyün) 27-dän Orak ayın (iyül) 2-dän Belarusiya Respublikasının Bobruysk kasabasında “Venok drujbi” adlı vestival oldu.	2	2	28 Orak ay 2012, s. 3
112	belge	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELERLER	Belgeyi kontrol ederek pasportun yanına koydu.	16	6	31 Ceviz ay 2014, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELERLER 1.11.25. Kütüphanecilik	Belgeyi kontrol ederek pasportun yanına koydu.	16	6	30 Ceviz ay 2014, s. 7
113	Belgiya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Türkiye hem Belgiya halkına kendi acızgannıımıızı bildireriz	1	1	31 Baba Marta 2016, s. 3
114	bendä	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Ama... bendä hiç kalmadı vakıt...	21	14	25 Harman ay 2012, s. 3
115	bendän	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Pek uzaksın sän bendän .	12	8	31 Baba Marta 2012, s. 3
116	beni	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Ama țenzura beni iç kontrolä üüretti.	135	35	28 Büyük ay 2012, s. 3
117	benim	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Benim vakıdımnda sıkı bir țenzura vardı.	360	53	28 Büyük ay 2012, s. 3
118	Berlin	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.2. Şehir Adları	Orak ayın 26-da Berlindä yaşlı bir nemtä, bolnițaya gelip, kurşuna urdu vraçı, sora da kendisiniurdu.	2	2	27 Orak ay 2016, s. 2

119	Beşgöz küü	1.4. MADDÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.12. Yerleşim Birimleri ve Yapılar	Orak ayın 12-dä Gagauziyanın Beşgöz küüyü (eski adı Kopkuy) kendi kurulma günündän 205-ci yılını kutladı hem küüyün Ay Petriylän Ay Pavlinin adına klisenin Kurbanını baktı.	6	6	27 Orak ay 2016, s. 4
120	beterä	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.7. Edatlar	Bu oldu o beterä da, ani duvarların suvası da pek kırıak hem saa hazırlanmıştı.	7	7	25 Hederlez ay 2013, s. 4
121	betva et-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.2. Birleşik Fiiller	Betva eder yaşamayı.	6	5	24 Hederlez ay 2014, s. 7
122	beygir	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.45. Zooloji	Beygir bütmesindä en islää “At-PROLİN” beygir ferması (önderci Konstantin KELEŞ);	8	4	24 Kasım 2012, s. 4
		1.4. MADDÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.2. Hayvan (Fauna) Adları	Beygir bütmesindä en islää “At-PROLİN” beygir ferması (önderci Konstantin KELEŞ);	8	4	24 Kasım 2012, s. 4
123	biblioteka	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	Biblioteka işçileri da bütün bilgilerini hem üreklerini vererlär bu läüzümni işä.	14	7	27 Çiçek ay 2013, s. 3
124	biçikleta	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.39. Ulaşım	.. biçikleta yarışması, “Pötr TÛLÛ” adına serbest güreş turnırı hem başka.	1	1	27 Orak ay 2016, s. 4
125	bilgiç	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.2. Sıfatlar	Dedi bana bir sabahta bilgiç adam.	3	3	30 Büük ay 2015, s. 6
126	bilim speşialist	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Balkan uurunda bilim speşialistlär .	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.2. Akademik	Balkan uurunda bilim speşialistlär .	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 8
127	bilim zaametçi	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Bölümdä baş bilim zaametçisi olarak çalıştı.	4	4	29 Ceviz ay 2012, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.2. Akademik	Bölümdä baş bilim zaametçisi olarak çalıştı.	4	4	29 Ceviz ay 2012, s. 3
128	bin ley	1.3. SAYI ADLARI	GRTnın bütetindän 177,2 bin ley kesildi.	58	26	31 Baba Marta 2012, s. 4
129	biografiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Biografiya da Mëtrın bütüklünä uyaardı:	1	1	27 Kasım 2015, s. 7
130	biometrika	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.36. Teknoloji	Şindi biometrika pasportlarına saabi olan Moldova vatandaşları bir problemasız var nicä İzrailä geziyä gitsinnär.	3	2	30 Ceviz ay 2014, s. 2
131	biometrika	1.11. KAVRAM	Şindi biometrika	3	2	30 Ceviz ay

	passport	ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.36. Teknoloji	pasportlarına saabi olan Moldova vatandaşları bir problemasız var nicä İzrailä geziyä gitsinnär.			2014, s. 2
132	bir minutluk susmak	1.7. DEYİMLEŞMİŞ İFADELER	Sora toplantıda bulunannar bir minutluk susmaklan andılar	4	3	24 Hederlez ay 2014, s. 2
133	biraz	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.4. Zarflar 1.10.4.1. Miktar Zarfları	Dooru yaymcılık biraz bölädir	68	34	28 Bük ay 2012, s. 3
134	birazı	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.5. Belirsizlik Zamirleri:	O kıyatların birazı baaşandı	1	1	28 Ceviz ay 2013, s. 6
135	biri	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.5. Belirsizlik Zamirleri:	Hiç biri demeer, ani Çadırda ya Valkaneştä yada Kongazda bölä bir Kongres olmasın.	94	41	30 Kirez ay 2012, s. 2
136	birisi	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.5. Belirsizlik Zamirleri:	Yaptınız ilk adımınarın birisi oldu artık.	133	46	28 Bük ay 2012, s. 2
137	birkaç	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.5. Belirsizlik Zamirleri:	Ama ilktän birkaç laf Canabisinin yaşaması için yazmaa isteeriz.	153	49	28 Bük ay 2012, s. 3
138	biyaz	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.1. Renk Adları ve Tonları, Boya ve Kokularla İlgili Sözler	Bim-biyaz hoşlu bir renk	51	24	23 Kırım 2014, s. 4
139	biz	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Biz hepsimiz bileriz, ani Türkiye Respublikası olmaydı, bekim bütün Gagauziya da olmayaceydı.	434	56	28 Bük ay 2012, s. 1
140	bizä	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Bizä , dikti bu aaçları.	151	43	25 Küçük ay 2012, s. 3
141	bizdä	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Olsun sular bizdä duruk,	51	29	25 Küçük ay 2012, s. 3
142	bizdän	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Nicä ileri dooru o örüyeecek sadä bizdän biter.	16	14	22 Kırım 2012, s. 1
143	bizi	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Her aralarında çekişmelär olursa, aralarında bölünmeklär olursa, bu bizi gücendirir.	108	39	28 Bük ay 2012, s. 2
144	bizim	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Gagauzlar bizim soydaşımız bir halk olduu için, her zaman için, onnarın en ii durumda bulunmalarını isteeriz.	319	53	28 Bük ay 2012, s. 2
145	biznes	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER	NDSın, aktızların, juridika hem kişi biznes çalışmaların kâr	18	11	27 Küçük ay 2015, s. 4

		1.11.20. İktisat	gelirin 100% nalogları.			
146	biznesmen	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	Klisenin düzmesi için çok yardımcı oldu biznesmen	24	14	28 Çiçek ay 2012, s. 4
147	blagoslovit et-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.2. Birleşik Fiiller	Ayrırlarkan Shieromonah Ioann blagoslovit etti poeti hem hepsini kim onunnan o gün manastraya geldi.	1	1	14 Hederlez ay 2016, s. 8
148	bliť	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.5. Bilgisayar-Bilişim	Bliť sorular: Adetçä angı duygularlan uyanêrsımız?	1	1	27 Baba Marta 2015, s. 7
149	boba	1.2. AKRABALIK VE AİLE İLİŞKİLERİ ADLARI	Sän Gagauziyam - benim boba evim,...	19	8	23 Kırım 2014, s. 4
150	bolnița	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	Da te Baba Marta ayın 1-dä, Komrattaki “Anamed” bolnița sının temelindä Gagauziyada açıldı	58	24	31 Baba Marta 2012, s. 1
151	bomba	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.3. Askerlik	Bomba Bük ayın (yanvar) 6-da saat 13-00-tä patladı,...	8	5	28 Küçük ay 2013, s. 7
152	Bonn	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.2. Şehir Adları	Dou Berlin’da (GDR), Mogodišo’da (Somali), Bonn ’da (Germaniya), Trablus’ta (Liviya), Mostar’da (Bosniya hem Gerțogovina).	1	1	28 Bük ay 2012, s. 1
153	borna	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	başlardılar işlemää osa pulu, bornayı ölä tertiplärdi, sansın çilingirin elindän geçti.	1	1	31 Baba Marta 2016, s. 7
154	Bosniya hem Gerțogovina	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Bosniya hem Gerțogovina , Kosova Tatarastan (RF), KKTC, Makedoniya hem başka.	3	3	14 Hederlez ay 2016, s. 2
155	Bosniyca	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	angliyca, azerbaycanca, bosniyca , bulgarca, romınca, rusça, ukrayınca, türkiye türkçesindä örnekleri tiparlı.	1	1	28 Harman ay 2013, s. 8
156	bu	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Gagauziyayı kurduk da bu fikir ortaya çıksın!	3310	57	28 Bük ay 2012, s. 1
157	bukva	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.9. Dilbilgisi ve Dilbilimi	Kanatlı herbir bukva şiiirdä!	2	2	31 Baba Marta 2012, s. 3
158	Bulgar	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.8. Millet Adları	Aulların çorbacıları, primarlar musaafirleri turna gözü şaraplan, balka milli içkilärlän hem imeklärlän (aulla görä: gagauz, bulgar , moldovan, ukrayna, çingenä, poläk, rus imeklerinnän) ikramanadılar.	60	21	24 Kasım 2012, s. 3
159	Bulgarca	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	angliyca, azerbaycanca, bosniyca, bulgarca , romınca, rusça, ukrayınca, türkiye türkçesindä örnekleri tiparlı.	3	1	28 Harman ay 2013, s. 8

160	bulü	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Bülü Oli, oflayıp, aalaştı bu vakıdın zor yaşamasından.	3	2	30 Bük ay 2015, s. 2
161	bulvar	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	Ankaranın Atatürk bulvarında saat 18.45 sıralarında tıtsi bir terakt oldu.	1	1	31 Baba Marta 2016, s. 3
162	buna	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Buna cuvap vereräk Gagauziya İspolkomu Bük ayın 11-dä..	54	28	28 Bük ay 2012, s. 1
163	bunca	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Neçin bunca yıldan sora Gagauz dili hem literaturası Olimpiadasını Kişinevda yaptılar?	5	4	31 Baba Marta 2012, s. 1
164	buncak	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Gagauzlar buncak vakıt doorusaltanatlı dini inanêrlar,	1	1	28 Küçük ay 2013, s. 6
165	bunda	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Bunda senin en bük kıymetin,..	11	11	28 Kasım 2014, s. 2
166	bundan	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Bundan kaarä gagauzlara, Gagauziya öndercilerinä başka bişey işittirmää isteersiniz mi?	204	52	28 Bük ay 2012, s. 3
167	bunnar	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Hepsi bunnar bir adam	32	20	28 Çiçek ay 2012, s. 3
168	bunnara	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	..tez bunnara karşı koymaa.	2	2	25 Hederlez ay 2013, s. 2
169	bunnardan	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Ne biliim, abi. Biz bunnardan çektiimiz için bunnarı süveriz.	3	3	30 Ceviz ay 2014, s. 7
170	bunnarı	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Bunnarı unutmamaa hem bozmamaa deyni üredicilik yapêr.	16	11	28 Canavar ay 2012, s. 2
171	bunnarın	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Bunnarın çözmä yolunu nicä görersiniz?	6	5	28 Bük ay 2012, s. 2
172	bunu	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Bunu yapmaa deyni ilkin bir açıklama lâazım.	153	46	28 Bük ay 2012, s. 3
173	bunun	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Bunun tablosunu herbir super-markettä görersiniz.	49	28	28 Bük ay 2012, s. 3
174	burs	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	...ürencilerä her yılın binnärcä bursa (stipendiya) teklif eder.	1	1	28 Kirez ay 2014, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	...ürencilerä her yılın binnärcä bursa (stipendiya) teklif eder.	1	1	28 Kirez ay 2014, s. 3
175	büçet	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	Büçet komisiyası – Grigoriy MORAR;	19	9	24 Kasım 2012, s. 2

176	büü	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.2. Gelenek ve Görenekle İlgili Sözler	İstämä büü hem da nişan,..	4	3	15 Büük ay 2013, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.18. Halkbilim	İstämä büü hem da nişan,..	4	3	15 Büük ay 2013, s. 3
177	büük ay	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.13. Mevsim, Ay ve Gün Adlar	Büük ay ın (yanvar) 2-dän son gününä kadar bir erdä işledi	32	5	30 Kirez ay 2012, s. 4
178	büük horu	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.2. Gelenek ve Görenekle İlgili Sözler	Onda vardı oyun da, türkü da, " Büük Horu " da.	1	1	24 Ceviz ay 2016, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.18. Halkbilim	Onda vardı oyun da, türkü da, " Büük Horu " da.	1	1	24 Ceviz ay 2016, s. 8
179	büük vatiz	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Komratta " Büük vatiz " göldä oldu.	8	1	30 Büük ay 2015, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Komratta " Büük vatiz " göldä oldu.	8	1	30 Büük ay 2015, s. 5
180	büükelçi	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.40. Uluslararası İlişkiler	Sora Büükelçi Mehmet Selim KARTAL, ştenadan musaafirlerä kısa bir sözlän danışıp, okudu.	66	31	31 Canavar ay 2014, s. 2
181	byust	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.17. Güzel Sanatlar	Mihail ÇAKİRin byust koyulduydu Gagauziya İspolkomun tarafından 2011-ci yılın Kırım ayın (dekabri) 12-dä.	10	5	22 Harman ay 2015, s. 1
182	can	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.2. Gelenek ve Görenekle İlgili Sözler	Can gibi, esap gibi bişey var.	100	36	28 Büük ay 2012, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.18. Halkbilim	Can gibi, esap gibi bişey var.	115	39	28 Büük ay 2012, s. 3
183	canab	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler	Canabisinä Enseyeci Georgiyn klisä medalisi verildi	496	57	28 Çiçek ay 2012, s. 4
184	canavar ayı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.13. Mevsim, Ay ve Gün Adlar	Bu ansambli Canavar ay ın (oktäbri) 12-14 günnerindä Kişinevda üç konşert gösterecek:	99	25	29 Ceviz ay 2012, s. 4
185	capital	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Ozamandan beeri burada capital remont olmadı.	1	1	17 Kırım ay 2015, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.23. Kentbilim	Ozamandan beeri burada capital remont olmadı.	1	1	17 Kırım ay 2015, s. 2
186	CD diski	1.11. KAVRAM	"Ana tarafım – gözäl	1	1	29 Kirez ay

		ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.5. Bilgisayar-Bilişim	korafım” CD diski dünneyi gördü			2016, s. 6
187	cellat	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.35. Tarih	epsi okul istoriya kiyatlarında başladılar üüretmää, ani türklär barbar hem cellat .	1	1	31 Canavar ay 2013, s. 6
188	cenaraþiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.6. Biyoloji	Mihai VOLONTİRin gitmesinnän sonuna vardı o cenaraþiya da, angılarına deyärdilär	2	1	25 Ceviz ay 2015, s. 2
180	cengin veteranı	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.3. Askerlik	Cengin veteran ına Sergey SVİRİDÇENKOya.	5	3	22 Hederlez ay 2015, s. 3
189	cenk	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.35. Tarih	Afganistanda cenk zamanında.	25	15	28 Harman ay 2013, s. 8
190	ceviz ayı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.13. Mevsim, Ay ve Gün Adlar	008-ci yılın Baba Mart ayından 2012-ci yılın Ceviz ayın adan Türkiyenin Azerbaycan Büükelçisi oldu.	139	31	24 Ceviz ay 2016, s. 2
191	cıba	1.6. DİĞER LEHÇE VE ŞİVELERDE BULUNAN BENZER SÖZLER	gagauzların kulturaşı ölä FİKAARA, ölä CİBA ,..	1	1	31 Baba Marta 2016, s. 2
192	cihadist	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.2. İslâmiyet	..cihadist olan tek kişilär yapacak.	1	1	27 Orak ay 2016, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.2. Din (İslamiyet)	..cihadist olan tek kişilär yapacak.	1	1	27 Orak ay 2016, s. 2
193	Çadır-Lunga	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.2. Şehir Adları	Çadır-Lunga türk liþeyi çok gözäl üüredicilää örnektir.	3	2	27 Çiçek ay 2013, s. 2
194	çalgıcı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	Pedagorların arasında var resimci hem çalgıcı Vitaliy MANCULda.	4	4	29 Büük ay 2016, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.29. Müzik	Pedagorların arasında var resimci hem çalgıcı Vitaliy MANCULda.	4	4	29 Büük ay 2016, s. 5
195	çalışmak grupası	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	Moldova pravitelstvosunun çalışmak grupası kuruldu,..	11	5	28 Harman ay 2013, s. 2
196	çarşı	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	..açık çarşı satışları, sergilär hem milli rubalain gösterileri oldu.	1	1	28 Harman ay 2013, s. 7
197	çay	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.1. Renk Adları ve Tonları, Boya ve Kokularla İlgili	Birkaç kerä çay içtik.	10	8	22 Kırım 2012, s. 2

		Sözler				
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.6. Biyoloji	Birkaç kerä çay içtik.	10	8	22 Kırım 2012, s. 2
198	çeket-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.2. Birleşik Fiiller	XX-ci üzyılın ellinci yılların sonunda hem altmışıncı yılların çeketmesindä başladı gagauz dilindä gazeta sayfalarını çikarmaa,..	104	45	28 Orak ay 2012, s. 3
199	çelingir	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	..yularçı, çelingir hem kuyumcu.	5	3	28 Kasım 2014, s. 3
200	çember	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.28. Matematik	Güllü çember başında.	1	1	29 Küçük ay 2016, s. 6
201	çempionat	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.34. Spor	Üç açık çempionat geçti	5	4	27 Orak ay 2013, s. 8
202	çiçäk	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.1. Renk Adları ve Tonları, Boya ve Kokularla İlgili Sözler	Angı çiçää seversiniz?	11	9	29 Baba Marta 2013, s. 4
203	çiçek ayı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.13. Mevsim, Ay ve Gün Adlar	Te şindi 23 Çiçek ayı (aprel) Türkiye uşak yortularına Gagauziyadan uşak ansamblleri Türkiyeyä gittilər.	6	6	27 Çiçek ay 2013, s. 2
204	çiiz	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.2. Gelenek ve Göreneklerle İlgili Sözler	Maasuz çiiz için dokuyardılar pek incä işleri da, ölä nicä bürüncüktän peşkir.	1	1	31 Baba Marta 2016, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.18. Halkbilim	Maasuz çiiz için dokuyardılar pek incä işleri da, ölä nicä bürüncüktän peşkir.	1	1	31 Baba Marta 2016, s. 4
205	çingene	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	GAGAUZLARIN, çingenelerin , urumnarın hem taa çok milletlerin.	6	6	29 Ceviz ay 2012, s. 3
206	çocuk	1.2. AKRABALIK VE AİLE İLİŞKİLERİ ADLARI	Sesleer kız ne çalër çocuk ...	17	10	15 Bük ay 2013, s. 2
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Sesleer kız ne çalër çocuk ...	17	10	15 Bük ay 2013, s. 2
207	çoğu	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.5. Belirsizlik Zamirleri:	Çoğu kalmış tarihte, belki ben azı gördüm,	2	2	28 Orak ay 2012, s. 3
208	Çöşmä küü	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.12. Yerleşim Birimleri ve Yapılar	Türkmenistanın Çöşmä küüyünä baaşışı incelendi	51	11	22 Hederlez ay 2015, s. 5
209	çufa	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.43. Zanaat	çufa don, jiletka yada mintan, kuşak, sargı, dikmä gölmeklär	1	1	31 Baba Marta 2016, s. 4
210	çukman	1.11. KAVRAM	pal kilim, türlü platlar,	1	1	31 Baba Marta

		ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.43. Zanaat	adamnara kuşak hem sargı, karılara çukman .			2016, s. 4
211	Çuvaşiya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Yakutya, Hakasya, Çuvaşiya . Teatru festivalin açılışından sora, anılmış	4	4	29 Ceviz ay 2012, s. 2
212	dä	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.5. Bağlaçlar	..ikinci er dä Veçeslav RADULOVun hem Dimitriy JELEZOGLUnun aralarında pay edildi.	5047	47	26 Hederlez ay 2012, s. 4
213	dädu	1.2. AKRABALIK VE AİLE İLİŞKİLERİ ADLARI	Dädu erken kalkacak büün.	10	8	31 Orak ay 2015, s. 7
214	dakika	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.28. Matematik	Türkiyenin Anadolu Ajansı hazırladı " Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi" adlı bir kıyat..	2	2	27 Harman ay 2016, s. 3
215	damar	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.37. Tıp	Damar düülmesi fikirirlän dönärdi,	4	3	29 Baba Marta 2013, s. 7
216	damgalan-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Filler 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	220-ci yıldönümünü annadan iki poçta markası damgalandı	2	2	29 Kirez ay 2013, s. 5
217	degradeşiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	Komşu küülerindä biz çok örnek gördük, açan şkolaların kapanması küüyün soşjal degradeşiya sına hem ölmesinä getirer.	1	1	25 Ceviz ay 2015, s. 6
218	deklaraşiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	GHT sade deklaraşiya yapêr.	1	1	25 Hederlez ay 2013, s. 2
218	dekor	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.38. Tiyatro	boyamasında kullanılan dekorlar halizdän adetçä türk dekor zanaatının motifleri: saz yolu, hatayı (çizilär), selvi (kiparis), çintemani hem ilkyaz dalı.	3	3	28 Canavar ay 2012, s. 2
219	delegat	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Kongresi oldu hepsi delegat lara...	9	9	28 Kirez ay 2014, s. 3
220	delegaşiya	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	...bir delegaşiya da bulundu.	42	18	26 Hederlez ay 2012, s. 1
221	demon	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	"Sansın bir demon , düşümdä,	1	1	15 Büük ay 2013, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	"Sansın bir demon , düşümdä,	1	1	15 Büük ay 2013, s. 2
222	demonstraşiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.38. Tiyatro	Büük Oktäbri revolüşiyaşımın yıldönümünän ilgili olarak herbir küüdä hem kasabada demonstraşiya lar olardı.	5	1	24 Kasım 2012, s. 4
223	dempartiya temsilcileri	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER	...Moldovanın dempartiyaşımın	1	1	28 Kirez ay 2014, s. 8

		1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözcükler	temsilcileri.			
224	deniz	1.4. MADDÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.6. Coğrafya Adları	Sansım deniz dalgası	44	24	25 Küçük ay 2012, s. 3
225	departement	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.26. Sinema-Televizyon ve Tiyatro	Dou Evropa soruşları departament ın başı İzabel DUMONT	20	13	28 Küçük ay 2014, s. 3
226	deportaşiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.19. Hukuk	Komunist rejimın deportaşiya kurbannarına” anmak taşını açmaa deyni geldilər	7	4	28 Harman ay 2013, S. 4
227	deputat	1.4. MADDÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözcükler	Seçimnerä 62 iki deputat katıldı.	53	23	31 Baba Marta 2012, s. 2
227	devlet	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	Komrat Devlet Üniversitetına (KDU) çevirildi.	376	56	25 Küçük ay 2012, s. 2
228	deyni	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.7. Edatlar	Saabinin Simasının Diişilmesinin” Katedral Klisesi yapmaa deyni karar alındı.	887	57	27 Orak ay 2013, s. 1
229	didaktika	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Didaktika hem artistika kıyatları bibliotekalarda hem şkolanın kafedralarında;	6	4	25 Ceviz ay 2015, s. 7
230	dimlom	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELELER	Alina SIRBU kabletti dimlom hem para baaşışı.	1	1	29 Baba Marta 2014, s. 1
231	din	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözcükler 1.5.1.2. İslâmiyet	...rayonun öndercileri, din hem kultura adamnarı.	124	31	28 Çiçek ay 2012, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.10. Din 1.11.10.2. Din (İslamiyet)	...rayonun öndercileri, din hem kultura adamnarı.	124	31	28 Çiçek ay 2012, s. 2
232	diploma	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELELER	Üniversitetına kendi baaşışlarını baaşıdılar: kıyatları, vazaları, küpleri, diplomaları , suvinirları h.t.b.	7	7	29 Küçük ay 2016, s. 4
233	diplomat	1.4. MADDÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözcükler	Kişinevdan devlet adamnarı hem diplomat misiyaların temsilcileri, Gagauziyayımın veterannarı.	16	13	15 Büyük ay 2013, s. 1
234	diplomatiya	1.4. MADDÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözcükler	Bu gündä küülerdä hem kasabalarda, aşırılarda Moldovanın diplomatiya temsilciklilerindä devlet bayrakları biraz aşaa indirildi.	13	10	27 Harman ay 2016, s. 2
235	diraktor	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELELER	lişeyin klastan dışarı terbiyetmək uurunda direktor yardımcısı	22	15	31 Baba Marta 2012, s. 4

			hem Lidiya YÜSÜMBEYLİ			
236	dirijor	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	Kişinev İncəzanaat İnstitutun dirijor bölümündə ürenməə başlêr.	3	2	29 Küçük ay 2016, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.29. Müzik	Kişinev İncəzanaat İnstitutun dirijor bölümündə ürenməə başlêr.	3	2	29 Küçük ay 2016, s. 5
237	disertaçıya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	1977-də Moskvanın etnografiya İnstitutunda doktorluk disertaçıyasını “Поселение, усадьбы и жилище га-гаузов” korudu.	9	7	29 Ceviz ay 2012, s. 3
238	disçıplina	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	Orada bən annadım, ani herbir davanın çözülməsində temeldir kendini toplamak hem disçıplina , insannara iiliklən hem insancasına davranmak.	1	1	27 Küçük ay 2015, s. 4
239	Dnestr Deresi	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.3.1. Dere ve Nehir Adları	Dnestr deresi yanında 1992-ci yılda olan işlərdə asker agresiyanın bir payıdır,	1	1	29 Baba Marta 2013, s. 3
240	doktor	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.37. Tıp	Canabisi kurdu Komrat sanepidemstançıyasını hem çok yıllar orada baş doktor olarak çalıştı.	23	17	28 Canavar ay 2012, s. 4
241	dokument	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	binnərlən dokument , üzlärcə zakon inceledi,	8	7	25 Harman ay 2012, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.25. Kütüphanecilik	binnərlən dokument , üzlärcə zakon inceledi,	8	7	25 Harman ay 2012, s. 3
242	domuz	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.45. Zooloji	..birkaç dilim piinir, bir borkan domuz yaayından,..	2	2	31 Baba Marta 2016, s. 7
243	donakla-	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Evin ansamblisi donakladı	8	6	30 Ceviz ay 2014, s. 3
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Fiiller 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	Evin ansamblisi donakladı	8	6	30 Ceviz ay 2014, s. 3
244	donaklı	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	..taa donaklı hem taa kolay erleştirilmi haberlər verməə becereriz.	12	10	25 Bük ay 2014, s. 1
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.2. Sıfatlar	..taa donaklı hem taa kolay erleştirilmiş haberlər verməə becereriz.	12	10	25 Bük ay 2014, s. 1
245	dopolnitelnıy	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.9. Dilbilgisi ve Dilbilimi	Onnar “ dopolnitelnıy ”,	1	1	27 Orak ay 2016, s. 7
246	dorojka	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.23. Kentbilim	Muzey donaklı gözəl, eski kırmızı güllü kilimnən, dokulu hem uçları dikili peşkirlərlən hem dorojkalar lan.	2	2	29 Bük ay 2016, s. 4

247	döşeme	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.1. Yiyecek Adları	...sarmalar, kırmalarla döşem elär, şişiklär,...	5	2	24 Ceviz ay 2016, s. 8
248	dramaturg	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.26. Sinema-Televizyon ve Tiyatro	Musaafirlerin arasında vardı bizim paalı vatandaşımız Todur ZANET – akademik, peetçi, yazıcı, dramaturg , aarıştırmacı, Bucaan patriotu.	26	17	29 Kirez ay 2016, s. 6
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.38. Tiyatro	Musaafirlerin arasında vardı bizim paalı vatandaşımız Todur ZANET – akademik, peetçi, yazıcı, dramaturg , aarıştırmacı, Bucaan patriotu.	26	17	29 Kirez ay 2016, s. 6
249	Drim Nehri	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.3.1. Dere ve Nehir Adları	Gördüm, şiirle uyanıyor her sabah bu deli nehir... 2000, Struga, Drim Nehri Adları	1	1	28 Orak ay 2012, s. 3
250	dua et-	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.2. İslâmiyet	Mihail ÇAKİRın hem İrina ÇAKİRın mezarına çiçek koydular, saygı duruşu yaptılar hem mezarda dua ettilär.	8	7	27 Orak ay 2013, s. 1
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Mihail ÇAKİRın hem İrina ÇAKİRın mezarına çiçek koydular, saygı duruşu yaptılar hem mezarda dua ettilär.	8	7	27 Orak ay 2013, s. 1
251	dua kaldır-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.2. Birleşik Fiiller	Çok zaamet koydu, ki burada dualar kaldır ılsın ana dilindä.	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 7
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Çok zaamet koydu, ki burada dualar kaldır ılsın ana dilindä.	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 7
252	duët	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	“Yasti” duët ından hayırlı konçertlär	3	2	27 Orak ay 2016, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.29. Müzik	“Yasti” duët ından hayırlı konçertlär	3	2	27 Orak ay 2016, s. 8
253	duhovnik	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.30. Ruhbilim	..kurucusu hem duhovnii Shieromonah Ioann (Peioglo)	1	1	14 Hederlez ay 2016, s. 8
254	duhovoy	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.6. Coğrafya Adları	...oyun ansamblleri hem duhovoy orkestralar yok edildilär,...	17	11	28 Bütük ay 2012, s. 2
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	...oyun ansamblleri hem duhovoy orkestralar yok edildilär,...	17	11	28 Bütük ay 2012, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER	...oyun ansamblleri hem duhovoy orkestralar yok edildilär,...	17	11	28 Bütük ay 2012, s. 2

		1.11.7. Coğrafya				
255	durgut-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Fiiller 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	bu zakonun kabledilmesini durgut madı.	22	15	30 Kirez ay 2012, s. 1
256	duruk	1.6. DİĞER LEHÇE VE ŞİVELERDE BULUNAN BENZER SÖZLER	Olsun sular bizdä duruk ...	10	7	25 Küçük ay 2012, s. 3
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Olsun sular bizdä duruk ...	10	7	26 Küçük ay 2012, s. 3
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.2. Sıfatlar	Olsun sular bizdä duruk ...	10	7	27 Küçük ay 2012, s. 3
257	duva	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.2. Din (İslamiyet)	sizä cömert hem islää cannı insannara gibi bakaceklar, sizi seveceklär, sizä duva edeceklär!	7	5	30 Kirez ay 2012, s. 4
		1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.2.İslâmiyet	sizä cömert hem islää cannı insannara gibi bakaceklar, sizi seveceklär, sizä duva edeceklär!	7	5	30 Kirez ay 2012, s. 4
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	sizä cömert hem islää cannı insannara gibi bakaceklar, sizi seveceklär, sizä duva edeceklär!	7	5	30 Kirez ay 2012, s. 4
258	düz ava	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.2. Gelenek ve Göreneklerle İlgili Sözler	“ Düz Ava ” çaldı.	43	17	28 Çiçek ay 2012, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.18. Halkbilim	“ Düz Ava ” çaldı.	43	17	28 Çiçek ay 2012, s. 3
259	dzüdo	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.34. Spor	Günün 25-ci yıldönümünä başlanam halklaarsı dzüdo turnirında Valkaneş dzüdo hem karate klubun sportsmenı Aleksandr KASAP 90 kg kategoriyasında gümüş medaliyi aldı.	5	3	24 Ceviz ay 2016, s. 8
260	ecel	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.2.İslâmiyet	Bir düş gördüm, sansın ecel gibi,	8	7	30 Orak ay 2014, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.2. Din (İslamiyet)	Bir düş gördüm, sansın ecel gibi,	8	7	31 Orak ay 2014, s. 5
261	edi	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.28. Matematik	Edi yaşında... taa ölä kabaatsız.	14	11	31 Baba Marta 2012, s. 3
262	edinaya gagauziya	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	“ Edinaya Gagauziya ” cümne kuruluşun saytı hem o kuruluş ta Mihail FORMUZALın	20	6	24 Hederlez ay 2014, s. 3

			öndercilii altında bulunêr. Sanêrım anonimniklân iş açıklandı.			
263	edinaya gagauziya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	“ Edinaya Gagauziya ” cümne kuruluşun saytı hem o kuruluş ta Mihail FORMUZALın öndercilii altında bulunêr. Sanêrım anonimniklân iş açıklandı.	20	6	24 Hederlez ay 2014, s. 3
264	eer	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.5. Bağlaçlar	Eer bu işleri Kişinevda annarsaydılar,..	25	11	27 Baba Marta 2015, 5
265	efrosiniya	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Efrosiniya hem Akademik Todur ZANET uzun vakit hristiannık hem insannık için lafettilər.	2	1	14 Hederlez ay 2016, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Efrosiniya hem Akademik Todur ZANET uzun vakit hristiannık hem insannık için lafettilər.	2	1	14 Hederlez ay 2016, s. 8
266	Egipe	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Egipetâ geçtilâr, sora da orada esir oldular.	3	2	28 Küçük ay 2013, s. 6
267	ekipaj	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.3. Askerlik	18 kişi yolcu varmış hem 3 kişi ekipaj .	3	1	27 Kasım 2015, s. 2
268	ekolojiya	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.5. Tabiat Olayları, İklim ve Hava ile İlgili Sözler	Halklararası ekolojiya fondu”n Prezidenti (fond kurulmuş Omor Sultanoviçin teklifinâ görâ),	4	3	27 Kasım 2015, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.8. Çevrebilim	Halklararası ekolojiya fondu”n Prezidenti (fond kurulmuş Omor Sultanoviçin teklifinâ görâ),	4	3	28 Kasım 2015, s. 7
269	ekonomika	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	Dooru. Sovet Sistemasında ekonomika bir integratıya sistemasındaçalışardı	174	48	28 Bükük ay 2012, s. 3
270	eksperement	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	Ama bu şaşılacak eksperement düünnân bitmedi	1	1	22 Harman ay 2015, s. 5
271	ekspert	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	Topluşu deputatı Sergey ÇİMPOEŞ, ekonomikada ekspert Mihail POYSİK..	1	1	29 Küçük ay 2016, s. 3
272	ekspertiza yap-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.2. Birleşik Fiiller	Milli bankasının çalışmasına baamsız bir ekspertiza yapılısn .	2	2	25 Ceviz ay 2015, s. 6
273	eksponat	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.17. Güzel Sanatlar	..günnerindân sora, lişeyin muzeyinâ birâr eksponat getirmää.	2	2	29 Bükük ay 2016, s. 3
274	ekspozitıya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER	Şindi muzey eni ekspozitıyaları hazirlêr.	3	3	28 Çiçek ay 2012, s. 4

		1.11.17. Güzeli Sanatlar				
275	ekstroordinar	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELEK 1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEK 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	Ekstroordinar bir arkadaşı. Ekstroordinar bir arkadaşı.	1 1	1 1	27 Harman ay 2016, s. 6 27 Harman ay 2016, s. 6
276	elektroenergiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEK 1.11.15. Fizik	Bu ay, NARE kararınnan, Moldovada elektroenergiya hem gaz paalar kaldırıldı.	1	1	27 Kasım 2015, s. 6
277	embargo	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEK 1.11.40. Uluslararası İlişkiler	Bıldır Ceviz ayında (sentabri) Rusiya Federatıyası koydu embargo	2	1	30 Orak ay 2014, s. 6
278	en	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.4. Zarflar 1.10.4.1. Miktar Zarfları	Bu verer kolayını politika hem ekonomika ilişkilerini en ütüsek uurda tutmaa.	534	57	28 Çiçek ay 2012, s. 2
279	energiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEK 1.11.15. Fizik	Verer kolayını onun resimnerindän da pozitif energiya essin.	2	2	25 Hederlez ay 2013, s. 4
280	eni	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.2. Sıfatlar	..eni insannarlan tanışırım.	514	57	28 Çiçek ay 2012, s. 3
281	enşiklopediya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEK 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Moldovanın anılmış din adamnarı için enşiklopediya hem toplumnarın kurulmasında hem gagauz aydınnadıcsı prot.	13	10	31 Canavar ay 2013, s. 8
282	episkop	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Popaz, episkop , teolog, speşialist lääzım bilsin arhaik grek dilini, hem slavän dilini, hem çift dilini, hem başka dillerida.	3	2	27 Orak ay 2013, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEK 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Popaz, episkop , teolog, speşialist lääzım bilsin arhaik grek dilini, hem slavän dilini, hem çift dilini, hem başka dilleri da.	3	2	27 Orak ay 2013, s. 7
283	erik	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.1. Yiyecek Adları	...alma, ayva, armut, zerzeli, kirez, vişnä, şefteli, nektarin, erik , güvem.	4	2	30 Orak ay 2014, s. 6
284	esab	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEK 1.11.28. Matematik	Devlet Universitettan Leonid DOBROV esabı sordu.	70	32	15 Bük ay 2013, s. 1
285	estetika	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEK 1.11.17. Güzeli Sanatlar	..estetika tarafından da yakışıklı olsun.	1	1	27 Orak ay 2016, s. 5
286	Estoniya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Festivalä türkücülär katıldılar dünneyn 12 devletindän, ölä nicä Argentina, Estoniya , İzrail, Latviya Litva, Moldova, Polşa, Rusiya, Ukrayna.	6	4	26 Kirez ay 2015, s. 8
287	eşil	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.1. Renk Adları ve Tonları,	Eşil kirez fidannarı...	20	11	25 Hederlez ay 2013, s. 7

		Boya ve Kokularla İlgili Sözcükler				
288	etika	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözcükler	Bän GHTnı “Hak, reglament hem etika ” Komisiyasında işleerm.	2	2	23 Harman ay 2014, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.14. Felsefe	Bän GHTnı “Hak, reglament hem etika ” Komisiyasında işleerm.	2	2	23 Harman ay 2014, s. 7
289	etnikarası	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELE	Moldovanın etnikarası ...	3	1	25 Ceviz ay 2015, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.40. Uluslararası İlişkiler	Moldovanın etnikarası ...	3	1	25 Ceviz ay 2015, s. 2
290	etnofestival	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.2. Gelenek ve Görenekle İlgili Sözcükler	Etnofestival olêr.	4	3	29 Ceviz ay 2012, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.18. Halkbilim	Etnofestival olêr.	4	3	29 Ceviz ay 2012, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	Etnofestival olêr.	4	3	29 Ceviz ay 2012, s. 3
291	evangelija	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözcükler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Evangelija (Kişinev, 1933 y.).	2	1	27 Çiçek ay 2016, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Evangelija (Kişinev, 1933 y.).	2	1	27 Çiçek ay 2016, s. 2
292	evlat	1.2. AKRABALIK VE AİLE İLİŞKİLERİ ADLARI	Babogluya – evlat	5	5	29 Küçük ay 2016, s. 7
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELE	Babogluya – evlat	5	5	29 Küçük ay 2016, s. 7
293	Evropa birlii	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.40. Uluslararası İlişkiler	Evropa Birlii misiyasının büükelçisi bulundu Çadır kasabasında...	8	6	28 Küçük ay 2013, s. 6
294	Evropa ligası	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.34. Spor	UEFA-2014/2015 Evropa Ligasında oynayacak.	6	2	26 Kirez ay 2015, s. 1
295	evroremont	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.36. Teknoloji	Evroremont eskiyecek...	1	1	28 Küçük ay 2013, s. 6
296	fakultet	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.13. Eğitim	Buca Eğitim Fakültetin Türk dili hem literatür bölümünü.	52	28	28 Orak ay 2012, s. 3
297	fantastika	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE	Bulgar-Gagauz yada Gagauz-Bulgar avtonomiyası fantastikadan	1	1	31 Baba Marta 2016, s. 1

		1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	aslıya dönecek.			
298	fasıl	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	GRTrn son başınnan ilgili fasıl bir kombinatıya yapıldı.	18	12	29 Kirez ay 2016, s. 3
299	fasıl laflar	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	I-ci turdan sora ortada fasıl laflar gezmää başladı:	1	1	27 Harman ay 2016, s. 2
300	federatıya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	Rusiyanın Federatıya Sovetinin predsedateliydi.	2	2	17 Kırım ay 2015, s. 2
301	feyerverk	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.2. Gelenek ve Göreneklele İlgili Sözler	Komradın baş meydanında büyük bir konfert oldu hem feyerverk yapıldı.	2	2	28 Ceviz ay 2013, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.18. Halkbilim	Komradın baş meydanında büyük bir konfert oldu hem feyerverk yapıldı.	2	2	29 Ceviz ay 2013, s. 7
302	fıkra	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Hoca Nastradin fıkraları (58 fıkra, s. 186-202),...	1	1	29 Baba Marta 2013, s. 5
303	firtına	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.5. Tabiat Olayları, İklim ve Hava ile İlgili Sözler	Bu yılkı GHT seçimnerinädän Gagauziyanın üstündä dört yıllık temelsiz hem boş esän firtına iki-üç ay geeri yavaşadı.	7	2	28 Canavar ay 2012, s. 1
304	fidan	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.1. Renk Adları ve Tonları, Boya ve Kokularla İlgili Sözler	Fidan da kurumuş heptän,...	10	7	29 Kirez ay 2013, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.6. Biyoloji	Fidan da kurumuş heptän,...	10	7	29 Kirez ay 2013, s. 7
305	fikir	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler	Anna İvanovnaya geldi fikir Baurçu küüyün eni mezarlında bir Çasovnä klisesi yapmaa.	27	22	25 Hederlez ay 2013, s. 8
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Anna İvanovnaya geldi fikir Baurçu küüyün eni mezarlında bir Çasovnä klisesi yapmaa.	27	22	25 Hederlez ay 2013, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.14. Felsefe	Anna İvanovnaya geldi fikir Baurçu küüyün eni mezarlında bir Çasovnä klisesi yapmaa.	27	22	25 Hederlez ay 2013, s. 8
306	filcan	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	Türkiye-Moldova dostluu için birär filcan şampanskiy buyursunnar.	11	9	31 Canavar ay 2013, s. 1
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Türkiye-Moldova dostluu için birär filcan şampanskiy buyursunnar.	11	9	31 Canavar ay 2013, s. 1
307	filologiya	1.11. KAVRAM	Dionis Nikolaeviç	17	13	27 Harman ay

		ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.9. Dilbilgisi ve Dilbilimi	TANASOGLU büyük yazar, bilim adamı, istorik, filoloji doktoru olarak bütün yaşamını yaratmalarını,...			2016
308	filosof	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler	ba o derin fikirli filosof , ba o yalın içinde yanan patriot,..	4	4	27 Çiçek ay 2013, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.14. Felsefe	ba o derin fikirli filosof , ba o yalın içinde yanan patriot,..	4	4	27 Çiçek ay 2013, s. 4
309	filosofiya	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler	Dionis Nikolaeviç TANASOGLU büyük yazar, bilim adamı, istorik, filoloji doktoru olarak bütün yaşamını yaratmalarını,...	4	3	27 Harman ay 2016
310	filosofiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.14. Felsefe	Aşağıdaki sıracıklar peydalandı, okuduğunuz bu kıyadın ilk kısa annatmasını-danışmasını, filosofiya düşünmelerini “Zaman kanatları”.	4	3	28 Kasım 2014, s. 6
311	firma	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	Bütün Moldovada 977 türk kapitalının firma var.	8	7	28 Küçük ay 2014, s. 2
312	fizkultura	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	Bundan kaarâ 5 trener “Gagauziyanın fizkultura hem sport uurunda..	3	3	27 Baba Marta 2015, s. 6
313	leş-mob	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.26. Sinema-Televizyon ve Tiyatro	Gelinnâr da şindiki oyunnar leş-mobu gösterdiler.	1	1	28 Kirez ay 2014, s. 8
314	floristika	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.1. Renk Adları ve Tonları, Boya ve Kokularla İlgili Sözler	Sergidâ var jivopis, grafika, floristika , el işleri.	1	1	31 Baba Marta 2016, s. 8
315	floristika	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.6. Biyoloji	Sergidâ var jivopis, grafika, floristika , el işleri.	1	1	31 Baba Marta 2016, s. 8
316	folklor	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.2. Gelenek ve Görenekle İlgili Sözler	Folklor hem literatura	38	22	31 Baba Marta 2012, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.18. Halkbilim	Folklor hem literatura	38	22	32 Baba Marta 2012, s. 3
317	fond	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	(fond kurulmuş Omor Sultanoviçin teklifinâ görâ),	6	5	27 Kasım 2015, s. 5
318	fortopyano	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	akordeon hem fortopyano – Komrat “Mihail ÇAKİR” adına koleca;	6	5	24 Ceviz ay 2016, s. 6

		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.29. Müzik	akordeon hem fortopyano – Komrat “Mihail ÇAKİR” adma koleca;	6	5	24 Ceviz ay 2016, s. 6
319	fortopyanocu	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	daulcu, kontrobacı, fortopyanocu.	1	1	29 Bük ay 2016, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.29. Müzik	daulcu, kontrobacı, fortopyanocu.	1	1	29 Bük ay 2016, s. 8
320	Franzya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Franzya “işbirliinä hazır hem bu urda teklifleri bekleer”.	11	7	28 Küçük ay 2014, s. 3
321	Franzya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	Birkaç dil bilirim: anglyca, nemteycä, franzya.	3	3	29 Baba Marta 2013, s. 4
322	fulger	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.15. Fizik	Kişinevdan “Fulger” speznazın askerleri hertaraftan sarmış diskotekayı.	2	1	23 Harman ay 2014, s. 8
323	futbol	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.34. Spor	Kıpçak küüyündä XV-ci halklararası Boris YANAKOGLUyu anmak futbol tumırı oldu.	111	49	27 Orak ay 2013, s. 8
324	Gagauz diasporası	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.40. Uluslararası İlişkiler	Ukrainada, Belorusiyada, orada, neredä var gagauz diasporası hem islää bilim tradişyaları...	1	1	27 Baba Marta 2015, s. 7
325	gagauz eparhiyası	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Gagauz Eparhiyası läüzüm kurulsun! Bukadar!	3	1	30 Bük ay 2015, s. 7
326	Gagauz éстрада	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.38. Tiyatro	Kasım ayın 22-dä anılmış gagauz éстрада ansamblisi “Serin Su” kendi 25-ci yıldönümünü kutladı.	9	5	27 Kasım 2015, s. 6
327	Gagauz Sovet Soşialist Respublikası	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Gagauz Sovet Soşialist respublikası , Gagauz Respublikası), bu biyaz horoz, canavar kafasınan birliktä, genä bayraa koyuldu.	1	1	31 Canavar ay 2013, s. 3
328	Gagauz Yeri	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	“Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakondan oldu kadar bizim haklarımızı sildilär? Bilersiniz!	119	35	22 Kırım 2012, s. 2
329	Gagauzça	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	Taa sık gagauzça lafederläer, gagauz dili eksperemntlarından aslı işlerä geçmää başladılar.	154	45	28 Bük ay 2012, s. 1
330	gagauziya halk topluşu	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.2. Gelenek ve Göreneklerle İlgili Sözler	GHT (Gagauziya Halk Topluşu) haberledi	99	38	25 Küçük ay 2012, s. 1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.18. Halkbilim	GHT (Gagauziya Halk Topluşu) haberledi	99	38	25 Küçük ay 2012, s. 1
331	gagauzlar obşçinası	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.2. Gelenek ve	Moldovanın Gagauzlar obşçinası.	1	1	25 Bük ay 2014, s. 4

		Göreneklele İlgili Sözlür				
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.18. Halkbilim	Moldovanın Gagauzlar obşçinası.	1	1	25 Bük ay 2014, s. 4
332	galereya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.17. Güzel Sanatlar	Galereyanın direktorundan Olga UNGUREANUdan hem resimcilerdän kaarä pay aldılar	26	16	30 Ççek ay 2014, s. 3
333	garga	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.2. Hayvan (Fauna) Adları	Garga üfkeli dedi	3	3	29 Ceviz ay 2012, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.45. Zooloji	Garga üfkeli dedi	3	3	29 Ceviz ay 2012, s. 3
334	gayda	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	...ansambliyä üç muzika tertipi: kaval, gayda hem kauş.	3	3	29 Küçük ay 2016, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.29. Müzik	...ansambliyä üç muzika tertipi: kaval, gayda hem kauş.	3	3	29 Küçük ay 2016, s. 5
335	gazeta	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.4. Basın-Yayın	“ANA SÖZÜ”Gagauz dilindä gazeta Çikêr 14.08.1988 beeri	131	57	28 Ççek ay 2012, s. 4
336	gazetacı	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.4. Basın-Yayın	Gagauziyada da bu ters kaluplara uyan çok dinsiz gazetacı var.	11	8	28 Bük ay 2012, s. 3
337	geber-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Filler 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	Kimileri artık geberdilär dä.	2	2	30 Bük ay 2015, s. 3
338	gel-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Filler 1.10.1.1.1. Basit Fiiller	Siz TRTYa geldiiniz zaman TRT niceydi, ayrıldınız zaman nesoydu?	400	57	28 Bük ay 2012, s. 3
339	genä	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.7. Edatlar	MSK başı umut etti, ani Gagau- GHT SEÇİMNERİNÄ PARA ETİŞMEER ziyada kuvettä bulunannar genä da läüzimni parayı seçimnär için bulaceklar.	179	49	28 Orak ay 2012, s. 2
340	genç	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.2. Sıfatlar	Danışarak genç (yaştan) poetlara Todur ZANET dedi:	164	45	30 Kirez ay 2012, s. 4
341	general	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.3. Askerlik	Rusiya kazaklar Birlii Sovetinin kararına görä, birkaç ayın içindä, gagauzlara hem bulgarlara general hem polkovnik gradları verildi. Bir ay geeri general gradı verildi	9	7	29 Baba Marta 2013, s. 3
342	geniy	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.2. Sıfatlar	Bu poemada görüner poetın geniy olması hem tanınmayan geniylerin ecel teması kaldırılır.	3	2	15 Bük ay 2013, s. 1

343	genoşid	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	Bu genoşidları genoşid yapannar genoşid ne zaman tanıyacaklar?	8	4	22 Hederlez ay 2015, s. 2
344	genoşidina	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	Sora geçti gagauzların açlık genoşidina hem Sibirâ kaldırmaların en kahırlı tragediyasına..	1	1	31 Baba Marta 2016, s. 5
345	geografiya	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.6. Coğrafya Adları	Türkiye hem Moldova geografiyaya görâ komşudur	4	3	28 Çiçek ay 2012, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.7. Coğrafya	Türkiye hem Moldova geografiyaya görâ komşudur	4	3	28 Çiçek ay 2012, s. 2
346	gerb	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	(Gerb o toplantıda incelendi, ama kabledilmedi).	3	1	31 Orak ay 2015, s. 4
347	Germaniya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Stade de France” stadionunda Françiya- Germaniya futbol maçın ortasında stadionun “D” girişinâ karşı ilk patlama oldu.	10	8	27 Kasım 2015, s. 2
348	gibi	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.7. Edatlar	Feneç, ateş gibi , yanêr,	312	54	15 Büyük ay 2013, s. 2
349	gimn	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	I-ci milli konkursun kapanışında seftâ çalındı konkursun gimnası , angısını yazdılar kompozitor İlya FİLEV hem poet Todur ZANET	178	44	26 Hederlez ay 2012, s. 4
350	gimn	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.29. Müzik	I-ci milli konkursun kapanışında seftâ çalındı konkursun gimnası , angısını yazdılar kompozitor İlya FİLEV hem poet Todur ZANET	178	44	26 Hederlez ay 2012, s. 4
351	gimnaziye	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.13. Eğitim	Kongazın 3-cü gimnaziyasının muzikada türedicisi Radion Georgievıç YASIBİŞ çok kerâ bana annattı,..	51	21	24 Çiçek ay 2015, s. 8
352	git-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Filler 1.10.1.1.1. Basit Fiiller	BÜCET GİTTİ , KAVGA BİTTİ.	224	52	25 Küçük ay 2012, s. 2
353	Golandiya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Golandiya “Nilgün Yarlı NY Producties” teatrusu “Sonsuz keyif” spektakliyi. Not. İki perdeli	2	1	24 Hederlez ay 2014, s. 6
354	gölmek	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.4. Giysi Adları (Ayakkabı, Kozmetik Ürünler, Süs ve Aksesuarlar)	İkram bittiyân ev saabiyka koyêr rakıcıylanın omuzuna baaşış: ya gölmek , ya peşkir yada çorap.	3	3	19 Kırım ay 2013, s. 5

355	göz boyacısı	1.7. DEYİMLEŞMİŞ İFADELER	göz boyacısı	1	1	29 Baba Marta 2013, s. 6
356	gözledici	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	...o presdatel Gözledici Komitetına televideniyâ hem radio başların kandidaturalarını teklif eder.	61	11	28 Küçük ay 2013, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.42. Yöntembilim	...o presdatel Gözledici Komitetına televideniyâ hem radio başların kandidaturalarını teklif eder.	61	11	28 Küçük ay 2013, s. 2
357	gözlemci	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	metrologiya Merkezi, gözlemci aza olarak, kabledildi TSE kanadı altında olan halklararası standartlar uurunda kuruluşu.	4	3	22 Kırım 2012, s. 4
358	grafika	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.36. Teknoloji	Onuştan, genç resimci başleer taa çok grafika uurunda işlemââ, çünkü buna deyni aaz harç lââzımdı	12	7	27 Çiçek ay 2013, s. 4
359	gramota	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	Vasiliy Grigoryeviça gramota hem diplom verdilər	5	4	29 Ceviz ay 2012, s. 4
360	Gruziya Respublikası	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Nikolay PEYOGLU duudu 1947-ci yılda Gruziya Respublikasının Poti kasabasında	1	1	24 Hederlez ay 2014, s. 7
361	gubernator	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Gubernator işlerinâ geçici bakan HARUZİNİN içişleri Bakanına raporttan)	10	3	29 Büyük ay 2016, s. 7
362	gubernatorlık	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Eskişehir valilii (gubernatorluu), Salona getirilân kıyatlardan ikişâr ekzemplâr eni kurulan “Kıyatlar muzeyinâ” deyni aldı.	4	2	24 Hederlez ay 2014, s. 4
363	gül	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.1. Renk Adları ve Tonları, Boya ve Kokularla İlgili Sözler	Gül gibi açêr o üreemdâ	15	5	28 Kasım 2014, s. 7
364	günah	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.2. İslâmiyet	Nekadar bendâ günah	4	3	29 Küçük ay 2016, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.2. Din (İslâmiyet)	Nekadar bendâ günah	4	3	29 Küçük ay 2016, s. 7
365	güpür	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	iritlârlân, güpürlârlân , pasturlârlân.	11	11	31 Baba Marta 2016, s. 4
366	güvennik mektubu	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Canabisi, Moldova Prezidentına güvennik mektubunu (veritelynaya gramota) verdiktân sora, artık ofițial çalışmasma	3	2	24 Ceviz ay 2016, s. 1

			çekedecek.			
367	güz	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.13. Mevsim, Ay ve Gün Adlar	Necin bu güz beni ateşâ attınız?	51	12	25 Küçük ay 2012, s. 3
368	haban-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Filler 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	..bıçaklan habandı yolculara, etiştirip 4 kişiyi aar yaralamaa.	3	2	27 Orak ay 2016, s. 2
369	haber	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.4. Basın-Yayın	Eminiskologların I-ci dünnää Kongresında haber edildi	74	34	29 Ceviz ay 2012, s. 3
370	hacker atakası	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.5. Bilgisayar-Bilişim	Redaktiyamızın saytlarına bu artık beşinci hacker atakası .	4	1	30 Büyük ay 2015, s. 2
371	Hakasya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Altay, Başkurdiastan, Tatarstan, Tıva, Saha Yakutya, Hakasya .	2	1	27 Baba Marta 2015, s. 5
372	haliz	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	... haliz bir olgun baamsızlık bu devletlerdä görünmeer.	79	37	28 Büyük ay 2012, s. 3
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.2. Sıfatlar	... haliz bir olgun baamsızlık bu devletlerdä görünmeer.	79	37	28 Büyük ay 2012, s. 3
373	halk	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Ama o halk ta kendi-kendinä yardımınarı da kesmesin.	539	57	28 Büyük ay 2012, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	Ama o halk ta kendi-kendinä yardımınarı da kesmesin.	539	57	28 Büyük ay 2012, s. 2
374	halk gvardiyası	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.35. Tarih	“ Halk gvardiyası ” kurulêr	4	1	29 Baba Marta 2014, s. 3
375	halk topluşu	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	Büük ayın 6-da GHT (Gagauziya Halk Topluşu) üçüncü okumakta kabletti	146	48	28 Büyük ay 2012, s. 3
376	halklararası	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Marina RADİŞ çeşitli halklararası opera konkursların laureatı hem diplomantı:	194	49	25 Küçük ay 2012, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.40. Uluslararası İlişkiler	Marina RADİŞ çeşitli halklararası opera konkursların laureatı hem diplomantı:	194	49	25 Küçük ay 2012, s. 4
377	haram	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.2. İslâmiyet	Başkan seçimneri günündän hem o paralar haram olarak verildi, sayêrm.	3	3	27 Baba Marta 2015, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.2. Din (İslâmiyet)	Başkan seçimneri günündän hem o paralar haram olarak verildi, sayêrm.	3	3	28 Baba Marta 2015, s. 4
378	harç	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.1. Ağaç işleri Terimleri/	..çünkü buna deyni aaz harç lââzımdı – kiyat, karandaş, lastik, tuş.	1	1	27 Çiçek ay 2013, s. 4

		Metabilim İşlem				
379	harman ayı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.13. Mevsim, Ay ve Gün Adlar	Harman ayın (avgust) 12-dä Avdarma küüyündä	137	33	30 Kirez ay 2012, s. 4
380	hasta	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.2. Sıfatlar	Hasta oldum bän döşektä,	5	5	29 Küçük ay 2016, s. 6
381	haşle-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Fiiller 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	Yakêr, haşlêr ,...	4	4	27 Çiçek ay 2013, s. 7
382	hayırlı	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.2. Sıfatlar	“TOZİ” êstrada grupası hazırladı iki hayırlı konfert.	8	5	27 Harman ay 2016, s. 4
383	hayli	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.4. Zarflar 1.10.4.1. Miktar Zarfları	Hayli insannar dışarıya çalışmak için giderlär.	1	1	28 Çiçek ay 2012, s. 3
384	hayvan	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.2. Hayvan (Fauna) Adları	Kimdäsaydı hayvan sesi...	6	6	25 Harman ay 2012, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.45. Zooloji	Hayvan halsız	6	6	27 Çiçek ay 2013, s. 7
368	hederlez	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELE	Vizitın Hederlez -Kirez ayları içersindä yapılması neetä koyuldu.	239	32	25 Küçük ay 2012, s. 2
		1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.13. Mevsim, Ay ve Gün Adlar	Vizitın Hederlez -Kirez ayları içersindä yapılması neetä koyuldu.	239	32	25 Küçük ay 2012, s. 2
369	hem	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.5. Bağlaçlar	Yazıcılar Birlii hem Türkiyenin İLESAM kuruluşu birliindä yapıldı.	8657	57	29 Kirez ay 2013, s. 4
370	herkez	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.5. Belirsizlik Zamirleri:	Herkez kendisi kantarlasın.	4	4	31 Canavar ay 2014, s. 3
371	himiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.24. Kimya	Açıklanmêr lişeydä hepsi premetlar mı gagauzça olacak – himiya , fizika, matematika, biologiya, astronomiya hem başka.	1	1	29 Baba Marta 2013, s. 2
372	hirugiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.37. Tıp	Komrat rayon bolnişasının hirurgiya binasınınnan hem bir çiftçilik çorbacılınnan.	3	3	22 Harman ay 2015, s. 2
373	horeograf	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.17. Güzel Sanatlar	Moldova milli horeografiya kolecinde halk oyunlarını üürenän 13-16 yaşında uşaklara,...	5	4	30 Kasım 2013, s. 4
374	Horvatiya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları	30 devlettän (Azerbaycan, Bulgariya, Êstoniya,	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 4

		1.9.2.1. Ülke Adları	Horvatiya , Litva, Moldova (Gagauziya), Polşa, Romniya, Serbiya, Sloveniya h.t.b.) uşak oyun ansamblleri.			
375	hristian	1.5. MANEVÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	("Osmanlı vatandaşlı altında bulunan hristian aylelär bizim asker tarafından esir alınêrlar da ordunun Baş bekçiliinâ gönderilerlär")	14	7	31 Canavar ay 2013, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	("Osmanlı vatandaşlı altında bulunan hristian aylelär bizim asker tarafından esir alınêrlar da ordunun Baş bekçiliinâ gönderilerlär")	14	7	31 Canavar ay 2013, s. 4
376	hristoz	1.5. MANEVÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Hristoz dirildi! Hakma dirildi!	8	4	24 Çiçek ay 2015, s. 1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Hristoz dirildi! Hakma dirildi!	8	4	24 Çiçek ay 2015, s. 1
377	hunta devrimi	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Hunta devrimi başarısız çktı.	1	1	27 Harman ay 2016, s. 3
		1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Hunta devrimi başarısız çktı.	1	1	27 Harman ay 2016, s. 3
378	için	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.7. Edatlar	18-dâ. Hep burada erkeklär için lişeyi başardı.	2061	57	28 Bük ay 2012, s. 1
379	ideal	1.5. MANEVÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler	Meclisi gibi işlerâ bundan sonra bu ideala ulaşma noktasında saalam bir alt yapıya kauşmuş oluyoruz.	7	6	24 Hederlez ay 2014, s. 4
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Meclisi gibi işlerâ bundan sonra bu ideala ulaşma noktasında saalam bir alt yapıya kauşmuş oluyoruz.	7	6	24 Hederlez ay 2014, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.14. Felsefe	Meclisi gibi işlerâ bundan sonra bu ideala ulaşma noktasında saalam bir alt yapıya kauşmuş oluyoruz.	7	6	24 Hederlez ay 2014, s. 4
380	iftar	1.5. MANEVÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.2. İslâmiyet	TİKA Balkannar Buluşması İftar (oruç açmak imeesi) programasına katıldılar.	2	2	29 Kirez ay 2016, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.2. Din (İslâmiyet)	TİKA Balkannar Buluşması İftar (oruç açmak imeesi) programasına katıldılar.	2	2	29 Kirez ay 2016, s. 8
381	igumeniya	1.5. MANEVÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve	İgumeniya Efrosiniya çannarnı da düüşün.	2	1	14 Hederlez ay 2016, s. 8

		Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık				
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	İgumeniya Efrosiniya çannarını da düüsün.	2	1	14 Hederlez ay 2016, s. 8
382	ihtâr	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Unutmam, Anacım, o ihâr elleri.	4	3	29 Küçük ay 2016, s. 6
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.2. Sıfatlar	Unutmam, Anacım, o ihâr elleri.	4	3	29 Küçük ay 2016, s. 6
383	iki ateş arasında	1.7. DEYİMLEŞMİŞ İFADELER	iki ateş arasında	1	1	29 Baba Marta 2013, s. 6
384	ikona	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Odesa kasabasında popaz seminaryasında ürener hem da orada vakit bulêr sedeflân ikona dikmää”.	5	3	17 Kırım ay 2015, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Odesa kasabasında popaz seminaryasında ürener hem da orada vakit bulêr sedeflân ikona dikmää”.	5	3	17 Kırım ay 2015, s. 8
385	ikram et-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.2. Birleşik Fiiller	Evin önündä açılışa gelân musafırları ilktân çotradan şaraplan ikram ettilâr.	4	4	28 Kasım 2014, s. 8
386	ilinnet-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Filler 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	..düzgünnüklâr, yaşamalarını ilinnetmää deyni.	2	2	31 Baba Marta 2016, s. 4
387	ilkyaz	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.13. Mevsim, Ay ve Gün Adlar	İlkyaz açan, te bu erdä,	26	18	25 Küçük ay 2012, s. 3
		1.6. DİĞER LEHÇE VE ŞİVELERDE BULUNAN BENZER SÖZLER	İlkyaz açan, te bu erdä,	26	18	25 Küçük ay 2012, s. 3
388	ilkyaz vernisajı	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.17. Güzel Sanatlar	“Regina Pacis” Fondu yaptı bir jivopis konkursu – “ İlkyaz Vernisajı ”.	3	1	29 Baba Marta 2014, s. 1
389	imperiya	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Hem üç imperiya yuvası.	3	2	28 Küçük ay 2013, s. 6
390	imzala-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Filler 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	“Gagauziyanın 2012-ci yıla büceci için” Zakonu imzalamaa .	144	47	25 Küçük ay 2012, s. 1
391	incâzanaat	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.43. Zanaat	Kişinev İncâzanaat İnstitutun dirijor bölümündä üürenmää başlêr.	31	21	28 Canavar ay 2012, s. 4
392	industriya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	İndustriya hem yapıcılık komisiyası – İvan TOPAL;	22	12	24 Kasım 2012, s. 2
393	informatiya	1.11. KAVRAM	2014-cü yılda Moldovanın	8	5	14 Hederlez ay

		ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.4. Basın-Yayın	informatiya Slujbası (eski KGB) birkaç gagauz gencini kapadı,			2016, s. 2
394	infrastruktura	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.36. Teknoloji	Bu yardımın 3 milionu Gagauziyanın uşak başçalarında hem şkolalarında infrastruktura hem soşial proektlarında mutlaka kullanılsın lââzım.	14	9	28 Küçük ay 2013, s. 3
395	injener	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	ani “büük injener olarak, Rafet KÖKSAL çok çalıştı	2	2	25 Küçük ay 2012, s. 3
396	instrument	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	Zerä zor üretmää uşaa ustaycasına çalmaa instrumenttä , açan o instrument veran.	1	1	14 Hederlez ay 2016, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.29. Müzik	Zerä zor üretmää uşaa ustaycasına çalmaa instrumenttä , açan o instrument veran.	1	1	14 Hederlez ay 2016, s. 5
397	intelligent	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.2. Sıfatlar	Büük adamdı, İntelligent gibi adamdı,..	2	1	22 Harman ay 2015, s. 1
398	internaşionalizm	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	“İNERNAŞIONALİZMA” KULAKLARDAN DA FIŞKIRARDI	7	1	31 Baba Marta 2012, s. 2
399	internet serveri	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.36. Teknoloji	Atakanın sebebiniä görä internet serveri düştü da birkaç saat işləmedi.	1	1	30 Büük ay 2015, s. 1
400	inşident	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	Armännarın yaşadı acıları tanyêr hem bu acıları istoriyada yaşanan kötü bir inşident olarak görer.	1	1	22 Hederlez ay 2015, s. 2
401	investişiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	Gagauziyada investişiya Forumu olacek	37	7	25 Ceviz ay 2015, s. 1
402	investor	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	“Valkaneş” ekonomika serbest zonasınnan, buluştu investorlarlan .	6	3	30 Canavar ay 2015, s. 6
403	ipodrom	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.34. Spor	Burada, Çadırın at fermasının ipodromunda , “Altın At” yarışları yapıldı.	7	3	25 Hederlez ay 2013, s. 3
404	İrak	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Afganistan, Azerbaycan, Batı Trakiya (Gretiyada), Bulgariya, Çuvaşiya (RF), Dagestan (RF), Dou Türkistan (Kitay), Gagauz Yeri (Moldova), İrak , Şveţiya, Şveţariya, Kazahstan, KKTC, Kırm, Kosova, Makedoniya Meshetin türkleri, Nahıçivan, Nogay, Norvegiya, Romnya,	7	3	27 Küçük ay 2015, s. 5

			Rusya, Türkiye,...			
405	İran	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kirgiziya, İran , Başkiriya, Hakasiya, Tuva, Başkiriya, Yakutiya artistleri.	2	2	30 Canavar ay 2015, s. 8
406	islâ	1.6. DİĞER LEHÇE VE ŞİVELERDE BULUNAN BENZER SÖZLER	aa mı islâ ölsünâr uşaklar mı?	2	2	26 Kirez ay 2015, s. 7
407	İslam	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.2. İslâmiyet	“Balkanlarda İslam : Miadı Dolmayan Umud” kiyadın tanıtımı	12	7	29 Kirez ay 2016, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.10. Din 1.11.10.2. Din (İslâmiyet)	“Balkanlarda İslam: Miadı Dolmayan Umud” kiyadın tanıtımı	12	7	29 Kirez ay 2016, s. 8
408	İspanca	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	Yaratmaları çevirildi türkçeyâ, rusçaya, angliycaya, nemçeyçeyâ, ispancaya , polâkçasma, vengercaya, mongolcaya hem başka dillerâ. Şindi da seftâ gagauz dilndâ tiparlanêrlar.	2	2	30 Orak ay 2014, s. 5
409	ispolkom	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.41. Yönetim	Gagauziya Başkanı Mihail FORMUZAL hem İspolkom azaları.	104	41	25 Küçük ay 2012, s. 2
410	İstanbul	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.2. Şehir Adları	Ankara büükelçiliindâ hem İstanbul konsulstvosunda.	18	14	25 Küçük ay 2012, s. 2
411	istorik	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	Dionis Nikolaeviç TANASOGLU büük yazıcı, bilim adamı, istorik , filologiya doktoru olarak bütün yaşamasını yaratmaklarını,...	5	5	27 Harman ay 2016, s. 6
412	istoriya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.35. Tarih	Kişinev Devlet Universitetin istoriya hem filologiya fakultetını.	68	35	29 Ceviz ay 2012, s. 3
413	İtaliya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	(Afganistan, Azerbaycan, Bosna-Gerţeg, Bulgariya, Romniya, Çehiya, İndiya, İtaliya , Kazakistan, Kitay, KKTC, Kosova, Moldova (Gagauziya), Pakistan, Rusya, Serbiya, Türkiye, Ukrayna, Ukrayna (Kırım avtonom respublikası), Uzbekistan)	4	4	31 Canavar ay 2013, s. 2
414	İtalyanca	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	O çevirildi pek çok dillerâ (nemçeyçeyâ, frantuzçaya, angliycaya, portugalçaya,	2	2	15 Büük ay 2013, s. 3

			italyancaya , kitaycaya, rusçaya, ispancaya, türkçeyä, serbçaya, ukrayncaya h.b.).			
415	izmet	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELERL1.11.20. İktisat	Ahmet DAVUTOĞLU: “GAGAUZİYAYA İZMET ETMÄK BİZİM İÇİN TÜRKİYEYÄ İZMET ETMÄK GİBİ”	70	30	26 Hederlez ay 2012, s. 2
416	İzrail	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Festivalä türkücülär katıldılar dünneyn 12 devletindän, ölä nicä Argentina, Estoniya, İzrail , Latviya Litva, Moldova, Polşa, Rusiya, Ukrayna.	6	4	26 Kirez ay 2015, s. 8
417	jandarma	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELERL1.11.32. Siyaset	(Basarabiya jandarma upravleniyasının başkan yardımcısının telegraf belgesindän)	6		29 Bük ay 2016, s. 7
418	jest	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELERL1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	Komşu memleketin vizasını hem çalışmak izini dokumentları görän çinovnik, avtoritetını göstermek isteyerek, gürültüylän pasaportun sayfasına mührünü urdu hem sert bir jest lan geeri uzattı.	2	2	30 Ceviz ay 2014, s. 7
419	jiletka	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.4. Giysi Adları (Ayakkabı, Kozmetik Ürünler, Süs ve Aksesuarlar)	çufa don, jiletka yada mintan, kuşak, sargı, dikmä gölmeklärl.	1	1	31 Baba Marta 2016, s. 4
420	jivopis	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELERL1.11.17. Güzel Sanatlar	“Regina Pacis” Fondu yaptı bir jivopis konkursu – “İlkyaz Vernisajı”.	10	7	29 Baba Marta 2014, s. 1
421	juridika fakulteti	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELERL1.11.13. Eğitim	Bän juridika fakultet ında bütün kuvetlän hem havezlänlän ürendim.	5	4	27 Küçük ay 2015, s. 4
422	jurnalist	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELERL1.11.4. Basın-Yayın	bir usta jurnalist Anna HARLAMENKO.	16	12	29 Baba Marta 2014, s. 4
423	jurnalistka	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELERL1.11.4. Basın-Yayın	Reportajı verärkana jurnalistka deer:	2	2	31 Baba Marta 2016, s. 2
424	kaarä	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.7. Edatlar	Bundan kaarä iki devlet arasında büyük kultura ilişkileri da var.	265	56	28 Çiçek ay 2012, s. 2
425	kaavileş-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Fiiller 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	“Padişah Mihail VIII Paleolog, ki birleştirsin deyni hem kaavileş tirsin deyni hristian olan türk senselelerini Tuna boyunda, kayıl olmuş..	35	25	31 Canavar ay 2013, s. 3
426	kabaatlı	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELERL1.11.19. Hukuk	Ama Gagauziyanın İspolkomu bununnan kayıl olmadı, kabaatlı bulup GHYı, ani büteti kabletmää deyni eterli oy etişmemiş.	19	13	25 Küçük ay 2012, s. 1
427	Kabardino-Balkariya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Türkiye hem Rusiya Federatıyasından: Altay, Başkurdıastan, Dagestan,	1	1	29 Ceviz ay 2012, s. 2

			Kabardino-Balkariya, Tatarstan,..			
428	kablet-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.2. Birleşik Fiiller	Ozaman, nicä dä herkerä, Gagauziya öndercilerindän bu soruşlara cuvap kabletmedik .	211	52	31 Baba Marta 2012, s. 1
429	kafe	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	indi da, Büükelçilää buyur edip, gözäl bir türk kafesi masasında bizimnän konuştı.	1	1	29 Küçük ay 2016, s. 1
430	kafedra	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	Kutlamaların ofițial payında konuşmalar oldu hem kafedra başlarına diplomalar verildi.	1	1	25 Küçük ay 2012, s. 2
431	kalaşnikov	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.3. Askerlik	“ Kalaşnikov ” avtomatından ateş atıldı. Burada 15 kişi öldürüldü hem 10 yaralandı.	2	2	27 Kasım 2015, s. 2
432	kalendar	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.13. Mevsim, Ay ve Gün Adlar	fikir şkolanın ürencilerinin resimnerinnän bir kalendar yapmaa.	9	5	29 Baba Marta 2013, s. 8
433	kalup	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.1. Ağaç işleri Terimleri/ Metalbilim İşlem	Kayılm, çünkü Moldovada da, Gagauziyada da bu ters kalup lara uyan çok dinsiz gazetacı var.	17	9	28 Büük ay 2012, s. 3
434	kambur	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.37. Tıp	Ne o kolay – kambur babucuk annatsın,	3	2	31 Orak ay 2015, s. 7
435	kanal	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.1. Ağaç işleri Terimleri/ Metalbilim İşlem	..bir kanal neredä gagauzça programalar yapılr.	1	1	27 Kasım 2015, s. 3
435	kandidat	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	GHT deputatına kandidat Födör GAGAUZ, popazlar.	36	14	29 Ceviz ay 2012, s. 1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	GHT deputatına kandidat Födör GAGAUZ, popazlar.	36	14	29 Ceviz ay 2012, s. 1
436	kanon	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.19. Hukuk	Çadırdaki İvançevların aylä biçimindä evi kanon tarafından tanındı.	2	1	28 Canavar ay 2012, s. 4
437	kanonizațiya	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Kanonizațiya sırası hem liturgiya oldu Moldovanın Kapriyanı	4	1	24 Ceviz ay 2016, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Kanonizațiya sırası hem liturgiya oldu Moldovanın Kapriyanı	4	1	24 Ceviz ay 2016, s. 7
438	kantarla	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller	Kantarla fikirimizi!	2	2	29 Küçük ay 2016, s. 7

		1.10.1.1. Basit ve Türemiş Filler 1.10.1.1.2. Türemiş Filler				
439	kañtelariya	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Forumuna” kañteläriya malları alındı, çeviricilär ödenildi hem çevirici tehnikası kiralandı.	2	2	30 Kasım 2013, s. 5
440	kapitan	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	Siz halizdän oldunuz bir kapitan , angısı becerdi geçirmää gemiyi bulanık sular içindän”.	1	1	27 Orak ay 2016, s. 4
441	kapu	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	...ikinci kapu saa tarafta.	7	7	19 Kırım ay 2013, s. 3
442	kara	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.1. Renk Adları ve Tonları, Boya ve Kokularla İlgili Sözlər	...kurulma günündän beeri üstündä hep kara bulutlar..	122	41	22 Kırım 2012, s. 4
443	karar	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.19. Hukuk	Son-sonunda karar alındı Kasım ayın 5-dä toplantıyı ilerletmää.	210	53	24 Kasım 2012, s. 2
444	kardaş	1.2. AKRABALIK VE AİLE İLİŞKİLERİ ADLARI	Olcan kardaş .	31	20	25 Küçük ay 2012, s. 3
445	kart kısırak	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.45. Zooloji	Kart kısıraan düşünü bizä annadarak,..	2	2	29 Kirez ay 2016, s. 3
		1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.2. Hayvan (Fauna) Adları	Bän çoktan vazgeçtim okumaa “ kart kısıraan düşlerini”, ani may hergün peydalanêrlar	2	2	24 Hederlez ay 2014, s. 3
446	kartina	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.17. Güzel Sanatlar	anasına-bobasına bir kartina , neredä gösterili onnarın oollarının güreşi.	3	3	31 Orak ay 2015, s. 8
447	kartofi	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.1. Yiyecek Adları	Maazada vardı biraz kartofi , suvan, sarmsak, bir batlakta kaynardı şıra.	1	1	31 Baba Marta 2016, s. 7
448	kasım ayı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.13. Mevsim, Ay ve Gün Adlar	Bıldır Kasım ayın 21-dä Avdarma küüyündä istoriya hem kultura obyektlarının kurulmasınnan muzey da açıldı.	98	24	28 Çiçek ay 2012, s. 4
449	kasting	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	Seçilmä- kastingına katıldılar:	1	1	27 Orak ay 2016, s. 8
450	katedral	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.12. Yerleşim Birimleri ve Yapılar	Katedral Soborun önündä Ayozlu Liturgiya oldu.	4	3	28 Ceviz ay ay 2013, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Katedral Soborun önündä Ayozlu Liturgiya oldu.	4	3	28 Ceviz ay ay 2013, s. 8
451	katedral klisesi	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER	Saabinin Simasının Diişilmesinin” Katedral	1	1	27 Orak ay 2013, s. 1

		1.4.12. Yerleşim Birimleri ve Yapılar	Klisesi yapmaa deyni karar alındı.			
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Saabinin Simasının Dişilmesinin” Katedral Klisesi yapmaa deyni karar alındı.	1	1	27 Orak ay 2013, s. 1
452	kategoriya	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler	T.M. KAZMALI – 2-ci kategoriya	4	1	14 Hederlez ay 2016, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.14. Felsefe	T.M. KAZMALI – 2-ci kategoriya	4	1	14 Hederlez ay 2016, s. 4
453	kauş	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	...ansambliyə üç muzika tertipi: kaval, gayda hem kauş .	2	2	29 Küçük ay 2016, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.29. Müzik	...ansambliyə üç muzika tertipi: kaval, gayda hem kauş .	2	2	29 Küçük ay 2016, s. 5
454	kaval	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	...ansambliyə üç muzika tertipi: kaval , gayda hem kauş .	5	3	29 Küçük ay 2016, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.29. Müzik	...ansambliyə üç muzika tertipi: kaval , gayda hem kauş .	5	3	29 Küçük ay 2016, s. 5
455	kaynak	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.37. Tıp	Kendisinä kaynak Canabisi buldu respublika hem rayon arhivlarında hem zagslarında.	11	7	29 Bük ay 2016, s. 6
456	Kazahstan	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	(Afganistan, Azerbaycan, Bosna-Gerçeg, Bulgariya, Romniya, Çehiya, İndiya, İtaliya, Kazahstan , Kitay, KKTC, Kosova, Moldova (Gagauziya), Pakistan, Rusiya, Serbiya, Türkiye, Ukrayna, Ukrayna (Kırım avtonom respublikası), Uzbekistan)	44	19	31 Canavar ay 2013, s. 2
457	Kazahstan Respublikası	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Kazahstan respublikasının prezidenti Nursultan NAZIRBAEV bildirdi,	3	3	31 Canavar ay 2013, s. 2
458	Kazayak küü	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.12. Yerleşim Birimleri ve Yapılar	KAZAYAK KÜÜYÜ 200 YILINI KUTLADI	18	13	26 Hederlez ay 2012, s. 4
459	kebab	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.1. Yiyecek Adları	...Roytling kasabasında kebab satılan kioskun yanında...	1	1	27 Orak ay 2016, s. 2
460	kef ver-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.2. Birleşik Fiiller	..islää bir kef verer .	1	1	14 Hederlez ay 2016, s. 7
461	kemençe	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER	E o senin kemençenin sesi neçin	13	10	29 Kirez ay 2016, s. 3

		1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	çıkımêr?			
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.29. Müzik	E o senin kemençenin sesi neçin çıkımêr?	13	10	29 Kirez ay 2016, s. 3
462	kemençeciya	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	Ezgi SERİM hem kemençeciya Olga BOİCO.	1	1	30 Çiçek ay 2014, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.29. Müzik	Ezgi SERİM hem kemençeciya Olga BOİCO.	1	1	30 Çiçek ay 2014, s. 5
463	kendi	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.2. Dönüşlülük Zamirleri:	..gösterdilər kendi yaratıcılıını, becerikliini.	888	57	28 Bük ay 2012, s. 4
464	kendileri	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.2. Dönüşlülük Zamirleri:	..vakidını kendileri ayırınnar.	29	23	28 Harman ay 2013, s. 2
465	kendim	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.2. Dönüşlülük Zamirleri:	bän kendim da te bu uşakların istemesindän azetmeerim.	9	6	24 Hederlez ay 2014, s. 3
466	kendimiz	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.2. Dönüşlülük Zamirleri:	Ani dünnä kuvetleri hem propagandası iküzlü biz bitki yıllarda gördük kendimiz da.	8	7	22 Hederlez ay 2015, s. 2
467	kendin	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.2. Dönüşlülük Zamirleri:	Kuru kendin sän kendinä,	1	1	24 Hederlez ay 2014, s. 7
468	kerpiç	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.17. Güzel Sanatlar	Dedelerimiz birleşti. Meciyän ev yapardılar, pınar kazardılar, kerpiç kesärdilər, tavan bastırdılar.	1	1	31 Baba Marta 2016, s. 4
469	kırma	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.1. Yiyecek Adları	Kırmalar gelir.	6	6	28 Kirez ay 2014, s. 5
470	Kıpçak küü	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.12. Yerleşim Birimleri ve Yapılar	Kıpçak küü yün primariyası yapêr.	52	22	28 Orak ay 2012, s. 4
471	Kırgızıya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Türkiye, Azerbaycan, Kazahstan, Kırgızıya , İran, Başkırıya, Hakasiya, Tuva, Başkırıya, Yakutiya artistleri.	2	2	30 Canavar ay 2015, s. 8
472	Kırgızstan	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Tügölbay KAZAKOV (Kırgızstan , Kırgız devlet televideniyasının editörü);	5	5	29 Baba Marta 2014, s. 2
473	kırım ayı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.13. Mevsim, Ay ve Gün Adlar	Kırım ayın 28-dä “Ana Sözü” gazetanın baş redaktorun Todur ZANETin bobası İvan Födoroç	115	28	28 Bük ay 2012, s. 4

			ZANET (26.03.1928 – 28.12.2011) raametli oldu. Topracı ilin olsun. Allaa onu yanına kabletsin.			
474	kırmızı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.1. Renk Adları ve Tonları, Boya ve Kokularla İlgili Sözler	birär filcan kırmızı zayber şarabı da buyuruldu	30	12	25 Bük ay 2014, s. 4
475	kırnak	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	gözäl hem kırnak evlerinä konak olıym.	9	9	28 Orak ay 2012, s. 2
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.2. Sıfatlar	gözäl hem kırnak evlerinä konak olıym.	9	9	28 Orak ay 2012, s. 2
476	kilim	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.17. Güzel Sanatlar	Bu yıl Çarşıda sergilendi 150 taanä evelki kilim .	16	9	17 Kırım ay 2015, s. 3
477	kilim korafıarı	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.17. Güzel Sanatlar	I-ci “ Kilim korafıarı ” festivali	2	1	28 Ceviz ay ay 2013, s. 5
478	kilometra	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.15. Fizik	Garaya kadar lüzımdı gitmä üç kilometra .	6	6	26 Kirez ay 2015, s. 7
479	kilovat-saat	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.15. Fizik	Şindi üülen tarafta bir kilovat-saat için 2 ley 16 bani ödemää lüzım olacek,..	1	1	27 Kasım 2015, s. 6
480	kim	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.4. Soru zamirleri:	Kim biler?	278	54	28 Bük ay 2012, s. 1
481	kineziterapevt	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.37. Tıp	Evgeniy AGAPİİ, bilim Doktoru, baş kineziterapevt , Neokinetica medişına merkezin kineziterapiya bölümün öndercisi.	1	1	27 Baba Marta 2015, s. 8
482	kineziterapiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.37. Tıp	Evgeniy AGAPİİ, bilim Doktoru, baş kineziterapevt, Neokinetica medişına merkezin kineziterapiya bölümün öndercisi.	1	1	27 Baba Marta 2015, s. 8
483	kino	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.26. Sinema-Televizyon ve Tiyatro	Azerbaycanı için sergilän, sirettilər üç kino , bir spektakli hem Djaz muzıkası konşertlerini, dattılar azerbaycan milli imeklerinden.	10	7	24 Kasım 2012, s. 3
484	kinocu	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.31. Sinema ve Televizyon	Kinocuları doyurmaa lüzım. Kongaz. 21/09/2011 y. Saat 17:06:48.	1	1	28 Kirez ay 2014, s. 7
485	kiosk	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	Roytling kasabasında kebab satılan kioskun yanında bir kişi maçete bıçaannan bir kariyı kıydı hem iki kişiyi yaraladı.	1	1	27 Orak ay 2016, s. 2

486	kirez	1.1. YIYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.1. Yiyecek Adları	...alma, ayva, armut, zenzeli, kirez , vişnâ, sefteli, nektarin, erik, güvem.	2	2	30 Orak ay 2014, s. 6
487	kirez ayı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.13. Mevsim, Ay ve Gün Adlar	Vizitın Hederlez- Kiriz ayları içersindâ yapılması neetâ koyuldu.	135	20	25 Küçük ay 2012, s. 2
488	kiriliğa	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.9. Dilbilgisi ve Dilbilimi	..iki aılavit: kiriliğa hem latiniğa.	4	4	31 Canavar ay 2014, s. 3
489	kirpik	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.37. Tıp	Kirpik lerni o kapadêr.	2	1	15 Bûük ay 2013, s. 2
490	Kişinev	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.2. Şehir Adları	Neçin bunca yıldan sora Gagauz dili hem literaturası Olimpiadasını Kişinev da yaptılar?	320	52	31 Baba Marta 2012, s. 1
491	Kişinev eparhiyası	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	200 yıl nicâ Kişinev eparhiyası Rusiya klisesinâ katıldı.	1	1	15 Bûük ay 2013, s. 4
492	Kitay	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	(Afganistan, Azerbaycan, Bosna-Gerğeg, Bulgariya, Romniya, Çehiya, İndiya, İtaliya, Kazahstan, Kitay , KKTC, Kosova, Moldova (Gagauziya), Pakistan, Rusiya, Serbiya, Türkiye, Ukrayna, Ukrayna (Kırım avtonom respublikası), Uzbekistan)	10	9	31 Canavar ay 2013, s. 2
493	Kitay Halk Respublikası	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Kitay Halk Respublikasında gençlâr arasında II-ci Olimpiadada (Nankin kasabasında) serbest güreştâ Moldova için gümüş medaliyi kazandı.	3	3	23 Kırım 2014, s. 8
494	Kitayca	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	O çevirildi pek çok dillerâ (nemğeyceya, franğuzçaya, angliycaya, portugalçaya, italyancaya, kitaycaya , rusçaya, ispançaya, türkçeyâ, serbçaya, ukrayncaya h.b.).	1	1	15 Bûük ay 2013, s. 3
495	kitka	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.4. Giysi Adları (Ayakkabı, Kozmetik Ürünler, Süs ve Aksesuarlar)	“Tarin” kalpaana feneğ koyêrlar, kalan koladacılar kalpaklarına kitka takêrlar	1	1	19 Kırım ay 2013, s. 5
496	kitka	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.45. Zooloji	“Tarin” kalpaana feneğ koyêrlar, kalan koladacılar kalpaklarına kitka takêrlar	1	1	19 Kırım ay 2013, s. 5
497	kiyad	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.25. Kütüphanecilik	Benim “EKARANIN GÜÜSÜNÂ KAPILMADAAN” adlı bir kiyadım var.	398	54	28 Bûük ay 2012, s. 3
498	KKTC	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	(Afganistan, Azerbaycan, Bosna-Gerğeg, Bulgariya, Romniya, Çehiya, İndiya,	16	12	31 Canavar ay 2013, s. 2

			İtalya, Kazakistan, Kitay, KKTC , Kosova, Moldova (Gagauziya), Pakistan, Rusya, Serbiya, Türkiye, Ukrayna, Ukrayna (Kırım avtonom respublikası), Uzbekistan)			
499	klarnet	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	akordeon, klarnet hem bir truba – Çadırın “Kadınca” halk muzikası orkestrasına;	1	1	24 Ceviz ay 2016, s. 6
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.29. Müzik	akordeon, klarnet hem bir truba– Çadırın “Kadınca” halk muzikası orkestrasına;	1	1	24 Ceviz ay 2016, s. 6
500	klasifikasiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.33. Sosyoloji / Toplum bilim	Бен-дерского уезда», angısında notalêêr onnarı hem yapêr onnara detallı klasifikasiya .	1	1	27 Harman ay 2016, s. 7
501	klassik	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.17. Güzel Sanatlar	Kendinâ örnek olarak, o klassik Mihail ÇAKİRi sayardı...	2	2	27 Harman ay 2016, s. 6
502	klise	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.12. Yerleşim Birimleri ve Yapılar	Eski klisesi var, ama insan çok oldu için, büyük yortularda klise hepsini içeri alamêêr.	1	1	28 Orak ay 2012, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Eski klisesi var, ama insan çok oldu için, büyük yortularda klise hepsini içeri alamêêr.	1	1	28 Orak ay 2012, s. 4
503	kocamiti	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELE	..ani kocamiti Türkiyenin lideri hem prezidenti..	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 1
504	kodeks	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.19. Hukuk	Gagauziya Halk Topluşu isteer, ani “Moldova Respublikasının seçimnâr Kodeksi ” dokumentindâ bu işlân ilgil diştirmeklâr..	3	3	30 Kasım 2013, s. 2
505	kolver-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.2. Birleşik Fiiller	Allaa erâ bir ayoz kolverdi	35	23	31 Baba Marta 2012, s. 3
506	kolec	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.13. Eğitim	akordeon hem fortopyano – Komrat “Mihail ÇAKİR” adına koleca ;	8	4	24 Ceviz ay 2016, s. 6
507	kolhoz	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.41. Yönetim	oyarka mı, kolhoz predsedateli mi, komunist partiyasının raykom sekretari mi?	3	2	25 Büyük ay 2014, s. 7
508	koliva	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.1. Yiyecek Adları	Koladaya karşı koliva , ilin oruç imekleri iyerlâr hem kuru emiştân hoşaf içerlâr.	4	2	19 Kırım ay 2013, s. 5
509	komediya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.38. Tiyatro	Gagauzi Milli Teatrusunun eni premyerası var – komediya “Öldür beni, ayolum!” (Türkçe: “Hadi Öldürsene Canikom”).	5	3	27 Harman ay 2016, s. 8
510	komisiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE	Başın yardımcılarını hem Halk Topluşun komisiya	48	14	24 Kasım 2012, s. 2

		KELİMELER 1.11.41. Yönetim	predsedatellerin ayırılmasına deyni Kasım ayın 13-dä enidän toplanmaa.			
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	Başın yardımcılarını hem Halk Topluşun komisiya predsedatellerin ayırılmasına deyni Kasım ayın 13-dä enidän toplanmaa.	48	14	24 Kasım 2012, s. 2
511	komitet	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	Ortak komitet Ankarada toplandı	4	4	27 Kasım 2015, s. 6
512	kommünikațiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.39. Ulaşım	Kommünikațiya (geleceklän haberleşmä) seminarı (bakın gazetamızın geçän nomerini).	3	2	27 Orak ay 2016, s. 2
513	kompaniya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	GRT cümne kompaniyasının büteti 150 bin leyä budandı için, kompaniya kendi programaların çoynunu kapatma kertiindä bulunêr.	6	6	28 Bütük ay 2012, s. 3
514	kompetențiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	O üzerä, kendi kompetențiya uurunda,	1	1	25 Bütük ay 2014, s. 1
515	kompleks	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.30. Ruhbilim	Çilehane mezar hem Aşıklara anmak taşları kompleksina gezi yapıldı.	31	14	29 Kirez ay 2013, s. 6
516	kompozitor	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	“Vıpusknıkların marşı” melodiyasının (avtor kompozitor İlya FİLEV) altında.	20	17	26 Kirez ay 2015, s. 6
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.29. Müzik	“Vıpusknıkların marşı” melodiyasının (avtor kompozitor İlya FİLEV) altında.	20	17	26 Kirez ay 2015, s. 6
517	kompyutera	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.5. Bilgisayar-Bilişim	Büünkü inovátiya hem progres yaşamakta adam baalı olêr kompyutera , esaba almêêr,...	1	1	27 Harman ay 2016, s. 7
518	Komrat	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.2. Şehir Adları	Çadır kasabaların primarlarınnan hem tanıştı Komrat “ATATÜRK” bibliotekasınınan.	672	57	25 Küçük ay 2012, s. 1
519	komunist partiyası	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Komunist partiyası ayırdı kandidaturayı da sora o insana hepsicii işlardi,...	1	1	25 Bütük ay 2014, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Komunist partiyası ayırdı kandidaturayı da sora o insana hepsicii işlardi,...	1	1	25 Bütük ay 2014, s. 8
520	konak	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.43. Zanaat	Allaa kismet verdi onnarın gözäl hem kırnak evlerinä konak olıym.	2	2	28 Orak ay 2012, s. 2
521	konferențiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE	Kutlamklar konferențiya salonunda ofițial toplantıylan	25	13	24 Kasım 2012, s. 8

		KELİMELER 1.11.41. Yönetim	başladı.			
522	konflikt	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.40. Uluslararası İlişkiler	yollar konflikt en tez vakıtta çözülecek	3	3	29 Kirez ay 2013, s. 2
523	Kongaz küü	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.12. Yerleşim Birimleri ve Yapılar	Küçük ayın 2-dä Gagauziyanın Kongaz küü yündä oldu prezentaşıya çift dilli bir kıyada – “AÇIKLAMALAR”(Откровение).	90	36	25 Küçük ay 2012, s. 3
524	kongre	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.40. Uluslararası İlişkiler	Kişinevda “Edinci günü adventistlerin karılar Kongresindä ” (2009, Ceviz ayı),	182	29	25 Küçük ay 2012, s. 4
525	konkret	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler	Grupasının konkret adımnar atılması lââzım.	2	2	24 Hederlez ay 2014, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.14. Felsefe	Grupasının konkret adımnar atılması lââzım.	2	2	24 Hederlez ay 2014, s. 2
526	konkurs	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	GRT Televideniyasının başına enidän konkurs açılacak.	17	11	28 Ceviz ay 2013, s. 2
527	konservacılık	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	...suvenerlerdän hem el işlerinden taa şarapçılık, konservacılık hem maasul mallarınadan.	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 2
528	konservatoriya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	Başardı Kişinevdaki Müzika Konservatoriyasını (şindiki Müzika, teatr hem resimcilik incäzanaatları Akademiyası).	9	5	25 Küçük ay 2012, s. 4
529	konstituşıya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.19. Hukuk	Moldova Parlamentının bu politika kararını Moldova Konstituşıya sudunda protets edecekler.	10	9	28 Orak ay 2012, s. 4
530	konşentraşıya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.30. Ruhbilim	“Zerä onnar çıkardılar konşentraşıya lagerlerinden hem orayı gidän poezdlardan..	1	1	24 Çiçek ay 2015, s. 3
531	konşert	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	Bu ansambli Canavar ayın (oktäbri) 12-14 günnerindä Kişinevda üç konşert gösterecek:	148	46	29 Ceviz ay 2012, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.29. Müzik	Bu ansambli Canavar ayın (oktäbri) 12-14 günnerindä Kişinevda üç konşert gösterecek:	148	46	29 Ceviz ay 2012, s. 4
532	kontrobasçı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	daulcu, kontrobasçı , fortopyanocu.	1	1	29 Bütük ay 2016, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.29. Müzik	daulcu, kontrobasçı , fortopyanocu.	1	1	29 Bütük ay 2016, s. 8
533	konus ver-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLERİ.10.1.	Gagauziya Başkanı İrina VLAH yortulu konus verdi .	1	1	27 Kasım 2015, s. 5

		Fiiller1.10.1.2. Birleşik Fiiller				
534	kooliþiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.40. Uluslararası İlişkiler	Evropa kooliþiya sınan birleşmâ neetiymiş.	2	2	27 Küçük ay 2015, s. 2
535	kordinaþiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.5. Bilgisayar-Bilişim	TİKA (Türk İşbirlii hem Kordinaþiya Agenstvosu) yolunnan yaptı	2	1	24 Ceviz ay 2016, s. 1
536	kordinator	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.5. Bilgisayar-Bilişim	TİKA kordinator yardımcısı Osman USTA,..	4	4	29 Küçük ay 2016, s. 2
537	korespondent	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.4. Basın-Yayın	Gagauziyada, Komratta “Gagauzinfo” korespondent larını brifingtan kuudular.	22	15	28 Çiçek ay 2012, s. 2
538	Korkudan ödü patladı	1.7. DEYİMLEŞMİŞ İFADELER	Korkudan ödü patladı	1	1	29 Baba Marta 2013, s. 6
539	korpu	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.39. Ulaşım	..rayon bolniþasınm eni korpusu .	4	2	22 Harman ay 2015, s. 3
540	Kosova	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	(Afganistan, Azerbaycan, Bosna-Gerþeg, Bulgariya, Romniya, Çehiya, İndiya, İtaliya, Kazahstan, Kitay, KKTC, Kosova , Moldova (Gagauziya), Pakistan, Rusiyaya, Serbiya, Türkiye, Ukrayna, Ukrayna (Kırım avtonom respublikası), Uzbekistan)	17	15	31 Canavar ay 2013, s. 2
541	Kosova Respublikası	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Konkursun finali Kosova Respublikası nda geçti.	1	1	15 Büyük ay 2013, s. 4
542	kör kütük sarfoş/sarhoş	1.7. DEYİMLEŞMİŞ İFADELER	kör kütük sarfoş/sarhoş	1	1	29 Baba Marta 2013, s. 6
543	köstekle-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Filler 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	Olur ya, kayan yıldızı bulutlar köstekleer ..	12	8	31 Baba Marta 2016, s. 6
544	krizis	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	Germaniyada krizis olduu için, SES kolaylıkları aazaldılar, da İngrid KRUG karar aldı	2	2	30 Çiçek ay 2014, s. 5
545	kruça	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.7. Coğrafya	Kruçayı ayazmaylan ayozladı.	11	6	28 Orak ay 2012, s. 2
546	krujok	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.28. Matematik	Bän, nicä da hepsi uşaklar, sadää hem şkolaya gittim, sportlan ilgilendim, türlü krujok lara gittim.	2	2	27 Küçük ay 2015, s. 1
547	krutoy	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.6. Coğrafya Adları	Taa sora “krutoy” olmaa deyni o istedi..	1	1	24 Hederlez ay 2014, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.7. Coğrafya	Taa sora “krutoy” olmaa deyni o istedi..	1	1	24 Hederlez ay 2014, s. 3
548	kube	1.11. KAVRAM	Bu klisenin kubelerini	7	5	27 Harman ay

		ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.17. Güzel Sanatlar	koymaa deyni para etişmeer.			2016, s. 4
549	kubok	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	Turnirda pay alannara verildi gramotalar, medalilär hem sannı kubok , bildirer	3	3	31 Baba Marta 2016, s. 8
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELELER	Turnirda pay alannara verildi gramotalar, medalilär hem sannı kubok , bildirer	3	3	31 Baba Marta 2016, s. 8
550	kubometra	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.28. Matematik	“Çayır”dan kubometra muzıkası	1	1	17 Kırım ay 2015, s. 8
551	kultura	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.27. Kültürbilim	GHTnın tarafından hazırlanan ekonomika, soşial, kultura hem parlamentlar arası işbirlii paketlär teklifleri incelendi.	686	57	25 Küçük ay 2012, s. 2
552	kultura zaametçisi	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.27. Kültürbilim	“Gagauziyanın kıymetli kultura zaametçisi ” (1996).	14	5	22 Kırım 2012, s. 4
553	kulturolog	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.27. Kültürbilim	Kulturolog Feridun TÜFEKÇİ urguladı, ani “bölä kıyatlar verer	1	1	29 Küçük ay 2016, s. 6
554	kulturologiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.27. Kültürbilim	İnstitunda kulturologiya hem teatru zanaatında pedagog işledi.	2	2	28 Orak ay 2012, s. 3
555	kurban	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.2. İslâmiyet	Bekim gagauzları başka bir iş için kurban hazırlêêrlar?	51	31	25 Harman ay 2012, s. 1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.10. Din 1.11.10.2. Din (İslamiyet)	Bekim gagauzları başka bir iş için kurban hazırlêêrlar?	51	31	25 Harman ay 2012, s. 1
556	Kurçu küü	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.12. Yerleşim Birimleri ve Yapılar	Kurçu küü yün büünkü musaafirlerinnän hem, kısa nasaatlardan sora, “Gagauz Kultura Merkezin” ofşial açılış oldu.	6	3	28 Kasım 2014, s. 8
557	kurs	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.13. Eğitim	Kolä BESARAB, 2-ci kurs .	1	1	28 Kasım 2014, s. 7
558	kurultay	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.41. Yönetim	Kurultay meydanında yurtalar kuruluydu	2	1	27 Harman ay 2016, s. 5
559	kusurlular	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	“MOTİVAŦIYA” birliinin baamsız yaşamak için kusurlular Merkezinä maasuz bir minibus baaşlandı.	1	1	30 Kasım 2013, s. 5
560	kuş	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.2. Hayvan (Fauna) Adları	Kuş olup, uçarım sana.	21	14	29 Baba Marta 2013, s. 7
		1.11. KAVRAM	Lafi onun, bir kuş ilin,..	21	14	25 Küçük ay

		ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.45. Zooloji				2012, s. 3
561	kuvet	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.15. Fizik	1989-da kapana attılar. Ama halk bire-bir kalkındı da kuvet yoktu ne yapsın.	67	36	25 Harman ay 2012, s. 3
562	kuyumcu	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.43. Zanaat	..yularçı, çelingir hem kuyumcu .	4	3	28 Kasım 2014, s. 3
563	küçük ay	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.13. Mevsim, Ay ve Gün Adlar	Küçük ayın 14-dâ Ankarada “Nevruz Çiçekleri” Türk dünnâsının karı poetların Antologiyası tipara girdi	35	5	27 Küçük ay 2015, s. 5
564	küü	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	Ykaratma Evindâ zanaatlanan Koli KRİSTOVun, Vitâ KİROVİÇin, Valera KAPSOMUNun hem Şaşa GUNAnın birliktâ yaptıkları küü maketı (önderci - Mihail Konstantinoviç YAZACI).	47	20	28 Çiçek ay 2012, s. 4
565	kvalifikaçıya	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	I-ci Dünnâ kvalifikaçıya turnırında, 3-cü eri alıp, 2016-cı Olimpiada oynunnarına putevkayı kazandı.	2	1	27 Çiçek ay 2016, s. 8
566	laflık	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.9. Dilbilgisi ve Dilbilimi	..1938-ci yılda Laflık gagauzça (türkçâ) hem românca (moldovanca) Besarabiyalı gagauzlar için (Kişinev, 1938 y.) kıyatlarını.	1	1	27 Çiçek ay 2016, s. 2
567	lager	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.2. İçecek Adları	Te ne yazdılar bu lager için kendi anketalarında katılannar:	1	1	30 Kirez ay 2012, s. 3
568	lampa	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	Zerâ uzun, kaarlı gecelerdâ, açan lampa şafkında (elektrika ozamannar taa yoktu) anannan yapaa işlârdik o bizâ hep türkü çalardı.	1	1	27 Orak ay 2016, s. 1
569	latiniça	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.9. Dilbilgisi ve Dilbilimi	..iki aılfavıt: kiriliça hem latiniça .	3	2	31 Canavar ay 2014, s. 3
570	Latviya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Festivalâ türkücülâr katıldılar dünneyin 12 devletindân, ölä nicâ Argentina, Estoniya, İzrail, Latviya Litva, Moldova, Polşa, Rusiya, Ukrayna.	6	4	26 Kirez ay 2015, s. 8
571	Leçafarul	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.4. Mitolojik Kavramlarla İlgili Sözler	“ Leçafarul ” poemasının birkaç çevirmesi var,..	1	1	29 Küçük ay 2016, s. 6
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.16. Gökbilim	“ Leçafarul ” poemasının birkaç çevirmesi var,..	1	1	29 Küçük ay 2016, s. 6
572	legenda	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE	Masallar, Legendalar , Destannar/Destanlar (s. 15-	16	10	29 Baba Marta 2013, s. 5

		KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	153)			
573	lekçiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.9. Dilbilgisi ve Dilbilimi	Komrat Devlet Üniversitemin studentlarına ortak bir lekçiya okudular.	2	2	24 Hederlez ay 2014, s. 5
574	ley	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	milion 700 bin ley lâazım.	213	57	28 Orak ay 2012, s. 1
575	liberal	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.19. Hukuk	Gagauziyada referendumu yapmaa deyni teklifi Liberal Partiyasının başı Mihai GHİMPU bölâ sözlârlân karşıladı:	24	14	22 Kırım 2012, s. 1
576	lingvist	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.9. Dilbilgisi ve Dilbilimi	lingvist – Oxsana KONSTANTİNOVA, kordinator – Viktor RUSEV.	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 6
577	lingvistika institutu	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	Bakudaki Lingvistika İnstitutunda yaptı.	2	2	28 Orak ay 2012, s. 3
578	lițenziya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.9. Dilbilgisi ve Dilbilimi	Kabledip lițenziyâ advokat oldum.	5	4	27 Küçük ay 2015, s. 4
579	literatura	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Neçin bunca yıldan sora Gagauz dili hem literaturası Olimpiadasını Kişinevda yaptılar?	174	43	31 Baba Marta 2012, s. 1
580	lițey	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	“G.Gaydarci” adına lițey .	23	13	31 Baba Marta 2012, s. 3
581	Litva	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Festivalâ türkücülâr katıldılar dünneynin 12 devletindân, ölä nicâ Argentina, Estoniya, İzrail, Latviya Litva , Moldova, Polşa, Rusiya, Ukrayna.	6	4	26 Kirez ay 2015, s. 8
582	Liviya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	...Trablus'ta (Liviya), Mostar'da (Bosniya hem Gerțogovina).	1	1	28 Bükük ay 2012, s. 2
583	luhusa	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.37. Tıp	..hastalar da, luhusa olacek insannar da.	2	2	29 Bükük ay 2016, s. 2
584	lüzgar	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Bu üzerâ da, bezbelli, GHT seçimneri delikat geçti hem o seçimnâr gösterdi kim bu dört yılın içinâ havada lüzgâr yapardı.	33	19	28 Canavar ay 2012, s. 1
585	maale	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	“Yubileyniy” maalesindâ Moldova hem Kişinev Mitropolitü VLADİMİR ayozladı	10	7	28 Küçük ay 2014, s. 5
586	Maasul	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.44. Ziraat	suvenirlerdân hem el işlerindân taa şarapçılık, konservacılık hem maasul mallarınadan.	4	4	29 Kirez ay 2016, s. 2
587	maavi	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER	Göklerin benizi hem nedân pek maavi ?	26	16	25 Küçük ay 2012, s. 3

		1.4.1. Renk Adları ve Tonları, Boya ve Kokularla İlgili Sözcükler				
588	Maavi Cami	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.12. Yerleşim Birimleri ve Yapılar	Burada “Aya Sofiya” klisesi hem “ Maavi Cami ” gezildi.	1	1	28 Küçük ay 2013, s. 5
589	maaza	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.20. İktisat	“BÜÜLÜ MAAZA ” GENÄ ŞTENADA	9	7	31 Baba Marta 2012, s. 4
590	maçete bıçanı	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.3. Askerlik	.. maçete bıçaannan bir karyı kıydı hem iki kişiyi yaraladı.	1	1	27 Orak ay 2016, s. 2
591	magistratura	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.19. Hukuk	Magistratura hem doktora için Türkiye stipendiyaları	1	1	29 Baba Marta 2013, s. 2
592	makar ki	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.5. Bağlaçlar	Makar ki onnar küçük yaşta, ama şahmata oyununda bilgileri pek büyük hem üsek uurlardaydılar.	2	2	22 Hederlez ay 2015, s. 7
593	mali	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.6. Ünlemler	“ Mali ”. Yazıcının malisi halizdän bir gagauzkaymış, hepsi adetleri bakarmış	2	2	27 Çiçek ay 2016, s. 4
594	mamu	1.2. AKRABALIK VE AİLE İLİŞKİLERİ ADLARI	Mamu! Aman, ne çok gözälsin büün!	31	7	31 Baba Marta 2012, s. 3
595	manastır	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.12. Yerleşim Birimleri ve Yapılar	Taa ötä ofițial programada vardı Kapriyana manastır ma vizit.	45	19	28 Ceviz ay ay 2013, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Taa ötä ofițial programada vardı Kapriyana manastır ma vizit.	45	19	29 Ceviz ay ay 2013, s. 8
596	mandat	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözcükler	Liberal-demokratlar partiyası – 20,16% (322 201 kişi oy verdi, 23 mandat);	5	1	23 Kırım 2014, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.32. Siyaset	Liberal-demokratlar partiyası – 20,16% (322 201 kişi oy verdi, 23 mandat);	5	1	23 Kırım 2014, s. 3
597	marafon	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.34. Spor	Enseyişin 70-ci yıldönümünä marafon	1	1	22 Hederlez ay 2015, s. 3
598	marş	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.3. Askerlik	“Vıpusnikların marşı” melodiyasının (avtor kompozitor İlya FİLEV) altında.	14	11	26 Kirez ay 2015, s. 6
599	masajist	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	Kineziterapevt – bu rehabilitolog, masajist hem ilaçlamak gimnastikasında usta.	1	1	27 Baba Marta 2015, s. 8
600	masal	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Karşımda Kız Kulesi, karşımda masal şehir İstanbul	14	11	28 Orak ay 2012, s. 3
601	mastera	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE	Taa sora da hep burada çevrä-soşial bilimnerindä	2	2	29 Baba Marta 2013, s. 1

		KELİMELER 1.11.13. Eğitim	masteratını yaptı.			
602	master-klas	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	Peet okumadan kaarä master-klas zamanında iki türkü da çalındı:	33	11	28 Çiçek ay 2012, s. 4
603	maşına	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.39. Ulaşım	Başma eni bir maşına baaşladınız.	17	9	28 Bük ay 2012, s. 2
604	matç	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER1.11.34. Spor	Matç bitti 1:3.	7	3	25 Harman ay 2012, s. 1
605	matematika	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.28. Matematik	Matematika klasında üürener.	6	4	28 Orak ay 2012, s. 2
606	Mavi Göl	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.3.2. Göl Adları	Bük Paskellä hem en evelki Hederlez yortularını kutlamak için “ Mavi Göl ”dä bir piknik tertipleäder.	1	1	25 Hederlez ay 2013, s. 5
607	may	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Hederlez ayın (may) 15-dä olacek.	151	42	28 Çiçek ay 2012, s. 2
608	mayıl ol-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.2. Birleşik Fiiller	Onnara mayıl oldum bän	6	6	24 Hederlez ay 2014, s. 7
609	maymun	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.2. Hayvan (Fauna) Adları	Aaç maymun oynamaz.	3	2	29 Baba Marta 2013, s. 5
610	maymun	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.45. Zooloji	Aaç maymun oynamaz.	3	2	29 Baba Marta 2013, s. 5
611	mebel	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	TİKA yardımınnan konferençiya zalında eni mebel , audeo hem video aparaturları kurulacek.	1	1	29 Küçük ay 2016, s. 4
612	medişına	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.37. Tıp	Gagauziyanın bütet organnarında çalışan insannar: üüredicilər, medişına , kultura hem uşak başçaların işçileri hem başka zaametçilər zarplataları kabledeceklär.	26	9	25 Küçük ay 2012, s. 2
613	medoborudovaniye	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.37. Tıp	9 komplekt medoborudovaniye , işitmäk aparatları, sakatlara koläskalar h.t.b.	1	1	29 Küçük ay 2016, s. 3
614	megawat	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.15. Fizik	40 Megawat kuvetli güneş elektrostançiyası kurmaa.	1	1	27 Kasım 2015, s. 5
615	meklemä	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Filler 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	Da çekettik meklemä .	1	1	27 Orak ay 2016, s. 7
616	melodiya	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	“Vıpusnikların marşı” melodiyasının (avtor kompozitor İlya FİLEV) altında.	6	6	26 Kirez ay 2015, s. 6
		1.11. KAVRAM	“Vıpusnikların marşı”	6	6	26 Kirez ay

		ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.29. Müzik	melodiyasının (avtor kompozitor İlya FİLEV) altında.			2015, s. 6
617	mermer	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.22. Jeoloji	“Ebru” (Mermer gibi resim yapması) gösterisini yaptı.	3	3	31 Baba Marta 2012, s. 4
618	metinnemää	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Filler 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	Bu gündä bizim kliselerimiz dolu insannan, ani geldi metinnemää Duumuş Allahlı Evladı – Kurtarıcı Hristozu hem Onun Pekpak Anasını – Mariya Kızı.	2	2	25 Bütük ay 2014, s. 7
619	metodist	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Valkaneş kultura Evin metodist Vasilisa FURMAN. Kutlamalarda pay aldılar	3	3	14 Hederlez ay 2016, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Valkaneş kultura Evin metodist Vasilisa FURMAN. Kutlamalarda pay aldılar	3	3	14 Hederlez ay 2016, s. 3
620	metra	1.3. SAYI ADLARI	40 metra uzunnuunda bir ev hem onun dolayı aullan sarılêr.	15	10	28 Küçük ay 2013, s. 4
621	metro	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.39. Ulaşım	Küçük ayın 2-dä Moskvanın “1905 yılı” metro stañtiasının yanında Gagauziyada Referendumdan arka olma mitingı geçti.	1	1	28 Küçük ay 2014, s. 7
622	meydan	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	Çok- Meydan küüyüleri da.	11	9	25 Bütük ay 2014, s. 6
623	meyva	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.1. Yiyecek Adları	...uyandırêr o filizleri, angıları, çiçeklêr gibi açıp, meyva vererlêr...	9	7	27 Çiçek ay 2016, s. 7
624	mezar	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	Bir da Petri, durgunup, dedi: “Te mezar. ”	7	7	27 Baba Marta 2015, s. 2
625	mısra	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Aylin Şengün TAŞÇI hem “ Mısra ” türk muzikası topluluun konçertları	4	1	29 Kirez ay 2016, s. 8
626	mızrak	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.35. Tarih	Kızıştırıp ateşini o örstä demirdän mızrak uçları, özengeleri, aazlıkları yapardı.	1	1	27 Harman ay 2016, s. 5
627	mifologiya	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.4. Mitolojik Kavramlarla İlgili Sözler	mifologiya personajları, nicä başka halklarda,	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 6
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	mifologiya personajları, nicä başka halklarda,	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 6
628	mikroavtobus	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.39. Ulaşım	Kusurlulara yardım için Kişinev primariyasına TİKAdan mikroavtobus	7	2	29 Kirez ay 2016, s. 5

629	miliard	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.28. Matematik	Şimdi yaklaşık yarım miliard dolara bir alış-verişimiz var,	11	7	19 Kırım ay 2013, s. 2
630	milion	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.28. Matematik	2,5 milion ley yapêr.	51	25	28 Çiçek ay 2012, s. 2
631	milion ley	1.3. SAYI ADLARI	Hepsi rekonstruksiya işleri 2,5 milion ley yapêr	9	7	28 Çiçek ay 2012, s. 1
632	millet	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Millet olmaz dilsiz.	27	18	25 Hederlez ay 2013, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	Millet olmaz dilsiz.	27	18	25 Hederlez ay 2013, s. 7
633	minestirlik	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Türkiyenin dışişleri minestirliin Baş müdürlüğündä, sora da çeşitli uurlarda işledi.	3	1	24 Ceviz ay 2016, s. 1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Türkiyenin dışişleri minestirliin Baş müdürlüğündä, sora da çeşitli uurlarda işledi.	3	1	25 Ceviz ay 2016, s. 1
634	Minsk	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.2. Şehir Adları	Evropa çempionatında, ani geçecek çiçek ayında Minsk kasabasında (Belarusiya).	5	3	31 Baba Marta 2012, s. 4
635	mintan	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.4. Giysi Adları (Ayakkabı, Kozmetik Ürünler, Süs ve Aksesuarlar)	çufa don, jiletka yada mintan, kuşak, sargı, dikmä gölmeklär.	1	1	31 Baba Marta 2016, s. 4
636	miting	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	..çiçek hem yapıldı bir miting , angısında pay aldılar kasabanın hem rayonun öndercileri, din hem kultura adamnarı.	17	12	28 Çiçek ay 2012, s. 2
637	mitropolit	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.23. Kentbilim	Mitropolit VLADİMİRdan Altın Kruçayı; Shieromonah Ioanın gazetamızda tiparlanan sayfası.	11	4	28 Küçük ay 2014, s. 5
638	mitropolita	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Ceviz ayın (sentabri) 3-dä Moldova klisesi yaptı kanonizațiya din adamna, mitropolita Gavriil BÊNULESKU-BODONİya (Grigorie Bănulescu-Bodoni, 1746 - 11.04.1821). Kanonizațiya sırası hem liturgiya oldu Moldovanın Kapriyanı	1	1	24 Ceviz ay 2016, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Ceviz ayın (sentabri) 3-dä Moldova klisesi yaptı kanonizațiya din adamna, mitropolita Gavriil BÊNULESKU-BODONİya (Grigorie Bănulescu-Bodoni, 1746 - 11.04.1821).	1	1	24 Ceviz ay 2016, s. 7

			Kanonizatiya sırası hem liturgiya oldu Moldovanın Kapriyani			
639	Mogodišo	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.2. Şehir Adları	Dou Berlin'da (GDR), Mogodišo'da (Somali), Bonn'da (Germaniya), Trablus'ta (Liviya), Mostar'da (Bosniya hem Gertogovina).	1	1	28 Bük ay 2012, s. 1
640	Moldova	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	(Afganistan, Azerbaycan, Bosna-Gerteg, Bulgariya, Romniya, Çehiya, İndiya, İtaliya, Kazahstan, Kitay, KKTC, Kosova, Moldova (Gagauziya), Pakistan, Rusiya, Serbiya, Türkiye, Ukrayna, Ukrayna (Kırım avtonom respublikası), Uzbekistan)	1305	37	31 Canavar ay 2013, s. 2
641	Moldova Respublikası	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	MOLDOVA RESPUBLİKASI	6	5	30 Çiçek ay 2014, s. 3
642	Moldova Sovet Soşialist Respublikası	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Moldova Sovet Soşialist Respublikasının Üsek Sovetinin tarafından kabledildi.	3	3	28 Orak ay 2012, s. 3
643	Moldovan	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.8. Millet Adları	Aulların çorbacıları, primarlar musafirleri turna gözü şaraplan, balka milli içkilärlän hem imeklärlän (aula görä: gagauz, bulgar, moldovan , ukrayna, çingenä, poläk, rus imeklerinnän) ikramanadılar.	67	30	24 Kasım 2012, s. 3
644	Moldovanca	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	Konferttä Lüdmila çaldı üç dildä: gagauzça, rusça, moldovanca .	14	10	30 Kirez ay 2012, s. 3
645	moleben	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Akafist hem moleben Cümledän ayoz Allah duudurana (Panaiya)	1	1	27 Çiçek ay 2016, s. 1
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Akafist hem moleben Cümledän ayoz Allah duudurana (Panaiya)	1	1	27 Çiçek ay 2016, s. 1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Akafist hem moleben Cümledän ayoz Allah duudurana (Panaiya)	1	1	27 Çiçek ay 2016, s. 1
646	Mongolca	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	Yaratmaları çevirildi türkçeyä, rusçaya, angliycaya, nemţeyceyä, ispançaya, poläkçasına, vengercaya, mongolçaya hem başka dillerä.	1	1	30 Orak ay 2014, s. 5
647	montaj	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.31. Sinema ve Televizyon	Suleyman Demirel Universitetında filmn montajı başladı,..	6	2	28 Kirez ay 2014, s. 4

648	mor	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.1. Renk Adları ve Tonları, Boya ve Kokularla İlgili Sözcükler	Sansın gökku boyamışlar: bulutlar mor .	3	3	31 Orak ay 2015, s. 7
649	moral	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEER 1.11.30. Ruhbilim	..terbiyedip onlarda ölä moral paalılıklarını, niçä cana yakınlık, insannık, işinä bütün üreklän dalmak h.b.	5	4	17 Kırım ay 2015, s. 7
650	Mostar	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.2. Şehir Adları	Dou Berlin’da (GDR), Mogodišo’da (Somali), Bonn’da (Germaniya), Trablus’ta (Liviya), Mostar ’da (Bosniya hem Gerçogovina).	1	1	28 Bük ay 2012, s. 1
651	mozgoroy	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEER 1.11.37. Tıp	Şilêêr orda mozgoroylar, Sansın iki salgın kolu.	1	1	15 Bük ay 2013, s. 2
652	musulman	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözcükler 1.5.1.2. İslamiyet	Hristiannar, musulmannar ...	4	4	28 Küçük ay 2013, s. 6
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEER 1.11.10. Din 1.11.10.2. Din (İslamiyet)	Hristiannar, musulmannar ...	4	4	28 Küçük ay 2013, s. 6
653	muzei	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	Şindi muzei eni ekspozitiyalari hazirlêêr.	17	9	28 Çiçek ay 2012, s. 4
654	muzika	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	akordeon, klarnet hem bir truba – Çadırın “Kadınca” halk muzikası orkestrasına;	166	42	24 Ceviz ay 2016, s. 6
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEER 1.11.29. Müzik	akordeon, klarnet hem bir truba – Çadırın “Kadınca” halk muzikası orkestrasına;	166	42	24 Ceviz ay 2016, s. 6
655	muzikant	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	İncäzanaat dünnäası onu, muzikant talantı hem instrumentlerdä beceriklii için, taa çok “Bobson” adınnan tanıyardı	4	4	19 Kırım ay 2013, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEER 1.11.29. Müzik	İncäzanaat dünnäası onu, muzikant talantı hem instrumentlerdä beceriklii için, taa çok “Bobson” adınnan tanıyardı	4	4	19 Kırım ay 2013, s. 8
656	nacak	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	Gagauz kultasının kökünä bir nacak uruldu	2	2	28 Bük ay 2012, s. 2
657	nacakle-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş	Germaniyada insannarı kurşuna urêrlar, bombalêrla, nacaklêêrlar hem bıçaklêêrlar	1	1	27 Orak ay 2016, s. 2

		Filler 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller				
658	nalog	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	NDSın, aktızların, juridika hem kişi biznes çalışmaların kâr gelirin 100% nalogları .	4	4	27 Küçük ay 2015, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	NDSın, aktızların, juridika hem kişi biznes çalışmaların kâr gelirin 100% nalogları .	4	4	27 Küçük ay 2015, s. 4
		1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	NDSın, aktızların, juridika hem kişi biznes çalışmaların kâr gelirin 100% nalogları .	4	4	27 Küçük ay 2015, s. 4
659	nasıl	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	“UŞAKLARIMIZA NASIL BİR GELECEK BRAKMAK İSTEERİZ”	65	27	28 Bük ay 2012, s. 1
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.4. Zarflar 1.10.4.2. Soru Zarfları	“UŞAKLARIMIZA NASIL BİR GELECEK BRAKMAK İSTEERİZ”	65	27	28 Bük ay 2012, s. 1
660	naıya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	Parlamentında herbir naıyanın var kendi deputatı.	1	1	23 Harman ay 2014, s. 7
661	natura	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.5. Tabiat Olayları, İklim ve Hava ile İlgili Sözler	...ona görä, ani natura için pek derin intuiıyası vardı.	1	1	15 Bük ay 2013, s. 3
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	...ona görä, ani natura için pek derin intuiıyası vardı.	1	1	15 Bük ay 2013, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.8. Çevrebilim	...ona görä, ani natura için pek derin intuiıyası vardı.	1	1	15 Bük ay 2013, s. 3
662	natürmord	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.17. Güzel Sanatlar	“Abstrakıonizm”, “ N a t ü r m o r d ” stillereindä da, bildireir kasabanın saytı.	1	1	27 Harman ay 2016, s. 5
663	nazarla-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Filler 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	AMAN, AMAN, NAZARLAMAYALIM!	2	1	28 Bük ay 2012, s. 1
664	ne	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.4. Soru zamirleri:	Bu kismet mi, o sa ne ?	584	55	25 Küçük ay 2012, s. 3
665	ne kadar	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.4. Zarflar 1.10.4.2. Soru Zarfları	Ne kadar taa çok Sovet Sisteması bu uurda baskı yapardı, okadar taa çok canımız çekärdi	6	6	31 Canavar ay 2013, s. 6
666	Ne ölü, ne diri	1.7. DEYİMLEŞMİŞ İFADELER	Ne ölü, ne diri	1	1	29 Baba Marta 2013, s. 6

667	ne zaman	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.4. Zarflar 1.10.4.2. Soru Zarfları	ne zaman yapılacak, ona eşim karar aldı.	6	4	29 Baba Marta 2013, s. 4
668	nektarin	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.1. Yiyecek Adları	...alma, ayva, armut,zerzeli, kirez, vişnâ, şefteli, nektarin , erik, güvem.	1	1	30 Orak ay 2014, s. 6
669	Nemţeycâ	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	Birkaç dil bilerim: angliya, nemţeycâ , franţuzça. Franţuzçayı bildiim için, artık yazılı romuncayı da anêêrim.	2	2	29 Baba Marta 2013, s. 4
670	nesoy	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELELER	.. nesoy olsun lââzım hem angı rifmaları hem rifma dizilerini kullanmaa taa uygun.	39	22	28 Çiçek ay 2012, s. 4
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.4. Zarflar 1.10.4.2. Soru Zarfları	.. nesoy olsun lââzım hem angı rifmaları hem rifma dizilerini kullanmaa taa uygun.	39	22	28 Çiçek ay 2012, s. 4
671	nevrologiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.37. Tıp	Artık iki aydan zeedâ Cadır kasabasının bolnişasının terapiya hem nevrologiya bölümnerindâ remonţ gider.	3	3	29 Kirez ay 2013, s. 3
672	nevruz	1.4. MADDÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.13. Mevsim, Ay ve Gün Adlar	Küçük ayın 14-dâ Ankarada “ Nevruz Çiçekleri” Türk dünnâsının karı poetların Antologiyası tipara girdi	15	5	27 Küçük ay 2015, s. 5
673	nicâ	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.7. Edatlar	GHTy1 var nicâ daatmaa çünkü GHT avtonomiyanın bütetını kabletmedi.	736	56	25 Küçük ay 2012, s. 1
674	nice	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.4. Zarflar 1.10.4.2. Soru Zarfları	.. nice evde annelerimizlen konuşuyoruz...	6	3	31 Canavar ay 2013, s. 6
675	niçin	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.4. Zarflar 1.10.4.2. Soru Zarfları	niçin ki annem-babam hristian dinini kullanırımışlar.	1	1	31 Canavar ay 2013, s. 5
676	Nistru Deresi	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.3.1. Dere ve Nehir Adları	Kirez ayın (iyün) 4-dâ tamamlandı 220 yıl, nicâ 1793-cü yılda Dubosar kasabasının yanında, Nistru deresinin kenarında,...	2	1	29 Kirez ay 2013, s. 5
677	nomer	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.28. Matematik	Birkaç vakıda tribunanın önündâ durgunup, herbir ansambli kısa bir nomer gösterdi.	1	1	14 Hederlez ay 2016, s. 8
678	o	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	O ilk Gagauz Bayraanın (Canavar Kafalı horozçuklan donaklı bayrak) avtorlarından birisi.	2271	57	28 Büük ay 2012, s. 4

		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Zoruna o pek düüler.	1500	57	25 Küçük ay 2012, s. 3
679	oblast	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözcükler	Moskva oblastin mal pazarı hem izmetleri ministrunun yardımcısı;	26	5	26 Kirez ay 2015, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Moskva oblastin mal pazarı hem izmetleri ministrunun yardımcısı;	26	5	26 Kirez ay 2015, s. 4
680	ofis	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Orada muzey, ofis hem da kilim düzenneri kurulacak.	1	1	29 Kirez ay 2013, s. 5
		1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	Orada muzey, ofis hem da kilim düzenneri kurulacak.	1	1	29 Kirez ay 2013, s. 5
681	ofişer	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	Gagauziyada kazakların ofişer sistemasi kurulêr.	1	1	29 Baba Marta 2013, s. 3
682	ofişial açıklama	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözcükler	Diil sa, ozaman onnardan konuylan ilgili OFİŞIAL AÇIKLAMA bekleriz.	1	1	27 Çiçek ay 2016, s. 1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Diil sa, ozaman onnardan konuylan ilgili OFİŞIAL AÇIKLAMA bekleriz.	1	1	27 Çiçek ay 2016, s. 1
683	ofişial açılış	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözcükler	Sora ofişial açılış başladı.	7	7	28 Küçük ay 2013, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Sora ofişial açılış başladı.	7	7	29 Küçük ay 2013, s. 4
684	ofişial bakış	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözcükler	Demeli ki bu Gagauziya öndercilerin OFİŞIAL BAKIŞI bizim alfavitımıza.	1	1	27 Çiçek ay 2016, s. 1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Demeli ki bu Gagauziya öndercilerin OFİŞIAL BAKIŞI bizim alfavitımıza.	1	1	28 Çiçek ay 2016, s. 1
685	ofişial sayıt	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.5. Bilgisayar-Bilişim	..Gagauziyanın ofişial sayıtı bildirdi,..	31	20	30 Kirez ay 2012, s. 2
686	ofişial toplantı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözcükler	Ofişial toplantının açılış nasaatını yaptı	7	5	24 Kasım 2012, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE	Ofişial toplantının açılış nasaatını yaptı	7	5	25 Kasım 2012, s. 8

		KELİMELER 1.11.32. Siyaset				
687	ofitjal vizit	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Ofitjal vizit başladı	26	16	25 Küçük ay 2012, s.1
		1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Ofitjal vizit başladı	26	16	25 Küçük ay 2012, s.1
688	ofitjal yortu	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	ofitjal yortusunun kutlamalrının ilgili olarak, bu devletin Üsküp (Skopiya) başkasabasında çeşitli yortulu kutlamaklar yapıldı.	2	1	29 Bük ay 2016, s. 6
689	okean	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.7. Coğrafya	Da okean dünnäasma	1	1	15 Bük ay 2013, s. 2
		1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.6. Coğrafya Adları	Da okean dünnäasma	1	1	15 Bük ay 2013, s. 2
690	okul	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	ilk hem orta okul üredecisi, pedagogu hem bilim zaametçisi olarak işledi.	9	6	28 Orak ay 2012, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	ilk hem orta okul üredecisi, pedagogu hem bilim zaametçisi olarak işledi.	9	6	28 Orak ay 2012, s. 3
691	okupaıya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.3. Askerlik	ama okupaıya kertiindä getirmää savaştılar.	1	1	24 Ceviz ay 2016, s. 3
692	olimpiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.34. Spor	Orak ayın 22-dä Germaniyanın Münhen kasabasının “Olimpiya” alış-veriş Merkezindä onsekiz yaşındaki bir erif pistolettän insannarın üstünä ateş açtı.	2	1	27 Orak ay 2016, s. 2
693	ona	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Marina RADİŞI bu bük ödüllän hem dua ederiz ona saalık, uzun ömür, bük yaratmak kısmeti hem en yakın zamannarda ona açılsın dünneyn en bük opera ştenaları.	258	54	25 Küçük ay 2012, s. 3
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Birkaç saat kavga hem şamata içindä çalışmadan sora, zalda bulunan insannarın baskısı altında, aşkan kayıl oldu büceti imzalamaa, ona birkaç düştirmäk yapıp.	258	54	25 Küçük ay 2012, s. 2
694	onda	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler	Buluştuk onda evdä.	51	27	22 Kırım 2012, s. 2

		1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:				
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Onda bir cuvaptı.	51	27	28 Büyük ay 2012, s. 4
695	ondan	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Bir aydınık ondan oldu,...	55	35	25 Küçük ay 2012, s. 3
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Büyük sevinmelikti ondan nicä seviner benim uşam..	55	35	25 Küçük ay 2012, s. 3
695	onları	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Gagauz kadınıyla evlenmiş; onları her Pazar Kiliseye götürdükten sonra..	1	1	31 Canavar ay 2013, s. 6
696	onnar	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Bilärdilär mi ozaman onnar	478	57	25 Küçük ay 2012, s. 3
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	... onnar çalıştılar koymaa kantara M.ÇAKİR'in paalılını gagauz halkına deyni.	478	57	28 Büyük ay 2012, s. 4
697	onnara	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Uşaklar çaldılar çok eni türkülär, ani maasuz bu konkurs için onnara deyni yazmışlar gagauz kompozitorları hem poetları.	131	51	26 Hederlez ay 2012, s. 4
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Kac kerä, fikirim onnara aldanar?	131	51	25 Küçük ay 2012, s. 3
698	onnarda	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	kusurlu hem sakat uşakların saalıklarını doorutmaa, onnarda liderlik duyguları yaratmaa.	25	19	30 Kirez ay 2012, s. 3
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Onnarda aldanmaa pek kolay, orada,...	25	19	25 Küçük ay 2012, s. 3
699	onnardan	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	..bölä çingenelii onnardan hiç birisi beklemäzdi.	27	18	28 Orak ay 2012, s. 2
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Çok işleri onnardan üürendik.	27	18	29 Kirez ay 2013, s. 5
670	onnarı	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Onnarı hepsini insan bilir.	147	53	31 Baba Marta 2012, s. 3
671	onnarın	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Onnarın arasında Dimitri SAVASTİN'ın SERGİSİ GEÇTİ	147	53	25 Küçük ay 2012, s. 4
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER	Allaa kısmet verdi onnarın gözäl	318	57	28 Orak ay 2012, s. 2

		1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	hem kırnak evlerinä konak olıym.			
672	onu	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	onu yanına kabletsin!	322	55	25 Küçük ay 2012, s. 4
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	onu düşünerek adımnamaa lâazım.	322	55	28 Büyük ay 2012, s. 2
673	onun	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Onun , işçi auçları	478	57	25 Küçük ay 2012, s. 3
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	Onun önündä esabı nicä verecek düşünür.	532	57	28 Büyük ay 2012, s. 3
674	onuştan	1.6. DİĞER LEHÇE VE ŞİVELERDE BULUNAN BENZER SÖZLER	Onuştan bu saygı – halizdän candan gelän bir saygıdır, sanêrız.	121	45	28 Büyük ay 2012, s. 2
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.5. Bağlaçlar	Onuştan bu saygı – halizdän candan gelän bir saygıdır, sanêrız.	121	45	28 Büyük ay 2012, s. 2
675	operaşıya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.37. Tıp	Bundan kaarä 41 insana operaşıya yaptılar.	8	4	28 Çiçek ay 2012, s. 2
676	opozışıya	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Moldova Dostluk Gruposının deputatların arasında opozışıya partiyalardan temsilcilär da vardı.	1	1	24 Hederlez ay 2014, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.32. Siyaset	Moldova Dostluk Gruposının deputatların arasında opozışıya partiyalardan temsilcilär da vardı.	1	1	24 Hederlez ay 2014, s. 2
677	orak ayı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.13. Mevsim, Ay ve Gün Adlar	Orak ayım 12-dä Gagauziyanın Beşgöz küüyü (eski adı Kopkuy) kendi kurulma günündän 205-ci yılını kutladı...	155	30	27 Orak ay 2016, s. 4
678	organ	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.37. Tıp	“Evropa Soveti o organ , angısı var nicä rolü oynasın bu soruşun düzeltmesindä”.	5	4	29 Kirez ay 2013, s. 3
679	orquestra	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	Neredä pay aldı 17 orquestra .	11	9	29 Kirez ay 2013, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.29. Müzik	Neredä pay aldı 17 orquestra .	11	9	29 Kirez ay 2013, s. 8
680	oruç	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.2. İslâmiyet	Kolada yortusuna karşı kırk gün oruç tuttular.	12	7	15 Büyük ay 2013, s. 1
		1.11. KAVRAM	Kolada yortusuna karşı	12	7	15 Büyük ay

		ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.2. Din (İslamiyet)	kırk gün oruç tuttular.			2013, s. 1
681	oruç aç-	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.2. İslâmiyet	TİKA Balkannar Buluşması İftar (oruç açmak imeesi) programasına katıldılar.	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.2. Din (İslamiyet)	TİKA Balkannar Buluşması İftar (oruç açmak imeesi) programasına katıldılar.	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 8
682	Oş	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.2. Şehir Adları	“Birliin kultura baş kasabaları” Oş (Kırgızıya) hem Alma- Ata (Kazahstan) olaceklar.	3	3	31 Canavar ay 2013, s. 2
683	öbürü	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.5. Belirsizlik Zamirleri:	.. öbürü (\$) 25 leyä yaklaştı	5	4	27 Küçük ay 2015, s. 2
684	ödek	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Herliim adamnar ödek verämärsalar – onnarı yyslarmışlar	4	2	29 Büyük ay 2016, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	Herliim adamnar ödek verämärsalar – onnarı yyslarmışlar	4	2	29 Büyük ay 2016, s. 4
685	örs	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	Kızıştırıp atesini o örstä demirdän mızrak uçları, özengeleri, aazlıkları yapardı.	1	1	27 Harman ay 2016, s. 5
686	padişah	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.11. Unvan Adları	Büük padişah soylarında...	7	7	15 Büyük ay 2013, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	Büük padişah soylarında...	7	7	15 Büyük ay 2013, s. 2
687	Pakistan	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	(Afganistan, Azerbaycan, Bosna-Gerçeg, Bulgariya, Romniya, Çehiya, İndiya, İtaliya, Kazahstan, Kitay, KKTC, Kosova, Moldova (Gagauziya), Pakistan , Rusiya, Serbiya, Türkiye, Ukrayna, Ukrayna (Kırım avtonom respublikası), Uzbekistan)	1	1	31 Canavar ay 2013, s. 2
688	pala	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	Yortunun sonunda Gagauziya Başkanına baaşlandı bir pala , angısı “Umut evi” cümne merkezin düzenindä dokunmuş.	4	4	31 Orak ay 2015, s. 5
689	palata	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	Bu gelmeer mi ona, ani Moldovada parlamentta iki Palata lääzım olsun?	2	1	23 Harman ay 2014, s. 7
690	panaiya	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Akafist hem moleben Cümledän ayoz Allah duudurana (Panaiya)	4	4	27 Çiçek ay 2016, s. 1

		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Akafist hem moleben Cümledän ayoz Allah duudurana (Panaiya)	4	4	27 Çiçek ay 2016, s. 1
691	panel	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	Dolmayan Umut” kiyadın tanıtımında iki da panel oldu,	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 8
692	park	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	Kongazda gözâl bir park ekilecek...	3	2	28 Kasım 2014, s. 4
693	park aleyası	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	Park aleyaların iki taraflarında da el ustaların mallarınan masalar kuruluydu.	1	1	30 Ceviz ay 2014, s. 3
694	parlament	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Parlament toplandı sabaalân saat 8-dä.	52	27	31 Baba Marta 2012, s. 1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Parlament toplandı sabaalân saat 8-dä.	52	27	31 Baba Marta 2012, s. 1
695	partiya	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Moldova Dostluk Gruposının deputatların arasında opozitiya partiyalardan temsilciler da vardı.	5	5	24 Hederlez ay 2014, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Moldova Dostluk Gruposının deputatların arasında opozitiya partiyalardan temsilciler da vardı.	5	5	24 Hederlez ay 2014, s. 2
696	paskellä yortusu	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Lazari, Lazari yortusu, Lazari cumêrtesi. (Paskellä yortusuna bir afta kaldıyan, cumêrtesi bakılêr.	17	5	25 Bük ay 2014, s. 6
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Lazari, Lazari yortusu, Lazari cumêrtesi. (Paskellä yortusuna bir afta kaldıyan, cumêrtesi bakılêr. Bu yıl Çiçek ayın 12-si).	17	5	25 Bük ay 2014, s. 6
697	pastur	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Karıların hem kızların rubaları gercikli türlü renktä şiritlärân, güpürlärân, pasturlarlan.	1	1	31 Baba Marta 2016, s. 4
698	patret	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.17. Güzel Sanatlar	Yuvarlanêr eski patret ...	26	16	27 Orak ay 2013, s. 5
699	patriarh	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Patriarh KİRİLL Moldovada bulundu.	25	5	15 Bük ay 2013, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Patriarh KİRİLL Moldovada bulundu.	25	5	15 Bük ay 2013, s. 4

700	patron	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.11. Unvan Adları	Na sizä taraş, “Ba-bah”. Na sizä üzüm. “Ba-bah”. Na sizä şarap. P1-1, patronnar bitti...	3	3	27 Orak ay 2016, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	Na sizä taraş, “Ba-bah”. Na sizä üzüm. “Ba-bah”. Na sizä şarap. P1-1, patronnar bitti...	3	3	27 Orak ay 2016, s. 7
701	payedil-	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.28. Matematik	Lişeylerin arasında erlär payedildi :	16	13	28 Bük ay 2012, s. 2
702	payvantla-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Fiiller 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	Başkanı köstekleyämesinnär, payvantlayamasınnar .	1	1	27 Baba Marta 2015, s. 4
703	pazar	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	Taa ilk mitingta, ani oldu pazar günü Bük ayın 22-dä,..	30	16	28 Bük ay 2012, s. 1
704	pedagog	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.11. Unvan Adları	..teatru zanaatında pedagog işledi.	23	14	15 Bük ay 2013, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	..teatru zanaatında pedagog işledi.	23	14	28 Orak ay 2012, s. 3
705	pedagogika institu	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	Belğ pedagogika institutun rus hem cümne dil bilgileri kafedrasında (1962-1987).	7	7	29 Ceviz ay 2012, s. 2
706	peet	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	KOLADAYlan ilgili peet sölemesi hem türkü çalması yarışması oldu,..	128	46	28 Bük ay 2012, s. 2
707	peetçi	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Musaafirlerin arasında vardı bizim paalı vatandaşımız Todur ZANET – akademik, peetçi , yazıcı, dramaturg, aarıştırmacı, Bucaan patriotu.	5	3	29 Kirez ay 2016, s. 6
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Musaafirlerin arasında vardı bizim paalı vatandaşımız Todur ZANET – akademik, peetçi , yazıcı, dramaturg, aarıştırmacı, Bucaan patriotu.	5	3	29 Kirez ay 2016, s. 6
708	pek	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.4. Zarflar 1.10.4.1. Miktar Zarfları	Bän pek isteerim	592	56	25 Küçük ay 2012, s. 2
709	pembä	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.1. Renk Adları ve Tonları, Boya ve Kokularla İlgili Sözler	Senin canın – pembä bir gül!	7	7	31 Baba Marta 2012, s. 3
710	pencere	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya	Kız pençereyä yollanêr,	17	8	15 Bük ay 2013, s. 2

		Adları				
711	pensiya	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Özel pensiya da bütün naroda lââzım verilsin.	4	2	25 Bük ay 2014, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	Özel pensiya da bütün naroda lââzım verilsin.	4	2	25 Bük ay 2014, s. 7
712	pestişid	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.37. Tıp	Bucak küüyündän 140 ton toz pestişid yok edilecek.	1	1	29 Küçük ay 2016, s. 7
713	peşkir	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.4. Giysi Adları (Ayakkabı, Kozmetik Ürünler, Süs ve Aksesuarlar)	İkram bittiynän ev saabyka koyër rakıcyılanın omuzuna baaşıs: ya gölme, ya peşkir yada çorap.	6	4	19 Kırım ay 2013, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.11. Dokuma	İkram bittiynän ev saabyka koyër rakıcyılanın omuzuna baaşıs: ya gölme, ya peşkir yada çorap.	6	4	19 Kırım ay 2013, s. 5
714	pistolet	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.3. Askerlik	Hem pistolet an korkudarmış insannarı, doorudup onnarın üstlerinä kavalları.	4	3	23 Harman ay 2014, s. 8
715	plenar oturuşu	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	“Türk Halkları Kongresi öndercilerinin Toplantısı”nın ilk günündä plenar oturuşu geçti	1	1	24 Ceviz ay 2016, s. 5
716	poçta	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğeri Yer Adları	220-ci yıldönümünü annadan iki poçta markası damgalandı	5	5	29 Kirez ay 2013, s. 5
717	poçtalyon	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	“Ana Sözü” aylık gazetasına var nicä doorudan kendi poçtalyon narında da yazılınız!	4	4	24 Çiçek ay 2015, s. 1
718	poet	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Küçük ayın 14-dä Ankarada “Nevruz Çiçekleri” Türk dünnäsının karı poet ların Antologiyası tipara girdi	149	47	27 Küçük ay 2015, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Küçük ayın 14-dä Ankarada “Nevruz Çiçekleri” Türk dünnäsının karı poet ların Antologiyası tipara girdi	149	47	27 Küçük ay 2015, s. 5
719	poetesa	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	iyadın avtoru genç poetesa Ekaterina GANEVA annattı kiyadı için, okudu kendi peetlerini.	2	2	25 Küçük ay 2012, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	iyadın avtoru genç poetesa Ekaterina GANEVA annattı kiyadı için, okudu kendi peetlerini.	2	2	25 Küçük ay 2012, s. 3
720	poeziya	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Bu buluşmak haliz bir poeziya avşamına döndü,	34	18	31 Baba Marta 2012, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Bu buluşmak haliz bir poeziya avşamına döndü,	34	18	31 Baba Marta 2012, s. 2
721	Poläkça	1.9. ÖZEL ADLAR	Yaratmaları çevirildi	1	1	30 Orak ay

		1.9.4. Dil Adları	türkçeyä, rusçaya, anglicaya, nemçeyceyä, ispancaya, poläkçasma , vengercaya, mongolcaya hem başka dillerä. Şindi da seftä gagauz dilndä tiparlanêrlar.			2014, s. 5
722	poligrafika	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.4. Basın-Yayın	1980-ci yılda “İ. Födorov” adına Lyvov poligrafika institutun resimcilik-grafika bölümünü başardı.	4	4	28 Bük ay 2012, s. 4
723	politika	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Herzaman bük politika aktivlii gösterärdi.	146	46	28 Bük ay 2012, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Herzaman bük politika aktivlii gösterärdi.	146	46	28 Bük ay 2012, s. 4
724	politikacı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Parayı (100 bin ley) verer bir politikacı .	5	4	24 Hederlez ay 2014, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Parayı (100 bin ley) verer bir politikacı .	5	4	24 Hederlez ay 2014, s. 8
725	politiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	prokuratura, SIS hem politiya tarafından çok dolaştırmaklar hem kösteklär koyulmuş.	46	19	28 Küçük ay 2013, s. 7
726	politolog	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Komiteta politikacılar, politologlar , sıradan vatandaşlar girdilər.	5	4	28 Bük ay 2012, s. 1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Komiteta politikacılar, politologlar , sıradan vatandaşlar girdilər.	5	4	28 Bük ay 2012, s. 1
727	Polşa	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Festivalä türkücülär katıldılar dünneyn 12 devletindän, ölä nicä Argentina, Estoniya, İzrail, Latviya Litva, Moldova, Polşa , Rusiya, Ukrayna.	6	4	26 Kirez ay 2015, s. 8
728	popaz	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Giderlär kıra, popaz demiş:	40	19	28 Çiçek ay 2012, s. 4
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Giderlär kıra, popaz demiş:	40	19	28 Çiçek ay 2012, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Giderlär kıra, popaz demiş:	40	19	28 Çiçek ay 2012, s. 4
729	Portugalca	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	O çevirildi pek çok dillerä (nemçeyceya, frantuzçaya, anglicaya, portugalcaya , italyancaya, kitaycaya, rusçaya, ispancaya, türkçeyä, serbçaya, ukrayncaya h.b.).	1	1	15 Bük ay 2013, s. 3
730	Poti	1.9. ÖZEL ADLAR	Gruziya Respublikasının	1	1	24 Hederlez ay

		1.9.2. Yer Adları 1.9.2.2. Şehir Adları	Poti kasabasında. 1956-cı yıldan beri Komrat kasabasında yaşêr			2014, s. 1
731	pravitelstvo	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	taman ozaman, açan devlettâ pravitelstvo yok	20	14	29 Baba Marta 2013, s. 3
732	predpriyatiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	Moldovada sovet adlarını taşıyan sokakların hem predpriyatiya ların adları diişecek.	5	5	29 Ceviz ay 2012, s. 4
733	predsedatel	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	...o predsedatel Gözledici Komitetna televideniyâ hem radio başların kandidaturalarını teklif eder.	49	22	28 Küçük ay 2013, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	...o predsedatel Gözledici Komitetna televideniyâ hem radio başların kandidaturalarını teklif eder.	49	22	28 Küçük ay 2013, s. 2
734	profesiya	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	Profesiya — stabillingarantiyası.	1	1	27 Baba Marta 2015, s. 7
735	premyera	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.38. Tiyatro	Diil gagauz dilindâ! Düşünün bir minütçaa: moldovan milli teatruları kendi ilk premyera spektaklisini gagauz dilindâ yapêrlar, teatrularını gagauz dilinnân açêrlar...	4	3	27 Çiçek ay 2013, s. 7
736	presa	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.4. Basın-Yayın	.. presa yollarınnan gagauz dili, literaturası hem sözleri milletâ hemen etişmâa başladı.	10	7	23 Kırım 2014, s. 2
737	pres-konferençiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	Kişinevda bir pres- konferençiya yaptı,...	29	16	28 Küçük ay 2013, s. 3
738	pres-slujba	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.4. Basın-Yayın	Moldova Parlamentın pres- slujbası bildirdi,...	13	9	27 Orak ay 2013, s. 2
739	presviter	1.5. MANEVÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Saabidâ sevgili olan Ayozlu başpopazlar, hatırlı presviter lar hem diakonnar, Allahı sevân monahlar hem monahinelâr, sevgili kardaşlar hem kızkardaşlar!	1	1	25 Hederlez ay 2013, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Saabidâ sevgili olan Ayozlu başpopazlar, hatırlı presviter lar hem diakonnar, Allahı sevân monahlar hem monahinelâr, sevgili kardaşlar hem kızkardaşlar!	1	1	25 Hederlez ay 2013, s. 5
740	prezident	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Nikolae TÎMOFTÎ Prezident seçildi.	29	15	28 Büyük ay 2012, s.1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Nikolae TÎMOFTÎ Prezident seçildi.	29	15	28 Büyük ay 2012, s.1
741	pribor	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE	Bu doktora, hastalıklara	1	1	27 Baba Marta

		İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	diagnostika yapmaa deyni, diil lääzım ne prıborlar , ne da tertıplär.			2015, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.29. Müzik	Bu doktora, hastalıklara diagnostika yapmaa deyni, diil lääzım ne prıborlar , ne da tertıplär.	1	1	27 Baba Marta 2015, s. 8
742	primyer-ministr	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyası Kavramlarla İlgili Sözler	O yazıda işıdiler nicä Moldova primyer-ministrusu Vlad FİLAT...	1	1	28 Küçük ay 2013, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	O yazıda işıdiler nicä Moldova primyer-ministrusu Vlad FİLAT...	1	1	28 Küçük ay 2013, s. 3
743	Priznen	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.2. Şehir Adları	Zeynel BEKSAÇ duudu 1952- ci yılda Priznen kasabasında, Kosova devletindä.	2	2	28 Kasım 2014, s. 6
744	prizör	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.34. Spor	Halklararası yarışmalarda prizör oldu.	6	5	28 Harman ay 2013, s. 8
745	profesör	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	herbir köşesindäm etmişä yakın akademik, profesör , doktor, yazıcı, kompozitor, başka kultura adamnarı.	10	8	29 Ceviz ay 2012, s. 3
		1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.11. Unvan Adları	herbir köşesindäm etmişä yakın akademik, profesör , doktor, yazıcı, kompozitor, başka kultura adamnarı.	10	8	29 Ceviz ay 2012, s. 3
746	programa	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.5. Bilgisayar-Bilişim	Bu programa çerçevesindä buluşmaklar oldular	21	17	28 Küçük ay 2013, s. 5
748	prokuratura	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyası Kavramlarla İlgili Sözler	prokuratura , SIS hem polişiya tarafından çok dolaştırmaklar hem kösteklär koyulmuş.	15	8	28 Küçük ay 2013, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Baş prokuratura teklif eder	15	8	25 Hederlez ay 2013, s. 2
749	prokuror	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.19. Hukuk	Bän taa vardı nicä prokuror işliim.	5	4	23 Harman ay 2014, s. 2
750	prorok	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Komrat prorok İliya klisenin kubeyi geldi	6	4	17 Kırım ay 2015, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Komrat prorok İliya klisenin kubeyi geldi	6	4	17 Kırım ay 2015, s. 2
751	proşent	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	Bän üz prošent bilerim, ani Türkiye ileri dooru da yardım edecek bizä.	1	1	23 Harman ay 2014, s. 2
752	protoierey	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE	Tiron Çuflä karı manastırın	31	17	28 Küçük ay

		İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	duhovnii arhimandrit NİKOLAY (Roşka), Komrat rayonunun kliselerin blagoçinnıyı protoierey Pötr KELEŞ, başka da popazlar			2014, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Tiron Çuflă karı manastırın duhovnii arhimandrit NİKOLAY (Roşka), Komrat rayonunun kliselerin blagoçinnıyı protoierey Pötr KELEŞ, başka da popazlar	31	17	28 Küçük ay 2014, s. 5
753	proza	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	III-cü Halklararası Kaşgarlı MAHMUT proza yarışması	38	17	30 Orak ay 2014, s. 7
754	proza kiyadı	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	İki roman, onüç proza kiyadı hem üredecilik kiyatların avtoru.	4	4	23 Harman ay 2014, s. 6
755	psalom	1.5. MANEVÎ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Saatlar hem psaltirin psalom ları (Kişinev, 1912 y.),	1	1	27 Çiçek ay 2016, s. 1
756	publişt	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	..poet, yazıcı, publişt , dramaturg, Gagauziya Milli Gimnanın avtoru	5	4	27 Çiçek ay 2013, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.4. Basın-Yayın	..poet, yazıcı, publişt , dramaturg, Gagauziya Milli Gimnanın avtoru	5	4	27 Çiçek ay 2013, s. 2
757	punkt	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.9. Dilbilgisi ve Dilbilimi	Kararında Ay-Boba Mihail ÇAKİRin kanonizatiyası için maasuz bir punkt kabledilsin.	4	4	30 Kasım 2013, s. 6
758	punktuatiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.9. Dilbilgisi ve Dilbilimi	Çalıştlar orfografiya hem punktuatiya proektin düzülmesindä.	1	1	25 Ceviz ay 2015, s. 7
759	pyesa	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.38. Tiyatro	Pyesa bütün da okadar aktual, ani Gagauziya öndercilerini bozmayaceydı onu siiretmää,..	20	6	31 Baba Marta 2012, s. 4
760	raametli ol-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.2. Birleşik Fiiller	Kırım ayın 28-dä “Ana Sözü” gazetanın baş redaktorun Todur ZANETin bobası İvan Födoroic ZANET (26.03.1928 – 28.12.2011) raametli oldu.	85	38	28 Büyük ay 2012, s. 4
761	radikalizm	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	.. radikalizm aya hem çatışmalara dikkatı çekerek	2	2	29 Kirez ay 2016, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	.. radikalizm aya hem çatışmalara dikkatı çekerek	2	2	29 Kirez ay 2016, s. 8

762	raport	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.5. Bilgisayar-Bilişim	Moldova prezidentına şan kararlı askeri raport verdi	7	6	19 Kırım ay 2013, s. 1
763	rayon	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Canabisi Komrat hem Çadır rayon bolnişaların çalışmasınan tanıştı.	61	23	28 Çiçek ay 2012, s. 1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.32. Siyaset	Canabisi Komrat hem Çadır rayon bolnişaların çalışmasınan tanıştı.	61	23	28 Çiçek ay 2012, s. 1
764	reabilitaşiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.37. Tıp	Büünkü günädän Moldovada reabilitaşiya medişinası uurunda kimsey bir erdä kompleksli izmetlär hastalara vermäzdi.	19	6	27 Baba Marta 2015, s. 8
765	reabilitolog	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.37. Tıp	Kineziterapevt – bu reabilitolog , masajist hem ilaçlamak gimnastikasında usta.	1	1	27 Baba Marta 2015, s. 8
766	redaktşiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.4. Basın-Yayın	“Ana Sözü” gazetasının redaktşiyası .	62	31	28 Büük ay 2012, s. 4
767	redaktor	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.4. Basın-Yayın	Todur ZANET Baş redaktor	65	57	26 Hederlez ay 2012, s. 4
768	referandum	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Referendum teklif ediler.	152	16	28 Büük ay 2012, s. 1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.32. Siyaset	Referendum teklif ediler.	152	16	28 Büük ay 2012, s. 1
769	reforma	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.35. Tarih	.. reformaları yaparkana, yurt dışında olan türk halklarını da düşündü.	3	3	24 Ceviz ay 2016, s. 5
770	region	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.41. Yönetim	Gagauziya Başkanı söledi, anı bu vizitin sonuçları olarak, iki region arasında işbirlii için bir plan hazırlanacak.	6	4	26 Kirez ay 2015, s. 4
771	regional	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.41. Yönetim	Çiçek ayın 25-dä Komrat regional bibliotekasında prezentaşiya oldu	36	20	27 Çiçek ay 2013, s. 3
772	registraşiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.5. Bilgisayar-Bilişim	Topluşun 35 deputatlık erinä 165 kandidata registraşiya yapıldı	7	4	25 Harman ay 2012, s. 4
773	rejisör	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELE	İnstitunun aktör hem rejisör fakultetını (1992).	15	10	15 Büük ay 2013, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.38. Tiyatro	İnstitunun aktör hem rejisör fakultetını (1992).	15	10	15 Büük ay 2013, s. 4
774	rejisura	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.38. Tiyatro	Klipin rejisurası hem ideyası da avtorun.	1	1	30 Büük ay 2015, s. 6

775	reklama	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEK 1.11.20. İktisat	1-ci şkolada üüredicilii yapêr hem reklama uurunda işlemâa başlêr.	6	5	27 Çiçek ay 2013, s. 4
776	rekviem	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	AGAUZ Halkıma REKVIEM ” kiyadı.	21	5	22 Harman ay 2015, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEK 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	AGAUZ Halkıma REKVIEM ” kiyadı.	21	5	22 Harman ay 2015, s. 8
777	remont yap-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.2. Birleşik Fiiller	Komrat kultura Evindâ remont yap ılacak.	11	7	30 Kirez ay 2012, s. 7
778	renk	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.1. Renk Adları ve Tonları, Boya ve Kokularla İlgili Sözler	Bim-biyaz hoşlu bir renk	4	4	23 Kırım 2014, s. 4
779	rêp	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	En anılmış gagauz “pop” hem “ rêp ” türkücüsü Vitaliy MANJUL hazırladı eni video-klip kendi türküsünâ – “İnanacam”.	3	3	30 Bütük ay 2015, s. 6
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEK 1.11.29. Müzik	En anılmış gagauz “pop” hem “ rêp ” türkücüsü Vitaliy MANJUL hazırladı eni video-klip kendi türküsünâ – “İnanacam”.	3	3	30 Bütük ay 2015, s. 6
780	reportaj	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEK 1.11.4. Basın-Yayın	insan arasından reportajlar , kısa sùjetlar.	21	11	27 Çiçek ay 2013, s. 8
781	represiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEK 1.11.4. Basın-Yayın	Meropriyatıyaya katılan insannar politikalı represiya kurbannarına anmak taşına çiçek koydular.	1	1	31 Orak ay 2015, s. 2
782	resimci	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	Konvertin resimini yaptı resimci Oleg COJOCARı. Konvertin tirajı 10 000 taane, paası 1,20 ley.	67	24	28 Orak ay 2012, s. 3
783	resimci şkola	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEK 1.11.13. Eğitim	Komrat resimci şkolası nın üürencilerin incâzanaat yaratmaları.	18	10	25 Küçük ay 2012, s. 4
784	resimciyka	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEK 1.11.17. Güzel Sanatlar	Serginin açılışında pay aldılar hem resimciyka için pek gözâl laflar söledilâr	2	2	28 Küçük ay 2013, s. 4
		1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	...o Respublika kuruldu.	47	25	25 Harman ay 2012, s. 1
785	respublika	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELEK 1.11.32. Siyaset	...o Respublika kuruldu.	47	25	25 Harman ay 2012, s. 1

		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.41. Yönetim	...o Respublika kuruldu.	47	25	25 Harman ay 2012, s. 1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.19. Hukuk	Sonunda mitingta rus dilindä bir rezolüfiya alındı.	4	3	19 Kırım ay 2013, s. 2
786	romantika	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler	...“Miss romantika ” – Oksana KOBAN,...	1	1	23 Kırım 2014, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.14. Felsefe	...“Miss romantika ” – Oksana KOBAN,...	1	1	23 Kırım 2014, s. 8
787	Romen	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.8. Millet Adları	Benim öğretmenim bir çok yalpak romen kadınıydı	5	1	31 Canavar ay 2013, s. 5
788	Romınca	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	angliya, azerbaycanca, bosniya, bulgarca, romınca , rusça, ukrayınca, türkiye türkçesinde örnekleri tiparlı.	20	16	28 Harman ay 2013, s. 8
789	Romance	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	...baştan Romence konuşmayı hiç anlamazdım,...	1	1	31 Canavar ay 2013, s. 6
790	Romniya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	(Afganistan, Azerbaycan, Bosna-Gerzeg, Bulgariya, Romniya , Çehiya, İndiya, İtaliya, Kazahstan, Kitay, KKTC, Kosova, Moldova (Gagauziya), Pakistan, Rusiya, Serbiya, Türkiye, Ukrayna, Ukrayna (Kırım avtonom respublikası), Uzbekistan)	60	23	31 Canavar ay 2013, s. 2
791	rubla	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.4. Giysi Adları (Ayakkabı, Kozmetik Ürünler, Süs ve Aksesuarlar)	...baaşı, rubla hem uşak mallarını.	6	5	19 Kırım ay 2013, s. 4
792	rubli paası	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.20. İktisat	5 milyon rubli paasında muzika instrumentları hem ses aparaturası baaşlandı.	1	1	24 Ceviz ay 2016, s. 6
793	Rus	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.8. Millet Adları	Aulların çorbacıları, primarlar musaafirleri turna gözü şaraplan, balka milli içkilärlän hem imeklärlän (aulla görä: gagauz, bulgar, moldovan, ukrayna, çingenä, poläk, rus imeklerinnän) ikramanadılar.	122	47	24 Kasım 2012, s. 3
794	Rusça	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	angliya, azerbaycanca, bosniya, bulgarca, romınca, rusça , ukrayınca, türkiye türkçesinde örnekleri tiparlı.	64	34	28 Harman ay 2013, s. 8

795	Rusya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	(Afganistan, Azerbaycan, Bosna-Gerçeg, Bulgarıya, Romniya, Çehiya, İndiya, İtaliya, Kazahstan, Kitay, KKTC, Kosova, Moldova (Gagauziya), Pakistan, Rusya , Serbiya, Türkiye, Ukrayna, Ukrayna (Kırım avtonom respublikası), Uzbekistan)	154	42	31 Canavar ay 2013, s. 2
796	Rusya Federasyonu	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Rusya Federasyonu koydu embargo Moldovanın şaraplarına.	11	8	30 Orak ay 2014, s. 6
797	saalık	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.37. Tıp	HERKEZİNÄ SAALIK , BEREKET, UZUN ÖMÜR HEM KISMET!	113	45	28 Çiçek ay 2012, s. 1
798	saalık Allaa versin!	1.7. DEYİMLEŞMİŞ İFADELER	Saalık Allaa versin!	6	5	25 Büyük ay 2014, s. 3
799	sabotaj	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.20. İktisat	Maamilâ surat “kontrevolütıyaylan hem sabotajlan düüşeräk ”	1	1	25 Ceviz ay 2015, s. 3
800	Saha Yakutya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Altay, Başkurdıastan, Tatarstan, Tıva, Saha Yakutya , Hakasya.	11	9	27 Baba Marta 2015, s. 5
801	sallangaç	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	“Mitıraş-Pıtıraş” (1990), “Göktän sallangaç ” (1992)	1	1	27 Çiçek ay 2013, s. 4
		1.6. DİĞER LEHÇE VE ŞİVELERDE BULUNAN BENZER SÖZLER	“Mitıraş-Pıtıraş” (1990), “Göktän sallangaç ” (1992)	1	1	27 Çiçek ay 2013, s. 4
802	salt	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.24. Kimya	Artlarına kalêr salt toz,..	136	49	25 Küçük ay 2012, s. 3
803	sän	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Sän içimä benim girdin!	322	48	31 Baba Marta 2012, s. 3
804	sana	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	İşittim, - deyärmiş çoban, - küüdä, sana lâazımmış çoban?	103	29	28 Çiçek ay 2012, s. 4
805	sandık	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	“boş sandık çıktı”	3	3	28 Canavar ay 2012, s. 1
806	sarı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.1. Renk Adları ve Tonları, Boya ve Kokularla İlgili Sözler	Ama hererdä sarı yaprak.	19	13	28 Kasım 2014, s. 7
807	sarımsak	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.1. Yiyecek Adları	Maazada vardı biraz kartofı, suvan, sarımsak , bir batlakta kaynardı şıra.	2	2	31 Baba Marta 2016, s. 7
808	sarma	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.1. Yiyecek Adları	... sarmalar , kırmalarlan döşemelär, şişiklär,...	2	2	30 Çiçek ay 2014, s.8
809	sayd-şou	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.5. Bilgisayar-Bilişim	Gösterildi sayd-şou .	1	1	27 Küçük ay 2015, s. 6

810	sayfa	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Kiyatta var 280 sayfa .	80	37	30 Kirez ay 2012, s. 4
811	sayt	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.5. Bilgisayar-Bilişim	Sayt «Гараузы в мире» B-Ü-Ü-K BİR YALANDAN başladı	8	5	28 Kirez ay 2014, s. 2
812	seftä	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	O bayraa gagauzlar seftä kaldırdılar	55	31	28 Büük ay 2012, s. 4
813	sekişiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	literaturası sekişiyas ının başı olarak, universitar profesoru çalıştı (1995 – son gününädin).	1	1	27 Harman ay 2016, s. 6
814	sekretar	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	Bän da işledim ev temizlicisi, bir firmada sekretar .	9	8	28 Orak ay 2012, s. 2
815	sekund	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.28. Matematik	Canavar ayın (oktäbri) 10-da sabaalen saat 10 dolayında Ankaranın “Sihhiye Meydanı”nda demir yolu garasının önündä üç sekund arası iki patlama biri-biri ardı oldu,..	1	1	30 Canavar ay 2015, s. 2
816	seminar	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	“Dünnää karşısında yazıcı” temasına seminar oldu.	10	4	24 Hederlez ay 2014, s. 4
817	sendä	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Hep bir cuvap sendä , bendä:	9	8	24 Hederlez ay 2014, s. 4
818	sendän	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Bän sendän istämedim dostluk.	14	7	25 Hederlez ay 2013, s. 7
819	seni	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Seni dünneya getirän,..	111	34	28 Büük ay 2012, s. 4
820	senin	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	.. senin paalı bobacımı İvan Födoroviçi.	94	30	28 Büük ay 2012, s. 4
821	Serbça	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	O çevirildi pek çok dillerä (nemşeyceya, franşuzçaya, anglicaya, portugalçaya, italyancaya, kitaycaya, rusçaya, ispançaya, türkçeyä, serbçaya , ukrayncaya h.b.).	1	1	15 Büük ay 2013, s. 3
822	Serbiya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	(Afganistan, Azerbaycan, Bosna-Gerşeg, Bulgariya, Romniya, Çehiya, İndiya, İtaliya, Kazahstan, Kitay, KKTC, Kosova, Moldova (Gagauziya), Pakistan, Rusiya, Serbiya , Türkiye, Ukrayna, Ukrayna (Kırım avtonom respublikası), Uzbekistan)	2	2	31 Canavar ay 2013, s. 2

823	seriya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.31. Sinema ve Televizyon	Seriya durumuna görä tafta masadan bük bir ses çıktı.	2	1	30 Ceviz ay 2014, s. 7
824	sıbd-	1.6. DİĞER LEHÇE VE ŞİVELERDE BULUNAN BENZER SÖZLER	Dooru: onnar kuruyêr da sıbdılêrlar.	4	2	22 Harman ay 2015, s. 5
825	simfoniya	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	Çiçek ayın 28-dä Moldovanın Filarmoniyasında şaşılacak bir simfoniya konterti oldu.	9	3	22 Hederlez ay 2015, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.29. Müzik	Çiçek ayın 28-dä Moldovanın Filarmoniyasında şaşılacak bir simfoniya konterti oldu.	9	3	22 Hederlez ay 2015, s. 8
826	simptom	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.37. Tıp	Bu stadiyaların simptom ları..	1	1	27 Baba Marta 2015, s. 8
827	sinod	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Ay Sinod azası oldu.	1	1	24 Ceviz ay 2016, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Ay Sinod azası oldu.	1	1	24 Ceviz ay 2016, s. 7
828	sintetika	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.24. Kimya	Plat var nicä olsun bürüncük, pamuk, yapaa yada sintetika .	1	1	31 Orak ay 2015, s. 6
829	sistema	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.5. Bilgisayar-Bilişim	Bu sistema bozulunca, bu devletlär artık 20 yıl kendi ekonomikalarına saabi çikamêrlar.	7	5	28 Bük ay 2012, s. 3
830	siz	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Siz şaşaceynız, ama Moldovada okadar çok para var, ani o parayı yok nereyi harcamaa.	58	32	25 Küçük ay 2012, s. 2
831	sizä	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	..s izä başka bişey yapılacak kalmêr	58	32	28 Bük ay 2012, s. 3
832	sizdä	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Hem nicä yaşamak sizdä ?	5	4	24 Hederlez ay 2014, s. 7
833	sizdän	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Benim sizdän , insan olarak, istediim: gagauzçanızı unutmayın hem biri-birinizä baalı kalın.	3	3	30 Kasım 2013, s. 6
834	sizi	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Bän sizi unutmam, siz benim aklımda,..	32	19	25 Küçük ay 2012, s. 3
835	sizin	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.1. Şahıs Zamirleri:	Sizin yaşamamızın arzusu nedir?	52	25	29 Baba Marta 2013, s. 4

836	sklad	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.3. Askerlik	Aydar küüyün sklad larından pestitidlar almacek.	1	1	29 Küçük ay 2016, s. 7
837	skoba	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.37. Tıp	(Skobal arda verili cuvaplar).	1	1	27 Harman ay 2016, s. 7
838	skulptor	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.17. Güzel Sanatlar	“Komunist rejimin deportaşıya kurbannarına” anmak taşın avtoru skulptor Yuriy PLATON.	1	1	28 Harman ay 2013, s. 7
839	slayd-şou	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.5. Bilgisayar-Bilişim	Bundan kaarâ, yazıcının yaşamasının ilgili slayd-şou hem video gösterildi.	2	2	27 Küçük ay 2015, s. 7
840	Sloveniya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	30 devletân (Azerbaycan, Bulgariya, Êstoniya, Horvatiya, Litva, Moldova (Gagauziya), Polşa, Romniya, Serbiya, Sloveniya h.t.b.) uşak oyun ansamblleri.	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 4
841	slujba	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	Slujba zamanında Paska Evangeliyası 18 dildâ okundu.	16	11	28 Çiçek ay 2012, s. 2
842	solist	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	Gagauz Yeri adından solist Igor PODGOREANU (Moldova) da.	2	2	31 Baba Marta 2012, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.29. Müzik	Gagauz Yeri adından solist Igor PODGOREANU (Moldova) da.	2	2	31 Baba Marta 2012, s. 4
843	solistka	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	Opera hem balet Teatrusunda, solistka olarak, çalışêr.	2	2	25 Küçük ay 2012, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.29. Müzik	Opera hem balet Teatrusunda, solistka olarak, çalışêr. Ç	2	2	25 Küçük ay 2012, s. 4
844	Somali	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Dou Berlin’da (GDR), Mogodişo’da (Somali), Bonn’da (Germaniya), Trablus’ta (Liviya), Mostar’da (Bosniya hem Gerşogovina).	1	1	28 Bük ay 2012, s. 1
845	soşial	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	Saalık hem soşial korumaları komisiyası – Nataliya ŞOŞEVA.	67	31	24 Kasım 2012, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	Saalık hem soşial korumaları komisiyası – Nataliya ŞOŞEVA.	67	31	24 Kasım 2012, s. 2

846	sovet okupaşiyası	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	isteyân unionist ministrusunun Anatol ŞALARUnun teklifinâ, ani “Moldovada “ sovet okupaşiyası ” muzeyi açsınnar	2	1	25 Ceviz ay 2015, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	isteyân unionist ministrusunun Anatol ŞALARUnun teklifinâ, ani “Moldovada “ sovet okupaşiyası ” muzeyi açsınnar	2	1	25 Ceviz ay 2015, s. 3
847	Sovet Soşialist Respublikalar Birlii	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Sovet Soşialist Respublikalar Birlii (SSRB) zamanı 23 fevral bakıldadı	1	1	28 Küçük ay 2013, s. 2
848	sovetnik	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	GHT deputatları, primarlar, sovetnik lar, Moldova parlamentının gagauz deputatları.	16	8	25 Hederlez ay 2013, s. 2
849	sovetskaya	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Bu yıl o sokak Tomayın Sovetskaya sokaa oldu.	2	2	24 Ceviz ay 2016, s. 8
850	sovetskaya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Bu yıl o sokak Tomayın Sovetskaya sokaa oldu.	2	2	24 Ceviz ay 2016, s. 8
851	soy-sense	1.2. AKRABALIK VE AİLE İLİŞKİLERİ ADLARI	may hepsi soy-sense lenin mezarlarına geldilər.	2	2	24 Çiçek ay 2015, s. 8
852	spazma	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.37. Tıp	kasların spazmalarını almaa	1	1	27 Baba Marta 2015, s. 8
853	spektakl	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.38. Tiyatro	Spektakliyi gösterârkân zalda Gagauziya öndercilerindân biricii yoktu.	53	13	31 Baba Marta 2012, s. 4
854	spiker	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	Spiker olacek, kim Premyer-ministru belli diil.	3	2	25 Bük ay 2014, s. 2
855	sport	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.34. Spor	Hep bu gündâ Kazayakta açık erdâ bir sport meydanı açıldı.	98	37	26 Hederlez ay 2012, s. 4
856	sport inventarin	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.34. Spor	hem da sportzala sport inventarin nân mebel alındı, bildirer Moldovada Romniya Bükelçilii.	1	1	14 Hederlez ay 2016, s. 6
857	sportçu	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.34. Spor	Sportçu jurnalistlerin kararına görâ o spetsmennarın arasında 5-ci er verildi anılmış gagauz güreşçisininä Pötr YANULOVa..	1	1	25 Bük ay 2014, s. 8
858	sportsmen	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.34. Spor	Koli bük sportsmen olacek.	11	10	28 Orak ay 2012, s. 1

859	stabilizatiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	Küçük ayın 17-də hepsini uslandırdı: yakınlarda stabilizatiya olaceymış.	1	1	27 Küçük ay 2015, s. 2
860	stajirovka	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	Türkiyeyə stajirovka için Gagauziyadan doktorlar yollanacak.	3	2	28 Çiçek ay 2012, s. 1
861	Stambul (İstanbul)	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.2. Şehir Adları	Stambul , sən Allaha inan hep...	1	1	28 Küçük ay 2013, s. 6
862	stanfiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.39. Ulaşım	bir firma açılacak hem traktorların servisi için stanfiya kurulacak.	1	1	25 Ceviz ay 2015, s. 3
863	statisitka	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	Moldova Respublikasının statistika bürosunun Türkiye statistika kuruluşu Bakanını arasında 2010-2013 yıllarında 3 işbirlii programasına yardım edildi.	14	6	30 Kasım 2013, s. 5
864	statu	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	Nicə da olsa "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu Zakonu hazırlamaa lüzümdü.	133	33	25 Harman ay 2012, s. 3
865	statya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Bən annamadım, açan Gagauziyada yazdılar bir-iki statya Türkiyeyə karşı.	5	3	23 Harman ay 2014, s. 2
866	stavroz	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Stavroz sana verilmə	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Stavroz sana verilmə	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 7
867	ştena	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.38. Tiyatro	štena hem masalar donaklıydı, poetn yaratmalarınan ilgili sergi hazırđı, zal doluydu	1	1	25 Hederlez ay 2013, s. 6
868	ştenarist	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.38. Tiyatro	Bilim uurunda işinizi ilerlederək 2011-ci yılda, štenarist hem rejisör olarak, Siz hazırladınız hem çıkardınız	4	2	29 Kirez ay 2013, s. 6
869	stend	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.37. Tıp	bir stend , ani annadardı lişeyin bu günkü musaafiri için.	3	3	29 Ceviz ay 2012, s. 3
870	stil	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Onuştan herbir kartinasından avtorun stil özelli eser.	4	4	25 Hederlez ay 2013, s. 4
871	stipendiya	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	...üürencilerä her yılın binnärcä bursa (stipendiya) teklif eder.	3	3	28 Kirez ay 2014, s. 3

		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.13. Eğitim	...öğrencilerä her yılın binnärcä bursa (stipendiya) teklif eder.	3	3	28 Kirez ay 2014, s. 3
872	strahovaniye	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.20. İktisat	Milli strahovaniye kompaniyanın kimi işçileri ayda dokuz bin ley zarplata kableder	1	1	30 Canavar ay 2015, s. 3
873	Stratan Deresi	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.3.1. Dere ve Nehir Adları	Stratan deresini çayırında bululunan evlerä oldu.	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 2
874	strategiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.20. İktisat	“Bän menecerim, benim adımırım, taa çok, strategiya hem matimatika adıdır”.	1	1	26 Kirez ay 2015, s. 2
875	struktura	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	...sora, eni İspolkomun strukturasi kabledildi.	37	20	28 Küçük ay 2013, s. 2
876	student	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.13. Eğitim	Hepsi kim student oldu, sayêrlar o vakıdı hepsindän islää. Bununnan kayılmısımız?	5	4	27 Küçük ay 2015, s. 4
877	studiya	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	Aleksey GARÇU studiya kameralarını erleştirirdilər.	5	2	25 Büyük ay 2014, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.29. Müzik	Aleksey GARÇU studiya kameralarını erleştirirdilər.	5	2	25 Büyük ay 2014, s. 5
878	sud	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.19. Hukuk	Geçennerdä Moldovanın Üšek Sud Palatası tanıdı,	14	10	31 Baba Marta 2012, s. 4
879	susakçı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.1. Bitki (Flora) Adları	... susakçılar , kürkçülär, resimcilär, terzilär, muzıka instrumentlerini yapannar, yularcılar hem başkaları.	1	1	14 Hederlez ay 2016, s. 1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.6. Biyoloji	... susakçılar , kürkçülär, resimcilär, terzilär, muzıka instrumentlerini yapannar, yularcılar hem başkaları.	1	1	14 Hederlez ay 2016, s. 1
880	suvan	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.1. Yiyecek Adları	Maazada vardı biraz kartofı, suvan , sarmısak, bir batlakta kaynardı şıra.	2	2	31 Baba Marta 2016, s. 7
		1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.1. Bitki (Flora) Adları	“Ne suvan imişlär, ne suvana kokêrlar”.	2	2	30 Orak ay 2014, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.6. Biyoloji	“Ne suvan imişlär, ne suvana kokêrlar”.	2	2	30 Orak ay 2014, s. 2
881	suvenir	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	... suvenir , baaşış, ruba hem uşak mallarını.	1	1	19 Kırım ay 2013, s. 4

882	şafk operatörü	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.31. Sinema ve Televizyon	şafk operatörü ; Tatyana KONSTANTİNOVA, terziyka.	2	2	29 Baba Marta 2014, s. 5
883	Şaman	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.3 Şamanizm	şamannın gösterişi, atlıların programası, yaydan ok atmak, kılıçlarda döüşmük.	1	1	27 Harman ay 2016, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.10. Din 1.11.10.3. Din (Şamanizm)	şamannın gösterişi, atlıların programası, yaydan ok atmak, kılıçlarda döüşmük.	1	1	27 Harman ay 2016, s. 5
884	şarap	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.2. İçecek Adları	en şarap içmük hem sarfoşçuluk, da bunu Kongresin delegatlarına göstermää lââzım.	62	22	28 Orak ay 2012, s. 2
885	şefteli	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.1. Yiyecek Adları	...alma, ayva, armut, zerezeli, kirez, vişnâ, şefteli , nektarin, erik, güvem.	1	1	30 Orak ay 2014, s. 6
886	şehit	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.2. İslâmiyet	vatanını korumaa deyni şehit (geroyca öldü – nişan “AS”) oldu.	3	3	27 Harman ay 2016, s. 5
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.10. Din 1.11.10.2. Din (İslamiyet)	vatanını korumaa deyni şehit (geroyca öldü – nişan “AS”) oldu.	3	3	27 Harman ay 2016, s. 5
887	Şeramet	1.6. DİĞER LEHÇE VE ŞİVELERDE BULUNAN BENZER SÖZLER	İnsannarın şeramet .	7	5	31 Baba Marta 2012, s. 3
888	şeytan	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.2. İslâmiyet	Angı şeytan onu getirdi.	3	2	27 Orak ay 2016, s. 6
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.10. Din 1.11.10.2. Din (İslamiyet)	Angı şeytan onu getirdi.	3	2	27 Orak ay 2016, s. 6
889	şıra	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.2. İçecek Adları	Maazada vardı biraz kartofı, suvan, sarmısak, bir batlakta kaydardı şıra .	1	1	31 Baba Marta 2016, s. 7
890	şiftçi	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	Rusiyanın embargosu aar tokmaklan urêr Gagauziyanın şiftçilerine da	1	1	30 Orak ay 2014, s. 6
891	şiir	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELE	Başlêêrım büün sana bir şiir	67	23	31 Baba Marta 2012, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Başlêêrım büün sana bir şiir	67	23	31 Baba Marta 2012, s. 3
892	şişik	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.2. Hayvan (Fauna) Adları	...sarmalar, kırmalarlan döşemelâr, şişiklar ,...	2	2	30 Çiçek ay 2014, s. 8

		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.45. Zooloji	...sarmalar, kırmalarla döşemelər, şişiklər ,...	2	2	30 Çiçek ay 2014, s. 8
893	şkola	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	fikir şkolanın ürencilerinin resimnerinnän bir kalendar yapmaa.	35	23	29 Baba Marta 2013, s. 8
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	fikir şkolanın ürencilerinin resimnerinnän bir kalendar yapmaa.	35	23	29 Baba Marta 2013, s. 8
894	ştab-kvartira	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.3. Askerlik	O günü UNESCONun ştab-kvartirasında “Nevruz bayramı” kutlamalarınan konfert gösterildi.	2	2	27 Baba Marta 2015, s. 5
895	şu	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	temel problema şu – haliz bir olgun baamsızlık bu devletlerdä görünmeer.	10	10	28 Bük ay 2012, s. 3
896	şunu	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.3. Zamirler 1.10.3.3. İşaret Zamirleri:	... şunu duyêrsınız: taa bük yoksulluk	5	4	28 Bük ay 2012, s. 3
897	şükür et-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.2. Birleşik Fiiller	İki buluşmada da Gagauziya öndercileri şükür ettilär	81	36	25 Küçük ay 2012, s. 2
898	Şveţiya	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Afganistan, Azerbaycan, Batı Trakiya (Gretyada), Bulgariya, Çuvaşiya (RF), Dagestan (RF), Dou Türkistan (Kitay), Gagauz Yeri (Moldova), Irak, Şveţiya , Şveytariya, Kazahstan, KKTC, Kırım, Kosova, Makedoniya Meshetin türkleri, Nahiçivan, Nogay, Norvegiya, Romnya, Rusiya, Türkiye, Türkmenistan, Üülen Azerbaycan (İran).	7	3	27 Küçük ay 2015, s. 5
899	tabiat	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.5. Tabiat Olayları, İklim ve Hava ile İlgili Sözler	O tabiat erdä uyardı:...	10	7	24 Hederlez ay 2014, s. 7
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	O tabiat erdä uyardı:...	10	7	24 Hederlez ay 2014, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.8. Çevrebilim	O tabiat erdä uyardı:...	10	7	24 Hederlez ay 2014, s. 7
900	tafta	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.4. Giysi Adları (Ayakkabı, Kozmetik Ürünler, Süs ve Aksesuarlar)	Gimnaziyacılar da baaşşlarını verdilər – ellän oymalı tafta suvenirleri.	8	5	27 Çiçek ay 2013, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.11. Dokuma	Gimnaziyacılar da baaşşlarını verdilər – ellän oymalı tafta suvenirleri.	8	5	27 Çiçek ay 2013, s. 2

901	tar	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Komratta ozamankı tar kuvedinâ karşı çiftçilerin kalkıntısı başladı.	6	3	29 Bük ay 2016, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.32. Siyaset	Komratta ozamankı tar kuvedinâ karşı çiftçilerin kalkıntısı başladı.	6	3	29 Bük ay 2016, s. 7
902	tarakt	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.32. Siyaset	İstanbul Atatürk aeroportunda kannı terakt	6	2	27 Orak ay 2016, s. 2
		1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	İstanbul Atatürk aeroportunda kannı terakt	6	2	27 Orak ay 2016, s. 2
903	tarat-	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.34. Spor	Ama finalda tarattı armeniyalı güreçşiyâ,..	8	7	28 Orak ay 2012, s. 4
904	Tatarstan	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	Altay, Başkurdiastan, Tatarstan , Tıva, Saha Yakutya, Hakasya.	61	20	27 Baba Marta 2015, s. 5
905	Tatarstan	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Altay, Başkurdiastan, Tatarstan , Tıva, Saha Yakutya, Hakasya.	61	20	27 Baba Marta 2015, s. 5
906	tauk	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.45. Zooloji	O sepedâ paska, kovrik, boyalı yımırta, süüş tauk , slanina, tuz hem bir şişâ şarap koyêrlar.	2	2	30 Çiçek ay 2014, s. 6
		1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.2. Hayvan (Fauna) Adları	O sepedâ paska, kovrik, boyalı yımırta, süüş tauk , slanina, tuz hem bir şişâ şarap koyêrlar.	2	2	30 Çiçek ay 2014, s. 6
907	taxi	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.39. Ulaşım	Aktarma yapacaa taxi komşu memleketin nomerinnân lââzımdı olsun.	6	1	30 Ceviz ay 2014, s. 7
908	teatru	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.38. Tiyatro	Baba Marta ayın 27-dâ, Halklararası teatru günündâ, “Mihail ÇAKİR” adına Gagauziya Milli Teatrusu gösterdi spektakliyi “Büülü maaza” (avtor Todur ZANET, rejisör Mihail KONSTANTİNOV).	71	21	31 Baba Marta 2012, s. 4
909	teh	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	Ölä insannar Çöşmäküüyündâ da var. Burada kurulu bir teh neredâ çorap örerler.	1	1	24 Çiçek ay 2015, s. 5
910	tehnika	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.36. Teknoloji	Binaya hem bürolara mebel hem tehnika alındı.	12	7	30 Kasım 2013, s. 5
911	tehnologiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.36. Teknoloji	Predsedatelinnân, İnovațiya hem tehnologiya üürediciliindâ	4	4	23 Harman ay 2014, s. 3
912	teklif et-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.2. Birleşik Fiiller	Canabisi kısıdan annatı “Edru” incâzanaatı için hem teklif etti	106	42	31 Baba Marta 2012, s. 4

913	tekstil	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.4. Giysi Adları (Ayakkabı, Kozmetik Ürünler, Süs ve Aksesuarlar)	Türkiyeylan Moldova arasındaki alış-veriş aarlıklı çiftçilik hem tekstil sektörü.	2	2	22 Kırım 2012, s. 3
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.11. Dokuma	Türkiyeylan Moldova arasındaki alış-veriş aarlıklı çiftçilik hem tekstil sektörü.	2	2	22 Kırım 2012, s. 3
914	telefon	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.21. İletişim	Üç anılmış gagauz poetına hem yazıcısına telefon açtım	12	8	28 Orak ay 2012, s. 2
915	televideniye	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.26. Sinema-Televizyon ve Tiyatro	...o predsetatel Gözledici Komitetına televideniyä hem radio başların kandidaturalarını teklif eder.	67	26	28 Küçük ay 2013, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.31. Sinema ve Televizyon	...o predsetatel Gözledici Komitetına televideniyä hem radio başların kandidaturalarını teklif eder.	67	26	28 Küçük ay 2013, s. 2
916	temir	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.22. Jeoloji	Sän temirä gibi geldin!”	1	1	25 Harman ay 2012, s. 3
917	temsilci	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	“Türkvizion-2016” yarışmasına Ukraynadan temsilci Nataliya POPAZOGLO seçildi	1	1	27 Orak ay 2016, s. 8
918	tenis kortu	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.34. Spor	Örtülü büyük tenis kortu açıldı	2	1	29 Küçük ay 2016, s. 8
919	teoretik	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	Nikolay FRANGU (Kongaz teoretik lişeyi.	89	25	29 Baba Marta 2013, s. 6
920	tepremek	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Fiiller 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	G a g a u z i y a Halk Topluşunda tepremeklär deputatların arasında çatlak izleri brakınca, o izlär.	3	3	31 Canavar ay 2014, s. 3
921	terbiedici	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	Pek meraklı oldu Oğlanın (terbiedici Anna KOMUR) koyun sürüsünän hem Nastradinin (terbiedici Anna SABİYA) eşeklän uşaklara musaafirlää gelmäk ştenkası da.	2	1	27 Çiçek ay 2016, s. 5
922	terbietme	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.2. Birleşik Fiiller	şkolada “Din” predmetin üürenmesinnän ruh hem esap terbietmesindä ön beceriklii ilerletmää;	6	4	22 Hederlez ay 2015, s. 5
923	terepiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.37. Tıp	Artık iki aydan zeedä Cadır kasabasının bolnişasının terapiya hem nevrologiya bölümnerindä remont gider.	7	4	29 Kirez ay 2013, s. 3

924	tertipl-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Fiiller 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	Maasuz bu gün için Kazayk klisesi enidän tertiplendi .	65	29	26 Hederlez ay 2012, s. 4
925	terziyka	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	Tatyana KONSTANTİNOVA, terziyka .	1	1	29 Baba Marta 2014, s. 5
926	te-te	1.6. DİĞER LEHÇE VE ŞİVELERDE BULUNAN BENZER SÖZLER	Te-te , o anıza etişecek, tez bayırın ardında saklanacak, ki, dinnenip, enidän gelän gecedä izmet etmää, şafk etmää.	2	1	31 Baba Marta 2016, s. 7
927	tipar	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.4. Basın-Yayın	..hem tipar yılını (1907). Esaplêêrız,..	4	1	27 Çiçek ay 2013, s. 6
928	tipara gir-	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.4. Basın-Yayın	Küçük ayın 14-dä Ankarada “ Nevruz Çiçekleri” Türk dünnäsının karı poetların Antologiyası tipara girdi	1	1	27 Küçük ay 2015, s. 5
929	tipografiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.4. Basın-Yayın	“Vesti Gagauzii” gazetasına tipografiya oborudovaniyasınnan Türkiye yardımcı olsun.	2	2	28 Küçük ay 2013, s. 2
930	tiraj	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.4. Basın-Yayın	Konvertin resimini yaptı resimci Oleg COJOCARı. Konvertin tirajı 10 000 taane, paası 1,20 ley.	57	57	28 Orak ay 2012, s. 3
931	tohum	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.33. Sosyoloji / Toplumbilim	Burada büyük musaafirlär tanıştılar teneledän hem tohumnardan yapılı	4	2	25 Küçük ay 2012, s. 2
932	topracı ilin olsun	1.7. DEYİMLEŞMİŞ İFADELER	Topracı ilin olsun . Allaa onu yanına kabletsin.	23	19	28 Büyük ay 2012, s. 4
933	totalitar	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	...hem totalitar komunist rejimin kurbannarını anmak için” taşın kaldırılması için danışmasını.	6	2	28 Canavar ay 2012, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	...hem totalitar komunist rejimin kurbannarını anmak için” taşın kaldırılması için danışmasını.	6	2	28 Canavar ay 2012, s. 2
934	Trablus	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.2. Şehir Adları	Dou Berlin’da (GDR), Mogodišo’da (Somali), Bonn’da (Germaniya), Trablus ’ta (Liviya), Mostar’da (Bosniya hem Gerțogovina).	1	1	28 Büyük ay 2012, s. 1
935	tradițiya	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.2. Gelenek ve Görenekle İlgili Sözler	..tradițiya, geçer her yıl.	1	1	25 Ceviz ay 2015, s. 7
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	..tradițiya, geçer her yıl.	1	1	25 Ceviz ay 2015, s. 7

		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.18. Halkbilim	..tradişya, geçer her yıl.	1	1	25 Ceviz ay 2015, s. 7
936	tragediya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.38. Tiyatro	büük bir tragediya oldu	12	6	28 Orak ay 2012, s. 4
937	traktor	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.44. Ziraat	Onu kazma deyni primariyadan yolladılar bir traktor neeçin ki insannarın yoktu kuvvetleri kazma.	19	5	26 Kirez ay 2015, s. 5
938	tranzit	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.39. Ulaşım	..sora tranzit vizaylan komşu memleketä giriş yapacekti.	2	2	30 Ceviz ay 2014, s. 7
939	travma	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.37. Tıp	..iş erindä travmalardan yada zanaattan hastalıklardan kusurluk..	6	2	30 Kasım 2013, s. 2
940	trener	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.34. Spor	Nicä urguladı trener..	6	6	28 Orak ay 2012, s. 4
941	tribuna	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.13. Eğitim	Nicä bildirer tribuna.md saytı görüşmenin sonunda	1	1	24 Kasım 2012, s. 2
942	truba	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	akordeon, klarnet hem bir truba – Çadırın “Kadıncı” halk muzıkası orkestrasına;	4	2	24 Ceviz ay 2016, s. 6
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.29. Müzik	akordeon, klarnet hem bir truba – Çadırın “Kadıncı” halk muzıkası orkestrasına;	4	2	24 Ceviz ay 2016, s. 6
943	turizma	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.29. Müzik	Ukraynanın bilim hem üredecilik, kultura hem turizma Ministerliin milletlär...	61	27	29 Ceviz ay 2012, s. 2
944	turnir	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.34. Spor	“Serbest güreşinä Gimn” da turnir başladı.	10	8	25 Hederlez ay 2013, s. 8
945	tüfek	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.3. Askerlik	İki gün hep tüfek attydık.	6	4	31 Canavar ay 2014, s. 7
946	tükän	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.20. İktisat	Şindi, geeri dönüp, yatırıma başladılar: tükän açêrlar,	43	21	28 Çiçek ay 2012, s. 3
947	Türk	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.8. Millet Adları	Gagauziyada yatırım yapan Türk iş adamnarına	665	53	25 Küçük ay 2012, s. 1
948	Türkçä	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	GRT, tıpkı bir Balkan devletindä gibi, sınırlı saat türkçä yayın yapêr.	30	17	28 Büük ay 2012, s. 3
949	Türkçe	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	“11-ci Moldova Türkçe Olimpiadalarında”	18	7	27 Çiçek ay 2013, s. 3

950	Türkiye	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	(Afganistan, Azerbaycan, Bosna-Gerçeg, Bulgariya, Romniya, Çehiya, İndiya, İtaliya, Kazahstan, Kitay, KKTC, Kosova, Moldova (Gagauziya), Pakistan, Rusiya, Serbiya, Türkiye, Ukrayna, Ukrayna (Kırım avtonom respublikası), Uzbekistan)	935	57	31 Canavar ay 2013, s. 2
951	Türkiye Respublikası	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Siz bilersiniz, ani Türkiye kuruluşundan beeri, Atatürkün “Yurtta sulh, cihanda sulh” ¹ printıptı var.	207	45	28 Bük ay 2012, s. 2
952	türkologiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.2. Akademik	2008-ci yılda da türkologiya uurunda doktoramı başardım.	8	7	28 Orak ay 2012, s. 2
953	türküçüyka	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.14. Müzikle İlgili Kavramlar	Not. “Sevda” ansamblisini 1985-ci yılda kurdu gagauz dilindä türedici, türküçüyka hem folklorçuyka Födora Borisovna DUKAL.	7	6	27 Orak ay 2016, s. 4
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.29. Müzik	Not. “Sevda” ansamblisini 1985-ci yılda kurdu gagauz dilindä türedici, türküçüyka hem folklorçuyka Födora Borisovna DUKAL.	7	6	27 Orak ay 2016, s. 4
954	uçilişçe	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.13. Eğitim	Uçilişçedän sora Kişinev Devlet Universitetin istoriya hem filologiya fakultetini..	16	11	29 Ceviz ay 2012, s. 6
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELE	Uçilişçedän sora Kişinev Devlet Universitetin istoriya hem filologiya fakultetini..	16	11	29 Ceviz ay 2012, s. 6
955	ugolovnoe delo	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELE 1.11.19. Hukuk	“Kendisini öldürmeyä zorlamasınnan” ilgili ugolovnoe delo açmış.	14	7	31 Canavar ay 2013, s. 7
956	Ukrain	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.8. Millet Adları	2 ukrain hem 2 rus. Onnarın orta yaş uuru – 45 yıl.	1	1	27 Baba Marta 2015, s. 3
957	Ukrayınca	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	angliyyca, azerbaycanca, bosniyyca, bulgarca, romınca, rusça, ukrayınca , türkiye türkçesinde ömekleri tiparlı.	2	2	28 Harman ay 2013, s. 8
958	Ukrayna	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	(Afganistan, Azerbaycan, Bosna-Gerçeg, Bulgariya, Romniya, Çehiya, İndiya, İtaliya, Kazahstan, Kitay, KKTC, Kosova, Moldova (Gagauziya), Pakistan, Rusiya, Serbiya, Türkiye, Ukrayna , Ukrayna (Kırım avtonom respublikası), Uzbekistan)	43	22	31 Canavar ay 2013, s. 2

959	Ukrayna Kırım Avtonom Respublikası	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	(Afganistan, Azerbaycan, Bosna-Gerçeg, Bulgariya, Romniya, Çehiya, İndiya, İtaliya, Kazahstan, Kitay, KKTC, Kosova, Moldova (Gagauziya), Pakistan, Rusiya, Serbiya, Türkiye, Ukrayna, Ukrayna (Kırım avtonom respublikası) , Uzbekistan)	1	1	31 Canavar ay 2013, s. 2
960	Ukrayna Respublikası	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.3. Devlet Adları	Ukrayna Respublikası , 1962-cu yılın duuması.	1	1	30 Bük ay 2015, s. 6
961	universitet	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	Universitet Komrat Devlet Universitetına (KDU) çevirildi.	7	5	25 Küçük ay 2012, s. 2
962	upravleniye	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	Baş upravleniyalar , ama onnar sadâ upravleniye sayılacaklar	1	1	29 Baba Marta 2013, s. 2
963	ur-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Fiiller 1.10.1.1.1. Basit Fiiller	Evropaya İntegratiya Alyansını (EİA) heptân urdu .	24	13	28 Küçük ay 2013, s. 7
964	urgula-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Fiiller 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	..yazısında urguladı ...	293	54	28 Bük ay 2012, s. 2
965	urok	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	Gagauziya öndercilerini bozmayaceydı onu siiretmää, da kendileri için oradan urok almaa”.	12	7	31 Baba Marta 2012, s. 4
966	usta	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.11. Unvan Adları	Upravleniyasının zaametçileri katlandılar da toplanan paraya Moldovanın Kêsêuț küüyündâ onu yaptıldılar (usta İvan LOZAN).	16	11	28 Orak ay 2012, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.41. Yönetim	Upravleniyasının zaametçileri katlandılar da toplanan paraya Moldovanın Kêsêuț küüyündâ onu yaptıldılar (usta İvan LOZAN).	16	11	28 Orak ay 2012, s. 2
967	uşak	1.2. AKRABALIK VE AİLE İLİŞKİLERİ ADLARI	Uşak oynarkana düşer pınar içinâ da oradan başlêer baarmaa.	322	47	30 Kirez ay 2012, s. 4
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Uşak oynarkana düşer pınar içinâ da oradan başlêer baarmaa.	322	47	30 Kirez ay 2012, s. 4

968	üstolan durum	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Franzyada üstolan durum açıklandı.	2	2	27 Kasım 2015, s. 2
		1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Franzyada üstolan durum açıklandı.	2	2	27 Kasım 2015, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Franzyada üstolan durum açıklandı.	2	2	27 Kasım 2015, s. 2
969	üürediciyka	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	Başardı Kişinev Devlet Üniversitetını da kabletti zanaat himiyada hem biyologiyada üürediciyka .	2	2	24 Çiçek ay 2015, s. 3
970	üürenciyka	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	Ondan sora da üürenciyka Elena PAÇI gagauzça türkü çaldı.	2	2	25 Ceviz ay 2015, s. 4
971	üürenmāk	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Filler 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	“Bukvalık” (1958) kiyadını hem başka üürenmāk kiyatlarını hazırladı.	38	23	28 Orak ay 2012, s. 3
972	üzerä	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.7. Edatlar	O üzerä sokak-sokak, maalämaalä burayı meciyä gelirlär.	102	46	28 Orak ay 2012, s. 4
973	Valkaneş	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.2. Şehir Adları	Komrat uşak hem Valkaneş dolay bolnişaları.	156	45	26 Hederlez ay 2012, s. 2
974	vatan	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.3. Soyut Kavramlarla İlgili Sözler	“Bendä var bir Vatan! ”	58	26	25 Hederlez ay 2013, s 1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.7. Coğrafya	“Bendä var bir Vatan! ”	58	26	25 Hederlez ay 2013, s 1
975	vatizedici	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Kutlama programası başladı Komradın Vatizedici İoanın klisesindä şükür slujbasından, angısını götürdü.	9	4	28 Ceviz ay 2013, s. 7
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Kutlama programası başladı Komradın Vatizedici İoanın klisesindä şükür slujbasından, angısını götürdü.	9	4	28 Ceviz ay 2013, s. 7

976	vaza	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	Universitetına kendi başışlarını başladılar: kiyatları, vazaları , küpleri, diplomaları, suvinirleri h.t.b.	1	1	29 Küçük ay 2016, s. 4
977	Venesuêla	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.1. Ülke Adları	İkinci hem üçüncü er Angoladan hem Venesuêladan kızlarda.	1	1	15 Büyük ay 2013, s. 4
978	Vengerca	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.4. Dil Adları	Yaratmaları çevirildi türkçeyâ, rusçaya, angliycaya, nemçeyceyâ, ispancaya, polâkçasına, vengercaya , mongolcaya hem başka dillerâ.	1	1	30 Orak ay 2014, s. 5
979	ver-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Filler 1.10.1.1.1. Basit Fiiller	Türkiye Bükkelçiliin para ödüllerini verdi .	371	56	31 Baba Marta 2012, s. 2
980	vergi	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELELER	Mariya Vasilyevnada bu vergi Allahtandır.	19	12	25 Küçük ay 2012, s. 4
981	vergi inspektiyası	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.20. İktisat	Vergi inspektiyası Upravleniyanın başı – İvanna AVRAMOVA;	1	1	27 Orak ay 2013, s. 2
982	versiyâ	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Çevirmelerin sayısı zenginleşer bu versiyaylan da, ani üzâ çıkarıldı	5	4	15 Büyük ay 2013, s. 3
983	vertolôt	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.39. Ulaşım	ani vertolôt Afganistanda Amerikaylan annaşmaya görâ işlârmış.	2	2	27 Kasım 2015, s. 2
984	vesta	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.4. Mitolojik Kavramlarla İlgili Sözler	Komrattan " Vesta " cüümne kuruluşun hem "Moldovanın üülen tarafının karılar Birlii"nin temsilcisi.	1	1	14 Hederlez ay 2016, s. 2
985	veterinar	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.37. Tıp	..hemen veterinarlara bildirmää hem o insannarı karantina koymaa lââzım. Not. Haymana	1	1	28 Küçük ay 2013, s. 7
986	video klip	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELELER 1.11.31. Sinema ve Televizyon	En anılmış gagauz "pop" hem "rêp" türkücüsü Vitaliy MANJUL hazırladı eni video-klip kendi türküstünâ – "İnanacam".	7	4	30 Büyük ay 2015, s. 6

987	vipusknik	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.13. Eğitim	Onda pay aldılar 16 lişeydän 335 vipusknik .	4	4	29 Kirez ay 2016, s. 2
988	vişnä	1.1. YİYECEK VE İÇECEK ADLARI 1.1.2.İçecek Adları	...alma, ayva, armut, zerzeli, kirez, vişnä , şefteli, nektarin, erik, güvem.	1	1	30 Orak ay 2014, s. 6
989	vişe gubernator	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Yanvarın 10-da vişe- gubernator küü topluşunu topladı, orada açıkladı	5	1	29 Büük ay 2016, s. 7
		1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Yanvarın 10-da vişe- gubernator küü topluşunu topladı, orada açıkladı	5	1	29 Büük ay 2016, s. 7
990	vişe-predsdatel	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Birliin vişe-predsdateli , “İssık-Kul gölünü korumak..	1	1	27 Kasım 2015, s. 7
		1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Birliin vişe-predsdateli , “İssık-Kul gölünü korumak..	1	1	27 Kasım 2015, s. 7
991	vişe-premyar	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	...Evropaya intergraşiya ministrusu, vişe-premyer Natalia.	5	4	26 Kirez ay 2015, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	...Evropaya intergraşiya ministrusu, vişe-premyer Natalia.	5	4	26 Kirez ay 2015, s. 2
992	vladika	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.19. Hukuk	Vladika Komratta klisesinin 174-cü kurbanına katıldı	5	2	28 Küçük ay 2014, s. 5
993	voevod	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	Durêr o voevod gibi;	1	1	15 Büük ay 2013, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	Durêr o voevod gibi;	1	1	15 Büük ay 2013, s. 2
994	voleybol	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.34. Spor	mini-futbol, voleybol , basketbol, bişikleta yarışması, “Pötr TÛLÛ” adına serbest güreş turnırı hem başka.	7	5	27 Orak ay 2016, s. 4
995	volezbol	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.34. Spor	VOLEZBOL	1	1	25 Büük ay 2014, s. 7

996	votum	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.10. Siyasî Kavramlarla İlgili Sözler	“parlament lâazım pravitelstvoya inanmak votumu için enidän oy versin”.	8	4	28 Küçük ay 2013, s. 1
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.32. Siyaset	“parlament lâazım pravitelstvoya inanmak votumu için enidän oy versin”.	8	4	28 Küçük ay 2013, s. 1
997	vraç	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	...iki pilot, vraç hem vraçın yardımcısı	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 2
998	yaamur	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.5. Tabiat Olayları, İklim ve Hava ile İlgili Sözler	Yaamur yayêr,...	28	15	25 Küçük ay 2012, s. 3
999	yalpak laf	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Yalpak laf söläyin. İnsannarın önündä hem evdä metedin.	2	2	29 Baba Marta 2014, s. 4
1000	yaratma	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Dionis Nikolaeviç TANASOGLU büyük yazıcı, bilim adamı, istorik, filologiya doktoru olarak bütün yaşamasını yaratmaklarını ,...	22	15	27 Harman ay 2016, s. 6
1001	yastık	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	Pek çok oldun yastık bizä,..	3	3	29 Baba Marta 2013, s. 7
1002	yazıcı	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Musaafirlerin arasında vardı bizim paalı vatandaşımız Todur ZANET – akademik, peetçi, yazıcı , dramaturg, aarıştırmacı, Bucaan patriotu.	130	47	29 Kirez ay 2016, s. 6
1003	yazıcı	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.12. Edebiyat ve Söz Sanatı	Musaafirlerin arasında vardı bizim paalı vatandaşımız Todur ZANET – akademik, peetçi, yazıcı , dramaturg, aarıştırmacı, Bucaan patriotu.	130	47	29 Kirez ay 2016, s. 6
1004	yılaççı	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.37. Tıp	.. yılaççılar , poetlar hem muzikantlar.	2	2	28 Kasım 2014, s. 3

1005	yısla-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Fiiller 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	..zerä popazı taa çok yıslarmışlar .	10	6	22 Hederlez ay 2015, s. 7
1006	Yordan Deresi	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.3.1. Dere ve Nehir Adları	Büük ayın 19-da Yordan deresinin sularında vatiz etmiş	2	1	30 Büük ay 2015, s. 2
1007	yordan günü	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Din yortusu – Ay Yordan, Yordan günü , Ayazma, Vatiz. (Büük ayın 19-zu).	3	2	25 Büük ay 2014, s. 6
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Din yortusu – Ay Yordan, Yordan günü , Ayazma, Vatiz. (Büük ayın 19-zu).	3	2	25 Büük ay 2014, s. 6
1008	yorgan	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.3. Araç-Gereç ve Eşya Adları	Karılar yapaa işlämeerlär, yorgan doldurmêrlar, dokumêrlar hem dikmeerlär.	2	2	28 Kasım 2014, s. 2
1009	yorgançı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	27 takım yorgançı hem yastıcak.	1	1	24 Çiçek ay 2015, s. 6
1010	yortu	1.5. MANEVİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.5.1. Din, Kutsal Kavram ve Kişilerle İlgili Sözler 1.5.1.1. Hristiyanlık	Bu yıl bu yortu pek geniş bakıldı.	80	34	28 Çiçek ay 2012, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.10. Din 1.11.10.1. Din (Hristiyanlık)	Bu yıl bu yortu pek geniş bakıldı.	80	34	28 Çiçek ay 2012, s. 2
1011	yufkala-	1.6. DİĞER LEHÇE VE ŞİVELERDE BULUNAN BENZER SÖZLER	Ayläm taa pek yufkalandı .	6	6	29 Baba Marta 2013, s. 7
		1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.1. Basit ve Türemiş Fiiller 1.10.1.1.2. Türemiş Fiiller	Ayläm taa pek yufkalandı .	6	6	29 Baba Marta 2013, s. 7
1011	yularçı	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	..yularçı, çelingir hem kuyumcu.	3	3	28 Kasım 2014, s. 3

1012	yurist	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.19. Hukuk	Taa ileri da istärdim olmaa yurist .	9	5	29 Baba Marta 2014. s. 4
1013	yustiþiya	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.19. Hukuk	biznes öndercili hem yustiþiya institutun rektoru,..	28	12	28 Çiçek ay 2012, s. 2
1014	zaamatçi	1.4. MADDİ KÜLTÜRLE İLGİLİ SÖZLER 1.4.9. Meslek ve Meşguliyet Adları	Paradta, zaametçi kollektivlardan kaarä, pay aldılar.	5	4	28 Ceviz ay 2013, s. 7
1015	zakon	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.19. Hukuk	GHT her zaman hazır zakon kolaylıkları göstermää Gagauziyada yatırım yapan Türk iş adamnarına.	38	24	25 Küçük ay 2012, s. 2
1016	zal	1.9. ÖZEL ADLAR 1.9.2. Yer Adları 1.9.2.3. Coğrafi Adlar 1.9.2.4. Diğer Yer Adları	Ama zal boştu	5	4	15 Büyük ay 2013, s. 4
1017	zarar ver-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.2. Birleşik Fiiller	..bu iş onnarın saalına büyük zarar verer .	3	3	17 Kırım ay 2015, s. 8
1018	zarplata	1.8. EŞ ANLAMLI KELİMELER	Bunun içindä sade zarplata borcu..	8	6	29 Baba Marta 2013, s. 2
		1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	Bunun içindä sade zarplata borcu..	8	6	29 Baba Marta 2013, s. 2
1019	zavod	1.11. KAVRAM ALANLARINA GÖRE KELİMELER 1.11.20. İktisat	..Bobruysk traktor parçaları hem agregatları zavodun direktoru..	5	2	27 Kasım 2015, s. 1
1020	zeedelt-	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.1. Fiiller 1.10.1.2. Birleşik Fiiller	Gagauziyaya yardımnanı zeedeltmää karar almış	1	1	29 Kirez ay 2016, s. 2
1021	zerä	1.10. GRAMATİK KATEGORİLER 1.10.5. Bağlaçlar	Zerä doorutmarsalar, üüredicilik sistemasının hem Bütet yangınından başlayan...	224	54	28 Büyük ay 2012, s. 2

Yasa, benim halkım!

ANA SÖZÜ

www.anasozu.com

№ 1 (560)

28 Bük ay (yanvar) 2012

Paası - 1 ley 50 bani.

AMAN, AMAN, NAZARLAMAYALIM!

Bitki vakıtlar Gagauziya öndercilerin arasında pek islää islär olêr – onnar başladılar suratlarinnan gagauz dilinâ dooru dönmää!

Taa sık gagauzça lafederlär, gagauz dili eksperemntlarından aslı işlerâ geçmää başladılar. Te şindi da teklif edelär Gagauziyanın şkolalarında kimi urokları gagauzçaya geçirmää. Pek sevindirici bir iş! Lääzımdı 17 yıl geçsin o gündän nicä Gagauziyayı kurdük da bu fikir ortaya çıksın! Aman, aman, nazarlamayalım!

Bakmadaan ona, ani biz durmamayca gazetamızın sayfalarında yazêrız, radio hem televideniya kanallarından açıklêêrız, ki Gagauziyada gagauz dilindâ şkolaları açmaa lääzım yada makar kimi urokları (fizkultura, muzıka, resimcilik hem iş urokları) gagauzçaya çevirmää (en son teklifimiz bu uurda oldu bıldır Çiçek ayında. Bak "AS" No.4, 2011 y.), Gagauziyada başkannar bu işi hiç işitmäzdilär, işitmää istemäzdilär. Da te, sansın ansızdan peydalanın bir fikiri, bu işi kendi adlarından teklif edelär. Şükür Allaha, ani makar bölä olêr. Bekim Allaa onnarı işidecek da işlär erindän toparlanacak.

Halizdän pek sevindirer o, ani bitki vakıtlar Gagauziyanın İspolkomu ikidäbirdä başladı kendi toplantılarını gagauz dilindâ yapmaa. Sevindirer o, ani Gagauziya öndercileri taa sık başladılar insan arasında, radio hem televideniya kanallarında gagauzça lafetmää.

Ama en pek sevindirdi o, ani Gagauziya (Gagauz Yeri) 17-ci yıldönümü kutlamasında Gagauziyanın başkanı Mihail FORMUZAL tribunadan gagauzça dokladı tuttu! Bu gösterdi onun saygısını gagauzlara hem gagauz dilinâ, zalda bulunan hem rusça annamayan Türkiyedän musafirlerâ, Türk diplomatlarına hem Türkiye temsilcilerine.

Biz hepsimiz bileriz, ani Türkiye Respublikası olmaydı, bekim bütün Gagauziya da olmayaceydı. Onuştan bu saygı – halizdän candan gelän bir saygıdır, sanêrız.

Ne düşer sölemää gagauz dilindâ uroklar için şkolalarda – bu BÜÜK İŞ olacak. Herliim onu profanaşıyaya çevirmäsalar! Herliim genä başlamarsalar "sormaa analara-bobalara" da gagauz dilindâ şkolaları hem urokları duudurmadaan öldürmäsalar, ölä nicä oldu XX-ci üzyılın 60-cı yıllarında, ölä nicä oldu 80-ci yıllarında, ölä nicä oldu diil çoktan zamannarda.

Umut edriz, ani Gagauziya öndercilerindâ etecek akıl hem birlik, koşulmaa da omuz-omuza, gagauz uşaklarına gagauz dilindâ şkola hem uroklar baaşlamaa.

Todur ZANET, Gagauziya Milli Gimnanın avtoru.

MOLDOVADA ENİ TÜRKİYE BÜÜKELÇİSİ

2012-cü yılın başında Moldovaya eni Türkiye Bükkelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL geldi. Moldova Prezidentinâ güvnenik mektubunu (veritelynaya gramota) verdiktän sora Canabisi ofițial çalışmaya artık başlayacak.

Mehmet Selim KARTAL duudu İstanbulda 1958-ci yılın Kırım ayın 18-dä. Hep burada erkeklär için lişeyi başardı. Sora, 1980-ci yılda, Ankarada politika bilgileri fakultetını bitirdi. 1983-cü yıldan beeri Türkiye Dışışleri Bakannında çalışêr.

28 yılın içindâ Türkiyenin çeşitli diplomatiya misiyalarında işledi: Dou Berlin'dä (GDR), Mogodişo'da (Somali), Bonn'da (Germaniya), Trablus'ta (Liviya), Mostar'da (Bosniya hem Gerğogovina).

Dört yıl Germaniyanın Nürnberg kasabasında başkonsulosluk yaptı. Nedän sora, Ankaraya dönüp, Dışışleri Bakannında yurtdışı vatandaşlarla ilgili bölümdä iki yıl genel müdür yardımcısı işledi. Evli. İki oolu var.

Not. Bükkelçi Mehmet Selim KARTALAN "UŞAKLARIMIZA NASIL BİR GELECEK BRAKMAK İSTEERİZ" adlı reportajımızı 2-ci sayfada okuyun.

GENÄ JOŞKI OYNÊERLAR

Moldova Parlamentında kuvettä bulunan partiyaların Alyansı genä joşki oynamaa başladı: bu kerä Konstitütiyanın düştirmesinnän ilgili Referendum teklif ediler.

Bu teklif opozitşiyada bulunan Komunistlär partiyası tarafından, Parlamenta girmeyän başka partiyalar tarafından hem çeşitli politikacılar hem politologlar tarafından zakunun dışında olan bir teklif olarak kablediler.

Moldovada "Konstitütiyayı hem

Demokratiyayı korumak Komiteti" kuruldu. Komiteta politikacılar, politologlar, sıradan vatandaşlar girdilär.

Referenduma karşı Kişinevdä protest mitingları başladı artık. Taa ilk mitingta, ani oldu pazar günü Bük ayın 22-dä, mitingçılar açıkladılar, ani Alyans

lääzım kuvettän atılsın hem bildirdilär, ani mitinglar her pazar taa Çiçek ayın 29-dan olaceklar. Bezbelli şüpelere var, ani Alyans kuvettän atılmayacak.

Bu mitingın ardına, Komunistlär partiyası da bildirdi, ani insannarı protestlara kaldıracak.

Son alınan haberlerâ görä, sansın görüner, ani Alyansın Referendumdan çekilmä durumu var. Kim biler? Joşki o ölä bir iş: ya kalay tabanda, ya kalay topukta. Görecez.

YANGINI SÜNDÜRMÄÄ DEYNİ HALKIN KALKINMASINA SIRA GELMESİN

Gagauziyada üüredicilik sistemasının yangınından başlayan kavgalar Gagauziya İspolkomun hem GHTnın (Gagauziya Halk Topluşu) arasında açık cengä döndü. Eni 2012-ci yıl çeketti ondan, ani Gagauziyada şkolaların kapanmasınan ilgili bıldırdan çekilän kavgâ gittikçâ taa da pek körüklenmää başladı.

Bıldır ortaya çıktı o, ani başkanı kayıl olmuş Gagauziya şkolaların kapanmasına. Moldova Parlamentindâ nasaatında bu işi açıkladı Tatyana POTING, Moldova üüredicilik Bakanın yardımcısı. Canabisi söledi, ani "Bunda Gagauziya başkanının kayılı alındı", da urguladı, ani Gagauziya başkanı kayıl oldu Moldovada şkolaların kapanmasının ilgili pravitelstvonun reformasında Gagauziya da er alsın.

Biri-biri ardı açıklamalar yapıp, bu işlerâ karşı çıktılar Moldova Parlamentın deputatları İrina VLAH hem Oleg GARİZAN, GHT başı Anna HARLAMENKO, GHT başın yardımcısı Demyan KARASENİ, GHT deputatları İlya ÇOLAK, Sergey ZAHARİYA, İvan TOPAL, Valkaneş rayonun başı Sergey ÇERNEV hem başkaları.

Taa sora, Bük ayın 6-da, GHT, kendi toplantısında kabletti "381-XLII/IV"

nomerli KararI, angısına görä Gagauziya İspolkomunun «О финансировании некоторых учебных заведений» için 17.10.2011 yıldan "18/3" hem «О порядке исполнения постановления Исполкома Гагаузии» için 29.12.2011 yıldan "22/1" Kararlarını insanara hem Konstitütiyaya karşı gidän sayılêr.

Hep o günü GHT aldı Karar, ani Gagauziya İspolkomun predseatelin yardımcısını Nikolay STOYANOVu hem Gagauziyanın üüredicilik upravleniyanın başını Vera BALOVAyı iştan almaa.

Bu haberlär ortaya çıktı gibi Gagauziya İspolkomu GHTyı yalancı yaptı da üç gündän sora Gagauziya İspolkomun predseatelin birinci yardımcısı Valeriy YANİOGLU açıkladı, ani «Исполнительный комитет автономии намерен подготовить документ, запрещающий ликвидацию школ в Гагаузии».

Şindi bakın: ilktän şkolaların kapanması için kayılık vererlär, sora da bu işi zapa altına almaa deyni zakon kabledeceklär.

GHT İspolkomun bölä neetini şüpâ altına genä koydu. GHT başı yardımcısı Demyan KARASENİ kendi «ХРОНОЛОГИЯ ОЧЕРЕДНОГО ПИАР-ОБМАНА» yazısında urguladı: «с 9 января 2012 года появились робкие попытки сгладить конфликт фразами Исполком Гагаузии «законодательно запретит закрытие школ на территории Гагаузии» ... на территории Гагаузии уже несколько школ закрыты, последняя в с.Карболия. Кто и когда за это ответит?»

Buna cuvap vereräk Gagauziya İspolkomu Bük ayın 11-dä «О фальсификациях и нарушениях законодательства, допущенных руководством НСГ» adlı Açıklama yaptı: «Исполком осуждает такие действия части депутатского корпуса НСГ и предупреждает, что вся ответственность (Taa ötää 2-ci sayfada).

UŞAKLARIMIZA NASIL BİR GELECEK BRAKMAK İSTEERİZ

Todur ZANET – Paalı Bükkelçi Mehmet Selim KARTAL, Canabiniz ilk kerä bükkelçi olarak işä şekedersiniz. Çalışmanızı neden başlayacaksınız?

Mehmet Selim KARTAL – Moldova Prezidentinä güvennik mektubunu verecäm. Ondan sora vizitler başlayacak: bakannıklara, diplomat misiyalarına, başka kuruluşlara. Ama ilk kolaylıkta, belli ki, Gagauz Erinä gidecäm. Sora da en sıkı işlerä başlayacam: Moldovanın, Moldovanın bir payı olan

Gagauziyanın hem Türkiyenin arasında herbir uurda işbirliini kaavileştirmää, genişletmää, taa ilerä taşımää.

- **Türkiye-Moldova ilişkileri dediyän, vatandaşa deyni hemen ilk devlet arasında viza kaldırması ön plana çıkêr.**

- Bu uurda karşılıklı teklifler var. O teklifler incelenir. Sanêrim, ani en yakın zamanda bu konuda olumlu sonuç alacez. Çok faydalı bir iş olacak. Çünkü iki devletin arasında çok yıvın bir trafik var. Alınan haberler gösterir, ani Kişinevun aeroportundan gidän bütün yolcuların sayısına görä Türkiyeyä gidennär ikinci erdä bulunêrlar. Birinci erdä Rusiyaya gidennär. Bundan sora çok düşük sayıda yolcular İtaliyaya, başka Evropa devletlerinä gidennär.

- **Yaptınız ilk adımın birisi oldu artık. Bük ayın 3-dä Türkiye Respublikasının adından Canabiniz GHT Başına eni bir maşına başladınız.**

- Bu maşına GHT Başına diil. Türkiye Respublikası bu maşınayı Gagauziyanın Halk Topluşunun başkannına baışladı. GHT başına kim gelirsä o maşınayı kullancek.

- **Canabiniz Moldovanın hem Gagauziyanın en zor vakitlerinde**

çalışmaya başlêersınız. Kişinevda da, Komratta da politika çekişmeleri hem dokuşmakları durmamayca ortada var. Bunnarın çözmä yolunu nicä görersiniz?

- Gagauzlar bizim soydaşımız bir halk oldu için, her zaman için, onnarin en ii durumda bulunmalarını isteriz. Birlik beraberlik içinde olmalarını isteriz. Her aralarında çekişmeler olursa, aralarında bölünmekler olursa, bu bizi gücendirir.

- **Moldova baamsızlığını açıkladıktan sora, Gagauziyanın kurulma günündän beeri da Türkiye Respublikası burayı durmamayca yardımınar içersindä bulunêr.**

- Hepsı yardımınar halkın mutluluu, halkın yaşam standartlarına uygun olsun, o standartların arttırılması için yapıler. Ama o halk ta kendi-kendinä yardımınarını da kesmesin. Kendi ayakların üzerinde kaavi durmak için, yaşam standartlarını üselsin, ileri taşısın.

- **Moldovaylan ilişkileri ilerletmeye deyni nelär yapmaa düşünersiniz?**

- Moldovaylan ilişkilerimiz kayet ii, hiç bir sorunumuz yok. Moldovanın iç barışın korunması, raatlının korunması, Moldovanın taa ii gelecää saabi

olması bizim için çok önemli.

Siz bilersiniz, ani Türkiye Respublikasının kuruluşundan beeri, Atatürkün “Yurtta sulh, cihanda sulh”¹ printıptı var. Bu printıpa görä biz komşularımızda da politika problemleri olmasın isteriz. Ama komşularımızların da kendi komşularınnan sorun içinde olmasını istämeeriz. Bu gelecek için çok önemli.

Gelecää da bakarkana, geçmişteki annaşmazlıkların geeridä brakılması lääzım. Gelecek bakışınnan düşünmää lääzım. Biz uşaklarımıza, gençlerimize nasıl bir gelecek brakmak isteriz – onu düşünêrâk adınnamaa lääzım.

- **Bükkelçi olarak diil, bir insan Mehmet Selim KARTAL olarak, gagauz halkına özel sözünüz nedir?**

- Eni Yılın başında eni bir çalışmaya başladık. Onun için da eni yılda kendilerine mutluluklar dileerim. Hepsı geçän yıllardan eni yılın taa ii olmasını dilerim. Annaşmazlıkların içinä düşmedään, taa bük bir annayış birliinnän, ortak uurlar üzerinde birleşip, taa mutlu yaşamaklarını dilerim.

¹ “Yurtta sulh, cihanda sulh” - «В стране мир, в мире мир» (Mustafa Kemal ATATÜRK, 20.04.1931).

ÇİLLERİ GİBİ DAADÊRLAR

Diildi lääzım falcı olmaa, bilmää deyni ne olacak gagauz kulturasının o kıpımdan beeri, açan Gagauziyada “Gagauz-konfert” devlet kuruluşunu kurmaa karar alındı da, bir kombinätiya yapıp, Gagauz kulturasının kökünä bir nacak uruldu.

“AS” ozaman yazdıydı: “Kombinätiya belli, ama Gagauziyaya onun faydası şüpa altında. Bu kombinätiya sanki kimä fayda getirecek? Bunu en yakın zamanlarda üürenecez.”

Geçmedi yarım yıl da üürendik, ani Kombinätiya fayda getirdi Gagauz kulturasının duşmannara. “Gagauz-konfert” maanasınnan kapandı “Mihail ÇAKİR” adına teatru (Mihail ÇAKİR yılında!!! ya şinizmayı!!!), oyun ansamblleri hem duhovoy orkestralar yok edildiler, çok insannar işsiz kaldı. Bükünü gündä onnarın çoyuna Gagauziya bildirki borçlarını da ödemedi.

Teatruyu yok ederler diil onnar kim 1997-ci yılda onu kurdu, ama yok ederler onnar, kim gagauz kulturısından azetmeer. Gagauziya kultura upravleniyasının başı Evgeniya LÜLENOVA açıkladı, ani “bükünü gündä “Gagauz-konfert” için bücettü GHT para ayırmadı, bakmadaan ona, ani İspolkomun bütet proektunda bu vardı. Nekadar bän bilirim bu kolektivlar primariyalara verileceklêr”.

En kolay cuvap: kimsa kabaatlı! Bu türlü olêr ozaman, açan cuvapçıların bişey için cannarı yanmêr hem onnar bişeydän korkmêrlar.

Not. Son haberlerä görä “Mihail ÇAKİR” adına teatrunun kolektivında neet var çorbacıları suda vermää. Ama son yılların olayları gösterir, ani çorbacılar sudtan korkmêrlar.

“KOLADA” SÖLEMÄK YARIŞMASI

Bük ayın 10-da, Komrattaki “Vatizedici İoannın (İoann Predteçe)” Soborunda bükü klisä yortusunnan KOLADAYlan ilgili peet sölemesi hem türkü çalması yarışması oldu, angısı Komrat hem Kaul Episkopu ANATOLİYin kanadı altında Komrat primariyasının yardımınnan yapıldı. Yarışmada pay aldılar Komrattaki şkolaların hem lişeylerin üürencileri.

Peetleri hem türküleri üürenciler dört dildä sölediler: gagauzça, rusça, moldovanca hem bulgarca. O üzerä da, yarışmanın jürisi (Komrat hem Kaul Episkopu ANATOLİY, arhimandrid İlian, protoierey Födör (Roşka), protoierey Födör (Karabacak), Komrat primarin yardımıcısı Födör GAYDARCI) dillerä görä erleri payetti:

Gagauz dilindä:

1. Artöm NEYKOVÇEN (“G.GAYDARCI” lişeyi);

2. Olga BALABAN (“D.MAVRODİ” lişeyi);

3. Nikolay DOBROV (“G.GAYDARCI” lişeyi).

Rus dilindä:

1. Anastasiya ÜRAŞKO (“D.KARAÇOBAN” lişeyi);

2. Aleksandr TABAKARY (“G.GAYDARCI” lişeyi);

3. İvan KRAVTOV (“TRETAKOV” lişeyi).

Moldovan dilindä:

1. Nikolay POPOV (“G.GAYDARCI” lişeyi);

2. Alöna VASİLİOĞLU (“D.KARAÇOBAN” lişeyi);

3. Ruslan NAÇOĞLO (“TRETAKOV” lişeyi), hem İrina KUZNETOVA (“D.MAVRODİ” lişeyi).

Lişeylerin arasında erler payedildi:

1. “TRETAKOV” lişeyi;

2. Moldovan lişeyi;

3. “G.GAYDARCI” lişeyi.

Yarışmada en üüsek erleri alannara jüri tarafından gramota verildi. Yarışmanın kapanış sözündä Komrat hem Kaul Episkopu ANATOLİY şükür etti hepsinä kim bu konkursta pay aldı hem umut etti, ani bu yarışmalar, adetä dönüp, gelän yıllarda da yapılacaklar.

YANGINI SÜNDÜRMÄÄ DEYNİ HALKIN KALKINMASINA SIRA GELMESİN

(Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada).
ность за возможную дестабилизацию общественно-политической ситуации в регионе ложится на руководство Народного Собрания Гагаузии».

İspolkomun açıklamasının ardına hemen Bük ayın 12-dä GHT Açıklaması peydalandı neredä yazılı «6 января Народное Собрание Гагаузии приняло Закон «О бюджете на 2012 год» (в третьем чтении): «Тянуть

с принятием бюджета или не принимать его выгодно только Исполнительному комитету. Причин тому несколько. Ни одна статья бюджета в части здравоохранения, образования, культуры и других социальных направлений не изменена.

İspolkom Гагаузии пошел вабанк – им нужно удержаться, во что бы то ни стало у власти».

Kim doocu, kim yanniş hiç diil

belli. Sadä kavga gittikçä körüklener. Körükleyennär da belli.

Bu kavgayı durgutmaa lääzım. Sıra geldi iki taraf ta, İspolkom da, GHT da, kafaları durlayıp başlasınnar bu iştä yapılan yannişlıkları doorutmaa. Zerä doorutmarsalar, üüredicilik sistemasının hem Bütet yangınından başlayan kavga, Gagauziyamızı da çatır-çatır yakêr. Yangını sündürmää deyni halkın kalkınmasına sıra gelmesin.

BÜCET BUDANDI. PROGRAMALAR KAPANACEK MI?

Bük ayın 6-da GHT (Gagauziya Halk Topluşu) üçüncü okumakta kabretti "Gagauziyanın 2012-ci yıla büteti için" Zakonu. O zakona göre GRT (Gagauziya Radio Televizionu) cümne kompaniyasının büteti 150 bin leyä budandı (taa ileri Gagauziyanın Saymak Palatasının teklifinü göre GRTnin bütetindän taa 177,2 bin ley kesildi).

GHT deputatları bu budanan parayı verdiler özel televideniye kompaniyalarına: "Eni Ay" kompaniyasına 120 bin ley, "ATV" kompaniyasına – 30 bin ley.

Te ne açıkladı redaktiyamıza GRTnin presdateli Ekaterina JEKOVA: "GHT esaba almadı, ani Administrativ sudu, Komratın Apelatiya Palatası GRTdan 177,2 bin ley kesmä"

deyni Gagauziyanın Saymak Palatasının kararını yannış buldu. Bu parayı GRTya geeri kim çevirecek? Şindi da taa 150 bin ley bucumizdän kestiler... Bu işlar yapılar sade o iş için, ani GRT cümne kompaniyasının ilerlemesinä hem genişlenmesinä köstek koymaa deyni."

GRT cümne kompaniyasının büteti 150 bin leyä budandı için, kompaniya

kendi programaların çoynu kapatma kertiindä bulunêr.

GRTda çok meraklı programalar var (vardı?): «Лицом к региону», «Обсуждаем вместе», «Актуальный вопрос», «Наши консультации», «Прямая линия», «Kısdan», «Gün gündän», «Orta bakış», «Geceyâ karşı» hem başka.

O programaların angısını ilkin kapatacaklar?

Esaba alarak onu, ani bitki vakıtlar taa çok gagauzça programalar "Kısdan", "Gün gündän", "Geceyâ karşı" efirâ çıkmêrlar, peydalanêr şüpâ, ani budamak ilkin bu programalardan başlayacak.

"ACI PELİN BUCAKTA"

Bölâ ad koymuş kendi kiyadına yazıcı Vlad-Demir KARAGANÇU. Bu avtorun ikinci literatürâ kiyadı. İlk kiyadı "Sizi yazdım kalbimâ" çıktı 2010-cu yılda.

A-VI formatlı "ACI PELİN BUCAKTA" adlı kiyadın 164 sayfasında avtor annadêr o zorluklar için, angılarını geçirdiler gagauzlar Bucaan üülen tarafında XX-ci üzyılın 53-cü yılmadan. Kiyat yazılı gözâl gagauz dilinnän hem açıklêr avtorun kendi bakışını o uzak olaylara.

Nicâ açıkladı avtor kendisi kiyadın prezentaşiyasında, ani oldu Bük ayın 12-dä Kişinevün "M.ÇAKİR" adına bibliotekasında, bu kiyadın kahramannarın taa çoynu avtorun aylesi hem küülüleri.

Kiyadın janrasını var nicâ açıklamaa nicâ bir uzun annatma (povesty) janrası.

Vlad-Demir KARAGANÇU bildir-di, ani kiyat kendisinin parasınnan basılmış. Kiyadın tirajı – 300 taanâ.

PEET SEVENNERİ BİRERİ TOPLADI

Gagauziyanın "Meras" cümne topluluu kulturamızın ilerlemesindä eni bir adım yaptı. Bük ayın 22-dä Komrattaki "ATATÜRK" bibliotekasında gagauz peetini sevenneri birer topladı.

Toplantıda pay aldılar yazıcılar, resimciler, bilim hem din adamnari,

politikacılar, jurnalistler, iş adamnari. Toplantının musaafiri oldu poet Petri ÇEBOTAR.

"Meras" cümne topluluun kurucusu Güllü KARANFİL açıkladı, ani neettâ var bu türlü toplantıları iki ayda bir kerâ yapmaa.

Foto - Lüdmila KARAÇOBANın.

KENDİNÄ YABANCILAŞAN HIÇ BİR TOPLULUUN GELECEÄ YOKTUR

2012-ci yılın başında Moldovada bulundu türk yazıcısı, publiştisi, televizioncusu, TYB (Türkiye Yazarlar Birlii) Vakfı kurucular grupasının azası, eski TRT genel müdür yardımcısı Muhsin METE. Nekadar meraklı olduunu bir insan, siz aşadaki konuşmadan annarsınız. Ama ilktän birkaç laf Canabisinin yaşaması için yazmaa isteeri.

Muhsin METE 1949 yılın duuması. Ankara Universitetün politika fakultetinde basın hem yayın zanaatına üürenmiş. Universitetän sora üç yıl bankada işlemiş. Sora da, konkursa görâ, TRTYa (Türkiye Radio Televizionu) geçip, orada 32 yıl çalışmış. Başlayıp yapımcıdan, 7 yıl belgesel programalar müdürlüü, 12 yıl plannama müdürlüü yapıp, son 2,5 yılda TRT genel müdür yardımcısı olarak çalışmış. TYB azası (1980 y.). Evli. İki uşaa var – bir kızı hem bir çocu.

Todur ZANET – Moldovaya, Gagauziyaya hoş geldiniz.

Muhsin METE – Hoş bulduk.

- Canabiniz bunca yıl TRTda çalıştınız. Siz TRTYa geldiiniz zaman TRT niceydi, ayrıldınız zaman nesoydu?

- TRT 1927 yılında radio yayınına başlamış. 1964-cü yılda Türkiye Radio Televizion kuruluşu adını almış. 1968-ci yılda da televideniye yayınına başlamış. Benim "EKKRANIN GÜSÜNÄ KAPILMADAAN" adlı bir kiyadım var. Orada TRTYa bakışlarımı açıklêrim.

- Tenzura vardı mı?

- Tenzura vardı hem her zaman olmuştur. Bu gün taa gevşektir. Benim vakıdımda sıkı bir tenzura vardı. Ama buna bakmadaan, sizin bir sözünüz varsa – onu söyleyirsiniz durumu da var.

- Elbetki. Bän televideniya da hem radioda "Bucaan dalgasında" kolverimneri yaparkana "avtonomiya" lafı zapa altındaydı. Bän "bizim da devletlää dooruluumuz var", "bizim da memleketimiz olsun" gibi cümlenleri kullanıp, istediimi halkıma sölärdim. Ama tenzura beni iç kontrolä üretti.

- Dooru yayıncılık biraz bölâdir. Hiç bir tenzura olmasa, sizi serbest braksalar, siz genâ dâ, istâr-istemâz, kendinizi kontrol edersiniz. Can gibi, esap gibi bişey var. Onnar sizâ tenzura yapêr.

- Ama cansızlar hem esapsızlar jurnalistlii yaparsalar, ozaman ne kadar zarar olêr!?

- Ozaman devlet tarafından tenzuraya sıra gelir. İnsannar kendilerine tenzura yapsalar, sorumluluk saabileri olsalar, bütün bu mekanizmalara lâazımlık kalmaz. İnsan Allaha yınanarsa, Onun önündä esabi nicâ verecek düşünür. Dinsiz sa – ozaman her bir yalanı yazar, her bir kötülüü yapar.

- Kayılıım, çünkü Moldovada da, Gagauziyada da bu ters kalıplara uyan çok dinsiz gazetacı var. İç tenzuramızdan Moldovaya hem Gagauziyaya bir bakış atarsınız mı?

- Bunu yapmaa deyni ilkin bir açıklama lâazım: bän eski Sovet Soşialist Respublikaları Birliindän kopan başka respublikaları da gördüm. Sizde hepsinizdä temel problema şu – haliz bir olgun baamsızlık bu devletlerdä görünmeer. Sözdä baamsız olsalar da – kendilerini önetmeerler. Ekonomikalar ii durumda diil, onun çarklarını döndürmeerler.

- Bilmeirim nicâ başka devletler, ama Moldova taa çok veresiyâ yaşêr – dış kreditleer alıp, geleceä düşünmeyip, o geleceä yok ederler.

- Dooru. Sovet Sistemasında ekonomika bir integratiya sistemasında çalışardı – birerdän alıp, başka erdä kullanardı. Şindi bu yok. Bu sistema bozulunca, bu devletler artık 20 yıl kendi ekonomikalarına saabi çikamêrlar.

Politikada da, eski kadrolar kuvettâ taa kaldıkları için, eni bir politika modelli, demokratika önetimi

oluşturamêrlar. Çünkü demokrasiya – o bir kultura. Onu etiştirmää lâazım.

- Bekim dış köstekler istemeerler eni baamsız devletler taa tez demokratiyaya kauşunur?

- Bu da var. Çünkü üçüncü kuvetlerin bunu istememesi gösterer, ani ortada paylaşacak bişey var. O paylaşmaya kendileri da el koymaa çalışêrlar.

Ama dünnä erindä durmêr. Mediyanın yardımınan, başka erlerä kendileri gidip, vatandaş başka yaşantıyı da görer. O yaşantıyı burada da kurmaa isteeri. Ama kendi paalılıklarını da unutmayasınız lâazım.

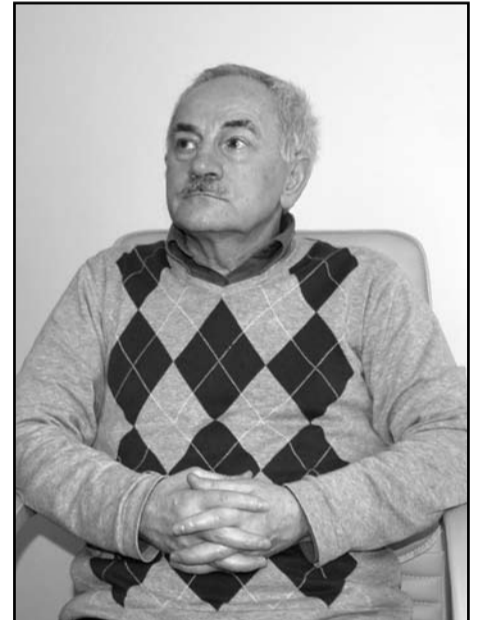
- Sizincä Moldovada en büyük problema angısı?

- Bir batılı gibi yaşamaa deyni moldovalıların kendi köklerinden kopmak arzuları var. Bunun tablosunu her bir super-markettâ görersiniz. Ama ölä yaşamaa deyni okadaradan mal saabisii diilsiniz. Bunu yapmayınız. Çünkü bunu kendinä yabancılaşma olarak görêbiliriz. Kendinä yabancılaşan hiç bir toplumun geleceä yoktur.

- Bu problema Gagauziyada da var mı?

- Gagauziyada problema Moldovadan taa büyük. Çünkü orada, Gagauziya sınırına girdiiniz zaman, şunu duyêrsınız: taa büyük yoksulluk, yolları hem binaları taa bakımsız. Kendi ayakları üstündä durması için taa güç bir önetim görersiniz. Sovet rejimindän da orada çok bişey kalmamış.

- Sizincä, Gagauziyayı ayakta tutabilir?

- Gagauziyayı ayakta tutacak iş – dil, gagauz türkçesi. Bän o annamda da orada büyük bir erazion durumunu gördüm. Gagauziyada gagauz türkçesi okadar geçerli bir dil diil. Hererdä yazılar rusça, aralarında rusça lafederler. Gazetalar, radio hem televideniye yayınına rusça. GRT, tıpkı bir Balkan devletindä gibi, sınırlı saat türkçâ yayın yapêr. Bunnarlan bir toplum kendi dilini sürdürämâz. Gagauziya toplumu dil hem din baalarinnan ayakta kalacak. Dildä – Türkiye türkçesinnän dil birliindä kalaceksa kalacak.

- Bundan kaarâ gagauzlara, Gagauziya öndercilerine başka bişey işittirmää isteersiniz mi?

- Bundan kaarâ, siz kendi kulturınıza, istoriyanıza, adetlerinizä, gagauzluk varlına saabi çikmarsanız, sizâ başka bişey yapılacak kalmêr. Muzeylerinizdä korunmuş varlınızı yaşamanıza geçirmeniz lâazım. Bunu yapmarsanız – kayıpsınız.

- Saa olun!

- Saa olun siz da. Eni yılınız hem din yortularınız kutluca olsun!

“Mihail ÇAKİR – GAGAUZ HALKIN BÜÜK RUH LİDERİ”

Geçän 2011-ci yıl Gagauziyada Ay boba Mihail ÇAKİR hem bilim adamı Mihail Petroviç GUBOGLU adına geçirildi.

Valkaneş “DOLJNENKO” adına teoretik lişeyin ürencileri bütün ürenmāk yılın içindā pay aldılar kalem denemelerindā hem resim konkursunda, neredā gösterdilər kendi yaratıcılığını, becerikliğini. Ayrıca klas öndercilerin maasuz urokları ilgiliydilər Ay boba M.ÇAKİRin adınan. Yılın bitkisindā dā, Kırım ayın 22-dā, Valkaneş “DOLJNENKO” adına teoretik lişeyindā geçti literatūra avşamı: “Mihail ÇAKİR – gagauz halkın büyük ruh lideri.”

Literatūra avşamına katıldılar 7-10 klaslardan ürenciler. Avşam başladı çan ötmesindān hem Saabinin Duasını okumasından. Ürenciler annatılar, neredān çekiler M. ÇAKİRin soyu, onun duuma erleri için, ürenmesi hem çalışmaları için.

Çalıştılar göstermāa musaafirlerā M. ÇAKİRi diil sade nicā bir ruh liderini, aydınadıcıyı, ama ürediciyi, etnografi, araştırmacıyı, bilim adamını, çalışkan hem bütün ürektān sevān kendi halkını, Vatanını, dilini, dinini.

Literatūra avşamında annadıldı, ani “bitki yıllar ona zordu gezmāa. Hasta ayaklarlan o gelārdi tipografıyaya bölā laflarlan: “Hadiyin bişey benim gagauzlarımā tiparlayalım.” İnsannar şaşardılar onun çalışkannıma, yorulmaz zaametınā. Hep sorardılar: “Siz yorulmadınız mı?” Onda bir cuvaptı: “Bu toprakta beni sadece iş tutēr!”

Olā da vardı. O, nicā bir şılayan fener, bizim halkımızı karannıktan çıkarıp, aydınattı yolumuzu.

Literatūra avşamı başarılı ürencilerin yaratmalarınan, angılarında onnar çalıştılar koymaa kantara M.ÇAKİRin paalılığını gagauz halkına deyni.

Biz urgulēerız, ani “...Bu dūnnedā sayılēr, o insan ölümsüz, angısını unutmēerlar, anērlar, onun adı her zaman halkın sözündā. Kār Ay boba Mihail ÇAKİR da ömür boyunca kalacak herbir gagauzun canında, aklısında, fikirindā. Büünnān bütün biz kayıp olmadık, nicā halk. Var kendi milletlik ruhumuz, annayışımız. Bizim yok hakımız unutmaa sizi, çünkü ozaman biz kaybederiz kendi dilimizi.”

Dora Panteleevna ONOFREY,
“DOLJNENKO” adına teoretik lişeyin gagauz dilindā üredicisi.

BAŞSAĞLIĞI

Ana Sözü Gazetesi Baş Redaktörü

Todur ZANET'in Kıymetli Babası

Sayın İvan Födoroïç ZANET'in

Vefatını Üzülerek Öğrenmiş Bulunmaktayız.

Zanet Ailesine ve Yakınlarına Başsağlığı Dileriz.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı

TİKA

Uniunea Scriitorilor din Moldova este alături de scriitorul Todur Zanet în greua încercare pricinuită de decesul tatălui său
IVAN

Dumnezeu să-l odihnească în pace cu dreptii.

Saykideğer Todur bey! Atanızın ölüm xeberine üzüldüm. Ne yazık ki, sene bayram tebriki göndermeli olduğum bir zamanda huzun ve keder dolu bash sağlığı mektubu göndermeli oluram. Allah babanıza rehmet etsin!

Ali Shamil, Azerbaycan
Milli Elmler Akademiyası Folklor Enstitüsü.

Todur ZANETin BOBASİ RAAMETLİ OLDU

Kırım ayın 28-dā “Ana Sözü” gazetasının baş redaktörün Todur ZANETin bobası İvan Födoroïç ZANET (26.03.1928 – 28.12.2011) raametli oldu.

Topracı ilin olsun. Allaa onu yanına kabletsin.

“Ana Sözü” gazetasının baş redaktörünün Todur ZANETin paalı bobasının

İvan Födoroïç ZANETin raametli olması sebepinnān, Canabisinā can acımızı bildireriz.

Bileriz kahırınız hem acınız büyük hem aar. Onnarı sizinnān paylaşēerız. Bobanızın topracı ilin olsun! Allaa onu kendi saa tarafına kabletsin!

“Ana Sözü” redaktıyası.

Todurcum, Allaa raamet etsin senin paalı bobacını İvan Födoroïçi. Seni dūnneya getirān, ayaa kaldıran, yola koyan bu büyük adam raametli olsun hem bu dūnnedā adı unudulmasın.

Yaptı iliklerinā, çalışmalarına görā Gök padişaalında eri geçsin. Allaa prost etsin onun günahlarını. Yakınlarına Allahtan sabur hem dayanmak bu büyük kahıra.

Lüba ÇİMPOEŞ

Sevgili kardeşim Zanet paalı babanın vefatına çok üzüldüm başın sağolsun. Allah babana rahmet etsin, hepsinize sabırlar versi.

Aziz BAYRAK,
İsparta/TÜRKİYE

MAËSTRO ARAMIZDAN GİTTİ

Bük ayın 20-dā, Komratta saat 15-30 raametli oldu anılmış gagauz resimcisi Pötr Nikolaeviç VLAH.

maa deyni, o sattı kendi yaratmak masterskayasını.

Pötr Nikolaeviç VLAH 1982-ci yıldan beeri Gagauz devletliin temelindā durardı. Her zaman büyük politika aktivlii gösterārdi. Gagauz halkın herbir syezdında pay aldı.

O ilk Gagauz Bayraanın (Canavar Kafalı horozçuklan donaklı bayrak) avtorlarından birisi. O bayraa gagauzlar seftā kaldırdılar Komratta, sanktiyasız mitingta, 1989-cu yılın Canavar ayın 29-da.

Pötr Nikolaeviç VLAH duudu 1945-ci yılın Baba Marta ayın 18-dā Komratta.

1965-ci yılda başardı 1-ci Komrat şkolasını.

1969-da bitirdi “İ. Repin” adına Kişinev resimcilik uçilişcasını.

1970-cı yıldan beeri çeşitli erli hem halklararası sergilerdā pay aldı.

1977-ci yılda Sovetlär Birlii halk yaratmaları Festivalindā 1-ci erin Diplomuunu hem laureat medalisini kabletti.

1980-ci yılda “İ. Födorov” adına Lyvov poligrafika institutun

resimcilik-grafika bölümünü başardı.

1980-ci yılda Sovetlär Birlii hem Moldovanın resimcilär Birliin azası oldu.

1996-cı yılda kendi grafika hem exlibris resimnerin kiyadını çıkarıdı.

1997-ci yılda “Gagauziya kulturasına yardımcı akıntısı” derneeni kurdu.

1998-ci yılda Komrat devlet universitetında tipardan çıktı kiyat “П.Влах. Библиографический указатель”.

1999-cu yılda Komrat kasabasının şanı vatandaş oldu.

2003-cü yılda tiparlandı Petr VLAHın üç dilli (gagauzça, rusça, anglyica) kiyadı “SUSAK taa dūnnāa kurulmasından” («CYCAK с сотворения мира», “SUSAK from creating of the world”).

Kendi çalışmalarınan Pötr Nikolaeviç VLAH kaldırdı gagauzların yaratmalarını dūnnāa uuruna.

Topracı ilin olsun, Maëstro!

Resimcinin dostları hem
“Ana Sözü” gazetasının redaktıyası.

Pötr Nikolaeviç VLAH
(18.03.1945 – 20.01.2012)

Pötr Nikolaeviç VLAH aramızdan gitti yavaşıcık, birisinnān çekimeyip, birisini gücendirmeyip, birisinā kötü laf sölmeyip, birisini azarlamayıp.

Fıkaarlık içindā, ama hodulluklan gitti.

Son yıllarıda o yaşadı sadā o pensiyacaa, ani çalışmasınan kazandı. Kvartıracı 15 yıldan zeedā yısıdılmazdı. Ona ekmāā dā para etişmārdi. Sadā var nicā şaşmaa ona, nicā saburlan o dayanardı bu yoksullaa.

Yaratmaları için kiyadını çıkar-

“ANA SÖZÜ”

Gagauz dilindā gazeta

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindā basılēr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 4604.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:

RM – 2028, Moldova, Kişinēu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

BÜCET İÇİN KİYAMET

KABLETTİK, KABLETTİK, KABLEDÄMEDİK...

Büyük ayın 6-da GHT kabletti "Gagauziyanın 2012-ci yıla büteti için" Zakonu. Ama Gagauziyanın İspolkomu bunun kayıl olmadığı, kabaatlı bulup GHT'yi, ani büteti kabletmää deyni eterli oy etişmemiş. GHT da bu kabaatlan kayıl olmadı.

Konuyulan ilgili iki taraf ta çeşitli danışmalar hem açıklamalar yaptılar. Ama son-sonunda, "yımırta tokada geldiynän", hepsi kayıl oldu onunnan, ani "Gagauziyanın 2012-ci yıla büteti için" Zakonunu enidän läazım kabletmää.

**KABLETTİLÄR!
KABLETMEDİLÄR?**

Küçük ayın 8-dä GHT'nin (Gagauziya Halk Topluşu) 45-ci toplantısında "Gagauziyanın 2012-ci yıla büteti için" Zakonun kabledilmesini genä gündük işinä koyuldu. Da bu Zakonun dolayında kızgın tartışmalar başladı. GHT deputatları bir ortak fikirä gelämärdilər: "Gagauziyanın 2012-ci yıla büteti için" angı Zakonun proektini incelemää GHT'nin hazırladını mı, osa İspolkomun hazırladını mı?

Son-sonunda GHT'nin hazırladını temel olarak aldılar hem incelemelerden sora, 17 oylan kablettilər. Nedän sora, deputat İlya ÇOLAK'ın teklifinä görä, GHT toplantısı çalışmasına bir ara verdi. Bu arada Gagauziya başkanına teklif edildi "Gagauziyanın 2012-ci yıla büteti için" Zakonu imzalamaa. Ama...

GHT toplantısından sora, Gagauziya İspolkomun presedatelinin birinci yardımcısı Valeriy YANİOĞLU açıkladı, ani sayêr ki başkan var nicä genä bu zakonu imzalamasın. Çünkü ikinci kerä Zakon läazımmış kabledilsin deputatların 2/3 sayısının.

GENÄ KAVGA. KİM ENSEYECEK: GHT MI, İSPOLKOM?

Hemen Küçük ayın 8-dän sora, Gagauziya İspolkomun hem başkanın saytları bildirildiler, ani Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL'ın neetindä var GHT'yi daatmaa.

Açıklandı, ani başkan bu uurda GHT deputatlarının, primarlar hem cümne insannan konsultaçıyaya geçmiş. Bildirildi, ani GHT'yi daatmaa sebepi Gagauziyanın temel Kanonun 68-ci statyasına dayanêr da, Gagauziya başkanın bakışına görä, GHT'yi var nicä daatmaa çünkü GHT avtonomiyanın bütetini kabletmedi.

Buna karşı GHT başı Anna HARLAMENKO açıkladı, ani "Gagauziya başkanı yok nicä GHT'yi daatsın, zerä Gagauziyanın temel Kanonun 68-ci statyasına görä, GHT'yi var nicä daat-

(Sonu 2-ci sayfada).

GHT DELEGAÇIYASININ TÜRKİYEYÄ VİZİTİ

GHT (Gagauziya Halk Topluşu) haberledi, ani Büyük ayın son aftasında, Türkiye Respublikasının Büyük Meclisi (Parlament) teklifinä görä, GHT delegaçıyası Türkiyeyâ ofițial bir vizit yaptı. Vizit Moldova Türkiye Bükkelçilii kanadı altında oldu.

Programaya görä, GHT delegaçıyası bir vizitin içindä buluştu Türkiye Prezidenti Abdullah GÜLLän, Türkiye Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞAN'ın hem Türkiye Respublikasının Büyük Meclisi Başkanı Cemil ÇİÇEK'ın.

Gagauziyeyä bir vizit yapmaa deyni Türkiye Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞAN kabletti GHT Başı Anna HARLAMENKO'nun teklifini. Vizitin Hederlez-Kiriz ayları içersindä yapılması neetä koyuldu.

Türkiye Respublikasının Büyük Meclisindä GHT delegaçıyasını ofițial olarak Meclis Başkan yardımcısı Meral AKŞENER hanım efendi kabletti. Bundan kaarä Türkiye Respublikasının Büyük Meclisin dışişleri, ekolojiya hem küü çorbacılıkları komisiyalarında karşılıklı konuşmalar yapıldı. Meclisin Moldova-Türkiye dostluk komitetinde (Başkan Yüksel ÖZDEN) iki taraflı işbirlii annaşması imzalandı.

GHT delegaçıyası vizitler hem buluşmalar yaptılar TİKA (Türk İşbirlii hem Koordinacıya Agenstvo-su) Başkannına, TOBBa (Türkiye Odalar hem Borsalar Birlii), DEİKä (Dış Ekonomika İlişkilär Kurulu), TUSKONa (Türkiye İşadamları hem Sanayiciler Konfederacıyası), TRTYa (Türkiye Radyo Televizyon Kurumu).

(Sonu 2-ci sayfada).

SAYIN BÜÜKELÇİ, GAGAUZİYAYA SEFAA GELDİNİZ!

Küçük ayın 9-da Moldovada Türkiye Bükkelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL sefaa tanışmak vizitini Gagauziyaya yaptı. Vizit programasına görä o buluştu Gagauziyanın öndercilerinnän, Komrat hem Çadır kasabaların primarlarinnan hem tanıştı Komrat "ATATÜRK" bibliotekasının.

Türkiye Bükkelçisini sayın Mehmet Selim KARTAL Gagauziya Başkanlık binasının eşiklerindä, adeta görä, tuz-ekmeklän karşıladılar Gagauziya Başkanı Mihail FORMUZAL hem İspolkom azaları. Ofițial karşılamaktan sora, ikili konuşmalar Başkanlık binasında ilerlediler. Burada Türkiye Bükkelçisi baaşladı sakatlara deyni dört kendisi tukurlanan kaläska. Bu kaläskalar Komrat, Çadır hem Valkaneş rayonlarının arasında paylaşılacak.

Türkiye Bükkelçisi vizit çerçevesindä

buluştu GHT Prezidiumun azalarinnan da. Burada sölendi, ani Türkiye Respublikası çok yardımnar yapêr Gagauziyanın soțial-ekonomika hem kultura durumu ilerlesin deyni. Urgulandı, ani GHT her zaman hazır zakon kolaylıkları göstermää Gagauziyada yatırım yapan Türk iş adamlarına.

GHT Başı Anna HARLAMENKO hem GHT Prezidiumun azaları teşekkür ettilär sayın Mehmet Selim

KARTALa, ani Moldovada Türkiye Bükkelçilii bu yılın Büyük ayında GHT delegaçıyasının Türkiyeyâ ofițial vizitini ölä üüsek uurda hazırladı.

(Sonu 2-ci sayfada).

TİKA BAŞKANI Dr. Serdar ÇAM GAGAUZİYADA

Küçük ayın 23-dä TİKA (Türk İşbirlii hem Koordinacıya Agenstvo-su Başkan-nu) Başkan sayın Dr. Serdar ÇAM ofițial bir vizitlan Gagauziyaya geldi. Vizit zamanında TİKA Başkanın barabar Gagauziyada bulundular Moldovada Türkiye Bükkelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL, Kişinev TİKA ofisin koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU hem onun yardımcısı Tarık METE.

Ofițial vizit başladı Gagauziya Halk Topluşundan, neredä büyük musaafirle-

ri karşıladı GHT Başı Anna HARLAMENKO, onu birinci yardımcısı Demyan KARASENİ, GHT Prezidiumun azaları.

Bu buluşmadan sora Bükük musaafirler Buluşmalar Gagauziya Baş-

kanı Mihail FORMUZAL'ın hem Gagauziya İspolkomun azalarinnan.

İki buluşmada da Gagauziya öndercileri şükür ettilär TİKA Başkanına o yardımnar için, ani Türkiye Respublikası TİKA yolunna Gagauziyaya yapêr hem konuşuldu o proektler için, angıları taa ileri dooru var nicä ömürä geçirilsin. Söz gider su, saalık hem başka cümneyä önemli konular için.

Vizit zamanında sayın Dr. Serdar ÇAM tanıştı Komrat "ATATÜRK" bibliotekasının, ani TİKA'nın yardımınna kuruldu hem ilerleer. Burada büyük musaafirler tanıştılar tenelerden hem tohumnardan yapıli resimnerin sergisinnän hem bu resimnerin avtonun Mariya Vasilyevna DELİylän.

(Sonu 2-ci sayfada).

BÜCET İÇİN KIYAMET

(Çeketmesi 1-ci sayfada).

maa herliim GHT iki ayın içində bütet Zakonunu kabletmää istämärsä. Biz sa onu iki kerä kablettik: Bük ayın 6-da hem Küçük ayın 8-dä. Hem da başkan yok nicä GHTy daatsın o sebebä görä, ani GHT son çalışmak yılını başarêr da bu üzerä başkanda GHTy daatmaa hak yok... Mihail FORMUZALın yaptıkları gösterer, ani o, 2012-ci yılın bütetini imzalamayıp, genä isteer avtonomiya-da ortalı karıştırmää”.

Gagauziya İspolkomunda bildirdilər, ani GHTnın daadılması var nicä olsun o üzerä da, ani “GHT “Gagauziyanın 2012-ci yıla büteti için” Zakonunu Moldova hem Gagauziya zakonlarına uygun olarak kabletmedi”.

Gagauziyada genä kavga. Kim enseyecek belli diil: GHT mı, İspolkom mu? Ama bir iş açıktan açık: bu kavgalardan Gagauziya hem GAGAUZ halkı kaybeder. Beki etii artık!?

BÜCET GİTTİ, KAVGA BİTTİ.

Küçük ayın 12-dä Gagauziya başkanı imzaladı “Gagauziyanın 2012-ci

yıla büteti için” Zakonu.

Bütetin imzalanmasını hiç birisi beklemäzdi. Çünkü Gagauziyanın başkanı açıkladıydı, ani başladı konsultaşmaları GHTy daatmaa deyni. Bu çerçevədə o topladı Küçük ayın 12-dä Komratta Gagauziya küülerin primarlarını. Ama o toplantıya, primarlarından kaarä, geldilər GHT hem Moldova parlamentın deputatları, Gagauziyanın kurucuları, jurnalistlər. Zalda 100-dän zeedä insan toplandı.

İlktän Gagauziya başkanı istedi zaldan çıkmaa, ama toplanannar buna izin vermedilər. Birkaç saat kavga hem şamata içində çalışmadan sora, zalda bulunan insannarın baskısı altında, başkan kayıl oldu büteti imzalamaa, ona birkaç diıştırmäk yapıp.

GHT deputatlarınan konuyu inceleyip, o imzaladı “Gagauziyanın 2012-ci yıla büteti için” Zakonu. Şindi bütet ekonomika hem finans organlarına gitti. Birkaç günün içində Gagauziyanın bütet organlarında çalışan insannar: üredicilər, medişina, kultura hem uşak başçaların işçileri

hem başka zaametçilər zarplataları kabledeceklär.

BÜCET TAMAM. KAVGA İLERİ!

Küçük ayın 17-dä, GHT maasuz bir toplantıda “Gagauziyanın 2012-ci yıla büteti için” Zakonuna son diıştirilmekleri kabletti. Şindän sora 2012 yılın büteti tamam. Diıştirilmeklerin taa çoyu Gagauziyanın Rezerva fondununnan ilgiliydilər. Gagauziyanın 2012-ci yıla Rezerva fondu için 2 421 700 ley ayırıldı. O para, Gagauziya başkanı teklifinä görä, İspolkom hem GHT arasında bölündü: 968 700 ley İspolkoma, 1 453 000 ley da GHTya.

Geçän yılın Bütetindän kalan 8 873 800 ley da enidän payedildi: 1 777 700 ley zarplata borçlarını kapatmaa, 7 096 100 ley küülerin şkolalarına yardım için primariyalara verildi. Bundan kaarä işsiz kalannara kompenşaşiyalar için parlar da ayırıldı.

Bunnan bütet konusu kapandı. Ama İspolkom hem GHT arasında kavga genä kızışêr. Bu kerä Rezerva fondun payedilmesi dolayında. Ama bu artık başka bir tema.

Todur ZANET.

“Bän dilerim gagauz hem Gagauziya halkına birlik hem cümnenin konsolidaşmasını. Aralarında birlik hem girginnik olsun, vermesinnär kolaylık herbir dolandırıcı aldatsın onları hem çetinniklän kendi haklarını korusunnar. Bän pek isteerim, ani Gagauziyada hepsi vatandaşlar hem kuvettü bulunannar, bakmadaan üüseklik erlerine, zakonnarın normalarına uysunnar. Bän isteerim, ani peydalanın duruma bakmadaan, Gagauziyanın herbir küüyündä olsun kolaylık lişey uurunda üürenmäk kabletmää. Bän isteerim, ani Gagauziyada eni iş erleri açılınsın, hem da genç evlatboyların Gagauziyadan akıntısı durgunsun.”

İvan BURGUCU,

Gagauz Respublikasının kurucusu.

ŞKOLALARI KAPAYIP İSTREBİTEL ALACEKLAR

Siz şaşaceynız, ama Moldovada okadar çok para var, ani o parayı yok nereyi harcamaa.

En aazdan bu fikir insanda peydalanêr, açan o işider, ani Moldova Parlamenti hazır harcamaa 240 milyon

dolar (sanêrsınız şkolalara mı, osa saalık korumak için mi? Yanlêrsınız!!!) 8 asker uça hem 8 asker vertolötu satın almaa deyni. Bu belli oldu Küçük ayın 17-dä, açan parlament ilk okumakta bölä bir Zakonun proekti için el kaldırdı. El kaldıranınar “inanêrlar”, ani bu uçaklar hem vertolörlar koruyaceymışlar Moldovayı yabancı eraplannardan.

Aklınıza getireriz, ani diil çoktan Moldovada kuvettä bulannar aalaşardılar, ani buçettä para etişmeer da şkolaları kapamaa (optimizaşiya!) läüzüm. Şindi da onnar hazır bulmaa para istrebirel uçakları için. Nicä deerlär Adestä: “Oy, güldürmeyin beni!” Gagauzlarda sa deerlär: “Bal satan parmaanı da yalêr!”

Mitingçılar kabaatlı bulêrlar Alyansı onda, ani Alyans kuvedä uzurpaşiya

ALYANSA KARŞI MİTINGLAR

Küçük ayın 1-dä Moldovanın komunistlər partiyası başlattı kuvettä bulunan Alyansa karşı protest mitinglarını. Mitingların oldu hem olêrlar Komratta, Çadırda, Valkaneştä hem Gagauziyanın may hepsi küülerindä.

yaptı hem halka karşı antisotial politikası götürer. Mitinglara katılannar verdilər Gagauziya İspolkomuna ki-yatta yazılı kendi tekliflerini.

Tekliflerin birisi: Gagauziyadakuvettä bulunannar mitingçılarnın isteşilerindän yanısırsın, da omuz-omuzla çalışsın-

nar Alyansı kuvettän almaa deyni.

Not. Bu türlü mitinglar her afta yapırlar kuvettä bulunan Alyansa karşı Moldovanın may herbir regionunda. Bundan kaarä her cumêrtesi hem pazar mitinglar yapırlar Kişinevün baş meydanında.

KDU 21-ci YILINI TAMAMNADI

1991-ci yılın Küçük ayın 11-dä, Bütürusiya üredicilik Fondunun hem Komrat İspolkomunun ortak kararına görä, Komratta Gagauz Milli Universiteti kuruldu.

Erleştü universitet ozamankı komunist partiyasının binasında. Dörtbuçuk aydan sora, 1991-ci yılın Harman ayın 1-dä, Moldova Pravitelstvosunun kararınan Universitet Komrat Devlet Universitetina (KDU) çevirildi.

KDUnun 21-ci yıldönümünä karşı, Küçük ayın 10-da, universitetta kutlama meropriyatıyaları geçti, angılarında, KDU zaametçilerindän kaarä, pay aldı-

lar Türkiye Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL, Azerbaycan Bükkelçisi Namik ALİEV, Moldova Parlamenti deputatları İrina VLAH hem Pötr VLAH.

Kutlamaların ofişial payında konuşmalar oldu hem kafedra başlarına diplomalar verildi. Bundan kaarä, Evroaziya Univrsitetlar birlii Başkanına Mustafa AYDINa KDU şanı profesoru adı verildi.

Kutlama meropriyatılarnın çerçevesindä KDUDA “Bilim. Kultura. Üredicilik” aldı bilim-praktika konferenşiyası oldu.

TİKA BAŞKANI Dr. Serdar ÇAM GAGAUZİYADA

(Çeketmesi 1-ci sayfada).

TİKA Başkanı sayın Dr. Serdar ÇAM hem Türkiye Bükkelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL bu serginin şan tefterinä sergiylän ilgili yazılarını yazdılar. Bundan kaarä sayın Dr. Serdar ÇAM, kendi kolektiyasına deyni birkaç resimi satın aldı.

Hep vizit çerçevesindä bük müsaafirlär Komradın yaşlılar Evinä bir vizit yaptılar hem orayı kendi baaşşlarını baaşladılar.

TİKA BAŞKANI Dr. Serdar ÇAM “ANA SÖZÜ”nä AÇIKLAMASI:

“Bizim yapmak istediimiz şey, burda insannarımızın, kardaşlarımızın, soydaşlarımızın, kendi ayakları üzerindä durup, kalkınmalarına

yardımcı olmaa. Sonuçta herbir yatırım – insanımızdır. Bu ülkemiz için da geçerli, bütün türklär için hem türk dünnäsi için da geçerli. Güçlü, kuvetli, gelecää güvännän bakabilecek türk insanın etişmesi için önemli adımnar yapmamız läüzüm. Belliki kaynaklar sınırlı, ama läüzümlükler hem istemeklär sınırsız. Bu dengeyi saalık şekildä yapabilirsek, ozaman başarılı olabiliriz”.

SAYIN BÜÜKELÇİ, GAGAUZİYAYA SEFAA GELDİNİZ!

(Çeketmesi 1-ci sayfada).

Türkiye Bükkelçisinin taa bir önemli buluşması oldu Komrat primariyasında: Komrat primarı Nikolay DUDOGLUylan hem Çadır primarı Georgi ORMANCIylan.

Hepsi ofişial buluşmalarda hem konuşmalarda iki taraf ta urguladı, ani bükünkü günädän Türkiye Respublikasının yardımınan Gagauziyada çeşitli proektlar yapılr hem Türkiyedän irmi yıl boyunca yardımınar geler.

Sayın Mehmet Selim KARTAL urguladı, ani Bükkelçi olarak o çalışacak, ani bu yardımınar, proektlar ileri dooru da ilerlesin hem genişlensin.

GHT DELEGAŞİYASININ TÜRKİYEYÄ VİZİTİ

(Çeketmesi 1-ci sayfada).

Bu buluşmalarda GHTnın tarafından hazırlanan ekonomika, sotial, kultura hem parlamentlar arası işbirlii paketlär teklifleri incelendi.

Ayrıca GHT delegaşiyası bulundu Moldovanın Ankara bükkelçiliindä hem İstanbul konsultstvosunda.

Moldovaya döndüktän sora, GHT delegaşiyası, Bük ayın 29-da Kişinevda buluştu Moldova Parlamenti Başkanı hem geçici Prezidentınnan Marian LUPUylan. Buluşmakta GHT delegaşiyasının Türkiye buluşmaları incelendi.

“Bir damar koparttılar canımdan ellerin...”

Alöna ERGOGLO, duudu 1971-ci yılda Çadır rayonun Baurcu küüyündä. Büün da orada yaşêêr. İşleer üüredici. Yazêr peet gagauzça hem rusça. Pek sever talantlı hem açık ürekli insanları.

SANA KÜÜYÜM,
PAALI BAURÇUM!
Akêr sular derelerdä,
Yaamur yayêr,
İlkyaz açan, te bu erdü,
Bir küü açêr.
Ona seftü uzak erdän
Geldi dedäm.
Onun, işçi açları
Bizä, dikti bu açları.
Olsun taazü ilin soluk,
Olsun sular bizdä duruk,
Hem çimennâr eşil dursun
Hem bu erdü, bir küü olsun.
Bilärdi mi o gagauz oolu
Kim işletti Bucaa yolu,
Ani köklür da olacek derin,
Hem gagauz dili metin.
Bilärdilär mi ozaman onnar
O ürektän kaavi cannar,
Ani geçecek 200 yıl,
Da hepsi olacek mayıl,
Nesoy gagauzlar çemrek
Hem var kimdän almaa örnek!
Bir aydinnık ondan oldu,
Kim bu küüyü temel koydu,
Kimdän örnek alêrız biz,
Nesoy brakmaa lüüzümdür iz.
O iz, derin, hem var adı,
Diveçlerä bu Baurçu kaldı,
Ondan, kim dinmedi yolda
Adı hem yoktur yazıda.
Kim saymadı zaametini,
Da suvayıp ennerini,
Kim burada kazdı pınar,
Heptändir Allahtan cannar.
İltmää isteirim başımı
Küüyüm, senin büün yaşımı
Kutlêr yaşêr kim burada,
Hem kim kayet pek uzakta.
Sana küüyüm, güllär açêr!
Sana, canım benim yanêr!
Hem içimdä ne var boorcum
Sana vererim, Baurçum!

ÇANNAR
Klisedü öter çannar.
E kimä öter onnar?
Çannarın birisinin,
Pek keskin çıkêr sesi.
Onun çarması büülü,
Duvaya toplêr küüyü.

Afta arası bir çan
Çekileer küüyü açan,
Doz-dolay annêêr birdän:
Ayrılrê can erdän.
O çanın ölä sesi,
Sansın canın düülmesi,
Açan bitkisi geler,
Zoruna o pek düüler.
Hem da, var incü seslär,
Çannarda, e kim seslär
Onnarı pazar günü?
Sade kimin var düünü.
O çannarın çalması,
Sansın deniz dalgası,
Gençleri atêr birdän
Yaşamaya enidän.

SENİN ELLERİN
Ellerin senin bana sarıldı
Bän istämedään.
Ama neçin sa, onnarı itirämedim.
Bu kismet mi, o sa ne? Taa annamadım!
Kucaandan senin
kaçmaa davranamadım!
Al beni uzaa götür, sevgilim,
Bän senin, bän senin.
Bir damar koparttılar canımdan
Ellerin, ellerin.

RENKLÄR
Angı renktä hem benizdä
Olurdur insanın içi
Bu dünnedä?
Açan üzü-gözü güler
Hem bakıştı bütün büüleer
Ozamannar ona yaklaş.
Seni sevdayan saracak,
Sancısını canın da alacak
Olcan kardaş.
İçi onun, bir gül pemi,
Her bir işin paası belli,
Renklär şilêr.
Laftı onun, bir kuş ilin,
Hem dadında hiç yok pelin,
Buzu kırêr.
Ama, ölä da var kişi,
Angısının herbir işi,
Pak zihirdän.
Ona, bütün dünnä dürük
Neyä sa, hep ürüä çürük,
Kalkmaz erdän.
Elinnän bişey o vermüz,

Mecilerä boşa gitmüz,
İçi kara.
Laftı tuzsuz erä urêr,
Hem aklında onun durêr,
Sade para.
Bölä da kişilär hem var,
Angıların içi pek dar,
Bişey sıymaz.
Bana geler, onnar pek boz,
Artlarına kalêr salt toz,
Hem da maraz.
Hem sevinerim ürektän,
Açan kişi dä bu renktän
Hepsindän çok:
Ona denirdir - biyaz beniz,
Ürää onun, nicä deniz,
Taa da geniş hiç yok!!!

SAMAN YOLU
Göktän düşärdi yıldızlar
Aşaa dooru erä, bölä,
Onnar verärdilär seläm bu dünneyü.
O toprakta yaşaardı iki can,
Sevdaylan içleri dolu,
Gök dibinä bakardılar açan,
Şıladı onnara Saman yolu.
O yol, ecel yolu oldu,
Zerä iki cana bir neet
O bu gecä koydu.
Bir neet, yaşaarkana bilä olmaa,
Bir neet, iki candan bir pay almaa.
Da te, hiç duymadı onnar,
Nesoy açıldı gök-bulutlar,
Nesoy bastılar bu yola,
Neredä hepsi kol-kola.
Hiç duymadı onnar
Te bu gecä,
Ani bu yol incü-incü.
Zerä gençlik, hepsini kableder,
Bekleer, sesleer hem da sever,
Hem yok erdü umut verer.
Diveç bir sevdaya te bu gecä
Onnar izin verdi,
Hem neredä ikisini
Sabaa kaarşı
Saman yolu Stevonuz etti.

YAPRAKLAR
Silkiner yapraklar biricik, biricik,
Onnara, artık kış şansora gelecek.
Ama örtmedään taa, onnarı biyaz kaar,
Kac kerä, fikirim onnara aldanar?

Dönüşerlär onnar, oynayarak oyunu,
Sansın, kim sa, benim da tuttu kolumu.
Nicä o yapraklar, bän gittim oynamaa,
Ani dülim yaprak - hiç gelmedi aklıma.

Ne nazlı duygular daaldılar içimä,
Sevgilim da, koydu elini belimä,
Hem aklımca beni, kaldırdı o kucaa,
Saydicäm halizdän, etişmüzdi sıcaa.

Yapraklar, yapraklar, siz nelär yaptınız,
Necin bu güz beni ateşü attınız?
Bän sizi unutmam, siz benim aklında,
Nicä hen büyük sevdam
kaldınız canımda!

YILDIZLARIN SAABİSİ
Yıldızların sayısı göklärda düil belli,
Savaştım bän saymaa, cıkardım bin elli.

Onnarda aldanmaa pek kolay, orada,
Düil belli, angısı bulunêr ortada.

Erlerni düştirelrär onnar herbir saat,
Onnarı gezdireer kim: hiç durmêr o raat.

İstedim pek görmää, onnara kim Saabi,
Göklerin benizi hem nedän pek maavi?

Karannık gecedä, bir yıldız pek şilêr.
Bekim o yıldızın içindä O yaşêêr?

Ama te, o yıldız erindän sivişti,
Da yarım adımda, bu topıraa etişti.

Kalan yıldızlar hep durdu erindä,
Bezbelli o Saabi, göklerin içindä.

TÜRK İŞADAMINA MEDALİ VERİLDİ

Türk işadamına, “İdil prodüksiyon” kompaniyasının saabisinä Rafet KÖKSALa, GRTnin kurulmasında çalışmaları için, Gagauziyanın medalisi verildi.

Medaliyi vereräk gagauziyanın başkanı urguladı, ani “büük injener olarak, Rafet KÖKSAL çok çalıştı Gagauziya tele-radio kompaniyasının teknik enilenmesinä”.

GRT presdesateli Ekaterina JEKOVA sa açıkladı, ani “Rafet KÖKSAL büünkü gündä dä parasız yardım eder GRTnin teknik problemlerini çözmää deyni”.

“AÇIKLAMALAR” KİYADINA PREZENTAŖIYA

Küçük ayın 2-dä Gagauziyanın Kongaz küüyündä oldu prezentaŖiya çift dilli bir kiyada - “AÇIKLAMALAR” (Откровение).

PrezentaŖiyaya geldilär poetesanın yakınnarı, gagauz poetları, küü primariyanın azaları, şkola üüredicileri hem üürencileri.

Kiyadın avtoru genç poetesa Ekaterina GANEVA annattı kiyadı için, okudu kendi peetlerini. O yaradêr iki dildä: rusça hem gagauzça. Bundan kaarä kendi peetlerini okudular prezentaŖiyaya gelän üürencilär da.

KONKURSTA ENSEYENNERÄ DEYNİ ÖDÜLLÄR

Bıldır Gagauziyada bakıldı Ay boba Mihail ÇAKIRın hem bilim adamı Mihail Petroviç GUBOGLUnun yılı.

Bu kultura çerçevesindä çeşitli meropriyatıyalar yapıldı. O meropriyatıyaların birisi - Mihail Petroviç GUBOGLUnun duuma gününün 100-cü yıldönümünä uşaklar arasında yaratmak konkursu.

Konkursta pay alannar jürinin önünä kendi resimlerini, gagauzça peetlerini hem annatmalarını sürdülär. Bu konkursta pay alannarın en talantlılarına, 51 kişiyä, Büük ayın 30-da Komratta ödül verildi.

Ödül vermä sırasında pay aldılar Gagauziya İspolkomun hem GHTnin azaları, Moldovada Türkiye Büükelçiliin birinci sekretari Orhan İŞIK, gagauz yazıcıları.

Dimitri SAVASTİNİN SERGİSİ GEÇTİ

Komrat primariyasının hayadı çoktan oldu Gagauziyanın baş kasabasının üçüncü resim galereyalardan birisi, neredä sergilenelär Gagauziya resimcilerin hem Komrat resimci şkolasının üürencilerin incézanaat yaratmaları.

Büük ayın 30-zundan beeri burada anılmış hem en talantlı gagauzların büük resimcisinin Dimitri SAVASTİNİN "A.İ. SAVASTİNİN yaratmasında gagauz halkın folkloru hem istoriyası" adlı resim sergisi geçti.

Sergidä er aldı resimcinin 20-dän zeedä yaratmaları. Onnarın arasında

büük türk dünnäsının anılmış kahramannarın obrazları "Oguz Han" hem "Atilla", gagauz karıların obrazları, gagauz halk masalların kahramannarın obrazları, ölä nicä "Dimitraş-Pıtraş" hem başka. Bu Dimitri SAVASTİNİN son iki yılın içindä üçüncü sergisi.

PATRETTÄ: "OGUZ HAN" ya-alboya resimi.

Marina RADİŞ - "MAESTRU IN ARTA"!

2011-ci yılın Kırım ayın (dekabri) 24-dä Moldovanın geçici Prezidenti Marian LUPU imzaladı emiri, angısına görä anılmış operacı zanaatçı-mıza Marina RADİŞa "Maestru in Arta" adı verildi.

Açan beş yıl geeri Marina RADİŞ için gazetemızda tiparlandı "ONU BÜÜK OPERA ŞTENALARİ BEKLEER" adlı yazımız (bak: "AS" No. 9, 2007 yıl) orada Canabisi dediği "ustalık ozaman geler, açan irmi dört saat gündü o ustalaa çalışsın. Açan da zanaatını seversin o irmi dört saadın içindä hiç yorulmêersın". Beş yıl da geçmedi da gördük, ani Marina RADİŞa ustalık geldi hem o ustalı diil o, ama bütün opera dünnäsında, Moldovanın en üüsek uurlarında tanıldılar.

Marina RADİŞ duudu Kazayak küüyündä 1982-ci yılın Küçük ayın (fevral) 2-dä. Başardı Kişinevdaki Müzika Konservatoriyasını (şindiki Müzika,

teatr hem resimcilik incézanaatları Akademiyası). 2005-ci yıldan beeri Moldova Opera hem balet Teatrusunda, solistka olarak, çalışsın. Çeşitli operalarda baş rollerin partiyalarını çalêr: "Traviata" (G. VERDİ) operasında Violetanın partiyasını; "Manon" (J. MASSENET) operasında Manonun partiyasını; "Don Juan" (Wolfgang Amadeus MOZART) operasında Donna Annanın partiyasını; "Царская

Невеста" (Nikolay RİMSKİY-KORSAKOV) operasında Marfanın partiyasını; "L'elisir d'amore (Sevda İçkisi)" (G. DONİZETTİ) operasında Adinanın partiyasını h.b.

Marina RADİŞ çeşitli halklararası opera konkursların laureatı hem diplomantı: "Harikle Darkle" halklararası konkursu (Romıniya, Braila, 2003 y, laureat); "Aleksandrovskeya" adına halklararası konkursu (Belarusiya, Minsk, 2004 y, diplomant); "Elena OBRAZTOVA" adına 5-ci halklararası konkursu (Rusiya, Moskva, 2006 y, diplomant); "Madam Batterfläy" adına 9-cu halklararası konkursu (Moldova, Kişinev, 2007 y, laureat).

NOT. Biz candan-ürektän kutlêeriz Marina RADİŞı bu büük ödüllän hem dua ederiz ona saalık, uzun ömür, büük yaratmak kısmeti hem en yakın zamannarda ona açılın dünnäyin en büük opera ştenaları. Marina RADİŞın "La Skala" hem "Metropol de Opera" gibi anılmış teatruarın ştenalarında çalmaa en büük arzusu ashtya çıksın. İnanêrız - bu ştenalar onu bekleerlär.

TOHUMNARDAN RESİMNERİN SERGİSİ

Komrat "ATATÜRK" bibliotekasında artık 13 yıl sıravardı, birkaç kerä yılda çeşitli resimcilerin resim sergileri yapılar. Büük ayın 30-da açıldı tenelerdän hem tohumnardan yapılu resimnerin sergisi.

Okuyucuları artık annadılar, ani söz gider Gagauziyada bu işi tek yapan resimcinin, Mariya Vasilyevna DELİNİN, yaratmaları için. Sergidä 30-dan zeedä resim sergili. Serginin açılışında pay aldılar resimcinin dostları hem koleğaları, incézanaatı sevän insannar, Gagauziya Başkannın önderciliinnän Gagauziya İspolkomun azaları.

Mariya Vasilyevnada bu vergi Alahlandı. 2008-ci yılın Hederlez ayından beeri Canabisi bu yaratmaya başladı. Ama artık Moldovada hem bütün dünnäydä tanınmış oldu. Resimneri da, resimciykayı da artık bilerlär Azerbaycanda, Gagauziyada, Belarusiya, Kitayda, Moldovada, Rusiyada, Türkiyedä,

Ukraynada. Bu devletlerdä çeşitli kolektiyalarda onun resimneri var.

NOT. Mariya Vasilyevna DELİ yaşêr Komratta. İşler Gagauziya APK, ekologiya hem daacılık çorbacılı baş upravljeniyasında zaametçi. Resimneri sergilendi Gagauziyanın resim Galereyasında (2010, Çiçek ayı), Kişinevda "Edinci günü adventistlerin karılar Kongresindä" (2009, Ceviz ayı), Moldovanın Tabiat hem Etnografiya muzeyindä "Hobby-Maraton" adlı Halklararası muzeylär gününnän hem Halklararası uşaklar gününä

baaşlanan sergidä (2011, Hederlez ayı. Burada ona "Hobby-Maraton" serginin Diploması verildi).

2010-cu hem 2011-ci yıllarda Mariya Vasilyevna DELİ Gagauziyanın "En ü halk ustası" Diploması kabletti.

ŞÜKÜR YAZISI

Bobamızın, İvan Födoroviç ZANETİN, raametli olmasının sebepinnän büük kahırda yanımızda oldukları için, kendi Acızgannını hem Başsaalığını bizü yolladıkları için, saa olsunnar:

Kişinev Türkiye Büyükelçili, TİKA (Türk İşbirlii hem Koordinatiya Agenstvosu Başkannu), Moldova Yazıcılar Birlii, GRT cümne kopmpaniyası, "Universul" basım evi, "PRESA" klubun azaları, "Ana Sözü" redaktiyası; Kongaz 1-ci lişey, Orhan İŞİK, Ozlem HERSAN, Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU,

Tarik METE, Fazıl Akın ERDOĞAN, Veysel GÜNDÜZ, Fırat PURTAŞ, Nevzat YEŞİLER, Aziz BAYRAK, Onur BİROL, Fatih KURT, Ayhan MİMAROĞLU aylesi, Ağası HUN aylesi, Vasilisa TANASOĞLU, Todur SAVASTİN, Natalya VELİKSAR, Roman KALAK, Vasilisa GRAJDAN, Vitaliy MANJUL, Stepan VARBAN, Lüba ÇİMPOEŞ Ali ŞAMİL, Ekaterina JEKOVA, İvanna KÖKSAL, Nikolay KARAYDALLI aylesi, İlya FİLEV aylesi, Vlad MİHALÇAN aylesi, Valeriy SUFRAY aylesi, İon HARABARA aylesi, Födör HARABARA aylesi, Födör BUCAK aylesi, Aleksandr TATARÇUK aylesi, Oleg GUŞU aylesi, Ay-boba İvan, kongaz klisenin popazı,

kongazlılar, senselemiz, yakınnarımız, dostlarımız hem komşularımız.

Saygılarımızlan, Todur ZANETİN aylesi.

ACIZGANNIK

Anılmış gagauz kompozitorun İlya FİLEVİN paalı bobasının İlya Dimitrieviç FİLEVİN Büük ayın 29-da raametli olmasını kahırlan üürendik.

FİLEVİN aylesinä hem yakınnarına can acımızı bildireriz. Kahırımızı hem acımızı paylaşêrız. Bobanızın topracı ilin olsun! Al-laa onu yanına kabletsin!

Todur ZANETİN aylesi, "Ana Sözü" redaktiyası.

"ANA SÖZÜ"

Gagauz dilindä gazeta

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM - 21358

Gazeta "Universul" basım evindä basılêr
Tiraj - 3000 ekz. Sımarlamak No: 5017.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM - 2028, Moldova, Kişinev,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

“İNTERNAŞIONALİZMA” KULAKLARDAN DA FİŞKİRDİ

Bıldırkı XXII-ci Gagauz dili hem literaturası Respublika Olimpiadasından sora “Ana Sözü”ndä biz tıparladık bir yazı – “PSİHİKAYI BOZAN “İNTERNAŞIONALİZMA”. (Bak “AS” nr. 3, Baba Marta, 2011 y.).

Orada açıkladıydık, ani: “22-ci Gagauz Dili hem literaturası Olimpiadasında GAGAUZ DİLİNİ SEVÂN UŞAKLARA KARŞI PSİHİKAYI BOZAN SİLÄH KULLANILDI!” hem sorduyduk “KİM ONNAR, KİM HALKIMIZI İÇİNDÄN OYËR? Kim onnar, bu yalancı internaşionalistlər? Kimnär da onnar olmasa, onnarı, nicä zihirli yaban otlarını, lüüzüm köklän çıkarmaa. İzleri da, damarları da kalmasin aramızda. Buna yapmarsak – ZOMBİLÄÄ yolumuz açık”.

Ozaman, nicä dä herkerä, Gagauziya öndericilerindän bu soruşlara cuvap kablet-medik. Ama kulaamıza iliştiydi, ani onnar bu statyayadan pek raatsız olmuşlar da sandık, ani, yannışlıkları esaba alıp, onnar bu kusurları doorudaceklar. “Sandımız bir boş yaşçık çıktı”.

Bu yıl, XXIII-cü Gagauz dili hem literaturası Olimpiadasında PSİHİKAYI BOZAN SİLÄHI onnar taa da büyük kuvetlän enidän kullandılar. Olimpiadyı Kişinevda yaprılar(?). Onun açılışında, gözäl türkçemizdän kaarä, rusça hem romunca konuşmak reveransları oldu. Olimpiadavıların önündä politika soruşaları kaldırdılar.

Üredicilikten bürokratlar uşaklara deyärdilər, ani “onnar cengä giderlər”. Ama onnarın üreklarinä girginnik erinä yalancı “internaşionalizma” sokardılar. Apogey oldu ozaman, açan olimpiadacılar verilän konşertın sonunda genä(!) romunca(!!!) türkölär çaldılar hem oynar oynadılar. **Düşünün ROMUN DİLİ olimpiadasında GAGAUZÇA türkölär çalaceklar! Bu olursa göklär erä cingilecek!** O olimpiadayı hazırlayannarı bölä “internaşionalizma” için süpürgeylän iştan koolayaceklar. Bizimkilerdä sä “internaşionalizma” kulaklarından da fişkirer da onnara bişey olmêr!

Bu “internaşionalizmaya” kısa bir analiz yapmaa deyni ilkin lüüzüm cuvap bulmaa bir soruşa: **Neçin bunca yıldan sora Gagauz dili hem literaturası Olimpiadasını Kişinevda yaptılar?**

Bu soruş kurt gibi içimi iyärdi. Ama Olimpiadanın açılışından sora cuvap belli oldu. Gagauziyada üredicilik sistemasi için cuvapçıların tabannarının altında toprak yanêr. O topraa sündürmää deyni onnar Kişinevda sündürücü aarêrlar. Bu üzerä da Kişinevda kuvett bulunannarın önündä bellerini bükerlər. Gagauziya, gagauz ürencileri hem üredicileri onnarın hiç umurlarında da diildiler.

Açılış bittiktän sora taa kapanışadan bürokratlar hiç ortalıkta yoxtular. Olaydılar göreciydiler nicä yorgundu uşaklar.

(Sonu 2-ci sayfada).

MOLDOVA-TÜRKİYE DİPLOMATİKA İLİŞKİLERİNÄ 20 YIL

Bu yıl Küçük ayında tamamlandı 20 yıl nicä Moldova hem Türkiye arasında diplomatika ilişkileri kuruldu.

Bu yıldönümün sebebinän Moldovada Türkiye Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL hem Canabisinin eşi Banu Cankan KARTAL hanım-efendi Baba Marta ayın 24-dä Kişinevdäki opera hem balet teatrusunda bir reşepçiyaya verdiler.

Reşepçiyaya katıldılar Moldovanın hem Gagauziyanın öndericileri, diplomatlar, politikacılar, kulruta zaametçileri hem işadamnarı.

İki devletin gimnalarından sora, Reşepçiyanın açılış konuşmasını yaptı Moldovada Türkiye Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL. Moldova tarafından söz tuttu vişe-premyer ministru hem ekonomika ministrusu Valeriu LAZAR.

Reşepçiyaya katılannara deyni o avşam pek gözäl bir konşert verdi Türkiyedän opera zanaatçısı Deniz Şafak YAPRAK (soprano).

PREZİDENT Nikolae TİMOFTİ SEÇİLDİ

Baba Marta ayın 16-da 62 oylan Alyansın birlik kandidatu Nikolae TİMOFTİ Moldova Prezidenti seçildi.

Baba Marta ayın 16-da saat 15-tä lüüzümdü olsun Moldova Parlamenti toplantısı. Ama, bezbollahi, korkup komunistlər partiyasının tarafından hazırlanan protestlardan, Parlament toplandı sabaalän saat 8-dä. Bu toplantıda salt bir soruş vardı Moldova Respublikasının Prezidentinin seçimi.

Seçimnerä 62 iki deputat katıldı.

62 oylan Alyansın birlik kandidatu Nikolae TİMOFTİ Prezident seçildi.

Bu kandidat için Moldova Parlamenti gagauz deputatları Aleksandr STOYANOGLU hem Pötr VLAH, soşialist partiyası hem baamsız deputat Mihay GODEA da oy verdiler.

Nikolae TİMOFTİ 63 yaşında. Yurist. Ömür boyunca sudya işledi. O saklamêr, ani sayêr ki Moldova lüüzüm birleşsin Romniyaylan.

“MEDPARK” KOMRATTA

Geçti bir yıl, nicä Kişinevda açıldı “MEDPARK International Hospital” adlı türk firmasının çok uurlu özel gospitali.

Da te Baba Marta ayın 1-dä, Komrattaki “Anamed” bolnişasının temelindä Gagauziyada açıldı “MEDPARK» gospitalin filiali. Bu medişina merkezindä eni tehnologiyalara uygun oborudovaniye var, ne verecek kolayını insannarı üüsek uurda hem vakıdında ilaçlanmaa.

Filialın açılışında pay aldılar Moldovadaki “MEDPARK” gospitalin baş direktoru, Komrat kasabasının primarı, Gagauziyanın başkanı hem Halk Topluşun başı, Moldova Türkiye Bükkelçisinin eşi, Kişinev TİKA ofisin koordinatörü, Gagauziyanın hem Moldovanın medişina zaametçileri.

XXIII-cü GAGAUZ DİLİ HEM LİTERATURASI OLİMPIADASI

Baba marta ayın 16-18 günneri arası Kişinevün “İ.Kränga” adına Universitetında XXIII-cü Gagauz dili hem literaturası Respublika Olimpiadası geçti.

Olimpiadanın açılışında pay aldılar altmışa yakın üreenci hem gagauz dilindä ürediciler, gagauz yazıcıları, jüri azaları hem ofişal musaafirler. Göttürdü açılış Anna STOLETNEYA, Moldova üredicilik Bakanın zaametçisi.

Zalda bulunannara kutlamak sözünnän danıştılar: Tatyana POTING,

Moldova üredicilik Bakanın yardımcısı; Mehmet Selim KARTAL, Türkiye Bükkelçisi; Nikolay STOYANOV, Gagauziya İspolkomun predsedatel yardımcısı; Lübov ÇİMPOEŞ, olimpiadanın jüri başı; Vera BALOVA, Gagauziya Üredici upravleniyanın başı; Nikolay TERZİ, “Союз гагаузов Молдвы”

cümne kuruluşun başı; “İ.Kränga” adına Universitetin temsilcisi; Todur ZANET, yazıcı, poet hem dramaturg.

Ofişal açılıştan sora Komrat yaratmak Evin artistlerin zaametinnän olimpiadacılar hem musaafirlerä deyni bir konşert gösterildi.

(Sonu 2-ci sayfada).

“İNTERNAŞIONALİZMA” KULAKLARDAN DA FİŞKİRDİ

(Çeketmesi 1-ci sayfada).

Nicä onnar aalaşardılar, ani onnarı aldatmışlar teatruylan, nicä aalardılar ondan, ani sayardılar ki erleri dooru vermedilär. Başka işleri da görecedilär.

Ama “internaşionalistlar” sadä “saadıç” masalarına katıldılar. Adetlerimizä görä saadıçlar masaya para atêlar. Onnar bunu da yapmadılar. **Saa olsunar Olimpiadannın sponsorları Moldova üüredicilik Bakannı, Türkiye Büükelçili, TİKA koordinaturluu!** Baaşışları hem para ödüllerini onnar vermäydilär olimpiadacılar baaşışsız kalaceydılar.

Kaç yıl sıravardı bu yannışlıkları annatmaa savaştık! Boşuna! İştmeerlär! Herlim onnar işitmäa isteyäydilär, işideceydilär bunnarı da, onu da, ani uşaklar olimpiadalara katılmaa başka istämeerlär, zerä görerlär nicä jüri “dooru” erleri payeder. (Hepsi şaştı, ani bir birinci eri verdilär üürenciyä, ani gagauzça dooru lafedämeer?). Taa başka işleri da işideceydilär herliim olimpiadadan sora giräydilär avtobuslara da göräydilär avtobus dolusu aalayan üürencileri hem gözlerindä can sancısı olan kırık üreklü üüredicileri...

Şindi birkaç ayırı fikir. Sanêrim, hepsi kayıl olacek onnann, ani Gagauz dili hem literaturası Respublika Olimpiadası lââzım geçsin sadä Gagauziyada. Benimcä (üüredicilär da bunnann kayıl), ani en uygun er Olimpiadalara deyni Komrattaki “Mihail ÇAKIR” adına pedagogika koleci.

Jüridä diil lââzım olsunar ne o üüredicilär, kimin uşakları Olimpiadaya katılêr, ne da Gagauziya üüredicilik Upravleniyasının zaametçileri, ani gagauzçayı islää bilmeerlär. Jüridä lââzım olsunar universitetin hem pedkolecin pedagogları hem o gagauz dili üüredicileri, kimin üürencileri Olimpiadaya katılmêrlar.

Hem taa bir iş: herbir kötülük unudulêr, ama can erlerindä o kötülüklerin izleri... hem kötülükleri yapannarın adları kalêr. Bunu annamayannarın üüredicilikte eri yok!!!

Todur ZANET, gagauz yazıcısı.

GAGAUZIYA 1937-Cİ YILIN EŞİNDÄ Mİ?

Gagauziya İspolkomun odalarında korku erleşmiş. İspolkom başkannarına hererdä onnara karşı provokaşya hem ataka görüner. Gagauziya İspolkomun başkannın birinci yardımcısı Valeriy YANİOĞLU Baba Marta ayın 5-dä açıkladı, ani “Gagauziya Başkanına karşı hazırlanêr eni provokaşyalar”.

Gagauziya Başkanı Mihail FORMUZAL sa açıkladı, ani vermiş izin Gagayziya içişleri Upravleniyanın başına Dimirtiy ARABACIya hem Gagauziya SİS başına Mihail JELEZOĞLOYa, ani, zakon yolunnan karşı çıksınnar Gagauziyada durumu karıştırmama çalışannara.

Bu bişeyi mi aklımıza getirmeer? Dooru, bölä başladılar represiyalar 1937-ci yılda Sovetlär Birliindä hem 1933-cü yılda Germaniyada. Hep bu maanaylan başladıydılar da sora 100 miliona yakın insan yok edildi.

Biz okadar yokuz!

XXIII-cü GAGAUZ DİLİ HEM LİTERATURASI OLİMPIADASI

(Çeketmesi 1-ci sayfada).

Olimpiada programasına görä üürencilär yaratma yazdılar, aazdan peet söledilär. Ayrıca olimpiadacılar gagauz yazıcılarının hem poetlarının buluştular. Bu buluşmak haliz bir poeziya avşamına döndü, neredä iki taraf ta kendi yaratmalarını okudular (olimpiadacıların peetlerini 3-cü sayfada okuyun). Kultura programasında olimpiadaya katılannara “Gagauzlar hem Gagauzluk” bilim filmi gösterildi.

Olimpiadannın kapanışı Baba Marta ayın 18-dä oldu. Kapanışta pay aldılar Valeriy YANİOĞLU, Gagauziya İspolkomun predsedatel yardımcısı; Vera BALOVA, Gagauziya Üüredici

Upravleniyannın başı; Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU, Kişinev TİKA ofisin koordinatörü; Todur ZANET, yazıcı, poet hem dramaturg.

Olimpiadada 1-4 erleri alannara verildi Diplom hem Moldova üüredicilik Bakanından para ödülleri (erä görä – 1000, 800, 600 hem 400-zär ley).

TİKA ofisin koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU hem ofisin zaametçileri TİKA adından, olimpiadada 1-4 erleri alannara baaşış verdilär – Şveytariya kol saatları.

Gagauz yazıcıları Todur ZANET hem Vladimir KARAGANÇU olimpiadacılar kendi kiyatlarını baaşladılar.

Baba Marta ayın 29-da, Moldovada Türkiye Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL, XXIII-cü Gagauz dili hem literaturası Respublika Olimpiadasında birinci erleri kazanan üürencilerä Georgiy TODOROVA, İrina ANGELÇEVAYA, Elena KIRIMA hem Olga NİKOĞLOYa Türkiye Büükelçili-

in para ödülleri verdi. Ödül vermäk sırasına katıldılar jüri başı Lübov ÇİMPOEŞ, yazıcı Todur ZANET, Gagauziyada üüredicilikten sorumlular Nikolay STOYANOV hem Vera BALOVA.

PATRETLERDÄ: Olimpiadaya katılannar (1-ci sayfa).

Türkiye Büükelçiliindä ödül sırasında (soldan) Büükelçi Mehmet Selim KARTAL, G.TODOROV, İ.ANGELÇEVA, Todur ZANET, L.ÇİMPOEŞ, N.STOYANOV hem V.BALOVA, E.KIRIM, O.NİKOĞLO.

(yukarda) Koordinatör Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU, S.TOPAL, S.ARNAUT, M.PETKOVİÇ.

XXIII-cü Gagauz dili hem literaturası Respublika Olimpiadada enseyennär:

9-cu klas

1-ci – Georgiy TODOROV (üüredici Svetlana TODOROVA; Kıpçak “Yanakoglo” adına teoretik lişeyi);

2-ci – Liliya GAYDARCI (üüredici Nelli PERONKOVA; Kıpçak “Baranovskiy” adına teoretik lişeyi);

3-cü – Alöna ERGOGLO (üüredici Elizaveta RATKOVA; Baurçu teoretik lişeyi);

4-cü – Taisiya TOPAL (üüredici Tamara GROZDEVA; Tülüküüyü teoretik lişeyi).

10-cu klas

1-ci – İrina ANGELÇEVA (üüredici Mariya KOPUŞÇU; Kıpçak “Baranovskiy” adına teoretik lişeyi);

2-ci – Yuliya HOR (üüredici Nata-

liya KRAVTOVA; Komrat “Tretyakov” adına teoretik lişeyi);

3-cü – Lidiya YALAMA (üüredici Dora ONOFREY; Valkaneş “Doljenko” adına teoretik lişeyi);

4-cü – Elena FURTUNA (üüredici Stepanida VARBAN; Komrat “D.Mavrodi” adına teoretik lişeyi).

11-ci klas

1-ci – Elena KIRIM (üüredici Mariya TOMAYLI; Beşalma teoretik lişeyi);

2-ci – Sergey TOPAL (üüredici Marina STOYKO; Komrat “D.Karaçoban” adına teoretik lişeyi);

3-cü – Svetlana ARNAUT (üüredici Evgeniya MARİNOVA; Komrat “G.Gaydarci” adına teoretik lişeyi);

4-cü – Mariya PETKOVİÇ (üüredici Oksana KONSTANTİNOVA; Çadır “M.Guboglu” adına teoretik lişeyi).

12-ci klas

1-ci – Olga NİKOĞLO (üüredici Ekaterina KILÇIK; Komrat “D.Karaçoban” adına teoretik lişeyi);

2-ci – Elena PLUKÇİ (üüredici Valentina ŞTİROY; Çok-Meydan teoretik lişeyi);

3-cü – Ekaterina İORDANOVA (üüredici Oksana KONSTANTİNOVA; Çadır “M.Guboglu” adına teoretik lişeyi).

4-cü – Mariya ÇEBANOVA (üüredici Aleksandra MARİNOVA; Komrat, “M.Çakir” adına pedkolec).

KİMÄ LÄÄZİM OLİPIADA İÇİN YALANNAR!?

Gagauziyanın ofițial saytında açıklandı, ani Baba Marta ayın 19-da olan İspolkom toplantısında Gagauziya Üüredici Upravleniyannın başı Vera BALOVA Gagauz dili hem literaturası Respublika Olimpiadası için raport vermiş.

Canbisi annatmış, ani olimpiadacılar deyni kultura programasının çerçevesindä teatruya götürmüşlär olmuş hem onnara teatruyu göstermişlär. Yalan!

Doorusu o: uşakları avtobuslar Kişinevün “İ.Kranga” adına Universitetin yanında braktılar. Da üürencilär hem üüredicilär, çantaları ellerindä, gittilär taa teatrunun yanına, ama orada onnara bişey göstermedilär: ne spektakli ne da

teatruyu. Sora da, hep ölä, bagaj sumkaları ellerindä, gecenin bir vakidında, onnar gostinişaya gittilär.

Bunu neçin acaba paalı Vera BALOVA İspolkomun azalarına annatmadı. Hem neçin saytta yazmêrlar, ani Gagauziya İspolkomu üürencilerä hiç bir türlü ödül vermedi. Kimi yalandırmaa savaşêrlar? Kimä hem neçin lââzım bu yalannar?

“BÄN OLİMPIADANIN KOMİŞİYASINDA DİİLDİM!”

Baba Marta ayın 19-da GRTnın “Kısadan” programasında Gagauziya Üüredici Upravleniyannın başı Vera BALOVA Kişinevde olan XXIII-cü Gagauz dili hem literaturası Respublika Olimpiadası için annadarak bildirdi siiredicilerä, ani “Zanet Olimpiadannın komişiyasındaydı”.

Bu maasuz yapılan yannış bir açıklama. Bu üzerä olimpiadacılar hem bütün cümneyä açıklêerim, ani bän XXIII-cü Gagauz dili hem literaturası Respublika Olimpiadasının komişiyasında diildim.

Todur ZANET, poet, yazıcı, dramaturg.

N.STOYANOV hem V.BALOVA İÇİN GHTnın İKİNCİ KARARI

Büük ayın 6-dan sora, Küçük ayın 7-dä 17 oylan GHT (Gagauziya Halk Topluşu) deputatları ikincilää aldılar karar, ani Gagauziyanın Üüredicilik için cuvaşçıları Vera BALOVAYı hem Nikolay STOYANOVu iştan almaa.

Şindi söz Gagauziyanın Başkanında. O lââzım kayıl olsun yada kayıl olmasın bu kararlan. Gagauziyanın zakonnarına görä GHT iki kerä bu konuda karar alırsa Gagauziyanın Başkanını lââzım imzalasın bu kararı.

Ana dilim! Tatlı dilim! Sən içimə benim girdin!

Grigoriy TODOROV,
9-cu klas,
Kıpçak,
"Yanakoglo"
adına lişey.

VATANIM
Severim bən seni, Bucaam,
Deyni sıcaqtır pek kucaan
Yasamamsın san benim.
Ayozlu senin dilin.
İnsannarın şeremet.
Hodullan onnarlan pek.
Cannarını vereceklər,
Duşmandan koruyaceklar.
Kaldır üüsää sən bayraamı,
Görsün komuşular.
Gimni üüsek sestä çaldır!
Ötsün ko kavallar!
Senin duuma günün geler!
Kutlêırım bən seni!
Baaşlêırım büün sana bir şiir -
Beenerim pek deyni.
Biz may akranız ikimiz -
Körpü hem kuvetli.
Hep birliktä çalışacez
Olasın kısmetli!

Nikolay FRANGU,
Kırlannar
(Kotovskoe)
gimnaziyası.

D.N. TANASOGLUYa
O Gagauziyanın paalı oolu.
Çok çalıştı gagauzlarda olsun alfabet,
O milletä deyni büyük kısmet.
Yazdı pek çok şiir,
Onnarı hepsini insan bilir.
Yazdı bir derin fikirli roman,
Romanın adı "Uzun kervan".
Annattı gagauzların güç yaşamasını,
Hererdän kaldırılmasını.
Bu adam annadı,
Ani halka lüzüm yazı.
Da gagauzlara yolu genişletti,
Onun derin düşünmekleri.
Bölä bizä lüzüm çok adam,
Da bizim Gagauzistan,
Ozaman eşerecek,
Bir kerä da senmeyecek.
Biz bu çalışkan adamı unutmayacez
Herkerä üüsek uurda tutacez.
O Gagauziyanın çalışkan oolu,
Dionis Tanasoglu.

Ekaterina STEFOĞLU,
10-cu klas,
Kazayak
teoretik lişeyi.

G.A. GAYDARCIya
Bucaan oolu – Gavril Gaydarçı –
Gagauz dilini araştırmacı.
Sözlük kiyadını seftä o kurdu
Folklor hem literatür
yaratmalarını topladı.
Anasını hem Vatanını
derindän sevdi,
Dostluk duygularını o çok koruyardı,
Şakalı laflarını erindä sölärdi,
Şu sözlerdän raatlı insan bulardı.

Zavalı, küçüktän kaldılar bobasız,
Edi yaşında... taa ölä kabaatsız.
Ama büüdülär kısmetli çocuklar,
Sade biraz sıktı açlık vakıtlar.
Bucaan oolu – Gavril Gaydarçı –
Halkına o kendisini adadı.
Çok işlerdä vardı taa umudu,
Ama eceli onun vaksız kesildi.
Südü anılmış adamın yıldızı,
Angısı yısıdardı benim içimi.
Ama bizlerin arasında
o hep yaşayacak,
Binnärlän yıl taa şafk edecek.

Maşa PETKOVIÇ,
Çadır,
"M. Guboglu"
adına lişey.

M. P. GUBOGLUYa
Mihail Gubogluylan
Büün hodullanêrim,
Sevnerim canımdan,
Ani o bizim insan.
Çalıştınız bitkiyadan
Yaşamaya gülümsärkän
Zorluktan hiç kaçmadınız.
Büük türkolog oldunuz.
Gözleriniz kapanardı
Bän annêırım, acıdan.
Canabiniz, nekadar
Çalıştınız her zaman.
Çok erlerä gittini
Folkloru araştırdınız,
Canabiniz saa olunuz,
Ani nasaat verdiniz.
Siz bizim yıldızımız,
Ani yanêr yukarda.
O şılacık getirer
Sevinmelik yaşamamıza.

Elvira TAKA,
12-ci klas.
Kazayak
teoretik lişeyi.

SAY BOBANI!!!
Boba!!! Ne çok gözäl, sıcak bu laf!
Bu insan – güneşi baaşladı!
Yaşamanın platında braktı bir koraf.
Koruyup, ayaa kaldırdı.
Sən, dostum, say bobanı!
Yalpak laflan onu karşıla!
Belada koy kendi tenini,
Salt onu ölümdän korumaa.
Sən, dostum, say bobanı!
Herzaman onu hatırla.
Diz çöküp, aç ona kapunu...
Onun önündä olmaz kapamaa!
Sən, dostum, say bobanı!
Ver ona yaşamaa bir umut
Yaşamak verecek payını,
Adını canında koruyup!

MAMUYA...
Mamu! Aman, ne çok
sən büün gözälsin!
Hem ne derin maavi o bakışın!
Beni sansın öper sesli o gülüşün...
Mamu! Aman, ne çok gözälsin!
Senin üzün bir şafklan soluyer.
Onu bän küçüktän sevdim.
Onu salt sən, salt sən kurmaa bildin...

Mamu, ne çok bana
bu şafk aydın eder!

Senin canın – pembä bir gül!
San hepsinä sevinmelik baalêersin!
Bu karannık yolumunda
sən mumnan ilerdä gidersin!
Mamu! Aman, ne çok gözälsin büün!

Todur ZANETä
Bir yıldız gibi bu dünnedä
Siz baaşlêersınız biza şafkınızı.
Yok lafım duygumu açıklamaa,
Kaplayan canımı, okudukca şiirinizi.
Pak, duruk, masallı sıralar
Doldurêrlar şiiri-denizi!
Hem büüklär, hem en küçüklär
"Maşalla!" - karşılêrlar sizi!
Ne derin fikirli, ne üüsek!
Kanatlı herbir bukva şiirdä!
Gelecää onnar – kär ekmek!
Onnarsız diil dolu kiyatlar!
Siz – paasız bir örnek genclerä!
Sözünüz sa – bal çöşmesi!
Bän ondan hiç bıkmam içmä...
Ömürün kiyadın siz – ilk sayfast!

Svetlana PAÇI,
11-ci klas,
Komrat,
"G. Gaydarçı"
adına lişey.

ANA DİLİM
Açan evel vakıtlarda
Gelmiş gagauzlar Bucaa
Gezip geniş dolaylarda
Başladılar düzmää topraa.
Ozaman da bu erdä
Dilimiz peydalandı
Uzakta kaldı, geeridä
Gagauzların kahırları.
Büük yardım verdi halka
Anılmış Çakir-boba
Klisä kitaplarını çevirdi
İlk şkolayı uşaklara açtı.
Büün gagauz dili genişlener
Nicä laalä ilkyazın açêr
Çok zorluklar geçirdi
Ama ana sözünü kurtardı.
Büük helal gagauza
Kaavi canınnan insana
Ani ana dilini korudu
Evlät boylarına baaşladı.

Ekaterina İORDANOVA,
12-ci klas,
Çadır,
"M. Guboglu"
adına lişey.

BENİM AYOZUM
Benim sən ayozum,
Benim sən altınım.
Bana sən en paahıysın,
En büük sən baaşışım.
Beni yalpaklıkta büüttün,
Bana sən sevdanı verdin.
Ömür, bilgi sən baaşladın
Dooru adam olmaa hep üürettin.
Mardin onaltısı büün –
Senin duuma günün.
Allaa erä bir ayoz kolverdi
Adını da Anna o koydu.

Anam, seni bän kutlêırım!
Saalun hem kısmetin olsun isteerim,
Gülüş kaybelmesin hiç üzündän
Hem şafk ta sünmesin gözlerindän.
Göklerä gözlerimi kaldırêrim,
Da Allaya bän saa ol deerim,
Ki vermiş bölä baaşış bana,
Angısına deerim bän: "ANA".

Mariya ÇEBANOVA,
12-ci klas, gr. 3409,
Komrat,
"M. Çakir"
adına
pedagogika koleci.

ANA DİLİM
Ana dilim! Tatlı dilim!
Sən içimə benim girdin!
Seni sevdim bütün üreklän,
Canım doldu gözäl kısmetlän.
Severim pek laflarını,
Severim o meraklını,
Käämil, şerbet sözlerini
Hem bitkisiz gözelliini.
Açêrsın nicä bir gülçääz
Sən üreemä kanat verersin.
Sesin öter nicä çancaaz
Bucaamızda sevda büüidersin!
Zenginsin, avalıysın,
meraklı gözälsin
Bän var kolay taa söyleyim:
Sən bitkisiz kuvet verersin
Büülü, gözäl Ana Dilim!!!

SANDIYDIM –
YAŞAMAK DURDU...
Bän düşünürdüm – kış pek suuk
Yaayêr hep kaar, sular donêr.
Bän düşünürdüm – can yanık,
Sünüp, yalın buza döner.

Sandydım – yaşamak durdu,
Bir buz gibi erä düşüp
Daaldı, parça-parça oldu
Suuldup haşlak o öpüşü.

Bän düşünürdüm... – ne yazık!
- Kışın suukluu, buzlar, ayaz!
Nända sevda? Gelsä ilkyaz,
Daatsın kışı, gelsin o yaz!

Sandydım – buz mu kırıldı,
Canım da nasılsa daaldı,
Bir çiçecik sansın açtı
Kürtünneri candan attı.

Da te, düşünmeklär kaçtı,
Şindi canım güleer; açêr...
...Sevda – o çok duygu darttı,
Yıldız gibi göktä şilêr!

Oli TERZİ, 11-ci klas,
Kopkuy (Beşgöz) lişeyi.

MAMU
Mamum benim, işitsänä!
Pek uzaksın sən bendän.
Mamum benim, sən aalama,
Zerä oya geçer yıllar.
Mamum benim, annasana!
Zor bana da burada.
Getirderim aklıma bän
Seni zor vakıtlarda.
Açan sən deyärdin gülüşlän:
"Kızım, sən benim!"
Bu laflar beni sevindirärdi,
Da açardım bän nicä bir gül!

“EBRU” - ŞİNDİ DA MOLDOVADA

Küçük ayın 29-da Moldova Türkiye Büyükelçinin eşi Banu Cankan KARTAL hanım-efendi Moldova'da bulunan diplomatların hem politikacıların eşleri için, parlamentta karı deputatlar hem başka karılar için “Ebru” (Mermer gibi resim yapması) gösterisini yaptı.

Gösteri için Türkiyeden Ankaradan Millî İncizanaat şolasından “Ebru” ustası getirildi.

Gösterinin açılışında Banu Cankan KARTAL hanım-efendi, kısa bir konuşmasında urguladı, ani “Moldovada çalışmaa ii bir iş, çünkü Moldovalı koleğalarımız dost hem açık cann insannardır. Burada bulunan insannarlan

barabar, dört yılın içində, olacek kolayı kulturaya izmet edelim hem birlerimizdän çok işlər üürenelim.”

Söleyerek bu günkü toplantı için, Canabisi kısıdan annatı “Edru” incizanaatı için hem teklif etti herkezi kim isteeri, kendi elinnän yapsın kendi resimini. “Ebru” gösterisindän sora, salonda toplanan insannara teklif edildi

ayırı bir salonda türk milli imeklerinän tanışmaa hem imek verildi.

ASTANA 2012-ci YILIN TÜRK DÜNNÄSİ KULTURA KASABASI

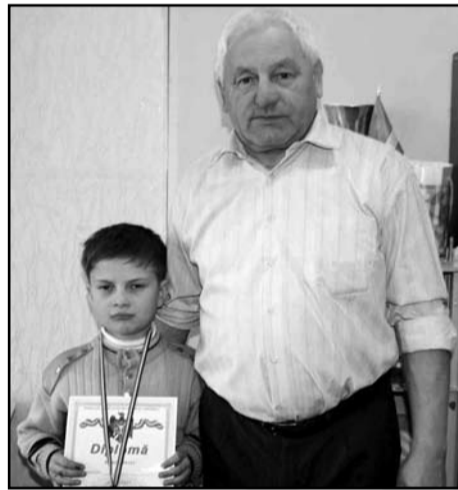
Kurulduu günündän beeri Türk kulturasının araştırılması, geniştirilmesi, tanıtılması hem gelecek evlatboylarına aktarılması için çalışan TÜRKSOY, 2010-cu yılda İstanbulda “Türk Dili Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları 10. Zirvesi” toplantıda “Türk Dünyasının Kultura Baş kasbaları” uygulamaları teklif etti hem o teklif oy birliinän kabuledildi.

Bu karara görä 2012-ci yılda Kasahstanın baş kasabası Astana “Türk Dünyasının Kultura Baş kasbası” olarak bildirildi. Küçük ayın 24-dä Astananın “Plamid” adlı Sarayında, TÜRKSOY Dönem Koordinatörü hem Türkiye Respublikasının Kultura hem

Turizma Bakanı Ertuğrul GÜNAYın katılımasınan, Yılın açılış gecesi oldu. Bu açılışta verilän gala-konferanttä TÜRKSOY azalarından 250-dän zeedä zanaatçı pay aldılar. Onnarın arasında vardı Gagauz Yeri adından solist Igor PODGOREANU (Moldova) da.

Geceyä TÜRKSOY Genel Sekreteri Düsen KASEİNOV, Azərbaycan Kultura hem Turizma Bakanı Abulfes GARAYEV, Türk Dünnäsi Parlamentarlar Asambleyası Genel Sekretar Yardımcısı Kürşad Melih SARIASLAN da katıldılar.

Açılış meropriyatıyaların içində, delegatıyalar 2010-cu yılda kurulan Türk Akademiyasında bulundular hem TÜRKSOY Resim Sergisinnän Türk Dünnäsi Defilesini siiretilär.

Koli KAPAKLI – MOLDOVA ÇELMPİONU!

Ungeni kasabasında oldu Moldovanın gençlər arasında “Şaşki-64” oyununda çempionat. O geçti şeytariya sistemasına görä: kızlar ayırı, çocuklar da ayırı yarıştılar.

10 yaşına kadar oyuncuların arasında pay aldı Gagauziyanın komandası da: Koli KAPAKLI, Rano KARA, Oli MALÜTA, Seröja DİMİTROGLU hem Vova KRİSTİOGLU. Komandanın treneri – Andrey ÇEŞMECİ.

Gagauziya komandasının lideri hem 2011-ci yılın Moldova çempionu Koli KAPAKLI bu yıl da birinci oldu. O 7 oyundan 5 ensedi, ikisindä dä denk gel-

di: Mişa DOLAPÇIYlan (Bender kasabası, Pridnestrovye çempionu) hem Georgiy BUDUYlan (Straşeni kasabası).

Koli KAPAKLI, kazanıp 7-dän 6 ball, Moldova çempionu oldu da şindi Moldovanın adından pay alacak Evropa çempionatında, ani geçecek çiçek ayında Minsk kasabasında (Belarusiya).

PATRETTÄ: Koli KAPAKLI hem onun treneri Andrey ÇEŞMECİ.

VATANI SEVMÄK TERBİEDİLMESİNDÄ BİR ADIM

Baba Marta ayın 3-dä, Yazıcıların Bütündünnä Günündä (bakılêr 1986-cı yıldan beeri) hem gagauzların en sevgili milli yortusu Ay Todur günündä, Kıpçak küüyün “B.Yanakoglo” adına lişeydä oldu bir buluşmak gagauz yazıcısınan, poetlan hem dramaturglan Todur ZANETİlän.

Buluşmak yaratmak avşamı hem konferentıya biçimindä geçti. Onu kısa bir sözlän açtı lişeyin direktörü Olga Georgievna HACIOGLU. Nedän sora söz verildi yazıcıya, angısı annattı kendi yaratmak yolu için, gagauzlara hem gagauzlaa duyguları hem sevgisi için. Cuvap verdi soruşlara. Kimi soruşlara cuvap erinä kendi peetlerini okudu. Bu buluşmakta yazıcı verdi örnek hem

annattı nicä hem neçin läazım sevmää kendi vatanını, halkını, topraanı.

Annattı Todur ZANET bütüncü yaratmaları için, “Akar Yıldız”, “Dramaturgiya” hem “GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlär” kiyatları için hem baasladı o kiyatlardan lişeyin gagauz dili kafedrasına. Ayrıca romun dili klasına deyni avtor baasladı kendi “Aaqlık kurbannarı” pyesasının romunca veriantını.

Var nicä urgulamaa, ani bu buluşmak halizdän oldu bir büyük adım üürencilerin vatani sevmäk terbedilmesindä, çünkü buluşmada üürencilerä hem üüredicilerä annadıldı gagauzluk için, gösterildi film “Gagauzlar hem Gagauzluk”, neredä annadılêr gagauzların derin kulturası hem istoriyası için.

Buluşmanın hazırlamasında çok çalıştılar Svetlana İvanovna ANGELÇEVA, lişeyin klastan dışarı terbietmäk uurunda direktör yardımcısı hem Lidıya YÜSÜMBEYLİylän Svetlana TODOROVA, gagauz dilindä üüredicilär.

“BÜÜLÜ MAAZA” GENÄ ŞTENADA

Baba Marta ayın 27-dä, Halklararası teatru günündä, “Mihail ÇAKİR” adına Gagauziya Millî Teatrusu gösterdi spektakliyi “Büülü maaza” (avtor Todur ZANET, rejisör Mihail KONSTANTİNOV).

Nicä bildirdi teatrunun öndercisi Mihail KONSTANTİNOV “bakarak ona, ne olêr Gagauziyaylan hem

Gagauziyanın teatrarlarının bütüncü gündä, biz karar aldık bu pyesayı genä ştenaya koymaa. Pyesa bütüncü okadar

aktual, ani Gagauziya öndercilerini bozmayaceydi onu siiretmää, da kendileri için oradan urok almaa”.

Spektakliyi gösterärkän zalda Gagauziya öndercilerindän biricii yoktu. Siiredicilerin arasında vardı sadä Moldova Parlamentının deputatı İrina VLAH.

KDUda TOMBARLAK MASA

Baba Marta ayın 22-dä KDUda “Gagauz dilin aktual orfografiya problemleri” tombarlak masası yapıldı. Onu hazırladı KDUnun Millî kultura fakultetın Gagauz filologiya kafedrası.

Bakmadaan ona, ani masaya teklif edildiydılar Gagauziya İspolkomun hem GHT öndercileri, Moldova Bilimnär akademiyasının Gagauzologiya bölümünün hem Moldova üüredicilik Bakanının zaametçileri, onnarın hiç birisi bu önemli meropriyatıyada pay almadılar.

Tombarlak masanın çalışmasına katıldılar KDU rektörü Zinaida ARIKOVA, KDU prorektorları, Millî kultura fakultetın dekanı, Gagauz filologiya kafedrasının zaametçileri, bilim araştırmaları Merkezin speşialistları, gagauz dili üüredicileri, cümnä hem kultura insannarı, din adamnarı, yazıcılar.

Kendi fikirlerini bu temaya görä internettän açıkladılar türkolog Dr. Tudora ARNAUT (Kiev) hem student-türkolog Viktor KOPUŞÇU (Moskva). Bu soruşun istoriyasına hem bütüncü durumuna kendi bakışını açıkladı yazıcı Todur ZANET ta.

Tombarlak masaya katılannar teklif ettilär, ani KDU gagauz dilin ilerlemesinin merkezi olsun. Bitkidä tombarlak masanın rezolütiyası kabledildi.

GRTya PARAYI GEERİ KİM ÇEVİRECEK?

Bildir, Gagauziyanın Saymak Palatasının teklifinä görä, GRTnın bütetindän 177,2 bin ley kesildi. Bununan kayı olmayıp, GRT Saymak Palatasının kararını suda verdi hem sudu kazandı.

Açan 2012-ci yılın Bütetini kabledärdilär, GRTnın predsedateli Ekaterina JEKOVA savaştı bunu annatmaa GHT deputatlarına, ama deputatlar, bişey işitmeyip, GRTnın bütetindän hem bu paradan kaarä 2012-ci yıl için taa 150 bin ley da kestilär.

Geçenerdä Moldovanın Üüsek Sud Palatası tanıdı, ani Gagauziyanın Saymak Palatasının GRTnın bütetindän 177,2 bin leyin kesilmesi için kararı yannış. Şindi bu paraları GRTya geeri kim çevirecek?

OSCEdä GAGAUZLARIN DİL HAKLARI BAKILDI

Baba Marta ayın 29-da Kişinevda bulunan OSCE ofisindä «Барьеры, препятствующие реализации языковых прав гагаузов Молдовы» adlı tombarlak masa oldu. Masayı hazırladı Gagauziyada “Pilgrim-Demo” gençlik kuruluşu (başkan Mihail SİRKEİ).

Tombarlak masada pay aldılar OSCE ofisin zaametçileri, Gagauziyada “Pilgrim-Demo” gençlik kuruluşun azaları, Gagauziya önderci kuruluşların azaları, cümnä kuruluşların insannarı, yazıcılar, bilim adamnarı.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Gazeta çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

Gazeta “Universul” basım evindä basılêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 5358.

İndeksi - PM – 21358

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

M.ÇAKİRİN DUUMASINDAN 151 YIL GEÇTİ

Çiçek ayın (aprel) 27-dä tamamnadı 151 yıl Mihail ÇAKİRİN (1861-1938) duuma günündän.

Bu ayozlu günün ilgili olarak, gagauzların hem bütün dünneyn Büyük aydınadıcısı, bilim hem klisä adamı Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRİN anmak için, Gagauziyada çeşitli meropriyatıyalar oldu. Onnarın arasında en büyük sıralar oldular Komratın "Mihail ÇAKİRİN" adına pedagogika kolecinde hem Çadır kasabasında.

Pedagogika kolecinde oldu maasuz bir toplantı, neredä annadıldı gagauz aydınadıcısı Mihail ÇAKİRİN için, gagauz dili, literaturası hem yazıları için.

Çadır kasabasında Ay-Boba Mihail ÇAKİRİN byustunun yanına koyuldu çiçek hem yapıldı bir miting, angısında pay aldılar kasabanın hem rayonun öndercileri, din hem kultura adamları.

Bundan kaarä şkolalarda hem lişeylerdä da bu günün ilgili tematika urokları yapıldı, büyük aydınadıcımız anıldı.

HRİSTOS DİRİLDİ!

AYDIN PASKELLÄ GÜNÜ
KUTLU OLSUN!

ALLAA HEM KURTARICI
BZİ HEPSİMİZİ KORUSUN!

HERKEZİNÄ SAALIK, BE-
REKET, UZUN ÖMÜR HEM
KİSMET!

HRİSTOS DİRİLDİ! HAKINA
DİRİLDİ!

BAKAN Hayati YAZICI MOLDOVADA BULUNDU

Çiçek ayın 18-19 günnerindä 2 günnük ofițial vizitlän Moldovada bulundu Türkiye Respublikasının tamojnä hem alış-veriş Bakanı Hayati YAZICI. Vizit programasına görä o buluştu Moldovada türk işadamlarınnan, Moldova hem Gagauziya öndercilerinnän. Tanıştı Moldova Türkiye İşadamlar Dernään (MİTAD) çalışmasınnan, Komrat Devlet Universitetinnän, Komrat ATATÜRK bibliotekasınnan hem "Asena-textil" fabrikaların birisinnän.

Vizit programası başladı Moldova-türk işadamlarınnan buluşmaktan. Bu buluşmada pay aldılar Moldovada Türkiye Büyükelçisi Mehmet Selim KARTAL, Kişinev Tika ofisin koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLA-OĞLU, Moldova ekonomika ministri-nun yardımcısı Oktavän KALMIK, iş adamları.

Moldova Türkiye İşadamlar Dernään

(MİTAD) başkanı Abdurahman SEZİŞ toplantıda Türk işadamların Moldovada çalışması konusunda bir doklad okudu.

Bu buluşmaktan sora sayın Hayati YAZICI buluştu Moldova premiyer-ministrusunnän Vladimir FİLATlan. Buluşmada pay aldılar Moldova ekonomika ministrusu Valeriu LAZARI hem Büyükelçi Mehmet Selim KARTAL.

Buluşma çerçevesindä urgulandı, ani bitki vakıtlar iki devlet arasında politika hem ekonomika ilişkileri çok üüsek uurda geçerlär. Bunun örnekleri: Moldova Türkiye arasında industriya hem çiftçilik malların serbest alış-veriş konusunda anlaşmanın imzalanması; Türkiyeden Moldovaya investisiyalar; yakınnarda ortadan vizaların kaldırılması.

(Sonu 2-ci sayfada).

Başbakan Tayyip ERDOĞANIN ADI VERİLDİ

Komrat munişipiy Sovetin kararına görä Komratın ihtärlar Evinä Türkiye Başbakanın Tayyip ERDOĞANIN adı verildi.

Gagauziya Halk Topluşu başı Anna HARLAMENKONun açıklamasına görä bu yazın sayın Tayyip ERDOĞANIN Komrata viziti beklener. Ozaman da enidän enidilmiş Komradın ihtärlar Evinin açılışı olacek.

Ama şindilik burada büyük tertiplemek hem enilenmek başladı. Hepsi rekonstruksiya işleri 2,5 milyon ley yapêr. Komrat primarı Nikolay

DUDOGLU açıkladı, ani "bu paranın 200 bini Komrat primariyasının bütetindän harcanacek. Kalan 2,2 milyon ley yardımını TİKA (Türk İşbirlii hem Koordinatiya Agenstvosu) Başkannı yapêr". Hepsi rekonstruksiya işleri läüzüm 50 gündä başarılın.

İhtärlar Evin enilenmedän sora burada bulunan insannarın sayısı iki katına zeedelenecek.

TÜRKİYEDÄN DOKTORLAR GAGAUZİYADA

Başlayıp Çiçek ayın 2-dän, bir aftanın içindä, Gagauziyanın Valkaneş, Komrat hem Çadır bolnişalarında Türkiyeden doktorlar işledilär.

Onnar 354 kişiye konsultaşiya verdilär hem diagnostika yaptılar. Bundan kaarä 41 insana operatiya yaptılar. Gagauziyanın 75 saar hastalarına kulaklık işitmek aparatları verdilär.

Hep o afta, Çiçek ayın 6-da, Gagauziyaya Türkiye Saalik Bakanının Konsultantı Prof. Dr. Nihat TOSUN geldi. Canabisi Komrat hem Çadır rayon bolnişaların çalışmasınnan tanıştı.

Ertesi günü da Gagauziyada bir afta işleyän türk doktorların çalışmasınnan ilgili toplantıda pay aldı.

Buluşmalar Gagauziya İspolkomunda da geçti. Bu buluşmalarda anlaşma oldu, ani Türkiyeyä stajirovka için Gagauziyadan doktorlar yollanacek.

PATRETTÄ: Türkiye Saalik Bakanının Konsultantını Prof. Dr. Nihat TOSUNu karşılkana.

OLİMPİADACILARI KUTLADILAR

Çiçek ayın 27-dä Komradın kultura Evinde Gagauziyada şkola olimpiadaların ödüllülerini hem üürencilerin bilim-praktika konferenşiyasında pay alannarı kutladılar.

Kutlamakta pay aldılar Gagauziyanın öndercileri, üüredicilik upravleniyanın azaları hem üürencilärlän üüredicilär. Ödül kazanannara, konferenşiyacılar hem onnarın pedagoglarına şan diplomaları verildi.

2012-ci yılda olimpiadalarda Gagauziyanın 48 skolasından 1102 üürenci pay aldı. Ödül kazandılar 314 üürenci.

Üürencilerin bilim-praktika konferenşiyasına 52 üürenci katıldı.

EURAS REKTORLARI KDUda TOPLANDILAR

Çiçek ayın 27-dä Komrat devlet universitetında geçti Evroaziya Birliinä (EURAS) girän universitetlar rektorların birinci toplantısı.

Toplantının çalışmasında pay aldılar KDU rektoru Dr.Doğ. Zinaida ARİKOVA, EURAS Sovetin başı Prof. Mustafa AYDIN (İstanbul, Türkiye), Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL, Türkiye Bükelçisi Mehmet Selim KARTAL, EURAS baş sekretari Muzafer BACA, Moldova-Azerbaycan dostluk dernään başı Muharib ALLAHVERDİEV (Kişinev), biznes öndercili hem yustişiya institutun rektoru, Rusi-

yanın üülen tarafı universitetlar Birliin başı Prof. İmran AKPEROV (Rostovna-Donu, Rusiya), Hazar universitetin başı Prof. Gamlet İSAHANLI (Azerbaycan), Aziya universitetin rektoru Prof. Calil NAGİEV (Baku, Azerbaycan), Konstanța universitetin rektoru Prof. Aurel PAPARİ hem prorektoru Andra SEÇOLANO (Konstanța, Romıniya), Gabrovo universitetin doçenti Krasimir İVANOVO (Bolgariya), Kazan

universitetin prorektoru Janna KAŞİNA (Tatarstan, Rusiya), Lüdmila PAVLOV, Moldova üüredicilik ministerliin departament başı.

Hep o günü EURAS Sovetin başına Prof. Mustafa AYDINA Gagauziyanın medalisi hem Komrat devlet universitetin "Honoris Causa" doktoluu verildi.

Rektorlardan hem universitetların temsilcilerindän kaarä toplantılarda vardılar Gagauziyanın öndercileri, diplomatlar, bilim adamnarı, yazıcılar, KDU hem Pedkolec üüredicileri, studentlar.

L.DOBROV GAGAUZ DİLİNİ SUDTA KORUYÊR

Anılmış gagauz politikacısı, Gagauz Respublikasının kurucularından birisi, Leonid DOBROV verdi suda Gagauziya İspolkomunu, Gagauziya Halk Topluşunu hem Komrat devlet universitetini.

O sayêr, ani bu kuruluşlar gagauz dilin korunması hem ilerlemesi için bişey yapmêrlar. Da bu betere gagauz dili kaybelmâk kertiinâ geldi.

Çiçek ayın 25-dä Komrat sudunda (sudya S.POPOVIÇ) bu konuyla ilgili sıradaki toplantı oldu. Karşı taraftan suda sadâ KDU'nun temsilcisi geldi. Ne İspolkomun, ne da GHT'nın temsilcileri sudta yoktular. Sud açıkladı, ani bu fakt suda hem incelenän konuya bu kuruluşların tarafından saygısızlıktır.

Sudun sıradaki toplantısı Hederlez ayın (may) 15-dä olacak.

BAYRAKLAR ÜSTÜNÄ BAYRAK

Çiçek ayın 27-dä Moldova devlet bayraan Gününü kutlanêr. Bu yıl bu yortu pek geniş bakıldı.

Bayrak Gününün ilgili Kişinevün merkez meydanınında seftâ büyük sıra oldu. Moldova pravitelstvosunun binasının önündä 34 metralık direktä 3,5x7 metralık bayrak kaldırıldı.

Devlet bayraanın kaldırma sırasında pay aldılar Moldovanın birinci parlamentin deputatları, ilk prezidenti Mircea SNEGUR, Kişinev hem bütün Moldova mitropolitü VLADİMİR, Moldovanın premyer-ministrusu Vlad FİLAT, pravitelstvonun azaları, merkez organların temsilcileri, diplomatlar, başka musaafirlär.

Bölä bir bayraan kurulması için Moldovanın bütetindän yaklaşık 3 milyon ley harcandı.

Moldova devlet bayraan Gününü Komratta da kutladılar. LDPM partiyasının gençlik kanadı Komrat kultura Evinin önündä yaptı bir akıya "Bayraa kaldır".

Not. Gagauziya Başkanı birkaç ay geeri adaydı, ani tezdä Gagauziyada üüsek direktä kaldırılacak büyük bayrak. Ölä nicä var deyecez Bakuda (Azerbaycan). Ama neçin sa sözünü erinä taa getirmedi.

BAKAN Hayati YAZICI MOLDOVADA BULUNDU

(Çeketmesi 1-ci sayfada).

Moldova premyer-ministrusu şükür etti o yardımın için, ani Türkiye tarafından yapılar Gagauziya vatandaşlarına deyni. Urguladı, ani iki devlet arasında ilişkileri kaavileştirmedä çok yardımcı olêr TİKA agenstvosu.

Kendi tarafından Bakan Hayati YAZICI urguladı, ani Türkiye hem Moldova geografiyaya görä komşudur. Bu verer kolayım politik hem ekonomi-

ka ilişkilerini en üüsek uurda tutmaa. Bundan kaarä iki devlet arasında büyük kultura ilişkileri da var. Bunun örnää: 2007-ci yılda İstanbulda büyük kultura hem devlet adamın Dmitri Kantemirin muzeyinin açılması.

Bakan Hayati YAZICI urguladı, ani tük işadamları büünkü günden Moldova'ya 300 milyon dolarlık yatırım yaptılar. Büünkü gündä Moldovada türk kapitali payı olan 776 firma var.

Ertesi günü sayın Bakan Hayati YAZICI Gagauziyaya bir vizit yaptı. Burada Canabisi buluştu Gagauziya öndercilerinnän, İspolkom hem GHT azalarinnän, tanıştı Komrat devlet universitetinnän, ATATÜRK bibliotekasının hem "Asena-textil" fabrikasının. Vizittä pay aldılar Moldovada Türkiye Bükelçisi Mehmet Selim KARTAL hem Kişinev Tika ofisin koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU.

PRESANIN BOOZUNA BASÊRLAR

Moldovada hem Gagauziyada presanın boozuna sık basmaa başladılar.

Çiçek ayın (aprel) 5-dä Moldovanın "NIT" televideniya kanalından lizenziyayı aldılar. Çiçek ayın 17-dä Gagauziyada, Komratta "Gagauzinfo" korespondentlarını brifingtan kuudular. Bunnar haliz bir baskı sincirinin halkaları. Belli, ani kuvettä bulunan Alıyansın partiyaları presadan, en aazdan, pek azetmeerlär.

Taa ileri Moldova Prezidentin inaguraşısının ilgili meropriyatılarda da presayı ezdilär. Ozaman presa birlikleri konuyla ilgili bir açıklama yaptılar. Ama, allelem, bişey diişmeer.

MOSKVADA GAGAUZÇA DA DUA EDİLDİ

Paskellä gecesı, Çiçek ayın 14-dän 15-nä Moskvadaki Kurtarıcı Hristozun Hramında Moskva hem bütün Rusiya Patriarhı KİRİLL Paskellä slujbasını yaptı.

Slujbada bulundular Rusiyanın şindiki prezidenti Dimitri MEDVEDEV eşinnän hem eni seçilän Rusiyanın prezidenti Vladimir PUTİN.

Slujba zamanında Paska Evangeliyası 18 dildä okundu. Odillerin arasında gagauzça da vardı. (bak: <http://www.youtube.com/watch?v=bLXcMHEEHNE> süjetin 36'34"-36'53").

PATRETTÄ: Slujbada gagauzça okuyan Diyakon KONSTANTİN (Konstantin BARGAN, duuması Kongaz küüyündä).

GAGAUZLARIN SİMBOLİKASI AKADEMİYADA BAKILDI

İrmi beş yıl geeri, 1987-ci yılın Orak ayın (iyül) 20-dä Moldova Bilimnär Akademiyasında Gagauzologiya bölümü açıldı. Çeşitli vaktlarda bölümün başında durdular Dr. Mariya MARUNEVİÇ, Dr. Stepan KUROGLU. Son 14 yıl Gagauzologiya bölümün başında bulunêr Dr. Lübov ÇİMPOEŞ.

Gagauzologiya bölümündä çalıştılar büyük gagauzologlar Dr. Gavril GAYDARCI, Elena KOLTA, Mariya

DURBAYLO hem taa çok talantlı insannar.

Bu önemli yıldönümünä karşı, Çiçek ayın (aprel) 5-dä Moldova Bilimnär Akademiyasında oldu VIII-ci Geraldika Simpoziumu. Simpoziumun temasıydı «Символика гагаузов».

Simpoziumun çalışmasında pay aldılar Moldova Bilimnär Akademiyasının Başı Georgi DUKA, Moldovada Türkiye Bükelçisi Mehmet Selim KARTAL, bilim adamnarı, Gagauziyanın hem cümne kuruluşların öndercileri, kultura insannarı.

KDUda Dionis TANASOGLUyu ANDILAR

Çiçek ayın 27-dä Komrat devlet universitetinde andılar büük kultura hem bilim adamını, yazıçıyı, poeti, filologu, istoriyacıyı, kompozitoru, artisti, rejisörü, pedagogu, KDU rektorunu (1992-1995 yıllarında), doktoru hem profesoru Dionis TANASOGLUyu. Anmak avşamı baaşlydy aydınadıcının 90-cı yıldönümünä (Orak ayın (iyül) 7-dä Dionis TANASOGLUnun duuma günündän 90 yıl tamamnanër). Ştenanın yanına maëstronun kemeçesi saygıylan koyuluydu.

Anmak avşamını başlattı Komrat pedagogika kolecin horu, angısı çaldı Dionis TANASOGLUnun sözlerinä türküyü.

Sora zalda bulunannara kısıdan anadıldı aydınadıcının ömürü hem gösterildi onun için bir dokumental film. Okundu onun hem onun için peetlär.

Nedän sora söz verildi D.TANASOGLUnun kolegalarna, ya-

kinnarına, yazıcılara, pedagoqlara, onun studentlarına, jurnalistlerä, cümne insan-nara, angıları annatılar D.TANASOGLU için, onun bilim hem yaratma yolu için, ömürü hem insanını için.

Bu avşam Dionis TANASOGLU için, kulturamız hem dilimiz için, söz tuttular: Zinaida ARIKOVA, KDU rektoru, Mihail FORMUZAL, Gagauziya başkanı, İrina VLAH, Moldova Parlamentin deputatı, Muzafer BACA, EURAS baş sekreteri, Nikolay TELPİZ, GHT zaametçisi, Mihail KAYKI, aydınadıcının kuzeni, Todur ZANET, poet hem yazıcı, Dr. Konstantin TAUŞANCI, KDU'nun ekonomika fakultetin dekanı, Va-

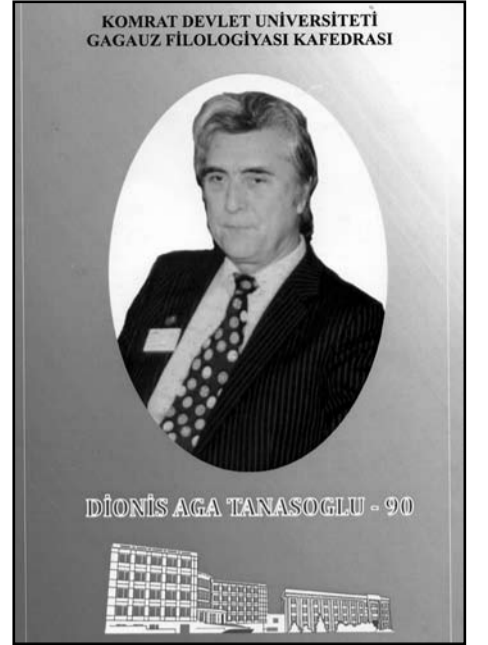
silisa GRAJDAN, jurnalist, "Bucaan dalgasında" kolverimin redaktoru, Mariya BURGUCU, "D.TANASOGLU" adına Kiriyet küyün şkolasının direktoru, Ekaterina JEKOVA, GRT direktoru, Konstantin SIRF, "Kardaşlık" cümne kuruluşun başı.

Kısa bir sözlän anmak Avşamında bulunnanra danıştı Dionis TANASOGLUnun eşi Lübov TANASOGLU.

Bundan sora Çadır primariyasının teatrusu (eski gagauz Milli teatrusu) gösterdi Dionis TANASOGLUnun miniatür pyesasını "Mercimek".

Başarıldı anmak Avşamı "Düz Ava" ansamblesinin hem "Karanfil" oyun ansamblesinin konterdinnän. "Düz Ava" çaldı Dionis TANASOGLUnun türkülerini. "Karanfil" oyun ansamblesi da gösterdi gagauz halk oyunlarını.

Maasuz bu gün için KDU filologiya kafedrası tipardan çıkardı kısa bibliog-

rafiya kiyadını "DİONİS AGA TANASOGLU - 90".

Götürdü anmak avşamını Sonä SURNİNA, KDU'nun yabancı studentlaran çalışmalar bölümün başı.

Not. Anmak avşamını hazırlamak ükünü üstünä aldılar Dr. Güllü KARANFİL, KDU filologiya kafedrasının zaametçisi hem Sonä SURNİNA, KDU'nun yabancı studentlaran çalışmalar bölümün başı.

BURASI – AARANIP TA BULUNMAYACEK BİR ER!

Herkerä Kişinev TİKA koordinatörünün ofisinä uurdum zaman gagauzlar için hem kendim için da çok meraklı haberlär ürenerim, eni insanlarla tanışırım. Bu üzerä ofisä büük havezlän gelerim. Söz gelişi: kimär kerä bu maanaylan gözäl türk çayı içmää sebepini da bulêrim. Geçennerdä burada pek meraklı bir adamnan tanıştım: Kişinev Tika ofisin koordinatörü Atila Cem KARAMOLLAOĞLUnun bobasınnan – sayın Yetkin KARAMOLLAOĞLUyan.

Üredici, poet hem yazıcı, 40 yıllık gazetacı, TRT hem "Anadolu ajansı" korespondenti, Türkiyedä Samsunda çıkan "Bilgi" adlı gazetesinin baş redaktoru hem yazı işleri müdürü, 14 yıl Samsun bölgesinin çiftçiler odası başkanı. Hepsı bunnar bir adam – 72 yaşındaki Yetkin KARAMOLLAOĞLU. Bu adam için var nicä demää: 10 parmakta – 10 beceriklik!

Teklif ederim Canabinizlär da, tanışasınız bu adamın duygularınnan hem fikirlerinnän.

Todur ZANET - Siz 40 yıllık gazetacıysınız. Büünkü gazetacılar söyleyeceğiniz çok işlär var.

Yetkin KARAMOLLAOĞLU - Gazetacılık kolay diil. Yazdığımız yazıda dooru olaceynız. Konuyu islää araştıracıyınız, bilgilerä saabi olaceynız. Yazdığımız yazının altında aslanlar gibi adınızı yazaceynız hem herbir söz için cevap vermää hazır olaceynız. Başka türlü yaarın herkezi deyäbilir: "ne biçim gazetacı bu?" Onursuz kalırsınız.

Benim yazılarım biraz ateşli. O üzerä çok kerä daavalara çekildim. Ama haklı çıktım. Çünkü herkerä dorusunu yazdım.

- Ateşsiz gazetacılık olamaz.

- Olmaz! Gazetacı olan insan toplum adına, insanların adına bişeylär yaparsa, adam gibi yapacak. Adam gibi yapmazsanın – gazetacılık yapamazsınız. Bän şindi da, pensiyada olarak, radioda günün haberlerini vererim.

- Bakêrim bu yaşta pek aktivsiniz.

- Bän hiç boş durmêirim. Zerä bilirim – "çalışan demir pas tutmaz". Bakın, benim yaşında olanların çoyu bastonnan gezerlär. Neçin? Neçin zerä yaşmalarında ya hiç çalışmamışlar, yada aaz çalışmışlar. Bän sa yaşamakta hic bir sekundumu boşuna harcamadım hem harcamaa istämeerim.

- Moldovayı, Gagauziyayı nasıl buldunuz?

- Moldovaya gelän turistlerin an-nattıklarından taa gözäl buldum. Ama aëoportta indiim gibi, oradaki işçilerin davranmaları biraz hoşuma gitmedi. Burayı gelän yabancılar sizä musafir gelerlär. Onnarsa pasportlarımıza bakêrlar, sansın bişey varmış gibi. Hep beklelär bişey veräsin.

Moldovayı çok gezdim. Pek beendim. Gördüm – altın gibi topraklarımız var. Ama acidêr o, ani onnarın çoyu işlenmedik kalmış. Bakın Evropada topraklar artık himiyalı udobreniyaylan bir metrayadan dolu. Sizdä sa toprak pam-pak. Organik udobreniyalaralan dolu. Bununnan var nicä büük paralar kazanmaa. Ama yapêrsınız mı, yapmêersınız mı – bilmeerim. Dedim ye – altın gibi topraklarımız var. Burası – aaranıp ta bulunmayacak bir er!

Dünneydä insan sayısı büüdü! En aaranacak iş olacek ne giyim, ne kuşak. En aaranacak iş – iyecek olacek. Onun için moldovalılara deerim: kardaşlar bu topraklara sayıp çıkın!

- Burada tarlalar kalêr işlenmedik o üzerä, ani kolhoz sistemasi daaldı. Eni sistemaya da insan alışmadı taa.

- Kolhoz sistemasına alışmışlar. Kendi başına çalışmaa ya bilmeerlär, yada istämeerlär. Problema burada. İrmi yıl nicä sistema daaldı – insan-narsa hep taa sudan çıkmış balık gibi. Bunu

diiştirmää deyni eni adamnar lăazım etişsin. Bän inanêrim, ani bu erin çok gözäl gelecää olacek. Zerä siz varsınız, gözäl insanlarımız var. Ama...

- Neyi gördünüz ki ama deersiniz.

- Yaşlı üsüzlär evinä gittik. Oradaki insanları gördüm. Üsüzlär evi bölä mi olur? İnsanların ömürü ölä ucuz mu? Gözlerim yaşlan doldu. Belli, ani bu bir sistema. Bu sistemanın mutlaka düzelmesi lăazım. Ama bunu kim düzeldecek?

- Gençlär.

- Gençlär da kalmamış. Gördüm kadar buradaki insanlar çok zoor ekonomika durumunda bulunêrlar. Hayli insanlar dışarıya çalışmak için giderlär. Belliki taa çok gençlär. Burada yaşlılar kalêr. Onnar mı ekonomikayı kaldıracak? Sizä adam lăazım. Adam!

- Adamnar var. Ama ihtêrlar evi için sölêrsak – bu devlet işidir.

- Devlet işi da, insan işi da. Belli ki primariyaya bu uurda büük üklär düşer. Herliim paraları varsa, belliki.

- Te TİKA da yardımcı olêr.

- TİKAnın bölä işlerdä yardımınarına çok sevindim. Bilersiniz: türklär kardaşların yannnarında herkerä olur.

- Herbir işi vakit erinä erleştire. İrmi yıl içindä dışarda işleyenêr paraları ev düzmäk hem tertiplemek için harcardılar. Şindi, geeri dönüp, yatırıma başladılar: tükân açêrlar,

mini-fabrika kurêrlar. Bu iş tarafımızı kaldıracak.

- Bu pek islää. Demeli eni insanlar eni fikirä saabi olêrlar. Başka bir iş da meraklandırdı: kasabada gidersin karşı gelän adamın giidii kostüm – marka, giidii ayak kabı – marka, giidii gölmeç – marka. Nasıl bir iş? Demeli imeyip, içmeyip sadä giyimä kazancını harcêr. Bu da yanniş.

- Yanniş olabilir. Ama insan-nar biri-birlerinden aşaa kalmaa istämeerlär.

- Kalmassınar. Ama okadaradan harcanmaa da diil lăazım.

- Bilerim, ani sizdä peetçilik ta var. Bir peetinizi okuyabilirsiniz mi?

- Seni gözlerindän tanıyorum: Siyah gözlerindän. (siyah – kara) Bakıp ta – doyamadım, Bakıp ta – soramadım. Onu gülän gözlerimiz tamamnadı... Seni gözlerindän tanıdım. Siyah gözlerindän, Sim-siyah* gözlerindän. (sim-siyah – kap-kara)

- Gözäl bir peet, duygulu hem ih-lamnan yazılı bir peet.

- O ihlamın gelmesi için – aşk lăazım. O aşkı yaşamadıysanız – yaratamayaceynız.

- Burasının geleceğini nicä görersiniz?

- Burasının pek islää gelecää var. Bir çiftçi spezialisti olarak, inanêrim, ani buradaki toprakların paasını annayarak, buradan yabancılar kazanç için gidän insanlar geeri geleceklär. Moldovalı artık demeyecek: "bän Rusiyaya giderim", "bän Romaniyaya giderim", "bän Türkiyeyä giderim çalışmaya". Yuvasından, çocundan, eşindän, yakkınlarından hasret kalıp, onnarı bırakıp, gitmeyecek. Gözäl bir aylä yapısı oluşacek. Bän buna yinanêrim.

- Saa olasınız.

- Saa olunuz siz da!

AVDARMA MUZEYİ HIZLI İLERLEER

Bıldır Kasım ayın 21-dä Avdarma küüyündä istoriya hem kultura obyektlerinin kurulmasınan muzey da açıldı.

Nicä annadêr muzeyin baş zaametçisi, üredici hem yazıcı Todur MARİNOGLU “muzeyin eksponatlarının toplanmasında bizä pek yardım ettilär küülülär, angıları büyük havezlän paylaşdılar bizinnän kendi evelki zenginniklerinnän”.

Büünkü gündä Avdarma küüyünün kulturaşınan, istoriyasınan, üredicilik sistemasının kurulmasınan, sovet zamanında yaşamaklan hem sovet rejimin represiyalarının ilgili olarak muzeydä bindän zeedä eksponat var.

Çok eksponatlar var, ani annadêrlar avdarmalılarnın kahramannarı için, iş, bilim hem kultura adamnarı için, çok uşak büüdän analar-bobalar için.

Şindi muzey eni ekspozitşiyaları hazırlêr.

PATRETTÄ: muzeyin baş zaametçisi Todur MARİNOGLU.

BUCAK KÜÜYÜNDÄ KLİSÄ AÇILDI

Çiçek ayın 17-dä Bucak küüyündä Enseyeci Georgiyin klisesi açıldı.

Klisenin açılışında pay aldılar Kaul hem Komrat Episkopu Anatoliy hem başka popazlar, Halk Topuşun deputatları hem GHT başı Anna HARLAMENKO, Komratın primarı Nikolay DUDOGLU, Moldova Parlamentin deputatı İrina VLAH, bucaklılar.

Bu kliseyi başladılar düzmää 1999-cu yılda, ama başardılar 12 yıldan sora, 2011-ci yılda. Klisenin düzmesi için çok yardımcı oldu biznesmen Pötr KARAVAN. Bu yardımın için Canabisinä Enseyeci Georgiyin klise medalisi verildi.

Foto - gagauzinfo saytından.

GAGAUZ FOLKLORUNDAN

Yazılar Todur ZANETin “GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlär” kiyadına görü verilerlär.

KIRK TOKLU

Bir vakit gelmiş bir şalvir çoban popaza da laf kurmuş:

– İştittim, - deyärmiş çoban, - küüdä, sana läüzümüş çoban?

– E-ey, seviner popaz, - var kırk toklum, bulamêırım çoban. Hadi anaşalım yannaşarsın gütmää benim toklularımı.

Bir parça ekmek imeyin arasında, anaşılmak ta olmuş: “Güdecek çoban tokluları Hederlezdän Kasımadan”.

Ertesi sabaa, erken, kalkêr popaz çobannan. Uuradêrlar tokluları – kırk taanä. Giderlär kıra, popaz demiş:

– Güdecän benim kırlarımda, avşamneyin getirecän tokluları evä. Üülen ekmeeni, - demiş, - bän sana getirecäm kendim, kaybetmärsin sän vakıdı yollarda, toklular da iisilmesin.

– İslää, - cevap eder çoban.

Üülen olêr, popaz gider dolaşmaa çobanı, götürer imää. Bırıy bakêr, orıy bakêr – ne çoban, ne toklular, sansın er içinä girmişlär... Gün kauşêr, karannık çöker – yok popazın çobanı.

Başlamış popaz ertesi günü aar-maa çobanı toklularlan dolay küüledä. Soruşturarmış popaz insana, birisi bişey görmemiş. Geçmiş bir afta, bir ay – çoban toklularınnan yok. Popaz kaybeder umudu, ani bulacak kayıbı.

Geçer altı ay, Hederlezdän Kasımadan. Laf popazlan çobanda olmuş ölä: Hederlezdä yannaşecek, Kasımda olacak ödeşmäk. Kâr avşamneyin, Kasım günü, popaz henez gelmiş klisedän, oturarmış da iyärmış ekmeçiklän papur çanaktan uynuk. Bir dâ içeri girer çoban, omuzunda kırlığa, kırlıgasında da gerili toklu derisi.

Popaz baksa, onun çobanı, atılêr onun üstünä, da deer:

– Ey, sän bā, köpek oolu, näända benim toklularım?

Çoban toplêr kendini da deer:

– Soslä beni popaz-boba, bän sana hepsiciini annadacam:

Gök çatladi,

Gürgün patladi.

Otuz ikinin ödü

Birdän patladi.

– Kaldı mı, - deer, - sekiz?

Popaz deer:

– Kaldı.

– **Yardan atladi koç toklu,**

Aardı sora gitti beş toklu.

– Kaldı mı, - deer, - iki?

Popaz deer.

– Kaldı.

– **Dün öldü birisi**

Tä büünkünün dâ derisi.

– Ödä kazançımı, da gideyim.

Popaz açan kavrêr papurkaylan uynuu, da kapadêr çobanın suratına. Çoban çıkmış kaçarak sokaa, da demiş kendi-kendinä.

– Şükür, oolum, çıktın çorbacıdan ak üzlän.

Toklular çobana altı aya etti, masal da bitti.

PASKELLEYÄ KARŞI YARATMAK EVİN SERGİSİ

Paskelleyä karşı Avdarmanın yaratmak Evinde zanaatlanan uşakların yaratmalarının sergisi oldu. Bu sergide vardı resimnär, taftadan hem faneradan yapılmış süvenirlar, başka el işleri.

Yaratmak Evin öndercisi Mihail YAZACI hem yaratmak uurunda üredici İvan TRANDAFİLOV çok çalışêrlar, ani burada hepsi uşaklar kendi üreklerine göre yaratmak zana-

atı bulsunnar. Büünkü gündä yaratmak Evinde incäzanaatını ürenerlär 90 uşaktan zeedä.

PATRETLERDÄ: Yaratmak Evin öndercisi Mihail YAZACI.

Y a r a t m a k Evinde zanaatlanan Koli KRİSTOVun, Vitü KİROVİÇin, Valera KAPSOMUNun hem Saşa GUNANın birliktä yaptıkları küü maketi (önderci - Mihail Konstantinoviç YAZACI).

POEZİYADA MASTER-KLAS GÖSTERİLDİ

Çiçek ayın 4-dä Komrattaki “Mihail ÇAKIR” adına pedagogika kolecin peet yazan üürencilerine yaratmak uurunda eni bir basamak açıldı. Onnarın yaratmalarını incelemää deyni hem peet yazmak uurunda ustalık yolların genişliini açmaa deyni bu genç yaradıcılara poet, yazıcı hem publiştist Todur ZANET poeziya uurunda master-klas gösterdi.

İkibuçuk saadın içinde burayı katılan 28 üürencinin kolayı oldu kendi peetlerinden birär-ikişär peet okumaa. Peetlär okundular 3 dildä gagauzça, rusça hem moldovanca. Bu üzerä master-klas ta üç dildä götürüldü.

Läüzüm urgulamaa, ani duygu hem dil tarafından peetlär pek üüsek uurda yazılıydalar. Onnarın çoyunda ritmika hem rifma-

lar pek uygundu. Ama peetlerin kimi cümleleri sıradan düştüynän peet ta kırılırdı.

Poet Todur ZANET, genç yaradıcılarla birliktä, herbir okunmuş peetä analiz yapıp, avtorlara peetlerin kusurluklarını açıkladılar. Pek önemli o, ani avtorlar hiç küsmeyip o kusurluklarla kayı oldular.

Todur ZANET annattı genç poetlara neleri ilkin läüzüm esaba almaa peet yazarkana, ön plana angı duyguları çikarmaa, peetin kalubları nesoy olsun läüzüm hem angı rifmaları hem rifma dizilerini kullanmaa taa uygun.

Peet okumadan kaarä master-klas zamanında iki türkü da çalındı: birisi avtor türküsü, birisi da halk türküsü.

Bitkidä Todur ZANET kendi eni peetlerinden örneklär okudu hem genç poetlara aftograf verdi.

Not. Master-klasi hazırladılar pedokolecin üüredicileri Mariya Dmitrievna MAVRODİ hem Galina Dmitrievna SİRKELE.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilinde gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

Gazeta “Universul” basım evinde basılêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 5669.

İndeksi - PM – 21358

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

TİKA DELEGAİYASI GAGAYZİYADA

Hederlez ayın 11-dü bir vizitlan Moldovaya vardılar TİKA Başkan yardımcısı Mehmet Süreyya ER hem TİKA Balkannar hem Dou Evropa departamentın Başkanı Ali MASKAN.

Hep o günü Canabileri, Kişinev TİKA ofisin koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLUyan hem koordinatör yardımcısı Tarık METEylän Gagauziyaya geldilər.

Burada, Gagauziya Başkanınan hem Gagauziya Halk Topluşu Başkanınan buluşmuktan sora, TİKA delegaİYası tanıştı o obyektlarlan, angılarına Tİ-KAdan yardımna gelir hem verildi.

Onnarın arasında Komrat ihtärlar Evi, GRT (Gagauziya Radio hem Televideniye) kuruluşu, ATATÜRK bibliotekası, Komrat uşak hem Valkaneş dolay bolnişaları.

TÜRKİYE DIŞİŞLERİ BAKANI Ahmet DAVUTOĞLU'nun MOLDOVAYA HEM GAGAUZİYAYA VİZİTİN REPORTAJI

Hederlez ayın 12-13 günnerindä Moldovada iki günnük ofitäl vizitlan Türkiye Dışışleri Bakanı sayın Ahmet DAVUTOĞLU bulundu. Canabisinin yanında gelän delegaİYada vardılar: sayın Ahmet DAVUTOĞLU'nun eşi Sare DAVUTOĞLU hanım efendi; Hayri Hayret YALAV, Bükkelçi, ASGM; Yükel ÖZDEN, Türkiye Parlamentnin deputatı, Türkiye-Moldova parlamentlar arası dostluk grupasının Başkanı; Kemal YURTNAÇ, Yurtdışı Türkler hem Akraba Topluluklar Başkanını Başkanı; Ali SARIKAYA, Türkiye Başbakanlık Müşaveri – Bakan danışmanı; Mehmet Süreyya ER, TİKA Başkan yardımcısı hem başkaları.

Moldovada delegaİYayı katıldılar Moldovada Türkiye Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL hem Canabisinin eşi Banu Cankan KARTAL, Türkiye Bükkelçiliin 1-ci sekretari Orhan IŞIK, Türkiye Bükkelçiliin zaametçileri, TİKA Balkannar hem Dou Evropa departamentın Başkanı Ali MASKAN, Kişinev TİKA ofisin koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU.

(Sonu 2-ci sayfada).

TÜRKİYEDÄN YARDIM TAA BİR YOLDAN GELECEK

Son 15 yılın içindän yardımna Gagauziyaya hem Moldovaya TİKA (Türk İşbirlii hem KoordinaİYa Ajenstvosu Başkanını) yolunna yapıldı. Başlayıp bu yıldan beeri Türkiyedän yardımna taa bir yollan gelecek – YTB (Türkiye Respublikasının Başbakanının Yurtdışı Türkler hem Akraba Topluluklar Başkanını) yolunna.

Türkiye Dışışleri Bakanı sayın Ahmet DAVUTOĞLU Moldovaya gel-dii zaman onunan birliktä burada bir delegaİYa da bulundu.

DelegaİYanın içindä Yurtdışı Türkler hem Akraba Topluluklar Başkanını Başkanı sayın Kemal YURTNAÇ vardı.

Gazetamız için sayın Kemal YURTNAÇ bildirdi, ani Yurtdışı Türkler hem Akraba Topluluklar Başkanını hazırladı Gagauziyaya hem gagauzlara deyni bük bir yardım programası. O programanın içindä var gagauzça bilim, literatüra hem şkola kiyatların tıparlanması, mas-mediya hem kultüra uurunda yardımna.

PATRETTÄ: YTB Başkanı Kemal YURTNAÇ.

HEDERLEZDÄ "HEDERLEZ - 2012" FESTİVALİ OLDU

Hederlez ayın 6-da gagauz halkı kutlêr en evelki milli yortusundan birisini - HEDERLEZ yortusunu.

Bu kutlamalar çerçevesindä Gagauziyada bük bir kultüra programası yapıldı. O programanın içindä vardı "Hederlez - 2012" halklararası festivali, kontertlär, "Altın At" yarışları hem başka sport meropriyatıyaları.

"Hederlez - 2012" halklararası festivalindä, erindeki ansamblierdän kaarä, pay aldı Türkiyenin Silifke kasabasından folklor ansamblisi da.

Dimitri SAVASTİNa – 70!

Gagauzların en bük resimcisi Dimitri SAVASTİNa Hederlez ayın 2-dä 70 yaşını tamamladı. Bu yıldönümünän ilgili olarak Komrat muzeyindä resimcinin sergisi açıldı. Hep burada Dimitri SAVASTİNa kutlamak sırası da geçti.

Bu gözäl yıldönümün sebepinnän Gagauziya İspolkomu Dimitri SAVASTİNa "Gagauziyanın şanı vatndaşı" adını verdi.

TÜRKİYE BÜKELÇİLİNDÄN TÜRK KOFESİ

Hederlez ayın 16-da Kişinevdäki "MoldExpo" sergi merkezindä geçti "YILDIZLARLAN KOFE" iilik yapmak aktıyası. Aktıyayı hazırladı Moldovanın insan hakları Merkezi.

Aktıyada satılan kofe için paralar verilecek kusurlu uşakların respublikadäki rehabilitaİYa hem adaptaİYa merkezindä (CRIS) hem onnarın aylelerinä, "Eho Çernobilä" fonduna.

Kofeleri hazırladılar estrada hem şou-biznes yıldızları, bükkelçilerin karıları, politikacılar, jurnalistlär.

En aktiv pay bu aktıyada aldı Türkiye Bükkelçili, angısı Türkiye Bükkelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL eşi Banu Cankan KARTAL hanım-efendinin çalışmalarınnan burada bir türk kofesi hazırlamak masası kurdu.

Banu Cankan KARTAL hanım-efendinin kendi elinnän aktıyaya katılannara türk kofesi hazırladı. Canabisinin yardımcıları türk milli rubalarına giimniydilər. Herkezinä isteyennerä türk kofesinnän ilgili nasaatlar hem yazılı notlar verildi.

TÜRKİYE DIŞİŞLERİ BAKANI Ahmet DAVUTOĞLU'nun

İurie LÄNKAYlan, Vlad FİLATlan hem Nikolae TİMOFTİylän BULUŞMAK

Kişinev aeroportunda kısa bir basın açıklamasından sora, vizit programasına görä, sayın Ahmet DAVUTOĞLU ilkin Moldova Dışişleri ministrusu İurie LÄNKAYlan (Iurie LEANCA) buluştu. Burada iki taraf urguladı, ani eni istoriyanın son 20 yılın içində Türkiye hem Moldova arasında pek islää poli-

çalışmalarına, ani TİKA yolunnan ekonomika, üredicilik, çiftçilik, infrastruktura, insannık, turizma hem başka uurda işbirlik programaların başarılması için zaamet eder.

Kendi tarafından Türkiye Dışişleri Bakanı sayın Ahmet DAVUTOĞLU urguladı, ani Türkiye Respublikası ileri doordu da savaşacak bu uurda çalışmaa hem arka olmaa Moldovada türk investiyaların zeedelenmesinä.

Diplomatiya misiyaların Başkannarı açıkladılar, ani 20 yılın içində, iki devlet arasında diplomatiya ilişkileri kurulduktan beeri, bu ilişkilär en üsek uurlara etiştir.

Ministrular ikisi da urguladılar, ani vakit geldi Moldova hem Türkiye ara-

Sayın Ahmet DAVUTOĞLU hem sayın İurie LEANCA (Iurie LEANCA).

sında vizaları ortadan kaldırmaa, serbest alış-veriş rejimi kurmaa.

Hep bu buluşmada incelendi sorular, ani Karadeniz işbirlii çalışmalrınan ilgili.

Buluşmanın sonunda sayın Ahmet DAVUTOĞLU hem sayın İurie

LÄNKAYlan (Iurie LEANCA) iki devlet arasında arhivlar arası işbirlii protokolu imzaladılar hem basın açıklaması yaptılar.

Hep o günü Türkiye Dışişleri Bakanı sayın Ahmet DAVUTOĞLU Moldova premyer-ministrusu Vlad FİLATlan hem Moldova Prezidentı Nikolae TİMOFTİylän buluştu.

Bu buluşmalarda da iki devlet arasında işbirlii kunuları konuşuldu. Vizaların ortadan kaldırılması için politika kararı alındı. Ayrıca Moldovanın öndercileri şükür ettilär Türkiye Respublikasına o yardımnar için, ani Türkiye Moldovaya hem Gagauziya avtonomiyasına yapêr.

Bu buluşmalarda sayın Ahmet DAVUTOĞLU bildirdi, ani Türkiyenin Moldovaya yatırımları yaklaşık 250 milyon doları buldu. Bundan kaarä iki devlet arasında alış-veriş 450-500 mi-

tika, ekonomika hem kultura ilişkileri kuruldu.

İurie LÄNKAYlan (Iurie LEANCA) urguladı, ani Moldova saygıylan şükür eder Türkiye pravitelstvosunun

Ahmet DAVUTOĞLU TİKANın MOLDOVADAKI PROEKTLARINI İNCELEDİ

Moldova Prezidentinnan buluşmaktan sora Türkiye Dışişleri Bakanı sayın Ahmet DAVUTOĞLU karar aldı Moldova Prezidentın rezideniyasından yayan Kişinev TİKA ofisinä geçmää.

Kişinevün merkez parklarında örüyärkana Canabisi moldovalı insanlarla lafetti, evlenen çiftleri kutladı, parklarda kurulan anmak taşların hem klisenin arhitekturasının tanıştı.

Kişinev TİKA ofisinä vardıktan sora, Bakan sayın Ahmet DAVUTOĞLU inceledi TİKA yardımınan Moldovada hem Gagauziyada yapılan proektları. Bu konuda Canabisinä TİKANın çalışması için açıklamalar yaptılar TİKA Başkan yardımcısı Mehmet Süreyya ER, TİKA Balkannar hem Dou Evropa departamentın Başkanı Ali MASKAN hem Kişinev TİKA ofisin koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU.

Ayrıca neetä koyuldu Gagauziyaya gitti zaman bu proektların birisinnän erindä taa yakından tanışmaa.

PATRETTÄ: Kişinev TİKA ofisindä (soldan) Türkiye Dışişleri Bakanı sayın Ahmet DAVUTOĞLU; Kişinev TİKA ofisin koordinatörü sayın Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU; Türkiye Bükkelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL; TİKA Balkannar hem Dou Evropa departamentın Başkanı Ali MASKAN; TİKA Başkan yardımcısı Mehmet Süreyya ER.

Ahmet DAVUTOĞLU: "GAGAUZİYAYA İZMET ETMÄK BİZİM İÇİN TÜRKİYEYÄ İZMET ETMÄK GİBİ"

Hederlez ayın 13-dä, Türkiye Dışişleri Bakanı Gagauziyaya geldi.

Gagauziya Başkannık binasının önündä sayın Ahmet DAVUTOĞLUyu hem onun eşini Sare DAVUTOĞLU hanım efendiye tuz-ekmeklän karşıladılar Gagauziya Başkanı Mihail FORMUZAL hem Gagauziya Halk Topluşu Başı Anna HARLAMENKO.

Başkannık binasının önündä üsek musaafirlerä deyni beşalmadan "Karanfil" ansamblisi gagauz halk oyunlarını oynadı.

Hep burada, Türkiye bayraa ellerindä, Canabisini karşıladılar Gagauziyada yatırım yapan türk iş adamları.

Vizit zamanında sayın Ahmet DAVUTOĞLU Gagauziya öndercilerinnän, İspolkom azaların-

lion dolara yaklaşêr. İki taraf ta umut etti, ani iki devlet arasında vizaların ortadan kaldırılması hem serbest alış-veriş rejimin kurulmasının annaşması bunnarı 1 miliard dolaradan zeedelendirir.

Sayın Ahmet DAVUTOĞLU Türkiye Respublikasının öndercilerin adından teklif etti Moldova öndercilerini en uygun hem kısa zamanda Türkiyeyä ofişial vizitlan gelsinnär.

Moldova öndercileri bu teklifleri kabletttilär.

nan, Gagauziya Halk Topluşu deputatlarınan hem aksakallarinnan buluştu. Buluşmalar zamanında Canabisi urguladı, ani "GAGAUZİYAYA İZMET ETMÄK BİZİM İÇİN TÜRKİYEYÄ İZMET ETMÄK GİBİ".

Programadan dışarı sayın Ahmet DAVUTOĞLU hem eşi Sare DAVUTOĞLU Komrat kasabsının klisesinä bir gezi yaptılar.

Yolca Canabileri komrathılarla sözä durdular. Klisenin aulunda stevnozlaa gelän gelinnän güveyä bir altın kap başladılar.

Klisedän sora Türkiyedän üsek musaafirler Komrat ATATÜRK bibliotekasının tanıştılar. Sayın Ahmet DAVUTOĞLU baaşladı burayı kendi kiyadını hem bibliotekanın musaafirler tefterinä yazı yazdı.

MOLDOVAYA HEM GAGAUZİYAYA VİZİTİN REPORTAJI

Komrat ATATÜRK bibliotekasının direktörü Vasilisa TANASOĞLU başladi üüsek musaafirlerä gagauz yazıcı-

ların kiyatlarını. Sayın Ahmet DAVUTOĞLU hemen kiyatları açıp başladi gagauzça okumaa. Canabisi okudu Todur ZANETin "GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlär" kiyadından bir masal hem hep Todur ZANETin "Akar yıldız" peet kiyadından okudu peeti "Bitki söz", nedän sora sayın Ahmet DAVUTOĞLU tekrar urguladı, ani bizim dillerimi pek yakın hem bir dildir.

ATATÜRK bibliotekasından sora

Komrat devlet universitetinnan hem universitetin Türk kultura Merkezinnän tanışmak oldu

Komrat devlet universitetında Türkiye Dışışleri Bakanı universitetin pedagogika hem üürenci kolektivin önündä nasaat etti. Hep burada Canabisi cuvap verdi sorulan soruşlara hem

hemen telefondan gagauzlarlan ilgili var olan kimi problemları çözdü.

Vizit çerçevesindä gezi Kongaz küüyün "Süleyman DEMİREL" moldo-türk lişeyinä hem Beşalma küüyün muzeyinä da oldu.

Bundan kaarä, Gagauziyayı viziti zaman hep ofițial programanın dışında, sayın Ahmet DAVUTOĞLU, TİKA tarafından enilenän, Komratın ihtärlar Evinä bir gezi yaptı. Burada Canabisi tanıştı enilenmäk çalışmalarinnan hem şaştı, ani irmi günün içindä rekonstruktıya işleri ölä hızlı ileri giderlär.

Vizitin sonunda Türkiye Dışışleri Bakanı sayın Ahmet DAVUTOĞLU

GRTnın "Kısadan" adlı programasında pay aldı.

Gagauziyada bulundu zaman, Türkiye Dışışleri Bakanı açıkladı, ani en yakın zamanda Türkiyedän Gagauziyaya taa da büyük yardımnar gelmä başlayacak. O yardımnarın arasında:

ATATÜRK bibliotekasına, ani şindi 6 000 kiyadı var, 4 000 kiyat başlanması hem taa ileri bu bibliotekanın kiyat sayısını 20 000 kiyada çıkarılması.

geçirilmesindä yardımnar.

Üüredicilik hem literatūra kiyatların basılmasının hem mas-mediyalara yardımnarın zeedelenmesi.

Hepsi bu yardımnar için annadarkana, Türkiye Dışışleri Bakanı

Türkiyeyä her yıl üürenmeyä gidän gagauz üürencilerinin sayısının iki katına kaldırılması.

Komrat devlet universitetin hem Kongaz küüyün "Süleyman DEMİREL" moldo-türk lişeyin oborodovaniye, material hem kiyat alma harçların karşılanması.

E k o n o m i k a d a , çiftçilikte, üüredicilikte, kulturada hem soşial uurunda proektların ömürä

sayın Ahmet DAVUTOĞLU herkerä urguladı, ani "GAGAUZİYAYA HEM GAGAUZLARA YARDIMIMIZ – BU BİR KARDAŞLIK BORMUMUZ".

Hederlez ayın 13-çü gecesi, Türkiye Dışışleri Bakanı sayın Ahmet DAVUTOĞLU Moldovadan ayrıldı.

Todur ZANET,

Gagauz Milli Gimnasının avtoru.

FOTOLARIN AVTORLARI –

Eucen HARABARA, Tarık METE hem Todur ZANET.

BİZDÄ BÜÜK TALANLTLAR VAR

2011-ci yılın Kırım ayından 2012-ci yılın Hederlez ayına kadar Gagauziyada geçti estrada türküsü çalan 6-18 yaş arasında olan gençlerin hem uşakların arasında "GÜNEŞ ÇANCAZI - 2012" I-ci milli konkurs. Konkursun özü oldu - gagauz estrada türküsünün, incüzanaatın hem muzıka kulturasını ilerletmek hem da uşakların gençler arasında talant bulmak.

Konkursta pay aldı 25 pek talantlı konkursant. Finala çıktı 16-sı: **I-ci grupta** - Valeriya ÇİMPOEŞ, Vitaliy YAÑOĞLU, Dilara KÖKSAL, İrina DRAGU hem Anastasiya KİRİ-

LOVSKAYA; II-ci grupta - Lidiya LİTVİNOVA, Veçeslav RADULOV, Dimitriy JELEZOGLU, Anna DOYKOVA, Evdokiya BOGDAN hem Kseniya ÇİMPOEŞ; **III-cü grupta** - Anna KRİSTEVA, Mariya GUÇ, İrina MELKAN, Yüliya TERZİ hem Valentina KARABACAK.

Hederlez ayın 11-12 günnerindä Komrat kultura Evidä "GÜNEŞ ÇANCAZI - 2012" konkursun finali geçti. Annaşmaya görä, finalın ilk günündä uşaklar çaldılar birer türkü angı dildä onnar istedilär. Onuştan o günü ştenada çaldılar gagauzça, rusça, angliya.

İkinci günü konkursantlar çaldılar türkü salt gagauz dilindä. Uşaklar çaldılar çok eni türküler, ani maasuz bu konkurs için onnara deyni yazmışlar gagauz kompozitorları hem poetları.

Hepsi uşaklar pek gözäl hem büyük beceriklik gösterdilər.

I-ci grupta ilk eri Anastasiya KİRİLOVSKAYA aldı.

II-ci grupta birinci eri vermää dey-

ni jüri en zor duruma düştü, çünkü burada üç konkursant Lidiya LİTVİNOVA, Veçeslav RADULOV hem Dimitriy JELEZOGLU en üüsek ball aldılar - 100. Ozaman karar alındı bu uşaklar akapella çalsınar. Bundan sora birinci er verildi Lidiya LİTVİNOVAya, ikinci er da Veçeslav RADULOVun hem Dimitriy JELEZOGLUnun aralarında pay edildi.

III-cü grupta ilk eri İrina MELKAN aldı.

Konkursta 1-ci, 2-ci hem 3-cü erleri alannar konkursun Prezidenti Olesä BARLADÄNın elindän diploma hem para baaşları kabletilär. "GÜNEŞ ÇANCAZI - 2012" I-ci milli konkursun kapanışında seftä çalındı konkursun gimnası, angısını yazdılar kompozitor İlya FİLEV hem poet Todur ZANET.

Bölä gözäl konkurs Gagauziyada çoktan olmadı. Yazık ani, Gagauziyanın öndercileri hem kultura Upravleniyası bu konkursa hiç bir da yardım vermedilär. Taa da beten onnar konkursu siiretmää da gelmedilär.

"GÜNEŞ ÇANCAZI - 2012" konkursu gösterdi - bizdä büyük talantlar var, ama onnar Gagauziya öndercilerine hiç diil lääzim.

Not. Konkursu hazırladı hem geçirdi Gagauzların kulturaını hem incüzanaatını Korumak hem ilerletmek "ST-ART" cümne Birlü. Konkursun en büyük sponsoru oldu Moldova Parlamentun deputatı Pötr VLAH. Konkursu yapmaa hem hazırlamaa kararını aldı Komrat munişipiyi. Konkursun habercilik ortakları oldular GRT (Gagauziya Radio Televideniyası) hem "Ana Sözü" gazetası. Göttürdü konkursu Elena MOKAN.

Mariya BİEŞU RAAMETLİ OLDU

Moldova operası hem kulturaı üüsüz kaldı. Hederlez ayın 16-da bu dünneydän ayırıldı Moldova operasının primadonası, SSRB hem Moldova halk artisti, Lenin premiyasının laureatı Mariya BİEŞU.

Mariya BİEŞU duudu 1935-ci yılın Harman ayın (avgust) 3-dä Volontirovka küüyündä, Ştefan Voda rayonunda.

Opera ştenasında Canabisinin debütü 1962-ci yılda oldu, açan o çaldı Toska partiyasını Giacomo PUCCİNİNİN "Toska" operasında. 1965-ci yılda geçti stajirovkayı "La-Scala" teatrusunda. 1967-ci yılda Mariya BİEŞU dünneydä en ii "Çio-Çio-san" ("Madama Butterfly") tanındı.

Mariya BİEŞUNun sesi öttü dünneyin en büyük opera ştenalarından, başlayıp Rusiyanın "Bolyşoy teatrusu"ndan taa Parij, Sidney, Tokio, Helsinki, Varşava, Sankt Peterburg, Tbilisi opera ştenalarından hem Amerikanın "Metropolitan Opera"sının ştenasına kadar. Çaldı Canabisi 2004-cü yılda Komradın ştenasında da.

Mariya BİEŞU kurdu Moldovada muzıkada çalışannarın Birlüini hem 30 yıl o Birlüin başı oldu. 1990-cı yıldan beeri Moldovada geçer opera festivali "Teklif eder Mariya BİEŞU".

Mariya BİEŞU 50 yıldan zeedä çalıştı Moldova hem dünnää opera kulturaına. Bu çalışmada hiç bir kerä kendi Vatanına, kendi kulturaına hem kendi insannuna karşı gitmedi.

Mariya Lukyanovna çok ödül vardı. Ama onun en büyük ödülü - ona halkın hem dünneyin sevgisi.

Hederlez ayın 19-da büyük opera zanaatçısı Mariya BİEŞU Kişenevun merkez mezarlında toprağa verildi.

Moldova pravitelstvosunun kararına görä Hederlez ayın 19-da Moldovada yas günü oldu hem Moldovanın Opera hem Balet Teatrusuna verildi Mariya BİEŞUNun adı.

"KARDAŞLIK" CÜMNE KURULUŞUN BAŞINA - 70!

Hederlez ayın 18-dä Kişinevda, Moldovanın azannıklar Departamentın binasında gagauzların "Kardaşlık" cümne kuruluşun başının Konatntin SİRFın 70-ci yıldönümü kutlanıldı.

Yubileri kutladılar Gagauziyanın öndercileri, Moldovada sayıdan aaz milletlerin derneklerin başları, yazıcılar, kultura hem bilim insannarı, yubilerin aylesi hem dostları.

Hepsi kutlamalara biz da katılêriz.

Pötr PETKOVIÇ - "ARTİST EMERİT"

2012-ci yılın Baba Marta ayın 15-dä Moldovanın geçici Prezidenti Marian LUPUnun № 565-VI Emirinä görä Gagauziyanın anılmış türkücüsünü, halk instrumentların "Taraf" orkestrasının öndercisini Pötr PÖTKOVIÇa verildi ad "Artist Emerit".

Bu ad Canabisinä verildi muzıka incüzanaatın propagandası için, verimni yaratmak çalışması hem büyük incüzanaat ustalı için.

Kutlêriz!

KAZAYAK KÜÜYÜ 200 YILINI KUTLADI

Hederlez günü Kazayak küüyü kendi kurbanını kutladı. Hep bu gündä küüyün kurulmasının 200-cü yıldönümünü bakıldı.

Maasuz bu gün için Kazayak klisesi enidän tertiplendi. Da kutlamalar klisedä slujbadan başladı. Sora küüdä sport yarışları, konçert hem konaklamalar oldu.

Hep bu gündä Kazayakta açık erdä bir sport meydanı açıldı. Bu sport meydanı kuruldu Kazayak primariyasının hem GHT deputatı İvanna KÖKSALın ortak çalışmalarınnan.

KÜÜYÜN YILDÖNÜMÜNÄ

Dizgınca küüyün klisä kurbanına hem onun 200-cü yıldönümünä karşı bu küüyün girişindä açıldı pek gözäl bir stela.

Dizgincä küüyün primarı Stepan BANKOV açıkladı, ani stelayı hazırlamaa hem kurmaa deyni bütün harçları ödedi dizginceli İvan ARNAUT, ani şindi yaşêer Rusiyada. Stelanın arhitektoru Gagauziyanın anılmış resimcisi Vitaliy MANJUL.

Çiçek ayın 20-dä stelanın ofițial açılışı oldu hem stelanın yanında klisä slujbası yapıldı.

"ANA SÖZÜ" Gagauz dilindä gazeta

Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

Gazeta "Universul" basım evindä basılêr
Tiraj - 3000 ekz. Sımarlamak No: 5939.

İndeksi - PM - 21358

YAZIŞMA ADRESİMİZ:

RM - 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

VAZELİN YARDIM ETMEDİ. KELEPİRİ* YUTTURDULAR.

Hederlez ayın (may) 25-dä Moldova parlamentın Alyansı kabletti "Закон об обеспечении равенства" adlı zakonu. Bu zakon Moldova Konstitütyasınının 16-cı statyasına ters gider.

Hepsi biler, ani bu zakonu kablettilär sadä bir iş için – Moldovada sex azınlıklarını (gomosexualları) hepsinnän bir uura kaldırmaa.

Bakmadaan ona, ani ilersi günü, bu zakunun kabledilmesinä karşı protest etmää edeyni, parlamentın önünä 100 kişiye yakın insan toplandı (onnarın içindä Gagauziyanın gençlik pravitelstvosundan da vardılar) – bu zakunun kabledilmesini durgutmadı. Durgutmadı deputatları o da, ani protest edennär parlamentın kapularına deputatlar için vazelin getirdilär da o vazelinän kutuyu parlamentın eşiklerindä braktılar.

Bu zakunun kabledilmesinnän deputatlar atıldılar kendi hristiannından, sattılar adetlerimizi hem dedelerimizin inançlarını.

Sebepten belli – Evropadan onnara gelän paralar. Ama bu kerä o paralar nesteyä kokaceklar.

Bu zakunun kabledilmesinnän Alyans kendi-kendisine arkadan büyük bir kama kaktı. Gelecek seçimnerdä, sanêriz, bu kama onnarın parlamentına girmesini şüpâ altına koyêr.

Pazertesi, Hederlez ayın (may) 28-dä Moldovanın Prezidenti çabucak bu zakonu imzaladı. Zakon şansora "Monitorul Oficial" jurnalında da tiparlandı.

Bizä adardılar, ani bu zakunun kabledilmesinnän moldovalılara Evropaya vizasis yol açılacak. Ama taa zakon kabledildiği gibi Evropa temsilcileri hemen açıkladılar, ani Evropaya vizasis yolun açılması belli olmayan bir yıla taşındı. Bu aldatmaklan Moldova parlamentın deputatlarına kelepiri yutturdular. Te ölä te!

Not. "Закон об обеспечении равенства" adlı zakunun kabledilmesinä karşı klisä kalktı. Komunistlär partiyası, başka partiyalar da bu zakonu Konstitütya Suduna vermää adêrlar. Ama bakacez, kimdä girginnik etecek bunu yarmaa.

*kelepİR - rusça: наживка, приманка.

Açan bän bakêrım ona ne yapêrlar gagauz kulturasınının Gagauziyanın bu günkü öndercileri, şaşêrım ona, ani o kulturenin kimi filizleri taa eșerer.

Todur ZANET. 24.03.2011

TÜRKİYE YUSTİTİYA BAKANININ MOLDOVAYA VİZİTİ

Kirez ayın (iyün) 12-14 günnerindä Moldovada ofițial bir vizitlan bulundu Türkiyenin yustițiya Bakanı sayın Sadullah ERGİN.

Kirez ayın (iyün) 13-dä Türkiye yustițiya Bakanı sayın Sadullah ERGİN'in hem Canbisinnän birliktä gelän delgațiyanın viziti başladı Moldova yustițiya ministrusunnan sayın Oleg

Ofițial vizitin ikinci günündä, Kirez ayın (iyün) 14-dä, Türkiye yustițiya Bakanı sayın Sadullah ERGİN'in, onunnan birliktä gelän delgațiyalan Gagauziyaya bir vizit yaptı.

EFRİMNän buluşmaktan. Sora, ofițial vizitin ilk günündä, ayrı buluşmalar oldu Moldovanın Üsek Sud Palatasının predesatelinnän Mihai POALELUNGİylan, Moldovanın baş prokurorunun Valeriu ZUBKOylan, Moldovanın kapancılık sistemasının direktorunun. Hep o günü Türkiyedän gelän delgațiya tanıştı Moldovanın Prunkulda bulunan №16 kapanınnan.

Burada Canabisini Gagauziyanın Başkannık hem Halk Topluşu binasının önündä karşıladılar Gagauziya Başkanı Mihail FORMUZAL hem Gagauziya Halk Topluşu Başı Anna HARLAMENKO. Hep burada Canabisinä tuz ekmek hem çiçek verildi.

Vizit zamanında sayın Sadullah ERGİN Gagauziya öndercilerinnän, Gagauziya İspolkomun hem Gagauzi-

ya Halk Topluşun azalarinnän buluştu. Nedän sora Komrat ATATÜRK bibliotekasının tanıştı hem bibliotekanın musaafir tefterinä yazı yazdı.

Gagauziya vizit programasına görä Türkiye yustițiya Bakanı Gagauziyanın yustițiya upravleniyasının, Gagauziya prokuraturasının hem Apelätiya palatasının çalışmasının tanıştı. Buluşmalar oldu Gagauziyanın baş prokurorunun Georgiy LEYÇUylan, yusițiya upravleniyasının geçici başınan Svetlana SUHOVAylan, Apelätiya Sudun predesatelinnän Elena LAZAREVAylan.

Buluşmalarda Türkiye yustițiya Bakanı sayın Sadullah ERGİNä annadıldı Gagauziyanın hepsi bu sistemaların çalışma durumu için, açıklandı o problemler, ani yıllarlan durêrlar çözümedik. Belli ki bu uurda Türkiyedän yardımınar istendi. Kendi adından hem Türkiye Respublikası adından sayın Sadullah ERGİN urguladı, ani kuvedä görä hepsi bu problemlerin çözümlerindä yardımcı olmaa savaşılacek

Vizit zamanında sayın Sadullah ERGİN'in hem Türkiyedän delgațiyanın yanında bulundular, başta Moldovada Türkiye Büyükelçisi Mehmet Selim KARTAL olarak, Moldova Türkiye Büyükelçiliin zaametçileri, Kişinev TİKA ofisin zaametçileri hem Moldova yustițiya ministerliin temsilcileri.

"ÇOCUKLAR, NE BU ADAMNAN SİZİN İŞİNİZ VAR!?"

Geçän afta iç pasportlardan rusça yazıların kaldırılmasına Parlamentta ilk adım yapıldı. Orada milletimiz yazılmayacak. Adlarımız da romunca olacak.

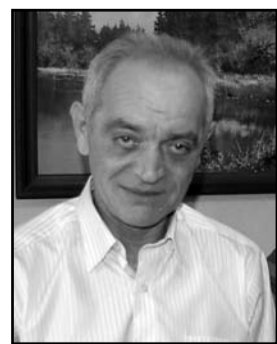
"Çocuklar, ne bu adamnan sizin işiniz var!?" - bölä laflarlan danıştı Kirez ayın 22-dä Moldova Parlamentın komunist deputatı, gagauz, Oleg GARİZAN kendi kolegalarına Aleksandr STOYANOGLOYa (DP) hem Pötr VLAHa (LDP), açan parlamentta başladılar incelemää zakonu iç pasportların diştirilmesi için.

Eni zakona görä Pasportlar olacak sadä romunca hem pasportta gagauzların, rusların, bulgarların hem başka moldovan olmayan vatandaşların adları romunca yazılı olacak.

Bakmadaan bu hem başka danışmalara A.STOYANOGLO hem P.VLAH eni zakunun ilk okumakta kabledilmesi için kendi oylarını verdiler.

İlyä FİLEV a "GAGAUZİYANIN KIYMETLİ KULTURA ZAAMETÇİSİ" ADI VERİLDİ

Gagauziyanın kultura izmetçilerinin Günündä gagauzların kompozitoruna İlyä İlyiç FİLEV a "Gagauziyanın kıymetli kultura zaametçisi" adı verildi.

Hiç biricii şüpâ altına koymayacak ne bu olayı, ne da onu, ani büünkü gündä Gagauziyanın hem gagauzların en anılmış hem talantlı kompozitorların birisi – İlyä İlyiç FİLEV.

Çok yıllar Gagauziya öndercileri

hem "kulturadan çinovniklär" bunu görmää hem tanımaa istemäzdir.

Sadä yazıcıların, jurnalistlerin hem haliz kultura insannarın baskısı altında bulunarak, Gagauziyanın kultura Upravleniyası hem Gagauziya öndercileri artık yoktu nereyi saklansınlar da açığtan tanıdılar kompozitorun çalışmalarını hem talantını. Bu tanımaklan da, Gagauziyanın kultura izmetçilerinin Günündä, İlyä İlyiç FİLEV a "Gagauziyanın kıymetli kultura zaametçisi" adını verdiler.

Recep Tayyip ERDOĞAN GAGAUZİYAYA MI GELECEK!?"

Kirez ayın 18-dä Gagauziyada bulundu Türkiye Respublikasının Başbakanın özel kalem müdürü (sekretari) yardımcısı Türker YÖRÜKÇÜOĞLU.

Canbisinnän birliktä Komrata geldi Kişinev TİKA koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU da.

Buluşup Gagauziya öndercilerinnän, Türkiyedän musaafirler Gagauziyada TİKA yolunun yapılan proektlar için lafettilär.

Ayrıca, nicä bildirer Gagauziyanın ofițial saytı, "**buluşmada Türkiye Respublikasının Başbakanı sayın Recep Tayyip ERDOĞANın Moldovaya olabilir vizitinin detalleri incelendi**".

PREZİDENTLAR İSTANBULDA BULUŞTULAR

Moldova prezidentin basın merkezi açıkladı, ani Kara deniz ekonomika işbirlii kuruluşun İstanbuldaki toplantısı çerçevesindä, Kirez ayın 25-dä Moldovanın prezidenti Nikolae TİMOFTİ Türkiye prezidenti Abdullah GÜL'ün buluştu.

İki prezidentin İstanbul buluşmasında Moldova-Türkiye arasındaki politika, ekonomika hem kultura işbirlii soruşları incelendi hem urgulandı, ani bu ilişkilär ileri dooru da iki devlet arasında hep kaavileşler. Şindi eni anaşmalar hazırlanêr: viza konusunda, serbest alış-veriş bölgelär konusunda.

Bu konular için konuşarkana Türkiye prezidenti Abdullah GÜL urguladı, ani "iki devlet arasında ilişkilerdä Gagauz Yeri dostluk bir köprüsüdür."

Moldova prezidenti Nikolae TİMOFTİ buluşmada gagauzları "gagauz azınnı" olarak tanıttı hem açıkladı, ani Moldova devleti verdi kolaylı "gagauz etnikleri" kendi kulturasını, istoriyasını hem dilini ürensinnär.

Moldova prezidentin basın merkezi urguladı Nikolae TİMOFTİnin sözlərini: "bizim isteyişimiz gagauz azınnı dönsün suratını Batıya dooru, orayı, neredä Moldova Respublikası kendi geleciini görer."

MUTLAKA BİR KARA YIMIRTA YIMIRTLANACEK

Son yıllarda Gagauziyada bir işin yapılması için mutlaka ortaya kavga çıksın lââzım. Ne da olsa - raat yapılmêr. Çünkü yapannara lââzım, ani onnarın adı hep efirdä işidilsin. Acaba bu iş için Bütündünnä gagauzların III-cü Kongresin dolayında da mı kavga yaratılêr?

Bıldır Gagauziya İspolkomu aldı karar, ani Bütündünnä gagauzların III-cü Kongresi Harman ayın (avgust) 17-18 günnerindä Komratta olacek. Hazırlamkalar başladı: medalilär dö-küler, gagauzlar için rusça kıyatlar hazırlanêr, tekliflär kablediler. Ortalık raat hem duruktu.

Bu ortala ilk gölgä ansızdan düştü: Kirez ayın(iyün) 26-da Gagauziyanın ofițial saytı bildirdi, ani Kirez ayın 27-dän Orak ayın 22-dan Komrat kultura Evidä remont yapılacak.

Hemen Ertesi günü Çadır kasabasının soveti teklif etti Bütündünnä gagauzların III-cü Kongresini Çadırda yapmaa hem İspolkoma ofițial yazı yazdı.

Bunun ardına da İspolkomun azası Vitaliy ALADOV açıkladı, ani Kongres vakidında kultura Evidä remont işlerini durgudaceklar. E uş Orak ayın (iyül) 22-dan remondu başaracıydılar e?

Ne remondu yoktu mu nicä başka

vakıtta yapmaa? Vardı nicä! Belliki peydalanêr şüpä – remont eşinmesi maasus Bütündünnä gagauzların III-cü Kongresin erini düştürmök için mi acaba başladı?

Hiç biri demeer, ani Çadırda ya Valkaneştä yada Kongazda bölä bir Kongres olmasın. Ama işi sırayca yapmaa lââzım.

Ne yokmuydu nicä taa baştan, vakidında, danışmaa da insancasına karar almaa. Mutlaka farmazonnik mi yapmaa lââzım? Osa gagauzları nestä erinä mi tutêrlar?

Nicä da olsa – eşinmä boşuna diil. Mutlaka bir kara yımirta yımirtlanacek. Nicä demiş Hoca Nastradin: "sesi yaarina çıkacek!"

Todur ZANET.

GHT SEÇİMNERİ: SPEKTAKLİ BİTTİ - SPEKTAKLİ BAŞLÊR...

GHT SEÇİMNERİ 29-da OLACEYDI

Hederlez ayın sonunda Gagauziya Halk Topluşu aldı karar, ani Orak ayın (iyül) 29-da Gagauziyada GHT deputatların seçimneri yapmaa.

Hep ozaman gagauz deputatları Gagauziyanın Merkez Seçim Komisiyasını (MSK) da kurdu. Ama MSK hiç bir kerä da toplanamadı.

Belliki, Gagauziya İspolkomunu kurtarmadı, ani seçimnär yazın olacek. Oza-man yok nicä üüredicilik kuruluşlarında administrativ kuvedini kullanmaa – üüredicilär otpuskalarda! Bu üzerä da GHT seçimnerin gününnnän İspolkom kayıl olmadı. Başladı kavgalar, çekişmeklär, sudlar.

GAGAUZIYA GÜS GÜSÄ GELDIYDI

Hepsi bu kavgalar, çekişmeklär, sudlar Gagauziyayı ayaa kaldırdı. Gagauziya öndercileri güs-güsä geldilər: bir taraftan Gagauziyanın Başkanı, İspolkom hem sud kuvetleri, öbür taraftan GHT öndercileri hem kimi deputatlar. Kavgalar sokaa döküldü.

Kirez ayın (iyün) 1-dä Komratta, İspolkomun önündä, büyük bir miting geçti. Mitingta pay aldılar insannar Komrattan, Valkaneştän hem Çadırdan. Mitingta Gagauziyanın Başkanına hem İspolkoma karşı rezolütiya kabledildi hem Gagauziyayı kurtarmak Komitesi kuruldu.

Bundan sora Gagauziyanın Başkanı hem Gagauziya Halk Topluşu öndercileri birkaç kerä buluşup, GHT seçimnerin hem Merkez seçim komisiyasının dolayında soruşları incedilär, ama bir karara taa Kirez ayın 20-dän gelämedilär.

KİREZ AYIN 21-dä DAN ERLERİ AARDI

Kirez ayın (iyün) 21-dä GHT kendi maasuz oturuşuna toplandı. Toplantı salonunda sansın Dan erleri aardı – deputatlar (eskidän may duşman olannar!) birleştilär. 15 minudun içindä eni kararları aldılar.

Kavgalar, çekişmeklär hem sudlar sansın hiç yokmuş. Deputatlar GHT seçimnerin eni gününü enidän belli ettilär – Ceviz ayın (sentäbri) 9-zu.

İlktän güs-güsä gelip, sora da birkaç kerä göz-gözä kalıp, Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL hem GHT başı Anna HARLAMENKO GHT seçimnerinnän ilgili olarak aralarında annaştilar hem bu karara ortak vardılar. Kararın ardında ne durêr sadä Allaa hem bu iki kişi biler. Ama saklılar üzä sızmaa başladılar.

GHT seçimnerinnän ilgili oynnar haliz bir teatruya benzärdi. Siiredicilär da (oku halk!) teatruyu inandılar. Teatrunun dekoratıyalari da gözäldi: mitinglar, Gagauziyayı kurtarmak Komitesi, Gagauziyanın Başkanına hem İspolkoma karşı rezolütiya... Şindi hepsi bunnar nesteyä atıldı. Spektkali bitti – spektakli başlêr...

CAN SICAKLIĞININ BİR PARÇASINI BAAŞLADI

Konşerttâ Lüdmila çaldı üç dildâ: gagauzça, rusça, moldovanca. Çünkü Canabisi bu dillerdâ yaratan poetlar hem kompozitorlar işbirliindâ bulunêr.

Deyârsâk, ani Kirez ayın 21-dâ Baurçu küüyün kultura Evi dop-doluydu yanniş olacek, o – insandan taşardı.

Kirez ayın 21-dâ, Gagauziyanın anılmış türkücüykası Lüdmila TUKAN 30 yaşını tamamnadı. Bu gözâl yıldönümündâ Canabisi büyük bir baaşış yaptı kendisinâ, yakınnarına, küülülerinâ, yaratmak uurunda dostlarına, bütün Gagauziyaya – Baurçu küüyün kultura Evindâ gözâl bir konşert verdi.

Kultura Evin herbir skemnesi, herbir köşesi insan doluydu.

Anılmış türkücüykayı kutlama hem bu avşam onun yanında bulunmaa deyni kocasından hem uşaklarından, anasından bobasından, yakınnarından hem küülülerdân kaarâ Baurçuya geldiylâr onun yaratmak ortakları: kompozitorlar hem türkücülâr İlya FİLEV, Mirça GUTU, Pötr PETKOVİÇ, Vitaliy MANJUL, İvan KURDOĞLU, İvan STATOV; poetlar Todur ZANET, Pötr MOYSE, Todur MARİNOĞLU, Elena MOKANU, Vladimir KOSTANDOĞLU, Vasili FİLİOĞLU hem başkaları.

Konşertâ gelenlerin hiç birisi pişman olmadı. Zerâ bu gün ştenadan ölä bir şennik, ölä bir sıcaklık, ölä bir ihlam esârdı, ani insannar da o şennââ, o sıcaklaa, o ihlam içinâ dalardılar.

Türkülâr arasında ara bulup, ştenaya biri-biri ardı çıkardılar Lüdmilanın yakınnarı, onun için yaratannar, küülüler,

ri, dostları da sölärdilâr kendi duygularını hem candan gelân laflarını bu gözâl insan için, verârdilâr Canabisinâ toplan çiçek hem, adeta görâ, baaşıldılar kendi baaşışlarını.

Konşert geç vakıttâ bitti. Ama siiredicilâr hep istemâzdiâr ayrılmaa bu talantlı insandan, zerâ annardılar: Lüdmila TUKAN bu avşam, nicâ da herkerâ, baaşladı onnara can sıcaklığının bir parçasını.

Not. Lüdmila TUKAN Gagauziyanın anılmış türkücüykası. Halklararası muzıka festivallerin laureatı. 2011-ci yılda “Vostoçnyy Bazar” türkü festivalindâ Türkiye devlet televideniye kanalın (TRT) maasuz ödülünü kazandı. Ukraynanın Odesa kasabasında olan Halklararası türkü hem oyun festivalindâ “GRAN-PRİ” ödülünü aldı. Büünkü günâdân iki CD albomu hazırladı.

Todur ZANET.

TÜRKİYEDÂN KLASİKA MUZİKASI

İki gün sıravardı, Moldova Türkiye arasında diplomatika ilişkilerinin kurulmasının 20-ci yıldönümü çerçevesindâ, Türkiyedân opera hem klasika artistleri Moldovada hem Gagauziyada konşert gösterilâr.

İlk konşert geçti Kirez ayın (iyün) 5-dâ Komrat devlet universitetin toplantı salonunda. Konşertin önündâ salonda bulunannara açık sözlân danıştı Türkiye Büükelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL.

Sora da kendi artistliini gösterdilâr artistlâr Feryal TÜRKÖĞLU (soprano), Bülent ATEŞOĞLU (bas), Zafer ERDAŞ (bas-bariton), Şenol TALINLI (tenor) hem pianocu Esra POYRASOĞLU.

İkinci konşert Kişinevda geçti.

Kirez ayın (iyün) 4-dâ Moldovada Türkiye opera hem klasika muzıkasının yortusunnan ilgili olarak Türkiye Büükelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL hem Canabisinin eşi Banu Cankan KARTAL hanum-efendi kendi rezidentiyasında bir reçeptiona verdilâr. Reçeptionada musaafirlei türk imeklerinnân ikramnadılar.

COLTAY ŞKOLASINDA İSITMA SİSTEMASI ENİLENDİ

TİKAnın yardımınnan Coltay küüyün şkolasının ısıtma sistemi enilendi. Nicâ bildirdi Kişinev TİKA ofisin koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU, ısıtma sisteminin koloriferlerini hem borularını diişirmâk çalışmaları yaklaşık 30 bin Euro para tuttu. Şkolanın ısıtma sisteminin enilenmesi verecek kolayımı hem şkolayı lââzım olduu kadar ısıtmâa, hem da ısıtmada kullanılan gaza ekonomiyâ yapmaa.

Coltay şkolası 1983-cü yılda yapıldı hem 600 üürenci için klaslar burada var. Büünkü gündâ burada sadâ 250 üürenci üürener hem da şkolanın çalışma kolektivinde da 46 kişi var.

PATRETTÂ: Kişinev TİKA ofisin koordinatör yardımcısı Tarık METE (ortada) Coltay şkolasının üürencilerinnân hem öndercilerinnân.

“HEPSİNÂ BİR TAKIM KOLAYLIK”

Hepsi biler, ani bu kaçarak dünneydâ bir saalıklı insana da zor yaşamaa. Ama nekadâr zor kusurlu insannara siz bilersiniz mi? Annêrsınız mı? Duyêrsınız mı? Cuvap belli – çoyumuz bu işi bilmeer, annamêr, duymêr. Ama aramızda var insannar, ani, saa olarak, kannarından geçirerlâr o kusurlu insannarın yaşamasını, yanêrlar hem çalışêrlar onnar için, sansın kendi yakınnarı için.

O insannarın arsında var Valentina MİKOTİNA, Gagauziyanın “Vdohnoveniye” cümnâ dernân başı, Svetlana PANAİTOVA, “Gagauziya karınlrının Birlii” başı, onun yardımcıları Tatyana LİTVİNOVA hem Yaroslav PROŦUK hem başkaları.

Bu insannarın çalışmasınnan hem zaamettinnân kusurlu hem sakat uşaklar için hazırlandı bir proekt – “HEPSİNÂ BİR TAKIM KOLAYLIK” (proektin sponsoru SOIR Moldova dernââ). Bu proektin bir parçasının çerçevesindâ, Kirez ayın 15-20 günneri arasında, Gagauziyadan (Komrattan, Çok-Meydandan, Kongazdan, Başküüyündân) 45 kişi denizdâ bulunan Ukraynanın “Rosseyka” kurortunda (Tatarbunar rayonu, Primorskoe) dinnendilâr. Bu 45 kişinin içindân 20-si kusurlu hem sakat uşaklar (sakatlar için kalâskalarda bulunannar, daunnar, autism hem başka hastalıkların), 20-si o uşakların yakınnarı (ya anası, ya malisi, ya da yakın senselesi), 5-şi da yardımcı komanda.

“Hepsinâ bir takım kolaylık” proektin en büük hem paalı uuruydu – anaları bobaları hem bu kusurlu uşakları taa da pek yakınnâştırmâa, kusurlu hem sakat uşakların saalıklarını doorutmaa, onnar da liderlik duyguları yaratmaa.

Lagerdâ uşaklar çok işleri yaşama-larında seftâ gördülâr. Bu işlerin birisi – deniz! Lââzımdı görmââ nicâ şılar-

dılar uşakların gözleri hem suratları, açan lüzgâr hem deniz dalgaları onnarı suvazlardılar.

Lagerin bitki auşamında hepsinâ deyni yortulu masa kuruldu. İmektâ uşaklar, yakınnarınnan barabar, türkü çaldılar, peet söledilâr, oyun oynadılar. İmektân sora da hepsi barabar yannaşık barda diskoteka kurdular.

Uşaklar kalâskalarla tanş edârdilâr, ölä şennenârdilâr, ani zalda bulunan saalıklı uşaklar da bu şennââ katıldılar.

Te ne yazdılar bu lager için kendi anketalarında katılannar:

“Bân burada çok dost kazandım. Benim dünneyâ bakışım diişildi. Duydum, ani bân yalnız dülüm, bân lââzımım kimâ sa. Sponsorlara Allah-tan yardım, saalık, aylâ sıcaklı.”

“Beendim insan hakları için urokları. Annadım, ani var nicâ kendimi saa insan gibi duyuyum. Pek islââ bir duygu.”

“Gözellik – ılık deniz, pak soluk. Büük sevinmelikti ondan nicâ seviner benim uşam.”

Raya TOPAL, Başküüyü: “Enginlik, deniz, su üstündâ durmak – kendini balçak duyêrsın. Saa olsunnar bu yolculuu hazırlayannar. Olsa her yılın denizâ gelmââ.”

Mariya YANAKOVA, Kongaz: “Canımda kaldı hergünkü çalışmalar, deniz hem son konşert. İçimdâ peydalandı sıcak duygu, ani biz lââzımız bu dünneydâ. Bân isteerim, ani o insannar, kimâ pek zor, üürensinnâr kendilerini elâ almaa, üürensinnâr inanmaa, ani hepsi islââ olacek. Bu iş için Allaha dua etsinnâr. Sponsorların hem lageri hazırlayannarın aklularına getirerim yazıyı, ani “Verenâ döner”.

Konstantin RUŞİKA "GAGAUZIYANIN KIYMETLİ KULTURA ZAAMETÇİSİ"

Anılmış gagauz muzikantı hem kompozitoru Konstantin RUŞİKA 60 yaşını tamammadı. Bu yıl dönümünün ilgili Komrat kultura Evindä muzikantın yubiley konşerti oldu.

Konşertta pay aldılar Gagauziyanın may hepsi muzikantları, kompozitorları, çalgıcları.

Konstantin RUŞİKANın yıldönümünün ilgili olarak Gagauziya İspolkomu verdi Canabisinä ad – "Gagauziyanın kıymetli kultura zaametçisi".

GİRGİNNİK İÇİN MEDALİ

Gagauziyanın Svetloe küüyüdän İvan İVANOVA "buulan insanın kurtarmasında girginnik hem kahramannık gösterdii için" "Pentru vitejie" (Girginnik için) medalisi veriler.

Böla yazılı Moldova prezidentin Nikolae TİMOFTİNin Kirez ayın 7-dä imzaladı Emirindä. Bu oldu Gagauziyanın özel durum upravleniyasının teklifinä görä.

Bu yıl Çiçek ayın 4-dä İvan İVANOVA kurtardı ölümdän 3 yaşındaki komuşuykasını Anastasiyayı. Uşak oynarkana düşer pınar içinä da oradan başlêêr baarmaa. Sesi işider Anastasiyanın malisi, Aleksandra Fedoseevna BALABANOVA, angısı imdat için poträ kaldırêr. Poträ sesinä ilkin gelir komşusu İvan İVANOVA, angısı hiç bir kıpım da düşünmeyip iner punar içinä da kurtarêr uşaa.

BİZ BİLERİZ: GÖZELLİK YANIMIZDA!

2012-ci yıl Gagauziyada yazıcıların hem bilim adamların Dionis TANASOGLUNun hem Gavril GAYDARCINın yılı olarak bakılêr. Bu çerçevedä Hederlez ayın 17-dä Çadır kasabasının "M.Guboglu" adına lişeyin bibliotekasında gagauz yazısının "Ana dili" yortusuna başlanan bir meropriyatıya yapıldı. O literatūra konaa biçimindä geçti hem onun baş musaafiri oldu poet hem yazıcı, "Ana Sözü" gazetasının baş redaktoru Todur ZANET.

Kimär kerä, hergünkü çalışmaların arasında, büülü işlär da olêr. O zamanda şaşılacak kıpımnarı yaşêersın, açık hem inançlı duygulara dalêrsın, gözellää hem sevdaya kurban olêrsın....

Te böla bir atmosfere vardı

GAYDARCINın peetlerini, cevap verdilär viktorina sorularına, angıları bu yazıcıların hem bilim adamların yılınan ilgiliydilär. Lääzım urgulamaa, ani üürencilär gagauz dilindä, folklorunda hem büüncü

deyni pek önemli oldu Todur ZANETin sözleri: "Pek islää, ani gagauz literatürası etişti o vakıda, açan bizdü peydalandı kendi çeviricilerimiz rus dilinä. Zerä onnar pek islää bilirlär kendi ana gagauz dilini hem

var-laf. Nicä o laftı kullanaceynız, ölü sizä insan da bakacek: öldürmük için sa – sizä cellatlara gibi bakaceklar, sizi betvalayaceklar; sevgi için kullanarsanız – sizä cömert hem islää canını insanlara gibi bakaceklar, sizi seveceklär, sizä duva edeceklär!"

Katılarak poetın candan gelän sözlerinä, "M.Guboglu" adına lişeyin gagauz dilindä üüredicisi Lüdmila Ageevna ÇAVDAR gözäl bir açıklama yaptı: "Lafta büük bir energetika var. Bu üzerä, düşünüp tääzım ayırmaa ne söyleycän – islää mi osa prost bir laftı mı. O mutlaka sizä geeri dönecek."

Buluşmanın üçüncü payında poet Todur ZANET annattı kendisi için hem kendi yaratmaları için. Okudu kendi peetlerini, rus poetlarının Anna AHMATOVANın hem Mihail LERMONTOVun peetlerini rusça hem gagauzçaya çevirmelerini, "Zamannayêrsın, evim!" peetini gagauzça hem rusça çevirmesini (çevirmiş poet Viktor ÇUDİN).

İkibuçuk saatlık meropriyatıya pek hızlı geçti. Ayrırlarkana iki taraf ta neetinä koydu en kısa zamanda enidän buluşmaa.

Not. Saa olsunnar hepsi insannar, angıları büük çalışmalar koydular bu gözäl hem meraklı buluşmak aslıya çıksın: "M.Guboglu" adına lişeyin gagauz dili hem literatürası kafedrasının üüredicileri Lüdmila Ageevna ÇAVDAR, Oksana Födorovna KONSTANTİNOVA, Olga Födorovna PETKOVIÇ hem lişeyin bibliotekacısı Tatyana İvanovna KURTEVA.

Tatyana LİTVİNOVA, "M. Guboglu" adına lişeyin «Литературно-Обозрение» gazetasını redaktoru.

üürencilerin hem üüredicilerin arasında Todur ZANETin buluşma zamanında. Çünkü dialog açıktı, bir uurda geçärdi. Bibliotekada anılmış poet hem eni başlayan poetlar yoktu – hepsicii koleğaydı, hepsicii bir uurda poetlardı. Zerä bu içerdä ötän peetlär, dialog cümleleri, kritika sözleri üüsek uurdaydılar hem açık candan gelärdilär. Bibliotekada bulunan insannarın arasında haliz bir üüsek duygulu ruh birlii kurulduydı.

Meropriyatıyanın ilk payında üürencilär annatılar Dionis TANASOGLUNun hem Gavril

gagauz poeziyasında pek üüsek bilgiler gösterdilär...

Buluşmanın ikinci payında lişeyin poetları Svetlana MARİNOVA hem Anastasiya MEÇKAR (114-cü grupa), Evdokiya DRAGUŞAN (113-cü grupa), Lidiya LİTVİNOVA hem Anastasiya KELEŞ (61-ci grupa) kendi yaratmalarını okudular. Yaratmaların arasında gagauz poetların (Gavril GAYDARCINın, Todur MARİNOGLUNun, Todur ZANETin) peetlerinin rus dilinä çevirilmesi da vardı.

Lääzım urgulamaa, ani poetlara

annêrlar onun derinniini, inceliini. Çünkü çevirärkana lääzım diil salt annamaa ne yazılı, ama duymaa dilin havasını, gözelliiini hem derinniini! Bir şüpesiz, bu uurda birinci erä sizdü geldilär Evdokiya DRAGUŞAN hem Anastasiya MEÇKAR."

Belliki, poetlar – özel insannar, onnar taa keskin hem taa derindän duyêrlar, başka türlü dünneyä bakêrlar hem başka türlü onu görêrlär. Onnarı herkezi annayamêêr. Danışarak genç (yaştan) poetlara Todur ZANET dedi: "Siz artık halizdän poetsınız. Ama unutmayın, sizin elinizdä büük bir siläh

S. KUROGLUyu KDUda ANDILAR

Bıldır Kirez ayın 23-dä raametli oldu gagauz yazıcısı hem bilim adamı, Gagauziyanın şanı vatandaş Stepan KUROGLU.

Bu yaşlı günä karşı, Kirez ayın 21-dä, Komrat devlet universitetinde oldu bir anmak toplantısı, neredä pay aldılar yazıcının karısı hem kızı, KDU üüredicileri hem stulentleri, yazıcılar, bilim, din hem kultura adamları.

Biri-biri ardı söz alıp, anmak toplantısına katılannar getirdilär aklılarına raametlinin işlerini, yaratmalarını, yaptıklarını, tatlı söz söledilär onun aylesi için.

Hep burada tanıtım yapıldı Stepan

KUROGLUNun "CANIMI BAAŞLARIM" adlı kıyadına.

Kiyat bir kap altında iki dildä çıktı: gagauzça hem rusça. İçindä tiparlı yazıcının biyografyası, peetleri, annatmaları hem avtor için yazılar.

Kiyatta var 280 sayfa. Tirajı – 550 t.

Hederlez ayın 22-dä Komrat raametli oldu SSRB jurnalistlär Birliin azası, «Вести Гагаузии» gazetasının redaktoru Dimitriy Vladimiroviç MARİNOV.

Dimitriy MARİNOV duudu 1943-cü yılın Harman ayın (avgust) 12-dä Avdarma küüyündä.

1967-ci yılın Büük ayın (yanvar) 2-dän son gününä kadar bir erdä işledi – «Ленинское слово» gazetsında (1996-cı yıldan beeri «Вести Гагаузии»). İltän fotokorespondent, sora cuvarçı sekretar, taa sora redaktor yardımcısı, 1977-ci yıldan beeri, son günnerinä kadar gazetasının redaktoru olarak izmet etti.

Topracın ilin olsun, Dimitriy Vladimiroviç!

"ANA SÖZÜ" Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

Gazeta "Universul" basım evindä basılêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 6292.

İndeksi - PM – 21358

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

ÇAARDINIZ MI DA GÜCENERSİNİZ?

Gagauziyanın ofițial saytı bildirdi, ani Orak ayın (iyül) 23-dä Kongaz "Kostör" adlı lagerindä 3-cü smenanın açılışı oldu. Gagauziyanın üredicilik upravleniyası açıklêr, ani "lagerin bu smenasında uşaklar gagauz dilini taa derindän üürenmeceklär.

Smenanın açılışı gagauzça yapılmış. Açılıştan sora smenaya katılan uşaklar gagauzça bir konfert hem teatru oyunlarını göstermişlär.

Gagauziyanın ofițial saytı urgulêr, ani «Глава автономии выразил сожаление, что в сегодняшнем торжественном и важном мероприятии не принял участие ни один гагаузский поэт или писатель.» ("Avtonomiyanın başı gücendi, ani bütüncü yortulu hem önemli meropriyatıyada hiç bir gagauz yazıcısı hem poeti pay almadı." – çeviri "AS").

Başkan gücemiş sansın yazıcılar lagerin bir yannaşık odasında bulundılar da smenanın açılışına çıkmama istemedilär!

Gücenmäk bir insan için pek pahalı bir duygu. Açan o gücenmäk candan geleer – taa da paalı. Ama, gücenedään ileri başkan neçin sormadı kendi yardımcılarına: yazıcıları hem poetları çaardınız mı? Onnari burayı getirtmää deyni nelär yaptınız? Sormadı, zerä bilärdi, ani ne Beşalmaya, ne Komrada, ne Baurçuya, ne Valkaneşä, ne Tomaya, ne Avdarmaya, ne Kongaz içinä, ne Kişineva yazıcılara hem poetlara haber verilmedi hem transport yollanılmadı.

Uşakların kabaatı yok, ani onnara yazıcıları getirmedilär hem, ani onnarin önündä bölä teatru oyunlarını yapêrlar.

Orak ayın (iyül) 23-dä bän bütün gün Gagauziyadaydım, Başkannık binasına birkaç kerä uuradım. Açılış meropriyatıyasında pay alanın ikisinnän buluştum hem lafa durdum. Ama hiç birisi yarım laf ta sölämedi, ani bölä bir açılış yapıldı.

Üç anılmış gagauz poetına hem yazıcısına telefon açtım hem sordum: "Kongaza lagerä çaardınız mı?" Üçü dä cuvap ettilär, ani hiç bölä iştan hiç haberleri da yok. Siz sa deersiniz – güceniksiz. Çaardınız mı da gücenersiniz!

Todur ZANET.

Foto - Gagauziyanın ofițial saytından.

SİBİRÄ KALDIRANNARI ANDILAR

1949-cu yılın Orak ayın (iyül) 6-da Sovet rejimi tarafından Moldovadan Sibirä hem Kazahstana binnärcä insan kaldırdı. Çoyu o insannarin yolda hem o uzak erlerdä kurban oldular. Bu gündä Moldovada anêrlar o insannari.

Kişinevün tren garının önündä koyulu bir taş onnara kim komunist rejiminä kurban oldu hem o uzak yol-

dan dönämedi. 2012-ci yılın Orak ayın (iyül) 6-da o taşın yanına üzlärcä insan toplandı. Burêy geldilär diri kalan kal-

dıranнар hem onnarin evlat boyları da. Geldilär Moldovanın hem Kişinevün öndercileri da. Anmak taşına çiçek koyuldu. Raametlileri cannarı için popazlar dua okudular. Sora yaşlı bir miting oldu.

Mitingta söz aldılar Moldovanın prezidenti, premyer-ministrusu, Liberal partiyanın başı, Kişinevün primarı, kaldırıllannar.

Miting bittiktän sora, hepsi insannar yollandılar bakmaa o pamätnii, ani gelän yıla bu taşın erinä koyulacak. Nedän sora, geeri dönmeyän kaldırıllannarin cannarı için, devlet tarafından pomana masası koyuldu.

Hepsi bu meropriyatılarda pay aldılar Gagauziyadan kaldırılannarin Çadır kasabasının "Dooruluk" cümnä kuruluşun azaları da. Hep o günü, avşamneyin Gagauziyanın Çadır kasabasında Sibirä kaldırannarı anmak için yaşlı bir miting oldu.

PATRETTÄ: Gagauziyadan kaldırılannarin Çadır kasabasının "Dooruluk" cümnä kuruluşun azaları anmak taşına çiçek koyêrlar.

GHT SEÇİMNERİNÄ PARA ETİŞMEER

Gagauziyanın Merkez Seçim Komisiyasının (MSK) başı Svetlana MİRONOVA açıkladı, ani Gagauziya Halk Topluşuna seçimneri yapmaa deyni para etişmeer.

Svetlana MİRONOVA bildirdi, ani MSKya seçimnerin ilk turunu yapmaa deyni 1 milion 700 bin ley lăazım. GHT sa iki tur için seçim bütetına bir miliondan biraz taa zeedä ley verer.

MSK başı umut etti, ani Gagau-

ziyada kuvettä bulunannar genä da lăazımını parayı seçimnär için bulaceklar. Canabisi urgıladı, ani bu zoor durumda, parayı korumaa deyni, MSK da kendi harçlarını aazaltmaa savaşêr, bu uurda lăazım adınnarı yapêr.

ŞAŞKİLERDÄ DÜNNÄDÄ İKİNCİ OLDU!

Orak ayın (iyül) 5-16 günneri arası Bulgariyanın Balçık kasabasında oldu şaşkı oyununda gençlär arsında dünnä çempionatı. Onda pay aldılar 15 devlettän genç oyuncular.

Çempionat, yaşa görä, 4 kategoriyada oldu. 10 yaşına kadar kategoriyada Moldova için oynadı Gagauziyadan şaşkici Nikolay KAPAKLI da bu çempionatta 2-ci eri aldı, kabledip gümüş medali, diploma hem kubok.

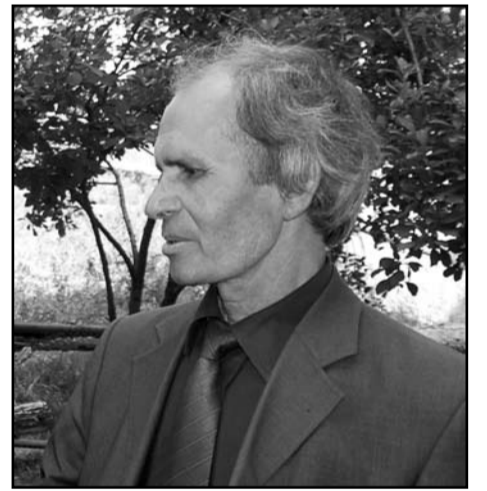
Nicä açıkladı Kolinin treneri Andrey ÇEŞMECİ "Koli birinci oldu. Ama sudyalar ortalı karıştırdılar da ilk eri rus şaşkicisinä verdilär. Bu hiç diil gözäl. Ama yok ne yapmaa. Şindi lăazım taa ileri hazırlanalım."

Koli KAPAKLI Komradın 7-ci gimnaziyasının 4-cü klasında ürener. Komrattaki yaratmak Evindä şaşkı hem şahmat oyunlarınınan ilgilener. 2011-ci hem 2012-ci yıllarda şaşkilerdä Moldova çempionu oldu. 2011-ci yılda dünnä çempionatında 6-cı oldu. 2012-ci yılda şahmatlarda Moldova çempionatında 5-ci eri aldı.

Koli için onun treneri Andrey ÇEŞMECİ ölä dedi: "Koli büyük sportsmen olacek. Gelektä onu diil salt dünnä pyedestallarında, ama olimpiada pyedestallarında da görecek! Eminim!"

Pötr MOYSE 60 YAŞINDA!

Gagauz poeziyasının derin duygulu lirik Pötr MOYSE Orak ayın (iyül) 22-dä altmış yaşını tamamlandı.

Pötr MOYSE duudu Komratta. Bütüncü günädän orada yaşêr hem çalışêr. Ömürünnän kuvedini gagauzların kulturasına hem literaturasına baaşladı.

Peetleri tiparlandılar avtorun kiyadında "Canımın izleri", "Ana Sözü"ndä, çeşitli toplumunarda. Hazırladı bir CD kendi peetlerinnän hem türkülerinnän. Pötr MOYSEnin yaratmalarına muzıka yazdılar anılmış gagauz kompozitorları İlya FİLEV, Vitaliy MANJUL, Födör RADİONOV h.b. Bitki vakıtlar Pötr MOYSE GRTYlan isbirliindä bulunêr – hezilêr radio hem televeideniye için literatura programalarını. Gagauzların anılmış poetın yubileyinnän ilgili olarak Gagauziyada sergi yapıldı.

"Ana Sözü" redaktıyası: Biz da katılêrız bu kutlamalara. Saalik hem uzun ömür Canabinä. Peti, Allaa versin sana uzun ömür, ihlam hem, duşmannarlan pişmannarı ensemää deyni sabur. Herkerä yanında en yakınnarın hem haliz dostların bulunsun.

KRUÇAYI KENDİLERİ KOYDULAR

Orak ayın (iyül) 24-dä Gagauziyada kutladılar Gagauziyanın içişleri Upravleniyasının kurulmasının 17-ci yıldönümünü.

Maasuz bu yıldönümünan ilgili olarak Gagauziyaya Kişinev tarafından girişte bir Kruça koyuldu. Bu Kruçayı kurmaa deyni Gagauziyanın içişleri Upravleniyasının zaametçileri katlandılar da toplanan paraya Moldovanın Kêşêuț küüyündä onu yaptırdılar (*usta İvan LOZAN*). Kruça dolayının tertiplemesini yaptı çokmaydanni Dimitri MİHAYLOV.

Orak ayın (iyül) 24-dä Kruçanın yanında dizildilər Gagauziyanın içişleri Upravleniyasının zaametçileri. Burayı geldilər Gagauziya öndercileri, İspolkom azaları, Moldova parlamentin deputatları, Moldova içişleri ministrusunun yardımcısı h.t.b. Popazlar Kruçanın ayozlama duasını yaptılar hem

Kaul hem Komrat Episkopu Anatoliy Kruçayı ayazmaylan ayozladı.

Sora içişleri Upravleniyasının kurulmasının 17-ci yıldönümünan ilgili yortulu toplantı oldu. Yortuda kutlama nasaatlarını yaptılar içişleri Upravleniyasının geçici başı Dimitri ARABACI, başkan Mihail FORMUZAL, Moldova içişleri ministrusunun yardımcısı hem karabinerlerin komandiri general Vasiliy DRAGOMİR hem başkaları.

Nasaatlardan sora Gagauziyanın içişleri Upravleniyasının en başarılı zaametçilerine baaşılar verildi. Nedän sora da konfert gösterildi.

PATRETTÄ: Eni kurulan Kruçanın yanında asker popazı Veaçeslav HORTOLOMEİ hem Gagauziyanın

içişleri Upravleniya başın yardımcısı Vasiliy SROYANİOĞLU.

“GİTTİK, AMA TOPRAAMIZDAN KOPMADIK”

Todur ZANET – İrina, Vasi, Gagauziyaya hoş geldiniz!

İrina hem Vasi ÜSÜMBEYLİLİR (bir sestä) – Hoş bulduk!

T.Z. – Çok vakıda mı geldiniz?

İrina – Tezdä geeri döneriz. Biraz dinnendik. Uşaklar da dinnendilər. Onnar taa çok burada kaldılar. Şindi lääzım artık geeri dönelim.

Vasi – İşlar bekler.

T.Z. – Siz doksancı yıllarda Gagauziyadan gittiniz...

İrina hem Vasi – Gittik, ama topraamızdan kopmadık.

T.Z. – Vasi sän hep istäardın burada da iş açmaa.

Vasi – Hem isteerim da. Zerä, annêerim, ani gagauzlara bu lääzım. Benim firmam Türkiyedä şeker preslirı oborudovaniyası yapêr. Bölä bişey burada da kurmaa isteeriz. Zerä insanlarımız lääzım artık teknolojiyalarlan zanaatlansınar. Onnarda kimdä bütün teknolojiyalar – onnarda kuvet ta.

İrina – Bizim zavalı halkımız hep çiftçiliklän zannatlanêr. Suya hem yamara baalı. Bunnar ikisi yok sa – berekt ta yok. Bereket yok – fikaaralık.

T.Z. – Siz Türkiyeyä angı yıllarda gittiniz?

Vasi – Gagauziyadan ürencilerä deyni Türkiye kendi universitetlarını 1992-ci yılda açtı. Bän 1993-tä Kırım ayında (dekabridä) gittim. Edirne kasabanın Trakiya universitetinde işletmä (marketing) fakultetinde üürendim. 2000-ci yılda onu başardı.

T.Z. – Edi yıl üürenmişin. Ne ölä?

Vasi – Zordu. Stipendiya 28 dolardı. Etişmärdi. Lääzımdı işlemää taa kazanmaa deyni. Aylä da vardı. Şindi

Bu käämil çiftlän Ankarada tanıştım. Onnar ikisi da Kıpçaktan. Üürendilər Türkiyedä hem burada yaşamaa kaldılar. 1998-dän beeri evli. İki uşakları var – Cansu-Elena hem Oguz-İvan. Büünkü gündä iş saabileri. Ankarada erleştilär, ama köklerinden kopmadılar. Söz gider İrina hem Vasi ÜSÜMBEYLİLİR için.

Allaa kısmet verdi onnarın gözäl hem kırnak evlerine konak olıym. Taa ozaman hep istärdim annadıym bu meraklı insannar için, ama hep bir kolaylık bulamazdım. Şindi, açan onnar Gagauziyaya geldilər buluştuk. Çok işleri lafettik.

studentlara biraz taa kolay. Onnar 300 dolara kadar kabledelär.

T.Z. – Ne uurda işledin?

Vasi – Taa kolay söylemää ne uurda işlämedim. Ama işledim çaycı da, ofiştiant ta, gemi remondunda da, stroykada da, tatlıcıda da, pekarnidä da, Edirne meçetinin restavratıyasında da... Ama şindi kendi işimizä saabiyiz.

T.Z. – İnsan çalıştırêrsınız mı?

Vasi – Benimnän bilä altı kişi işleer. T.Z. – Gagauzlar mı?

Vasi – Var. Gagauz studentlerimiz da kimär kerä meciya gelerlär.

T.Z. – Mallarınızı nereyi satêrsınız?

Vasi – Türkiye dışına. Geçennerdä baktım – 22 devletä satmışık.

T.Z. – İrina sän da mı 1993-tä Türkiyeyä geldin?

İrina – Bän 1997-dä geldim. İltän Komrat Devlet Universitetini başardım. Sora 2002-ci yılda Türkiyedä magistraturayı bitirdim. 2008-ci yılda da türko-logiya uurunda doktoramı başardım.

T.Z. – Vasi, sendä da bilim doktorluu var mı?

Vasi – Yok. Bän sade magistraturayı 2006-cı yılda başardım.

T.Z. – Siz angı yılda evlendiniz?

İrina – 1998-dä. Ama bir yıl ayırı yaşadık, Vasi Edirnedä, bän da Ankarada. Zordu. Siirek buluşardık. Para etişmärdi. Bän da işledim ev temizliyicisi, bir firmada sekretar.

T.Z. – E şindi ne iş yapêrsın?

İrina – Kocamnan bilä firmayı kurduk, bilä çalışêrız.

T.Z. – Siz pek kısmetliysiniz. İliktä da zorlukta da omuz-omuz gittiniz. Sıra geldi aç ta durdunuz, ama biri-birinizä yardımcı oldunuz.

İrina – Dooru, açta durduk. Kimär kerä gündä bir kerä iyärdik, kimär kerä, bekim aç ta yatardık, ama biribirimizä hep yardımcı olduk... Şindi o yıllar, şükür Allaha, arda kaldılar.

Vasi – Zorluk çok geçirdik. Ama aylak durmadık. Kendimizä etişmäzdi, ama kolverärdik bizdä yaşasınar o insannar da, ani gelmiştilär Türkiyeyä kazança da işsiz kalmıştılar. Hiç birisini çevirmedik.

T.Z. – İliklär unudulmêr. Bekim o üzerä dä Allaa verdi kolayını işiniz ilerlesin. Bilerim, ani herbir aylene kısmetinin temelindä uşaklar durêr.

İrina – Ölä. Bizim iki uşamız var: kızımız – Cansu-Elena hem da oolumuz – Oguz-İvan.

Kızımız 2001-ci yılın duuması. İlk okulu bitirdi. Şindi koleci kazandı.

Vasi – Üç koleci birdän kazandı. Birisi – 100% parasız, birisi – 80% parasız, birisi da – 60% parasız. Biz ayırdık onu, ani 80% parasız. Burasını kazanmaa deyni o 2000 kişidän 12 kişinin arasına girdi. Matematika klasında üürener.

İrina – Cansu-Elena bizdä basketbol hem şahmat oynêr. Koleci yarışlarında şahmatlarda kızların arasında 2-ci eri aldı.

T.Z. – E, küçüü?

İrina – Küçüü 2009-cu yılın duuması. Evin göbää.

T.Z. – Evä çeker mi?

Vasi – Angı evä? Burayı geleriz Ankaradaki evimizä çeker. Türkiyeyä döneriz – Kıpçak için darsiyêrız.

İrina – İki erdä da kendimizi insan duyêrız.

T.Z. – Gazetamızın adetinä görä son soruşumuz: okuyucularımıza ne söylemää isteersiniz?

İrina – Karşılarna çıkan zorluklar onnarı korkutmasın, istedi işi bitkiyâ kadar yapmaa savaşınnar. Duudukları erleri da unutmasınar.

Vasi – Zoru görmedään kolayı annamêersın. Moldovada yaşamak çok zor. Umut ederim ani Gagauz Eri gelişir, Gagauzlar da sade çiftçiliklän diil, ama promışlennostlän da zanaatlanacaklar.

TIRT – DA KARAR ALINDI!

Gagauziyanın İspolkomu aldı karar, ani Bütündünnä gagauzların III-cü Kongresini harman ayından (avgust) 17-18 günnerindän Kasım ayın (noyabri) 2-3 günnerinä geçirmää.

Açan Kirez ayın (iyün) 26-27 günnerindä Bütündünnä gagauzların III-cü Kongresin yapılmasının dolayanda eşinmelär başladı biz yazımızda “MUTLAKA BİR KARA YIMIRTA YIMIRTLANACEK” yazdıydık, ani “Nicä da olsa – eşinmä boşuna diil. Mutlaka bir kara yımrta yımrtnanacak. Nicä demiş Hoca Nastradin: “sesi yaarina çıkacak!” (bak “Ana Sözü” No. 6, 30.06.2012 y.). Da yanılmadık: “yımrta da yımrtnandı”, “sesi da çıktı”.

Kongresin günnerini diıştirmäk için UYDURMA hem BOŞ bir maana buldular – «На Конгресс придут гости из многих стран мира и мы хотим показать им все лучшее, что есть у гагаузского народа. В конце августа будет самый разгар предвыборной кампании и нам хотелось бы избежать возможных эксцессов, связанных с противостоянием кандидатов.»

İspolkomun açıklamasına görä olêr, ani gagauzlarda «все лучшее, что есть у гагаузского народа» en şarap içmäk hem sarfoşçuluk, da bunu Kongresin delegatlarına götermää lääzım.

Ama bän sayêrim, ani GAGAUZLARDA «все лучшее, что есть у гагаузского народа» var o, ani 1991-ci yılda GAGAUZ RESPUBLİKASI kuruldu. Bu kurulmanın sıradakı yıldönümü da Harman ayın (avgust) 19-na düşer. Tamen Bütündünnä gagauzların III-cü Kongresinä razgelärdi da bu BÜÜK YORTUNUN kutlamasını Kongresin delegatlarına göstermää istärdilər. Bezbelli yok ne göstereceklär da onuştan delegatlara gagauz ruhuna yabancı olan bir şarap yortusunu göstereceklär.

Ne oldu acaba? Gagauziyanın İspolkomu artık utanêr mı Gagauz Respublikanın kurulmasından? Osa Kişinevdäki öndercilerindän mi korkêrlar?

Nicä da olsa bu diıştirmäklän Gagauzların en büyük İdealının çinemesinä ilk adım yapıldı. Ani Gagauziyanın şindiki öndercileri gagauzları hem Gagauziyayı katlayp ta nesteder çoktan belliydi. Ama, ani ideallerimizi artık bölä açıktan çinemää başlayacaklar – bölä çingenelii onnardan hiç birisi beklemäzdi.

Hem taa bir iş. Kongresä katılmaa deyni insannar dünneyn herbir köşesindän gelmää hazırlanardılar. Onnar mutlaka kendi hazırlamalarını öncedän yaptılar: yol biletlerini, otus-kalarını, özel işlerini. Şindi bunnar hepsi karma-karışık olêr. Zerä o insannarı hiç birisi düşünmedi, onnara kimsey bişey sormadı. Tirt – da karar alındı!

Hiç korkmayın, herliim kasımda Kongresä aaz katılan olarsa, insana genä, GHT seçimneri gibi, bişey uydurma söyleyeceklär. Ama gagauzlar bunu yudaceklar mı – bu büyük bir soruş.

Todur ZANET,
Gagauz Milli Gimnanın avtoru

Dionis TANASOGLU'nun DUUMA GÜNÜNDEN 90-cı YILDÖNÜMÜ

Bu yıl Orak ayın (iyül) 7-dä tamamlandı 90 yıl o gündän, açan dünneyä geldi Dionis TANASOGLU, gagauzların yazıcısı, kompozitoru, aydınadıcısı, bilim adamı, profesoru.

Dionis TANASOGLU (07.07.1922 – 23.08.2006) duudu 1922-ci Çadır rayonun Kiriyet küüyündä. Başlangıç şkolayı o başardı ana küüyündä. 1934-1938 yıllarda üürendi Akkerman kasabasında orta şkolada hem 1938-1943 yıllarında üürendi İteyda, Birlad kasabasında, Romınyada. Romın askeri olarak, II-ci dünnä cengindä cenketti.

1945-ci yılda ana küüyündä üüredici olarak işlemä başladı. 1946-cı yıldan beeri Çadırda okulda üüredici çalıştı.

1947-1952 yıllarda üürendi Kişinev "İon Creanga" adına Pedagogika İstitutunda. 1947-1949 yıllarda Leningrad Teatru İstitutunda üürendi. Doktorluk disertaşısını 1962-1965 yıllarda Bakudaki Lingvistika İstitutunda yaptı.

1955-1967 hem 1970-1972 yıllarda Kişinev şkolalar İstitutunda ilk hem orta okul üüredicisi, pedagogu hem bilim zaametçisi olarak işledi.

1967-1970 yıllarda Moldova Bilim Akademiyası tarafından hazırlanan Sovetlär Moldovasının

Enfıklopediyasında üst redaktor olarak çalıştı.

1972-1992 yıllarda "Gavriil Muzicescu" adına incäzanaatlar İstitutunda kulturologiya hem teatru zanaatında pedagog işledi.

1992-1995 yıllarında Komrat Devlet Universitetin rektoru, gagauz dili hem literaturası, gagauzların istoriyası, türkologiya hem teatru zanaatında profesör.

1994-cü yılda Profesör universitar bilim adını kabletti.

1995 yıldan – son gününädän Kişinev "İon Creanga" adına Devlet Pedagogika Universitetindä, gagauz dili hem literaturası sekşiyasının başı olarak, universitar profesoru zaamet etti.

Sovetlär hem Moldova Yazarlar Birliklerin (1958) hem Rumıniya Yazarlar Birliinin (1998) azası.

1991-ci yılda "Gagauzların İstoriyası" nı yazdı hem tiparladı.

2000-ci yıldan beeri Moldova Yazarlar Birliin gagauz yazıcıların sekşiyasının başı.

"Moldovanın İncäzanaatlarında Maestro" (1989 y.).

1994 yılda Türkiye Respublikasının "Kulturada Şanı" adı verildi.

1996 yılda Moldovanın "Gloriya Muncii" hem Romıniyanın "Crucea Militara" ordennarını kabletti.

2000-ci yıldan beeri

"Gagauziyanın şanı vatandaşı".

Dionis TANASOGLU 1957-ci yılda gagauzların kiril alfavitini hazırladı hem bu alfavit Moldova Sovet Soşialist Respublikasının Üsek Sovetinin tarafından kabledildi. Bu alfavitin temelina görä Dionis TANASOGLU gagauz dilinin ilk bilim orfografyasını hazırladı.

XX-ci üzyılın ellinci yılların sonunda hem altmışıncı yılların çeketmesindä başladı gagauz dilindä gazeta sayfalarını çıkarmaa, radioda gagauzça yayın yapmaa, gagauz okulları için ilk "Bukvalık" (1958) kiyadını hem başka üürenmäk kiyatlarını hazırladı.

Hep ozaman gagauz literaturası uurunda profesionalca çalışan ilk gagauz yazıcısı oldu.

Dionis TANASOGLU gagauz literaturasının ilk toplumunu hazırladı – "Bucaktan seslär" (1959).

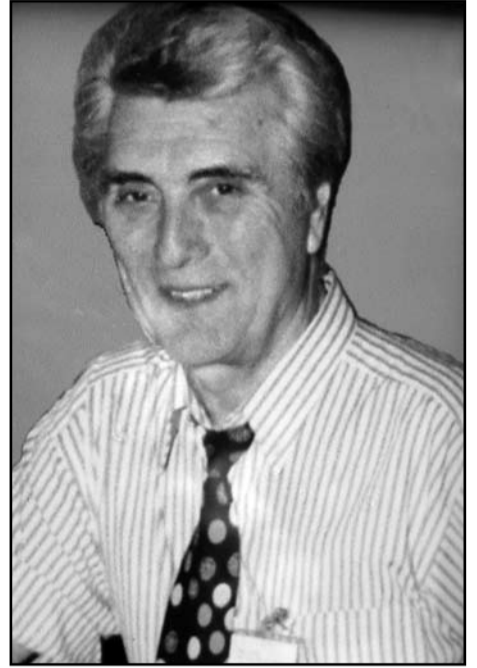
Poet olarak kiyat hazırladı: "Çal türküm" (1966), "Adamın işleri" (1969), "Hoşluk" (1970), "Gençlik türküleri" (1975).

Dramaturg olarak pyesa yazdı: "Oglan hem Länka", "Bucakta yalın" h.b.

Bir şüpesiz, Dionis TANASOGLU'nun en büyük, en derin, en önemli literatura yaratması – "Uzun Kervan" (1985) romanı.

Dünneyin çok anılmış yazıcıların yaratmalarını gagauz diline çevirdi: M.Emineskeyu, W.Şekspiri, Sofoklu-yu, N.Gogoli, İ.Karacalıy h.b.

Dionis TANASOGLU bütün yaşamasını gagauzlaa, gagauz literatu-

rasına, kultasına, muzikasına hem folkloruna, teatrusuna, biliminä hem pedagogikasına baaşladı, o var hem kalër diil salt gagauz, ama romın hem bütün dünnä kultasında er alan bir insan. Bunu hepsi kabul eder hem kabul etsin lääzım, zerä bu uurda onun derin hem silinmeyän bir izi kaldı.

Not. Maasuz Dionis TANASOGLU'nun duuma gününün 90-cı yıldönümünü deyni "Pošta Moldovei" Orak ayın (iyül) 7-dä Komradın MD-3805 pošta ofisindä "Dionisie Tanasoglu (1922-2006), scriitor, muzician și traducător găgăuz - 90 de ani de la naștere" fix markalı konvert kolverdi. Konvertin resimini yaptı resimci Oleg COJOCARI. Konvertin tirajı 10 000 taane, paası 1,20 ley.

Todur ZANET,
poet, yazıcı, dramaturg.

TÜRK DÜNNASINDAN ŞİİR

Poet, yazıcı, araştırmacı Feyyaz SAĞLAM duudu 1959-cu yılda Türkiyenin Argıthanı küüyündä. 1985-ci yılda başardı Dokuz Eylül Üniversitetin Buca Eğitim Fakültetin Türk dili hem literatura bölümünü. Büünkü gündä hep o universitetta türk dili üüredicisi olarak çalışêr. KIBATEK başkanı. Poeziyada taa çok "Rubai" stilindä yaradêr. 20-yä yakin kiyadın avtoru.

Yaş onsekiz düştüm yollara; kaynatıyor çok şey kanımı,
Sarmış sarmalamış nice aşk masalı dört bir yanıma,
Varsın arada Boğaz olsun, varsın uzakta olsun
Gördüm ya şükür, Rumeli'yi ve şehirler sultanımı...
1977, Üsküdar

Bir ipek kozasında düş gibi yılları tel tel örüşüm,
Şükür sonunda gerçek oldu, gerçek oldu bugün düşüm.
Karşımda Kız Kulesi, karşımda masal şehir İstanbul
Üsküdar'dayım, bu benim Rumeli'yi ilk görüşüm...
1977, Üsküdar

Bu yeşil, bu dağ, bu deniz işte ne varsa,
Şiir mi karıştı kanıma bugün Burgaz'da yoksa,
"Şiir bir ömür sürer..." demiştin ya ey dost
Düşündüm toprağında, "Ömür mü bir şiirden kısa?"
1998, Burgaz

Çoğu kalmış tarihte, belki ben azı gördüm,
Manastır'ın ortasında havuzu gördüm,

Öyle güzelleri var ki, bu şehrin tarifsiz,
Sanki karşımda Ata'nın sevdiği kıızı gördüm...
2000, Manastır

Bir güzel şehir tanıdım ki, onda her şey şiir,
Nice şair gelip geçmiş köprüden saydım bir bir,
Her gece şiir ile uyuyor galiba Struga,
Gördüm, şiirle uyanıyor her sabah bu deli nehir...
2000, Struga, Drim Nehri

-Nâzım Hikmet İlkokulu'nda-
Yine yollardayım, şimdi nerde miyim, ah bir bilsen,
Sürüyorum izini hâlâ, gönlümde o güzel Türkçen,
Gözlerin bir hasret alevi yanıyor hep Kosova'da
Adınla, şiirinle bu uzak köy okulundasın sen...
2006, Dobruçan

Gönlüm dünle bugün arasında bir köprü kurmakta,
Aklım dünden bugüne ne yorgun sorular sormakta,
Bir seveda anıtı ki örülmüş, taştan, tunçtan, ipekten
İşte karşımda yıkık dökük eski bir köprü durmakta...
2006, Gjakova

Bir çılgın deniz ki, bizim Karadeniz olmalı,
Bu yorgun sokak Osmanlı'dan bir iz olmalı,
Beni ilk günden bu şehre meftun eden,
Gözleri gökmavi bir Tatar kız olmalı...
1998, Köstence

-Karadağlı Ayaş'a-
Akıp gidiyor gözümde tarih, sanki taze bir iz gibi,
Gelip geçen her devir derin bir sır, eski bir giz gibi,
Öyle çarpıyor ki yüreğim, yaşıyor burada Osmanlı
Kim varsa Karadağ'da biraz bizden, sanki biz gibi...
2006, Rojena

ORTALII TUTUŞTURDU!

Kirez ayın (iyün) 27-dän Orak ayın (iyül) 2-dän Belarusiya Respublikasının Bobruysk kasabasında "Venok drujbi" adlı vestival oldu.

Gagauziyadan bu festivalä Gagauziyadan Valkaneşin "Gagauzlar" folklor ansamblisi katıldı. Festival çerçevesindä bizimkilär Bobruysk kasabasının çeşitli erlerindä (Buz sarayı, kultura Evi gibi erlerdä) birkaç konfert gösterdilər.

Festivalin kapanış günündä kasabanın merkez meydanında gala konfert oldu. Bu galada "Gagauzlar" folklor ansamblisi, nicä bir laf var, "tutuşturdu ortalı".

Festivaldä pay alması için hem gözäl gösteri programası için "Gagauzlar" ansamblisinä şan diploması verildi.

KLİSELÄR DÜZÜLER

Sovetlär sisteması daaldıktan sora küülerimizdä kliselär enidän açılmaa başladılar. Orada, neredä kliselär sade kapalıydılar onnarı tertipliyip açtılar. Orada sa neredä yıkıktular – läüzim oldu kliseleri enidän yapmaa.

KIPÇAKTA

Kıpçak Gagauziyanın en büyük küülerindän birisi. Eski klisesi var, ama insan çok oldu için, büyük yortularda klise hepsini içeri alamêêr. O üzerä karar alındı küüdä taa bir klisä yapmaa.

Eni klisenin ilk temel taşı koyuldu 2009-cu yılda. Allahın yardımınan hem insannarın çalışmalarınan klisä artık kubeylerädän kaldırıldı. Yannaşık Pazar şkolasının yapıları da yapıldı.

Klisenin yapılmasında büyük yardımınarı Kıpçak küüyün primariyası yapêr. Kalmêêrlar bir tarafta kıpçaklılar kendileri da. Onnar pek isteerlär bu Allahın evi nekadar tez kendi kapularını açsın. O üzerä sokak-sokak, maalä-maalä burayı meciyâ gelerlär.

Foto – biseriacopceac.md saytından.

ÇÖŞMÄKÜÜYÜNDÄ

Çöşmäküüyündä kliseyi yıktıydılar da klisenin taşlarından bir sokak yaptıydılar. Başlayıp 1993-cü yıldan beeri çöşmäküülülär kliseyi enidän düzmää neetlendirilär da temelini atıp, onu kaldırmaa başladılar. Ama 2007-ci yılda işlär durgundu.

Sade bu yıl Rusiyadan birkaç klisenin para yardımınan işlär ilerlemää başladı. Gagauziya ispolkomu da yardım için 5 tonn solärka verdi.

ALTIN MEDALIYA BİR ADIMDA DURGUNDU!

Orak ayın (iyül) 17-22 günneri arasında Polşa devletinin Katoviça kasabasında kadetlerin arasında serbest güreşta Evropa çempionatı oldu. Bu çempionatta 30 devlettän sportmennar pay aldılar.

Onnarın arasında Moldova komandası da, angısında Gagauziyadan da üç güreşçi vardı. Hepsi onnar Komrattaki sport Regional internat lıteyin üürenci-

leri. Onnarın treneri İlya ESİR, serbest güreşta halklar arası uurda master.

Evropa çempionatına bu gagauz sportmenarı seftä pay alêrlar. Bakmadaan buna onnar pek islää güreş gösterdilär. Kategoriyalara görä bizim sportmennar ölä erleri aldılar:

- 54 kg kategoriyasında 2-ci er – Aleksandr PETKOV;
- 69 kg kategoriyasında 5-ci er – Dimirti FİLİPPOV;
- 85 kg kategoriyasında 7-ci er – Dimitri ÇAKUSTA.

Belliki, ayrıca düşer sölemää birkaç laf Aleksandr PETKOV için. O sınavardı ensedi avstriyalı, rominiyalı, germaniyalı hem rusiyalı güreşçilerini. Ama finalda tarattı armeniyalı güreşçiyä, da, altın medaliya bir adım kaldıyanan, durgundu, kazanıp gümüş medaliyi.

Nicä urguladı trener İlya ESİR: *“Bu Evropa çempionatı gösterdi, ani Gagauziyada var talantlı hem becerikli güreşçilär. Ama onnarlan läüzim ilgilenmää, halklararası yarışlara götürmää, sparing güreşleri yapmaa. Herliim bu olarsa, para olarsa, ozaman var umudumuz, ani bu güreşçilerin talantları açılacak.”*

Gagauziyanın gençlär hem sport Baş upravljeniyası.

LİTERATURA YARIŞIN SONUÇLARI

Orak ayın (iyül) 20-dä Komrattaki Atatürk bibliotekasında III-cü gagauzça peet hem proza yarışmasının sonuçları açıklandı. Bu yarışma hazırlanêr hem yapılêr “Meras” cümnä kuruluşun çalışmalarınan.

Bu kuruluşun kurucusu Güllü KARANFİL presaya deyni açıkladı, ani

“yarışmanın neeti gagauzça yazan gençlerä yardım etmää, onnarın yaradıcılığını usta uurlara çıkarmaa”.

Bu yılki gagauzça peet hem proza yarışmasında 24 insan pay aldı. Erlär da bölä payedildi:

- 2-ci er – Anjela MUTKOGLU;
- 3-cü er – Pelageya FİLİOGLU.

Proza yaratması.

1-ci er – Alla BÜÜK;

2-ci er – Viktor KOPUZÇU.

Yarışmanın laureatlarına diploma, peet kiyatları hem, 1-3-cü erleri kazanannara, para baaşşları verildi (500, 350, 250 ley). Kalan konkursantlara diploma verildi hem çeşitli kiyatlar baaşşlandı.

Yarışmada pay alan 12 avtora deyni en büyük baaşş olacak o, ani onnarın yaratmaları bir kap altında kiyatta ti-parlanacak.

Peet yaratması.

1-ci er – Elena MOKANU;

KOMUNİSTLİK SİMVOLLARI ZAP ALTINDA

Orak ayın (iyül) 12-dä Moldova Parlamenti, dinnenmää çıkaceykana, 53 oylan hızlıca kabletti karar, angısına görä Moldovada zap altına koyulêr komünistlik simvolları – orak hem çekici.

Komünistlär hemen açıkladılar, ani Moldova Parlamentının bu politika kararını Moldova Konstitütiya sudunda protets edecekler. Ondan kaarä, kendi plenumunda komünistlär partiyası aldı karar, ani “kendi simvollarından vazgeçmeyecekler, zerä bu simvollar Sovetlär Birliin komünist partiyasının diildiler. Onnar Sovetlär Birlii devletin simvollarıydı.

Moldova Parlamentının bu karar kuvedä Canavar ayın (oktabri) 1-dän

beeri girecek. Bu da verer kolayını Ceviz ayın (sentabri) 9-da olan Gagauziya Halk Topluğu seçimnerindä komünistlär partiyasının kandidatekları kendi simvollarını kullansınlar.

Hep Orak ayın (iyül) 12-dä parlament aldı karar, ani komünistlik simvollarını politika uurunda kullanannara 2000-dän 10000 leyä kadar ştraf koyulavek: 2000 ley sıradan – insannara, 10000 ley – juridika kuruluşlarına.

Nicä da olsa, bu karar Moldovayı eni bir politika yangınına attı. Ortalık karışêr. Bakalım güz ne getirecek.

Veçeslav SEKRIERU RAAMETLİ OLDU

Komrattan geldi yaşlı haber, Orak ayın (iyül) 15-dä büyük bir tragediya oldu – Gagauziyanın hem Moldovanın anılmış sportçusu Veçeslav SEKRIERU geçindi.

Tragediya oldu Komrat gölündä. Orak ayın (iyül) 15-dä Veçeslav SEKRIERU karar alêr gölü üzeräk ayırlamaa. Geeri üzärkana gölün ortasında ona güneş çarpmış da bu iş onun kuvedini kesmiş. Yardım etişincä Veçeslav SEKRIERU buumuş.

Veçeslav SEKRIERU bodibilding sportunda Moldovanın 2010-cu yılın çempionu. Geçän yıl da Moldovada ikinci oldu. Çok yıllar komrattaki “Elita” sport klubuna öndercilik etti.

Topracı ilin olsun.

ACIZGANNIK

Paalı, sevgili hem gençcik oollarının ALEKSANDRın

raametli olması sebepinnän kendi acızgannımızi bildireriz pek yakın senselemizä Viktor hem Lüdmila FİLEVLara. Bileriz sancımız, kahırınız hem acımız kenarsız hem pek aar. Bütün bu sancıyı, kahırını hem acımızı sizinnän bilä paylaşêriz.

Vakıtsız bu dünneydän ayrılan oolunuzun topracı ilin olsun! Allaa onu kendi saa tarafına kabletsin!

İlya hem Elena FİLEVLar aylesi.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

İndeksi - PM – 21358

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

Gazeta “Universul” basım evindä basılêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 6520.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

BAYRAKLARI NEÇİN 20-dä KALDIRDILAR?

Gagauzların eni istoriyasında peydalandıydı bir yortu, ani hepsimizi birleştirirdi – Gagauz Respublikasının Günü. Birleştirirdi ölä, nicä birleştirdiler Gagauziyanın insanları 22 yıl geeri, açan Gagauz Respublikasını kurmaa deyni kalkındıydılar.

Gagauz Respublikasının Günü, Harman ayın (avgust) 19-zu, – **bişmäk yortusuydu**. Şindi sa – **köşä yortusu** oldu. Taa doorusu: onu köşä yortusu yapmaa karar aldılar onnar, Gagauziyanın büünkü bürokratları. Bu iş **maamilä surat geler**, ama bakın nicä adım-adım “SUSLOVcuklar” düşünmüşler **gagauzların birleşmesini darı gibi daatmaa**:

- İltân bu büyük Gününe karşı Komrat kultura Evin remontunu başladılar (olmasın neredä bilä kutlamaa deyni);

- Sora Gagauz Respublikasının Gününe karşı yapılmaa plannanan Bütündünnä gagauzların III-cü Kongresini Çadıra geçirmää teklif ederler;

- Yalancı bir “birleştirici” sebep bulup Kongresi Harman ayından (avgust) 17-18 günnerindän Kasım ayı 2-3-nä atêrlar. (**Kasım yortusuna da diil!!!**);

- Karar alınêr Gagauz Respublikasının Gününi herkezi **kendi küüyündä** hem **kasabasında** kutlasın;

- Gagauziya girişindä (*oku 4-cü sayfa-da*) Moldovanın hem Gagauziyanın bayrakları Gagauz Respublikasının yortusundan sora, bir gün geçtiyân kaldırêrlar.

Sanmêrim, ani bölä bir plan var nicä peydalansın o insanların kafalarında, ani yaşmalarında birkaç asker kiyadı okudular. Yumulu gözläni da görüner, ani bu fikir ne-soysa “**analitik merkezindä**” yaratılmış sora da kafaya yutturulmuş. Ama neçin?

Cuvap belli: **Gagauzları, Gagauzluu, Gagauz Simvollarını yok edip**, genä gagauzların **BELİNİ kırmaa!**

Acaba bunun sebebi korkaklık hem yalancılık mı? Zigmund FREYD demiş, ani bir insan korkak hem yalancıysa sa, **bunun köklerini onun uşaklında arramın**. Arradık – Zigmund FREYD haklı!

Gagauzlarda var bir laf – **pızli**. Ölä deerler uşaa, ani herbir iştân korkêr. Acaba Gagauziyadaki pızlilêr Gagauz Respublikasının Günündän mi korkêrlar? Osaydı kendi görünmeyän saabilerindän mi?

Harman ayın (avgust) 20-dä Gagauziya girişindä Moldovanın hem Gagauziyanın bayraklarını kaldırılmasınan ilgili cümneyä “**aşlı gibi**” yalannarı yutturdêrlar. Bir yalanı gagauzlara – “**bayrakları Gagauz Respublikasının yortusu çerçevesindä kaldırdık**”. Birini da Kişineva – «**флаги подняли не в день Гагаузской Республики, а позже**».

Gagauz Respublikasının Gününi oyuncaa çevirdiler. Gagauz milleti ne uşak mı da bu **BÜÜK** hem **AYOZLU** Günnän **oyuncak gibi** oynasın?

Kim bu vasil oyuncakların ardında durêr? Osa bu oyuncak diil mi, ama **büük bir geopolitika** oyunu mu? Bu oyunun ardında **taa büük bir iş mi yatêr** da biz onu taa derinädän annayamêrız mı? **Bekim gagauzları başka bir iş için kurban hazırlêrlar?** Allah bilir! O sa şeytan mı?

Todur ZANET.

KONGAZDA FUTBOL VETERANNARINI ANDILAR

Beş yıl geeri, açan Kongaz küüyün primarydı Demyan Nikolaeviç KARASENİ, primarya aldı karar, ani her yıl Kongaz küüyün futbol veterannarını anmak için futbol maçları yapmaa. Bu yıl ölä **matç oldu Harman ayın (avgust) 5-dä Kongazın stadionunda**. Oynadılar Kongaz küüyün hem Moldovanın futbol veterannarı. **Matç bitti 1:3**. Ensedi Moldovanın futbol veterannarı.

Bölä bir gözäl matç hazırlamaa deyni sponsor oldular iki kardaş – Demyan Nikolaeviç KARASENİ, GHT Başın yardımcısı hem Mihail Nikolaeviç KARASENİ, biznesmen.

Sabaalân, matçı hazırlayannar hem futbol veterannarı gittilêr mezarlaa da koydular çiçek raametli olan futbolcuların mezarlarına.

Matçın başlamasından öncä açılış mitingi yapıldı. Stadionda bulunannarın önündä İvan İvanoviç İKİZLİ, matçın organizatorlarından birisi, okudu Kongazın hem Moldovanın raametli olan futbol veterannarın laablarını, angılarına baaşlanardı bu matç: Kongazdan: V.A. Kornienko, N.A. Şvetov, G.İ. Frangu, İ.P. Sıncu, S.G. Gümüş, F.İ. Kuliş, İ.İ. Tulba, N.F. Kuliş, M.K. Kazancı, G.F. Çebanov, P.İ. Arnaut, N.V. Harçu, D.V. Harçu, D.F. Bargan, İ.İ. Beü, İ.F. Zanet, P.G. Terzi, B.B. Hahuläk, G.G. Karaseni, N.İ. İkizli,

(**Sonu 2-ci sayfada**).

Gagauz Respublikasının kurulma Gününün 22-ci yıldönümünä O OLMAYDI RESPUBLİKAMIZ DA OLMAYACEYDI

Harman ayın (avgust) 19-da Gagauziya hem gagauz halkı **kutlêr kendi en paalı yortusunu – Gagauz Respublikasının kurulmasının 22-ci yıl dönümünü**. **Büük hem ayozlu bir yortu**.

Ama, son yıllarda Gagauziyada kuvettä bulunannar bu yortuyu maasuz istämeêrlar tanımaa, açıktan kutlamaa hem saygı göstermää o insannara, angıların kuvedinnän, terinnän, kanınnan, kahramannınan hem girginniinnän o Respublika kuruldu.

Taa da beter, onnar hepsini yapêrlar, silmää deyni o halk kahramannarın adlarını da onnarın erinä yalancı istoriyaya yazmaa kendilerini hem o kişileri, kim korkak palı gibi, saklanıp maskaların altında, insannarın ardında, Gagauz Respublikasına hem gagauzlara karşı işlêrdi.

Ama vakit herbir işi erinä koyêr, dooruluu aslıya çıkarêr, gübürleri sellän alêr. Zerä denilmiş ye: “**Sular gider, taşlar kalêr!**” Yazık, ani bu biraz geç olêr. Dooruluk taa tez üzä çıksın deyni, bütün annadacez o adamnarın birisi için, angısı olmaydı Gagauz Respublikası da olmayaceydi. Belliki o adam gagauz halk kahramanı – **İvan Georgieviç BURGUDJİ**.

(**Taa ötää 3-cü sayfada**).

“EUROPEAN AIRCOMBAT SCALE GAMES” MOLDOVADA

Harman ayın (avgust) 15-19 günnerindä Moldovanın Vadul-lui-Voda aerodromunda “**Radiokomandalı eroplan modellerin serbest düüşündä**” Evropa Çempionatı geçti. **Onun lozunguydu – “Moldova gökündä düüşelim!”**

Çempionatta pay aldı 56 pilot Avstriyadan, Belarusiyadan, Çehiyadan, Estoniyadan, Germaniyadan, Moldovadan, Rusiyadan, Slavakiyadan hem Ukraynadın. Yarışmalar I-ci hem II-ci Dünnä cenklerin aeroplannarının maketlerin arasında oldu. Maketler yapılydılar 1:8 hem 1:12 masştabında.

Moldova gökündä büük düüşmelerdän sora Evropa çempionu da belli oldu – Çehiyadan pilot Patrik SVIDA. Çempionatta Moldova komandasında pay aldılar gagauzlar da: Aleksandr DANC (15-ci er) hem Canabisinin oolu Stepan (43 er).

Not. Çempionatı hazırladılar Halklar arası “**ACES İnternaşional**” kuruluşu hem onun Moldovadaki bölümü. Yardımcı oldular Moldovanın korunmak ministerlii, Rusiyanın Moldovada bilim hem kultura Merkezi. Moldova komandasının baş sponsoru oldu “**Moldcell**” kuruluşu.

KONGAZDA FUTBOL VETERANNARINI ANDILAR

(Çeketmesi 1-ci sayfada). D.S. Frangu, G.N. Karaseni. Moldovadan: Viktor BOŢAN, Mihail AFONİN, Yuriy MİTEREV, Boris ÇEBOTARİ.

cerikli. Bu iş taa pek üzä çıktı ikinci taymda. Bezbelli o üzerä da maçı Kongaz futbolcuları 1:3 tarattılar. Kongaz küüyün futbol veteranna-

TERZİya hem Veçeslav KATKOva verildi "Altın butsa" kubokları. Sponsorların adından verdi onnarı Mihail ESİR, Kongaz primarın yardımcısı.

Maçın en yaşlı oyuncularına Anatoliy ORMANCIya hem Nikolay SERGEEVa baaşşları sponsorların adından verdi Nikolay DUDOGLU, Komrat kasabasının primarı.

Maçın en islää vratarlerinä Nikolay GROZDEVa hem Vasiliy KOŞELEVa baaşşları sponsorların adından verdi Mihail GROZDEV.

Bundan kaarä hepsinä kim katıldı bu maçı verildi maasuz turnir için hazırlanmış şapkalar hem vimpellar. Vimpeln üstündä yazılıydı raametli olan kongazlı futbolcuların laabları.

Kongazın "Promkombinat" komandası, 1952-ci yıl. (soldan) Vasiliy Andreeviç KORNİENKO (1), İvan Zaharoviç KAZANCI (2), ? (3), Gavril İlyiç FRANGU (4), İvan Födoroviç ZANET (5), Anatoliy PLEHOV (6), ? (7), Nikolay Vasilyeviç HARÇU (8), ? (9), Födor İosipoviç KULİŞ (10), Vasiliy Radionoviç KARASENİ (11).

Mitingta söz tuttular maçı sponsorları Demyan KARASENİ hem Mihail KARASENİ, Mihail ESİR, Kongaz primarın yardımcısı hem Mircea KOJOKARY, Moldova Futbol Federatıyasının (MFF) zaametçisi.

Mircea KOJOKARY açıkladı, ani MFF baaşladı Kongaz futbolcularına forma hem futbol toplarını. Bu baaşşları Canabisi verdi Kongaz futbol komandasının kapitanına Nikolay ÇEBANOVA. Bundan kaarä o baaşladı MFF şarflarını burada bulunan en yaşlı futbolculara Konstantin HARÇUYa, Vasiliy JEJUya, Georgi PALİKa, Nikolay MINKUYa, İvan KULİŞa hem baaşladı birär top futbol veterannarına Pötr DRAGNİya, Demyan KARASENİya hem Vasiliy KARASENİya.

Moldovanın hem Gagauziyanın gimnarından sora, stadionda bulunannar bir minütük yas tuttular raametli olan furbolcuların anması için.

Sora maçı başladı. Maçın ilk payında kendilerini taa kuvetli gösterdiler kongazlı futbolcular. Ama belliydi, ani Moldovanın futbol veterannarı taa be-

rını anmak için futbol maçıdan sora kuboklar hem baaşşlar verildi. Maçın baş kuboonu Moldova futbol veterannarı kabletti. Kuboo hem medalileri bu komandaya verdi maçı sponsoru Mihail KARASENİ.

İkinci kobok verildi kongazlılara. Kuboo hem medalileri bu komandaya verdi maçı ikinci sponsoru Demyan KARASENİ.

Maçın en islää furbolcularına Pötr

Maçtan sora futbol veterannarını anmak için hepsi katılannara bir anmak masası koyuldu.

PATRETTÁ: (1-ci sayfada) Kongaz futbol komandasının kapitanına Nikolay ÇEBANOV kableder kuboo Demyan KARASENİN ellerindän.

Gagauz Respublikasının kurulma Gününün 22-ci yıldönümünə O OLMAYDI RESPUBLİKAMIZ DA OLMAYACEYDI

(Çeketmesi 1-ci sayfada).

22 yıl geeri, açan deyârdin Vani BURGUDJİ herkezi bilârdi, ani laf gider girgin hem korkusuz bir gagauz için, ani devletliimiz için hazırdı, hem şimdi da hazır, canını kurban vermää.

Ozaman, o uzak hem potreli yıllarda, nicä şimdi da, İvan BURGUDJİnin Allahtan baaşlanmış hepsi vergileri faydaylan izmet ettilär hem edelär halkımıza hem devletliimizä.

Açan 1989-cu yılda lââzımdı gagauzları ayaa kaldırmaa – o ilkin koşuldu bu işä. Açan lââzımdı “Gagauz Halkı” akıntısını kurmaa hem gagauzların milli akıntılarını bireri toplamaa – o ilkin bu iş içinä atıldı. (Sora akıntıya geldilär onnar, kim yazardılar «*кучка экстремистов хотят создать автономию*», onnar kimi KGB hem raykom partiyi yolladı, da kim şimdi da, başkancıkların yanında yaltaklanıp, gagauz halkın kanını hem parasını süzeer).

İvan BURGUDJİ ilkin annadı, ani Gagauz Respublikasını yok nicä kurmaa herliim buna juridika temeli hem asker kuvedi koyulmarsa. Onuştan o, suvayıp ennerini, juridika kanonlarına hem halklararası haklara görä hazırladı hem temelleştirdi gagauzların devletlää hakkını. O yaptı hepsini, ani gagauzlar kursunnar kendi askerini – “Bucak” batalyonunu.

Te ne annadêr “Gagauz Halkı” akıntısını kurulması için hem “Bucak” batalyonunu için bilim filmında “Gagauzlar hem Gagauzluk” (filmın avtoru hem rejisoru Todur ZANET) kendisi İvan BURGUDJİ: “*Toplandılar hepsicü “Millet sancısı”, “Birlik”, “Vatan” hem da “Gagauz Halkı” da onun adını koyduk “Gagauz Halkı”. Toplandık nicä bir yumuruk hepsimiz da dedik, ani olsun – GAGAUZ DEVLETİNİ*

kuracez. Kurduk batalyon “Bucak”. Da olmaydı batalyon “Bucak” onnar bir gecedä alaceydılar öndercilerini da bittiydi Gagauz Respublikası da, avtonomiyası da, hepsicü bittiydi”.

Başkaları korkardılar bu iştan tutunmaa. Kimileri da, ani şimdi Gagauziyada başta bulunêrlar hem ofiêrliklän üünerlär “Bucak” batalyonuna girmää teklifä korkak cuvabı verärdilär: «*в сепаратистских формированиях я не служу!*».

Vani BURGUDJİ sa korkardı. Onuştan gagauzluk hem Gagauz Respublikası için çalışmalarını hem “Bucak” batalyonunun kurulmasını Moldova kuvetleri ona prost etmedilär, hemen 1989-da kapana attılar. Ama halk bire-bir kalkındı da kuvet yoktu ne yapsın – İvan BURGUDJİyi 6 aydan sora serbest braktılar. Sora taa kaç kerä gagauzlar hem gagauzluk için İvan BURGUDJİ kapana düştü: 1990-da (6 aya), 1991-dä, 1992-dä onu çaldılar da 64 gün gözleri baalı pençeresiz bir odada tuttular, 1995-tä, 1996-da, 1997-dä, 1999-da, 2002-dä,

2006-da. Hepsi bu işlär gagauzluk için oldular gagauzların eni istoriyasında.

Gagauz Respublikasını kurmaa deyni, halklararası zakonnara görä lââzımdı devletlik simvollarını kabletmää – Milli Gimnayı, Bayraa hem Gerbı. Da 1990-cı yılın Orak ayın (iyül) 22-dä olan Gagauz Halkın Kongresi bu simvolları kabletti. Sora da, **1990-cı yılın Harman ayın (av-gust) 19-da Gagauz Respublikasının kurulmasını dünneyä bildirdi.**

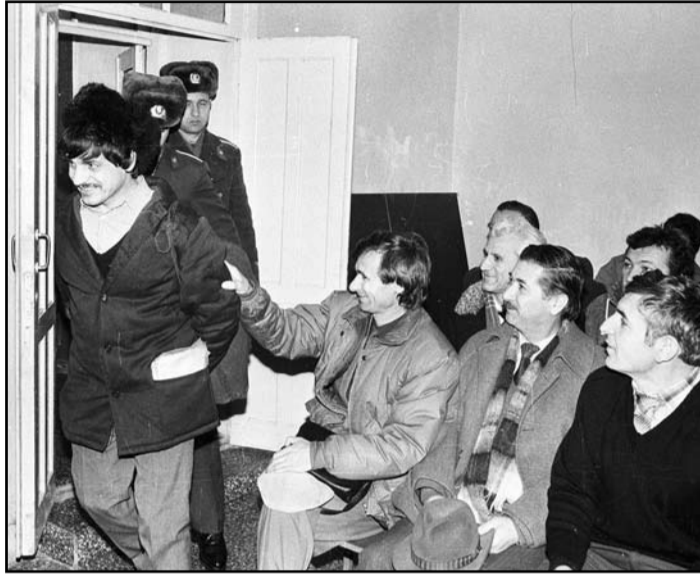
Ozaman Gagauz Respublikasının juridika statusunu hazırlamaa deyni İvan BURGUDJİ, başka yuristlärün barabar, binnärlän dokument, üzlärçä zakon inceledi, inandırmaa deyni Kişinevu hem Halklararası kuruluşları, onnara gagauz devletliini kablettirmää deyni.

Kişinev Gagauz Respublikasını tanımaa istemäzdi. Moldova işi avtonomiyaya götürmää başladı. İvan BURGUDJİ ilkin dedi, ani “*diil lââzım kayıl olmaa avtonomiyaya*”, “*lââzım Gagauz Respublikasını kablettirmää*”. Ama onu ozamankı “liderlar” işitmää istemäzdilär, zerä onnar artık satılmışılär da gagauzlara karşı merkezdeki kuvetlerä hem KGBya izmet edärdilär, alıp kendilerine takma ad “*kidala*”, “*feogen*”, “*tamerlan*” hem başka.

Ama oldu ne oldu. Gagauzların adından “*liderlar*” avtonomiyaya kayıl oldular. Da avtonomiyanın erinä bizä taa da düşük status verdilär – özel avtonom-teretorial kuruluşu.

Nicä da olsa “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu Zakonu hazırlamaa lââzımdı. Da genä İvan BURGUDJİ bu işä koşuldu da juridika kanonlarına hem halklararası haklara görä o Zakonun statyalarını hazırladı komisiyaya, sora da Moldova parlamentına kablettirdi.

Açan 1994-cü yılın Kırım ayın (dekabri) 23-dä kabledildi “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu Zakonu hepsi sevindi – gagauz devleti hem gagauzluk yaşayacak. Ama yokmuş neyâ sevinmää. Eni kurulan Gagauziya (Gagauz Yeri) özel avtonom-teretorial kuruluşunda

kuvedä geldilär komunist rejiminä izmet edennär. İlkin ne onnar yaptılar – başkan G. TABUNŞÇİK imzaladı bir karar, anısına görä kiyatta yok etti Gagauz Respublikasını. **Gagauzların devletlik için savaşması boşa gitti!**

Bununnan hiç bir kerä kayıl olmadı İvan BURGUDJİ da te artık 18 yıl o dooruluu aslıya çıkarmaa savaşêr. Bu üzerä dä merkez kuvedi hem onun erindeki izmetçileri onu bunca yıl kırmaa çalışêrlar. Ama kıramadılar.

Kıramadılar, zerä İvan BURGUDJİnin tarafında dooruluk hem ashlık. **Zerä o – Adam!** O hepsinä hem herkerä aslıyı hem dooruluu söleer, **o aslıya hem doorulaa izmet eder.** O üzerä dä kuvettä bulunannar onu sevmelär hem kuvedä kolvermeelär, bakmadaan ona, ani gagauzlar İvan BURGUDJİyi çok kerä Gagauz Respublikasının hem avtonomiyanın organnarına ayırdılar. O oldu **Gagauz Respublikasının Üüsek Sovetinnin deputatı** (1990-1994), **Gagauz Respublikasının içişleri Bakanı** (1992-1993), **Gagauziyanın Halk Topluşunun juridika bölümün başı** (2001-2003), 1999-cu yıldan beeri **Gagauziyanın Pridnestrovyada temsilcisi** olarak işleer.

Bän çok yıllar bilerim Vani BURGUDJİyi. En zor vakıtlarda onun yanında bulundum. En zor vakıtlarda o bana arka oldu.

İsteerim okuyucularımız bilsinnär taa bir iş. Herliim İvan BURGUDJİ olmaydı gagauzlarda en aazdan üç türkü da bekim olmayaceydi: “*Bucak*” batalyonun marşı (bu türkünün sözleri oldu sora Gagauziya Milli Gimnanın temel sözleri), “*Yaşa, Halkım!*” hem da “*Gagauziyaya Gimn!*” Bu üç türküyü o bana yazdırdı. Ama bu bir başka tema. Onu başka kerä bekim açıklaycam.

PATRETLERDÄ: (3-cü sayfa) **İvan BURGUDJİya karşı GAGAUZLUK KABAATI için sudlar: 1989-cu yıl (yukarda); 2003-cü yıl (aşaada).**

Todur ZANET,
Gagauz Respublikasının
kurucularından birisi,
Gagauziya Milli Gimnanın avtoru.

ENİ PEETLERDÄN

Büün seftä başlêeriz rubrikayı “Eni peetlerdän”. Onun ilk musaafiri poet Todur ZANET.

*İpsiz baaladın beni kendinü.
Nasıl dönürim kendi evimü?
Belliki kalêrım burda şüpesiz.
Eter ki bakasın maavi gözümü.*

BİR DÜŞ

*Gelärdi o bana karşı:
Gaytan gibi kara kaşı,
Dartylan örtülü başı,
Parmacunda üzük taş.*
*Boynusunda var lefleri,
Bileklerde – blezikleri.
Kız basması belceezindü,
Hem al gülcüz elceezindü.
Saçlar kara, gözlär kara,
Attı bakışını bana.
“Ya dur, Mari Kızçaz!- dedim.-
Sän temirä gibi geldin!”
Gülümseyip, baktın aşaa,
Da yollandın gitmää aşaa.
Kaldım yalnız bu sokakta –
Dübüdüz aar yalnızlıkta.*

BÄN – BÄNİM!

*Bizim poetlara
Birinä “Esenin” deerlär – eriyer.
Öbürü dä “Blok”muş – baylêr.
Fılan – “Puşkin”miş,
Fişman – “Göte”ymiş,
Nestü – “şeymiş”, bilmäm “neymiş”...
Bän sa bänim –
Gagauz kökündänim!
Beni ölä sän zannet –
bän Todur Zanet.*

*Üfkelenip, çıkıp gittin. O gün
omuzumda kaldı ükün.
Bu ayazda,
ateşlerdän beter,
Yanêrım bän, yanêr fener.
Poyrazlardan gelän gecü
Hiç brakmêêr şans bizä, güzä.
Kış kapattı pek ansızdan,
Kaldık Gazeta hem da bän.
Sän üfkeli çıktın.
Bunda benim salt kabaatım.
Seni severim, işimi brakıp,
Ama... bendä hiç kalmadı vakıt...*

HAYVANNAR PEETİ

*Koyunnar geçer üstümüzdän,
Dana gibi gözlerimizä bakıp:
ne anırmak!
ne grohlamak!
ne da üürmək!
Seläm hiç yok – salt innemäk,
Hem da
Kendi-kendilerini hep şişirmäk.
Bakarkan onnara şaşêrsın pak:
Üstü kıvrak, gölmek ta pak,
Ama... alltan çıkêr kalak,
Aazdan akêr zehir, yalan –
Bunnar izlär yalıklardan,
ahırlardan....
Gözlär – bom-boş, makar gülär –
Çiner bizi o öküzlär,
Geçip üstümüzdän,
Basıp topuklara,
Ezip parmak...
Onnar sanêr bizi ahmak,
Annamêêrız neyin nesi:
Kimdä insan,
Kimdäsaydı hayvan sesi...
31.03.2011. Kişinev-Komrat yolunda.*

GHTda 35 DEPUTATLAA 165 KANDİDAT VAR

Ceviz ayın (İsntäbr) 9-da Gagauziya Halk Topluşuna seçimnär olacek. Bu günä bir ay kaldınan, Gagauziya Halk Topluşuna seçimnerinä kandidate yazılması bitti.

Gagauziyanın Merkez Seçim Komisiyası (MSK) bildirdi, ani Halk Topluşun 35 deputatlık erinä 165 kandidate registratıya yapıldı (81 kandidate – baamsız; 84 ta – partiyalardan hem cümne kuruluşlardan).

Taa ileri Gagauziyanın Merkez Seçim Komisiyasının (MSK) başı Svetlana MIRONOVA açıkladı, ani Halk Topluşuna seçimnerini yapmaa deyni para etişmeer. Bu para konusu da büünkü günädän çözülmedi. O üzerä seçimnär hep taa şüpä altında kalêrlar.

XXX OLİMPİADADA MOLDOVADA 2 MEDALİ

Angliyanın başkasabasında geçän XXX-cu yaz Olimpiada oyunlarında Moldova 2 bronza medali aldı. İkisi da ştangada.

İlkin medaliyi karılar arasında 53 kg kategoriyasında kazandı Kristina YOVU. O iki denemedä 219 (99+120) kg kaldırdı.

İkinci medaliyi kazandı Anatoliy KIRIKU, 94 kg kategoriyasında – 407 (181+226) kg.

Bu medallılar için iki sportçuya da devlet tarafından 70-şar bin Euro premiya verilecek hem birär 2 odalı kvartira baaşlanacak.

XXX-cu yaz Olimpiada oyunlarına katılan 204 devletin arasından Moldova 75-ci oldu – 2 medali.

En çok altın medali burada kazandı ABD (Amerika Birleşik Devletleri) – 104 (46 altın, 29 gümüş, 29 bronza). İkinci oldu Kitay 88 (38, 27, 23), üçüncü – Büyükbritaniya – 65 (29, 17, 19), dördüncü – Rusya – 82 (24, 26, 32). Türkiye 32-ci – 5 (2, 2, 1).

N. KAPAKLI EVROPADA 2-ci OLDU!

Harman ayın 1-7 günnerindä Ukraynanın Dneprodzerjinsk kasabasında 100-şaşkı oyununda gençlär arsında XIV-cü Evropa çempionatı oldu.

Burada pay aldı 240 sportsmen (1993-2003 yıllarda duuannar) Azerbaycandan, Belarusiyadan, Belgiyadan, Estoniyadan, Franıiyadan, Gollandiyadan, İtaliyadan, Latviyadan, Litvadan, Moldovadan, Polşadan, Rusiyadan hem Ukraynadan. Moldovadan bu Çempionata katıldı Gagauziyanın genç sportspeni, dünnä Çempionatın gümüş medalinin saabisi Nikolay KAPAKLI (treneri – Andrey ÇEŞMECİ).

XIV-cü Evropa çempionatın “Evropa umutları (Çocuklar)” kategoriyasında Nikolay KAPAKLI ikinci eri hem kuboo aldı.

Not. Bu çempionatta pay almaa deyni Gagauziyadan sportsmena sponsorların birisi oldu Afanasiy KIVIRCIK.

VIRCIK, Komrattaki “Banca Sociala” bölümünün başı.

PATRETTÄ: Nikolay KAPAKLI hem Afanasiy KIVIRCIK.

DOSTLAA BİR ANMAK TAŞI KOYULACEK

Gagauziyanın Kirsovo (Başküüyü) küüyündä seftä bir skulptura koyulacek. Bu skulptura – gagauz hem bulgar milletlerin Dostluu anmak taşı.

Bölä büyük işi, nicä düşer gagauzlarla hem bulgarlara meciylän yapêrlar. Meciyä iki primariya hem başküülülär katılêrlar. Kirsovo (Başküüyü) küüyün

primarı Sergey SAPUNCI bu işi ölä açıkladı: **“Karar küüyün sovetindä alındı. Skulptura için kanarayı baaşladı Komrat primariyası. Paranın yarısını küüyün primariyası verecek, ikinci payını da – küülülär toplayacak.”**

Skulpturanın avtoru – Vitaliy MANJUL, anılmış gagauz resimcisi, skulptoru, poeti hem kompozitoru. O bildirdi, ani skulpturanın temelindä iki milletin 200 yıllık dostluu durêr. Skulptura için annadarak Vitaliy MANJUL deer: **“Bu skulpturada – bir auç içindä uşak – can simvolu. Aucu yapan ellär – iki milletin simvoludur.”**

Gagauz hem bulgar milletlerin Dostluu anmak taşını küüyün merkezindä kuraceklar. Onun ofițial açılışı Harman ayın 28-dä olacek, açan Kirsovo (Başküüyü) kendi kurban Gününü kutlayacak.

UNIONİSTLÄR İKİNCİLÄÄ GEÇÄMEDİLÄR. BU KERÄ BELTÄ.

Orak ayın (iyül) 22-dä Moldovanın Kaul kasabasında Romıniyaylan birleşmää isteyän unionistlär kendi ilk marşını yapmaa savaştılar. Ama ozaman onnara karşı insannar kalktılar da izin vermedilär bu iş olsun.

Şindi dä Harman ayın (avgust) 5-dä hep bölä bir marş unionistlär savaştılar yapmaa Moldovanın poyraz kasabasında Belttä. O “unirea marşını” hazırladı “Acțiunea-2012” asoțiaiyası.

Bu kerä dä onnara karşı binnän insan kalktı. Bu insannarın arasında Gagauziyadan da gelän üz kişiya yakın insan vardı. Unionistlerä karşı kalktılar beltlılar, komunistlär partiyası, soşialistlar partiyası, “Moldova

patriotları”, soşial-demokrat partiyası, “Pariya regionov” partiyası, rus gençlerin Ligası.

Belț kasabsında uniunistlerä karşı

GİRİŞTÄ İKİ DİREK KALKTI

Gagauziyanın Kişinev tarafından girişindä, Gagauziyanın anılmış arhitektura simvolun arkasında iki direk kalktı.

Bu direklerä Moldovanın hem Gagauziyanın bayraklarını astılar. Direklär arhitektura simvolun görüntüsünü biraz bozdular, ama politika tarafından uygun olaceklar hem patriotika duygularını üuseldeceklär.

Akınıza getireriz, ani Çiçek ayın (aprel) 27-dä Kişinevda 34 metralık direktä 3,5x7 metralık bayrak kaldırıldı. Sayılêr, ani Kişinevdaki bayrak direenin kaldırılmasına 3 milyon ley harcandı.

O gündän birkaç ya taa ileri Gagauziya Başkanı adadıydı, ani tezdä Gagauziyada üüsek direktä kaldırılacak büyük bayrak. Ölä nicä var deyecek Bakuda (Azerbaycan. Burada bayrak diräü 162 metra, bayrak ta – 35x70 metralık).

Nicä açıklandı, Gagauziyanın girişindä bayrak direklerin kaldırılması, Kişineva bakarak, 33 kerä taa ucuz çıktı.

mitingti yapıldı. O mitingta komunist partiyasından Moldova Parlamentın gagauzka deputatı İrina VLAH urguladı, ani **“mitinga toplandırlar onnar, kim sayêrlar Moldova Respublikasını ortak bir ev hepsinü burada yaşayan milletlerä deyni, ama diil salt etnik romınlara deyni”**.

Unionistlär kasabaya girdiinän, büyük kavgalar olmasın deyni, iki taraf arasına poliğiya koyuldu. Ama bu da yardım etmedi. Kimi erlerdä açıktan düüş oldu. Yaralı da var – “Jurnal TV” korespondenti Viktoriya OCARËnin tepesinä taş urdular.

Son sonunda poliğiya pindirdi unionistleri iki avtobusa da Belț kasabsından dışarı çıkardı.

Harman ayın (avgust) 6-da Moldova içişleri ministrusu Pavel RECEAN bildirdi, ani poliğiya Belttaki olaylarlan ilgili olarak aaraştırmalar açtı.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 5500 ekz. Sımarlamak No: 6671.

İndeksi - PM – 21358

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinev,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

GHT SEÇİMLERİNİ KARŞI Vlad FİLAT GAGAUZİYAYA GELDİ

Ceviz ayın (sentabri) 7-dä Moldovanın premyer-ministrusu Vlad FİLAT ansızdan Gagauziyaya bir iş gezisine geldi. Vizit programında Canabisi uuradı Komrata, Kongaza, Valkaneşä, Tülüküüyünä hem Çöşmäküüyünä.

Gagauziya granişasında Vlad FİLATı karşıladılar Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL hem İspolkomun öndercileri, MLDP partiyanın azaları, GHT deputatına kandidat Födör GA-GAUZ, popazlar.

Programaya görä Moldovanın premyer-ministrusu baktı Kongaz küüyündä suultma kompleksini hem Kongaz-Baurçu yolun düzülmesini (adlanmış sözlere görä yol çoktan başarılın lâzımdı), Valkaneşta hem Kongazda artazian skvajinaların yapılmasını hem sokaklara su boruların çekmesini.

Tülüküüyündä Canabisi saalık Merkezin sözdä açılışına katıldı hem Çöşmäküüyündä gelecekte yapılacak uşak başçasının ilk taşının erleştirilmesinin sırasında pay aldı.

Vizit programasının bitkisinde Vlad FİLAT Komratta GRTnin "İntervyu nedeli" programasında pay aldı.

Bu premyer-ministrunun bir günlük iş programıydı. Ama belli ki, viziti MLDP partiyanın bir agitaşıya viziti olarak kabletmää ääzım. O günü onun yanında bulunan başka insannar bu viziti mutlaka GHT seçimlerinde kendi kandidatekların agitaşıyasında kullandılar. Başka türlü: GHT seçimlerinde 2 gün kaldıyan premyer-ministru ne ölä ansızdan Gagauziyaya gelsin?

TÜRKİYE MOLDOVA ARASINDA VİZALAR TEZDÄ KALKACEK

Moldovadaki Türkiye Büyükelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL bir açıklamada yaparak bildirdi, ani "iki devlet arasında vizesiz rejim için bütün ön anlaşmalar tamamlandı da iş sadä bitki imzalara kaldı.

Umudumuz var, ani tezdä en üüsek uurda vizitlar olacek da, iki taraf arasında vizesiz rejim için karar alınacak."

MINDAR ELLÄR GAGAUZİYAMIZI MINDARLADILAR

Gagauziyanın içişleri Upravleniyası (GIU) haberledi, ani Harman ayın (avgust) 24-dä Gagauziyanın Kişinev tarafından girişinde bulunan Gagauziyanın simvolunun üstündä hem bir pınar bir da çöşmä duvarlarında "Romania mare" hem "Unirea" unionist yazıları peydalandı.

Bu yazıları yazdılar Yaloven hem Kagal rayonlarından üç erif. Onnarın birisi – Vasile SİNEGUR, ani 90-cı yıllarda Gagauz respublikasına karşı volontörlarlan geldi. O 4 kerä kapanda durmuş.

GIU başı Dimitri ARABACI açıkladı, ani o eriflar apansızdan tutuldular. Hem tutmaa onnari yardım etti Komrat rayonun başı Vitaliy ALADOV.

Nicä belli oldu haberdän, Vitaliy ALADOV Harman ayın (avgust) 24-dä sabaalän saat 6-da Kişineva yollanêr da görer, ani Gagauziyanın Kişinev tarafından girişinde bulunan Gagauziyanın simvolunun üstündä üç erif yazı yazêrlar. Canabisi durgudêr maşınayı da takazalêr o eriflerä. Ama onnar, hızlanıp Vitaliy ALADOVun üstünä beysbol sopalarınnan, pinerlar maşınaya da Çimişliya dooru yollanêrlar. Vi-

taliy ALADOV haber verer polişiyaya da takışêr onnarın ardına. Çimişliya girişte onnar urulêrlar Vitaliy ALADOVun maşınasına. Bu arada polişiya da etiştirer da erifleri Komrat komissarlarında kapadılar.

Not. Gagauziyanın Kişinev tarafından girişinde bulunan Gagauziyanın simvolunun kaarä yazılar yazılı Komrat-Kirsov arasında bulunan çöşmedä hem Komrat-Çimişli arasında bulunan pınarda.

AAR NOT. Moldovanın başprokuraturasının baskısına görä, Gagauziyanın prokuraturası emir verdi bu erifleri serbest braksınnar. Bu oldu gibi, Vasile SİNEGUR Kişinevda yapılan açıklamada urguladı, ani Gagauziya gibi bişey yok, var sadä "Romania Mare!"

GHT SEÇİMLERİNİ SAASELEM BİTTİ

Ceviz ayın (sentabri) 9-da Gagauziya Halk Topluşuna (GHT) seçimlerin I-ci turu oldu. Ozaman GHTnin 35 deputatından 13 seçildi. Kalan 22 deputat Ceviz ayın (sentabri) 23-dä olan II-ci turda seçildiler. GHT seçimlerine moniteronig yaptılar erindeki hem yabancı gözlemciler. Türkiye Respublikasından 7 gözlemci vardı. Bundan kaarä birer gözlemci vardı Bulgariyadan, Rusiyadan, Polşadan hem Ukraynadan.

GHTya SEÇİLDİLÄR:

Dmitriy KONSTANTİNOV, "Eni Gagauziya" (Komrat, Nr. 1 seçim bölgesi);

İvan MARDAR, baamsız (Komrat, Nr. 2 s. b.);

Aleksandr TARNAVSKİY, baamsız (Komrat, Nr. 3 s. b.);

Grigoriy MORAR, baamsız (Komrat, Nr. 4 s. b.);

Oleg KAYKI, MRKP (Çadır, Nr. 5);

Georgiy LEYÇU, baamsız (Çadır, Nr. 6 s. b.);

Anatoliy TOPAL, MLDP (Çadır, Nr. 7 s. b.);

Viktor PETRİOĞLU, baamsız (Valkaneş, Nr. 8 s. b.);

Viktor PETRİOĞLO, baamsız (Valkaneş, Nr. 9 s. b.);

Roman TÛTİN, MRKP (Valkaneş, Nr. 10 s. b.);

(Taa ötää 2-ci sayfada).

O HERKERÄ BİZİM İÇİN SAVAŞÊR

Gazetamızın sayfalarında biz çok kerä annattık bu käämil, girgin, meraklı hem çalışkan insan için. O insan – Vasiliy KELİOĞLO, ani duudu Ukraynanın Reni rayonunu Kotlovina (Balboka) küüyündä.

Büün genä büyük havezlän birkaç laf Canabisi için söyleyecek. Zerä yok nicä sölämemää, çünkü bu türlü insannar kendileri için bişey sölämeêrlar. Onnar hep kendi işine bakêrlar. İşleri onnarın çok hem büyük.

Vasiliy KELİOĞLO anasının südünnän, malisinin hem dädusunun laflarınnan saabi oldu büyük duyguya kendi gagauz milletine, onun kültürasına hem ruh varlına. O her zaman çalıştı, çalışêr hem saburlan izmet eder gagauzlara hem başka milletlere, ani onun yanında yaşêrlar hem çalışêrlar.

Bu gülär üzlü adam hiç bir kerä kemseyi çevirmedi, gücendirmedi hem

kırmadı. Kim da ona danışsa yardım için o yardım için mutlaka bulêr kolayını.

Vasiliy Grigoryeviç KELİOĞLO kendi vatanının, kendi tarafının büyük patriotu. O çok savaştı, ani Ukraynada (hem diil sadä Ukraynada) yaşayan gagauzları birleştirmää. Birkaç yıl durmamayca bu uurda çalıştı, da becerdi kurmaa "Ukrayna gagauzların Birlii" Bütün Ukrayna cümne kuruluşunu.

E nekadar Canabisi kendi kuvedinnän hem izmetinnä yardım etti Ukraynada yaşayan gagauzlara, kendi küüyünä. Hazırlayıp hem başa çıkarıp

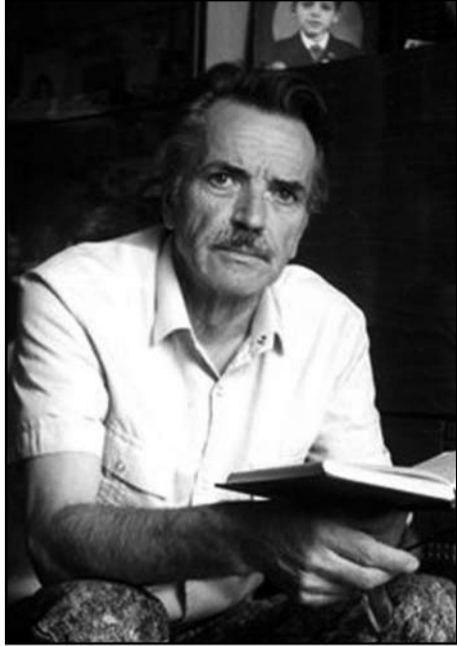

birkaç bilim ekspedişiyası Ukraynanın, Moldovanın hem Bulgariyanın gagauz küülerine.

(Sonu 2-ci sayfada).

Gavril GAYDARCIYı KOMRATTA ANDILAR

Ceviz ayın (sentäbri) 20-dü hem 21-dü anılmış gagauz bilim adamını Gavril GAYDARCIYı (02.09.1937 - 14.02.1998) Komratta iki meropriyatıyada andılar.

İlk kerä Komrattın "ATATÜRK" adına bibliotekasında, V. KARAGAN-ÇUNUN eni kiyadın tanıtmasında.

İkinci kerä da Gagauziyanın M. MARUNEVIÇİN adına bilim araştırmaları Merkezin tarafından hazırlanan "Anılmış gagauz bilim adamı Gavril Gaydarciyın 75-ci yıldönümü" adlı tombarlak masada.

Tombarlak masada pay aldılar Gagauziyanın öndercileri, Gagauziyanın M. MARUNEVIÇİN adına bilim araştırmaları Merkezinde çalışannar, gagauz bilim insannarı, gazetacılar hem muzey zaametçileri.

NOT. Dr. Gavril GAYDARCI gagauz bilim adamı, araştırmacı hem folklorcu. Duudu Gagauziyanın Karbalı küüyündä. Başardı Tiras-poldaki "A.S. MKARENKO" adına pedagogika uçilişesını (1957) hem Kişinevdaki devlet Üniversitennin istoriya hem filologiya fakultetını (1962). İşledi Belş pedagogika institutun rus hem cümne dil bilgileri kafedrasında (1962-1987). 1987-ci yıldan beeri son gününädän çalıştı Moldova Bilimnär Akademiyasının gagauzovedeniye bölümündä.

"Ana tarafım" poeziya kiyadın avtoru (1972).

TÜRKÇÄ LAFEDÄN DEVLETLERİN KOLTURA BAKANNARI KONSİLİUMU

Ceviz ayın (sentäbri) 6-8 günnerindä Başkurdistanın başkasabasında Ufada TÜRKSOYya girän türkçä lafedän devletlerin kultura bakannarın daymalı Konsiliumun 30-cu toplantısı oldu.

TÜRKSOY genel sekretarinnän Düsen JASEİNOVlan birliktä toplantıda pay aldılar Azerbaycan, Kazakistan, Kirgistan, Özbekistan, Türkiye, Türkmenistan, Gagauziya hem Rusiya Federatıyasından: Altay, Başkurdistan, Tatarstan, Tıva, Saha Yakutya, Hakasya.

Toplantıda incelendi TÜRKSOYun yaptıkları hem ilerdä yapmak neetlenän plannarı. Gagauziyadan bu toplantıda pay aldı Gagauziya kultura hem turizma Upravleniyasının başı Vasiliy İVANÇUK.

Konsilium toplantısının çerçevesindä "Miftahettin Akmolla" adlı Başkurt devlet universitetinnan barabar bilim hem kultura programısı da yapıldı. Bu programanın içindä: 5-ci Türk dili konuşan halkların Tuagannık tetaru Festivali oldu. Festivalä Gagauziyanın "Mihail Çakir" milli teatrusun-

nan birliktä 14 tetaru kolektivi pay aldı: Azerbaycan, Kazakistan, Kirgistan, Türkiye hem Rusiya Federatıyasından: Altay, Başkurdistan, Dagestan, Kabardino-Balkariya, Tatarstan, Saha

Yakutya, Hakasya, Çuvaşıya. Teatru festivalin açılışından sora, anılmış Başkurt incäzanaatçısının Gata SULEİMANOVun 100-cü yıldönümünä baaşlanan gözäl bir konfert oldu.

NEÇİN DİİL KİLİMCİLİK YADA GERGEF?

Ceviz ayın 13-14 günnerindä Kazakistanın baş kasabasında Astanada TÜRKSOYya girän devletlerin ÜNESKO işlerinä bakan milli komisiyaların hem komitetların 3-cü toplantısı oldu.

Gagauziyanın ofițial saytı bildirer, ani Gagauziyadan bu toplantıda pay almışlar İspolkomun predsedateli yardımcısı Nikolay STOYANOV hem Vera BALOVA, Üredecilik upravleniyanın başı, hem da Vasiliy İVANÇUK, kultura hem turizma upravleniyanın geçici başı. Canabilerin üçü da toplantıda nasaat etmişler.

Toplantının sonunda TÜRKSOYya girän devletlerin ÜNESKO işlerinä bakan milli komisiyaların hem komitetların kararına görä türk dünnäsının "Somut Olmayan Kültürel Miras Temsili Listesine" («Реестр элементов нематериального культурного наследия») en paalı kultura zenginnikleri koyuldu.

Gagauzlardan bu listeyä girdi:
- **Hoca Nastradinin fıkraları** ("Sözlü annatmalar hem sözlü gelenekler" bölümü);

- **"Horu" oyunu** ("Gösteri zanaatları" bölümü);

- **"Hederlez" yortusu** ("Toplunsal uygulamalar, rituellar hem salonnar" bölümü);

- **"Meci"** ("Tabiatlan hem evrennän ilgili uygulamalar");

- **Fıçıcılık (???)** ("El zanaatları gelenä" bölümü).

Gagauzluk hem gagauz kultura için bu reestrda pay almaa çok önemli bir iş. Listenin 5 bölümündän dördü için yok ne söylemä. Pek gözäl olmuş! Ama "El zanaatları gelenä" bölümünä "Fıçıcılık" zanaatını koymuşlar! Yanış olmuş! Bu sade bir zanaat, ani gagauzların kulturaına Bucak topraklarında girdi hem şimdi hiç kalmadı da. Bizim kulturamızı zenginedän hem tanıdan taa evelki gözäl EL ZANAATLARIMIZ var – kilimcilik, gergef, KUŞAK hem SARGI dokuması.

Hem pek dooru olaceydı "Toplunsal uygulamalar, rituellar hem salonnar" bölümünä **"Ksım" yortusunu koymaa**. O yortu bizdä taa da pek bakılan bir yortu. Hem o yortu, adeta görä, hristiannıktan taa da derin bir yortu.

Sanêrım, ani bu işi nekadar tez doortutmaa lääzım!

Todur ZANET.

O HERKERÄ BİZİM İÇİN SAVAŞER

(Çeketmesi 1-ci sayfada).

O ekspedişiyaların materialları pay aldılar Todur ZANETin "GAGAUZLUK: KULTURA, RUH, ADETLÄR" adlı bilim kiyadında hem "Gagauzlar hem Gagauzluk" bilim filmında, Gagauziyanın, Moldovanın hem Ukraynanın muzeylerinde.

Vasiliy Grigoryeviç KELİOĞLO hiç durmêêr erindä. Hep nelär sa yapêr. O başardı Odesteki yapıcılık Akademiyasını hem 1999-cu yıldan bu urda çalıştı. Sora biznesa geçti. Ama büünkü günädän o hep cümne insan için da çalıştı hem çalışêr: "Gagauziya (Gagauz Yeri)" avtonomiyanın Ukraynadaki temsilcisi; "Ukrayna gagauzların Birlii" Bütün Ukrayna cümne kuruluşunu Başı; Moldovada hem Ukraynada "Folklor araştırma İstitütun" Ukrayna temsilcisi; Ukraynanın bilim hem üredecilik, kultura hem turizma Ministerliin milletlär hem din uurunda Devlet komitetin "Milletlerin işlerinä bakan" Sovetin azası; "Haliz aykido Ukrayna merkezin" predsedateli yardımcısı; "T.G.Şevçenko" adına Kievdeki milli universitetin aspirantı hem başka.

Canabisinin bu çalışmaları diil salt insannar tarafından tanındı, ama devlet hem din kuruluşları tarafından da. Vasiliy Grigoryeviça gramota hem diplom verdilär Kiev devlet administratıyası; Kiev hem Bütün Ukrayna Mitropolitı VLADİMİR, Ukraynanın milletlär hem din uurunda Devlet komiteti, Kırımın Ministerlik Sovetin predsedateli, Gagauziyanın Başkanı hem Halk Topluşu.

Geçennerdä üürendik, ani Vasiliy Grigoryeviç KELİOĞLO Ukraynanın Üüsek Radasına (parlament) kandidat olmuş. Pek sevineriz! Ama taa da pek sevinez, herliim Canabisi orayı ayrılırsa. Zerä bileriz, ani Ukrayna devletin gelecää için, Ukraynada yaşayan insannar için bu adam bük işlär becerecek yapmaa.

GHT SEÇİMNERİ SAASELEM BİTTİ

(Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada).

Aleksandr DİNJOS, baamsız (Avdarma, Nr. 11 s.b.);

Grigoriy KADIN, baamsız (Baurçu, Nr. 12 s.b.);

Semön BOGDAN, MRKP (Beşalma, Nr. 13 s. b.);

İvan KARACA, baamsız (Beşgöz, Nr. 14 s. b.);

Vladimir KISSA, baamsız (Bucak, Nr. 15 s.b.);

Pötr MADJAR, baamsız (Çöşmäküüyü, Nr. 16 s. b.);

Fedor YANIÖGLO, MRKP (Çokmaydan, Nr. 17 s.b.);

Panteley GROSSU, MRKP (Dizincä, Nr. 18 s. b.);

Natalya ŞOŞEVA, baamsız (Caltay, Nr. 19 s. b.);

İvan ARNAUT, baamsız (Tülüküyü, Nr. 20 s.b.);

İvan TOPAL, baamsız (Feropontyevka, Nr. 21 s. b.);

Fedor GAGAUZ, "Edinaya Gagauziya" (Aydar, Nr. 22 s.b.);

Valentin GAYDARJİ, baamsız (Karboli, Nr. 23 s. b.);

İvan KİOR, MRKP (Kazayak, Nr. 24 s.b.);

İvan BURGUDJİ, baamsız (Kiryet, Nr. 25 s. b.);

Stepan SARIÖGLU, baamsız (Başküüyü (Kirovo), Nr. 26 s. b.);

İvan FÖDOROV, "Eni Gagauzi-

ya" (Kongaz, Nr. 27 s. b.);

Demyan KARASENİ, GHT Başın yardımcısı (Kongaz, Nr. 28 s.b.);

Zahar MİTUL, baamsız (Kongazçık, Nr. 29 s. b.);

Nikolay DRAGAN, MRKP (Kıpçak, Nr. 30 s.b.);

Dmitriy MANASTIRLI, baamsız (Kıpçak, Nr. 31 s. b.);

Nikolay ORMANCI, MLDP (Kotovskoe (Kırlannar), Nr. 32 s.b.);

İlya UZUN, SP (Rus Kiseliyası (Rus Köselisi), Nr. 33 s.b.);

Pötr ÇAVDAR, baamsız (Svetliy, Nr. 34 s. b.);

Sergey ÇİMPOEŞ, baamsız (Tomay, Nr. 35 s. b.).

EMİNESKOLAGLARIN I-ci DÜNNÄÄ KONGRESİ

O insannar yaşamalarında çok yaptılar hem yapêrlar araştırmama hem incelemää deyni, başka dillerä çevirmää hem annatmaa büyük hem

Ceviz ayın (sentabri) 3-5 günneri arasında Kişinev kasbasında geçti Eminiskologların I-ci dünnää Kongresi. Kongrestä pay aldılar dünneyn herbir köşesindäm etmişä yakın akademik, profesör, doktor, yazıcı, kompozitor, başka kultura adamnari.

anılmış poetin Mihay EMİNESKUNun yaratmalarını hem yaşamasını.

Kongresin ilk oturuşu baaşlandı dünneyn en büyük eminiskologuna hem geniyä, akademää, yazıcıya, araştırmacıya Mihay ÇİMPOYA (Mihai ÇIMPOI).

Mihay ÇİMPOYA Ceviz ayın (sentabri) 3-dä 70 yaşını tamamnadı. Kongresin açılışında pay alan Moldovanın prezidenti Nikolae TİMOFTİ kutladı yubiläri hem verdi ona ödül - "Om Emerit" ("Şannı insan").

Kongresin çerçevesindä okundu dokladlar, tertiplendi kiyat hem resim sergileri, eni kiyatlara hem jurnallara tanıtılmak yapıldı.

Eminiskologların I-ci dünnää Kongresinde haber edildi, ani Mihay EMİNESKUNun "Lucafarul" ("Sabaa Yıldızı") kiyadı bir kapak altında çift dildä hazırlandı - romınca hem gagauzça. Gagauzçaya literatüra çevirmesini yaptı poet hem yazıcı Todur ZANET.

PATRETTÄ: Akademik Mihay ÇİMPOY.

Not. Kongresi hazırladılar Moldova hem Romıniya Bilimlär Akademiyaları, Moldova Bilimlär Akademiyasının Filologiya İnstitutu, Moldova Kultura ministerlii, "Mihai Eminescu" halklararası akademik Merkezi, Kişinev hem Yaş kasabaların primariyalari.

SEFAA

Mihail KÜRKCÜ, 1987-ci yıldan duuması (Gagauziya, Kongaz küüyü).

Başardı Komrat devlet Universitetin çiftçilik fakultetini. Agronom. Ana küüyündä çalışêr. Deneer kendisini peet hem fabula yazmasında.

Büün "SEFAA" rubrikamızda tanışın onun 2 fabulasınnan.

DOST ANNAŞMASI
(fabula)

**Kurba, lelek hem köpek,
Çekeder tutmaa sinek
Kurba deer köpüü: "Durgun,
Lelek yapêr taa uygun."**

**Lelek deer: "Bän tutmayacam,
Bän taa ii seni iyecäm.
Sän taa büyük hem taa tatlı
Sän bana yakışıklı."**

**Köpek deer: "Bän brakmayacam,
Kurbayı da vermeyecäm.
Bekim o, senincä, prost
Ama o bana deyni dost."**

**Çekederlär çekişmää,
Kabaatlıy aaramaa.
Bir da kelebek geler,
Da ölä onnara deer:**

**- Çekişersiniz boşa
Koyun nokta bu işä.
Zerü kavgasız dünnää
Taa uygun hem taa islää.**

KUKUK
(fabula)
**Sokakta kalkmış baarış,
Kim sa bir yuva yapmış
Uz yolun ortasında
Sormadan hiç birinää.**

**- Kim sanki bunu yaptı,-
Garga üfkeli dedi,-
Neresinnän düşündü
Yuvayı yolda kurdu.**

**- Bunu yaptı kelebek,-
Üfkeli dedi sinek,-
O taa büyük hem taa şiret
Onda var taa çok kuvet.**

**- Bu işlär hiç yok, olmaz
Kelebek bunu yapmaz
Yapmêr kelebek yuva,-
Demiş akıllı kurbaa.**

**- Yuvacık yapêr kuşlar,
Yuva yapmêrlar mallar,
Yuva yapmêr kelebek
Hem da sän tatlı sinek.**

**Angı kuş sanki yapmış
Akıldan mı alınmış
O ne hiç düşünmemiş
Yol üstündü yapınmış?**

**Bu kuşu lüzüm bulmaa
Yuvayı burdan almaa
Diil lüzüm dursun yolda
O lüzüm dursun dalda.**

(Somu 4-cü sayfada).

ŞOK: ETNOFESTİVALDÄ "GAGAUZ AULUN" MUSAAFİRLERİNİ BULGAR (???) MUZİKASINNA KARŞLADILAR

Artık 12 yıl sıravardı Ceviz ayın (sentabri) üçüncü pazarında Kişinevün Ştefan çel Mare parkında "Çeşitliktän birleşmäk" adlı Etnofestival olêr. Ama bu yıl adeti bozdular - festivali pazardan, Ceviz ayın 16-dan, cumêrtesinä - Ceviz ayın 15-nä geçirdilər. Sebep bir - Pazar günü Kişinevda Romıniyaylan birleşmäk isteyän unionistlerin marşı oldu. Festivalin gününü diiştirilmesinnän Moldovadaki azınlıklara erlerini gösterdilər!

Bu Etnofestivaldä Moldovada yaşayan hepsi milletlerin AYIRI aulları kurulêr: rusların, belarusların, çifitların, BULGARLARIN, ukrayınnerin, azerbaycannıların, GAGAUZLARIN, çingenelerin, urumnarın hem taa çok milletlerin.

Nicä da geçti yıl, bu yıl da "Gagauz aulunu" kurdu hem hazırladı Kişinev gagauzların cümne kuruluşun başı Nikolay Petroviç TERZİ hem onun yardımcıları. Gagauziyadan da insannar vardı: Gagauziya başkanı, Beşgöz küüyün hor ansamblisi, Beşalmanın "Karanfil" oyun ansamblisi, Gagauziyanın kultura Upravleniyazından iki kişi, birkaç kişinevlu gagauz.

"Gagauz auluna" musaafir oldular Moldovanın Prezidenti Nikolae TİMOFTİ hem Premyer-ministru Vlad VİLAT. Bölä büyük musaafirleri BUL-

GAR (???) muzikasınnan karşıladı Gagauziyanın başkanı Mihail FORMUZAL. Da sora, ikram etmää deyni, götürdü musaafirleri "Gagauziya başkanın sofrasına". Söz gelişi "Gagauz aulunda" başka bir sofraya hiç yoktu da.

Açan sordum Gagauziya kultura Upravleniyasının zaametçilerine Valentina İVANENKOya hem Valentina PEYOGLUYa: "Neçin Moldovanın Prezidentini hem Premyer-ministruyu BULGAR muzikasınnan karşıladınız?" Cavap şaş-beş braktı: "Biz bunun için cevap etmeeriz!" İkinci soruş: "E ne iş için cevap edersiniz?"

cuvapsız kaldı. Cuvabın erinä "KULTURA İNSANNARINDAN" sadä azarlamak laflarını içittim.

Todur ZANET.

PANAYIYADA GAGAUZLARA HEM BULGARLARA BAAŞLANDI

Panayiya günündä, Harman ayın (avgust) 28-dä, Gagauziyanın Aydar, Başküüyü (Kirsovo), Kıpçak, Kongaz hem küülerin kurban yortuları bakıldı.

Yortuylan ilgili burada çeşitli meropriyatıyalar oldu: yortu mitingleri, konfêrlär, sport yarışmaları, sergilär hem oyunlar.

Bu gün Başküüyü (Kirsovo) küüyündä gagauz hem bulgar milletlerinä baaşlanan (bak fotolari) bir skulptura açıldı (avtoru Vitaliy

MANJUL).

Küülerin kurbannarını kutlamada pay aldılar diil salt küülü insannar, ama Moldova parlamentinin hem Gagauziya Halk Topluşun deputatları, Gagauziya İspolkomun öndercileri hem başkalari. Bundan kaarä Kıpçakta yortuda pay aldılar Türkiye Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL hem Bulgariya Büükelçisi Georgi PANAYOTOV, Moldova parlamentinin hem Gagauziya Halk Topluşun deputatları, Gagauziya İspolkomun öndercileri hem başkalari.

SOVET ADLARINI MOLDOVADA SİLECEKLÄR

Moldovanın Liberal hem da Liberal-demokrat partiyaları hazırlêrlar Parla-mentta bir karar, angısına görä Moldo-

vada sovet adlarını taşıyan sokakların hem predpriyatıyaların adları dıışecek. Gagauziya bildirdi, ani bu karar

bizim topraklarımızda tanınmayacak. Bakmadaan ona, ani GHT deputatlına kandidatlar adêrlar, ani deputat ayır-larsalar konuyla ilgili Gagauziyada kendi zakonunu kabledeceklär. Moldo-va parlamentın deputatları urgulêrlar, ani GHTnın zakonunu tanınmayacek-lar, çünkü Moldova bir devlet, da bura-da bir zakon işleer.

Taa da beter, moldovalı deputat-lar açıktan bildirdilär, ani Gagaziya-yı Moldovanın bir rayonu sayılêr da onun hiç bir zakonunu tanınmêêr.

(“KUKUK” fabulânın sonu. Çekemesi 3-cü sayfada).

Bu vakit gelmiş yılan:
- İştıydım bir yalan,
Kimsä bir yuva yapmış
Hiç yola da bakmamış?

Ne düşündünüz yapmaa
Lâızmlı onu bulmaa
Naşey sanki yapacez
Neredü onu bulacez?

Sinek deer: “Uçacam gökâ
Aaraycam onu orda.
Hep bişey işidecüm
Kuşlara soruşturcam.

Bän da gidecüm gölä,-
Deer ondan sora kurbaa.
Üzecüm göldän-gölä
Kimsey hep bilmäk görä.

Daalışmış mallar,kuşlar,
Sineklür, kelebeklär,
Hepsi gittmiş aarama
Kabaatlı kuşu bulmaa.

Hepsi daalışmış gittmiş
Sade bir kukuk kalmış.
Da demiş: “Ko gittsinnär
Ko beni aarasınar.”

Bir da ona trıklamış
Da kendisinä demiş:
- Ya bän yokkan biricii
Taşıyım bu yuvacı.

Çekeder o taşımaa,
Yuvayı yoldan almaa.
Dal-daldan yuva bitter,
Başka erä geçirer.

Bunu biricii bilmöz
Ama bunu görmüş kaz
Da barmış:- “Buldum-buldum
Bän bu hırsızı tutum.

Bu kukuk yaptı bunu,
Tutun üüretçüz onu,
Nice yolda yapınmaa,
Nice bizi aldatmaa.

Hepsi bunu işidip,
Ortaya onu alıp,
Çekederlär düşünmää
Nesoy onu üüretmää.

Hade düvecüz onu
Gösterecüz kanonu.
Sora koolayalım küüdän
Taa uzak bu meradan.

Kukuk işidip bunu
Bu erdä görer sonu
Kalkınıp uçêr, kaçêr
Cezalardan kurtulêr.

Kukuklar bundan sora
Yapmêrlar yuva başka
Olmasın küüdä çekiş
Buydur kukukta çıkış.

UŞAK VİDEOKLİPLARINA PREZENTAŢIYA

Komratta, “Meydan-Mediya” agenstvonun çalışmasınan, eni bir proekta prezentaŢiya oldu. Proekrın adı - “Tanıt Gagauzluu - Продвигай Гагаузию”.

Proektın uuru hem neeti – Gagauziyadan olan vergili hem talanlı uşaklara hem gençlerä yardım vermää; milli zenginliklerin propagandasını yapmaa; Gagauziyada yaşayan milletlerin milli varlını korumak hem zedeletmäk için çalışmaa.

Bu çerçevedä Gagauziyada olan “GÜNEŞ ÇANCAAZI – 2012” I-ci milli konkursunda I-ci eri alan Lidiya LİTVİNOVAya (türkü “Güneş”) hem II-ci eri alan Dimitriy JELEZOGLUya (türkü “Kıriyet kıızı”) videoklip yapmaa şans verildi. Bu işin sponsoru oldu Moldovanın politikacısı İgor DODON. Klipların rejisörü – GRT direktörü Ekaterina JEKOVA. Proektın prodüoru – Vitaliya GAY-DARCI, GRTnın baş zaametçisi.

Ceviz ayın (sentabri) 6-da Komratta bu videoklipların prezentaŢiyası oldu. O “Uşakların talantları milletli bilmeer” fikir altında geçti.

“GAGAUZ DİLİN GÜNÜ” MİLLİ YORTUSU OLSUN

Gagauziyanın şanı vatandaş hem istoriyada üüredici çadırılı Georgiy ORMANCI teklif etti Gagauziyada taa bir milli yortu kurmaa – “GAGAUZ DİLİN GÜNÜ” yortusunu.

Bölä bir fikirlän Canabisi danıştı Gagauziyanın İspolkomuna, Gagauziyanın kultura hem turizma upravleniyasına.

Not. Gagauziyada yazı hem dil yortusu bakıldır Orak ayın (iyül) 30-da. Sora da, neçin sa, Çiçek ayın (aprel) 27-dä bakılmaa başladı.

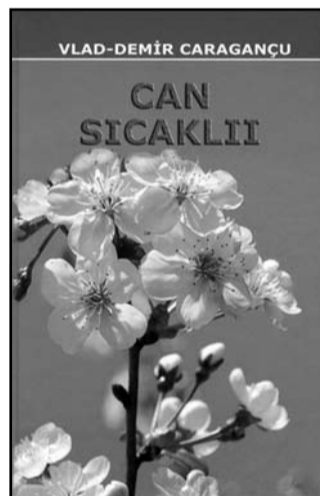
V.KARAGANÇU GENÄ KİYAT ÇIKARDI

Ceviz ayın (sentabri) 20-dä Komrat “ATA-TÜRK” adına bibliotekasında Vladimir KARAGANÇUNUN “CAN SICAKLII” kiyadının prezentaŢiyası oldu.

PrezentaŢiya başında, bibliotekanın direktörü Vasilisa TANASOGLUNUN teklifinä görä, zalda bulunannar ayakta, bir minütlik anmak duruşunnan andılar raametli olan gagauz yazıcılarını.

Sora prezentaŢiya başladı. “CAN SICAKLII” avtorun iki yılın içindä çıkan 3-cü kiyadı. Bu kerä kiyatta var avtorun peetleri hem moldovan yazıcıların yaratmalarından çevirmelär. Kiyadın tirajı – 400 taanä.

PrezentaŢiyada, avtordan hem bibliotekanın zaametçilerindän kaarä, pay aldılar gagauz intelegenŢiyası, studentlar hem cümne insannarı.

“KAZBEK” KİŞİNEVA GELER

“Traian CreaŢie Impresariat” kompaniyası, Moldova kultura Ministerliinnän birliktä Kişineva Rusiyanın Stavropol kasabasının “KAZBEK” adlı kavkazlı oyunların ansamblisini çaardı.

Bu ansambl Canavar ayın (oktabri) 12-14 günnerindä Kişinevda üç konŢert gösterecek:

12-dä saat 17-00 – “Gaudeamus” kinoteatrusunda (Rusiya Kino Günnerin açılışının Galasında);

13-dä saat 18-00 – “S.LUNKEVIÇ” adına Milli Filarmoniyada;

14-dä saat 15-00 – “Ginta Latina” kultura Merkezindä.

KonŢertlerdä pay alacak Milli horeografiya kolecından hem “Ş.NEAGA” muzıka kolecından stu-

dentların “Oktavia” adlı etnofolklor ansamblisi da.

Not. “KAZBEK” ansamblisi kuruldu 1947-ci yılda. Onun öndercisi (1995-ci yıldan beeri) Gurami Ţitaişvili. Ansamblinin repertuarında Kavkazda yaşayan milletlerin 100 zeedä oyunları var. “KAZBEK” ansamblisinin çalışmasınan Kavkaz bölgesindä yaşayan halkların milli kultura özellikleri büüncü günädän korundu hem ilerledi.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basılêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 6988.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 28-18-04
e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

GHT CANAVAR AYIN 30-da SEFAA TOPLANACEK

Eni seçilän, sayıya görä, beşinci Gagauziya Halk Topluşun birinci toplantısı Canavar ayın (oktabri) 30-da saat 11-dä başlayacek.

Bölä Kararı imzaladı Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL.

Toplantıda läüzim ayırılısın GHT Başı, onun yardımcıları hem GHT komisiyaların başları.

Açıklandı, ani GHTnın ilk topluşuna teklif edilmiş katılısınar Moldovanın öndercileri: prezident, premyer-ministru, parlament başı hem Moldova parlamentın gagauz deputatları.

FIRTINA ÖNCESİ SESSİZLİK

Bu yılki GHT seçimnerinädän Gagauziyanın üstündä dört yıllık temelsiz hem boş esän fırtına iki-üç ay geeri yavaşadı. Gagauziya Halk Topluşun seçimnerinä girdii gibi da o fırtına sansın heptän durgundu.

Bu üzerä da, bezbelli, GHT seçimneri delikat geçti hem o seçimnär gösterdi kim bu dört yılın içinä havada lüzgär yapardı. O lüzgär yapannarın kandidatları GHTya geçämedilär. Taa doorusu onnar için insan kendi oylarını vermedi. Sanmasınar, ani insan susër da bişey görmeer. Sıra geldiynän insan kendi karakterini hem bakışını açıklêr da kof ötenneri kırık yalak yanında brakêr.

Seçimnär bittiynän fırtınayı genä hızlandırmaya başladılar. Ama boşuna. Kof ötennär çeketilär baarmaa, ani onnar seçimneri kazanmışlar. Ama iki-üç aftanın içinde belli oldu, ani baarmaklar bir “boş sandık çıktı” da fırtına genä kesildi.

Fırtınanın cansız esmesi peydalandı ba bir sayтта, ba başka sayтта: seçimneri kaybedennär bildirerlär, ani onnar seçimneri “kazanmışlar” da GHT başında onnarın kandidatu mutlaka olsun läüzim. Koyulacak kandidaturalar da sansın belli oldu: Fedor GAGAUZ (“Edinaya Gagauziya”dan, M.FORMUZALın adamı), Georgi LEYÇU (baamsız deputat, Komunistlär partiyasının kandidatu), Dimitriy KONSTANTİNOV hem Demyan KARASENİ (“Eni Gagauziya”dan) hem taa birkaç kişi. Son sonunda görüner, ani ilk toplantıda GHT başına sırada olan ilk üç kandidat teklif edilecek. Kimi seçilecek sadä bir Allaa hem deputatlar biler.

Unutmayalım, ani politika meydanında yapılmêr hem politikanın alt sularını hiç birisi bilmeer. Başka türlü yaşamak keyfsiz olaceydi.

Son iki afa içinde Gagauziyada seçimnär urunda bir sessizlik çöktü. Acaba bu fırtına öncesi sessizlik mi? Bileräk büünkü günden fırtınaları yaratannar kimdi – bu ölä da var. Enidän başlayan fırtına yok edärsä kendi yaratannarını – bu pek islää. Sadä Gagauziyamızı yok etmesin da okadar!

BU GÖSELLİ LÄÜZİM SADÄ SİİRETMÄÄ

Türkiye Respublikasının 89-cu yıldönümünä karşı (kutlanılêr Canavar ayın (oktabri) 29-da) Kişinevda “Geçmişän büünkü günä kadar” sözleri altında Osmannı zamanından bu günä kadar karı giimnerin Defilesi oldu. Başta Türkiye Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL hem Canabisinin eşi Banu Cankan KARTAL hanum-efendi olarak, Defileyi Moldovada Türkiye Büükelçilii hazırladı.

Canavar ayın (oktabri) 27-dä Kişinevun “MallDova” alış-veriş merkezindä, Defileyi siiretmää deyni, üzlärä insan toplandı. Defilenin açılışını Türkiye Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL yaptı. Canabisi urguladı, ani bu Defilede gösterilecek Ankara Olgunlaşma İnstitutun kolektiyalarından birisi hem kısadan annattı bu institutun zaametleri için.

Ankara Olgunlaşma İnstitutu 1958-ci yılda kuruldu. Ozamandan beeri, büünkü günä kadar, türk giyimini hem el zanaatlarını araştırdı, büünkü günä hem geleceä onnarı taşıyêr. Bunarı unutmamaa hem bozmamaa deyni üretilicilik yapêr.

İnstitutta çalışan insanların zaametinnän burada çeşitli giim kolektiyaları toplandı. Bu kolektiyalarda bulunan giimnerdä Anadoluda yaşayan karılar ilmek-ilmek annadêrlar kendi duygularını, özlem-

nerini, düşlerini, tabiatta gördükleri çiçekleri, renkleri. Bu giimnerdä herbir renigin, herbir motifin bir annamı vardır.

Büükelçi Mehmet Selim KARTAL konuşmasında açıkladı, ani gösterilecek kolektiyada Defileya gelennär (Sonu 2-ci sayfada).

TİKAdan ÇADIRA STADİON

TİKAnın yardımınan Çadır kasabasının stadionu enilendi. Burada skemnelär, tribunalar hem çimen enidän kuruldu. Döşendi trotuarlar, düzöldü aulcuklar. Şindi stadion sevindirer hem futbolcuları hem da siiredicileri.

Bu stadionda uygun oldu Moldovanın “A” divizionunda matçları oynamaa. Bu üzerä dä, bezbelli, taa stadiyon açılınca çadırdaki “Saksan” futbol

klubu eni stadionda oynayan taa ilk matçta 3:0 ensedi Moldovanın “Real Succes” futbol komandasını.

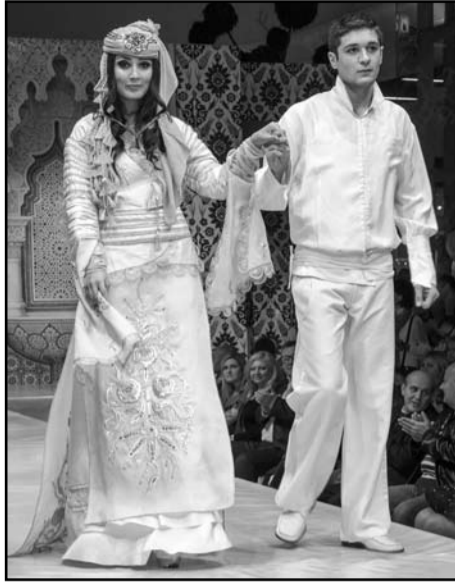
BİNALAR HEM STUDİYALAR ENİDÄN TERTİPLENECEK

Canavar ayın (oktabri) 16-da Kişinev TİKA ofisin koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU açıkladı, ani Gagauziyanın başkannık hem Halk Topluşu binasının hem da GRTnin enilenmesini yapmaa deyni TİKA 450 bin Euro verer.

Bu paraların 200 bin Eurosu harcanacak GHT binasının girişini, hayatlarını, merdivenlerini hem teraslarını tertiplemeä deyni. 250 bin Euro da harcanacak GRTnin stüdyaların düzmesinä hem oborudovaniyanın enilenmesinä.

Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU urguladı, ani “neettä var iki-üç ayın içinde bütün bu işleri başa çıkarmaa.”

BU GÖSELLİ LÄÄZİM SADÄ SİİRETMÄÄ

(Çeketmesi 1-ci sayfada).

göreceklär, Saray giyimnerinin gözellini hem Osmanni parlak zenginini. Zerä Ozmannı giim biçimindä işlemä zanaatları önemli bir er alêr. Platların dokumasında hem boyamasında kullanılan dekorlar halizdän adetçä türk dekor zanaatının motifleri: saz yolu, hatayı (çizilär), selvi (kiparis), çintemani hem ilkyaz dalı.

Canabisi urguladı, ani “Osmanni vakıdında platlar eldä işlenirdi. Kullanılan dikmelär hem giisilerin çizgileri günümüze kadar yaşatılmış. Bu giisileri yapmaa üretmek kimär kerä aylar sürer. Defilede er alan kimi giisilerdeki şaşılacak işlemelär hem dikmelär plati bütünnä kaplêrlar. Gümüş hem altın işlemelärlän dikişlär giisilerin zenginini arttırêrlar.”

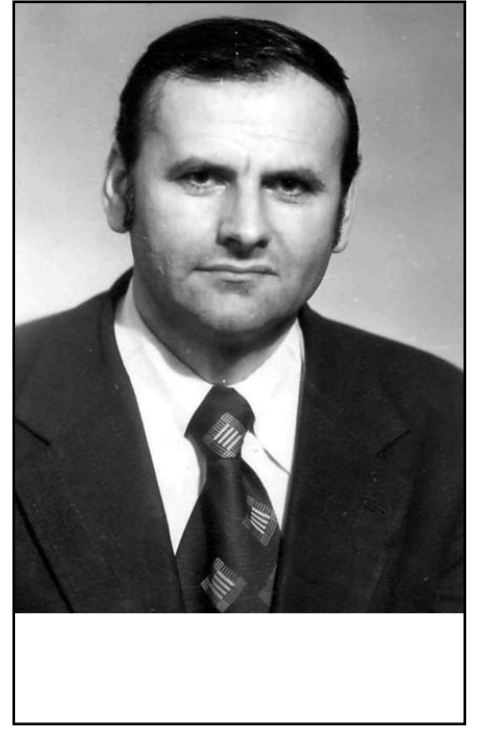
Sayın Mehmet Selim KARTAL, açılış sözünü başararak, urguladı: “Defilede adetçä Türk giisilerindän Bindal-

ı, Şalvar hem Üçetektän esinnenileräk hazırlanmış Kaftanlar, Saltalar, modern tualetlär hem sırma işli gelinniklär sergilenecektir. İyi siirlär...”

Bu sözlêrdän sora siiredicilerä tekليف edildi Defileyi siiretmää. Hem vardı ne siiretmää. Türkiyedän hem Moldovadan manekennar, biri-biri ardı podi-uma çıkıp, gösterdilär bu şaşılacak giimneri. Salonun üç katı da artık insan

doluydu. Durmamayca işidilirdi nicä, açılara urup, siiredicilär kendi duygularını bildilêrdilär. Moldovada bu seftä olan gösteri ölä meraklıydı, ani bir saatlık Defile sansın bir minudun içindä geçti. Literaturada etişme-er ölä laflar, ani bu gözellii annatmaa. Bu gözellii läüzim sade görmää.

Defile bittiyän Türkiye Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL hem Banu Cankan KARTAL hanum-

efendi şükür ettilär hepsinä kim hazırladı hem yardımcı oldu bu gözäl Defile yortusunu hazırlamaa: Ankara Olgunlaşma İnstitutun zaametçilerine, talantlı manekennere, sponsorlara, Moldovada Türkiye Bükkelçiliin personalına hem hepsinä kim geldi o günü “MallDova” alış-veriş merkezine Defileyi siiretmää deyni.

Todur ZANET.

Fotolar – Dima SUFRAI.

“TOTALİTAR” TAŞ ERİNDÄ KALACEK

Moldova pravitelstvosunun binasının önündä “sovet okupaşiyasının hem totalitar komunist rejimin kurbannarını anmak için” koyulan taş erindä kalacek.

Bölä karar aldı Canavar ayın (oktabri) 9-da Kişinevün Apeläşiya palatası, inkär edip “Soluşiya” fondunun “sovet okupaşiyasının hem totalitar komunist rejimin kurbannarını anmak için” taşın kaldırılması için danışmasını.

Bu taş 2010-cu yılın Kirez ayın (iyün) 28-dä, ozamnki Moldovanın geçici Prezidenti Mihai GHİMPUNUN imzaladı Nr.376-V. Dekretina görä tamen Moldova pravitelstvosunun binasının önündä koyuldu, da sora bu erdä “sovet okupaşiyasının hem totalitar komunist rejimin kurbannarını anmak monumenti kurulacek”.

AAÇLIK KURBANNARINI ANDILAR

1946-1947 yıllarında olan açlık kurbannarını anmak için Kazayak küüyün Kurban gününä karşı burada bir çannarı çekmek anmak yapısının açılışı oldu. Açılış Allaha duaylan yapıldı.

Anmak yapısını kurmaa deyni kazayaklılar topladılar 350 bin leyi da dört ayın içindä düzdülär onu o erdä, neredä o tisi yıllarda bir kuyuya gömêrdilär açılıktan ölä insanları.

Not. 1946-1947 yıllarda gagauzlar karşı zorlan yapılan açılıktan herbir gagauz küüyündä öldü 40-60% insan. Kazayak küüyü ozaman 2000 insan kaybetti.

Foto – gagauzinfo.md.

Mariya MARUNEVIÇI YILDÖNÜMÜNÜN ANDILAR

Canavar ayın (oktabri) 25-dä tamamlandı 75 yıl anılmış bilim hem cümne insanın Mariya Vasilyevna MARUNEVIÇin (25.10.1937 – 15.02.2004) duuma günündän.

Bu olaylan ilgili Komratta iki “tombarlak masa” toplantıları oldu: Komrat Devlet Universitetinde hem Gagauziyanın M. MARUNEVIÇin adına bilim araştırmaları Merkezindä.

İki toplantıda da Mariya MARUNEVIÇ için okundu dokladlar. (Dokladların birisini okudu Stepan BULGAR, angısının beterinä 2004-cü yılda Mariya MARUNEVIÇ raametli oldu). Anmak annatmaları açıklandı hem resim gösterileri oldu.

Mariya MARUNEVIÇ raametli olduynan gazetemız Canabisi için te nelär yazdıydı:

Mariya MARUNEVIÇ KİMDİ?

Duudu Mariya Vasilyevna 1937-ci yılın Canavar ayın (oktabri) 25-dä, Komratta, çiftçi aylesindä. Komratta okulu başarıp, Kaul kasabasında pedagogika uçilişçesindä öğrenmää başladı. Başardı uçilişçeyi artık Tiraspolde, zerä okulu bu kasabaya geçirdiydiler. Uçilişçedän sora Kişinev Devlet Universitetin istoriya hem filologiya fakultetini.

BİLİM YOLU

Universitetten sora Mariya MARUNEVIÇ Moldova Bilim Akademiyasının (MBA) etnografiya hem incäzanaat araştırma Bölümündä çalışmaa başladı.

1977-dä Moskvanın etnografiya İnstitutunda doktorluk disertatıyasını “Поселение, усадьбы и жилище гагаузов” korudu. Bilim urunda 37 yazılı çalışması var, 3 monografiyanın avtoru.

MBAda Gagauzovedeniye Bölümünü kurdu. 1987-1990 yıllar arası bu Bölümdä baş bilim zaametçisi olarak çalıştı. Hep ozaman Kişinev İ.KRÄNGA adına Pedagogika İnstitutunda etnografiyada pedagog işledi.

KDUda ÇALIŞMASI

1991-ci yıldan beeri, Komrat Dev-

let Universiteti açıldıynan, son gününä kadar Mariya Vasilyevna burada Moldova istoriyasında baş üüredici hem Komrat Devlet Universitetin milli fakultetin cümne bilgilerin kafedrasının başı olarak çalıştı.

AVTONOMİYA İÇİN ÇALIŞMALARI

1989-dan beeri Gagauziya avtonomiyasının kurulması için çalıştı. “Gagauz Halkı” cümne-politika akıntısının öndercilerindän birisi, Gagauz Respublikasının Parlamentin deputatı. Gagauziya statusunu kurmaa deyni kanon temelini hazırlamak için kurulan komisiyaların çoyunda pay aldı. Gagauzların devletlii tanındıktan sora politikadan ayrırlıp, bilim çalışmalarına geçti.

BİLİM ARAŞTIRMA MERKEZİNDÄ ÇALIŞMASI

2001-ci yılda Gagauziya bilimnär araştıma hem üüretmää-metodikaların Merkezi kuruldu. O yılın Harman ayından (avgust) 2003-cü yılın Kırım ayından (dekabri) o Merkezin direktoru olarak çalıştı.

2004-cü yılın Büük ayın (yanvar) sonunda Gagauziyanın İşpolkomu kabletti karar Gagauziya bilimnär araştıma hem üüretmää-metodikaların

Merkezini kapamaa. İşpolkom saydı, ani Merkez prost işledi, onun faydası az hem orada finans distiplinasında kusurluklar var.

Hep ozaman Gagauziyanın İşpolkomu aldı karar, ani regionda bilim araştırmalarını optimizaşiyalaştırmaa deyni Gagauziyanın İşpolkomun yanında kurmaa bir istoriya, kultura hem üüredicilik uurunda bilim araştırmaları Soveti”. Sovetin direktoru Stepan BULGAR oldu.

Mariya MARUNEVIÇ savaştı annatmaa, ani bu yanniş adım. Ani bilim bir-iki yılın içindä sadä filiz verer. Yalvardı, ani Merkezi kapamasınar. Ko Sovet ta olsun, ona da iş var, Merkez da çalışsın. Ama karar artık alınmıştı.

CAN DAYANAMADI

Büün zor söylemää, angı damna damarı patlattı. Ama yaşlı aslısı o - Küçük ayın 15-dä biz kaybettük Mariya MARUNEVIÇi, istoriya bilgilerindä doktoru, doşentı, Gagauziyanın kurucularından birisini. Büün çoyu annamêêr kimi biz kaybettik. Ama yıllar geçtikçä bu kaybın paasını annamaa başlayacêz.

BİTKİ YOLU

Küçük ayın 18-dä Mariya Vasilyevna genä geldi Komrat Devlet Universitetinä, ama bu kerä tabut içindä. Universitetin hayatı insan doluydu. Kara giimli karılar, başkabak adamnar gelmiştilär bitki kerä prost olmaa o insannan, ani bütün kuvedini koydu ki Gagauziyamız, Universitetimiz biz gagauzlar dünneydä tanınalım.

Prost olmaa onunnan, kimin gagauzlar için bilim çalışmalarını Universitetler, Akademiyalar, Araştırma kuruluşları tanıdı. Yaslı mitingtä dünneyn herbir köşesindän gelän telegramalar okundu. Burada söz alannar yaşlarını zapaya koymazdı.

BAYRAKLAR İNDİRİLMEDİ

Yaslı mitingtan sora Mariya Vasilyevna MARUNEVIÇ bitki yoluna geçirdi: Universitetten, Klisenin hem Gagauziya Halk Topluşunun binasının yanından, mezarlaa, onun son hem daymaların-daymalarında evinä.

Gagauziya kurucularının birisi için Gagauziyada yas tutulmadı hem bayraklar indirilmedi.

MERKEZÄ M.MARUNEVIÇin ADINI KOYMAA

Yaslı mitingta, insan arasında imza toplayarak, teklif edildi danışmaa Gagauziyanın İşpolkomuna ki, Gagauziya bilimnär araştıma hem üüretmää-metodikaların Merkezini dirildip, ona Mariya MARUNEVIÇin adını koymaa.

Topracın ilin olsun, Mariya Vasilyevna. Allaa seni kabletsin hem prost etsin.

Todur ZANET. 28.02.2004 y.

YAZICIYLAN DİZGİNCEDÄ BULUŞMAK

Canavar ayın (oktabri) 10-da Dizgincenin lişindü oldu buluşmak gagauz yazıcısının, poetlan hem dramaturglan Todur ZANETlän. Bu işin teklifi geldi lişin direktorundan Anna Andreevna KOLTOVAdan hem gagauz dili üüredicilerindän.

Buluşmak iki paya bölündü. İlk payında Dizgincä lişeyin üürencileri annattılar yaradıcının biografiyasından parçaları, okudular poetın peetlerini hem çaldılar onun türkülerini. Poet ta, kendi tarafından, annattı yaratmaları için hem okudu kendi eni peetlerini hem uşaklar için, hem da büüklär için.

Buluşmanın ikinci payında zalda bulunannara deyni gösterildi bilim

filmı “GAGAUZLAR HEM GAGAUZLUK” (filmın rejisöru hem ştenariy avtoru Todur ZANET).

Bu kultura yortusunda genç poet Georgiy PAVLOV okudu kendi peetlerini gagauz hem rus dilindä.

Maasuz buluşmak için Dizgincä lişeyin gagauz dilindä üüredicileri hazırlamıştilär bir stend, ani annadardı lişeyin bu günkü musaafri için.

TÜRKİYE BÜÜKELÇİLİNDÄN BİBLEOTEKAYA KIYATLAR

Geçennergä Moldovada Türkiye Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL başladı Komrat ATATÜRK bibliotekasına üzä yakın kıyat.

Kiyatların arasında var çok paalı hem siirek bulunan kıyatlar. Ölä nicä “Türk Dünyası gramer terimleri kılavuzu”, Yunus EMRENin peetleri, “ATATÜRK” albomnarı, “Mevlana” (angliyca), Çingiz DAĞCInın bütün yaratmaları, Ahmet ESEVİNin peetleri, Çingiz AYT-MATOVun romannarı h.t.b.

Komrat ATATÜRK bibliotekası 1998-ci yılda Türkiyenin TİKA (Türk

İşbirlii hem Koordinaşiyaya Agenstvosu Başkannı) tarafından kuruldu. Büünkü gündä bibliotekada 5608 kıyat var. Burada bulunêr Gagauziyada hem Moldovada türk dünäsını annadan en zengin bilim, kultura hem yaratmak kıyatların kolektıyası.

PATRETTÄ: Bibliotekanın direktoru Vasilisa TANASOGLU eni kıyatlarlan tanıştrêr.

Pötr ÇEBOTAR – 55 YAŞINDA!

Canavar ayın (oktabri) 9-da tamamlandı 55 yıl nicä dünneyä geldi gagauz yazıcısı, poet hem filolog Pötr Afanasieviç ÇEBOTAR.

Bu yıldönümünü Canabisi kutladı kendi ana küüyündä – Aydar, küülülerin, türencilerin hem türedicilerin arasında.

Maasuz yıldönümünän ilgili olarak, Aydarın kultura Evindä oldu poetın yaratma avşamı hem ona baaşlanan yortulu konfert.

Yıldönümü günündä yazıcı Pötr ÇEBOTAR tanıştırdı insannarı kendi eni kiyadınnan “Aydar küüyü” hem küüyün gerbinnan.

“SAMURAY”lar ÇADIRDA DÜÜŞTÜLÄR

Artık edi yıl sıravardı Canavar ayında (oktabri) Çadır kasabasında olêr “Biyaz samuray” adlı “Kiokuşinkay kan karate” uşak turniri.

Geçennerdä Çadır kultura Evindä bu turnirä toplandı 50 zeedä sportsmen Moldovanın “Kiokuşinkay kan karate” Federatıyasının Belğ, Çadır, Komrat, Kaul, Kişinev klublarından. Turniri hazırladı Çadırdaki “Sakura” klubun treneti Oleg ÇEBOTAR. Turnirin baş referisi oldu Federatıyanın başı “Sensey” Aurel KONDREA.

Yarışmalar iki kategoriyada oldu: “kumite” (düüşmeklär) hem “kata” (düüş tehnikasının hem çemreklilin gösterilmesi). “Sakura” klubun sportsmenarı kendilerini bu turnirde pek islää gösterdiler. Onnar kazandı 3 “altın”, 5 “gümüş” hem 9 “bronz” medali.

İlk kategoriyada birinci erleri aldılar Maksim PİLİPENKO (25 kiloyadan), Denis VATAMAN (30 kiloyadan)

hem Dimitri İSKİMCİ (35 kiloyadan). İkinci erdä Andrey TOPAL (30 kiloyadan), Nikolay TOPÇU, Vladislav KASIM hem Daniil SIRBOV (üçü da 35 kiloyadan). Üçüncü erdä Dimitri PAMUCAK (40 kiloyadan) hem Sergey DEREVENKO (45 kiloyadan).

“Kata” kategoriyasında Maksim PİLİPENKO ikinci hem Dimitri İSKİMCİ üçüncü oldular.

PATRETTÄ: Çadırdaki “Sakura” klubu.

Foto – “Ayn Açık” agenstvosunun.

İvan Antonoviç DYAÇUK (06.12.1933 – 24.10.2012)

K o m - ratta geçindi Gagauziyanın k u l t u r a hem cümne insanı İvan Antonoviç DYAÇUK.

Yazıcı, poet, literatürta kritikacı, incézanaat hem istoriya aaraştırmacı, medişinada bilim doktoru İvan Antonoviç DYAÇUK yaşamasında çok işlär etiştirdi yapmaa.

Literatürta hem kultura uurunda Canabisi, kendi yaratmalarından kaarä, hazırladı kiyatları «Очерки, литературно-критические публикации о развитии гагаузской литературы, изобразительного и других видов искусства, истории гагаузов и Буджака» (2000), «Гагаузское изобразительное искусство. Очерки, литературные портреты» (2001), «Избранные произведения о гагаузской литературе» (2003); «Избранная поэзия» (2004); «Путь к признанию» (gagauzlar için eroreya roeması, 2008), «Русско-гагаузско-турецкий разговорник» (2006), «Русско-гагаузско-молдавский разговорник» (2009), «Стихи и поэмы о гагаузах» (2009), «Антология гагаузской поэзии» (2010), а также «Стихи, посвященные гагаузским деятелям культуры» (2011).

Bundan kaarä Canabisinin literatürta, kritika, referenziya, aaraştırma statyaları tiparlandı Sovetlär Birlii, Moldova hem Gagauziya gazetalarında hem jurnallarında, ölä nicä «Советская культура», «Молодёжь Молдавии», «Вечерний Кишинёв», «Literatürta şi arta», «Независимая Молдова», «Кодры», «Нистру», «Kultura», «Вести Гагаузии», «Единая Гагаузия», «Haberlär» hem başka.

Canabisi kurdu Komrat sanepidemstanşiyasını hem çok yıllar orada baş doktor olarak çalıştı.

İvan Antonoviç DYAÇUK “Gagauz Halkı” cümne akıntının azasıydı. Gagauz Respublikasının kurulması çalışmaları için Gagauziya medalilerinnän ödüllendi.

Topracı ilin olsun!

“Ana Sözü” redakşiyası.

HERBİR UŞAAN AYLÄ HAKKI VAR!

Bitki vakıtlar çeşitli sebeplerä görä (taa çok ekonomika krizisin beterinä) Moldovada üüsüz uşakların sayısı zeedelendi. Gagauziyada insannarın bakışını bu problemaya çevirmää deyni “İntegraşiya” cümne kuruluşu hem Gagauziyanın GRT teleradio kuruluşu başladêrlar habercilik kompaniyasını “Herbir uşaan aylä hakkı var!”

Kompaniyanın neeti: soşial üüsüzlünün problemlarını açıklamaa hem zor duruma düşän uşakların eni koruma biçimlerini ilerletmää. Onnarın arasında Gagauziyada aylä biçimindä evlär, geçici erleşmäk Merkezleri, aaretlik alan analar-bobalar terbi edilmesi.

Büün, ekonomika krizisin sebebini görä, büyüklerin çoyu kazanca giderlär. Bu insannar juridika tarafından uşakların bakmasını kiyada dökmeelär. Bişey olursa uşakları yok kim korusun ne sudlarda, ne medişina kuruluşlarında, ne da başka erlär. Vakıt geçtiynän kimi analar-bobalar uşakları üüsüz brakêrlar, para ya başka yardım yollamêrlar.

Soşial koruma bölümnerin açıklamasına görä Gagauziyada 5000 yakın soşial üüsüz uşak var (anasız-bobasız yaşayan). Onnarın yarısına soşial koruma yardımını lääzım. Herbir uşaan aylä hakkı var. Aylä verer kolayını uşaklar kuvet, akıl, duygu hem psikologiya tarafından durmamayca ilerlesinnär.

Moldova zakonlarına görä soşial koruma yardımını var nicä yapılsın aaretlik alan analar-bobalar

terbi edilmesinnän hem aylä biçimindä evlär. Bu uurda Moldovanın poyraz hem merkez rayonlarında çoktan bişeylär yapılar. Gagauziyada sa bu iş başlangıç uurunda bulunêr. Sadä bu yılın Canavar ayında (oktabri) Çadırdaki İvançevların aylä biçimindä evi kanon tarafından tanındı. Bakmadaan ona, ani bu ev 2004-cü yıldan beeri çalışêr, sadä şindi onnar devlettän para yardımını kabletmää başlayacaklar.

Bundan kaarä durumu internatlar da kurtarêr. Bütün dünneydä internatlara kıynaş bakêrlar, ama Moldovanın üülen tarafında soşial üüsüzlünü durumunu Çadırdaki internat kurtarêr.

Vakıt gösterdi, ani erindeki bürokratlar istämeelär soşial koruma yardımında eni biçimneri kabletmää, zera bu iş için lääzım olacak para ödensin erindeki bütçelardan. “Herbir uşaan

aylä hakkı var!” habercilik kompaniyasının temel daavaları:

- Gagauziyada soşial üüsüzlük problemlarına cümne bakışını çevirmää hem bu uurda insannarın hem bürokratların sorumluluunu üüselmää;

- Bakmaa ne uurda bulunêr Gagauziya insannarının haber bilgileri uşakların soşial korumasında eni biçim durumları için hem görmää onnarın aaretlik terbi edilmesindä pay almakta hazır olmalarını;

- Uşakların soşial korumasında eni biçim durumları için Gagauziyanın insannarına açıklamlar yapmaa hem aaretlik terbi edilmesindä kolaylıklar için haber vermää.

Not. “Moldovanın insan cümnesinin hem Haber Kuruluşların ortak çalışmasınnan kuvettä bulunannarın cuvapçılığını hem açıklını zeedelemää deyni” proekt çerçevesindä “Herbir uşaan aylä hakkı var!” cümne kompaniyasına arka olêr “Kontakt” Merkezi (Kişinev). Proektü ömürü geçirer: “İntegraşiya” cümne kuruluşu hem Gagauziyanın GRT teleradio kuruluşu. Habercilik yardımında bulunêrlar: “Ana Sözü” hem «Знамя» gazetaları, “Ayn Açık” telekompaniyası, Moldova 1 radiosunun “Bucaan dalgasında” kolverimi, Çadırdaki «Храм Казанской Божьей Матери» cümne kuruluşu.

Tatyana LİTVİNOVA,

“İntegraşiya” cümne kuruluşun başı.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta

Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basılêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 7207.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:

RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 28-18-04

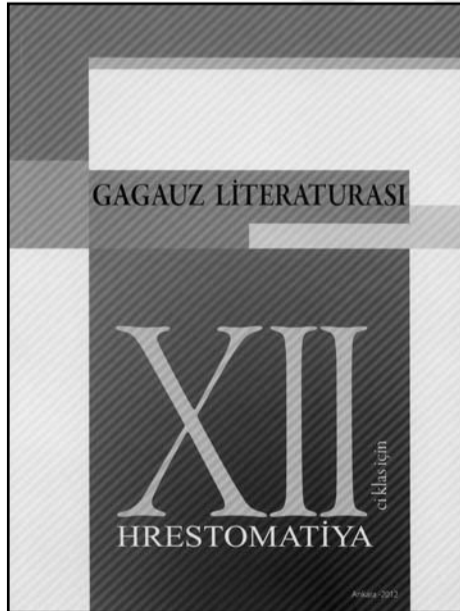
e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

TÜRKİYEDÄN ŞKOLALARIMIZA KİYATLAR BAAŞIŞI

Eni üürenmâk yılın başında Gagauz şkolalarına büyük baaşış yapıldı: Türkiyenin Yurtdışı Türklâr hem Akraba Topluluklar Başkanını (YTB) tipardan çıkardı hem TİKAnın yardımınan Gagauziyaya getirdi 15750 kiyat hem plakat.

Onnarın arasında var: “UŞAK BAŞÇALARINDA DİL İLERLEMESİ. Uşak başçasında terbiyetmâk hem üretmâk projesi. 2-ci küçük hem orta grupaiçinprograma”; “UŞAKBAŞÇALARINDA DİL İLERLEMESİ. Uşak başçasında terbiyetmâk hem üretmâk projesi. Büyük grupa”; “DİDAKTİKA İŞLERİ TOPLUMU. Üredeciyâ deyni kiyat. 1-ci – 4-cü klaslar için”; X, XI hem XII klaslar için hrestomatiya kiyatları – “GAGAUZ DİLİ. HRESTOMATIYA”; “Duvara asmak için resimli alfâfit” (hepsi bu üretmâk kiyatları Gagauziyanın üüredicilik Upravleniyasının “M.MARUNEVİÇ” adına Bilim araştırmaları hem metodika işleri Merkezi tarafından hazırlandı); Gavril GAYDARCINın peet kiyadı “ANA TARAFIM”, Valeriy KİRİOĞLONun peet kiyadı “RENKLİ ZAMAN”; Todur ZANETin körpelerâ deyni Bukvalı “BÖCECİK”.

Kasımın 3-dâ Komrat “G.Gaydarı” adına lişeydâ gagauz dili üredecilerin hem uşak başçası terbiyecilerin önündâ bu kiyatların tanıtımı oldu. Tanıtımda pay aldılar Gagauziya İspolkomun predseatelin yardımcısı Nikolay STOYANOV, Gagauziyanın üredecilik Upravleniyasının başı Vera BALOVA, Türkiyenin Yurtdışı Türklâr hem Akraba Topluluklar Başkanının tem-

silicileri Veysel GÜNDÜZ hem Serhat ACAR, kiyatları hazırlayan üredecilâr hem avtorlar.

Tanıtım toplantısının sonunda kiyatları hazırlayan üredecilerâ diploma, kiyat hem çiçek baaşlandı.

Not. Maasuz yapılan listeyâ görâ bu kiyatlar payedildilâr Gagauziyanın şkolalarına, gimnaziyalarına, lişeylerinâ, uşak başçalarına, bibliotekalara hem da metodika üürenmâk merkezlerinâ.

BAŞBAKANI Recep Tayyip ERDOĞAN İLKYZA MOLDOVAYA GELECEK

Kasım ayın 1-2 günnerindâ Moldova premyer-ministrusu Vladimir FİLAT Türkiyedâ bulundu. Vizit zamanında Türkiye Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞAN açıkladı, ani ileriya ilkyazın, bir vizitlan Moldovaya gelecek.

Moldova delgaşiyasının vizit çerçevesindâ buluşmaklar oldular Türkiyenin Prezidenti Abdullah GÜLLân, Türkiye Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞANın hem Türkiye Respublikasının Büyük Meclisi Başkanı Cemil ÇİÇEKlân. Türkiye Respublikasının başkasa-

başında Ankarada iki devletin Dışişleri Bakannarı İurie LEANKA hem Ahmet DAVUTOĞLU Türkiye hem Moldova arasında vizaların kaldırılması için annaşmayı imzaladılar. Bu önemli olay için Moldova premyer-ministrusu Vladimir FİLAT bölâ açıklama yaptı:

“bizim devletlerin arasında vizaların kaldırılması Moldova hem Türkiye ekonomika, kultura, politika hem turizma ilişkilerin kaaviletmesindâ bir önemli adımdır.”

Türkiye Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞAN sa açıkladı, ani “2012-ci yılın sonuna kadar taraflar umut ederlâr iki devlet arasında serbest alış-veriş Annaşmasını imzalamaa.” Canabisi dedi: “Moldova Respublikasında yaşayan gagauzlar için da soruşu inceledik. Bu avtanomiya iki devlet arasında dostluk köprüsüdür. Bân bilirim premyer-ministru Vladimir FİLATın Gagauziyaya bakışını, da o üzerâ ileriya ilkyazın Moldovaya gelmemdâ biz barabar bu bölgeye bir vizit yapacez”.

Türkiye Respublikasının Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞAN baaşladı Vladimir FİLATA pek önemli bir baaşış: Büyük Ştefanın (Ştefan çel Mare) kılıcının kopyasını (kılıcın halizi İstanbulun Topkapı Sarayında bulunêr).

Not. Vladimir FİLATlan bilü Moldova delegaşiyasında vardılar Gagauziya başkanı, Moldova parlamentın deputatları, ministrular, işadamnarı.

GAGAUZİYAYA GELMÄ HAZIR

Kasımın 17-dâ Prezident Nikolae TİMOFTİ “Press Club” toplantısına musaafir oldu.

Gazetamızın baş redaktorunun soruşuna: “Gagauziyaya bir vizit nezaman yapmaa düşünersiniz?” Nikolay TİMOFTİ ölä cuvap etti: “Orada benim dostlarım var... Düşünirim tezdâ Moldovanın üülen tarafını gezmâ Kaulu da, Taraklıyı da, Gagauziyaya da gelecâm”.

Kasımın 20-dâ Moldova Prezidenti Nikolae TİMOFTİNİN anası Elena raametli oldu.

Canabisinâ kendi acızganımızı bildireriz. Allaa ananızı saa tarafına alsın. Topracu ilin olsun.

Redakşiyamız.

Dimitriy KONSTANTİNOV GHT BAŞI SEÇİLDİ

Kasım ayın 5-dâ Gagauziya Halk Topluşun deputatları 20 oylan GHT Başı deputatı Dimitriy Georgiyeviç KONSTANTİNOVU ayırdılar.

GHT Başı seçimnerinâ 24 deputat katıldı. “Edinaya Gagauziya” hem Komünist partiyasının deputatları seçimdâ pay almadılar.

Dimitriy KONSTANTİNOV “Eni Gagauziya” cümne kuruluşun kandidate. Duudu 1952-ci yılın Kırım aynda (dekabri) Komrat kasabasında. Karmanov çiftçilik tehnikumunu hem Kievdaki selhoz akademiyayı başardı. Zoonjener. İşadamı. Komratın işadamlarının Birliinin predseateli. 1995-1999 yıllarında GHT deputatıydı.

Not. Gagauziya Halk Topluşun Başını, onu yardımcılarını hem GHT komisiya predseatellerin ayırması için taa derindân 2-ci sayfada okuyunuz.

DÜNNÄ GAGAUZLARIN KONGRESİ KOMRATTA GEÇTİ

Kasım ayın (noyabri) 2-3 günnerindâ Komratta Bütündünâ gagauzların III-cü Kongresi geçti. Ona 16 devletân delegaşiyalar katıldılar.

Kongresin açılışında, ev saabilerindân hem delegaşiyalardan kaarâ, pay aldılar hem nasaat ettilâr Moldovada bulunan Türkiye, Azerbaycan hem Bulgariya

büükelçiliklerin diplomatları. Kongresin adına yazıları kutlamaklar geldilâr Moldova prezidentindan Nikolae

TİMOFTİdân, Moldova Parlamenti başından Marian LUPUDan, Moskva hem bütün Rusiya Patriarhı KİRİLL-dan hem başkalarından.

Kongresin birinci günündâ oldu baş toplantı, sekşiyalarda çalışmak hem Kongresin Kararı alındı. Hep o günü Komratta açıldı gagauz yazıcıların Dionis TANASOĞLUNun hem Nikolay BABOĞLUNun byustları. Kongrestâ Gagauziyanın kollektivları bir konşert gösterdilər.

Kongresin ikinci günü delegaşiyalara Avdarma, Coltay hem Beşalma küülerindâ kultura programaları yapıldı.

“TÜRKİYE HERZAMAN GAGAUZLARIN YANINDANIR”

Kasımın 20-dä Gagauziya Halk Topluşunda bir vizitlän bulundular Türkiye Bükkelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL hem Kişinev TİKA ofisin koordinatörü sayın Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU.

Vizit zamanında musaafirlär buluştular GHT Başu Dimitriy KONSTANTİNOVlan. Buluşmada pay aldılar GHT Başın yardımcılarını Demyan KARASENİ hem Aleksandr TARNAVSKİY, GHT Prezidiumun azaları hem deputatlar Grigoriy KADIN, İvan BURGUCU, İvan TOPAL, Vladimir KISSA, Dimitriy MANASTIRLI, Sergey ÇİMPOEŞ.

Masa başında konuşuldu soruşlar, ani ilgilidilär Gagauziya avtonomiya statusunun kaavileşmesinnän, Gagau-

ziyanın soşial hem ekonomika kalkınmasınnan, gagauz dilin hem kultureasının korunmasınnan, ilerlenmesinnän hem da bilim araştırmalarınnan.

Türkiye Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL kendi tarafından urguladı, ani “Türkiye Cümhuriyeti herzaman gagauzların yanındadır” hem gagauz avto-

nomiyanın problemlerinin çözmesinde her türlü yardımda bulunacak. Canabisi bildirdi, ani Türkiye Respublikasının neeti var Komrattaki ATATÜRK bibliotekasının temelinde Türk kulture Merkezini kurmaa hem teklif etti bu proektin aslıya çıkarmasında Gagauziya Halk Topluşu yardımcı olsun.

Gagauziya parlamentin spikeri Dimitriy KONSTANTİNOV da urguladı, ani Gagauziyada herzaman üüsek uurda tanyêrlar Türkiyenin tarafından yapılan yardımın hem avtonimiyaların işbirlii. O açıkladı, ani Türkiye Respublikasının vakidında yardımınnan Gagauziyada pek çok proektler başa çıkarıldı hem Canabisi şükür etti Türkiyeye bu yardımın için.

GHT Başu urguladı, ani Gagauzi-

yanın ilerlemesi var nicä olsun salt ozaman, açan Gagauziyada kuvettä bulunannarın arasında birlik hem anaşmak olacak. O bildirdi, ani bükükü GHT deputatların neetinde sade bu anaşmak politikası vardır. Zerä GHT annêr, ani yatırımın Gagauziyaya var nicä olsun salt ozaman, açan burada raatlık olacak.

Buluşmada Türkiye Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL teklif etti eni seçilän GHT öndercileri Türkiyeye bir vizit yapsınlar, neredä onların kolayı olacak Türkiye Parlamentinnan tanışmaa hem onun öndercilerinnän buluşmaa.

Buluşmaktan sora GHT öndercileri Türkiye Bükkelçisinnän hem Kişinev TİKA ofisin koordinatörünnan barabar GHT hem Başkanlık binasını gezdiler, çünkü en yakın vakıtta, TİKA yardımınnan, bu binada remont başlayacak.

GHTda GÜRLEDİ HEM ÇİMÇİRİK ÇAKTI

Canavar ayın (oktabri) 30-da saat 11-dä Komratta başladı eni seçilän, sayıya görä, beşinci Gagauziya Halk Topluşun birinci toplantısı. Toplantıya maasuz geldilär Moldova parlamentin spikeri Marian LUPU hem Moldovanın premiyer-ministrusu Vlad FILAT. İkisi da toplantıda Gagauziya Halk Topluşun deputatlarına kısa bir kutlamak sözünnän danıştılar.

– Dimitriy MANASTIRLI;
İndüstriya hem yapıcılık komisiyası
– İvan TOPAL;
İnsan hakları hem zakonculuk komisiyası – İvan BURGUCU;
Juridika komisiyası – Grigoriy KADIN;
Gençlik hem sport komisiyası – İlya UZUN;
Çiftçilik komisiyası – Vladimir KISSA;
Saalık hem soşial korumaları komisiyası – Nataliya ŞOŞEVA.

Toplantıda deputatların hakları tanıdı hem onnara deputat kimnikleri verildi. Sora deputatlar emin verdiler hem GHT Başını ayırmaa deyni seçim komisiyası kurdular.

Bundan sora GHT Başına kandidaturalar teklif edildi: Fedor GAGAUZ (“Edinaya Gagauziya”), Georgi LEYÇU (baamsız, Komunistlär partiyası teklif etti), Dimitriy KONSTANTİNOV (“Eni Gagauziya”).

GHT Başu seçimnerinde 34 deputat pay aldı. Oylar bölä payedildi: Fedor GAGAUZ – 9, Georgi LEYÇU – 8, Dimitriy KONSTANTİNOV -16. (Not. Bir bülüten bozuk çıktı).

Birbuçuk saatlik aradan sora saat 16-00 dolayında deputatlar ikinci tura toplandılar.

“Edinaya Gagauziya”dan 10 deputat zala gelmediler. Kalanına 24 bülüten verildi. Bülütennerä yazıldı Fedor GAGAUZun hem Dimitriy KONSTANTİNOVun adları.

İkinci turun seçimnerin sonucu: Fedor GAGAUZ – 0, Dimitriy KONSTANTİNOV -17. (Not. Bir bülüten kayıp oldu).

Bu üzerä deputatlar ikinci turu enidän yapmaa istediler.

GHT toplantısında bulunan Gagauziya Başkanu Mihail FORMUZAL açıkladı, ani sayê ki toplantıyı kapat-

maa lääzım da deputatlara GHT Başına kandidaturaları enidän teklif etmää.

Son-sonunda karar alındı Kasım ayın 5-dä toplantıyı ilerletmää.

Kasım ayın 5-dä Gagauziya Halk Topluşun deputatları 20 oylan GHT Başu deputatı Dimitriy Georgiyeviç KONSTANTİNOVı ayırdılar. Toplantıda bulunan Gagauziya Başkanu Mihail FORMUZAL Dimitriy KONSTANTİNOVı GHT Başu seçilmesinnän kutlamadı.

Hep o günü GHT Başın yardımcılarını ayırmaa savştılar. Ama hiç bir kandidat ta (Demyan KARASENİ (“Edinaya Gagauziya”), Georgi LEYÇU (baamsız deputat), Aleksandr TARNAVSKİY (“Edinaya Gagauziya”), Roman TÛTÛN (Komunistlär partiyası) eterli oy alamadı.

Bundan sora karar alındı, ani GHT Başın yardımcılarını hem Halk Topluşun komisya predsdatellerin ayırılmasına deyni Kasım ayın 13-dä enidän toplanmaa.

Kasım ayın 13-dä Gagauziya Halk Topluşun deputatları GHT Başın yardımcılarını hem GHT komisiyaların predsdatellerini ayırdılar.

GHT Başın yardımcılarını kandidaturalar: Demyan KARASENİ (“Edinaya Gagauziya”) hem Georgi LEYÇU (baamsız deputat), Aleksandr TARNAVSKİY (“Edinaya Gagauziya”) hem Roman TÛTÛN (Komunistlär partiyası). Seçimnerde pay aldılar 32 deputat. GHT başın yardımcılarını seçildiler Demyan KARASENİ (23 oy) hem Aleksandr TARNAVSKİY (24 oy). Onnara kontr-kandidat olanlar 8-zär oy aldılar.

GHT komisiyaların predsdatellerini ayırdılar:

Büçet komisiyası – Grigoriy MORAR;
Üüredicilik hem kulture komisiyası

GHT ÖNDECİLERİ Marian LUPUylan GÖRÜŞTÜLÄR

Kasım ayın 14-dä Moldova Parlamentin predsdateli Marian LUPU buluştu Gagauziya Halk Topluşu Başkanın Dimitriy KONSTANTİNOVlan hem onun yardımcılarinnan Demyan KARASENİylän hem Aleksandr TARNAVSKİYlän. Görüşmedä pay aldı GHTnin eski başu Anna HARLAMENKO da.

Görüşmedä GHT öndercileri annattılar Moldova Parlamentin spikerina nicä geçtilär GHT seçimneri, nelär yapılêr ortak uslu olsun deyni, açıkladılar kendi bakışlarını merkez organnarinnan ortak çalışmaları için.

Moldova Parlamentin predsdateli Marian LUPU umut etti, ani iki taraftı işbirlii Gagauziyanın ilerlemesine kolayını verecek hem Gagauziya parlamentinin zakonculuk tekliflerine yol açacak.

Neettä var yol açmaa ona, ani GHT deputatları hem GHTda işleyennär katılınsınlar Moldova Parlamentin toplantılarına, komisiyalarla işbirliinde bulunsunlar, seminarlarda hem treninglarda pay alsınlar.

Nicä bildirer tribuna.md saytı görüşmenin sonunda Marian LUPU baaşladı Gagauziya Parlamentinin spikerina bir çancaz, ani toplantıları geçirmedä yardım edecek hem da baaşladı bir top gül çiçää Anna HARLAMENKOya.

GHT AÇIKLAMASI

Kasımın 22-dä GHT deputatları kabletilär bir Açıklama: "NATOnun 58-ci parlament asambleyasında Moldovanın Liberal Partiyasının liderinin Mihai GIMPUNUN konuşmasına Gagauziya Halk Topluşunun bakış AÇIKLAMASI".

GHT deputatları sayêrlar, ani bu konuşmada Mihai GIMPUNUN Moldovanın NATOya girmäk istemesi "hal-ka hem konstitütyaya karşı gidän" bir deklaratiyadır hem "bölä kantarlanmadık açıklamalar – esaplı diil hem negativ gelecää pek kuşkuludur".

Deputatlar urguladılar, ani Gagauziyanın hakkı var Moldovanın iç hem dış politikasında pay almaa hem "Gagauziya bir kerä dä izin vermedi M.Gimpunya Gagauziyanın topraklarında yaşyan halkların adından bölä esaplı olmayan hem kantarlanmadık açıklamalar yapmaa".

Deputatlar "karşı çıkêrlar "NATO zontii" hem "duşmannı, okupaçiyalı Rusiya" adlı M.Gimpunun avantürasına".

GASSR-ın 23-cü YILDÖNÜMÜ BAKILDI

Komrat primariyasının toplantı odasında kutladılar Moldova içindä Gagauz Avtonom Sovet Soşialist Respublikasının (GASSR) kuruluşunun 23-cü yıldönümünü.

Kasım ayın 12-dä, bir tombarlak masa oturduğunda, pay aldılar o insan-nar, kim 23 yıl geeri bu respublikanın kurulması için gecä-gündüz çalıştılar.

Todur KİROVIÇ, Nikolay TELPİZ, Dimitriy SAVASTİN, Todur ZANET, İvan BURGUCU, Leonid DEÇEV, İvan TRİNKA, Nikolay DİMİTROG-LO, Margarita PENOVA, Todur TER-Zİ, Leonid DOBROV, Konstantin TAUŞANCI hem başkaları getirdilär aklılarına o uzak zamannarı hem da,

Gagauziyada işleri doorutmaa deyni, kendi büünkü fikirlerini hem tekliflerini açıkladılar. İki saatlık konuşmaların bitkisinde kuruldu bir komisiya o teklifleri bir kiyada dökmää hem cümne insana onnarı açıklamaa deyni.

Not. Tombarlak masayı hazırladılar Todur KİROVIÇ, Nikolay TELPİZ hem Georgiy RATKOGLU.

PATRETLERDÄ: (soldan) İvan BURGUCU, Todur KİROVIÇ, Nikolay TELPİZ, Dimitri SAVASTİN. Tombarlak masa dolayında.

Prof. Dr. Turan YAZGAN RAAMETLİ OLDU

Kasımın 22-dä, 74 yaş içindä, raametli oldu gagauzların hem bütün türk dännäsının dostu, Türk

Dünyası Araştırmaları Vakfı Başkanı Prof. Dr. Turan YAZGAN.

Topracı ilin olsun. Allaa onu saayana kabletsin.

Aylesinä hem bütün türk dännäsına acızganımız bildireriz.

"Ana Sözü" redaksiyası.

AZERBAJCAN KULTURA GÜNNERİ MOLDOVADA

Kasımın 11-15 günleri arası Kişinevda, Komrat hem Belşta geçtilär Azerbaycan kultura Günleri.

Günlerin programasına görä moldovalılar tanıştılar Azerbaycanı için sergilärlän, siiretilär üç kino, bir spektakli hem Djaz muzikası konterlerini, dattılar azerbaycan milli imeklerinden.

Azerbaycan kultura Günleri çerçevesindä Kasımın 13-dä, büyük azerbaycan poetin hem filosofun Nizami Gäncevinin 870 yıl dönümünün ilgili olarak, Kişinevda enilenmiş bir skver açıldı.

Kasımın 14-dä Moldovanın milli biblioteksında oldu prezentaçiya Nizaminin dört dildä (romınca, azerbaycanca, rusça hem angliyca) aforizma kiyadına.

Azerbaycan kultura Günlerini ofițial açılışını yaptılar Moldova kultura ministrusu Boris FOKŞA, Azerbaycan kultura hem turizma ministrunun yardımcısı Adalät VELİEV hem Moldovada Azerbaycanın büyükelçisi Namik ALİEV.

MEYDANDA ŞENNİK GEÇ VAKIDADAN SÜRRTÜ

Kasım ayın (noyabri) 4-dä Gagauziyada "ŞARAP YORTUSU – 2012" yortusu bakıldı. Orada pay aldılar Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL, GHT başı Anna HARLAMENKO, Komrat primarı Nikolay DUDOGLU, Çadır primarı Georgiy ORMANCI, başka Gagauziya küülerin primarları, folklor ansamblleri, sıradaki insannar.

Yortuya katıldılar Bütündünää gagauzların III-cü Kongresin delegatları, Moldovanın hem Pridnestrovyenin çiftçilik ministruları, Bulgariyanın hem Belarusiyanın büyükelçileri, Rusiyanın bilim hem kultura Merkezin başı.

"ŞARAP YORTUSU – 2012" sırası Komratın merkez meydanında geçti. Burayı katılan kasabalar, küülär hem şarap fabrikaları kendi aullarını kurdular. Yortunun ofițial açılışından sora ev saabileri hem ofițial musaafirlär, kurulan aulları gezdilär. Burada onna-

rı tuz-ekmeklän, şaraplan, şen muzıkaylan hem oyunlarlan karşıladılar. Aulların çorbacıları, primarlar musaafirleri turna gözü şaraplan, balka milli içkilärlän hem imeklärlän (aula görä: gagauz, bulgar, moldovan, ukrayna, çingenä, poläk, rus imeklerinän) ikramanadılar.

Bu arada birkaç saat sıravardı meydana kurulan şenada Gagauziyanın hem Moldovanın ansamblleri hem çalgıcıları gözäl bir konçert gösterdiler.

GHT BAŞI Anna HARLAMENKONUN DÜNNÄ GAGAUZLARIN KONGRESİNDÄ AÇILIŞ NASAATI

Paalı gagauzlar! Hoş geldiniz evä! Saygılı musaafirlär! Gagauzların dünnä Kongresinä hoş geldiniz!

Bütün üreklän kutlêrim sizi Gagauz Avtonomiya Bölgesindä, Gagauz Erinin baş kasabasında, Komrat! Bizim gagauz aylemiz bugün çok zenginledi hem zeedelendi – bütün dünnedän gagauzlar kendi evinä çekildi. Saa olunuz!

Bu toplantı faydalı geçsin, konuşmaklar saygılı olsun!

Moldova Vatanında 120 taane halk yaşêr. Onnarın biri – gagauzlar! Millionnar insan arasında bizim halkımız kendisini kaybetmedi, adını, dilini, adetlerini, dinini korudu. 1990-cı yılda gagauzlar kendi Respublikasını kurdu, 1994-cü yılda da kendi Avtonomiyasını kabletti.

Bizim Gagauziyamız adım-adım ayaa kalkêr. Aramızda kavga da, küsü da olêr, ama herbirinä halkımız arka kalkêr. Kim aşırı devletlerä işlemää gider, onnar da kendi topraanı, anasını-bobasını, istoriyasını hem dilini unutmêr.

Büük sayıda halkların arasında küçük sayıda zor olmaa, ama gagauzlar verilmeêrlär. Herbir gagauzun üreendä

çancaaz öter. O çancaazların sesini bütün dünnä işitti da üürendi, ani biz bu er üzündä taa varız. Bizi tanıyêrlar artık, ama bizim için taa aaz bilêrlär.

Nereyi da gittim, hererdä sorêrlar bizim istoriyamız, kulturamız, adetlerimiz için. İnsan isteer derindän üürenmää, kim o gagauzlar. Pek islää, ani bu Kongres var, ani o dünnenin her tarafında yaşayan gagauzları tanıştrêr hem birleştire. Ama lăazım taa çok çalışmaa, kaavi olunca. Çalışmaa annaşmakta, kötüsüz, kavgasız, bütün halkın adından.

İleri dooru nelär lăazım yapmaa, bu dostluk, bu annaşmak kopmasın deyni? Kendi duygularımnan paylaşacam.

1. Kultura hem halkın temeli.

Gagauzların kulturasını lăazım toplamaa hem korumaa. Teklif ederim Komratta bütün dünnä gagauzların bir Kultura evini açmaa. İslää olur gagauzların yaşadı devletlerindä da bir parça er bunun için bulunsun.

Bu yıl bän Ukraynanın Tarutino kasabasına gittim. Pek sevindim. Orada gagauzlar büyük sayıda ukrayın halkın arasında kaybelmemiş.

2. Dil – halkın sesi.

Ama bu ses kam-kam yavaşlêr.

Allaa korusun dünnedän kaybelenêri! Dedelerimiz, analarımız, bobalarımız bizim dilimizi korumuşlar, biz da lăazım onu koruyalım, zenginledelim, gelän evlatboylara hep bölä gözäl etıştirelim.

Bu yıl bizim Halk Topluşumuz ilk sıra başladı kanunnarı gagauz dilindä kabletmää. Grigoriy Morar deputatlara gagauz dilindä bütüni annattı. Gagauz Parlamentının eni dönemi, angısı diil çoktan seçildi da çalışmaa başladı, inanêrim, ani bu işleri ileri dooru da götürêcek.

Şindi birkaç laf gagauz dilindä gazetamız için. Bän hem Nikolay Telpiz başladık bu yıl onu kendi paramızlan tiparlamaa. "Gagauzlar" gazetası ana dilimizdä yarım yıl çıktı. İsteerim bu gazeta devlet gazetası olsun.

Okullarda da lăazım gagauz dilimiz taa sık işidilsin. Korumaa halkın sesini hem dilini – bizä baalı.

3. İstoriya – halkın penceresi.

Bu pençerä bizdä biraz kapanık taa. Kendi istoriyamızı derindän taa bilmeêriz. Yılın başında Halk Topluşun deputatları Türkiyanın Prezidentinnän, Premyer Bakanınnan, Meclis Baş-

kanınnan buluştular. Vizadan hem ekonomikadan kaarä biz gagauzların istoriyası için da lafettik. Teklif var: barabar bir istoriya grupasını kurmaa da arhivlerin materiallarını üürenmää.

4. Adetlär – halkın özümçüü.

Gagauzların adetleri gözäl, şafklı, tatlı. Dimitri Kara Çoban, bizim gagauz legendamız, Beşalma küüyündä gagauzların evelki düünlerini, türkülerini, horularını, derneklerini kameraya çıkardı. Şindi eni kameralar var, ama Kara Çoban yok. TRTda, Türkiyada, hazır yardımcılar, kimin neeti var – yaklaşsın. Yapalım bir büyük gözäl film: "Gagauzların özel adetleri".

5. Ekonomika hem politika soruşları.

İşimiz taa çok var, Gagauz Avtonomiyasında yaşamak düzelincä, ama hepsi insannar inanêrlar, ani birliktä, annaşmakta hem akıllan çalışsın, hepsi islää olacek.

Sizinnän, nicä ayledä, lafettim. Açılışın ürekleriniz isteerim, da birliktä işlerimizi yapalım. Herzaman evinizä gelin, burada sizin topraanız, Vatannız, burada sizi severlär, annêrlar, bekleêrlär.

ÇADIRDA İKİNCİ HAYVANCILIK GÖSTERİSİ

Gagauzyada bakılan Kasım yortusunun ilgili olarak (Kasım yortusu gagauzlarda Kasımın 7-dä bakılırdı) Ay Dimitri günü Kasımın 8-dä Çadır kasabasında Hayvancılık uurunda büyük bir gösteri oldu. Bu gösteri Gagauzyada ikinci yıl sıravardı olêr.

Hayvancılık gösterisine katıldılar Gagauzyanın hem Moldovanın hayvancıları. Onnar gösterdilêr hem teklif ettilêr insannara kendi mallarını: büyük baş hem küçük baş hayvannarı, beygirleri, ev kuşlarını, guguşları, tauşannarı, balıkları, kuvancılık mallarını.

Hayvancılık gösterisine katılannarın arasından en isleylerini ayırmaa deyni bir juri kuruldu. Jurinin çalışması bittiyân belli oldu, ani:

1. Büyük baş hayvannarın

büütmesindä en islää OOO "Doksan-kom" kolektivi (önderci Aleksandr KENDİGELÂN);

2. Beygir büütmesindä en islää "At-PROLİN" beygir ferması (önderci Konstantin KELEŞ);

3. Koyun büütmesindä en islää İP

"Balaban F" kolektivi (önderci Fedor BALABAN);

4. Keçi büütmesindä en islää KH "Gargalık M" kolektivi (önderci Mihail GARGALIK);

5. Domuz büütmesindä en islää OOO "Agroseminvest" kolektivi (önderci Yuriy RADONOV);

6. Körük hayvannarın büütmesindä en islää Petr UZUN;

7. Tauşannarın büütmesindä en islää İvan MEÇKAR;

8. Ev kuşları büütmesindä en islää OOO "Ev kuşları" kolektivi (önderci Georgiy ALADOV);

9. Gözellik kuşların büütmesindä en islää Viktor VİTVİTSKİY;

10. Kuvan bakmasında en islää İvan ZLATOV;

11. "Tamazlık hayvannarın büütmesindä üüsek beceriklii" için Gran-Pri verildi OOO "Doksan-kom" kolektivına (önderci Aleksandr KENDİGELÂN).

MINDARLARIN ERİNÄ POLİTİYAYININ ELLERİNÄ URÊRLAR

Gazetamız açıkladı, ani Harman ayın (avgust) 24-dä Gagauzyanın Kişinev tarafından girişindä bulunan Gagauzyanın simvolunun üstündä hem bir pınar bir da çöşmä duvarlarında "Romania mare" hem "Unirea" unionist yazıları peydalandı. (Bak: "AS" No: 9, 29.09.2012 y. ya da <http://www.anasozu.com/news/?razdel=2&id=1361>).

Bu ceza işini araştıran Komrat poliğiya bölümün zaametçisi mayor İvan BAYRAKTAR danıştı Moldova Naşional-liberal partiyasının (NLP) presdedatelinä Vitaliya PAVLİÇENKO-ya bir yazıyan, neredä teklif etti NLP presdedateli açıklasın: Gagauzyada unionist yazılarını yazan Vasile SİNEGUR bu NLP partiyasının azası mı?

Vitaliya PAVLİÇENKO aalaşêr bu iş için Moldova İçişleri ministerliinä, yazıp, ani bu soruş onu pek gücendirdi da lăazım mayoru takazalamaa.

Moldova İçişleri ministerliin ceza departamenti açıklêr, ani «Департамент уголовного преследования МВД информирует председателя НЛП о том, что рассмотрели запрос. [...] Глава отдела уголовного преследования комратского комиссариата полиции, майор полиции Иван Байрактар превысил свои полномочия, оговоренные в Уголовном кодексе, а потому его просьба была незаконной». Moldova İçişleri ministerliin ceza departamentin başı Georgiy MALİK haberleer, ani mayor İvan BAYRAKTAR takazalandı hem onun zarplatısından 15% para kesildi.

Şaşılacak iş: Gagauzyamızı mindarlıyannara hiç bir takaza yok, ama bu işi araştıran poliğiyanın ellerinä urêrlar. Sora da isteerlêr devlettä hırsızlık hem türlü zulumluklar olmasın. Ayıp!

DEMONSTRATİİYALAR BÖLÄ GEÇÄRDİLÄR

Sovet zamanında Kasımın (noyabri) 7-dä Sovet Soşialist Büyük Oktabri revolütiyasının yıldönümünnän ilgili olarak herbir küüdä hem kasabada demonstraşiyalar olardı.

Demonstraşiyalara partkomnar hep-sini çıkardardılar, "göstermää" deyni halkın sovet rejimin simvollarına sevgisini. Demonstraşiyalardan sora da insannar Kasım yortusunu bakardılar. (Unutmayın, ani bitki vakıtlaradan Kasım yortusu gagauzlarda Kasımın 7-dä bakılırdı. Sora klisä onu Kasımın 8-nä, Ay Dimitri gününä geçirmää başladı).

PATRETTÄ: Kongaz küüyündä 7 Noyabri demonstraşiyasında mee-va başçaların brigadaları.

Foto – STATOV Vladimir Nikolae-viçin.

KÖRPELERÄ DEYNİ ENİ PEETLÄR

Bu peetleri Todur ZANET yazdı türküçümüz Lüdamila TUKANın teklifinä görü. Onnar gagauz dili üüredicilerinä hem uşak başçalarında terbiyecilerä faydalı olacek.

LÜZGÄR (FİZMİNUTKA)

Lüzgär eseer yukardan,
Sallanêr fidan ondan.
Büküiler dallar aşaa –
Uçları diyer topraa.
Kalkêr dallar yukarı –
Titirer yaprakları.
Yannadı fidan saaya –
Dokundu komuşuya.
Sora yannadı sola –
Tutunduk biz kol-kola...
Uracez şamarları –
Lüzgär dönsün yukarı.

EKMEK

Pak unu eleer elek –
Mamu yapacak ekmek!

Hamur yurdu teknedä –
Kabarsın tepsilerdä.

GÜZ

Cevzläer düşer "pat-pat",
Yapraklar oldu kat-kat,
Üzümdän akêr şıra –
Güz geldi dolaylara!

KAAR

Kaar yaayêr, atıştrêr,
Başıma yavaş konêr.
Suvazlêr yanaklarımı
Hem öper dudaklarımı.

KİŞ

Pek derin oldu kışlar,
Evleri saardı kaarlar,

Buz tuttu dereleri
Hem örttü gölcezleri.
Oldu onnar dü-be-düz –
Kayacez gecä-gündüz!

KIZAKLAR

Saurêr oldu kaç gün,
Herersi dolu kürtün.
Kızaklar hızlı kayêr –
Tabannarmız yalabêr.

TE GELDİ İLKYAZ

Eriyer artık kaarlar,
Yısndı suuk haavalar.
Dönmeycek geeri ayaz –
Zerü te geldi ilkyaz!

SURVA

Surva, surva – Eni Yıl,
Çam aacı bizä mayıl.
Biz onu donakladık –
Baştan aşaaa telledik;
Astık orêy oyuncak –
Gel bu gözelläü sän bak.

Dala kondurduk kaarcaz.
Tatlılar bizdä diil aaz:
Var bomboli, şokolad,
Sepetçiktä – marmelad,
Mandarin var hem alma,
Bir kutu sakız da taa.

Ayaz Dädu gelecek,
Bizä baaşış verecek:
Kimä kıyat, kimä bal,
Utanma, buyur da al.
Söledim bän peetimi,
Saymadım zaametimi.
Taa başadan annatım –
Neredä o baaşışım!?

"ANA SÖZÜ" Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta "Universul" basım evindä basılêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 7413.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

KİMİ İSPOLKOMA ASACEKLAR

Dünnü hem Gagauziya tersinü döndü: korkakları geroy yaptılar, yalancılar istoriyayı yazêrlar, farmazonnar başa geldilər, dilsizlär dili ilerlederlär, dinsizlär klisä düzerlär...

Kırım ayın (dekabri) 10-da Gagauziyada genä ters bir iş oldu: İNSAN HAKLARI KORUMA Günündä Gagauziyanın başkanı teklif etti Gagauziyada geroy yapmaa onnarı kim XX-ci üzyılın 90-cı yıllarında GAGAUZLARIN HAKLARINI ezdi. O teklif etti Gagauziya İpolkomun duvarına asmaa ozamankı Moldovanın deputatlarının laablarını.

Düşünün: bölä iş teklif eder o adam, ani zakonnara görä läüzim Gagauziyada insan haklarını korusun. İsteerim Canabisinin aklısına getirmää, ani açan o Turkestan asker okrugundaydı gagauz halkı bire-bir kalktı da 1990-cı yılın Harman ayın 19-da Gagauz Respublikasını kurdu, kabledip kendi devlet simvollarını Gagauz Milli Gimnasını, Bayraa hem Gerbı.

Açan ozamankı Moldova öndercileri, deputatlaran barabar, gagauzların üstünä buldozerlarlan 30 bin volontör hem 2 bin polişt yolladılar, bizim külerimizi hem evlerimizi yakmaa deyni, Siz neredäydiniz bey-efendi? Aklınıza getiriyim: Siz, o büünkü yalancı istoriklerinizlän, sıçan deliklerinizde saklanardınız!

İsteerim Canabinizin aklısına taa bir iş getirmää: tutêrsınız mı aklımızda, açan ozamankı voenkomat askerinä Mihail FORMUZALa teklif edildiği Gagauziyanın "Bucak" batalyonun bir koluna komandır olmaa, siz ne cuvap verdiyiniz: "Bän separatist formirovaniyalarında pay almêirim!"

Siz bilersiniz mi, ani onnar kimin laablarını siz İspolkomda asmaa istersiniz, 1994-cü yılda bizi aldatılardı da avtonomiyamız için "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için" Zakondan oldu kadar bizim haklarımızı sildilər? Bilersiniz!

Siz bilersiniz mi, ani onnar taa sora da bütün kuvetlerini kullandılar hem kimileri, büün da kuvetlerini kullanêrlar Gagauz avtonomiyasını yok etmää? Bilersiniz!

Siz bilersiniz mi, ani onnar Moldova Konstitüyasını bizä karşı diıştirdilər hem enidän diıştirmää kalkêrlar? Bilersiniz!

Hepsini bilersiniz hem nestä gibi annêrsınız. Biz da bileriz, ani siz, bir diktator gibi, biriciini seslämeersiniz hem işitmeersiniz. Taa doorusu işitmää da istämersiniz! Kendi yolunuzda hepsi işleri çinnersiniz. Ama ne diktatorlaran olêr bilersiniz mi? Zaman onnarı istoriyanın fişkılına atêr.

Todur ZANET,

Gagauziya Milli Gimnanın avtoru.

GAGAUZİYAMIZ İÇİN SUVAYIP ENNERİMİZİ ÇALIŞALIM

Gagauziya için oyuncak hem uşaklık vakıdı bitti. Kırım ayın (dekabri) 23-dä, "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için" Zakonun kabledilmesinin 18 yaşını tamamlayıp, o büyük insanın ömürünä girer.

18 yaş bir insan için diil aaz vakıt. Bir devlet için sa halizdän bir kıpım (herliim o devletin biinnêrlän yıla perspekrivası varsa!).

Bu 18 yıl gözümüzün önündä geçti, onuştan herkezimiz var nicä kendisinä görä kantarlasın onnarı. Biz sayêrız, ani Gagauziyanın 99% insanına deyni o yıllar zor geçti: ekonomika düşkünnüü,

işsizlik, başka memleketlerde bir parça ekmek aaramak, aylelerin parçalanması.

Devletlik uurundan da kayıplarımız büyük. Komunistlär partiyası Moldovanın Konstitüyasından baamsızlık hakkımızı kaldırdı, büünkü gündä Gagauziyayı rayon statusuna indirdilər. Başka haklarımız da eziler.

Bütün bu haksızlıklara karşı koy-

maa deyni Gagauziyamız läüzim kaavi, birleşmiş hem geleceä inançlı olsun. Nicä ileri dooru o örüyecek sadä bizdän biter. Onuştan hadiyin, suvayıp ennerimizi, ona yardımcı olalım, onun için çalışalım. Brakmayalım onu yabancı ellär kullansın, yabancı politika suların selleri alsın. Kendimiz ona saabi çıkarsak, saygı gösterärsak – aalem da ona saygı gösterecek.

Yaşasın Gagauziyamız! Yaşasın bizim halkımız! Yaşasın gagauzluk!

REFERENDUM OLACEK MI, OLMAYACEK MI?

Gagauziya hem Moldova basın organları Kasım ayın 30-da açıkladılar heberi, ani Gagauziya Halk Topluşu Kasım ayın 30-da kabletmiş Karar, ani 2013-cü yılın Küçük (fevral) ayın 3-dä Gagauziyada "Rusiya-Belarusiya-Kazakistan tamojnä Birlinä Moldova Respublikasının girmesi için" referendum yapmaa.

Kırım ayın (dekabri) 1-dä GHT preslujbası bildirdi, ani Komunistlär partiyasının deputatlarından "GHT toplan-

tuşında Rusiya-Belarusiya-Kazakistan tamojnä Birlinä Moldova Respublikasının girmesi için erindeki konsultativ referendumu yapmaa deyni teklif yapıldı. Bu teklifin incelemesindän sora alındı karar onu GHTnin komisiyalarına araştırmak için yollamaa.

Gagauziyada 2013-cü yılın Küçük (fevral) ayın 3-dä hiçbir türlü referendumun yapılması için karar alınmadı. Bundan kaarä, zakon proekti birinci okumakta da incelenmedi".

Not. Bu olaydan sora Gagauziya Başkanı açıklama yaptı, ani bu referendumun olması için GHT läüzim mutlaka karar alsın.

Mihai GHİMPU AVTONOMİYAMIZI RAYON SAYÊR

Gagauziyada referendumu yapmaa deyni teklifi Liberal Partiyasının başı Mihai GHİMPU bölä sözlêrlän karşıladı: "Onnarda yok bölä bir hak. Heliim herbir rayon karar alırsa girmää mi o yada bu Birläü, bu gösterecek, ani bizdä burada devlet yok. Onnar kendi sorumluklarını aştılar. Bän sayêrim, ani bunu läüzim pek derindän incelemää".

Georgiy LEYÇU REFERENDUM İÇİN

GHT deputatı Georgiy LEYÇU referendumu için bölä açıklama yaptı: "Biz pek islää annêrtız, ani devletin parlamenti için şindiki êtapta bu işin juridika sonucu yok. Ama umudumuz var, ani son-sonunda, bu verecek bir pozitiv hızlanmak bu problemanın çözümlerine, hem son-sonunda o uyêr hepsi insannarın, yada taa çoyu insannarın beklemelerinin".

REFERENDUM, MOZAKLAR, SIÇANNAR HEM KEHLELÄR

Herkerü, açan Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL yapêr açıklama Kişineva karşı, aklına geler eski bir anekdot: "Taa islää taa geç olsun, ani hiç olmayacak!"- dedi çingenü da koydu başını demir yolun üstünä, bakarak nicä uzaklanêr ondan trenin kuyruu.

Şindi da genä ölä oldu. Kasım ayın 30-dan beeri Moldovanın hem Gagauziyanın tele-radio kanalları hem gazetaları çannarı düüdülär, ani Mihai GHİMPU karşı çıkêr Gagauziyada "Rusiya-Belarusiya-Kazakistan tamojnä Birlinä Moldova Respublikasının girmesi için" referendumun yapılmasına hem kendi açıklamalarında Gagauziyayı "herbir rayon" statusuna indirdi.

Artık politikacıların çoyu da bu uurda kendini açıklamalarını yaptılar hem açıklamalarını unuttular.

Da te, geçmedi 5 gün da, nicä Gagauziya başkanı uyandı, bakındı saaya-sola, gördü ani Kişinevdan ona parmaanı sallamêrlar hem ani propaganda treni gider artık, çünkü ortaya eni önemli haberlär çıktı (Evrokomiya başı Joze Manuel BARROZUnun hem Polyşa prezidentinin Bronislav KAMAROVSKİyin Moldovaya gelme-

si, V.FİLATın Turkmenistana gitmesi, kıyemetin yaklaşması) da o da (ama diil açıktan e!) İspolkomun toplantısında Mihai GHİMPU hakkında açıklama yaptı: «Когда я слышу очередной перл господина Гимпу касательно Гагаузии, у меня создается впечатление, что при упоминании Гагаузии его головной мозг отключается и начинает работать только спинной мозг... Надеюсь, депутаты НСГ, сказав «А», не спрячут головы в песок, испугавшись мышиного писка господина Гимпу».

Mihail FORMUZALın bu açıklaması için Mihai GHİMPU da bölä dedi: «Для меня Формузала – как вошь в лесу, и я не собираюсь прокомментировать его слова».

Herliim hepsi bu açıklamalar (mozaklar, sıçannar hem kehlelär) politikasaydı, Allaa belasını versin ölä politikanın.

“ENİ GAGAUZIYA” HEM DEMPARTIYA BİRLEŞTİLİR

Kasımın 24-dä Komrat kultura Evindä “Eni Gagauziya” cümne birliin III-cü Kongresi oldu.

Kongrestä pay aldılar Marian LUPU, Moldova Parlamentının başı (Moldova Demokrat partiyasının predsedateli), Dimitriy PULVERE, Moldova Konstitütiya sudun azası, Dimitriy KONSTANTİNOV, Gagauziya Halk Topluğun başı, GHT deputatları hem kimi gagauz küülerin primarları.

Kongres Gagauziyanın hem Moldovanın gimnalarının çalınmasınan başladı. Kongrestä alındı karar, ani “Eni Gagauziya” cümne birlii Moldova Demokrat partiyasının (MDP) birleşer. Bundan kaarä cümne birliin eni Programası hem Kongresin rezolütüyası kabledildi.

Not. “Eni Gagauziya” cümne birlii kuruldu 2010-cu yılın Küçük ayın (fevral) 6-da. Başkanı – Nikolay DUDOG-LU. Büünkü gündä 14522 azası var.

GHT BAŞI Dimitriy KONSTANTİNOV 60 YAŞINDA!

Kırım ayın (dekabri) 5-dä Gagauziya Halk Topluğun Başı Dimitriy Georgiyeviç KONSTANTİNOV 60 yaşını tamamıladı.

Kutlêeriz Canabisini bu yıldönümünän. Saalık hem uzun ömür sizä. GHT Başında çalışmalarınız en faydalı olsunnar Gagauziya hem Moldova için, Gagauziya insannarı için.

Saalık Allaa versin, Dimitriy Georgiyeviç!

Not. Dimitriy KONSTANTİNOV duudu 1952-ci yılın Kırım ayın (dekabri) 5-dä Komrat kasabasında. Ürendi Karmanov çiftçilik tehnikumunda hem Kievdaki selhoz akademiya. Zoolinjener. İşadamı. Komratın işadamlarının Birliinin predsedateli. 1995-1999 yıllarında GHT deputatıydı.

Kasım ayın 5-dän Dimitriy Georgiyeviç KONSTANTİNOV, “Eni Gagauziya” cümne kuruluşun kandidatu olarak, Gagauziya Halk Topluğun Başı ayırıldı.

“KONGAZ” KİYADIN KONGAZDA PREZENTATİYASI

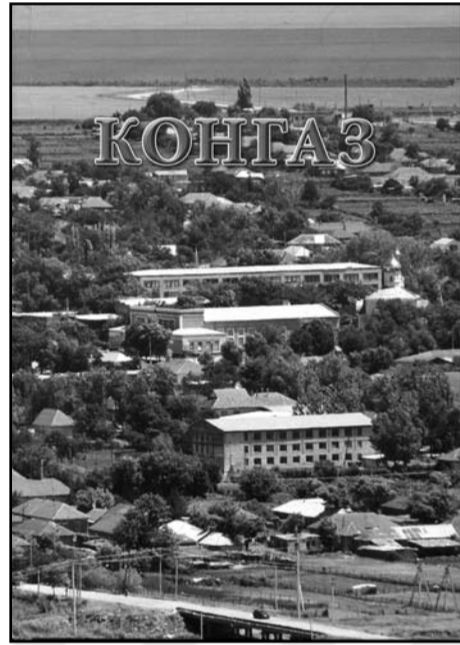
Kasım ayın 27-dä Kongazın kultura Evindä oldu prezentaşıya kiyada “KONGAZ”. Kiyadın avtorları Födör FRANGU, Demyan KARASENİ, Petru FURTUNÊ, Anjela FURTUNÊ. Kiyat lüzümdü çıkqın taa ilkyazın 2011-ci yılda (küüyün kurbanının 200-cü yıldönümünä), ama kiyadın baş avtoru Födör Gavriloviç FRANGU ansızdan raametli oldu.

Prezentaşıyaya katıldılar kiyadın avtorları, onu tipara hazırlayannar, kongazlılar, sponsorlar, Gagauziya öndercilerinnän küülerin primarları hem şkola direktorları (o günü maasu Kongazda primarların hem direktorların toplantısı yapıldı), Kişinevdan musaafirlär.

Prezentaşıyayı götürdülär Kongazın eski primarı Födör MİNKU hem Zinaida NEYKOVÇEN. Prezentaşıya başladı hem kapandı Kongaz küüyün Gimnasınan (avtorlar Todur ZANET, İlya FİLEV).

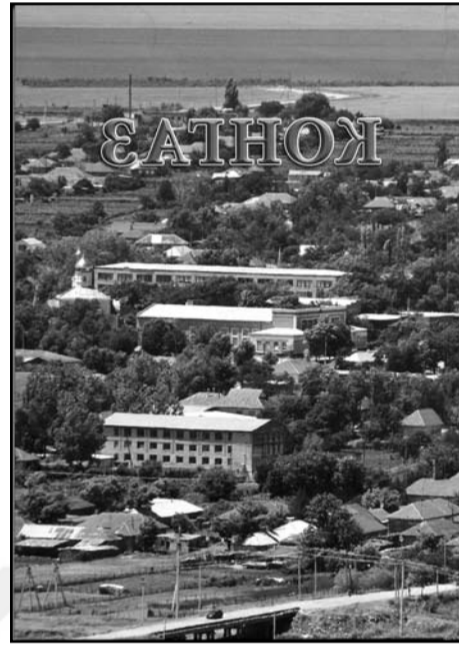
İlkin söz aldı Ekaterina Harlampieva FRANGU, raametli Födör Gavriloviç FRANGU'nun karısı. Canabisi ayırca şükür etti bu kiyadın soavtoruna, Kongazın eski primarına hem büünkü GHT başı yardımcısına Demyan Nikolayeviç KARASENİya kiyadın hazırlamasında yardımını için.

Sora söz verildi kiyadın redaktörüne Petr ÇEBOTARÄ (kiyatta taa iki redaktor var Mariya ORGAN hem

Olga BRİJATNÜK). Canabisi okudu kiyadın avtoru Petru FURTUNÊ'nin prezentaşıyaya yazısını, çünkü avtorun kendisinin kolayı olmadı bu prezentaşıyaya katılmaa.

Bundan sora söz verildi Mariya

ORGANA, Gagauziya başkanına Mihail FORMUZALA (iki kerä ştenaya çıkıp lafetti), Kongazın primarına Konstantin TELPİZÄ, Kongaz küüyün üredericilerine, başkalarına.

Prezentaşıyanın sonunda söz genä

aldı Ekaterina Harlampieva FRANGU. Yaşları gözlerindä, Canabisi şükür etti onnara kim zalda bulunêr, ani zaametlerini saymadılar da geldilər bu prezentaşıyaya, hepsinä laf alannara o gözäl laflar için, ani sölendi bu gün kiyat için hem avtorlar için. O şükür etti hepsi sponsorlara, yardımını için hem urguladı, ani bu kiyadın çıkması için çalışmalarını baaşladı kendi kocasına, Födör Gavriloviç FRANGUya, angınsınan 34 yıl yaşadı hem angısına pek büyük saygısı hem sevgisi vardı.

Prezentaşıyanın sonunda verildi gramotalar hepsinä kim “KONGAZ” kiyadın çıkmasına elini koydu.

Not 1. Yazık, ani bölä gözäl kiyadın kapaanda Kongaz küüyün resimi tersinä koyulmuş.

Not 2. Prezentaşıyanın başında prezentaşıyayı götürän Zinaida NEYKOVÇEN açıkladı, ani zalda bulunêr kongazlı Todur ZANET, angısı bu kiyadın hazırlanmasına kendi omuzunu koydu, da onada söz verilecek. Ama sora, perdelär ardında nelär sa oldu da Todur ZANETä söz verilmedi (bezbelli kimi sa raatsız etmemäü deyni).

“KONGAZ” KİYADIN PREZENTATİYASINDA SÖLEYÄNMEDİK SÖZ

“KONGAZ” kiyadı hazırlanması için ilkin ürederim Kongazın ozamanlık primarından Demyan Nikolayeviç KARASENİdän. Canabisi söledi, ani düşünmüş bölä bir kiyat hazırlamaa da yardım için danışmış yazıcıya hem istorika Petru FURTUNÊya.

Demyan Nikolayeviç teklif etti bana kimi erlerdä Canabisinä yardımcı olmaa. Bän verdim birkaç nasaat hem söledim, ani mutlaka lüzüm olsun bölüm aalık hem deportaşıyalar için hem da o kongazlılar için, ani rus-yaponiya cengindä pay almışlar. Söledim Canabisinä, ani Kongaz muzeyi daaldıktan sora, Beşalma muzeyinä taşındı bir taş neredä yazılı o kongazlıların adı, ani rus-yaponiya cengindä raametli olmuşlar. Verdim bu taşın patredini (patret kiyadın 301 sayfasında bulunêr – nişan T.Z.). Söledim, ani ilktän o taş bulunarmış klisedä. Açan romunnar gelmiş o taş saklamışar (suvamışlar mı, bir ikonaylan mı saklamışlar tutmêrim aklımda bobam ne deydi). Sora, açan genä ruslar gelmişar

taşı, üzä çıkarıp, Kongaz muzeyinä vermişlar.

Taa sora ürederim, ani “KONGAZ” kiyadın hazırlaması için bütün ükü üstünä raametli Födör Gavriloviç FRANGU almış. Födör Gavriloviçlän kiyadın hazırlanmasınan ilgili birkaç kerä buluştum. Canabisinnän çok işleri lafettik. Hiç unutmuyacam, Födör Gavriloviç bir uşak gibi sevinärdi herbir eni material için, herbir patret için, herbir dokument için, ani onun elinä geçärdi. Pek cana yakın laflarlan annadardı o insannar için kim ona yardım edärdi (FRANGUlar, KARASENİlär, GROZDEVlar, JEJUlar, HARÇUlar, TULBALar, DRAGNİLär hem taa pek çok insannar için), o kongazlılar için, ani becermişlar tenä-tenä korumaa küüyümüzün istoriyasını, insannarımızın yaşamasını, sancısını hem acısını.

Bu buluşmalarda bän hep deyärdim Födör Gavriloviç: “Fedi, bak, büük ükü üstünä aldın. Hepsi faktları kantarla. Kiyada yalan sızmasın. Herliim bir faktta

şüpän var sa taa isläü onu kiyada koyma. İnsan önündä suratın pak olacek.” Doorusunu söliim, o bu laflara sesirgenärdi, zerä kendisi da pek dooru hem pak bir insandı. Yalancılıktan hiç azetmärdi. Pek ölçülü hem kantarlı bir adamdı.

Bir günü Födör Gavriloviçlän buluştuk. O dedi: “Tezdä kiyadı başarêrim. Sana telefon açacam – buluşalım. Ama yalvarêrim: bireri alatlama. Ayır bana bir-iki gün tarayalım kiyadı”. Geçti bir parça vakit da Födör Gavriloviç telefon açtı. Annaştık angı günü buluşacez hem dedi, ani maşinasız geliim. Buluştuk onda evdä. Födör Gavriloviç gösteri eni materialları (Gavril JEJUNun hem popaz Matfey GOYANın el yazılarını, 1806-1812 için dokumetları), gösterdi o patretleri, ani gireceklär kiyada. Üülendän avşamadan, altı saat-tan zeedä kiyadın yazılarını inceledik, yannışlık kaçırılmasın deyni.

Doorusunu söliyl – yorulduk. Birkaç kerä çay içtik. Födör Gavriloviç şarap ta teklif etti. Ama iş çoktu, salt

çaya birkaç damna konyak damnadardık. İş başaramadık. Annaştık, ani ertesi günü genä buluşacez.

Sabaalen birkaç kerä telefon açtım, ürederim bişey diişilmedi mi. Bir kerä Födör Gavriloviç cevap etti, ama onun cevabımı annayamadım. Genä telefon açtım da Ekaterina Harlampieva söledi, ani Födör Gavriloviçtä insult.

O ölä da doorulamadı bu hastalıktan. Födör FRANGU'nun ölüsünä 19.03.2011 yılında bän bölä bir peet yazdım:

Fedi FRANGU'nun ÖLÜSÜNÄ
Gençkana çiçekleri testäylän alardık...
Testedä çiçeklär tek olsun
hep bakardık...

Sergennerdä, mum erinä,
kiyat biz tutardık...

**Saalklan ömür kenarsızmış sanardık...
Şindi sa hepsi oldu tersinä:
Mumnan fesslän baalı testedä...
Çiçeklär da taa sık hep çift alınêr –
Sarılêr çatılar – aramız siireler...
Siireler aramız, siireler...**

Todur ZANET

TÜRKİYE-MOLDOVA İLİŞKİLERİNDE POZİTİF ADIMLAR HEM GAGAUZLAR

Moldova Premyer-ministrusunun FİLATın Türkiye Vizitinin Önemli

Türkiyelân Moldova arasında diplomatya ilişkilerin 20-ci yıldönümündä Moldova Premyer-ministrusunun Vladimir FİLATın Türkiye'ye yaptığı vizitini önemli olmasını tanıyalım lââzım. Bu vizitin önemli gelecek yıllarda taa da çok duyulacak. Çünkü birincisi, iki devlet ta ortak bir geçmiş saabidir. İkincisi, iki devlet ta Karadeniz içersindä ortak geografiyayı paylaşır. Üçüncüsü, Moldova üzyıllık aradan sora ekonomika hem soşial meydanda enidän İstanbulun çekim etkisinä gir-

Ön hem Kimnik arayışını sürdürän Moldova

Sovetlär Birlii içersindä bulunan onbeş Sovet respublikasından biri olan Moldova, baamsızlığını 27 avgusta 1991 yılında kazandı. 29 iyül 1994 yılında kabledilän Moldova Konstitütyasında önetim biçimi "demokratya respublikası" olarak açıklanmış hem devletin "dayma tarafsızlık" statusu olduu belirtilmiştir.

Moldova, 20 yıl öncä hiç beklemedi bir zamanda baamsızlığını kazanmış olmasından kaarä ön hem kimnik arayışlarını sona getirmemiş bir devlettir. Bir yandan, Romaniyalan bütünneşmä savaşlarını sürdürmektedir. Öbür yandan, Evrupa Birliinnän flirtta hep bulunür. Bunun yanında Ru-

Türkiye-Moldova arasında vizalar kalktı

FİLATın Türkiye viziti sırasında ikili ilişkiler hem gelecek dönemde atılacak adımlar elä alınmış hem 7 anlaşma imzalanmıştır. 2012 yılı sonuna kadar serbest alış-veriş anlaşmasının da imzalanması beklenilmektedir. Çiftçilik üzerine anlaşmanın da 2013 yılın sonunda imzalanması beklenilmektedir.

Türkiye-Moldova ekonomik ilişkileri

Moldovada (2011) 230 türk firması bulunmaktadır. Bunların 64 tanesi Gagauz Yerindä. Moldovadaki türk kapitalı 300 milyon dolardır. Türk işadamları burada 5 bin 500 kişiye iş vermektedir.

Türkiyeyen Moldova arasındaki alış-veriş aarlıklı çiftçilik hem tekstil sektörü. İndüstriya hem izmet sektörü gelecekte olan alanlardır. Moldovada toprak paaları ucuz hem

Moldovada Karadenizli türk halkı: Gagauzlar

Sovetlär Birliinin daalması sonrası Moldova ön hem kimnik arayışlarını sona erleştirememiş bir devlettir. Moldovanın bir parçası olan Gagauzlar da Moldovanın ön ve kimnik arayışı sorunlarından etkilenmektedir. Ayrıca, Moldovanın önennemeyän fikaaralık, işsizlik, gelecän belirsizlii, politikanın hem bürokratinin koruptiyası, kurulmuş baaşılık mekanizması, Rominiyalılaşan Moldovada artan çounnuk baskısı sorunlarından etkilenän Gagauzlar kimniklerini korumakta zorlanmaktadır. Bu üzerä Karadenizin hem Karadeniz muzikasının bütün cannını içi alan bir türk halkı olan Gagauzlar Moldovada hem sayı hem da kultura olarak erimää etmektedir. Gagauz Yerindä kalannar da ar-

miştir. Dördüncüsü, Moldova, Türkiye sınırları dışında yaşayan türk kökenni halklar arasında İstanbul türkçesinä en yakın türkçeyi kullanan halk olan Gagauzların memleketidir. Bu üzerä, iki devlet arasında yakın senselelik ilişkileri bulunmaktadır. Beşincisi hem en önemlisi iki devlet arasında iki komşu devletin olmanın ötäasında ortak jüridika yapısının düzülmesi başlanmıştır. FİLATın viziti sırasında imzalanan anlaşmalar bu yapıyı taa da kaavileştirecek.

siya Federatıyası hem BDT (Birleşik Devletlär Topluluğu) geografiyasınan güçlü baalarını sürdürmektedir.

4,5 milyon insanı hem 33 bin 843 km² topra saabi olan Moldova, Evrupanın en fikaara devletidir. Evrupanın en zengin devletin Lihtenşteynnan en fikaara devleti Moldova arasında satın alma kolaylıından 45 katına ara bulunmaktadır. Evrupada satın alma gücünä görä yapılan araştırmada sa Türkiye, Evrupanın birçok büyük ekonomikas kaavi olan devletleri geeridä brakarak, altıncı sırada er almaktadır. Listenin sonunda sa Kosova hem Moldova bulunmaktadır.

dir. Şindiyadan imzalanmış bulunan anlaşmalarla birlikte stratejik ortaklık anlaşması için ortak bir yapı ortaya çıkmıştır. İmzalanan anlaşmalar içindä en önemlisi karşılıklı vizaların kaldırılması anlaşmanın imzalanmasıdır. Söz gelişi anlaşmanın 1 yanvar 2013-tä örürlä girmesi beklenilmektedir.

çiftçilä elverişli olması, devletin EB (Evropa Birlii) hem BDT pazarlarından faydalanabilmesi türk yatırımcılarına çekici alandır. Ayrıca Moldova, Türkiyedeki serbest alış-veriş bölgelerinä benzär indüstriya parkları açmayı keezä almıştır. Buralarda yapılan malları vergi hem tamojnä avantajınnan hem BDT hem de EB devletlerinä satılabilmek istemektedir.

tık yaşamak istememektedir. İşsizlik hem geleceeni belirsizlii sebepinnän küülerdä genç kalmamıştır. Sadece ihtiarlar kalmıştır. Gagauz kultureasını hem istoriyasını bilän kuşak yaşlanmıştır. Ayrıca, individualizmayı yok edän globalizmadan Gagauzlar da etkilenmektedir. Bu üzerä, Moldova dışında bilä Gagauzların dayanışması kalmamıştır.

Sovetlär Birliinin daalması sonrası artan globalizma Moldovayı bölgenin işçi eksport edän devleti durumuna getirmiştir. Bu durumdan Gagauzlar Moldovadan taa çok etkilenmektedir. Gagauzlar Evropa Birliinä (EB), Bulgaristana, Rusiya Federatıyasına, Ukrainaya hem Türkiye'ye çalışma hem erleşmä neetinnän göç etmek zorunda kalmaktadırlar.

Romniyanın Gagauz Politikası

Moldovada Gagauzlar geneldä Gagauz türkçesi hem rusça bilmektedir. Moldovanca bilän aazdır. Moldovada baamsızlık ilk yıllarında ofițial dilä "moldovanca" denilirdi. Son birkaç yıldır ofițial dilin adı "romınca" olmuştur. "Moldova halkı, romın dili" sölenir. Örnä, Gagauz Yerinin başkasabası Komrata da okul dili hep rusça. Ancak, birkaç yıl sora okul dili romınca yapılabilir. Bu politika, Romın kökenni olmayannarın Moldovaya baalılığını aazaltmaya başlamıştır.

Bulgaristanın Gagauz Politikası

Bulgaristan, gagauzları bulgar milletinin bir parçası olarak kabul etmektedir. Bu sbeplän, Moldovada bulunan gagauzlara hem bulgarlara önelik sistemli bir politikası bulunmaktadır. Bulgaristanın Kişinev Büükelçilii ayda bir kerä Gagauz Yerinin başkasabasına Komrata bir diplomatını yollêêr. Bulgaristan, gagauzlara bulgar kökenni olduklarını kabul etmeleri kesin kertiklän bin Euro

Rusya Federatıyasının Gagauz Politikası

Moldovanın EBlan bütünneşmä savaşmasından raatsız olan Moskvanın da Transdnestr rusları hem gagauz politikası bulunmaktadır. Moldovanın baamsızlığının ilk yıllarında çok kolayca Rusiya Federatıyasının vatandaşlığını alabilän gagauzlar günümüzde Rusiya vatandaşlığını taa zor almaya başlamıştır.

Rusiya Federatıyası, Moldovaya vatandaşlarına 90 gün viza vermektedir. Günümüzde 5 yıl Rusiya Federatıyasında işleyen gagauzlar Rusiya vatandaşlığı alabilmektedir. Rusi-

Türkiyenin Gagauz Politikası

Türkiyenin gagauzlara önelik politikası Gagauz Yerinin kalkınmasına yardım vermäk hem kimniklerini korumalarına yardımcı olmak olarak özetlenebilir. Ancak, bu da eterincä etkili yapılmamaktadır.

2011 yılı içersindä çounnuu gagauz olmak üzere yaklaşık 85 bin Moldova vatandaşı Türkiye'ye gelmiştir. Türkiye, gagauzlar da içindä olmak üzerä, Moldovaya vatandaşlarına 30 Dolar karşılığında 1 aylık (30 gün) viza vermektedir (Rusiya 90 gün vermektedir). Moldova vatandaşları 30 gündän zeedä kalıp çıkış yaparlarsa aeroportta gün başına ceza ödemektä hem belli bir zaman Türkiye'ye giriş yapmama cezası verilmektedir. Ayrıca, uzun vakit Türkiyedä çalışan gagauzlar türk vatandaşı olmak için başvurdukları zaman Moldova kimniini brakmaya zorlanmaktadır. Türkiyede evlenincä bilä evleri dayma polişıya tarafından kontrol edilmektedir. Gagauzlu karılar prostituşiyaylan kabaatlılanêrlar. İstanbulda bulunan Gagauz Dostluk-Kültüra hem Dayanışma Dernä sorunların çözümündä etkili olamamaktadır.

Moldova Premyer-ministrusu Vladimir FİLATın yaptığı Türkiye viziti sırasında imzalanan iki devlet arasında vizaların karşılıklı olarak kaldırılmasına ilişkin anlaşma 1 yanvar 2013

Moldovayı zorla koparılmış parçası olarak görän Rominiya sa Moldovalılara hem Gagauzlara parasız Rominiya pasportu daatıyordu. Son yıllarda Rominiya pasportu için düşük bir para alma başlanmıştır. Ayrıca Romın dilini bilmää kesin kertik getirilmiştir. Artık Gagauzlar Rominiya pasportunu ayırma etmemektedir. Büük çounnuu (80%) Bulgaristan hem pek aazı Rusiya Federatıyası pasportu almayı etmemektedir.

karşılında Bulgaristan vatandaşlığı hem pasportu vermektedir. Bulgaristanın sistemli hem daymalı gagauz politikası sonucunda Moldova vatandaşı gagauzların 80% Bulgaristan vatandaşlığı olmuştur. Bulgaristan, Moldovada sadece gagauz hem bulgar kökennilerä vatandaşlık vermektedir. Bulgaristan pasportunu alan gagauzlar da kolayca EBya çalışmaa gitmektedir.

yada ev satın alan gagauzlar avtomatik olarak oturma izini almaktadır. Ayrıca, Rus senseleleri olan yada rus vatandaşınnan evlenän gagauzlar 3 yıl içindä Rusiya vatandaşlığını alabilmektedir.

Rusya Federatıyası, insan sayısı sorunu içindeki rus küülerinä yada kasabalara erleşmeyi kabul edän gagauzlara hemen oturma izini hem Moldova-Rusya bileti verilmektedir. Ayrıca, ev eşyaları da Moldovadan parasız taşınmaktadır. Ancak, Rusiya vatandaşlığı alan gagauzlar Rusiyada büyük kasabalara göç etmeyi ayırêrlar.

yılında uygulanmaya başlayacaktır. Ancak, bu olumlu olmasına bakarak eterli bir adım diildir. İki devlet arasında hep okadar viza alma zorluğu yoktur. Sorun, devlettä kalma zamanın 30 günün sınırlı olmasıdır. Bu durum diişmedii zamanda vizaların kalkmasının önemi yoktur.

Sonuç olarak, Gagauz Türkleri gibi küçük ama onurlu halkların da kimniklerini korumaya lââzım vardır. Küçük halkları eriderek yada yok sayarak ne mutlu bir Karadeniz, ne Evrupa, ne da dünnä yaratabiliriz.

Hasan KANBOLAT,

ORSAM (Ortodou Stratejik

Araştırmalar Merkezi) Başkanı.

Not. Yazı gagauzçaya yaklaştırıldı hem ufak kısatmalarla tiparlanêr.

PATRETTÄ: Türkiye Prezidenti Abdullah GÜL hem Moldova premyer-ministrusu Vlad FİLAT.

“Mihail ÇAKIR” TEATRUSU 15 YILINI TAMAMNADI

Kırım ayın 3-dä Çadırda “Mihail ÇAKIR” adına Gagauz Milli Teatrusu kendi kurulmasından 15-ci yıldönümünü kutladı. Teatru zamanında kurulduydı nicä Kaul kasabasının “B.P.Hajdeu” teatrusunun filiali. Sora o kendi başına oldu.

Yıldönümündä teatru 15 yıllık repertuar spektaklilerin çoyundan parçalar gösterdi. Kendi yaratmak yolunda teatru Gagauziya hem Moldova siiredicilerinden kaarä spektaklilerini gösterdi çeşitli festivallerde Türkiyede hem Rusiyada. Teatrunun hem aktörlerin (A. RADULOV, L. ORMANCI, İ. HACI, M. KONSTANTİNOV, N. LAZAREVA, E. DANACI, M. GAGAUZ, İ. POPOV, D. STEFOGLU, N. İVANÇUK, E. JELEZOGLU hem taa başka-

sı) zaametleri diplomalarla, gramotalarla hem kuboklarla tanındı.

Onbeş yılın içindä teatru 18 spektakli koydu. Çoyu onnarın rus dilindäydi. Ama repertuarında vardı çok gagauzça da spektakli: “Aaçlık kurbannarı” hem “Büülü maaza” (dramaturg Todur ZANET), “Oglan hem Länka” (dramaturg Dionis TANASOGLU), “Boyacı” (dramaturg Tuncer CÜCENOĞLU, Türkiye), “İki potmarcık” (dramaturg İon POPESKU, Moldova) hem başka-

“Mihail ÇAKIR” adına Gagauz Milli teatrusu kendi yıldönümünä çardı musafirleri Gagauziyadan, Kişinevdan, Kauldan, Taraklıdan. Teatruyu kutlamaa geldilär Moldova Kultura ministrusunun yardımcısı İon ÇEBANU, Kaul kasabasının “B.P.Hajdeu” teatrusunun eski direktörü Viktor İGNAT, rejiser Valeriy MOGUTENKO hem başkaları.

Teatrunun kolektivina yıldönümü kutlamasında çık gözäl hem tatlı kutlama lafları sölendi. Biz da o kutlamalara katılêrız: uzun ömür “Mihail ÇAKIR” adına Gagauz Milli teatrusuna, sabur hem saalık orada çalışannara!

Not. “Mihail ÇAKIR” adına teatrunun taa kurulma günündän beeri üstündä hep kara bulutlar kaydı: ba para yok, ba aktör etişmeer, ba transport yok, ba teatruyu yok etmää karar alınêr. Ama Allaa teatruyu korudu. Allaa versin ileri da korusun, zerü... nicä bildirdi teatrunun öndercisi Mihail KONSTANTİNOV eni 2013-cü yıldan beeri teatrunun gelecää belli diil, zerü... “teatrunun para kökleri kesiler dä teatru genä yol üstündä kalêr”.

SÖZ STANDARTLAR İÇİN GİTTİ

Kırım ayın (dekabri) 13-dä Gagauziyaya bir vizit yaptılar Türkiye Standartlar İnstitutun (TSE) başkanı Halusi ŞENTÜRK hem TSE dış ilişkiler departamentin başı Cevdet ÖZMEN. Vizit zamanında Canabisilerin yanında bulundu Moldovada Türkiyenin konsulu Özlem HERSAN.

TSE delegatıyası Komratta Gagauziya İspolkomun hem Halk Topluşun öndercilerinnän buluştu.

GHT da buluşmada pay aldılar GHT başı Dimitriy KONSANTİNOV, onun yardımcıları Demyan KARASENİ hem Aleksandr TARNAVSKIY, deputat Sergey ÇİMPOEŞ hem Çadır regional standart hem metrologiya Merkezin direktörü Sergey MİHALÇUK.

Gagauziya İspolkomunda buluşmada pay aldılar Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL, onun yardımcısı Nikolay STOYANOV, Gagauziyanın ekonomika, alış-veriş hem dış ilişkiler Upravleniyanın başı Vitaliy KÜRÇÜ.

Buluşmalarda TSE başkanı Halusi ŞENTÜRK urguladı, ani delegatıyanın Gagauziyaya vizitin uuru – Çadır regional standart hem metrologiya Merkezin temelindä Türkiye Standartlar İnstitutun (TSE) temsilciliini kurmaa. Bundan kaarä Gagauziyanın standart hem metrologiya uurunda ustaları kursa göreceklär hem literatuera kabledeceklär.

GHT başı Dimitriy KONSANTİNOV buluşmada şükür etti paalı musafirlerä o yardımna için, ani TSE Gagauziyaya yapêr hem angılarına görä hem Çadır regional standart hem metrologiya Merkezi, gözlemci aza olarak, kabledildi TSE kanadı altında olan halklararası standartlar uurunda kuruluşa.

ŞAN ALEYASINDA TAA BİR BYUST

Kırım ayın 10-da, dünneyn insan hakları günündä, Gagauziyanın başkasabasında Komrat “Şan Aleyası”nda Kazahstan prezidentin Nursultan NAZARBAEVİN byustu açıldı.

Byustun açılışında pay aldılar Kazahstan dışişleri ministrunun yardımcısı Amangeldi JEMABAEV, Ukraynada hem Moldovada Kazahstan büyükelçisi Zautbek TURİSBEKOV, Moldovada Kazahstanın şanı konsulu Roman STANKOV, Gagauziya İpolkomunun birkaç azası hem Komrat primarin yardımcısı Födör GAYDARCI.

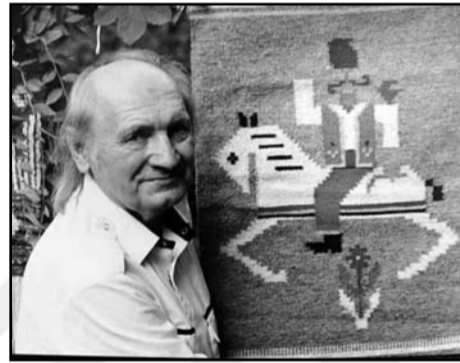
Kim karar almış Nursultan NAZARBAEVİN byustunu Gagauziyanın “Şan Aleyası”nda kurmaa hem kimin parasınnan bu byust kuruldu büünkü gündenä ölä da belli olmadı.

Byustun açılış konuşmasında Gagauziya başkanı, kendi sözlerindä dolaşıp, bu konuda ölä açıklama yaptı: «...и мы приняли решение. Наш народ это решение принял. Это наше решение установить бюст президента Казахстана Нурсултана Назарбаева на «Аллее Славы».

Not. Açan “Şan Aleyası”nın kurulması için karar alındıydı orada kesin yazılıydı, ani “bu Aleyada byust koyulacak sadä Gagauziyanın insanlarına hem dünnäda şanı olan gagauzlara”.

MUZEYDÄ A.KOPÇAYI ANMAK SERGİSİ

Kırım ayın 7-dän beeri Komrat muzeyindä açıldı Gagauziyanın anılmış resimcisinin raametli Andrey Födoroviç KOPÇANIN (08.12.1935 - 02.12.2011) yaratmak sergisi.

Sergi resimcinin 77-ci yıldönümünä hem raametli olmasının bir yılına başlandı.

Serginin açılışında pek çok islää laf Andrey Födoroviç KOPÇA için hem onun yaratmaları için söledilär Canabisinin eşi Raisa Valentinovna, Komrat muzeyin direktörü Vladislav MARİNOV, gagauz resimcileri, kultura insanları hem resimcinin dostları.

Not. Andrey Födoroviç KOPÇA, resimci (kilimcilik hem gobelen ustası), SSRB resimcilär Birliin azası (1980), Gagauziya resimcilär Birliin azası (1993). “Gagauziyanın kıymetli kultura zaametçisi” (1996). Komrat Gerbinin soavtoru (2005).

“Minislavna Open 2012” GAGAUZIYA GÖZELLERİ

Ceviz ayın (sentäbri) son günnerindä Ukraynanın Hortița adasında oldu uşaklar için “Minislavna Open 2012” adlı gözellär hem talantlar konkursu. Konkurstada çeşitli devletlerdän (Ukrayna, Rusiya, Belarusiya, Moldova h.b.) 15 uşak pay aldı.

“Minislavna Open 2012” konkursun 3 gran-prisini Gagauziyadan kızçazlar kazandılar:

«Королева бала» konkursunda gran-pri 8 yaşındaki Êlvina NİKOLAEVA (Komrat);

«Нация» konkursunda gran-pri 9 yaşındaki Kristina KİHAYAL (Çadır);

«Талант» konkursunda gran-pri Diana DİMÇA (Komrat).

Bu uşaklar için taa derindän sölemää lââzım. Êlvina NİKOLAEVA hem Kristina KİHAYAL Gagauziyanın uşaklar için “Gagauziyanın 2012 yıldızları hem modelleri” adlı gözellär hem talant-

lar konkursunda birinci erleri aldılar. Diana DİMÇA da “Gagauziya 2011 Mini-miss” hem “Moldova 2012 fotomodeli” oldu. Diana DİMÇA “Dünnä 2012 mini-miss” konkursunda “Mini-fotomodel” gran-prisini kazandı.

Bu uşaklar gelän yılda “Dünnä 2013 mini-miss” konkursunda (Rusyanın Sankt-Peterburg kasabasında geçecek) pay almaa teklif kabletilär.

Not. Gagauziyanın gözelleri “Minislavna Open 2012” konkursuna hazırladı hem götürdü Antonio FERRAN (Anton VASİLÇUK), Moldovadaki bir TOP agenstvonun saabisi.

PATRETTÄ: Antonio FERRAN (Anton VASİLÇUK) hem Gagauziya gözelleri Êlvina NİKOLAEVA, Diana DİMÇA, Kristina KİHAYAL.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta

Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basılêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 7653.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:

RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

SUDUN KARARI: ZAKONNARI EZERLÄR!

Gagauz dilin ilerlemesinde kösteklär için Gagauziya öndercilerindän hem Komrat Devlet Universitetten Leonid DOBROV esabı sordu.

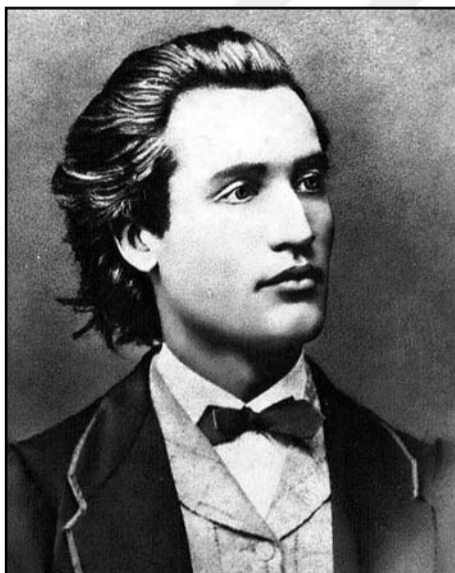

Bıldır Leonid DOBROV verdi suda Gagauziya İspolkomunu, Halk Topluşunu hem Komrat Devlet Universitetini, zerä kabaatlı bulër onnarı gagauz dilin işlemesine köstek koymakta. O istedi bu kurulaşlar yaptıkları için cuvap etsinnär.

Leonid DOBROV kendi danışmasında açıkladı, ani cuvapçılar, Konstitütiyayı çineyip, “dil sebeplerindä onun tivil haklarını ezerlär”. Bundan kaarä o teklif etti sud versin izin cuvapçılara kabletsinnär deyni bir karar, ani Gagauziyanın şokolarında fizkultura, iş, resimcilik hem muzıka urokları gagauz dilindä yapılsınar.

Sud inceledi bu danışmayı da onun bir payınan kayıl oldu, kabledip karar, angısına görä tanınêr, ani “Gagauziya İspolkomunun hem Halk Topluşunun gagauz dilin işlemesine köstekleri zakonnari ezerlär.”

POEZİYANIN SABAA YILDIZI

1850-ci yılın Bük ayın (yanvar) 15-dä duudu dünneyn bük poeti, romın literatura klasii Mihai EMİNESKU (15.01.1850 – 15.06.1889).

Mihai EMİNESKUnun en anılmış yaratması – poema **Luceafărul** (Sabaa Yıldızı). Bu poemada görüner poetin geniy olması hem tanınmayan genielerin ecel teması kaldırlêr.

Gagauz dilindä Luceafărul (Sabaa Yıldızı) poemasını okuyun 2-3 sayfa.

AYOZLU KOLADA YORTUSUNNAN, PAALI OKUYGULARIMIZ!

Bük ayın (yanvar) 7-dä bakıldı gagauzların en bük din yortusu – Kolada (İsus Hristozun duuma günü). Allahı inanan insannar, kendi cannarını hem güüdelerini paklamaa deyni, Kolada yortusuna karşı kırk gün oruç tuttular.

Kutlêrız Canabinizleri bu bük yortuylan. Hepsimizä saalık, kısmet hem uzun ömür olsun. Önümüzdeki günlerimiz kutlu hem mutlu geçsin. Bütün aarlıklar, kahırlar hem belalar aarda kalsınar. Sevinelim geleceemizä, o da bizi sevindirsin.

Saalık Allaa versin!!!

GAGAUZİYANIN 18-ci YILDÖNÜMÜ BAKILDI

Kırım ayın (dekabri) 23-dä Komratın kultura Evindä “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonun 18-ci yıldönümünän ilgili bir toplantı oldu.

Toplantıda pay aldılar Gagauziyanın öndercileri, Halk Topluşun hem Moldova Parlamentin deputatları, küülerin hem kasabaların primarları, Kişinevdan devlet adamnarı hem diplomat misiyaların temsilcileri, Gagauziyanın veterannarı.

Toplantıda söz tuttular hem nasaat ettilär Gagauziyanın başkanı Mihail FORMUZAL, GHT başı yardımcısı Demyan KARASENİ, Gagauz Respublikasının ilk hem tek prezidenti

Stepan TOPAL, Gagauz Respublikasının Üsek Sovetinin predsedateli Mihail KENDİGELÄN, Moldova Parlamentin deputatları Petr VLAH hem Aleksandr STOYANOGLO, Türkiye Bükkelçiliin birinci sekretari Orhan IŞIK, Evropa Birliin misiyasının temsilcisi Wicer STATTER.

Toplantıdan sora, zalda bulunannara deyni, gözäl bir konfert gösterildi. Konferttä pay aldılar bütün Gagauziyadan artistlär hem kolektivlar.

“ORDINULUI REPUBLICII” ORDENARI BAAŞLANÊR

Moldovanın prezidenti Nikolae TİMOFTİ Kırım ayın (dekabri) 28-dä imzaladı Emiri, angısına görä Moldovanın ilk Parlamentinin 227 deputatna “Ordinului Republicii” ordeni baaşlanêr.

Ordennar baaşlanêr o üzerä, ani bu deputatlar 1991-ci yılın Harman ayın (avgust) 27-dä Moldova Respublikasının “Baamsızlık Deklaratıyasını” imzadılar.

Bu deputatların arasında var gagauzlar da: ANGELİ Fiodor, FRANGU Gavril (ölümündän sora), MARINOV Fiodor (Todur MARİNOGLU), TAUŞANJİ Konstantin.

Dimitriy ÇOBANOV “MERİTUL CİVIC” MEDALİ KABLETTİ

Moldovanın prezidenti Nikolae TİMOFTİ tarafından imzalanan Emirä görä Gagauziyanın Kongaz küüyün “Eniycä” kooperativin direktoruna Dimitriy ÇOBANOVa “devletin önündä çalışmaları hem becerikli ustalılı için” Kırım ayın (dekabri) 28-dä “Meritul Civic” medalisi verildi.

“GLORIA MUNCII” ORDENI KONSTANTIN SİBOVA VERİLDİ

Eni Yıla karşı Moldovanın prezidentu Nikolae TİMOFTİNin Emirinä görä Moldovanın anılmış biznesmennarına ordennar hem medalilär verildi.

Onnarın arasında Gagauziyanın AO “Tomai-Vinex” prezidentuna Konstantin SİBOVA “devletin önündä çalışmaları hem becerikli ustalılı için” Moldovanın “Gloria Muncii” ordeni verildi.

DÜNNÄÄ GAGAUZLARIN SAYTI AÇILDI

Kırım ayın (dekabri) 27-dän beeri Bütündünää gagauzların III-cü Kongresi kendi internet saytı açtı – www.gagauzdunnesi.md. Sayt 3 dildä yapılı: angliycä, gagauzça hem da rusça.

Saytta var nicä bulmaa haber Bütündünää gagauzların III-cü Kongresi için. Okumaa dünneydän gelän gagauzların haberlerini. Bundan kaarä saytın sayfalarında açıklanacak haberlär gagauzların kultura, istoriya hem bilim yaşaması için.

Saytın administratıyası teklif eder kendi haberlerinizi, foto hem videolarınızı saytın adına yollayasınız.

Mihai EMINESKU: SABAA YILDIZI (LUÇAFAR)

Evel olmuş masallarda,
Nicä düşer olmaa, yalnız,
Büük padişah soylarında,
Dilber gibi gözäl bir kız.

Kıvrak, kırnak hem da naazlı –
O biricikti ayledä,
Ayozlardan – ayoz Kızı,
Hem tek bir ay gök üzündä.

Gök kubeyin gölgesindä
Kız pençereyä yollanêr,
O pençerä köşesindä
Luçafar göklerde beklee.

Görer kızcaz uzaklarda,
Peydalanıp, o pak şilêr,
Deniz üstü yalazlarda
Kara gemi o gezdire.

Geçti günnärlän gecelär,
Kız üreenä duygu üüştü;
Luçafar da, o zamannar,
Kıza büük sevdaya düştü.

O pençerenin yanında
Büük darsıklık kıızı zeetleer,
Uyukladıynan, düşündä
Salt yıldızı görer, isteer.

Açan saray karannında,
Kız enidän peydalanêr,
O her avşam dan erindä
Ona deyni canı yanêr.

*

Kayıp kıızın arkasından,
Geçer onun odasına,
Örüp donmuş kıvılcımdan
Bir yalazlı yumak orda.

Açan kaba döşeklerä
Kızcaaz havezlän uzanêr,
Yavaş diyip ellerinä,
Kırpiklerini o kapadêr.

Bir aydınnık aynasından,
Kıza o şafklan dokunêr:
Güüdesindän suratına,
Göz kapaana, o süzüler.

Kız uykuda gülümsedi,
O titredä ak aynada;
Da canna konmaa deyni
Daldı kıızın o düşünä.

Kız ofladı düş arası,
Uykusunda dedi ona:
- “O, gecemin Padişahı,
Ne gelmeersin? Ha, gel bana!”

Käämil yıldız, sän in aşaa,
Şafkın bir okundan kayıp,
Gir evimä, fikirimä,
Ömürümü aydınnadı!”

Sesleer kıızı o göklerde
Hem kıızışêr taa da beter,
Da denizin dibinniinä,
Kendisini o baseder!

Alka yapıp, daldı erdän,
Deniz suyu dönmaa başlêr.
Da bilinmâz derinniktän
Levent bir genç peydalanêr.

Te pençerenin setindän
Adımnadı o içeri,
Elindeki sopasından
Eser sazın püskülleri.

Kıvrak boylu, altın saçlı,
Durêr o vœvod gibi;
Çıplak omuzunda baalı
Mos-moor-maavi ölü bezi.

Solmuş surat, batmış üzü,
O bal mumu gibi biyaz,
Diri gözlärlän bir ölü,
Dolaylara serper yalaz.

- “Pek zor benim dünnäyımdan
Gelmää senin bu sesinä.
Maavi göklär – benim bobam,
Anamsaydı – su denizdä.

Seni görmää taa yakından
Bu odana göktän geldim;
Duudum deniz sularından
Şafk okundan erä indim.

Çaardın beni sän, mari kıızı:
O, gel! atıl dünnäyımdan;
Geldim – luçafar bän, yıldız,
Sän – gelinimsin, eceldän.

Orda mercan odasında
Binnärlän yıl yaşayacan,
Da okean dünnäasına
Emirleri sän verecän.”

- “Sansın bir ayoz düşümdä,
Sän pek gözälsin, ayolum!
Hiç bir kerä yaşamamda,
Düşmâz orêy benim yolum.

Şilêrsın sän göktä yalnız
Hem yabancı o lafların,
Diriyim bän, sän sa – cansız,
Suuldêr beni bu bakışın.”

*

Geçer bir gün, iki hem üç,
Genä erä gecä konêr,
Luçafar da, haliz bir güç,
Ona deyni göktä yanêr.

Lääzımdı kıızı, yukusunda,
Onu hep aklında tutsun,
Dalgaların padişahı
Sevdaylan canına dolsun:

- “Käämil yıldız, sän in aşaa,
Şafkın bir okundan kayıp,
Gir evimä, fikirimä,
Ömürümü aydınnadı!”

Darsık olup kıızı sesinä,
Sünüp, vardı o sonsuzlaa,
Da o erdä birdän-birä
Gök başladı hızlı dönmaa.

O dönmenin çevresindän
Yalazlan yalnız firlêr,
Da haosun içersindän
Gözäl bir sima kalkınêr;

Onun kara saçlarından
Feneç, ateş gibi, yanêr,
Güneş şafkın yalnızından
O dünneyä dooru üzer.

Kara ölüm bezi açık,
Ordan mermer kollar şilêr,
Solmuş üzü derin batık,
O pek güçlü birêy geler.

Ama gözäl hem büük gözlär,
Karannıklarlan dop-dolu.
Şilêr orda mozgoroylar,
Sansın iki salgın kolu.

- “Pek zor benim dünnäyımdan
Gelmää senin bu sesinä.
Sıcak güneş benim bobam,
Anamsaydı – kara gecä.

Çaardın beni sän, mari kıızı:
O, gel! atıl dünnäyımdan;
Geldim – luçafar bän, yıldız,
Sän – gelinimsin, eceldän.

Geldim kula saçlarına
Yıldızlardan feneç takmaa,
Seni alıp göklerimä,
Yıldızlardan gözäl yapmaa.”

- “Sansın bir demon, düşümdä,
Sän pek gözälsin, ayolum!
Hiç bir kerä yaşamamda,
Düşmâz orêy benim yolum.

Dayanılmaz o sevdandan
Ürek damarlarım aarêr.
O büük hem aar gözlerindän
Bakış beni heptän yakêr.”

- “Nicä göktän ayrılıyım,
Açan annamêrsin beni?
Bän ölümsüzüm! Annadıym
Sana bunu: sän ölmeli.”

- “Başlangıçta hiç diil ilin,
Seçmä bir laf aaramêrim –
Makar açık o sözlerin,
Seni sanki annamêrim;

İstärsaydın, kanaatlan bän
Ohım sana pek sevdalı,
İn bu toprağa da ozaman
Benim gibi ol, ölmeli.”

- “İsteersin sän bir öpüşä
Ölümsüzlüü bendän almaa,
Görünmemiş bir sevdaya
Sana düştüm, biläsin taa;

İsläa, duuyup bir günahın,
Başka zakon kabledecäm
Hem da, kopup sonsuzluktan,
Sana geeri bän dönecäm.”

Da te gider... Da te gitti.
Bir kızcaaza sevda için,
Yukarlardan heptän koptu,
Ölüp, sündü çok gün için.

*

Bu zamanda bir Katalin,
Şalvir çocuk hem da şiret,
Konuslarda şarap için
O sormalıydı, bet meret,

O padişahka eteendän
Soysuz bir piç hem yaramaz,
Kıza o göz koydu birdän,
Sulu gözülü bir utanmaz,

Bujor gibi al yanaklı,
Te Katalinaya bakêr,
Ava hazır o olmalı,
Kıza yavaş o yaklaşêr.

“Ne pek gözäl kıızı etmiş,
Olmuş meeva gibi, metin.
E, Katalin, vakit gelmiş
Denä, senin bu kısmetin...”

Bir köşeyä çekip, girgin
Diidi kıızın ellerinä.
- “Sän ne isteersin, Katalin?
Ya git ta bak işlerinä.”

- “İsteerim mi? İsteerim bän
Çıkasın aar düşünmekten,
Gülümseyäsin sän birdän –
Başım dönsün öpüşündän.”

- “Bän bilmeerim neyä umut
Güdersin sän. Ha git burdan.
Beni raada brak hem unut,
O yıldız salt var sevdam.”

- “Sän bilmäärsän, gösterecäm
Baştan-başa ne o sevda,
Salt üfkeni zap edecän,
Hem da uslu dur yanımda.

Kuşu tutan avcı gibi,
Anı piner aç dalına,
Bän uzatıynan elimi
Sän sarılasın boynuma.

O kıpmayan gözlerini
Pek yakından bän görecäm,
Da kavradıynan belini
Kalkınacak erdän ökçän.

Aşaa kayarsaydı üzüm,
Sän kal üzünän yukarı,
Ömür boyu şennik ötsün
Hem bakalım yalpak, tatlı;

Beni annarsaydın heptän,
Sevdaylan ol, orêy atla,
Açan öpmää uzanacam,
Sän da öpmää hep alatla.”

Sesleer kıızı ne çalêr çocuk,
Uzaklanıp, düşünêrök,
İstämädän, isteyêrök
Hem severök, utanarak.

Sora yavaş dedi birdän:
- “Sän boş sözlü hem faydasız,
Bunu bilerim küçüktän,
Biz uyaceydık ikimiz...”

Unudulmuş sessizliktän
Luçafar enidän duudu,
Açıp deniz yalnızına
Sonsuz derin görizontu;

Açan da dalgalar gider,
Ona dooru hep yollanıp,
Kız yaşını saklı siler,
Kırpiklerini kıpırdadıp;

Saklı sevda gibi parlêr,
Aar sancımı kuuma deyni,
Hep yukarı o kalkınêr
Ona etişmiim bän deyni.

Güçlü hem suuk şafk okunu
Dünnäyından burêy atêr...
Bän dayma sevecäm onu –
O dayma hep uzak kalêr...

Onun için bu günnerim
Bom-boş geçêrlêr, diil dolu...
Ama – büülü gecelerim,
Sän annamazsın hiç bunu.”

- “Sän bir uşaksın, bu haliz...
Ha tez evdän biz kaçalım,
Silinecek izlerimiz,
Adımızı unudalım,

Zerä olarsak akıllı
Kismetlän dolacak gözlêr
Kaybecek ev sancısı
Hem da yıldız için düşlêr.”

*

Luçafar te uçtu. Göktä
Büüyêr onun kanatları,
Binnärlän yıl geçti orda,
Sansın kıpım kıpımnarı.

Bir gök dolu yıldız – altta,
Üsttä dä yıldızlar şilêr,
Bir çimçirik, aralarda
Kayıp olmuş gibi, çakêr.

Görer o, sansın ilk gündä,
O haosun içersindän,
Yaratılmış dünnäa gibi
Şafklar duuêr her taraftan.

Dolayında peydalanêr
Aydınnıklar denizleri...

Havezlän o dolu, uçêr,
Kayıp olunca hepsicii;

Onun gittii uzaklardan
Kenarsızlaa bakış uçêr,
Da boşuna boşluklardan
Vakit duumaa hep savaşêr.

Hiç bişey yok, ama da var
Onu yakan bir havezlii,
Dipsiz bir derinnik hem var
Unutmanın kör karannı.

- “Kara hem aar sonsuzluktan,
Yaratıcı, kurtar beni,
Bil, dayma te ozamandan
Şannayacam hep bän Seni;

Göktä Saabi, istä bendän
Neyi istärsän – yok hiç paa,
Zerä ömür kaynaa da sän,
Ölüm verän da sän, Allaa;

Ölümsüzlük feneşimi,
Bakışımın ateşini
Sän al bendän, salt ver geeri
Bir saat sevda kısmetini...

Bän haostan peydalandım,
O haosa da varacam...
Dinnenmektän duudum, Saabim,
Havezlän raat dinnencäm.”

- “Hiperion, dipsizliktän
Seninnän hep duuêr dünnäa,
İstämä büü hem da nişan,
Yok sima, ad yok onnarda.

İsteersin sän, insan olup,
Hep onnara mı benzemää?
Hepsi onnar, birdän ölüp,
Duuaceklar – insan olmaa.

Lüzgär gibi onnar uçêr,
İdeallar – kof uydurma...
Açan bu dalgalar süner –
Peydalanêr başka dalga;

Yaşêr onnar – ne var kısmet,
Hem çeşitli ecelleri.
Bizdä sa yok ne ii, ne bet,
Ölüm yok, yok zaman eri.

Da sonsuzluun güüslerindän
Ölümnlêr salt büün yaşêr,
Güneş sündüünän göklerde
Eni gün genä hep duuêr.

Geler o dünneyä, olêr,
Arkasından ecel bekleer,
Hepsi ölmäk için duuêr
Hem da duumak için öler.

Hiperion, battıynan da
Sän varsın hererdä, anna...
İstä bendän – ilk lafımda
Akıl mı bän veriim sana?

İsteermisin o aazından
Çıktıynan ses, birleşinnär
Daalarla bayırlar erdän
Hem adalar denizlerdän?

Bekim isteersin göstermää
Kuvedini doorulukta?
Padişahlık kur kendinä –
Param-parça bu toprakta.

Veriim sana gemilermi,
Orduylan askeri veriim,
Veriim topraa, denizleri –
Salt yok nicä ölüm veriim.

Hem da kimin için ölmää
İsteersin sän? Ama eter...
Dön da yollan aşaa, topraa,
Da gör nelêr seni bekleer.”

*

Da genä erinä göktä
Hiperion, kayıp, döner
Nicä eski günnerindä
O şafkıni erä döker.

Avşam üstü yavaş oldu
Da te artık gecä basêr;
Ay alatlamadaan duudu –
Su içindä o sallanêr,

O şafkıni serper ordan
Fidannara, yolcazlara.
Bir flambur aacin altında
İki genç oturmuş lafa:

- “O, brak, yarım, o güüsündä
Başım ko biraz dinnensin,

Yalpak bakış yalazında
Bu yaşamak tatlı geçsin;

Bu suuk, büülü şafk altında
Sän uy benim fikirimä
Hem dök sonsuz bir sessizlik
Benim gecä ateşimä.

Hem kal benim sän üstümdä,
Sona varsın bu zeetlerim,
Sän ilk sevdam ömürümdä,
Bitki düşüm da sän benim.”

Hiperion da yukardan
Görärdi ne mutlu onnar;
Çocuk diiyincä yavaştan –
Birdän gençlêr sarmaştılar...

Gümüş-çiçek gözäl kokêr
Hem da düşer, o şen yaamur,
Uzun hem da kula saçlı
İki uşaa göktän bir nur.

Kız, sevdadan kefli, gökä
Atêr bakışını. Görêr
Luçafar orada. Ona
İstediini yavaş açêr:

- “Käämil yıldız, sän in aşaa,
Şafkıni bir okundan kayıp,
Gir bu daaya, fikirimä,
Kısmetimi aydınnadıp!”

Eski gibi o titireer
Bu daalarda, tepelerdä,
Hem boş dalga yalnız güder,
Üsüz kalıp o göklerde;

Basetmeer o kendisini
Üüsekliktän denizlerä:
- “Sana hep o, toprak tenni,
Ya bän, ya başkası? Ölä!

Siz o kıstaf dünnänızda
Kısmet bekleersiniz duruk,
Bän kendimi karannıkta
Duyêrım ölümsüz hem suuk.

1883, Çiçek ay (aprel).

Gagauzçaya literatura
çevirmesi Todur ZANETin,
2012-ci yılın Orak ayı (iyül).

“Luceafărul” (“Sabaa yıldızı”) gagauz dilindä

Luceafărul, angısının ilk tiparlanmasından yakınnarda 130 yıl tamamnanacak (seftä o basıldı “România junä” cümne Almanahında, sora da İaşi “Junimea” jurnalında), ileri dooru hep “şilêr”, şafkıni taa da pek keskineder. Emineskunun poemasına ad verän göktä en yalabık yıldızın okları düşêrlêr Merkuriy planetasının en büyük kraterına da, angısına NASA verdi büyük romın poetın adını, ona görä, ani natura için pek derin intuişyası vardı. Poemanın kontekstünde o söleer: “Binnärlän yıl geçti orda, / Sansın kıpım kıpımnarı”, neyi o, nicä bir yaratma başlangıcını, taa ileri açıkladıydı I-ci Kıyadında “Görer o, sansın ilk gündä, / Şafklar duuêr her taraftan...” söleyêrêk haos için, dinnenmäk için, boşluklardan vakidim duuması için.

Evrenin büyük alkası var Demiurgun yaratması, da, erdä kızlan “Bir saat sevda kısmetini...” yaşamaa deyni Hiperion savaşêr oradan kopmaa, kendisini karşı koyup “küçük alkaya”, “kıstaf alkaya”, angısından yapılı “toprak tennilêr”. Bu iki alka sonuna kadar ayırı kalacak, çünkü onnar yok nicä annaşsınar: zerä onnar, kim göklerin kalêrlar orada üüsekliktä, Dünneyi Yaratanın gözü altında, onnar sa, ani topraktan, kalêrlar aşaa, onnara baaşlanan erdä.

Söz gider iki kertik için: Hiperion gökün ooludur, Katalina sa, angısına o sevdaya düşü, erin kızı. O – ölümsüz, kız sa – ölümlü. Da te bu temel antinomiya eklener delimitaşıya kategoriyasına, angısını yapêr Demiurg: insannarın var “kısmet yıldızları”, “mutlu uurları”, var “vakitleri”, erleri hem onnar ölümü bilerlêr (“Hepsi ölmäk için duuêr / Hem da duumak için öler...”). Hiperion sa taşıyêr “ölümsüzlük feneşini” hem “battıynan da var hererdä”, demeli ki, yıldızların var olması bitkisizdir, Absolüttür (o diil efimer, relativ bişey).

Poema başlêr bir halk masalından, angısını işitmiş nemtâ yolcusu Richard Kunisek geçêrêk Romın Padişahlıklarından, neyi poet kendisi da açıkladı, annarak yaratmanın simvolla maanaları için: “Yazarkana Romın Padişahlıklarında yolculuu için nemtâ yolcusu Richard Kunisek annadêr Luceafărul legendası için. Bu masal. Ama benim verdiim alegoriyalı biçimnerdä var o, ani geniy ölümü tanımêr hem onun adı karannık unudulmak ölümündän kurtulacak, öbür taraftan da burada, er üzündä, o yok nicä kimi sa mutlu yapsın, kendisi da yok nicä mutlu olsun. O ölümsüz, ama kısmetsiz da. Bana geler, ani masaldaki luceafărulün kısmeti pek benzeer er üzündeki geniyin kısmetinä da onuştan verdim ona bu alegoriyalı maanayı” (Ms.2275B). Bu masalın bir peet versiyası da biliner, angısının adı Altın başçadan Kız.

Hepsi aarıştırmacıların tarafından “Luceafărul” (“Sabaa yıldızı”) sayılêr en büyük bir şedevra. Örnek olarak, Slovník Svetovych literaturnih del (Praha, Odeon, 1988) yaratmada İrji Nasinec onu dünnä literatürasının şedevrası olarak inceleer. O çevirildi pek çok dillerä (nemtâyeyceya, frantuzçayaya, angliycaya, portugalçayaya, italyancayaya, kitaycayaya, rusçayaya, ispançayaya, türkçeyä, serbçayaya, ukrayncaya h.b.).

Çevirmelerin sayısı zenginleşer bu versiyaylan da, ani üzä çıkarıldı gagauz yazıcısının Todur ZANETin talantınnan, angısı becerdi bulmaa olumnu kolaylıkları hem annatmanın özünü açıklamaa deyni, hem da poemanın filozofiyalı derinniklerine dalmaa deyni.

Akademik Mihai CÎMPOI

PATRIARH KİRİLL GENÄ MOLDOVAYA GELECEK

2013-cü yılın Ceviz ayın (sentäbri) başında Moskva hem bütün Rusiya Patriarhı KİRİLL Moldovaya gelecek.

Bu haberi açıkladı Tiraspol hem Dubosar episkopu SAVVA. O bildirdi, ani "bu yıl tamannâr 200 yıl nicä Kişinev eparhiyası Rusiya klisesinâ katıldı. Bu yortu Ceviz ayın (sentäbri) 8-9 günnerindâ bakılacak. Yortunun kutlamaları Kişinevda yortulu liturgiyaylan başlayacak, sora da Tiraspol'dâ başarlacak".

Not. 2011-ci yılın Canavar ayın (oktübri) 8-10 günnerindâ Patriarh KİRİLL Moldovada bulundu. Ozaman Gagauziyanın Halk Topluşu Canabisini

Gagauziyaya bir vizit yapmasını teklif etti. Ama Patriarh KİRİLL Gagauziyaya uuramadı. Şindi acaba Patriarh Gagauziyaya uuramaa vakit bulacak mı?

Zinaida BAKAEVAYı ANMAK TABLASI KOYULDU

Kırım ayın (dekabri) 22-dâ Çadır kasabsında andılar Gagauz Respublikasının kurucularından birisini – raametli Zinaida Nikolaevna BAKAEVAYı.

Gagauz Respublikasının kurucularının hem ihtârlar sovetin teklifinâ görâ, Çadır primarın Georgiy ORMAN-CİNİN yardımınan, Zinaida BAKAEVAYı anmak için Lenin sokaan 46 nomerli evinâ anmak tablası kuruldu.

Zinaida Nikolaevna Gagauziya Respublikasının kurulması için kendisini bütünnâ baaşlayıpta çalıştı. Canabisi, deputat olarak, halkımızın herbir syezdin-da pay aldı. Gagauz Respublikasının Üsek Sovetinin deputatı ayırıldı. Son gününâdân Zinaida Nikolaevna BAKAEVA gagauz halkı için hem devletimiz için büyük çalışmalarda bulundu.

İrina BOEVA – MISS FREEDOM OF THE WORLD 2012

Gagauziyadan İrina BOEVA Kasım ayın 28-dâ Miss Freedom of the World 2012 (Miss dünnâä 2012 serbestlii) konkursunda birinci oldu. Konkursun finali Kosova Respublikasında geçti.

İkinci hem üçüncü er Angoladan hem Venesuêladan kızlarda.

Miss Freedom of the World 2012 konkursunda pay aldılar 32 devletân konkursantlar.

Not. İrina BOEVA, 22 yaşında, duudu Komrat kasabasında. Başardı Komrat "G.Gaydarçı" adına lişeyi hem muzaka şkolasını. Şindi üürener Kişinevun Ekonomika akademiyasının 3-cü kursunda.

KİŞİNEVDA SEFTÄ – BOŞ ZAL ÖNÜNDÄ

Kırım ayın 22-dâ "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için" Zakonun kabledilmesinin 18-ci yıldönümünâ karşı Kişinevun Organ zalında Gagauziyanın hem Moldovanın muzikantları bir yortulu konçert gösterdiler.

Konçerti açtı Çadır kasabanın örnek duhovoy orkestrası (önderci – Vasiliy İVANÇUK). Sora bir kutlama sözü tuttu Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL. Nedân sora biri-biri ardı ştenada çaldılar Gagauziyanın türkücülere: Valeriya ÇİMPOEŞ (Tomay), İvan TANASOĞLU (Tomay), Dimitriy JELEZOĞLU (Kiriye), Mariya hem Valentin YASIBAŞ (Kongaz), Lüdmila TUKAN (Baurçu), Anatoliy LATİŞEV (Kişinev),

ansamblı "Çayır" (Çadır), Pötr PETKO-VİÇ (Caltay), Ekaterina YAŇOĞLU (Komrat), Mariya KISA (Komrat). Organ zalın ştenasından Lüdmila TUKAN çaldı eni bir türküyü "Bendâ var bir Vatan!" (laflar – Todur ZANET, muzika – İlya FİLEV). Bu türküyü insannar gözleri yaşlan dolu olarak seslediler.

Konçert başardı "Yaşa, Halşkım!" türküsünân, angısını bir sestâ çaldılar konçertâ katılan artistlär.

Konçerttân sora Nikolay TERZİ, "Союз гараузов Молдвы" cümne kuruluşun başı şükür etti hepsinâ kim hazırladı hem katıldı bu konçertâ, şükür etti Gagauziya başkanı, ani saymadı zaametini da pay aldı bu meropriyatıyada.

Konçert gözâldi. Ama zal boştu (555 kişilik zalda 55 kişi vardı). Yazık. Yazık, zerâ bu gösterdi iki işi: 1 – ya Kişinevda yaşayan gagauzlar kendi kulturısından pek uzak; 2 – yada onnarın çoyu hiç bilmâzdilär da, ani bölâ konçert yapilär.

Birincisi aslısa – buna yok ne yapmaa artık! İkincisi aslısa – konçertin yapılması için insannara haber vermâk için cevapçılar kabaatlı.

Nicâ da olsa Gagauziya başkanı hem Gagauziya kultura Upravleniyası kendi borcunu yaptılar. Saa olsunlar. Konçertâ gelmeyennâr pişman olsunlar.

Not. Nicâ bildirdi Gagauziyanın kultura Upravleniyasının geçici başı Vasiliy İVANÇUK, son kıpında konçerttâ pay almaktan vazgeçtilär halk muzıkası ansamblisi "Düz ava" hem kemençecilär ansamblisi "Elegiya".

Saveliy KÖSÄ (SAVUŞKA) RAAMETLİ OLDU

Büük ayın (yanvarın) 3-dâ Moskvada raametli oldu anılmış gagauz hem Rusiyanın aktörü hem rejisörü Saveliy KÖSÄ. Raametli oldu Savuşka, nicâ ona deyardilär yakunnarı hem onu sevân dostları.

Saveliy KÖSÄ duudu Gagauziyanın Beşalma küüyündâ 1971-ci yılda Hederlez ayın (may) 23-dâ.

Başardı Kişinevun incâzanaat İstitütunun aktör hem rejisör fakultetini (1992). Sora başardı GİTİSİ (Российский университет театрального искусства, 1998).

İşledi Mossovet adına teatruda hem "Step Haus" şou-revü uşak şkolasında.

2004-cü yılda Gosteleradioda oldu spiker hem radio rejisörü. JK "Korona"nın "Svetläçok" adına

Uşak klubunda aktör hem söz ustalında pedagog işledi.

Aktör olarak Saveliy KÖSÄnin debütları ana Vatanında oldu: Mol yerin komediyasında "Jorj Danden yada aldadılmış koca" – Lüben; Jan Rasinin pyeasında "Bayazid" – Bayazid (1992). Sora Rusiyada işlärkana da Saveliy KÖSÄ, rejisör olarak, Komratta «Женитьба» hem «Гарнир по французски» spektaklilerini koydu.

Saveliy KÖSÄ pek sevârdi paalı gagauz dilini. "Bucaan dalgasında" radio koverimnerdâ o pek talanlı okuyardı gagauz yazıcıların peetlerini hem annatmaklarını.

Saveliy KÖSÄ Mossovet adına teatruda çok spektaklilerdâ oynadı: «Два веронца» (diplom spektaklisi) – Valentin; «Страсти по

Митрофану» – Milon; «Скандал, скандал» – Kerless; «12-ая ночь» – Valentin; «Венецианский купец» – Kupet.

Başka teatruların spektaklilerindâ: «Потоп» (O. ANOHİNANIN antreprizası) – Higgins; «Дама ждет - кларнет играет» – Pol; «На плоту» – Malıy.

Saveliy KÖSÄ aktör olarak kinolarda hem seriialarda da pay aldı: «Страна глухих» (1998); «Крылья», «Саломея», «Дальнойбойщики» (2001); «Мужская работа 2» (2002); «Игра на выбывание» (2004); «Обреченная стать звездой» (2005); «Преступление будет раскрыто», «Город соблазнов» (2009); «Зоя» (2010); «Дежурный ангел 2» (2012).

Aar hastalık aramızdan kaptı büük hem talanlı insanı Saveliy KÖSÄyi, Savuşkayı. Bu büük kayıp gagauz kulturasında, gagauz teatruculuunda. Sancımız sonsuz. Kahırdayız.

Topracın ilin olsun, Savuşka! Allaa seni saa yanına kabletsin!

"AS" redakçiyası.

"ANA SÖZÜ" Gagauz dilindâ gazeta

Çıkâr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta "Universul" basım evindâ basılär
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 52.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:

RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

“PADİŞAHLAR DAAYI”nda EİAYı URAN AVCILIK

“Seni uran avcılar,
Acıba nereli?
Seni uran avcılar,
Acıba gülür di mi?”

(Gagauz halk türküsündən)

Bıldır, Kırım ayın (dekabri) 23-dä, Moldovanın “Padurea Domneasca” av için kapalı olan daayında (zapovedniindä) yaban domuzuna bir avcılık oldu. O avcılıkta ava katılan insannar Moldovalı işadamını Sorin PAÇUyu urmuşlar. Adam iki gündän sora öler. (Topracu ilin olsun!) Büyük kahır onun yakınlarına, hisımnarına, dostlarına hem senselesina...

Moldovanın insannarının çoyu bu ölü için bekim hiç duymayacedılar da (arada Eni Yıl hem Kolada yortuları vardı), herliim bu fasıl öldürmektä kabaatlı olmaydılar Moldovanın zakona “izmet edän” insannarı.

(Sonu 7-ci sayfada).

“ANA DİLİ” GÜNÜ GENÄ DİİŞTİ

Gagauziyanın ofițial saytı bildirdi, ani Küçük ayın 25-dä İspolkomunun toplantısında Gagauziyada kuruldu bir Komisiya, ani “Ana Dili” yortusunu hazırlayacak da Gagauziyada bu yortu Çiçek ayın (aprel) 23-dä bakılacak.

Komisiyanın neetindä var yortu için gagauz poetların almanahını çıkarmaa. O günü Gagauziyada gagauz dilinnän ilgili “Tombarlak masalar” toplantıları geçecek. Görüner, ani yortu nicä herkerä bakılacak.

“Ana Sözü” redaktiyası teklif eder, ani bu gündä ANA DİLİMİZÄ bir anmak taşı açmaa. Te nicä Azerbaycanda (bak patredi).

Not. İleri Gagauz dili yortusu yazın Orak ayın (iyül) 31-dä bakılardı. Sora GHT karar aldı yortuyu Çiçek ayın (aprel) 27-dä yapmaa (aydınnadıcı Mihail ÇAKIRın duuma günü). Şindi da “Ana Dili” yortusunun günü genä dııştı – Çiçek ayın (aprel) 23-nä alındı.

PATRETTÄ: Azerbaycanda ANA DİLİNÄ anmak taşı.

HALİZ DİREKTÖRÜN HALİZ İNSANNI

Açan ortya çıktı haber, ani Komrat “Mihail ÇAKIR” adını taşıyan pedkolecı kapatmaa isteerlär, kolecin direktoruna Mariya Dimitriyevna TANASEVIÇa teklif ettilär Komrat Devlet Universitetına işä geçmää. Ama Mariya Dimitriyevna, bu tekliflän kayıl olmayıp, ölä cuvap verdi: “Kolec kapanarsa bän ilkin kolecin kolektivına lääzım iş bulıym. Ama kolec için bire-bir, bütün kolektivlan, düüşecek.”

“Mihail ÇAKIR” adını taşıyan pedagogika koleci kurulduu gündän beeri Mariya Dimitriyevna TANASEVIÇ burada işleer. İltän pedagog olarak, taa sora da direktor. Kendi insannınnan, becerikli çalışmaklarınnan, hem can sıcaklınnan Canabisi becerdi kurmaa pedkolecdä ölä bir pedagogika kolektivi, ölä bir birlik, ani büünkü gündä da Komrat pedagogika koleci Gagauziyaya da, Moldovaya da halizdän bir üüredicilik hem da kultura merkezi örnää oldu.

Da şindi da, açan “Mihail ÇAKIR” adını taşıyan pedagogika koleci kapatmak kertiinä geldi, Mariya Dimitriyevna gösterdi, ani onun insanı hem can sıcaklı halizdän Allaktan gelän aslı duygular.

(Pedkolec için materialları 8-cü sayfada okuyun).

“VLAD FİLAT BOMBAYI PATLATTI”. ARKADAN REVOLÜTİYA GELER

Küçük ayın (fevral) 13-dä Moldovanın premyer-ministrusu Vlad FİLAT açıkladı, ani “başlayıp satt 14-00-tün Liberal-demokrat partiyası annaşmalardan Alyanstan çıkêr”. Ama teklif etti, ani “Alyans parlamentta çokluu korusun” hem “Alyansın annaşmaları enidän yapılınnar”.

Vlad FİLAT sayêr, ani “parlament lääzım pravitelstvoya inanmak votumu için enidän oy versin”. Onun açıklaması için Moldova parlamentın spikeri Marian LUPU ölä dedi: “Vlad FİLAT bombayı patlattı”.

Küçük ayın 28-dä Moldova Parlamentının toplantısında komunistlär partiyası açıkladı bir Danışma, angısına görä teklif ediler Moldovanın pravitelstvosuna yınanmamak votumu so-

ruşunu parlamentta oylamaya koymaa. Moldovanın komunistlär partiyasının predseateli Vladimir VORONİN bu teklifi ölä aydınnattı: “Pravitelstvoya yınanmamak votumu soruşu lääzım salı, Baba Marta ayın 5-dän incelen-sin. Biz diil salt erken olan seçimnerä, ama revolütiyaya da hazırız”.

Moldova demokratlar partiyasının başı hem Moldova Parlamentın predseateli Marian LUPU bu konuyla bir

açıklama yaptı. Bu açıklamada Canabisi bildirdi, ani “Bitki günnerdä, aftalarda, aylarda açıklanan konulara görä – kontrabanda, kuvettän hem başka işlerdän kâr kazanmak – sayêrız, ani Vlad FİLAT yok nicä başka premyer-ministru olsun”.

Not. İki afta geeri Moldovanın demokratlar partiyası yaptı bir açıklama, angısına görä bildirdi, ani “herliim Vlad FİLAT premyer-ministruluktan atılarsa, ozaman bu işlän bilä Moldovanın demokratlar partiyası başı Marian LUPU da Moldova Parlamentının predseatelliindän atılacak”.

“İSTANBUL – DÜŞ KASABASI”

Moldovada Türkiye Bükkelçiliin hem Moldovanın İncüzanaat Milli Muzeyin ortaklınnan Küçük ayın (fevral) 12-dä Moldovanın İncüzanaat Milli Muzeyindä açıldı gözäl bir resim sergisi – “İSTANBUL – DÜŞ KASABASI”. Burada sergilenen iki resimcinin, Moldovanın resimcilär Birliin azalarının, Mihail MUNGİUnun hem Eudokiya ZAVTURun yaratmaları.

İstanbulu resimnerdä sonsuzlaa brakmaa deyni ideyâ Moldovada Türkiye Bükkelçisi sayın Mehmet Selim KARTALa hem Canabisinin eşinâ Banu Cankan KARTAL hanum-efendiyâ gelir. Onnar çok zaamet koydular, ani bu ideya aslıya çıksın. Canabileri danışêrlar Moldova resimcilär Birliinä tekliflän iki anılmış resimciyi İstanbula götürmää, onun evelliklerini hem büünkü zenginliklerini resimnemää deyni. Kısmet Mihail MUNGİUya hem Eudokiya ZAVTURa düşer.

(Sonu 4-cü sayfada).

HALK TOPLUŞU İŞLERİ ERİNÄ ERLEŞTİRER

Küçük ayın (fevral) 8-dä Gagauziya Halk Topluşun sıradaki toplantısında 10 soruş kaldırıldı. Onnarın arasında "Gagauziya İspolkomu için" Zakona diiştirmeklerin hem eniliklerin koyulması. Bu eniliklerin arasında vardı o da, ani Gagauziya İspolkomu sıradaki GHTnin kuvettä bulunması kadar çalışêr.

Eni GHT ayırıldıynan İspolkom da enidän kurulêr. Kimi deputatlar buna karşı çıktılar. Ama Halk Topluşun İnsan hakları hem zakonculuk komisiyasının başı İvan BURGUDJİNİN argumentı, ani "zakonun hem Temel zakonun normaları var, onnar hepsindän üsttä bulunêr. Biz zakona görä yapêrız, diil kiminsa faydasına görä" taş gibi çetin bir argument oldu. Zakona bu diiştirmekleri hem enilikleri kablettiktän sora, eni İspolkomun strukturası kabledildi.

Taa bir soruşun dolayında büyük dartaşmaklar oldu. Bu soruş – "Gagauziyanın "Televideniyası hem radiosu için" (GRT) Zakonuna diiştirmeklerin hem eniliklerin koyulması. En büyük problemaydı Gözledici Komitenin ayırılması. Sonunda 18 oylan (12 karşı çıktı) bölä karar alındı: Gözledici Komitet deputatların çokluk sayısının ayırılêr (teklif edilêrdi deputatların ¼ oynanan kabletmäi). Gözledici Komitetine 9 kişi ayırılêr.

Onnarın kadidaturalarını GHT Prezidiumu teklif eder (1 erä 2 kandidat). Zakonun eniliklerine görä Gözledici Komiteti GHT presdesatelini ayırêr da sora o presdesatel Gözledici Komitetine televideniyä hem radio başların kadidaturalarını teklif eder.

GHT toplantısında kuruldu Komisiya, ani inceleyecek nicä paylaşıldı hem harcandı solärka hem ekin, ani

Gagauziyaya gumanitar yardım olarak Rusiya baaşladı.

İnceleyêr Gagauziyanın Saymak palatasının 2012-ci yılda çalışmasını, Halk Topluşu urguladı, ani Saymak palatası pek prost işledi. Bu soruşu bakarkana GHT başı Dimitriy KONSTANTİNOV şaştı ona, ani "açan bizim insannarımız yaşamanın kertiindä bulunêrlar millionnarlar ley transport

hem gezi uurluna harcanêr. Bu büyük yanniş iş."

Halk Topluşu ortaya çıkardı taa bir soruşu: "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için" Zakonun ezilmesine görä Gagauziyanın işleri Upravleniyasının geçici başı olarak Sergey SUHODOLun koyulması. GHT başı yardımcısı Demyan KARASENİN açıklama yaptı, ani Gagauziya Halk Topluşu kayıllık vermedään bu iş Gagauziya başkanın teklifine görä olmuş. Bununnan Gagauziyanın Temel Zakonunun garantı Mihail FORMUZAL zakonların normalarını çinemiş hem kendi üstünä GHT kuvedini almış. GHT deputatları bire-bir karar aldılar, ani danışmaa Moldovanın işleri ministrusuna, ani Sergey SUHODOLun Gagauziyanın işleri Upravleniyasının geçici başı koyulmak için Emirini geeri çeksin deyni.

GHTnin toplantısında son soruş Gagauziya İspolkomunun kabledilmesi. Ama bu soruşu başka bir toplantıya aldılar. Buna GHT başı Dimitriy KONSTANTİNOV bölä açıklama yaptı: "Läüzim strukturayı hem İspolkomun er sayısını kabletmäi da sora, sırasıyca incelemäi herbir kadidaturayı, ani başkan İspolkoma teklif edecek".

PÖTR VLAH 23 FEVRAL YORTUSU İÇİN

Küçük ayın 23-dä Moldova Parlamentında genä kavga oldu. Bu kerä kavga 23 fevral yortusunun kutlamasının ilgiliydi.

Sovet Soşialist Respublikalar Birlii (SSRB) zamanı 23 fevral bakıldarı nicä sovetlär armatasının Günü. Bu üzerä da, Parlamentın toplantısı başlandı gibi, komunistlär partiyasının deputatları kutladılar hepsini "haliz adannarın yortusunun".

Bu olay liberal partiyasının üfkesini çıkardı. Onnarın deputatı Valeriy MUNTÄNU açıkladı, ani bu yortu "ayıplık" da urguladı ki "SSRB yok artık da, şükür Allaha yok o armata da, ani bizi kapladıydı tanklar hem raketalar".

Yortunun korumasına kalktı liberal-demokrat partiyasından gagauz deputat PÖTR VLAH: "Bän isteirim danışmaa onnara, kim tanımêr haliz adannarın yortusunun da kutliym onnari gelecek 8 martlan".

Not. 8 Martta bakılêr karların halklarası Günü.

TÜRKİYE BÜÜKELÇİLİNDÄ BULUŞMAK

GHT basın merkezi bildirdi, ani Küçük ayın (fevral) 11-dä Moldovada Türkiye Büükelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL Türkiyenin Büükelçiliindä buluştu GHT başınan Dimitriy KONSTANTİNOVlan hem GHT başı yardımcısının Demyan KARASENİyilän.

Buluşmada incelendi organizatiya soruşları, ani ilgili Moldovaya hem Gagauziyaya Türkiye Başbakanı sayın Recep Tayyip ERDOĞANIN vizitinin. Bundan kaarä konuşuldu soruşlar Türkiye Parlamentının hem Halk Topluşun arasında işbirlii için, ani açêr 2012-ci yılda imzalanan

karşılıklı parlamentlar arasında işbirlii protokolu.

Dimitriy KONSTANTİNOV hem Demyan KARASENİ danıştlar sayın Mehmet Selim KARTAL tekliflän, ani Gagauziyada "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için" Zakonu için halklararası konferentiyanın yapılmasında Canabisi Gagauziyaya yardımcı olsun.

Başka soruşların arasında Gagauziya Halk Topluşu öndercileri danıştlar Türkiye Büükelçisine tekliflän, yakırsaydı Gagauziyada çıkan "Vesti Gagauzii" gazetasına tipografiya oborudovaniyasının Türkiye yardımcı olsun.

T.C. BÜÜKELÇİSİ HEM TİKA KOORDİNATORU ÇADIRDA

Çadır primarı Georgiy ORMANCİNIN teklifine görä, Moldovada Türkiye Büükelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL hem Kişinev TİKA ofisin koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU Büük ayın (yanvar) 31-dä Çadır kasabasına ofişial bir vizit yaptılar.

Primariyada buluşmakta pay aldılar Çadırdaki "Orizont" moldotürk lişeyin direktörü Osman AYTEKİN hem Moldova parlamentının deputatı Oleg GARİZAN, angısının çalışmalarının bu vizit aslıya çıktı.

Buluşmakata Çadır primarı Georgiy ORMANCI annattı Türkiye İzmit kasabasınan kardaşlık baaşarı için.

Vizit zamanında misafirlerä annadıldı kasabanın geleceäi için plannar

hem bu uurla peydalanan problemler için. İndustriya hem soşial soruşların açıklamasından sora kultura hem sport uurlunda açıklamalar da yapıldı. Annadıldı ne isteniler hem nelär läüzim yapmaa Çadırdaki bulunan "Mihail ÇAKIR" adına gagauz Milli teatrusunun ayakta kalması için.

Bundan kaarä misafirlerä annadıldı "Çadır-Basket" sport klubu için.

Büükelçi Mehmet Selim KARTAL adadı bu klubun hem Türkiye basket klubların arasında oyunların yapılmasına yardımcı olmaa.

Not. Türkiye Respublikası TİKA (Türk İşbirlii hem Koordinatiya Agenstvosu Başkanını) yolunnan Çadırdaki su proektını, futbol stadionunu, uşaklar için oyun meydanları gibi proetların aslıya çıkması için 2 milyon dolara yakın yardımda bulundu.

KOMİSİYA EKİNİ HEM SOLÄRKAYI ARAŞTIRACAK

Gagauziya Halk Topluşu kurdu maasuz bir komisiya, ani araştıracak nicä Gagauziyada payettilär Rusiyadan gelän gumanitar yardımını. Söz gider 1 000 ton ekin için hem 5 000 ton solärka için.

Komisiyada var GHT başı Dimitriy KONSTANTİNOV (komisiyanın presdesateli), onun yardımcısı Aleksandr TARNAVSKİY, GHTnin bütet

komisiyasının başı Grigoriy MARAR, GHTnin industriya hem yapıcılık komisiyasının başı İvan TOPAL. Deputatlar Anatoliy TOPAL hem Zahar MİTUL.

Not. Gagauziyada insan arasında çoktan şüpä var, ani Rusiyadan gelän bu gumanitar yardımdan çok hırsızlık yapılmış. Bundan kaarä açıklandı, ani yardımın bir payını 2010-cu yılda olan Gagauziyanın Başkanın seçimnerindä bir kadidatın tarafından kullanıldı, da bu kullanmak verdi kolayını, ani o kadidat seçimneri kazansın.

Dimitriy KONSTANTİNOV: “ONNAR BENİ KORKUTMAA SAVAŞTILAR”

Küçük ayın 27-dä GHT başı Dimitriy KONSTANTİNOV Kişinevda bir pres-konferençiya yaptı, neredä açıkladı, ani “onun oolunun, Leonid KONSTANTİNOVun kompaniyaları danışêrlar Baş prokuraturaya, ki Moldovanın premyer-ministrusuna Vlad FİLATA hem Moldovanın Baş vergi bölümün başkanına Nikolae VİKOLA karşı “ugolovnoe delo” açmaa”.

Dimitriy KONSTANTİNOV açıkladı, ani presada yayınnanan Vlad FİLATA hem Nikolae VİKOLun arasında te-

lefonda lafetmelerinin audio yazılarında söz gider onun oolunun firması için.

Pres-konferençiyada Dimitriy KONSTANTİNOV urguladı, ani bildir onun oolunun firmalarına karşı yapılan zakonnuz baskıların keezi birdi – GHT seçimnerindä Dimitriy KONSTANTİNOV uzoorlamaa, ani o liberal-demokrat partiyasının işbirliinä geçsin deyni. Dimitriy KONSTANTİNOV dedi: “Onnar beni korkutmaa savaştılar, bän liberal-demokrat partiyasının işbirliinä geçiyim deyni!”

SKANDAL: “ÇORBACILARIN” GAGAUZİYADA YAPTIKLARI ÜZÄ ÇIKÊR

Moldovanın üüsek uurda çorbacıların Moldova Baş vergi bölümünü başkanınan Nikolae VİKOLun telefonda lafetmelerin yazıları presaya sızdırıldı. O yazıların birisi doorudan Gagauziyaylan ilgili hem Gagauziyanın Halk Topluşu seçimneri vakidında yapılmış. O yazıda işidiler nicä Moldova primyer-ministrusu Vlad FİLATA üfkelenir, ani Moldovanın vergi bölümü Gagauziyada birkaç firmanın banka esaplarını kapatmamış (sora üzä çıktı, ani bu firmalar büünkü Gagauziya Halk Topluşu başının Dimitriy KONSTANTİNOVun oolunun firmaları). Moldova vergi bölümün başı da Nikolae VİKOL deer, ani esapları kapatmışlar, ama sud onnari açtırmış. Ozaman primyer-ministru emir eder o esapları enidän kapatmaa da ona raport vermää.

Aşaada internettä http://www.youtube.com/watch?v=axyZgYOvdk&feature=player_embedded adrestä bulunan yazının stenogrammasını, gagauzçaya çevirip, vereriz:

Vlad FİLATA: Bän sana Gagauziyaylan ne dedim.

Nikolae VİKOL: Hepsi erli-erindä. İlk akt 1,5 miliona (ştraf için - nişan “AS”) hazır. Arkadan ikinci akt geler.

Vlad FİLATA: Ye esaplar? Neçin onnari açtınız?

Nikolae VİKOL: Onnar danışma yaptılar. Suda.

Vlad FİLATA: Da ne danışma yaptılar?

Nikolae VİKOL: Şindi çalışêrız esapları kapatmaa. İkinci akt 9 milion (ştraf için - nişan “AS”) yapıldı.

Vlad FİLATA: Nezaman esapları kapadacınız?

Nikolae VİKOL: Yaarina.

Vlad FİLATA: Yaarina raport veräsiniz, ani esapları kapattınız.

EVROPA 5 MİLİON EURO VERECEK

Küçük ayın (fevral) 7-dä Gagauziyaya ofițial vizitlan geldi Moldovadaki Evropa Birlii misiyasının büükelçisi Dirk ŞUBEL. Burada Dirk ŞUBELin Gagauziya İspolkomunda hem Gagauziya Halk Topluşunda buluşmaları oldu. Neredä Evropa Birlii misiyasına bu günädän Gagauziyaya yapılan yardımın için şükür edildi.

Dirk ŞUBEL açıkladı, ani “Güzä var neettä Gagauziyayı koymaa Evropa Birliin yardım programasına, angısına görä üç yılın içindä Gagauziyaya 5 milion EURO yardım gelecek. Bu yardımın 3 milionu Gagauziyanın uşak başçalarının hem şkolalarında infrastrukture hem soşial proektlarında mutlaka kullanılın

lääzım. Programaya görä ilkin 2 milion EURO gelecek, sora da kalani.”

İspolkomda buluşmada Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL urguladı, ani Gagauziyanın zoru var gagauz hem devlet dillerin ilerlemesinde hem propagandasında, Bilim merkezin işlerini

doorutmasında hem gagauz milletin istoriyasının derin aarştırmasında.

Gagauziya Halk Topluşunda buluşmakta GHT başı Dimitriy KONSTANTİNOV maasuz urguladı, ani “bu yardım Gagauziya Halk Topluşu kontrolü altında yapılsın lääzım. Ozaman bu iş

kıvrak, gözäl hem politikasız olacak”. Buna argument getirildi o, ani GHTda 36 deputat var, ani Gagauziyanın 164 bin insanın adından ayırıldılar. Onnar bilerlär o insannarın zorunu hem istediklerini.

GHTda buluşmakat ön plana çıkarıldı soşial hem kulture proektleri. Bundan kaarä Halk Topluşun İnsan hakları hem zakonculuk komisiyasının başı İvan BURGUDJİ danıştı Dirk ŞUBELä, tekliflän ani “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonu için halklararası konferençiyanın yapılmasında Gagauziyaya yardımcı olsun.

Komratta Dirk ŞUBEL 8-ci uşak başçasının tanıştı. Hep o günü Evropa Birlii misiyasının büükelçisi bulundu Çadır kasabasında (taa bir uşak başçasının tanıştı) hem tanıştı Avdarma hem Beşalma küülerin muzeylerinnän.

PATRETTÄ: (soldan) Komrat primarı Nikolay DUDOGLU, Dirk ŞUBEL, Mihail FORMUZAL, Dimitriy KONSTANTİNOV hem GHT başı yardımcısı Demyan KARASENİ uşak başçasına vizit zamanında.

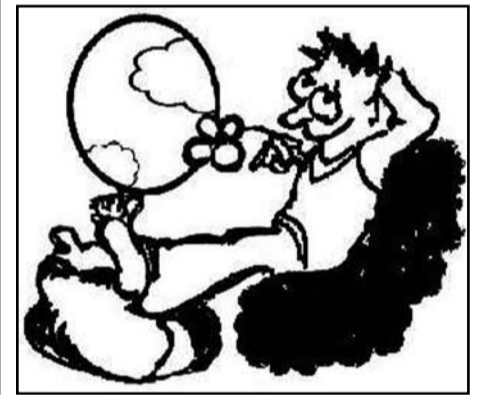
Aleksandr STOYANOGLO AUDIO SIZMAKLARI İÇİN

“Büükçorbacıların” telefon lafetmelerin audio yazıları presaya sızdıyan Parlamentin demokratlar partiyasından deputatı Aleksandr STOYANOGLO bu konuyu ölä inceledi: «С точки зрения права - это незаконное явление, но эти записи будут использоваться в качестве доказательств для уголовного дела» (“Hak bakışına görä – bu zakonsuzluk iş, ama bu yazılar dokazatellystvo olarak ceza işindä kullanılacaklar”).

Deputat şaşêr: «Меня удивляет, что ни один из персонажей не говорит, что таких разговоров не было. Наши политики давно уже живут не по законам, а по понятиям» (“Beni şaşırêr, ani personajların hiç birisi da demeer, ani bu lafetmelär olmadı. Bizim politikacılar artık çoktan diil zakonnara, ama “ponätiyalara” görä yaşêrlar”).

MİLİONNARLAN LEY TRANSPORTA HEM GEZİLERÄ HARCANÊR

Halk Topluşunda Gagauziyanın Saymak palatasının çalışması için soruş incelenärkän ortaya bölä şifralar çıktı:

2012-ci yılda Gagauziyanın bütünden bütün Gagauziyada sadä transport için 5 milion leydän zeedä para harcanmış. Onnarın 57% (!!!), ani 3 milion 700 bin ley yapêr, Gagauziyanın İspolkomu harcamış. Gezilär için da (komandirovkalar) yarım milion leydän zeedä para harcanmış. Onnarın da 57% (!!!) Gagauziyanın İspolkomu harcamış.

PRAVİTELSRVODA HEM VERGİ BÖLÜMNERİNİDÄ YOKLAMAK

Küçük ayın (fevral) 15-dä çin sabaalendän Moldovanın Korupçiyaylan Düüşän Milli Merkezinin (KDMM) işçileri, Moldova Pravitelstvosunun hem vergi bölümnerini basıp, orada aarştırmalar yaptılar. Bu aarştırmalarda Moldovanın Baş prokuraturasının prokurorları da yardımcı oldular.

KDMM pres-službası bildirdi, ani bu aarştırmaların sebebi: o, naiMoldovanın üüsek rangında bulunan çinovniklär korupçiya işlerinde kabaatlı sayılêrlar.

Son alınan haberä görä Pravitelstvonun kançeläriya başkanın yardımcısının Viktor BODÜNun odasında yoklamalar yapılar.

Hep o vakıtta KDMMın hem prokuraturanın işçileri Moldova Baş vergi bölümünün başkanın Nikolae VİKOLun evindä da aarştırma yapêrlar.

KÖRPÄ TALANTIN RESİM SERGİSİ

Küçük ayın 27-dä Komrat primariyasının hayatında açıldı pek meraklı bir resim sergisi – Avdarma küüyün yaratmak Evinin üürencisinin İrina TANASOVİÇin yaratmaları.

Serginin açılışında pay aldılar hem resimciyka için pek gözäl laflar söledilär Komrat primarinin yardımcısı Födör GAYDARCI, muniñpiy Sovetin predsedateli yardımcısı Vasiliy NEYKOVÇEN, Komratın aksakallar Sovetin predsedateli Melypomena Artömova MARİNOVA hem Avdarma küüyün yaratmak Evinin öndercisi Mihail YAZACI.

Becerikli hem talantlı yaratmaları için Komrat primariyası verdi İrina TANASOVİÇa diploma hem bir paalı baaşış.

“İSTANBUL – DÜŞ KASABASI”

(Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada).

Sayın Mehmet Selim KARTAL hem Banu Cankan KARTAL hanum-efendi bütün bu işin harçlarını hem zaametlerini kendi üstlerine alêlar. Kendileri götürêrlär Moldovalı resimcileri Türkiyeyä, orada yapêrlar hepsini, ani bu iki talantlı kişi ihlammän raat çalışsınlar. Sonuç: 30-za yakın yaalı boyaylan yapılı İstanbul peyzajları.

Şindi resimnär Moldovaya getirildilär da Küçük ayın (fevral) 12-dä “İSTANBUL – DÜŞ KASABASI” sergidä insan önünä sürüldülär. Serginin açılışında pay aldılar resimcilär, kultura insannarı, diplomatlar, Moldova hem Gagauziya öndercileri.

Serginin ofiñial açılışın başında, salonda bulunan insannara deyni, kendi ustalını gösterdi Moldova halk artisti

Konstantin MOSKOVİÇ. Canabisi nay muzıka tertibindä çaldı türk hem moldovan havalarını.

Sora ofiñial açılış başladı. Açılış konuşmasını yaptı Moldovada Türkiye Büyükelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL. Sora söz aldılar Moldovanın İncäzanaat Milli Muzeyin direktoru Tudor ZBIRNEA hem Moldova kultura ministerliin ministru yardımcısı. Sergilenän resimcilerin adından lafetti resimci Mihail MUNGIU. Serginin açılışına gelennerä deyni Moldovada Türkiye Büyükelçiliin adından koktel verildi.

PATRETTÄ: “Aya Sofiya hem fantan”, 2012-ci yıl (1-ci sayfada), “Maavi meçet” (4-cü sayfa, solda) – avtor Mihail MINGIU.

“Sultan Ahmed” meçeti, 2012-ci yıl (4-cü sayfa, saada) – avtor Eudokya ZAVTUR.

“AÇAN ŞVEŦİYAYA MOLDOVADAN BUYURARDILAR”

Moldovanın arhiologiya hem istoriya miilli muzeyindä Küçük ayın (fevral) 1-dä “Açan ŞveŦiyaya Moldovadan buyurardılar” çektirildi bilim-kultura proektı, neredä nişannanêr o işlär, ani 300 yıl geeri oldular Benderdä hem büünkü Varniña küüyündä, açan burada beşbuçuk yıl yaşadı ŞveŦiya karolü XII-ci KARL. Bu proektın uuru ŞveŦiyaya, Türkiye, Moldova hem Ukrayna araştırmacıların arasında işbirliini kaavileştirmää hem ortak istoriya hem kultura varlığını dooru açıklamaa.

Bilim-kultura proektı çerçevesindä muzeydä açıldı sergi hem bilim konferenñiyası oldu. Konferenñiyada pay aldılar bilim, istoriya hem kultura adamnarı, Moldovada bulunan büükelçilär, Moldova kultura ministerliin zaametçileri.

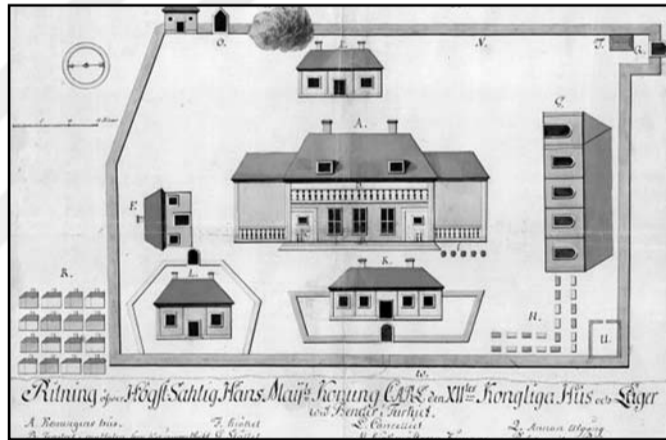
Konferenñiyada söz tuttu Moldovada Türkiye Büyükelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL. O urguladı, ani “geçmiş dooru annamaa hem onnardan dooru çıkış yapmaa pek önemli” hem “istoriyayı yazmaa istoriyayı yapmaa gibi önemli”. Canabisi bildirdi, ani Türkiye hem ŞveŦiya arasında dostluk baalarına artık 300 yıl var. “ŞveŦiya istoriyada ilk devlet oldu, ani Osmanlı İmperatorluunda kendi büükelçiliini açtı. Bu 1724-cü yılda oldu.”- dedi Büükelçi Mehmet Selim KARTAL.

Sergidä hem konferenñiyada söz gitti o yıllar için, açan ŞveŦiya karolü XII-ci KARL 1709-cu yılda, taradıp cengi Rusiyaya, kaçêr Osmanlı İmperiyasına da burada büük saygıylan karşılanêr. XII-ci KARLıan bilä burayı kaçêrlar Ukrayna getmanı MAZE-

PA, 3000 kazak hem 1000 şved.

Ozamankı Osmanlı padişahı sultan III-cü AHMEDin emirinä görä XII-ci KARLın musafir statusu veriler da hepsi bu insannarı Benderdä erleştirerlär. XII-ci KARL beşbuçuk yıl Osmanlı İmperiyasında yaşêêr.

1711-ci yılda maasuz onun için Benderin yanında (büünkü Varniña küüyün erindä) XII-ci KARLın proektına görä, düzüler 40 metra uzunnuunda bir ev hem onun dolayı aullan sarılêr. Burada ŞveŦiyaya karolü hem onunnan gelän insannar 1713-cü yılın Küçük ayın (fevral) 1-dän raatlıkta yaşêêrlar, istoriyada kalan “Benderdä kalabalık” adlı düüşädän. O günü türk-tatar asker-

lerin hem şved askerlerin arasında düüş olêr. Bu düüşün sora XII-ci KARL, seksän kişi yanında, geçiriler Bender kalesinä, oradan da büünkü Türkiyenin Erdin kasabasının yanında bulunan Timurtaş kalesinä. 1714-cü yılda XII-ci KARL Canavar ayın (oktâbri) 27-dä karar alêr ŞveŦiyaya yollanmaa.

Not. Moldovadan kaarä “Benderdä kalabalık” için sergi hem bilim konferenñiyaları ŞveŦiyada (Stockholm) hem Türkiyedä (İstanbul) olaceklar.

PATRETLERDÄ:
1. Moldovada ŞveŦiya Büükelçisi İngrid TERSMAN serginin açılışında.

2. XII-ci KARLın Varniña evinin planı.

3. XII-ci KARL hem MAZEPA.

KONŦERT SÊMa BAAŞLANDI

Her yılın anılmış gagauz muzikantın hen kompozitorun, raametli Semön Vasilyeviç POMETKONun (ona dostları SÊM deyärdilär) duuma günündä, Küçük ayın 6-da, Komratta büük bir konŦert olêr. Bu yıl da adettän atılmadılar. KonŦertı hazırladı hem gösterdi “Düz Ava” ansamblisi. (Semön Vasilyeviç çok yıllar bu ansamblinin öndercisi olarak işledi).

KonŦert avşamı kultura Evindä toplandılar Gagauziyadan hem aşırından insannar. Geldilär burayı onnar kim sever hem unutmêêr anılmış muzikantımızı. Geldilär Gagauziya öndercileri, primarlar hem kultura adamnarı. Onnar hepsi çok gözäl laflar söledilär Semön POMETKO için, onun çalışmak yolu için, onun sonsuzlaa braktı yaratmaları için.

KonŦert ta büük duyguylan hem ustalık uurunda geçti.

ANKARADA YUVARLAK MASA: “GAGAUZ YERİ” AVTONOMİYASINDA ANA DİL”

Küçük ayın 21-dä, ÜNESCOnun kararına görə kutlanan Dünneyin halkarası “Ana dili” Günündä Ankarada “GAGAUZ YERİ” AVTONOMİYASINDA ANA DİL” adlı bir yuvarlak masa toplantısı oldu. Onu “Türkiyenin Toplumsal Gelişim Dernäi” (TOGED) hazırladı. Katkıda TİKA (Türk İşbirlii hem Koordinatıya Ajenstvosu Başkannı) da bulundu. Bu dernektä pay alêrlar Türkiyedä üürenän gagauz studentları da.

Yuvarlak masada pay aldılar devlet adamnarı, universitetlerden profesorlar hem doşentlar, cümne kuruluşlardan insannar, studentlar. Maasuz doklad tutmak için TOGED teklif etti Türkiyeyâ gelsinnär gagauz popazı Sergey KOPUŞÇU hem yazıcı Todur ZANET. Toplantıda pay alannar Gagauz Dilin durumunu hem geleceeni konuştular. Toplantıyı götürdü gagauz cümne adamı Sergey MANASTIRLI.

Toplantının açılış sözünü yaptı TOGED önetim kuruluşun başkanı Abdullah ULUYURT. Canabisi, salonda bulunannarı selemnadi hem Dernäi anadarak bölä dedi: “Türkiyenin Toplumsal Gelişim Dernäi” Balkan memleketlerindä yaşayan hem orasını yaşatmaa isteyän topluluklaran işbirliini ilerletmäi deyni kuruldu. Yilda dört taanä “Balkan Mektubları” dergisi çıkarêriz. Bu memleketlerdän Türkiyedä üürenän üürencilerä deyni yilda dört kerä gezi düzenneeriz. Hem yilda dört kerä bu türlü toplantılar yapêriz. Bitki toplantımız Makedoniyaylan ilgiliydi”.

Selemnamak sözü tuttu ÜNESCOnun Türkiye Milli komisiya başkanı Prof. Dr. Öcal OĞUZ. Canabisi şunu urguladı: “Önceliklän bütün gagauzların bu Gününü kutlêrim. Zerä Küçük ayın 21-ri kayıp olan dillärlän ilgili bir ÜNESCO yaklaşımdır, ama bän gagauzların dillerinin kayıp olacaanı inanmayorum. Bölä duyurlu bir topluluk, hem bu dili konuşannar olduu zamanda, kayıp olan dillär listesindä

en şanslı dilerdän biri olduunu düşünêrim”.

Açılış konuşmalarından sora söz verildi nasaatçılara. İlkin kendi dokladını “Gagauz Türk Toplumunda Kadın hem Anadil” okudu Dr. İrina ÜSÜMBELİ. Ondan sora popaz Sergey KOPUŞÇU “Gagauz Dilinin Geçmişän

Günümüzü Klisede hem Günnük Yaşamada Kullanımı hem Beklentilär” dokladı okudu. “Gagauz Dilindä Basın, Yayın hem üüredicilik” için annattı poet, yazıcı, gagauz Milli Gimnasının avtoru Todur ZANET.

Dokladlar hem nasaatlar bittiktän sora, salonda bulunannar soruş-cuvası bölünä geçtilär. Nasaatçılara verilän soruşlar gösterdi, ani “GAGAUZ YERİ” AVTONOMİYASINDA ANA DİL” teması toplantıya katılannarı can erindän dürttü.

“GAGAUZ YERİ” AVTONOMİYASINDA ANA DİL” adlı yuvarlak masa toplantısına klatılan Sergey KOPUŞÇU hem Todur

ZANET için hazırlanmıştı kultura hem buluşmaklar programası da.

Bu programa çerçevesindä buluşmaklar oldular Türk Dil Kurumu Başkanınnan sayın Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALİNnän; Atatürk Kultura Merkezi geçici Başkanı sayın Ali KAÇALİlyan; TİKA Balkannar hem

için. Bundan kaarä konuşuldu hem annadıldı o yardımnar için, ani Türkiye yapêr hem ileri dooru yapmaa neetlener Gagauziyada gagauz dilinin hem kulturaasının koruması için.

Kultura programasına görä Gagauziyadan delegatıya Türkiye Cumhuriyetinin (Respublikasının) kurucusunun hem ilk Prezidentinin Mustafa Kemal ATATÜRKün mezarına, ANITKABİRä gidip, burada kendi saygılarını hem duygularını musafirlerin tefterinä yazdı.

Hep kultura programasına “TÜRK DÜNÄSİ MUZİKA TOPLULUU” zaatçılann (önderci İrfan GÜNDAL) konşertini siiretmäk oldu. Konşerttä Uyur, Özbekistan, Altay, Kırım, Kırgızstan, Kazakistan, Türkmenistan, Türkiye, Azerbaycan, Rumeli, Gagauziya, Başkırıya taraflarından türkölär çalındı. Ayrıca konşertin büyük bir bölümü Tıva Respublikasının muzikasına hem türkölörinä başlanmıştı. O bölümün dirijörüydu Tıvadan kompozitor Ayna MONGUSH.

Ayrı bir kultura programası İstanbulda da yapıldı. Burada “Aya Sofiya” klisesi hem “Maavi Cami” gezildi.

Not. Dünneyin halkarası “Ana dili” Günün (International Mother Language Day) kurulması, 1999-cu yılın Kasım ayın 17-dä ÜNESCOnun Baş konferenşiyasında dünneyü bildirdi. Dünneyin dil çokluun hem dillerin kultura çeşitliin uurunnan 2000-ci yildan beeri Küçük ayın 21-dä bakılêr.

Dou Evropa Dairesi Başkanınnan ALİ MASKANnän; AVRASYA Yazarlar Birliin genel Başkanınnan Yar. Doç. Dr. Yakup ÖMEROĞLUyulan; Türkiyenin Yurtdışı Türklär hem Akriba Topluluklar Başkanınnan (YTB) Daire başkanı Mehmet KILIÇlan hem YTB zaametçisi Veysel GÜNDÜZlän.

Bir buluşmak ta Türkiye Bük Milli Meclisindä (Parlamentında) Türkiye-Moldova dostluk komisiyasında oldu. Burada Gagauziyadan delegatıya buluştu TBMM MHP MUĞLA Milletvekilinnän (patrettä), TBMM İçişleri Komisyon azasinnan, Türkiye-Moldova dostluk komisiyası azsinnan Mehmet ERDOĞANnän.

Hepsi buluşmakalarda söz giti gagauz dilinin çalışması için, onun koruması hem ilerlemesi

“Yaamursuz toprak gibi, kurudum heptän.”

MOSKVA DARSIKLII

Nicä guguş kafestä,
Kapalıyım bän.
Moskva kasabasında
Hep olêrım zän.

Yaamursuz toprak gibi,
Kurudum heptän.
İçecäm mi acaba
Su o çöşmedän,

Ani Bucakta kaynakêr
Git-gidü hızlı.

Viktor KOPUŞÇU duudu 1991-ci yılda Çadır dolayının Kıpçak küüyündä. Kıpçak orta şkolasının 9-cu klasından sora Rusiyada Ayoz Radonejli Sergiyin adına gimnazyada üürendi, neredä 11-ci klası gümüş medaliylän başardı. 2010-cu yılda Moskva Devlet Universitetinin Aziya hem Afrika devletleri İnstitutuna türk dilleri kafedrasında türkologiyayı üürenmää girdi.

Bibliyayı çevirän İnstitutta çevirici olarak, çevirer din tekstlerini gagauz dilinä. Tipardan çıktı «Doorusaltanathı dua kıyadı» (2011), «Altı psalmalık» (2011), «Dua kıyadı uşaklara deyni» (2012). Şiir yazmaa başladı Vatanından uzak erlerä gittiktän beeri.

Var onun yalpak adı –
Gagauz Halkı.

Var o çöşmenin güçlü
Kaynak damarı.
Suları onun serin
Hem baldan tatlı.

Ömür verän suyuna
Hiç olmaz doymam.
Ey, olsam bir derecik,
Sana sarmaşsam.

Tek oluşluumuz olsa,
Bir can ikimizä.
Daymalı hem bitkisiz
Aksak Denizä.

ANA SANCISI
Bir küçücük kuşcaaz olsam,
Uçup, evä bän gideyim.

Kızcaazımın kara saçlı
Kafacımı da öpeyim.

Nelär idi büün yavrucuum,
Nelär giidi sırtcaazına?
Oldu mu bir, ani dedi
Tatlı bir laf kuşcaazıma?

Taa dün seftü “anam” dedi,
Şindi sa şkolacı artık.
Doyamêertz yaşamaya –
Ne pek hızlı uçêr vakıt.

İsteeriz büyük kazanç olsun,
Kaçêertz para ardına...
Hiç demeyecek mi o uşak:
“Anam, ne sän verdin bana?”
Evromont eskiyecek,
Yıkılacak evlerimiz,
Sevilmedik sa duygusu
Genç cannarda brakar büyük iz...

Kaçı evdän uzaklaştı,
Meret Moskva, senin için!..
Katrı gibi, gecü-gündüz
İşleeriz, ama hepsicü neçin?

KONSTANTİNOPOL

Karşla beni, Konstantinopol –
Konstantinin kasabası!
Pek çok halkın sän vatanıysın
Hem üç imperiya yuvası.

Evel çok klisän senin vardı,
Çok ayoz bizlerä verdin.
Hristiannun sän temeliyidin,
Düştü vakıt, onunnan – din.

Dini sän bir vakıt brakmazdın;
Hristiannar, musulmannar
Tek Allaha hep inanardı.
Şindi sa nesoy zamannar?

Evropaya hep uzanêrsın,
Onda örnek bulêrsın sän.
Ama hiç bilmeersın mi, ani
Onun yolu sana salt zän?

Bir yolundan gitmää devam et,
Aklın olmasın karışık.
Stambul, sän Allaha inan hep,
Hem var olsun hep kardaşlık.

GAGAUZ YERİ – ADANMIŞ TOPRAK

Bizim dünnä kurulduktan beeri er üzünde binnärlän millet yaşadı. Onnarın kimisi bu günä etişmedi, zamanda eriyerek, sade istoriyada kaldı. Kimisi karıştı başka milletlärin da eni halkları duudurdu, brakıp onnara dünnäyä bakışlarını, kulturasını hem başka kazandıklarını. Büün da bu proşeslär hep giderlär, makarki çoktan bitti Halkların büyük göçü. Gittikçä, kimi halklar, onnarın barabar da dillär yok olêr, eriyer. Diil çoktan UNESCO kaybelän dillär arasına gagauz dilini da kattı, neçinki azalêr bu dildä lafedän insan sayısı.

Diil sade sıradan insannardan, ama bilimcilerdän da var nicä işitmää bir fikir, ani dil okadar önemi diil, nekadar halkın kendini bilmesi hem kendi oluşluu. Onnar deerlär, halk, dilini unudarsa – unutsun, sade öbür iki faktoru korusun da hep okadar halk gibi kalacak bu dünnedä.

Bu fikirlän läazım taa baştan kayıl olmamaa. Neçinki peydalanêr soruş: dil yoksa, angı öz dolayında toplanacak halkın kendini bilmesi? Şindi, eer bunu geçirärsäk gagauz halkına, gelir korkunç bir görüntü. Biz kendimiz, dilimizi üürenip, ilerletmäsäk hem uşaklarımıza onu haşlamarsak, baalamarsak, onnar, onda lafetmeyeräk, bekim, kendilerini gagauz sayaceklar, ama iki-üç evlatboyu geçtiynän, onnar kendilerini ya rus, ya ukrayın, ya moldovan, ya rumın duyaceklar. Da gagauzlar anılacak, nicä küçük bir halk, ani nezamansa yaşamış. Sanêrim, ani gagauzluk için canı acıyan kimsey istoriyanın bu yoldan gitmesini istämeer. Allahın Lafına da bu iş uymêer, zerä O izin etti insan soyuna “zeedelensin”.

Yaradıcıdan kalmış ölä, ani bu

dünnäyä gelän herbir insanın, herbir halkın var öz daavası, misiyası. Onu tamannamamak – diil sade Allahın önündä günah, ama insannaa karşı da bir kabaat. Büünkü milletlär ya geçmiştä tamannadılar bu borcunu, ya tamannêrlar, ya gelecektä bunu yapacaklar yada yapamayacaklar. Gagauzlara düştü bu misiyayı gerçekleştirmää XXI asirdä.

Binnän yıl geeri Allah hepsi halklar arasından ayırdı bir halkı, angısınan kurdu Baalantı, angısına görä, bu ayrılmış topluluk läazımdı seslesin Allahı, tamannasın Onun istediini, ani yazılıydı Kanonda, hem korusun Ona inanı. Allah da adadı, ani, “zeedeleyip, zeedeleyecek” bu halkı, koruyacak onu düşmannarından hem tabiat belalarından, iisözleyecek onu bereketlän, angısı büyüyecek ADANMIŞ TOPRAKTA. Sanêrim, hepsi tanıdı bu halkta çiftit halkını, angısı ilktän tamannadı hepsini da büyük iiliklär gördü, ama, eni zamana yaklaşıp, başladı çok zor çekmää.

Avraama Saabi gösterdi Ak denizin gündüusu kenarındaki toprakları, adayarak onnarı hizmetkerinin evlatlarına. Bin yıl geeri dedelerimiz, Bucak kırklarını aykırılıp, Tunanın öbür tarafına geçtilär. Bu zamandan artık onnarın hakları vardı bu toprakları kullanmaa. Hristiannı kablettiktän sora da bu hak taa kaavilendi. Ama Adanmış Topraa girmää deyni, läazımdı taa çok vakıt geçsin, halkımız dinindä kaavileşsin, kulturasını ilerletsin.

Avraamdan sora geçmedi üç evlatboyu, nicä çiftitlär dörtüz yıla Egipetä geçtilär, sora da orada esir oldular. Gagauzlar da Bulgariyada Osmanlı impe-

riyasının kuvedi altında birkaç asir bulundu hem çok zorluklar geçirdi. Nicä Moisey Allahın yardımınan kurtardı halkını esirliktän, ölä Zahariy Çakır da getirdi gagauzları Adanmış Topraa – Bucaa. Palestinada erleşiktän sora, çiftitlari ilktän daavacılar önderdilär, angılarını Allah ayırdı bu izmetä. Nekadar Allaha yakışıklıydı XIX-XX asirlerdä gagauzları önderän Rusiya imperiyası, Rumıniya hem Sovet Birlii – bu yazımın daavası diil, ama önemi o, ani, nicä çiftitlär İsrail padişahlını kurdular hem padişah ayırdılar, ölä gagauzlar da 20 yıl geeri, kendi devletlerini temelleyip, Başkan ayırdılar.

Butakım, halkımız gösteräbildi, ani ona bu er boşuna Allahtan verilmedi, açan bu topraklar Gagauz Yeri oldu. Ama bu Allahın izini tamannamanın sade ilk basamaa, neçinki önümüzde taa çok iş var yapmaa, ki kablettimiz Adanmış Topraa heptän haklarımız olsun. Allahın izini nesoy? O açıkça deer çiftitlär: “Eer Beni seslärseniz hem sımarmalarımı tamannarsanız, olaceynız Benim payım başka halklar arasında, ayozlu padişahlık hem ayoz halk” (Çık. 19:5-6).

Şindi sıralamayacam bu üüsek merdivenin hepsi basamaklarını, çünkü hepsimiz bileriz, nesoy problemlerimiz var. Sade bir iş isteerim urgulamaa: bizim erimizä kimsey onnarı çözmeyecek. Eer, evdä oturarak yada yabancılıkta kismet ardına kaçarak, deyärsäk: “Te yapsınnar kolaylıkları, da dönecez evä, işlemää başlayacez...” – bölä fikirlärin islää yaşamak hiç görmeyecez. Sade, birleşip, işlemää başladınan, var nasıl istediimizi gerçekleştirelim. Kısaca, herkez kendi işini iicä

yapsın da umudunu gelecektän kesmesin.

İsrail padişahlının pek büyük hem önemi oluşu – İerusalim klisesini düzmäk. Gagauzlar buncak vakıt doorusaltanathı dini inanêrlar, ama bu günä kadar eparhiyamız yok, ani Gagauziyada yaşayannarın din istediklerini heptän tamannasın hem klisä kulturasını ilerletsin. Diil çoktan Kişinöv Mitropoliyasında bir komisiya kuruldu, ani, material toplayıp, Moldova ayozlu insannarını belli etsin, onnarı kanonnamaa deyni. Deyärsäm, ani Ay-Bobamız Mihail ÇAKIR canını verdi Allaha hem insana izmetä, aaz olacak. Ama protoierey Mihail ÇAKIRın yaşaması o komisiyayla araştırılacak mı, belli diil. Bunu da, bizdän başlantı çıkmadan, kimsey yapmayacak. Ama ne mutlu o insan, kimin var duacısı Allahın önündä, angısına var nicä danışmaa diil sade evdeki duada, ama klisä hizmetlerindä da!

Nicä göreriz, bizim topraamız var, temel attık, ama evi kaldırmak taa ilerdä. Hem bu iş başa çıkmayacak mecisiz, neredä läazım birleşsin bütün halk, angısı bulunêr hem evdä, hem hotar dışında. Eer büün çalışmarsak Erimizin käämillii hem her taraftan ilerlemesi için, saba hem öbür günä hep gezecez memlekettän memlekettä, aarayarak dünkü günü.

Allah halkımızı aslı inanda korusun, yardım etsin geçirmää hepsi zorlukları, kazançta olan anayı-bobayı evlatlarına ulasın, ihtärlara sabur, gençlerä ariflik baaşlasın, kuvettä olannarı dooru yoldan götürsün, topraamıza bereket versin hem hepsimizi hayırlasın.

Viktor KOPUŞÇU,
Moskva Devlet Universiteti studentü.

“PADİŞAHLAR DAAYI”nda EİAyı URAN AVCILIK

(*Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada.*)

Taa doorusu – zakona “izmet edän” KORKAK insannarı.

Kim bilärdi, ani yaban domuzu avına çıkan avcıların tüfektän ateş etmeleri Moldovanın ölä da ters politika ömürünü darmadaan edecek?

O günü “Padurea Domneasca” daayında (*gagauzçaya çevirdiänin “Padişahlar daayı”*) Padişahlık avına çıkan avcılar da kimdi: prokurorlar, sudyalı, politikacılar. Hepsi – zakona “izmet edän” insannar. Ama, nicä taa sora açıklandı: zakona “izmet edennär” o zakonnarı arsızlıkkan çinemişlär. Hem diil salt çinemişlär, ama, gözlerini kıpmadaan, raametli için bir damna yaş damnatmadaan, raat üreklälän taa Büyük ayın (yanvar) 6-dan Koladayı, Eni Yıl yortularını bakmışlar.

Bomba Büyük ayın (yanvar) 6-da saat 13-00-tä patladı, açan “Anti-Mafiya” cümne kuruluşun başı Sergiu MOKANU açıkladı, ani “Kırım ayın (dekabri) 23-dä, Moldovanın “Padurea Domneasca” av için kapalı olan daayında Moldovanın baş prokuroru Valeriu ZUBKO bir insanı urdu.”

Bu açıklamadan sora, bir saadın içindä açıklama yaptılar Moldovanın premyer-ministrusu hem içişleri ministrusu. Taa sora açıklamalar geldilər prezidenttan, parlament spikerından, politikacıardan. Hepsi söledilär, ani bişey bilmeelär hem bu iş için seftä presadan işiderlär. Politikacılar bekim bilmärdilär hem bu iş için seftä işittilär. Ama iki aftanın içindä bu olay prezidentin, parlament spikerının, premyer-ministrunun, içişleri ministrusunun, SİS ministrusunun kulaana ilişmedisaydı, ozaman Moldovanın devletlik sistemasında büyük bir bozukluk var yada zavalı Moldovamızda saar, bişey duymayan hem bilmeyän prezidentimiz, premyer-ministruzumuz, parlament spikerımız, ministrularımız, prokurorlarımız, polişiyamız, bilmäm nelerimiz var.

Moldovanın baş prokuroru Valeriu ZUBKO da (*sayılär Moldova parlamentin ozamankı birinci viş-spikerin*

Vlad PLAHOTNÜKun adamı) ilktän açıkladı, ani o günü ava katılmamış. Bir gündän sora da yazdı, ani katılmış, ama işadamı Sorin PAÇUyu o urmamış.

Bakmadaan ona, ani öbür avcılarnın hiç birisi da olay için polişiyaya bildirmeelär (*unutmayın onnar hepsi*

zakona “izmet edennär”), da bununnan insanı hem zakonu ezerlär, onnar büünkü günädän (3 kişidän kaarä) 13-çü ileri dooru da işlerindä kaldılar hem Moldovada zakonnuu güderlär.

Büük ayın (yanvar) 6-dan beeri taa büünkü günädän Moldovanın politika yaşaması bu Padişahlık avın dolayında döner. Raametli Sorin PAÇUyu hem raametlinin aylesini hiç birisi düşünmeelär. Hepsicü avcılarnı da may unuttular. Düüş avcılara gidenderdän politika partiyalarını hem Moldovanın politika işlerini sarsılamaa başladı. Sarsılıklar arasına tepremeklär geldi. Açıklamalar hem “bombalar” durmamayca patla-

maa başladılar. Ortalaa başka işlälän ilgili dosyelar peydalandı. Cümne insana bildirildi, ani en aazdan Moldovanın birkaç ministrusuna karşı ceza işi (ugolovnoe delo) açılmış: Saalik ministrusuna, finans ministrusuna, kultura ministrusuna. Bundan kaarä pravitelstvo binasının odalarını hem devlet

spikerını, (*Moldova Prezidenti komisiyanın önünä gelmää istämedi*), komisiyaya çaarıp, soruşturdular. “Padurea Domneasca” av için kapalı olan daayına gittilär.

Sora Komisiyanın açıklamalarından belli oldu, ani ortada çok yalan söyleyän var hem, ani Sorin PAÇUNun öldürülmesinnän dooruluk aslıya çıkmasın deyni, prokuratura, SİS hem polişiya tarafından çok dolaştırmaklar hem kösteklär koyulmuş. Komisiyanın açıklamasından büyük raatlık beklenirdi, çünkü bir sürü ayıp iş yapılmış. Ama... Komisiyanın parlamentta raportundan sora bişey diişilmedi. Hepsi “yalancılar hem kabaatlılar” ileri dooru da kendi erlerindä işleelär.

Küçük ayın (fevral) 13-dä sabaalendän başlayan büyük “bombalar” patlamaası Moldovada 3 yıl kuvettä bulunan MLDP, DP hem LP partiyaların (oku V.Filat, M.Lupu, M.Ghimpu) Evropaya İntegraşiya Alyansını parçalamaa başladı.

İlkin Moldova parlamentin spikerı Marian LUPU açıklama yaptı, ani “MLDP komunistlälän birleşirsa demokratlar partiyası (DP) Alyans annaşmalarından çıkacak”. Bu arada parlamentin komisiyasında MLDP hem MRKP (komunistlär) bilä el kaldırdılar ortaya koymaa soruşu, parlamentin viş-spikerın yardımcısını iştan atmaa deyni. Taa sora da, Moldova parlamentında artık, ozamankı birinci viş-spikerın Vlad PLAHOTNÜKü viş-spikerlıktan çıkarmaa deyni MLDP hem MRKP genä bilä el kaldırdılar. Bu liberal-demokrat partiyasının geeri dönmeyän kertii geçmesi demäk. Demokratlar partiyasını da komunistlerin kucaana yollandırmak.

Unutmayın, ani Küçük ayın (fevral) 13-dä Marian LUPUNun açıklamasından üç saattan sora da Moldovanın premyer-ministrusu Vlad FİLAT briefing yaptı, neredä bildirdi, ani “Liberal-demokrat partiyası Alyanstan çıkêr”. Bu iş ta Evropaya İntegraşiya Alyansını (EİA) heptän urdu.

Todur ZANET, yazıcı, poet.

HAYMANA HAYVANNARI URACEKLAR

Baba Marta ayında Gagauziyada haymana gezän hayvannarı uraceklar. Bölä karar alındı o sebebä, ani o hayvannar kuduz hem başka hastalıklarla var nicä insannarı hem ev hayvannarını ulaştırsınlar.

Küülerin primarlarına verildi izin küülerin hem kasabaların dolaylarını

hem bokluk atılmak erleri tertiplemää hem ev hayvannarın saalik hem bakım durumlarını incelemää.

Hepsi insannara teklif ediler hemen bildirmää, gördünänän, ani haymana hayvannarda insandan korku yok hem onnar insannarın üstünä hızlanêrlar. Herliim daalarda hem kırlarda hayvannarın leşlerini razgelärsalar, onnar için da primariyalara bildirmää.

Herliim haymana köpeklär, kedilär yada başka hayvannar insannarı darsalar bu işi hemen veterinarlara bildirmää hem o insannarı karantina koymaa lâazım.

Not. Haymana hayvannarı urmaa hak avcılara hem polişiyaya verildi. Hayvannarı sade küülerin dışında uraceklar.

YABANILAR İNSANNARA HISTİRÊRLAR

Son aftaların içindä Gagauziyanın küülerinä hem kasabalarına yabanılar yaklaştılar. Toplanıp sürülerä onnar insannara hem hayvannara histirêrlar.

Avdarma küüyündä yabanılar, fermalara girip, zarar yaptılar. Karbalı küüyündä bir aulda 5 koyunu paraldılar. Çadır kasabasından çobannar da aalaşêrlar, ani yabanılar sürülerin dolayında dönüserlär.

Yabanıları artık küüylerin kenarlarını var nicä görmää. İnsannar karannık olduynan evdän çıkmaa korkêrlar.

Yabanılarla ilgili soruş Gagauziyanın İspolkomunda da incelendi. Ama problemayı çözmää bir iş köstek koyêr – yabanılar hayvannarın “Kırmızı kıyadına” yazılı. Onuştan onnarı yok nicä urmaa.

İnsannar sayêrlar, ani yabanılar bir insanı paralarsalar (Allah korusun bundan!), ozaman kuvettä bulunannar hemen yabanıları urmaa deyni izin vereceklär.

“Mihail ÇAKIR” ADINA KOLEC OLARAK KALACEK

“Mihail ÇAKIR” adına pedkolec sadä “Mihail ÇAKIR” adına kolec olacek. “Pedagog” lafı oradan kaldırılacak. Bölä karara geldi Moldovanın üüredicilik ministerstvonun maasuz komisiyası.

Moldovanın 2013-2020 yıllarına hazırlanan zanaat üüredicilik strategiyasına görä pedagogika koleclarında

pedagog zanaatları olmayacak yada koleclar kapanacak.

Bu kapanmak nacaan gölgesi Kom-

rattaki “Mihail ÇAKIR” adına pedkolecim üstünä da düştü.

Pedkolecin kolektivi danıştı Moldovanın parlamentına tekliflän koleci kapamamaa. Kollektiv bildirdi, ani o hazır kolecin üüretmäk uuruunu diyştirmää. Parlamenta danışmada kolektiv bildirer angı eni zanaatları kolecda açaceklar – sadä onu kapamasınlar.

Küçük ayın (fevral) 8-dä bu komisiya inceledi kolecin kolektivinin hem direktorunun Mariya Dimitriyevna TANASE-VİÇin, Gagauziya başkanının, GHT başkanının hem Moldova Parlamentının gagauz deputatlarının (Oleg GARİZAN, Aleksandr STOYANOGLU, İrina VLAH, Pötr VLAH) danışmasını, neredä teklif edilärdi Komrattaki “Mihail ÇAKIR” adına pedkolecim üüretmäk uuruunu diyştirip, onu kapatmamaa hem orada eni zanaatlar için üürenmeyi açmaa.

Şindi komisiyanın Kararını Moldovanın üüredicilik ministrusu Maya SANDU imzalasın lâazım. Bundan sora var nicä raat oflamaa.

KOMRAT UNİVERSİTETİ 22 YAŞINDA!

Küçük ayın (fevral) 8-dä Komrat Devlet Universiteti (KDU) kendi 22-ci yılını kutladı. Kutlamklar konferençiya salonunda ofițial toplantıyan başladı. Burayı geldilär universitetin pedagogları, studentlar, universiteti bitirennär, başka musaafirlär. Maasuz bu yortu için KDU bibliotekası meraklı bir kiyat sergisi hazırlamıştı.

Ofițial toplantının açılış nasaatını yaptı KDU rektoru Zinaida ARIKOVA. İki dildä konuşmadan sor (rusça hem gagauzça), Canabisi verdi universitetin Diplomnarını en islää işleyän pedagoglara hem studentlara.

Sora söz verildi musaafirlärä. Kutlama sözünnän salonda bulunannara danıştılar TC Bükkelçiliin 1-ci sekretari Orhan IŞIK, KDUyu başaran Moldovada TRT korespondenti Feridun

TÜFEKÇİ, KDU Gimnasının avtoru, poet Todur ZANET h.t.b.

Toplantının ofițial payı bittiyän zalda bulunannara deyni KDUun hem “Mihail ÇAKIR” adına pedkolecin kolektivları konçert gösterdilär.

Konçert hazırlayannarın işindä salt bir iş gücendirdi: **ne bir gagauz türküsü, ne da bir gagauz oyunu gösterilmedi.** Ölä geler, ani Komrat Devlet Universiteti Gagauziya universiteti diil.

Konçerttän sora KDUda başladı “BİLİM. KULTURA. ÜÜREDİCİLİK.” adlı halklararası bilim-praktika konferençiyası.

NOT. Komrat Devlet Universiteti 1991-ci yılın Küçük ayın (fevral) 11-dä kuruldu. İltän vardı Gagauz Milli Universiteti, angısının açılması için en çok zaamet koydular Leonid DOBROV hem Konstantin TAUŞANCI. O üzerä, bir şüpesiz urgulêêrız, ani onnar oldular universitetin haliz kurucuları.

Kurulduktan sora, birakaç ay geçtiyän, universitetin adından aldılar “Gagauz Milli” laflarını da yaptılar onu Komrat Devlet Universiteti (KDU).

“VEKİL” GÜREŞÇİLERİ GENÄ ÖNDÄ

Büük ayın 23-26 günnerindä Belarusiya Respublikasının Vitebsk kasabasında oldu XXI-ci halklararası serbest

güreş turniri, angısı her kerä baaşlanêr “Komsomoleţ” sualtı atom gemisinin kayıp olan ekipajın hem 3-cü gradta

kapitanın Anatoliy Matveyeviş İSPENKOVun anması için.

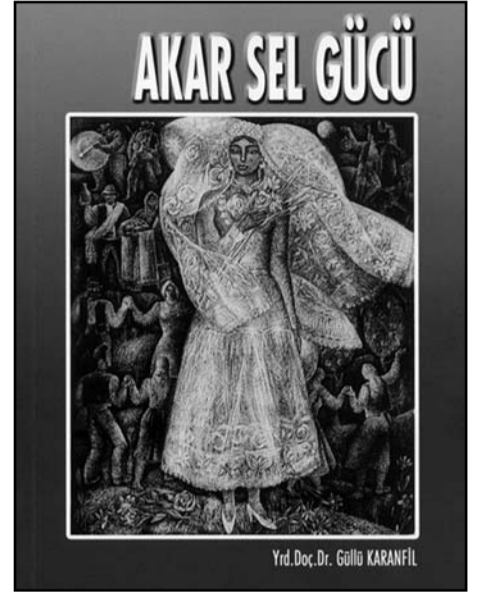
Bu turnirda Kongaz küüyün “Vekil” güreş klubun sportsmennarı kendilerini islää taraftan göstermää becerdilär. Onnar 2 “altın” hem 1 “bronz” medali aldılar. 1-ci erleri kazandılar Nikolay DUŞKOV (100 kg) hem Georgiy RADOV (54 kg). 3-cü eri sa aldı Nikolay GROHMEZ (42 kg). Sportsmennarın baş treneri – Genadiy TULBA.

Vitebsk kasabasındaki turnira katıldı 350 güreşçi Belarusiyadan, Latviyadan, Litvadan, Moldovadan, Rusiyadan, Ukraynadan hem Turkmenistandan.

Not. Turnira katılan kongazlı sportsmennarına devlet tarafından yardım gelmedi. Onnara sponsorluk yaptı işadamı Sergey DUŞKOV, ani kendi maşinasınnan komandayı Belarusiyaya götürdü.

ENİ KİYAT

Ankarada tipardan çıktı “AKAR SEL GÜCÜ” adlı gagauz genç poetların hem yazıcıların toplumu.

Kiyatta 12 avtor er aldı: Lena MOKANU, Alla BÜÜK, Viktor KOPUŞÇU, Anjela MUTKOGLU, Pelagiya FİLİOGLU, Aleksandr KILÇIK, Yuliya KURDOGLU, Anna PANAİTOVA, Galina SİRKELİ, Kosmas ŞARTZ, Mariya ÇEBANOVA, Nikolay PEYOGLO.

Toplumu hazırladı Güllü KARANFİL. Kiyat Türkiye Ankaraya baalı Kazan belediye Başkanı Lokman ERTÜRK yardımınnan tiparlandı.

ŞAHMATA-ŞAŞKI KLUBLARI AÇILACEK

Gagauziya Halk Topluşun danışmasına görä, Moldovanın sofiyal yatırımınarı Fondu verdi üç komplekt oborudovaniye Gagauziyada şahmata-şaşki klublarına deyni: Komrat kasabasına, Kıpçak hem Baurçu küülerinä.

Lâazım urgulamaa, ani Gagauziyada şahmataları hem şaşkileri sevän çok insan var. Çoyu onnarın Moldovada hem dünnää çempionatlarında en üüsek erleri aldılar hem alêrlar da. Ölä sportsmennarı hazırlamaa deyni küülerimizdä hem kasabalarımızda yaratmak Evleri kuruldu. Salt Komrat kasabasının yaratmak Evindä (öndercisi Andrey ÇÖŞMECİ) şahmata hem şaşki oynamaa 230 uşak üürener.

Komratta Moldovanın sofiyal yatırımınarı Fondundan yardımınarı kablettiynän, karar alındı, ani şahmata-şaşki açılacak “Dimitriy MAVRODİ” adına 6-cı teoretika lişetindä. Klubun başına geçecek komrattaki yaratmak Evin öndercisi Andrey ÇÖŞMECİ. Baba Marta ayında bu klub için verilän odalarda Komrat primariyası remont yapacak.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basılêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 480.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

GAGAUZLUU KORUYALIM

“Gagauzlar severlär her türlü kurban yapmaa hem jertva getirmää, yapmaa anaların bobaların canı için: pınar, köprü, çöşmä, baaşlamaa fikiralara, üüsüzlerä mal eni çorbacılık için, hem yapmaa türlü iilik, göstermää hererdä kardaşlık, üreklik. Gagauzlar hakikat “uz” insan, dooruluklu insan, hererdä gezer dooruluklan, usluluklan, çalışkan, fikirli, namuzlu, verdi lafını, verdi sözünü tutêr, iilikçi, uslu, raathı insan, duygulu, ii neetli, musaafircä, yolcuları kabul eder hem konaklêêr hısınarını gibi, diil tamah, saburluklu, dayanmaklı, vakıdında öder decmalarını, borçlarını hem da vakıdında getirer ödünç alınmış paraları hem da her türlü taçımnanı. Gagauzlar eminneri basmêêr, Allahtan korkan insandır, kliseyâ giderlär her pazar karılarının hem uşaklarının, her sabaa-avşam Allaha duva edirlär, herbir işi başlêêrlar duvaylan. Genç gagauzlar çok ikram yapêrlar bobalarına, analarına, dädularına hem herbir ihtära”.

Protoierey Mihail ÇAKIR, 1934 y.

ÖNEMLİ OLAN – BİZİ BİZ OLDUUMUZ İÇİN SEVMELERİ

Pakize Banu Cankan KARTAL hanım-efendi, Moldovada Türkiye Büyükelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL'ın eşi, duudu 1973-cü yılın Büyük ayın 30-da, İstanbulda. Lişeyi başardıktan sora, Boğaziçi Üniversitinin halklararası politika ilişkileri bilimi fakultetini başarıladı. Taa sora da hep burada çevrâ-soşial bilimnerindä masteratını yaptı. Kanadada hem Franşiyada üürendi. Bu yıl Germaniyada bilim doktoru disertatıyasını korusun lââzım. Speşialist olarak Kara Deniz İşbirliindä çalıştı. Evli. Bir çocuun anası.

Karıların Halklararası Gününä, Baba Marta ayın 8-nä, karşı Canabisinnän gazetemızın baş redaktoru konuştu.

- Halklararası politika ilişkileri fakultetini başarıdınız. Demeli ki diplomat olabildiniz?

- Olabıldım. Ama diplomat erinä halklararası speşialist olarak çalıştım. Ondan sora, eşimnän evlenincä, ikimizdän birisinin diplomatik karyerasına son vermesi lââzım oldu. Bän son verdim.

- Bir büyükelçinin karısı olmaa kolay mı, zor mu?

- Başka büyükelçileri bilmeerim, ama benim eşim çok ii insan oldu için – kolay.

- Bir büyükelçinin karısı olarak, başka büyükelçileri karıların arasında dostlarınız var mı?

- Nekadar da bir diplomatın karısı olsam da, biz insanları öncä insan olarak kablederiz. Ama belli ki, önceliklän bizim için insanların karakterleri, kişilerin nasıl insanlar oldukları önemli. Belli ki, unutmayalım, ani biz Türkiyeyi temsil ederiz, onnar da kendi memleketlerini temsil edirlär. Hepsi kendi sınırlarının bilincindä oldu için, kimsey bu konuda bir zorluk çekmeer.

- Var nicä demää, ani diplomat işindän çekilip ev işlerin ükünü üstünüze aldınız.

- Çekilmediinän da ev işlerini yapardım. Şindi sadece çekilip – ev işlerini yapıyorum.

- Bir çocuk anasıyınız. Oolunuz sekiz buçuk yaşında. Onu gelecektä angı zanaatta hem ne uurlarda görmää isteersiniz?

Sonu 4-cü sayfada

ASLI İSTORIYA

GAGAUZÇA İLK RENKLİ GAZETA ÇIKTI 2001-ci YILIN ÇİÇEK AYIN 14-dä

Gagauz Folkloru

Nail TAN,
yazar,
folklor
araştırmacısı,
Türk Dil
Kurumu azası

5-ci sayfada

Herliim bu populizma diil sa, helal sana, başkan Formuzal!

Gagauziya kurulduu gündän beeri biz durmamayca danıştık öndercilerä, ani läüzim gagauz dilindä şkola açmaa. Büünkü başkana da birkaç kiyat yazdık. Ama o hep ya saar kaldı, yada açıktan işitmää istämedi.

Da te, Baba Marta ayın 25-dä Allaa nur indirdi başkanın başına, da Gagauziyanın İspolkomu neetä koydu Gagauziyada gagauz dilindä lişey açmaa.

Açıklanmêêr lişeydä hepsi premetlar mı gagauzça olacek – himiya, fizika, matematika, biyolojiya, astronomiya hem başka. Bu predmetların kiyatlarını gagauzçaya kim hem nezaman çevircek? Hem o kiyatlar nezaman basılacak? Kimin parasınnan? Terminalogiyayı kim kuracak? O sa lişeydä sade gagauz dili predmet olarak mı üürenilecek?

Bu kararın alınması Moldovaya hem Gagauziyaya Türkiyenin Başbakanı sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın vizitin önündä populizma adımı diil sa, ozaman İspolkomun önündä şapkamızı çıkarêrız. Gagauziya Başkanına da deeriz: "HELAL SANA, BAŞKAN FORMUZAL!"

REVOLÜTİYA OLMADI – PRAVİTELSTVO ERDÄ

Baba Marta ayın 5-dä Moldova parlamenti 54 oylan Vlad FİLAT'ın pravitelstvosuna inanmamak votumu verdi.

Aklınıza getireriz, ani Küçük ayın 28-dä komunistlär danıştılar parlamenta, ki Moldova pravitelstvosuna inanmamak votumu soruşunu oylamaya koymaa. Bu danışmayı 34 deputat imzalamıştı. Ozaman komunistlär partiyasının predsedateli Vladimir VORONİN dediği: "Pravitelstvoya inanmamak votumu soruşu läüzim salı, Baba Marta ayın 5-dän incelenisin. Biz diil salt erken olan seçimnerä, ama revolütiyaya da hazırız!"

Revolütiyaya sıra gelmedi. Etti 54 oy: 34 – komunistlerin, 15 – demokratların, 3 – soşialistlerin, 2 da baamsız deputatların.

Üç gündän sora Moldovanın prezidenti Nikolae TİMOFTİ kabletti Vlad FİLAT'ın iştan çıkmasınnan ilgili danışmasını da imzaladı onu. Artık Vlad FİLAT ta, pravitelstvo da geçici olarak işlerä bakêrlar.

Şindi LP, MLDP hem DP arasında EİA-3 kurmak için anaşmalar incelenêrlär. LP bildirdi, ani Vlad FİLAT'ın tekrar premyer-ministru seçilmesi için oy vermeyecek. MRKP sa Parlamentın erken seçimnerinä girmää teklif eder.

BAŞKANIN VETO HAKKINI ENSEDİLÄR

Baba Marta ayın 26-da olan Gagauziya Halk Topluşu toplantısında GHT deputatları İspolkomun kurulmasında başkanın veto hakkını ensedilär. Vetoyu ensemää deyni 26 deputat oy verdi (zakona görä 24 oy etärdi).

Söz gider o zakon için, angısına görä İspolkomun azaları tek başına GHTda oylanacak. Gagauziya başkanı sa sayêr, ani İspolkomun azaları birdän, listeyä görä, oylamaya koyulsunnar läüzim.

Hep o günü deputatlar kablettilär karar, ani Gagauziyada başka olmayacak Baş upravljeniyalar, ama onnar sadä upravljeniyeye sayılacaklar. Bu verer kolayını, bu zor ekonomika durumunda, para uurunda ekonomiya yapmaa. Çünkü Upravljeniyanın başlarının hem zaametçilerinin zarplataları aazalacak.

BAŞKANA İMPİÇMENTÄ YOL AÇILACEK

Baba Marta ayın 12-dä Gagauziya Halk Topluşu toplantısında deputat İvan BURGUDJİ teklif etti Gagauziya başkanını Mihail FORMUZAL'ı iştan atmaa.

İlk kerä İvan BURGUDJİ bunu teklif ettiydi bu yılın Büyük ayın (yanvar) 18-dä. Ozaman deputat getirdi sade birkaç argument, angısınların arasında en büüktü o, ani "başkan Gagauziyanın Temel Kanonunun ezer".

Bu sıra İvan BURGUDJİ deputatların önündä büyük bir danışma okudu, neredä impüçment yapılması için pek çok argument getirdi. Ozaman da, bu konuyulan ilgili, GHT komiayısı kuruldu.

Hep bu konuyulan ilgili İvan BURGUDJİ Baba Marta ayın 22-dä Kişinevda pres-konferenşiyaya yaptı.

Mihail FORMUZAL sırasız seçimnerä karşı

Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL çennerdä pay aldı Moldova "PUBLİKA" televideniyesinin "Faktor vlasti" kolverimindä. Moldovada politika durumu için lafedärkana, o açıkladı, ani Parlamentın sırasız seçimnerinä karşıdır. O sayêr, ani Evropaya İntegraşiyaya Alyansın (EİA) azaları läüzim, komunistlärün bir masaya oturup, anaşmaa başlasınnar.

O urguladı, ani "läüzim herbir kolaylı yapmaa sırasız seçimnerdän kurtulmaa deyni". Taa sora da sordu:

«А что они нам дадут, если все прогнозы говорят, что в результате ничего не изменится?» ("Ne bizä onnar verecek, açan hepsi prognozlar söleerlär, ani sonunda bişey düşilme-yecek?" – rusçadan "AS" çevirmesi).

Düşmeyecek kimä: halka mı, Canabisinä mi?

Başkan annêêr, bezbelli, ani onun bölä açıklaması Gagauziyada tepmâyılän karşılanacak. Ama gider vabank, zerä kendisi da Moldova parlamentına seçimnerä hazır diil. Herliim

sırasız seçimnär olarsalar, ozaman o kendi keezinä – Moldova Parlamentına deputat olmaa – düşämeer. Bir iş ona bu uurda yardım edecek – herliim Vlad FİLAT onu kendi partiyasının seçim listelerinä alırsa.

Not. Moldovada politika krizisini yarattı liberal-demokrat partiyasının predsedateli, Moldovanın ozamaki premyer-ministrusu Vlad FİLAT, açan Küçük ayın 13-dä açıkladı, ani onun partiyası Evropaya İntegraşiyaya Alyansından çıkêr.

"Mustafa Kemal ATATÜRK" dolay bolniņasına 500 bin ley yardım

Gagauziya Halk Topluşu Baba Marta ayın 26-da aldı karar Valkaneşteki "Mustafa Kemal ATATÜRK" adına dolay bolniņasına 500 bin ley yardım yapmaa.

Bu kararı almaa deyni, GHT deputatları "Gagauziyanın bütet için" zakonunda maasuz diişirtmeklär yaptılar. Bu para veriler bolniņasın işçilerinin zarplata borçlarını kapatmaa deyni.

Aklınıza getireriz, 2012-ci yılın sonunda ortaya çıktı, ani Valkaneşteki "Mustafa Kemal ATATÜRK" adına dolay bolniņasında büyük finans krizisi yaşanêr. Bolniņasın 3 milyon 918 bin 388 ley borçu var. Borçlar taa 2004-cü yıldan çekiler. Bunun içindä sade zarplata borcu – 1 milyon 860 bin 384 ley.

Poträ çannarını düümäk için, Baba Marta ayın başında bolniņasın zaametçileri protest mitinglarına çıktılar.

Magistratura hem doktora için Türkiye stipendiyaları

Türkiyedä magistraturada hem doktoranturada üürenmä isteyän yabancı studentlara deyni genä TÜRKİYE BURSLARI (stipendiyaları) programası kuruldu.

Bilim doktora uurunda üürenmää isteyennär stipendiyalar için 2013-cü yılın Küçük ayın 27-dän beeri orgkomiteta danışêrlar.

Magistraturada stipendiyaları için sa 2013-cü yılın Hederlez ayından beeri Danışmak kolayı olacek.

Bu uurda taa derindän bilgileri almaa deyni, internettän <http://turkiyeburslari.gov.tr/index.php/tr/> adresinä tıklayıp, TÜRKİYE BURSLARI Web saytına giriniz.

«Казачество Гагаузии» cümne kuruluşu kurulêr

Gagauziyada kazakların ofițer sistemasi kurulêr. Rusiya kazaklar Birlii Sovetinin kararına görâ, birkaç ayın içindâ, gagauzlara hem bulgarlara general hem polkovnik gradları verildi. Bir ay geeri general gradı verildi Çadır kasabasının Sovetinin başına Konstantin KELEŞa. Şindi da kazak generali oldu Gagauziyanın Halk Topluşun deputatı İvan MARDAR. Polkovnik yaptılar Komrat munițiıy Sovetinin predsedatel yardımcısını Vasiliy NEYKOVÇE-Nı. Kazakların eni ofițerleri hazırladılar hem verdilər dokumentleri Gagauziyanın yustițiya Upravleniyasına, «Казачество Гагаузии» cümne kuruluşunu kurmaa deyni.

Kombatantlar kazaklardan ürkerlär

Moldovanın Transnistriye cengin veterannarı (kombatantlar) raatsız olêrlar hem ürkerlar ondan, ani Moldovada hem Gagauziyada silâhlı kazak kuruluşları kurulêr.

Bunu pres-konferentiya da açıkladılar veterannarın öndercileri (onnarın arasın da var onnar da kim 1990-cı yılda voluntörlarlan üstümüzü geldi. Bak "AS" №10 (545), 30.10.2010 y., yada <http://www.anasozu.com/news/?razdel=19&id=993>). Onnar sayêr, ani kazak kuruluşları "devletin baamsızluna, raatluna hem toprak bütünnüünâ korkuluktur". Kombatantlar şaşêrlar ona, ani "Moldovada bu kazak cümne kuruluşlarına registrațiya yapêrlar". Onuştan kombatantlar korkuttular Moldova öndercilerini, ani "ileri dooru da kazak cümne kuruluşlarına registrațiya yaparsalar, onnar (veterannar – nişan "AS") protest akıyalarına başlayaceklar".

Veterannar Birliin başı Éduard MAYKAN üfkeleni: «A «Союз казаков России» заявил о намерении создать в Гагаузской автономии организацию «Казачество Гагаузии», целью которой является «защита родины», хотя непонятно, о какой родине идет речь» ("Rusiyanın kazaklar Birlii" sa Gagauziya avtonomiyasında «Казачество Гагаузии» kuruluşunu kurmaa deyni kendi neetini bildirdi, onun kezi "vatani korumak", ama annaşilmêr, angı vatan için laf gider").

MİNYUST «Казачество Гагаузии» CÜMNE KURUŞUNU TANIMADI

Moldovanın yustițiya ministerstvo-su istâmedi «Казачество Гагаузии» cümne kuruluşuna registrațiya yapmaa. Yustițiya ministerstvosunun geçici ministrusu Oleg EFRİM bu kararın sebebini olâ açıkladı: "bu kuruluşun ustavından belli olêr, ani o asker kuruluşu, ne ters gider Moldovanın cümne kuruluşların için zakonun özünâ".

Geçici ministrunun açıklamasına görâ, Evropa sudu tanıdı, ani "rus kazakların Dnestr deresi yanında 1992-ci yılda olan işlerdâ asker agresiyanın bir payıdır, o üzerâ da olêr, ani bu Moldova Respublikasının bütünnüünün hem baamsızlun üstünâ örümäk".

Oleg EFRİM urguladı, ani "Bu postulat temel oldu «Казачество Гагаузии» kuruluşunu tanımama deyni.

Te ne yazêr bu iş için Pol GOBL kendisi: "Bucak kazakları her zaman var nicâ olsunar Rusiyanın şantaj için kullanılan tertipleri, angısı Basarabiyada erleşmiş durumu denkleştirmektân çıkaracek".

Pol GOBLı raatsız eder o, ani Moldovada kazaklar peydalandı, taman ozaman, açan devlettâ pravitelstvo yok

GAGAUZIYA KAZAKLARI AMERİKALILARI RAATSIZ EDER

hem Moldova Evrosoyuzlan birleşmenin son alkasına çıktı.

Bezbelli Pol GOBL bilmeer, ani taa Gagauziyın kurulma günündän beeri, kimi girgin gagauzlara kazak gradları verilirdi. Ama bunun için neçin sa Moldova hem dünnâ presası yazmardı. Bezbelli ozman bu normal bir işti. Ama bütün kazaklar problemi Moldovada ortaya atıldı o üzerâ, ani Kişinevda politika krizisine getirân hırsızlıklardan hem zakonnarı ezmektân insannarın bakışını başka işlerâ çevirmää deyni.

Lääzim mı "The Jamestown Foundation" meydan gazetasının yazılarını aslıya almaa. Herliim yarım gözlän bakarsanız onun hergünkü yazılarına, annayaceynız, ani bu gazetaya görâ Amerikada diil sadâ Gagauziya kazaklarından korkêrlar, ama Rusiyadan da hem may hepsi eski Sovetlär Bir-

Gazetanın yazısını hemen Romniyada yayınnamaa başladılar. Romniyanın "Romnia Libera" basın organı urgulêr, ani Pol GOBL yazısının temel fikiri: Gagauziyada kazakların peydalanması Moskvanın Kişineva parmak sallaması, ani göster ki "dondurulmuş" konfliktları var nicâ enidän korlaştırmaa.

liin respublikalarından da. Gazetanın haberlär dizisinin arasında sık bulunêr türlü yazılar terorizma için da. Bu yazılara görâ var nicâ sanmaa, ani Amerika hepsindän korkêr. Ama, bu diil olâ! Amerika korkak diil. "The Jamestown Foundation" meydan gazetası, raatsızlıktan, şamata yapêr.

GHT Prezidiumu açıklama yaptı

Kombatantların kazak cümne kuruluşlarına karşı açıklamalarına GHT Prezidiumu bir açıklama yaptı. O sayêr, ani "kombatantların açıklamaları bir provakațiya, angısını plannadılar ekstremist kuvetleri, ani bitki vakıtlar bizim memleketimizin toprakalında yaşayan milli azannıklardan hem sayıdan aaz halklaradan sıymamaa başladılar".

Gagauziya başkanı kazaklar için dedi

Baba Marta ayın 27-dâ Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL, cuvap vereräk Moldovanın "Jurnal TV" kanalın korespondentinin soruşuna, Gagauziyada kazaklar adetleri için, bölâ dedi: «Кому-то выгодно нагнетать обстановку и формировать образ Гагаузии как какого то там воинственного региона, территории. На самом деле этих традиций у нас

нету. И я не думаю, что найдет оно поддержку населения. У нас есть свой уклад, многовековой уклад жизни, и там этой культуры нету. Кто-то, может быть, играет политические игры, и хочет формировать негативный имидж Гагаузии. Я эти процессы не поддерживаю». ("Kimi sa kurtarêr ortalu kızıştırmaa hem Gagauziyanın biçimini nesoysa

cenkçi regionu, topraa gibi kurmaa. Halizdün bu adetlär bizdâ yok. Hem bän düşünmeerim, ani buna insan arka olacek. Bizim kendi yaşamak adetlerimiz var, üzrlän yıllık yaşamak adetlerimiz, da orada bu kultura yok. Kim sa, bezbelli, politika oyunlarını oynêr, da isteer Gagauziyanın negativ imicini kurmaa". – rusçadan "AS" çevirmesi).

GENÇ POETLARA DEYİNİ MASTER-KLAS

Oldu artuk üç yıl sıravardı Komrattaki "Mihail ÇAKIR" adına pedagogika kolecin üredecisinin Galina Dimitrievna SİRKEĻnin teklifinâ görâ, kolecin peet yazan ürencilerinâ, poet Todur ZANET poeziya uurunda master-klas gösterer.

Bir şüpesiz bu master-klasın urokları verer kolarını genç poetlar peet yazmak uurunda kendi ustalıkların üselsinnär. Master-klas sonuçları gösterer, ani literatüra yaratmalarında çok talanlı uşaklarımız var. Sevindirer, ani üç yılın içindâ bu uroklara katılan gençlerin arasından, şindi en aazdan, iki poet çıktı – Mariya ÇEBANOVA (Kırlannar) hem Alla KÖŞÄ (Beşalma).

Var nicâ büyük havezlän urgulamaa, ani onnarın

arkalarından artık gelerlär kolecin başka genç talantları da: Alla ÇOMAK (Avdarma), Mariya TRANDAFİLOVA (Avdarma), Georgi SIPÇU (Kongaz), Yülâ ANDRİEŞ (Komrat), Alöna DYAKOV (Çok Meydan), Anastasiya SLAV (Baurçu), Saşi VILÇU (Kongaz), Aleksandra MARDAR (Komrat), Lüba ZGERÄ (Avdarma), Elena KİSEEVA (Çadır), Lüdmila ZLATOVA (Komrat), Olga STATOVA (Kongaz), İrina İDJİLOVA (Komrat).

Bu yıl master-klas uroona, genç poetlardan kaarâ, sesleyici hem siiredici olarak, geldilər iki grupadan peet yazmayan ürenciler da. Onnar büyük havezlän sesledilər salonda ötän peetleri hem incelemeleri.

Master-klas uroon sonunda Aleksandr TOPAL (Tülü-küüyü) akardeonda bir muzika havası çaldı. Sora da Nas-ti TELPİZ (Baurçu) bir gagauz halk türküsünü çaldı.

Not. Master-klas uroonu hazırlamaa deyni Galina Dimitrievna SİRKEĻyâ yardımcı oldular ped-kolecin üredecileri Mariya Dimitrievna MAVRODİ hem Anna Danilovna SUKMAN.

(Ürencilerin yaratmalarını okuyun 7-ci sayfada)

ÖNEMLİ OLAN – BİZİ BİZ OLDUUMUZ İÇİN SEVMELERİ

Sonu. Çekmesi 1-ci sayfada

- Zanaatını kendisi seçsin isteriz. Saalıklı, mutlu hem namuzlu olaca her bir zaameti yapabilir, onu da biz kabul edirik. Savaşêrız, ani oolumuz dooru hem kulturalı bir insan olsun. Bunu da, sanêrim, becerikli yapêrız. Onun her dinâ, her insana saygı gösterân bir dünnâa payı olarak etiştirdiimizi düşünêrız.

- Bizâ adamnara deyni karıların dünnâsı biraz karannık. Onun için kimi soruşlarını yannış annamayın. Sizin en sevdiiniz kostümnar nedir?

- En raat edecem kostüm – en sevdiim kıyafettir. Ama ofîşal bir randevum yoksa – sport biçiminâ kostümnarı hem raat ayak kabını seçerim.

- Angı çiçää seversiniz?

- Çiçää diil, çiçekleri çok severim. Ama onları dalında, kesilmemiş, severim. Koparılmış çiçää pek sevmeyim. Hep başçalı evlerdâ yaşadım için, çiçeklârlân, tabiatlan aram çok ii hem başça bakımından da annarım.

- Başçalı evlerdâ kıyat okumaa hem muzıka seslemää çeker. En sevdiiniz muzıka, kıyat yada yazıcınız var mı?

- Bu diişân bişey. Bân muzıkada da, kıyatta da, fanatik olup, en sevdiim muzıka, en sevdiim kıyat bir ayırıma gitmâk istâmeerim. Bu aralar roman kıyatlarını okuyamêêrim, çünkü, doktora disertaşiyamı hazırladım için, taa çok bilim kıyatlarını okuyêrim. Ama Türkiyedâ yazıcılarımızı çok başarılı bulêrim. Bilersin Nobel ödüllü yazıcılarımız da var. Başka çok başarılı karı yazıcılarımız da var.

Muzıka konusuna da gelirsâk – her türlü müzikayı severim. Sade Hard Rok muzıkasını sevmâm.

- Bakêrim evinizdâ çok yaalı boya tabloları var. Resimcili becerersiniz mi?

- Resimcili severim, ama kendim resimnâmeerim, çizâmeerim. Bendâ bu uurda talant yok. Ama eşimim da, oolumun da bu uurda talantları, etekleri var. Bân resimâ bakmayı, resimnârlân ilgilenmää çok severim. Ama sadecâ bakabilerim, yorumnâ-yabilerim. Gözâl, çirkin deyâbilerim. Ama kendim yapamıyorum.

- İmâk yapmaa seversiniz mi?

- Çok sevârdim. Ama çok imâk yapmak zorunda kaldım için, biraz kolayından kaçıp, yapmasam da ii olur deerim.

- Angı milletin kufnesini seversiniz?

- Bân kufnedâ da, muzıka hem kıyat gibi, fanatik olup, en sevdiim kufnâ gibi ayırmêêrim. Ne datlı sa, ne canım çekârsa onu iyerim. Onun için Türk kufnesi taa islâa, Kitay kufnesi taa islâa, Moldova kufnesi taa islâa

deyâmâm. Bâncâ – herbir memleketin kendi imekleri, kendi speşialları, kendi datlı yaptı işlâr var. Önemli onları bulmaa hem onların dadına varmaa.

- Dünneyi çok gezdiniz, gördünüz. Sizin için dünneyin en gözâl kasabası angısı?

- İstanbul.

- Yılın angı vakdını seversiniz?

sı geldiynân, ofîşal hem diplomatiya işleri için annatmak için Büükelçiyâ sayın Mehmet Selim KARTALa tekliftâ bulunacez. Şindi kultura işleri için Canabinizâ sormaa isteerim. Bu vakdın içindâ 3 büük iş yaptınız: “Ebru” gösterisini; “Geçmişân büükü günâ kadar” Osmannı zamanından bu günâ kadar karı giimnerin Defilesi; “İSTANBUL – DÜŞ KASABASI” resim sergisi. Bu işlerin yapılmasında Sizin eriniz nedir?

- Bu işlerin organizatşiyasını, Türkiyeyi temsil etmâk için, bân üstümâ aldım. Ama hepsini, neredâ hem ne zaman yapılacak, ona eşim karar aldı.

Taa bir kultura işini unuttunuz – Kişinevda açık havada Türk klasik muzıkasının konşertini. Moldovadakı halkın çok kulturalı olduunu bulduum için, bu konşertin önemli olduunu da kabletmemiz lââzım.

- Siz şindi üüsek soşial statusunda

- İlk yazı hem yazı. Bân aşırı sıca da, aşırı suuku da sevmeyim. Onun için ılık zaman olacek.

- Hobbiniz var mı?

- Şindiki hobbim – çocuum hem kendi doktora disertaşiyam. Taa ileri tenis oynadım, üzdüm. Sportu severim.

- Kim taa büük diplomat? Siz mi, esiniz mi?

- Belli ki eşim! Çünkü benim hiç bir juridika kimliim yok. Moldovada Türkiye Cumhuriyetinin devletinin Büükelçisi – Mehmet Selim KARTAL. Bân sadecâ onun eşiyim. Onun eşi olarak, iş yaşamamda diil, özel yaşamamda angı konuda yardıma zoru varsa, yardım ederim. Ama eşim evâ hiç iş getirmedii için, bân taa çok soşial işlerinân ilgilenirim. Evdâ davet mi yapılacak, musaaafir mi çaarılacak – bu konularda yardım ederim.

- Siz bir yıldan zeedâ Moldovada bulunêrsınız. Bu vakdın içindâ Türkiye-Moldova arasında okadar çok ofîşal, diplomatiya hem kultura işleri oldu, ani başkası için bu işleri yapaa deyni dört yıl da etmâzdi. Sıra-

bulunan insannarsınız. Çok mu arkadaşlarınız var?

- Bizim özel yaşamamızda arkadaşlarımız iş yaşamamızda arkadaşlarımızdan taa çok. Biz devlet zaametçileriyiz. Pensiyaya çıktıynan büükelçilik zaametçisi olmayacez. Bizi büükelçi eşi olduum için sevecekseleâr – taa islâa hiç sevmesinnâr. Önemli olan – bizi biz olduumuz için sevmeleri.

Bu soruşu yannış kişiyâ sorêrsınız. Bu soruşu taa önceki erlerdâ işlediimiz, bizi tanıyan kişilerâ sormanız lââzım. Ya da üç yıl sora burdan ayırıldımız zaman, kendiniz buna cuvap vermeliy-siniz. Ki cuvap saalıklı olsun.

İnşallah, on yıl, irmi yıl sora da, üz-üzâ baktıymızda, genâ mutlu hem gülâr üzlü, ii yaptıklarımızlan, biribirimizi hatırlarız, düşünêrim.

- Moldovaya geldiniz, gördünüz hem onu tanıdınız. Türkiyenin angı bölgesinnân benzedersiniz?

- Bân hiç bir kerâ birini birinâ benzetmeerim hem benzetmää istâmeerim. Bâncâ, Moldovanın çok gözâl özellikleri hem tabiatı var. Kendisinâ çok

gözâl bir insan topluluu var. Düüneydâ hiç bulunmayan gözâl kızları var. Moldovayı başka bir erâ hiç benzetmâk istâmeerim. Bâncâ, yakında o çok gözâl bir Evropa memleketi olacek.

- Gagauziyaya gittiiniz zaman, kendinizi gagauzların arasında nicâ duyêrsınız?

- Gagauz halkınnan birliktâ olduum zaman, sokakta, bibliotekada, kendimi pek mutlu duyêrim. Çok sıcak kannı olduklarını düşünêrim. Onnarlan gagauzça konuşêrız. Ama Gagauziyada hepsi gagauzların bir uurda gagauzçası yok. Yazık, çünkü bir dil – bir insan demâk. Onnarın çoyu rusçayı konuşêrlar. Gagauzçayı, korumak için savaşêrlar, çünkü dil korununca haliz bir hazine olur, düşünêrim. Kaç dil bilersiniz okadar kerâ insansınız, ozaman yaşamamızda hererdâ kolay iletêşim kurabilirsiniz.

- Canabiniz kaç yabancı dil bilersiniz?

- Birkaç dil bilirim: anglyca, nemşeycâ, franşuzça. Franşuzçayı bildiim için, artık yazılı romuncayı da anêêrim.

- Sizin yaşamamızın arzusu nedir?

- Saalık hem mutluluk! Hem aylemâ hem da bütün dünneyâ! Okadar!

- Banu hanım, Baba Marta ayın 8-dâ Karıların Halklararası Günü. Bütün karılara nelârlân danışırınız?

- (Türkiye türkçesinde vereriz) Bütün kadınların kadınlar Günü'nü kutluyorum. Herkezâ

saalık, başarı, mutluluk temenni ediyorum. Moldovadakı gagauz kadınların da çok fedakâr bir şekildâ çalıştını gözlâmniyorum. Çocuklarına, evlerinâ bakmak için ülkelerindân, memleketlerindân ayırı çalıştıklarını, onnara ii bir hayat saalamak için çok uraştıklarını gözlâmniyorum.

İnşallah, en kısa zamanda, hakettikleri refah düzeyinâ ulaşırlar ve hak ettikleri mutlu, gözâl, huzurlu hayatı yaşarlar, diyorum.

Gagauziyada da, Moldovada da, kendi ülkemdâ dâ siyasetdâ kadınların taa aktiv, taa önemli erlerdâ görmeyi arzu ederim. Çünkü kadın eli diidii zaman, belliki, biraz taa yumuşak, taa estetik, taa barışçıl, taa uzun soluklu, taa gözâl işlâr yapılır diye düşünüyorum.

- Saa olun!

- Saa olun siz da!

AYLÂ PATRETİNDÂ: (saadan) Pakize Banu CANKAN KARTAL, Mehmet Selim KARTAL, oolları Ali Berk KARTAL hem Büükelçinin kaynatası Ali Altan CANKAN.

Fotolar - Eucen HARABARANın

GAGAUZ FOLKLORU

Zanet, Todur (2010) *Gagauzluk: Kultura, Ruh, Âdetlär, Gagauz Folkloru, Kişinev, 560 s., Moldova Bilimler Akademisi Filoloji Enstitüsü-Azerbaycan Millî Bilimler Akademisi Folklor Enstitüsü Yayını.*

Nail TAN,
yazar, folklor araştırmacısı,
Türk Dil Kurumu azası

(Yazı Türkiye türkçesinde)

Gagavuz Türklerinin, dil, tarih, kültür ve halk bilimi alanında 1990 yılından bu yana Türkiye ve Moldova'da önemli yayınlar yapılmaktadır.¹ Türkiye'de Gagavuz halk kültürü hakkında en geniş malzemenin yayım sırasına göre şu kitaplarda bulunduğunu söyleyebiliriz:

Manof/Manov Atanas, *Gagauzlar* (Hristiyan Türkler), Çev. M. Türker Acaroğlu, Ankara 1939, 123 s., 2. bsl., Ankara 2001, Türk Tarih Kurumu Yayınları: X/20.

Güngör, Harun-Argunşah, Mustafa, *Gagavuz Türkleri: Tarih, Dil, Folklor ve Halk Edebiyatı*, Ankara 2002, 426 s., Kültür Bakanlığı Yayınları: 2934.

Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi/Romanya ve Gagavuz Türk Edebiyatı, hzl. Nevzat Özkan, Mariya Durbaylo Angelova, Ankara 1999, C. 12, s. 183-448, Kültür Bakanlığı Yayınları: 2336.

Özkan, Nevzat, *Gagavuz Destanları*, Ankara 2007, 272 s., TDK Yayınları: 896.

Bu ara, yoğun malzeme kaynaklarının yanı sıra, Yaşar Nabi Nayır, Harun Güngör, Mustafa Argunşah, Hülya Argunşah, Nevzat Özkan ve Rabia Uçkun Kocaaslan'ın Gagavuz dil, edebiyat ve kültürüyle ilgili kitap ve makaleleri, KIBATEK ve Folklor Araştırmaları Kurumunun Gagavuz halk kültürüyle ilgili sempozyum kitapları araştırmacıların ilk başvuru eserleridir. TDK'nin 27-29 Aralık 2007 tarihleri arasında Ankara'da düzenlediği Gagavuz Türkçesi Araştırmaları Bilgi Şöleni bildiri-leri de baskı aşamasındadır.

Moldova'da ise Gagavuz dil, tarih, edebiyat ve kültürü konusunda en

geniş malzemenin bulunduğu kitaplar arasında ilk akla gelenler şunlardır:

Babaoğlu, Nikolay İ., *Gagauz Folkloru*, Kişinev 1969.

Babaoğlu, Nikolay İ., *Masallar*, Kişinev 1991.

Çimpoş, Lübov S., *Destanny Epos Gagauzov*, Kişinev 1997.

2010 yılında, Moldova'da TİKA'nın maddi desteğiyle bugüne kadar yayımlanmış en kapsamlı halk kültürü kitabı basıldı. Kitabın yazarı Todur Zanet (d. 1958) şair, yazar, gazeteci, dramaturg ve halk bilimci olarak Türklük bilimi mensuplarının çok iyi tanıdıkları bir sanatçı ve uzman. *Ana Sözü* gazetesini (ilk Gagavuz gazetesi) 1988-1994 ve 1999'dan bugüne kadar yayımlamayı başardı. Gazete 1993 yılından beri Latin harfleriyle basılmakta. Ayrıca çocuklar için *Kırlangaç* adlı bir dergi çıkardı (1991-1993, 2001-2002).

22 Temmuz 1990 tarihinde Gagavuz Halk Kongresinin kabul ettiği *Gagavuz Milli Marşı*'nın da şairi.

Zanet'in kitabı, Moldova'da basılan Gagavuzluk biliminin en önemli kitabı özelliğinde. Bugüne kadar Gagavuz dünyasında (Moldova, Ukrayna, Romanya, Bulgaristan) yayımlanmış Gagavuz halk kültürü ürünleriyle Zanet'in derlemelerini bir araya getirmiş. Kitabın bir sunuş yazan Gagavuzların ünlü bilgini A. Mihail Çimpoş, eseri bir "Gagavuz Ansiklopedisi" olarak değerlendirmiş (s. 5). Azerbaycan Millî Bilimler Akademisi Folklor Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Hüseyin İsmayılov, "Gagavuz Türklerinin Halk Yaratması" başlığı altında Gagavuz tarihi, dili, edebiyatı ve halk kültürüne ilişkin genel bir bilgi vermiş (s. 78).

Eser 51 bölümden oluşmakta. Bulgaristan, Romanya ve Ukrayna Gagavuzlarını da kapsadığı için doğal olarak kitabın bölümleri artmış. İçinde en çok malzeme bulunan ve sayfa sayısı fazla bölümler (Gagavuz Türkçesiyle) şunlardır:

1. Masallar, Legendalar, Destanlar/Destanlar (s. 15-153)
2. Cümbüşlär, Porezennär, Fıkralar (s. 154-214)
3. Balladalar (s. 215-251)
4. Türkülär/Türküler (s. 252-330)
5. Maanilär/Mâniler (s. 331-343)
6. Balboka Küüyün/Köyünün Folklorundan (s. 344-356)
7. Dualar, Betvalar/Beddualar, Eminnär/Yeminler, Azarlamaklar hem (ve) Maanalar (s. 357-360)
8. İnançlar hem Sıra Âdetleri (s.

361-381)

9. Çiftçilik İçin Önemli Günnär/Günler (s. 382-383)

10. Selamlaşmalar (s. 383-384)

16. Söleyişlär/Atasözleri hem Demeklär/Deyimler (s. 388-435)

17. Bilmecelär (s. 436-443)

18. Yanılmaçlar (s. 444-445)

19. Horu, Muzıka hem Halk Oyunları (s. 445-447)

20. Uşak/Çocuk Hem Gençlik Oyunları/Oyunları (s. 448-463)

21. Gagauz Küülerin/Köylerinin hem Kasabaların Gagauzca Adları (s. 464-465)

22. Mikrotoponimika (s. 466-467)

27. İmeklär/Yemekler hem İçkilär/İçecekler (s. 472-474)

28. Çiftçilik Mallarının Adları/Tarım Ürünlerinin Adları (s. 475-476)

29. Hayvancılık, Hayvannar hem Kuşlar (s. 477-481)

31-37. Balık, böcek, meyve, çiçek, ot, yenen yabancı bitki, boya, renk, ay ve gün adları

39. Gagauz Sayıları (s. 490-491)

40. İnsan Organlarının Adları (s. 491-492)

41. Hastalıklar hem Onnarın İlaçlaması (s. 492-496)

42. Uyku Açıklamaları/Rüya Tabirleri (s. 495-496)

43. Gagauz Yortuları (s. 496-516)

44. Bulgarıya Gagauzların Folklorundan (Atanas Manov'un derlediklerinden) Kısa Fıkralar, Türkülär, Maanilär, Söleyişlär, Bilmecelär (s. 517-526)

45-51 bölümler; sözlük, söleennär/anlatanlar, toplayannar, kısaltmalar, literatüre hem başka kaynaklar, kullanılmış sözlük kıyatları/kitapları, incelenmiş kıyatlar (bibliyografya) başlıklarını taşıyor.

Eserde yer alan her sözün, her halk kültürü ürününün kaynağının gösterilmesi verilen bilgilere güven artırıcı bilimsel bir özelliktir.

Kitabı incelediğimizde, Gagavuz ve Türkiye Türklerinin halk kültürleri arasında atasözü, deyim, masal, destan, halk hikâyesi, türkü ve oyunlar, çocuk oyunları, gelenek-görenek ve inançlar açısından büyük benzerlikler olduğunu görmekteyiz. Bu benzerliklerin önemli bir bölümü, her iki ülkedeki meslektaşlarımız tarafından önemli ölçüde incelenmiştir. Ancak, bu kitap Gagavuz halk kültürü malzemesini zenginleştirmedi; Romanya, Ukrayna ve Bulgaristan ürünlerini de kapsamı açısından yeni bir çerçeveye çizmiş, daha önce yazılanlara ek yapma ihtiyacını doğurmuştur. Zanet'in kitabı, Türklük

bilimi ve halk bilimi araştırmacılarına, bilim insanlarına yeni bir ufuk açmış, karşılaştırmalı halk bilimi araştırması yapanlara geniş imkânlar sunmuştur. Zanet, kitabın kapağına kendisinden masallar, ninniler, halk hikâyeleri dinlediği annesinin fotoğrafını koyarak vefa örneği de olmuştur.

Todur Zanet'in kitabını Türkiye'de yazmak ve yayımlamak kolaydır. Ancak, Moldova Bilimler Akademisinde Gagavuzoloji bölümünün kapandığı bu yıllarda, böyle bir eseri, TİKA'nın maddi desteğiyle yayımlamak büyük başarıdır.

Kitaptan, Türkiye Türklerinin halk kültüründe de yer alan ürünlere ilişkin bazı örnekler vererek yazımızı tamamlamak istiyoruz: *Tepegöz masalı*, *destanı* (s. 15-20), *Koroğlu destanı* (s. 87-88), *Altın Yumurta Yumurtlayan Tavuk masalı* (s. 115-117), *Hoca Nastradin fıkraları* (58 fıkra, s. 186-202), *Verdini Babam Verdini türküsü* (s. 255), *Çekirge türküsü* (s. 256), *Hey Kızım Kızım türküsü* (s. 260), *Üşüdüm türküsü* (s. 260), *Kadınım türküsü* (s. 261), *Sendeki Kaşlar türküsü* (s. 266), *Yârim Var Dârim türküsü* (s. 273), *Osmanlı Zamanından Kalan Türküler* (14 türkü, s. 311-314), *Sivastopol türküsü* (s. 321), *Şu İstanbul'dan Aman türküsü* (s. 346-347).

Dualar (s. 357)

*Allaa versin uzun ömür sana.

*Allahım, ver bana sabur da dayanım.

*Allaa seni istediğinden ayırtmasın.

Betvalar/Beddualar (s. 358-359)

*Allaa belanı versin.

*Allaa versin da dilin tutulsun.

*Kör olasın.

*Kara toprak kabul etmesin.

Eminnär/Yeminler (s. 359)

*Ekmek beni çatsın.

*Kör oluyım.

Azarlamaklar/Azarlamalar, Hakaretler (s. 359-360)

*Ahmak.

*Dangalak.

*İki üzlü/yüzlü.

*Kalın kafalı.

*Kudurmuş köpek.

*Pezevenk.

*Öküz.

Söleyişlär/Atasözleri (s. 388-414)

*Aaç maymun oynamaz.

*Aaç tavuk düşündü em/yem görmüş.

Sonu 6-ci sayfada

¹ Türkiye'deki Gagavuzlar üzerindeki yayınlar için bk. TAN, Nail "Türkiye'deki Gagavuz Gagavuz Halk Kültürü, Tarihi, Dil ve Edebiyat Üzerine Yapılan Yayınlarla Toplu bir Bakış", *Türk Kültürü*, S. 452, 12/2000, s. 761-768, *Erdem*, S.39, 9/2001, s. 471-492.

XXIV-cu GAGAUZ DİLİ HEM LİTERATURASI OLİMPIADASI

Baba Marta ayın 22-24 günlerinde Komrat kasabasının "Tretyakov" adına lişeyinde XXIV-cu Gagauz dili hem literaturası Respublika Olimpiadası geçti. Olimpiadada pay aldılar Gagauziyanın altmışa yakın ürencisi, ani ensedilär şkola hem rayon olimpiadalarında.

Olimpiadanın ofițial açılışı Baba Marta ayın 22-dä oldu. Ofițial açılış Moldovanın hem Gagauziyanın gimnalarını başlandı. Açılıştı Gagauziya öndercileri tarafından pay aldılar Gagauziya İspolkomu predseatelin birinci yardımcısı Valeriy YANİOGLU, ikinci yardımcısı Nikolay STOYANOV, Gagauziya üredecilik Upravleniyasının başı Vera BALOVA, Olimpiada jürisinin başı Galina SİRKELE. Moldovadan açılıştı pay aldı Moldova üredecilik Bakanın zaametçisi Anna STOLETNEYA.

Maasuz Olimpiada için "Tretyakov" adına lişeyde açıldı Komrattaki "D.SAVASTİN" adına uşaklar için resim şolasının sergisi hem olimpiadacılara başlandı 2013-cü hem da 2014-cü yıla Kalendarlar resim şolasının 30-cu yıldönümünän ilgili hem şolacıların yaratmalarını annadêlar. Kalendarı bastı Türkiyenin Yurtdışı Türklär hem Akraba Topluluklar Başkanını (YTB).

Bakmadaan ona, ani bu olimpiadada literaturada olimpiadası da, Olimpiadanın açılışına teklif edilmedi hem, belliki, açılıştı pay almadı hiç bir gagauz yazıcısı da.

Ofițial açılıştan sora Komrat "Tretyakov" adına lişeyin ürencileri olimpiadacılara, onnarın gagauz dilinde

üredecilerinä hem musaafirlerä deyni pek gözäl bir konfert gösterdilär. Konfert başlandı "Yaşa, halkım!" türküsünän. **Sora da bütün konfert gagauzçaydı!** (Bu iş son yıllarda seftä olêr). Saa olsunar konfertı hazırlayanar hem konfertta pay alannar.

Baba Marta ayın 23-dä olimpiadacılara deyni işlär başlandı: yazı, gramatika, viktorina, peet annatması. Hep o günü programada vardı gagauz yazıcılarınnan buluşmak. Ama buluşmaya katıldılar sadä poet Todur ZANET hem

genç poet Elena MOKANU.

Yazıcıların buluşmakta ilkin kendi peetlerini okudular olimpiadacılara Maşa PETKOVIÇ (Çadır, "M.GUBOGLU" lişeyi), Violetta DZEASOVI (Kazayak, teoretik lişeyi), Georgiy TODOROV (Kıpçak "Yanakoglo" adına teoretik lişeyi), Nikolay FRANGU (Kongaz teoretik lişeyi. Kendisi Kirlannardan), Korina TOPAL (Tülüküüyü lişeyi).

Sora kendi yaratmalarını okudular hem literaturada ustalı için annattılar Todur ZANET hem Elena MOKANU.

Todur ZANET başlandı olimpiadacılar kendi "Akar Yıldız" peet kiyadını, daattı "Ana Sözü" gazetasını.

Baba Marta ayın 24-dä Olimpiadanın ofițial kapanışı oldu.

Not. Olimpiadaya katılannar hem gagauz dilinde üredecilär, durmamayca, hepsi bir sestä urguladılar "Tretyakov" adına lişeyinde Olimpiadanın üsek uurda geçmesini. Hepsi candan şükür ettilär lişeyin direktörüne Nataliya Petrovna KRAVTOVAya hem lişeyin kolektivına o gözäl çalışmalar için hem ikramnar için, ani onnar yaptılar olimpiadacılar kendilerini yabancı duymasınar deyni. Onemli o da, ani onnara deyni, kim Büük orucu tutêr, lişeyin zaametçileri hazırlamıştılar oruç imeklerini.

Urgu Not. Olimpiadanın jürisinin üsek uurda çalışmasını da hepsi metettile. Belliydi, ani jürinin başı Galina Dimitriyevna SİRKELE hem jüri azaları savaştılar, ani bu yıl olimpiadada erlär halizdän dooru verilsinnär.

Özel Not. Bir işi taa doorutmaa läazım: Yıllar boyunca, neçin sa, Olimpiadanın jürisinde hiç bir insan Valkaneş rayonundan yok. Bu biraz tersinä gelir. Bunu te doorutmaa läazım.

Gagauz dili hem kulturası Günleri bakılacak

Baba Marta ayın 25-dä Gagauziya İspolkomu aldı karar Çiçek ayın (aprel) 1-27 günlerinde Gagauziyada gagauz dili hem kulturası Günleri bakmaa.

Bu Günnär bakılacak gagauzlara kirilişa alfavitini kullanmaa deyni ofițial izin verilmesinin 56-cı yıldönümü Günün kutlama çerçevesinde.

İki kutlamalar için da yapılacak işlerin plannarı kurulacak. O plannara görä, neettä var literaturada okumaları yapmaa, gagauz yazıcılarınnan buluşmalar hem kiyat sergileri hazırlamaa.

Bundan kaarä uşaklara deyni literaturada konkursları hem peet yarışmaları da olacak.

GAGAUZ FOLKLORU

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada

*Aalemin tauu/tavuğu kaz görünürmüş.

*Acı patlacanı kraa haşlamaz.

*Allaa daayına görä kaar verer.

*Allaa bir kapuyu kapêr, başka kapuyu açêr.

*Bal satan parmaanı da yalêêr.

*Çivi çiviye söker.

Demeklär/Deyimler (s. 414-435)

*Aklımı aldı.

*Başını belaya sokmuş.

*İki ateş arasında.

*Korkudan ödü patladı.

*Ne ölü, ne diri.

*Ayak altına aldı.

*Göz boyacısı.

*Kör kütük sarfoş/sarhoş.

Bilmecelär (s. 436-443)

*Alaca mezar/Dünneyi gezär. (Para)

*Allah yapar yapısını/Demir açar kapusunu. (Karpuz)

*Er (yer) altında kum kaynar. (Karıncıca)

*Kat kat döşek/Onu bilmeyän eşek. (Lahana)

*Edi (yedi) delikli tokmak/Onu bilmeyen ahmak. (Baş, kafa)

*Yaalı (yağlı) kaşık/Duvarı yapışık. (Kulak)

*Er altında bir yaalı kayış. (Yılan)

*Er altında kara bakır. (Turp)

Todur Zanet'i Gagavuz halk kültürüne bu çok önemli hizmeti dolayısıyla kutluyoruz. Zanet, Moldova'da Gagavuz kültürünün Mihail Çakır ve Prof. Dr. Dionis Tanasoğlu'ndan sonra en

önemli kültür adamı konumuna gelmiştir. Ana Sözü'nü yaşatması, diğer kültürel, sanatsal yayınları ve en önemlisi bu eseri dolayısıyla büyük ödülleri hak etmiştir. TÜRKSOY, Başbakanlık Atatürk Kültür Merkezi ve Kültür ve Turizm Bakanlığının, kültürel STK'lerin bu eseri incelediklerinde takdirlerini esirgemeyeceklerine inandıyorum. Ayrıca eserin baskıya hazırlanmasında bilimsel yardımını gördüğü meslektaşları M. İ. Cimpoi, L. S. Çimpoes, D. E. Nikoglo ile Azerbaycan'dan Ali Şamil Hüseyinoğlu'na da katkılarından dolayı teşekkürü bir borç biliyoruz.

Türk Dünyası

Dil ve Edebiyat Dergisi,

Güz 2010/30, sayfa 167-172.

Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ah, Bucaam, Bucaam, paalı anam, sevdam!

(“Mihail ÇAKIR” ADINA PEDAGOGİKA KOLECİN ÜÜRENCİLERİNİN YARATMALARI)

AH, BUCAAM, BUCAAM!
Ah, Bucaam, Bucaam,
Paalı anam, sevdam!
Baaların dolu üzüm,
Seviner buna gözüm.

Tarlalar – altın booday,
Üstündü – dolu bir ay.
Bostannar – kaun, karpuz,
Şeremettir gagauz !

Başçalar – üklü çiçek,
İnsannar – arif, çemrek.
Bir güneş var dünnedü,
Bir Bucak ta – üreemdü.

Yıl-yıldan sän gözellen,
İlerlä, zengin ol, şen!
Alla ÇOMAK, 1112 gr.

BUCAAM

Ah, Bucaam, benim Bucaam,
Ne gözälsin sän topraam.
Pek severim bän seni,
Gagauz erlerimi.

Ne dü olmasa, Bucaam,
Herzaman seninnän bän!
Bir zaman unutmayacam,
Çaar beni, bän gelecäm.

Şenniktü dü, prostlukta da,
Hep seni dolaşacam.
Ah, Bucaam, benim Bucaam,
Ne gözälsin sän, topraam!
Maya TRANDAFİLOVA, 1112 gr.

KONGAZIM, PAALI KÜÜYÜM

Kongazda göklär maavi,
Kardaşlık bırda kaavi.
Gagauzlar şen işleer,
Ekini onnar büüder.
Pek gözäl burda erlär,
Başçalarda meyvalar.
Kırlarda boylu otlar,
Baalarlıkta üzümünär.
Kongazı bän pek severim.,
Burada da büün yaşêêrim.
Kongazım, paalı erim,
Sän benim duuma evim.
Georgi SIPÇU, gr.
1312

ANA DİLİM.

Ana dilim, ana erim,
Sensiz bän kim? Sensiz bän kim?
Sensiz bän soluksuz gibi.
Bilmää, sevmää läüzüm Seni!

Ana dilim, ana erim,
Seni sevmää, bilmää läüzüm!
Zaman geçêr, kaçêr, uçêr.
Ana dilim hep ilerleer.

Ana dilim, ana erim,
Pek sevgili ana evim.
Sän pek paalı bana, dilim.
Sensiz bän kim? Sensiz bän kim?
Yülä Andrieş, 1112 gr.

ANACIIMA

Te şindi isteerim, anacum,
Bir-iki sıracık yazayım.
Açayım bän senin üreeni,

Göreyim yalabık gözlerini.
Geler çok sıra aklıma
Senin ayozlu sesçeezin,
Senin yalpak elceezin
Hem güneş gibi gözçeezin.

O sesçeezin bir çan sesi
Uyandırardı o bizi
Hem ne çaldın bizä türkü
Gecü tutmazkana uyku.

Pek çok oldun yastık bizä,
Dolaştıynan bir bela.
Bütün geçä, bir yıl gibi,
Kıpmazdın hiç gözlerini.

Büüdükçä, başladık çıkmaa
Kim üürenmää, kim işlemää,
Te geçirersin sän yola
Çiili gözlärlän kapuda.

Pek isteerim bilärsin, anam,
Yırakta da olsam bän evdän,
Aklım yannaşık hep sendü,
Kuş olup, uçarım sana.

Herzamandır benim aklımda
Senin ayozlu nasaatın.
Bän tutêrim onu üreemdä,
Hakikat bu, söleerim sana.

Bän bilerim, canın uslanêr,
Açan ii haberlär işider.
Te artık saçların kraalanêr,
Cancaazın sa ölä hep kalêr.

Hodulluklan dolêr cancaazım,
Ani varsın, benim anacum!
Kär kurban vereyim canımı –
Koruyum senin adını!
Nasti SLAV, 1412 gr.

CANIMIZDA UMUT

Kaç yıl sän hep bizi brakêrsın,
Uzaklara gidip,
geeri oyaa dönersin.
Vakit bizä deyni
pek zor geçêr. Bilersin!
Kaç gün sıravardı yola bakêrîz?
Seni, seni,
ma mamucuum, bekleeriz.
Biz taa uşakız, taa küçüküz,
Bundan annamêêrîz seni...

Näädan biz anasız büüyeriz,
Tatlı düşlär sensiz göreriz?
Canımızda umut tutêrîz,
Ani bizimnän olacan.
Saşi VILCU, 2111gr.

MAMU

Mamü – en paalı ne var bizdä!
Mamü – en çalışkan bu dünnedä!
Mamü, pek isteerim seni görmää,
O sıcak ellerini hep öpmää.

Geçerlär saatlar – geçtilär,
Geçerlär günnär – geçtilär,
Geçerlär yıllar – geçtilär,
Düşildi bişey, hepsi ölä...

Ama en büük sevda anaya,
Kaldı bu bölü,
ani hiç bir kerä dünnedydä
bu sevda hiç geçmeyecek da!
Aleksandra MARDAR, 1112gr.

Sän yanımdaysan –
Ürääm erindä.
Yaamur da yaayarsa –
Kuytu evimdä.

Kaar saurdarsa –
Sıcak üreemdä.
Lüzgär sert esärsä –
Güneş canımda.

Lüba ZGERÄ, 1212gr.

MAMU

Mamü benim çiçeeciim,
Yaşamak bana verdin.
Pek beenerim bän seni,
Ver öpeyim o elini.

Kuş gibi gecti yıllar,
Uşaklar tez büüdüdür.
Sän kaldın yalnızlıkta,
Gözlerin kaldı yolda

Nezaman bän gelecäm,
Seläm sizä verecäm.
Mamü benim çiçeeciim,
Pek özledim bän seni.

Lena KİŞEEVA 1212gr.

AAÇLIK

Aaçlık, açlık, tıtsi aarlık,
Bela çok getirdin.
Bundan ihtâr insannarın
Annatması acı.

Bu kuraklı zamannarda,
Benim işçi halkım,
Döktü çok ter topraklara,
Ani tarla da eşersin.

Ama ömür hızlı sündü,
Da annadı insan,
Ani yanmış booday özü.
Geldi zor yaşamak.

Läüzüm tutmaa aklımızda
Bu zor vakıtları
Hem korumaa,

hem da saymaa
Ekmeğin parçasını.
Lüdmila ZLATOVA, 1112 gr.

O GÜNNÄR

Biz, anam-bobam, yasardık.
Kısmetliydi bir aylä.
Biz istärdik,
Ki olsun hepsicîi islää.

Bän büüyüm hastalıklı,
Mamucuum da kahırsız.
Bobamın işi olsun,
Ki haylaz o durmasın.

Ama kara bulut düştü:
Bobam öldü,
Anam hasta,
bän dü ilim pek islää.

Geçer vakit, biter zorluk.
Aklımızda kalêr

o sevgili günnär,
Neredü yaşardı aylemiz
Allahnan hem dü kahırsız.
İrina İDJİLOVA, 2411 gr.

YARİM

Seni severim bän yarım!
Sana açıkım bän, paalim!
Bizä deyni bu dünneyi
Allaa kurmuş salt bezbelli.

Canımda daaldı buzlar,
Başçada açtı güllär,
Gökü kuşlar uçtular,
Şen türküyü çaldılar.

Bekleerim bän avşamı,
Nicä ana uşaanı.
Sıkça çıkêrim dışarı,
Yolda bakêrim hep seni...

Gecä... Göktä iki yıldız...
Oturêrîz ikimiz...
Hem pek annaşılı –
Yaarın olacez evli.

Kaybederim kendimi,
Açan tutêrsin elimi.
Sancı sıkêr o canımı,
Açan öpersin yanaamı...

Seni korkêrim kaybetmää,
Hep titirerim üstünä.
Bana söleersin her zaman:
“Korkêrsın boşuna fit sän!”

Seni severim bän, yarım!
Sana açıkım bän, paalım!
Sade bizä bu dünneyi
Allaa kurmuştu bezbelli!
Alla KÖSÄ, 3110 gr.

CANIM KOPÊR

Zor bana, bana pek zor...
Prost... Annamêêrim nedän...
Gözlerim yaştan mos-mor,
Kuvedim bitti heptän...

Beki, prost bişey yaptım,
Beki, laf aar söledim.
Neçin kär bana ölä?
Yaklaşmaa bilsäm kimä...

Kim bana yardım edär?
Kim buna cuvap verär?
Taa ilin olsun biraz...
Yaşamaa bölä olmaz!

Kayılm pek uzaa gitmää!
Hepsinü cuvap bulmaa!
Da gelip ordan geeri,
Olsun ii ondan beeri!

Pek çirkin içim kopêr!
Sansın kimsä paralêêr!
Gözlerim yam-yaş zeettän...
Zor... Annamêêrsım nedän...
Alla KÖSÄ, 3110 gr.

DÄDUMUN ANNATMASINDAN BİR PARÇA

Bän kücüküm, ama hepsini annayardım. 1946-ncı yılda yarımda, 10 yaşındayken, döndüm ölümdän. Mamü olmaydı, olmayacaydım bän da büünkü gündä. Mamucuum benim bir kula tenni insandı. Toyandı, ama bu çirkin yılların arasında kaldı bir sopa gibi. Kahır, zorluk onu bitirdi. O imäzdi bişey, kendi parçasını saklı bobamızdan verärdi bizä. Biz 4 uşaktık. Benim aylam diildi fukaara, ama açlık bizä da bastı. Mamuyu gömdük fukaara. Mezarı kazdılar iki gün. Kış vakıdydı, çirkin suuklar dışardaydı, insan aaçtı, kuvetsizdi. Toprak pek dondu. İnsannar kazamadılar mezarı. Aylam taa pek yufkalandı. Hepsi kaldı bobanın arkalarına, omuzlarına.
Olga STATOVA, 1212 gr.

YALNIZLIK

Yalnızlık – o neydir?
Açan işitmeersin kendi laflarını,
Açan daada baarêrsın,
da suuêr kanın,
Ama o daa, hiç diil dünnä aslı.

Karannık – o neydir?
Açan gündüz görünmeer suratlar,
Açan süner şafklar hem umutlar,
Ama umutlan sünmeer korkular.

Karannık – o neydir?
O da yalnızlun bir köşesi.
Yalnızlık ta – karannun eşi.
Ölä adam döner yalnızlıkta,
Nicä bir büük hem da kara nokta.
Mariya ÇEBANOVA, 4409 gr.

AAÇ DUYGU

Benim canımda
sän bin yıl hep yanardın.
Parmaan ucunda dalgayı koparıp,
Damar düülmesi fikirlärlän dönürdi,
Yapraa da yatardı laflar, atlayıp.

Güzlü havada hep seni resimnärdim,
Bakardım gökâ şeremet yaamurda.
Şerbet türkülärlän canım sevinärdi,
Açardı kısmet çiçekli başçada.

Sarı yapraklarlan
sän hep karışardın,
Tatlı kefidän soluk alarak.
Biyaz sayfalarlan sıkça dostlaşardın,
İstärđin yatmaa kıyada kaçarak.

Benim canımda
sän bin yıl hep yanêrsın,
Parmaan ucunda dalgayı koparıp.
Haşlak kanımda kışı eridersin
Yatêrlar yapraa duyular, atlayıp.
Mariya ÇEBANOVA, 4409 gr.

**PATRETTÄ: Kendi peetini okuyêr İrina İDJİLOVA.
Ön planda oturêr üüredici Galina Dimitrievna SİRKELİ.**

ÜSÜZLERÄ İNSANNIK YARDIMI

Baba Marta ayın 22-dä, Türkiye Bükkelçiliin kanadı altında, TİKA (Türk İşbirlii hem Koordinaşıya Agenstvosu Başkanını) hem MTİAD (Moldova Türk İşadamları Dernää) Kişinevda bulunan № 2 hem № 3 internat-gimnaziyaların ürencilerine birär sport köstümü baaşlandılar.

Paskelledä hepsi uşaklar kabledeler baaşış eni ruba. Ko bu sport kostümnarı, ani sizä büün baaşlanër olsun sizin Paskellä baaşışlarınız!

Uşaklar, gözleri yaşlan dolu, bük sevinmeliklän kabledetilär kendi baaşışlarını Bükkelçi Mehmet Selim KARTALın hem onun eşinin Pakize Banu Cankan KARTAL hanım-efendinin, Kişinev TİKA ofisin koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLUNun, Moldova Türk İşadamları Dernään genel sekretarin Rıza DOĞANın, Moldovada THY (Türkiye Hava Yolları) temsilciliinin direktörü Ahmed TARHANın hem başka işadamların ellerindän.

Kendi musafirlerini uşaklar tuz-ekmeklän karşıdılar hem onnara deyni, iki internat-gimnaziyanın uşakları

da, köntert gösterdiler hem bir seslän "Saa olasınız!" dedilər.

Not. Bu proekta görä 700 üsüz

uşaa baaşış hazırlandı. Baaşışlar verilecek Belş hem Çadır internatların ürencilerine da.

Baaşışları verärkan TC Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL bölä sözlärän danıştı uşaklara: "Bileriz, ani

Kalendarlar Gagauziyaya etiştilär

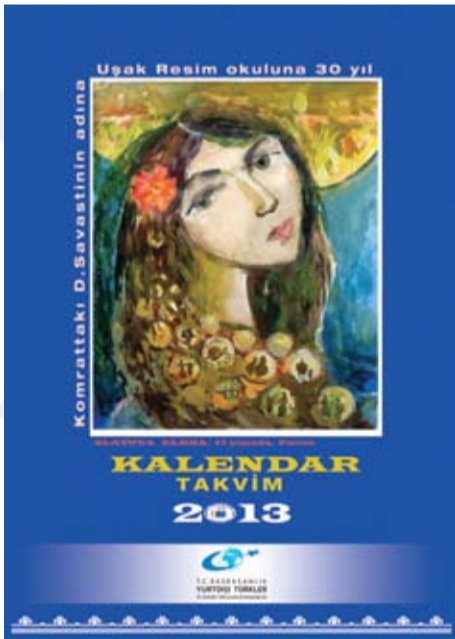
2013-cü yılın Ceviz ayında (sentäbri) Komrattaki "Dimitri SAVASTİN"ın adına uşaklar için resim şkolasının kendi 30-cu yıldönümünü kutlayacak. Bu yıldönümünü insancasına karşılamak deyni, şkolanın direktörüne Sergey SAVASTİNä geldi fikir şkolanın ürencilerinin resimlerinin bir kalendar yapmaa. Hazırlayıp kalendarın maketını hem bütün materialları, Canabisi danıştı Gagauziya başkanı Mihail FORMUZALa tekliflän, ani İspolkom kalendarın tiparlanmasında yardımcı olsun deyni.

Kalendarları basmaa alındı Türkiyenin Yurtdışı Türklär hem Akra-ba Topluluklar Başkanını (YTB). O tiparladı 2000 taane kalendar ayırı 2013-cü hem 2014-cü yıllara.

X X I V - c u Gagauz dili hem literatürası Respublika Olimpiadasına karşı kalendarlar Gagauziyaya

etiştilär. Da Olimpiadanın açılışında hepsi olimpiadacı-lara baaşlandılar. Bundan kaarä, Sergey SAVASTİNın Gagauziya İslokomuna salt ofişial danışmasından sora, 1000 (500-500) taanä kalendar resim şkolasına baaşlandı.

Kalendarlar renkli. Onnarda resim şkolasının ürencilerinin 60 kartinası tiparlı. Bundan kaarä kalendarın sayfalarında tiparlı Mustafa Kemal ATATÜRKün sözleri, Valentin MOŞKOVun hem Orhon yazıları, gagauz poetların peetleri: Nikolay BABOGLUNun, Dionis TANASOGLUNun, Dimitri KARAÇOBANın, Todur ZANETin, Todur MARINOGLUNun, Vasi FİLİOGLUNun, Petri ÇEBOTARın, Gavril GAYDARCIın, MERCAN-KANın, Tudorka ARNAUTun hem taa başkaların.

"Ana Sözü" genä renkli!

"Ana Sözü" gazetasının ilk nomeri (çift renkli – maavi hem kara) çıktı 1988-ci yılın Harman ayın (avgustun) 14-dä. O gündän geçtiydi 12 yıldan zeedä, açan gagauzların hem gagauzluk gazetacılıın istoriyasında tiparlandı ilk bütünnä renkli gazeta. Bu iş oldu 2001-ci yılda Çiçek ayın (aprel) 14-dä.

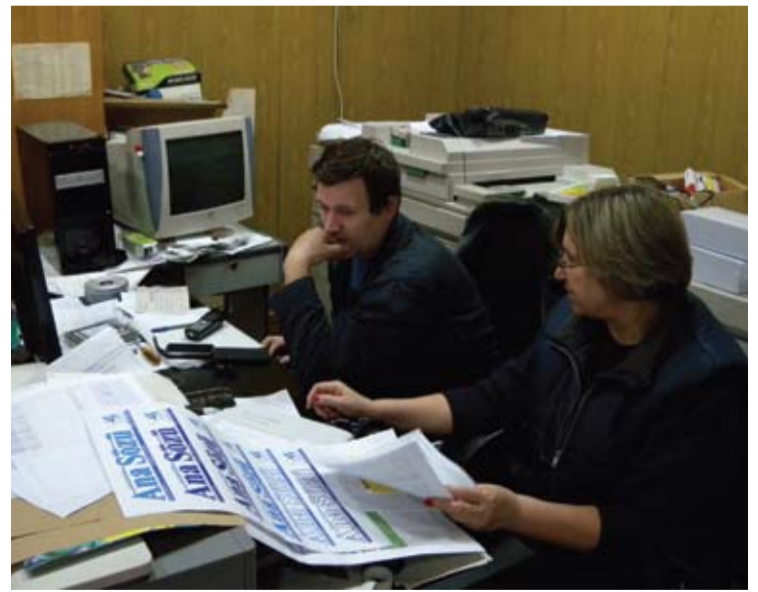
Geçti taa 12 yıl da Canabinizlär, paalı okuyucularımız, enidän tutêrsınız ellerinizdä renkli "Ana Sözü" gazetasını.

25 yıl geeri, o uzak hem yakın 1988-ci yılda, Gazetamızın ilk nomerini hazırlarkana, ozaman-kı teknik sekretarımız Viktor Nikolaeviç ÇALIY (Canabisi ozaman "Sovetskaya Moldaviyal gazetasının eknik sekretaryıdı da) bana dedi: "Födör, ikimiz da bileriz, ani gagauzlar büünkü gündä pek gagauzça okuyamêrlar. Onnara deyni seftä bütün bir gagauzça gazeta hazırlêrsın. Hazırla onu olsun tertipli, kırnak, kıvrak hem da gözäl! Da okuyucular onu seftä gördüünän, mayıl olsunar ona. Alsınar onu ellerinä da, iktän bayılıp gazetasının gözelliinä, siiretsinnär onu, da sora, yavaşıcık, bukva-bukva onu okumaa başlayacaklar!"

Bu laflar oldular gazetacılıımızın Baş kuralı, Baş lozungu! Büünkü sayıyı da hazırlarkana o laflar hep aklımdaydı. Onuştan, redakşiyamızın zaametçilerinnän birliktä, savaştık bu kuraldan, bu lozungtan atılmamaa.

"Ana Sözü"n renkli sayılarına yol verärkana,

PATRETLERDÄ: Renkli gazetanın birinci sayfsı hazır gibi?! Gazetanın teknik redaktörü İon TIMOTIN hem dizayneri Valentina MELNIK ana başlı hazırlarkana.

"ANA SÖZÜ" Gagauz dilindä gazeta
Çıkâr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta "Universul" basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 619.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Komediya...
hem tragediya...
Bizim tragediyamız...

Todur ZANET,
poet, yazıcı,
publişt,
dramaturg,
Gagauziya
Milli Gimnanın
avtoru.

Gagauz kültürasının göklerinde genâ çakêr hem gülrer! Bu yıldırım- nar gençcik gagauz teatrusuna urdı hem yok etti onu er üzündân! Gagauziyanın hem gagauzların 15 yıllık "Mihail ÇAKİR" adına Gagauz Milli Teatrusu raametli oldu.

Etiştirâmedik biz 2012-ci yılın Kırım ayında (dekabri) sevinmeliklân yazmaa, ani Çadır kasabasında büyük şenniklân karşıladılar hem kutladılar "Mihail ÇAKİR" adına Gagauz Milli Teatrusunun 15-ci yıldönümünü, nicâ oradan geldi kara haber – "Mihail ÇAKİR" teatrusunu yok etmişlâr.

Sonu 7-ci sayfada

Aslı istoriya

GAGAUZÇA İLK DİN KİYADI ÇIKTI DİİL 1907-ci, ama 1908-ci yılda

Ay-Bobanın gagauz dilindâ ilk kiyadı 1908 yılda tiparlandı

Viktor KOPUŞÇU,
MDU Aziya hem
Afrika devletleri
İnstitütunda türk
dilleri kafedrasının
studenti, aarştur-
macı, din kiyatların
çeviricisi
6-cı sayfada

Gözâl Gagauzçamızı kurtaralım!

Foto "ANA SÖZÜ"

Mihail ÇAKİR: "... Gagauzlar lafederlâr pak türkçâ, ölä, nicâ lafedârmiş eski zaman- narda cümne insannar, angıları çekiler türk halkından, türk soyundan. Gagauzların dili, lafi taa aslı türkçedir, taa paktır Osmaniya türkçenin dilindân, zerâ Osmaniyalar çok laf, çok söz almışlar farsizlerdân hem arablardan".

ZAVALI ANA DİLİM!!!
O, zavalı Ana Dilim,
Artık oldun dilim-dilim.
Seni doorêêr çorbacılar,
Hem yok eder yabancılar!

Her taraftan baskı, yalan,
O lafların oldu yaban,
Köklerindân kökledilâr,
Yonga-yonga hep yondular.

İçtân da var saklı kurtlar –
İyerlâr özünü onnar!
Delim-deşik oldu güüdân –
Ne kalacek bizâ düdüdüdü?!

Tatlı hem şıralı Sözüün mü?
Osa heptân bozuk Üzüün mü?
Dedelerdân kalma Cümne mi?
Bir karma-karışık Cümlâ mi?

O, zavalı Ana Dilim,
Sân kal bir korafıl kilim.
Düülsün ürâäm o sesindân,
Hem bayılum güzelliündân!
Todur ZANET. 13.03.2013.

Gagauzların bölâ ayırıklara düşmeyâ hiç zorları yok

Artık bir yıl yıldan zeedâ Moldovada Türkiye Respublikasının Büükelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL çalışêr. Bu vakıdın içindâ nelâr yapıldı, nelâr başardı, nelâr kuruldu, nelâr yapılmaa düşünülêr? Hepsı bu soruşlara Canabi- si cevap verdi gazetemızın baş redaktorunnan intervyuda.

- Paalı Büükelçi Mehmet Selim KARTAL, artık bir yıl yıldan zeedâ Moldovada Türkiye Respublikasının Büükelçisi olarak çalışêrsınız. Neetinizâ koyduunuz yapılacak işleri yapabildiniz mi?

- Belliki hepsini diil. Ama bir yıl iki ay içersindâ yapılacak önemli işlâr hepsi yapıldı. Benim için en önemliydi ekonomika hem kultura ilişkilerin can- nandırılması. Bunda da bir er hakkettik. Ama çok yapılacak işlâr taa var.

- Bu zaman içersindâ sizin en başarılı işiniz angısı oldu?

- Lääzım açıktan urgulumaa, ani biz burada bişey yapabildiysak, buna kolay- lık verdi Moldovanın içindâ durum, buradaki gelişmeler. *Sonu 2-ci sayfada*

Foto "ANA SÖZÜ"

Gagauz dili hem kultura Günneri Mihail ÇAKİRin duuma günündâ kapandı

Çiçek ayın (aprel) 1-27 günneri arasin- da Gagauziyada "Ana Dilim" gagauz dili hem kultura Günneri bakıldı. Bu iş, ga- gauzlara kirilişa alfavitini kullanmaa dey- ni (30.07.1957 y.) ofiştal izin verilmesinin 56-cı yıldönümü kutlamaları çerçevesindâ oldu.

Kutlama programalarına görâ küülerdâ, şkolalarda, bibliotekalarda hem uşak baş- çalarında literatüra okumakları oldu, ga- gauz yazıcılarının buluşlamakları yapıldı, kiyat sergileri hem prezentaşyaları hazırlandı, uşaklara deyni literatüra konkursları hem peet yarışmaları oldu.

Ayrıca, Gagauziyanın şan aleyasında ga- gauz bilim adamının Gavril GAYDARCI- nın byustu açıldı.

Büün, Çiçek ayın (aprel) 27-dâ Gagau- ziyada gagauz dili hem kultura Günnerin kapanışında, Komratta Gagauziyanın «Pe- гиональный Консилиум Молодежи Га- гаузии» cümne kuruluşu kendi meropriyatı- yasını yapêr. Meropriyatıyada parad olacek, neredâ gençlâr 4x12 metralık Gagauziyanın Bayraanı taşıyaceklar. Sora da Komratın meydanında miting olacek, gagauz dilindâ peetlâr okunacek hem büyük bir konşert gös- terilecek.

Foto "ANA SÖZÜ"

TC Bükkelçisi Komrata hem Çadıra vizit yaptı

Baba Marta ayın 29-da TC Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL Gagauziyanın Komrat hem Çadır kasabalarına vizit yaptı. Vizit zamanında Canabisinin yanında vardı Kişinev TİKA ofisin koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU.

Komratta Bükkelçi buluştu Gagauziya başkanı Mihail FORMUZALAN. Orada incelendi o çalışmalar, ani yapıllar Türkiye Başbakanı sayın

Recep Tayyip ERDOĞANın gelecekte Gagauziyaya viziti için.

TC Bükkelçisi hem Kişinev TİKA ofisin koordinatörü gezdilär başkannık

binasını, Gagauziya Radio hem Televiziyasını hem "ATATÜRK" bibliotekasını. Bu üç erdä Türkiye Respublikası, TİKA yolunnan, yaklaşık 600 bin EU-

ROLuk enilenmä hem tertiplemä yapêr. Çadıra Bükkelçi, TİKA koordinatörü hem Moldova Türk İşadamları Dernää başkanı internat ürencilerine sport kostümleri baaşladılar. Gimnaziyacılar da baaşlarını verdilär – ellän oymalı tafta suvenirleri. Sora buluşmalar oldular Gagauziyanın alış-veriş palatasında hem moldo-türk "Orizont" lişeyindä.

Belş internatın remonttan sora ofițial açılışı

Çiçek ayın (aprel) 19-da Moldovanın poyraz tarafında bulunan Belş kasabasının internat şolasına musaafirlää geldilär Moldovada TC Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL, Kişinev TİKA ofisin koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU, Moldova Türk İşadamları Dernää başkanı hem dernään azaları.

Foto "ANA SÖZÜ"

Diil çoktan TİKA yardımınnan bu internatın "daun sindromunna" uşaklar için bölümüne remont yapıldı. Bu remonta Türkiye Respublikası 700 bin leydän zeedä para verdi.

Remonttan sora, Çiçek ayın (aprel) 19-da, Belş kasabasının internat şolasının bu bölümüne ofițial açılış yapıldı. Açılışı TC Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL hem Kişinev TİKA ofisin koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU yaptılar. Açılıştan sora, TC Bükkelçisi, Kişinev TİKA ofisin koordinatörü, Moldova Türk İşadamları Dernää başkanı hem dernään azaları, buradaki üsüz ürencilerä baaş veridilär – herkezine birär sport kostümü. Internatın ürencileri da, musaafirleri tuz-ekmeklän karşıladılar hem onnara konçert gösterdiler.

Kişinevda "Tourism. Leisure. Hotels." sergisi

Çiçek ayın (aprel) 11-14 günnerindä Kişinevda "Moldexpo" sergi Merkezindä turizmle ilgili "Tourism. Leisure. Hotels." adlı sergi oldu. Onun açılışını yaptı Moldovanın geçici vişepremyer-ministrusu hem ekonomika ministrusu Valeriu LAZAR.

Sergidä pay aldılar 6 devlettän turizma firmaları hem turizma uurunda çalışan devlet kuruluşları. Onnarın arasında Türkiyeden, Bulgariyadan, Gretyyadan firmalar vardı. Gagauziyayı burada gösterdi Beşalmadan "D. KARAÇOBAN" adına istoriya hem etnografiya muzeyi.

Sergiyä katılan Türk firmasının hem Türk Hava Yolları stendlarının, hem da gagauzların sergisinnän büyük bir meraklıklar tanıştı Moldovada TC Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL. Ev saabileri, adetlerimizä görä, Canabisini tuz-ekmeklän karşıladılar.

Gagauzların bölä ayırıklara düşmeyä hiç zorları yok

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada

Bän geldiktän sora, Moldovanın Prezidenti seçildi, onun seçilmesi da ilişkilerin önünü açtı. İki taraflı vizitler başladı. Onnarın en önemlisi da sayın Bakanımızın Ahmet DAVUTOĞLUnun burayı gelmesi oldu. Bir da Moldovanın ozamankı premyer-ministrusunun sayın Vlad VİLATın Türkiyeyä viziti. Ozaman iki devlet arasında edi taane anlaşma imzalandı. Onnarın en önemlisi da vizaların kaldırılması hem geeri kabul anlaşması. Ama bütün bu başarılar benim hem TC Bükkelçiliin diil, onnar iki devletin arasında alınan karar sonucu.

- Şindi Türkiye Başbakanın sayın Recep Tayyip ERDOĞANın Moldovaya vizitini büyük umutlan bekleriz. Ama annêrız, ani Moldovanın büküncü politika durumu bu vizita pek kolaylık vermeer.

- Açıktan lääzım annamaa ani, Moldovada taşlar erinä oturana kadar bu vizit olamayacak.

- Türkiye Respublikası Gagauziyaya çok yardımnar yapêr. Onnarın arasında taa çoyu ekonomika hem soşial proektleri. Onnarın arasında saalık proektleri da var. Şindi da, yarım milion EUROdan zeedä paası olarak, büyük proektler aslıya çıkarıldı: Gagauziyanın Bakanlık binasının tertiplenmesi, Gagauziyanın Radio Televiziyasının enilenmesi, ATATÜRK bibliotekasının remondu. Taa proektler var mı?

- Gagauziyaya yardım için çok

proektlerimiz var. Onnarın çoyu başlanmış durumda. İnanêrim, ani onnar başa çıkarılacak. Ama hepsi bilsin lääzım, ani bir yardımcı yapmaa deyni, belliki, kararı Ankara alêr. Herliim bir proekt ortaya çıkarsa, biz onu Ankara yollêrız, Ankara da bu uurda bizim görüşümüzü sorêr. Yapılması için karar alındıyan da, Türkiye Respublikası ya doorudan, ya bir Bakanlık yolunnan, ya TİKA, ya YTB, yada bir başka kuruluşun yolunnan bu yardımnanı aslıya çıkarêr.

- Angi proektler sırada bekleerlêr?

- Şindi sırada yol proektı var, içmä su proektı. Bir da bizim düşündüümüz, bänca taa önemli, bir proekt var – üredicilik proektı. Bunun üzerindä da, ortaklaşa, çalışêrız.

Bundan kaare, biz teklif ettik Komrat Devlet Universitetinde türkologiya bölümünü enidän açmaa. Şindi onun da çalışmaları var. İnanêrız, ani bunu da başa çıkaracez.

- Kultura uurunda da yardımnanınız var. Onnar genel olarak mı, kişilerä mi yapıllêr?

- Ölä bir ayrıntılık yapmaa dill lääzım. Kulturayı insannar yapêr. O üzerä, hem kulturaya izmet edän insannara, hem da kulturaya genel olarak yardım vereriz. Bizim ansablileri burayı getireriz. Buradan artistleri Türkiyeyä yollêrız. Te şindi 23 Çiçek ayı (aprel) Türkiye uşak yortularına Gagauziyadan uşak ansablileri Türkiyeyä gittilär. "Düz Ava" ansablisi Edirneye gider. Teatruları festivallerä yollêrız. Resim-

cilerin sergilerini yapêrız. Yazıcıların kıyatlarını basêrız.

- Paalı Bükkelçi, Moldovada bir diplomat olmaa zor mu?

- Hererdä birtakım: zorluklar da var, kolaylıklar da var. Kolaylıklar, bänca, zorluklara görä, taa aar basêr. Moldovada bir Türkiyenin bir diplomatı olmanın özelliği var – gagauzlar. Biz herkerä urgulêrız, ani Gagauziyayı hem gagauzları Moldova hem Türkiye arasında saalam bir köprü olarak göreriz. Bizim saklımız yok bir kimseydän, bizim işimiz açık, ortada. Moldova önetimi da, Gagauziyaya yardımnan konusunda, bizä yardımcı olêr.

- Bu yardımnan islää iş. Ama taşınan suylan dermen dönmöz. Gagauziyanın kalkındırması için, temel olarak, nelerin yapılması lääzım?

- Gagauziyanın büyük potensiyali var. İnsan potensiyali var. Gagauziyanın kalkındırması hem ekonomika gücü kazandırması için taa çok yatırım, ortak yatırım yapılması lääzım. Artık TİKANın da ekonomika alanında bu türlü örnek proektlerine başlamasını arzu ederiz.

- Ekonomika gücünü kazanmaa deyni ortalıkta anlaşmak olsun lääzım. Büküncü gündä bu anlaşmak ne Moldovada, ne da Gagauziyada yok. Bu uurda Gagauziyada olan işlerlän ilgili görüşünüz nedir?

- Gagauziyada olan işleri olayları, bu türlü çekişmeleri annamsız, gereksiz hem Gagauziyanın faydasına olmadı kanısındayım. Bu Moldovadaki merkezdeki politikanın Gagauziyaya

yansımalarının da gerekmediği kanısındayım. Gagauziyanın kendi içindä bir politika örütmesi kanısındayım.

Gagauziyada, gagauzların ortak sorunları var. Onnarın ne oldu belli: kendi dilini, kendi kültürasını, kendi haklarını koruması hem geliştirmesi. Gagauziya kan kaybeder, gagauzlar Gagauziyayı bırakıp, giderlär. Gençler iş bulamêr. Üredicilik sisteminin düzelmesi lääzım. Öncä gagauzça ürenilmesi lääzım, taa sora da romunca, taa sora rusça gelmesi lääzım. Orada Çadır-Lunga türk lişeyi çok gözäl üredicilää örnektir. Oradaki ürenciler beş dil ürenip, lişeyi başarêrlar. Bu sistemanın Gagauziyada yaygınlaşması lääzım.

Gagauziyanın hem gagauzların bu türlü ortak sorunları var. Nedän bu konularda ayrılık olsun, bän annamêrim. Annayamadım şey bu. Bu açık, çok açık bizim görüşümüz. Gagauzların bölä ayırıklara düşmeyä hiç zorları yok.

- Şindi Bük Paskellä yortuları geler. Gagauzlara bu yortuyla ilgili ne söylemää istersiniz?

- Bük Paskellä yortusunun onnarı hepsini kutlêrim. Hem isteirim, ani bu yortu gagauzları birleştiresin. Ortada olan problemleri çözmää yardımcı olsun.

Paskelleniz kutlu olsun. Saalıklan, mutluluklan, bütün aylelär bir arada bu yortuyu karşılasınlar. Saalık hem uzun ömür hepsimizä.

- Saa olun.

- Saa olun siz da.

Stepan TOPAL «По зову предков» kiyadını çıkardı

Çiçek ayın 25-dä Komrat regional bibliotekasında prezentațiya oldu Stepan TOPALın kiyadına «По зову предков». Avtorun sözünä görä “bu kiyat Gagauz Respublikasının hem Gagauziya avtonomiyasının kurulmasına açık bakış”. Prezentațiya o urguladı, ani kiyatta “sade aslısını hem doorusunu” yazmış.

Avtorun yazılarında kaare, burada başka avtorların, yazıları da var.

Kiyat çıkarıldı İspolkomun (oku: gagauzların) parasınan. Tirajı – 1000 taane.

Not. Stepan TOPAL 1990-cı yılda kurulan Gagauz Respublikasının ilk hem son prezidenti.

Olimpiadada 2-ci eri hem gümüş medali

Çiçek ayın (aprel) 3-7 günnerindä Azerbadjanda, Baku kasabasında, oldu VII-ci halklararası INEPO Eurasia êkologiya proektlerin Olimpiadası.

Burada pay aldılar 45 devletän üürencilär. Onnarın arasında Moldo-Türk “Orizont” lişeyin üürencisi Tomay küüyündän İlya ÇİMPOEŞ ta vardı.

İlya ÇİMPOEŞ Olimpiadada 2-ci eri hem gümüş medaliyi aldı. Proektlerin hazırlamasında ona yardımcı oldu lişeyin himiyada üüredicisi İlker ÖZER.

Taa ileri, Baba Marta ayın 23-dä, “11-ci Moldova Türkçe Olimpiadalarında” İlya ÇİMPOEŞ (üüredicileri Bilal TAŞTEKİN hem Osman AYTEKİN) 1-ci eri hem altın medaliyi aldı.

Bir bibliotekaya 15 yıl – çok mu aaz mı?

Vasilisa TANASOGLU, “Mustafa Kemal ATATÜRK” adına türk bibliotekasının direktoru

Bakmadaan ona, ani büünkü gündä kompyuterlar herbir uurda derindän erleştilär yaşamamıza – bibliotekalar kendi lääzımını kaybetmedilär.

15 yıl geeri Komratça açıldı “Mustafa Kemal ATATÜRK” adına türk bibliotekası. 15 yıl – çok mu aaz mı?

İlk yıl bibliotekanın sergennerindä, siirek-siirek erleşik, 300-zün dolayında kiyat vardı. Okuyucularımız da hep bu haldaydı. Yıl-yıldan sergenär kiyatlan oldu: istoriya, filosofiya, etnografiya, incäzanaat hem başka konularda meraklı kiyatlar peydalandı. Bitki vakıtlarda, Gagauziyanın hem Türkiyenin arasında baalantılar taa genişlendii için, bibliotekamızda en sorumnu kiyatlar – dil bilgisindä. Gözäl urok kiyatları, angıların audio kasetaları da var. Onnar büyük kolaylık verelär okuyuculara Türkiye turkcesini ürenmää. Lääzımını bilgileri bulmaa deyni bibliotekamızda türlü sözlüklär hem ençiklopediyalar var. Gözäl romannar, peetlär, hem diil sadä türk literaturasından, ama dünnää klasiklerin yaratmaları da var. Geniş bir er bibliotekanın fondunda kaplêr gagauz literaturası hem çalışêr olsun hepsi kiyatlar, ne çıkêr tipardan gagauzlar için hem gagauz dilindä.

Büünkü gündä bibliotekanın fondu – 6000 kiyat. Ama tezlää Türkiyedän taa 1000 kiyat gelecek. Kiyatlardan kaarä, Türkiyeyi hem Gagauziyayı tanıdan çok meraklı kasetalar hem CD diskler var. Journallar hem gazetalar – toplu, hazır bekleelär bizim okuyucularımızı. Büyük zenginlik onnara deyni – “Ana Sözü” gazetasının podşivkasi, taa ilk nomerdän başlayıp büünkü günädän. Bu varlık baska bibliotekalarda yok.

Fondumuz halizdän genişlendi, zenginledi. Okuyucularımız da zeydelendi: küçük uşaklardan başlayıp, büyük yaşta insannara kadar: şkolalardan uşaklar, kolec, universitet üürencileri hem üüredicileri, yazıcılar, resimcilär hem başka... Kiyat okuyannardan kaarä, bibliotekamızın çok baska gelenleri da var. Çok toplantılar yapılar: yazıcılarla buluşmaklar, eni çıkan kiyatların tanıtımı, peet yarışmaları, şahmata hem şaşkı yarışmaları, resim sergileri gerää gibi insanı toplêrlar salonumuzda. Her yılın geçer 4-5 literatıra avsamnari, 5-6 resim sergisi, 2-3 yarışma. Pek isteeriz ileriya muzıka avsamnari da hazırlamaa.

“Mustafa Kemal ATATÜRK” bibliotekası git-gidä halizdän bir kultura merkezi olêr. Türkiyedän gelän musaafirlär da hakına sayêrlar bu eri kendi devletinin bir köşeci. Burada gagauz hem türk gençleri taa yakından biri-birinnän tanışêrlar, dostlaşêrlar. Biblioteka işçileri da bütün bilgilerini hem üreklerini verelär bu lääzımını işä.

Gagauziya başkanı impichment kertiinä etişti

Çiçek ayın (aprel) 9-da Gagauziya Halk Topluşun toplantısında GHTnın İnsan hakları hem zakonculuk komisiyasının başı İvan BURGÜJİ açıkladı, ani Gagauziya başkanını, Mihail FORMUZALı, iştan atmaa deyni impichment sırası başladı.

Gagauziyanın Temel Zakonuna görä bu iş için lääzımdı GHT deputatların (35 kişidän) 1/3 imza koysun (12 kişi). İmpichment sırası başlatmaa deyni sa yazılmış 14 deputat.

Şindi 30 günün içindä bu iş halk referendumuna çıkarılısın lääzım. Sora da,

referendum kararı için lääzım deputatların 2/3 sayısı (23 deputatı) oy versin.

GHT komiayısı hem impichment başladılar açıkladılar başkanın kabaatlarının 16 punktunu, angılarına görä başkana impichment yapılsın lääzım. Onnarın arasında en aar kabaatlar: Moldovanın Konstitüiyasının hem Gagauziyanın Temel Kanonun ezilmesi, GHTnın kararalarını esaba almaması, Gagauziyanın bütetına zarar yapması hem başka.

Mihail FORMUZAL bu iş için açıklama yaptı, da dedi, ani “ne olêr Halk

Topluşunda bu politika oynunari” hem “bu işä o raat bakışlan bakêr”.

Uşakları kısmetli yapmaa deyni çok mu lääzım!

Çiçek ayın (aprel) 23-dä Türkiyedä Çocuklar Bayramı (uşaklar yortusu) bakılêr. Bu yortuyu uşaklara başlamış Türkiye Respublikasının kurucusu Büyük Mustafa Kemal ATATÜRK.

İlk kerä Türkiye Büükelçilii, moldo-türk “Orizont” lişeyinnän hem Moldovadaki uşaklar hem gençlär için “ARTİCO” merkezinnän birliktä, bu gündä Moldovalı uşaklara deyni da bölä bir yortu hazırladı. Yortuda, başka uşakların arasında, pay aldılar Kişinevün üüsüzlerä deyni internatların üürencileri da.

Çiçek ayın (aprel) 23-dä pek gözäl hem güneşli bir gündü hem “ARTİCO” merkezindä pek kalabalıktı. Merkezin birinci katında uşakların resim sergisi kurulmuştu hem uşak ansambllileri musaafirleri beklêrdilär.

Ev saabileri olarak, TC Büükelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL hem Canabisinin eşi Banu Cankan KARTAL hanım-efendi, “ARTİCO” merkezin eşiklerindä karşıladılar Moldova Prezidentin eşini Margarita TİMOFTİyi.

Sora, hepsi birliktä, tanıştılar uşakların resimnerinnän hem sesledilär o türkülerini, ani Canabileri için ansambllilär hazırlamıştılar.

Yortunun ofițial açılışı “ARTİCO” merkezin açık meydanında oldu. Moldovanın hem Türkiyenin gimnalarından sora, açılış sözlerini tuttular “ARTİCO” merkezin geçici direktoru Sergiu SCARLAT, TC Büükelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL hem Moldova Prezidentin eşi Margarita TİMOFTİ.

Bundan sora açık meydanda büyük bir konçert gösterildi. Konçerttä pay aldılar moldo-türk “Orizont” lişeyin hem “ARTİCO” merkezin artistleri hem ansambllileri.

Bütün yortu zamanında, yortuya gelän uşaklara deyni ikramnar yapıldı: döner, pirinç, meeva şıraları hem sular.

Lääzımdı görmää ne kısmetlän hem sevinmeliklän uşaklar dadardılar bu ikramnardan. Uşakları kısmetli yapmaa deyni çok mu lääzım!

“ARTİCO” merkezindä Çiçek ayın (aprel) 23 Çocuklar Bayramı (uşaklar yortusu) üç saada yakın sürttü. Heresi şennik hem mutluluk doluydu. Belliydi, ani yortu herkezini sevindirdi, herbir uşaan (hem diil salt uşaan) üreendä derin hem kısmetli iz braktı.

Bu yortuylan Moldovadaki Türkiye Büükelçilii koydu bir büyük hem sevinçli nokta büyük bir proektä, ani o başlattıydı Kişinev TİKA ofisinnän, Moldova Türk İşadamnari Dernäännän hem moldo-türk “Orizont” lişeyinnän birliktä: Moldovanın dört üüsüzlerä deyni internatların üürencilerine sport kostümnarın başlaması.

Gagauzların genişi Dimitriy

Bu adamda, paradan kaarâ, hepsi var: Allaktan resimci vergisi, yaratmak kuvedi, oolu, haliz dostları hem kendisinin adına resimcilik şkolası. Onun yaratmaları bulunêrlar dünneyn herbir köşesindâ devlet hem özel kolektiyalarda, muzeylerdâ. Onun için kiyatlar yazıldı, kataloglar tiparlandı, kinolar çıkarıldı. Ona peetlâr baaşlandı. Onun adı altın bukvalarlan yazılı dünnâ hem gagauz kulturasında. Bu adam – anılmış hem saygılı resimci, gagauzların genişi, Dimitriy İvanoviç SAVASTİN.

Çok kerâ yazdım onun için. Dost-luumuz da çok yıllar sürter. Çok kerâ onunnan uzun zaman lafa durdum. Herkerâ büyük filosofiya temalarından gagauz halkın problemalarına girdik, sora da o problemları kendi yaratmalarımızda açıklayarak, kendi fikirlerimizi insan önünâ sürdük.

Açan bu insannansık-sıkbuluşêrsınız hem lafa durêrsınız, annêrsınız, ani herbir buluşmakta o başka-başka taraflardan açılêr: ba o derin fikirli filosof, ba o yalın içindâ yanan patriot, ba o incâ duygulu bir lirik, ba o cengâ hazır olan asker, ba bir raat hem tez yaralanan uşak. Hepsı bu diişilmekleri onun çimçirik çakan gözlerindâ hem şalvir kıpıştırmış bakışında esap alêrsınız. Onun yaşamasını da sayfa-sayfa aktararak, göreriz, ani hepsi bu işlâr, halka lââzım olduynan ön plana çıktılar: derin filozofiyası hem lirikası – resimnerindâ; patriotluu hem asker karakteri – gagauz halkın devletlii için savaşmasında hem “Gagauz Halkı” akıntının kurmasında; uşaklı – uşaklar için resimnerindâ. Hepsı bu karakter özellikleri Dimitriy İvanoviç SAVASTİNın zor hem aar uşaklıından çekiler, bezbelli.

Duudu o Valkaneştâ 1942-ci yılın Hederlez ayın 2-dâ. Ayledâ onnar altı uşaktı, beş kızkardeş hem o – Mitika. 1944-tâ bobasını, İvan Konstantinoviçi, kaybetti. 1946-da da açlık oldu. Eni kuvet ekinneri hem iyecekleri sömürdü. İnsannar sinek gibi ölärdilêr. Bunu, görüp, Dimitriy İvanoviçin anası Vera Konstantinovna topladı çuvala ekmek, da yollandı uşaklarlan nereyi

gözü görêrsâ. Birkaç afta yollarda gezip hem iki kızkardeşini kaybedip, etiştîlêr Azerbaycana, Bakuya. Taa sora da taa bir kızkardeşı raametli oldu. Hepsı bu zorluklar hem kahırlar dört buçuk yaşındakı Mitikanın gözü önündâ oldular. Derin duygulu hem tez yaralanan canında kaldılar. Bunnardan o hastalandı. Bolniçalarda çok yattı. Ozaman da durmamayca resimnemââ başladı: kiyatta, duvarda, toprakta, terli şişelerdâ.

1959-da onnar Valkaneşâ döndülêr. Mitika, sekiz klası bitirip, Kişineva üürenmââ yollandı – “İ.REPİN” adına resimcilik şkolasına. Sadâ bir kuru stendiyaya yaşardı hem kimâr kerâ anasından bişeylâr kabledârdı. Ama annardı, ani bu yılları pek verimni hem faydalı kullanmaa lââzım. Onuştan durmamayca hep resimnârdı, resimnârdı, resimnârdı...

Burada, Kişinevda, pek büyük hem zengin bibliotekalar vardı. Mitika SAVASTİN başladı okumaa dünneyn en büyük resimcileri için kiyatları, ani annardılar onnarın yaşamasını, teknika ustalımı, boyaylan şafk hem gölgâ tonnarın kullanmak ustalımı. Okudukça şaşardı: acaba neçin bu kiyatlar arasında gagauz resimcileri yok hem neçin bu resimcilêr gagauzları annatmêrlar? Bu soruşa cevap aararkana, onun üreenâ erleştı pek derin fikirlêr: “bân lââzım annadiym gagauzları dünneyâ, bân lââzım açıklıym onnarın karakterlerini, bân lââzım gösteriym onnarın adetlerini!” Sanêrim, ani bu fikirlêrâ geldiynân Mitika SAVASTİNın resimcilik uşaklı bitti, da artık başladı Dimitriy SAVASTİNın büyük yaratmak yolu. Birtaan o hiç bir kerâ bilâ atılmadı bu göktân, nur gibi inân, fikirlêrdân. O fikirlêr gagauz halkına sevgiylân hem duyguylan besledilêr genç resimciyi. Ona kuvet verdilêr. O da, artık ömür boyunca izmet eder onnara.

Bu fikirlêrâ saabi olduynan, o taa da büyük havezlân başladı kendi ustalımı inceletmââ. O durmamayca okuyardı gagauz folklorunu hem literaturasını, aarayak o obrazları, ani en islâa taraftan açıklêrlar gagauzların karakterlerini hem adetlerini. Da folklorun türküleri, balladaları, masalları hem fikraları onun resimnerinin temalarına geçtilêr. Biz gördük o obrazları Dimitriy SAVASTİNın grafikalarında: “Sevda balladası” (1978), “Oglan balladası” (1981), “Dunay balladası” (1988), “Tudorka için leğenda” (1981); kar-

tinalarında: “Cadı babusu”, “Dâdu hem babu” (1990), “Mitiraş-Pıtraş” (1990), “Göktân sallanğaç” (1992) hem başka. Gagauz folkloru resimnerinin çoyunda o danışêr Canavarlar temasına da, zerâ gagauzlarda Canavara büyük saygı var. Sadâ bizdâ, gagauzlarda, Canavar yortuları bakılêr hem Canavar orucu tutulêr.

Açan Sovet vakıdında lââzımdı ideologiyalı resimneri yapmaa, o burada da, damgalardan kaçıp hem kaluplardan çıkıp, kendi resimnerindâ gagauzluu korudu: “Kauşuşu” (1972), “Soşialist Zaametindâ Geroy İ.A.Şerban” (1979), “Bereket (Toprak)” (1981) h.b. Ama bu sora oldu. İlkin, “İ.REPİN” adına resimcilik şkolasını başarakana, Dimitriy SAVASTİNın talantı için yazêr bütün anılmış yazıcısı Titus ŞTIRBU da tiparlêêr o yazıyı hem genç resimcinin resimnerini “Moloděj Moldavii” gazetasında. Bu yazıdan artık resimcinin üüselmek yolu başlêêr.

1965-ci yılda, başardıynan “İ.REPİN” adına resimcilik şkolasının jivopis fakultetini, Dimitriy SAVASTİN geler Komrada. 5-ci şkolada üüredici işlemââ başlêêr. Resimci olmaa deyni lââzımdı para – bez, boya, ramka, kiyat, çetkacık, karandaş hem başka işleri almaa deyni. Üüredici zarplatası bunun için etmâzdi. Onuştan, genç resimci başlêêr taa çok grafika uurunda işlemââ, çünkü buna deyni aaz harç lââzımdı – kiyat, karandaş, lastik, tuş.

Parasızlıktan o döner Valkaneşâ. Burada 1-ci şkolada üürediciliyi yapêr hem rek-lama uurunda işlemââ başlêr. Bu verer kolayımı ayaa kalkmaa: kendisini giidirmââ, doyurmaa hem resimciliini ilerletmââ. Yavaş-yavaş onun resimneri zeedelener. Onnarlan Dimitriy SAVASTİN başlêêr Moldovadaki respublika uurunda resim sergilerine katılmaa. Artık speşialistlêr hem kritikacılar da esap alêrlar onun yaratmalarını: “Oglan balladası” (1969) hem bu triptihın orta resimini “Oglan hem Mari Kız”, “Gagauz kızları” (1972), “Gagauz düünü” triptihı (1975) hem başka. Kritikacılar bir seslân urgulêêrlar hem metederlêr resimcinin ustalımı, resimnerin fikir derinniini, resimnerâ dökülân resimcinin iç duygularını. Ona artık başlêêrlar teklif etmââ pay alsın Sovetlêr Birliindâ kurulan sergilerdâ dâ. Bu verer kolayını 1976-cı yılda Dimitriy SAVASTİN Sovetlêr Birliin Resimcilêr Birlii hem Moldovanın Resimcilêr Birlii azası olsun. Bu iş açêr ona büyük kapuları: halklararası sergilêrâ katılmak, muzeylêr hem galere-

Oglan hem Mari Kız. Bez. Akрил.

yalar onun resimnerini satın alêrlar. Basın evleri da iş vererlêr: gagauz yazıcıların kiyatlarını resimnemââ hem donatmaa.

Resimcilik şkolasını başardıktan sora, yıllar boyunca o düşünêr hem annêêr, ani büyük resimci olmaa deyni sadâ talant etişmeer – lââzım üürenmââ da. Bu fikirlân o girer “İ.FÖDOROV” adına poligrafika institutun grafika bölümünâ. Institutu 1980-ci yılda başardıktan sora, Dimitriy SAVASTİN çok yıllar “stankofaya grafika” uurunda resimnerini yapêr. Ama unutmêêr başka stilleri da. 1980-ci yılların sonuna o başlêêr taa çok karandaş, pastel hem jivopis uurunda zanaatlanmaa. Bu verer kolayımı kartınaların hem resimnerin özelliklerini taa da derindân açıklamaa.

Kuvetlenincâ Dimitriy İvanoviç annêêr, ani talantınnan hem vergisinnân lââzım gelân evlatboylarınnan paylaşsın, aardına şkola hem üürencilerini braksın. O bilir, ani bunu yapmaa deyni Komratta lââzım resimcilik şkolası açmaa, da durmamayca danışêr ozamankı komunist partiyasının raykomuna bu tekliflân. Ama faydasız. Soruş çözümler ozaman, açan o Komunist Partiyasının Merkez Komitetuna bir kiyat yazêr, da oradan geler izin resimci şkolası açmaa. 1983-cü yılda bu iş aslıya çıkêr. Şkolanın açılış günündân taa 1992-ci yıladan Dimitriy SAVASTİN burada hem üüredici hem da direktor işledi. (1992-ci yıladan büüinkü günâdân şkolanın direktoru onun oolu – Sergey SAVASTİN. Şindi Komrat resimcilik şkolası Dimitriy İvanoviç SAVASTİNın adını taşıyêr. 30 yılın içindâ oradan 306 üürenci çıktı. Onnarın 136-sı resimcilik uurunda zanaatlarını ilerletmââ deyni Universitetlara hem koleclara üürenmââ girdilêr).

OGUZ HAN. Bez. Akрил.

SAVASTİN, önündä başımızı iilderiz!

Bän taa studentkana tanışım Dimitriy İvanoviçlän. Ama dostlaş-tık biz onunnan taa sora, XX-ci üzyılın 80-ci yıllarında. Ozaman bän başladıydım yapmaa “Bucaan dalgasında” te-levideniya hem radio kolverimnerini. Çok kerä Canabisi için orada annattım (yazık, ani o arhivlär büünkü günädän korunmadılar). Bu kolverimneri yapar-kana şaştım onun derin fikirlerinä, incä şakalarına, ustalına hem gagauzluuna. Dimitriy İvanoviçlän pek meraklıydı onunnan buluşmaa. Onuştan, bir ko-laylık bulup, hemen pinärdim avtobusa da gelärdim Komrata, onun yaratmak masterskayasına.

Masterskayabulunardıorada,neredä bütün bulunêr Komrattaki “ATATÜRK” adına biblioteka. Giriş aul içindändi. Masterskayada vardı iki oda: biri kü-çük birisi da büyük. İlk bakışta gelärdi, ani masterskayanın içi darmadaan. Ama bu haosun içindä vardı bir büyük tertiplik – büyük ustanın yaratmak usta-lı tertiplii. Bakmadaan ona, ani herersi hazır hem yarım resimnälän doluydu, sergennerdä boyalar hem resimcilik için kiyatlar durardı, dolap üstlerindä tepäylän eskizlär vardı, belliydi, ani burada büyük yaratmak ruhu uçêr.

İçerlär kıstaf gelärdi. Ama bir köşedä erleşip, masa esabı dolabın üstünä bir gazeta döşeyip hem orayı, kimär kerä sadä tuzlan ekmek koyup, filcannarı erleştirärdik hem bir susak şarap koyardık. Da başlardı uzun hem meraklı konuşmak. Lafedärdik istoriya hem literatürä için, gagauzların geçmi-şi hem o günkü durumu için, resimcilik hem başka yaratmaklar için. Sarfoş ol-mardık. Keftenmärdik ta. Zerä susakta şarap bittiyän geçärdik kaavi çaya. Çay çok içilärdi. Çünkü masterskayaya gelärdilär başka insannar da: resimcilär, yazıcılar, poetlar, jurnalistlär.

Konuşmaklarda sözlär hep gagauz-ların kultura avtonomiyasına dönärdilär: läüzim gagauzça gazetalar, te-levideniye

hem radio, jurnallar, gagauz dilindä şkolalar hem İstitutlar açılıns, haliz istoriyamız hem kulturamız dünneyä annadılsın. Buluşmaktan buluşmaya politika soruşları hem isteyişleri taa çok ortaya çıkmaya başladılar.

Bir cumertesi günü (“Ana Sözü” gazetası artık kurulduydu) masterska-yada pek keskin fikirlär konuşuk. Vakit artık avşama yaklaştı. Bitki avtobuslan Kişineva döndüm. Ertesi sabaa ilk avto-buslan Komrata geldim. Masterskayada bütün gün artık sadä politika soruşları konuşuldu. Genä avşam oldu. Sözlërimiz bitmäzdi. Bitki avtobusa etiştirmää dey-ni masterskayadan Dimitriy İvanoviçlän bilä çıktık. Taa avtostañtiyayadan hep la-fımız uzadı. Sözlär kesildi ozaman, açan bän avtobusa pindim, da avtobus yola yollandı. Bir aftadan sora Komrata genä geldim, da Dimitriy İvanoviç taa kapu-dan bana dedi: “Fedı, karar aldık “Gagauz Halkı” adına bir diskusiyaya klubu kurmaa”. (Taa sora o klub büyük gagauz milli akıntısına döndü hem dolayında hepsi gagauzlari birleştirdi).

Bu klubun kurulmasınan Dimitriy SAVASTİN teoriyadan haliz politikaya geçti. Gagauz halkınan barabar, ilktän avtonomiyayı, sora da Gagauz Respublikasını kurdu. 1992-ci yılda Gagauz Respublikasının kultura Ba-kanı ayrıldı. Te şindi vardı nicä bü-tün yaşamasının programasını temelä koymaa: gagauz dilinä, kultura-sına, adetlerinä hem istoriyasına yol açmaa. Dimitriy SAVASTİN hazırlêr bu uur-da bir ana programa. Ama gagauzlar için kurulan Gagauz Respublikasının öndercileri bundan korktular. Dimitriy SAVASTİNı iştan atıp, gagauzlari hem gagauzluu genä taban altına almaa deyni, onun erinä tezicik bir rus ada-mını getirdilär. Gagauz Respublikası-nın kultura Bakanından ayrılarkana Dimitriy SAVASTİN dedi ozamankı öndercilerä Stepan TOPALA, Mihail KENDİGELÄNÄ, Mariya MARU-NEVIÇA hem Stepan BULGARA: “bakın, açan ge-leyeniz işä bensiz burayı, oturacınız masanın önünä her zaman elinizi sok-mayın cöbinizä, saymayın parayı nekadar taa läüzim çalasınız. Düşünün halk için, ani ora-da bu kenarlarda, Yalpuun kenarında, taşlar arasında, yılan arasında aç bomj gibi yaşêêr. Siz düşünün bütün millet var nicä bölä olsun”.

Dimitriy İvano-viç pek aar geçirdi Gagauz Respublikasının kultura Bakanından atıl-masını. Ona pek zordu. Gelärdim yanına, lafedärdik.

O hep şaşardı: “Neçin bölä oldu? Nedän bu tamahlık? Neredä yanıldık?” Hep ona deyärdim: “Cuvaplar belli. Bu insannar dördü da bizim içimizä KGB tarafından yollandı. Onnar gagauzluu ezmää deyni hem gagauzlara karşı iz-met için başımızı getirildilär.”

O yıllar yaşamak pek zordu. Hererdä krizisti. Gagauz kul-turasını, adetlerini hem dilini korumaa deyni kurulan Gagauz Respublikasına (sora da Gagauz-ya avtonomiyasına) hepsi bu işlär için ömürünü koyan büyük resimci diildi läüzim. Onun resimneri korkudardılar öndercileri. Onuştan öndercilär Di-mitriy SAVASTİNa arkasını döndülär. Adam yol üstündä kaldı.

Läüzimdi neylän sa yaşamaa. Di-mitriy SAVASTİN karar alêr yollan-maa Türkiyeyä. Da 1994-cü yıldan 2007-ci yıladan o İstanbulda çalışêr. Orada litografiya, yaalı boya hem ka-randaş resimnerini yapêr, uşakları üu-reder. Çeşitli sergilerä katılêr. 300 ya-kın yaratması burada yapıldı. Türkiye Respublikası büyük hem anılmış resim-ciyi hep kanadı altında tutêr. 2000-ci yılda T.C. Kultura Bakanını çıkarêr bir kalın hem gözäl kiyat “Gagauz ressam DİMİTRİ SAVASTİN. Mete Savaşan”. Burada bölüm-bölüm verilili onun en meraklı resimneri, ani yapılı grafika, karandaş, pastel, gravüra hem jivopis (yaalı boya) teknikalarında.

Onun çok boyunca Türkiyedä işle-mesi açtı Dimitriy SAVASTİNın taa bir derin duygusunu – gagauzların haliz istoriyasına aslı bakışı. O annêêr, ani gagauz folkloru, kultura-sı, adetleri tamam olmayacak herliim dönmärsak gagauz-ların eski hem derin istoriyasına, Oguz dedelerimizin köklerinä, ani taa Altay-dan çekilerlär, taa Orhon yazılarından annadılerlär. Dönmärsak hem anmarsak o uzak büyüklerimizi Oguz Hanı, Atilla-yı, Külteğini – ozaman kendimiz kaybe-deriz. Gagauzlara hem dünneyä bunnarı annatmma deyni, Dimitriy İvanoviç son yıllarda yapêr OGUZ HANın, ATILLA-nın, KÜLTEĞİNin patretlerini.

Bütün bir şüpesiz urgulêêrız, ani Di-mitriy SAVASTİN kurdu gagauzların milli resimcilik incäzanaatını, koyup onun temelini, kaldırdı onu dünneyn en üüsek uurlarına. Kendi yaratmalarınan, fikirlerinnän hem işlerinnän gagauzlari dizlerindän kaldırdı. Sürdü gagauzluk tarlasını, ekti onu, da büünkü gündä halkımız artık bu tarladan bereketi toplêêr.

Söläyin bana: angı resimci bukadar yandı Gagauzluk için? angı resimcinin yaratmaklarında bukadar gagauzluk ruhu hem özü var? angı resimcinin talan-tınnan taa gagauzlar bukadar dünneyä

Uyanmak. Bez. Akрил. 70x80 sm. 2009 y. tanındılar? angı resimci bukadaradan gagauzlara hem gagauzlaa kurban oldu? Yok ölä birisi!

Hiç kıvırmadaan hepsi läüzim kayıl olsun onunnan, ani bu BÜÜK RESİM-Cİ – Dimitriy İvanoviç SAVASTİN! Sade onun geniye bu işleri en üüsek uurda yapmaa becerdi. Onuştan, her-liim Gagauziyanın başında bulunar-salar haliz gagauz öndercileri, onnar läüzim nekadar tez, BÜÜK RESİM-Cİ taa ayaktaykana, kursunnar Dimitriy SAVASTİN adına bir fond, ani toplayacak bu adamın bütün yaratmak zen-ginliklerini.

Gagauziyada läüzim kurulsun “Di-mitriy İvanoviç SAVASTİN” ordeni yada medalisi, angısınan şannandı-raceklar talantlı resimcileri, angıları Dimitriy SAVASTİN gibi, halizdän izmet ederlär gagauzlara hem gaga-uzlaa, gagauz folkloruna, kultura-sına, adetlerinä hem istoriyasına.

Bän sa, büyük ustanın önündä, şap-kamı çıkararak, deerim: “Gagauzların geniye Dimitriy SAVASTİN, önündä başımızı iilderiz!” Hem söleerim: “Sän, maêstro, daymaların-daymalarında ka-lacan gagauzların hem bütün dünne-yn istoriyasında, nicä bir BÜÜK hem ANILMIŞ insan hem resimci. Deerlär geniylär üz yılda bir kerä duuêrlar. Be-kim ölä, bilmerim. Ama şindilik sän bizdä biriciksin! Uzun ömür hem saa-lık sana, paalı dostum Dimitriy İvano-viç SAVASTİN!”

Todur ZANET

Todika hem Mitika. (Resim sergisinin açılışında. 02.04.2009 y.)

Tudorka hem Canavar. Bez. Akрил. 80x60 sm. 2010 y.

Ay-Bobanın gagauz dilindä ilk kiyadı 1908 yılda tiparlandı

Şindiyä kadar bir “istorik” deyärdi, ani gagauz dilindä ilk din kiyadı çıkmış 1907-ci yılda. Kişinevda bibliotekada aslıdan var kiyat, angısının kabında yazêr: *Ветхий Завет, пособие для гагаузов (1907 год). Первая книга на гагаузском языке. Ama bu cümlelär eldän yazılı. Bu kiyadın taa bir taanesi Kişinevun başka bir bibliotekasında var. Kabı da erindä. Kabında yazêr: Священная история Ветхого Завета. 1911 год.*

Viktor KOPUŞÇU,
MDU Aziya hem
Afrika devletleri
İnstitutunda türk
dilleri kafedrasının
studentu, aarştırmacı,
din kiyatların
çeviricisi

2007-ci yılda bütün Gagauziya gagauzların eni istoriyasının iki büyük yortusunu kutladı: gagauz yazısının 50-ci yıldönümünü hem ilk gagauzça kiyadın tiparlanmasının 100-cü yıldönümünü. Maasuz ilk gagauzça kiyadın tiparlanmasının 100-cü yıldönümü için Çadır manastırında V-ci Mihail ÇAKİR Okumakları geçirildi.

Kişinöv bibliotekasında bulunêr “ilk” gagauzça kiyadın originalı, sade ani kapsız hem ilk 20 sayfasız. Üstündeki yaprakta eldän yazı bildirer, ani bu ilk kiyat gagauz dilindä, onun av-

torunu (protoierey M.ÇAKİR), tipar erini (Kişinöv) hem tipar yılını (1907). Esaplêerız, ani ilk gagauzça kiyadın 100-cü yıldönümünün baalı kutlamalar bu yazıdan çekildilər.

Şüpesiz, ani 1907-ci yıl ilgili gagauz dilindä kiyat tiparlanmasınan, çünkü 1907-ci yılın Canavar ayın (oktâbri) 31-dä Rus Klisesinin Sinodu kabletti bir karar, angısı izin edärdi: “1) Hristozun Duumasının adına Kardaşlık aracılınnan Kişinöv eparhial zaabitlinä veriler hak tiparlamaa gagauz dilindä slavän bukvalarınan [...] yaprakları, broşuraları hem din kiyatlarını; 2) evangeliyayı, akafistleri, duaları, türkülerini, yaprakları h.b.b. (hem buna benzeyän) gagauz dilinä çevirmää deyni erli Din konsistoriyasının azası protoierey Mihail ÇAKİRın başkannı altında bir çevirici komisiyası kurulêr hem 3) kiyatların hem yaprakların

tenzurasını yapmaa hakkı hep protoierey ÇAKİRa veriler, zerä o gagauz dilini islää bilän insan”.

XX-ci asirin çeketmesindä, açan Basarabiya Rus imperiyasına girärdi, taa doorusu 1904-1908 yıllar arasında Basarabiyanın gubernatoruydu Aleksey Nikoloeviç HARUZİN (1864-1932), rus etnografi, antropologu hem devlet adamı. O Yabancı dinnerin ruh işleri departamentinin başıydı, sora 1911 yılda İç işleri ministrunun yardımcısı oldu. Bezbelli, prot. M.ÇAKİR onu islää tanıyardı, deyni 1911 yılın Kıran ayın (dekabri) 6-da baaşlamış ona «Священная история Ветхого Завета // Ески Баалантыннын Айёзлалы историясы» adında kendi kiyadını, angısının titul yapraanda brakmış kendi avtografını da. Şindi bu kiyat bulunêr MDU (Moskva Devlet Universiteti) Bilim bibliotekasının Siirek kiyatlar

bölümündä. Kiyadın içindekileri birebir uyêr o kiyatlan, angısı bulunêr Kişinöv bibliotekasında. Bu açıklamalar getirer o fikirä, ani yannış olur saymaa bu kiyadın tipar yılını 1907 yılı.

Her gagauzça sandımız ilk kiyat 1911 yılda çıktıysa, ozaman haliz ilk kiyat, angısını Ay-Boba tiparlamış gagauz dilindä, olêr “Dua kitabı” (1908 yıl). Bu kiyadın originalı bulunêr “D.KARAÇOBAN” adına Beşalma muzeyindä, da onun kabında belli yazı – 1908 yıl.

Onuştan bütün Ay-Boba ÇAKİRin bildiimiz ilk kiyadı gagauzça “DUA KİTABI” (1908).

Bunun için avtor kendisi da yazêr «Священная история Ветхого Завета // Ески Баалантыннын Айёзлалы историясы» adında kiyadın ön sözündä: “Artık rus-gagauz dua kiyadı tiparlandı, şindi da, açan evangeliyayı çevirmäk çalışmaları ilerleer, tiparlanêr kısıdan Eski hem Eni Baalantının ayozlu istoriyası”. Aklınıza getirderiz, ani “Eni Baalantının ayozlu istoriyası” 1912-ci yılda tiparlandı, onun kopiyası Moldovanın Milli bibliotekasında bulunêr.

Gagauz dili hem kulturası Günnerindä bir poetlan buluşmak

Çiçek ayın (aprel) 19-da hem 20-dä, gagauz dili hem kulturası Günneri çerçevesindä, Kongazda, Çadırda, Baurçuda hem Beşalmada buluşmak oldu gagauz poetınnan, yazıcısınan, dramaturglan, folklorcuylan, aarştırmacıylan, jurnalistlän, Gagauz Milli Gimnanın avtorunnan Todur ZANETlan.

İlk günü buluşmak oldu Kongazın 1-ci teoretik lişeyin genç poetlarının (taa 1-ci klastan 12-ci klasa kadar). Gagauz yazıcısını karşılamaa deyni, taman urokların arasında, lişeyin önünä çıktılar ürencilerin hem üredicilerin çoyu. Geldilər burêy başlangıç şolanının ürencileri da. Lişeyin aulunda gagauz halk muzıkası ötärdi. Bu muzıkaya görä, aulun içindä dört-beş horu başlandı. Pek gözäl güneşli gün, oyunнар hem havalар hepsinä şennik verdi.

Sora da buluşmak başlandı. Buluşmada pay aldı lişeyin direktoru İordan Nikolaevič YASIBAŞ. Buluşmak masterklas uurunda geçti. Onuştan ilkin kendi yaratmalarını okudular ürenciler: Elena PAÇI (4-cü klas), Anna ÇEBANOVA (4), Mariya URUM (4), İna DOYKOVA (4), Soni GRIU (1-ci klas), Svetlana SOBOR (3), Alina TOMAYLI (6), Mariya KÜRKCÜ (6), Pötr ARNAUT hem Tanä JEKOVA (5), Nikolay FRANGU, İvan ÇERNİOGLU (9), Dimitriy F Ö D O R O V

(6), Sonä YASIBAŞ (12), İna KELEŞ (12). Georgiy FRANGU (11) okudu kendi dostunun Stepan DÜVENCİNİN peetini.

Bundan sora Todur ZANET okudu kendi peetlerini hem baaşladı genç poetlara hem lişeyin üredicilerine kendi “Bocecik”, “Akardı batıya güneş” hem “GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlär” kiyatlarını hem da Türkiye YTB kuruluşun bastı gagauzça “Kalendar”ları.

Hep o günü, üülendän sora Çadır kasabasının baş bibliotekasında genä buluşmak oldu. Bu buluşmaya katıldılar Çadır lişeylerinden genç poetlar hem ürediciler. Burada pay aldı Gagauziya Kultura Upravleniyasının başı Vasiliy İVANÇUK.

Bibliotekanın işçileri, direktorun Valentina Rafaelovna PAŞALININ başkannı altında, hazırlamıştılar poetın yaratmasını annadan gözäl bir sergi. Buluşmada musaafirin peelerini annattılar İvan DRAGUŞAN, Nataliya NAVAÇLI hem Marina KIVIRCIK (üçü da “A.MOŞKOV” lişeyindän). Kendi peetlerini okudular “M.GUBOGLU” lişeyindän ürenciler Evdokiya DRAGUŞAN, Maşa PETKOVİÇ hem Svetlana MARİNOVA.

Buluşmadan sora yazıcı baaşladı kendi kiyatlarını ürencilerä hem Çadır kasabasının baş bibliotekasına.

Çiçek ayın (aprel) 20-dä poetı çarıldılar Baurçunun “Vişenka” (“Kirezçik”) uşak başçasına, neredä uşaklar okudular o peetleri, angılarını Todur ZANET yazdı maasuz bu başçanın terbiyediciyası, Gagauziyanın anılmış türkücüyası Lüdmila TUKANın teklifinä görä. Lääzım urgulamaa, ani bu buluşmak ta aslıya çıktı Lüdmila TUKANın teklifinä görä.

Uşak başçasında buluşmaklar herbir grupada oldu. Uşaklar annattılar poetın peetlerini “İlkyaz”, “Ekmek”, “Güz” h.b. Büyük grupada uşaklar gösterdiler “Fizminutka”yı. Buluşmanın sonunda, Lüdmila TUKAN çaldı kendi iki türküsünü, angılarını Todur ZANET hem

İlya FİLEV maasuz onun için yazdılar: “Bendä var bir Vatan!” hem “Düün türküsü”.

“Kirezçik” (“Vişenka”) uşak başçasının herbir grupasına poet baaşladı “Bocecik” kiyadını hem gagauzça “Kalendar”, hem da herbir uşaa verdi cevız, angılarını maasuz yanında getirdi.

Çiçek ayın (aprel) 20-dä, üülendän sora, poetı Beşalma küüyündä beklärdilər. Buradakı lişeyin ürencileri

hem üredicileri hazırlamıştılar Todur ZANET için bir özel programa. Programayı açtı lişeyin direktoru Mariya Stepanovna KAPAKLI. Sora programayı götürdü gagauz dilindä üredici hem poet Pelagiya Filipovna FİLİOGLU.

Programa başlandı yazıcıyı annadan bir kinoylan. Sora 7-ci klastan ürenciler çaldılar poetın birkaç türküsünü. Onun peetlerini annattılar Ekaterina DRAGAN (11), Elena KIRIM (12), Marina ÇAKİR (7), İrina KÖSÄ (9), İrina KAPAKLI (7), Olga ÇOLAK (9).

Pek original bir melodiyaya ürenciler Mariya GANÇOGLU (6) hem Tatyana KAPAKLI (6) çaldılar Todur ZANETin “Ana Dilim” peetlerine türkü.

Buluşmada kendi peetlerini okudular Mariya GAYDARCI hem İrina TATAR.

Sıra geldiynän, Todur ZANET okudu peetlerini, cuvap verdi soruşlara, baaşladı ürencilerä hem lişeyin üredicilerine kendi kiyatlarını hem gagauzça “Kalendar”ları.

Geçirmää musaafiri çıktılar hepsi kim zalda bulunardı. Burada yazıcı açtı maşinasını da hepsi kiyatları hem kalendarları, ani kalmıştılar maşına içindä daattı uşaklara hem avtograf verdi. Te bölä üüsek cömertlikte başardı bir poetlan iki günük buluşmalar.

Dimu ERİBAKAN,
(Kongaz - Çadır - Baurçu - Beşalma).

Komediya... hem tragediya... Bizim tragediyamız...

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada

Hem kim yok etmiş – teatrunun öndercisi Mihail KONSTANTİNOV hem teatrunun kolektivi.

Kollektiv karar almış “Mihail ÇAKİR” teatrusunu yok edip, onun erində hem kırıntıları üstündə eni bir teatru kurmaa hem vermää o teatruya “Dionis TANASOGLU”nun adını.

Bir şüpesiz urgulêêrız, anı yazıcı, poet, dramaturg hem profesor Dionis TANASOGLU halizdän bir büyük adam, çok çalıştı gagauz teatrusu için. O hem aktörları hem rejisörları hazırladı. Teatru için pyesalar yazdı. O pyesaları ştenaya koydu. Bu büyük adam kazandı hakkı, anı onun adına bir gagauz teatrusunun adını koymaa. Ama diil bölä ayıplıklan. Dionis TANASOGLU yaşayaydı, o kesin kabletmeyeceydi onu, anı onun adını gagauz teatrusuna bu türlü yollan koysunlar.

Kimdän geldi bu tisi fikir (*kesin diil Allahtan*) acaba, anı Mihail ÇAKİRın duuma ayında, onun adını taşıyan teatruyu yıkıp, o yıkıntılar üstündə “Dionis TANASOGLU” adına teatru açmaa?

Bıldır, “Mihail ÇAKİR” TEATRUSU 15 YILINI TAMAMNADI” adlı haberi başararkana bölä bir Not yazmıştık: “Mihail ÇAKİR” adına teatrunun taa kurulma günündän beeri üstündə hep kara bulutlar kaydır: ba para yok, ba aktör etişmeer, ba transport yok, ba teatruyu yok etmää karar alınêr. Ama Allaa teatruyu korudu. Al-laa versin ileri da korusun, zerä... nicä bildirdi teatrunun öndercisi Mihail KONSTANTİNOV eni 2013-cü yıldan beeri teatrunun gelecää belli diil, zerä... “teatrunun para kökleri kesiler dä teatru genä yol üstündə kalêr”.

Bu yazıları Allaa işitmedi, bezbelli, zerä Allaa koruyamadı “Mihail ÇAKİR” teatrusunu.

Şindi teatrunun öndercisi Mihail KONSTANTİNOV sayêr, anı “teatrunun adını “Mihail ÇAKİR” adından “Dionis TANASOGLU” adına diişilmesi teatrunun para problemalarını çözecek”. Sanmêêrim. Zerä ayozlu işläär, teatru sa iki katına ayozlu bir iş, pak ellärlän hem pak neetlärlän yapılar. Burada sa bu yok. Yazık.

Bir iş taa var nicä söliim: “Mihail ÇAKİR” adına teatrunun yok edilmesinnän gagauz teatruculuun istoriyasına hem kulturasına **kara bir sayfa yazıldı**.

Hiç inanmêêrim, anı “Mihail ÇAKİR” adına Milli teatrunun kırıntıların üstündə açılan sözdä gagauz teatrusu o gagauz teatrusu. Buna beni hiç biri inandıramayacak! Zerä “Dionis TANASOGLU” adına teatru **kendi ilk premyerasını moldovan dilindä yaptı**. Diil gagauz dilindä! Düşünün bir minutçaa: moldovan milli teaturları kendi ilk premyera spektaklisini gagauz dilindä yapêrlar, teaturlarını gagauz dilinnän açêrlar...

Komediya... hem tragediya... bizim tragediyamız...

Lüzgerli havada sazların türküsü

Galina Dimitrievna SİRKELİ duudu 1959-cu yılda Canavar ayın (oktabri) 21-dä, Başküüyündä. 1981-ci yılda Türaspoldaki pedagogika institunu başardı. Artık 25 yıl üre-dici işleer. Büünkü gündä Ay-Boba Mihail ÇAKİR adına pedagogika kolecindä çalışêr.

Canabisi bizim Ana Dilimiz için yanêr. Bu yalın yalazını da kendi ürencilerinin üreklerine koyêr. Bu yalazın ateşini duyêrız Galina Dimitrievnanın poeziyasında da.

KIPIMNAR

*Kıpım-kıpım yaşamak uçêr.
Uçan yıllar bir yumaa sarılêr.
Bir yumaa sarılêr,
Bir yumaa toplanêr.
Herbir kıpım sıradan geçêr.*

*Damnaya-damnaya
Duygular geler.
Dalgalı yaşamak
Denizä benzeer.*

*Kıpım-kıpım yaşamak uçêr.
O kıpımnar aklım seçêr,
Aklım seçêr, canımı dürter.
Ah, nelêr oldu, nelêr olmadı?
Düşünêrim pek, sayıklêêrim hep...*

*ANA DİLİNDÄ SÖZLÄR
Ana dilindä sözlär
Kalibimdä düüler,
Üüsek duygu dalgasında
Candan cana etişêr.*

*Yaşêêr, döküler, öter
Ana dilindä sözlär
Ölä, ki mayillum geler
Onnarın şu güzelliinä.*

*LÜZGERLİ HAVADA
SAZLARIN TÜRKÜSÜ
Pek isteerim sana, evladım,
Annadıp, canına ekleyim,
Ki duyusun, ne o Vatan,
Ne kaldı bizlerä dededän,
Ne o halk, Gagauzluk?
Ne verer canına mutluluk?*

*Var halkın, var dilin, devletin.
Bu senin halizdän zenginniin!
Gözellik – kudretli dilimiz,
Baalalar, çayırlar, topraamız.
Evladım, doz-dolay bakınsan,
İçindän dünneyi süreetsän,*

*Ozaman annayacan,
canından duyacan,
Ki ana dilimiz – çırtmanın avası,
Lüzgerli havada –
sazların türküsü,
Ki ana dilimiz –
dededän kuvetlik,
Anamdan-bobamdan –
nasaatlar, yalpaklık.
Kökleşti canımda, da yaşêêr*

*Büük sevda Vatana, dilimä.
Bu duyguylan halkım adımnêêr
Asirdän asirä.
Kökleşti üreemdä da yaşêêr
Ana topraan türküsü.
Herkerä canımı aktarêr
Baa çiçään kokusu.*

*İnsana sevda – soluk taazä,
Ba sevinç, ba kahır getirer bizä.
Uykusuz gecedä şüpelemeklär
Gün-gündän
sonsuz o düşünmeklär...*

*PAASIZ ZENGİNNİK
Halk sayılêr salt ozaman,
Açan ana dili yaşêêr,
Açan küçüü hem da büüyü
Onu bütün candan sever.*

*Dilim benim, sän kelemä!
Bu gün sürer seni halkım.
Çetin biler – evladına
Bu büük, sonsuz bir zenginlik.*

*Dilim benim,
sän yaşamak şafkı,
Girgin fikirlerä taazä soluk,
Umut kaavi, derin duygu,
Dünnä güzelliinä yollar açık.*

*BUCAK –
SEVGİLİ VATANIM!
Taraflım, sän, taraflım!
Sıra-dizi baaların,
Papşoy, booday meraların,
Emiş-meyva başçaların.*

*Taraflım, sän, taraflım!
Kadıncalı avararın,
Bucaklılar yalpak üzlü,
Namuzlu hem saburlu.*

*Bucak, Bucak –
duuma erim!
Sevgili benim Vatanim.
Uzak-yakın köşeciin
Canıma paalı, yakın.*

*LEGENDA
Kervan gider,
Güneş yakêr.
Kızgın kumnuk
Yorgun eder.*

*Hayvan halsız
Ükü çeker,
İnsan sessiz
Dua eder.*

*Avşam oldu,
Güneş çöktü,
Kızgın kumnuk
Taa bet yakêr...*

*Yakêr, haşlêêr,
Serserim eder.
İnsan yolda –
Gider, gider...*

*Te yolcular son ekmeçii
Kardaşçasına payetti.
Bir kırıntı erä düştü,
Da kum onu o saat yuttu.*

*Halkımızda var büük inan,
Gelmiş bizä dedelerdän:
Bukacunu brakacan –
Kısmedini kaybedecän.*

*Kırıntıyı aaradılar,
Aaradılar, bulamadılar.
Bir sopaylan nişan brakıp,
Oralardan çekildiler...*

*Gecä geçti, güneş çıktı.
Kervancılar geeri döndü.
O erceezä etiştilär.
İnanılmaz – bu iş şaşkın...*

*O sopa bütünnü altın,
Güneş gibi şilêêr,
parlêêr,
Gözlerini kamaştırêr,
Fikirleri karıştırêr...
Bölü legenda annadêr.
Ekmään paası ölçüsüz
hem dä üüsek.
Onun paası – ömür, kısmet.*

*İNSANA LÄÄZİM
İnsana läüzüm pek az,
Aarayıp-bulsun.
Dostları hem sevgisi
Yanında olsun.
Bobasınnan anası
Çok yıl yaşasın.
Onnar varkan, her zaman
Uşaklu duysun.*

*İnsana läüzüm pek az,
Gök maavi olsun,
Gecelerdä yıldızlar
Mutluluk daatsın.
Kaar yaasın biyaz-biyaz,
Yaamurlu günnär.
Ayakların altında
Kadifü otlar.*

*İnsana läüzüm pek az.
Sınırsız dünnä.
Gün-gündän çiçek açsın
Sevgili topraa.
Yaşamak yollarında
O yanılmasın
Da duuma tarafından
ayırılmasın.*

*1946-CI, 1947-Cİ
Asirlän barabar geçti
Hem da legendaya girdi
O kuraklı kırk altıncı,
Yaşlı, kaarlı kırk edinci.*

*O mezarlar çoktan çöktü,
Bucaklılar çok yaş döktü.
Hep büün aalêêr taşlar, dolay,
Nelêr çekmiş gagauzlar...*

*ALLAHTAN MI BÖLÄ
ECELİN?*

*(Raametli dostuma, ya-
şamayı çok sevän insana
– Paşiyä)*

*Kaç asir? Sayısız
Hep zaamet, çalışmak,
Saburlu, kısıkançlı
Kısmetä yol seçmäk.*

*Bitkisiz kaç gecä
Uykusuz geçirmäk,
Yaşamaan paasını
Derindän düşünmäk.*

Kär nedän bu zeetlär,

*Yoksuzluk, zorluklar,
Gücenmäk, yaş dökmäk?
Hep neyäsä gelmäk...*

*O garip yaşamak
Arkadan itirer.
Canında sızlayan
Yaralar açılêr.*

*Ayleciin – bir ayna,
Gevrecik şişü,
Kaçırдын – tuz-buz
Daaldı hertarafa.*

*Yabancı toprakta
Haksız çalışmak.
O uzak erlerdä
Para kazanmak...*

*Sansın taş güüsünü
Basturêr, acıdêr...
Darsımak, darsımak
Canını kaplêêr.*

*Sayırsız, gün-gündän,
yıl-yıldan
Kaç karı hem kızçaaz
Kazança yollanêr,
Oradan sapa-saa
Birkaçı salt döner...*

*Kazanmış paralar
Etışmüz ilaca,
Üzündä kahırdan
Silinmüz çizilär.*

*Ah, karı, sän karı,
Dünnä güzelli,
Sevdada kenarsız deniz.
Sän ruhlu hem girgin,
Büük sevgiylän zengin.
Allahtan mı bölä ecelin?*

*ACI
Bir kahır, bir sançı,
bir yara.
Acıdan kararêr dünnä.
Allahım, umudum Sendä,
Yalvarmak, dualar Sana.*

*Ah, olsa, ki kimä aalaşmaa,
Acıyı, kahırı payetmää.
Şüpesiz canını açmaa,
İnan hem sevda duymaa.*

*KİSMETÄ ÖLÇÜ
Bu dünnedä
Sevda diveç yaşêêr.
Da kısmetä ölçü koyup,
Bizi heptän o diıştırêr.
O sevda duygusundan
Kanatsız gökâ uçêrsın.
Hoşluktan, mutluluktan
Başınnan gökleri dayêrsın.*

GRT, halka izmettâ yolun açık olsun!

Çiçek ayın (aprel) 1-dâ Gagauziya Radio hem televideniye (GRT) cümne kuruluşu, may yarım yıl aradan sora, enidân yayınara başladı. Bu ara oldu o üzerâ, ani TİKA yardımınan GRTda büyük bir remont yapıldı hem eni teknika kuruldu.

Bıldır, Gagauziya Radio hem televideniye'nin presdateli Ekaterina JEKOVA'nın öndecilii altında, GRT Gagauziya Radio hem televideniyesinin enilenmesinnân hem genişlenmesinnân ilgili bir proekt hazırladı, da o proektlan danıştı Kişinev TİKA ofisin koordinatörüne Atilla Cem KARAMOLLAOĞLUya. Proekt incelendi, da Türk İşbirlii hem Koordinatıya Agenstvosu Başkanını (TİKA) karar aldı bu proekta aslıya çıkarmaa deyni, GRT cümne kuruluşuna 300 bin EURO yardım yapmaa. Bu paraya görâ GRTda eni stüdyolar kuruldu, odalar tertiplendi, hem, belliki, bütün teknika malları enilendi. Bundan kaarâ GRT genişlendi da. Televideniye

kaldı hep o katta. Radio sa bir kat yıkar-da bulunan odalara çıkarıldı.

Hepsi bu tertiplemele, TİKA'nın yardımınan, dünnââ uurunda standartlar görâ yapıldı. Örnek olarak, burêy eni, büünkü günâ uyan, 3G formatında kolverim yapmaa kolaylımı verân obo-rudovaniya alındı. Bu verer kolayını Gagauziyanın herbir köşeciindân canını yayın yapmaa hem kolverimneri pek üüsek uurda göstermââ.

Belli ki, bütün bu eni tehnikayı kullanmaa deyni, GRT zaametçileri lââzımdı eni kursalar geçsinnâr. Bu kursaları onnar geçtilâr Türkiyenin TRT kanalında.

Da te, açan artık hepsi hazır oldu,

Çiçek ayın (aprel) 1-dâ Gagauziya Radio hem televideniye eni yayına başladı. Yayın da eni formatta geçti: srudiyadan canı yayınar hem haberlâr blokları, insan arasından reportajlar, kısa süjetlar.

Açılış günündâ, programalarda pay almaa hem GRTcıları kutlamaa deyni, GRTya biri-biri ardi

insannar gelârdilâr politikacılar hem cümne insannarı, diplomatlar hem deputatlar, bilim hem kultura adannarı, yazıcılar hem jurnalistlâr.

Programalarda pay aldılar hem kutlamak sözlerini söledilâr TC Bütkelçisi Mehmet Selim KARTAL, Kişinev TİKA ofisin koordinatörüne Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU, Gagauziya Başkanı Mihail FORMUZAL hem onun birinci yardımcısı Valeriy YANI-OGLU, Moldova Parlamentin deputatları İrina VLAH, Oleg GARİZAN hem

Aleksandr STOYANOGLU, Moldova Parlamenti spikerin danışmacısı Anna HARLAMENKO, Moldova Bilimnâr akademiyasının Gagauzolojiya bölümün başı Dr. Lübov ÇİMPOEŞ, "Ana

Sözü" gazetasının baş redaktörü, yazıcı Todur ZANET, Moldova-1 radiosunun "Bucaan dalgasında" kolverimin redaktörü Vasilisa GRAJDAN hem taa pek çok insannar.

Bütün ürektân kutlêêrız Gagauziya Radio hem televideniye cümne kuruluşunu hem deeriz onnara: "İi saatta! GRT, halka izmettâ yolun açık olsun!"

Not. GRT'nin açılışında stüdyay kendi sıralarını beklârkana, aylak durmasınnar deyni, insannar "Ana Sözü" gazetasının taazâ sayısını okuyardılar.

Bölâ bereket Kongazın çayı boyunda olêr

Geçân yıl Moldovada hem Gagauziyada büyük bir kurak oldu. Çiftçilââ hem çiftçilerâ çok zarar oldu: ne ekin, ne semîçka ne da papşoy bereketi vardı. Bu beterâ hayvancılıkta da zarar gördük. Sade baacılıkta hem bostancılıkta biraz bereket oldu. Üzümnâr tatlıydı – şaraplar kaavi oldu.

Salt çayı boyunda bulunan başçalarda hem sulanan tarlalarda bereket vardı. Te nicâ Kongaz küüyündân İordan KÜRKÇÜNÜN (patrettâ) başçasında. Adam üçyüz kiladan zeedâ kabak büüttü. En büyük kabak ta 32,7 kilaydı.

Foto "ANA SÖZÜ"

"Ana Sözü" gazetasının enidân renkli basılmasının fotoreportajı

PATRETLERDÄ: (yukardan soldan) Gazetanın sayfa boyalarını denkleştirilâr. Soldan ikinci Gazetanın teknik redaktörü İon TIMOTİN.

Gazetamız dünnâyâ gelir. Çıkışta teknik hem renk kontrolü. Hazır, "Tıpar için islââ" yazısının imzası.

2013-cü yılın Baba Marta ayın 29-da, 12 yıldan sora (Gagauzların hem gagauzluk gazetacılın istoriyasında ilk bütünnâ renkli gazeta 2001-ci yılın Çiçek ayın (aprel) 14-dâ tıparlandı), "Ana Sözü" gazetası enidân renkli basıldı. Onu tıparlamaa deyni çok insannar çalıştılar.

Nicâ bu projes "Universul" tüpografiyasında başa çıkarıldı büünkü foto reportajımızda görersiniz.

"ANA SÖZÜ" Gagauz dilindâ gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta "Universul" basım evindâ basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 856.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Aydın Pskellä günü kutluca olsun!
Göktä Boba hem Kurtarıcı bizi
hepsimizi korusun!

Herkezinä saalık, kısmet, bereket,
uznu ömür, raatlık hem uzluluk!

**HRİSTOS DİRİLDİ! HAKINA
DİRİLDİ!**

Paskellä için okuyun 5-ci sayfada

Mihail ÇAKİRä Büükelçidän çiçek

Çiçek ayın (aprel) 27-dä bütün dün-
neyin hem gagauzların Büük aydın-
nadicısının, bilim hem klisä adamının,
gagauzların apostolunun Protoierey Ay-
Boba Mihail ÇAKİRin (27.04.1861 -
08.11.1938) duuma günündän 152 yıl ta-
mamlandı. Mihail ÇAKİR hem onun eşi
İrina ÇAKİR bir mezarda topraa verili.

Foto "Ana Sözü"

Çiçek ayın (aprel) 27-dä onarın me-
zarına çiçek koydular Türkiye Respub-
likasının Moldovada Büükelçisi sayın
Mehmet Selim KARTAL hem Gagauz
Mili Gimnanın avtoru Todur ZANET.
Çiçekleri koyduktan sora, saygı duru-
mu yapıp, Canabileri dualarını yaptılar
hem baş iilttilär Büük aydınnadicımın
hem onun eşinin önündä.

Raatlıkta dinnenin gagauzların
Ayozlu insannarı!

Diil zil sesi işidiler, çannarın artık poträ düümesi öter!!!

Todur ZANET

Hederlez ayın (may) 23-dä Ga-
gauziya Halk Topluşu kendi
üstolan sesiya-
sına toplandı bir
soruşu incelemäa
deyni: Moldova
Respublikasının
öndercilerinin Gagauziya (Gagauz
Yeri) avtonomiyasının yok etmesinä
denemeleri. *Sonu 2-ci sayfada*

Gagauz folklorunu yaşadalım!

Foto "Ana Sözü"

Foto - Todur ZANETin

SALLANËR KAVAK

(Gagauz halk türküsü)

Sallanër kavak, sallanër,
Dalı kırılmış.
Eşil yapracu da
Acın erdä çürümüş.
Geliyor turnäm, geliyor,
Akça karşıda.

Turnenin da kanatçu

Yat-yareli.

Seni uran avcılar,
Acıba nereli?
Seni uran avcılar,
Acıba gülär di mi?
Bän bir candım,
bir kuştum,

Yuvamdan uçtum.

Yuvacumdan uçtum

Gurbet elinü düştüm.
İçerlerä girerim –
Evlär diil bezim.
Dışarı çıkêrim,
bakına durêrim –
Tayfa da diil bizim.

Kapumuzun önündä
Serenni pınar var.

Gelän-geçän turnelär

Sereninä konar.

Konmayın, turnäm, konmayın

Burda yaz hiç olmaz.

Konmayın, turnäm, konmayın

Tırnaklarınız donar.

Çok seläm götürünüz

Benim ihtiar bobama,

O ihtiardır, atna pinämöz,

Burayı gelämöz,

Gelsin dolaşsın.

Götürün gözäl turnelär

Anacuma seläm.

Anacum da gariptir,

Patna pinämöz,

Burayı sürtämöz.

Gelsin dolaşsın.

Çok seläm götürünüz

Benim kandan kardaşçuma.

Kardaşçum küçüktür

Yolları bulamaz,

Burayı gelämöz.

Gelsin dolaşsın.

Türküyü söledi

Fedora Borisovna DUKAL

(fotoda), Kazayak küüyü,

Çadır rayonu, Gagauziya

(Gagauz Yeri).

Yaşasın Ana Dilimiz!

Çiçek ayın (aprel) 27-dä Gagauziyada gagauz dili hem kulturası Günnerin
kapanışında, Komratta Gagauziyanın «Региональный Консилиум Молодежи
Гагаузии» cümne kuruluşun meropriyatıyası oldu.

Foto - Roman HOMENKOnun

Komradın merkez yolundan bir
paradlan geçip, hem bir sestä "Gaga-
uziye benim Vatanım!", "Yaşasın Ana
Dilimiz!", "Gagauziya var, var da ola-
cek!", "Biz varsak – halk ta var!" lo-
zunglarını baarak, gençler 4x12 met-
ralık Gagauziyanın Bayraanı hem çok
küçük bayrakları taşıdılar. Sora hepsi
bilä Komratın meydanında kısa bir mi-
tinga katıldılar.

Sora da, Gagauziya gençleri için,
hem hepsi için, kim o günü Komra-
dın meydanına "Ana Dili" yortumuzu
kutlamaa hem şennenmää deyni gel-
di, Gagauziyanın anılmış artistleri bir
büük konfert gösteridilər.

Konferttä anılmış türkücükamız
Lüdmila TUKAN seftä çaldı Komratta
kendisinin eni türküsünü "Bendä var
bir Vatan!"

Büük ustanın duuma günündän 85-ci yıldönümü

Hederlez
ayın(may) 2-dä
Gagauz litera-
turasının klas-
siyin, poëtin,
yazıcının,
dramaturgun,
folklorcunun,
araştırmacının
hempubliştin,
muzeycinin, raametli Nikolay BABOG-
LUnun duuma günündän 85-ci yıldönü-
mü tamamlandı.

Foto "Ana Sözü"

Nikolay BABOGLUnun yaratma
ömürü pek uzundu. Yaşamasında Büük
Usta irimidän zeedä literatura hem
folklor kıyatları yazdı hem hazırladı,
otuzdan zeedä da üüretmää kıyadı ga-
gauzlara baaşladı, hem literaturaya yol
verdi gagauzların yazıcılarından çoyu-
na. Nikolay BABOGLUnun yazdıklar-
ını, onun sıralı hem derin literatura
dilini gagauz yazıcılarından hiç birisi
geçemedi.

*Bir şüpesiz: GAGAUZ literaturası-
nda Nikolay BABOGLU vardı hem
daymalarda kaldı en BÜÜK USTA!
Bu var hem her daymaların dayma-
larında olacak!*

Gagaziyanın özel statusu yok edilecek mi?

Moldova Pravitelstvosunun izininä görä, 2013-cü yılın Küçük ayın (fevral) 15-dä kuruldu bir çalışmak grupası, ani läüzimdi açıklasın o teklifleri, anğlarına görä Moldovanın zakonnarı “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” zakonuna görä doorudacektılar. Ama iş tersinä döndü. Bu grupa teklif eder Moldova zakonnarının erinä “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” zakonun yarısından çoynu diiştirmää, yapıp ölä, ani Gagauziya (Gagauz Yeri) sıradaki bir rayon kertiinädän düşsün. Bu grupanın çalışmasında Gagauziyadan biricü pay almadı. Ama bu iş grupanın hiç umurunda diildi. Onnar Gagauziyayı (Gagauz Yerini) yok etmää deyni kendi işini hem adınlarını yaptılar. Da, “ŞAKA MURAT, MAAMİLÄ SURAT”, kendi tekliflerini, diil incelemäk (!) için, ama tanışmak (?) için Gagauziya Halk Topluşuna yolladılar.

M.FORMUZAL: “Moldovadan isteerlä yapmaa bir büyük Moldova rayonu”

Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL Hederlez (may) ayın 24-dä Gagauziya primarlarının hem İspolkom azalarının bir toplantı yaptı. Toplantıda inceleneceydi bir konu: Moldova pravitelstvosunun çalışmak grupasının, Mol-

dovanın zakonnarı “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” zakonuna görä doorudulması deyni teklifleri.

Ama ne İspolkom azaları, ne da primarlar toplantıya hazır diildiler. Bunu Gagauziya Başkanı kendisi urguladı, da sora teklif etti diil Moldova zakonnarını diiştirmää, ama “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” zakonu doorutmaa.

Mihail FORMUZAL açıkladı üç meraklı teklifi: Gagauziyada hepsi

devlet strukturaların başına insannarı, Gagauziya Halk Topluşun kayıllınan, İspolkom koysun; Gagauziya bütetinä, insan sayısına görä, Moldova bütetindän gelirlär yollansın (örnek olarak: tamojne vergileri); Gagauziyada Prezident, Parlament hem ministervolar olsun.

Bundan kaarä başkan teklif etti, Gagauziyayla ilgili soruşları incelärkana, Moldovanın zokonculuk sistemasına Gagauziya zakonnarı da bir uurda kabledilsin. Zerä “sudlarda neredä kurtarër – Moldova zakonnarını kullanêrlar, neredä kurtarmêêr – Gagauziyanın zakonnarını.”

Gagauziyadan uezd yapmaa isteerlä

Gagauziya Halk Topluşun başı Dimitriy KONSTANTİNOV açıkladı, ani Moldova hazırlanêr genä uezd sistemasına geçmää. Canabisi bildirdi, ani plana görä läüzim olsun 6 uezd. Onnarın birisi kurulacak Gagauziya (Gagauz Yeri) topraklarında.

“Bu proekta görä annaşılêr, ani Gagaziyanın özel statusu kaybecek. Çünkü uezdlarda hepsi kuvet organların başları, gagauzlara sormadaan, Kişinevdan koyulaceklar. Bu iştä Gagauziyanın hiç bir rolü kalmêêr.” - urguladı Dimitriy KONSTANTİNOV.

Marian LUPU Gagauziyanın haklarının yonmasına karşı

Moldova Demokratlar partiyasının başı, Moldova parlamentının eski spikeri hem büünkü deputatı Marian LUPU “Eni Gagauziya” saytına bir intervyu verdi.

Orada, “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” zakonun diiştirelmesi hem yonması için Moldova pravitelstvosunun kurduu çalışmak grupasının teklifleri uurunda, Canabisi ölä açıklamalar yaptı:

“Avtonomiyanın özel hak statusunu nesoy sa kısıtlayan hiç bir inişiativa bizim tarafımızdan ne selemlanêr ne da arka olacek...”

Gagauziya (Gagauz Yeri) hakkında hepsi artık kocalık göstereceğiz, da kabledärkana nesoy sa önemli zakonnarı hem kararları, läüzim avtonomiyanın özelliini, onun özel hak statusunu esaba almaa...

Moldova pravitelstvosunun çalışmak grupasının alatlan yapılan teklifleri, ani yollanıldı GHTya, Kişinev hem Komrat arasında ilişkilerine fayda

getirmeyecek. Taa da beter, onnar var nicä keskinnetsinnär cümne-politika durumunu diil sadä Gagauziyada, ama bütün respublikada da...”

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada

Sesiyada hepsi vardı: GHT deputatları, primarlar, sovetnikler, Moldova parlamentının gagauz deputatları. Sadä bir Gagauziya başkanı hem onun yardımcıları yoktu. Bölä, açan läüzim, herbir kavgayı unutup, birleşmää da Gagauziyayı korumakta bir yumuruk gibi olmaa, bizdä birlik yok. Bekim üsttä izmettä olannar bizdän diil? Nicä da olsa sesiya onnarsız da önemli karar aldı.

Biri biri ardı, tribunaya çıkan insannar (kimileri erindän) konuyulan ilgili kendi bakışlarını açıkladılar, tekliflerini hem fikirlerini sölediler. Sadä İspolkomun fikrini bu gün işidemedik.

Nasaat edennär may hepsicü başlardılar kendi sözünü bir soruştan: Neredä bulunêr Gagauziyanın başkanı bu zor kertiktä, angısına getirildiler merkez kuvetlä Gagauziyayı? (Başkan bu arada Azerbaycan büükelçiliinin reçepçiyasında bulunardı).

Sesiyada sadä kritika yapıldı o tekliflerä, ani Kişinevdan veriler avtonomiyamızı yok etmää deyni:

- **Moldovanın SİS slujbası teklif eder** “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” zakonundan çıkarmaa o yazıyı, angısına görä “Moldova kendi suverenitetini kaybedärsa, Gagauziyanın hakları var kendi baamsızlına kauşmaa”. Hem taa teklif eder Gagauziyada bulunan SİS bölümün hem başka kuvet bölümne-

rin başlarını, Gagauziyaya sormadaan işä koymaa hem iştan çıkarmaa;

- **transport ministerstvosu da teklif eder almaa Gagauziyadan hakkı baamsızlına açıklamaa**, herliim Moldova kendi devletliini kaybedärsa;

- **Baş prokuratura teklif eder çıkarmaa avtonomiya için zakondan rus**

Diil zil sesi işidiler, çannarın artık poträ düümesi öter!!!

dilin devlet dili olmasını hem GHT deputatların haklarını kısıtlamaa;

- **çiftçilik ministerstvosu teklif eder**, kaldırıp Gagauziyadan özel hak statusunu, Gagauziyayı 2-ci uurda administratşıya (rayon) yapmaa.

Konu için annadarak deputat Sergey ÇİMPOEŞ söledi, ani hepsi bunnar diil zil ötmesi, ama artık çannarın poträ düümesi hem teklif etti başka beklämemää da ne kadar tez bunnara karşı koymaa.

Deputat İvan BURGUCU urguladı, ani Moldovanın merkez kuvetleri läüzimdi Moldova zakonnarını “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” zakonuna görä doorutsunnar. Onnar sa bu zakonu yonmaa başladılar. “Bu en büük sebebi, angısına görä GHT deputatları Moldova pravitelstvosunun komisiyanın çalışmasına katılmadılar” - dedi deputat. - “Komisi-

yanın teklifleri – bu Gagauziyanın yok edilmesine teklif, silip Gagauziyanın haklarını, onu rayon uuruna indirmää. Bu üzerä läüzim ne kadar tez toplamaa Gagauziyanın herbir uurda deputatların üstolay Kongresini!”

Komrat primarı Nikolay DUDOG-LU sordu “neçin bizä läüzim bölä baş-

kan, ani pravitelstvo azası olarak o bizi koruyamêêr?”

Deputat Georgiy LEYCU dedi, ani “läüzim koydurmaa Moldova zakonnarına onu, ani Gagauziya 3-cü uurda administratşıya hem onun özel hak statusu var. Ozaman bizim hem Moldovanın arasında Konstitüşiya sudu olacek”

Deputat İvan KARACA: “**Bän asker adamım. O üzerä deerim – poträ! Läüzim kalkınmaa!**”

Moldova parlamentin deputatlar da birkaç kerä söz aldılar. MLDP deputatı Pötr VLAH urguladı, ani Moldova pravitelstvosunun komisiyasının toplantıları olmamış. MDP deputatı Aleksandr STOYANOGLU dedi, ani MDP bölä diiştirmeklär için oy vermeyecek. MRKP deputatı Oleg GARIZAN konuyulan ilgili komunistlär partiyasının ofiştal açıklamasını okudu. Hep bu par-

tiyadan deputat İrina VLAH pek dooru urguladı, ani “GHT sade deklarüşiya yapêr. İnsan onnara alışı da artık hiç bakmêêr. Laflarımız läüzim aar olsun. Hem siz artık zakon tekliflerinnän Moldova parlamentına danışın.”

GHT Başın yardımcısı Demyan KARASENİ urguladı, ani “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” zakonuda diil läüzim ne bir virgül diişilsin, ne da bir nokta kaldırılsın”.

Deputatlar urguladılar, ani “GHT deputatların kayıllımı almadaan, hiç biri yok nicä bişey diiştirsün “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” zakonda.”

Sora GHT üstolan sesiyasının Kararını oybirliinnän kabledildi. Kararda urgulanêr, ani “Moldova pravitelstvosunun çalışmak grupası işlerinnän Gagauziya (Gagauz Yeri) özel haklarını hem statusunu yok etmeye çalışêr, indirip avtonomiyayı bir rayon kertiinä kadar.”

GHT deputatları isteerlä Moldova kuvetlerindän, ani onnar Moldova Konstitüşiyasına “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” zakonu ayırı bir statyaylan koysunnar. Kararda izin verdi GHTnın juridika komisiyasına bu uurda Moldova parlamentına bir zakon inişiativasını hazırlasın.

GHT aldı karar tezdä Gagauziyanın herbir uurda deputatların üstolay Kongresini toplamaa. Kongrestä teklif ediler Moldovada hem Gagauziyada olan cümne-politika durumu incelemää.

Başkana genä ultimatum. Bu kerä 10 günnnük

Hederlez ayın (may) 17-dä Gagauziya Halk Topluşun deputatı, GHTnın insan hakları hem zakonculuk komisiyasının başı İvan BURGUCU yolladı Gagauziya başkanına Mihail FORMUZALa bir “Açık kiyat”.

Kiyatta teklif ediler paalı başkan artık başlasın esaba almaa o kararları hem zakonları, ani GHT kableder. İvan BURGUCU teklif eder, ani başkan Mihail FORMUZAL dönsün artık yustițiya meydanına da başlasın Gagauziya için zakoncasına işlemää.

Açık kiyatta urgulanêr, ani GHTnın insan hakları hem zakonculuk komisiyasının başı danışmış Halk Topluşun

prezidiumuna 10 günün içindä toplamaa deyni Gagauziyanın herbir uurda deputatların üstolan sesiyasını. O sesiyada, başka soruşların arasında, Gagauziya başkanını iştän atmak soruşu da var nicä incelenisin.

Not. Vakit gösterer, ani “Açık kiyatlar” hem ultimatumnar başkanın umurunda da hiç diil. O yavşıcık, hiç birinä bişey sormadaan, kendi işini yapêr.

Enseyişin 68-ci yıldönümünü kutladılar

Hederlez ayın (may) 9-da Komratta II-ci Dünnä cengindä Enseyişin 68-ci yıldönümünü kutladılar. Kutlamalar başladılar paradlan, ani merkez sokakatan Kurtarıcı-askerlär memorialanadan geçti. Burada, mitingtan hem saygı susmak minudundan sora, memorialın “Sonsuz ateş” yanına çiçeklär hem venoklar koyuldu. Sora da Komrat kasabasının “D. Karaçoban” lişeyin üürençileri temaylan ilgili peet okudular.

Kutlama meropriyatıyalarında pay aldılar Komradın hem Gagauziyanın önderçileri, Moldova parlamentin de-

putatları, cenklär veterannarı.

Not. Taa ileri Hederlez ayın (may) 2-dä, II-ci Dünnä cengindä Enseyişin 68-ci yıldönümünü kutlama çerçevesindä, Komratta “Rus gençlerin Ligi” 365 metralık Georgiy şiridini yaydı.

Milli yortunun praradında gagauzça plakat yoktu

Hederlez ayın (may) 6-da Gagauziyada kutlandı gagauzların en evelki milli yortusundan birisini – Hederlez yortusu. (Bu yıl Hederlez yortusu Paskellenin ikinci gününä düştü).

Hederlez yortusunun kutlamaları başladı Çadır kasabasından. Burada, Çadırın at fermasının ipodromunda, “Altın At” yarışları yapıldı.

Yortunun ikinci payında, Gagauziyanın başkasabasında Komratta, Hederlez yortusuna katılan devletlerin ansambllilerinin paradı oldu. Paradtan sora da, meydanda, “Hederlez” halklararası folklor festivalin konferti oldu. Festivaldä, Gagauziya-

nın ansambllilerindän kaarä, pay aldılar Türkiye Edirne, Bulgarıyanın Sofiya hem Belarusıyanın Gomel kasabalardan ansambllilär.

Hederlez yortusunda, şanı mu-

saafir olarak, pay aldılar Türkiyedän musaafirlär: TÜRKSOY Genel sekretarin yardımcısı Fırat PURTAŞ, Prof. Dr. Refet YİNANÇ, Etimesgut belediye (primariya) başkanın yardımcısı Alaaddin SONAT, Trakya Üniversite-tin temsilçisi Evrim KAŞIKÇI.

Büük sancıylan genä urgulêrız, ani Gagauzların aydın milli yortusu genä rusçanın altında geçti: yapılan paradtan hepsi plakatlar rus dilindä yazılıydı.

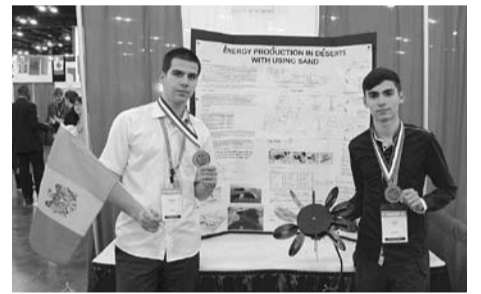
Hep bu günü Gagauziya küülerindä da konfertlär hem horular oldular.

Not. Hederlez yortusunun meropriyatıyaların çoyunu GRT (Gagauziya Radiosu hem Televideniyası) canni yayında gösterdi.

Fotolar – Gagauziyanın ofițial saytından hem “Ana Sözü” arhivindan.

Olimpiadalarda genä “Orizont” ilerdä

Hederlez ayın 8-13 günnerindä Amerika Birleşik Devletlerin (ABD) Hyuston kasabasında üürençilerin “PROJECTS FOR I-SWEEP 2013” halklararası olimpiadası oldu.

Olimpiadada dünneyn 68 hem Amerikanın 41 devletindän üürençilär pay aldı. Onnarın arasında vardılar Çadırdakı Moldo-Türk “Orizont” teoretik lişeyin 12-ci klasta üürençileri Dimitriy VORNİKOV (solda) hem İlya ÇERNEV (saada).

Olimpiadada energetikaylan ilgili 393 proekt vardı. Kendi proektlarınan Dimitriy VORNİKOV hem İlya ÇERNEV 3-cü eri aldılar. Bu iş için onnara “PROJECTS FOR I-SWEEP 2013” halklararası olimpiadanın bronz medalleri hem diplomaları verildi.

“DIKŢIONAR ROMÂN-GAGAUZ” sözlüünä prezentațiya

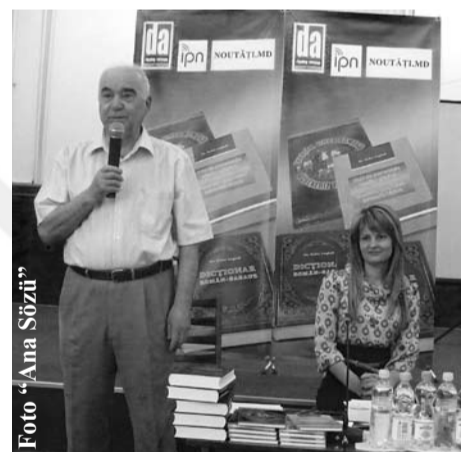
Hederlez ayın 22-dä Kişinevda Milli bibliotekada oldu prezentațiya “DIKŢIONAR ROMÂN-GAGAUZ” sözlüünä hem da kiyatlara “İNVĂŢĂM LIMBA ROMÂNĂ. ÜÜRENERİZ ROMIN DİLİNİ” hem “Ghid de conversație român – găgăuz. Romınca-gagauzça lafetmäk kiyadı”. Hepsu bu kiyatların avtoru filologiya bilgilerindä doktor Todur ANGELİ.

Prezentațiya da pay aldılar politikacılar, diplomatlar, deputatlar, politika analitiklacırı, jurnalistlär. Onnarın arasında Moldovanın ikinci prezidenti Pötr LÜÇİNSKIY, Moldovada Türkiye Bükelçiliin birinci sekretari Orhan İŞİK, Moldovada Azerbaycan Bükelçisi Namik ALİEV, Moldovada Bulgarıya Bükelçiliin temsilçisi da vardılar.

Hepsu söz tutannar metettilär kiyatları hem urguladılar, ani büün, açan romun dilin üürenmesi Moldovada ön plana çıktı, bu kiyatlar pek lääzımını olacak.

Moldova parlamentin deputatı Viktor STEPANÜK urguladı, ani Moldovada var moldovan dili, ama diil romun dili. Hep bu iş için söledi Moldova parlamentin deputatı Oleg GARİZAN da. Canabisi açıkladı ani “dooru olaceydı bu kiyatların adlarında “romun” lafinerinä “moldovan” lafi yazmaa.

“DIKŢIONAR ROMÂN-GAGAUZ” sözlüündä var 27 bin. Tirajı – 1000 taanä. Sözlüün ön sözünü romun dilindä yazdı Doktor habilitat Vasile BAHNARU. Önsöz basılı ro-

munca hem rusça, gagauzçası yok.

Not. Prezentațiya da hazırladılar: da (platforma “diyalog avrasya”), IPN (İnfo-prim-neo) basın merkezi, “noutăți” basın merkezi.

“Paskellä 2013” çarşısı

Hederlez ayın (may) 2-4 günneri arası Komratta “Paskellä 2013” yortu çarşısı yapıldı. Hazırladı bu yortulu meropriyatıya Gagauziyanın alış-veriş palatası.

Çarşıya katıldılar firmalar Gagauziyadan hem Moldovadan. Komratlılar hem kasabanın musaafirleri Paskellâyä karşı buldular burada, keselerinä uygun paalarda, paska, kozanak, maasul hem et mallarını, tatlıları.

Romun dili ön plana çıkarılacak artık

Moldova parlamentında deputat Anna GUŢU: “Gagauziyada insannarın kolaylı olacak gagauz hem romun dilindä lafetsinnär. Diil lääzım rus dilindä öncelik olsun, nicä şindi var.”

Baba Marta ayında Moldova parlamentin Liberal partiyası hazırladı hem parlamenta artık verdi lingvistika politikasında bir zakon proektı, angısına görä Moldovada ön plana romun dili çıkêr.

Zakonun proektına görä halk-

lararası konuşmak dili statusu rus dilindän alınêr, Moldovada romun dilindän kaarä başka dillerdä üürenmäk Universitetlarda olmayacak, romun dilini bilmeyennär iş alınmayacak h.t.b.

Gagauziyanın cümne GRT

kompaniyasında açıklamada Liberal partiyasından Moldova parlamentında deputat Anna GUŢU dedi: “Gagauziyada insannarın kolaylı olacak gagauz hem romun dilindä lafetsinnär. Diil lääzım rus dilindä öncelik olsun, nicä şindi var.”

Bu zakona büük kritika yaptılar Komunistlär partiyası, Gagauziyanın başkanı hem Halk Topluşu.

GHT özel bir açıklama yaptı

Liberal partiyası hazırladı lingvistika politikasında zakon proektınan ilgi Gagauziya Halk Topluşu “Gagauziyanın haklarını hem dooruluklarını yok etmek için Moldova Respublikasının Liberal partiyasının ininşiativası için” adlı özel bir açıklama yaptı. Açıklamakta urgulanêr, ani zakon “halka karşı genoıdı devlet politikası uuruna kaldırêr”.

Liberal partiyası “bileräk yaradêr o olayları, angıları cümnenin parçalanmasına hem Moldova Respublikasının ortalinun bozulmasına getirer”. GHT sayêr, ani bu zakonun kabledilmesi “Gagauziya (Gagauz Yeri) avtonomiyasının yok edilmesine yol açacak”.

Mihail ARABACI'nın resimciliği kuyumcu işi gibi incâ hem gözâl

Gagauz resimcilerin arasında o bir güneş gibi şilêr. Gülâr üzlü hem şen ürekli bir insan – bölâ fikir herkerâ peydalanêr, açan onunnan buluşêrsın. Sanêrim hiç yanılmayacam, herliim yazarsam, ani bu iki cümledân okuyucular hemen resimciyi Mihail ARABACI'yı tanıdılar. Onun yaratmaları gagauz incâzanaatında ayrı bir er kaplêr. Dünneyn angı köşesindâ da bulunmasan, onun resimnerini görüncâ, hemen onun yaratmak ustalını hem becerikli stilini tanıyêrsın. O yaratmalarda tarafımızın, insannarımızın hem küülerimizin ruhu uçêr, peyzajlardan da topraamızın hem kırlarımızın gözelli eser.

Mihail ARABACI'nın, nicâ da başka gagauz resimcilerin çoyunun, yaratmak yolu gözümün önündâ geçti. Ama taa tanıştımız kıpımdan beeri, onun yaratmaları canımda ayrı bir erdâ erleştilâr. Bekim ondan, ani bakarkana o yaratmalara şaşêrsın nekadar pak, temiz hem duruk onnar. Nekadar sıcaklık geler o kartinalardan. Bunnar hepsi çekiler ondan, ani Mihail ARABACI kendisi da pek pak, temiz, sıcak ürekli hem duruk canlı bir insan.

Bu fenomeni annamaa deyni, lâázım bilmâ, ani onun yaşamak hem yaratmak yolu, taa küçüklüündân büünkü günâdân, geçti haliz ayozlu incâzanaat yaratmak dünnâsının denizindâ hem sevda içindâ yaşayan aylesindâ. Bir da, Canabisi Allahu pek inanan insan. Bu işlâr, katlanıp, büyük bir er kapladılar onun canında hem verdilâr kolayını bu zenginliklân o paylaşsın bizimnân kendi resimnerindâ da.

Duudu o 1957-ci yılın Canavar ayın (oktâbri) 15-dâ Komratta. Dört yıl (1965-1969 y.y.) üüendi kasabanın 2-ci şkolasında (büünkü gündâ o şkolanın erindâ bulunêr Gagauziyanın İspokomun hem Halk Topluşun binası). Şkolada Mişa ARABACI uslu bir uşaktı. Üüredicilerini sevdi hem seslârdi. Zulumnuk yapmazdı. Hepsı bunnar evdân çekilârdi. Bobası İordan İvanoviç hem anası Mariya Georgievna uşaklarını (oolunu hem iki kızlarını) çalışmak, seslemâk hem Allaha inanmak duygularına görâ terbi edârdilâr.

Taa küçüklüündân Mişa pek sevdi resimcili. Ozaman da onda resimciliklân ilgili talantın ilk filizleri peydalanêr – o başlêr kıyatlardan kartinkaları teferinâ resimnemâ. Gösterer o resimneri anasına-bobasına, dostlarına, üüredicilerâ. Da, açan Sovetlâr Birliindâ başlêrlar açılmaa resimcilik zanaatı orta şkolaları (ilktân *Leningradta, Moskva-da, Minskta hem Kişinevda*) Mişayı, belliki, 1969-cu yılda orêy üürenmâ yollêrlar. O islâa verer ekzamennarı da olêr Respublikanın resimcilik zanaatı orta şkolasının üürencisi. Şkola internat biçimindâydı. Üürenmâk diildi heptân parasız. Anası-bobası lâázımış ödesinnâr internata para. (*Parayı devlet ölä esaplarmış: ayleyâ girân zarplataları*

katlayıp bölârmış okadar paya, nekadar insan var ayledâ. Mişanın yollarımlar internata.). Burada o 7 yıl üüendi. Ana predmetlardan kaarâ, şkolada jivopis, karadaş, akvarel, kompozitiya uroklarını derindân üürenârdilâr.

Şkolayı başardıktan sora (1976 y.), Mişa ARABACI döner Komratta da başlêr işlemâ resimcilik donaklama masterskayasında. Buradan onu armataya alêrlar (1977 y.), da o iki yıl, tankist olarak, Nikolaev kasabasında (*Ukrayna*) slujbasını yapêr.

1985-ci yılda girer üürenmâ Ukraynanın Lvov kasabasının "İ.FÖDOROV" adına poligrafika institutun grafika

bölümünâ da, altı yıldan sora (1991 y.), kableder zanaat "grafika resimcisi". Kendi diplom işinâ alêr tema "Gagauzların material kulturası". Burada o akvarel ustalınnan resimner gagauz giyimnerini, adetlerini, tertiplerini hem avadannıklarını. Taa sora da ikidâ-birdâ o hep gagauz kulturasının temasına dönecek. Ama kendi yaratmalarında o taa çok er baaşlêr peyzajlara. Bu uurda büyük ustalın göstermâ ona kolaylık verer o, ani Canabisi bir uurda becerikli kullanêr hem akvarel hem da jivopis ustalını. Onuştan herbir kartinasından avtorun stil özelli eser.

Kendisi Mihail ARABACI sayêr, ani "resimci olarak o kendi iç yapısını düzmâ taa başarmadı". O üzerâ da

hep ustalını taa da derindân inceletmâ savaşêr. Zerâ biler, ani resimcilik – o kuyumculuk gibi incâ bir iş. Onun resimciliği da kuyumcu işi gibi incâ hem gözâl. İş bölâ yapmaa deyni resimcinin üreendâ sevgi hem can sıcaklı olsun lâázım. Bu duyguları da Mişanın üreendâ koydu onun anası Mariya Georgievna. Bunun için Mişa pek sever anasını. Ona deyni anası bütün da – Allahlı bir insandır.

Mişa ARABACI'nın kendisinin da çoktanaylesivar. Karısınan, Elena Kirillovna, iki ool büütülâr. Artık unukaları, Aleksandra, dünneyâ geldi. Kendi uşaklarının terbi etmesindâ onnar anasının-bobasının örneeni kullandılar: büütülâr onarı hep o sevgi hem sıcaklık içindâ.

Birkaç yıl geeri, kullanarak Allahın verilân resimcilik vergisini, angısını anasının hem Allahın yardımınnan büyük ustalaa çevirdi, Mihail ARABACI pek gözâl bir resimindâ mamusunun patredini (*patrettâ*) yaptı. Resimci sayêr, ani bu patretlân o becerdi çevirmâ anasına sade bir parçacı ondan, ne baaşladı yaşamasında ona anası. Allahı inanmak ta Mişaya anasından geçti. O sayêr kendisini pek dindâr bir insan. Bezbelli bu üzerâ da, açan ona hem raametli Födör JABİNa tekelif ettilâr Beşalma küüyün klisesinin duvarlarını hem tavanını donaklamaa, o büyük havezlân hem büyük cuvapçılık-lan tutundu bu iştân, da, iki yılın içindâ, yaptı kendi işini ölä, ani yıllar boyunca resimnerdâ ne bir bozukluk, ne da çatlık peydalanmadı. Bu oldu o betere da, ani duvarların suvası da pek kırnak hem saa hazırlanmıştı.

Mihail ARABACI'nın taa bir talantı var – o becerer dünnâa uurunda büyük resimcilerin kartinalarına kopyaları en üüsek uurda yapmaa. Bu geler ondan, ani kendisi da büyük usta, kendisi da çok işleer hem bilgilerâ saabi olêr. İşâ başlamadaan okuyêr o resimci için hem o zamannar için, ani gösterili kartınada. Lâázım açıklamaa, ani kartinalardan kopya yapan aaz resimci var, zerâ bu iş pek çok kuvet hem vakit alêr.

Mihail ARABACI'nın canında kötü neetlâr, çok görmâk hem haseetlik er kaplamêr. Bu da verer kolaylını raat işlemâ hem sevinmâ başka resimcilerin yaratmalarına. Verer kolaylını onun resimnerindân da pozitif enerjiya essin. Resimnâr sa diil aaz. Kendi yaşamasında o üzlârlan resim yarattı. Onnarın çoyu muzeylerdâ, galereyalarda hem özel kolektiyalarda bulunêrlar. O resimnerin artık kendi ömürleri var. Ama hepsi onnar resimciya deyni paalı. Onnarın arasında – "Mamu", "Köprücük", "Babunun evi", "Benim sokaam kış gecesinde".

Büün Mihail ARABACI Gagauziya resimcilâr Birliin azası. Çok kerâ respublika hem halklararası sergilerdâ pay aldı. Kendi sergilerini da birkaç kerâ hazırladı. 1995-ci yıldan beeri çeşitli

resimcilâr simpoziumnarına katıldı.

Şindi resimci savaşêr başarmaa o işlerini, ani ileri çekettirilmişti hem kimâ sa adanmıştı. Bundan sora var neeti başlasın kendisinin bir ideyasını aslıya çıkarmaa – gagauzların hristianınnan ilgili büyük bir kartına yapmaa. Allaa ona yardımcı olsun!

Todur ZANET

PATRIARH KİRİLİN PASKELLÄ KUTLAMASI

Şükür Allaha, Angısı verdi bizä ensemək bizim Saabimiz İsus Hristosun aracılınnan! (1 Kor. 15:57)

Saabidä sevgili olan Ayozlu başpopazlar, hatırlı presviterlər hem diakonnar, Allahu sevän monahlar hem monahinelär, sevgili kardaşlar hem kızkardaşlar!

Bu büyük hem aydınnık günü candan kutlêêrim sizi Saabinin Paskellä yortusunnan hem selemneerim herkezini evelki hem ayoz laflarlan:

HRİSTOS DİRİLDİ!

Taman bu laflarda, angılarınnan insannar Paskellä günnerindä seläm vererler biri-birinä asırlärlän hem angılarınnan dünneyä tanıklık ederler, ani bu oluş halizdän oldu 2000 bin yıl geri. Bu sözlerdä var hem ensemək haberi, hem sevinmek teklifi, hem selemet adanması, hem herbir kişiye deyni umutlan sevinç.

O, Kim Pekpak Mariya Kızdan duudu, Kim bir da kabaatsız çok zeet çekti, stavroza gerildi hem iki hırsızın arasında öldü, O hepsindän en ilk dirildi ölüerdän. “O söledii gibi, dirildi” (Mf.28:6). Mezarın içi boş. Orada kalmış sade ölümnük bezleri, angıları sarılıydı Onun güüdesi. Miru götürän karılar, Saabinin gömüldüü erinä gelip “çin sabaalän... gün duuarkan” (Mk. 16:2), orada İsusunu bulamadılar, zerä ne kapuyu kapayan taş, ne mezarı bekleyän bekçiler yoktu nasıl karşı dursun Yaşayan Allahın büyük kuvedinä. “Er altı genişledi da kenarsız açtı aa-

zımı” (İs. 5:14), sevinän cendem artık hazırdu yutmaa en kuvetli duşmanını, ama bunun erinä korkudan durakaldı, zerä Allahın şafkından aydınnandı. Hristos çürümeği yok etti hem ölümü yıktı.

Yaradıcısını seslämeyän hem daymalı ömürün kaynaandan atılan ilk insandan dünneyä kötülük girdi, da günah başladı zaabitlik etmää insan arasında. Ama Hristos – “bitki Adam” (1 Kor. 15:45) – duh, can hem güüdä ölümünü ensedi. “Nicä hepsi Adamda öler, ölä da hepsi Hristosda ömür bulacek”, – apostol Pavli tanıklık eder (1 Kor. 15:22). Hepsini, neyi biz kaybettiydik ilk Adamda, enidän bulduk Hristosda. Saabinin Paskellesi – var hakına Allahın mukayetiinin en büyük vergisi bizä (ay. Feodor Studit).

Kurtarıcımız yok etti o aralı, ani vardı insanın hem Yaradıcının arasında, da verdi bizä kolaylık Onunnan birleşmää. Ayoz Damasklı İoanın sözünä görä, Hristosun Stavrozundan bizä “dirilmäk baaşlandı cennet kapuları açıldı, bizim oluşluumuz Allahın

saa tarafında oturdu, biz da olduk Allahın evlatları hem mirasçuları” (Doorusaltanatlı inanın açıklanması, 4 kiyat). Biz hepsimiz lääzım uygun olalım bu vergiyä.

Allahın Oolu, bizim tabiatımızı kabledip, herşeydä bizä benzedi, sade gūnahtan kaarä. Kendi erdeki yaşamasınnan hem stavrozda zeetlerinnän O gösterdi bizä en büyük usluluk hem Gökteki Bobasını seslemäk örneeni, aldangaçlarlan hem yanılmaklarlan cenk etmäk örneeni, hem Kendi Dirilmesinnän günahın sincirlerini kırdı da verdi bizä

kuvet hem kolaylık kötülüü ensemaa. Taman bölä düüştä insan duhça büüyür da olër canda serbest kişi.

Biz yaşêêrız ölä vakıtta, açan serbestlii annêêrlar, nicä herşey yapmak bolluunu. Çoyu halizdän sanêr, ani sade kuvet hem zenginnik, saalık hem güüdä kuvedi var nasıl serbestlik versin, da, bu dünneinin idollarına izmet ederäk, çok kerä kaybederler en palısını – yaşamanın aslı neetini. Mezarından çıkan Kurtarıcı, bizä serbestlik

baaşlayıp, açtı bu neeti, angısı var Hakikatı tanımak (İn. 8:32) hem Allahlan yaşamak.

Hristos, güüdä ölümünü yok edip, daymalı ömür adadı, ama diil erdeki yaşamanın devamı olarak, ama nicä insanın oluşluunun diişilmesi, açan güüdä da eni kalitelär kazanêr. Saabinin dirilmesindä belli olër bizim gelecek dirilmemizin da süreti. Gelecek Gök Padişahlında, neredä olmayacak ne ölüm, ne hastalık, ne ayırmak, ne da vakıt, “Allah gözden herbir yaşı silicek” (Açıkl. 21:4), da olacek bitkisiz sevinç hem daymalı sevgi. Saabinin ölümü ensemesi verer bizä çetin umut, ani biz da Onun ardına Onun saltanatlı ikinci gelmesindä dirilecek eni yaşamak için – neredä bulunacez Allahlan durmaksız söleşmektä.

Pay edelim Dirilän Saabimiz için sevinmeli hepsinnän, kimä lääzım bizim bakmamız hem yardımımız: hastalarlan, ihtärlarlan, zor çekennärlän, darsıklıkta olannarlan, kapanda olanarlan, evsiz imeesiz olan insannarlan. Da, benzeyip Dirilmenin tanıklarına – ayoz apostollara, inannan hem girginniklän yakındakılarımıza hem uzakta olannara getirelim ii haber, ani hakına dirildi Hristos! Amin.

Moskva hem bütün Rusiya Patriarhi KİRİLL

Not. Bu kutlama teksti Moskva hem bütün Rusiya Patriarhin preslujbasından gagauz dilindä açıklanıldı).

Ankarada Büyük Paskellä hem Hederlez bakıldı

Hederlez ayının beşindä, pazar günü, Türkiyenin başkasabasında Ankarada yaşayan gagauzlar, gagauzların en büyük, en şanı Bük Paskellä hem en evelki Hederlez yortularını kutlamak için “Mavi Göl”dä bir piknik tertipleddiler.

İki yortu da arka arkaya düştüü için kutladılar onları bir gündä. Hazırladı bu yortuların kutlamasını Ankaradaki “Gagauz Birlii” cümne kuruluşu. Piknää Ankarada yaşayan bütün Moldovalılar buyur edildi. Pikniimiz bununnan da sınırlı kalmadı, hem Ankarada yaşayan Moldovalıların dostları, hem da İstanbul da, Bursa da, Edirne da, Eskişehir da yaşayan Moldovalılardan da katılan 13 üreenci oldu. Başka kasabalarda yaşayan vatandaşlarımızın pikniimizä katılmasına, İstanbuldaki

Moldovalılara dayma omuz koyan üredici Ali Kara yardımcı oldu.

Hepsi pazarın erkän vakidında toplandı. Buluşannar: “Hristos dirildi!”- “Hakına dirildi!” laflarınnan selämladılar biri-birlerini. Hep birliktä sabaa imää inildi. Türlü türlü imeklerin yanında, adetä görä, sofrada hem boyalı yımırta, hem da paska (kozanak) ikram edildi. Vatanından uzakta olan bu dostlarımız, Hristiyan adetlerini da düzgün yapmaa savaştılar. İmää başlamaan hep birliktä dua okudular.

Pikniktä gün boyunca gagauz türküleri çalındı, halk oyunları oynandı, yarışmalar yapıldı. Yarışmaları kazannara baaşışlar verildi. Hep birliktä hem şennenildi, hem imeklär hazırlandı. Çocuklar mangal başında lokmaları

pişirdi, kızlar salataları hazırladı. 60 kişiyi geçän sayıda kalabalık bir sofrada imää inildi.

Günün nicä geçtiini kimsey annamadi. Taa karannık çökenedän birliktä çennik oldu. Daalışarkana da hepsi pek gözäl vakıt geçirdiini, gelän yıldaki Paskelleyä da taa kalabalık olarak toplanmak istediini söledi. Allah izin verirsä, neçin olmasın!

Dr. İrina İUSİUMBELİ,
Ankara/Türkiye

Komrat ihtärlar Evindä Paskellä buluşması

Bük Paskellenin üçüncü günündä, Komrat primariyanın teklifinä görä, buradaki ihtärlar Evinä musaafirlää geldiler Komrat Klisenin popazı protoierey Födör (KARABACAK), Komrat primarı Nikolay DUDOGLU hem pazar Klisä şkolasının üreencileri.

Buluşmada Komrat primarı Nikolay DUDOGLU kutladı hepsiciini Bük Paskellä hem Hederlez yortusunnan. Üreenciler kısa bir konşert gösterdiler. Konşerttä uşaklar türkü çaldılar hem peet okudular İsus Hristozun dirilmesi için, “Kırmızı yımırta için” teatru oyunu gösterdiler. Herbir peettän sora uşaklar deyardılar: “Hristos dirildi!” Onnara insannar cuvap edärdiler: “Hakına dirildi!”

Konşert bittiktän sora, musaafirlär baaşladılar ihtärlar evindä bulunan insannara kendi baaşışlarını.

Buluşmanın sonunda protoierey Födör (KARABACAK) hem pazar Klisä şkolasının üreencileri Allahlı dua yaptılar.

Todur MARİNOGLU eni kiyadını tanıttı

Avdarma küüyün “D. Çelengir” teoretik lişeyindä Çiçek ayın (aprel) 30-da oldu prezentaşıya gagauz poetın hem yazıcısının Todur MARİNOGLUNun küçüklär için “Benim sevgili dostlarım” kiyadına.

Elena Fodorovna KARAMİT,
Avdarma küüyün
“D. Çelengir”
teoretik lişeyin
direktoru.

Nicä açıkladı avtor kendisi bu kiyat yazılı maasuz uşak başçalarına hem küçük klasta üretilicilerä şiir formasında, o temalara görä, angıları var üretilmek programasında:

yaban hem ev hayvannarı, kuşları, su yaşayannarı hem böceklär, zarzavatlär, meyvalar, zanaatlar, aylä hem başka temalar.

Var nicä demää, ani herbir şiirin yanında var pek uygun seçilmiş, şıralı renkli resimnär, angıları diil sade

donadër sayfaları, ama uyandırer uşaklarda havez okumaa onnarı hem annamaa nesä eni.

Kiyadın prezentaşısı iki payda geçti. Onun ilk payında söz verildi lişeyin küçük klaslarda üretilicilerinä. Onnar maasuz prezentaşıya için hazırladılar bir kultura programası. Üz uşaa yakın, bölük-bölük, avtorun ayırı temalardan şiirleri annattılar, kimilerini rol oyunu gibi gösterdiler. Aralarda orta klaslardan üretiliciler çaldılar Todur

MARİNOGLUNun şiirlerine düzülü gözäl türkülerini.

Prezentaşının ikinci payında söz tuttu musaafirlär, ani geldilər o gün lişeyä, yazıcısı kutlamaa deyni. Prezentaşıyada pay alanların arasında bulunardı anılmış gagauz yazıcılari Pötr ÇEBOTAR hem Vasi FİLİOGLU; resimcilär Dimimtriy SAVASTİN hem Pötr DİMOV; Komrat hem Çadır dolaylarından üretiliciler, terbiyeciler hem bibliotekacılar; Beşalma muzeyin direktoru Lüdmila MARİN, gagauz türkücüsü Lüdmila TUKAN.

Prezentaşıyada laf alannar nişannadılar, ani “Benim sevgili dostlarım” kiyadın peydalanması bu bir büyük adım gagauzların uşak literaturasının ilerlemesinde.

Kutlamalara cevap sözündä Todur MARİNOGLU söledi, ani bütün ürektän şükür eder kiyadın sponsoruna İlya KAZMALIya kiyadın tiparlanmasında finans yardımını için.

Bu büyük yortudan sora musaafirlär uuradılar Avdarma küüyün muzeyinä hem uşak yaratıcılık merkezinä.

Sayêrım, ani başlankı klasların üretilicilerinä hem uşak başçaların terbiyecilerinä deyni bu kiyat bir lâazımını hem beklenen yardım gagauz dili urokların hazırlanmasında hem geçirilmesinde. İnanêrım, ani “Benim sevgili dostlarım” bulacek uşakların arasında çok okuyucu hem umutluyuz, ani Todur MARİNOGLU taa diil bir sıra sevindirecek Gagauziyayı eni kiyatlarınan.

Canabisi herkerä yardım için vakıt bulêr

Gagauzların anılmış poeti, yazıcısı, “Ana Sözü” gazetasının baş redaktoru Todur ZANETin 55-ci yıldönümünä karşı, Komrat “Mihail ÇAKİR” adına pedagogika kolecinde meraklı hem çok beklenilän bir yortu geçti: kolecin üretilicileri hem üretilicileri hazırladılar yazıcı için maasuz bir kutlama programası. Hiç açıklamadaan programanın özünü, onnar teklif ettilär Hederlez ayın (may) 2-dä poet gelsin pedkoleca musaafirlä.

O günü “Mihail ÇAKİR” adına pedagogika kolecin enilenmiş büyük başında poeti karşılamaa deyni hepsi hazır: şena hem masalar donaklıydı, poetın yaratmalarınan ilgili sergi hazırdu, zal doluydu. Annaşılmış saatta büyük başa girdi paalı musaafir. Onu ev saabileri tuzekmeklän hem çiçeklän karşıladılar, da programa başladı.

Programada kolecin üretilicileri annattılar yazıcının yaratmak yolu için, okudular onun peetlerini hem o yazıları, ani yazmışlar onun için başka gagauz yazıcılari. Annattılar poetın romun dilinä çevirili peetlerini hem Todur ZANETin çevirdii Mihail EMİNESKUNun “Luçafarül” poemasında bir parçasını. Ayrı bir bölümde açıklandı yubilärin dramaturgiyası hem onun hazırladı “Gagauzlar hem Gagauzluk” bilim kinosu. Bundan kaarä şenada koyuldu onun “GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlär” kiyadın fıkralarına görä teatru gösterilerini hem gagauz halk oyunlarını.

Bu aydın buluşmakta şenadan da, zaldan da poet için sölendi ürektän gelän pek paalı hem açık sözlär, açıklandı duruk duygular, belli edildi o haliz candan saygılar.

Programanın sonunda söz verildi Todur ZANETä. Canabisi urguladı, ani bu kutlama programanın içindekileri ona

deyni halizdän bir sürpriz oldu. Paalı musaafir urguladı, ani “Mihail ÇAKİR” adına pedagogika kolecinde büyük aydınadıcımızın Mihail ÇAKİRin aoyzlu ruhu uçêr. Bu ruh büyük bir raatlık verer hepsinä, hem kolecin zaametçileri o ruhu koruyêrlar. hem da o ruh sıcaklı içinde kendi işini yapêrlar, ilerlederek gagauz dilimizi hem vererek onu kendi üretilicilerinä. Peagogika kolecinde da yaşêêr hem yaşadılêr haliz pak hem haliz temiz gagauz dili”.

Todur ZANET tanıştırdı zalda bulunannarı enidän renkli çıkan “Ana Sözü” gazetasının eni sayısınan, okudu kendi taazä peetlerini hem başladı pedkolecin bibliotekasına hem üretilicilerinä “GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlär” kiyadını.

Kapanış sözündä pedkolecin direktoru Mariya Dimitrieyna TANASOVIÇ okudu poetın bir peetini, şükür etti ona, ani zaametini saymadı da geldi bu buluşmaya. Şükür etti, ani o her zaman kolecin kolektivinnan buluşmalara gelir hem yardımına hazır.

Buluşmakta urgulandı, ani Komrat “Mihail ÇAKİR” adına pedagogika kolecin taa kurulma günündän beeri Todur ZANET her zaman koleca yardımda bulundu. Herkerä hazır yardım etmää hem üretilicilerä hem da üretilicilerä. Angı vakıt danışsanız da ona, Canabisi herkerä yardım için vakıt bulêr.

Buluşmak başarılı türküyün “Yaş, Halkım!” (laflar - Todur ZANETin, muzıka - İlya FİLEVİN).

Foto “Ana Sözü”

Not. Buluşmayı hem programayı hazırlamaa deyni en baş çalışmaları yaptı kolecin üretilicileri Sirkeli G.D., Marinova A.D., Sukman A.D., Mihaylova T.G., İpatova T.G.. Sergiyi hazırladı kolecin biblioteka öndercisi KARA P.

Yortuyu götürdülär pedkolecin üretilicileri:

Foto “Ana Sözü”

rencileri: Basarab Liliya, Uzun Vani, Kösä Alla, Kuru Mariya, Peeva Kseniya, Nedälkov Mihail.

Poetın şiirlerini okudular: Uzun Nina, Kel Vera, Düvenji Paşi, Molla Mariya, Sırbu Kristina, Trandafilova Maya, Çomak Alla, Zavriçko Lena, Andriyêş Yuliya, Serdega Rima, Bejenar Lena, Çirkova İra, Mardar Aleksandra, Buzilê Evdokiya, Karaivan Aleksandr.

Gagauz halk oyunlarını hazırladı üçüncü kursta üretilen studentka – Kristeva Evdokiya. Oyuncular: Orman Darya, Uzun Alexandra, Karaseni Diana, Sarandı Lüba, Ormanji Sofya, Yalanji Evdokiya, Tukan Natalya, Konstantinova Nadejda. Kemeçä avasınan Koreneva Yuliya cannandı herbirini zalda bulunannarı. Türkü çaldılar: Telpiz Nasti hem Uzun Vani.

Galina Dimitriyevna SİRKELİ,
gagauz dilindä üretilicisi.

Te bän – insan, diri, sıcak, oldum sana, topraam, dayak

NEYA YAŞÊERİM?

Duuêrim yaşamaa – yaşêerim.
Duuêrim zor çekmää – çekerim.
Duêrim sevdadan datmaa,
Hem kaybetmää hem aaramaa.
Duuêrim köstekli yola
Diri acıylan kol-kola.
Yaşêerim geceyi görmää,
Gülümsemää hem aalama.
Yaşêerim geçmişi kurmaa,
Lüzgerä karşı durmaa,
Güzün sancıyı duymaa,
Yazın kuş gibi uçmaa.
Duuêrim üüsektän düşmää,
Kimä sa sevgimi vermää.

DUA

Atayım oy: sölemää – sölämemää.
Diz çöküp, seni Göklerä dua etmää.
Allahım, sölä, aalamaa – aalamamaa.
Ver bana nasaat, şindi ne yapmaa?
Soruşum sana:

beklemää – beklämemää?

Cannım ü sözü hazır kabletmää.
Yaşamak Sendän, ne taa istemää?
Yalvarcam: “Allah, ver onu sevmää!”

OLSUN ÖLÄ

Olsun ölä, ani gördüynän bän seni
Aramızda ateş çaksın!
Olsun ölä, ani tuttuynan elini,
Gök denizi kıskançlıktan karalansın.
Olsun ölä, ani dattıynan o girgin bakışın,
Canım yıldızlara kalksın.
Yollarımız karşı gelip, ko dolaşsın,
Ecelimiz bizi peşkirlän baalasın.
Çöktüynän karannık,
cannarımız ko urulsun.
Kahır da bir kıpım bizä satsın.
Olsun ölä, ani sevda kendi içkisindä
Acıylan tatlıyı kaarıştırsın!
Olsun ölä...

AYOZUM

Karşı gelerim seninnän düşlerdä,
Da urulup omuzlan, “Afet” deerim.
Bir bakışın bana geler zeedä,
O laf tatlı dudaklardan: “Severim!”

Sän nicä ayo, nicä bir yıldız,
Sän pek yakınsın hem uzaksın.
İnan, bana pek zor sensiz.
Benim yaşamamda sän şafksın.

Kaarlara döşerlär güüdemdä.
Bu iş saklı, ama bilersin,
Hep bir cuvap sendä, bendä:
“Severim bän hem sän seversin!”

Genç hem pek talantlı poet Elena MOKANU duudu 1990-cı yılın Harman ayın (avgust) 17-dä Gagauziyanın Çöşmäküyündä. Yaşaması küçüklüündän beeri sevgi hem kısmet içindä geçti. Nicä deer Elena kendisi: “Küüyümdä küçüklüüm geçti pek kısmetli. Sevmää beni üüretti anam, dayanmaa hem beklemää bobam, tarla erini paaya koymaa malim, evi korumaa düdüm”.

Başardı Komrat “G.Gaydarçı” lişeyini. Şindi başarêr Komrat devlet universitetini. Üç yıl artık GRTda televideniyada gagauzça kolverimnär yapêr. Peet yazmaa başladı 12 yaşından beeri. Peetleri tiparlandı gazetalarda hem peet toplumunlarında. Artık hazır tipardan çıkmaa Elena MOKANUnun ayırı peet kiyadı.

İsüt beni, SEVDAM, koru beni
Zehir suuktan hem yaşlardan,
Başla bana umut eni –
İki kanat altın tüüdüñ!

ANSIZINDAN SEVGİ

Bän sendän istämedim dostluk.
Gözlerin yakêrlar canımı.
Bir kıpım etişmeer pak soluk,
Doldurêr sancı kalibimi.

Nesoy olacek büüñkü sabaa?
Gecelär zeedilär beni.
Sansın yok bendä kabaat,
Ama nesoy sa oldu eni...

Bän beklämedim sendän yardım.
Bulmadım duygulara kantar.
Bakarak gök bakışa, daldım
Bu gökâ seninnän barabar.

Bän sandım, ki kaskatı oldum,
Bän sandım, kabletmeycüm seni,
Ama te güneşlän bän doldum,
Kablettim sıcak kalibini.

ALDADÊRİM

Sünerlär yıldızlar yavaş-yavaş.
Karşlêerim sabaayı canımnan!
Bän kendimä başka düil baş-
Güüdäm dolu, dolu seninnän.
Ama sän sansın bir gölgü-
Bän yaklaşêrim, sän kaçêrsın.
Bu düil haliz sevda – ölä,
Bän aldadêrim – inanêrsın.

Bän sevdayı aarêerim çok,
Yollar bunun için kavrêerim,
Ama fayda bundan hiç yok,
Boşa bän içimi açêrim.
Genä yalan o gözlerin...
Ne yapayım? Biter gölgü da,
Açan sabaa adım-adım
Geler küüyä, geler bana da.

ANANIN ADINDAN

Yaşamak sana ko başlasın
İ bir dost zor kıpımda,
İlkyaz lüzgeri çekindirsın
Kızımı yalpak kanadında.

Yavruuum, sana canım kopêr,
Sän bana başışsın Allahtan.
Yanaamı açan kızım öper,
Yaşlarım akêrlar şenniktän.

Karannık korkutmasın seni,
Çalacam türkü bütün gecä,
Kızıma vererim sesimi –
Canında çalsın ko kemeñçü!

Ne da olmasa, ko korusun Allaa
Bu benim naazlu kuşçaazımı.
Ver umut, sän ver umut bana,
Ani sevecän kızçaazımı.

YANGIN BİTMEDİ

Oldum sana, sevgim kayıp.
E ne yaptık? Ayıp...ayıp...

Yaktım seni bir mum gibi,
Ama te genä sän diri.

Unutturdum, unutmadım,
Oldum uzak adım-adım,
Ama yanêr dudaklarım...
Satıp ta, enidän kurtardım.

Gölgü gibi kaybelmedim.
Bolluk verip, salvermedim.
Göz kapayıp, seni sevdim,
Bu zor yolu kendim seçtim.

Yaktı yara, geçemedi,
Bolluk urää veremedi.
Dönüp, sevgi bir ok urdu,
Da bakışım sendä durdu!

SABAA

Sabaa serin, çili otlar,
Eni, taazä, şen duygular.
Yaamurdan sora usluluk,
Serin, taazä, tatlı soluk.

Te bän – insan, diri, sıcak,
Oldum sana,
topraam, dayak.

Eşil kirez fidannarı
Silkerlär şen dallarını.
Yaprakların uçlarından
Dannêrlar gümüştän çilär.

Güllär sarı, güllär pembä...
Uşakım, kısmetliyim bän.
Küçük canım çemrek düüler,
Sabaa şennii uyandırêr!

DİLSİZ....

Yıldızların eri göktä,
Yaprak dalda büüyêr.
Kara biyazlan birliktä
Olêr ölä, ki dolaşêr.
Gecä olmazmış aydınık,
Sabaa çeketmeer güneşiz,
Bana gündüz da karannık,
Ana dilim, sensiz!

Boodayların eri kırdä,
Sofra sa yokmuş ekmezsiz.
Açlık duyêrim karnımda,
Düil ekmezsiz, dilsiz!

Çöşmä olmazmış damnasız,
Susuz öler insan.
Bekim dilsiz yaşêer hırsız,
Salt düilim bän, inan.

Deniz boyu olmaz kumsuz,
Su donmêr ayazsız.
Dilsiz bän düilim Gagauz,
Millet olmaz dilsiz.

BEKLÄMEDİM

Bu ateşli sevgiyi
Beklämedim, sän inan.
Karşılayıp sabaayı,
Oldum sana eni can.
Dolayları düştirdi,

Başka türlü oldu gök,
Bana kanat ekledi,
Ama uçmaa kuvet yok...

MAMUYA

Mamu, sesimi işit,
Uzaktan seni çaarêrim,
Yol sana – uzun şirit,
Bän sa taa uzaklaşêrim.

Te düşerlär yapraklar,
Onnarı lüzgär daadêr.
Canımda, inan, pek ar.
Yol beni sana çaarêr.

Mamu, sesimi işit,
Bu sabaa gökâ bakêrim...
Gel bana, beni yısıt.

Yalpaklık
sendän beklerim.

Eriyer bitki kaarlara,
Güüdä dolusu soluyêrim...
Şükür, ani bendä var
MAMU...
Bän onu severim!

MALİMÄ

Bän geldim,
sän taa diriyydin,
Soluyardın zorcana.
Sän bana umut verdiyydin,
Zoru brakıp kendinä.

Gözlerindä görünêrdi
Yaşamak susuzluun,
Kan yavaş-yavaş gezêrdi,
Da te heptän durgundu.

Laflar maanasız kalardı,
Baalayamayıp bizi.
Sän yakındın,
sän taa vardın,
Koruyardın havezi...

Yudum-yudum su içêrdin,
Bezbelli, bitki kerä.
Kuvedü erä verêrdin,
Da te katıldın erä.

Güzün bakış – bıçaktı,
Salardı gecä köpek.
Sana orada sıcaktı.
Özlediyydim seni pek.

BOBANIN ELLERİ

Geçerlär yıllar
Sansın büük bayırlar;
Kalêrlar geeri,
kalêrlar geeri,

Ama hep aklımda,
Ama hep canımda
Bobanın elleri,
sinirli elleri.

Sofranın başında,
Aulun boyunda,
Her zaman tokatta
Bobam, sevgili bobam.
Te geçti küçüklüüm;

O yıllar sansın tüü
Uçtular, uçtular –
Yolları yok geeri,
Ama ne pek tatlı
Uyudardı beni
Bobanın o kaavi,
o yalpak elleri.

Sofranın başında,
Yortulu avşamda,
“Saa ol” - deerim sana,
Bobam, sevgili bobam.

ATILMADIM

Söz verdim, atılmadım.
Korudum, satamadım.
Kavgaya katılmadım,
Sevdadan da datmadım.

Bekim, oldu yannışlum,
Ama bil, istämedim.
Canımı sana verdim,
Geeri çevirämedim.

Havezi yıllar suulttu,
Buz ama yapamadı.
Bän kaldıydım umutlu –
Umut kurtaramadı.

Neredä gezdi raatlum?
Dolaşkımış yolları.
Sevginin hem yalnızlun
Yok dooru kantarları.

Yalansız seni çaldım,
Ama kısa vakıda.
İçim acıdan yandı,
Sansın keskin rakıdan.

SEVGİ

Herbir işin kendi eri.
Adımayıp hep ileri
Hem unudup
dönmää geeri,
Kendilerin tam erini
Çoyu aarêer,
Ama arka aşırıya,
Seni, SEVGİ, onnar atêr.

RAAT

Raat, ne raat ...
Uslandı canım.
Duymêerim kabaat,
Ani kör kaldım.
Raat, ürääm sessiz,
Yok hiç bir da ses...

Nerdä vardık biz
Şiridi sän kes.
Raat, gözüm yaşsız,
Yok hiç bir damna...
Kısmetliyidik biz...

Unut ta anna.
Üfkelänmä, sus,
Çaarma uzaktan,
Oldu su da buz
Sevda tıynaanda.
Raat, ne raat...
Canımı böldüm,
Duymêerim kabaat,
Ki sensiz öldüm.

Genç çalgıcılarımız 3-cü erleri aldılar

Paskellä karşı İtalyanın Rimini kasabasında geçti halklararası muzuka festivali. Festivali, profesional olmayan çalgıcılara deyni, hazırlêr hem yapêr Evropanın çeşitli kasabalarında İspaniyadan “Fiestalonia Milenio” komiteti. Festivalin lozungu – “Günädän ellän uzanmaa”.

Gagauziyadan festivaldä pay aldılar Valkaneş muzika şkolasının ürencileri İrina KARAKAŞ (fleytada üüredicisinän Mariya İlyiniçna ÇER-

NEVAylan bilä), Anastasiya LAPÇUK hem da Çösmäküüyü muzika şkolasını başaran İrina MARTIŞOVA.

Genç çalgıcılarımız üçü da fastivaldä 3-cü erleri aldılar: İrina KARAKAŞ – fleytada, Anastasiya LAPÇUK hem İrina MARTIŞOVA – pianinoda.

Festivaldä, Valkaneş muzika şkolısından kaarä, pay aldılar ürencilər Kişinev “Evgeniy DOGA” hem Tiraspol muzika şkolalarından hem Belț kasabasının balet studiyasından.

Not. Festivalü gütmüü deyni İrina KARAKAŞa sponsorluk yaptılar Moldova parlamentin deputatı İrina VLAH hem GHT deputatı Roman TÛTİN.

Kurtarıcı Hristozun Hramın 1-ci protodiakonu

Baba Marta ayın 24-dä Moskva hem bütün Rusiya Patriarhı KİRİLL Kurtarıcı Hrisozun Hramında Ayozlu-Troiçalı Sergiy Lavrasının diakonunu Konstantin BARGANı protodiakon yaptı. Paskellä gecesi da Patriarh KİRİLL onu bu Hramının birinci protodiakon yaptı hem Konstantin BARGANa kamilavka (maasuz popaz şapkası) taşımaa hakkını verdi.

Din sistemasına görä Protodiakon – bu kafedral Soboron eparhiyasında baş diakon sayılêr. Protodiakonlar taa çok olêr o popazlar, angıların pek kaavi hem gözäl sesleri var. Slujba yapı-larkana onnar Evangelıyayı okuyêrlar. Bildir hem bu yıl Kurtarıcı Hristozun Hramında, Moskva hem bütün Rusiya Patriarhı KİRİLL Paskellä slujbasını yaparkana, Konstantin BARGAN slujbanın bir parçasını gagauz dilindä okudu.

K. BARGAN Gagauziyada Eparhiya açılması için: “Gagauziyada Eparhiya açmaa deyni büyük bir kolaylık var.

Bunun için hepsi lâüzim savaşsın, haliz popazlar. Bizim klisä adamlarımız diil “diplomat”, ama akıllı olarsalar izmetçi olarsalar, ozaman hepsi olacek. Gagauziya Eparhiyasının kurmasında biz zarar yapmayacez, hem gagauz halkının ruh dengini bozmayacez. Da yakın komuşularımızlan yaşayacez barış, yarıdım hem sevgi içindä.”

Not. K. BARGAN duudu 1984-cü yılda Büyük ayın 20-dä Kongaz küüyündä. Üürendi Moskvadaki din seminariyasında, Ruh akademiyasında. Evli. Üç uşaan (iki çocuk bir da kız) bobası.

Baurçunun eni mezarlında çasovnä klisesi açıldı

Küçük Paskellä günü Baurçu küüyün eni mezarlında gözäl bir çasovnä açıldı. İki yıl geeri, bir aydın hem ayozlu gündä, baurçuluyka Anna İvanovna BOLYŞOVANın aylesinä göktän nur indi, da Anna İvanovnaya geldi fikir Baurçu küüyün eni mezarlında bir Çasovnä klisesi yapmaa. Bu fikiri oollarınnan paylaşıp, Canabisi danıştı Baurçu popazına bu işi hayırlasın deyni da hayırlı sözünü kabletti.

En başta proekt hazırlandı. İnternettän inceleyip artık var olan Çasovnä proektlarını, kendi proektını hazırladılar da işä başladılar. Çasovnänin düzmesindä en büyük işleri hem zaametleri kendi üstüne aldı Anna İvanovnanın büyük oolun, gagauz işadamı Vasiliy KADIN. İşin başarılmasına Vasiliya yardımcı oldular onun eşi Lüdmila KADIN (TUKAN) hem kızları Karina hem Margarita.

Gagauzların adetlerinä görä Çasovnänin düzmesindä pay aldılar hem kendilerindän meciyâ katıldılar

çok insannar. Kimi imäk hazırlayıp ustaları doyurdu, kimi kendi aulundan elektrika verdi, kimi gelip ustalara yardımcı oldu. Çasovnänin düzmesi için annadarkana Vasiliy KADIN şükür etti hepsi bu insannara, ani omuz koydular bu ayozlu iştä, da onnarın hem Allahın yardımınnan Çasovnä kaldırıldı, onun kubeyi hem kryçası kuruldu. Kruça Kievdan alındı. İçindeki resimnär yapıldı.

Bölä, Allahtan gelän neet aslıya çıkarıldı, da, popazlar hem insannar dularınnan ayozlanıp, Küçük Paskelledä Çasovnänin kapuları açıldı.

Foto “Ana Sözü”

SPORT

Aleksandr PETKOV serbest güreçtä çempion

Hederlez ayın 17-19 günnerindä Kişinevda gençlär arasında Moldovanın serbest güreçtä çempionatı oldu. Burada Gagauziyanın regional sport lişeyin üürencisi, güreşçi Aleksandr PETKOV (55 kg) altın medaliyi aldı.

Çempionata Gagauziyadan dört güreşçi katıldı. Onnarı hepsini hazırladı trener İlya ESİR.

Şindi Aleksandr PETKOV başladı hazırlanmaa serbest güreştä Dünnä (Bulgaryada) hem Evropa (Makedoniyada) çempionatlarına.

V.V.TAUKÇİNİN anması için serbest güreş turniri

Hederlez ayın 11-dä Tomayda oldu anılmış gagauz güreşçinin hem trenerin Vladimir Vasilyeviç TAUKÇİNİN anması için 1-ci serbest güreş turniri. Onu hazırlamaa deyni katlanmışlar gagauz işadamları Gagauziyadan, Moldovadan, Ukraynadan hem Rusiyadan: E. N. Kapsamun, V. İ. Staman, K. D. Sibov, V. A. Koltuk, Y. D. Dimçoglo, S. İ. Stamat, F. İ. Karabacak, V. Z. Karabacak, P. Z. Karabacak, Vit. V. Taukçi, V. V. Taukçi, V. V. Bratan, V. S. Berber, İ. S. Berber, D. D. Babov, D. G. Topçu, S. F. Kostandoglo, D. S. Nedälko. Turnirin hazırlanmasında büyük pay aldı Kongaz “Vekil”güreşçi klubun başı Genadiy TULBA.

Turnirin ofițial açılışında Moldova hem Gagauziya Ginnaları çalındı hem Vladimir Vasilyeviç TAUKÇİ için dokümental bir film gösterildi.

Açılıştä söz tuttular halklararsı sportta master Genadiy TULBA, Gagauziyanın başkanı Mihail FORMUZAL, GHT deputatları Födör GAGA-

Foto “Ana Sözü”

UZ, Georgiy LEYÇU hem Anatoliy TOPAL, Komrat kasabanın primarı Nikolay DUDUGLU, Tomay küüyün primarı Födör TOPÇU, Kişinevdan hem Moskvadan musaafirlär.

Söz verildi Vladimir Vasilyeviç TAUKÇİNİN eşinä da, angısına Tomay küüyün primarı baaşladı bir bin ley baaşış. Hep para baaşışı Canabisinä yaptılar sportsmennar hem sponsorlar da.

Bundan sora türkücü Olesä TUKAN (anılmış gagauz güreşçisi hem sport treneri Födör TUKANın kızı) çaldı türküyü “Serbest güreşinä Gimm” da turnir başladı.

Turnirdä pay aldılar güreşçilär Gagauziyadan, Moldovadan, Ukraynadan, İzraildän. Turnirdan bittiyän küülülärä hem sportsmennara deyni bir konfert gösterildi.

“ANA SÖZÜ”Gagauz dilindä gazeta

Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 619.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Moldova imza toplêêr Gagauziya artık topladı.

Moldovada “Romniyaya girmää” imzalar toplanêr. Gagauziyada baamsızlık referendumu için imzalar toplandı.

Gagauziyada inişiativa grupası, referendum yapmak için, bir Danışma altında beş bin imzadan zeedâ topladı. Referendumun konusu: Gagauziyanın Moldova Respublikasından çıkması hem 1990-cı yılın Harman ayın (av-gust) 19-da kurulan Gagauz Respublikasına dönmää.

Danışma artık Gagauziyanın Halk Topluşuna verildi hem Kirez ayın **2-ci sayfada**

Gagauzluk ipleri kopmasın

PATRETTÄ: Kongazhyka Sofya BUZACI.
(Foto - “Ana Sözü”)

D. KARA ÇOBANın duuma günündän 80 yıl tamamnandı

Hederlez ayın (may) 27-dä gagauz poetin hem yazıcının Dimitriy KARA ÇOBANın (27.05.1933–08.10.1986) duuma

günündän 80 yıl tamamnandı.

Bu yıldönümünñän ilgili kutlamalar oldu Gagauziyanın regional bibliotekasında, “D. KARA ÇOBAN” adına Komrat şkolasında, hem da büyük yazıcının duudu hem yaşadı küüyündä - Beşalmada.

Beşalmaya, raametliyi anmaa deyni, teklif edildi gelsinnär yazıcının dostu Dimitriy SAVASTİN, onun kafadarları, yazıcılar, popazlar, Gagauziya başkanı, Türkiyedän musaafırlar, kultura hem cümne insanları, üürediciler.

Anmak meropriyatıyalar oldu Beşalmanın kultura Evindä. Burada annadı yazıcının insanlık hem yaratmak yolu hem gösterildi bir dokumental film Dimitriy KARA ÇOBAN için. Anılmış türkücülär Lüdmila TUKAN hem Vitaliy MANJUL gösterildiler bir konfert.

Kultura Evindän sora, raametlinin mezarına gidildi hem orada dua edildi.

“Bu biblioteka hepsiciimizin – sizin da, bizim da!”

(Foto - “Ana Sözü”)

Kirez ayın (iyün) 26-da Komratda “Mustafa Kemal ATATÜRK” adına bibliotekası gözäl hem büyük remottan sora (remontu TİKA yaptı) okuyuculara deyni, enidän kendi kapularını açtı hem kendi 15-ci yıldönümü kutladı. **3-cü sayfada**

KIBATEK 32. Halklararası literatura Salonu

Orak ayın (iyül) 3-7 günnerindä Moldovada hem Gagauziyada “KIBATEK 32. Halklararası literatura Salonu” yapılacak. Salon KIBATEK, “Ana Sözü” gazetası hem Moldova Yazıcılar Birliin tarafından hazırlanêr.

Salonun programasında var literatura ödüllerin verilmesi, Gagauz

hem moldovan yazıcıların anmak taşlarına çiçek koyulması, Gagauziya öndercilerinnän buluşmak, Komrat Devlet Universitetinnän hem muzeylärlän tanışmak, Komrat “ATA-TÜRK” bibliotekasında Şiir salonu hem Halklararası Gagauz Literatura Paneli, Kongazda şiir salonu.

Türkiyedän taa 40 bin kiyat

7-ci sayfada

Todur ZANETä – 55!

Kirez ayın (iyün) 14-dä, poet, yazıcı, dramaturg, araştırmacı, folklorcu, ştenarist hem rejisör, publişt, çevirici, Gagauz Milli Gimnanın avtoru, gazetemızın baş-redaktoru Todur ZANET 55 yaşını tamamnadı.

Bu gözäl yıldönümünñän onu kutlêêrız. Saalık hem uzun ömür Canabinizä. Gagauzlara hem Gagauzlaa izmetlerinizdä zaametleriniz hep bölä keskin olsun. Saalık Allaa Versin!

“Ana Sözü” redakçıyası.

6-cı sayfada

TİKA Başkan yardımcısı Gagauzıyada

Kirez ayın (iyün) 26-da TİKA Başkan yardımcısı Mehmet Süreyya ER Gagauzıyaya ofițial bir vizit yaptı. Vizit zamanında Canabisi tanıştı o proektlarlan, ani Komratta TİKA yardımınnan yapılêr hem yapıldı: ihtârlar evinnân, Başkanlık binasının hem GRTylan. Bundan karâ Mehmet Süreyya ER buluştu Gagauziya öndercilerinnân da.

Gagauziya Halk Topluşunda TİKA(Türk-İşbirlii hem Koordinatıya Agenstvusu) Başkanın yardımcısı Mehmet Süreyya ER, Kişinev TİKA koordinatörü Atila Cem KARAMOLLAOĞLU hem koordinatör yardımcısı Berna GÜRKAŞ buluştular GHT başı Dimitriy KONSTANTİNOVlan hem onun yardımcılarının Demyan KARASENİylân hem Aleksandr TARNAVSKIYlan.

Buluşmada GHT başı Dimitriy KONSTANTİNOV şükür etti TİKA-ya yıllar boyunca yapılan yardımın için hem umut etti, ani ileri dooru da TİKANın yardımınnan Gagauzıyada

çeşitli soțial, infrastruktura, cümne hem kultura proektları yapılacak. Bu proektların en lâzımınları Kiriyet hem Rus Köseli küülerindâ içmâ su proektları, Komratta bolnişada hem 1-ci uşak başçasında temel remont yapılması.

TİKA delegatıyasının Gagauziya İspolkomunun Predsedatel yardımcısınan Nikolay STOYANOVlan buluşmakata kaldırıldı soruşlar Gagauzıyadan üredicilerin Türkiyede staj geçmeleri için hem gagauz yazıcıların kiyatlarını Türkiyede tiparlamak için.

Ülendân sora TİKA Başkanın yardımcısı Mehmet Süreyya ER pay aldı "Mustafa Kemal ATATÜRK" adına bibliotekasının kurulmasından 15-ci yıldönümü kutlamalarda. Yıldönümü için, TİKANın yardımınnan, bu bibliotekada büyük bir remont yapıldı.

Moldova imza toplêr, Gagauziya artık topladı.

(iyün) 28-dâ GHTnın juridika komisıyasında incelendi.

Referendum için danışmanın sebebi da açıklandı: "Gagauziya artık 18 yıl özel hak statuslu avtonomiya olarak Moldova Respublikasının içindâ bulunêr, ama Moldova istâmeer bu işâ garant olmaa... ama yapêr hepsini, ani, Gagauziyanın özel haklarını yok edip, onu bir rayon uuruına indirmââ".

Herliim bir yılın içindâ Moldovanın zakonnarı "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için" zakona görâ doorudulmarsalar, ozaman 2015-ci yılın Kırım ayında (dekabri) konuyulan ilgili Gagauzıyada referendum yapılsın lâazım.

Bu referendumda gagauzlar lâazım olacak cuvap versinnâr kendi bakışlarına Evraziya ekonomika kuruluşun Tamojnâ Birliinâ hem Moldovanın Evropaya girmesinâ.

Moldovada, başlayıp Prezidenttan hem başarıp türlü politikacılarlan, bu Danışmaya hem imzalara sonsuz tepmâ gösterildi. Eski premyer ministru Vlad FİLAT sa danıştı prokurorlara incelesinnâr kimnâr bu Danışmanın ardında durêr, zerâ bu "memleketin devletliinâ korkuducu bir iştir".

Bu kişilerin hiç biricü yarım lafta sölämedi o iş için, ani Moldova-da "devletli yok etmââ" deyni hem "Romıniyaya girmââ" deyni imzalar toplanêr.

Vitaliy ÇOLAK ministr yardımcısı

Kirez ayın 12-dâ Moldova pravitelstvunun toplantısında gagauzların genç politikacısı Vitaliy ÇOLAK Moldova habercilik teknolojıyaları ministrunun yardımcısı koyuldu.

Vitaliy ÇOLAK anılmış sportsmen, gagauz milletçisi, Komrat kasabasının Sovetini hem "Eni Gagauziya" cümne kuruluşun gençlik kanadın başı. Moldova Demokratlar partıyasının azası.

Not. Çok yıllar "Ana Sözü" gazetası kendi sayfalarında hep annattı bu genç adam için hem yazdı onun sport hem cümne başarıları için.

"Eni Gagauziya" "Flash mob" hem İspolkomun açıklaması

Türkiye durumunan ilgili açıklaması

Kirez ayın (iyün) 19-da Gagauziyanın "Eni Gagauziya" cümne kuruluşu "Türkiye Respublikasında cümne-politika durumunnan ilgili" bir açıklama yaptı.

Açıklamada urgulanêr, ani "bitki günnêrdâ Türkiyede olan cümne-politika durumun keskinleşmesi "Eni Gagauziya" cümne kuruluşunu pek dalgalandırêr". Hem sölenêr, ani "gagauz halkın milli çalışmalarında hem kendi hakları için güreşlerde Türkiye Respublikası hem türk milleti herkerâ gagauz halkın yanında bulundu hem da bu yardımın Gagauziyanın kurulmasına yardımcı oldu".

"Eni Gagauziya" açıklêr, ani "Recep Tayyip ERDOĞANın Türkiye Başbakanı seçilmesinnân gagauz-türk ilişkileri eni hem taa dinamikalı üseklik kabletilêr".

"Eni Gagauziya" sayêr, ani "Türkiye vatandaşların demokratiya, hak hem serbestlik soruşları sadecâ justıfiya, devlet kanonnarın çerçevesindân çıkmamasınan çözülmesi olacak".

"Eni Gagauziya" kendi taraftarlarını Türkiye Respublikasının pravitelstvosuna bildirer hem umut eder, ani barış içindâ hem şivivilizatıyalı yollan konflikt en tez vakıtta çözülecek".

"Edinaya Gagauziya" cümne kuruluşun aktivistleri Kirez ayın (iyün) 19-da Komratta flash mob mitingı yaptılar. Flash mobun konusuydu – Türkiyede poltika durumuna arka olmaa. Dört plakat rusça bir plakat ta türkçe yazılı yukarı kaldırıp, mitingçılar danıştılar Türkiye Respublikasının politika kuruluşlarına hem cümnesine tekliflân, ani orada taa tez ortalı uslandırmâa deyni bütün kuvetleri koymâa.

Kirez ayın (iyün) 19-da Gagauziyanın İspolkomu Türkiye respublikasında durumunan ilgili açıklama yaptı (Türkiye türkçesindâ):

Türkiye'deki durumla ilgili Gagauz Özerk Bölgesi Bakanlık Komitesi Açıklaması

Son günlerde bütün dünya Türkiye'de endişe verici hadiselere tanık oldu. İstanbul'da vatandaşların Hükümete karşı protestoları ve polis ile tahrik çatışmaları ülkenin siyasi ve ekonomik istikrarını tehlikeye attı, imajını olumsuz etkiledi.

2010 yılı sonundan bu yana hepimiz Tunus, Mısır, Yemen ve bölgedeki diğer ülkelerde benzer olayları izledik. Her defa, vatandaşların hareketlerine asil özgürlük ve demokrasi sloganları eşlik etti. Ama her zaman sivil çatışmalar yüzlerce ve binlerce kurban, siyasi kaos, ekonominin çöküşü ve yaşam standartlarında sert bir düşüş ile sonuçlandı.

Ne olursa olsun bu ülkeler için senaryonun yabancı yazar

ve sponsorların motifleri - Türkiye'nin artan etkisi ve yetkisini durdurmak ya da ülkenin bağımsız siyasetini denetlemek - bu "demokrasi için mücadelenin" sonucu bir kez daha anarşi, terör sıçraması, yabancı yatırımcıların kaçıışı ve Türk toplumunun refah sonu olabileceği açıktır.

Gagauz Özerk Bölgesi Bakanlık Komitesi demokrasinin ana kriteri büyük sokak gösterileri değil, halkın iradesinin objektif bir görüntüsünü sağlayan mevzuatla belirlenmiş etkin bir seçim sistemi olduğuna inanıyor. Türkiye gelişmiş demokrasi töreleri ile tanınır ve seçimlerin transparan derecesi ile birçok batılı güçlerden daha ileride bulunuyor. Bir yıl önce Türkiye Meclis seçimlerinde halk mevcut hükümete güçlü bir destek ve güvenini ifade etti. Tüm bunlar, Türk toplumunda uyumsuzluk ekmek ve ülkeyi kaosa atmak gibi, herhangi girişimlerin başarısızlığa mahkum olacağına emin olmak için bir neden verir.

Resmi Ankara'nın bölgesel güvenliğin desteğinde önemli bir rol oynadığından sadece Türk halkı için değil komşu ülkeler için de Türkiye'de istikrarın korunması büyük önem taşımaktadır. Son olarak, yakın ekonomik ve siyasi ilişkilerini Türkiye ile geliştiren Türk dünyasının tüm ülke ve bölgeleri de çatışmalardan özgür ve rahat bir Türkiye'ye ilgileri vardır

Siyasi görüşleri ne olursa olsun tüm Türk vatandaşlarını ortak bir ilgi, istikrarlı ve dinamik gelişen bir Türkiye, birleştiriyor. Gagauz halkı adına Gagauz Özerk Bölgesi Hükümeti kardeş Türk halkı ile dayanışmasını ifade ediyor ve Türkiye'nin siyasi sınıfına da siyasi istikrarsızlaştırma ve ekonomik kargaşayı önlemek için konsolide olma çağrısında bulunuyor.

Foto Gagauziyanın ofițial saytından.

Ölmä eşeciim mi? Osa iş masala mı döndü?

Gagauziya Halk Topluşu, eni seçildii gündän beeri, Gagauziya başkanına Mihail FORMUZALa durmamayca ultimatum koyêr.

Gagauziya başkanı Mihail FORMUZALa Gagauziya Halk Topluşu tarafından impiçmentlan korkudulması masala döndü. Bu iş gagauzların “Ölmä eşeciim, ilkyaz gelecek kindıra biçecäm” masalı gibi oldu.

Bitki “10 günnük” ultimatum 1,5 ay geeri, Hederlez ayın (may) 17-dä, koyulduydu. Da te şindi Kirez ayın (iyün) 27-dä GHTnin maasuz toplantısında sıradaki ultimatum genä koyuldu – bu kerä “7 günnük”. Herliim 7 günün içindä Gagauziya başkanı GHTya İspolkomun eni azalarını teklif etmärsä ona impiçment başlanacak.

Toplantıda GHT başı Dimitriy KONSTANTİNOV urguladı, ani Halk Topluşu çok kerä başkanın önündä geeri çekildi, başkanın teklifinä görä GHT

toplantısının gününü diıştirdi. Ama bişey diışilmedi. Başkan nicä teklif etmedi İspolkomun eni azalarını GHTya ölä da etmeer. Gagauziya başkanı “bişeyä saymêêr ne bizi, ne İspolkomu, hem hiç birinä bişey sormêêr”- dedi Dimitriy KONSTANTİNOV. - “Biz savaştık onunnan annaşmaa, ama Mihail Markoviç için İspolkom – perdä, angısnın ardında o hem onun günahları var nicä saklansın. Biz edi yıl salt gözäl lafları işideriz, ama hiç bir da yapılmış iş görmeeriz”.

GHT toplantısında alındı karar, ani herliim Orak ayın (iyül) 2-dän başkan İspolkomun eni azalarını GHTya teklif etmärsä “bitki variant – impiçment. Başka variant bizdü kalmêêr”- urguladı Dimitriy KONSTANTİNOV.

“Bu biblioteka hepsiciimizin – sizin da, bizim da!”

Vasilisa TANASOGLU, “Mustafa Kemal ATATÜRK” adına türk bibliotekasının direktoru

Kirez ayın (iyün) 26-da Komratta “Mustafa Kemal ATATÜRK” adına bibliotekanın kurulmasından 15-ci yıldönümü kutladılar. Gözäl hem büük remottan sora biblioteka, okuyuculara deyni enidän kendi kapularını açtı. Hem taman bu gün için, TİKA hem Türkiye Bükkelçiliin zaametinnän,

bibliotekaya taa 900 kiyat baaşlandı. Şindi bibliotekanın fondu 6 bin kiyatan zeedä oldu. Toplantının açılışında Türkiye Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL pek dooru bir söz söledi: “Bu biblioteka hepsiciimizin – sizin da, bizim da!”

Toplantının başında “Mustafa Kemal ATATÜRK” adına bibliotekanın direktoru Vasilisa TANASOGLU kırsadan annattı bibliotekanın istoriyasını hem çalışmalarını. Sora sıravardı söz aldılar yıldönümü kutlamalarda pay alan musaafirlär: Kişinev TİKA koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU, TİKA Başkanın yardımcısı Mehmet Süreyya ER, Türkiye Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL, Gagauziya İspolkomunun Predsedatel yardımcısı Nikolay STOYANOV, GHT başı Dimitriy KONSTANTİNOV, Moldova Parlamentin deputatı İrina VLAHın danışmanı, Gagauziya kultura upravleniya başın yardımcısı Evgeniya LÜLENOVA, poet hem yazıcı Todur ZANET, poet Pötr MOYSE, genç poet Elena MOKANU, Komrat altıncı şkolanın üürencileri (peet okudular), türkücü Mariya TARANENKO (Kısa), resimci Dimitriy NOVAK (Ayoglu), KDU üüredicisi hem Türk kultura Merkezin öndercisi Sofya SURNİNA, GRT predsedateli Ekaterina JEKOVA, Moldova radiosunda “Bucaan dalgasında” kolverimnerin redaktörü Vasiliisa GRAJDAN.

Toplantıdan sora hepsinä deyni bir fuşet verildi.

Redakçiyamızdan: 1993-cü yılda Komratta “Mustafa Kemal ATATÜRK” adına bir biblioteka açıldıydı. Onun başı Leonid DEÇEVdi. Ama birkaç yıldan sora, ozamanki Gagauziya öndercilerinin emirinä görä o biblioteka kapandı hem oradan kiyatlar darma-daan yapıldılar. 1998-ci yılda da Komratta “Mustafa Kemal ATATÜRK” adına bir biblioteka enidän açıldı.

Bolnițanın bölümnerindä remont başladı

Artık iki aydan zeedä Cadır kasabasının bolnițasının terapiya hem nevrologiya bölümnerindä remont gider. Remontu başarmaa deyni harcanacak 15 milion ley. Bu paranın 30% verer Germaniyadan “Söz hem İş” adlı hayır yapan kuruluş.

Kalan parayı lääzım versin Moldova merkez kuvetleri hem saalaa strahovaniya agenstvosu, bildirer “Ayın-açık” haber merkezi. Bu iş tez olursa güzädan enilenmiş bölümnär var nicä kendi kapularını insannar için açsın.

Başkannan GHT Başı omuz omuza

Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL hem GHT Başı Dimitriy KONSTANTİNOV Hederlez ayın 30-da buluşular Moldovada Evropa Soveti misiyasının başınan Ulyvi AHUND-LUYlan.

Gagauziyanın öndercileri verdilər Canabisinä bir kiyat, neredä Moldova öndercilerin Gagauziya haklarının yonmasına karşı protest ediler.

Evropa Sovetin diplomatı urguladı, ani “Evropa Soveti o organ, an-

gısı var nicä rolü oynasın bu soruşun düzeltmesindä”. - bildirer GHT basın merkezi.

Hep bölä kiyatlar taa sora verildi Vengriyanın hem Rusiyanın bükkelçiliklerine.

Çadır kasaba statusunun 55-ci yılını kutladı

Kirez ayın 8-dä hem 9-da Çadır (Çadır-Lunga) kasabası iki yortulu gün yaşadı – bu günnerdä kasaba statusun 55-ci yıldönümünü kutladılar.

Kutlamalarda 10 bindän zeedä çadırlı pay aldı. Onnarlan bilä bu şennii paylaştılar musaafirlär Çadırın kardaş-kasabalarından: Soligorsk (Belarusiya), Bender (Pridnestrovyia) hem Komrat. Komrat delegaçiyasının başında primar Nikolay DUDOGLU hem Gagauziya Halk Topluşu başın yardımcısı

Demyan KARASENİ vardılar.

Geldi çadırlıları kutlamaa Moldova parlamentin deputatı İrina VLAH ta. Onnardan hepsindän hem Çadır primarından Georgi ORMANCIDan, rayonun predsedatelindän Sergey BUZACIDan, anılmış çadırlılardan o günü kasabalılar çok kutlama lafları işittilär.

Bu gözäl yıldönümünän ilgili Çadırdä pek çok meraklı meropriyatıyalar oldu: voleybol, basketbol, mini-futbol hem masa tenisi turnirleri, şanga hem girä kaldırması yarışları, koç hem horoz için serbest güreş, “AtProlin” at fermasında gösterilär, Çadır teatrusu “Arventi hem Pepelä” spektaklisini gösterdi. Bundan karä resimci şkolası hem el ustaları kendi sergilerini gösterdiler. Kasabanın muzeyi kendi ekspoziçiyasını açtı.

Maasuz bu gün için yapılan “Gagauziyanın üüselän yıldızları” konkursun sonuçları belli oldu hem o konkursa katılannar gala-konçert gösterdiler. O günü, Respublikada seftä ollan, çadırlılara “Gelinnerin gösteri sırası” yapıldı.

Gagauz Respublikasının zor vakıdında, 1990-cı yılın güzün, yaptıkları yardımın için Cadır primariyasının önündä Pridnestrovye halkına saygı için bir anmak taşı açıldı.

Bir konçertlän çadırlıları kutladılar “Düz Ava” ansamblisi, Moldovanın hem Gagauziyanın estrada yıldızları. Kasabanın yortusunu başardı büük bir salüt.

Resimci Pötr FAZLI - 60 yaşında

Kirez ayın (iyün) 20-dä anılmış gagauz resimcimiz, Valkaneş resimci şolasının direktoru Pötr İvanoviç FAZLI 60 yaşını kutladı. Pötr FAZLI duudu Valkaneş kasabasında 1953-cü yılda. 1972-ci yılda başardı Kişinevdaki "İ.E.Repin" adına respublika resimcilik uçilişçesini, taa sora da, Kişinevdaki "İ. Kreanga" adına devlet pedagogika universitetin resimcilik hem dizayn fakultetini. Zanaatlanêr jivopis uurunda.

Resimcinin ilk sergisi 1976-cı yılda yapıldı. Ozamandan beeri Pötr FAZLI çeşitli erindeki, respublika hem halklararsı sergilerde pay aldı. 1988-ci yılda Yaponiyada olan sergide altın medalyi kabletti. Sovetlär Birliin, Moldova Respublikasını hem Gagauziyanın resimcilär Birliklerin azası. Gagauzi-

yanın kulturada hatırlı zaameteçisi.

Sık söleerlär, ani yaşamanın var biyaz hem kara sayfaları. Ama Pötr FAZLI'nın resimnerinde yaşamanın rengi – alaca. Düşünerim, ani bu en dooru bakış yaşamaya, cünkü yok onun ayırı biyazı hem karası, kırmızısı hem mavisisi, sarısı hem eşili – var bir boya karışımı, angısı düzer yaşamanın dadını. Neredä kara – onun tuzu. Biraz zeedä sepelärsän – zor iniler, ama hiç olma daan da – baygın hem yavan, kırmızısı – atesi, sarı – güneşi, eşil – saalı...

Hepsi bu gözellii annatmaa hem açıklamaa deyni, resimcinin yıldönümünä karşı, Avdarma küüyün "D. Çelengir" teoretik lişeyin üüredicisinin hem Pötr İvanoviçlän bir klasta üürenän insanın

Lübov Stepanovna SARANDİNin teklifinä görä, lişeydä Canabisinnän buluşmak oldu. Pötr İvanoviç getirdi hem sergiledi burada kendi resimlerini, master-klas gösterdi hem soruşlara cuvap verdi. Maasuz musafirä deyni türkülär çalındı hem oyunlar oynandı.

Buluşmak dialog, soruş-cuvap hem anmak biçiminde geçti. İlkin Lübov Stepanovna annatı kendisi için hem kendi şkola yılları için. Söledi, ani Pötr İvanoviçlän bir partada oturmuşlar. Sora da musafirlär masanın başında er alsın teklif edildi anılmış resimcimizä.

Buluşma zamanında gösterildi videolar, patretlär hem slayd-şou, angları annatılar Lübov Stepanovna SARANDİ için hem anılmış gagauz resimcimiz Pötr İvanoviç FAZLI için.

Buluşmadan sora Pötr İvanoviç FAZLI kendisi yaptı bir ekskursiya lişecilerä hem annatı resimnerini.

Elena Födorovna KARAMİT,
Avdarma küüyün "D. Çelengir" teoretik lişeyin direktoru.

"Luçafar" ("Sabaa Yıldızı") kiyadına prezentaşıya

Kirez ayın (iyün) 17-dä Kişinevün "Centrul Academic Eminescu" merkezinde oldu prezentaşıya Mihai EMİNESKUnun "Luçafar" ("Sabaa Yıldızı") poemasının iki dildä hazırlanma (romunca hem gagauzça) kiyadına. Poemayı gagauz diline çevirdi poet Todur ZANET. Kiyadın ön sözünü yazdı akademik Mihai ÇİMPOİ.

Prezentaşıya düştü taman büyük geniyin Mihai EMİNESKUnun bu dünneydän ayırılma gününün (Kirez ayın (iyün) 15-şi) 124-cü yıldönümünä hem "Leceafarul" poemasının yazılmasının 130-cü yıldönümünä.

"Centrul Academic Eminescu" merkezin salonu o günü dop-doluydu. Prezentaşıyada pay almaa deyni burayı geldilär diplomatlar hem bilim adamları, yazıcılar hem kultura insanları, Moldovada ÜNESCO başkanı, romın hem gagauz poeziyasını sevensär, bibliotekacılar, popazlar hem çevircinin yakınnarı, jurnalistlär, Moldovanın anılmış artistleri hem kompozitorları.

Prezentaşıyayı götürdü hem ilk sözü tuttu büyük emineskolog, akademik Mihai ÇİMPOİ. Annadı Mihai EMİNESKU için, o tanıştırdı salonda bulunannarı tipardan eni çıkan "Mihai EMİNESCU. Dicşionar enciclopedic" sözlünnän, angısını hazırladı Kendisi hem baaşladı bu sözlüklerden birer kiyat Moldovada Türkiye Respublikasının Büükelçisine sayın Mehmet Selim KARTALA, "Centrul Academic Eminescu" merkezin direktoruna Elena DABİJAYA hem poeta Todur ZANETä. Sora Canabisi verdi kısa bilgilär literatürde işbirlikleri için, ani Moldova Yazıcılar Birlii hem Türkiyenin İLESAM kuruluşu birliinde yapıldı. Onnarın arasında "Mihai EMİNESCU – Yunus EMRE simpoziumları" hem bu iki büyük poetların Mihai EMİNESKUnun türkçä hem Yunus EMRENin romınca kiyatların basılması için.

Mihai ÇİMPOİ tanıştırdı salonda bulunannarı Mihai EMİNESKUnun "Luçafar" ("Sabaa Yıldızı") poemasının iki dildä hazırlanma (romunca hem gagauzça) kiyadınan. Hem söz verdi prezidiumda bulunan Moldovada Türkiye Respublikasının Büükelçisine sayın Mehmet Selim KARTALA.

Büükelçi Mehmet Selim KARTAL kendi konuşmasında urguladı o büyük rolü, ani düşer kulturaya insanları birleşirmää deyni, o önemli işlerä, ani

kutura yapêr dünneydä barış hem raatlık için. Söleyeräk "Luçafar" ("Sabaa Yıldızı") kiyadı için, Canabisi urguladı, ani Moldovada artık 1,5 yıl bulunêr da "esap aldı, ani gagauzların hem moldovalıların arasında kimi annaşmamazlıklar var. Da bu türlü kiyatlar yardımınan bu iki halkların arasında dialoglar ilerleer,

(Foto - "Ana Sözü")

zenginleşer". Canabisi bildirdi, ani yok nicä derindän kantarlasın çevirmenin kalitesini, zerä kendisi romın dilini eni üürenmää başladı, bakmadaan ona, ani bu yaşta biraz zor eni bir dil üürenmää, ama o savaşêr onu üürenmää.

Sayın Mehmet Selim KARTAL açıkladı, ani pek islää biler Todur ZANETi nicä poeti, jurnalisti hem folklorcuyu, nicä bir pek çalışkan insanı hem herbir işinde büyük profesionali. Bu üzerä da biler, ani onun tarafından "Luçafarul" poemanın romincadan gagauzçaya çevirmesi en üüsek uurda yapıldı. Mehmet Selim KARTAL kendi

adından, gagauz hem türk milletinin adından kutladı poet Todur ZANETi bu başarılı çalışmak için.

Prezentaşıya yapılan kiyadın çevircisine söz vereceykana, akademik Mihai ÇİMPOİ okudu kiyadın "Ön sözü" yazısından "Luçafarul" poemanın çevirmeleri için kendisinin

bir cümlesini: "Çevirmelerin sayı-sı zenginleşer bu versiyaylan da, ani üzü çıkarıldı gagauz yazıcısının Todur ZANETin talantunnan, angısı becerdi bulmaa olumnu kolaylıkları hem annatmanın özünü açıklamaa deyni, hem da poemanın filozofiyah derinniklerini dalmaa deyni."

Poet Todur ZANET okudu salonda bulunanara gagauzça "Luçafar" ("Sabaa Yıldızı") poemanın bir parçasını, hem şükür etti o insanlara, ani çevirmedä hem kiyadın çıkmasında yardımcı oldular ona: akademik Mihai ÇİMPOİya, kendi eşinä Olga Stepa-

novnaya hem kiyadın sponsoruna Zoya Födorovna TANASOGLUYa (Novaka).

Prezentaşıyada söz tuttular "Mihai EMİNESCU" Romın hem Romınların Kultura İnstitutun direktoru akademik Valeriu MATEİ, Moldovada ÜNESCO direktoru, kompozitor Konstantin RUSNAC, "Centrul Academic Eminescu" merkezin direktoru Elena DABİJA, kiyadın sponsoru Zoya Födorovna TANASOGLU (Novak), Gagauziya kultura Upravleniyanın başı Vasiliy İVANÇUK, çevircinin lelüsu Mariya Dimitrievna DOYKOVA.

Prezentaşıyada "gagauzların dilinin özelliini korumak hem ilerletmek için hem halklar arasında kultura dialogların ilerlemesinde büyük çalışmaları için" Todur ZANETä Moldova insan hakların Merkezinin Parlament advokatının (ombudsman) Aureliya GRİGORİUnun şan diplomasını Canabisinin danışmanı Lüdmila BODRUG verdi.

Prezentaşıya zamanında temaya görä türkü hem pioninada çaldılar kompozitor Konstantin RUSNAC, "Ştefan Neaga" adına Respublika muzika kolecin üürencileri Mihaela GOLAN hem Natalia CROİTOR.

Mihai EMİNESKUnun peetlerini hem onun için peetleri okudular "Al. Mateevič" poeziya teatrusunun artisti Margareta NAZARCHEVİCİ, artistlär Yuriye GOLOGAN, Sergiu MAŞU, lişey üürencileri Rana USTİN hem Zeinep USTİN.

Prezentaşıya başarılı türküyün "Eminescu" (laflar – Grigore VIERU, muzika – Doina hem Ion Aldea Teodorovici). Prezentaşıyadan sora kiyadın çevircisi Todur ZANET baaşladı salonda bulunannara "Luçafar" ("Sabaa Yıldızı") kiyadı.

Dubosarda Osmanni hem Rusiya büükelçilärlän diişmenin 220-ci yılını kutladılar

Pridnestrovyeda büükelçilärlän diişmāk günün 220-ci yıldönümü büük kutlamaklarlan geçti. Yortulu meropriyatıylar Dubosar kasabasında oldu. Orada pay aldılar Moldovada Türkiye Büükelçiliin birinci seketeri Orhan İŞİK, Moldovada Rusiya Federatıyasının Büükelçiliin elçi-sovetnii Vsevolod FİLİPP, Pridnetrovyenin dış işleri ministrusu Nina ŞTANSKİ hem Pridnetrovyenin başka öndercileri.

Selemlarkana musaafirleri Dubosar rayonun öndercisi Éduard KANŞELOVIÇ urguladı, ani kimi gipotezalara görä, Dubosar kasabasının adı türk köklerinden çekiler. O üzerä Canabisi danıştı Türkiye Büükelçiliin birinci seketerinä tekliflän, ani bu uurda hem kasabanın kurulma günün bulmasında aaraştırmalarda Türkiye yardımcı olsun.

Yortunun kutlamaları başladılar Dubosar muzeyindä serginin açılmasınan. Bu sergidä gösterilydi o vakıtları annadan eksponatlar hem kartınalar. Kolekşiyalarda vardı eski paralar, türk lüleleri hem çölmekleri.

Sora Nistru deresindä gösterildi teatru oyunu, ani annadardı 220 yıl geeri olan günün olaylarını. Artistlär güimliydiär o vakıdın kostümnarına. Onnar gösterdiär ozamankı diploma-

Kirez ayın (iyün) 4-dä tamamnandı 220 yıl, nicä 1793-cü yılda Dubosar kasabasının yanında, Nistru deresinin kenarında, Osmanni imperiyasının hem Rusiya imperiyasının arasında büükelçilärlän, Mustafa RAŞIM Paşaylan hem Mihail KUTUZOVlan, diişmāk oldu. Bu iş 1791-ci yılın Kırım ayın (dekabri) 29-da Yaş kasabasında iki imperiya arasında imzalanan barış annaşmasına görä aslıya çıktı.

tika sırasını: büükelçilerin gelmesini hem karşılmasını. Sıra ölä geçti: derenin kenarında Osmanni imperiyasının hem Rusiya imperiyasının kostümnarında insannar dizilydi. Ayırı kayıklarda geldilər büükelçilär Mihail KUTUZOV hem Mustafa RAŞIM Paşa. Onnar çıktılar kenara hem yollandılar çadıra dooru. Çadırın içindä büükelçilärlän diişmāk sırası oldu.

Teatru oyunu bittiktän sora, kasabalılar hem musaafirler Dubosarın Énergetik parkına geçtilär. Burada Moldovada Türkiye Büükelçiliin birinci seketeri Orhan İŞİK hem Moldova-

da Rusiya Federatıyasının Büükelçiliin elçi-sovetnii Vsevolod FİLİPP açtılar bu olayın 220-ci yıldönümünän ilgili bir anmak taşını. Açılış konuşmasında sayın Orhan İŞİK urguladı, ani "220

yıl geeri iki imperiya arasında barış kuruldu. Bütün da – işbirlii hem barış vakıdıdır". Sayın Vsevolod FİLİPP açıkladı, ani "Bu olay – iki devlet için pek önemlidir". Nina ŞTANSKİ sa urguladı, ani "Pridnestrovyenin ozaman Rusiya imperiyasına eklenmesi bu tarafın ilerlemesini tetikledi".

Sora hepsi musaafirler hem ev saabileri kurdular bir aleyä, neredä ektilər tuya aaçlarını. Bundan sora da şennik programası başladı. Pridnestrovyedan hem Gagauziyadan ansamblilär hem artistlär kendi programalarını gösterdiär. Milli aullar imeklärlän üündülär hem insannarı ikramnadılar.

Not. Kirez ayın (iyün) 4-dä Pridnestrovyeda büükelçilärlän diişmāk sırasının 220-ci yıldönümünü annadan iki poçta markası damgalandı. Bu yılın Ceviz ayında (sentäbri) Tiraspolin İstitutunda bu önemli olaylan ilgili halklararası "II-ci Ekaterina dönemi: Rusiya hem Pridnestrovye" bilim konferenşiyası olacek.

Pridnestrovye basının haberlerinä görä yazıldı.

Aydarada turizma merkezi açılacak

Moldovada "Soros" Evropa kultura fondu 2012-ci yılda açıkladı bir proektın başlamasını: küülerin varlıklarının hem milli adetlerinin ilerlemesi. Lääzımdı "Küüyün istoriyası" hem "Küüyün kultura kuvetleri" kategoriyalarda temaları açıklamaa. Bundan tutundular Moldovanın 124 küüyün Kultura Evleri. Aydar küüyün Kultura Evi da, buradakı "Tineretul Gaydar" cümne kuruluşunan hem Aydar küüyün primariyasınan ortak olup, küüdä "Kilimci diri muzeyi" açmaa deyni kendi proektlarını teklif ettilär. O proektlan aydarlılar becerdiär bu yarışta sekiz enseyenin arasına düşmää.

Şindi, 2013-cü yılın içindä, proekt birkaç etapta aslıya çıkarılacak: Angliyada bu takım proektlarlan tanışmak; Kultura Evidä remont yapmak hem düzenneri kurmak; turistika merkezin ofițial açılışını hem reklamasını yapmak.

Hederlez ayın 10-16 günneri arası 8 küüyün delgaşiyası Angliyaya gitti. Aydardan üç kişilik delegatıya vardı: primar İlya KÖSÄ, Kultura Evin

direktoru Födör BAKU hem "Tineretul Gaydar" cümne kuruluşunan kurucusu Mihail ORMANCI. Burada hepsi onnar tanıştılar kendi proektlarının örneklerinnän hem pay aldılar Holmfirth kasabsında olan folklor festivalindä. Festivaldä gagauz hem moldovan avarlarını hem oyunlarını gösterdiär. Hem ölä gösterdiär, ani ertesi günü Moldovanın delegatıyası için oradaki gazetada büük bir yazı çıktı.

Bundan kaarä bizä ev saabileri gösterdiär Angliyanın en evelki Yorkshire topraklarının istoriya hem kultura zenginniklerini, annattılar kendi yaşamaklarını hem kultura adetlerini. Bunun için o erlerdä, hem da yaratmak merkezlerinä maasuz ekskursiyalar yapıldı. Biz erindeki administratıyalarlan buluştuk, kilim dokuması şehlarinnän

tanıştık hem üürendik nicä o kilimlerin pazarlanması yapıldı. Bulunduk büüklär hem küüklär için yaratmak merkezlerindä. Çok işleri onnardan üürendik.

Şindi, proekta görä hem eni kazanan bilgilärlän hem bakışlarlan, Aydarın Kultura Evinin saa kanadında remondu yapıyoruz. Orada muzey, ofis hem da kilim düzenneri kurulacak. Artık dizayn hem reklama işlerinä başladık.

Bu proektın aslıya çıkarılması için kendi zaametlerini koyêrlar küüyün primariyasının hem Kultura Evin işçileri, üüredicilär hem üürencilär, ustalar hem kilimcilär. Eridir proekt üzerindä çalışan insannarı anmaa. Bunnar: Elena İvanovna ÇEBAN, Pötr TERZİ, Nina Anatolyevna KAPSAMUN, İrina BALKANI, Elena PRODANÜK, Mihail ORMANCI, Födör Dm. BAKU.

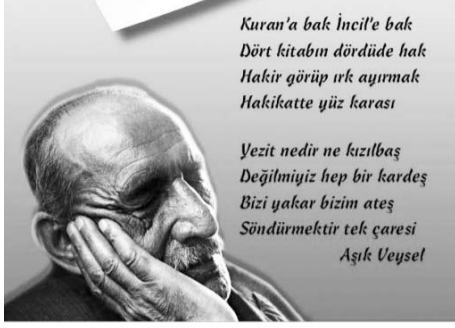
Büük yardım yaptılar GHT deputatı Födör GAGAUZ hem küüyün primarı İlya KÖSÄ.

Bu büük proektın başarılması verecek kolayını Aydar küüyü ilerlesin, zerä burada Gagauziyanın eni bir turizma noktası açılacak. Kultura Evi için da bu taa bir kolaylık - küülülärä hem musaafirlerä eni izmet vermää.

Födör BAKU, Aydar küüyün Kultura Evin direktoru

Aşık Veysel Anmasına Ozannar buluşması

Kirez ayın (iyün) 22-23 günnerindä Türkiyenin Hacibektaş kasabasının "Hacı Bektaş Veli Kultura Dernäü" tarafından hazırlanan "Aşık Veysel Anısına 9. Halklararası Halk Ozannarı Hacibektaş buluşması" oldu. (Okuyucularımıza aşıklama: Aşık, Ozan - saz musika tertibindä çalan hem türkü söyleyän halk poeti).

Buluşmanın birinci günündä musafirleri tanıştırdılar Hacibektaş kasabasının kultura hem istoriylı erlerinnän.

Onnarın arasında Hacı Bektaşın hem istoriyada başka anılmış bektaşlıların mezarlarında saygıyla durmak hem dualar yapıldı. Sora Hacibektaş hem hacibektaşlıları annadan muzey gezildi. Lääzım urgulamaa, ani bu erlär UNESCO tarafından dünnä varlı olarak tanınêr hem korunêr.

Bu tanışmaklardan sora buluşmanın ofițial açılışı oldu. Türkiye Respublikasının gimnasından sora, açılış sözünü yaptı "Hacı Bektaş Veli Kultura Dernäü" Başkanı Nafiz ÜNLÜYURT.

Sora protokol konuşmalarını yaptılar TİKA Başkanı Serdar ÇAM, Prof. Dr. Hayrettin İVGİN, Hacibektaş kasabasının primarı, musaafirlär.

Maasuz bu yortu için Aşık Veysel Anmasına şiir konkursu yapılmış. Açılış programasında konkursta enseyennerä ödül verildi. Bundan sora da, salonda bulunannarı, aşırıdan gelän musaafirlärlän tanıştırdılar.

Açılışın sonunda Aşık Veysel için bir dokumental film gösterildi.

Avşam üstü büyük programa başladı

da taa gecä yarısından sürttü. Programaya görä Aşıkların bilä hor da türkülerini çaldı. Sora ozannarın solaları başladı hem aşırıdan gelän poetlar Gülaye ŞİNİXLİ hem Könül Maarif Qızı BAYRAMOVA (Azerbaycan, sazda çaldı), Nevid MUSMİR (İrak), Zeynel BEKSAÇ (Kosova), Dr. İsmet ZAA-TOV hem Resul KHALİLOV (Kırım, Ukrayna), Todur ZANET (Gagauziya, Moldova) hem Rustamjon JABBAROV (Uzbekistan) kendi peetlerini okudular. Ertesi günü Ozannarın arasında yarışma oldu.

Buluşmanın kultura programasına görä aşırıdan musaafirlerä deyni Kapadokiya mara içindä kliselerinä hem Beşiktaşta Çilehane mezar hem Aşıklara anmak taşları kompleksine gezi yapıldı.

Todur ZANET: Bän yazêrim onu, neyi duyêrim, hem ölä, nicä duyêrim!

Poet, yazıcı, dramaturg, araştırmacı, folklorcu, rejisör, şenarist, publişt, çevirici. Gagauz Milli Gimnanın avtoru. 30-dan zeedä türkü peetlerini yazdı. Hazırladı hem çıkardı 10 kıyat, onnarın arasında peet toplumnarı, anlatmak yazıları, pyesalar, bilim-araştırma eniklopediyası, uşaklar hem şkola için kıyatlar. "Bucaan dalgasında" tele- hem radio programaların redaktörü olarak, "Teleradio Moldova" için gagauz dilindä 200-dän zeedä avtorluk programası hazırladı. "Ana Sözü" gazetasının baş redaktörü.

Todur ZANETin 55-ci yıldönümünä karşı bizim korespondent lafetti bu pek talantlı hem cümneyä çalışmada kendi zaametini saymayan insannan onun yaşaması, yaratmaları hem ana dilimiz için.

- **Canabiniz yaratmaları pek çeşitli, ama, genä dü açıklayın, onnarın angıları maasuz hem özel duyguların kurulêr?**

- Bän tutunmêrim yazmaa sadä onun için, ani nesa yazılı olsun. Bän almêrim yazmaa ozaman, açan can erimdü duygular kaynamaa çekeder hem, açan, üreemdä sancılar sızlamaa başlêr. Ozaman kendim da duyêrim, okuyucu da duyêr o yaratmanın yazmasını hem inceliini. Bän yok nicä koyıym keezä ya bu temayı, ya da öbürünü. Bän yazêrim onu, neyi duyêrim, hem ölä, nicä duyêrim.

- **Sizin may hepsi yaratmalarınızdan eseer o, ani analara, karlılara özel duyguların yazêrsınız. Sizin için gagauz karlıları büünkü gündä nedir, bir poetın bakışında onnar nesoy?**

- Onnar pek käämil hem girgin. Bu zor vakıtlarda, aylelerini koruma hem uşaklarını, büüdüp, yola koyma deyni, pek aarükleri omuzlarına aldılar. Ama kırılmadılar. Onnar hep ölä gözäl, mayıl hem incä duygulu kaldılar. Büün gagauzluk kaldısa – onnarın çalışmasınan, onnarın can sıcaklınan, onnarın zaametinnän kaldı. Önerindä başımı iilderim hem ellerini öperim.

- **Gimnanın laflarını yazmaa deyni – bir poet için diil salt büyük şan, ama büyük cevapçılık ta. Gagauzya Gimnası nicä duudu? Onun temelini ne koydunuz? Ne duyguların karşılaştınız?**

- Bir Gimna yazmaa deyni pek girgin bir insan olmaa lääzım. Afetsinnär beni başka poetlar, ama ozamannar onnar hiç birisi bu iştan tutunmadı. Kimisi korkardılar, kimisi başka milletä izmet edärdiler, kimileri politikadan kaçardılar. Sora, açan onnara izin verildi, onnar patriotika peetleri yazmaa başladılar. Allaa onnarı prost etsin.

1986-cı yılda, benim peetimä "İnsana lääzım..." anılmış gagauz kompozitoru Mihail KOLSA türkü yazdı. Onun adını koyduk "Vatan". O yılın Moldova Teleradio kuruluşu respublikadaki patriotika konkursunda biz bu türküyün 2-ci premiayı aldık (1-ci premiya kimseyä verilmedi). 1990-cu yılda Mihail KOLSA geldi "Ana Sözü" redaktiyasına da teklif etti bu türkünün temelindä Gimnanın laflarını yazmaa. Bän kayıl oldum. Bu vakit bendä vardı taa bir peet "Bucak" batalyonun Marşı". Onu bana yazdırdıydı İvan BURGUCU. Te ölä bu iki peetin temelindä duudu Gagauz Milli Gimnası. Taa sora o Gagauziyanın Gimnası da oldu.

Pek meraklı bir iş açıklayacam şindi. Açan Gimna kabledildi (22.07.1990) bän uuradım Moldova Yazıcılar Birliinä. Bilersiniz o yıllarda orada nelär kaynardı. Kalkınan eşiklerdän karşıladım iki moldovan hem bir gagauz yazıcısını (büün Gagauziya avtonomiyasının şan Aleysında onun byustu durêr). Gagauz yazıcısı başladı baarmaa: "A-a-a, avtonomiya kurêrsınız! A-a-a, Gimna yazêrsınız!" Bän bişey cevap etmää eştirirmediim, zerä moldovan yazıcısı Mihai ÇIMPOY dedi: "Todur kutlêrim, bir milletin Gimnasını yazmaa – bu bir büyük şan!" Onun ardından öbür yazıcı Leonida LARİ dedi: "Bilersin bän gagauz avtonomiyasına hem gagauzlara karşıyım hem karşı olacam. Ama Gimnayı yazdın için, sana, bir poeta olarak, saygı duyêrim!" Da bundan sora onnar ikisi da elimi siktılar. Gagauz yazıcısı sa, dönüp arkasını, gitti.

- **Canabiniz son çalışmaların birisi, gagauz folklor tekstlarının temelindä hazırlanan, "GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlär" bilim-araştırma kıyadı Moldovanın 2010-cu yılının en islää eniklopediya kıyadı olarak tanındı. O kıyadın yazılmasının sebebi neydi? Bu kıyat Kendiniz için ne?**

- Bölä bir kıyat hiç düşünmêrim yazmaa. Ama... bu dünneydä olmêr ölä nicä biz düşünêrim yada isteêrim. Herbir iş Allaa tarafından yazılı. Bu kıyatlan da ölä. 2007-ci yılda dekabrın 13-dä bän düştüm büyük avariyaya. Nicä diri kaldım – sadä bir Allaa biler. Kırıktım. May yarım yıl yattım. O arada benim dostum, Azerbaycan Milli Bilimnär Akademiyasının Folklor İnstitutun baş zaametçisi Ali ŞAMİL teklif etti bir gagauz folkloru kıyadı hazırlıym. O verdi bana bir akıl: gagauzluk konusunda hepsi araştırmalarımı hem bilgilerimi, gagauzlar için çıkan kıyatları, bireri toplayıp, bu kıyadı hazırlamaa. Başladım folklor kıyadından, da annadım, ani bu pek zengin material da onu, didip, eniklopediya kıyadına bölüm-bölüm çevirdim.

Bu kıyadı hazırlarkana kendim da şaşım bizim folklor hem kultura zenginimizä, bizim istoriyamızın derin köklerinä, şıralı dilimizä hem dünnä uurunda üüsekliimizä. Bu kıyattan sora artık kendimin da kultura hem dil uurundan taa da zengin hazinesi kuruldu.

- **Bilim uurunda işinizi ilerledeêrök 2011-ci yılda, şenarist hem rejisör olarak, Siz hazırladınız hem çıkardınız "Gagauzlar hem Gagauzluk" bilim filmını. O film devirdi gagauzların kendülerinä bakışını. Film için sizä türlü damgalar urdular. Filmı yapmaa kuvet hem para neredän buldunuz?**

- Bu filmın zakazını Türkiye Respublikasının kultura Ministerstvosu yaptı, parayı da o verdi. Film Türkiyenin Suleyman Demirel Universitetin stüdyasına yaptırdı. Bendän kaarä filmın hazırlamasında çok teknik insannarı da pay aldılar. "Gagauzlar hem Gagauzluk" bilim filmı – bu hazil hem dooru bakış bizim geçmişimizä, büünkü günümüze hem geleceemize.

Damgaları da gagauz halkının düşmanları urdu. Ama sora onnar aldılar bu filmı, da koyup ona ad "Gagauzya Benim Topram / Гагаузия Моя Родина" hem silip titraları hererdä yazdılar, ani onnar filmı maasuz Bütündünä gagauzların III-cü Kongresi için yapmışlar. Damga nekadar da ursalar, o urannar gagauzluumuzdan kopma mankurtlar, ani istämeêrlär kabletmää hem annamaa gagauzların bu dünneydä üüseklerini. O insannarın psikologiyaları kalmış rab psikolo-

giyası uurunda. Onuştan onnarın damgaları hiç umurunda da diil. Umurunda sadä o, ani becerdim gagauzlara derin bilgili hem ASLI bir film başlamaa.

- **Büünkü gündä en incelenän tema – ana dilin koruması hem ilerlemesi. Gagauzça kıyat ta çıkarêrız, literatüra hem dil uurunda üüredici da hazırlêrız, gagauz dilini şkolalarda üüredêrız, ama UNESCO tarafından gagauz dili kayıp olan kertünä gelän dillerdän biri oldu. Neyi dooru yapmêrız?**

- Temeldä yannışlık! Temeldä ne olsun lääzım – gagauz dilinä saygı! O yok! Büün gagauzların avtonomiyası var! O avtonomiyada gagauz dilin eri neredä? Küülerin, cümne kuruluşların, avtonomiyanın saytların adları doorudulsun lääzım. İspolkomda hem Halk Topluşunda toplantılar hem iş yazışmalar gagauzca da olsun. GAGAUZ-ÇA! Gagauzçanın paklı korunsun lääzım. Haliz gagauzça hem gagauzçaya faydalı kıyatlar çıkarılsın. Dooru istoriya yazılsın. Gagauz dilinä hem Gagauzlaa ruh saygısı kurulsun. İnsannarı göz renginä görä bölmesinnär.

Gagauziya öndercileri gagauz dilin uurunda hep eksperementlar yapêrlar. Eksperementları başarsınar artık da gagauz dilini yaşatmaa deyni aslı iş başlasınar.

- **Canabiniz pek sık buluşêrsınız gençlärin, studentların. Tıparlêrsınız onnarın yaratmalarını "Ana Sözü" gazetasında. Açıklayın, var mı nicä büünkü genç talantlar için demää, ani onnar Gagauziyanın büük yasta aydınadıcıların yaratmak adetlerini ilerledeceklär?**

- Bir şüpesiz! İsteêrim urgulamaa, ani biz, gagauzlar, talantların pek zenginiz. Onnarın aralarında var pek talantlı uşaklar diil salt literatürada, ama incä zanaatta da, üürenmää predmetlerinde da, başka uurlarda da. Onnara yardım ederlär hem üzä çıkarêrlar anaları-bobaları, üüredicileri hem terbedicileri. Bän da literatüra uurunda yardım etmää savaşêrim. Hepsi bu uşaklara deyni lääzım devlet tarafından yardım programası, yardım fondları kurulsun. O talantların arasından "sedeflär" hem "almazlar" ayırılsın, onnarın işlenilsin. Da görün ozaman nicä onnar briliant gibi parlamaa başlayaceklar.

- **Hepsinä, kim sever ana dilini, büün ne lafların danışmaa isteêrsiniz?**

- Sevsiinnär, korusunnar hem ilerletsinnär gözäl gagauzçamızı. Ana dilimizlän biz insanız, onsuz çorlan gibi bir otuz: bilmäm nereyi tukurlanacez hem aalemin ateşindä yancez.

Yazdı hem hazırladı Ekaterina TERZİ.

(Gazeta «Becmu Гагаузию», Komrat, 14.06.2013 y.)

TÜRK DÜNNÄSİNDAN ŞİİR

Mehmet Selim KARTAL,
Moldovada
Türkiye
Respublikasının
Büükelçisi

her bir işin söylenmek sırası vardır,
her gözelin da sevilme zamanı.
ama aldandı aaçlar genä bu sezonda:
erkendän açtlar o gözelim çiçeklerini.

nasılsın? deyip soruyorsunuz.
halim çoktandır sizä bellidir sanırım.
dünnä mi bana küsmüş,
yoksa bän mi dünnäya?
fasıl bir oltanın ucuna

takılmış bir balık

ha bir da sürüklenir kendi yalnızlına.

bir zamannar dünnä başka,
biz başkaydık.
tap-taazü çiçekler gibi
umutlarla uyanırdık her günü.
şindi koyup fantazyalarını
hepsini bir şeyyü
braktım kıyısı olmayan bir denizä.

MOLDOVADAN ŞİİR

Titus ŞTİRBÜ,
poet, çevirci.
Moldova
Yazıcılar
Birliin azası.
Yazêr peet
büüklerä
hem uşaklara.

BALTIKA DENİZİNİN SÖZ
O, sän deniz, deniz, deniz,
Bana bir kihlimbar* sän at,
Peetlerimdä bulsun iz
Hem parlasın ordan o raat.

Deniz bana cevap etti,
Köpük kalktı dalgasında:
Aara sän kihlimbar izi
Kendi Ana tarafında.

*kihlimbar – rusça янтарь.

BOBA

Bakêrım bobamın auçlarna
Ne nişannar braktım ömür o ellerdä.
Bulamaycan hiç bir da muzeydä
Bölä kabartılmış bir karta sergendä.

Bakêrım bobamın auçlarna:
Ne çok bayır, çukur var orada,
O Reutun* tepeleri yanmış gündä,
Vakıtların seli dokunmuş oralara.

Bakêrım bobamın auçlarna:
İsteerim hep ekin orây atmaa,
Büüsün booday nicä büüyür masallarda,
Acılardan sürersin iç yaayı sän onnara.

Bakêrım bobamın auçlarna,
Biler onnar işlerini yapmaa candan,
Onnar hiç bir kerä da kaçmadı iştän,
Hiç bir kerä da kaçmadı zoordan.

*Reut – Moldovada bir derenin adı.
Gagauzçaya çevirdi Todur ZANET

Bizim dallar hep bir köktän...

Tanışın – genç poet Yuliya KURDOĞLU. Duudu 1984-ci yılda, Çadır-Lunga dolayın Aydar küüyündä. Bitirdi Komrat Devlet Universitetin Milli kultura fakultetinin istoriya bölümünü. 2011-ci yıldan beeri yazêr peet gagauz dilindä. Pek umutlanêr, hem peetlerindä da bunu açıklêr, ani gagauz halkı, neredä da bulunmasa, unutmayacak kendi köklerini hem ana dilini. 2012-ci yılda katıldı III-cü gagauzça şiir hem proza yarışmasına. Onun seçilmiş peetleri girdilər genç poetların toplum kiyadına.

ALLAHIM

Saol derim, Allahım,
Bän seni duyêrım,
Hergün korudun beni,
Bän bunu bilerim.
Prost et açan aalaycam –
Canımı paklêrım,
Hem acıdan da baracam –
Sora bän susêrım.
Hep sana danışacam
Göklerä bakêrım,
Hem seninnän paylaşçam
Bän bunu isterim.

BRAKMA YALNIZ

Sansın ellerim baalı,
Ta geçeer zaman paalı.
Allahım, sän ver kuvet,
Taa sıkça bana seset.
Ko senin o neetlerin
Kalmasın saklı derin.
Sän yolla bana haber,
Açıklamanı kolver,
Karannık brakêr sancı,
Günüm geçmesin acı,
Ko yansın taa bir yıldız,
Brakma sän beni yalnız

ANMAK TAŞI

Durêr anmak taşı kırdä –
Bizim dedäymiş birlarda.
O yaşanmış duumuş orda,
Eski Oguz zamannarda.
Serbest için o savasmış,
O halkını hiç satmamış,
O topranı hep korumuş,
İlin yola o sapmamış.
Durêr anmak taşı ona –
Bizim Oguz kahramana.
O buluner hep o kırdä,
Ornek gibi bizä bırdä.
Büüncü gündä yok kahraman –
Çaarêr, bekleer seni Vatan!
Halkım benim, düşün, uyan

Birleştirsın bizi zaman!

BİR AACIN

KÖKLERİNDÄNİZ
Hergün kaçêrız kendimizdän
Da unuderiz biz kimdän.
Taşıyêrız ad büün – gagauz.
Bizim dedäymiş Han Oguz,
Hem Kül Tegin da yaşanmış,
Türk soylarını birleştirmiş!
Onnan bilä Bilge Kagan –
O da bizim Gök-türklerdän!
Atılayı biler dünnä,
Dünneyi tutardı elindä!
Bozkurt da bizim kahraman
O kurtardı beladan!
Gagauzlar, tutunalım
Aklımıza getirelim
Ani bir soyuz türklerdän –
Bizim dallar hep bir köktän!

BEKLEER

Kimä kalêr bizim Vatan,
Açan gidersin topraandan?
Yalnız kalêrlar uşaklar
Hem yufkaca ihtêrlar.
Ulyêr lüzgür nicä kopek –
Verer haber bizä sık pek.
Fidan da kurumuş heptän,
Açan kalmış yalnız birdün.
İnsan gider, kaler toprak,
O halkını bekleer yalpak
Açan evä o donecek
Da Bucaamız eşerecek.

BENİM AKLIMDA

Yaamurcuk yaayardı dışarda,
Lüzgercik gezardı boş kırdä,
Sokaklar, elbetki, çamurda,
Diil seftü küüyün yollarında
Pak çöşma suyu o akacek,
Fidanda kuşlar oturacak,
Yaşamak bişey annadacek,
Avşama güneş saklanacak.

Yıldızlar yanardı yukarda,
Ekmekler pişardı fırında –
Bunnarı tutêrım aklımda,
Küçüklük, benim zamanımda.

BUL UCUNU

Dünnä, yalan dünnä, dooru,
Savaş bulmaa sän ucunu
İkisi onnar sarmaşmuşlar
Bir düünükte sarılmışlar.
Saarı güneş gibi dooru,
Acı bilerim o yalan
Sanêrım bu pek sık düünüü
Sän çözeçän da ayırcan,
Angı yolu sän kaplaycan.
Ona görä sän yaşaycan,
Ona görä da olacek dünnä,
Taa çok fayda getir, denä.

KOPÊR

Koper aylä baalantısı,
Akêr acı sızıntısı,
Yalnız aalêrlar uşaklar –
Evi sarêr kuru otlar.
Dostluk biter, kalêr para –
Dua edêrlar büün ona.
Süner cannar sessizliktän,
Kuşlar da küsülü heptän.
Allaa bekleer, haber yollêr,
Vakit verer hep insana.
O hepsini burda sever
Da büük umut koyêr sana.

KAÇ GÜNÄ

Çok mu vakıda
Duyulacak sevgin?
Beni kaç günä
Kendinä seçtin?
Ver cevap bana,
Taa aldanmadım,
Doorusnu sölä,
Taa bän yanmadım.
Sevgisiz dünnä,
Nasıl yaşayıym?

Her bir insana
Bän büün sorayım...

BULUT GİBİ

Kimin için benim dünnäm?
Kimin için soltyêrım, bilmüm?
Bana olsa, gökâ dooru,
Bulut gibi ban uçacam.
Bän yukardan siiredecäm,
Kimür sıra yaamur dökeçäm,
Kimür sıra bän yok olacam,
Yıldızlara hep yol vereçäm.
Bulut gibi olamêrım bän,
Onu bilêrdim öncedän,
Erdä läüzüm başarayım,
Bunu yakısmêr dıştırıym.

BÜÜK KAHRAMAN

Derin bakış, yaşa, calış –
Unutma sän kimdän.
Gezeçän, görecän sän halkları –
Atılma dedendän.
Annat, koru sän dilini –
Fayda olacêk bundan.
Saklama sän hep kendini –
Biz gagauzlardan!
Bizim da var bün topraamız,
Adı onun – Vatan!
Koru onu kiskanç gözdän –
Olacan büük kahraman.

YAŞAMAK

Üzü güler, canı sızlêr,
Bu yaşamak bizi burêr.
Olêr gecä, olêr gündüz,
Karma-karışık hem düpâ-düz.
Kara bulut hem maavi gök,
Kuru fidan hem kaavi kök.
Bu yaşamak sevindirer,
Zor gunnerdä da aaladêr...

Gagauziyanın üürencilerine çancaz öttü

(Foto - "Ana Sözü")

Hederlez ayın 31-dä Gagauziyanın gimnaziyalarında hem lişeylerindä onnarın üürencilerine deyni bitki çancaz öttü.

Bu gözäl günnän üürencileri kutladılar üüredicileri, analrı-bobaları hem lişeylerä hem gimnaziyalara musaafirlerä gelän Gagauziya İspolkomunun azaları hem Halk Topluşun deputatları, primarlar hem onnarın yardımcıları, iş adamnarı, anılmış yazıcılar, sportsmennar hem kultura adamnarı.

PATRETTÄ: Kongaz I-ci teoretik lişeyindä bitki çancaz sırasında.

**Türkiyedän
taa 40 bin kiyat**

Kirez ayın 7-dä Komratta, bir çastniy evdä (sansın Gagauziyada bibliotekalar hem Universitetlar yok) oldu prezentaşıya gagauz avtorların kiyatlarına, ani bu yıl Türkiye Respublikasının parasınnan Ankarada tiparlandı.

O kiyatların arasında var Nikolay BABOĞLUNun iki kiyadı – “Gagauz Folkloru” hem “Legendanın izi”, genä var Gavril GAYDARCINın “Ana Tarafım” hem Veleriy KELİOĞLUNun “Şiir” kiyatları, var başka kiyatlar da. Onnarın arasında “Gagauzça sinonimlär sözlüü”, ani seftä basıldı.

“Gagauzça sinonimlär sözlüü” hazırlandı “M.Maruneviç” adına bilim merkezindä. Onun avtorları Todur MARİNOĞLU, Lidiya BAURÇULU, Güllü KARNFİL hem Elena KARAMİT.

Kiriyettä saalık Merkezi açıldı

Kirez ayın (iyün) 20-dä Kiriyet küüyündä eni saalık Merkezin ofițial açılışı oldu. Açılıştı pay aldılar Moldova respublikasının saalık Ministerli-in ministru yardımcısı Tatyana ZATIK, Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL, Halk Topluşun deputatları, Çadır rayonun öndercileri, doktorlar hem küülülär.

Kiriyet saalık Merkezi yapıldı Moldova respublikasının saalık Ministerli-in parasınan, ani alındı Dünnäa Bankasından.

Foto Gagauziyanın ofițial saytından.

Evlenmäk – bu adamın hem karının arasında birlik

Romniyanın ortodoks klisesi isteer Romniya Konstitütyasının eni redaktyasında temelä alınsın o, ani evlenmäk – bu adamın hem karının arasında birlik. Bu tekliflän oradaki Patriarhiya danıştı Konstitütyanın eni redaktyasını hazırlayan komisiyaya.

Klisenin teklifinä görä, Romniya Konstitütyasının 48-ci statyasına lääzım eklemää sintagmayı, ani “aylä var romın halkının büünkü hem gelecek

günü”, evlenmäk ta “birtakım hakların hem ana-boba borçların temelindä uşa-

an duudurmasında hem terbi etmesindä adamın hem karının arasında serbest birlik”. Hem da klisä teklif eder Konstitütyaya koymaa statyayı, ani açıklêr Romniyanın cümnä yaşamasında hristiannın hem başka dinnerin rolünü. Urgulanêr, ani lääzım şkolalarda din üürenmesinin garantiyalarını bildirmää. Deputatlara danışmayı imzalamış Romniyanın Patriarhi Daniël, - bildirer moldnews haber merkezi.

“ProMinoritate Alapitvany” jurnalına prezentațiya

(Foto - “Ana Sözü”)

Prezentațiyaı hazırladılar Moldovada Vengriyanın büükelçili, Bu-

Kirez ayın (iyün) 11-dä Moldovanın etnika arasında ilişkilär Bürosunda oldu prezentațiya eni jurnala – “ProMinoritate Alapitvany”. Jurnal vengr dilindä.

harestta vengirların İntitutu “İnsitul Balassi” hem Moldovanın etnika arasında ilişkilär Bürosu. Burada pay aldılar diplomatlar, cümne insannarı, sayıdan aaz milletlerin dernek başları.

Prezentațiyada söz tuttular Moldovada Vengriyanın büükelçisi Matâş SİLADİ, Gagauziya İspolkomun başının

yardımcısı Nikolay STOYANOV, “İnsitul Balassi” direktoru hem “ProMinoritate Alapitvany” baş redaktoru Laslo KOŞA, Moldovanın etnika arasında ilişkilär Bürosunun baş direktoru Elena BELÄKOVA, Moldovada Türkiye büükelçiliin 1-ci sekretari Orhan İŞİK hem başkaları.

“Gümüş fanfaralar” festivalindä birinciyiz

Moldovanın Soroka kasabasında oldu duhovoy orkestraların arasında 13-cü “Gümüş fanfaralar” festival-konkursu. Neredä pay aldı 17 orkestra. Vardı orada Komrat munițiipiyin orkestrası da (önderci – Yuriy TARANENKO).

Jürinin kararına görä Gagauziyanın duhovoy orkestrası aldı festival-konkursunda 1-ci eri hem ödüllendi Diplomaylan hem para baaşışınan.

“Gümüş fanfaralar” festivalin özü – duhovoy orkestraların folklor, klasika hem djaz çalmalarında propaganda.

“GUGUȚĂnın Kuboo” adlı milli futbol turniri

Moldovada geçti X-cu uşaklar için “GUGUȚĂnın Kuboo” adlı milli futbol turniri. Kuboon finalına çıktı 12 kumanda, ani regional yarışmalarında enseledilär. Gagauziyadan finala çıltı Kongaz küüyün 1-ci lişeyin komandası.

Final oyunuarı bu yıl Kriulän rayonun Slobodzia Duşka küüyündä oynandılar. Turnirda ensedi Belț kasabasının “Vasile

Aleksandri” lişeyin komandası. İkinci eri aldı Teleneşt rayonun Budêi küüyün

gimnaziyası. 3-cü – Aneniy Noy rayonun Pugaçen küüyün “Olimp” lişeyi.

Kongaz küüyün 1-ci lişeyin komandası 8-ci oldu, arda brakıp Kaul, Kriulen, Briçen hem Floreşt kasabaların komandalarını.

Moldova Futbol Federatiyasının tarafından hepsi komandalara diplomalar, paalı baaşışlar hem ödüllär verildi.

Not. Uşaklar için “GUGUȚĂnın Kuboo” adlı milli futbol turniri hazırlanêr Moldovanın Gençleri hem sport ministerstvonun, Üüredicilik ministerstvonun hem Moldova Futbol Federatiyasının ortaklunan.

“Sakura” sport klubun komandası üçüncü

Çadırdaki “Sakura” sport klubun karatêcıları Ukraynanın Oçakov kasabından turnirlardan 6 altın, gümüş hem bronza medali getirdilär.

Kirez ayın (iyün) ayın 1-2 günnerindä Ukraynanın Oçakov ka-

sabasında karatê düüşündä uşaklar arasında iki turnir oldu: Nikolaev dola-

yının “Aleksandr Suvorovun Kuboo” adlı açık çempionatı hem “Mayskiyin Kuboo” turniri. Burada pay aldı 22 komanda. Onnarın arasında vardı Gagauziyanın Çadır kasabasında “Sakura” sport klubun karatêcıları da.

Komandanın treneri Oleg ÇEBOTAR bidirdi, ani turnirlerdä 300 kişiyä yakın sportsmennarın arasında çadırlılar imidän zeedä düüştä pay aldılar. 1-ci eri kazandı Dimitriy PAMUCAK; 2-ci erleri – Denis VATAMAN, Nikolay TOPÇU hem Elena JELEZOGLU; 3-cü erleri – Maksim PİLİPENKO hem Elvira LAZAREVA. Bu verdi kolayımı “Sakura” sport klubun komandası 3-cü eri alsın.

Bundan kaarä “Sakura” sportsmennarına İlya RUSEVA hem İvan PAVLÜKA verildi kuboklar hem diplomnar kategoriyada “Ensemäk istemäk için”.

Unudulmadı taraftarlar da, Mihail VATAMANın bobasına, aktiv taraftar olduu için, özel diplom verildi.

İvan Petroviç KARAPİRÄ

(30.11.1958 - 09.06.2013)

K i r e z ayın (iyün) 9-da raametli oldu pek islää bir adam, Çadır 2-ci sport-şkolasının

direktoru hem “Çadır-Basket” sport klubun treneri

İvan Petroviç KARAPİRÄ.

Canabisinin raametli olması sebepinnän kendi acızgannımı bildireriz İvan Petroviç KARAPİRÄnin alesinä hem yakınarına. Kahırınız hem acınız pek aar. Onnarı sizinnän paylaşêriz. İvan Petroviçin top-racu ilin olsun! Allaa onu kendi saa tarafına kabletsin!

“Ana Sözü” gazetasi.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 1336.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Ana yatırımnar 7,91 kerä taa aaz

2013-cü yılın ana kapital yatırımnarında Gagauziyaya sadä 800,0 bin ley verildi. İnsan başına – 1 kişiye 4,9 (!) ley yapêr. Moldovanın kalan erlerindä bu esaplar – 1 kişi başına 38,8 ley geller. Bu işi denkleştirdiän göreriz, ani Gagauziyada 7,91 kerä taa aaz ana kapital yatırımnarı yapılmış.

Gagauziyaya çaardılar

Ceviz ayın (sentäbri) 7-9 günnerindä Moskva hem bütün Rusiya Patriarhı KİRİLL Moldovaya bir vizit yapmaa neetlener. Bu Patriarhın ikinci viziti olacek. Ne ilk vizitında, ne da bu vizitında Canabisi Gagauziyaya gelmäe neetlänmedi.

Nicä ilk vizitında da, şindi da Gagauziya öndercileri Patriarhı Komrada gelsin deyni teklif ettilär. Ama bu kerä da teklif cuvapsız kaldı.

Allahçasına olaceydı herliim Moskva hem bütün Rusiya Patriarhı KİRİLL geläydı Komrada, da eni başlanan “Saabinin Simasının Diişilmesinin” Katedral Klisesinin temel taşını koyaydı hem ayozlu slujbayı yapaydı.

Ama kim biler Ceviz ayın (sentäbri) 7-9 günnerinädän Allaa ne izin verecek ortodoks klisenin Periarhına?

“Ana Sözü” gazetası “KIBATEK 2013 Halklarası Türk Dilinä İzmet Ödülünü” kabletti

Orak ayın (iyül) 3-dä “KIBATEK 32. Halklararası literatura Salonun” açılış günündä, toplantıda KIBATEK Onursal Başkanı Feyyaz SAĞLAM açıkladı, ani KIBATEK (Kıbrız Balkannar, Avraasya, Türkiye Edebiyat Kurumu) kararına görä “Ana Sözü” gazetasına “KIBATEK 2013 Halklarası Türk Dilinä İzmet Ödülü” veriler.

Moldova Yazıcılar Birliindä KIBATEKın adından bu ödülü “Ana Sözü” gazetasına Moldovada Türkiye Bükelçiliin birinci sekretari Orhan IŞIK verdi.

Düzeräk Kliseyi – düzeriz cannarımız!

Biz artık birkaç kerä sayfalarından annattık, ani Komrat-ta eni “Saabinin Simasının Diişilmesinin” Katedral Klisesi yapmaa deyni karar alındı.

Artık klise için Komrat primariyası toprak verdi. Ama işi yoktu nicä başlamaa, zerä topraan çiftçilik uurundan çı-

karılması çok para yapêr. Bu para devletin kesesinä, vergi olarak, ödener.

Ama, Orak ayın (iyül) 12-dä Moldova taa bir kerä gösterdi, ani devlet ta bu işta var nicä kliselerä kolaylık yapsın. O günü Moldova parlamenti kabletti № 211 zakonu, angısında yazılı, ani Komrat “Saabinin Simasının Diişilmesinin” Klisesini yapmaa deyni, toprak vergisini ortadan kaldırmaa. Bu zakon “Monitorul Oficial” jurnalında çıktı gibi, artık Moldovanın pravitelstvosu lääzım olacek bu konuyla ilgili kendi kararını alsın. Hepsı bu lääzımın bürokrat işleri bittiyän, Klisenin düzmesinä artık sıra gelecek. Orayı da milyonlar ley lääzım olacek.

Nicä bildirdi maasuz “Ana Sözü” için eni Klisenin popazı Ay-Boba Sirgiy (Sergey KOPUŞÇU): “Moldovanın pravitelstvosu kendi kararını aldı gibi, ilk adım – Klisenin proektını yapmaa. Proektan sora da, Allahın yardımınan, stroykaya başlayacez. Ama dualar klisedä artık birkaç ay yapilêr. Biz erleştirdik burada bir vagoncuk da orada slujbaları hem din sıralarını yapêriz!”

Not. Hepsı biler, ani Klisenin yapılması için para develt tarafından verilmeer. Çünkü Moldovada din devlettän ayırılı. Onuştan klise yapmaa deyni insan kendisi katlanêr. Klisenin yapılması için para yardımını vermää isteyennär bu jertvayı var nicä yapsınnar banka üzerindän da. Klisnin banka rekvizitları: c/f 1011620005538, c/b 222401200090662, “FinComBank” SA fil.12 Comrat, bankanın Kodu FTMDMD2x411.

PATRETTÄ: Eni Klisenin ön tarafının eskizi

KIBATEK 32. Halklararası literatura Salonu

Orak ayın (iyül) 3-7 günnerindä Moldovada hem Gagauziyada “KIBATEK 32. Halklararası literatura Salonu” geçti. Salon “Ana Sözü” gazetası, KIBATEK (Kıbrız Balkannar, Avraasya, Türkiye Edebiyat Kurumu) hem Moldova Yazıcılar Birliin tarafından hazırlandı hem yapıldı.

KIBATEKtan literatura salonda pay aldılar: A.Kemal BAYSAK, Türkiyedä Bosniya-Gerçegovina devletin şanı Konsulu hem Canabisinin eşi Pervin BAYSAK; poet, yazıcı, KIBATEKın Dernek Genel Başkanı Dr. Mevlüt KAPLAN; Bosniya-Gerçek devletin Saraevo Uni-

versitetin türkologu Doç. Dr. Alena ÇATOVIÇ; KIBATEK Onursal Başkanı, türkolog, poet hem yazıcı Feyyaz SAĞLAM; KIBATEK Genel Başkanın Yardımcısı, poet hem yazıcı Gazi KESKİN; poet hem yazıcı Şükür AYDIN; poet hem istorik Erol Faik BİRLİK.

Salonun ofițial açılışından öncä, Orak ayın (iyül) 3-dä Türkiyedän delegaşıya hem “Ana Sözü” gazetasının işçileri, anılmış aydınadıcının protoierey Mihail ÇAKİRın hem İrina ÇAKİRın mezarına çiçek koydular, saygı duruşu yaptılar hem mezarda dua ettilär. Mezarlıktan sora “Ana Sözü” gazetasının redakşiyasının tanışmak oldu.

Ülëndän sora da, Moldova Yazıcılar Birliindä “KIBATEK 32. Halklararası literatura Salonun” ofițial açılışı yapıldı. Burada KIBATEK delegaşıyası, Moldovada Türkiye Bükelçiliin birinci sekretari Orhan IŞIK hem “Ana Sözü” gazetasının temsilcileri Yazıcılar Birliin öndercileri tarafından karşılandı, da açılış poet Mihai EMİNESKUnun anmak taşına çiçek koyulmasınan hem saygı duruşun başlandı. Sora da, Yazıcılar Birliin “Kamin odasında” oturuş oldu. Oturuştan öncä Salona katılan insanların hem musaafirlerin kolaylı oldu “Gagauz literaturası: dün hem bugün” adlı kıyat sergisinnän tanışsınnar.

Salonun açılış konuşmasını Moldova Yazıcılar Birlii başkan yardımcısı

Sonu 4-cü sayfada

Moldova Parlamentin hem Halk Topluşun Predsedatelleri buluştular

Moldova Parlamentin hem Gagauziya Halk Topluşun pres-slujbaları bildirdilər, ani Kişinevda, Orak ayın (iyül) 23-dä, Moldova Parlamentin Predsedateli İgor KORMAN buluştu Gagauziya Halk Topluşu Predsedatelinän Dimitriy KONSTANTİNOVlan.

Moldova Parlamentin pres-slujbası bildirdi, ani İgor KORMANın Dimitriy KONSTANTİNOV açıkladılar kendi bakışlarını avtonomiyada soşial-ekonomika hem politika durumuna, hem kayıl oldular onunnan, ani läüzüm kaaviletmää dialogu merkezin hem Gagauziyanın kuvet organların arasında.

Moldova Parlamentin Predsedateli teklif etti, ani Gagauziya taa aktiv pay alsın “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” zakonuna görä Moldovanın zakonlarını doorudulması için” Moldova pravitelstvosunun çalışmak grupasının işindä, ani Moldova Yustişiya Ministerlin kanadı atında bulunêr. O urguladı, ani Kişinevun hem Komradın arasında dialogun hızlanması açacak yolu Gagauziyanın ilerlemesinde eni programalara. Canabisi urguladı, ani karar alınmasında demokratiya proşesların kullanılması olêr salt ozaman, açan bu iştä devletin cümnesi hem kuvet organları barabar çalışêrlar.

Açıklayarak Moldovaya gelân para yardımınarın temasını, İgor KORMAN dedi, ani parlament yardımcı olacak Gagauziyaya bu donor yardımını kabletmää hem bu uurda läüzümni kararlar almaa hazır. O urguladı, ani islää olacak, herliim parlament paylaşırsa kendi çalışma ustalınnan Gagauz Yeri Halk Topluşunnan, ne verecek kolayımı zakonculuk uurunda kaliteyi üüseltmää hem yardımcı olacak devletin bütün topraklarında zakonların birtakım kullanmaa.

GHTnin basın merkezi bu buluşmaylan ilgili açıklama yaparkana bil-

dirdi, ani Gagauziya Halk Topluşun spikeri Dimitriy KONSTANTİNOV kutladı İgor KORMANı Moldova Parlamentin Predsedateli ayrılmasınnan. Canabisi urguladı, ani Gagauziya kuvetleri avtonomiyayı Moldova Res-

publikasının bir parçası olarak sayêrlar hem teklif edêrlär bütün hem bir devletin içindä Gagauziyanın statusunu kaavileştirmää.

Dimitriy KONSTANTİNOV teklif etti İgor KORMAN esap alsın temel problemayı – “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonu Moldovada bütünnä esaba alınmêr. Bu zakon organik zakonu sayılêr, da Parlamentta taa sora kabledilân zakonların taa üüsek juridika kuvetleri var, hem sık bu zakona ters giderlär. Bu problemayı çözmää deyni GHT başı

teklif etti “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonun statusunu konstitüşiya zakonuna kadar kaldırmaa, ya ona maasuz organik zakonu statusu vermää, yada bütün zakonu devletin Konstitüşiyasına bir bölüm

olarak koymaa. Bu olarsa Moldovanın Parlamentında kabledilân hepsi zakonlar läüzüm olacak “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonuna yugun olsunnar.

Buluşmada Gagauziya tarafından, avtonomiyanın yaşaması için pek önemli olan, birkaç iş taa teklif edildi:

- *durgutmaa Moldova Pravitelstvosunun teklifini, ani erindeki cümne finansları için zakonuna dııştırmêklär hem eniletmêklär getirecek, neredü Gagauziyaya karşı doorudan diskriminaşiya yapılması*

var nicä olsun. Bu var nicä aazaltsın Gagauziyanın bütçetına bütün devlet vergilerindän akıntıyı (NDS, aktiz, gelir vergisi);

- incelemää kolaylı, ani üüredicilik kuruluşlarında ana dilin üürenmesi için bütünnä läüzümni parayı Gagauziyaya vermää;

- devletin 2014-cü yılın bütçetünü koymaa läüzümni esapları temel harcamalara para vermää deyni, çünkü bu yıl bu esaplarda Gagauziyaya sadü 800,0 bin ley vardı, ne 1 kişiyü 4,9 ley yapêr. Bütün respublikada sa 1 kişiyü 38,8 ley geldi.

Buluşmada Moldova Parlamentin spikeri sükür etti bu açık laflar için. Canabisi esaba aldı onu, ani Gagauziya istämeer kendisi için eni işlär, ama isteer tanınsın hem esaba alınsın hepsi işlär ne temelä koyuldu “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonda. İgor KORMAN açıkladı, ani meraklandı Gagauziyada iniativa grupasının Moldovadan çıkmak için referendum yapılması için imzalarını toplanmasınnan. Canabisi urguladı, ani hiç bir türlü ekstremizmayı kabletmeer ne Gagauziyanın baamsızlı için, ne da Moldovanın Romıniyaylan birleşmesi için.

Not. Buluşmada pay aldılar Moldova Parlamentin deputatı, Parliament Predsedatelin danışmanı Aleksandr STOYANOGLU, GHT başın yardımcısı Aleksandr TARNAVSKİY, GHTnin İnsan hakları hem zakonculuk komisiyasının başı İvan BURGU-CU, GHT deputatı Födör GAGAUZ.

Foto – Moldova Parlamentin pres-slujbasının

Ultimatum koyuldu. İmpıçment adandı. Sonunda İspolkom kabledildi!

Gagauziya Halk Topluşu Orak ayın (iyül) 8-dä olan toplantısında genä Gagauziya İspolkomun azalarinnan ilgili soruşu incelämedi. Bu kerä dä soruşu taa iki günä aşırıttılar – çarşambaya saat 18-00. Çünkü “başkan ilaçlanmaa gidärmış”. Taa ileri, açan GHT Gagauziya başkanına ultimatum koyardı, başkan hep kendi dediyni yapardı. Bu kerä da ölä yaptı. İstedii gündä İspolkomu kablettirdi.

Orak ayın (iyül) 10-da Gagauziya Halk Topluşu 26 oylan Gagauziya İspolkomunu (Valkaneş rayonun başın kandidaturasından kaarä, Gagauziya başkanı o kandidaturayı hiç teklif etmedi da) kabletti.

Gagauziya İspolkomu:

- İspolkom predsedatelin birinci yardımcısı – Valeriy YANİOGLU;
- İspolkom predsedatelin yardımcısı – Nikolay STOYANOV;
- İspolkom predsedatelin yardımcısı – İvan KREŞU;
- İspolkom predsedatelin yardımcısı – Vitaliy ALADOV;
- işleri Upravleniyanın başı – Sergey SUHODOL;
- yustişiya Upravleniyanın başı – İrina ZELİNSKAYA;
- SİB Upravleniyanın başı – Mihail JELEZOGLU;
- çiftçilik-industriya kompleksi Upravleniyanın başı – İlya TOPÇU;

- dıış ilişkilär Upravleniyanın başı – Pötr ZALATOV;
- ekonomika ilerlemesi Upravleniyanın başı – Vitaliy KÜRKÇÜ;
- finans Upravleniyanın başı – İgor

GUSEYNOV;
- saalık Upravleniyanın başı – İvan VİERU;
- Vergi inspektiya Upravleniyanın başı – İvanna AVRAMOVA;

- üüredicilik Upravleniyanın başı – Vera BALOVA;

- gençlik hem sport işleri Upravleniyanın başı – Anatoliy KARA;

- kultura hem turizm Upravleniyanın başı – Vasiliy İVANÇUK;

- İspolkom predsedatelinin işlerinin Upravleniyanın başı – Pavel TULBA;

- stroitelstvo Upravleniyanın başı – Kornel DUDNİK;

- Komrat rayonun başı – İvan SARI;

- Çadır rayonun başı – Sergey BUZACI.

Temel olarak (birkaç adamdan kaarä) Gagauziya İspolkomunda hep o kişilär kaldı.

Kaldı onnar da kimi GHT iştan atıydı – Gagauziya İspolkom predsedatelin yardımcısı Nikolay STOYANOV hem Üüredicilik Upravleniyanın başı Vera BALOVA da. Var İspolkomda eni kişilär da: Kornel DUDNİK, İgor GUSEYNOV, İvanna AVRAMOVA.

Not. Gagauziya Halk Topluşunda İspolkom için oy verdilär demokratlar, liberal-demokratlar hem Gagauziya başkanı adamnarı. İkiliktä kaldılar komunistlär hem kimi baamsız deputatlar.

Foto Gagauziyanın ofițial saytından

Moldovadan çıkmayı GHT kantara koyêr

Orak ayın (iyül) 17-dä, Gagauziya Halk Topluşun İnsan hakları hem zakonculuk komisiyasının teklifinä görä, GHTda, açık cümne toplantısında, Moldova Respublikasının içindä ya dışında Gagauziyanın geleceä için konuşmalar oldu. Toplantıda pay aldılar GHTnın hem Moldova parlamentinin deputatları hem cümne insannar.

Toplantı taa çeketmedään, Halk Topluşun binasının önündä protest aktyası yapıldı. Bu aktyayı kurdular Gagauziyanın Moldova Respublikasından çıkması hem 1990-cı yılın Harman ayın (avgust) 19-da kurulan Gagauz Respublikasına dönmää deyni Gagauziyada referendum yapmak için imza toplayan iniativa grupası. Protest aktyasında pay aldı 40 kişiye yakın insan. Aktyada urgulandı, ani mutlaka raferendumu yapmaa läazım hem bu iş için juridika temeli da var: 6 bin toplanmış imza.

GHTnın cümne toplantısını açarkana, GHTnın İnsan hakları hem zakonculuk komisiyasının başı İvan BURGUCU bildirdi, ani protest aktyasını yapan cümne insannarı o kendisi çarımış bu toplantıya. Birazdana referendum için iniativa grupasının temsilcileri Leonid DOBROV, Mihail VLAH hem Vitaliy VASILIOGLU (*Komrat Sovetinin sovetnii*) cümne toplantısına geldilər.

Cümne toplantısında İvan BURGUCU urguladı, ani "Büün Moldovada gagauzları separatist

sayêrlar, o üzerä, ani Gagauziya Moldovadan çıkmama isteer. Ama bu diil dooru." Moldovada "heptän esaba almêrlar, ani Gagauziyanın özel hak statusu için zakonu hiç biri bakmêr, hem Moldovada büün kabledilän zakonnar o zakunun temelini yok eder."

İvan BURGUCU açıkladı, ani "İmzaların toplanması zakoncasına dooru... Ama zakonları dooru kullanmarsalar, ozaman ortaya koyulacak soruş: Moldovadan çıkıp, Tamojnä Birliinä girmää".

Komunistlär partiyasından Moldova parlamentin deputatı İrina VLAH dedi "avtonomiyanın Moldova respublikasından ayrılması için hiç bir argument işitmedim",- bildirer gagauzinfo.md. - "Deyecez, biz ayrıldık Moldovadan. Biz islää mi yaşayacez, açan avtonomiyanın büteti – 60% merkezdän yardım. Bän isteerim danışmaa Gagauziyanın patriotlarına – diil läazım emoşiyalara verilmää, var kuvetlär, ani isteerlär, biz birimizlän düüşelim".

Moldova parlamentin deputatı İrina VLAH açıklamadı, nekadar Moldova ilktän Gagauziyadan alêr, da onların kaç proşentini geeri verer.

Halk Topluşun cümne toplantısının sonunda alındı karar, ani hepsi teklifleri läazım olacak birleştirmää, da GHT deputatlarına, incelenmâk için, vermää. Son kararı GHT deputatları alacak.

Turkmenistanın prezidenti Moldovada

Orak ayın (iyül) 24-25 günnerindä Moldovada ofiial vizitlan bulundu Turkmenistanın prezidenti Gurbangulu BERDIMUHAMEDOV.

Turkmenistanın prezidenti Gurbangulu BERDIMUHAMEDOVu aeroportta Moldova Prezidenti Nicolae TİMOFTİ karşıladı. Üsek musaafiri asker şan durumunna karşıladılar. Aeroporttan sora Turkmenistanın prezidentinin Gurbangulu BERDIMUHAMEDOVun Moldova prezidentinin Nicolae TİMOFTİylän göz-gözä buluşması oldu.

Vizit zamanında büyük musaafirin buluşmaları oldular Moldova Parlamentin predsedatelinän İgor KORMANnan, Moldova remyer-ministrusunnan Yurie LEANKAYla, politikacılarlan.

Vizit zamanında iki devlet arasında ekonomika hem kultura urunda işbirlii annaşmaları imzalandı.

Programaya görä, Turkmenistanın prezidenti Büyük Ştefanın pamätiniinä çiçek koydu, Krikova şarap maa-zalarını baktı.

Vizitin ikinci günündä Turkmenistanın prezidenti Gurbangulu BERDIMUHAMEDOV Moldovanın etnografiya hem istoriya muzeyin eksponatlarınan hem sergilerinnän tanıştı.

TRGSnın kurulması hem GRT predsedatelin seçilmesi

İvan BURGUCUnun KIZKARDAŞI OLDU İÇİN GÖZLEDİCİ SOVETİNÄ İLKTÄN AYIRILMADI

Orak ayın (iyül) 8-dä Gagauziya Halk Topluşu Gagauziya Radio hem Televideniyanın (GRT) ilgili soruşları inceledi. O soruşların birisi Televideniye hem Radio Gözledici Sovetin (TRGS) kurulması.

Bu soruşu oldu artık 7 ay çözümeerlär. Bitki kerä TRGSnın kurulmamasının sebebiydi – deputatlar kandidatların biografiyalarını läazımış inceleysin. Da te, Orak ayın (iyül) 8-dä soruş genä GHTnın iş programasına koyuldu. Ama genä deputatlar TRGSı sonundan kuramadılar.

En büyük tartışmalar TRGSa kandidate KDU üredicisinin Sonia SURNİNANın dolayında oldular. (*Sonia SURNİNA Gagauziya Halk Topluşun deputatın hem İnsan hakları hem zakonculuk komisiyası başın İvan BURGUCUnun kızkaradaşı*). Ayırma kertiinä geldiinän, Sonia SURNİNANın kandidateurasına karşı çıktılar komunist partiyasından deputatlar hem kimi bamsız deputatlar, da, 18 oy kabledip, Canabisi o günü TRGSa geçemedi.

Not. toplantıda Gagauziya Halk Topluşu GRTnin geçici predsedatelinän

Ekaterina JEKOVAyan iş annaşması kontraktı kesip, GRT başına geçici olarak Gagauziyada Moldova-1 televideniyanın korespondentını Ekaterina TERZİyi koydu. Ekaterina JEKOVA bununnan kayıl olmadı, da, suda verip, sudu kazandı.

GÖZLEDİCİ SOVETİ SONUNDA KURULDU

Orak ayın 10-da Gagauziya Halk Topluşu enidän Gagauziyanın Televideniye hem Radio Gözledici Sovetinä (TRGS) soruşuna döndü. Bu kerä

etişmeyän iki kişiyi ayırdı. Bunnar oldular Sonia SURNİNA, KDU üredicisi hem Veçeslav PARFÖNOV, jurnalist hem üredicilik Upravleniyanın zaametçisi.

Orak ayın 11-dä TRGS kendi ilk toplantısını yaptı. Toplantıda TRGS başı Ekaterina TERZİ (*Gagauziyada "Moldova-1" kanalın jurnalisti*) seçildi. TRGS Başın yardımcısı Sonia SURNİNA ayırıldı. TRGS sekretari – Valentina YANIŞOGLU oldu.

Toplantının arasında Ekaterina TERZİ açıkladı, ani o GRTnin geçici

predsedateliindän atılêr.

Not. TRGS karar aldı GRTnin geçici predsedatelinini Ekaterina JEKOVAyı predsedatelliktän almaa. Onun erinä geçici olarak koyuldu Mariya PARFÖNOVA, Gagauziya radionun direktoru.

GRTda 3-cü GEÇİCİ PREDSEDATEL

Orak ayın (iyül) 25-dä Gagauziyanın Televideniye hem Radio Gözledici Soveti (TRGS) GRTya eni geçici predsedateli ayırdı. Bu kerä – Stepan PİRONu (*kendisi Başküülü (Kirsova)*). «Первый народный» kabellerdä telekanalın direktoru.).

Nicä açıkladı TRGS başı Ekaterina TERZİ Gagauziyanın Radio hem Televideniye geçici predsedateli Mariya PARFÖNOVA danışmış TRGSya, ani onu bu iştan çıkarsınar. O üzerä da TRGS GRTya läazımdı enidän geçici predsedateli ayırsın.

Not. Kendi toplantısında TRGS açıkladı, ani Gagauziyanın Radio hem Televideniye kompaniyasının predsedateli için konkurs açılêr. Olacak kolayı, ani kandidatlar versinnär kendi dokumentlerini Ceviz ayın (sentäbri) 16-dan. Ceviz ayın (sentäbri) 22-dä da GRTnin predsedatelin ayırılması beklener.

KIBATEK 32. Halklararası literatura Salonu

Sonu. Çekilmesi 1-ci sayfada

Teo CHIRIACH yaptı. Sora söz verildi "Ana Sözü" gazetasının baş redaktoruna Todur ZANETä. KIBATEK adına söz tuttular Feyyaz SAĞLAM, Dr. Mevlüt KAPLAN hem A.Kemal BAYSAK. Türkiyenin adından söz

aldı Moldovada Türkiye Büyükelçiliin birinci sekreteri Orhan IŞIK. Hep burada haber verildi, ani literatura Salonun adına kutlamalarını bildirdilər Moldova Parlamentın gagauz deputatları Vera VLAH hem Aleksandr STOYANOGLU.

Ofişal açılışın ikinci payında KIBATEK kendi literatura ödülleri hem plakelerini verdi: Moldova Yazıcılar Birliinä KIBATEKın plaketi; yazıcıya hem poeta Titus ŞTİRBUYa – KIBATEK 2013 Uşaklar literaturasında Ödülünü; Todur ZANETä – KIBATEK 2013 Halklararası literatura Ödülünü; "Ana Sözü" gazetasına – KIBATEK 2013 Halklararası Türk Dilinä İzmet Ödülünü.

Bundan sora, "Kamin odasında" bulunan herbir türk, moldovalı hem gagauz poeti birer peet okudular. Kimi kendi peetlerini, kimi çevirilmiş peetleri kimi da başka poetların peetlerini.

Ertesi günü, Orak ayın (iyül) 4-dä, "KIBATEK 32. Halklararası literatura Salonu" Komratta olan programaya görä ilerledi.

Sabaalän KIBATEK delegaşiyası, Moldova Yazıcılar Birliin temsilcisi Titus ŞTİRBU, "Ana Sözü" gazetası baş redaktoru Todur ZANET, Komrat devlet Universitetin (KDU) temsilcile-

ri Soniya SURNİNA hem Konstantin TAUŞANCI Gagauziya şan Aleyasında, bir büyük hem suuk yaamurun altında, Gagauz, romin hem rus yazıcıların (Nikolay BABIGLU, Dionis TANASOGLU, Dimitriy KARA ÇOBAN, Gavril GAYDARCI, Mihai EMİNESKU, Aleksandr PUŞKİN) anmak taşlarına çiçek koydular. Nedän sora KDU nun Türk kultura Merkezinnän tanışmak oldu.

Burada KDU rektor yardımcısı Lübov TKAÇ selemnedi Salona katılannarı hem milli kultura fakultetin dekanı Mariya YANİOGLU hem da ekonomika fakultetin dekanı Konstantin TAUŞANCI fakultetların çalışması için annattılar.

Türk kultura Merkezin öndercisi Soniya SURNİNA derindän bu Merkezin çalışması için söz tuttu. Buluşmada KIBATEK delegaşiyası baaşladı Komrat devlet Universitetin bibliotekasına türk yazıcıların kiyatlarını. KDU rektor yardımcısı da verdi musaafirlä kiyatları, ani annadêrlar KDUyu.

Üülendä "KIBATEK 32. Halklararası literatura Salonu"nda pay alan delegaşiyaları Gagauziya Halk Topluşu başı yardımcısı Aleksandr TARNAVS-

KİY kabletti. Canabisi annattı Gagauziyanın Halk Topluşu için, Gagauziyanın soşial hem kultura programalarını, şükür ettii Türkiye Respublikasına o büyük yardımın için, ani Gagauziyeya yapılar. Buluşmadan sora musaafirlär GHTnın "Şan teferindä" kendi yazılarını braktılar.

Hep o günü, üülendän sora, Komrat "ATATÜRK" bibliotekasında Halklararası Gagauz Literatura Paneli hem Şiir Salonu yapıldı. Paneldä okundu dokladlar: Doç. Dr. Alena ÇATOVIÇ "Bosniya-GerşegovinaTürkologiyasında Gagauzlar"; Erol Faik BİRLİK "Gagauz İstoriyası Üzerinä Düşüncelär"; Dr. Mevlüt KAPLAN "Gagauz Uşaklar literaturası Üzerinä"; Vasilisa TANASOĞLU "Atatürk Bibliotekası 15 Yıl Kulturemize İzzetä"; Şükrü AY-

DIN "KIBATEK Çalışmalarında Gagauz Türkleri Literatürası"; Soniya SURNİNA "Gagauz literatürası hem poeziyası türk üürencilerin arasında"; Feyyaz SAĞLAM "Ana Sözü" Gazetasının Gagauz Türkçesi İstoriya Açısından Önemi".

Literatura Panelindän sora sıra poeziya Salonuna geldi. Salonda bulunan poetlar kendi peetlerindän birer örnek okudular. Titus ŞTİRBU okudu romin dilinä kendisi çevirmiş Todur ZANETin "Dua" peetini. Gagauziyadan peetleri okudular: Pötr MOYSE, Mercanka, Elena MOKANU, Yuliya KURDOĞLU, Dimitriy POPAZOĞLU.

Bu gün "ATATÜRK" bibliotekasının salonunda bulunannara deyni maasuz bir sürpriz yapıldı: anılmış gagauz türkücüsü, Moldovanın kıymetli artisti Pötr PETKOVIÇ birkaç gagauz havasını gaydada çaldı.

Orak ayın (iyül) 5-dä Literatura

Salonun ilerlemesi Kongaz küüyündä oldu. Burada, uşak dinnenmä lagerindä KIBATEK hem "Ana Sözü" gazetasının delgaşiyasını karşladılar Kongaz küüyün primar yardımcısı Mihail ESİR hem lagerin direktoru. Sora birkaç aacın altında, çimen üstündä erleşip, musaafirlär uşaklara kendi yaratmalarını okudular. Kalmadılar geeri uşaklar da. Nina TUFAR (gagauz yazıcısının Nikolay TUFARın kızı) bobasının bir peetini dört dildä okudu: gagauzça, rusça, romınca hem angliyca. Uşakların arasından peet okuyannar

musaafirlerdän baaşış birer kiyat kabletilär. "Ana Sözü" gazetasının baş redaktoru Todur ZANET uşaklara gazetasın taazä sayısını baaşladı.

Lagerdän sora KIBATEK delegaşiyası hem Kongaz küüyün primar yardımcısı Mihail ESİR gagauz yazıcısının Todur ZANETin ana-boba evinä musaafirlä gittiler. Burada Türkiyedän musaafirlär tanıştılar poetın anasınan hem yakınnarınan. Gözäl bir çay sofrası zamanında seslediler Todur ZANETin anasının İvanna Dimitrievnanın açlık yılları için annatmasını.

Üülendän sora da bütün delegaşiya Komrat muzeyin ekspozitşiyalarınan tanıştı.

"KIBATEK 32. Halklararası literatura Salonu" son günündä da KIBATEK delegaşiyası Kişinevün kultura yaşamasınan tanıştı.

"Ana Sözü" gazetasın redakşiyası şükür eder hepsinä, kim yardımcısı oldu bu büyük hem gözäl sıra başa çıkarılışın deyni. Ayrıca saa olsunar deeriz: Gagauziya Halk Topluşun başına Dimitriy KONSTANTİNOVA hem GHT başı yardımcısına Aleksandr TARNAVSKİ-Ya, Komrat Devlet Universitetin rektoruna Zinaida ARİKOVAya hem rektor yardımcısına Lübov TKAÇa hem KDU nun türk kultura merkezin başına Soniya SURNİNAya, Kongaz küüyün primariyasına hem primar yardımcısına Mihail ESİRä, "Atatürk" bibliotekasının direktoruna Vasilisa TANASOĞLUya hem onun yardımcısına, Kongaz küüyün lagerin zaametçilerine, gazetasın eski zaametçisine Nina STAEVAya, o sıcaklık hem ikramın için, ani yaptılar KIBATEK 32. Halklararası literatura Salonuna katılannara deyni.

Fotolar – Eucen HARABARA, Lüdmila Marin (KARAÇOBAN), "Ana Sözü" redakşiyasının

Yıkık evlär, bozuk yollar yada Kimä deyni Gagauziya küçük Şveytariya oldu?

Kimär kerä faydalı olêr gazetaların eski sayfalarını aktarmaa. Te 2010-cu yılın Çiçek ayında (aprel) gazetamızda çıkmış bölä bir haber **“BİZ KÜÇÜK ŞVEYTARIYA OLACEZ!?”** Pek meraklı okumaa bu yazıları: *“Çiçek ayın (aprel) 9-da Gagauziya Başkanı Mihail FORMUZAL, Gagauziya Temel Kanununun 68-ci statyasını kullanarak, Komrat kultura Evin ştenasından Gagauziyada yaşayan insanlara bir danışmak yaptı. Danışma televideniyada canni verildi.*

Başkanın danışmasından öncä, bu meropriyatıyaya teklif edilän hem zalda bulunan insanlara Gagauziyanın yatırım için uygun olmasını annadan bir film gösterildi.

Sora, bir saattan zeedä, Mihail FORMUZAL kendi konuşmasında, RUS dilindä annattı nelär lääzim yapmaa, ani “ruh kulturasını, dili, üüredicili hem ekonomika- yilerletmäü deyni, ki Gagauziya Dou Evropanın küçük Şveytariyası olsun deyni”.

Bu “önemni” açıklamadan sora artık 3 yıl geçti. Da biz var nicä görelim: Gagauziya küçük Şveytariya oldu mu?

Ölä razgeldi, ani taman bu “Danışmamın” 3-cü yıldönümünä karşı, ilkyazın, Baba Marta ayın 13-dä, may bütün Gagauziya küülerini gezdim. Bu gezi yolunu her ay yapêrim, ama o günädän esap alamadım, ani küülerimizdä durum halizdän böläymiş. Bezbelli, açan fidannarda yaprak var hem herersi em-eşil, Gagauziyanın bozuk yollarından o yıkıklık hem verannık saklı durêr. O günü sa, sansın bir filmde, gözümün önünä pek tisti görüntülär geldi: sayısız yıkık evlär, daanık pınarlar, yol üstündä kuyu üstünä kuyular, kesik fidannar... Durmamayca, durgunup yıkıklı hem bozukluu patredä çıkardım.

Yolum Ferpontyevka küüyünä etişti. Burada durgunduynan, bir auldan suya gidän bir karı çıktı. Sordum Canabisinä: *“Ne buradan cenk mi geçti?”* O insan, oflayıp, ölä cuvap verdi: *“Taa da beter. Brakan – gider. Evlär bom-boş kalêr. Gidän dönmeer! Onnarın erinä üzä yakın çingenä küüyü erleşirdilär. Onnara yardım için para vererlär. Bizä da vergileri ödeyelim deyni zorlêrlär. Olsa*

BİZ KÜÇÜK ŞVEYTARIYA OLACEZ!?

Çiçek ayın (aprel) 9-da Gagauziya Başkanı Mihail FORMUZAL, Gagauziya Temel Kanununun 68-ci statyasını kullanarak, Komrat kultura Evin ştenasından Gagauziyada yaşayan insanlara bir danışmak yaptı.

Başkanın danışmasından öncä, bu meropriyatıyaya teklif edilän hem zalda bulunan insanlara Gagauziyanın yatırım için uygun olmasını an-

ndan hem açıklayan bir reklama film gösterildi.

Sora, bir saattan zeedä, Mihail FORMUZAL kendi konuşmasında, RUS dilindä annattı nelär lääzim yapmaa, ani “ruh kulturasını, dili, üüredicili hem ekonomika- yilerletmäü deyni, ki Gagauziya Dou Evropanın küçük Şveytariyası olsun deyni”.

Bir te annattı, hem Mihail FORMUZAL, Gagauziya Başkanı olarak, deyinirki ruh kulturasını hem dilini deyinirki, saça onnan hem hal- ka danışmadan başlamadı da yapmadı o danışma GAGAUZ dilindä.

Eacha azrak em, ani bu yıl Gagauziyada Başkan seçerim olacık, var mıç arıyım, ani bu insanın Mihail FORMUZAL, sadık kendi seçim kompaniyasına açığıyayı ofial olarak başlam.

PATRETTÄ: Mihail FORMUZAL, tribunasdan halka danış.

brakıym burasını da nereyi gözüm görürsa gidiym. Ama yok ne yapmaa! İhtırladık. Biz kimseyä diiliz lääzim”.

Bu insanın ayrıldıktan sora canım sızlamaa başladı. Geldim Komrada, da, bu yıkıklıktan sora, başkannık binasının önündä gördüm iki DJİPİ, ani arkaarkaya durardılar. İstedim bu DJİPların saabisinä bişey annatmaa, ama...

O DJİPlara bakarkana aklıma geldi bir iş: 2004-cü Tomay küüyündä birkaç kerä patredä çıkardıydım bir talıgayı koşulu ineklän. O patredin birisini gazetaya koyduyudum. Ozaman büünkü öndercilerin birisi dedi: *“Sän sade kötü işleri üzä çıkarêrsın. Te biz kuvedä geldiyän, hepsi diişecek”.* 2006-cı yılda onnar kuvedä geldi. Da diiştü mi bişey? Karar sizin, okuyularımız! Bän sa nicä aslıyı gösterêrdim, ölä da göstererim...

Kişineva yolunda hep bu kontrastı düşünêrdim. İçimi yalın yakardı, canımı sancılar sökardı. Geçä hiç uyuyamadım. Bilêrdim, ani Gagauziyada bölä işlär var. Bilêrdim, ani üzlêrcä insan, Gagauziyayı brakıp, giderlär. Ama bu kadaradan!

Üürendim, ani sadä Tomay küüyündän üzä yakın aylä Rusiyaya yaşamaa erleimiş. Evlär boş.

Üürendim, ani gagauz uşakları, şkolaları brakıp, Pridnestrovveya hem Rusiyaya üürenmäü giderlär, zerä bu bakalavr ekzamennerindä zeetlerdän onnarı hiç birisi koruyamêr. Uşakları heptän korkuttular hem deli ettilär. Şkolalar boşalêr.

Üürendim, ani İspolkomda çalışannar kendilerine genä may ellışär binär ley premiya almışlar. Cannar boş.

Ne yapmaa? Kimä danışmaa? Allaa yukarda, Padişah uzakta! Bu can baarmasını kim işidecek. İşidän var mı acaba!

Hepsi bu sancımı hem acımı topladım, da 14.03.2013 günündä döktüm onu *“YA VARIZ BİZ, YA DA ÖLÜM! (GAGAUZIYA 2013)”* peetimä. İşidän yok sa, baarliim okuyan olsun.

Todur ZANET, poet, Gagauziya Milli Gimnanın avtoru

**YA VARIZ BİZ,
YA DA ÖLÜM!
(GAGAUZIYA 2013)**

Of, Gagauziyam benim,
Dün yollarını senin gezdim.
Nelär olmuş? Nelär gördüm?
Sızlêr canım! Patlêr ödüm!

Kesik aaçlar, bozuk yollar,
Katrannan karışık göllär.
Pınar aazlarında otluk –
Su üstündä üzer bokluk.

E küülerin! Bom-boş evlär:
Ne pençerä, ne kapular,
Sökük, daanık, yok örtülär –
Sansın burdan geçmiş cenklär

Üüsüz kalmış boş kotlonnar,
Fidannarda – kırık dallar.
Can-cun insan yok aulda,
Kara kayıp var burada.

Çatlak ayna bir içerdä,
Perdä sarkêr – kalmış teldä,
Yuvarlanêr eski patret...
Neyä geldik? Bettän da bet!

Başkan, ya bak nelär olmuş –
Gagauzlar köktän kopmuş!
Kaçan kaçêr aşırıya –
Diri kalmaa, diil paraya!

Yollar taşêr insanlardan –
Yok hiç dönän uzaklardan.
Neyä lääzim bizä başkan?
Açan olduk biz darmadaan!

Of, Gagauziyam benim,
Sän eridikçä eridin!
İşlär gidärsä hep bölä
Kimin sä olacan? Sölä!

Te etiştik haliz kertää,
Bıçak ta dayandı kemää:
Ya varız biz, ya da ölüm!
Sıra geldi çannar ötsün!!!

Doktorlar 357 hastayı baktılar hem 54 parasız operatıya yaptılar

Orak ayın (iyül) 1-dä, artık üçüncü kerä, Gagauziyaya Türkiyedän saalık doktorları delegatıyası geldi. Bölä bir delegatıya ilkin geldi 2010-cu yılda, ikincilä da – 2012-ci yılda.

Bu kerä delegatıyada 9 kişi vardı: 2 hirurg, 2 genekolog, 2 uşak hirurgu, 2 anetesiolg hem 1 lor. Delegatıyanın başında buldu Türkiye Saalık Bakanını Saalık Araştırmaları Genel Müdürü Kamuran ÖZDEN.

Bir aftanın içində, "Saalık aftası" çerçevesində, Türkiyedän doktorlar Komrat hem Çadır rayon bolnişalarında 357 hastayı baktılar hem 54 parasız operatıya yaptılar. Bundan kaarä onnar ayırdılar Gagauziyadan doktorların kandidaturalarını Türkiyedä stajirovka geçmää deyni.

PATRETTÄ: Türkiyedän doktorlar Gagauziyanın başkanınan Mihail FORMUZALLAN buluştukları zaman.

Kuraktan yardım 1,75 kadar aaz

Esaba alarak bildirki kuraklı Moldova pravitelstvosu karar aldı çiftçilerä para yardımını yapmaa. Belli diil ne keretikleri esaba almış Moldovanın çiftçilik Ministerstvosunun subsidiyalarda Agenstvosu, ama en aaz yardım Gagauziyanın çiftçilerinä verilecek.

Bakmadaan ona, ani Gagauziyada kuraktan olan zarar yaklaşık 400 mi-

lion ley yapêr, pravitelstvo bizä verer yardım, komşu Basarabka rayonundan 1,76 kadar aaz.

Gagauziyanın çiftçilik-industriya kompleksi Upravleniyanın başı İlya TOPÇU, presaya yapan açıklamada dedi: "Orak ayın (iyül) 19-da çıkan "Monitorul Oficial"da yardım için karar çıktı. Bilmeerim ne kriteriyaları

onnar esaba almışlar, ama komşu Basarabka rayonunda kuraktan zarar 60%, Gagauziyada sa – 36%. Bu dooru diil.

Biz esaba edärdik, ani 40 bin ektardan zeedä güzlük varkana, bu yıl kabledecez ektar başına 200-230 ley yardım. Ama oldu başka türlü: Gagauziyaya bir zarar edän ektara 9,32 \$ yardım, Basarabkaya sa – 16,38 \$ vererlär. Kişinev kableder 23,08 \$".

TÜRKSÖY teatru direktorlarını ikincilä topladı

Kirez ayın 24-26 günnerində Azərbaycanın baş kasabası Baku musaafir etti TÜRKSÖY girän devletlerin teatru öndercilerinin 2-ci toplantısını. Bu toplantı TÜRKSÖY kanadı altında oldu hem baaşlandı Azərbaycan milli teatrusunun kurulmasının 140-cı yıldönümünä.

Toplantıda pay aldılar devlet teatru öndercileri Azerbaycandan, Başkiriya (Rusiya), Kazahstandan, Kıpradan, Kırgızistandan, Saha-Yakutiya (Rusiya), Tatarstandan (Rusiya), Türkiyedän, Tıvadan (Rusiya). Gagauziyadan pay aldı Çadır teatrusunun direktoru Mihail KONSTANTİNOV.

TÜRKSÖYü burada TÜRKSÖY genel sekretarin yardımcısı Furat PURTAŞ (patrettä solda) temsil etti.

Toplantı öncesi olan preskonferenşiyada prezentaşıya oldu

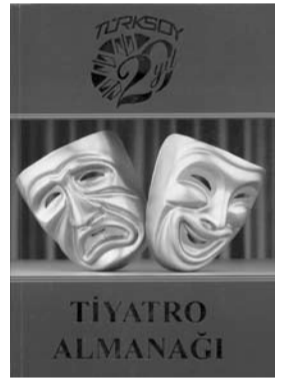
"TÜRKSÖY teatr almanahı" kiyadına. Bu kiyat hazırladı TÜRKSÖY Baş sekretarii o karara görä, ani alındı 2011-ci yılda 1-ci toplantıda Antalyada. (Almanahta türk dünnäsının 12 dramaturgun pyesaların arasında tiparlı gagauz

dramaturgun Todur ZANETin "Açlık kurbannarı" pyesası da).

Nicä bildirdi gazetemıza Çadır teatrusunun direktoru Mihail KONSTANTİNOV bu toplantıda incelendi soruşlar, ani türk dünnäsı teatru arasında işbirliinnän hem "Dede Korkut" festevali yapılmasının ilgiliydi. Bundan kaarä Türk Dilli teatru Birlii kurmasının ilgili soruş araştırıldı. Karar alındı, ani TÜRKSÖY girän devletlerin teatru öndercilerinin 3-cü toplantısı Tatarstanın baş kasabasında Kazanda olacak.

Toplantının sonunda hepsi musaafirler pay aldılar Azerbaycan milli teatrusunun kurulmasının 140-cı yıldönümü kutlamalarında.

Foto - TÜRKSÖYün.

"Bucak sesleri" halklararası etnoestrada festivali

Gagauziyada taman Ay Petri hem Ay Pavli din yortusunda eni bir festival peydalandı – "Bucak sesleri". Bölä ad koydu festivalä Gagauziyanın Caltay küüyündä sefaa yapılan birinci halklararası etnoestrada festivalin kurucusu, anılmış gagauz türkücüsü, Moldovanın hem Gagauziyanın kıymetli artisti Pötr PETKOVIÇ, angısı "Arzu" prodüser merkezin öndercisi da.

Festivalin hazırlamasına, "Arzu" prodüser merkezin teklifinä görä, yardımcı oldular Gagauziya İspolkomu hem Gagauziya kultura upravleniyası (maasuz bu iş için 30 bin ley verdilər), Moldova Parlamentin hem Gagauziya Halk Topluşun deputatları, işadarnarı, türkücülär hem gazetacılar.

Festival oldu Orak ayın (iyül) 11-12 günneri arasında. Orada pay aldı 12 artist çeşitli devletlerdän: Mariya BAL-TADJİEVA hem Vasilena VASİLİEVA (Bulgariya), Vasiliy OLARU (Moldova), Larisa SPRİNÇAN (Moldova,

Pridnestrovye), Olesä BIRLADÄN, Anna KRİSTEVA hem Sergey ÇERNEV (Moldova, Gagauziya), Sergey MANOLOV (Polşa), Natalya GORBATENKO (Rusiya), Cem GÜRDAL (Türkiye), Natalya NEÇEVA (Ukrayna) hem Êlzara İSAGAILOVA (Ukrayna, Kırm).

Festivalin birinci günü artistlär çaldılar dünneydä anılmış bir türküyü (angı dildä isteerlär). Ertesi günü da çaldılar türkü kendi ana dilindä.

Jürinin kararına görä birinci "Bucak sesleri" halklararası etnoestrada

festivalindä erlär bola payedildi:

I-ci er hem 1000 dolar baaşış – Cem GÜRDAL (Türkiye);

II-ci er hem 500 dolar baaşış – payettilär Larisa SPRİNÇAN hem Vasiliy OLARU;

III-cü er hem 300 dolar baaşış – payettilär Natalya NEÇEVA hem Êlzara İSAGAILOVA.

Bundan kaarä festivaldä pay alanlara sertifikatlar hem maasuz baaşışlar da verildi: Gagauziyanın İndustriya hem alış-veriş Palatasının, siiredicilerin, Caltay küüyün, "Arzu" prodüser merkezinin, gazetaların, GRTnın, turizma firmasının.

Caltaylılara hem festivalin musaafirlerinä deyni kendi türkülerini çaldı Gagauziyanın anılmış türkücüsü Vitaliy MANJUL.

Birinci "Bucak sesleri" halklararası etnoestrada festivali şenniklän hem feryerverklan baaşardı.

Orak ayın (iyül) 12-dä Festivalin gala-konferntı Kongaz küüyündä yapıldı.

TİKA konferençiya zalını enileder

Hazırlanan proekta görä, TİKA (Türk İşbirlii hem Koordinatçıya Agetstvosu Başkannı) Moldovanın Dışışleri hem Evropa İntegratçıyası ministerstvosunun konferençiya zalını enileder.

TİKA yardımınan konferençiya zalında eni mebel, audeo hem video aparaturları kurulacak. Hepsı işlär läazım Harman ayında (avgust) başarılsın. Ozaman da, enilenmedän sora, konferençiya zalın ofiçal açılışı yapılacek.

Komrat Devlet Universiteti EMBER proektında pay alacak

Komrat Devlet Universiteti pay alacak Erasmus Mundus programasının çerçevesindä olan EMBER proektında. Proektın Grandholderi Siviliya Universiteti (İspaniya).

Komrat Devlet Universiteti Rektoru Zinaida ARIKOVA bildirdi, ani EMBER (Erasmus Mundus Broadening Educational Opportunities) proektına görä, 2013-cü yılın Ceviz ayından (sentäbri) 2016-cı yılın Harman ayından (avgust) bu konsertiumu kuran universitetların arasında yapılacek bilim diişmelerin üzä çıkarılması, bilgi hem opit paylaşması, en islää üredecilik praktikalarınan hem modellerinnän tanışmak, üredecilik sonuçlarını karşılıklı tanımak.

EMBER proektın bitin finans harçlarını karşılacak Evropa Komisiyasının Üredecilikte, Mediyada hem Kulturada Çalışan Agetstvosu (EACEA).

Nicä bildirdi KDU rektoru bu programa verecek kolayını Komrat Devlet Universitetin doktorantları, bilim doktorları hem administrativ uurunda zaametçileri stipendiyalı ürensinnär (ekonomik biznes, sofiologiya, dillär uurunda) hem stajirovka geçsinnär Evropanın dokuz Universitetindän birisindä: İspaniyada, Germaniyada, İtaliyada, Şveçiyada, Polşada, Estoniyada, Litvada. Bu iş Universitetimize eni gorizontları açêr.

“Kendi Dilimizdä Allahın Büük İşleri”

Kendi Dilimizdä Allahın Büük İşleri (Apostolların Yaptıkları 2:11).

“Mutlu bu halk”, – dedim bän kendikendimä, mutlu gagauzlar, angısında var ölä gözäl ayoz yazı kendi dilindä. Açan Allah danışêr onnara, onnar kolay annayabilir. Ne mutlu onnar, ani duumuş onnarın arasında bir Ay-Boba, bir Mihail ÇAKİR, kim çevirmiş onnar için dua kiyadını, Evangeliyayı, hem liturgiyayı. Nicä insan, ani bulunmuş İerusalimdä Ellinci günü, onnar da var nasıl desinnär, ki işittilär kendi dilindä Allahın büük işlerini.

Okuyardım dua kiyadını hem Evangeliyayı gagauz dilindä. Bän amerikalı, Doorusaltanatlı Grek Klisesindä okuyucu, monah hem Bibliya çevircisi. İlk kerä olarak okuyardım o ayoz tekstleri gagauzça, ama çok kerä okudum hep o ayoz yazıyı hem angliya, hem grekçä. Elbetki işiderim ayoz yazıyı her gün angliya burada, bizim manastırımızda. Ayoz Bayırdaykan iki yıl geeri hergün işittim o tekstleri grek dilindä.

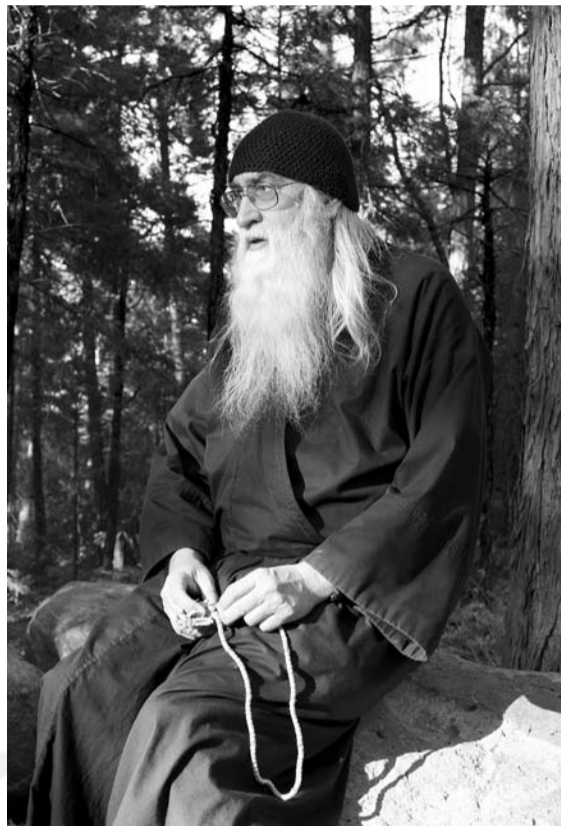
Üreemizdä Allah lafeder bizimnän ana dilimizdä, zerä Allahın lafi tatlı, hem ana dilimiz da tatlı. Prorok David deer, ki “Allahın lafları baldan tatlı” (Ps. 118: 103). Dünneli poeziya da

deer, ki “ana dili tatlı bal gibi, çiçek kokusu gibi”. Ölä açan Allahın tatlı işleri sölenir tatlı dildä, ne kadar tatlı laf!

Açan biz amerikalılar çevirärdik Eski Baalantıyı arhaik grek dilindän angliya dilä, vardı insan, ani sorardı: “Neçin?” Zerä – onnara görä – angliya dil fukaara hem onnunan yok nasıl sölemää Allahlı lafları. Angliya dildä var tradişiya, deyardilär, ama protestant tradişiyası, hem yok nasıl kullanmaa o dili doorusaltanatlı ayoz yazı için. Taa deyardilär, ani arhaik grek dili pek zengin. Ölä – onnara görä – ayozlu maana bozulacak.

Biz annardık, ne onnar söleer. Ama var başka bakış da. Bizdä bilä grek-amerikalı annamaz arhaik grek dilindä ayoz yazıyı. Şindiki grek dili ondan pek başka. Durum ölädir, Amerikada, slavän dilindä, zerä var Rus Doorusaltanatlı Klisesi, neredä liturgiya götürülür slavänca, ama rus-amerikalı hiç annamaz, zerä şindiki rusçadan pek başka.

Söleyim biraz kendi denemäm için, zerä bän Doorusaltanatlı Grek

Klisesindä okuyucuyum. Bän diilim grek-amerikalı, ama bilerim hem arhaik grek dilini, hem şindiki grek dilini. Universitetdä ürendim arhaik dili, hem Greşiyada yaşadım iki yıl, neredä ürendim şindiki dili. Ürendim grek dilini otuz yıldan ileri. Okudum Bib-

liyaı çok kerä, hem Eski Baalantıyı hem Eni Baalantıyı. Açan Ayoz Bayırdaydım, neredä geçirdim iki ay grekçä lafedän manastırda, yaptılar liturgiya her gün arhaik grek dilindä. Annardım, ne söleerlä. Bana verärdilär okumaa Saabinin Duasını, İnanın Simvolunu, hem Psaltiri. Sanêrim, ani ii okuyardım hem da annardım, ne okuyardım.

Ama o ayoz yazı grek dilindä gelmäzdi üreemä, nicä angliya dildä ayoz yazı, makarki angliya çevirdiynän pek islää olmasa da. Neçin? Cuvap kolay: zerä angliya dil – ana dilim.

Klasik dilindä tekstlär önemni. Popaz, episkop, teolog, speşialist läazım bilsin arhaik grek dilini, hem slavän dilini, hem çifit dilini, hem başka dilleri da. O dillär – Klisemizin haznesi. Ama eski dil danışêr aklına, ana dil sa danışêr ürenä.

Saabimiz deer bizä, ani “Allah – ölülerin Allahı diil, ama dirilerin Allahı” (Luka 20:38). Çevirmäk işi önemni, ama diil salt kendimizin için. O önemni uşaklar için hem uşakların uşakları için, zerä yaşayan Allah danışêr yaşayan dildä – kendi ana dilimizdä – yaşayan insana.

Monah Kosmas
ABŞ, Kaliforniya, ayoz İoanın
(Maksimoviç) adına manastır
2013 yılın Baba Marta ayı

Pötr YANULOV XXVII Universiadada III-cü eri aldı

Orak ayın (iyül) 6-17 günneri arasında Rusiyan Federatçıyasının Tatars-tan baş kasabasında Kazanda XXVII Bütündünnä yaz Universiadası oldu. Bu Universiadada Moldova komanda-

sının içindä pay aldı gagauz sportsmenini Pötr YANULOV. Universiadanın serbest güreş yarışlarında, 84 kg kategoriyasında Pötr YANULOV becerdi bronz medaliyi kazanmaa.

Pötr KURUda gümüş medali!

Orak ayın 13-16 günnerindä Parijda (Françiya) veterennar arasında dzüdo Evropa Çempionatı oldu. Orada pay aldılar altı sport veterani Moldovadan da.

Kendi aarlık kategoriyalarında Moldova sportsmennarı bölä erleri aldılar: **I-ci** – K. BRINZA hem M. MALÄR; **II-ci** – V. RADÇIKOV, V. MARİNESKU hem Gagauziyadan Pötr KURU; **III-cü** – V. ÇERNOV. Moldova veterannarın komandası Çempionatta 33 devletin arasında 7-ci eri aldı.

Pötr YANULOV Gagauziyanın anılmış sportsmeni. 2010-cu yılda studnetlar arasında serbest güreşdä Dünnä çempionatında çempion oldu. Çok kerä Moldovanın çempionatlarında ensedi. Halklararası yarışmalarda diil bir kerä prizör oldu.

Not. Bütündünnä yaz Universiadası (bu Universiadaların ikinci adı – studentların Bütündünnä yaz Oyunları) yapılar dünnä Olimpiada Oyunların arasında. Kazan kasabasında olan XXVII Bütündünnä yaz Universiadası studentların Bütündünnä yaz Oyunlarının istoriyasında dünnä en büük Universiadası oldu. Onda 27 sport çeşidindä 160 devlettän 11778 sportsmen pay aldı. Ortaya koyuldu 351 medali komplekti.

PATRETTÄ: Pötr YANULOV (soldan ikinci) Universiadanın pyedistalında.

Dädusunun yolundan gider

Yaarın, Orak ayın (iyül) 28-dä, Moldovada üzlärcä insan Deniz-asker flotun Gününü kutlayacak. Onnarın arasında olacek Aleksandr KARAYDALI da, ani ürener Moskvada «Московский морской корпус Героев Севастополя» denizçilär şkolasında, kadet bölümündä.

Aleksandr kendisinä deyni büyük havezlän ayırdı bu şkolayı, zerä denizçilik ruhu ona dädusundan, Nikolay Födoroviç KARAYDALIdan geçti. Nikolay Födoroviç kendisi da, sovet vakıdında, üç yıl moräk slujbasını Sevastopoldä yaptı.

Aleksandr KARAYDALI ilk gagauz, ani bu denizçi şkolasında ürener. Hem, nicä sevinmeliklän annadêr kendisi, gagauzları orada utandırmêr.

İnsannarın gelecää taa aydın olsun deyni

Kıpçak küüyündä XV-ci halklararası Boris YANAKOGLUyu anmak futbol turniri oldu. Boris YANAKOGLU Afganistanda kurban olan internatjonalist-asker. Onun adını Kıpçakta taşıyêr bir lişey hem bir da sokak. Afganistanda taa bir kıpçaklı soldat İvan MANASTIRLI raemetli oldu.

Bu yılık turnirdä, Kıpçak “Kolos” komandasından kaarä, pay aldılar Bulgariyanın Devnä kasabasından (Kıpçaan kardaş kasabası) komandası, Kişinevdan “Şuravi” komandası hem Beşgöz küüyün komandası.

Turnirin ofițial açılışını Kıpçak küüyün primarı Veleriy KOLİOGLU yaptı. Ofițial açılıştä pay aldılar Gagauziyanın Halk Topluşun başı Dimitriy KONSTANTİNOV, Gagauziya İspol-

komun predsedatelin birinci yardımcısı Valeriy YANİOGLU, Moldova parlamentin deputatları Oleg GARİZAN, İrina VLAH hem Mihail MOKAN, Moldovanın Afganistan cengin veterannar Birliin predsedateli, Devnä kasabasının primarı Atanas KUZEV, Moldovanın Rus cümnesinin predsedateli Lüdmila LAŞÇENOVA, Taraklı kasabanın primarı Sergey FİLİPOV.

F u t b o l turnirin başında karabinerler asker düüşündä kendi ustalını gösterdiler. Sora turnir başladı. Bak-

madaan, ona, ani erlerä görä hepsi komandalara baaşışlar hem diplımalar verildi, o günü hepsi kazandı – sportsmennar da, stadionda bulunannar da.

Bu turnir verer kolayını unutmamaa kendi istoriyamızı, kendi geçmişimizi. Verer kolayını insannarın gelecää taa aydın olsun deyni.

Bu arada İrina VLAH hem Mihail MOKAN uuralılar raemeti Boris YANAKOGLUun ana-boba evinä, yapıp orada bir para yardımı.

O günü, futbol turnirindän kaarä, küülüleri hem musaafirleri şennendirmää deyni, eşek üstündä atlılar semersiz yarışılar.

Fotolar – Sergey LOGUHİNın hem Gagauzinfo

Bän da çempion olmaa isteerim!

Tanışın – Vani KÜÇÜK, Caltay küüyündän. Ürener birinci klasta. Kendisi yapmış kendisinä yay. Oklar sa hererdä: isteersin – fidannarda, isteersin çirpılarda. Ama bu diil önemli. Önemli o, ani bu uşak vakıdı boşuna geçirmeer, boşuna harcamêr. Dinnenärkan da – işleer, ürener. Ne mutlu canına! İnanêrız, ani gelecktä Vani KÜÇÜK çempion olacek. En aazdan – insan, adam olacek!

Üç açık çempionat geçti

Orak ayın 13-14 günnerindä Gagauziyanın şaşki, şahmatı hem masa tenisi açık çempionatları geçti. Herbir yarışın finalına ayrıldı sekizär kişi. Final alka sistemasına görä yapıldı: herkezi herkezinnän oynadı.

Çemiontlarda da erlär bölä payedildi:

Şaşki: 1. Anatoliy SARI-TERZİ (Komrat); 2. Stepan BOEV (Kongaz); 3. Nikolay KAPAKLI (Komrat); 3. Andrey ÇEŞMECİ (Komrat); 5. Diana UZUN (Komrat).

Şahmatı: 1. Anatoliy ZAYARNİY (şahmatada halklararası master); 2. Andrey DİMİTROGLU; 3. Mihail SİRENKO.

Burada lääzım urgulamaa, ani 2-ci hem 3-cü erlärän birtakım oçkolari al-

dılar Valeri TANÇUK (Kongaz) hem Văçaslav KURTER (Çadır). Ama başka kertiklerä görä onnar prizör olamadılar.

Masa tenisi: 1. Viktor BUŞ; 2. İvan VAKARÇUK; 3. İvan TOPADA; 4. Georgiy TOPADA; 5. Mariya SARIOGLU. (Hepsinin trenerları N.Milenti, Komrat sport şkolası).

Çempionatlarda enseyän hepsi sportsmennara Şan diplomaları, medalilär hem para baaşışları verildi.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 1514.

İndeksi - PM – 21358

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Vitaliy KÜRKCÜ: “Neyä bu erindä tepinmäk?”

Moldovada kuruldu “2015-ci yiladan regionnarın ilerlemesinde milli Strategiyası”. Ona görä neettä var 166,5 km yol hem 27 köprü enilemää, 246 km su boruları geçirmää, 18,96 km kanalizatiya boruları kurmaa, 2 su rezervuarı yapmaa, 4 arıtma stanşiyası düzmää, 3 prompark hem 1 biznes-inkubator açmaa, 6 bokluk poligonu yapmaa. Ama neçin sa (diil seftä ye!) trategyada Gagauziya hiç esaba da alınmêêr.

Gagauziyanın ekonomika ilerlemesi Upravleniyanın başı Vitaliy KÜRKCÜ bu konuyla ilgili bölä açıklama yaptı: “Neyä bu erindä tepinmäk? Tezdä 2014-cü yıl, da belli diil Gagauziyayı strategiyaya koyaceklar mı. Sora taa olacek, ani etiştirämeerlä, paralar sa artık payedildi “Poyraza”, “Merkezä”, “Üülenä”. Bu iş olêr bakmadaan ona, ani taa 2009-cu yılda, Dünää bankasının ekspertların yardımınan, biz Gagauziyanın ilerlemäk Strategiyasını hazırladık”.

Lübov ÇİMPOEŞa “Meritul Civic” medalisi verildi

Gagauz bilim insanına, Moldova Bilimnär Akademiyasının kultura varlı İstitutun gagauzların etnologiyası Bölümünün başına, bilim doktoruna Lübov ÇİMPOEŞa “Meritul Civic” medalisi verildi.

Moldova Prezidentinin Emirinä görä bu medali Canabisinä “bilim hem kultura uurunda büyük başarılar için” verildi.

Harman ayın (avgust) 12-dä Lübov ÇİMPOEŞ gözäl bir yıldönümünü kutladı. Biz da Canabisini kutlêêrız hem bu üüsek ödüllän, hem da duuma gününän.

Saalık hem uzun ömür Sizä!

Biz da lötçik olmaa isteeriz

Bu patret yapıldı “Radiokomandalı eroplan modellerin serbest düüşündä Gagauziyanın açık Çempionatı” zamanında Çadır kasabanın aerodromunda. Patrettä Kazayak küüyündän Andrey UZUN hem Pötr MANASTIRLI bir daanık eroplanın kabinasında. Kim biler, bekim bundan sora bu uşaklar da lötçik olmaa isteyeceklär? **8-ci sayfa**

“Ana Sözü” 25 yaşını tamamnadı!

Paalı okuyucularımız, sizinnän birliktä büün “Ana Sözü” gazetamızın 25 yaşını kutlêêrız. 25 yıl geeri, 1988-ci yılın Harman ayın (avgust) 14-dä dünneyä geldi o, kimin zodiacında yazılıymış GAGAUZ halkımıza hem GAGAUZLUUMUZA izmet etmää – dünneyä geldi “Ana Sözü” gazetamız!

“Ana Sözü”nän gagauz halkı kendi dilini hem kulturasını korumaa becerdi. Kendi dilinä deyni latin grafikasını kazandı. Literaturamıza eni adlar getirdi.

“Ana Sözü” yardımınan hem onun çalışmalarınan gagauzlar devletlii kurdular hem kendi istoriyasına eni sayfalar yazdılar.

“Ana Sözü” çok kerä kapanmak kertiinä da geldi, ama insannarınan, halkımızın hem Türkiyenin yardımınan ayakta kaldı. Saa olsunar! Büünkü gündä dünnää gazetamızın 586 sayısını gördü.

“Ana sözü” için biz bir kerä bölä yazdıydık: “**Ana dilimizä hem kulturamıza izmetän başlayıp, GAGAUZLARIN DEVLETLİK KURMASINDA en büyük hem baş rolü oynadık. Gagauzlara GAGAUZLUK DUYGULARI uyandırılmasında çan olduk, ANA DİLİMİZÄ can olduk, DEVLETLİMİZÄ kurban olduk, DOORU İSTORİYAMIZA pak şafk olduk, KULTURAMIZA köşä taşı olduk, LİTERATURAMIZA çöşmä olduk**”. Bu sözlerdän büün da atılmêêrız hem hiç bir kerä da atılmayacez! Hepsimizä saalık, kısmet, bereket, uzun ömür, aydın geleceklär!

Pallı okuyucularımız hem dostlarımız, “Ana Sözü” daymalarında sizin için, milletimiz, devletlimiz, dilimiz hem kulturamız için izmet etti, edecek hem izmet eder da.

Yaşasın “Ana sözü” gazetamız! “Ana sözü”nän Gagauzlar hem Gagauzluk yaşasın!

Not. Karar aldık büün faksimil tiparınan sizlerä deyni “Ana Sözü” gazetanın ilk nomerini tiparlamaa. Aklımıza getirelim deyni nedän başladık hem ne uurlara etiştik.

3-cü - 6-cı sayfalarda

Gagauz Respublikasının 23-cü yılı bakıldı

Harman ayın (avgust) 19-da Gagauz Respublikasının kurulma Günün 23-cü yıldönümü tamamlandı. 23 yıl geeri, 1990-cı yılın Orak ayın (iyül) 22-dä Gagauz Halkın Üstolan Kongresidä 411 oylan ilktän Gagauz Milli Gimnasını (laflar – Todur ZANET, muzıka – Mihail KOLSA), Gagauz Milli Bayraamı hem Gerbı kabledip, Harman ayın (avgust) 19-da da Kongresin 450 deputatı aldılar Karar baamsız Gagauz Respublikasını kurmaa. Bunu dünneyä bildirip, defakto hem de-yüre devleti kurdular.

Harman ayın (avgust) 19-da Komradın Kultura Evindä Gagauz Respublikasının 23-cü yıldönümünü kutlama toplantısı oldu. Toplantıda pay aldılar "Gagauz Halkı" (Komrat), "Millet Sancısı" (Çadır) hem "Vatan" (Val-kaneş) cümne akıntıların azaları, ani Gagauz Respublikasının kurulmasında büyük er kapladılar.

Burada pay aldılar Gagauziyanın büünkü öndercileri, başkan hem Halk Topluşun başı, İspolkom azaları hem GHT deputatları, cümne insannar, Moldovada Ukrayına Büükelçisi Sergey PİROJKOV hem Moldovada Rusiya Büükelçiliin diplomatı Vladimir HORYKOV.

Toplantı Moldovanın hem Gagauziyanın gimnalarından başladı. Sora, toplantıyı götürän Vitaliy GAYDARCI, GRT televideniyasını geçici direktoru, okudu Gagauz Milli Gimnasının sıralarını (laflar Todur ZANETin):

**Geldi vakıt – bayraa kaldır,
Dalgalsın lüzgär onu.
Kavalları keskin çaldır,
Duuër Halkın aydın günü!**

Nedän sora söz verildi Gagauz Respublikasının ilk prezidentına Stepan

TOPALA. Onun ardına laf aldı Gagauz Respublikasının Üšek Sovetinin ilk predsedateli Mihail KENDİGELÄN. Canabileri ikisi da kısadannattılar Respublikamızın kurulması için hem o yardımınar için, ani geldilər ozaman bizim dostlarımızdan Pridnestrovyadan hem SSRBdan.

Gagauziyanın büünkü durumu hem problemları için annattılar Gagauziyanın başkanı Mihail FORMUZAL hem Gagauziya Halk Topluşun başı

Dimitriy KONSTANTİNOV.

Kendi bakışlarını Gagauz Respublikası hem Gagauziyanın büünkü durumu için tribunadan açıkladılar Georgiy KALÇU, Gagauz Respublikasının baamsızlı deklarasyonunu hazırlayanı, Leonid DOBROV, Gagauz avtonomiyaların hem "Gagauziya (Gagauz Yeri)" Zakonun avtoru, İvan BURGU-CU, "Bucak" batalyonun komandiri, Todur ZANET, Gagauz Respublikasının Gimnasının avtoru, Dimitriy ZAI-ROV, "Millet Sancısı" cümne akıntının azası.

Gagauz Respublikasının 23-cü yıldönümünü kutlama toplantısı başarılı bir büyük kontertlän.

PATRETLERDÄ: (solda) GHT başı Dimitriy KONSTANTİNOV;

(saada) Gagauz Respublikasının ilk prezidenti Stepan TOPAL.

Referendum için ilk adımı Kongazçık yaptı

Açan Moldovada "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için" Zakonunu diştirmää deyni Moldova Yustițiya Ministerliin kanadı atında Moldova pravitelstvosunun çalışmak grupası kuruldu, Gagauziya Halk Topluşu buna karşı kendi tepkilerini aldı.

İlktän konuyulan ilgili Hederlez ayın (may) 23-dä Gagauziya Halk Topluşun üstolan toplantısı oldu. Orada bir soruş incelendi: Moldova Respublikasının öndercilerinin Gagauziya (Gagauz Yeri) avtonomiyasının yok etmesinä denemelerinä bakış. (Söz gelişi o üstolan toplantıda ne Gagauziya başkanı, ne da İspolkom başkannın yardımcıları vardı).

Bu arada, Leonid DOBROV öndercili altında, kuruldu bir iniativa grupası, angısı topladı 6 bin imza "Gagauziyanın Moldova Respublikasından çıkması hem 1990-cı yılın Harman ayın (avgust) 19-da kurulan Gagauz Respublikasına dönmää deyni" Gagauziyada referendum yapmak için.

Sora, Orak ayın (iyül) 17-dä, GHTnin İnsan hakları hem zakonculuk komisiyasının teklifinä görä, Halk Topluşunda açık bir cümne toplantısı oldu. Orada Moldova Respublikasının içindä ya dışında Gagauziyanın gelecää için konuşmalar oldu.

Bu proşelara ön vermää deyni hem onnar zakon çerçevesindä yapılsınнар deyni, Orak ayın 26-da Gagauziya Halk Topluşun Başı Dimitriy KONSTANTİNOV yolladı Gagauziyanın hepsi primarlarına hem sovetniklerinä bir kiyat hem GHTnin İnsan hakları hem zakonculuk komisiyasının Ka-

rarını, angılarında teklif ediler herbir küüdä hem kasabada bu konuyu incelesinnär hem 2013-cü yılın Ceviz ayın (sentäbri) 25-dän küü toplantılarında, sobraniyalarda hem sovetlerin toplantılarında incelemää üç soruş:

- 2015-ci yılın Kırım (dekabri) ayına kadar Gagauziyada Referendum yapmaa "Gagauziyanın Moldova Respublikasından çıkması hem 1990-cı yılın Harman ayın (avgust) 19-da kurulan Gagauz Respublikasına dönmää deyni";

- Gagauziya halkının Evroaziya ekonomika ortaklun Tamojnä birliinä bakış;

- Gagauziya halkının Evropa integrasyonuna bakış.

Bu kiyatlan ilgili ilk haber Kon-

gazçıktan geldi. Harman ayın (avgust) 21-dä Kongazçıkta küü Sovetinin toplantısı oldu. Ona katıldılar GHT deputatları Zahar MİTUL hem İvan BURGU-CU. Toplantıda incelendi soruşlar: Gagauziya seçicilerin Halk Topluşun deputatlarına danışmaları hem konuyulan ilgili GHTnin İnsan hakları hem zakonculuk komisiyasının Kararı.

Kongazçık küüyün Soveti aldı karar 2013-cü yılın Harman ayın (avgust) 29-dan sora toplamaa küü Sovetinin maasuz sesiyasını hem küü toplantısını. Burada karar almaa ne uurda kabletmää "Gagauziyanın Moldova Respublikasından çıkması hem 1990-cı yılın Harman ayın (avgust) 19-da kurulan Gagauz Respublikasına dönmää deyni" Referendum için soruşu.

Öndercilər öndercileri Gagauziyaya çaardılar

Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL hem Gagauziya Halk Topluşu başı Dimitriy KONSTANTİNOV Harman ayın (avgust) 2-dä yolladılar bir teklif kiyadı Moldova Prezidentin Nikolae TİMOFTİNin, Parlament Spikerin İgor KORMANIN hem Premyer-ministrunun İyurie LEANKANIN adına.

Bu kiyatta Gagauziya öndercileri buyur ederlär Moldovanın öndercileri gelsinnär Gagauziyaya bir iş vizitinnan, tanışmaa deyni avtonomiyanın durumundan hem incelemää ömür için paalı soruşları.

Teklif ediler Gagauziya İspolkomun azalarından hem GHT deputatlarından ortak toplantıda incelemää soruşları:

- "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için" Zakonun tamamlanması için;

- devletin önderci kuvetlerin Gagauziya avtonom-teretorial önderci kuvetlerinnän işbirlii için.

Bu işleri ön plana alarak, Moldova öndercilerine teklif ediler vizit zamanını hem vakidini kendileri ayırsınнар.

БҮТҮН ДҮННЕЙИН ПРОЛЕТАРЛАРЫ. БИРЛЕШИНИЗ!

Советская Молдавия
 Орган Центрального Комитета Коммунистической партии Молдавии,
 Верховного Совета и Совета Министров Молдавской ССР

Ана сөзү

ИЛК НОМЕР
 Августун 14, 1988 йыл
 Пазар
 Пазасы 3 коп.

ОБЩЕСТВО ХЕМ ПОЛИТИКА ЕКЛЕМЕСИ ГАЗЕТАИА «СОВЕТСКАЯ МОЛДАВИЯ»

ИИ СААТТА!

«...Июнүн биткисиндә Кишиневун Н. К. Крупская адына девлет библиотекасында ишидилди лаф ани чыкажыймыш газета гагауз дилиндә. Хепси зааметчиләр башладылар сормаа бана аслы мы бу.

Бенимнен билә ишлеер таа беш инсан. Оннар хепси башка-башка нациялардан. Ама биз буну дуймээр, йшээр, нижа кызкардашлар.

Ачан газетайлан иш аслы чыкты, оннар хепси башладылар кутламаа бени. Олә чок исләй лаф халкымыз ичин йоктур ишиттим.

Йоктур хич дүшүндүм дә гагаузларын ери ичин Совет Бирлини миллетлерин арасында. Шинди аннадым, ани биздә, гагаузларда, вар чок дост башка халкларын арасында».

Мария Петриш,
 библиотекар

«...Бән руска. Ачан ишиттим ани гагаузларда да ачылажэк газета, бүтүн үреклен севиндим. Илери вардыр ишиттим ани вармыш блә халк – гагауз. Ама йоктур булуштуум оннарлан. Сефтә гөрдүм гагаузлары, оннарын евлерини, биркач йыл геери, ачан йолум дүштү Комрат районуна.

Урадым Бешалмай, да шаштым ани орада йшайан инсаннар кенди кувединән йапмышлар гагауз история хем этнография музейни. Нек исләй ани бләй күчүк халкчааз бежермиш корумаа хем культура хем история нышаннарыны.

Те озамандан ачылды гөрям. Да бән башладым гөзлетмәй онун йашамасыны...».

Оли Серова

«Беким беним кийадым дилл интерес сизә. Ама ачан окудум «Советская Молдавия» газетасында билдирим, ани ачылар гагауз дилиндә газета пек чекти йазым сизә бу кийады.

Дуудум Унген касабасында. Орада да башардым школамы. Сора гирдим үүренмәй Кишиневун девлет университетинә.

Бенимнен билә үүренәрди дөрт кызчааз гагаузка: Лена Карасени Светлыйдан, Люда Колюгло хем Топал Сони Кыпчактан, Лена Дулогло Чөшмә күүндән. Нек ишчи хем чалышкан инсаннар.

Сөзүмүздә кимәр керә данышардык дил проблемаларына. Озаман оннар пек гүчленәрдиләр ани йок газета гагауз дилиндә. Да те артык бу да олду.

Бән кутлээрим оннары, сизин халкынызы бу бүүк йортуylan.

Сайгылан
 Алла Козак

ШЕРЕСТРОЙКА. О ениледер йашамайы, нижа илкйаз топраа. Перестройка далгалары етишти баскы ишлеринә дә.

Диил чоктан Молдавиянын коммунист партиясынын Меркез комитети карарлады ачсын республикамызда ики газета — гагауз хем болгар дилиндә.

Да те, Жанабинизләр, артык түтәрсыныз еллериниздә ени гагауз газетасынын илк номерини.

Бу редакциядан статьяда истери ачыкламаа не вар неитимиздә илери доору титарламаа, не блүмнәр истериз ачмаа.

Ама-илктән бир лаф газетанын ады ичин. Истейәрдик ону коймаа «Гагауз сөзү» Ама гелән окуйжулар башладылар данышмаа бизә, ки дийшти-релим бу ады, да койалым «Ана сөзү». Биз теклиф еттик редакциея гагауз йазыжыларыны, билги изметчилерини, да гелдик бир карара — газетанын ады олсун «Ана сөзү». Хеп о топлушта нышаннадык не түрлү олажэк газетамыз.

Номердән номерә савашажэйз ачыкты, дериндән сблемәй Сизә партиянын сөзүнү. Гениш хем дериндән аннатмаа тарафымызын чалышкан хем ишчи

зааметчилери ичин. Шанны хем ментини халк геройлары ичин.

Чок мераклы материал булажэйнез сайфаларда литература хем инжа йаратмак тарафындан. Биз титарлэйжэйз жувап гагауз литература секциянын ишлери ичин. Сбз вережейз йазыжылары, ресимжилерә, билги зааметчилеринә хем хепсижиннә ким истеер хем бежерер бир уйгун лаф сблемәй, кимә паалы бизим йашамамыз, истериямыз, культурамыз. Таа теклиф едежейз сайфаларымыза генч хем талантлы йаратыжы куветлери. Салт утанмайын сбзлериниздә калдырмаа о кусурлулары, проблемалары ани вар таа топраамызда, өмүрүмүздә, арамызда.

Жанабинизлерниз билерсиниз артык не проблемалар вар ана дилиндә школада. Белли, башлантыда етишмеер үүреджи, окумак кийатлары хем таа башка чок ишләр.

Бурада вар иш бизим билги изметчилеринә. Редакция да калмыйжэк бир тарафта бу проблемалардан.

Оннара деени, ким север гагауз халк йаратмасыны биз титарлэйжэйз ноталары, түркүлерин пеетлерини.

Биз чалышажэйз йапмаа газетайы блә, ани хер бир окуйжу булсун онун

сайфаларында кенди жанына йакын бишей.

Унутмыйжэйз хен күчүклери дә. Дөрдүнжү сайфада маасуз оннара дейни олажэк бир көшежи. Нередә ушаклар хем аналары-бобалары булажэклар пеетчәйз, билмейжә, жумбуш, ойун х. б.

Билерим ани кимисинә зор олажэк газетайы окумаа, ама бу сынашынжа, бу үзерә хеп дөрдүнжү сайфада биз титарлэйжэйз зор лафлара сбзлүк.

Хер бир ениликтә, чекетмектә, йардымсыз зор. Сизә, окуйжулары, дайнәрыз хем илк гагауз йазыжы секциясына, журналистлерә, хем таа ким дилимизи север. Таа бүүк умут о авторлара, ангылары шиндән сора бежерерләр йазмаа ана дилиндә.

Газетайы йалныз йапмаа йок нижа. О бизим хепсимизин, бизә дә дүшер йапалым ону некадар таа, мераклы. Беклериз некадар таа чок кийат.

«Ана сөзү» курулду сизә дейни, паалы окуйжулар. О брусун дейни, теклиф едериз йазыласыныз она нижа йыл биткисиндән, блә гелән йыла дейни да.

Сизиннән хепсинизлен билә деериз газетамыз «Ии саатта гениш йол, узун өмүр чок йыллара!».

«Серин су»

Ачан гирерсин Комрат касабасына Кишинев йолундан — сол тарафта ачыләр бир гөл. Таа бтә пейдаланәр стадион. Саа тарафта, сүүтләр аардында, дурәр бир гөзәл, ики катлы йапы. О йапыда курулду бир комплекс генчлерә дейни.

Илк катында бүүк баш. Бурада вар нижа имәй сабаа, үүлен хем аушам екмее ни. Авшамнен олур йапасыныз дүүн сырларыны, дуума гүнүнү, йа да башка сырлары.

Ким истәмер отурмаа бүүк башта, оннара дейни мазада ачык бир бар. Еникуну чаләр халк хавалары, эстрада.

Хем бүүк башта, хем да барда вар нижа датмаа, имәй гагауз халк имеклерини: гөзлемә, кырма, каурма х. б.

Быктынан бу ики залда олур урайасыныз икинжи ката. Бурада ойун одасы. Вар куран, шашки, шахматы, билиард.

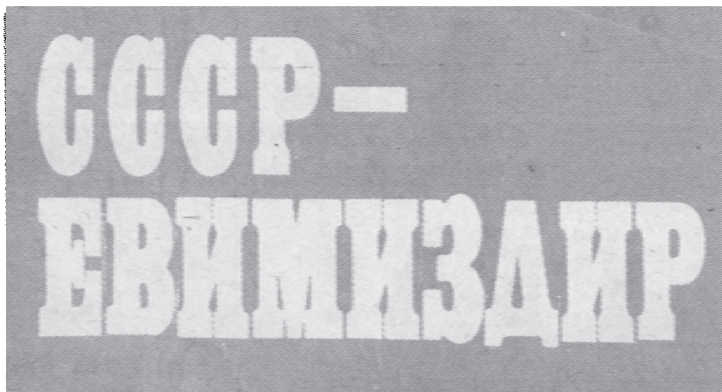
Ачан ачылажәйды бу кафе, районда олду бир конкурс — не ад коймаа кафея. Бу конкурста тарады үч киши.

Комиссия сайыклады ани хен ии ад олур «Серин су». Бу адын автору — тракторлук бригадасынын башы, Хнбов Василий Филиппович.

А ныл Кати,
 бизим кор.

Геченердә Авганистандан гелди Конгазлы Степан Франгу.
 Бу Портретта: Степан, кызкардашы, бобасы, анасы хем бабусу.
 (Анатмак онук ичин окуйун икинжи сайфада).
 Фото
 Зенин Юранын

Бүгүн биз йашээр, ишлериз о дерин дуйгулар-
лан, ани бракты биздә XIX Бутунбирликли партия
конференциясы. Конференция олду бир шанлы ны-
шан перестройкайа. Бир шылак гиби о ачыклады
йашамызы.

РУСЛАР хем чувашлар, украиннар хем нивилар,
белоруслар хем татарлар, армянар хем гагуслар,
эстоннар хем якутлар... Уздан зиедә нация хем халк-
чаз йашээрлар хем заавет едерләр омуз-омуза Со-
вет Социалист Республикаларын Бирлииндә. Оннарын еже-
линин биролдуу — интернационал социалист кардашлынын
темелидир. Нижә сбленди КПСС-ин Бүтүнбирликли
XIX-жу конференциясында, йашайыш инандырылы гбстерди
В. И. Ленин идеясынын хакыналыны — топлашмак, ку-
ветлерин бирлешмесин верди колай хер бир нацияй хем бү-
түн обштейй кескин хызлылатмаз кенди илерленмесини. Ис-
гория хализ дә ани билмеер бутакым хызлы учум герикал-
мактыктан шиндики улду-бүүк девлет кудретлиинә кадар.

Ама соралым кендимизә: хепси ми биздә бурада исла-
хепси ми уйгун гидер? Ама чок сайыклайдыр гөрмәй ре-
аллы картинайы тамына: хем мутлак етиштирмеклери
хем дә йапылмадыклары, качырмаклары, зорлуклары. Ре-
аллык са та нетакымдыр: о динамизма, ани варды чокнация-
лы Совет девлетинин дүзүлмесинин илк этапында. хептәи
кайбелди хем конарылды национал политикасынын ленинки
принциплериндән атылмакларын бетеринә, законнук бозул-
масынын бетеринә өз культуру периодунда, застой идеоло-
гиясынын хем психология сынын бетеринә. Бутакым фикир-
чыкарылды КПСС-ин XIX-жу конференциясынын резолюция-
сында «Нациялар араларындагы илишкиликләр ичин». На-
циялар сорушуну чбзүлмеси биздә чок абсолютларды,
сайыларды, ки нациялар арасындагы илишкиликлериндә
проблема йокмуш. Чок керә есаба хич алынмазды кими рес-

цубликаларын, автономиялы тарафларын хем дә нация груп-
паларын да социал-экономика, культура илерленмек истей-
ишлери, ләзымныклары, Башка да йашайыш сорушлары
чок вакыт чбздүрүлмәздиләр.

Перестройка, демократизация хем гласность айдыннат-
тылар бир сыра соруш, ангыларына илердән есап верилмәз-
ди. Та, дейежез, дилләр сорушлары, национал культура-
сынын хем инжәзанатынын илерленмеси, экология, анмак
йапыларынын корунулмасы сорушлары. Кимсейә секрет
дийлдир, ани шинди дә вар нация эгонзма фактлары, ки-
бирленмек, башкасынын сыртындан йашамак хем ерлижи-
лик хавезлери. Кимиси савашәр уруштурмаа түрлү нациялы
инсаннары, салдырмаа душманлык оннарын араларында.
Хеп о Байыр Карабахын брнай ачыклады биздә да инандыр-
ды, ани не дүүнүкләрә вар насыл баалансын нациялар ара-
сындагы илишкилик проблемалары.

КПСС-ин Бүтүнбирликли конференциясы койду нижә
бир история задачасыны — ки четин кавилетмәй хем дә йа-
ратыжылы илерлетмәй национал политикасынын ленинки
нормаларыны хем принциптерини, битирмишинә пакламза
оннары түрлү бозан катмаклардан хем деформациялардан.

«Нациялар араларындагы илишкиликләр ичин» резо-
люциянын пунктларындан бири гбстерер ки экономика со-
циал прогресси барабар гитсин духовлук прогрессинин еса-
ба алып нацияларын хем халкчазларын культура специфика-
ларыны. Алтчилили дә, ани чокнациялы девлетин бир ен
баш принципийдир ани диллеринин сербестли илерленмеси
хем бирдорулуклу кулланылмасы СССР-ин хепсинин ватан-
дашларынын тарафындан, рус дилинин дә үренилмеси, ан-
гысы кабул едилди бүтүн совет инсаннарынын кендилини-
дән нациялар араларындагы данышмак ичин колайлык үзе-
ринә. Ләзым хепсини йапмаа, ки национал-рус икидиллин
илерленсин дийл формалж, ама гармониялы хем адетчә,
хавезлендирмәй халкын дилинин үренилмесини башка нация-
лы ватандашларын тарафындан, ангылары йашээрлар о йа-
да бу республиканын территориясында.

Ватанын гележәй — генчләр. Нижә оннар терби олулар,
буунарлар, блә дә олулар. Хер бир евлатбойи кендижәси-
нә йашаманын сынашыны үренир, гечер патриотизма хем
интернационализма школасыны. Дүзмәй интернационаллы,
социализмалы йашамак чалымыны — буйдур бүтүн парти-
янын, хепсинин совет инсаннарынын иши-боржу, түрлү на-
циялы коммунистлерин иши. Ләзым четин гбтүрмәй о лини-
ейи, ки партия, совет, комсомол, продукция органиарында
олсун хепсиндән нациялардан хем халкчазлардан инсан, ки
өндержи кадраларын курулушу ен тамам гбстерсин совет
обштесинин нациялык структурасыны.

Совет Социалист Республикаларын Бирлини бизим бир
евимиздир. Бизиз онун чорбажылары. Бу бетерә биз хеп-
симиз борчлуыз ону дүзелм, тертиплейлим хем зиладель-
елим хепсини, не ани измет едер ССР Бирлинин халклары-
нын кави бирлешилмесинә.

Комрат районун, «Правда» ады-
на колхозун зааветчиси Топал
Г. А., XIX Бүтүнбирликли партия
конференциясына делегатты.

— Георгий Андрее-
вич, дүшүндүрдүм нижә
чекеттирмәй бүүнү
сбзүмүзү. Есапладым,
ани хен ни соруш заа-
ветчи адама — иш
ичин. Йакышар-са кы-
садан биркач лаф фе-
рма ичин.

Фермайа баш ол-
дум 1961-жи йылда.
Етмишинжи йыллардан
буйаны ферма баш-
лады илерлемәй.
1986-жи йылда бир
инектән саады дыйк
4137 литра сүт. Ама
ертеси йыл курак олду,
йокту нейлен беслемәй
хайваннары, саадык
салт 4001 литра сүт
инек башына. Бу йыл
умудумузда вар бир
инектән саамаа 4200
литра сүт. Буннар диил
лаф.
— Георгий Андрее-

вич, жанабиниз XIX Бү-
түнбирликли партия
конференциясына де-
легаттыңыз. Не ачыкла-
ды конференция сиздә?

Истерим сбле-
мәй ани бблә интерес
топлуш йоктур гбдүүм.
Каршладылар бизи ис-
ләй. Илк гүнү дә, сора
да конференцияда пек
ачыклы сөз гитти. Де-
летатлар савашардылар
сблемәй о ни лафлары
перестройка ичин. На-

саат едәрдиләр не түр-
лү вар, нижә хызлан-
дырмаа перестройка
ишини.

Варды блелери дә,
ангылары чекәрдиләр
геери, бир тарафа. Йок
не сакламаа. Ама хеп-
синдән пек беендим ани
инсан шиндән сора уйа-
нәр. Инанээрым — ге-
ери йол йок. Буну каа-
вы гбстерди XIX-жу
партконференция.
— Конференция ка-

бетти резолюцияла-
ры. Оннарын арасында
резолюция «Нациялар
араларындагы илишки-
ликләр ичин». Не ду-
шүнерсиниз бу резолю-
ция ичин?

— Бизим мемлекет
бууук. Девлетимиздә тү-
рлү нациялар йашээр.
Ко оннар уйлашын да
раатлы йашасыннар.
Диил ләзым олсун ни-
жә олду Байырлы Ка-
рабахта. Сайырын ани

Чорбажы

Уўсек Советимиз доо-
ру карарлады бу про-
блемайы.

— Георгий Андрее-
вич, беки дүртежәм бир
санжы дамарыны. Би-
лерим ани оолуруз Аф-
ганистанда службасы-
ны йашәр...

— Олә, чоужум Аф-
ганистанда. Вар умудум
тездә аналар — боба-
лар булушуннар ушак-
ларыннан. Девлетимиз
чекетти аскерлери чы-
кармаа Афганистан-
дан.

Истерим етишелим о
гүннерә, ачан йок еди-
лежек женкләр ер үзү-
ндән. Да хепси миллет-
ләр услулукта, аннаш-
малыкта йашайжәк-
лар...

Сбзүмү башаражәй-
кана истерим сблемәй
бир-ики лаф гагаузла-
рын газетасына.

Саа олсун о адамнар
ани дүшүндүләр йап-
маа бу иши. Зере ар-
тык дилимизи ундар-
дык.

Газетайа ни йол.
Орүсүн илери доору.
Дуа едирим она мерак-
лы йазы. Номердән но-
мерә беклийлим ону
блә, нижә сабаален бек-
лериз дан ерлери аар-
сыннар.

Хем таа бир иш. Йа-
зын газетайы блә дил-
дә, ани хепси аннасын.
Олсун о дил бир баса-
мак йукары дил өзүнә,
да йүн-гүндән биз да
башләйлим ани дилини
дериндән билмәй.

Интервью алды
Федор Занет

Портреттә: Топал
Георгий Андреевич са-
ажыйкаларын арасы-
нда. Сол тарафтан: Дра-
га М. В., Кбсә Ф. С.,
Богдан З. М., Кбсә
И. С.

Фото
Юрьев Захарын

ВИЗ - ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТ

«Женгин да ишчилери вар»

ШХТИАР аскерләр деер-
лер: «Женгин да ишчи-
лери вар». Доору бу
лаф. Саклы диил ани
журналистләр аараркана герой
Афганистан ичин репортажла-
ра деени; савашәрлар булмаа
оннары ким гүн ашыры дүүш
ичиндә булушун. Бу исләй.
Ама диил ләзым унутмаа о
«ишчилери» да, ангыларын гб-
рүнмәш ишлери челиклетти ен-
сенши.

Иа дүшүн бир кышым, окуй-
жу. Гбр гөзлеринин бундә:
о йылан гиби йолу, ани узанды
байырлар арасында; о булутла-
радан, дувар гиби, ташлары; о
гөк гиби дипсиз чукурлары; о
жансыз, кывылжын гиби учан,
куршумнары.

Не дүйәрсин?
Шинди кой кендини о онсекиз-
ондокуз йашында ушакларын
еринә, ани афтада ики-үч керә
бензиннен үкледип машиналары
гечерлер бу жендем ичиндән.
Хер афта. Ики йыл.

Хер афта. Зерә женктә бу иши
да ким-са ләзым йапсын.

Ики йыл конгазлы, Франгу
Степан Васильевич, айырылма-
ды кенди машинасынан. Еже-
ли ми исләйди? О са кысетли
йылдызы мы варды? Билмеерим.

Бу ики йылын ичиндә салт
биркач сефәр о браайып рули,
атеш етти автоматтан душман-
нара. Ама таа сук куршумнар
алтында, атеш алтында хайдады
бензиннен үклү машинайы иле-
ри. О аннарды ани бир куршум-
дан вар нижә тутушу версин о
бензин. Ама аннарды ону да:
ани нередә-сә сужааз гиби бек-
леерлер о бензини.

Гелдиинен рейстан йазарды
евә:

«Заман хайыр олсун. Служ-
бам гечер исләй. Саалым вар.
Сиздә нижә ишләр? Саалым
вар мы?»

Иазын гелдиләр ми ева Дра-
гой Мити хем Кихай Саша...».

Степанын достлары — Мити
да, Саша да службаларыны йа-
пәрлар Афганистан да.

Конгаздан-са, Комрат райо-
нундан Степан кабул едәрди
кийат:

«Оолум, шүкүр, саалыймыз
вар. Беклериз сени... Дәдун хер
ушам, иштән гелдинен. сорәр
сендән кийат йок му... Кору
кендини...».

Степан ташыйәр дәдусунун
адыны.

Салдата са башка бишей диил
ләзым. Салт анасы-бобасы,
сенселеси саалыкы олсун. Да
озаман о дүшүнежек насыл
исләй йапмаа о зоор аскерлик
ишини. Да вакыт гелдиинен
ачык сураатлан евә гелмәй.

Гечти ики йыл, ики да ай.
Башарды чоужук службасыны.
Утандырмады кендисини, Вата-
нымызы, анасыны-бобасыны.

Ии служба ичин, девлетимиз
нышаннады Франгу Степан Ва-
силиевичи медаллен.

Тездә Степан башлайжәк иш-
лемәй шофер. Ким билер беки
о генә бензин ташыйжәк. Ама
о бензин йанажәк раатлы гөк
алтында, берекет хем зегинник
ичин.

Тодур Иван,
бизим кор.

Августун 14, 1988 йыл

Ана сөзү

3 саифа

Татлы дүшләр

Сайки мали не олду. Бән татлы уямээрым. Канадым мы курулду. Шансора учамарым.

Нечин йылдымларан ай. Пенчеремә инмерләр. Сән оннары бана сай. Акылдыман сийлимерләр.

Кой — ма мали, елини Беним башым алтына. Салт ишидийм сесни, Дөшет генә алтына.

Нередә күйтү булмаа Бу евелки масаллаа? Упаклаймызда калмаа... Мали сән бени салла.

Николай Губоглу, Чадыр кесибасы

Достум сана...

Несой сестә аннадым. Кувет олсун лафымдан. Жуван хептән кабелим Кескин, дүрүк, кашындан.

Не саркытмышын кендини? Есер байра лүгерләр. Доорут йуфка белени Ен гелер вакытлар.

Иназарым зоор олду. Бир фидан дил даамайач. Геери йоллар каланды — Иап вакытлары илач.

Инасын сени инсан. Доорулук — кылыч кызгын! Енленени кәр Ватан! Иашыйжак хатырым!

Дмитрий Губоглу, Чадыр кесибасы

ИСТОРИЯ НЫШАННАРЫ

ШКИАЗ ВАКЫДЫ. 1919 йыл. Поезд, нередә булунар Бессарабиянын большевик правительствосу (Временное рабоче-крестьянское правительство Бессарабии) гидер Новосавицкая станциясындан Раздельнаяй. Ачан поезд йавашатты йолуна дөнемечтә, апсыздан узактан башладылар дүүмәй топлар. Бир гүллә илишти вагона да поезд йаваш-йаваш турду, ачан атеш етмәк битти. Коруян ротанын командир Петр Генов изин верди: — Пулемету чекин поезд алтына!

ОНУ ЧААРМЫШ РЕВОЛЮЦИЯ

Бу вакыт, дил узакта, салкым аачлары ардында гөрүндү Петлюранын бандитлери. Атлылар йаклаштынан поездда башладылар атеш етмәй, куршумнар жылдылар йукарда хавада. — Атеши! — изин верди командир Генов. Хепси кырмызаскержиләр башладылар куршум атмаа душманнара. Йардым етти пулемет, куршумнар бичтилар илк сырайы да калан бандитләр чевердиләр бейгирлери геери, бракып өлүлери.

Тездә поезд илерледи йолуна. Правительство башы — Н. И. Кривоуков чаарды П. Генову, сөледди он бир кач исләй лаф. Правительство вода исләй биләрдиләр, ани гагоуз Петр Генов кескин командирди. Онун солдатлары кимсей йаклаштырмайжаклар поездда.

Майын ирми алтысында 1919-жу йылын правительство башы Кривоуков чаарэр П. Генову да сөлеер: — Петр, бу гежә 1-жи Бессарабия полкун аскерлери гечежеклар Ниструйу, есап едериз куртармаа Бендери. Бундан да сора калдырмаа калкынты бүтүн Бессарабияда. Сана

изин, ал корумак ротанын аскерлери да гидин Паркана, орада полк башы Чухненко хазырләр аскерлери дүүшә. Бу күйдә дурармыш 1-жи Бессарабия полку. Саат учтә гежә аскерлери дизерләр школа аулунда да Н. Чухненко аннадәр: — Бу гежә үражәйз оккупантларын үстүнә, башлайжәйз куртармаа Бессарабия инсаннарыны, топрамызы революциянын душманнарындан, оккупантлардан.

Сабаа каршы кырмызы аскерләр кайыклардан гечерләр Ниструйу да атакаләрлар касабайы. Ромынар серсем каләрлар да саде етиштиреләр биркач керә атеш етмәй.

Беш саат сүртер дүшләр касабанын сокакларында. Коолайрак оккупантлары кырмызы аскержиләр чыкәрлар касабанын орта мейданына. Бу вакыт вокзал тарафындан чыкәрлар башка француз солдатлары да урәрлар калкынтыжылары. Душманнарын гөзчүлери дөнемешләр, ани кырмызы аскержиләр азлыкты. Онуштан французлар хем ромынар чыкәрлар атакайа. Оннара йардым едер артилле

рия. Йаваш-йаваш душманнар итиреләр калкынтыжылары су бойуна.

Петр Генов атеш едер душманнара. Ачан битер патроннары о атләр бир аул ашыры да савашәр чыкмаа Нистру бойуна.

Сокакларда гезәрмишләр оккупантлар, гирәрмишләр ауллара, аарармышлар кырмызы аскержилери. Генов саклы гирер бир аула да урәр евин капсуна. Чорбажы, бир ишчи адам, сакләр ону таванда да Петр саде осой куртуләр душманнардан. Бу евдә ону саклы тутәрлар ики айдан зеедә, да бир гежә о чыкәр касабандан да йайан етиштер Чадыра. Чожук башләр илин солумаа, ачан йаклашәр кеңди ана-боба евинә, ама нередән-сә чыкәрлар рокамын жандарлары да тутәрлар ону. Ким сә сесетмиш оккупантлара, ани большевик Генов пейдаланмыш.

Гетирерлер ону бир евә, нередә булунармыш сигуранцанын агентлери, дүверләр, ама о оннара бишей сөләмеер, деер саде, ани гелер чыраклыктан. Ики гүндән сора поездлан гетирерлер Болград, орада ромынар дүзмүштүләр бир конц-

лагерь. Уч ай тутәрлар орада П. Генову. Бир гежә о качәр орадан да саклы гелер генә Чадыра, ама уурамээр евә, ону сакләр досту Константинов.

Алып кардашынын паспортуну, Петр Генов етиштер Бендерә да 1920-жи йылын январиндә гечер Ниструйу бузда.

Тираспольда булунармыш Бессарабиялы саклы комитети да орайы гидер П. Генов. Комитеттә о булушәр достларынан, ангылары санармышлар, ани ону өлдүрүләр майы: 27-дә 1919-жу йылда. Оннар пек севинерлер, ани Генов калмыш дигри. О йылын, йазын, Петр Генову йолләрлар

үүренмәй Совет курулмасы школасына Одессада. Уүренәйркан школада ону кабледерләр ВКП(б) кандидаты. Сентябрьдә, битирдийнән школайы Генову йолләрлар ишлемәй Одесанын уезд ревкомунан инструктор да бир айдан сора парткомиссия айырәр ону, нижә бир кыйметли адамы да йолләр ишлемәй Губерния ВЧК-сына, чекист.

1930-жу йылда Петр Генов битирди Востоковедение институтуну Москвада, сора ишледи экспорт организацияларында.

Доору йашамыш бу адам, чалышмышты революциейә дә, женк вакыдында да. Онун биографиясы гитмиш нижә гитмиш Ватанын историсы. Ляйзым сөлемәй, ани Сталинин репрессиясы гечмиш онун да йашамасындан. 1938-жи йылда Генову капээрлар капана, ама 1939-жу йылда колверлер.

Гечти чок йыл революциядан, гитти чойу о инсаннар. Ама дүшүш Совет куведи ичин дилл ләйзым унутулсун бир дә заман.

Булгар Степан, йазыжы.

Тездә, Комрат районунда, Ферапонтьевкада, ачылажак бир гөзәл садик хен күчүжүкләрә деени. Дүзер ону Комраттан МСО-дан курулуш бригадасы. Бригадайа баш Молдавиянын Уүсек советинин депутаты, Социалист ишин герою Георгий Николай Николаевич. Курулуш занаатыны айырды кеңдисинә Николай Николаевичин оолу да — Сергей. О дуваржы. Сергей чөмерек, иши йапар тез. Курулуш гүнүндә биз күтләрәыз Сергейи, Николай Николаевичи, хепси усталары профессионал вортусунна. Саалык, узун өмүр Сизә. Ко йапыларыныз дивеч севиндирсин инсан гөзүнү. Портреттә — дуваржы, Георгий Николай Николаевич. Фото Юрьев Захарын

ШТК БАШТАН сөлейжәм бираз история. Ана дилиндә литературамызын темели конду отуз йыл геери 1958-жи йылда, ачан Молдавия йазыжыларын икинжи съездында Кафадар Дионис Танасоглу хабәрледи, ани Совет Бирлийиндә башләр таа бир дилдә чыкмаа йазылы литература — гагоуз дилиндә. Дионис Танасоглу поэт, чевирижи, педагог, драматург о үклендийди аркасына хепсини бизим культура ишлерини, саде бир ону варды нижә озаман кабулетмәй законжа аза йазыжылаа, ону да кабулеттиләр. Ама биз, ани теклифедилдийдик озаман съезда — биркач ажамы башлайыжы. та нижә бән Вабоглу, Мина Көсә, рааметли Иван Чакир. Дмитрий Кара Чобан хем таа биркач, йокту неремизә йазыжы демәй. О бетерә да секция дүзәмедик. Ама бүүк литература ишлери чекетгийди, темел кондуйду четин, нечин артык варды бизим да халк йазыжыларымыз, аксакаллар Николай Арабаджи, Николай Танасоглу.

Чок сора Дионис Танасоглудан кабуледилди йазыжылаа Дмитрий Кара Чобан да... Ама таа биркач вакыттан сора бизим бнез дуан гагоуз культурамыза чөктү каранник: дургудулду школаларда ана дилиндә уүренмәк, сусту радио, капанды газеталар. Бюрократия сансын аалы бычаклан кести дилимизи. Ама йашамак ериндә дурмазды. Кара вакытлар чок иш бозуп кырдылар салт йазыжыларын аазларына килит урамадылар. Ойанда-буйанда ишидилерди оннарын буунук сеси, өлмедийди 1957—1958-жи йылларын ишлери. Нижә сыкылы йумуруун пармаклары арасындан чыкарды бирәр кийатчык. Кишиневун Университетиндә, башка институтларда, техникумларда башләр калдырмаа сесини ени генч евлат бойлары. Комратлы гагоузлар, коркуйу есенп, хеп таа хызлы баарырдылар, ани биз да, гагоузлар, варыз республикада инсан. Бежерериз ишлемәй, емкөк бүүтмәй, хайванжылыгы гөтүрериз хем истериз кеңди культурамыз да калмасын геери. Ени генч бөлүүн арасында озаманнар ен баштылар бүүнкү йазыжы Степан Булгар, поэт Федор Мариноглу, поэт Петр Чеботарь-Гагауз, Георгий Генов, ангылары бүүн да перестройканын илерсиндә ги-

Не етиштифа билдик...

деерләр. Бутакем генч студентлерин кайнашмак кыпыртысы калмады файдасыз. Литература севижилери топлашардылар Молдавиянын йазыжылык евиндә, нередә таа калмышты азбучук демократия солду. Сон-сонунда бу евдә дүзүләр дернек гагоуз дилиндә. Топлушларда лафедәрдиләр, окурдулар стих, проза, ама таа өтәй хызламаа йокту нерей. Йокту не газета, не да башка бир йол типара. Бу дернәй гөтүрәрди поэт Степан Куроглу о да бир өдексиз, кеңдибашына энтузиазмдан, сансын биз гагоузлар икинжи анадан пичтик.

1980-жи йылда Молдавиянын йазыжыларын организациясында ачыләр бирәр комиссия гагоуз хем болгар литературасына. Таа сора бу комиссиялара денлиди секция, конулду литконсультант, айырылды председател. Олду бизим гагоузларын да литература секциямыз Кишиневда йазыжыларын евиндә, ангысы биркач йылын ичиндә оләр гагоуз халкын бир ени культура орталы. Бурада бакыләр ен тежил литература сорушлары, гидер лаф дил ичин, фольклор ичин. Секциянын йардымыннан чекеттирилди гагоуз дилиндә телевизия гөстеримнери, радиода лаф. Орайы йолланды бежерилди генчләр, те насыл Федор Занет, Оли Радова. «Литература хем арта» газетасында чыкты ики айда бирәр йапрак гагоуз дилиндә, йардым едилер школа кийатларыны дүзмәй. Бундан башка секция илерледи түрлү

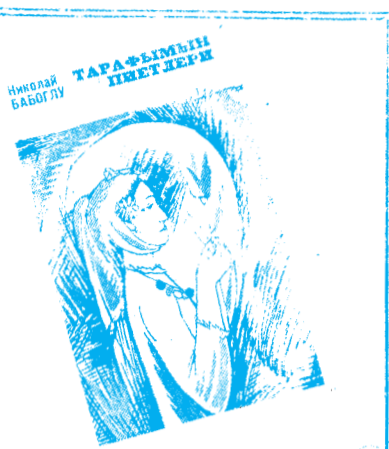
проектлар: «Дүз ава» ансамблисини профессионал йапмаа, бүүнкү сефтә чыкан газетайы дүзмәй, ангысына сөз гелишиндә, истериз узун өмүр, олсун гагоузларын сүүнмәз йылдызы биннәрлән йыллара. Гагоуз секциясы йапты 1986-жы йылын февраль айында бир литература топлушу гагоуз хем булгар диллериндә Кишиневда. Буйду бир ени гөрүлмедик иш о ески дургучлу вакытлардан сора.

Бундан башка, гелән дөрт йылын ичиндә, секцияда олду 21 топлуш. Хепси гечирилди протоколлара, оннар вар литература историямызын көккери. Топлушларда бакылды хем илерленди «Литература артистикә» издательствосунна генчлерин докүз ени кийатлары. Оннарын авторлары Степан Булгар, Федор Мариноглу, Федор Занет, Петр Чеботарь-Гагауз, Василий Филиоглу. Бу чалышкан вергили чоужуклар дүзерләр бизим литература секциямызын бзүнү, оннар хазырланәрлар гирмәй йазыжылык азальына. Оннардан башка секцияда пай аләр чок таа генчләр Оли Радова, Куйумжу Мария (Дурбайло), Николай Туфарь, Георгий Генов, Марин Дерменжи, Петр Мойсе, Иван Топал х. б.

Бүүнкү гүннердә секция хазырланәр гагоуз культурасынын гүннеринә Азербайжан республикасында — ко гөрсүн, не бежерер гагоузлар, бизим хысым миллетлеримиз дә. Бөлә гүннәр олажек башка ерлердә дә, Совет Бирлийиндә бизә йакын дилли чок миллет вар. Хем умут едериз сыныр ашыры да гидежейз, саде саалымыз олсун.

Секцияда бакыләр дилл саде басылмаа хазырланан ишләр, ама та оннар да ани артык чыктылар типардан, гидер арамызда кафадаржа аннашмак, кими сыра да пек кескин чекишмәк, ани дүзүлсүн гагоуз литературасы дилл өтәй-беери, ама нижә бүүнкү уүсек вакыдымыз истеер. Вар проектмыз. ани илери дору секциянын олсун кеңди басым органы — бир алманах... Секция ачык, куужаклан каршыләр хепсини, ким истеер омузуну коймаа литературамыз уресин деин.

Гагоуз секциясынын председатели хем литература консультанты, Николай Бабоглу

Бу йазым чекетмесиндә издательствода «Литература артистикэ» типардан чыкты гагауз йазыжысынын, Николай Бабоглунын стих кийады «Тарафымын пиетлери».

«Асирим» — калдырар о проблемалары, ани вар бүүн дүниядә. «Поэмалар, легендалар, масаллар» — бурада поэт үреундән гечирер бизим историймызы.

Дуайсын баллада

Кийат, нижә «Дунайская баллада», сефти кабул еттилар окуйжулар. Онда дөрт дилдә (молдованжа, русча, гагауэча, болгаржа) типарланды бир легенда йанка ичин, ани вар бу халкларда.

ТЕКЛИФ ЕДЕРИЗ ПОЛЕМИКАЙА

ЧОИУ санэр, ани нижә евдән ана дини биләрмишин, етәрмиш. Нижә соакта лаф едәрмишлар, блә исләмиш. Санки блә ми? Санки етишер ми лаф ми? Санки кий уйгун лаф етмәә? Санки гөзәл ми, уйгун му демәә, сөзгелиши. «Бән же сана предложит етним прочитат едәсин бу письмой» а сән желат етмедин, уже откажется ол

НИЖӘ ЛАФ ЕДЕРИЗ, НИЖӘ ЙАЗЭРЫЗ?

Дору: «Бән артык сана теклиф етним окунасын бу кийады, сән ама истәмедин, рететин дә шансора»). Дилимиздә варкан лафлар, нечин оннары дийштирмәә йабанжы лафларлан? Ани дейжек «хализ буннар...», кимиси деер «маалес буннар» (ромьнжадан «май алес»); «сайфа», «йапрак» еринә деерлар «фила» (ром.), «йазыжык» еринә дә «цидула» (ром.) х.б. Кимиси пек север узатмаа сеслери лаф едәркан — «ваар», «доору», «ләазым», «таза», «геери», «өтдөгүн», «маави», «гөбрдүм», «исләә», «һәнда», «соолуэрым», «тооплэрым» х.б. Дүшер ми йазмакта хепсини узалтмаклары икишәр биртакым буквайлан йазмаа, ачан оннар бир буквайлан да пек ислә аннанылэрлар? Дейжек: вар, дорулук, ләазым, тазә, гери, өтегүн, мави, гөрдүм, ислә, һәнда, солуэрым, топлэрым, үренериз, үсек, сүндүрдүм, кави, мави, мусafir, көрлүк, гарга, карылар, мор, берәндан х.б. Дийл лаф, вар узуннулар, ангыларыны йок насыл йазмамаа, зерә дийшилэр лафын маанасы, дейжек: даа — да, сүүт — сүүт, беен — бен, буу — бу, дүүн — дүн, буулмаа — булмаа, бүүк — бүк, дуумаа — думаа х.б. Кими узуннулары колай гелер йазмаа ики дийл биртакым буквайлан: зиедә, ниет, пиет, оулум, коула, коумаак (коваламак), ийлик, ийна, күйләр, ийериз (имәә), чойу, зиет х.б. Инсан түрлү-түрлү лаф едер, ама хепсини, ивзыч гечирмәә нафиладир. Назылармыз лә

зым олсун биртакым уйгун хем грамматикайжа, хем дә практикайжа. Инсан, шүкүр, таа чойу лаф едерлар уйгун, дору, чойу да савашер дору, уйгун лаф етмәә. Е савашмайынжа бишей дә оламээр йа? Нәндан билсин инсан, хализ генчлар, дорусуну, ачан о дийл кийатчы кенди ана дилиндә, ону үретмедиләр окумаа-йазмаа ана дилиндә? Беллики, зор окумаа бир стих, бир аннатмак, бир масал, ама романы окумаа таа да зор йоккан сынашмак. Ама чойу окуду, бана кийат йаздылар, ани ики-үч керә окумушлар да гиттичкә илинненмиш окумак. Ләазым савашмаа, капмаа колайыны.

Жувап кыса: Нижә йазмаа: «гагауз» му, оса «гагоуз» му? 1) күйлү инсаннар, хализ ихтиарлар, сөлардиләр, хем шинди дә сөлеерлар, «гагоуз»; 2) хер бир халк адыны түрлү диллердә сөлеерлар кендийжесинә — «бългъри», «болгары», «булгарь», «туканнар» х.б.; «русские», «рушь», «урус», «руслар», «орос» х.б.; «молдовень», «молдаване», «молдуваннар» х.б. Бизим дә адымызы чок түрлү сөлеерлар: «гъгъузи», «гэужь», «гагауэз», «гэгауэц», ама бизимжелә — «гагоуз» доруйдур. Инсан алышты русча демәә хем йазмаа «гагауз», ама дору дийл блә; русчада ургусуз «о» окурер нижә «а» да блә дә йазылды, ачан гагоузлар ерлештиләр Бужак кырларында. Бу йанншылыгы да, башка йанншылыклары да ләазым дорутмаа, чүнкү биедә башладык йазмаа ана дилимиздә (дорутмаа күй адларыны, инсан фамилияларыны хем адларыны х.б., ки олсуннар нижә бизим дилимиздә). Бу иши шансора башладык, тә литература кийатларында, газетада, радиоа, телевизияда, лаф етмектә дә.

3) Лаф «гагоуз» пек ачык «гөстерер халк адымызын историсыны да. Салт ама ләазым бу ады дору пай етмәә, дийл нижә кимиси — «гага»+«уз» (гаган уз олсунмуш), ама «гаг»+«ауз», да бирдән гөрүнер, ани лафын икинжи пайы дийл «ауз», ама «оуз», бак деделеримиз дийлди «ауэлар», ама «огуэлар», зерә Дүннә историсы да, СССР-ин дә историсы билерлар «огуэлары», дийл «агуэлары» (есап алын, ани «г» пек аз ишидилер, ама ишидилер). Илк пайы «гаг» гелер «хак» лафындан, ангысы гөстерер огуэларын бир бөлүүн адыны — «хак-огуэларын» (аслы огуз, дору, хакына огуз, нижә, гөстерер билмижки тюркологлар Н. А. Баскаков, В. А. Мошков, В. В. Радлов х.б.). Тә не ичин биз йазэрыз: русча — «гагауз», молдованжа — «гэгауэз», ама бизимжелә — «гагоуз». Бу бүүк иштир, принципаалы иштир. Вар башка разгелишләр дә лаф етмемиздә хем йазмакта, ама оннар ичин башка керә аннадырыз.

Дионис Танасоглу, йазыжы, филология билгиперинә кандидат.

САЙГЫЛЫ ОКУИЖУЛАР

Чалышажэз йардым етмәә Жанабиниэлерә таа тез аласыныз гагауз дилиндә окуманын колайыны.

Бу иш ичин верелим биркач өрнек:

а — дерә (река), тепә (холм, бугор, копна), бән (я), сән (ты) х.б.

б — гбз (глаз), көпек (собака), дбрт (четыре), бдек (оплата), дбшек (постель) х.б.

у — сүүт (молоко), үк (груз), гүз (осень), дүүз (гладкий) х.б.

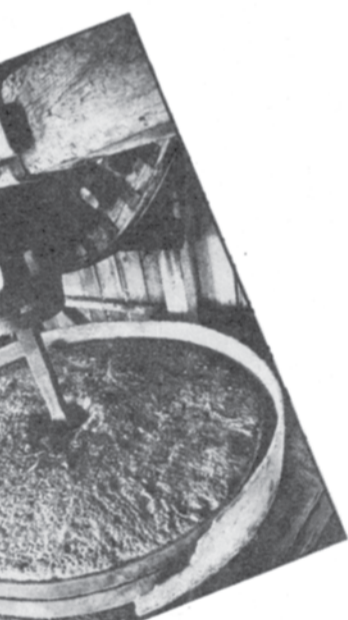
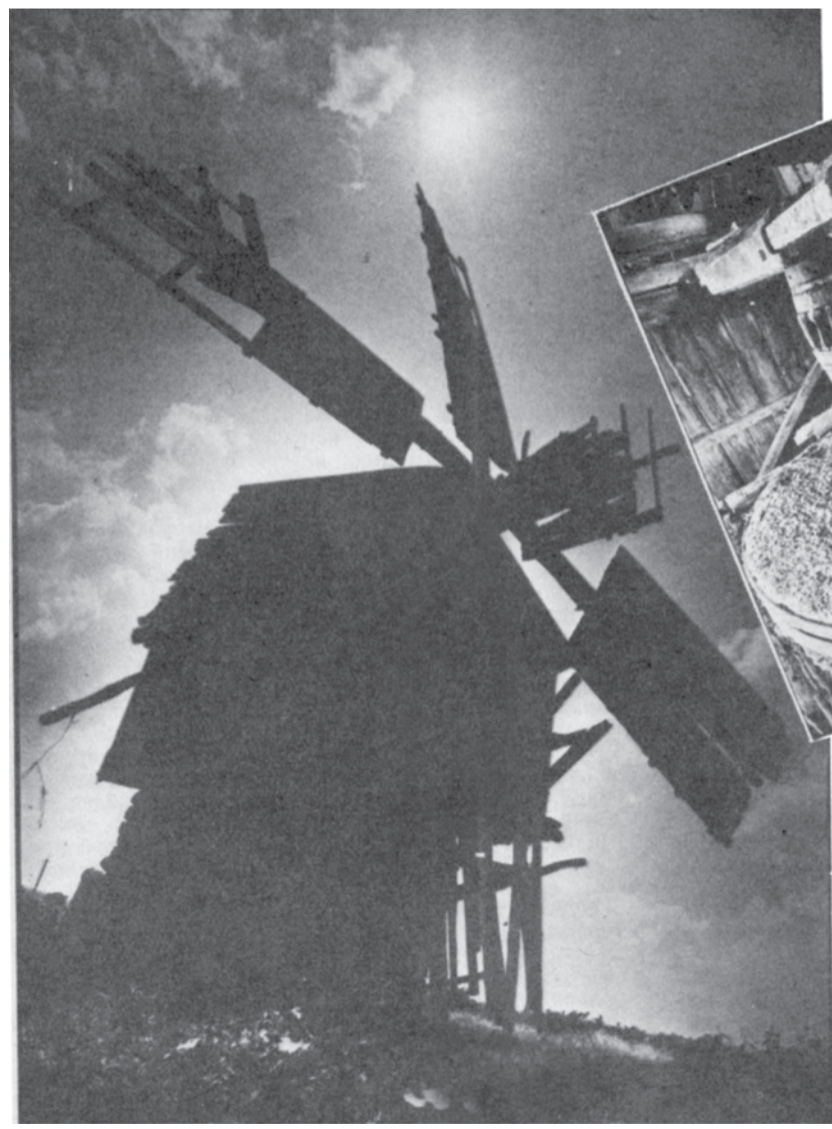
йә — өпмәә (целовать), үзмәә (плавать), гитмәә (идти, уходить). Таа ськ лафларын биткисиндә ләазым олэр.

үү — бүүк (большой), сүүт (верба), дүүш (бой, битва), гүүдә (грудь, туша) х.б.

Сөзлүк

- ажамы — необученный
асир — үз йыл, век
басылма хазырланы — готовые к печати
билмейжә — загадка
бөлүм — раздел, отдел, группа
гүллә — топ, снаряд
дедә — прадед
евлат бойлары — поколения
Жанабини — вежливое обращение к человеку — Вы
йаратмак — творчество
кабул етмәә — получать
кыйметли — видный, предствительный
мераклы — интересный
бндержи — руководитель
бнез — хенез, только что
бнтермәә — шивширмәә, хыстырмаа, настрополить
раабет — желание, охота
рух — душа
сакырдамаа — скрипеть
себеп — причина, мотив
сыныр — граница
тежил — необходимое
что-то
үресни — разрастаться, увеличиваться в количестве
челиклетти — закалил

ЖАН ДАЛГАЛАРЫ

Заман канатлары

Шиндән сора сирек вар нижә разгелмәә Бужак кырларында евелки дермен канатларыны. Үүсүз гнби дурэрлар оннар кими күүлерни кенарларында... Замандан замана анылмышты Баурчу күүйү дерменнериннен, шеремет дерменжилериннен. Незаман-са онун долай йанында вармыш чок дермен, ама... вакыт блә хызлы учэр, ани биз есап алынжак дургунду дерменнар, кырлыды канатлар. Дургунду о кайа ташы да, ани пак уну йапарды алтын тенелери. Күсүлү дурэр бу дермен. Күсүлү бизә, инсаинара, бизә ким ону учутту.

О беки таа ишлейжеди, ама хасталанды ону чорбайжысы — Курдоглу Андрей... Ианыммыза йаклашты күүжүлерни бири, Орманжи Илья Георгиевич. Иашээр о дерменә йакын. Те не деди: «Дөрт йыл геери бу дермен ишлейрди. Ама шинди она хич бири гбз-кулак олмэр. Йок ким сайып чыксын».

Лафымыза карышты Карапунарлы Савелий Николаевич: Дермен су-екмек истәмеер. Ону колвермәә дейни ләазым салт бираз енлетмәә канатларыны, мердивени. Вар ким онда ишлесин дә. Билерим ани кайыл олажыклар күүжүләр Торлак А. Н., Кристиев А. И., Арнаут И.

Биз данышэрэз окуйжулар: бракмайын асир лүзгерлери даатсыннар дерменнери. Бракмийын тоз олсун бу историа зенгиниклеримиз. Зерә бу канатларда, бу ташларда калды деделеримизин рухлары... Арттан гелән евлат бойлары прост етмиңжеклар бизи!

Бизим газетамыза йакышэр йазыласыныз хербир «Союзпечать» бөлүмнериндә күүлердә, районнарда, касабаларда. Зааметчилери, ишчилери элур йазсыннар газетамыза бригадирлар, учетчиклар. Индекс: 76910.

«РОДНОЕ СЛОВО» — общественно-политическое приложение к газете «Советская Молдавия». На гагаузском языке. Кишинев.

Газетайа жуванчы — Федор ЗАНЕТ

Адресиназ: 277012, Камилеа, Пушкан сохаа, 22. Телефонумз: 23-39-43.

«Ана сөзү» чыкэр айда 2-керә. КПМ ЦК-сынын издательствосунун «Знак почета» орденин типографиясы, 277012, «Июнүн 28» сохаа, 45. Өсет типары, Индекс 76910. Сымарламак № 4531.

Nikolay BABOGLUnun büyük hem parlak yıldızı 5 yıl geeri, erdä sünüp, göklerde tutuştu...

Beş yıl geeri, Harman ayın (avgust) 26-da, gagauz halkı kaybetti kendi en büyük literatura klasiini, aydınadıcıyı, yazıcıyı, poeti, folklorcuyu, dramaturgu, kultura insanını, ürediciyi hem publiştı Nikolay BABOGLUyu.

Derindän incelärkän Nikolay İgnatyeviç BABOGLUnun yazılarını duyulêr, ani yazıcı örmüş yaratmalarına incä, gözäl, ötär gagauz dilinin sözünü, angısınar gösterer kahramannarın iç duygularını, insanını... Onun yaratıcılı için var nicä çok yazmaa, ama bän isterim, kısa bir yazımda, göstereyim o sayfaları, angıları açıklêr yazıcının yaptıklarını Moldova Respublikasının Bakanında.

Bezbelli, ecel yardım etti bana da biz bu adamnan barabar uzun bir vakit çalıştık. Bu vakit için da söz gidecek... Ama sözümü isterim başlayım Dionis Nikolayeviç TANASOGLUnun laflarınan: *“Kıpçakta, gözäl bir küüdä, Bucan merkezindä, aydınık gecedä, 1928 yılda, bir çiftilik aylesindä duumuş bir olan, adını Nikolay koymuşlar. Acaba kim düşündüydü ozaman, ani bu küücük evcezdä duudu büyük yazıcının yıldızı”*.

Yazık, ki dünneedä ölä kalmış, ki herbir insanın yıldızı, nekadar da büyük olmasın, süner. Beşinci yıl artık o zamandan geçer, açan büyük gagauz literaturasının klasi bu dünneeyi braktı. Klasi, çünkü o kendisi birkaç yazıcının arasındaydı, kim ana dilindä literaturasının ilk sıralarını yazdı.

N. İ. BABOGLUnun biyografyasını aktararkan, mutlak fikirimizdän geçer gagauz dilinin latin grafikasına geçirilmesi, sora da gerçekleştirilmesi, çünkü bu büyük adam bu zor, dolaşık, aar yolları, başkalarından barabar, adım-adım geçmişti. Bu zaman düştü taman o vakıtlara, nezaman biz birerdä çalışardık. Nicä dâ kendisi N. BABOGLU sölärdi: *“Olur deyelim, ki gagauz yazısını latin grafikasına geçirmää hem orfografiya kurallarını düzmää diildi taa az önemli, nekadar “Gagauz Eri” avtonomiya-sının düzülmesi”*. Sanêrim, ki Nikolay İgnatyeviçin yaşamasında bu konularda çalışmalar ayırı bir er kaplêr.

Geler aklıma o vakıtlar, nezaman biz dolaylarda gagauz inteligentiyasının önünä çıkıp, dooruluumuzu yınandırmama savaşırdık. Dooruluk ta ne? Şkolalarda, neredä gagauzların uşakları var, ana dilini ürensinnär lâazım. Neredä dâ konuşmasın, Babogu okadar büyük sevgiylän hem derin duygulan kendi dilinä konuşardı, ki onunnan yoktu nicä kayıl olmamaa...

Aktarêrim bir büyük toplantının protokol yazılarını, ani taa 1991 yılda olmuştu, artık yaprakları sararmış. O zamannar taman Nikolay BABOGLU

bakan yardımcısı işlârdi, onuştan Canabini toplantının başıydı. Üç dolaydan (*Komrat, Çadır hem Valkaneş*) sade 31 kişi toplandıydı. Elbetki, Kişinevdän dâ bir 20 kişiyä yakın vardı.

Toplantıda bir büyük konu meydana çıkarıldıydı: gagauz dilimizi latin grafikasına geçirmää. Ozaman herkezimiz annayardık, ki ana dilimizin istoriyasında bu en önemli sayfasıydı. Onun için toplantıda herkezi çok keskin, derin hem argumentli konuştu. Ama hep ta aklımdan silinmeer Nikolay İgnatyeviçin giriş sözü. O kendi sözünnän birdän gösterdi, ki önümüzde bulunan problema büyük hem önemli, ki bu toplantıda mutlak lâazım karar alınsın.

İsterim sade iki-üç cümlä bu protokoldan örnek gibi göstereyim: *“Artık belli, ki gagauz dili, başka, dillerä bakarak, ikinci erdä, taa da doorusu – bitkinci, en batlık, erdä şkolalarda bulunêr. Biz kaldırmarsaydık ana dilimizi hem literaturamızı başka dillerin hem literaturaların uurlarına, dedelerdän kalma dilimizin gözellii yavaş-yavaş tunuk olacek, solacek sora da heptän sünecek, kaybelecek, çünkü asimilâtiya proşesinä engel koymaa çok zor. Var nicä etişelim o*

vakıtlara, açan dilimizi geç olacek kurtarmaa”.

Hep ta aklımdan silinmeer Nikolay BABOGLUnun büünkü gündä dâ çok aktual bir fikiri. Gagauz gençlerine bir intervüda (*“Gagauz sesi” gazetası, 29 april 1998 y.*) demişti: *“Gagauz gençlerinä bir nasaatım var: gagauz olsunnar, gagauzluu korusunnar, kendi dilini ii bilsinnär, başka dilleri da unutmassınnar!”* Kendisi bilärdi birkaç dil.

Anna STOLETNEYA

Moldovanın baamsızlık Günü baktıldı

Harman ayın (avgusr) 27-dä Moldova kendi baamsızlık Gününü baktı. Kutlamalar başladılar Büyük Ştefanın (Ştefan Çel Mare) pamätniinä çiçek koyulmasından.

Kutlama programasına görä Kişinevün merkez meydanında konşertlär, literatura hem muzika gösterileri, spektaklilär, açık çarşı satışları, sergilär hem milli rubalain gösterileri oldu.

Moldova prezidenti Nikolae TIMOFTİ kendi adından Moldovada baamsızlık Gününän ilgili imäk verdi.

Hep o günü Moldovanın hem Romıniyanın premyer-ministruları Yurie LEANKA hem Viktor PONTa, hem da Evropanın energetikada komiseri Günter ETTINGER pay aldılar Ungen-Yaş gazoprovodun başlamasının açılışında.

Moldovada baamsızlık Gününän ilgili programalar Gagauziyada da geçti. Burada kiyat sergileri, poetlarlan buluşmaklar hem kultura Evlerindä konşertlär oldu.

Komunist rejimin deportatiya kurbannarına anmak taşı

Komunist rejimi tarafından XX-ci üzyılın 40-cı hem 50-ci yıllarında Sibirä hem Kazahstana Basarabiya-dan binnärcä insan kaldırıldı. Çoyu o insannarın yolda hem o uzak erlerde kurban oldular. Bu kurbannarı unutmamaa hem anmaa deyni, Harman ayın (avgust) 23-dä Kişinevün demir yolu garasının önündä “Komunist rejimin deportatiya kurbannarına” anmak taşı açıldı. (*Hepsi kaldırılma insannar bu demir yolu garasından Sibirä hem Kazahstana kaldırıldılar*).

Moldovanın eni istoriyasında anmak taşın açıla olayın sevincini hem kahırını paylaşmaa deyni o günü burayı üzlärcä insan geldi. Onnarın çoyu kendileri kaldırılmaydı, çoyu da kaldırılmaların senseleleriydi hem yakınnarıydı. Hepsinin elindä çiçek hem mum vardı. Onnar şükür edärdilär Allaha, ani var artık bir er, nereyi var nicä gelip, sovet rejimine kurban olan zavallı analarının-bobalarının, däduların hem babuların, kardaşların hem kızkardaşların kannarı için yaş döksünär.

“Komunist rejimin deportatiya kurbannarına” anmak taşını açmaa deyni geldilär Moldovanın hem Kişinevün öndercileri, kultura hem cümne insannarı, popazlar. Dualardan hem ayozlamaktan sora anmak taşı açıldı hem onun yanına çiçeklär hem mumnar koyuldu.

Not. “Komunist rejimin deportatiya kurbannarına” anmak taşın avtoru skulptor Yuriy PLATON. Anmak taşı dört yıl yapıldı. Onun üüseklii 3 metra, uzunuu – 12 metra, arlu – 15 ton.

Pötr YANULOV Komradın şanı vatandaşı oldu

Anılmış gagauz güreşçisine Pötr YANULOV'a, sportta büyük başarılar için, Komrat kasabasının Şanı vatandaşı adı verildi.

Komradın primarı Nikolay DUDOGLU Canabisinâ bu uurda diplomayı verârkana urguladı, ani Pötr YANULOVun ofițial kutlaması Komrat kasabasının Günü yortusunda olacek.

Pötr YANULOV serbest güreştâ studenetlar arasında Dünnââ çempionu (2010), diil bir kerâ Moldova çempionu, Rusiyada olan XXVII Bütündünnâ yaz Universiadasının bronza medalisinin saabisi, çok kerâ Halklararası yarışmalarda prizör oldu.

Şindi Pötr YANULOV kendi tereenerinnan Anatoliy GUYDÄylân hazırlanêr XXXI-ci Olimpiada oyunarnına.

Bir kanatlan bişey uçamêêr!

Harman ayın (avgust) 3-dâ Çadır kasabasının aerodromunda "Radiokomandalı eroplan modellerin serbest düüşündâ Gagauziyanın açık Çempionatı" oldu. Çempionatta pay aldılar pilotlar bütün Moldovadan. Gagauziya için bu çempionatta düüştü Kazayak küüyündâ duuma pillot Aleksandr DANÇ hem onun oolu Stepan DANÇ.

Bölä bir yarışmak Gagauziyada seftâ olêr. Bu iş için maa-suz bir Tertip komiteti kuruldu. O komitetin başkanı oldu Pötr PAŞALI, Gagauziyanın Alış-veriş Palatasının presdesateli.

Yarışmalar oldular 1:8 hem 1:12 masştabında yapılı olan I-ci hem II-ci Dünnââ cenklerinde pay alan aeroplannarının maketlerinnân.

Çempionatın ofițial açılışında pay aldılar Gagauziyanın hem Çadırın öndercileri, GHT deputatları, küülerin primarları. Hepsini sevindirdi hem şaştırdı Tertip komitetin azası, GHT deputatı İvan KARACA, ani bu yortuya geldi asker lötçiiin mayor gradında parad formasınnan hem güüsü dolu ordennan hem medalilêrlân. Canabisi baaşladı pilot Aleksandr DANÇa kendi lötçik şlömünü, angısını taşımış Afganistanda cenk zamanında.

Hepsinâ deyni, kim geldi o günü Çadır aerodromuna, Çempionat meraklı hem bütülü bir olay gibi geçti. Pilotlar da savaştardılar, ani siiredicilêr halizdân kanaat kalsınnar. Nicâ dedi İvan KARACA: "Herliim bu yarışlardan sora makar bir uşak lötçik olmaa istêrsa, bu iş boşuna geçmedi!"

Günün sonunda aerodroma bir gelinnân-güvââ geldi. Maasuz onnar için gökâ genâ eroplannarı kaldırdılar. Pilot

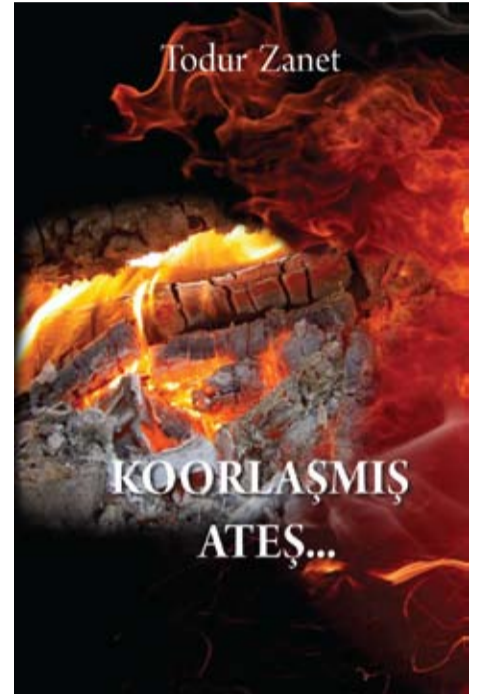
Aleksandr POPOVIÇ kondurdu gelinin önünâ kendi eroplanını. Gençlêr da aldılar o eroplanı da, kanatlarından tutunup, öpüşülêr. İnanıp, ani onnar da kendi yaşamasında bir aynenin iki kanadı olaceklar. Zerâ bir kanatlan ne eroplan, ne aylâ, ne da Çempionat uçamêêr.

Fotolar - Sergey LUTOHİNn.

Eni peet hem çevirmelêr kiyadı

Gagauz Respublikasının 23-cü yıldönümünâ karşı, BC "UNIBANK" S.A. "20 ilik işi" programasına görâ, tipardan çıktı Todur ZANETin eni kiyadı – "Koorlaşmış ateş...". Bu kiyatta toplu poetin büüklêr hem küçüklêr için peetleri, yabancı dillerdân çevirmeleri hem başka dillerâ çevirilmiş yaratmaları.

Kiyat, Todur ZANETin yazdı Gagauz Milli Gimnasının peetlerinnân başlêêr. Kiyatta dokuz bölüm var: "Bendâ var bir vatan...", "Koorlaşmış ateş...", "Kalarsaydı – kalêr adın!", "Ennerimdâ yazılar", "Biz – bizdân! Onnar – kuyrukludan!", "Epigramalar hem baaşlanan peetlêr", "Uşaklar için seçmâ", "Çevirmelêr gagauzçaya", "Todur ZANETin yaratmaları başka dillerdâ".

Bölümnerin adlarından belli ne peetlêr orada var. "Çevirmelêr gagauzçaya" bölümündâ tiparlı azerbaycan poetların Bahtiyar VAHABZADENin, M.H. ŞEHRIYARın (İran), Ramiz ASKERin, moldovan poetların Grigori VIERUnun, Titus ŞTIRBUnun, Renata VEREJANUnun, rus poetların Anna AHMATOVAnın, Mihail LERMONTOVun, Aleksandr PUŞKİNin, türk poetların Mehmet Selim KARTALın, Beste SAKALLInn, Nursen Ö. KURBANın, Ünal KARın, Feyyaz SAĞLAMın, Hasan AHMETin (Gretiya, Batı Trakiya), Gökhan UĞURun, Metin Önal MENGÜŞOĞLU, türkmen poetin Oraz YAĞMUR yaratmaları.

"Todur ZANETin yaratmaları başka dillerdâ" bölümündâ avtorun peetlerinin angliyca, azerbaycanca, bosniyca, bulgarca, romınca, rusça, ukrayınca, türkiye türkçesinde örnekleri tiparlı.

"Koorlaşmış ateş..." kiyadı çıktı "Pontos" basım evindâ. Tirajı – 1000 taanâ. Tirajın yarısından çoyu Gagauziyanın hem Ukraynanın gagauz küülerinin şkolalarına hem bibliotekalarına parasız daatılacak.

"ANA SÖZÜ" Gagauz dilindâ gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta "Universul" basım evindâ basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 619.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

T.C.Başbakan Yardımcısı Bekir BOZDAĞ'ın Moldovaya hem Gagauziyaya viziti

Ceviz ayın 20-dä Türkiye Respublikasının Başbakan Yardımcısı Sn. Bekir BOZDAĞ iki günük ofişial bir vizitlan Moldovaya geldi. Canabisini Kişinev aeroportunda karşıladılar Moldovanın Dışişleri baş sekreteri Mihay KAPAŞINA hem Moldova Türkiye Bükelçisi Mehmet Selim KARTAL. Sn. Bekir BOZDAĞ başkannı altında ofişial delegaşıyada vardılar Türkiyenin Yurtdışı Türklär hem Akraba Topluluklar Başkanının (YTB) Başkanı sayın Kemal YURTNAÇ, Edirne kasabasının valisi sayın Hasan DURUER, Türkiye Parlamentının deputatları, TİKA temsilcileri.

Vizitin birinci günündä Sn. Bekir BOZDAĞ buluştu Moldovanın regionnarın ilerlemesi hem düzülmesi minist-rusunnan Marçel RADUKANNAN.

Sora bütün delegaşıya Moldovada İslam Birlii derneenä geçti. Sora da, programaya görä, Sn. Bekir BOZDAĞ hem ofişial delegaşıya Kişinevün islam duva evindä cumaa dualarını yaptılar.

Nedän sora Sn. Bekir BOZDAĞ Kişinev TİKA (Türk İşbirlii hem Koordinatşıya Agenstvosu Başkanını) ofisinä geçti. Burada TİKA ofisin koordinatörü Atilla KARAMOLLA-OĞLU, TİKA tarafından Moldovada yapılan hem başarılın proektlar için annattı. Hep burada "Ana Sözü" gazetasının baş redaktörü Todur ZANET tanıştırdı delegaşıyayı "Ana Sözü" gazetasının hem onun çalışmalarının hem annattı o yardımın için, ani Türkiye tarafından gazetaya yapılır.

Sonu 4-cü hem 5-ci sayfada

"Kertää gelän halklararası dillär hem mediyanın çalışması"

Ceviz ayın 27-dä Komrat Devlet Univeristetin konferenşıya salonunda bir tombarlak masa oturuşu oldu. Oturuşun temasıydı: "Kertää gelän halklararası dillär hem mediyanın çalışması" (Türkiye türkçesindä: "Uluslararası Tehlike-deki Diller ve Medya Çalışması").

6-cı sayfa

Kongaz hem Selçuklu kardaş oldular

Ceviz ayın 27-dä Gagauziya (Gagauz Yeri) Kongaz küiyü hem Selçuklu (Konya, Türkiye) belediyesi (primariyası) arasında kardaşlık hem dostluk annaşması imzalandı.

Annaşmayı imzalamaa deyni Kongaza geldilär Selçuklu belediye Başkan yardımcısı Ayhan GÜRBÜZER, danışmannar Yavuz KAYIKÇI hem da Abdullah Ahmet ÖZKER.

2-c sayfada

Komrat 224-cü yılını kutladı

Gagauziyanın başkasabası Komrat Ceviz ayın (sentabri) 13-15 günnerindä kendi 224-cü yılını kutladı.

Taman kutlama günnerinä Gagauziyada büyük kaplama yaamurları yaadı. Ama yaamurlara bakmadaan Komrat kendi 224-cü yılını kutladı.

7-ci sayfada

Patriarh KİRİLL ikincilää geldi

Ceviz ayın (sentabri) 7-9 günneri arasında Moldovada ofişial vizitlan bulundu Moskva hem bütün Rusiya Patriarhı KİRİLL. Bu vizit Kişinev Patriarhiyasının 200-ci yıldönümünün ilgilidi.

Canabisini Kişinev aeroportunda karşıladılar Kişinevün Bütün Moldova Mitropolitü VLADİMİR, Rusiyanın bükelçisi Farit MUHAMETŞİN, Moldovanın popazları, ofişial kişilär.

Patriarhı, bir devlet prezidentinına düşän saygıylan, aeroportta karşıladılar: üüsek musafir için asker hem popazların şan durumu kuruldu, gökää biyaz guguşlar kolverildi.

Moldova topraana indiinan, aeroportun VIP salonunda Patriarh KİRİLL

8-ci sayfada

Akademiya Gagauziyaya yardım edecek

Ceviz ayın (sentabri) 17-dä Gagauziyada iş vizitında bulundu Moldovanın Bilimnär Akademiyasının (MBA) prezidenti Georgiy DUKA.

Vizit zamanında Canabisi buluştu Gagauziya başkanınnan Mihail FORMUZALLAN. Buluşmada pay aldılar Gagauziya İspolkomun predsedatel yardımcısı Nikolay STOYANOV, Komrat rayonun başı İvan SARI, Gagauziyanın "M.Maruneviç" adına araştırma-bilim Merkezin direktorlu-na kandidat Pötr PAŞALI, Gagauziya başkanın danışmanı Stepan TOPAL.

Buluşmada Georgiy DUKA urguladı, ani Moldovanın Bilimnär Akademiyasının hem Gagauziyanın arasında bir işbirlii anaşma imzalanacak, angısına görä MBA tarafından bilim hem üre-dicilik uurunda yardımnar gelecek.

Hep o günü Georgiy DUKA Komrat Devlet Universitetinin üre-dicilerinnän

buluştu hem vatandaşları kabul etti.

Foto – Gagauziyanın ofițial saytından.

Gagauziyayı sellär aldı

Ceviz ayın 12-dän beeri, 5 gün sıravardı yaayan büyük yaamurlardan Gagauziyaya büyük zararlar geldi. Küülerin hem kasabaların yollarını hem tynaklarını sel aldı, evleri su bastı, maazalar suylan doldu. Su, tarlaları alıp, küüller içinä bataa getirdi.

Bu aar günnerdä Gagauziyanın öndercileri çalıştılar, ani zarar görän insannara hem küülerä hızlı yardım etmä. Üstolan duruma karşı koymaa deyni insannara hem tehnikaya mobilizaşıya yapıldı.

Evleri korumaa hem sellerä karşı koymaa deyni yol boylarına kumnan dolu çuvallardan duvarlar düzüldü. Yollar üstündän batakları greyderlarlan hem traktorlarlan kazıldılar.

Son açıklamalara görä belli oldu, ani yaamurlardan 73 evi su basmış, 58 maaza suylan dolmuş. Kazayak hem Kongaz küülerin göllerinin tynaklarını su almış. Bundan kaarä, er altına gömülü, gaz hem su komünikaşıyalarına da büyük zararlar olmuş.

Ön esaplara görä küülerdä zarar yaklaşık 5 milyon ley, çiftçilää zarar sa 100 milyon ley bulacak.

PATRETTÄ: Svetloe küüyü sellän buuşêr.

Kongaz hem Selçuklu kardaş oldular

Çeketmesi 1-ci sayfada

Kongazın 1-ci lişeyinnän hem Kongazın bolnişasının tanıştılar.

Kongazın 1-ci lişeyindä musaafirleri tuz-ekmeklän karşıladılar hem onnara deyni üre-diciler, üre-dicilerin yardımınnan, gagauzça gözäl bir konşert gösterdiler.

Hep o günü Selçuklu belediye delgaşıyasını Kongaz küüyünnän, tarlalarınnan hem uşakların dinnenmä la-gerinnän tanıştırdılar.

PATRETLERDÄ: Anaşma imzalandı: Konstantin TELPİZ hem Ayhan GÜRBÜZER (1-ci sayfa).

Paalı musaafiri Selçuklu belediye Başkan yardımcısını Ayhan GÜRBÜZERi tuz-ekmeklän karşıleerlar.

Anaşma sırasında pay alanlar Selçuklu belediyesinin delgaşıyasının hem Kongaz küüyü Sovetinin azaları, kongazlılar.

Anaşmaya görä iki primariyalar arasında soşial, ekonomika hem kultura uurunda işbirlii kurulacak. Anaşmayı Kongaz primarı Konstantin TELPİZ hem Selçuklu belediye Başkan yardımcısı Ayhan GÜRBÜZER imzadılar. İmzalama yortusunda pay aldılar Gagauziya Halk Topluşu başı yardımcısı Demyan KARASENİ, GHT deputatı İvan FÖDOROV hem Kongaz küü Sovetinin azaları.

Bir gün ileri, Ceviz ayın 26-da, Selçuklu belediye delgaşıyası, kongazlı poet hem "Ana Sözü" gazetasının redaktoru Todur ZANETLän birliktä, Kongazın "S.Demirel" türk lişeyinnän,

İlk fond – Stepan KUROGLUnun

Harman ayın (avgust) 29-da, Gagauziyanın "M.Maruneviç" adına araştırma-bilim Merkezin temelindä, açıldı Gagauz Milli Arhivi (GMA).

Arhivın ilk fondu kuruldu gagauz bilim adamı hem yazıcısı Stepan KUROGLUnun ömür boyunca topladı materiallardan. Hepsini onnarı GMA-nın açılış günündä orayı baaşladılar Stepan KUROGLUnun karısı Nadejda Pavlovna hem oolu Artur.

Bu insannarın çalışmalarınnan arhiva verildi 2 548 bilim kiyadı, 520 literatura kiyadı, 27 sözlük, 500 yakın papka, angılarında gagauzlar için rus, türk, kirgiz, grek, bulgar, çuvaş, makedon hem başka dillerdä bir binä yakın material toplu.

GRT predsedateli - A. HARLAMENKO

Ceviz ayın 20-dä Gagauziyanın Televideniye hem Radio Gözledici Sovetindä (TRGS) saklı oylan Gagauziya Radio hem Televideniye (GRT) cümne kuruluşun öndercilerin üçtän ikisi ayırdı.

GRT predsedateli GHTnın eski başı Anna HARLAMENKO seçildi. (Bu erä 3 kandidat vardı: Anna HARLAMENKO, GHTnın eski başı, Grigoriy RADOV, işadamı hem Gagauziya Televideniyasının eski başı, Elena PE-EVA, Gagauziya Saymak Palatasının eski başı).

GRT Radiosunun başı hep Mariya PARFÖNOVA kaldı.

GRT Televideniyasının başına 3 kandidat vardı: Ruslan KASIM, "Aydın-Açık" TV kanalın redaktoru, İlya ANASTASOV, işadamı, Vitaliy GAYDARCI, GRT Televideniyasının büünkü başı.

İlya ANASTASOVu TRGS konkurstan elledi. Kalan iki kandidatura da eterli oy alamadı. Bu iş için GRT Televideniyasının başına enidän konkurs açılacak.

BURGUCUyu genä kapamaa kalktılar

Gagauziya Halk Topluşu deputatından, GHTnın İnsan hakları hem zakonculuk komisiyanın predsedatelindän İvan BURGUCUdan Redakçıyamızın adına geldi bir yazı neredä bildiriler, ani İvan BURGUCUyu Kişinevdan gelän polițiyacılar kapamaa alınmışlar.

Te ne yazêr İvan BURGUCU: «Сегодня сотрудники пятого отдела МВД РМ приехали в Комрат с постановлением о моем аресте и принудительном приводе для допроса в Кишинев.

Якобы они несколько раз посылали мне повестки, но не могли меня найти нигде

Причем, в постановлении было указано, что я родился 13.01. 1953 года и проживаю по ул. Гоголя,41/33,

что не соответствует действительности.

Я сказал господам полицейским, что в постановлении указан другой человек для привода, а не я. Поскольку в постановлении указаны не мои исходные данные, а другого человека. Кроме того, несколько раз они меня не могли вызывать повестками, поскольку согласно закону повестка высылается за пять дней. Если материал зарегистрирован 22 августа 2013 года, то повестку послали 23 числа, с тем, чтобы я явился для допроса не ранее 28 числа. А сегодня 29 число. Когда и куда они отправили повестки с приглашением меня для допроса, мне так и не смогли объяснить. Поэтому выписали прилагаемую повестку. Снова господа, как всегда, хотят попытаться меня запугать, чтобы я заткнул свой рот и не был таким активным. И это несмотря на то, что я депутат Народного собрания Гагаузии и обладаю иммунитетом...». («Büün MR İİM beşinci bölümün zaametçileri

geldilär Komrada kararlan beni aresta almaa hem soruşturma için zorlan Kişineva götürmää. Maamilä surat bana birkaç kerä yollamışlar povestka, ama beni birerdä bulamamışlar. Söz gelişi, povestkada belteriler, ani bän duumuşum 13.01.1953 yılında hem yaşêırım Gogol sokaanda, 41/33, ne aslı diil. Bän dedim efendi polițiyacılar, ani kararda başka bir kişinin alınması belterili, ama diil benim.

Bundan kaarä, onnar yoktu nicä beni birkaç kerä povestkalarlan çarsınnar, zerä, zakona görä, povestka beş gün öncä yollanêr. Herliim material 2013-cü yılın Harman ayın (avgust) 22-dä yazıldısa, povestkayı 23-dä yolladılar, ani bän soruşturmaya 28-dän erkän gelämeyim. Büün sa 29-zu. Nezaman hem nereyi onnar yollamışlar povestkayı soruşturma yapmaa deyni, bana ölä da annadamdılar. Onuştan, ektä verilän povestkayı yazdılar.

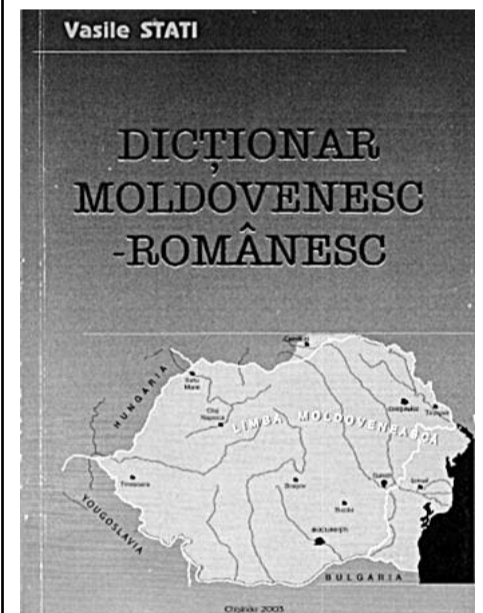
Genä efendilär, nicä da herkerä, beni korkutmaa isteerlär, bän aazımı kapıym deyni da bölä aktiv olımıym. Da bu bakmadaan ona, ani bän Gagauziya Halk Topluşun deputatıym hem benim imunitetim var... – çevirmä “AS”).

Yol düzmää enidän adandı

Avdarma küüyün kurulma Günün 450-ci yıldönümü kutlamalarında pay alarak, bu küüyün kultura Evinin ştenasından Moldova premyer-ministrusu İurie LEANKA adadı, ani tezdä Komrattan Avdarmaya gidän yolu düzdürecek.

Pek isteriz inanmaa, ani premyer-ministrunun bu lafları seçim kompaniyası için diil. Çünkü herkerä, açan Moldovada seçim kompaniyası başlêr, ya premyer-ministrular, ya Gagauziya başkannarı, ya da premyer-ministrulararlan Gagauziya başkannarı birliktä, adêrlar birär yol düzmää. Ölä birkaç kerä oldu Avdarma yolunna da, ölä oldu Kongaz-Baurçu yolunna da. Hep ölä olêr – adanmış sözleri sellär alêr.

“Romın dili”,
“romın literaturası”,
“romın istoriyası”
gibi terminnär zapa
koyulsun teklif ediler

GHT Prezidiumu açıkladı, ani Ceviz ayın 6-dä Prezidium kendi toplantısında Gagauziya Halk Topluşun XV-ci sesiyasının günnük soruşlarını hazırladı.

Açıklandı, ani başka soruşların arasında “Gagauziya topraklarında bulunan cümne, devlet hem hepsi üredicilik kuruluşlarında “romın dili”, “romın literaturası”, “romın istoriyası” gibi konstitütyaya ters gidän terminlerin zapa koyulması için” soruş da incelenecek.

Bu soruşlan ilgili konuşma yaparkana, deputat İvan BURGUCU urguladı, ani Moldova Respublikasının Konstitütyasına görä, memlekettä devlet dili “latin grafikasının temelindä moldovan dilidir”, hem da “romın hem moldovan dilin hep o dil olmasının soruşu insannara deyni sadecä politika damgasıdır”.

Prezidium azaları bire-bir oylan karar aldılar Moldovanın Konstitütya suduna bu konuda bir danışmak yapmaa. Bakalım Gagauziya Halk Topluşun XV-ci sesiyası bu konuyla ilgili ne karar alacak.

Komratta politika represiyaların kurbannarına anmak taşı

Ceviz ayın (senyabri) 13-dä Komratta politika represiyaların kurbannarına anmak taşı açıldı. Bu proekt yapıldı Komrat kasabasının ihtärlar Sovetinin teklifinä görä.

Proektı başa çıkarmaa deyni primariyada komisiya kuruldu. Komisiya da kendi sözünü söledi – anmak taşın proektlarından, onnara görä, en uygunu seçti. Primariyanın kararınan anmak taşı regionun istoriya hem tarafı araştırmak muzeyin önündä kuruldu.

XX-ci asirin 40-cı yıllarında sadä Komrat kasabasında politika represiyalarına 321 kişi kurban oldu, bütün Gagauziyada sa – 3 bin kişidän zeedä, Moldovada da – 56 918 insan represiyaya düştü.

Anmak taşın açılışında pay aldılar Gagauziya Halk Topluşun başı Dimitriy KONSTANTİNOV, Komradın primarı Nikolay DUDOGLU, stalinizma represiyaları kurbannarın Birlik başı Mihail GAGAUZ, Komrat kasabasının ihtärlar Sovetinin başı Melypomena Artömovna MARİNOVA, Çadır kasabasından delegaşıya, popazlar hem komratlılar.

Nicä urguladı Melypomena Artömovna MARİNOVA: “Büün bizdä peydalandı bir er, nereyi biz var nicä gelelim, mum yakalım, aklımıza getirelim politika represiyalarına düşän yakınlarımızı hem senselemizi, bobalarımızı hem dädularımızı”.

Not. Politika represiyaların kurbannarına anmak taşını kurmaa deyni Komrat bütetından 40 bin ley verildi. Kalan parayı, pomana olarak, komratlılar topladılar.

T.C.Başbakan Yardımcısı Bekir BOZDAĞ'ın

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada

Hep o günü Meraklı bir buluşma hem tanışma Moldo-Türk "Orizont" lişeyinnän oldu.

Aşam üstü Sn. Bekir BOZDAĞ Kişinevda başlayan Türkiye Bülkelçiliin binasının proektinnan hem düzülme erinnän tanıştı.

Günün programasının son buluşması Leo Grand otelindä oldu. Bu buluşmada Sn. Bekir BOZDAĞ Moldovada yaşayan türk vatandaşlarınan buluştu hem onnarın önündä nasaat etti.

Ceviz ayın 21-dä, kendi ofițial vizit programasına görä, Türkiye Respublikasının Başbakan Yardımcısı Sn. Bekir

darmalı İgnat KAZMALI söz verdi paalı musaafirlerä. Avdarmalıların önündä nasaat ettilär Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL, Türkiye Respublikasının Başbakan Yardımcısı Sn. Bekir BOZDAĞ hem Moldova Respublikasının premyer-ministrusu İurie LEANKA.

Avdarmada Sn. Bekir BOZDAĞ tanıştı küüyün muzeyinnän, açlık hem kıran hastalıkların kurbannarının Memorialinnan.

Komrada döndüünän Sn. Bekir BOZDAĞ buluştu Gagauziya Halk Topluşu Başı yardımcılarınan Demyan KARASENİylän hem Aleksandr

BOZDAĞ Gagauziyada bulundu.

Vizitin başında Gagauziya Bakanlık Komitesi hem Halk Topluşu binasının önündä Canabisini, adetä görä, tuz-ekmeklän karşıladılar Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL hem GHT Başı yardımcısı Demyan KARASENİ. Hep burada üüsek musaafirlerä gagauz oyunlarını gösterildi. Bakanlık binasında Türkiye Respublikasının Başbakan Yardımcısını Sn. Bekir BOZDAĞ'ı beklardı Moldova Respublikasının premyer-ministrusu İurie LEANKA. Kendisinnän bir kısa buluşmaktan sora, Sn. Bekir BOZDAĞ, İurie LEANKAylan hem Gagauziya öndercilerinnän birliktä Gagauziyanın Avdarma küüyün kurulma Günün 450-ci yıldönümü kutlamalarına yollandılar.

Burada, Kulruta Evin şenasında, yıldönümü programasını götürän av-

TARNAVSKIYlän hem da GHT deputatlarınan.

Bu buluşmadan sora Sn. Bekir BOZDAĞ, Sn. Hasan DURUER, Sn.

Sora Komrat Devlet Universitetına vizit yapıldı. Burada Canabisini tuz-ekmeklän karşıladılar Universitetin rektoru Zinaida ARIKOVA hem Senat

azaları. Senatlan bir kısa buluşmaktan sora, Universitetin toplantı salonunda, Sn. Bekir BOZDAĞ studentlarlan hem pedagoglarlan buluştu hem onnarın önündä nasaat etti.

Universitettan sora da Türkiyedän delegaşiya Komrat primariyasına yollandı. Primariya önündä Türkiye Respublikasının Başbakan Yardımcısını Sn. Bekir BOZDAĞ'ı tuz-ekmeklän karşıladılar Komrat primarı Nikolay DUDOGLU hem zaametçiler.

Mehmet Selim KARTAL, Sn. Valeriy YANIÖGLU, Sn. Gökçen KALKAN, Sn. Vasilisa TANASOGLU hem Türkiye Parlamentının deputatları, açılış şiridini kesip, TİKA tarafından enilenän Komrat "ATATÜRK" bibliotekasının enilenmiş binasının ofițial açılışını yaptılar. Sora Sn. Bekir BOZDAĞ bibliotekaylan tanıştı hem bibliotekanın şan teferindä yazı braktı. Kendi tarafından da bibliotakanın direktoru Vasilisa TANASOGLU Canabisinä TİKANın hasırladı gagauz yazıcıların hem poetların CDlerini hem Todur ZANETin "GAGAUZLAR: Kultura, Ruh, Adetlär", "Koorlaşmış ateş..." kiyatlarını hem da "Ana Sözü" gazetasının sayılarını baaşladı.

Moldovaya hem Gagauziyaya viziti

Sn. Bekir BOZDAĞ'ın primariya zaametçilerinnän hem Nikolay DUDOGLUylan buluşması Komrat primarın odasında geçti.

Hep programaya görä, Türkiye Respublikasının Başbakan Yardımcısı Sn. Bekir BOZDAĞ Başkanlık binasında Gagauziya başkanın Mihail FORMUZALın hem Gagauziya İspolkomu azalarinnän buluştu.

Sora Sn. Bekir BOZDAĞ Gagauziya Radio hem Televideniyesinin enilenmä binasının açılışını yaptı hem GRTda, TİKA yardımınan burada kurulan stüdyolarla tanıştı. Hem diil salt tanıştı, ama stüdyolardan yayınna da katıldı.

Taa sora Komradın ihtärlar Evinä gidildi. Bu Evi eniletmää hem genişletmää deyni Komrat primariyasına TİKA yardımcı oldu. İhtärlar Evinän tanıştıktan sora, Sn. Bekir

likasının Başbakan Yardımcısı Sn. Bekir BOZDAĞ hem bütün delegaşıya Türkiyeyä döndülär.

Not. Moldovada hem Gagauziyada programanın bütün meropriyatılarında pay aldılar Moldova Türkiye Büyükelçisi Mehmet Selim KARTAL, Türkiyenin Yurtdışı Türklär hem Akriba Topluluklar Başkanının (YTB) Başkanı Kemal YURTNAÇ, Edirne valisi Hasan DURUER, Türkiye Parlamentinin deputatları, TİKANın İnsan Kaynakları hem Yardım

İzmetleri Bölümünün başkanı Gökçen KALKAN, Kişinev TİKA ofisin koordinatörü Atilla KARAMOLLAOĞLU hem delegaşıyanın başka azları.

PATRETLERDÄ:

Sn. Bekir BOZDAĞ ihtärlar Evindä (4-cü sayfa, yukarda solda).

Başkan Mihail FORMUZAL, premyer-ministr İurie LEANKA, Büyükelçi Mehmet Selim KARTAL, Başbakan Yardımcısı Sn. Bekir BOZDAĞ Gagauz Yerinin Bakanlık Komitesi hem Halk Topluğu binasının önündän Avdarma Küüyünä yollanêrlar (4-cü sayfa, yukarda sada, ön planda).

BOZDAĞ, burada bulunan insanları tek-tek dolaşarak, onnarın lafetti hem onnara baaşışlar verdi. Ayrıca ihtärlar Evindä işleyän insanlara da, çalışmaları için şükür ederäk, baaşışlar verdi.

İhtärlar Evindän sora Sn. Bekir BOZDAĞ uuradı bir evä, neredä bulunêr Meydan gazetası, İnsana yardım Dernä hem Balkan Gazetacılar Birliin filiali.

Gagauziyaya vizit programasının son noktası Tomay küüyü oldu. Burada Türkiye Respublikasının Başbakan Yardımcısı Sn. Bekir BOZDAĞ, Edirne valisi sayın Hasan DURUER hem bütün delegaşıya katıldılar Türkiye Edirne Valilii tarafından hazırlanan "II-ci Balkan Türk Şairleri Buluşması" Şiir Gecesinä.

Hep o avşam Türkiye Respub-

Regionnarın ilerlemesi hem düzülmesi ministruya Marçel RADUKANA baaşış verilirken (4-cü sayfa).

Komrat Devlet Universitetin önündä (4-cü sayfa).

"ATATÜRK" bibliotekasının binasının ofițial açılışı (4-cü sayfa).

Türkiye Respublikasının Başbakan Yardımcısı Sn. Bekir BOZDAĞ "Ana Sözü" gazetasını okuyarkana (5-ci sayfa).

Kişinev TİKA ofisin koordinatörü Atilla KARAMOLLAOĞLU Moldovada TİKANın yaptı proektleri annadêr (5-ci sayfa).

Sn. Bekir BOZDAĞ'ı Komrat primarı Nikolay DUDOGLU primariya önündä karşılkana. (5-ci sayfa).

Parasız almaa bilä gelmedilär

Ceviz ayın (sentabri) 12-dä Todor ZANET parasız baaşladı 150 taane "Koorlaşmış ateş..." hem 60 taane gagauzçaya çevirdii Mihai EMINESKUnun "Luçafar" kiyatlarını Gagauziyanın bibliotekalarına.

Bir afta ileri annaşmaya görä kiyatları kabletmää deyni lääzimdi gelsinnär Gagauziyanın kultura Upravleniyasının öndercileri. Ama... gelmedilär. Taa doorusu gelmää istämedilär.

Biz var nicä annayalım, açan Gagauziya öndercileri deerlär, ani GAGAUZÇA kiyatları satın almaa deyni para yok. Ama, açan o kiyatlar parasız veriler da o ÖNDERCİLÄR onnarı da kabletmää gelmeerlär, peydanêr soruş: **halkımızın terindän zarplata kabledip, kimä hem kimin dilinä bu eriflär izmet ederlär?** Bekim sıra geldi artık onnarın bu işin cuvabını sormaa?!

I-ci "Kilim korafırları" festivali

Harman ayın (avgust) 28-dä, taman küüyün kurban Günündä, Aydarda "Kilim korafırları" festivali oldu.

Festival programasında kilimciliklän hem dokumaklan ilgili bütün işlär gösterildi. Hem yapaaların didilmesi hem işlemesi, yumak hem masur sarılması, kurulmuş düzennerdä pala dokuması. Ama programanın en önemli bölümüydü – kilimnerin sergisi.

Bu sergiyä serdilär 100 yıllık kilimneri da, sovet vakıdında yapılan kilimneri da.

Sovet zamanında Aydar küüyündä kilimcilik pek yaygındı. Zerä bu verärdi kolayını insanlara para kazanmaa. En anılmış kilimnär bu küüdäydü hem kilimciyıklar da bu küüdändü.

O günü, aydarlıları kurban Gününän kutlamaa hem bu festivallän pay almaa deyni küüyä çok musaafir geldi. Onnarın arasında Gagauziyanın başkanı Mihail FORMUZAL hem Gagauziya Halk Topluğun başı Dimitriy KONSTANTİNOV da vardılar.

Not. Aydar küüyündä kilimcilii hem düzencilii diriltmää deyni çalışmaları için biz gazetemızda bu yıl Kirez ayında artık yazdıydık (bak "Aydarda turizma merkezi açılacak", "Ana Sözü". No. 11-12 (582-583), 29.06.2013).

“Koorlaşmış ateş” kiyada prezentațiya

Harman ayın (avgust) 30-dan Ceviz ayın (sentabri) 3-dän Kişinevun Milli Bibliotekasında XXII-ci Halklararası Kiyat Salonu geçti.

Salonun kiyatlar prezentațiaları programasına görä Ceviz ayın (sentabri) 3-dä oldu prezentațiya Todur ZANETin eni çıkan “Koorlaşmış ateş...” poeziya kiyadına.

Prezentațiya açtı Milli Bibliotekanın direktoru Alexe Rêu. Sora kiyadın avtoru annattı “firından eni çıkan” kiyat için.

Prezentațiyada pay alan Türkiye Bükelçisi Mehmet Selim KARTAL, kendi konuşmasında urguladı, ani bu kiyadın yalını “yakmayan, bir yımışak, yısıdıcı ateş verän bir yalın”.

Prezentațiyada kiyat için hem avtor için söz tuttular: kiyadın sponsoru BC “UNIBANK” S.A. temsilcisi İrina ZU-

BAREVA; İvan KONSTANDOGLU, Moldova üredicilik Ministrusunun eski yardımcısı; Aleksandr DANÇ, avtorun dostu; Olga RADOVA; Marçela MARDARE, “Pontos” basım evin başı; Renata VEREJANU, moldovan poeti; Konstantin SİRF, “Kardaşlık” birliin başı.

Aleksandr DANÇ okudu bir epigrama, ani hemen yazmıştı eni kiyat için:

“Koorlaşmış ateş...” –

Yansın hem yısıtsın!

Bu kiyadı, bulup, okuyarlar

Zaneti tanyan kafadarlar...

Gagauz – ateşlenmiş koorlar!

Prezentațiyaya katıldılar Kişinevda yaşayan gagauz hem moldovan aydınarı, resimcilär, okuyucular. Sonunda hepsi salonda bulunan insannara, avtor imzaladı hem baaşladı birär kiyat.

Not. “Koorlaşmış ateş...” poeziya kiyadına prezentațiaları oldular Ceviz ayın (sentabri) 12-dü Gagauziyanın “Pötr DRAGANOV” adına Regional bibliotekada hem Ceviz ayın (sentabri) 13-dü Tülüküüyün hem Çösmäküüyün lişeylerindä.

PATRETLERDÄ: Todur ZANET, Mehmet Selim KARTAL, Alexe Rêu. Çösmäküüyün ürencileri (solda). Tülüküüyün ürencileri (saada).

“Kertää gelän halklararası dillär hem mediyanın çalışması”

Çeketmesi 1-ci sayfada

Tombarlak masayı hazırladılar “Ana Sözü” gazetası, Hacettepe hem Başkent Universitetları (Türkiye), Komrat Devlet Universiteti. Burada pay aldılar bilim adamnarı, gazetacılar, televideniye hem radio zaametçileri, bibliotekacılar, sıradan insannar. Maasuz tombarlak masa için KDU bibliotekası hazırlamıştı pek gözäl bir kiyat sergisi.

Toplantının açılış nasaatlarını yaptılar “Ana Sözü” gazetesinin baş redaktoru Todur ZANET, Hacettepe Universitetin Türk Dili hem Literaturası Bölümündän Prof. Dr. Ülkü ÇELİK ŞAVK hem KDU rektoru Dr. Zinaida ARIKOVA.

Sora kendi dokladlarını okudular Doç. Dr. Süer EKER (Başkent Universitetin Türk Dili hem Literaturası Bölümü), Prof. Dr. Ülkü ÇELİK ŞAVK, Prof. Dr. Nalan BÜYÜKKANTARCIOĞLU (Hacettepe Universitetin Angliya Dilbilimi Bölümü), Gülin DAĞDEVİREN (Başkent Universitetin Dilbilimi Bölümü) hem Todur ZANET.

Nedän sora fikir paylaşmasında pay aldılar Anna STOLETNEYÄ, Moldova Üredicilik Ministerliin baş zaametçisi, Valentina YANIŞOĞLU, GRT Gözledici Sovetin azası, Ay-Boba Sergey KOPUŞÇU, Dr. Sergey ZAHARİYA, KDU juridika fakultetin dekanı, Dr. İvanna BANKOVA, türkolog, Dr. Konstantin TAUŞANCI, KDU ekonomika fakultetin dekanı.

Ofițial toplantıdan sora konuşmalar, çay-kofe masasının başında, KDUnun türk kultura merkezindä ilerledilär.

ENİ KİYAT

“Meneşşalar çıvgında”

“Meneşşalar çıvgında” – bölä ad koymuş kendi eni anlatmak kiyadına gagauz yazıçıykası Mariya Mercanka (M. KAPAKLI).

Kiyatta 21 kısa annatmak var. Bu annatmaklar bir büyük annatmanın bölümneri. Onnarın adların çoyu birdän annatmanın özünü açêr: “Ay-dın gençlik”, “Meneşşalar – gençlik simvolu”, “Evin içinä kısmet girdi”, “Azgım acı” hem taa başka.

Kiyadın baaşlamasında avtor yazêr: “Anama hem 20-ci asirin 50-ci yillarında Bucaan çok zeet çekmiş çiftçi karrılarına adanêr”.

Kiyat “Pontos” basım evindä tiparlandı. Tirajı – 50 taanä.

Kiyat Salonun premiyaları verildi

Harman ayın (avgust) 30-dan Ceviz ayın (sentabri) 3-dän Kişinevun Milli Bibliotekasında geçän XXII-ci Halklararası Kiyat Salonunda pay aldılar 18 devlettän basım evleri. Onnar sergiledilär 6 bin kiyat. İsteyennerä deyni kiyatlar yarı paaya satıldılar.

Adetä görä, çalışma günün sonunda Salonun premiyaları verildi. 6 bin kiyadın arasından sade yaklaşık 150 taanesinä bu kısmat düştü. O premiyaları gagauz avtorları da kabletti.

Moldovanın üredicilik Ministerstvosunun premiyası verildi Todur ANGELİYA “DIKȚIONAR ROMÂN-GAGAUZ” sözlüü için.

Mihai EMİNESCUUnun “Luçafar” poemasının çevirmesi için “Çevirmäk için” premiyası Todur ZANETä verildi.

“Etno” premiyası laureatları arasında premiyayı kablettilər: Todur ZANET, “Koorlaşmış ateş...” kiyadı için; Vlad-Demir KARAGANÇU “Pelin amar în Bugeac” hem “Candan fikirlar” kiyatları için.

“Kiyat – paasız bir baaşış” akțiyası

Kişinevun Milli Bibliotekasında olan Halklararası Kiyat Salonun çerçevesindä bu yıl seftä eni bir milli akțiya yapıldı – “Kiyat – paasız bir baaşış”. Bu akțiyanın uuru: Moldovanın bibliotekalarına deyni kiyat toplamaa hem o kiyatları bibliotekalara baaşlamaa.

Akțiyada toplandı birbuçuk bin kiyattan zeedä. O kiyatların birazı baaşandı Gagauziyanın hem Taraklı rayonun Valea-Perji küyünün bibliotekalarına. Maasuz bu iş için Komrada hem Valea-Perjiya Kişinevden geldilər Vera OSOİANU, Kişinevun Milli Bibliotekasının direktor yardımcısı, yazıcılar İurie KOLESNİK hem Todur ZANET.

Gagauziyaya kiyat baaşlamak sırası

Ceviz ayın (sentabri) 5-dä “Pötr DRAGANOV” adına Regional bibliotekada geçti. Maasuz bu iş için burayı geldilər

Komrat “M.Eminecu” lişeyin ürencileri. Onnarlan buluşmayı götürdü Gagauziya Kultura Upravleniyasının başının yardımcısı Evgeniya LÜLENOVA.

Buluşmak sırasında Vera OSOİANU annattı salonda bulunannara – “Kiyat – paasız bir baaşış” akțiyası için hem o kiyatlar için, ani o gün baaşlandı bibliotekalara.

Yazıcı İurie KOLESNİK annattı Pötr DRAGANOV için çalışmalarını hem o kiyatlar için, ani bün hazırlêr.

Poet Todur ZANET annattı eni çıkan “Koorlaşmış ateş...” kiyadı için hem okudu oradan peetlerini hem gagauzça, hem romınca hem da rusça. Sora da baaşladı kendi kiyatlarını “M.Eminecu” lişeyinä hem Regional bibliotekaya.

Gagauziyada “II-ci Balkan Türk Şairleri Buluşması” oldu

Ceviz ayın (sentabri) 20-21 günnerindä Gagauziyada “II-ci Balkan Türk Şairleri Buluşması” oldu. Buluşmayı birliktä hazırladılar Gagauz Yeri öndercileri, Türkiye Edirne Valilii hem Meras dernää.

Programada vardı “Balkanarda Türkçenin Geleceä” Forumu, poetların lişey üürencilerinnän buluşmaları, Caltayan Tomay küüylerindä peet avşamı,

Gagauziya muzeylerinnän tanışmak, gagauz milli imeklerini datmak.

Tomay küüyündä “II-ci Balkan Türk Şairleri Buluşması” Şiir Gecesinin açılış konuşmalarını yaptılar Türkiye Respublikasının Başbakan Yardımcısı Sn. Bekir BOZDAĞ hem Edirne valisi sayın Hasan DURUER.

II-ci Balkan Türk Şairleri Gagauz Yeri Buluşmasına, gagauz poetlarından kaarä, katıldılar poetlar Bulgariyadan, Gretyadan, Ukraynadan (Kırım), Makedoniyadan, Romniyadan, Türkiyedän.

Gagauziyadan “Şiir Avşamında” kendi peetlerini okudular Güllü KARANFİL, Elena MOKANU hem Todor ZANET.

Maasuz “II-ci Balkan Türk Şairleri Buluşması” için burayı katılan poetların antologiya peet kiyadı tiparlandı.

PATERTTÄ: Türkiye Respublikasının Edirne valisi sayın Hasan DURUER nasaat eder.

Alina MIHAYLOVA şahmatalarda birinci

Harman ayın 12-27 günneri arasında Ukraynanın Odesa kasabasında anılmış grossmeysterin Efim GELLERın adına şahmata turniri geçti.

Bu turnirda yarışmaklar oldu hem büyüklerin hem da küçüklerin arasında. Kendi yaş grupasında komratlyka Alina MIHAYLOVA (8 yaşında) birinci oldu.

Alina MIHAYLOVA bu yılki Moldova çempionu. 1,5 yıl oldu nicä şahmatalar uurunda halizdän zanaatlanêr.

Komrat yaamurlar altında 224-cü yılını kutladı

Çeketmesi 1-ci sayfada

Kutlamalara katıldılar musaafirlär Türkiyedän, Moldovadan, Rusiyadan, Ukraynadan, Vengriyadan hem başka erlerdän.

Musaafirlerin arasında vardılar Kaul hem Komrat episkopu Anatoliy, Türkiye Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL, Vengriya Bükkelçisi Mátyás Szilágyi, Rusiya Bükkelçiliin birinci sekretari.

Kutlama programası başladı Komradın Vatizedici İoanın klisesindä şükür slujbasından, angısını götürdü Kaul hem Komrat episkopu Anatoliy. Slujbaya katıldılar Gagauziya Halk Topluşu Başu Dimitriy KONSTANTİNOV, Komradın primarı Nikolay DUDOGLU, halk deputatları hem Komrat primariyasının zaametçileri. Slujbadan sora, “hristiannı kaavileştirmä çalışmaları için”, episkop Anatoliy verdi Nikolay DUDOGLUya hem onun yardımcıısına Födör GAYDARCIya “Paisiy Veliçkovskiy” klisä ordeni hem da verdi “Enseyci Grigoriyin” klisä medalilerini Komrat munişipiy Sovetin başına Viktor VOLKOVa, onun yardımcıısına Vasiliy NEYKOVÇENA, Halk deputatına Grigoriy MORARA. Klisä gramotaları verildi Anna BEJENARA, Anna VALYKOVAYA, Semen ZLATOVA, Nikolay NEYKOVÇENA.

Slujbadan sora, primariya-

nın yanından taa kasabanın baş meydanından “Zaametçi kollektivların paradı geçti”. Paradın önündä gidärdi duhovoy orkestra, taşıyardılar Moldovanın hem Gagauziyanın büyük (4x12 metra) bayraklarını. Paradta, zaametçi kollektivlardan kaarä, pay aldılar Demokrat partiyanın Gagauziyada bölümün azaları hem “Eni Gagauziya” cümne kuruluşu da.

Paradın başında gidärdilər Komradın primarı Nikolay DUDOGLU, Moldova Demokrat partiyanın başu Marian LUPU, Gagauziya Halk Topluşu Başu Dimitriy KONSTANTİNOV, Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL, Valkaneş rayonun geçici başu Sergey ÇERNEV.

Meydanda, tribunaya pinip, paradı kablettilər Gagauziyanın hem Komradın öndercileri, Moldovadan hem yabancı devletlerdän musaafirlär.

Kutlama programasına görä merkez parkta ustaların ellän yapılan mallarının sergileri oldu. Gagauziya ustalarından kaarä bu sergiyâ katıldı Nisporendän Gerigoriy PANŞIR aylesinn. Bu insannar çölmekçi. Sergidä

vardı nicä satın almaa borç hem peynir küplerini, çanak hem çölmek, çirtma hem nay, boncuk hem blezik, ekmek kesmä taftaları. Ayrı bir sergi kurmuştu ekmekçilär. Onnarın kolaçları hepsini şaştırdı: pek gözäldilər hem pek tatlıydılar.

Kusurlu uşakların “Fidancık” adına merkez incä boncuktan yapıldı fidannarı, resimleri hem donaklıkları sergiledi.

Maasuz Komradın 224-cü yıldönümü için Klisenin yanında, primariyanın hem Kliseyâ gelän insannarın ortaklınan, yapıldı Pazar klisä şkolasının evi. O şkolanın önündä kuruldu bir anmak Kruçası o popazlara, ani, Komrat klisesinin kurulma günündän beeri burada slujba yaptılar.

Ceviz ayın (sentabri) 14-dä Kaul hem Komrat episkopu Anatoliy Pazar klisä şkolasının açılış duasını yaptı. Hep o zaman episkop Anatoliy, başka popazlarla bilä, anmak Kruçanın yanında bir kısa dua yaptı. Pazar şkola-

sının duasına hem anmak Kruçanın açılışına katıldılar Gagauziya Halk Topluşu Başu Dimitriy KONSTANTİNOV hem Komradın primarı Nikolay DUDOGLU, GHT deputatları, yortunun musaafirleri.

Hep o günü açıldı “Orange” firmasının sponsorluunnan kurulan uşaklar için oyun meydanı.

Avşam üstü Komradın baş meydanında büyük bir konşert oldu hem feyerverk yapıldı.

Komradın 224-cü yılın kutlamalarının üçüncü günündä kasabada sport yarışları, lotoreya hem konşert yapıldı.

Patriarh KİRİLL ikincilää geldi

Çeketmesi 1-ci sayfada

brifing yaptı hem brifingta urguladı: «Я верю в то, что сила Божия, милость Божия помогут молдавскому народу преодолеть те трудности и проблемы, которые существуют сегодня. Мы же будем молиться от всего сердца за вашу страну, за народ Молдовы и за Православную Церковь, которая является частью многонациональной Русской Православной Церкви, объединяющей десятки миллионов людей разных национальностей — это и русские, и белорусы, и молдаване, и гагаузы, и украинцы».

Aeroporttan Patriarh yollandı do-
oru Moldova Respublikasının prez-
identin rezidençiyasına, neredä buluştu
prezidentlan Nikolae TİMOFTİylän.
Buluşmada Nikolae TİMOFTİ urgula-
dı, ani Moldovada Ortodoks Klisenin
rolünü hem respublikada yaşayan in-
sannar için çalısmalarını o üüsek uurda
olduunu sayêr, şükür edip bu işlär için
Kişinev Bütün Moldova Mitropoli-
tına VLADİMİRA.

Programaya görä, Ceviz ayın
(sentäbri) 7-dä Patriarh KİRİLL katıldı
“Nikolae Sulac” adına Milli Palatasın-
da olan Kişinev Patriarhiyasının 200-
ci yıldönümünün kutlamasına. Burada
nasaat edärkana Canabisi urguladı:
«Всякий раз, когда я соприкасаюсь
с православным верующим народом
Молдовы, я чувствую духовную силу,
которая исходит из ваших сердец.
Здесь действительно очень крепка
вера, очень высока религиозность.
И, несмотря на все тяжелейшие
исторические обстоятельства,
именно благодаря православной вере
народа Молдовы сегодня мы имеем
независимое государство, развитую
национальную культуру, общество,
которое сохраняет свою целостность,
несмотря на наличие политического
разнообразия и многих других
факторов, разъединяющих его».

Kişinev Patriarhiyasının 200-
ci yıldönümü kutlamaları büyük bir
konferansla başlandı.

Taa ötä ofițial programada vardı
Kapriyana manastırına vizit. Ama ma-
nastıra yollanmadan taa Patriarh KİRİLL
iki buluşması oldu. Biri – Mol-
dovanın Liberal-Demokrat partiyasının
liderinnan Vlad FİLATlan. İkincisi
da – «Православная инициатива»
liderlarinnan T.G.PLUKÇİylän hem
S.İ.BLINDUylan.

Bundan sora Moskva hem bütün
Rusiya Patriarhı KİRİLL Kapriya-
na manastırında Mitropolit Gavriil
BËNULESKU-BODONİnin meza-
rında, onun canı için, bir litiya duası
yaptı.

Günün sonunda Patriarh KİRİLL
koydu çiçek Bük III-cü Ştefanın (Şte-

bir nasaatlan danıştı burada bulunan in-
sannara. Sora söz aldı Kişinev Büt-
tün Moldova Mitropoliti VLADİMİR.
Canabisi danıştı Patriarha ölä sözlärlän:
«Вы интересовались жизнью наших
православных христиан, жизнью
наших монастырей. Это естественно,
потому что Вы являетесь нашим
общим Патриархом — как молдаван,
гагаузов, болгар и румын, так и
украинцев, белорусов и других
народов, входящих в каноническую
юрисдикцию Русской Православной
Церкви».

Hep o günü Patriarh KİRİLL, biri-
biri ardı, buluştu ilktän Moldova Res-
publikasının premyer-ministrusunnan

fan şel Mare) pamätiniä hem burada
«Вечная память» duası çalındı.

Ertesi günü, çin sabaalen, Patriarh
KİRİLL Kişinevün Triumf arkasının
önündä karşıladılar Moldova Klisenin
öndercileri. Da sora, Moldova Mitro-
poliyasının Katedral Soborun önündä
Ayozlu Liturgiya oldu. Liturgiyeyi gö-
türdü Moskva hem bütün Rusiya Patri-
arhı KİRİLL.

Bu ayozlu slujbaya, ani geçti üç
dildä: rusça, moldovanca hem gaga-
uzça, geldilər Moldovanın prezidenti
Nikolae TİMOFTİ, premyer-ministr
İurie LEANKA, Parlamentin spikeri
İgor KORMAN.

Liturgiyadan sora, Patriarh KİRİLL

İurie LEANKAYlan, sora da Moldova
Parlamentin spikerinnan İgor KOR-
MANnan.

Ceviz ayın 8-dä, Kişinevün Res-
publika Sarayında Moldovanın önder-
cileri Moskva hem bütün Rusiya Patri-
arhı KİRİLL adına reçeptiya verdilər.
Reçeptiyaya, Moldova öndercilerindän
hem ofițial delegațiyanın azalarından
kaarä, katıldılar Moldova Mitropoli-
yanın baş popazları, Moldovanın eski
prezidentları Mircea SNEGUR, Pötr
LUÇİNSKİY hem Vladimir VORO-
NİN, politika partiyaların öndercileri,
diplomatlarm hem deputatlar.

Reçeptiyada ilkin söz tuttu Moldova
prezidenti Nikolae TİMOFTİ. Sorasözaldı
Patriarh KİRİLL. Canabisi urguladı: «Я
всем сердцем желаю Молдове, чтобы
она, став свободной, независимой
державой, принимала такие решения,
которые влекли бы за собой духовное и
материальное равенство в дальнейшей
жизни общества и государства».

Hep o günü Patriarh KİRİLL dev-
let rezidençiyasında kabletti Kaul hem
Komrat episkopunu Anatoliyi da verdi
ona Ay İnokentiyin, Moskva hem Ko-
lomensk mitropolitin, adına II-ci grad-
ta ordeni.

Sora Patriarh KİRİLL buluştu Mol-
dovanın Komunistlär partiyasının lide-
rinnan Vladimir VORONİNnan.

Üülendän sora Moskva hem bü-
tün Rusiya Patriarhı KİRİLL Prid-
nestrovveya yollandı. Burada, Ben-
der kasabasında, Patriarhı karşıladılar
Pridnestrovyanın öndercileri, Tiraspol
eparhiyasının baş popazları. Bu karşı-
lamadan sora delegațiylar Tiraspolä
yollandılar. Tiraspolin baş Klisesindä
Patriarh KİRİLL kısa bir slujba yaptı.

Ceviz ayın 9-da Patriarh KİRİLL
ayozladı Tiraspolde eni düzülän Vve-
den manastırın kruçalarını hem ikon-
larını. Sora Tiraspolin baş meydanında
Moskva hem bütün Rusiya Patriarhı
KİRİLL buluştu Pridnestrovyada yaşa-
yan insannarlan. Hem burada bir dua
yapıldı.

Vizit programasına görä Patriarh
KİRİLL uurağı Kişinevün küüyün adam-
nar manastırına hem Bender kasabasın-
nın klisesinä.

Hep o günü, Kişineva döndüktän
sora, aeroportun VIP salonunda Patri-
arh KİRİLL bir brifing verdi. Hep bu-
rada Kişinev Bütün Moldova Mitro-
politi VLADİMİR açıkladı, ani Moskva
hem bütün Rusiya Patriarhın KİRİLLin
Moldovaya bir taa gelişindä programa-
ya Gagauziyaya vizit ta koyulacak.

Ceviz ayın dokuz avşamsı Moskva
hem bütün Rusiya Patriarhı KİRİLL
Moskvaya döndü.

Todur ZANET

Gagauziyaya gelmedi, ama geleceymiş

Gazetamızın Orak ayın (iyül) nomeirndä (bak № 13-14 (584-585), 27.07.2013,
http://www.anasozu.com/pdf/ana_sozu_n584_27_07_2013.pdf) biz haber verdik,
ani “Ceviz ayın (sentäbri) 7-9 günnerindä Moskva hem bütün Rusiya Patriarhı
KİRİLL Moldovaya bir vizit yapmaa neetlener”, hem ani “Gagauziya öndercileri
Patriarhı Komrada gelsin deyni teklif ettilär”.

Ceviz ayın (sentäbri) 3-dä Gagauziya başkanı Mihail FORMUZALın adına,
Moskva Patriarhın dış ilişkileri başı hem Volokolam mitropoliti İLARİON adın-
dan bir kiyat gelmiş. Kiyatta yazêr, ani “Aydın Patriarhın neetindä var, bir kerä
taa Moldova Ortodoks Klisesinin erinä geldiän, sizin regiona da uuramaa”.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 1903.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinev,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Gagauz avtonomiyası – Ana Dilsiz avtonomiyası

Konstantin Petroviç TAUŞANCI,
doctor, doçent, Komrat Devlet Universitetin dekanı

Bir fakir sancısı: Bizim avtonomiyamız cümbüşä çıktı!

Biz 1990-cı yıllarda koyduk kuvetleri: bizim Ana Dilimiz olsun, kendi ekonomikamız olsun, koruyalım halkımızı dünnää arasında. Ama hepsi oldu geeri dooru!

“Hastalık” urdu gagauzların üstünä: ekonomika battı, kultura zoru geçirer, dilimiz kaybeler!

Bölä olur mu: Ana Dilimiz okullarda okunêr nasıl yabancı dil.

Bizim öndercilär bilerlär mı nâbêrlar?

Gagauz dili yok olarsaydı – avtonomiya silinecek! bütün halk kaybecek!

Birkaç yıl geeri buluştum bir arkadaşlan karaim milletindän. Karaim, ama kendi dilini bilmeer. Dedi: “Kim bilärdi – öldülär. Gençlär da asimilätiya oldular. Kaybeldi halk!”

O bir tragediya!

20 yıl geçti: gagauzların gözleri kapalı, kulakları da tıkalı, giderlär kara yoldan. Neyä geldik: Gagauz avtonomiyası – Ana Dilsiz avtonomiyası oldu! Bu da büyük tragediya.

Moldova armatasında gagauz asker uruldu

Canavar ayın 27-dä, Kişinevün №142 asker lagerindä gagauz asker Pötr KOPUŞÇU urulmuş. Pötr KOPUŞÇU Gagauziyanın Kıpçak küüyündän armataya alınmıştı. 7-ci sayfa

Türkiye Respublikası 90 yaşında

Doksan yıl geeri, 1923-cü yılın Canavar ayın (oktabri) 29-da, Mustafa Kemal ATATÜRK Türkiye Respublikasını kurmaa teklif etti. Türkiye Bük Millet Meclisi (TBMM) da bu teklifi oylamaya koyup, kendi kararınan Türkiyenin Konstitütyasını diıştırdı da Türkiyenin Respublika olması dünnäy bildirdi.

1925-ci yılın Çiçek ayın (aprel) 19-da TBMM tarafından alınan karara görä, başlayıp 1925-ci yılın Canavar ayın (oktabri) 29-dan beeri, bu gün, Canavar ayın (oktabri) 29-zu, Türkiyedä “Cumhuriyet Bayramı” olarak bakılêr. Türkiye Respublikasının kurucusu Mustafa Kemal ATATÜRK da, bu yortunun 10-cu yıldönümündä yaptı açıklamada bu günü Türkiyenin hem türk milletinin EN BÜÜK BAYRAMI olmasını ırguladı.

Türkiyenin “Cumhuriyet Bayramı” yortusunu kutlayarak, Canavar ayın (oktabri) 29-da, Moldovada Türkiye Respublikasının Bükkelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL, eşinän Banu Cankan KARTAL hanum-efendiylän birliktä “Leogrand Hotel”indä politika hem kultura adamnarına, ministrulara, Moldovada bulunan diplomat hem Halklararası misiyaların temsilcilerine, işadamlara deyni bir reçeptiya verdilär. Katılannar vardı nicä, salonda erleştirilmiş birkaç ekrandan, Türkiyeyi hem Türkiye Respublikasının kuruluşunu annadan slaydlarlan tanışsınar.

Reçeptiyanın ofițial açılışı Türkiye hem Moldova gimnaların çalınmasınan başladı. Sora Bükkelçi Mehmet Selim KARTAL açıkladı, ani salonda Moldovayı temsil ederäk bulunêrlar

Moldova prezidentin eşi Margarita TİMOFTİ, Moldovanın viçe-premyer ministrusu hem ekonomika ministrusu Valeriy LAZÊR. Sora Bükkelçi kendi mesajını angliycä hem romınca okudu.

Sözünü başardıyanan, Mehmet Selim KARTAL teklif etti şenaya kalksınar prima-ledi Margarita TİMOFTİ, viçe-premyer Valeriy LAZÊR hem Banu Cankan KARTAL hanum-efendi hem hepsi birliktä Türkiye-Moldova dostluu için birär filcan şampanskiy buyursınar.

Bundan sora şenadan okundu Moldova Respublikasının prezidentinin Nikolae TİMOFTİNİN kutlama mesajı.

Reçeptiyanın ofițial payı bittiktän sora, Ankara opera teatrunun artistleeri gösterdilär “Arda Boyları” balettän bir parça. Reçeptiyanın kultura programasında taa vardı Türkiyedän gelän muzikantların saksafonda hava çalma-

ları hem “Orizont” moldo-türk teoretik lişeyin oyuncuların gösterileri.

PARTETLERDÄ: Bükkelçi Mehmet Selim KARTAL kutlama mesajını okuyêr.

Moldova Respublikasının prezidentinin Nikolae TİMOFTİNİN kutlama mesajı okunêr. (soldan) İli-an KAŞU, TC Bükkelçiliin temsilcisi, TC Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL, prima-ledi Margarita TİMOFTİ, Banu Cankan KARTAL hanum-efendi, viçe-premyer Valeriy LAZÊR.

Fotolar: Eucen HARABARA

Redakçıyadan: Kutlêeriz Türkiye Respublikasını, türk milletini hem bütün türk dünnesini bu bük yortulan. Hepsimizä saalık, uzun ömür, mutluluk. Türkiye Respublikası daymaların daymalarında yaşasın!

“Kuruluşundan 90. Yılına Türkiye Cumhuriyeti” adına Halklararası Simpoziumu

Canavar ayın 23-25 günnerindä Türkiyenin Eskişehir kasabasının Osmangazi Universitetin Kongres merkezindä “Kuruluşundan 90. Yılına Türkiye Cumhuriyeti” Halklararası Simpoziumu geçti.

Simpoziumu hazırladılar Eskişehir 2013 TDKB (Türk Dünyası Kültür Başkenti) Agenstvosu, Osmangazi Universitetin Rektoru, Atatürk Kultura Dil hem Tarih Üsek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi Başkannı.

Simpoziumun açılış konuşmalarını yaptılar Prof. Dr. Mehmet Ali BEYHAN, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı, Prof. Dr. Hasan GÖNEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitn Rektoru, Prof. Dr. Derya ÖRS, Atatürk Kultura Dil hem Tarih Üsek Kurumun Baş-

kannı, Güngör Azim TUNA, Eskişehir Valisi, Eskişehir 2013 TDKB Agenstvosunun Önetim Kurulu Başkanı.

Simpoziuma 20 devlettän (Afganistan, Azerbaycan, Bosna-Gerçeg, Bulgariya, Romuniya, Çehiya, İndiya, İtaliya, Kazahstan, Kitay, KKTC, Kosova, Moldova (Gagauziya), Pakistan, Rusiya, Serbiya, Türkiye, Ukrayna, Ukrayna (Krim avtonom respublikası), Uzbekistan) 98 bilim adamı hem araştırmacı katıldılar.

Gagauziyadan simpoziumda “Ga-

gauz istoriyasında Mustafa Kemal ATATÜRK” dokladlan “Ana Sözü” gazetasının baş redaktoru, araştırmacı Todur ZANET pay aldı.

(dokladı 3-6 sayfalarda okuyun)

Türkiyenin neeti var Tamojnâ birliinâ girmää

Canavar ayın 25-dâ Birleşik Devletlär Toplumu (BDT) devletlerin liderleri Belorusiyanın baş kasabasında Minskta toplandılar.

Toplantıda, Evroaziya ekonomika ortaklın ekonomika sovetindâ, Kazahstan respublikasının prezidenti Nursultan NAZIRBAEV bildirdi, ani Türkiye Respublikasının Tamojnâ birliinâ girmää neeti var. Canabisi

açıkladı: “Türkiyenin Başbakanı Erdoğan danıştı bana: yok mu nicâ Türkiyeyi Tamojnâ birliinâ kabletmää?” Konuyu taa ilerledärkana Nursultan NAZIRBAEV dedi: “Türkiye – büyük bir devlet, bizdâ ortak graniça var,

kritika heptän biteceydi, zerâ salt Batıya gidersin, birdän sorêrlar: siz ne Sovetlär Birliini mi enidän kurêrsınız? Bekim Türkiyeyi kabledelim – da hepsi soruşlar yok olaceklar!”

Nursultan NAZIRBAEV urguladı, ani Siriya da Tamojnâ birliinâ girmäk istemesini bildirdi, hem incelenelär Armeniyanın, Kirgiziyanın, Tadjikistanın danışmaları.

Belorusiyanın prezidenti Aleksandr LUKOŞENKO açıkladı, ani Ukraynanın da Tamojnâ birliinâ girmää şansı var, bakmadaan ona, ani Ukrayna Evropa Birliinâ girmää düşüner. Canabisi teklif etti Gruziya BDTya geeri dönsün.

Rusiyanın prezidenti Vladimir PUTİN bildirdi, ani İndiyanın premiyer-ministrusu Monmohan SİNGH açıklamış, ani İndiya hazır Tamojnâ birliinân serbest alış-veriş zonasını açmaa.

Nikolae TİMOFTİ oraa hem çekiçä karşı çıktı

Moldova prezidenti Nikolae TİMOFTİ Minskta BDTnin sammitına taa etişmediinnän, onun pres-sekretari bir açıklama yaptı.

Açıklamada pres-sekretar urguladı, ani prezident Nikolae TİMOFTİ karşı çıkê Rusiyanın teklifinâ 1941-1945 yıllarında Büyük Vatan cengindâ Enseyişin 70-ci yıldönümünân ilgili yubiley medalisinâ, angısında orak hem çekiç olacak.

Pres-sekretar bildirdi, ani “lâzım sakınmaa kullanmaa bu simvolları, o üzerâ ani onnarın kullanması ilgili komunist rejiminnan hem pek çok insan hem varlık zararlarına getirdilär”.

Bu üzerâ cengin veterannarına deyni Moldova kendisinin oraksız hem çekişsiz bir medalisini hazırlayacak.

Kolaj - GRENADA haber merkezinin

Minskata BDT için önemli kararlar alındı

Birleşik Devletlär Toplumu (BDT) devletlerin liderlerinin Belorusiyanın baş kasabasında Minskta olan sammitında birkaç karar alındı. Onnarın arasında en önemlisi – terorizmaya karşı ortak çalışmaları.

Sammitin sonunda yapan açıklamakta, Belorusiyanın prezidenti Aleksandr LUKOŞENKO urguladı, ani BDT devletlerin liderların sammitında alınan kararlar, Birleşik Devletlär Toplumuna girän hepsi devletlerâ deyni uygundur.

Belorusiyanın prezidentin Aleksandr LUKOŞENKOnun sözlerinâ görâ toplantıda 2014-2016 yıllarında

terorizmaya hem ekstremizmaya karşı düüş planı kabledildi, narkotiklerâ hem insan alış-verişinâ karşı düüş programı da kuruldu.

Toplantıda karar alındı, ani 2014-cü yılda “Birliin kultura baş kasabaları” Oş (Kirgiziya) hem Alma-Ata (Kazahstan) olaceklar.

Sammita karar alındı, ani 1941-1945 yıllarında Büyük Vatan cengindâ

Enseyişin 70-ci yıldönümünü kutlama hem bu yortuylan ilgili yubiley medalilerini hazırlamaa.

2014-cü yılda BDTda başkanlık Belorusiyadan Ukraynaya geçer.

Şan Aleyasında Dimitriy KANTEMİRa byust koyuldu

Canavar ayın 26-da Şan Aleyasında moldovan devlet adamın Dimitriy KANTEMİRin byustu açıldı. Gagauziya İspolkomunun açıklamasına görâ, bu iş yapıldı Dimitriy KANTEMİRin duuma günün 340-cı yıldönümü için yapıldı.

Byustun açılmasında pay aldılar Gagauziya İspolkomun azaları, bilim hem kultura insannarı, Komrat Devlet Universitetin üredecileri hem studentları, Komrat “M.Eminesku” lişeyin ürencileri.

Byustun açılış konuşmalarını yaptılar Mihail FORMUZAL, Gagauziyanın başkanı, Pötr PAŞALI, “Mariya MARUNEVIÇ” adına bilim araştırmaları hem metodika işleri merkezin

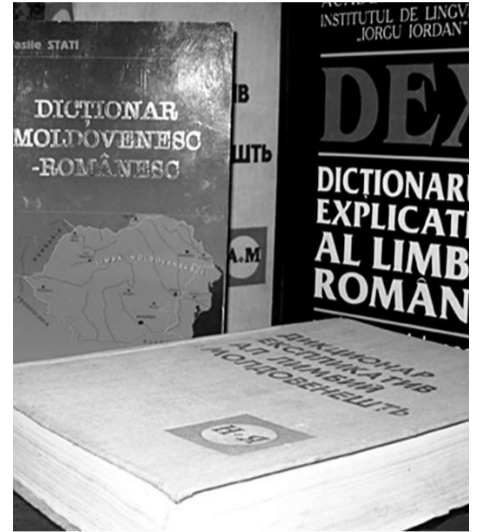
direktörü, Diana NİKOGLO, istoriya bilgilerindâ doktor.

Not. Bakmadaan ona, ani Gagauzların Şan Aleyasına Gagauziya zakonlarına görâ lâzımdı sadâ Gagauzların anılmış adannarına byustlar koyulsun, Gagauziya İspolkom bildiini yaparak, burayı yabancı byustları koymaktan vazgeçmeer.

Foto – Gagauziyanın ofşial saytından.

“Romın dili”, “romın literaturası”, “romın istoriyası” gibi terminnär Gagauziyada zapa koyuldu

Canavar ayın (Oktabri) 4-dâ Gagauziya Halk Topluşun XV-ci sesiyasında alındı karar, “Gagauziya topraklarında bulunan cümne, devlet hem hepsi üredecilik kuruluşlarında “romın dili”, “romın literaturası”, “romın istoriyası” gibi konstitütyaya ters gidän terminnär zapa alınêr”.

Biz taa ileri açıkladıydık, ani bu soruşu GHT önündâ koydu deputat İvan BURGUCU. Canabisi urguladı hem onunnan kayıl oldular hepsi deputatlar, “Moldova Respublikasının Konstitütyasına görâ, memlekettâ devlet dili var latin grafikasının temelindâ moldovan dili”.

GHT deputatları urguladılar, ani “yok neçin yabancı devletin istoriyasını üürenmää, açan bizim kendimizin, Moldova Respublikasının, taa eski devletimiz var”.

Selin zararı açıklandı

Gazetamızın geçän sayısında biz haberledik, ani Ceviz ayın (sentabri) 12-dän 17-dän yaayan yaamurlardan Gagauziyada büyük zararlar oldu. Bu olaylan ilgili Gagauziya İspolkomu detelli bir açıklama yaptı.

Çiftçilik uurunda sellerdän zarar 95 milyon ley. İnfrastrukturaya zarar 4 milyon 715 bin 898 ley gösteriler. Onnarın içindâ: 4 milyon 519 bin 326 ley yollara zarar, 196 bin 572 ley da evlere zarar. Yaamurlardan 73 evi su basmış, 58 maaza suylan dolmuş. Kazayak hem Kongaz küterlerin 2 gölündâ tıynakları su almış, 35 ektar tarlanın topraanı su sürümüş, 6100 metra taş yol, 2900 metra toprak yol, 704 m² trotuar hem beton yol bozulmuş.

Bundan kaarâ er altına gömülü 1308 metra gaz hem 850 metra su komünikaşyaları açıldı.

Hepsi bu şifralar hem bilgilär, dokument biçimindâ olarak, yardım için Gagauziya İspolkomu tarafından Moldovanın kuvetlerinâ yollandı.

GAGAUZ İSTORİYASINDA Mustafa Kemal ATATÜRK

GİRİŞ

Bu çalışmanın uuru Türkiye Cumhuriyetin (Respublikasının) kurucusunun Mustafa Kemal ATATÜRKün Türk dünnäsınnan hem Gagauz türklarınan candan ilgisini hem gelecektä kalan yaptıklarını taa bir kerä açıklayıp, onnarın açıklamasına eni bilgi katkılarını vermäk.

ATATÜRKün Gagauzların istoriyasında ne kadar önemli olduunu gösterer o, ani hem Romın, hem Sovet vakıdında, hem Moldovanın baamsız olduu gündän beeri, Gagauzlar herkerä büyük saygıylan hem sevgiylan anêrlar onu.

Mustafa Kemal ATATÜRKün Gagauzlara yaptı ilikleri açıklarkana, onnarın, Gagauz türklarının, köklerini, soy senselelerini, istoiirasını hem Türk dünnäsınnan baaları hakkında bilgi vermektän da bu çalışmanın faydası olur.

Gagauzlar, Ortodoks Hristiani olan, büyük Türk dünnäsının bir parçasıdır. Onnar büünkü günädän ayakta kaldılar, dilini, dinini, adetlerini hem kulturalarını korumaa becerdiler.

GAGAUZLAR KİMDİR HEM NEREDÄN ÇEKİLERLÄR

Bu gündä bütün dünnedä yaşayan Gagauzların sayısı 300 bin kişiyä yakındır. Gagauzların en çoyu, 155 bindän zeedä, yaşêrlar–Moldova Respublikasının içersindä hem Gagauziya (Gagauz Yeri) avtonom bölgesindä. Bundan kaarä Gagauzlar çoklukta var

Ukraynada – 50 binä yakın. Sora, sayıya görä, Bulgariyada, Rusiyada hem eski Sovetlär devletlerindä, Türkiyedä, Gretyada.

“İstoriya lüzgerleri hem devlet politikaları daatular hem yok ettilär milletimizin taa çoyunu. İkiüz yılın içindä Gagauzların sayısı 1 milyon 200 bin insandan yaklaşık 300 binä düştü. Cenklär hem geopolitika beterlerinä milletimizi Balkannardan Basarabiya, Basarabiyadan da Sibiriye, Kazahstana, Kafkaza, Ukraynaya, Braziliyaya, Argentinaya hem taa başka erlerä daatular. Açıklan hem asimilätiya politikasınnan eritilär”¹.

İstoriyada, yazılı olarak, Gagauz lafi 20-ci üzyılına kadar siirek kullanılır. Rus kaynaklarında Gagauz lafini seftä Basarabiyada 1817-ci yılında insan sayısı teftelerindä razgeleriz. Türkiye kaynaklarına görä, **Türkiyedä Gagauzlar için ilk anmak 1328 yılında İstoyan Cansızov, “Balkan Şib-i Ceziresinde Türklər”² yazısında razgelineer.**

Eni istoriyada, Türkiye Cumhuriyetin kurucusunun Mustafa Kemal ATATÜRKün yaşadı zamanda, Gagauzlar için faydalı hem önemli bilgileri, ilkin “Ulus” gazetasında sora da ayırı bir kiyadında, üzä çıkarêr türk şairi, yazıcısı hem aydınadıcısı Yaşar Nabi NAYIR³. Söz gider 1934-1938 yıllar için, açan Türkiye Cumhuriyetindä Gagauzların Türkiyeyä göç edilmesi ortaya çıkarılır⁴.

İstoriya kiyatlarında Gagauzların hakkında okadar aaz yazıların betterinä, Gagauzların dünneyä gelmesinnän ilgili olarak, ortaya pek çok çeşitli hem taa sık yanniş teoriyalar çıkarıldı. Ama bu konuda bilim dünnäsi taa çok kayıl olêr onunnan, ani Gagauzlar, halk olarak, Aziyanın Altay taraflarında dünneyä gelmişlär.

Bir şüpesiz var nicä urgulamaa, ani Gagauzların bilinän istoriyası, başlayıp Altay topraklarından, neredän onnar halkların büyük göçlär dalgasınnan bilä, kendi soy senselesinnän barabar, başlêrlar Evropa tarafına gelmää da Balkannarın, büünkü gündä Dobruca dediimiz bölgesindä erleşlär. Bu iş olêr VII-ci üzyılın ilk payında.

“630 yılında Doğu Gök-Türk Devleti dağılınca Hazarlar bağımsızlıklarını ilân ettiler ve Batı Karadeniz kıyılarına kadar ilerlediler. Bir iddiaya göre 650 yılında Hazarların yanında

¹ Todur Zanet, GAGAUZLUK: Kultur, Ruh, Adetlär, “Pontos”, Chişinău 2010. s. 9.

² İstoyan Cansızov, “Balkan Şib-i Ceziresinde Türklər”, Tarih-i Osmanî Encümeni Mecmuası, c.17, İstanbul 1328

³ Yaşar Nabi Nayır, Balkanlar ve Türklük, Ankara 1936, s. 89.

⁴ Önder Duman, “Atatürk Döneminde Romanya’dan Türk Göçleri (1923-1938)”, Bahar, sayı 45: 23-44, Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanlığı, 2008, s. 36.

müttefikleri olarak Karadeniz’in batısına geçen Oğuz Türkleri bugünkü Gagavuzların atalarıdır”⁵. Bu açıklamanın aslısını tanıdı Sovetlär Birliin Bilimnär akademiyası da, angısının bilim adamları XX-ci üzyılın 50-ci yıllarında Gagauzların arasında antropolojiya arştırmaları yapıp, dünneyä açıkladılar, ani Gagauzlar türk kökenni halktır hem onnar, halk olarak, Altay tarafında oluşmuşlar⁶.

Gagauzlar Kara denizin kenarında

Varna, Kavarna hem Balçık kasabalarını kurêrlar hem Kara denizdän Tunaya kadar topraklarda küülerdä yaşêrlar, kurup burada 1259-cu yılda baamsız Dobruca devletini, sora da – Uzıyalet devletini. Bu devletlerin kurulması için bulgar arştırmacısı Prof. Dr. Georgi ATANASOV ölä yazêr: “İlk sırada, bir şüpesiz kalêr o fakt, ani halizdän kumannarın evlatboyları – Sraşimir, Balık hem Terter (Yoan = İvanko?) hem da üüsek saabi Çolpan, ani İvanko padişahlu zamanında diplomatmış, kurmuşlar Dobruca devletini. Belli iş, ani Terter da, Balık da çekilerlär anılmış Terteroba kuman soyundan, angısı taman 1240-cı yılın dolayında Bulgariyeyä geçer hem erleşer orada. Diil lüzüm atılmaa ondan da, ani kuman beylerin rezidenşiyasının adı, ölä denilän Karabuna Tuna bölümü, uyêr Dobruca devletinin padişahlarının rezidenşiyasının Korvuna adınnan”⁷.

Bu devlettä padişahlık etmişlär Balık bey, onun oolu Dobriç (Dobrotiç), Dobriçin oolu İvanko. Sayılır, ani büünkü Dobruca toprakların adı kalmış Gagauzların padişahından Dobriçitan.

Dobruca devletin kurulması için Gagauz aydınadıcısı, profesör, protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİR ölä yazêr: “Padişah Mihail VIII Paleolog, ki birleştirsin deyni hem kaavileştirsın deyni hristian olan türk senselelerini Tuna boyunda, kayıl olmuş 1259 ya-

⁵ Gagavuz türkləri, T.C. Turizm ve Kültür Bakanlığı.

⁶ Дьяченко В.Д., “Антропологическое исследование гагаузов Молдавской ССР”, КСИЭ. 1952. Вып. 15.

⁷ Георги АТАНАСОВ, “ДОБРУДЖАНСКО-ТО ДЕСПОТСТВО. Към политическата, церковната, стопанската и културната история на Добруджа през XIV век”, ИК ФАБЕР, Велико Търново, 2009, s. 61.

pılsın orada Gagauz padişahlu hem ki Varna vilayetine gelsin KAYKAVUZ İZEDİN Anatolıyanın sultanı, angısını trondan düşürmüşlär hem zorluklara koymuşlar”⁸.

Dobruca devletin bayraa – al parçanın üzerinä biyaz bir horoz resimni bayrakmış. Taa sora, XX-ci üzyılın 80-90-cı yıllarında, eni kurulan Gagauz devletlerindä (Gagauz avtonomiyası, Gagauz Sovet Soşialist respublikası, Gagauz Respublikası), bu biyaz horoz, canavar kafasınnan birliktä, genä bayraa koyuldu.

1417-ci yılda Dobruca devleti, baamsızlıını kaybedip, Osmani sınırlarına girmiş.

Gagauzların adınnan ilgili dä çok teoriyalar var. Ama bir iş kesin belli – Gagauzlar tek türk halkı, ani kendi adında OGUZ adını korumuşlar. Çeh arştırmacısı hem istorii Konstantin İREÇEK⁹ 1891-ci yılda urguladı, ani Gagauzlar kumannardan çekilerlär (rusça kumannara «узы», «оузы» deerlär). Konstantin İREÇEK yazêr, ani ilkin kim buldu Gagauz lafinda “oguz” yada “uz” lafına yakınnı hem açıkladı bunu var bulgar aydınadıcısı Petko Raçov SLAVEYKOV¹⁰.

XIX-cu üzyılın sonunda Gagauzların kökünü hem etnografiya kulturasını aaraştıran rus bilim adamı Valentin MOŞKOV¹¹, kayıl olup Konstantin İREÇEKin fikirlerinnän, yazdı: “Her-

⁸ Mihail CIACHIR, “Besarabieală Gagauzların İstoriyası”, Chişinău, 1934, s. 14.

⁹ Constantin JIREÇEK, “Das Fürstenthum Bulgarien” // Wien. 1891

¹⁰ SLAVEYKOV Petko Raçov (1827-1895), bulgar aydınadıcısı, poeti, folklorcusu hem publiştı.

¹¹ MOŞKOV Valentin Aleksandroviç (1852- ölüm yılı bilinmeer), rus etnografi, arştırmacısı hem lingvisti.

GAGAUZ İSTORİYASINDA

Çeketmesi 3-cü sazfa

liilm Gagauzların halk adına dönärsäk, ozaman, nicä sayêr akademik Vasiliy RADLOV¹², “onu var nicä iki paydan olmasına bakmaa “gag” hem “auz”. Bitkincisi var nicä olsun kısaltma “aguz” yada “oguz” lafindan... Ne düşer sölemää birinci “gag” elementü için, o var nicä olsun diişilmiş “gük”, “gök” yada “gok” lafi, angısı açıklêr **oguz halkının soylarından birisini**”¹³.

Gagauzların kökleri için sa Ay-Boba Mihail ÇAKİR ölä yazêr: “Gagauzlar lafederlär pak türkçä, ölä, nicä lafedermiş eski zamannarda cümne insannar, angıları çekilmiş türk halkından, türk soyundan. Gagauzların dili, lafi taa aslı türkçedir, taa paktır Osmaniya türkçenin dilindän, zerä Osmaniylar çok laf, çok söz almışlar farsizlerdän hem arablardan”¹⁴.

GAGAUZLAR BALKANLARDAN BASARABIYEEYÄ SÜRGÜNÜ

XIX üzyılın başına kadar Gagauzlar Balkannarda toplu, raatlık hem barış içindä yaşadılar. “Osmanı türklär çok inan çok hatır vermişlär hakikat Gagauzlara” (CIACHİR, 1934:3). Ama Rus-Osmanı cenklere başlayınca bu raatlık bozulêr. 1806-1812 yıllarda, gagauzları, Dobrucada yaşayan başka halklarla bilä, rus askerleri, esir alıp, başlêrlar onların taa çoyunu Basarabiya topraklarına sürümää. Sürgünnär taa 1878-ci yiladan hep geeri kaçmaa savaşêrlar. Ama, 1878-ci yilda Prut deresindä sınır kapanêr da kalan Basarabiada kalêr.

Bu yıllar için resmi Sovet propogandası hep yazardı, ani Gagauzlar hem başka hristiyan halklar “Türk boyundruğu” (“турское иго”) altından kaçmışlar. Son yıllarda açılan arhiv kaynakları artık dooruluu gösterer.

Rus istorii Dr. Lüdmila KUZMİÇÖVA yazêr: «болгары в Османской

Турции были по преимуществу свободные крестьяне, работающие на переходящей от отца к сыну земле и платящие налог. При этом они не лишены права исповедовать свою религию – православие... Недаром даже русский царь Александр II, войдя со своей армией на территорию Болгарии в 1877 году, был потрясен высоким уровнем жизни болгарских крестьян, их крепкими домами, богатыми садами и виноградниками, белым хлебом на столе. «Кого же мы пришли освободить?» – спрашивал он. Ведь живут «братушки» под турецким игом во много раз лучше русских крестьян»¹⁵. (“Osmanı Türkiyedä bulgarlar (ozaman Gagauzlara da bulgar dermişlär – nişan T.Z.) çounnuunda serbest çiftçiydilär, çalışardılar bobadan oola geçän tarlalarda hem vergileri ödärdilär. Onnara hak verilärdi kendi dinini yınanmaa – ortodoks hristiannını... Boşuna diil, ani Rus çari II-ci Aleksandr, 1877-ci yilda ordusunun Bulgariyaya girdii zaman, şaşılacak kalmış bulgar çiftçilerin üüsek yaşamak urundan, onların kaavi evlerindän, zengin meevalıklarından hem baalarlarından, sofralarda biyaz ekmektän. “Kimi biz geldik kurtartmaa?” – sorardı o. “Bratuşkalär” Türk boyundruğu altında rus çiftçilerindän çok taa islää yaşêrlar” (KUZMİÇÖVA).

Moldova Respublikasının Milli Arhivında bulunan belgelär Gagauzların Bulgariyadan Basarabiyeyä sürgünnünnän ilgili olaylara eni bir ışık verer.

1806-1812 yıllarında Rus-Osmanı cengi zamanı, rus imperatoru I-ci Aleksandrın emirinä görä, «по жестокой необходимости войны»¹⁶ (“cengin zorbalı lääzımnıyan”) rus askeri başladı Tuna boyunda zengin hem verimni topraklarda erleşmiş küüleri hem kasabaları yakmaa (MRMA. F.1. Op.11. D.2393. L.11-15ob., 382.; Karamilä,

¹⁵ Кузьмичёва, Людмила, “Под османским владычеством”, SENATOR analitik dergisi. http://senat.org/Russia-Bulgaria/Osman_Bulgar.html

¹⁶ Мария Карамиля, «Чишмикей: материалы по истории села (1809-2009 г.)», “Serbia” SRL, Kişinev, 2009, s. 20.

2009:20). Orada yaşayan Gagauzların çoyunu, esir alıp, nagay tatarlarından sora boş kalan Basarabiyanın Bucak adlı susuz hem kuru toloka kırlarına getirtilär. Bu işlär açıktan yazılı rus ofiterlerin raportlarında.

Te ne o olaylar için yazêr rus çarleri, ofiterleri hem generalları:

1809-cu yılın Avgust ayın 19-da general Bagration: «христианские семейства из подданных Порты берутся нашими войсками в плен и переселяются в Главное в здеишее армии дежурство» (“Osmanı vatan-daşlı altında bulunan hristian aylelär bizim asker tarafından esir alınêrlar da ordunun Baş beççiliinä gönderilerlär”) (MRMA. F.1. Op.1. D.832. L.141-143ob.; Karamilä, 2009:17).

Brigad-mayor Oldekop: «доставленных от генерал-лейтенанта Платова взятых в плен казачьими полками молдавских и болгарских 484 семьи на 397 каруцах, в коих в упряже 480 пар волов... отправило в Галац» (“kozaklar tarafından esir alınan moldovan hem bulgar 484 aylesi, 397 arabaylan hem 480 çift öküzlän... Galağa yollanıldı”) (MRMA. F.1. Op.1. D.832. L.147-178ob.; Karamilä, 2009:17).

Esir alınan insannar geeri kaçarmışlar. O kaçınıcı kestirmäk için emir veriler «установить за переселенцами надзор и залог «дабы ни один из них обратно за Дунай не возвратился» (“getirilän insannar göz altına alınsınar hem onnar için para koyulsun “biricci Tunanın öbür tarafına geeri dönmesin deyni”) (MRMA. F.1. Op.1. D.832. L.173-78, 129.; Karamilä, 2009:18).

Gagauzlar hem onnarlan bilä Basarabiyaaya zorlan getirilän başka milletlär **1806-cı yildan 1819-cu yiladan esir statusunda kaldılar**. Sade 12 yıldan sora, 1819-cu yılın Dekabri ayın 29-da Rusiyanın Senatu aldı karar, ani Tunanın bu tarafına getirilän Gagauzları, onnardan ileri burayı kendilerindän gelän nemçelerin hem serblarin **statusunun bir parçasına** yaklaştırmaa. Bu kararlan Gagauzlara 60-şar destina toprak baaşlandı hem vergi kolaylı uygulandı. Bakmadaan buna, nicä taa yukarda urgulandı, taa 1878-ci yiladan Gagauzlar hep savaşardılar geeri Dobruca topraklarına kaçmaa. Sora graniça kapanêr da 1918-ci yiladan, Basarabiyaada bulunan Gagauzlar Rus İmperiyasında yaşêrlar. 1918-ci yildan 1944-cü yiladan da, Basarabiya Romniya içinä kaldı için, Romniyada yaşêrlar.

GAGAUZLAR HEM MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

Kurtuluş sengini başardıktan sora, Türkiye Respublikasının kurucusu Mustafa Kemal ATATÜRK dünnäada olan türk halklarına büyük ilgiylän bakêr. O halkların arasında vardılar Gagauzlar da, ani Romniyada, Bulgariyada hem Greçiyada yaşardılar. Bu ilginin iki sebepi var:

1. Yabancı devletlerdä yaşayan türk halkların türklüü ayakta kalması hem asimilätiyadan kurtarılması;

2. İsteyän türk halkların Türkiyeyä getirilmesi.

Ne düşer sölemää Gagauzlar için, bu sebeplerin ikisindän birincisi ön plana çıktı. Çünkü “1923-1933 ve 1934-1938 dönemleri olmak üzere iki ayrı kesitte incelenebilecek olan bu göçler neticesinde yüz binin üzerinde Türk, Anadolu'ya göç etmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti her iki dönemde de sadece Müslüman Türklerin göçüne izin verirken, önemli bir nüfusa sahip Hristiyan Gagauz Türklerinin göçüne ise soğuk bakmış, bu husustaki talepleri geri çevirmiştir” (Duman, 2008:23).

Araştırmalar, dokumentlar, o dönemdä yaşayan insannarın yazıları hem annatmaları gösteriler, ani Mustafa Kemal ATATÜRKün Gagauzlara ayırı hem sıcak bir ilgisi vardı. Gagauzların ayakta kalması için, Türkiyenin “O zamannar Romniya devletinnän imzalanan annaşmalar Gagauzlara çok geniş soşial, ekonomika hem kultura olanaklar saalamıştı”¹⁷.

1931-ci yılın İyün ayın 12-dä Romaniyada Türkiye Büükelçisi Hamdullah Suphi Tanrıöver çalışmaa başlêr. Başlayıp bu gündän, Türkiye Pravitelstvosuna hem da dooru Mustafa Kemal ATATÜRKä Gagauzların ilgili aslı hem dolu bilgilär gelmä başlêr. Bu bilgileri toplamak için Büükelçi Hamdullah Suphi Tanrıöver başlêr Basarabiyaada hem Dobrucada yaşayan Gagauzların küülerini dolaşmaa.

“H. Suphi bey Gagauzların arasına geldiğinde Komrat'ta evimizde kalırdı. Otel yoktu, onunun birliktä gelennär; bobamın izininnän Komratlıların evlerindä musafir edilärdi. Elçi beyin bobamnan konuşuklarını anımsıyorum. Ona görä geeri kalmış Gagauz toplumunu kalkındırmanın tek yolu – gençleri Türkiyedä etiştirmäk, sora onnari küülerinä geeri göndermekti. Küülerdä konuşulan türkçenin geliştirmesini de Ankaranın gönderdi kitaplarla hem görevlendirdii Türk

¹⁷ Ali Kaygı, (Gheorghi CAİCA), “Göçetmedään Komratı bir kerecik taa görmäk pek istiyorum. Moldova Türkiye Büükelçisinä Oğuz ÖZGEya bir mektub.”, “Ana Sözü” gazetesi. No. 1-2 (388-399), Kişinev, 23.09.2000, s.4.

Mustafa Kemal ATATÜRK

öğretmeninnän, aynen şindi yapıldı gibi gerçekleştirmakti” (Kaygı, 2000:4).

Sık buluşêr Hamdullah Suphi Tanrıöver Kişinevda yaşayan Gagauzların en büyük din, kultura hem bilim adamının Mihail ÇAKİRLän da. Ozamannar Basarabiyada Ay-Boba Mihail ÇAKİR (27.04.1861–08.09.1938), üredicilik Bakanının uurundan, bakarmış diil sade Gagauzların işlerine, ama başka türk milletlerin, nicä tatarların, da işlerine. Gagauz dilini şkolalarda üürenmää deyni hem bu uurda üredici hazırlama deyni, Ay-boba Mihail ÇAKİR danışêr Romıniya Pravitelstvosuna izin için hem da Buharest Türkiye Büyükelçisine Hamdullah Suphi beyâ yardım için, ani Gagauzlara deyni Türkiyedän üredici hem kiyat yollasınar.

Gagauzların istoriyasında Mustafa Kemal ATATÜRKlän ilgili taa bir önemli sayfa var. Açan Ay-Boba Mihail ÇAKİR yazêr hem 1933-1934 yıllarda tiparlêr “Besarabiyalı Gagauzların istoriyası”¹⁸ adlı kiyadını, o, Türkiye Respublikasının kurucusuna Mustafa Kemal ATATÜRKâ büyük saygı duyarak, baaşlêr bu kiyadı ATATÜRKâ kendi imzasınan.

Kendi buluşmalarında hem gezilerinde Hamdullah Suphi Tanrıöver kendinâ deyni büyük bilgileri saabi olêr. “Hamdullah Suphi Bey Bükreş’e geldikten kısa bir süre sonra Gagauz Türkleri ile yakından ilgilenmeye başlamıştır. Nitekim “Gagauz Türkleri” başlıklı ilk raporu elçilik görevine atanmasının sadece yedi ay sonrasında, 18 Ocak 1932 tarihine aittir. Hamdullah Suphi Bey söz konusu raporda, Gagauzların tarihi, fiziki görünüşleri, örf, adet ve gelenekleri hakkında bilgiler vermekte ve “Türklüğünden şüphe edilemeyecek olan” bu kitlenin Türkiye’ye kabulü hususundaki ümit ve beklentisini şu cümleleriyle ifade etmekteydi: Eğer Türk milliyet perverliği, eski Rumeli’nin koskoca bir parçasında asırlardan beri ana dillerini sadakatla muhafaza eden bu eyi ahlak sahibi, sağlam ve güzel Türk halkı ile alakadar olmaya başlar ve bunlara ta-

18 Mihail CIACHIR, “Besarabiealâ Gagauzlarân Istoriaşâ”, Chişinău, 1934.

rihi hakikati telkin ile kendilerini Türk camiasına davet ederek başka milletler arasında büsbütün eriyip kaybolmalarına mani olursa ve nihayet ümit ve temenni ettiğim üzere Anadolu’nun kapılarını Türk ırkının bu öz evladına açar ve eski maruf tesamuhuna göre onlara dini hürriyetleriyle beraber yer ve yurt gösterirse boş olan Anadolu kendisine sadakatla ve merbut kalacağı muhakkak olan yep yeni bir kuvvet kazanır... (BCA 030.10/246.666.30, Anzerlioğlu 2006: 40)”¹⁹.

Ay-boba Mihail ÇAKİRin hem başka Gagauz aydınların bu tekliflerini uygun görüp, büyükelçi Tanrıöver konuyu Türkiye’ye bildirir. Bu teklifler Türkiye Cumhuriyetin kurucusunun Mustafa Kemal ATATÜRKün masasına gelir. ATATÜRKün emirine göre, Basarabiyada, Gagauzların öncä dil hem bilim sorunlarını çözmää deyni, Türkiye Pravitelstvosunun Kararınan Gagauz küüleirnä 30-dan zeedä türk dilindä üredici hem çok sayıda kiyatlar yollanılêr. Bundan karä Mustafa Kemal ATATÜRK, 300 Gagauz gencinâ kontenjan ayırılmasına izin verir, da, Gagauz uşakların arasından seçmä yapıp, en ilerlerini Türkiye’ye üürenmää almaa. Sora o uşakların çoyu Türkiyedä, Üniversiteleri başarıp, anılmış bilim adamnari, muzıkantları oldular.

“Sefaret çalışanlarını (yerel personel) Gagauzlardan seçmiş; ardından da bölgelerinde temayüz etmiş yerel liderlerin çocuklarına öncelik vererek ilk etapta yaklaşık 40 kişilik bir öğrenci grubunu öğrenim için Türkiye’ye göndermiştir. Daha sonra bu sayı 200’ü aşmıştır. Bunların bir kısmı tekrar ülkesine dönerek toplumuna Türklük bilinci ile hizmet ederken, Türkiye’de kalanlar da anavatana hizmeti yeğlemiştir. Bu grup arasında, Ege Üniversitesi’nde Rektör Yardımcılığı yapmış emekli öğretim üyesi Prof.Dr. Emin Mutaf (Georgi Mutaf), Prof.Dr. Özdemir Çobanoğlu (Vasili Çoban) gibi çok sayıda Gokoğuz Türkü bulunmaktadır”²⁰.

Türkiyeye gidän gençlerin arasında Gagauziyanın başkasabası Komratın ozamankı primarin oolu Gheorgi CAİCA (Ali Kaygı). Kendisi Türkiyedä hem Amerikada birêr Üniversiteler başarmış. 2000-ci yılda Kişinev TC. Büyükelçisi adına yolladı mektubta kontenjan için bölä yazılı: “Komratlı bir Gagauzum. 1931-1932 yıllarında, Gagauzların boy hem soy bakımından Türk dünnäsının bir dalı olduklarını önä olarak Türk Elçisi Hamdullah Suphi bey, Komrat primarı bulunan bobama danışarak beni Galatasaray Lisesinâ yolladı. Ozamannar ATATÜRKün Türk okullarında 300 Gagauz gencinâ kontenjan ayırılmasını

19 Önder Duman, “Atatürk Döneminde Romanya’dan Türk Göçleri (1923-1938)”, Bahar, sayı 45: 23-44, Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanlığı, 2008, s. 36.

20 Necip Hablemitoğlu, “Şeriatçı Terör”ün va Batının Kıskaçındaki Ülke Türkiye, http://www.1001kitap.com/Guncel/Necip_Hablemitoğlu/seriatci_teror_ve_bati/

buyurmuştu. Kısa zamanda kontenjan arttı hem çoyu Basarabiyalı, Dobruca’lı Gagauz Türkiyedä okumaa başladı. Yunanistan hem Bulgaristan Gagauz küülerimdän gelebilen Gagauz çok aazdı” (Kaygı, 2000:4).

Türkiye Kultura Bakanının teklifinä görä, rejisör olarak, “Gagauzlar hem Gagauzluk”²¹ (Türkiyedä hem Gagauziyada bu film “Gagauzya Benim Topraam / Гагаузия Моя Родина” adı olarak tanındı) belgesel filmi hazırlarkana Mustafa Kemal ATATÜRKün Gagauzlara yolladı ürediciler için hem o zaman için insannar bölä annatılar:

Georgiy STEFU (Kongaz küüyü) – “Vardı Hasan uçtili Turhiyadan haliz türk, ani üredirdi turetkiy yazık, türkçä” (32’59”-33’09”);

Konstantin YULARCI (Kongaz küüyü) – “35, 36, 37 te o yıllarda vardı bizdä türk dili. İstanbuldan getiridilêr kitab. Üredirdilêr bizi ürediciler Türkiyedän. Üredirdilêr türk dilini” (33’09”-33’26”);

Anastasiya GROZDEVA (Kongaz küüyü) – “Gde-to, şansoram 36-da mı, te burdan insannar vardı, ani çocuklar, ani isteirlêr üürenmää, da zoordu üürenmää, zerä paalydı romında üürenmää. Da türk aldı onnari. Orda yapardılar dokumentlerini Buharesttän. Taman da öldü Atatürk da kapandı granița. Kapandı granița, bän kaldım” (33’26”-33’50”).

Bu yıllarda Türkiye hem Büyükelçi Hamdullah Suphi bey “Gagauzları Türkiye’ye getirip, Trakya bölgesine yerleştirmek istemiştir. Ne var ki, bu konunun görüşüldüğü yıllarda İkinci Dünya Savaşı çıkmış ve onların yaşadığı bölgelerden Besarabya Rusların, Dobruca’da Bulgarların eline geçtiğinden, Hamdullah Suphi’nin Gagauz Türklerini Türkiye’ye getirme hayali gerçekleşmemiştir. Ancak o herşeye rağmen yirmi kadar kız ve erkek Gagauz gencine Türkiye’de okuma imkânı sağlamıştır”²².

“Tanrıöver, Romanya’dan getirteceği Gagavuz Türkleri’nin Marmara Havzası’na yerleştirilmesini planlıyordu. Kayet İkinci Dünya Savaşı çıkmasaydı Gagavuzlar’ın Türkiye’ye göçü belki de büyük ölçüde çözümlenmiş olacaktı”²³.

İkinci Dünya Cengin başlamasınan hem Kızıl ordunun Basarabiyayı elinâ geçirilmesinnän Mustafa Kemal ATATÜRKün emirinnän Gagauzlara yapıldı bu çalışmak kesildi. Türkiye’ye üürenmää gidän Gagauz uşakları geeri dönemedilêr. Onnarin senselelerini da ya kurşuna urdular, ya Sibiriya kaldırdılar.

21 Todur Zanet, “Gagauzlar hem Gagauzluk” belgesel filmi” (“Gagauzya Benim Topraam / Гагаузия Моя Родина”), T.C. Kültür Bakanlığı, 2011, http://www.youtube.com/watch?v=9k-WAXIcPsk

22 ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ DERGİSİ. “Hamdullah Suphi’nin Romanya Büyükelçiliği ve Gagauz Türkleri” Cilt: XVIII, 54, Kasım 2002.

23 Nuri, Yavuz, Akademik Bakış Dergisi, Gazi Üniversitesi, Cilt:4 Sayı: 7 Kış-2010.

“İkinci Dünnä cengin patlaması, Basarabiyanın okupaşiyası, Gagauz memleketinâ kendini adanmış olan bobamın Ruslar tarafından öldürülmesi, pek çok Gagauzun Sibiryâ, Kazakistan gibi erlerâ sürgün edilmesi, Gagauzların geleceeni bir çırpınmada yok etti” (Kaygı, 2000:4).

Türkiyedän gelän üredicilerin da kaderi diişti. Onnar kim Romın ordusunun geeri çekildi – kurtuldular. Türkiye’ye, kendi evlerine döndülêr. Onnar sa kim kaçamadı, rus askerinin elinâ düştü da Stalin zamanında GULAG dediimiz lagerlerâ atıldılar.

Türkiyedän gelän öğretmenlerin “çoğunluğu savaşla birlikte Türkiye’ye dönerken, bazıları “görevleri henüz bitmediği” gerekçesiyle eğitim hizmetine devam etmişler. Ancak, Sovyet işgali ile bu öğretmenlerin tamamı “Türk Casusu” isnadı ile hep aynı cezaya, 25 yıl ağır hapis cezasına çarptırılarak Sibiryâ’daki toplama kamplarına gönderilmişler. Sonra, Stalin’in ölümünden sonra Kruşçev tarafından çıkarılan aflu Gagauz Yeri’ne sadece biri dönebilmiş: Adı, Ali KANTARELLİ!..”²⁴.

Bu üredici için gözâl bir yazı yazdı anılmış Gagauz yazıcısı Nikolay BABOGLU: “Ben duudum 1928 yılda bir Gagauz-türk aylesinde, küüyümüzün adıydı Tatar-Kıpçak ama bugün sadece Kıpçak deerlar. Benim soyadım Babaoğlu, adımu Kilisede Nikolay koymuşlar niçin ki annem-babam hristian dinini kullanırmışlar.

1935-cı yılda açan ben 7 yaşımı doldurmuşum beni köyümüzde ilkokula verdiler. Benim öğretmenim bir çok yalpak romen kadınıydı. Ben küçük

24 Necip Hablemitoğlu, “Şeriatçı Terör”ün va Batının Kıskaçındaki Ülke Türkiye, http://www.1001kitap.com/Guncel/Necip_Hablemitoğlu/seriatci_teror_ve_bati/

Sonu 6-ci sayfada

GAGAUZ İSTORİYASINDA Mustafa Kemal ATATÜRK

Sonu. Çeketmesi 3, 4, 5-ci sayfalarda olarak baştan romence konuşmayı hiç anlamazdım, necin ki evde içerimizde biz konuşurduk sadece Gagauz Türk dilinde...

Ne büyük sevinmelik oldu bizim okulumuzda açan 1937 yıldı sölediler ki aftada iki dersimiz olacak türkçe. Kim bizi öğrecek, nasıl olacak hiç bişey taa bilmezdik, ama çok merak ederdik, yınanamazdık ki olur olsun ders bizim ana dilimizde.

Eylül ayın birinde başlardı eni okul yılı. Bu günde Kıpçak okulun meydanaında bizi okul öğrencilerini (bir 100-150 kişi) hepsimizi dizdilar kare. Bu karenin ortasında vardı 4-5 romen öğretmenleri, angularını biz artık bilirdik tanurdık ama onların aralarında vardı bir da eni gene bize yabancı bir adam. Giyimliydi o cat eni elbiseyle, başında vardı geniş kenarlı Avrupa şapkası, saa elinde asılıydı bastonu. Karede çocukların arasında başladı gezmea laf çünkü bu adam gelmiş Türkiyeden de bizim türkçe öğretmenimiz olacaktı. O romen öğretmenlerin yanında konuşurdu romen dilinde...

Sınıfımızın kapusuna derslerin programını asmıştılar. Benim üçüncü sınıfta salılarda hem cumaalarda yazılıydı birer ders türk dili. Okulumuzda hepsi çocuklar sadece bu eniliyi konuşurdular işittik ki ikinci sınıfta pazaertesi artık türk dili olmuş, eni öğrenci söylemiş kendi adını demiş uşaklara, ki onunla olur öle konuşmaa nice evde annelerimizle konuşuyoruz...

Geldi sali günü ikinci dersimiz türkçe, nasıl meraklan beklerdik zil calsın, erleştirdik sıralarımıza beklerdik...

Girdi içeri eni öğretmen, biz hepsimiz askerde gibi kalktık ayaa, beklerdik hergünkü alışılmış selamı "Buna ziua", ama işittik eni selamı o dedi "Gün aydın!". Biz bilmezdik nasıl cevap edelim, ama o başladı bizimle çok annaşılmış evdeki dilimizde konuşmaa: "Çocuklarım,- dedi o,- eter ayakça durdunuz, oturunuz!"

Aramızda, sevinmelikten mi yoksa şaşmaktan mı bir gülüş koştu. Öğretmen devam etti gülmeyin dedi ben size türkçe selam verdim "Gün aydın!"... Bana deyeceniz "Bay öğretmen". Bunu o yazdı tebeşirle taftamıza, biz de yazdık teftimizde. Sonra söyledi ki o bizim türk dili öğretmenimiz, sordu bizim sıraylan isimlerimiz, taa sora taftaya yazdı türk dilin alfabetini o pek az ayırırdı romen alfabetinden. Ö, ü kelemelerin altını çizdik. Öğretmen dedi ki bir aftadan sonra türkçe kitaplar gelecek de başlayacaaz türkçe okumaa. Ama bu ilk dersimizde sadece konuştuk. Bay öğretmen söyledi ki kitaplarımız Türkiye memleketinden demir yoluca gelecekler, ki bu kitapları bize Türkiye prezidenti Kemal paşa Atatürk hediye göndermiş. Taa sora o gösterdi haritada nerede Türkiye bul-

uyor, anlattı ki orada insanlar hepsi bizimce türkçe konuşuyorlar. Bize öğretmenimizin her bir sözü çok meraklı gelirdi. Düşünürdük acaba nasıl öle bir bütün memleket sadece türkçe konuşuyor...

Geçti taa biraz vakit biz hepten alıştıydık bizim bay öğretmenimize, Türkçe dersler o kadar tez geçerdiler ki etiştiremezdik dadına ermee. Biz salileri hem cumaaları beklerdik nice Paskaliye yortularını. Yazardık, okurduk, ana dilimizde çok şiirlar ezbere öğrenirdik, masallar okurduk.

Bay öğretmen Ali Kantarelli bekarı benim Kıpçak köyümde öğretmenlik etti. 1937-1938-1939 yıllara kadar. Bizim köyde de evlendi.

23 Ceviz ay 2000
23 Sentäbri 2000

"GÖÇETMEDÄN KOMRATı BİR KERECİK TAA GÖRMÄK PEK İSTİYORUM..."

Komratta buluştum Türkiye Bükkelçisinin Sayın ÖZGEYİN. Canabisi dedi ki elinâ geçmiş çok meraklı materiallar bir gagauz için. Meraklandım bân da.

Moldovada Türkiye Bükkelçisine ÖZGEYİN bân mektub.

Sayın ÖZGEYİN bey,

Bu mektubu yazmadan önce çocukların yakın dostu olan hem sizin yakınız bulunan Ahmet Gürkan beye sordum: "Çinjinâ ÖZGEYİN beye sordum: "Çinjinâ yazabilmeyin?" dedim. Cevabında sizin hem Hasan Akdoğan için yazdık: "Her İstisi da sevdiğim dostlarımdır, sizi yazdıkçâ okular" dedi. Bunun üzerine bân da uzunca yazmaya karar verdim.

ÖZGEYİN bey, Komratlı bir Gagauzım. 1931-1932 yıllarında, Gagauzların boy hem soy bakımından Türk dilimizin bir dalı olduklarını öne olarak Türk Elçisi Hamdullah Süphî bey, Komratı Primen bulunan babamın danışarak benim Galatasaray Lisesine yolladı. O zamanlarda Atatürk'ün Türk okullarında 300 Gagauz gençini kontenjan ayrılmaması buyurmuştu. Kna zamanda kontenjanı arttı hem çoğu Basarabaly, Dobruca Gagauz Türkiyede okumaya başladı. Yunanistan hem Bulgaristan Gagauz küllerinden gelmiş Gagauz çok azdı.

H. Süphî bey Gagauzların arasına geldiğinde Komratı evimizde kaldı. Oel yoku, onunun birliktâ gelenâr babamın iznininin Komratlıların evlerinde masraf edilirdi.

Elçi beyin babamın konuştuklarını anımsıyorum. Ona göre peeri kalmış Gagauz toplumu kakırdımın tek yolu gençleri Türkiyede etişirmek, sonra onları küllerinâ geçeri göndermekti. Küllerdi konuştun Türkiyenin işbirliğini de Ankaranın gönderdiği kitaplarla hem görevlendirildi Türk öğretmenlerim, ayon gidi yapıtı gibi sarıkleştirmekti.

O zamanlar Romın Devletinin imzalanan anlaşmalar Gagauzlara çok geniş sosyal, ekonomika hem kulturna olanaklar sağlanmıştı. Ama gerçeklemedi. İkinci Dünyâ Cengini patlamasa, Basarabiyanın okuyuşu, Gagauz memleketini kendini adanmış olan babamın Ruslar tarafından öldürülmesi, pek çok Gagauzın Sibiryâ, Kazakistan gibi erleri sürgün edilmesi Gagauzların geleceğini bir çirpimada yok etti. Şimdi, yâsaca geçin 70 yıldan sora, Gagauz halkı aya kalkmaa çalışıyor...

Çok afedin, mektubuma uzattım, sizâ hâlikerinizi tekrar etmiş oldum. Ama bôladır bitiyolar, gelecekteki olmadandan geçmiş tekrarlôlar.

Bir da isteyişim var: eki bulunan BELGELERİ, sizâ bir sakıncası yoksa, sayın Mihail KENDİĞELÂNÂ eki Petri ZLATOV'a siz yada Hasan bey verebilirsiniz mi? Zlatovların, Bulgaruların, Sibovların arasında yazgımsız kalmış eski dostlarım, yakınlarımız kalmışlar, emia ilgilenirler.

Geçmişden Komratı bir kerecik taa görmek pek istiyorum.

(Kiyat yazılıydı Türkiye türkçesinde. Okuyucularımız taa İ anasın deyni onu biraz gagauzçaya yaklaştırdık. "AS")

Ali KAYGI

Ali KAYGI Türkiye Bukurest Eski Bükkelçinin Seyin Hamdullah Süphî TANKÖVERİN (1885-1966) mektubu. Bu Kiyat yazılmış 01.05.1964 ylında. Kiyattan belli, eni Bükkelçi sever A. KAYGIYI kendi oğlu gibi.

23 Ceviz ay 2000
23 Sentäbri 2000

ATATÜRK'ÜN
Çuarruz Emrini Verdiği yer
19 Ocak 1918

Foto: Ali KAYGI (Gheorghe CAJCA).

Onun hanumun adıydı Talmaç İvanna. Bu insan Kıpçaklıydı. Açan 1940 ta Moldovaya bolşevikler geldi, başka köylerimizden türk öğretmenleri etiştirip gittiler. Türkiye'ye, ama benim öğretmenim Ali bey kaldı Moldovada bak aylesi vardı Kıpçakta. Da nasıl o zamanlar Sovyetlerde geçerdî hepsini suçlu yapmak, Ali Kantarelli'yi de suç buldular çünkü o Moldovada Türk casuzuymuş bu üzere hiçbir de suçsuz adamı Stalin apisee kapadı 25 yıla. Ama 15 yıldan çok yattı apista da Stalin geberdiyinen kurtuldu geldi, ama Kıpçakta başka yaşamadı diyşildi bir Borcak adında küyee, oradan da sora gitti yaşamaa Bolgrad şehrine. Oradan da işittim ölmüş 1980 yıllarda. Bolgrad şehrinde de bu güne kadar mezarı. N. Babaoğlu 5.XII.1995"²⁵.

Ali KANTARELLİ "Ölünceye kadar "Kemal"ın yani Mustafa Kemal ATATÜRK'ün öğretmeni olmayı sürdürmüş; çevresindekilere Türkçe öğretmiş; Türklük bilinci aşılammış... Üç çocuğuyla dul kalan bir Gagauz kadınıyla evlenmiş; onları her Pazar Kiliseye götürdükten sonra evine dönüp müslümanlığın gereklerini yerine

25 Necip Hablemitoğlu, "Atatürk ve Dış Türkler (1)", Kırım, 6, 21: Ekim-Aralık 1997, s. 3-13.

getirmiş. Bir başka ifadeyle, laikliğin ne olduğunu sevgi, saygı ve hoşgörü ile en köktendinci Ortodoks Gagauzlara da göstermiş, tek kelime ile örnek oluşturarak hayranlık uyandırmış..." (Hablemitoğlu, 1997:12)

Sovet Rejimin kurulmasınan tekrar, nicâ 1812-ci yıldı, Gagauzların Türk dümnesinnân baaları koştu. Hepsi okul istoriya kiyatlarında başladılar üretmää, ani türklâr barbar hem cellat. Mustafa Kemal ATATÜRK'ün adı zapa altına alındı. Bu adı söyleyenâr, "pantürkist" damgasınan hemen kapannara atıldılar.

Ne düşer Türkiyede kalan Gagauz uşakları için, onnara Sovet zamanında, yıllar geçtiyân da, şipion gözünân bakardılar.

altına saklanıp, bobamın "VEF" markalı radiosunda UKV kanallarında türk radiosunu seslârdim. İlk kolaylık düştüünân da, 1988-ci yıldı, İstanbulu parohoşlan buazdan geçârkâna, Türkiye soluunu soludum. Sora da, Sovetlâr yıkıldıyân, artık raat-raat başladık Türkiyeyâ gitmää. 1992-dâ da Türkiye Moldovaya geldi. Kişinevda ilktân Türkiyenin konsulosluu, sora da Bükkelçili açıldı.

BÜÜNKÜ GÜNDÄ GAGAUZLAR HEM ATATÜRK

Mustafa Kemal ATATÜRK'ün tarafından Gagauz türklerin uurunda kurulan Türkiyenin dış politikası hiç bir zaman diişmedi. Sovetlâr sistemasi daldıktan sora Türkiye Cumhuriyeti ekonomika, soşial hem kulturna konularında Gagauzlara dayma yardımda bulunêr.

Türkiye Cumhuriyetin yardımınan, Moldovada Türkiye Bükkelçiliin, TİKA (Türk İşbirlii hem Koordinatıya Agenstvosu Başkanlığı), eni kurulan YTB (Yurtdışı Türklâr hem Akraba Topluluklar Başkanlığı) yolunnan Gagauz Yerindâ İtişylâr kuruldu, bibliotekalar açıldı, Gagauz okulları için kitablâr basılêr, Gagauz küülerindâ salılık hem su proektları yapılêr. Türkiye Üniversitelerindâ Gagauzlara deyni her yılın kontenjan veriler.

Mustafa Kemal ATATÜRK'ün hem Türkiye Cumhuriyetin Gagauzlara yaptığı yardımınar hem iliklâr Gagauzlar tarafından unudulmêr hem unudulmayacak.

Gagauzlar Türkiye Cumhuriyetinâ hem onun kurucusuna Mustafa Kemal ATATÜRK'â saygılarını duyarak, küülerin sokaklarına, Komrat bibliotekasına hem Valkaneş hastahanesinâ "Mustafa Kemal ATATÜRK" adını koydular. Bu işlâr taa 1991-ci yıldı başladılar. Onnar için "Ana Sözü" gazetasi 1991-ci yılın Canavar ayında bölâ yazardı: "Bu ayın 15-dâ Komrat kasabasında kasaba sovetinin sesiesi oldu... Kotovskiy adına sokaa artık Atatürk adına sokaa diişitirdilâr".

Şindi neettâ var Gagauziyanın baş kasabasında büyük Mustafa Kemal ATATÜRK'â anmak taşı koymaa.

SONUÇ

Gagauzların ayakta kalmasında hem büküncü gündâ var olamasında Türkiye Cumhuriyetin kurucusunun Mustafa Kemal ATATÜRK'ün en büyük rolü var. Bunnar diil boş ve referans lafları. Bu sözlâr halizdân dooru olan sözlârdir. Herliim bükün Gagauzların dili hem istoriyası var sa, bu varlık ATATÜRK'ün zaametinnân hem çalışmalarınan var oldu hem korundu. Hem bükün da korunêr.

Todur ZANET, araştırmacı, "Ana Sözü" gazetasının baş redaktoru

KISALTMALAR:

MRMA – Moldova Respublikasının Milli Arhivi;

BCA – Türkiye Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi.

Moldova armatasında gagauz asker uruldu

Moldova Korunmak Ministerliin ofițial açıklamalara görä, “karaulda bulunarkana soldat ansızdan kendini urmuş”. Ortaya çıktı, ani ofițerlar savașerlar inandırmaa, ani “soldat bir kız için kendisini urmuş”.

Ama aslısı başkadır. Esaba ala-

Pazar günü, Canavar ayın 27-dä, Gagauziyaya geldi kara haber: Kișinevun №142 asker lagerindä urulmuş gagauz asker Pötr KOPUȘÇU. Bildirildi, ani soldat Gagauziyanın Kıpçak küüyündän Orak ayında (iyül) askerä alınmış.

rak, ani raametlinin yanına hiç birini kolvermeerlar var nicä esap çıkarmaa, ani iş halizdän başka türlü oldu. İnternette “Facebook” sayfalarında peydalandı bir yazı, neredä bildiriler, ani 19 yaşında soldatı Pötr KOPUȘÇUyu kafasından urmuşlar. Bu yazının avtoru Pavel PİJEVSKİY: «РЕЖИМ ПРОДОЛЖАЕТ УБИВАТЬ. Сегодня в воинской части (номер не знаю, на телецентре, что за ставкой) был убит молодой призывник Копуцу Петр 19 лет (парень гагауз по национальности) выстрелом в голову. На мальчике множество побоев, он весь в грязи, одежда изодрана. Родственников пустили на опознание, но не дали фотографировать, выгнав их, и не пускают больше. Пытаются убийство, выстрелом точно в лоб, выдать за самоубийство.

Родственники ищут хоть какую то поддержку. Мы уже помогли с адвока-

том. Но чтобы добиться правды и справедливого расследования, необходимо придать огласке данный инцидент.

Это нельзя оставлять незамеченным. Преступники хотят умять всё по тихому, а такая трагедия может прийти в дом любого из нас. Поэтому и не должно обойти внимание правозащитников, политических и общественных деятелей, а так же журналистов.»

Pötr KOPUȘÇUnun urulmasınnan ilgili Danışma

Gagauziyanın başkanına
M.M. FORMUZALA
GHT başına
D.G. KONSTANTİNOVA
GHT deputatlarına

Moldovanın asker lagerindä 19 yaşında gagauzun Pötr KOPUȘÇUnun urulmasınnan ilgili olarak, ATO Gagauziya (Gagauz Yeri) topraklarında yaşayan genç kişilerin MR Milli armatasına alınmasının heptän durgudulması için

DANIȘMA

Paalı Gagauziya öndercileri!

İ. BURGUCUdan kaarä, siz hiç biriniz Gagauz devletliinin kurulmasında pay almadınız için, haberiniz da yok aşadaki bilgiler için:

Açan 1994-cü yılda ofițial Komrat, devletin Üülen tarafında peydalanan halklararası konfliktin usluluk içindä çözülmesi için, Kișinevun önündä çekildi geeri da kayıl oldu kendibaşına

kurulan Gagauz Respublikasından atılmaa, da Moldova Respublikasına girmää (söz geliși Pridnestrovye büünkü gündenä bunu yapmadı), Annașanarın arasında EN ÖNEMLİ KERTİK oldu o, ani BAȘKA, taa aaz önemli olmayan, sorușların arasında vardı Komrat hem Çadırda asker lagerleri kurmaa, nereyi maasuz askerä alınacıydılar Gagauziyada yaşayan gençler.

Başta, birkaç yılın içindä, bu ANNAȘMA bakılırdı, da Gagauziyadan gençlerin 100% slujbayı Gagauziyada geçärdilär. Ama sora, yavaş-yavaş, hiç birinä haber vermedän, MR Korunmak Ministerlii başladı erindeki voenkomatlarla saklı oynnar oynamaa. Da ilktän Gagauziyadan kimi gençleri, sansın «ДОБРОВОЛЬНО» (sanki kendileri yazmışlar zayavleniye başka erlerdä slujbalarını geçirmää), sora da zorlan başladılar bizim uşakları MR armatasına almaa, da yollamaa onnarı, Komrattan kaarä, hepsi asker lagerlerinä.

Bu açıklamama görä Gagauziya öndercilerindän isteerim:

1. Nekadar tez toplamaa hepsi uurlarda deputatların hem Gagauziya patriotların Syezdını da incelemää orada devlettä hem avtonomiyada olan politika durumunu.

2. GHT deputatlarına izin vermää durgutsunnar ATO Gagauziya (Gagauz Yeri) topraklarında yaşayan genç kişilerin MR Milli armatasına alınmalarını, o üzerä, ani Moldovanın asker lagerindä 19 yaşında gagauz Pötr KOPUȘÇU öldürüldü.

3. O üzerä, ani Moldova Respublikasında “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hakk statusu için” Zakon bütündän esaba alınmêer hem, ani MR politika partiyaları gagauz halkının istediklerinä uymêerlar hem onnar antihalk partiyalar, 2014-cü yılın Bük ayın (yanvar) 1-dän Gagauziyada hepsi politika partiyalarını zapa koymaa.

Leonid DOBROV,
Komrat, Gagauziya, Moldova

Canavar ayın 28-dä Milli Armatasının öndercileri Pötr KOPUȘÇUnun urulmasınnan ilgili ofițial bir açıklama yaptılar. Açıklamakta askerın urulmasınnan ilgili eni bișey sölämedi. Sade urulmanın detalleri verildi, annadıldı nicä TEZ komandirlär urulma erinä gelmişlär hem yaralı Pötr KOPUȘÇUyu “Spitalul Clinic Militar Central” bolnișasına götürmüşlär, ama kurtaramamışlar. Sölendi, ani konuyla ilgili araştırma açılmış hem Asker Prokuraturası “Kendisini öldürmeyi zorlamasınnan” ilgili ugovnoe delo açmış.

Gagauziya da kendi komisiyasını kurdu

Pötr KOPUȘÇUnun urulmasınnan ilgili olarak Gagauziyada bir maasuz araştırma komisiya kuruldu.

Komisiyada var:
Veleri YANIÖGLU, Gagauziya İspolkomun predsedatelin yardımcısı;
Andrey RUSU, Gagauziyanın voenkomatın komandiri;
Georgiy LEYÇU, GHT deputatı.

“Halk hem kuvet. Kim kimim için?”

Bölä proektın adı, angısını başladêr “İntegrațiya” Cümne Kuruluşu. Bu proekt U.S. Embassy Grants Program tarafından arkaya alınêr.

Proektın uuru – habercilik-üredicilik çalışmalarınnan Gagauziyada erindeki kuvetlerin hem cümnenin hem insannarın arasında işbirliin hem anaşmalın ilerlemesi.

Proektın birinci bölümü – Komrat, Çadır hem Valkaneș rayonlarında sofiologiya araştırmaların yapılması. Bu iş için volontörlar hazırlandı. Ceviz ayında (sentäbr) gençlerä deyni trening yapıldı. Treningta pay aldılar

Çadırın “M.Guboglu” adına lițeyin ürencileri hem Komrat Devlet Universitetin studentları.

Treningta, “İntegrațiya” Cümne Kuruluşu örneendä, gençler üretilär devletin olmyan kuruluşların çalışması için.

Kabletilär cuvap o sorușlara, nicä hazırlanêrlar proektlar hem o proektların aslıya çıkarılması için neredän para alınêr. Annadıldı “Halk hem ku-

vet. Kim kimim için?” proektının uuru, daavalar hem temel çalışmaları. İnteraktiv biçimindä tanıştılar iki zakonnan: “İnformatiyaya etișmek için” hem “Kabledilän kararların açık alması için”.

Treninga katılannar “İnformatiyaya etișmek için” zakonu bir birkaç paya bölük fiçı gibi resimnedilär. Fıçının bir tarafında krannar, ani kuvedin ellerindä bulunêrlar. Öbür tarafında da krannar, angılarından halka verilän haber damnaları damnêer. “Kabledilän kararların açık alması için” zakon sa bir bulunak pençerä gibi gösterildi. O pençerä ardında cümne için kararlar alınêr.

Tatyana LİTVİNOVA,
Proektın koordinatörü,
“İntegrațiya” CK geçici direktörü

Eni kiyatların prezenatıyası oldu

Komrat “ATA-TÜRK” adına bibliotekada oldu prezenatıya Mariya MERCANKANIN (Mariya KAPAKLI) hazırladı kiyatlara: “Meneșalar çıvgında”, “Haydin okumaa” (uşaklar için) hem “Bizimnän barabar büüyän masallar” (Zinovya DUȘKOVANIN kiyadının gagauzçaya çevirmesi).

Prezenatıyada pay aldılar gagauz inteligențiyası, üredicilər hem studentlar, jurnalistlär, Gagauziya İspolkomun temsilcileri.

Ay-Boba Mihail ÇAKİRin doludan biografiyası tiparlandı

Ceviz ay. 8-dâ tamannandı 75 yıl, nicâ Besarabiyanın anılmış aydınadıcısı protoierey Mihail ÇAKİR geçindi. Maasuz bu yıldönümü için seftâ tiparlandı gagauz zaametçisinin doludan biografiyası.

Viktor KOPUŞÇU,
MDU Aziya hem
Afrika devletleri
İnstitutunda türk
dilleri kafedrasının
studenti, aarştır-
macı, din kiyatların
çeviricisi

“Protoierey Mihail ÇAKİR: Al-laha hem yakındakılara izmet” («Протоиерей Михаил Чакир: служение Богу и ближним») adında bilim çalışmanın avtorları teologiya doktoru prot. Oktavian MOŞİN hem Gagauziyanın M.MARUNEViÇin

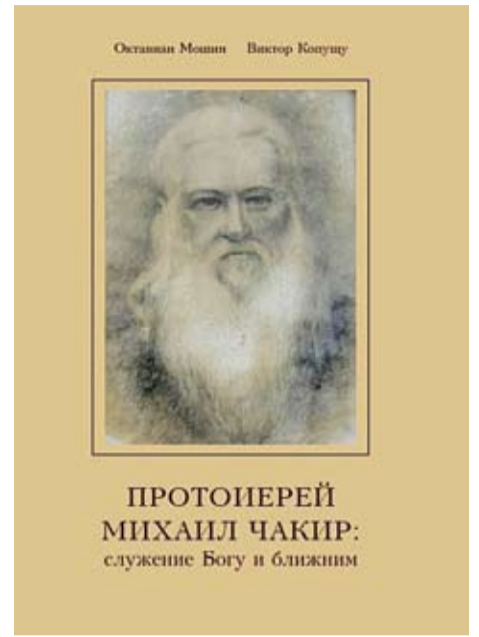
adına bilim-aarştırma merkezinin zaametçisi Viktor KOPUŞÇU, bilim konsultantı ierey Sergiy KOPUŞÇU, Ay Kiril hem Mefodiyin adına klisâ aspiranturasının aspirantı. Kiyadın hazırlanmasında yardımcı oldu “AYDINNİK” kultura-aydınlatmak CT hem Bibliyayı çevirân İnstitut.

Kiyat yazılı arhiv bilgilerinin, publiştika hem monografiya yazılmasının temelindâ, materialların bir payı seftâ çıkarılêr bilim uuruna. Aarştırmada var çok kaynak, bitkisindâ var bibliografiya bu tema için, patretlêr hem M.ÇAKİRin kiyatlarının hem yazılarının dizisi.

Bu aarştırmının praktik tarafı çelikler ondan, ani bu material var nasıl ötäâ dooru kullanılsın Gagauziyanın hem Moldovanın anılmış din adamnarı için ençiklopediya hem toplumların kurulmasında hem gagauz aydınadıcısı prot. Mihail ÇAKİRin ayoz yaşamasını yazarkana.

Kiyat çıktı 500 taanâ hem tiparlandı avtorların parasınan.

Çalışma meraklı olacak istoriklerâ, etnograflara, şkola hem universitet üredicilerine hem ürenicilerine hem hepsinâ, kim isteer taa yakından tanımaa bizim halkımızın büyük zaametçisini Ay-Boba Mihail ÇAKİRi.

Moskvada Mihail ÇAKİR için eni kiyadın prezentaşiyası geçti

Canavar ayının 20-dâ “AYDINNİK” kultura-aydınlatmak CT inşiativasına görâ hem patriarh Kirilin iisözlemesine görâ Moskvada prot. Mihail ÇAKİR için eni kiyadın prezentaşiyası geçti.

Ruşça çıkan kiyadın adı “Protoierey Mihail Çakir: Allaha hem yakındakına izmet”. Maasuz bu kiyadın tanıtımı için toplandılar Moskvada hem Moskva bölgesindâ yaşayan gagauzlar (30 kişi kadar insan vardı). Gagauziyadan maasuz geldi M.MARUNEViÇin adına Gagauziyanın BAM direktoru Petri PAŞALI, Moskvadan da vardı musaafir – Bibliyayı çevirân institutun direktoru Vitaliy VOYNOV. Onnar annattılar bu merkezlerin işleri hem plannarı için.

Bân, Viktor KOPUŞÇU, annattım kiyadın istoriyası için hem kısıdan onun içindekilerini. Sora toplantı soruş-cuvar formasında geçti, nedân sora çay-kofe arası oldu.

Toplantının ikinci payı muzika payı

oldu. Boba protodiakon K.BARGAN, diakon G.KURDOGLU hem N.UZUN

çaldılar eni birtürkü Ay-Boba M.ÇAKİR için (sözlêr benim, muzika diakon Ge-

orgiy KURDOGLUNun). Polina NE-BIVALOVA violonçeldâ çaldı Bahın kompozitşiyasını, boba G.KURDOGLU gitarada çaldı gagauzça çevirilmiş türküler. En duygulu moment oldu, açan Vani KIRBOBA (D.KARA ÇOBANIN unukasının oolu) okudu dedesinin şiirni gagauz dilindâ!

Guriy MİKİTA, angısı işleer doşent RUDN universitetindâ hem izmet eder klisedâ, urguladı, ani gagauz halkının olacak gözâl hem ii geleceâ, nicâ yazêr Bibliyada Daniil – büyük devletlêr yıkılacak da sıra gelecek küçük halklara devletlerini kurmaa.

Saa olsun hepsi, kim saymadı zaametini da geldi bizim toplantıma! Allah versin, ötäâ dooru taa sık toplanalım! Yaşasın gagauzlar! Allah gagauzları korusun!

“Cupa Guvernului 2013” futbol kuboonda Kongazın 1-ci lişeyi 2-ci oldu

Bu yıl Moldovada “Cupa Guvernului 2013” (“Pravitelstvonun Kupası”) futbol kubounun VIII-ci turniri oldu. Bu yarışta pay aldılar 867 şkoladan hem lişeydân komandalar, hepsi 19 000 uşak.

Canavar ayın (oktâbri) 5-dâ Drokiya kasabasının stadionunda turnirin finalı oldu. Finalda oynadılar Gagauziyadan Kongaz küyün 1-ci Teoretik Lişeyin hem Teleneşti rayonun Negureni küyün Teoretik Lişeyin komandaları.

Final pek meraklı geçti. Ama beliydi, ani kongazlı futbolcularını Kongazdan Drokiyeyadan 300 kilometralık yol biraz yorultmuştu. Bakmadaan buna Kongaz küyün 1-ci Teoretik Lişeyin taa son minudadan matçta büyük ustalık gösterdi. Ama, nicâ deniler, kismet o günü başkasınınmış.

“Cupa Guvernului 2013” Turnirda 1-ci eri aldı Teleneşti rayonun Negureni küyün Teoretik Lişeyin komandası.

Kongazın 1-ci Teoretik Lişeyin komandası 2-ci oldu.

Drokiyanın “Mihai Eminescu” Teoretik Lişeyin komandası 3-cü eri

kazandı, enseyip Dubosar rayonun Oxsentea küyünün gimnaizyasının komandasını.

Turnirda Kongaz komandasının oyuncusu Dimitriy FAKALLI “Si-

iredicilerin simpatiyası” premiyasını kabletti.

Redaktşiyadan. Biz kutlêrız Kongazın 1-ci Teoretik Lişeyin komandasını bu büyük ensemâklên. Hem okuyucularımıza deyni bildireriz, ani Gagauziyadan komandayı hazırladılar trenerlar İgor Nikolaeviç ŞVEŤOV hem Konstantin Vasilyeviç STEFU, hem da lişetin direktoru İordan Nikolaeviç YASIBAŞ.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindâ gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindâ basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 2098.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

**Ay-Boba
Mihail ÇAKİRin
kanonizasyonu
olsun**

Okuyun 6-cı sayfada

**Gagauzlar,
uyanın!
Kasım yortusu
Kasımın 7-dä!
Diil 8-dä!**

Okuyun 2-ci sayfada

**Biz Gagauziyanın
gelişmiş bir bölgä
olmasını isteriz**

Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU 2011-ci yılın Orak ayından (iyül) beeri Kişinev TİKA ofisin koordinatörü çalışır. Duudu 1970-ci yılın Kırım ayın 2-dä. Başardı Türkiyenin 19 Mayız Universitetin su örünneri fakultetini. TİKAda 2006-cı yıldan beeri işleer.

Kendisinnän intevyu 4-cü sayfada

Gagauziya ikiyä yııldı

“Böl hem buyur!” İMPERATORLUK printipi ortada

Gagauziyanın büünkü başkanı kuvedä tamahlandıktan beeri hem büünkü günädän Gagauziyanın herbir köşesindä may her ay kavga çıkarêr. 7-8 yıllık gazetaları bakarsaydı onnar hep bu türlü haberlärlän dolu: ba Komrat Çadırın düşmanymış, ba Valkaneş; ba GRT başkanın düşmanymış, ba “Ana Sözü” gazetası, ba “Gagauziya haberleri”; ba komunistlä onun dostları – ba düşmannarı, ba demokratlar dostlarıymış – ba düşmannarı, ba liberal-demokratlar dostları – ba düşmannarı; ba Marian LUPU başkanın dostu hem başkanı zakonsuz pravitelstvo azası yapêr, ba Mihail FORMUZALın sözüne görä o düşman hem onun partiyası gagaulardan “ölü eşään kulaklarını kazanacak”...

Bu ayıp örnekleri sıralamaa deyni gazetamızda er etmeyecek. Hem da onnarı okadar sıralamaa lâüzim olmayaceydı herliim bitki ayda Gagauziya artık dokuşma kertiinä gelmäydi. Nezaman sa birleşik Gagauziya parça-parça yııldı. Bunu yaptılar kuvettä bulunannêr. Onnar, kim kuvettä kalmaa deyni evelki “Böl hem buyur!” İMPERATORLUK printipını ortaya attı, da gagauzları güüs-güüsä getirdi, inasannarı meydannara çıkarttı hem, *korkudan*, önnerinä polişiya hem speñnaz kardonnarı koydu. O kardonnar ardından da halktan saklanêrlar. Zerä 2011-ci yılda hep ölä halktan korkarak, kardonnar ardından, başkannaa geldilär, hem sora da o insannarı, kim onnarı başkannaa getirdi, İuda gibi, sattılar.

Not. Böl hem buyur! (*latınca: divide et impera; rusça: раздели и властвуй*) – devlettä kuvettä bulunanyufka kişilerin printipi. Bu printipa görä

Dejavü: Başkanın inagurasyonu. 14.02.2011.

kuvettä bulunannarın seçilmiş metodu – bölük hem paçalanmış insan toplulukların aralarında kavga hem düşmannık

yaratmak. Bu taktika kullanılêr sayıdan az hem yufka kişilerin tarafından çoyunnu kontrol etmek için (*wikipedia*).

Vatandaşların soşial korumasında Türkiyelän annaşma imzalanacak

Foto - Todur ZANETin

Moldovanın iç, soşial korumak hem aylä ministerstvosu bildirdi, ani Kasım ayın başında Türkiyedän delegatıyaylan vatandaşların soşial korumasında annaşma konusunda ilk görüşmelär yapıldı.

Görüşmelerin ilk adımlarında iki taraf ta soşial koruma sistemaların uurlunda kendi bakışlarını açıkladılar hem

annaşma proektının temel noktalarını birleştirdilər. Bu annaşma verecek kolayını Moldova hem Türkiye vatandaşlarının soşial korumasında juridika temelini kullanmaa.

Annaşmaya koyulêr ölä soşial garantiyalar nicä, ihtârlık pensiyası, hastalıktan kusurluk pensiyası, iş erindä trav-

malardan yada zanaattan hastalıklardan kusurluk olmasında pensiya, ayleyi bakan adamın ölmesinnän ilgili pensiya.

Vatandaşların soşial korumasında annaşma görüşmelerin ikinci buluşması Ankarada olacak.

PATRETTÄ - Kongaz küüyün ihtârları.

Moldova Parlamentında Gagauziyaya kvota versinnär

Gagauziya Halk Topluşu hazırladı hem yolladı Moldova parlamentına bir Zakon iniativası, angısına görä teklf ediler Moldova parlamentına seçimnerindä Gagauziyaya kvota verilsin.

Gagauziya Halk Topluşu ister, ani "Moldova Respublikasının seçimnär Kodeksi" dokumentindä bu işlän ilgili diiştirmeklär yapılsın da Moldova parlamentında 101 deputattan 5 doorudan Gagauziyadan tek mandatlı seçim bölümlerindän seçilsin.

GHT urgulêr, ani Moldovanın büünkü seçim sistemasi vermeer kolayını gagauz halkı Parlamentta doorudan pay alsın hem politika uurlunda devletin önderciliinä katılsın.

"Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için" Zakonu hiç yokmuş gibi, Moldovada hemen başladılar bu teklifi kötümää, hem urgulamaa, ani Gagauziya sadä Moldovanın bir rayonu. Rayon da yokmuş nicä parlamentta kvota istesin.

Referenduma yol açık artık

Kasımın 27-dä Gagauziya Halk Topluşu kabletti "Gagauz avtonomiyasının kalınmış statusu için" Zakonun proektını. (Bu iş için 28 deputat elini kaldırdı. Birisi – ikilikte kaldı.)

GHT karar aldı, ani gelän yılın Küçük ayın (fevral) 2-dä Gagauziyada "Tamojnä birliinä girmää deyni" Referendumda "Gagauz avtonomiyasının kalınmış statusu için" soruşu da insanın önünä koymaa.

Referendumu için Gagauziyanın Merkez Seçim Komisiyası kuruldu.

Not. GHT deputatların açıklamasına görä, Moldova hem Romuniya birlesarsalar, ozaman "Gagauziya özel hak statusu için" Zakon hem Referendum sonuçları vereceklär kolayını Gagauziya kendi baamsızlına kauşsun.

Moldova Evropanın kapusuna yaklaştı

Kasım ayın 29-da, Litva Respublikasının baş kasabasında Vilnusta geçän Dou işbirlii samitin çerçevesindä, Moldovanın premyer-ministrusu İurie LE-ANKA Moldovanın adından Evropa Birliinnän (EB) asoşiatıya annaşmasına ön imza koydu.

Foto - gov.md.

EB adından bu dokumenttä yazıldı Evropa Birliin dış işleri hem politikasının baş temsilciykası Kêtrin EŞTON.

Şindi lafta var, ani ileriya Moldova var nicä Evropa Birliinnän asoşiatıya annaşmasını heptän imzalasın da EBya girsin.

Moldovanın Konstitüiyası izin vermeer vatandaşlara sormayıp bölä bir işi yapmaa. Konstitüiyaya görä bu iş läazımdı Referenduma çıkarılsın, da herliim Moldova halkı bu işlän kayıl olursa, ozaman annaşmayı vardı nicä imzalamaa.

Moldova Evropanın kapusuna yaklaştı. Girmäk için eşiklerindä ayaklarını siler. Ama o eşiklär pek dar. Bu

üzere da, bezbelli, Moldovanın büünkü önderciläri, soruşu Refernduma çıkarmadaan, annaşmaya ön imzayı attılar. Kim bilir o imza gelecekte onnari hem Moldova kalkını angı kertää getirecek?

Not. Annaşmanın ofiştial imzalamasından bir gün ileri, EB hem Moldova arasında 900 sayfalık annaşmanın herbir yapraa imzalandı. Nelär var bu 900 sayfada saklı tutulêr. Annaşma ensemble boyundruk mu geçirecek osa kısmetli hem raat yaşamak mi verecek o 900 sayfanın içindä gömülü.

EBylan annaşma imzalanmadunnan taa, moldovalılara adadılar, ani mayaynadan onnari BEKİM VİZASIZ Evropaya yılda 90 günä kolvereceklär.

Gagauzlar, uyanın! Kasım yortusu Kasımın 7-dä!

Neçin Gagauziya öndercileri Kasım yortusunu Kasım ayın 8-dä bakêrlar?! Bu yannış! Kasım yortusu taa eski zamannardan Kasım ayın 7-dä baklêr! Diil 8-dä. Kasımın 8-dä sadä klisenin ay Dimitri yortusu.

Evelki gagauzlar yılı ikiya bölärmişlär: Kasımdan Hederlezädän, Hederlezädän da Kasımadan.

Hederlez günü Hederlez ayın (may) 6-da baklêr. Onuştan Kasım günü yok

nicä 8-dä bakılsın, zerä yarım yıl taman Kasım ayın 7-dä düşer. Yok nicä yarısı yarından büyük olsun. Bunu doorudalım!

Kasım Günü Kasım ayın 7-dä läazım bakılsın! Kaybetmeyelim dedelerdän

bizä varlık kalma yortumuzu.

Gagauzlar, uyanın! Kasım yortumuzun dooru günündän atılmayın!

Gagauziya Halk Topluşu, bu can baarmasını sizä açık danışmam olarak kabledin. Doorudun bunu.

Todur ZANET, poet, yazıcı, folklorcu, dramaturg

Gagauziya başkanı iştan alındı. İspolkom erdä

Kasım ayın 15-dä Gagauziya Halk Topluşu kendi maasuz sesiyasında Gagauziya başkanı Mihail FORMUZALa karşı impiçment kararı aldı.

Gagauziyanın “Temel Kanonu”na uygun olan Karara görä 19 oylan (“Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” zakona görä 24 oy lâazımdı) Mihail FORMUZAL Gagauziya başkanı işindän alındı. Onun erinä Gagauziyanın geçici başkanı İrina ZELİNSKAYA, Gagauziyanın yustişiya Upravleniyanın başı, koyuldu.

GHT Kararı tiparlandıktan sora, bir ayın içindä Gagauziya başkanın impiçmenti konusu Referenduma çıkarılması lâazım olacak.

Not. Hep o günü GHT Gagauziya İspolkomuna da, 29 oylan, yınanmak votumu kabledip, İspolkomu erä düşürdü.

Komradın sudu GHTın kararını geçici olarak durguttu

Gagauziya başkanını iştan almaa deyni Gagauziya Halk Topluşunun kararı için Mihail FORMUZAL dedi, ani o «попытка государственного переворота». Moldova pravitelstvosunun goskanşeläriyası da GHTnın bu kararını suda verdi.

Komradın sudu, işi hızlı inceleyip, tezicik bir karar aldı, angısında “Gagauziya Halk Topluşu Gagauziya başkanının

Mihail FORMUZALı işindän alınması için” kararı geçici olarak durguttu. Hep ozaman Komradın sudu GHTnın taa bir kararını geçici olarak durguttu: Gagauziyanın geçici başkanı Gagauziyanın yustişiya Upravleniyanın başı İrina ZELİNSKAYA olsun deyni.

Şindi top GHTda: Gagauziya Halk Topluşu sudun bu kararını apelätiyaya verecek mi, vermeyecek mi?

Mitinglar – mitinglarlan, duuma günü – duuma gününän!

Gagauzların en büyük yortusu Kasım günü. Bu gündä, Kasım ayın 7-dä duumuş Mihail FORMUZAL. O büün Gagauziyanın başkanı sayılêr. Onuştan taa sabahtan kutlamaları kabledärdi hem duuma gününü bakardı. Maasuz bu gündä, Komratta başkannık binasının önündä, Gagauziya Başkanın çalışmasına karşı, bir protest mitingı oldu.

Mitinga çıktı bir kaç üz kişi. Onnarın çoyu Valkaneştändi. Bunda şaşılacak bişey yok, çünkü mitingı hazırladılar bu rayonun zaametçileri. Mitingın konusu da birdi – bütçeta işleyenrâ zarplata borcun kapatılması. Ama birazdana mitingçilär Mihail FORMUZALın başkannıktan çekilmesini istemää başladılar. Onnar ellerindä plakatlar tutardılar: «Формузал – позор Гагаузии!», «Формузал – предатель гагаузского народа!», «Формузал, верни народу награбленное!», «Правоохранители, призовите к ответу Формузала и его Исполком!», «К ответу членов исполкома за содеянное!»

Mitingta söz alannar hepsi urguladılar, ani Gagauziya başkanı “sadä kendi klanına izmet eder, ama insana izmet

etmeer”, “avtonomiyanın bütçetini kendi bütçetına çevirdi”. Nasaat edennär başkanı kabaatlı buldular onda, ani “Halk Topluşunun kararlarına uymêêr”, “gumanitar yardımı olarak gelän ekini hem solärkayı soyêr”.

Komrat yaşlılar Sovetin predşateli İvan STEFANOV okudu Komrat yaşlılar Sovetin kararını, neredä teklif ediler Gagauziya Başkanını başkannıktan çekmää.

Mitingçilär istedilär önnerindä başkan söz tutsun. Birazdana M.FORMUZAL çıktı mitingçilärlä, ama mikrofona yaklaştı. Polişiyaçıların ardından (speñnaz içerdä beklärdi) megofondan dedi: «Если есть факты воровства – идите в прокуратуру, центр по борьбе с коррупцией, пусть проверяют. Но не надо манипулировать людьми. Не

получится обманывать. То, что люди не получают зарплату – за это персональную ответственность несет председатель района», da bir-iki minuttan sora genä binaya girdi, gidip ileri dooru kendi duuma gününü kutlamaa.

Mitingta söz tuttular: Sergey ÇERNEV, Valkaneş dolayın Başı, Kornel DUDNİK, Gagauziyanın stroitelstvo Upravleniyanın başı, Vasiliy NEYKOVÇEN, Komrat munişpiy sovetin predşateli yardımcısı, Georgiy KOPUŞÇU, GHTnın eski deputatı, Georgiy RADOV, Çadır rayonun Kiriyet küüyün işadamı, Födör GAGAUZ, GHT deputatı, Georgiy MİTİOGLO, gençlik Birliin başı, Dimitriy KONSTANTİNOV, GHT başı.

Sonunda mitingın rezolütiyasını okudu Nikolay TELPİZ, GHT zaametçisi.

Rezolütiyada teklif ediler bütçetä çalışannarın zarplata boorcunu nekadar tez ödesinnär. Gagauziyanın kuvet organnarı nekadar tez bütçetän uursuz harcamaların ucunu bulsunnar.

Mitingçilär teklif ettilär Gagauziya başkanı işindän kendisi atılsın. O bunu yapmarsa, ozaman GHT deputatları lâazım onu iştan alsınnar da eni başkan seçimneri hazırlasınnar.

Bu rezolütiyayı aslıya çıkarmaa deyni mitingta kuruldu sıradaki üstolan Komisiya. Komisiyaya koyulduklar: Sergey ÇERNEV, Födör MİNKU, Valentina LİSNİK, Nikolay TELPİZ, Vasiliy NEYKOVÇEN, Georgiy RADOV, Georgiy RATKOGLO.

Bölä mindar laflar başkan M. FORMUZALa yaraşmêêr

Kasımın 13-dä vatandaş Mihail FORMUZAL Kişinev kasabasında bir brifing yaptı. O brifingı Gagauziya başkanın brifingı gibi açıkladı. Ama orada okadar mindarlık söledi, ani hepsi haliz gagauzların (hem sanêrim ani diil sadä gagauzların) bu laflardan suratları kızardı.

Gagauziya başkanı Gagauziyanın halkının temsilcisi. Bunu büünkü sözdä başkan herkerä urgulêêr. Ama hiç yınancaam gelmeer, ani bu sözleri vardı nicä sölesin o insannar, ani 3 yıl geeri Gagauziya başkanına seslerini verdilär. Onuştan, gözäl gagauzçamızı bulaştırmää deyni, o lafları vereriz o dildä (zavalı rus dili!), angısında vatanadaş hem “Regionnar partiyasının” predşateli Mihail FORMUZAL

Moldova demokrat partiyasının başkanı Marian LUPUya danıştı: «омерзительное существо», «Вы - позор демократической Молдовы», «Ваша партия получит от гагаузского народа не голоса, а уши от мертвого осла», «жлобство, цинизм и отсутствие любых моральных рамок»...

Bu ayıp hem mindar laflardan sora okuyucularımıza deyni tekrar urgulêêriz: o brifingı vatandaş hem “Regionnar partiyasının” predşateli Mihail FORMUZAL kişinin brifingı olarak kabledin. Çünkü bölä mindar laflar başkan Mihayıl FORMUZALa yaraşmêêr. Bekim onnar vatandaş Mihail FORMUZALa yaraşêêr. Bilmeeirim.

Bir iş kesin bilerim: bekim başka bir halkın kulturasında bölä mindar laflar kullanmakta alışıklık var, ama Gagauz halkın kulturasında onnarı kullanmaa ayıptır.

Todur ZANET

PATRETTÄ: 2011-ci yılın Küçük ayın 14-dä Mihail FORMUZALın ozamankı “dostu” hem büünkü “duşmanı” Marian LUPU (öndä) hem her zamankı dostu Vlad FİLAT (arkada) VATANDAŞ Mihail FORMUZALı (ortada) polişiya hem speñnaz arkasından (bak 1-ci sayfada fotoyu) “başkanın inaguraşiyasına götürerlär.

Foto: Aleksey KARTAŞILOVun

Biz Gagauziyanın gelişmiş bir bölge olmasını isteriz

Kişinev TİKA ofisinde (soldan): Ahmet DAVUTOĞLU, Türkiye Dışişleri Bakanı; Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU, Kişinev TİKA ofisin koordinatörü; Mehmet Selim KARTAL, Türkiye Büyükelçisi; Ali MASKAN, TİKA Balkanlar hem Dou Avrupa departamentin Başkanı; Mehmet Süreyya ER, TİKA Başkan yardımcısı.

- Gagauzlarla ilk tanışmanız ne zaman oldu?

- Çok yıllar geeri. Bân taa küçüküm, yaşardım Samsunda. Bobam gazetacıydı. Gagauzlar da gelmiştiler memleketimizde. Ozaman bân da gagauzlarla tanıştım. Onnar da türkçe konuşardılar, biz de türkçe konuşardık. Burayı, Moldovaya TİKA koordinatörü olarak geldiimde da gördüm, ani sadâ dillân birliimiz bitmeer. Yaşamamız, imeklerimiz – hepsi aynı. Burası, belli ki, ilk geldiimde bana deyni bir ayırı bir dünnâdi. Ama bir avantaj vardı: burada bizim kardaşlarımız gagauzlar yaşêrlar.

- İkibuçuk yıl geeri siz Moldovada TİKA koordinatörü oldunuz. Ozaman nedân başlamaa düşündünüz?

- Birdân ne yapacanız düşünmeersiniz. İlk ortamın ne oldu hem iisiklerin ne oldu görmeniz lââzım.

- Kaç vakıtta bunu yaptınız?

- Yaklaşık altı ay içinde hem gagauzların, hem da moldovannarın yaşadü küleri hem kasabaları gezdim-gördüm, insannarını tanıdım. Kendi kafamda bir plan oluşturduğum hem iki yıl o planı aslıya çıkamaa savaştım.

- Angı işekleri ön plana aldınız?

- Çok var. Ama sistema olarak bölâ kablettim: 1. Saalık koruma problemleri; 2. Üretilicilik problemleri; 3. Ekonomikayı ayakta tutan işletmelerin kaybelmä problemleri.

- Bu vakıtta kaç proekt başara bildiniz?

- Otuzdan zeedâ küçük hem büyük proekt. Büklerin arasında var Moldova Dışişleri Bakanının Protokol Toplantı Salonu, Komratın İhtârlar evi, Gagauziya Başkanlık hem GHT binanın enilenmesi, Gagauziya Radio hem Televideniyanın remontu hem teknik yardımı, Bêlt Kimsesizler evin

hem rehabilitaşıya merkezin remontu hem donatımı, Çadır kasabasının futbol stadionu hem çok taa başka proektler. Bundan kaarâ Türkiyeye kurslara hem öğrenmeye Moldovadan çok uurda speşalistleri yolladık. Onnarın arasında Bakannıkların zaametçileri, prokurorlar hem yuristler, üretiliciler, doktorlar, çiftçiler.

- Kafanızda kurulan planınızı başardınız mı?

- Taa çok işler yapmaa neetim var. Sanêrım, ani düşündüklerimin 90% yapmaa beceredim.

- TİKA koordinatörlüğünün çalışması sistemasi nicâ kurulêr?

- Üç temel iştan kurulêr. Biz koordinatşıya hem kalkınma kurulu olduumuz için – ilkin koordinatşıya. Sora – koordinatşıyaylan birliiktâ proektlarımızın hazırlanması. Sora da – kalkınma proektlarına yardım vermemiz.

- Atilla bey, siz burayı geldiinân burada 18 yıllık bir TİKA koordinatörlüğünü buldunuz. Sizâdân burada çok koordinatör vardı. Kimileri çok işler yaptılar, kimileri taa aaz. Açıklama raportunuza göre en çok proekt siz yapabildiniz. Hepsini bu proektleri yapmaa deyni siz mi karar alêrsınız, osa proektin lââzımını merkezdâ üstünüzâ olan insannarı mı yinandırmanız lââzım?

- Burada koordinatörler 1-2 yıla kalardılar. Devleti tanımaa kolaylıkları olmaardı. Ozamanki koordinatörler da çok proektleri yapmaa becerdiler. Ama çalışma vakıtları kısa oldukları için, kimi proektleri aslıya çıkarmaa etiştirâmemişler. Sora koordinatörleri 3 yıla yollamaa başladılar. Bu da raat hem başarılı çalışmaa kolaylık verer.

Aaz mı çok mu yapıldı bu TİKA koordinatörlüğünden hem TİKA merkezindân bitmeer. Moldovanın durumundan biter. Moldovada bir proekt aslıya çıkarmaa pek zor. Bu uurda

üstünüzâ ya risk alacanız ya hiç yapmayacanız, zerâ burada her üç ayda bir kerâ ofişal gazetada proektiniz yayınansın lââzım. Herliim bu yapılmarsa, NDS (KDV) vergisindân düşâmersiniz hem karşı tarafa NDSsiz ödemâ yapamêersınız. Bu betere da proektlerinizi bekletmä zorunda kalêrsınız.

- İrmi yılın içinde Moldovada kaç proekt hem ne kadar paraya yapıldı?

- Şindiya kadar 250 proekt yapıldı. Bu proektler yaklaşık 30 milyon dolar tuttu.

- Sektörlere göre var mı nicâ açıklayarsınız?

- Saalık uurunda – 24, hızlı yardım hem başka sektörler – 35, üretilicilik – 30, kultura – 42, su – 2, iş hem başka sektörler – 32, öndercilik hem şivil uurunda – 22, transport uurunda – 15, soşial – 20, alış-veriş hem turizma – 4, hem başka uurlarda.

- Atilla bey, siz pek çalışkan bir adamsınız. Bu uurda vakitınızı hiç kantara koymêersınız.

- Saa olun. Dooru, çalışmayı sevân bir adamım. Bulduğum erdâ kendi devletimi en üst düzeydâ temsil etmedâ çalışkan bir adamım. Kantar lââzım diil – Devlet için vakit daymadır.

- Sizin döneminizin şansı: Türkiyeden Moldovaya Başbakan yardımcısı, dört taanâ Bakan, TİKA Başkanı, Başkan yardımcıları, Dairâ Başkanları, çeşitli delegaşıyalar geldiler. Bakannarın vizitlerini hazırlamaklarda Türkiye Büyükelçiliinân birliiktâ, siz da pay aldınız. Proektlerinizi aslıya çıkarmaa Büyükelçiliklân omuz-omuzla mı çalışêrsınız?

- Hem Başkanımızın, hem da başka öneticilerimizin yınanması, yardımarda her zaman yanımızda oldu. Merkezdâ

aldunan, proektleri yapamarsanız ozaman yannışlık kendinizdâ olur.

- Dooru, ölä.

- Angı proektler canınızda ayırı er kaplêr?

- Hepsini onnar canımın bir parçasını kaplêrlar.

- TİKA koordinatörlüğü yardım proektleri bütün Moldovada yapêr. Moldovanın her tarafını gezdiniz. Sizincâ Moldovanın üülen tarafı hem poyraz tarafı arasında ayırıntılık var mı?

- Var. Hem büyük ayırıntılık var. Sadâ Gagauziyayı alarsak, Moldovanın poyrazına göre, Gagauziya çok geeri kalmış bir bölge. Kişinev zaaten başka bir dünnâdi. Buralara Avrupa el atmış. Buraları taa birazcık enilenmiş. Ama Gagauziya çok geeri kalmış. Biz Gagauziyanın gelişmiş bir bölge olmasını isteriz. İnsannarın da raat, düzenni yaşamasını isteriz. Elimizdân geldiimizlân da buna izmet ederiz.

- Sizin koordinatörlüğüne yaklaşık yarım yıl kaldı. Bu vakıtta neleri yapmaa düşünersiniz?

- 13 proekt yapmaa düşünêr. Saalık uurunda büyük proektler başladêr. Geçennerdâ bolnişalara reanimatşıya için 100 modern, dört motorlu, yatak aldık. Onnarın 70 eni yapılan Moldova Respublika bolnişasına, 30 da Komrat bolnişasına verildi.

Kişinevün Botanika rayonunda ana hem uşak saalık İnstitutu var. Orada duudurma hem reanimatşıya bölümneri var. Bunnarın enilenmesini hem modern biçimâ getirelmesini yapmaa düşünêr. Bu proektin hazırlanması için artık 35500 Euro verdik. Proekt hazır olduunan işlere da başlırız. Bundan kaarâ Gagauziyanın Hirurgiya merkezin proektü var, Komratın dört katlı bolnişası var. Onnarın düzülmesi hem

Moldovaya bu günâ kadar bakan TİKA speşalistleri pek becerikli insannar.

Çok ii bir Büyükelçimiz da var. Barabar çalışêrız. Her konuda bizâ yardımcı olêr, bizim yanımızda örüyêr. Bunnarın hepsi bizim için çok büyük bir şans.

- Var nicâ urgulamaa, ani hem TİKA merkezindân, hem Büyükelçiliklân hepsi bu yardımınarı

Gagauziyaya baaşlaması bizim için kalıcı bir iş olacak. Hep Komratta Üniversitenin bir obşçejitiyasının eniletmä proektü var. Moldova Dış İşleri ministerstvosunun protokol toplantı salonu yapıldı. Moldova lişeylerine kompyuter alınacak. Kotigeni Mici kütüyündâ Kultura evinin enilenmesi ilerleer.

Sonu 6-cı sayfada

Moldova Respublikasında 2011-2013 yıllarında TİKA tarafından yapılan proektlar

1. Moldova Respublikasının saalı koruma ministerstvosuna 5 ambulans verildi. Ambulanların 2-si Respublikan bolniçasına, 1-si Belț kasabasına 3-çü da Gagauziya verildi.

2. Gagauziyanın Valkaneş kasabasının Mustafa Kemal ATATÜRK dolay bolniçanın modern hem verimni bir saalık alt yapısı yapmak için, bolniçada operatıya bölümünün, reanimatıya odalarının, hastaları kabletmäk hem rengen bölümünün, kalorifer hem gaz yısıtma sistemasının remontu hem tertiplenmesi yapıldı.

3. Gagauziyanın Komrat kasabasının dolay bolniçasında, mobil olarak kullanmaa deyni, modern tehnologiyalı donatılmış portativ respirator tertipleri alındı.

4. Moldova Respublikasının saalı koruma ministerstvosuna baalı olan Belț kasabasının internatın hem “daun sindromunun” bir yaşına kadar uşaklar için rehabilitatıya bölümünün tertiplenmesi hem korumak için merdiven yolcazların diştirilmesi yapıldı.

5. Gagauziyanın Kıpçak küüyün içmä su läazımını karşılayan 3 artezian skvajinasının rekonstruktıyası hem o skvajinaların yanında kırnaklık hem tertiplenmek yapıldı.

6. Moldovanın Vadu-lui-Voda Voda küüyündä bulunan “MOTİVAȚIYA” birliinin baamsız yaşamak için kusurlular Merkezinä maasuz bir minibus baaşlandı. Minibusun arkasında kurulu lift, angısının yardımınan koläskalarda gezän sakatlar var nicä koläskaların bilä minibusu üklensinnär.

7. Gagauziyanın İspolkomuna kaavi hem hererdän geçän JEEP “Tayota land cruiser” maşinası verildi.

8. Moldova Respublikasının statistika uurunda geliştirmä programaları için Moldova Respublikasının statistika bürosunun Türkiye statistika kuruluşu Bakanını arasında 2010-2013 yıllarında 3 işbirlii programasına yardım edildi.

9. Moldova Respublikasının e-Devlet uurunda geliştirmä programaların ilerlemesi için Moldova Respublikasının devlet kanțeläriyasına baalı olan e-Devlet merkezindän spezialistlerin 2012-ci yılda Türkiyedä incelemä uurunda vizitta yardım yapıldı.

10. Moldova Respublikasının

15 Baş prokurorun kvalifikatıyasını üüseltmä deyni, Türkiyenin yustițiya Bakanını tarafından düzenlenen “Terör ve Organize Suç Sistemleri” hem “Savcılar İçin Soruşturmaların Hazırlık Aşamalarında, Olayların Yerinde Araştırılması ile Adil Süreçler” konulu üüretmäk programlarına katılmaları karşılandı.

11. Gagauziyanın üüredicilik Upravleniyasının zaametçilerinin kvalifikatıyasını üüseltmä deyni 4 kişinin Türkiyedä lişeylerin zanaat hem teknik uurunda üüredicilik sistemasının tanışmak hem kendi kvalifikatıyalarını üüseltmäk için, geziyä hem kursalara katılmaları karşılandı.

12. Gagauziyanın saalıklık bir genç

Gagauziya radio hem televideniye (GRT) binasının ofițial açılışı. 21.10.2013.

evlatboylarının etiştirilmesi hem soşial aktiv olmaları, sportlan ilgilenmeleri için Çadır kasabasının stadionun çimendirilmesi hem tribunaların enilenmesi yapıldı.

13. Gagauziyanın Caltay küüyün orta şkolasının bütün kalorifer sisteması enilendi.

14. Moldova Respublikasının üüredicilik ministerstvosuna baalı olan Moldova milli horeografiya kolecinde halk oyunlarını üürenän 13-16 yaşında uşaklara, Burdur hem Kavkaz oyunlarını koymak için, 48 komplekt oyun rubaları alındı.

15. Gagauziyanın Komrat kasabasında 1972-ci yılda kurulan hem hiç remont görmemiş Komrat ihtärlar evin binaların

enilenmesi hem tertiplenmesi yapıldı. Bu verdi kolayını burada 24 kişidän 45 kişi kalmasını. İhtärlar evinä eni mebel hem oborudovaniye alındı.

16. Gagauziyanın Komrat kasabasında bulunan hem 30 yıl remont görmeyän Gagauziya İspolkomu hem Halk Topluşu binasının enilenmesi hem tertiplenmesi yapıldı. Binanın girişi, koridorları, merdivenleri, toplantı salonu, oda kapuları yapıldı. Binaya hem bürolara mebel hem tehnika alındı.

17. Gagauziya radio hem televideniye (GRT) binasının bütün enilenme-

100 taanä istoriya, roman, bilim hem literatura kiyatları alındı.

20. 2012-ci yılın 2-3 Kasım günnerindä olan “Dünnä Gagauzların III-cü Kongresin” harçlarının bir payı karşılandı.

21. 2012-ci yılın Kırım ayına kadar Gagauzça çıkan “Ana Sözü” gazetasına yardım yapıldı.

22. 2011-ci yılın 4-5 Kasım günnerindä Gagauziyanın baş kasabasında Komratta olan “II. Halklararası ekonomika Forumuna” kanțeläriya malları alındı, çeviricilər ödenildi hem çevirici tehnikası kiralandı.

23. Gagauziyada yapılan malların sergilemesi için hem onnarın satışlarını üüseltmä deyni Gagauziyanın alış-veriş Palatasının sergi için tertipleri (stendlar, suultucu dolaplar, şişeli vitrinalar) alındı.

24. 2011-ci yılın Bükük ayın 14-dä Moldova Çiftçilik hem İmeelik Bakanını hem Türkiye Pravitelstvosunun TİKA arasında “Moldova Gıda ve Yaşam Güvenliği Destekleme Programı” protokolu imzalandı. Bu protokolda annaşmaya görä iki devlet arasında hayvancılık uurunda işbirlii kaavileşecek. Bunun için Moldovada çalışan Hayvancılık araştırma institutun, çiftçi birliklerin (asoşiaşiyaların) hem hayvancılaa izmet verän çiftçilik kuruluşların zaametçilerine hem da küülerdä yaşayan hem bu uurda çalışan aylelerin para gelirini hem varlığını zedeletmää deyni Moldovada üüredilmäk kursları verildi. Bu kurslara 45 kişi katıldı. 2011-ci yılın Küçük ayın (fevral) 20-27 günnerindä, modern tehnologiyalarla mal yapılmasını erindä görmää hem kuruluşlarda incelemelerdä bulunmaa deyni, Moldovadan 13 kişi Türkiyeyä yollanıldı.

Atatürk bibliotekasının toplantı salonu

Gagauziya İspolkomun hem Halk Topluşun toplantı salonu

Moldova dışişleri ministerstvosunun protokol toplantı salonu

VI-cı Mihail ÇAKİRä adanan okumaklar

Kasım ayın 6-da Çadır kasabasında oldu VI-cı Mihail ÇAKİRä adanan halklararası okumaklar. Gagauziyadan kaarä, okumaklarda pay aldılar konaklar Bulgariyadan, Moldovadan, Rusiyadan, Ukraynadan, Türkiyedän, Vengriyadan.

VI-cı Mihail ÇAKİRä adanan okumakların açılışında Çadır primriyasının toplantı salonu insandan taşardı. Burada vardılar sıradan insannar, popazlar hem din adannarı, yazıcılar, bilim insannarı, üredicilär, muzeycilär, bibliotekacılar, deputatlar, diplomatlar, kultura hem cümne insannarı.

Okumakların açılışı başladı Mihail ÇAKİRä baaşlanan bir duaylan. Açılıştta pay aldılar Gagauziyanın hem Çadır kasabasının öndercileri, Kaul hem Komrat episkopu ANATOLİY, Türkiyenin Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL, Bulgariya Büükelçisi Georgi PANAYOTOV, Moldova Parlamentin deputatı Vera VLAH, Moldovanın Rus Cümnesinin presdedateli Lüdmila

LOŞÇÖNOVA, Komrat devlet Universitetin prorektoru hem başkaları.

Okumakların açılışından sora plenar toplantısı oldu. Açılışı hem plenar toplantısını götürdü "M.Maruneviç" adına bilim merkezin başı Pötr PAŞALI.

Plenar toplantısı bittiyän Mihail ÇAKİRin anmak taşınada popazlar kısa bir slujba duası yaptılar. Bundan sora anmak taşına çiçek koyuldu.

Üülendän sora VI-cı Mihail ÇAKİRä adanan okumakların çalışmaları sekşiyalarda geçti.

1-ci sekşiyanın temasıydı: «Церковь и общество: традиции и современность»;

2-ci sekşiyanın temasıydı: «Историческое и культурное наследие народа»;

3-cü sekşiyanın temasıydı: «Библиотека как часть системы духовно-нравственного воспитания»;

4-cü sekşiyanın temasıydı: «Гагаузский язык в системе образования Гагаузии».

Sekşiyalar çalışmasından sora VI-cı Mihail ÇAKİRä adanan okumakların kararı alındı.

Not. Mihail ÇAKİRä adanan halklararası okumaklar başladılar hem olêrlar Çadır popazın Ay-Boba DİMİTRİYin (Kioroglo) çalışmalarına. Bu yıl okumakların hazırlamasında pay aldılar Çadırın primriyası, "M.Maruneviç" adına bilim merkezi, Komrat Devlet Universiteti, Gagauziya İspolkomu.

Ay-Boba Mihail ÇAKİRin kanonizatiyası olsun

VI-cı Mihail ÇAKİRä adanan okumakların plenar toplantısında Moldovadan popaz Ay-Boba OKTAVEAN (Moşan) teklif etti Ay-Boba Mihail ÇAKİRin kanonizatiyası için çalışmaları başlamaa hem bu iş için komisiya kurulsun.

VI-cı Mihail ÇAKİRä adanan okumakların açılışının önündä GRT hem "Aydın-Açık" kanallarına intervyu verärkana gagauz yazıcısı hem "Ana Sözü" gazetasının baş-redaktoru Todur ZANET ta teklif etti, ani Ay-Boba Mihail ÇAKİRin kanonizatiyası lâazım olsun hem gagauzlar artık dualarını Ay-Boba Mihail ÇAKİRin ikonasına yapmaa başlasınnar.

Taa sora, sekşiya çalışmalarında, Todur ZANET teklif etti, ani VI-cı Mihail ÇAKİRä adanan okumakların Kararında Ay-Boba Mihail ÇAKİRin kanonizatiyası için maasuz bir punkt kabledilsin.

Biz Gagauziyanın gelişmiş bir bölge olmasını isteriz

Sonu. Çeketmesi 4-cü sayfada

- Bunnar hepsi temel proektlar. Kultura için bişey yapıldı mı?

- Gagauziyanın kultura Upravleniyasının bir teklifi bizä vardı: Komratta bir audio yazı hem CD çoklaştırma studiosu kurmaa hem muzıka instrumentlerin üzerinä kurulan mikrofonların alınması. Sanêrım bunu yapacez. Bir da Gagauz teatrusunda gagauzların haliz hem dooru istoriyasını annadan bir pyesanın ştenaya koyulmasının proektı var. Onu da yapmaa düşünüriz.

- Bilerim, ani herbir devletä çalışmaa çıktıyan siz yanınıza aylenizi da alêrsınız. Bu onnara deyni zorluk yaratmêr mı? Ayırı er, ayırı insannar, ayırı kultura.

- Bu taraftan haklısınız, ama aylam yanımda olduunan biz biri-birimizdän kopmamış olêrız. Bir da çocuklar analı-bobalı büüyêrlär.

- Bir laf var: herbir başarılı erkään arkasında mutlaka ii bir karı durêr. Karınız sizä nekadar yardımcı olêr hem karışêr mı sizin işlerinizä, osa karışmêr mı?

- Saa olsun, o benim herbir konuda yardımcı. Biz gurbettä çocuklarımız-

nan, eşimnän yaşayan bir türk aylesiyiz. Başka bir kimimiz var? Birkaç tanıdımız insanımız var, okadar.

Her sabaa eşim beni kapuda uurlar, çalışmalarımda ii başarılar dilär. Eşim beni işä ölä yollar. Hiç bir sıkıntıyan da beni raatsız etmêz. Bölä olunca da kafanız raat olur. Kafanız raat olunca da işlerinizi kolay yaparsınız. Eşimnän kimi proektları paylaşêrım. Onun bakışını hem fikirini da alêrım. Saa olsun yardımcı olêr. İki da çocuumuz var. Bir çocuum oldu burada. Bän aylemi pek severim.

- Siz Allahı inanan bir adam-sınız. Zor vakıtta Allaha sık mı danışêrsınız?

- Sanêrım, ani Allahı inanan herbir insan zor vakıtta mutlaka yardım için Allaha danışêr. Bän diil salt zor vakıtta, ama her zaman Allahıma dua ederim.

- Atilla KARAMOLLAOĞLU olarak, iştan kaarä, hobbiniz ne?

- Bän futbolu hem gezmeyi çok severim. Çocuklarımı, eşimi alıp yanıma, bulduum devletin herbir köşesini gezerim hem insannarınnan lafetmää severim. Çünkü çok ayırı kulturalarlan alış-veriştä bulunmuş olêrsınız. Bu da sizä parasız büyük bir gelir olêr.

- Redaktiyamızın adet soruşu: Atilla KARAMOLLAOĞLU TİKA koordinatoru olarak hem Atilla KARAMOLLAOĞLU insan olarak okuyucularımıza ne sölärsiniz?

- Öncä koordinator olarak söliim. Devletimin tarafından bana verilän işimi en islää urda örütmäklän hem temsil etmäklän burada bulunêrım. Bunun başında da, burada bulunmamın sebebi - Modova Türkiye arasında köprü olan gagauzlar.

Biz istämeeriz, ani gagauzlar kendi bölgelerindä, kendi aralarında kavga edip, Moldova politikasından bir tarafta hem uzakta kalsınnar. Moldovadan ayırlak diil, Moldovanın bir parçası olarak örümleri lâazım. Gagauzların kendi bölgelerindä kalmaları lâazım. Oralarını brakıp, gidärsalar, Gagauziya batacak. Onuştan işlerini Gagauziyada yapsınnar lâazım.

Gagauzlar kendi aylelerinnän hep gagauzça lafedecekler. Herliim küçük uşaa, gagauzçayı bilmedään büüyür sa, bir gün gagauzça bitecek. Bir dili bitän milletin kökü da bitecek. Bu açık, acı bir aslılık. Dost - acı sölä, kardaş - taa da acı sölä.

Şindi insan olarak söliim. Valkaneş bolniņasının kesin kabul etmesini

Türkiyedän delegatiyaylan yapmaa gittik. Bolniņayı gezdik. Bolniņanın baş doktorunun odasına geçtik. Kıyatları hazırlarkana orayı valkaneşli bir doktor geldi. Masa üstündä "Ana Sözü" gazetası vardı, sora rusça gazetalar vardı. Sizin gazetasız kenarda durêr. Rusça gazetaları hepsi okuyêr. "Nedän gagauzça okumêrsınız?" dedim. "Ne bizä lâazım gagauzça?!" dedi o doktor. Pek üfkelenim, sordum: "Sizin uşaanız gagauzça biler mi?" "Ne lâazımmış benim uşaama gagauzça?" dedi o. "Ne demäk bu.- sordum bän.- Siz gagauz diilsiniz mi? Sizin uşaanız rusça bilsin, angliyca bilsin, nemşeycä bilsin, franşuzça bilsin. Ama öncä gagauzçayı bilsin. O - Ana dilidir! Siz bunu kaybedärsanız - bu gün kazandımanız zanedeceniz, ama yaarın kaybettiğinizi göreceniz."

Benim sizdän, insan olarak, istediim: gagauzçanızı unutmayın hem biri-birinizä baalı kalın. Her zaman türk milleti, 80 milyon insan yanınızda, bunu da bilin. Biz, bayrama kadar diil, ölümä kadar severiz insanı.

- Saa olun.

- Siz da saa olunuz!

Kişinev TİKA koordinatorlan Todur ZANET konuştı

“Ana Sözü”n 25-ci yılı KDUDA bakıldı

Canavar ayın 18-dä Komrat Devlet Universitetin bibliotekasında 25-ci yıldönümünan ilgili olarak toplantı oldu. Orada baş redaktor Todur ZANET “Ana Sözü” gazetasının yaşaması için hem kendi literatürü için annattı.

Toplantıyı hazırladılar KDU bibliotekasının baş zaametçisi Vera ÇİMPOEŞ, KDU bibliotekacısı Larisa ÇAKİR hem “Atatürk” bibliotekasının direktoru Vasilisa TANASOGLU.

Maasuz buluşmak için bibliotekacılar hazırlamışlar iki sergi: “Ana Sözü” – 25 yaşında! hem “Eni Kiyat”.

Birbuçuk saadın içindä Todur ZANET annattı gazetasının 25 yıllık ömürü için, kendi yaratmak yolu için, okudu peetleri-

ni hem cevap verdi koyulan soruşlara.

Buluşmayı selemnadi KDU rektoru.

Foto - Andrey BEJENAR

Buluşmada pay aldılar KDU prorektorları, dekannar, Gagauz dili hem literatürü kafedranın zaametçileri, jurnalistlar, magistratlar, studentlar hem pedagoglar.

Larisa ÇAKİR, bibliotekacı

Meçenattan studentlara stipendiyalar

Ukraynanın işadamı, Odessa bölgesinin deputatı tomaylı gagauz Dimitriy DIMÇOGLU açıkladı, ani Komrat Devlet Universitetin en islää 3 studentına her yılın 10000 ley (800 \$) stipendiya verecek. Bu işi Canabisi bildirdi KDU rektorun adına yollanan kiyatta.

Stipendiyalar verilecek üürenmäk yılın sonunda. Karar alacak komisiya, ani kurulacak KDUnun hem üüredicilik Upravleniyasının ikişar insanından.

“D.SAVASTİN” adına resimcilik şkolanın yıldönümü

Kasım ayın 1-dä “Dimitriy SAVASTİN” adına Komrat resimcilik şkolası kendi 30-cu yıldönümünü kutladı. Maasuz bu yortu için Gagauziyanın resim Galereyasında Komrat resimcilik şkolasının üürencilerinin resim sergisi açıldı.

Sergiye açmaa hem şkolanın yıldönümünü kutlamaa deyni, Galereyaya geldilər resimcilik şkolanın zaametçileri hem üürencileri, onun direktoru Sergey SAVASTİN, şkolanın kurucusu Dimitriy SAVASTİN, Gagauziya İspolkomun azaları, kultura insanları.

Not. Komrat resimcilik şkolası açıldı 1983-cü yılda, açan resimci Dimitriy SAVASTİN Moldova Komünist Partiyasının Merkez Komitetına (KPMK) bu uurda bir kiyatlan danıştı da KPMK şkolanın açılmasınan ilgili karar aldı.

1992-ci yiladan şkolanın direktoru Dimitriy SAVASTİN işledi. 1992-ci yiladan beeri burada direktor D. SAVASTİNİN oolu Sergey SAVASTİN.

30 yılın içindä “D.SAVASTİN” adına Komrat resimcilik şkolasını 306 kişi başardı. Onnarın 136-sı resimcilik uurunda zanaatlarını Universitetlarda hem koleclarda ilerlettilär.

Svetloe küüyünä – 100 yıl oldu!

Kasım ayın 8-dä Gagauziyanın Svetloe küüyü kendi kurulmasının 100-cü yıldönümünü kutladı! Bu gözäl yortunun kutlamsında pay aldılar Gagauziyanın hem Komrat rayonun öndercileri, GHT hem Moldova parlamentının deputatları, küülülär hem küüyün musafirleri.

Ofițial toplantıda, kutlama sözlerindän kaarä, annadıldı küüyün kurulması için hem büünkü günneri için. Verildi baasışlar: Gagauziya Başkanı Mihail Formuzal, primara bir gramota verdi: Komrat rayonun başı İvan SARI kultura Evinä bir fotoapararat başladı.

Moldova parlamentın deputatı Aleksandr STOYANAGLO çiftçilik

kolecına xerox printer hem skaner başladı, deputat Pötr VLAH uşak başçalarına binär lei verdi; deputat İrina VLAH Svetloe küüyü için bir kartına başladı.

Ofițial toplantıdan sora büyük bir konter gösterildi.

Not. Büünkü Svetloe küüyü kuruldu 1913-cü yılda, açan burayı geldi 21 nemtâ aylesi. Küüyün ilk adı Denevta (Neue Denevitz). 1940-cı yılda burada yaşayan 256 nemtâ Germaniyaya yollandı. Sovet zamanında 1950-ci yılda küüyün adı diişti. Svetloe küüyündä 600 ev hem çiftçilik koleci var. Burada 2000 kişiyä yakın insan yaşêr.

Genç gagauz yazıcılar Birlii kuruldu

Gagauziyada eni bir Birlik kuruldu – “Genç gagauz yazıcılar Birlii”. Kasım ayın 15-dä da, Komradın İnsana yardım Dernään binasında, bu Birliin tanıtım sırası geçti.

Genç gagauz yazıcılar Birliin tanıtım sırasında pay aldılar genç yazıcılar Ekaterina GANEVA, Alla BÜÜK (Çernioglou), Elena MOKANU, Yuliya KURDOGLU, Mihail KÜRKÇÜ hem başkaları.

Genç yazıcıları kutlamaa deyni hem kendi ustalarını onnarla payetmää deyni Birliin tanıtım sırasında pay aldılar

poet Pötr ÇEBOTAR, kultura adamı İvan MİLEV, gazetacı Konstantin KURDOGLU.

O günü Genç gagauz yazıcılar Birlii azaları paylaştılar kendi plannarınan, okudular kendi yaratmaklarını hem sergiledilər kendi kiyatlarını.

Buluşmada Genç gagauz yazıcılar Birlii açıkladı kendi emblemasını da.

Komratta Türk filmnarın Festivali geçer

Foto - gagauzia.md

Kasım ayın 29-dan – Kırım ayın 1-dän Komradın kultura Evindä Türk filmnarın Festivali olacek. Filmlarda rusça subtitrirovanie. Seanslara giriş – serbest.

Festivalin açılışında pay aldı Türkiye Bükkelçisi Mehmet Şeşim KARTAL (*patrettä saada*).

Festifaldä programasına görä gösterilecek kinolar: “Babam ve Oğulum” («*Отец и сын*»); “Aşk Tesadüfleri Sever” («*Любовь любит совпадения*»); “Beynelminel” («*Международный*»); “Selvi Boylum Al Yazmalım” («*Красный платок*»); “Pandora’nın kutusu” («*Ящик Пандоры*»).

platok»); “Pandora’nın kutusu” («*Ящик Пандоры*»).

Komratta Türk filmnarın Festivalini hazırladılar Moldovada Türkiye Bükkelçilii, “Suleyman Demirel” moldotürk lişeyi hem Gagauziyanın kultura Upravleniyası.

Not. Canavar ayın 30-zu – Kasım ayın 3-çü günnerindä Türk filmnarın Festivali Kişinevda da geçti.

Lüdmila TUKAN “Türk Vizyon - 2013” konkursun finalına gidecek

Gagauziyanın Kongaz küüyündä geçti Türk Dünnäsının “Türk Vizyon - 2013” Türkü konkursun ön yarışmaları, angısında ensedi Lüdmila TUKAN türküyün “Düün Türküsü” (*laflar – Todur ZANET, muzıka – İlya FİLEV*).

Maasız Konkursun ön yarışmaları için Gagauziyada bir juri kuruldu. Juri, “Türk Vizyon - 2013” Türkü konkursun reglamentına görä yarışmaya 6 konkurasant katılsın izin verdi. Sora da, sesleyip hepsi konkurasantları, zalda olan insanın hem GRT (*GRT canını yayında yarışmayı verdi*) siiredicilerin önündä “Türk Vizyon - 2013” maasız temsilcisi, juri başı Vasiliy İVANÇUK hem Gagauziyada “Türk Vizyon - 2013” koordinatörü Pötr PETKOVIÇ açıkladılar, ani yarışmayı Lüdmila TUKAN ensedi da o “Düün türküsü”nnän Moldova hem Gagauziya adından pay alacak “Türk Vizyon - 2013” Türkü konkursun finalında, ani geçecek Türkiye Respublikasının Eskişehir kasabasında Kırım ayın (dekabri) 21-dä.

Mihail KOLSA – 75 yaşında! Kutluca olsun, Maestro!

Mihail KOLSA duudu 1938-ci yılda Komratta. 1949-cu yılda onun aylesini Sibirä, Kurgan bölgesinä kaldırdılar. 1956-cı yılda orada Çaşa küüyündä o başardı şkolayı. Hep o yılın KOLSA aylesi Moldovaya döndü. 18 yaşını tamnanadıynan onu armataya aldılar.

Askerdän sora, Mihail KOLSA girer üürenmää Kişinev muzıka uçılışesinä da 1968-ci yılda başarêr onun teoretika bölümünü. 1971-ci yılda o başardı Kişinev konservatoriyasını. 1983-cü yıldan Kişinevun “St.Neaga” muzıka uçılışesindä muzıkayı üüreeti.

1982-ci yılda Mihail KOLSA

Gagauz Milli Gimnasını muzıkasının avtoru, kompozitor, muzıka hem folklor araştırmacısı, pedagog Mihail KOLSA 75 yaşını tamamıladı.

SSRB hem Moldova kompozitorlar Birliin azası oldu. 1991-ci yılda Moldova Filarmoniyasında “Kadınca” ansamblesindä işlemäa başladı. 1993-1996 yıllarda ansamblinin başı oldu.

1997-ci yıldan beeri 2010-cu yıldan Türkiyedä, Ankarada Gazi Üniversitetindä muzıka bölümündä çalıştı.

Mihail KOLSA çok yıllar gagauz muzıka folklorunu topladı. 1980-ci yılda, Moskvadaki «Мелодия» firmasında o çıkardı bir plastinka «Музыка

rarayзов». Plastinkada yazılıydı 21 gagauz halk avası hem 16 türkü. 2002-ci yılda o genä çıkardı bu yaratmaları, ama artık CD disklarda.

Kompozitor olarak, Mihail KOLSA pek çok muzıka yarattı, siyutalar hem hor için türkülär, gagauz poetların peetlerinä türkü yazdı.

Hazırladı hem çıkardı “Türkülär” (1989) hem “Türkülär. Korolar” (1995) kıyatlarını. Çok muzıka araştırma yazıları yazdı hem tiparladı.

Mihail KOLSA çok yıllar gagauz avtonomiyası için çalıştı. Taa Sovet vakıdında avtonomiyanın lâüzümünü işin annadardı genç gagauz yazıcılarına. Bu üzerä da KGB tarafından baskı altında bulundu.

1990-cı yılda, Gagauz Respublikasının kurulma günnerindä, Gagauz Milli Gimnasının muzıkasını yazdı. 1990-cı yılda, Orak ayın (iyül) 22-dä Gimn gagauz halkın Üstolan kongresindä kabledildi.

PATERTTÄ: Mihail KOLSA (*ortada galstuklu*) gagauz kultura adamnarınnan “Çeşitliktän birleşmäk” Etnofestivalindä. 2012-ci yıl.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 2098.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Eni 2014-cü yılımız kutlu hem mutlu olsun!

Yaşa, benim Halkım!

ANA SÖZÜ

www.anasozu.com

№ 23-24 (594-595)

19 Kırım ay (dekabri) 2013

Paası - 2 ley 50 bani

Gagauziya 19 yaşını doldurêr

Kırım ayın (dekabri) 23-dä "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için" Zakonun kabledilmesinin günündän 19 yıl tamamnanêr.

Bu yuortuylan ilgili kutlamalar hem Gagauziyada hem da Kişinevda geçecek.

Gagauziyanın 19-cu yılınan ilgili sıralarında küülerdä hem kasabalarda yortulu toplantılar hem tombarlak masalar olacek, sergilär yapılacak, insanlara kontertlar gösterilecek.

Duuma gününän, Gagauziya!

Bükelçi Mehmet Selim KARTALa - 55!

Kırım ayın 18-dä Moldovada Türkiye Bükelçisi Mehmet Selim KARTAL 55 yaşını tamamnadı.

Mehmet Selim KARTAL 2012-ci yılın başında Moldovada Türkiye Bükelçisi olarak çalışmaa başladı. Aradan iki yıl geçti, ama bu vakıdın içindä Canabisi becerdi Türkiye Respublikasının avtoritetını hem Türkiye-Moldova-Gagauziya politika, ekonomika, soşial, üredicilik hem kultura ilişkilerini eni üseklilerä kaldırmaa.

Paalı Mehmet Selim KARTAL, Canabinizi gözäl bu yıldönümünän kutlêrız. Uuzun ömür, saalık, kısmet hem bereket dileeriz. Herzman bölä şen, aktiv hem çalışkan bir insan kalınız. Türkiye-Moldova-Gagauziya dostluunu ileri dooru da hep bölä, zaametinizi saymadaan, kaaviledin, Türkiye Respublikasının avtoritetına izmet edin.

Sizä hem aylenezä saalık Allaa versin!

"Ana Sözü" redaktiyası.

Kolada hem Eni Yıl yortularınnan Canabinizleri kutlêrız!

TRAKA – HEY, HEY
Hey, hey!

*Traka, traka evinä,
Bu avşam geldik sizä,
Sevinmäk getirelim,
Gözäl laftan söyleyim:
Kısmet olsun hepsinä,
Hem senin dä evinä!
Hey, hey!*

*Kalkmış evellär Stuyan,
Atını çarmış: "Duman!"*

*O pinip çıkmış kıra,
Da bakmış: toprak kara.
Dönmüş evä, toom almış,
O kırı ekmüü varmış;
Hem ekürmiş,
Hem dä därmış:
"Booday, booday, boodaycum,*

*Büü üüsek sazlık gibi,
Sık taa büü fırça gibi,
Göktän gelsin yaamurlar,
Gür olsun bereketlär!"*
*Şindi baarın, çocuklar,
Gümbürdesin dolaylar!
Hey, hey!
Aftada gitmiş bakmaa,
Başladı mı kır büümää:*

*Başaklarmış – kuş kadar,
Ekin boyu – saz kadar!
Bir başak salt falamış –
Avucu tenä dolmuş!
Genü baarın, çocuklar,
Gümbürdesin dolaylar!
Hey, hey!*

*Karılar elek çalkêr,
Pak unnar gözäl akêr.
Kabarêr tä hamurlar,
Yazılêr ne kolaçlar,
Fırınnara atlêr,
Kızarıp çıkarılêr.
Burada biz taa çalırız,
Ama geç, yolda kalırız...
Eviniz gecik olsun,
Sofranız dolu olsun!
Eşil pelin saçakta –
Kalınız saalicakta!
Verin, verin kolacı,
Öküzlär kırêr acı!
Hey, hey!*

Nikolae TİMOFTİ Türkiyeyä vizit yaptı

Kırım ayın 17-18 günnerindä Moldova Prezidenti Nikolae TİMOFTİ Türkiye Respublikasına bir vizit yaptı. Vizit programasının ikinci günündä Canabisi buluştu Türkiye Prezidenti Abdullah GÜLlän, Türkiye Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞANnann hem Türkiye Respublikasının Büyük Meclisi (parlament) Başkanı Cemil ÇİÇEKLän.

Moldova prezidentın basın merkezi "Ana Sözü"nä deyni açıkladı, ani ofițial vizit başladı Nikolay TİMOFTİnin Türkiye Respublikasının kurucusunun hem ilk prezidentın Mustafâ Kemal ATATÜRKün mezarına, ANITKABİRä vizitindän. Burayı Moldova prezidenti koydu çiçek feneği hem, saygı duruşundan sora, ANITKABİR muzeyinin şan teferindä saygı yazılarını yazdı.

Sora, Türkiyenin başkasabası Ankaranın Çankaya bölümündä bulunan Türkiye prezidentın Palatasında Türkiye prezidentınnan buluşmak oldu. Burada Nikolae TİMOFTİyi hem Canabisinin eşini karşıladılar Türkiye prezidenti Abdullah GÜL hem eşi. Moldova prezidentına şan karaulu askeri raport verdi hem Canabisini saygı duruşunan selâmnadı.

Hem prezidentların baş-başâ buluşmasında hem da delegatıyalar arasında buluşmada iki devlet arasında ilişkilerin hem işbirlii konuları incelendi.

Buluşmadan sora iki prezident pay aldılar Türkiye kultura hem Turizma Bakannınan Moldova kultura Ministerstvosunun arasında 2012-ci yılın Kırım ayın 17-dä imzalanan işbirlii programasının çalışma planın imzalanmasında.

Sora da Nikolae TİMOFTİ hem Abdullah GÜL ortak basın açıklaması yaptılar.

Türkiye prezidentının basın merkezi bildirer, ani basın açıklamasında prezident Abdullah GÜL urguladı, ani Moldova prezidentın 15 yıl aradan sora Türkiyeyä gelmesi, Türkiye-Moldova ilişkilerindä önemli bir hızlanmak kazandıracak. Abdullah GÜL açıkladı, ani Türkiye hem Moldova Karadenizdän deniz komşuları oldukları için "buluşmada stratejik ortaklık düzennemesini hem serbest alış-veriş annaşmasını da en kısa vakıtta bitirmeyi kararlaştırdık".

Sonu 2-ci sayfada

Nikolae TİMOFTİ Türkiyeyä vizit yaptı

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada
 Prezident Abdullah GÜL urguladı: “Moldovaylan alış-verişä önem vereriz. Şindi yaklaşık yarım miliard dolara bir alış-verişimiz var, ama serbest alış-veriş annaşması imzalandıktan sora ilk uurumuz – 1 miliard dolardır. Yatırımnara da belliki çok önem vereriz, ekonomik ilişkilerimiz çerçevesindä. Özellikle Türk yatırımcıların Moldovaya taa çok yatırım yapmalarına hep teşvik ediyoruz. Şindi Moldovada 250 milyon dolar dolayında bir Türk yatırımı var. Bunun taa da artmasını isteriz”.

Basın toplantısında Abdullah GÜL ayır açıklamalar yaptı iki devlet arasında turizma, kultura hem incä zanaat uurunda ilişkiler için. Prezident Abdullah GÜL Türkiye-Moldova arasında ilişkiler için bölä dedi: “Bilersiniz geçmiştä, istoriyamızda, Osmannı döneminde, Romanyayı Eflak olarak bilirdik hem Moldovayı da Boğdan olarak hep bileriz hem istoriyalı, güçlü ilişkilerimiz vardı. Bugün de gene Moldovaylan her taraftan çok güçlü ilişkilerimiz vardır. Ayrıca Moldovadaki Gökoğuz topluluu, Türkiyelän Moldova arasındaki ilişkilerä çok ayrı bir paa katmaktadır hem ayrı bir dostluun gelişmesine katkı saalamaktadır.”

Kendi açıklamasında Türkiye prezidenti urguladı, ani Moldovanın Evropa hem NATO yapıların içersindä er almasında, Türkiye her zaman yar-

dımcı oldu. Canabisi dedi: “Bu yıl Kasım ayında Vilnusta Evrupa Birliinän Moldova arasında ortaklık annaşmasının imzalanmasını, serbest alış-veriş annaşmasının imzalanmasını da çok önemli göreriz. Bundan dolayı Sayın Prezidenti bir kerä taa kutlêırım”.

Kendi tarafından Moldova prezidenti Nikolae TİMOFTİ şükür etti Türkiye Prezidentına Türkiyeyä vizit yapmasına teklif için hem o saygı için, angıssınan Moldova Respublikasının delegatıyası kabledildi. Canabisi urguladı, ani “bünkü buluşmak gösterdi ki iki devlet arasında işbirliin kaaviledilmesindä büyük neetlär var hem son iki yılın içindä bu işbirlii genişledi”.

Moldova prezidenti urguladı, ani Türkiyelän Moldova omuz-omuz Evropa Birliinä giderlär hem bu yolda biri-birinä yardımcı olacaklar.

Prezident dedi, ani Moldova hazır en kısa vakıtta Moldova-Türkiye arasında serbest alış-veriş annaşmasını imzalamaa. İki devlet arasında politika, ekonomika, kultura, parlamentlar arası ilişkileri kaaviletmää.

Nikolae TİMOFTİ açıkladı, ani Prezident Abdullah GÜLün konuşmakata urgulandı “Moldova Respublikasında yaşayan gagauzların önemli oldukları Türkiye Respublikasının dostluk hem işbirlik kurulmasında. Gagauzların kulturalarını hem cümne özelliklerini korumaklarının moldovalı cümneye

integratıyalarından arka olêrız, hem regionnarında soşial-ekonomikaka durumunu koruyêrız”.

Moldova prezidentın basın merkezi “Ana Sözü”nä deyni açıkladı, ani hep bu günü Moldova prezidenti Nikolae TİMOFTİ buluştu Türkiye Respublikasının Büyük Meclisi (parlament) Başkanı Cemil ÇİÇEKlän, neredä konuşuldu parlamentlar aralarında hem halklararası işbirlii.

Vizitin çerçevesindä Nikolae TİMOFTİ buluştu Türkiye Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞANın. Burada iki taraf genä Moldova-Türkiye arasında politika, ekonomika hem kultura uurunda işbirliin kaavilenmä yollarını konuştu.

Vizit zamanında prezident Nikolae

TİMOFTİ verdi Türkiye deputatına İsmail SAFİya Moldova Respublikasının “Ordinul de Onoare” ordenini.

Nikolae TİMOFTİylän bilä gidän Moldova delegatıyasında vardılar Canabisinin eşi Margareta TİMOFTİ, Moldova kultura ministrusu Monica BABUC, Moldova parlamentın deputatları Aleksandr STOYANIGLO hem Pötr VLAH, hem da prezidentın danışmanları.

PATRETLERDÄ: Moldova prezidentının Türkiye prezidentın tarafından karşılaması. (1-ci sayfa)

Prezident Nikolae TİMOFTİ hem Türkiye Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞAN.

Foto – T.C. Prezidentlun hem T.C. Başbakanın saytlarından.

Şöförlara: “kefli” hem “sarfoş” normaları diişti

Sudları yorultmamaa hem bice-ti doldurmaa deyni Moldova pravitelstvosu şöförlerin içkicili uurunda “kefli” hem “sarfoş” normalarını diişirdi.

Eni kararara görä “kefli” sayılacak maşınayı kullanan o şöförler, kimim kanında alkol katkısı bir litrada 1 gramdan aaz olacak. Şindiyadan bu norma kanın litrasında 0,3 gramdı.

Test solumakta yapılırsa, ozaman kanın litrasında norma – 0,5 miligramdan. İleri bu norma – 0,15 miligramdı.

Herliim alkol testi bu normalardan zeydä olursa, ozaman maşınayı kullanan şöförler “sarfoş” sayılacak.

Komratta Referenduma arka olmak mitingı

Kırım ayın 15-dä Komrat kultura Evin önündä Tamojnä Birliinä girmäk için 2014-cü yılın Küçük ayın 2-dä yapılacak Referenduma arka olmak mitingı oldu. Mitingı hazırladı Kasımın 7-dä mitingta kurulun Üstolan Komisiya.

Kırım ayın 15-dä mitinga teklif edildi, ani Referenduma, Tamojnä Birliinä girmäk için soruştan kaarä, Gagauz avtonomiyasının kalınmış statusu için soruşu da insanın önünä koymaa.

Bundan kaarä mitingçılar “Moldovada hem Gagauziyada cümne-politika durumu hem dillär problemi için” soruşu da incedilär.

Mitingta nasaat ettilär Nikolay TELPİZ, GHT zaametçisi, Vasiliy NEYKOVÇEN, Komrat muniñpiy sovetin predsdatel yardımcısı, Nikolay DUDOGLU, Komradın primarı, Dimitriy KONSTANTİNOV, GHT başı hem başkaları.

Sonunda mitingta rus dilindä bir rezolütiya alındı. Rezolütiyada teklif ediler: «Исходя из вышеизложенного, участники митинга принимают настоящую Резолюцию:

1. Призвать народ Гагаузии выйти организованно на референдум 02 февраля 2014 года и проголосовать за Таможенный Союз и отложенный статус Гагаузии в случае утери Молдовой своего суверенитета.

2. Мы призываем международные организации не допустить ликвидации молдавского государства и его поглощения соседней Румынией.

3. Мы осуждаем антинародные действия Башкана Гагаузии М. Формузала за развал Гагаузской автономии.

4. Мы требуем безусловной и скорейшей отставки М. Формузала с поста Башкана Гагаузии, как главного виновника фактической ликвидации государственности народа Гагаузии.

5. Мы требуем от правоохранительных органов Гагаузии и Молдовы незамедлительного привлечения к уголовной и административной

ответственности М. Формузала и его окружение, виновных в казнокрадстве и хищении народного добра.

6. Обращаемся к политическим партиям РМ, В. Филату, В. Воронину и их ставленникам в Гагаузии И.Влах, П.Влах не нагнетать общественно-политическую ситуацию в Гагаузии в попытке набрать политические баллы.

7. Настоящую Резолюцию направить во все СМИ, а также руководству страны, дипломатическому корпусу, аккредитованному в РМ и международным организациям.

г. Комрат. 15.12.2013 г.»

Patriotika sıraları Vatanimıza baaşlanêr

“Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonun kabledilmesi (Kırım ayın (dekabri) 23-çü) Günü yortusuna karşı Gagauziyanın üredicilik kuruluşlarında patriotika, literatura hem kultura sıraları geçer. O sıralar Vatanimıza baaşlanêr.

Ölä bir sıra oldu Kongazın 3-cü gimnaziyasında Kırım ayın (dekabri) 13-dä, angısına musaafirlää buyur edildi poet hem yazıcı Todur ZANET.

Meropriyatıya başladı ondan, ani zalda bulunan hepsi insannar ayakta Gagauziyanın Gimnasını çaldılar. Sora ürencilär peet annatılar, türkü çaldılar hem oyun gösterdiler. Götdürdülär sırayı – Sveta ESİR hem Andrey TELPİZ.

Gagauz poetların peetleri okudular: Födör KOVRİKOV – Konstantin VASILİOGLUNUN peetini “Gagauziya”; Svetlana ESİR – Todur ZANETin

peetini “Nasaat”; Galä İKİZLİ – peeti “Atılma dilindän, halkım!”.

Türküleri çaldılar: Nastä KÜRK-ÇÜ hem Anna KOMUR – “Ürederlär şkolada” türküsünü; Anna KO-

MUR – “Oduncular” hem “Kuvancık” türkülerini; Anna DOYKOVA – “Zamanayêrsın, evim!” türküsünü; Tatyana KÖR – “Ay tepelär, tepelär” türküsünü.

Bundan kaarä gagauz halk türkülerinä “Popuri” çaldı kız grupası. Hep 7-ci klaslardan kız grupası gagauz halk oyunlarını oynadı.

Birkaç hava çaldılar çırtmacılar. O havalarn arasında, belli ki, “Ogılan” türküsünün havası da vardı.

Sırada interaktiv tabloda gösterildi hem kısıdan annadıldı gimnaziyanın o günkü musaafirin yaratmak biografiyası. Sonunda poet Todur ZANET uşaklara hem büyüklerä deyni kendi peetlerini okudu hem son yıllarda çıkan kıyatları için annattı.

Meropriyatıyayı kapanış sözünnän kapattı gimnaziyanın direktörü Olga Petrovna ÇEBANOVA Sırayı hazırladılar gimnaziyanın gagauz dilindä üredicilikleri Olga İlyiniçna TELPİZ hem Mariya Konstantinovna MİHNA hem da muzıkada üredici Radion Georgievıç YASIBAŞ.

Fıkaara uşaklara Kolada baaşışları

Kırım ayın 4-dä, Moldovada Germaniya Büüekleşliin kanadı altında, nemçelerin “Tombarlak masa” hem “Rotary International” halklararası kuruluşların volentörları getirdiler Gagauziyanın fıkaara uşaklarına 1100 Kolada baaşışı.

O günü, baaşışları daatmaa deyni, Gagauziyaya maasuz geldi Moldovada Germaniyanın Büüekleşisi Matthias Meyer. Canabisi, volentörlarlan birliktä, ilktän katıldı Gagauziya başkanın Mihail FORMUZALAN bir buluşmaya. Sora da volentörlarlan barabar daattı baaşışları Baurçu, Başküüyü (Kırsovo), Kongaz küülerin hem Çadır kasabasının fıkaara uşaklarına.

Bu yıl Moldovada, Romıniyada hem Ukraynada 17000 “Kolada baaşışları” baaşlanacak.

İvan DYAÇUKun 80-ci yıldönümünä

Kırım ayın 6-da Komradın muzeyi, Komrat Devlet İstitütun bibliotekasının ortaklaşp, Gagauziyanın yazıcısının, poetın, incäzanaat araştırmacısının, raametli İvan DYAÇUKun 80-ci yıldönümünän ilgili bir sıra yaptı.

Maasuz bu iş için burada büyük bir sergi hazırlandı. Sergidä erleşirilidi İvan DYAÇUKun kıyatları hem yaratmaları

diil salt literatura, ama medițina uurunda da, zerä Canabisi Gagauziyanın medițina uurunda ilk bilim doktoruydu.

Muzeydä toplanannarı tanıştırdılar İvan DYAÇUKun bitki kıyatının (Canabisi yazardı rusça) «Люди и время: рассказы и стихи». Bu kıyatta toplu avtorun yaşaması için annatmaları, Canabisinin Gagauziyanın insannarın hem kultura adamnarın buluşmaları hem onnarın yaratmaları için yazıları. Bu kıyatta büyük er kaplêrlar peetlär hem poema «Гаразы», ani Gagauziyanın yaşaması için hem durumu için annadêrlar.

İvan DYAÇUKun 80-ci yıldönümünän ilgili sırada hem eni kıyat için, hem da onun avtoru için pek gözäl laflar söledilär kultura insannarı Dimitriy SAVASTİN, Pötr MOYSE, Lüdmila MARİN, Födör KİROVİÇ, Andrey YIVARLAK hem başkaları.

(Kısa avantüra annatması)

Sebastyan Sêmpson pek beenardı kendi adını. Sölediynän onu seslän o taa da hoş gelärdi kulaana. Ama açan imzalarđı kendi adını kıyatta, o görünärdi nicä pek büyük bir iş. O imzalarđı kendi laabını bir büyük “S” imzaylan. Sebastyan pek beenardı kendi adını. Ama neçin beenmesin?

55 yaşında o görümnü hem batal bir adamdı, ani yalnız yaptı karyerasını da kalkındı bir üüsek uura.

Sêmpson Alış-veriş bankanın müdürüydü. Pek gogorlanardı kendi iş erinnän. “Siirek kişiyä bölä islää uur düşer,- dardı o yardımcısına.- Kim-kimin bacaklarını çineyeräk geçtim, ama bu gün hem taa ötää dooru da duracam burada nekadar isteirim.” Sora, bitirdiynän kendi sözlerini, imzaladı laabını “Wall Street Journal” gazetasının ekzemplerında.

Bir avşam Sebastyan pek hoşluuydu hem şendi, gün getirdi çok fayda onun bankasına, zeedeletti para aktivlarını. Ansızdan bakışı durgundu teatru afişasında. O pek istedi yazmaa kendi

adını afişada. Saklı bakındı her tarafa. İnsannarın kimisi durardılar okuyarak gazetalarını. Sêmpson çabuk çıkardı kalemını da geniş bir imzaylan yazıldı

tün gün Sebastyan düşünärdi gelecek mi onun düşmanı.

Ertesi günü, açan yaklaştı afişaya, eşil çernilalı kalem verdi cevap: “Kim

Wilyam MİLLER

Eşil çernilalı kalem

afişanın yukardaki bir erindä.

Ertesi günü avşamneynin o yaklaştı afişaya bakmaa deyni kendi imzasına. Gülümsemesi birdän sündü. Onun imzasının üstündä eşil boyaylan hem büyük bukvalarlan yazılıydı “Ahmak!” Sêmpson üfkedän çıkardı kalemi da verdi cevap afişada: “Sän sümüklüy-sün, mindar hem alçak adamsın!” Bütün

kaçınêr kasabada hem imza yazêr afişalarda – o büyük ahmak!” Sêmpson kaynardı üfkedän, açan yazardı: “Bän diilim korkak, açıl kimsin sän, da daadım o zotkanı!”

Üçüncü günü o gördü afişada tekli: “Bän hazırım, te adres: oda 110,

Gün Duuması sokaa, üçüncü kat, ikinci kapu saa tarafta. Olun orada avşamneynin saat dokuzda”.

Sabaalen gazetalarda çıktı bir haber: “En becerikli polițiyacılar kırêrlar fikirlerini saklı ölüm için, ani oldu dün bir boş evdä. Ne aaramış burada canını kaybedän, raametli – Sebastyan Sêmpson, 55 yaşında, Alış-veriş bankanın müdürü. Nicä annadêr görennerin birisi, yakın saat dokuza o kaçarak girer boş evä, kalkêr üçüncü kata da düşer yukardan da öler. Polițiyacılar açılayamadılar naşey aarardı Sêmpson bu yıkık evdä”.

Sêmpsonun topraa verildi gündä, onun yardımcısı, bankanın eni müdürü dedi: “Nesoy bän unuducu adamım, unuttum yazmaa raametli için acızganlık sözlerini!”

Candan baalı olan kendi raametli patronuna, Alış-veriş bankanın eni müdürü doldurdu kendi kalemını eşil çernilaylan.

Gagauz dilinü rusçadan çevirdi

Dimitriy DÜLGER,

Kazayak küüyü.

(redaktorluk işini yaptı

Todur ZANET)

17-ci yardım Kolada paneeri oldu

Kırım ayın (dekabri) 7-dä Moldovanın Halklararası karı klubu (IWCM) 17-ci yardım Kolada paneerını kurdu. Paneerda pay aldılar Moldovada bulunan 26 büükelçilii hem diplomatiya misiyaları. Panerda Moldovanın butii da kuruldu.

Yardım Kolada paneerın butiklerindä vardı nicä birkaç leyä datmaa milli imeklerden, içkilerdän hem pek ucuz paaya almaa suvenir, baaşış, ruba hem uşak mallarını. Bundan kaarä vardı nicä denemäa kısmeti lotoreyada da.

Paneer zamanında, maasuz uşaklara deyni, çeşitli oyunнар yapıldı hem koşert gösterildi.

Lääzim urgulamaa, ani yardım

Kolada paneerında en büük butii kurdu Türkiye Respublikasının Büükelçilii.

Butiktä, başta Büükelçi Mehmet Selim KARTAL hem Canabisinin eşi Banu

Cankan KARTAL olarak, Büükelçilin bütün personali çalıştı. Hep burada TİKA koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU eşinnän hem TİKA ofisin çalışannarı da izmet ettilär. O günü yardım paneerında Türkiye Büükelçilii butiindä 70 bin leyindän zeedä paraya mal satıldı.

Kolada paneerında toptan 400 bin leydän zeedä para kazanıldı. Neettä var bu paraylan Telenştı rayonun Țınțaren küüyün lişeyına kufnä tertipleri almaa hem Respublikanın delilär bolnişasının uşaklar bölümünün oyun odasına melbel almaa.

Yardım Kolada paneerında pay aldı Moldova Prezidentın karısı Margareta TİMOFTİ da. Paneerın sonunda Canabisi, IWCM klubun azalarinnan bilä, Kolada tortunu kesti hem o tortlan burada bulunan insannarı ikram etti.

Not. Moldovanın Halklararası karı klubunda (IWCM) pay alêrlar Moldovada bulunan Büükelçilerin,

diplomatarın karuları hem da Moldova ministruların hem politikacıların karuları. Büüncü gündä IWCM klubun ortak başkannarı Türkiye Respublikasının Büükelçinin karısı Banu Cankan KARTAL hem Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Büükelçinin karısı Meri MOZER. IWCM klubun sekretari Büükbritaniya Büükelçinin karısı Jo BATSON.

PATRETTÄ: (solda yukarda) Türkiye Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL hem Banu Cankan KARTAL TV kanalına intervyu verêrkana

Todur ZANETä Halklararası Süleyman Brina Balkannar Türk Kulturasına İzmet Ödülü verildi

Kosova devletinin Priznen kasabasında bulunan "Dooru Yol" Türk kulturası hem zanaat Dernään (TKSD) "Süleyman BRİNA" adına "18. HALKLARARASI BALKANNAR TÜRK KULTURASINA İZMET ÖDÜLÜ" laureatları açıklandı.

Dernään jurisi (şair Zeynel BEKSAÇ'ın jüri başkanı, Doç.Dr.Yakup ÖMEROĞLU, Avrasya Yazarlar Birlii Başkanı, Tahir LUMA, Kosova "Dooru Yol" Türk kulturası hem zanaat Dernään Başkanı, Aluş NUŞ, kompozitor, Şecaettin KOKA, şair-gazetacı, Fidan JİTA, pedagog, Etem KAZAZ, aktör, rejisör, Bülent EMRUŞ, "Dooru Yol" TKSD Genel Sekreteri) sekiz ayrı dalda Ödülün (2013) saabilerini açıkladı Hem Kırım ayın 14-dä Ödülü verdi:

1. Muhammet USTAİBO (gazeteci, Kosovo);

2. Hasan DURUER (Edirne valisi, Türkiye);

3. Tahhir KAHHAR (şair; bilim adamı, çevirici, Uzbekistan);

4. Todur ZANET (poet, yazarı, yayıncı, folklorcu, Gagauziya-Moldova);

5. Nuri KARACA (incözanaatçı, Makedoniya);

6. Fevzi KARAMUÇO (araştırmacı, yazarı, gazetacı, Kosovo);

7. Azis SERBEST (araştırmacı-gazetacı, Türkiye);

8. Cennet İGÇİ (teatru zanaatçısı, Türkiye).

Avdarma yaratmak Evindän talantların sergisi

Komrat "ATATÜRK" adına türk bibliotekasında açıldı bir eni sergi – Avdarma küüyün yaratmak Evindä zanaatlanan Aleksandr GUNAnın hem Kristina GUNAnın yaratmaları.

Kristina GUNA teklif eder siiredicilär tanışınnar onun 10 kartinasınnan, ani guaşlan yapıldı. Aleksandr GUNA sa sergiledi taftadan hem faneradan yapıldı el işlerini. Onnarın arasında "gagauz aulu içi", "kır işleri", "düün adetleri" panoramaları.

Bu sergiyâ hazırlanmaa deyni hem bu kadar becerikli işleri hazırlamaa

çok çalıştı bu iki talantlı uşakların üüredicileri, Avdarma küüyün yaratmak Evin öndercisi Mihail YAZACI hem yaratmak urunda üüredici İvan TRANDAFİLOV.

Not. Avdarma küüyün uşaklar için yaratmak Evi üç yıl geeri kuruldu. Büüncü gündä burada 90-dan zeedä uşak resimcilii hem el işlerini üürener.

Gagauzlarda Kolada hem Eni Yıl yortuları

Kolada yortusu

Kolada, Koladi, Kreçün, Kraçun. (eskiycä - Kırın ayın 25-şi / eniyçä - Büük ayın 7-si).

Kolada sayılêr en büük din yortularından birisi. Koladaya karşı koliva, ilin oruç imekleri iyerlêr hem kuru emiştân hoşaf içêrlêr. İnanilêr, ani Koladaya karşı raametlilêr gelerlêr evlerinä da onuştan onnara eşiktä koliva, imäk hem içki brakêrlar.

Eskidän, bu orucu bittiyän, Kolada sabaası ilktän iyärmişlêr saçak kuşu: güüdä ilin olsun deyni. Sora da

geçärmişlêr artık aar imeklerä. Kolada günü eni evlilêr saadıçlarına kolaçlan hem kaniskaylan giderlêr.

Bu yortuda Kolada gezerlêr. Kolada gezmää deyni genç çocuklar (**koladacılar**) taa Kolada orucundan hazırlanêrlar. Onnar toplanêr 9 kişi – bir “**kol**”. Küüdä var nicä birkaç kol kurulsun. Herbir kol kendinä “**Țar**” (*küüdä saygılı bir adam*), “**popaz**” hem “**keçi**” (*kimi küülerdä ona “eşek” deerlêr*) ayırêr. “Țar” üreder onnari kolada çalmaa.

Koladacılar kendi kızaannan yada taligasınnan gezerlêr. Kolada gezärkän

“Țarin” kalpaana **fenet** koyêrlar, kalan koladacılar kalpaklarına **kitka** takêrlar hem boyalı yapaadan iplik dikerlêr. “**Kitkaları yavkluları yapêrlar: kıyattan, garuzdan, şiritân, gelin telindän (kukaya sarardılar)**”.

Kolun önündä “**keçi**” gider. Bu en genç çocuk, ani ildän gider o evlerä, nereyi koladacılar uurayacak, “**mäulayıp**” bildirer ev saabilerini, ani koladacılar geler da isteer ev saabilerindän slanina hem yaanı, var nicä saçakta asılı “babuyu”, jambonu da sıyrısın.

“Ev saabi koladacıları içeri teklif

eder, konaklêr hem verer onnara “**kolada kolacını**”. Kolacın üstünä, paraylan bilä, koyêrlar hepsi hazırlanmış kitkaları da vererlêr “popaza”. Sora çocuklar alêrlar kitkaları da takêrlar kalpaklarına. “Kolda” varsa bu evdän kızın yavklusu e, kız yapardı çiçek da çiçää yavklusunun güüsünä takardı”.

Kolacı aldıynan “popaz”, şükür edip ev saabilerine, ikonaya karşı okuyêr kolacı. Kolacı okuyarkana koladacılar birkaç kerä baarêrlar: “Amin!”

“**Ev saabileri sıkıcasaydı, “keçi” zarar yapêr: çıkarêr proçkayı yada çalêr bişey auldan**”.

Eni yıl yortuları

Eni yıl, Çıbık günü, Ay Vasili. (eskiycä - Büük ayın 1-ri / eniyçä - Büük ayın 14-dü).

Eni yıl yortusu gagauzların en sevilân yortusundan biri. İlerdän bu yortu üç gün bakılırmış. Şindi iki gün bakılêr.

Eni yıla karşı yapêrlar **döşemä** (*plaçinta*). Döşemeyi yazarkana içinä koyarmışlar para, çıbıcağ, saman parçası, tüü. “**İleri döşemenin içinä para, çıbık hem saman parçası koyardık. Parayı neetlêrdilêr. İçerdä varsaydı kızcaz neetleerlêr kısmeti çıksın**”.

Döşemä piştinän onu hepsi evci-mannara payederlêr. Sayılêr, ani kimä ne düşärmiş o da bu yılda o işi becerceciymiş. Kimä para düşärmiş – o ev saabi olaceymış. Çıbı bulanın – hayvandan kısmeti olacak.

“Eni yıla karşı kızlar ayak kabını ev üstünä atêrlar – neyanı dooru ayak kabın burnusu düşecek oyanı evlenecek”. Eni yıl gecesindä kim ilkin ansırêr, ona bir kuzu adêrlar.

Eni yıl kutlamasının, biri-birinä bala, üç adet var: **Hêy-hêy gezmää, Rakıylan gezmää, Surva gezmää**.

1. Hêy-hêy gezmää

Eni yıla karşı, gecä yarısından, “**Hêy-hêy**” gezerlêr. “Hêy-hêy” gezerlêr küçük uşaklar da, gençlêr da, evli insan-nar da. **Hêyhêycılar** gezerlêr çancazlan, trakaylan, kamçıylan, garmoniylân. Kimileri **buvaylan** gezerlêr. “**Buva**” (*buga, bua, uultu*) yapılêr ölä: bir boş batlaa yada kabaa (*büük boş konserva kutusu ya eski kazan da olur*) baalar-mışlar beygirin kuyruundan, parmak kalnında, biraz kıl. Ačan, auçlarına tükürüp, sürdürêrlêr onnari kilların üstünä – sansın buva baarêr.

“Hêy-hêy” gezerlêr ölä: aula girärkän hêyhêycılar patladêrlar kamçıyı hem trakayı sallêrlar. Birisi “Hêy-hêy” okuyêr. Okuyarkana o durmamayca trakayı sallêr, kalani da kamçıyı patladêrlar hem “buvayı” baardırêrlar. Arada yada bitkidä birdän hepsi baarêrlar “**Hêy-hêy!**”

Bir gagauz fıkrası

Eni yılda rakıcıya demişlêr:
– *Allaa verisin da ileriya iki kişi geläsiniz!*

– *Alacam batımu da. - hemen cuvap etmiş o.*

Kimi küülerdä varmış başka adetlêr da: **Puluklan gezmää, Keçiyân gezmää, Ayıylan gezmää**.

Puluklan dört kişi gezärmişlêr: ikisi “**öküz**”, birisi – “**çiftçi**”, birisi da “**öküzleri**” koolarmış. “**Öküzler**” koşularmışlar bir aaçtan pulaa, “**çiftçi**” geçärmiş puluun başına, “**öküzleri**” koolayan da okuyarmış: “*Haydi, Murgule, haydi, / İlkyaz geler / Çık, çorbacı, sürmää / İlkyaz geldi*”.

Keçiyân gezmää deyni ilktän yaparmışlar “keçiyi”: bir pardının tepesinä kakarmışlar taftadan yapılı bir keçi kafası. Keçinin çenesi oynarmış da o üzerä aazi açılmış. Sopaya baalar-mışlar bir keçi derisi. Keçiyân birkaç kişi gezärmiş. Etiştinän birisinin auluna hêyhêycılar, türkü çalarak, kamçıylan koolarmışlar “keçiyi”. “Keçi” da oyun oynarmış. Ansızdan hepsi susarmışlar – “**keçi**” hastalandı yada “**keçiya**” prost oldu. Ačan keçiyi “**ilaçlarmışlar**” (*ev saabi onun aazına para koyarmış*) hem hêyhêycılara kolaç verärmiş, şennik genä ilerlêrmış.

Ayıylan gezärkän bir kişi giyärmiş tersinä çevirili bir kürkü da ev saabiylân güreşmää tutunmuş. Ev saabi ikram adadıktan sora güreştän vazgeçärmiş.

2. Rakıylan gezmää

Gecä yarısından sora başlêrlar **rakıylan** gezmää. Eni yıl gecesi saadica yada yakın dosta, rakıylan yollamaa gagauzlarda büük saygı sayılêr. Bir adamın birkaç kumisi var sa, sayılêr,

ani en pek saydı o, angısı ilkin geldi da, uyandırıp, Eni yıllan kutladı. Rakıcılar deyni avşamdan **rakıcı masası** kurulêr. Masaya sadä suuk imeklêr hem tatlılar koyulêr: *paça, köftä, sütlü pirinç, süüş, şişek, bomboni*.

“**Ačan rakıcı geler – ilkin hepsi büüklerin elini öper. Sora, sofraya buyur ettiynän, açêr rakı şişesini da, içerdä en yaşlıdan başlayıp, bir filcannan hepsinä sıravardı rakı verer. Filcanı alan rakıyı içämärsä, döker onu bir ayırı kaba, da filcanı geeri boş verer. Rakıcı delikannı sa ona duva ederlêr “ileriyä iki kişi geläsiniz” (bu yıl evlensin demäk)**”.

İkram bittiyän ev saabiya koyêr rakıcıyanın omuzuna baaşış: ya gölmek, ya peşkir yada çorap. Ev saabi da verer para. “**Rakıcı lazım ikisinin da elini öpsün**”.

3. Surva gezmää

Aydınnandıynan küçük uşaklar başlêrlar **Surva** (*Survaki, Suvraki*) gezmää. Kızcazların ellerindä var **Survaklinça** (*Survaçka*), çocukların da **fişkan** (*çıbık*).

“**Survaklinça ölä yapılêr: bir fişkanın uzunnuuna (boş brakêrlar sadä okadar, ani uşaan elcezinä tutmaa yakışsın) baalêrlar renkli kıyattan yapılı süsemä alacalı olsun**”.

“**Survaklinça ölä yapılêr: bir fişkanın uzunnuuna (boş brakêrlar sadä okadar, ani uşaan elcezinä tutmaa yakışsın) baalêrlar renkli kıyattan yapılı süsemä alacalı olsun**”.

koluna survaklinçaylan yavaşı-cık urêrlar. İçerdä bulunannar lääzım metetsinnär uşaa hem onun survaklinçasını, deyeräk: “**Ne büük kız olmuşun! Ne gözül survaklinçan var!**”

Survacılar vererlêr tatlı, basma, ufak para.

Hayvannarın günü

Hayvannarın günü, Öküzlerin günü. (eskiycä - Büük ayın 2-si / eniyçä - Büük ayın 15-şi).

“**Çıbık gününün ikinci günündä bakılêr. O günü hayvannarı survaklêrlar: saalık için**”.

Öküzler (kara sırlar) gagauzlarda sayılırmış en pahalı hayvannar, zerä onnar beslärmişlêr bütün ayleyi hem soy senseleyi. Onuştan onnari kurban getirmemişlêr.

“**O evdä neredä vardı delikannı kız, Hayvannarın günü avşamsı, kızın yavklusu birkaç kafadarinnan barabar, savaşardı saklıdan o evin damını kürümää: ölä ani ev saabi duymasın**”.

“Kimi ev saabileri “şüpeleardılar” bu iştan da, şaka için, ilersi günü hayvannarı islää beslêrdilêr, ya da hayvannarın altlarını birkaç gün kürümardılar. Sora da yapardılar kendilerini, ani duymêrlar nicä gençlêr damı kürüyêr”.

Ačan çocuklar bitirärmişlêr damı kürümää, ahırı doldurarmışlar alafıan da, geçärkän pençerenin yanından, ba-ararmışlar: “**Çıkan da sulayın hayvannarı!**”

Damı kürüdüktän sora kızın bobası konuklarmış çocukları.

Kimi küülerdä bölä adet ta varmış: herliim ev saabi damı kürüyêrkän duymarsa – o gençleri konuklarmış, du-yarsa – gençlêr onu.

“**Herliim ev saabi gençleri konuklamarsaydı, ertesini günü çocuklar katrannêrlar evi: yumurtaları için katrannan doldurup, atêrlar duvarlara**”. “Da ozaman lääzım, çin sabaalen suvayı kazıyıp, evi enidän suvamaa hem kireçlemää: aalemdän ayıp olmasın deyni”.

“**GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlêr**” kiyadından

“**Kolada**” hem “**Hêy-hêy**” türkülerini 6-cı sayfada bak

KOLADA TÜRKÜLERİ

*Nerdän kazandın sän bu averyayı
Star, Stanine, gospodine.
Üülenü kadar çift aktarardım
Star, Stanine, gospodine.
Üülendän sora baa dikärdim,
Star, Stanine, gospodine.
Üülenü kadar çift aktarardım
Star, Stanine, gospodine.
Üülendän sora booday saçtırdım,
Star, Stanine, gospodine.
Allaa verdi bereket oldu,
Star, Stanine, gospodine.
Bereket oldu, ambarlar doldu,
Star, Stanine, gospodine.
Bereket oldu, fiçılar doldu,
Star, Stanine, gospodine.
Te nerdän bän kazandım
bu averyayı
Star, Stanine, gospodine.
Kal saalcaylan, ev saabi da,
Star, Stanine, gospodine.*

*KASAYANİ Pötr Avramoviç,
1937-ci yılın duuması,
Balboka (Kotlovina) küüyü,
Reni rayonu, Odesa dolayı,
Ukrayna Respublikası.*

*Çeketmiş te, Koladele,
Arhangel, Koladele,
Dünneyi da dolaşmaa da.
Karşı etmiş, Koladele,
Allaha da, Koladele.
Allaa sormuş, Koladele,
– Nerde gezdin? Koladele.
Nerde gezdin? Koladele.
Neler gördün? Koladele.*

*– İslää da gördüm, Koladele,
Titsi da gördüm, Koladele.
Titsi erdü, Koladele,
Tütün tütüy, Koladele,
O tütünde, Koladele,
Üç genç yanêy, Koladele.
İlk gencin da, Koladele,
Elleri yanêy, Koladele,
– Neçin yanêy? Koladele.
– Bubasına, Koladele,
Bubasına, Koladele,
El kaldırmış, Koladele,
İkinci gencin, Koladele,
Ayakları yanêy, Koladele.
– Neçin yanêy? Koladele.
– Anasına, Koladele,
Anasına, Koladele,
Karşı söylemiş, Koladele.
Üçüncü genç, Koladele,
En bettän yanêy, Koladele.
– Neçin yanêy? Koladele.
– Saadıcının, Koladele,
Saadıcının, Koladele,
Önnü geçmiş, Koladele.
Kal saalcaylan, ev saabiya,
Kal saalcaylan, ev saabiya.*

*KOBZARENKO İvan,
1962-cu yılın duuması,
Balboka (Kotlovina) küüyü.*

KOLADA

*Çeketmişti, Koladele,
Arahangel, Koladele,
Dünneyi da dolaşmaa.
Karşı gelmiş Allaha.
Allaa ona sormuş
– Nerde gezdin?
O diy:*

*– Nerde gezdim islää gör-
düm.*

Bir er gördüm – çok titsi.

*O erdü tütün tütey
O tütünde ateş yanêy
O ateştü üç genç yanêy.
Allaa sorêy:
– Neçin yanêy?
– Neçin yanêy? - diy-
İlk gencin elleri yanêy –
Bubasına karşı söylemiş.
İkinci gencin – ayakları yanêy.
Allaa genä sorêy:
– Neçin yanêy?
– Neçin yanêy? - diy-
Saadıcının önünü geçmiş.
Üçüncü genç – en bettän yanêy.
Allaa genä sorêy:
– Neçin yanêy?
– Neçin yanêy? - diy-
Mamusuna elinnän urmuş.
Allaa diy ona ölä:
– Yansın da külleri da olmasın.*

*ARABACI Vera,
1923-cü yılın duuması,
Balboka (Kotlovina) küüyü.*

KOLADA

*Çeketmiştir,
Koladi, Koladele,
Svet Arangel,
Koladi, Koladele,
Balan beygiren,
Koladi, Koladele,
Dünnyayı da,
Koladi, Koladele,
Dünnyayı da,
Koladi, Koladele,
Dolaşmaa da,
Koladi, Koladele,
Karşı gelmiş,*

*Koladi, Koladele,
Allaha da,
Koladi, Koladele,
Allah sormuş,
Koladi, Koladele,
– Nerde gezdin,
Koladi, Koladele,
Nerde gezdin,
Koladi, Koladele,
Neler gördün,
Koladi, Koladele.
– Çok erde gezdim,
Koladi, Koladele,
İslah da gördüm,
Koladi, Koladele.
Bir erde de,
Koladi, Koladele,
Pek titsi gördüm,
Koladi, Koladele,
O titside de,
Koladi, Koladele,
Tütün tütyar,
Koladi, Koladele,
O tütün de,
Koladi, Koladele,
Ateş yanıy,
Koladi, Koladele,
O ateş te
Koladi, Koladele,
Üç genç yanıy
Koladi, Koladele.
İlk gencin de,
Koladi, Koladele,
Elleri yanıy,
Koladi, Koladele.
– Neçin yanıy?
Koladi, Koladele.
– Bubasına,
Koladi, Koladele,
Bubasına,
Koladi, Koladele,*

*El kaldırmış,
Koladi, Koladele.
İkinci gencin,
Koladi, Koladele,
Ayakları yanıy,
Koladi, Koladele,
– Neçin yanıy?
Koladi, Koladele.
– Anasına,
Koladi, Koladele,
Anasına,
Koladi, Koladele,
Karşı söylemiş,
Koladi, Koladele.
– Üçüncüsü,
Koladi, Koladele,
Hemetten yanıy,
Koladi, Koladele.
– Neçin yanıy?
Koladi, Koladele.
– Saadıcının,
Koladi, Koladele,
Saadıcının,
Koladi, Koladele,
Önünü geçmiş,
Koladi, Koladele.
Kal saalcaylan,
Koladi, Koladele,
Svet Arangel,
Koladi, Koladele.
KASAYANİ Avram
İvanoviç,
1902-ci yılın
duuması;
KASAYANİ
Ekaterina
Semenovna,
1937-ci yılın
duuması,
Balboka
(Kotlovina) küüyü.*

HÊY-HÊY TÜRKÜLERİ

TRAKA TÜRKÜSÜ, HÊY, HÊY!

*Traka, traka Vasilkê
Karaca geldi duydunuz mu?
Selâm verdi aldınız mı?
Kırda puluk işlär,
Küüdä koyun kışlar,
Öküzleri bakın,
Terekelär, akın.
Tolokada kürtün,
Bacalarda tütün.
Pulukları düzün,
Sürgüleri düzün.
Sıra, sıra süütlär.
Şindi geldi Koçitlär,
Koçitlerin karnı aaç,
Ver, babu, kolaç hêy, hêy!..*

HÊY-HÊY (ENİ YIL TÜRKÜSÜ)

*Traka, traka, duydunuz mu?
Selâm verdik, aldınız mı?
Kırda puluk işlär,
Küydä koyun kışlar.
Sıra-sıra süütlä,
Şindi geldi koçitlä;
Koçitlän karnı aaç.
Day, baba, pataç.*

HÊY-HÊY (ENİ YIL TÜRKÜSÜ)

*Avşamêrsın, amuca, avşamêrsın,
Kalk, ne yatêrsın!
Ay Vasilin avşamı sürelim.
Puluklar olsun hazır,
Çizilär yapılı.
Başaklar olsun kuş gibi;*

*Boodaylar olsun koor gibi;
Tenelär olsun graa gibi: “Hêy – hêy!”*

HÊY-HÊY (ENİ YIL TÜRKÜSÜ)

*Avşamêrsın, avşamêrsın, Badi Vasili!
Açın perdeleri,
Brakin sizin masalları,
Sesliin bizim lafları:
Avşam çalınmış bir küp bal,
Onu çalan biz.
Kaar da yaamamış
İzlerimizi dâ örtmemiş.
Yan kapudan girdik,
Ard kapudan çıktık.
Näbıçız?
Koyın bizä rubli,
Altından üstünä çıkıçız.
Hêy-hêy!*

HÊY-HÊY (ENİ YIL TÜRKÜSÜ)

*Gittim booday dolaşmaa:
Saaz gibi saplar,
Kuş gibi başaklar.
Kopardım iki başak,
Geldim evä, içeri girmedim,
Pençeredän baardım:
“Kalk, karı, booday döküler!
Korkma, adam, korkma!
Gir dama, kara beygiri al,
Apsent yolunu kap,
Kaavi insannar için,
Girgin uşaklar için”.
Baarınız delikannılar:
“Hêy – hêy!”*

HÊY-HÊY (ENİ YIL TÜRKÜSÜ)

*Avsamêrsın, amuca, avsamêrsın,
Yok vakit uyumaa!
Bu avşam Svıntu Vasiliy avşamıdır.
Amuca kalkêr,
Çıraqları, çobannarı toplêr,
Da onnara söleer,
Ani vakit geldi sürmää.
Amuca gider,
Koşêr beygirleri hem öküzleri.
Ya çocuklar, kaldırmız bir ses:
Hey-hey!
Gider Rusalimin bayırına
Garalimin çayırna.
Öküzleri pulaa koşêr,
Kara çizi çeker,
Sürmää bitirer,
Ekmää çekeder,
Kırmızı koor gibi booday saçêr
Hem Allaha dua eder:
Yaamurlar olsun!”
Geler vakit.
Amuca gider, payları dolaşêr.
Açan gider, ekinneri görer:
Boodaylar graa gibi gözäl.
Amuca gelir evä sevenip tä,*

*Çıraqlara, çobannara söleer.
Ertesi günü kalkêr sabırlän,
Çıraqları, çobannarı toplêr,
Paylara gider,
O gözäl ekinneri toplêr.
Evä geler o gözäl ekinnärlän,
Maşınaya gider un yapmaa.
Undan geldiynän ekmek yapêr.
Ekmeklär olêr gözäl, nicä
İsuzun Hristozun üz-gözü gibiydir.
Toplêr çıraqları, çobannarı,
Hepsinä ekmek verer,
Sevinmeliktän birär filcän şarap buyurêrlar.
Da çıraqlar, çobannar
Ölä dua ederlär Allaha,
Ane Svıntu Vasilin saalı olsun,
Allaa versin
sofrası postoyanno dolu olsun.
Hêy-hêy!*

HÊY-HÊY (ENİ YIL TÜRKÜSÜ)

*Haydi, murgule, haydi
İlkyaz geler
Çık, çorbacı, sürümää
İlkyaz geldi.
Hêy-hêy!*

Eni yıllan ilgili halk inançları

1. Eni yıl döşemesinä koyulan parayı neetleerlär. İçerdä varsaydı kızcaz, neetleerlär kısmeti çıksın deyni.
2. Eni yıl döşemesinin (plaçıntasının) içinä koyêrlar para, dalcaz, saman parçası, tüü. Sayılêr, ani kimä ne düşürmiş o da bu yılda o işi beceriymiş. Kimä para düşürmiş – o ev saabi olaceymış.
3. Eni yıla karşı kızlar ayak kabını ev üstünä atêrlar – neyanı dooru ayak kabın burnusu düşecek oyantı evlenecek.

Master-klas meevaları vermää başladı

Kırım ayın 13-dä Komrattaki "Mihail ÇAKIR" adına pedagogika kolecin da poet Todur ZANET poeziya uurunda 3-cü kerä master-klas gösterdi. Altı ayda bir kerä yapılan master-klasta, peet yazan üürencilerinä deyni, peet yazmak uurunda ustalık yolları açılêr. Urgulêrız, ani pedkolecin gagauz dilindä

üüredicilerin Galina Dmitrievna SİRKEĻİNİN, Mariya Dimitrievna MAVRO-DİNİN, Anna Danilovna SUKMANIN çalışmalarınnan hem bu master-klasların yardımınnan gagauz literaturasına gelerlär eni adlar. Bir şüpesiz var nicä demää: kalfalar artık usta olmaa başladılar.

Ütä
ANDRİEŞ,
2112 gr.

SANA
Benim ürääm, nicä ateş,
Açan sana bakêrim.
Sän afet, afet sän beni,
Ani seni severim.

Alla
ÇOMAK,
1112 gr.

UMUT
Umud – kâr sızıntı, pınar,
Yaşamaya imdat verär!
Umud – büülü duygu,
İnsannarı yapêr mutlu!

VATANIM
Vatanım – duuma erlerim,
Burada çetin köklerim,
Dedelerin türkülerini,
Mamunun tatlı lafı...
Bu erdä benim kütiyüm,
Anam-bobam hem da dostum!

Lena
DRUMİ

Bereketli yaşamakta
Biz önemli eri kaplêrız.
Düzümää onu, zenginnetmää
Biz dayma-dayma çalıřêrız.

Yana
NİKİTİNA,
2312 gr.

UMUT
Pek çok var laf bu dünnedä:
Ana, boba, adaş...
Salt bir laf pek şaşma bana
Umud – o laf, kardaş!

Bilerim, soruş verecän bana –
"Ne varsa bu lafta?"
Sana kolay annadacam,
Bana o var "dünnä".

Ko yaşlardan küçüküm bän,
Ama kahr bilerim.
Umud bitmâzdi canımda,
Te, çünkü, bän yaşêrim.

Umud verärdi, büyük kuvet,
Alla yardımını...
Bu gün şükür ederim bän,
Ani umutlandım.

Sana bän saol deerim, umudum!
Ki üreemdä yaşêersin.
Sana da, kardaşım, söleerim:
Umud hiç canında sünmâz!

İrina
ÇIRKOVA,
2112 gr.

Bilsän sän, nekadard severim.
Bilsän sän, nekadard aalêrim.
Geçä – gündüz pek düşünerim...
Seni bän düşümdän kuuêrim...

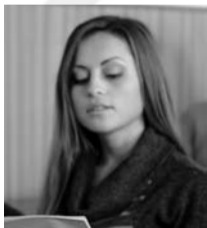
Lüdmila
ZLATOVA,
2112 gr.

GÜZ
Suuk yaamur çiseer,
Uçtular kuşlar.
Lüzgär sert eser,
Sallannêr aaçlar,
Kopuştu yaprak
Döküler erä...
Donandı toprak
Altın renginä.

Rima
SERDEGA,
2112, gr.

Nekadar yıldız göktä,
Nekadar çotuk baalarda,
Nekadar türkü kuşçaazda,
Nekadar yaprak fidanda!
Salt bir güneş yalnız dünnedä,
Salt anam var biricik bendä!

Alla
KÖSÄ,
4110 gr.

Ana dilimiz ölmâz,
Hiç paası onun bitmâz!
Nekadar yaşayacez,
Hep onu koruyacez!

PROST ET, ANAM...
Uçtu, gitti küçüklük,
Da te artık biz büüdük...
Prost et, anam, prost et beni –
Pek sık seslemârdim seni...

Bän hiç bunu annamaardım:
Nasıl zor geçärdi günnär...
Açan seni acıldardım,
Saklı akardı yaşlar...

Ertesi günü gülärdin,
Sansın bişey olmamış.
Yaptımı sän unudardın,
Sansın yaş ta akmamış...

Yanıldım, pişman olêrim,
Söledim karşı lafları...
Prost et, anam, yalvarêim!
Geeri çevirmäm onnarı...

ENİ YIL
Eni yıl – käämil yortu –
Hepsi severim...
Kaar erä biyaz kondu –
Neçin eiyer?!

Anastasiya
TELPİZ,
2312 gr.

UMUT
Biz pek genç insannar,
Nicä bir umud.
Hem ihtiarız halizdän,
Nicä korkumuz.
Biz korkêrız yaşamaa,
Deyni var zorluk.
Çok insan kalêr geeridä,
Umudu brakıp...
Biz düşeriz dizlerimizä,
Sarkıdıp ellerimizi,
Dua ederiz Allaha
Kurtarsın bizi.

Mariya
EFTENİ,
4210 gr.

Birkaç zaman kurdu Allaa
Uygun yaşamaya!
Sevinsin deyni insan,
Hoşlansın dünnä!

GAGAUZİYA
Gagauziyada yaşêerim,
Bütün ürektän onu severim,
Zenginnesin Vatan, halkım,
Girgin olsun insannarın!

Elena
ZAVRIÇKO,
2112 gr.

UMUT
Salt umutlan ban yaşêerim,
Yolum açık, aydın, bilerim,
Anam-bobam hep yanımda –
Büük mutluluk yaşamamda,

Umud, umud bir yıldızcık
O insana kısmet, saalık,
Temiz cana o büyük kuvet
Doorulukta çetin, elbet.

Aleksandra
MARDARİ,
2112 gr.

UMUT
Ah, umud, umud,
Sän sevindirersin,
Yaşamaya başka türlü
Bakışları baaşlêersin.

ŞILAK-
MUTLULUK
Kim da olsa
Düşüner kendini,
Önünä hep bakêr,
Bakıştı yok geeri.

Neçin sanki duudun,
Geldin dünneyü
Hem nelär brakacan
Halkına, evlada?

Yok neyü sevinmää
Kökleşer cansızlık,
Da ondan kaybeler
Dünnedä gözellik.

Ama var insannar –
Bir yıldız, bir güneş...
Cannarı sık düüler,
Yısdêr kâr ateş.

Sän şıla, umud, şıla.
Sünmâ, yalvarêrim,
Ki olsun mutlu dünnä.
Pek bunu isterim!

İrina
İDJİLOVA,
3411 gr

BENİM
SEVGİM
Kısmet sesi dolu dunnä,
Mutluluktan çalêr ürääm.
Açan bakêrim bän sana,
İsterim gökleri uçmaa.
Senin için, benim sevgim,
Bu gün bir şen türkü kur-
dum.
Biläsin sän, bilsin dünnä,
Ani sevdim seni heptän!

Diana
GAYDARLI,
1213 gr.

İçim sızlêr, hiç bilmeer
Ki başkasını sever.
Duygular beni kaplêr,
İçim-canım koparılêr.

Tatyana
KÜRKÇÜ,
1213 gr.

Bän yaşêerim kahırsız,
Deyni dilim bän yalnız.
Allaha şükür ettim,
Ani büünkü günä etiştim.

Evdokiya
KRİSTEVA,
4210 gr.

Şen laflar, yalpak bakış,
Doymêrız lafa.

O şlak-mutluluk
Buz canı erider,
Hayırlık hem hoşluk
Düneyü
bol daadêr.

BEENERİM
Beenerim büülü dünneyi,
Severim meraklını.
Beenerim o insanı,
Kim biler lafın paasını.
Bir usta gibi laf ekleer,
Ne uygun sözlär katêr!
Yazdırêr dünneyi ölä,
Sansın parlêr aynada.
Ne zengin seslerin avası!
Ne keskin canını ötmesi!
Ne açık, derin fikirlär
O köklü sözüdüdü sızar.
Galina Dmitrievna SİRKEĻİ,
gagauz dilindä üüredici

Yaşamak uygun geçer,
Dost var yanımda.

Diana
KARASENİ,
4210 gr.

Haliz dostluk, nicä sevda
Siirek, gercik olêr.
O nicä bir büülü çiçek
Can sıcaklı bekleriz.

Nadejda
OLARU,
"Dm. Kara
Çobanın"
adına lişey,
12-ci "A"

"DMİTRİ KARA ÇOBAN"
Bir yıldız erä düştü.
Erceezi o şafklan yıstı!
İnsanın o üreeni açtı
Yaşamaa taa ilin oldu
Çok kısmet
hem şennik getirdi!

Şiirlerinnän,
annatmalarınnan,
Gözäl laflarınnan.
O bizim paalı dostumuz,
Bizim üüredicimiz,
Sevgili yazıcımız!

Natalia
MİHNA,
"Dm. Kara
Çobanın"
adına lişey,
12-ci "A"

AAÇLIK UNUDULMAZ
Aaçlık... aaçlık...
Bela gibi,
Dünneyä gelmişin sän in-
san.
Uşaklar da geçinmiş,
Şkolada çoyu ölmüş.

E. KVİLİNKOVAnın taa bir kiyadı çıktı

Kırım ayın 3-dä Komrat Devlet Universitetında oldu prezentațiya kiyada «Православие – стержень гагаузской этничности». Kiyadın avtoru Doktor habilitat Elizaveta KVİLİNKOVA.

Kiyadın prezentațiyasında pay aldılar Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL, Moldovada Bulgariyanın Büükelçisi George PANAYOTOV, Moldovada Belarusiyanın eski Büükelçisi Vasiliy SAKOVIÇ, Bilim Merkezin başı Pötr PAŞALI, KDU üüredicileri hem studentları, popazlar, cümne insannar.

Muzıka şkolası eni kapularını açtı

Kırım ayın 13-dä Komrata muzıka şkolasının eni binasının açılışı oldu. Açılış şiridini kestilär Komradın primarı Nikolay DUDOGLU hem şkolanın üürencileri.

Açılışta pay aldılar muzıka şkolasının üüredicileri hem üürencileri, muzıkantlar, Gagauziyanın kultura hem iş adamnarı, jurnalistlär.

Komrata muzıka şkolasının direktoru İvan LÜLENOV şükür etti Komradın primarına Nikolay DUDOGLUYa hem işadamına Andrey VALYKOVA o iş için, ani pek kısa vaktta (iki yılın içindä) becerdilär muzıka şkolasının binasını

temeldän enidän yapmaa da şkola evropa standartlarına uygun oldu. Şindi şkola 400 m² erinä 600 m² oldu. Burada taa çok kabinet hem bir büük baş yapıldı.

Not. Şkolanın eni binasında artık bir kaç afta üürenmök gider. Ama şkolayı enidän yapan işadamı Andrey VALYKOV maasuz istedi, ani ofițial açılış yapılıns Kırım ayın 13-dä – Ay Andrey günündä.

Fotolar - V. KİHAYOGLO, A. BEJENAR.

Açan politika çokluk -işlär bokluk

Bitki vakıtlar Valkaneştä hem onun dolayında fasıl işlär olêr: ba göllerde saklıdan balık tutêrlar, ba pistoletlerdän ateş ederlär, ba Valkaneş rayonun başını iştan atêrlar, ba onu işa koyêrlar. Ba politika hem pivo mitingları olêr. Ba o, ba bu, ba bilmäm ne...

Hepsi bu olayların içindä Valkaneş yavaş-yavaş batêr hem falanêr. Falanêr, bezbelli o betere da, ani kasabanın primarına yok nezaman tertiplik yapmaa, kasabayı düzmää. Bekim bu ona hiç diil lââzım da. Çünkü taa kolay saytlarda hem mitinglarda türlü politika

açıklamakları yapmaa (laflar parasız), nekadar tutunup ta bişey doorutmaa. O açıklamaklar yapılsa – insanın da gözündä iş yapmış gibi görünersin.

Bakın bu patretlerä. Burası Çöşmäküüyün tarafından Valkaneş kasabasının girişindä dikili stella. Burasını patredä çıkardım taa 2011-ci yılın Ceviz ayında. Bekledim, bekim Valkaneş primarı işi doorudacek. Ama boşuna beklemişim. Geçennerdä genä o yoldan geçtim. Hiç bişey diişmemiş: giriş yazısı hep olä daran-peran. «ВУЛКАНЕСИТЬ» lafından kiriliğa bukvaları erdä yuvarlanêrlar. Stellanın ardında hem dolayında – bokluk, şişä parçaları, paketlär.

Bän bilerim, ani Valkaneşin primarı latiniğayı sevmee hem hererdä güüsünä urêr, ani o rus adamı hem rus

yazısını, dilini hem kulturaasını sevän bir kişi. Bölä açıklama islää iş, açan o lafların arkasında iş ta var. Ama açan o laflar sadä demagogiya – ozaman işlär bokluk. O sa bän yanılêrım mı?

Todur ZANET

Vladimir İlyiç KULEV
(28.01.1965 – 02.12.2013)

Kırım ayın 2-dä raametli oldu gagauzların anılmış çalgıcısı, kompozitoru hem oranjrovçii Vladimir İlyiç KULEV.

İncäzanaat dünnäası onu, muzıkant talantı hem instrumentlerdä beceriklii için, taa çok “Bobson” adınnan tanıyardı.

Vladimir KULEV duudu Çadır kasabasında. Burada başardı muzıka şkolasını. Sora üürendi Kişinevun “St. Neaga” muzıka uçilişçesinde. Canabisi bütün ömürünü muzıkaya baaşladı. O yazdı muzıka gagauz poetların peetlerinä, çok yıllar S-Peterburg kasabasından şansonye Zinoviı BELSKİYlän işbirliindä bulundu.

Vladimir KULEV açık üreklän yaşadı. Kendi talantınnan taa sonunadan incäzanaata izmet etti. Topracı ilin olsun!

“Ana Sözü” gazetası

ACIZGANNIK

Vladimir İlyiç KULEVın raametli olmasının kendi acızganımız bildireriz Mihail hem Mariya KULEVların aylesinä hem yakınnarına. Aar acıyı hem kahırını sizinnän paylaşêrız. Raametlinin topracı ilin olsun! Allaa onu saa yanına alsın!

Todur ZANETin aylesi

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 2468.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Referenduma yol çalı çıktı:

Küçük ayın 2-dä Referenduma hazırlanmaklar gider

Gagauziya küülerin çoyunda hem kasabalarında "Referenduma hazırlanmak" Merkezleri artık kuruldu.

Taa ileri Referendum yapmak için Merkez Seçim Komisiyası kuruldu hem Gagauziyanın bütetindän bu işä para ayrıldı.

Küçük ayın 2-dä Referendum iki uurda olacak: "*Gagauziya halkın dış yolunu kendibaşına seçmä hakkın kalınmış statusu için*" hem Tamojnä Birliinä girmää "*Gagauziyada konsultatif Referendumu yapmak için*".

Komradın sudu: Küçük ayın 2-dä "Referendum için karar zakona karşıdır"

2014-cü yılın Bük ayın 3-dä Komradın sudu aldı karar, ani Gagauziya Halk Topluşun "*Gagauziya halkın dış yolunu kendibaşına seçmä hakkın kalınmış statusu için*" 27.11.2013 yıldan No.207-C3/V Kararını hem Tamojnä Birliinä girmää "*Gagauziyada konsultatif Referendumu yapmak için*" 27.11.2013 yıldan No.208-C3/V Kararı zakonnara karşıdır. Referendum kararını suda verdi Komratta Devlet kanteläriyasının Bölümü.

Gagauziya Halk Topluşuna veriler 30 gün, ani sudun bu kararı için apelätiya yapmaa.

GHT: "Sudun kararı – bu bir politika kararıdır"

Gagauziya Halk Topluşun deputları artık açıkladılar, ani Bük ayın 3-dä "Komrat sudun tarafından Referendum için alındı karar – bu bir politika kararıdır".

GHT deputları bildirdilər, ani Gagauziya Halk Topluşu halk tarafından seçiler hem halk için izmet eder. GHT – bu Gagauziyada zakonnara görä kurulan bir organ. O üzerä, kendi kompetențiya uurunda, Gagauziyayı ilgilendirän herbir soruşu Referenduma çıkarmaa dooruluu var.

Gagauzların Ayozlu Kolada yortusu

Bük ayın 7-dä gagauzlar Ayozlu Kolada yortusunu bakêlar. Koladaya karşı Kolada orucu biter da küülerdä 3 günlük şenniklär başlêr. O şenniklerin en meraklısı – Kolada gezmää. Şükür, ani bu adet büünkü gündä da yaşêr.

Kolada gezmää deyni toplanêrlar genç çocuklar (*koladacılar*) da, ayırp kendilerine "Tar" (*küüdä saygılı adamnardan birisi*), kol kurêrlar, tertiplenêrlar, türkülerini hem adetleri üürenêrlar da Kolada günündä küü içindä, yavkluların yada delikannı kızların evlerine, kızaklan (*kaar yoksa taligaylan*) Kolada gezerlär. Gagauziyanın may hepsi küülerindä bu yapıêr. Onnarın arasında Kongaz küüyü da. Bu yıl burada 8 "kol" kuruldu. Onnarın birisi 52 evi gezdi, kalpaklarda kitkalardan belli.

PATRETTÄ: Kongazdan Kolada kolu. (*soldan*) Vasilii KARASENİ ("*popaz*"), Dimitriy SOBOR, İvan FRANGU, Todur MARİNOVSKİY ("*Tar*"), Nikolay KARASENİ, Andrey GROZDEV, İvan MARİNOVSKİY.

Referndum için mitinglar geçer

Görêrâk, ani Gagauziyada 2014 yılın Küçük ayın 2-dä yapılan zakonu hem konsultatif Referenduma karşı Moldova hem Romniya tarafından bük baskılar olêr, Gagauziyada yaşayan insan mitinglara toplanmaa başladı. Bük ayın 18-dä miting Komratta oldu, 19-da – Çadırdä. O mitinglara komşu rayonnardan, Taraklıdan hem Besarabkadan da, insannar katıldı. **2-ci sayfa**

www.anasozu.com – eni yıldan eni dizayn

Yıl başından beeri gazetamızın www.anasozu.com internet saytı enilendi. Şindi okuyucularımıza deyni taa gözâl, taa donaklı hem taa kolay erleştirilmiş haberlär vermää becereriz.

Saytta eski bölümnerin hem rubrikaların yanında enilerini açtık, olä nicä "Paalı sözlär", "Gagauzlar hem Gagauzluk", "Köşä yazısı", "Türkülär hem havalar", "Videolar", "Zavalı Ana Dilimiz" h.b.

Saytımızda taazä hem dooru haberlär sizä deyni. Buyurun, okuyun!

Elleri uzattılar, annattılar, adadılar, ama dialog olmadı

Bük ayın 22-dä Moldova Parlamentın Spikeri İgor KORMAN hem Moldovanın Premyer-ministrusu İurie LEANKA Gagauziya Halk Topluşun sesiyasında pay almaa deyni Komrada geldilər. Canabilerinnän bilä Gagauziyanın baş kasabasına geldilər Moldovanın kimi ministruları hem Moldova Parlamentın deputatları da.

Hem İgor KORMAN, hem da İurie LEANKA GHT tribanasından annattılar ne kolaylıklar verecek gagauzlara Moldovanın Eropaya gitmesi. Aalaştılar, ani para eşişmeer hepsi yolları düzmää hem yaşamayı kolaylatmaa. Adadılar, ani Gagauziyanın problemlerini çözmää deyni hem komisiya kurulacak, hem da bir devlet programası yapılacaktır. Ama...

Canabileri açıktan urguladılar, ani 2014-cü yıl Moldovada hem Gagauziyada seçimnär yılı. Seçimnerdän sora kim Moldova Parlamentına seçilecek, kim Spiker olacak, kim Premyer-ministru belli diil. Onuştan ne İgor KORMAN ne da İurie LEANKA açıktan söyleyemedilər kim sözdä komisiyanın hem devlet programası için cevapçı olacak. Bu programa olursa hem o başa çıkarılarsa, kimdän esap sorulacaktır, diil belli.

Kendi nasaatlarında Gagauziya Halk Topluşun deputatları urguladılar, ani Moldova Parlamentın Spikerin hem Premyer-ministrunun nasaatları bu sadä laflar. Lääzım iş yapılınsın. O işlerin arasında "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için" Zakonun halizdän işlenmesi, Gagauziyaya merkezdän en aazdan üç katına taa zeedä para yollanması, saalık, iş hem soşial uurunda dooruluk...

GHT deputatları urguladılar, ani Kişinevda hem Kişinevdan Gagauziyaya karşı bir sürü dalga kaldırlır: "Küçük ayın 2-dä yapılacaktır Referendum dolayında ajiotaj", sudların zakazlı hem yanlış kararları, Baş prokuraturanın ceza işleri açması, Komratta devlet Kanfelariyanın "zakonnardan dışarı" davranmaları, komşu devletin doorudan Moldovanın

iç işlerine karışması h.t.b.

Buluşmanın sonunda İurie LEANKA urguladı, ani "dialog olmadı, herkezi sadä konuştu". İgor KORMAN umut etti, ani gelecektä "konuşmalar taa başarılı olceklar".

Moldova Parlamentın Spikeri hem Moldovanın Premyer-ministrusu Gagauziyanın Halk Topluşu sesiyasından ayırıldıktan sora, GHT deputatları kapalı kapular ardında kendi çalışmalarını ilerlettilər.

Foto – parlament.md

Not. Sesiyada, deputatlardan kaarä, Gagauziyanın primarları, sovetnikli hem İspolkom azaları pay aldılar.

Todur ZANET

İlkin yardımcılar Komrada geldilər

Bük ayın 20-dä, Komrada Moldova ekonomika, yustişiya, üredicilik, saalık, cümne hem ayleyi korumak, kultura, çiftçilik, transport, regionnar ilerlemesi, dolay, gençlik hem sport ministruların hem da Pravitelstvonun baş sekretarin yardımcıları, hem Parlament Spikerin nasaatçısı çiftçilik ministerliin ödemelär Agenstvusunun başı geldilər.

İspolkom hem GHT öndercilerinnän karşı-karşıya oturup konuşmada onnar Gagauziyanın zorları için aalaşmaları sesledilər.

İgor KORMANa hem İurie LEANKAya karşı porotest

Moldova Parlamentın spikeri İgor KORMAN hem Moldovanın Premyer-ministrusu İurie LEANKA Gagauziya Halk Topluşun sesiyasından çıktıyan, Canabilerini üzä yakın insan protestlan karşıladı. Protestı Leonid DOBROV hem Mihail VLAH hazırlamışlar.

Protesta çıkan insannar ellerindä Gagauziya bayrakların hem transporantlar vardı. Transporantlarda yazılıydı "Gagauzlar, birleşiniz!", «Все на референдум!!!» h.t.b.

Protest edän insannar baarardılar: "etti gagauz deputatlarına baskı yaptınız" hem "referendum için açılan ceza işlerini kapamaa".

Ne İgor KORMAN, ne da İurie LEANKA protest edän insannarlan lafetmää istämedilər, bildirer gagauzinfo.md, da protestçilerin durmamayca "Referendum!" baarmaları altında Komrattan ayırıldılar.

Referendum için mitinglar geçer

KOMRAT. Bük ayın 18-dä Komrat kasabasında bir miting hazırladılar "2014 yılın Küçük ayın 2-dä Referendum için" vatandaş İniyatıvası azaları. Mitingta pay aldı birkaç üz insan.

Onnarın taa çoyu genç olannar. Mitingta nasaat ettilär Gagauziya Halk Topluşun deputatları, Moldova Parlamentın Komunistlär partiyasından hem Soşialistlär partiyasından deputatlar, "Pro-Evroaziya" integratşiya merkezin hem "Gagauziyanın gençleri" cümne kuruluşun öndercileri, komşu Besarabka rayonundan insannar.

Mitingta nasaat edennär hepsi birer birer söledilär, ani Moldovanın dış yolunu diişirmää deyni Moldova öndercileri lääzımdı hepsi vatandaşlara sorsunnar hem bu işlän ilgili referendum yapşınar.

Mitingçiler arka oldular Gagauziyada Küçük ayın 2-dä zakonnu hem konsultativ Referenduma hem teklif ettilär hepsinä Gagauziya insannarına birleşip, cevap etmää Küçük ayın

Foto – Gagauziya.info

2-dä Referendumda koyulan soruşlara: "Gagauziya halkın dış yolunu kendi başına seçmä hakkın kalınmış statusu için" hem Tamojnä Birliinä girmää "Gagauziyada konsultatif Referendumu yapmak için".

ÇADIR. Bük ayın 19-da hep bölä bir miting Çadır kasabasında geçti. Bu kerä mitingta birkaç bin insan toplandı.

Mitingta pay aldılar Gagauziyanın Başkanı hem öndercileri, GHT hem Moldova Parlamentının deputatları, gagauz halkın aktivistleri hem komşu Taraklı hem Besarabka rayonnardan insannar.

Mitingta söz tuttannar hepsicii karşı çıktılar ona, ani Moldova kuvetleri, kullanıp sudları, prokuraturayı hem polişiyeyi, Referenduma hem Referendumu hazırlayannara bük baskı yapêlar.

Mitingta nasaat edennär urguladılar, ani Moldovanın iç işlerine dayma karışêr Romıniyanın prezidenti, ama Moldova öndercilerin tarafından bu karışmaya bişey karşı koyulmêr. Taa da beter, onnar hepsini yapêlar, ani bu iki devlet birleşsin da Moldova kendi devletliini kaybetsin.

VALKANEŞ. Refernduma arka olmak mitingı Valkaneştä Kasım ayın 21-dä geçti.

İspolkom Referendumnar için izin kararını aldı

Bük ayın 17-dä kendi sırasız toplantısında Gagauziya İspolkomu konsultativ hem zakonnu Referendumnara hazırlanmak için karar aldı.

Karara görä izin veriler:

1. Komrat, Çadır, Valkaneş rayonnarın administratşiyalarına, primariyalara hem Gagauziya küülerin hem kasabaların erindeki Sovetlarına başa çıkarmaa 2014-cü yılın Küçük ayın 2-dä Gagauziyada konsultativ hem zakonnu Referendum yapmaa deyni bütin kolaylıkları.

2. Erindeki kuvetlerä, rayonnarın predseatellerinä, Gagauziya İspolkomunun Baş upravleniyaların çorbacılarına keskinnetmää çalışmaları o uurda, ani konsultativ hem zakonnu Referendum yapılmasının uuru için dooruluu insannara açıklamaa hem annatmaa.

3. Gagauziya kasabaların hem küülerin primarlarına çalışmaa hem başa çıkarmaa 2014-cü yılın Küçük ayın 1-2 günnerindä seçim bölümlerinin komrmasını.

Zavalı Ana Dilimiz!

GAGUZIYANIN SPORT HEM GENÇLİK İŞLERİNDE BAŞ BAKANII

Gagauziyanın gençlik hem sport Upravleniyasının tablolsunda 3 lafta 6 yannışlık yapılı. Dooru lääzım bölä yazılısın: GAGAUZIYANIN, GENÇLİK, İŞLERİNDE (yannışlıklar kalın bukvalarlan doorudulmuş).

“BAŞ BAKANNIK” sözün maanası “PRAVİTELSTVO”. Gagauziyanın Pravitelstvosu – İspolkom. Burada “BAŞ BAKANNIK” erinä lääzım olsun yazılı “Baş Upravleniyası”. (açıklama – Todur ZANETin)

Georgiy KISSA “Om Emerit” oldu

Moldova prezidenti Nikolae TİMOFTİ imzaladı karar, angısına görä anılmış gagauz işadamına Georgiy İvanoviç KISSAya üüsek devlet nagradası “Om Emerit” verildi.

Bu nagrada verildi Canabisinä bük hem bereketli çalışmalar için baacılık hem şarapçılık uurunda, hem da Moldovanın cümne ömüründä hem devletimizin dünneydä islää aforitetin kurulması için verimni zaametlerini tanıyarak.

Redakçıyadan. Biz çok yıllar tanıyêrız Georgiy İvanoviç, bileriz onun halkımız için yanmasını hem şeremetliini. Kutlêrız Canabisini bu üüsek nagrada-

daylan. saalık, kısmet hem uzun ömür sizä, usta. Saalık Allaa versin!

Üstolan toplantı olaceydı, ama olmadı

Öncedän açıklanan GHTnın Üstolan toplantısı, ani Bük ayın 17-dä yapılacaydı – olmadı. Bu iş için Bük ayın 16-da karar aldı GHT prezidiumu.

Ofițial açıklamaya görä, Üstolan toplantıdan vazgeçmek sebepi – GHT öndercilerinin Moldova Respublikasının öndercilerinnän buluşup, orada Baş prokuraturanın GHT deputatlarına karşı ceza işlemesi (ugolovnoe delo) açmasını hem da bu işlän ilgili GHT deputatlarına Kişineva polițiyeya gelmeleri için povestkalar yollanmasının incelemesi.

GHT toplantısı erinä Moldova öndercilerinnän buluştular

Bük ayın 17-dä GHT Baş yardımcıları Demyan KARASENİ hem Aleksandr TARNAVSKİY ayırı-ayırı buluştular Moldova Parlamentin Spikeri İgor KORMANNAN hem Premyer-ministryulan İurie LEANKAYLAN.

GHT basın merkezi bildirer, ani buluşmalarda Küçük ayın 2-dä Gagauziyada zakonnu hem konsültatif Referendumun yapılmasının ilgili cümne-politika soruşları incelendi.

Annaşıldı, ani pazertesi, Bük ayın 20-dä, soruşları erindä incelemää deyni, Kişinevdan Komrada bir gruba Moldova ministruların yardımcıları yollanacak hem Bük ayın 22-dä GHTnin üstolan toplantısında Moldova Parlamentin Spikeri hem Moldovanın Premyer-ministrusu pay alacaklar.

GHT kapalı kapu ardında karar aldı

Bük ayın 22-dä olan toplantıda GHT iki soruş inceledi – “Gagauziyada cümne-politika durumu için” hem “Referndum için”.

GHT pres-službası bildirdi, ani açık rejimdä birinci soruşu inceleyip, sora, kapalı kapular ardında, GHT “Referendum için” Zakonda kimi diıştırmekleri yaptı hem Merkez Seçim Komisiyanın Predsedatelin raportunu sesledi.

Karar alındı, ani “Gagauziyada Referendumdan ileri Hepsi uurlarda deputatların Kongresini toplamaa deyni” soruşu gelän aftaya incelemää.

Referendum için parayı insannar toplasın teklif edildi

Bük ayın 20-dä Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL yaptı bir açıklama, angısında bildirdi, ani Referendum için Gagauziya bütçetına koyulan 940 bin leyi yok nicä kullanmaa, zerä devlet bu uurda banka esabını zap altına aldı.

Mihail FORMUZAL bildirdi, ani bu iş yapıldı maasuz 2014-cü yılın Küçük ayın 2-dä Gagauziyada konsültatif hem zakonnu Referendumun yapılmasını zorlamaa deyni.

Mihail FORMUZAL danıştı hep-

si Gagauziya insannarına Referendumu kurtarmaa deyni para toplamaa. O sayêr, ani bu verecek kolayımı hem Referendumu yapmaa hem da Gagauziya Halk Topluşun deputatlarını ceza işlerindän korumaa.

Parayı Yuriy YAKUBOV verecek

Moskvada yaşayan çadırılı gagauz biznesmeni Yuriy YAKUBOV bildirdi Gagauziya başkanına hem GHT başına, ani Gagauziyada Referendumu yapmaa deyni parayı o verecek. Canabisi açıkladı, ani “biler, ani bu iş için Moldova kuvetleri bana karşı zakonsuz ceza (ugolovnoe delo) açacaklar. Ama bän bundan korkmêêrim. Zerä benim paralarım pak. Gagauziyada bän büüdüm. Orada gömülü benim bobam, orası benim Vatanım”.

Baş prokuratura Referendum uurunda GHT deputatlarına karşı ceza işlemesi açtı

Bük ayın 9-dä Moldovanın Baş prokuraturası Gagauziyada Küçük ayın 2-dä Referendum yapmak uurunda ceza işlemesi (ugolovnoe delo) açtı.

Prokurorlar sayêrlar ani, Gagauziya Halk Topluşu 2013-cü yılın Kasım ayın 27-dä alarkana Karar “Gagauziya halkın dış yolunu kendibaşına seçmä hakkın kalınmış statusu için” hem Tamojnä Birliinä girmää “Gagauziyada konsulta-

tif Referendumu yapmak için” en aazdan “Moldovanın Konstitütyasının, seçim hem başka zakonnarın statyalarına” ters

Hepsi uurlarda deputatların Kongresi olacek mı?

GHT deputatları teklif edeerlär karar almaa, ani Referendumdan ileri Gagauziyada Hepsi uurlarda deputatların Kongresini toplamaa.

O Kongresdä sadä “Gagauziya halkın dış yolunu kendibaşına seçmä hakkın kalınmış statusu için” soruşu incelemää hem Tamojnä Birliinä girmää “Gagauziyada konsültatif Referendumu yapmak için” Referendumdan arka olmaa.

Moldova Parlamentin bürosu açılacak

Bük ayın 22-dä Moldova Parlamentin Spikeri açıkladı, ani Komrada Moldova Parlamentin bürosu açılacak.

Bu büronun uuru: insannara taa derindän Moldova Parlamentin çalışması için annatmaa. Bundan kaarä herbir vatandaşın, burayı gelip, aalaşmak kiya-dımı vermää yada Moldova Parlamentin deputatlarla buluşmaa kolayılı olacek.

gitti. Bu üzerä da Baş prokuratura Moldova Respublikasının Ceza Kodeksinin 352-ci statysının 3-cü payına görä “Kendi keefinä görä” iş için ceza işlemesi (ugolovnoe delo) açtı. Moldova zakonnarına görä bu iş için kabaatlıları var nicä 5-8 yıla kapana kapasınar.

İncelemeleri hem soruşturmaları yapmaa deyni prokurorlar bu ceza işlemesini (ugolovnoe delo), neçin sa, kendi üstünä almadılar, ama Moldovanın içişleri ministerstvosuna verdilər.

Not. Bu işlän ilgili GHT deputatlarına Bük ayın 16-da Kişineva polițiyeya gelsinnär deyni povestkalar yollandı. Hiç bir deputat o günü Kişineva gitmedi.

“Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonun kabledilmesinin 19-cu yıldönümünü kutladılar

Komratta

Kırım ayın (dekabri) 23-dä Komradın kultura Evidä “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonun kabledilmesinin 19-cu yıldönümünü kutladılar.

Kutlamalarda pay aldılar Gagauz Respublikasının kurucuları, Gagauziyanın büünkü öndercileri, diplo-

matlar, Türkiyedän hem Ukraynadan musaafirlär.

Zalda bulunan insannara hem bütün Gagauziyaya (*GRT kutlamadan canını yayın verdi*) kutlama sözlerinnän danıştlar Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL, Gagauziya Halk Topluşu Başın yardımcısı Aleksandr TARNAVSKIY, Moldovada Evropa Birli misiyasının Bükkelçisi Pirkka TAPIOLA, Moldovada Türkiye Bükkelçiliin musteşarı Orhan IŞIK, Ukraynanın Bolgrad rayonun predsedateli Mariya GAYDARCI hem başkaları.

Başkan Mihail FORMUZAL, kutlama sözündän kaarä, Gagauziyanın eni ödülünü “Gagauziya Ordenını” dört kişiyä baashladı: Stepan TOPALA, Mihail KENDİGELÄNa, Leonid DOBROVA hem Kıpra Universitetin rektoruna Suat GÜNSELä.

Kendi sözündä Mihail FORMUZAL kötöledi Modlovanın evropaya girmesini, ama Canabisinin dostu Pirkka TAPIOLA bu kötölemeyi sildi da annattı Gagauziya insannarına ne

gözäl yaşamak olacek burada, açan Moldova Evropaya girecek.

Kendi konuşmasında Moldovada Türkiye Bükkelçiliin musteşarı Orhan IŞIK kutladı Gagauziya halklarını bu yortuylan hem okudu Türkiye Respublikasının Başbakan Yardımcısı Sn. Bekir BOZDAĞın kutlama mesajını.

“Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonun kabledilmesinin 19-cu yıldönümünü kutlamaları başarıldı bir bük konşertlan. Konşert baashladı eni türküyän “Gagauziyamıza Gimna” (*laflar - Todur ZANET, muzıka - İlya FİLEV*), türküyü çaldı Komrat pedagogika kolecin horası (*önderci - Polina FİLEVA*).

PATRETLERDÄ: Tribunada Moldovada Türkiye Bükkelçiliin musteşarı Orhan IŞIK (*solda*);

Nasaat eder Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL (*saada*);

Oynêr ansambli “Kadınca”;

Çalêr Gagauziyanın hem Moldovanın anılmış türkücükası Mariya KISA.

Kişinevda

Kırım ayın (dekabri) 20-dä Kişinevda, Moldovanın etniklärarası Bürosunda, “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonun kabledilmesinin günündän 19 yılını kutladılar.

Kutlama programasında vardı “tombarlak masa” konuşmaları, resim sergisinin açılışı hem konşert.

Tombarlak masayı açtı Moldovanın Gagauzlar obşçinasının başı Nilolay TERZİ. Sora nasaat ettilär Gagauziyanın İspolkomun predsedatelin yardımcısı Valeriy YANİOGLU, Moldovanın etniklärarası Bürosunun

başı Elena BELÄKOVA, Moldovanın birinci parlamentın deputatları Födör ANGELİ, İvan ZABUNOV hem sayın SİDOROV, “Ana Sözü” gazetasının baş redaktoru hem yazıcı Todur ZANET, Moldova parlamentın deputatı Oleg GARİZAN, Stepan BULGAR, “Kardaşlık” kuruluşun başı Konstantin SİRF.

Konstantin SİRF hem Valeriya YANİOGLU kutladılar anılmış gagauz işadamını Georgiy İvanoviç KISSAYı üüsek devlet nagradasının “Om Emerit” kabletmesinnän.

Resim serginin açılışından sora hem onunnan tanışmaktan sora, kutlamala-

ra katılannara etniklärarası Bürosunun bük salonunda konşert gösterildi. Konşerttä pay aldılar Gagauziyanın duhovoy orkestrası, “Düz Ava” ansamblisi, “Elegiya” kemeñçecilär ansamblisi, “Yujny Drayf” ansamblisi, solistläri Mariya KISA, Vitaliy VASİLİOGLO.

PATRETLERDÄ: Moldovanın etniklärarası Bürosunun başı Elena BELÄKOVA baashlêr Büronun diplomalarını Moldovanın Gagauzlar obşçinasının başına Nilolay TERZİyä hem Moldova Gagauzlar obşçinasının genç kanadın başına Viktor TERZİyä.

“Tombarlak masa” konuşmaları vardı.

Not. Kutlamayı, badaşıp, hazırladılar Gagauziyanın İspolkomu, Moldovanın etniklärarası Bürosu, Moldovanın Gagauzlar obşçinası.

Ankarada

Kırım ayın (dekabri) 22-dä, Türkiye Respublikasının baş kasabasında Ankarada yaşayan gagauzlar Gagauz Yerin 19-cu duuma gününü baktılar.

Ankara universitetlerindä üürenän gagauz üürencilär hem burada yaşayan vatandaşlarımız, nicä da her kerä, bu yıl da milli yortumuzu kutladılar. Kutlamaya katıldı 50 kişiyä yakın insan. Yortulu toplantının tertiplemesindä hepsi bu insannar pay aldılar. Nicä da herkerä, şindi da, zengin sofrası kuruldu, türkölär çalındı, bizim halk oyunlarımız oynandı, bilgi yarışmaları yapıldı. Vatanımızın saalı için birär filcan kırmızı zayber şarabı da buyuruldu.

Läüzim sölemää, ani bu kutlamalar Ankarada 2010-cu yıldan beeri yapılr. İlk kutlamalar üürencilerin önderciliindä yapıldı, ama sora onnar da çok aktif olarak Ankaradakı gagauz ayleleri da pay almaa baashladılar.

Kutlamanın sonunda annaşıldı, ani gelän yıla, Gagauz Yerimizin 20-ci yılı için, bir kontert hazırlamaa läüzim olacék da bu işä diil sadä Ankaradan, ama Türkiyenin öbür kasabalarından da gagauzları çaarmaa.

Ankara Gagauzlar Birlii

Koladaya karşı GRT'nin izmetindän bir reportaj

Kolada hem Eni yıl yortularında Gagauziya Radio hem Televideniye cümne kuruluşu siiredicilerä deyni pek meraklı programalar hazırladı hem canni yayınnar yaptı. Lääzımdı görmää ne büyük havezläñ bu günnerdä GRT'nin zaametçileri çalışêrlar. Belliydi, ani bu insannar can sıcaklınan hem zaametlerini saymadaan, başlêrlar kendilerini sevgili işinâ hem bütün ürektän isteerlär göstermää dünneyä bizim haliz, eveldän kalma, adetlerimizi.

Kısmet düştü bu günnerdä olmaa onnarın yanında, patredä çıkarmaa bu ustaların çalışmasını da şindi, bir foto-reportajda, o çalışmayı sizä da annadacez.

Haberlär redakçiyasında: (soldan) Tatyana STAVİLA, Valentina KAROLÄK, Maya SADOVIÇ, Zinaida KANÇIR.

yecek spikeri Svetlana DİMİTROGLO-yu hem musaafirleri stilist-vizajist Vera NEZALYZOVA donadardı. Belli saatta hepsi hazırıldı.

Gagauziya Radio hem Televideniye-yası Haberlär redakçiyasının başı Valentina KAROLÄK hem rejisör Vasilisa PETROVIÇ bitki kerâ incedilär yayın programanın detallerini da yayın başladı.

Bu gündä yayına, Kongaz hem Kıpçak küülerindä Kolada adetleri için annatmaa deyni, GRTya teklif edildi gagauz yazıcısı hem folklorcusu, "Ana Sözü" gazetesinin baş redaktoru Todur ZANET, Kongazdan

Stilist-vizajist Vera NEZALYZOVA son gözellii sürer spiker Svetlana DİMİTROGLO'nun suratına.

Yayın planın incelemesinde: (soldan) Polina BARBOVA, Valentina KAROLÄK, Svetlana DİMİTROGLO, Zinaida KANÇIR.

Koladaya karşı Gagauziya Radio hem Televideniye-yası karımcılık gibi kaynaardı. Tezdä lääzımdı efrâ çıksın 2,5 saatlık yayın, gagauzlar da Kolada yortusu hem Kolada adetleri için.

Korespondentlar Zinaida KANÇIR, Tatyana STAVİLA, Maya SADOVIÇ, Polina BARBOVA hazırlardılar hem seslendirirdilär kendi reportajlarını hem süjetlarını. Operator Grigoriy STAVİLA çıkarardı klisedä Hristozun duuması için uşakların gösterisini. Yayın studiyası tertiplenardı hem operatorlar Artöm ZAPOROJEŤ, Leonid ARFANOS, Aleksey GARÇU studiya kameralarını erleştirirdilär. Yayın studiyasının başı Mariya KAZAKU, ses operatoru Mihail REZUNEŤ hem yayın operatoru Aleksandr ARNAUT tehnika kontrol edilirdilär. Studiyada işle-

Studiyada (yukarda) Kıpçak küüyün "Güneşli Koraf" karı ansamblisi; (aşaada soldan) Svetlana DİMİTROGLO, Todur ZANET, Kongazdan Kolada koluna "Çar" Todur MARİNOVSKIY hem koladacılarlan "kedi".

Yayın studiyasında: (soldan) yayın operatoru Aleksandr ARNAUT, yayın studiyasının başı Mariya KAZAKU, rejisör Vasilisa PETROVIÇ, ses operatoru Mihail REZUNEŤ.

Kolada gezmää hazırlanan bir "kol" hem Kıpçaktan "Güneşli Koraf" karı ansamblisi.

Komrat klisesinin Pazar şolasının üürencileri klisenin altarının önündä Hristozun duuması için gösteri yaptılar.

Not. Bu yayınnan GRT zaametçilerin o günkü çalışması bitmedi. Kolada gecesi GRT Komradın klisesindä yapılan slujbadan 6 saat canni yayın verdi.

2014-cu yılda gagauz halkın yortuları

Gagauzların en bük yortuları Hederlez (Hederlez ayın 6-sı) hem Kasım (Kasımın 7-si) sayılrlar. Evelki vakıtlardan beeri, milletimiz bu yortuların yılı iki paya bölrmiş: Hederlezdän Kasımadan hem Kasımdan Hederlezdän. (Şindiki zamannarda gagauzlar yılı dört paya bölrlär: ilkyaz, yaz, güz hem kış).

Yortuların sıralamasını lääzımdı ölä da verelim. Ama esaba alarak onu, ani gagauz halk yortuların kalendarına hristiannıktan çok din yortuları girdi, karar aldık yortuların sıralamasını ilktän Kasımdan Hederlezdän vermää, sora da Hederlezdän Kasımadan. Zerä bu türlü sıralamak taa islää açer yortuların maanalarını.

KASIMDAN HEDERLEZÄDÄN BAKILAN BÜÜK YORTULAR (KIŞ YORTULARI)

Kasım. (Kasımın 7-si).

Din yortusu – **Ay Dimitri.** (Kasımın 8-zi).

Sıçan günü. / Din yortusu – **Nestor.** (Kasımın 9-zu).

Din yortusu – **Arhangil Mihayil.** (Kasımın 21-ri).

Canavar yortuları, Yabanı yortuları. (Kasım ayın 24-30 günneri arası).

Canavar orucu. (Kolada orucun bir gündä başlêr. Edi gün tutêrlar).

Din yortusu – **Kolada orucu.** (Kasımın 28-zi – Bük ayın 6-sı günneri arası tutulêr).

Topal Canavar günü, Ovdeniye. / Din yortusu – **Vedeniye günü, Ovdeniye.** (Kıran ayın 4-dü).

Sarmısak günü, Andrey günü. / Din yortusu – **Andrey günü, Ay Andrey.** (Kıran ayın 13-çü).

Din yortusu – **Varvara, Varvara günü.** (Kıran ayın 4-dü / 17-si).

Din yortusu – **Sava.** (Kıran ayın 18-zi).

Nüklay, Nikulay, Nikolay günü, Nikul günü. / Din yortusu – **Sveti Nüklay, Ay Nikola, Sveti Nikola.** (Kıran ayın 19-zu).

Din yortusu – **Spiridon, Skiridon.** (Kıran ayın 25-şi).

Taukların günü, Tauk yortusu, Poleznik günü. / Din yortusu – **İgnat günü, İgnajka, İgnajdin.** (Bük ayın 2-si).

Din yortusu – **Kolada, Koladi, Kreçün, Kraçun.** (Bük ayın 7-si).

Din yortusu – **Stipan, Stepan, Stefan günü.** (Kıran ayın 27-si / Bük ayın 9-zu).

Eni yıl, Çıbık günü, Ay Vasili. / Din yortusu – **Ay Vasili.** (Bük ayın 14-dü).

Hayvannarın günü, Öküzlerin günü. (Bük ayın 15-şi).

Din yortusu – **Ay Yordan, Yordan günü, Ayazma, Vatiz.** (Bük ayın 19-zu).

İvan günü, Güvää yıslama günü. / Din yortusu – **Ay İvan, İvan günü, Ay Yuvan, Yuvan günü.** (Bük ayın 20-si).

Babu günü, Baba günü, Babin günü. – Din yortusu – **yok.** (Bük ayın 21-ri).

Din yortusu – **Ay Andon.** (Bük ayın 30-zu).

Tanas günü. / Din yortusu – **Ay Tanas, Tanas.** (Bük ayın 31-ri).

Din yortusu – **Tri Svätitel.** (Küçük ayın 12-si).

Trifun günü, Trifun. / Din yortusu – **Trifun günü.** (Küçük ayın 14-dü).

Strateniye. / Din yortusu – **Strateniye.** (Küçük ayın 15-şi).

Din yortusu – **Simön, Simon.** (Küçük ayın 16-sı).

Din yortusu – **Lambu günü, Aralambu günü, Ay Haralampi, Svintu Aralambu.** (Küçük ayın 23-çü).

Et orucu. (Bük oruca iki afta kaldıynan başlêr. Bu yıl Küçük ayın 17-23 günneri arası tutulêr).

Piindir aftası. (Et orucundan sora başlêr. Bük orucun çeketmesindän önceki afta. Bu yıl Küçük ayın 24-dü hem Marta ayın 2-si günneri arası tutulêr).

Bük oruç (Paskellä orucu). (Paskelledän edi afta ileri başlêr. Bu yıl Baba Marta ayın 3-çü hem Çiçek ayın 19-zu günneri arası tutulêr).

Beygirlerin günü, Todur günü. / Din yortusu – **Ay Todur.** (Bu yortu Bük orucun ilk cumêrtesinde bakılêr. Bu yıl Baba Marta ayın 8-zi. Todur günü baaşlanêr taa çok beygirlerä).

Marta Babusu, Babu Dokiya. / Din yortusu – **Sfinta Dokiya.** (Baba Marta ayın 14-dü).

Kırk kaşık, Kırk ayoz, Kırk meçik. / Din yortusu – **Kırk meçik.** (Baba Marta ayın 22-si).

Blaguşteni, Blaguştin. / Din yortusu – **Blaguşteni, Blaguştin.** (Çiçek ayın 7-si).

Lazari, Lazari yortusu, Lazari cumêrtesi. (Paskellä yortusuna bir afta kaldıynan, cumêrtesi bakılêr. Bu yıl Çiçek ayın 12-si).

Et Duşınası. (Paskellä orucuna kaldıynan bir afta ozaman bakılêr).

Din yortusu – **Süüt pazarı.** (Paskellä yortusuna bir afta kaldıynan, pazar günü bakılêr. Bu yıl Çiçek ayın 13-çü).

Din yortusu – **Bük afta.** (Bük orucun edinci aftası).

Din yortusu – **Ak perşembä.** (Paskellä yortusunun önündä bitki peşembä. Bu yıl Çiçek ayın 17-si).

Piindir Duşınası. (Paskellä orucuna karşı bakılêr).

Din yortusu – **Paskellä.** (Bu yıl Çiçek ayın 20-si).

Ölülerin Paskellesi. / Din yortusu – **Küçük Paskellä, Paskellenin dokuzu, Ölülerin Paskellesi.** (Paskellä yortusundan sora dokuzuncu gündä, pazertesi, bakılêr. Bu yıl Çiçek ayın 28-zi).

HEDERLEZDÄN KASIMADAN BAKILAN BÜÜK YORTULAR (YAZ YORTULARI)

Hederlez, Ederlez. / Din yortusu – **Ay Yorgi, Ay Görgi.** (Hederlez ayın 6-sı).

Raspus günü. (Hederlez ayın 7-si).

Rusali çarşambası. (Paskellä yortusundan sora irmi beşinci gündä, dördüncü çarşamba, bakılêr. Bu yıl Hederlez ayın 14-dü).

İspas. / Din yortusu – **İspas.** (Paskellä yortusundan sora kırkinci gündä bakılêr. Bu yıl Hederlez ayın 28-zi).

Pipiruda. / Din yortusu – **Eremeya.** (Hederlez ayın 14-dü).

Tanas günü. / Din yortusu – **Ay Tanas.** (Hederlez ayın 15-şi).

Nüklay, Nikulay, Nikulay günü, Nikul günü. / Din yortusu – **Ay Nikola, Sveti Nikola.** (Hederlez ayın 22-si).

Din yortusu – **Konstantin – İläna.** (Kirez ayın 3-çü).

Moşa, Moşa cumêrtesi, Duşınta, Duşnița. (Troıtaya karşı, cumêrtesinde bakılêr. Bu yıl Kirez ayın 7-si).

Troița, Troița pazarı. / Din yortusu – **Troița.** (Paskellä yortusundan sora ellinci gündä bakılêr. Bu yıl Kirez ayın 8-zi).

Rusali aftası. / Din yortusu – **Ayoz Ruhun günü.** (Troița pazarından sora, çekedip pazertesindän, bakılêr).

Petrov orucu. (Kirez ayın 28-zi / Orak ayın 11-ri).

Dragayka, İvan günü, Yani günü. / Din yortusu – **İoan Vatizedicinin duuma günü.** (Orak ayın 7-si).

Petrov, Petrov günü. / Din yortusu – **Petri hem Pavli.** (Orak ayın 12-si).

Din yortusu – **Kirikaşköp.** (Orak ayın 28-zi).

Din yortusu – **Marina.** (Orak ayın 30-zu).

İliya günü, Sveti İliya. / Din yortusu – **Ay İliya.** (Harman ayın 2-si).

Foka. / Din yortusu – **Mariya Magdalina.** (Harman ayın 4-dü).

Din yortusu – **Panteley, Panteleymon.** (Harman ayın 9-zu).

Mokovey. / Din yortusu – **Mokovey.** (Harman ayın 14-dü).

Probrejen, Probajne. / Din yortusu – **Probajne, Pobrejene.** (Harman ayın 19-zu).

Panayiya orucu. (Harman ayın 14 / 27 günneri arası tutulêr).

Bük Panayiya. / Din yortusu – **Bük Panayiya.** (Harman ayın 28-zi).

Yuvan Başkesilän. / Din yortusu – **İoan Başkesilän.** (Ceviz ayın 11-ri).

Din yortusu – **Simön, Simon.** (Ceviz ayın 14-dü).

Küçük Panayiya. / Din yortusu – **Küçük Panayiya.** (Ceviz ayın 21-ri).

Kruça günü, Krestov. / Din yortusu – **Kruça günü, Krestov.** (Ceviz ayın 27-si).

Petkov. (Canavar ayın 27-si).

Önemli not. Bük cumaalar.
“Bük cumaalar” yılda 12 var: **Arhangil Mihayil cumaası, Ay İordan cumaası, Blaguşteni cumaası, Hederlez cumaası, İliya cumaası, İspas cumaası, İvan Başı kesilmiş cumaası, Kolada cumaası, Panayiya cumaası, Paskellä cumaası, Petrov cumaası, Troița cumaası.**

“GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlär” kiyadına görä

Kaardan ileri yaamurlar geldi

Bu kış pek oya geldi. Hava hep ilkyaz gibi sıcaktı. Fidannarda tohumluklar açılmaa başladı. Güzlüklär da sararmaa çeketti. Kimi erlerdä tarlaları sürmää başladılar. Kaarı taa İvan gününädän bekledik.

Kaardan ileri, Bük ayın 19-dan beeri hava suumaa başladı. Umut vardı, ani kaar yaayacak. Ama kaar erinä yaamur yaamaa başladı. Yaamur damnaları aaçlarda, çotuklarda hem elektrika tellerindä dondular. Dondukça aaçlar kırılmaa başladılar, tellär – kopmaa. Bütün Moldovada üzä yakın küü safsız kaldı. Onnarin arasında Gagauziyanın Avdarma hem Çok-Meydan küüyüleri da.

Yollar şişä gibi buz oldu. Maşınalar hem insannar kayêrlar. Avariyaalar taa sık olmaa başladı. İnsannar da, kayıp düşêrlär. Bütün respublikada artık beşüz kişiyä yakın türlü sakatlıklarla bolniçalara danıştılar. Donup ölä da var.

Yaamurun ardına kaar yaamaa başladı. Yollar kapanmasın deyni, onnari durmamayca paklêrlar. Nicä deniler: kış erleşmää başladı.

Not. Moldova meteorologiya merkezi bildirer, ani bu afta sonunda Moldovada 20-22 gradusadan bük ayazlar beklener.

Moskva hem bütün Rusiyanın Ay-Aydın Patriarhı KİRİLLİN KOLADA KUTLAMASI

Saabidä sevgili olan Ayozlu başpopazlar, hatırlı popazlar hem dyakonnar, Allahı sevän monahlar hem monahinelär, sevgili kardaşlar hem kızkardaşlar!

Bu gündä bizim kliselerimiz dolu insannan, ani geldi metinnemä Duumuş Allahlı Evladı – Kurtarıcı Hristozu hem Onun Pekpak Anasını – Mariya Kızı.

Hristozun Duuması – insannın bütün istoriyasının baş oluşu. İnsan herkerä Allahı aaradı: ama bütün doluunda Allah Kendisi açıldı insana sade Birduumuş Oolunun insan olmasında. Allahın Oolunun hem İnsan Oolunun gelmesinnän dünnä üürendi, ani Allah sevgiydir, ama diil sade Bük Kuvet, ani Allah Hayırlıktır – ama diil sade Zapçı, ani Allah ömür hem sevinmelik kaynaadır – ama diil sade Korkunç Davacı, ani Allah Ayoz Üçlüydür, Angınsın kanonu sevgi, – ama diil yalnız olan dünnä Yaradıcısı.

Bütün biz kutlêemiz o oluşu, angısı heptän diıştirdi dünnä istoriyasını. Allah girer insannın kâr içinä, olêr bizdän biri, alêr üstünä bizim günahlarımızı, yufkalıklarımızı hem kuvet-

Moskva hem bütün Rusiyanın Ay-Aydın Patriarhı KİRİLLİN arhiereylerä, popazlara, monahlıkta bulunannara hem Rus Doorusaltanatlı Klisesinin hepsi eminni evlatlarına Kolada kutlaması.

sizliklerimizi da getirer onnari Golgofaya, ki kurtarsın insanı aar hem kaldırılmaz üktan. Şindän sora Allah bulunmêer näändasa yukarda göklerde, ama bulunêr bizimnän, bizim aramızda. Herbir liturgiyada sölenir bu laflar: “Hristoz bizim aramızda!” – hem cuvap: “Hem var, hem olacak da!” Bu açık bir tanıklık, ani Tennenmiş Allah – Kurtarıcı Hristoz – bulunêr Kendi inanni insannarının arasında. Herkerä komka alarak Onun Ayoz Güdesindän hem Kanından, savaşarak tamannamaa Onun simarlamalarını, biz lafederiz Kurtarıcımızlan hem bulêriz günahlarımızın afedilmesini.

Kurtarıcı Hristoz verdi diışilmâz bir ölçek, angınsın biz var nasıl ölçelim Allaha yakın olduumuzu – o bizim yakındakımız. Açan biz alêriz üstümüze aalemin yufkalıkların, payederiz aalemin acısını hem kahrını, acıyeriz fukaraları hem mutsuzları, biz tamannêemiz Hristozun kanonunu (Gal. 6:2) hem benzeeriz Kurtarıcıya, Angısı üstünä aldı bizim kuvetsizliklerimizi hem çekti bizim hastalıklarımızı (İs. 53:4).

Biz yok nasıl unudalım aalem için bu sevinçli hem aydınlık gündä, Hristozun Duumasında, açan bütün yaratma şaşarak gelir başılıtmâ Allahlı Evladın yattı ahıra. O bük bereket, angısını biz bütün kablederiz kliselerde, lââzım bizdän dökülsün başkasına da, kim taa bulunêr Klisenin diışında da yaşêr diil Hristozu görä, ama bu dünnenin dalgalarına görä (Kol. 2:8). Ama eer biz sizinnän onnara karşı çıkmazsak – bu İ Haber var nasıl onnara etişmesin; eer biz sizinnän açmazsak üreklerimizi da paylaşmazsak can dolusu sevinmeli, o

var nasıl hiç etişmesin onnara, kimdä yok bu sevinmelik, ama kim hazır onu kabletmâ.

Allahın Oolunun tennenmesinnän insan oluşu görülmedik üüeklâe çıkarıldı. Herkezimiz diil sade yaradılmış olsun “Allahın simasına hem benzerliinä görä”, ama Hristoz aşırı şindän sora Allahın oolu oldu: biz artık “diiliz yabancı hem gelmä, ama ayozlara vatandaş hem Allahın senselesiyiz” (Ef. 2:19). Allaha bu yakınlık hem bizä verilän gırgınlık için söleer Saabınin duası, angısında biz danışêriz Yaradıcıya nicä bizim Gökteki Bobamıza.

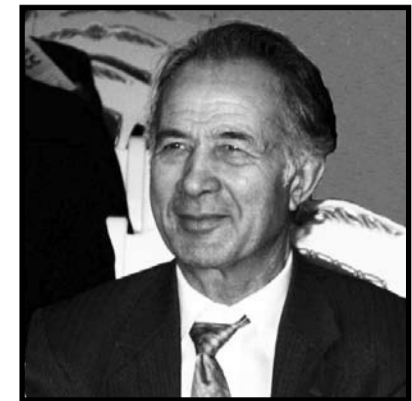
Herbir insanın yaşaması paasız: çünkü onun için ödendi Allahın Birduumuş Oolunun Tennenmesi, Yaşaması, Ölümü hem Dirilmesi. Hepsi bunlar yardım eder bizä taa saygılı hem sevgili görmâ herbir insanı, bakmayarak ne kadar o bizä benzämeer. Ayoz boba Moskvalı Filaretin (Drozdov) fikirinä görä, “sevgi – o haliz hem işta belli olan bizim yardımımız aalemin iiliinä”. Hristozun Duumasının sevinçli ginnerindä isteerim çaarmaa hepsini işta belli olan bu sevgiyä: nicä deer apostol Pavli, sevelim biri-birimizi kardaşçasına, taa çok hatır güdelim biri-birimizä, çalışkan olalım, canlarımız yansın, Saabiyä izmet edelim (Rim. 12:10-11, Çıf. 13:16).

Candan kutlêerim sizi bu bük yortuyulan – Hristozun Duumasınan. Sevgi hem selemet verän Allah (2 Kor. 13:11) Eni yılda versin bizim halkımız hem herbirimizä selemet hem ilik.

+ KİRİLL, Moskva hem bütün Rusiyanın patriarhı

Kolada, 2013/2014 yıl, Moskva

İnsan duudu hem insancasına yaşadı

Konstantin Konstantinoviç VASİLİOĞLU

(27.02.1938 – 10.01.2014)

Bük ayın 10-da Kişinevda raametli oldu poet, yazıcısı hem pedagog Konstantin Konstantinoviç VASİLİOĞLU.

Canabisi duudu Ukraynanın Odesa dolayın Bolgrad rayonun Aleksandrovka (Satlık Hacı) küüyündä. Şkolayı başardıktan sora girdi üürenmâ Kaul pedagogika uçılışesinde gagauz dili üüredicileri kursuna. Burada o tanışêr gagauz intelegençiyasınan, başlêer yazmaa gagauz dilindä peet. Başka gagauz yazıcılarınan biriktä, onun yaratması tiparlanêr ilk gagauzça literatüra kiyadında “Bucaktan sevlär” (1959).

1980-ci yıladan Konstantin VASİLİOĞLU işledi Çadır kasabasının «Знамя» gazetasında korespondent. 1980-ci yılda o geçer işlemâ Kişinevda pedagogika hem psihologiya Bilim-araştırma İnstitutuna. Gagauz yazıların latiniyaya geçirilmesindän beeri Canabisi bütün kuvetlän başlêer hazırlamaa ilktän gagauz dilindä üürenmâk programalarını hem metodika-kurrikulumlarını, sora da gagauz dilindä üürenmâk kiyatlarını, Azbukaları, sözlükleri, plakatları. Üüredici ministerliin programalarına görä gagauz dilindä üüredicilerä kursalar yapêr.

Konstantin VASİLİOĞLU poet hem yazıcı olarak birkaç peet hem annatma kiyatları tipardan çıkardı.

Gagauz filologiyasının hem milli kulturanın ilerlemesinde bük izmetleri için, gagauz şkolaların üüredicilik kiyatlarının yaratması için 1998-ci yılda, Canabisinin 60-cı yıldönümündä, Konstantin VASİLİOĞLUya verildi ad - “Gagauziyanın şanı vatandaş”.

İnsan olarak Konstantin VASİLİOĞLU yımışak, cana yakın bir insadı. Hiç birisinä kötülük yapmadı. İnsan duudu hem insancasına yaşadı.

Topracu ilin olsun! Allaa onu saa yanına kabletsin!

“Ana Sözü” redakçiyası

VOLEZBOL

Kırım ayın 23-dä Komratda oldu karı kulluu arasında voleybol turniri. Turnir “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonun kabledilmesinin 19-cu yıldönümünä başlandı.

O günü Gagauziyanın regional gençlik Merkezindä toplandılar voleybol komandaları Komrat, Çadır hem Valkaneş kasabalarından hem da Baurçu, Beşgöz, Dizgincä, Kıpçak küülerindän.

Turnirin kuboonu aldı Komradın takımı, 2-ci erdä – çadırlykahlılar, 3-cü da – valkaneşliykalar. Bu üç komandaya para, başışlar, medaliler hem diplomalar verildi. Bundan kaarä turnirin en islâa oyuncularına da başışlar verildi.

“Soşialist işindä geroylara” edek para vereceklär. Yanniş iş bu!

Kırım ayın 17-dä Gagauziya Halk Topluşu aldı karar “Soşialist işindä geroylara” her ay edek para vermâ. Gagauziyada bütün 3 bölä kişi var. O insannara soşializama vakıdında 9 türlü uurdan ikramnar, kolaylıklar hem paralar gelêrdi. Şindi da ayda 500 lei sade bu ad için veriler.

Ama o vakıtlar halizdän kırlarda yanan insannar, angıların terinnän o “geroylar” oldu, bütün kuru bir 500-600 leylük pensiyaya yaşêrlar. Herliim yaşarsalar taa.

Soşializma vakıdında kendi terini dökän başka insannar ne işlâmêrdiler mi? Onnar ne geroy diildi mi? Halk Topluşu bölä karar alarkana lââzımdı soruşu islâa kantarlasın. Zerä soşializma çoktan yok da, paralar genä binnêrlän insannarın cöbündän alınıp, birkaç kişinin (bekim pek islâa insannarın!) cöbinä girecek. Yanniş iş bu!

Not. Taa ileri GHT karar aldı vermâ özel pensiyä taa iki kişiyä: Mihail KENDİGELÄNä hem Stepan TOPALA, Gagauz Respublikasını yapmışlar deyni. Ama Respublikayı onnar yapmadılar e! Respublikayı bütün narod yaptı. Özel pensiyä da bütün naroda lââzım verilsin.

“SOŞIALİST İŞİNDÄ GEROYLARI” NİCÄ YAPARDILAR. Bilersiniz mi nicä? Respublikalara Moskvadan gelêrdi izin angı uurda geroy hazırlamaa: çoban mı, doyarık mı, kolhoz predsedateli mi, komünist partiyasının raykom sekretari mi? Komünist partiyası ayırdı kandidaturayı da sora o insana hepsicü işlêrdi, ani gösterilsin deyni ne becerikli o, ne bereketlär büüder, ne bük çorbacılık yapêr. Bölä. Ashı bu!

Gagauziyanın Regional duhovoy orkestrası 20 yaşını tamamladı

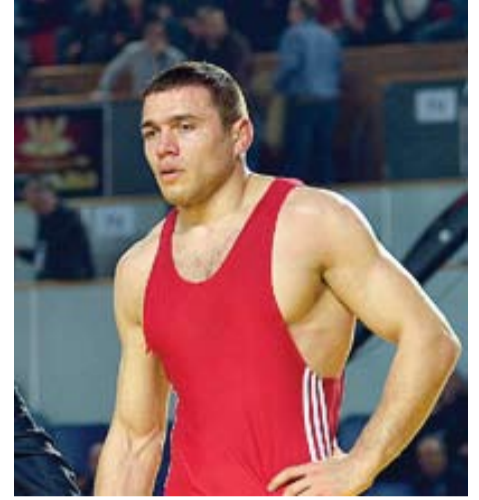
2013-cü yılın Kırım ayın 22-dä "Gagauz konçert" kuruluşunun Gagauziyanın regional duhovoy orkestrası (önderci – Vasiliy İVANÇUK) kendi kuruluşundan 20-ci yıldönümünü kutladı. Kutlama günündä Çadır kasabasının kultura Evindä orkestra bir konçert verdi.

Pötr YANULOV Moldovanın 2013-cü yılın en islää sportçuların arasında

Moldova Respublikasının sport için yazan jurnalistlerin Birlii Moldovada 2013-cü yılda 10 en islää sportsmennarı seçti. Sportçu jurnalistlerin kararına görä o sportsmennarın arasında 5-ci er verildi anılmış gagauz güreşçisine Pötr YANULOVA.

Pötr YANULOV Komrat sport klubunda ürendi, 2010-cu yılda genç sportsmennarın arasında Dünnä çempionunu oldu, 2013-cü yılda Evropa çempionatında 4-cü eri aldı, çok kerä serbest güreçtä Moldovanın çempionunu oldu. 2013-cü yılda Rusiyada geçän XXVII Bütündünnä yaz Universiadasının bronza medalisinin saabisi. Pötr YANULOV Komrat kasabasının şanni vatandaşı (2013).

Not. Veterannarın arasında 60 en islää sportsmennarın arasında

27-ci erdü bulunêr anılmış gagauz sambo hem dzüdo masteri Pötr KURU, bu yılkı samboda Dünnä çempionu hem dzüdoda bronza medalisini alan.

Eski Eni Yılda (Çıbık Günündä) gagauzlarda Hêy-hêy, rakıylan hem Surva gezerlär

ESKİ ENİ YIL

Eski Eni yıl gagauz uşaklarında en beklenän hem sevilän yortu. Zerä bu günnerdä, taa doorusu Bük ayın 13-dä var nicä hêy-hêy gezmää. Diil, ani kazanmaa çok bişey (bu da var, zerä kovriklän bilä birkaç ley da vererlär), ama dostlarlan, birkaç "Hêy-hêy" hazırlayıp, evdän-evä gezip, komşuları kutlamaa. Bekim üşüyüp dışarda, bekim donup, ama kismetli hem şen olup, evä dönmää. Da beklemää açan, gecä yarısından sora, bakası hem mamusu seni saadıçlara hem yakın senselelerä rakıylan yollayacak. Kendileri da, sän yollandıynan, rakıcıları karşılayacaklar. Zerä rakı masası avşamdan kurulu artık: şişiklär, köftelär, paçalar, sütlü piriñlär bekleerlär.

Sabaalendän da, evä geldiynän, hodul sormaa: "Survacılar taa gezmerlar mı?" Da yatıp uymaa, uynmaa ondan, ani omuzuna, surva gezän küçük uşaklar, "survaklinıaylan" yavaşıcık urup, may sessiz deerlär: "Surva, surva!" Ne kismetli günnerdi!!!

Todur ZANET

PATRETLERDÄ: Bir kongazlı ayledä Eski Eni Yıl yortusu: Ev saabıkayı Mariya Konsatntinovna UZUNu survacı Survaylan kutlêr (solda yukarda).

Hêyhêycılar: (aşaada, soldan) Vani UZUN, Gena İVANOV hem Tolä UZUN.

Survacılar: (yukarda saada) Anna FRANGU (solda)

hem Nasti İVANOVA.

Rakıcı geldi. Rakıcı - Anato-liy Uzun, ev saabi - Anton Petroviç UZUN.

"ANA SÖZÜ" Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta "Universul" basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 3090.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Referendum: Tamojnä Birlii için – 98,47%. Kalınmış status için – 98,8%.

Gagauziyanın Merkez Seçim Komisiyası açıkladı Küçük ayın (fevral) 2-dä Gagauziyada olan Referendumnarın sonucunu.

Referendumda pay aldı 70 376 kişi. Bu seçim hakkı olan Gagauziya insanlarından 70,04% yapêr.

“Gagauziya halkın dış yolunu kendibaşına seçmâ hakkın kalınmış statusu için” kendi kayıllık sesini 98,8% (68 023 kişi) verdi, karşı – 1,1% (1 324 kişi) çıktı.

Rusiya, Belorusiya hem Kazahstan arasında Tamojnä Birliinâ girmâä deyni soruşun incelemesinde Tamojnä Birlii için 98,47% (68 182 kişi) kayıllık sesini verdi. Karşı – 1,52% (1 057 kişi) çıktı.

Moldovanın Evropa Birliinâ girmesi için 2,57% (1 718 kişi) oy kullandı. Karşı – 97,43% (66 643 kişi) çıktı.

(Referendum hazırlanmak, yapılması hem dolayında eşinmelär için gazetamızın sayfalarında okuyun).

Gagauziyanın herbir uurda deputatların Kongresi oldu

Küçük ayın 22-dä Komradın kultura Evidä Gagauziyanın herbir uurda deputatların Kongresi geçti.

Kongrestä pay aldılar GHTnın I, II, III, IV hem V toplantının, Moldova Parlamentının hem Gagauz Respublikasının Üüsek Sovetinin deputatları, Gagauz Respublikasının prezidenti, Gagauziya İspolkomun azaları, Gagauziyanın büünkü hem geçmişä Başkannarı, kasabaların hem küülerin primarları, hepsi uurda sovetniklär, politika, cümne hem ekonomika kuruluşların temsilcileri hem öndercileri, mas-mediya kuruluşları. Hepsicii: 740 delegattan 612 kişi.

Kongres temelâ koydu Küçük ayın 2-dä olan Referendumun sonuçlarını hem ses birliinnän, Kongresin Rezolütyasını kableti.

Onnarın gelecää için Gagauziya Referendumda cuvap verdi

Küçük ayın (fevral) 2-dä Gagauziyada iki uurda Referendumnar geçti: “Gagauziya halkın dış yolunu kendibaşına seçmâ hakkın kalınmış statusu için” zakonnu Referendum hem Moldovanın dış vektorunna ilgili Referendum.

Küçük atın 2-dä Gagauziyada yaşayan insannar bu iki “göcenin” hem taa binnän var olan hem taa duacek uşakların gelecää için, kısmetli hem raat yaşaması için kendi candan gelän açıklamalarını yaptılar.

Ne türlü o gelecek olacek bitmeer sadâ kuvettä bulunan zenginnerin istediklerindän, ama biter hepsimizdän,

hepsindän kim yaşêêr bu topraklarda: moldovannardan, gagauzlardan, bulgarlardan, ruslardan, ukrayinnardan, çıftılardan, çingenelerdän hem taa çok milletlerdän, ani cansız bakmêêrlar Moldovada olan işlerä.

PATRETTÄ: Beşalmadan Ekaterina GERȚA hem Denis KAPAKLI.

Mitinglar hem toplantılar sincir gibi aktı

Gagauziyada konsultativ hem zakonnu Referendumu arka olmaa deyni durmamayca mitinglar hem kasabalarlan küülerin toplantıları biri-biri ardı geçtilär.

Büük ayın 18-dä hem 26-da Komratta, Büük ayın 19-da Çadırda, Büük ayın 20-26 günnerindä Aydar-da, Başküüyündä, Çöşmäküüyündä, Valkaneştä. Sora da herbir küüdä hem

kasaba mitinglar geçti. Oralarda karar alındı Küçük ayın 2-dä “Gagauziya halkın dış yolunu kendibaşına seçmâ hakkın kalınmış statusu için” hem Tamojnä Birliinâ girmâä “Gagauziya-

da konsultatif Referendumu yapmak için” soruşlara konsultativ hem zakonu Referendumda cuvap vermää.

Mitinglara hem toplantılara katılan insannar bir aazlan söledilär, ani 2014-cü yılın Küçük ayın 2-dä referendumu yapmaa lâazım. Onnar urguladılar, ani Moldova lâazım Rusiya, Belorusiya hem Kazahstan Tamojnä Birliinâ girmâä deyni Referendum yapsın. İnsannar isteirlär, ani Moldovanın kuvetleri vazgeçsinnär gagauzlara Referendum uurunda baskı yapmaktan.

Büük ayın 26-da Komratta mitinga katılan Besarabka, Taraklı, Kaul rayonlarından hem BelȚ kasabasından musaafirlär açıkladılar, ani bu rayonların hem kasabanın insannaarı da Tamojnä Birliinâ girmâä deyni Referendumu hazır.

Mitingçılar urguladılar, ani Gagauziya bu Referendumnan Moldovanın devletliini korumaa deyni çalışêr.

Türkiye Tamojnä hem alış-veriş Bakanı sayın Hayati YAZICI Moldovaya vizit yaptı

Küçük ayın (fevral) 5-6 günnerindä, "Karma ekonomika komisiyasının" (KEK) 7-ci dönem tolantısı programasına görä, Moldovaya ofițial bir vizitlan Türkiye Tamojnä hem alış-veriş Bakanı sayın Hayati YAZICI bir vizit yaptı. Vizit programasına görä buluşmaklar oldu Moldova premyer-ministrusu İurie LEANKAYlan hem premyer-ministru yardımcısı hem ekonomika ministrusu Valeriu LAZARlan. Moldova ekonomika ministerliindä Moldova hem Türkiye pravitelstvoları arasında "Karma ekonomika komisiyasının" (KEK) 7-ci dönem tolantının Protokolu imzalandı.

Küçük ayın (fevral) 5-dä sayın Hayati YAZICI buluştu Moldova premyer-ministru yardımcısı hem ekonomika ministrusu Valeriu LAZARlan buluştu.

Buluşmada ministrular hem ofițial delegaşıyalar Moldova hem Türkiye pravitelstvoları arasında tamojnä, ekonomika, alış-veriş soruşlarını inceledilär hem da Moldova Türkiye pravitelstvoların arasında "Karma ekonomika komisiyasının" (KEK) Protokolu imzalandı.

Protokol imzalandıktan sora, sayın Hayati YAZICI hem sayın Valeriu LAZAR basın toplantısında açıklamalar yaptılar.

Küçük ayın (fevral) 6-da Moldova premyer-ministrusu İurie LEANKA buluştu Türkiye Tamojnä hem alış-veriş Bakanı sayın Hayati YAZICIylan, bildirer Moldova Pravitelstvosunun pres-službası.

Buluşmada iki devlet arasında politika hem ekonomika işbirlii soruşları

incelendi. Urgulandı, ani Küçük ayın 5-dä Moldova premyer-ministru yardımcısı hem ekonomika ministrusu Valeriu LAZARlan buluşmadan sora iki devlet arasında Moldova ekonomika ministerliindä KEK toplantısının Protokolun imzalamasından sora, Moldova hem Türkiye arasında serbest alış-veriş başladıyan, iki devlet arasında mal satılmasının 1 miliard dolara çıkması beklener.

İurie LEANKA açıkladı, ani Moldovanın Evropaylan hem Türkiyeylän serbest alış-verişin başlamsı Moldovaeconomikasının üüselmesine deyni pek faydalı olacak. Bu iş

için faydalı olacak iki devlet arasında vizaların kaldırılması da.

Buluşmada incelendi Komrat Devlet Universitetinde bir türkologiya bölümün açılması.

Moldova premyer-ministrusu tekrar açıkladı, ani Moldova bekler bir ofițial vizitlan bizim devletimizä Türkiyeni Başbakanını sayın Recep Tayyip ERDOĞANI.

İurie LEANKA sayêr, ani islää olacak Moldovada bir investışıya Forumu yapmaa da orayı katılınsınar türk işadamları da.

Kendi tarafından Türkiye Tamojnä hem alış-veriş Bakanı sayın Hayati YAZICI urguladı, ani Türkiye Moldovanın Evropa vektorundan yan olêr, bildirer Moldova Pravitelstvosunun pres-službası.

Hayati YAZICI açıkladı, ani Moldovanın 10 en islää firmaların arasında türk firmaları da var. Büün Moldovada 977 türk kapitalınnan firma var. Onnarın burayı yatırımını geçän yıl 22 milyon dolar yaptı. Bu Moldovaya gelän investışıyalardan 3% yapêr. Geçän yılın 9 ayın içindä iki devlet arasında mal

alış-verişi 462 milyon dolar yaptı.

Vizit zamanında sayın Hayati YAZICI tanıştı Kişinev TİKA ofisin çalışmasınan da.

Not. Vizit programasının kulturna bölümündä Türkiye Tamojnä hem alış-veriş Bakanı sayın Hayati YAZICI hem Canabisinnän gelän delegaşıya tanıştılar Moldovanın etnografiya muzeyinnän hem Bender kalesinnän.

PATRETLERDÄ: (yukarda sada) Moldova premyer-ministrusu İurie LEANKAYlan buluşmak.

Sayın Hayati YAZICI hem Türkiye Büyükelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL Kişinev TİKA ofisin zaametçilerinnän. (soldan) Tudor PALADI, koordinator yardımcısı Mustafa KICIR, Büyükelçi Mehmet Selim KARTAL, Natalia SÜRMÄ, Bakan Hayati YAZICI, koordinator Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU, Raisa BITKA, Dimitriy ZAHARİYA, Yuriy DELİVRAN.

Etnografiya muzeyindä sayın Hayati YAZICI gagauz karıların milli rubaları stendın yanında.

Bakalım soruşları çözeceklär mi!?

Geçän nomerimizdä biz kısıdan bidirdik, ani Büyük ayın 20-dä Komrada Moldova ministrular yardımcıları hem başka devlet admları geldilər. Onnarlan buluşmada Gagauziya İspolkomun azaları hem Halk Topluşun öndercileri Gagauziyaylan ilgili soruşlar koydular. Onnarın arasında 11 en ömleli var. O soruşların çözümlerindän biter: olacak mı, olmayacak mı Gagauziya. Te soruşlar (maasuz onnarı vereriz o dildä, angı dildä onnar koyuldu):

- придание Закону РМ «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)» статуса конституционного (или специального органического);

- разработка механизма осуществления права Гагаузии на внешнее самоопределение в случае утраты

Молдовой статуса независимого, суверенного государства;

- федеративного устройства Републики Молдова;

спублики Молдова;

- осуществления контроля центральными органами власти страны

над нормативными актами Народного Собрания и Исполкома Гагаузии;

- политическое представительство Гагаузии в Парламенте Республики Молдова;

- формирование судебной власти в автономии, Суда Уложения;

- участие органов власти Гагаузии при формировании внутренней и внешней политики страны;

- приведение законодательства страны в соответствие с Законом «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)»;

- рассмотрение Парламентом страны законодательных инициатив Народного Собрания Гагаузии;

- организация региональной службы оказания urgentной медицинской помощи и интенсивной терапии детям;

- негативные последствия в результате изменений Налогового Кодекса страны.

Zavalı Ana Dilimiz!

GAGAUZIANIN DOLAYI
GENCLİK MERKEZİ

Gagauziyanın dolaylı gençlik Merkezi tablosunda 4 lafta 9 yanlışlık var. Dooru läazım bölä yazılsın: GAGAUZİYANIN, DOLAYI, GENCLİK, MERKEZİ (yanlışlıklar kalın bukvalarlan doorudulmuş). (açıklama – Todur ZANETin)

Reverendum için yardım uzattı, başkan kabletmedi

Gazetamızın adresindä biznesmen Renato USATIY yollamış bir e-mail yazısı, neredä Canabisi açıklêr, ani almış karar Gagauziyada referendum için 500 bin ley yollamaa.

Renato USATIY yazêr: “Gagauziyada hepsi yaşayannara saygıylan!

Bän karar aldım vermää Gagauziyanın öndercilerine 500 000 ley, Küçük ayın 2-dä Reverendum yapmak için. Saygılı efendi Formuzal, moldova devletliini korumak gemisi su üstündä kaldı, ona hiç bir türlü fırtınalar korkulu diil!!!

Gagauziyada hepsi yaşayannara saygıylan, Renato USATIY”.

Gagauziya başkanı bu yardımı kabletmedi açıklayıp, ani Referendum için para artık toplandı hem o parayı gagauz biznesmeni Yuriy YAKUBOV verdi.

Azıtmak mı? Üünmük mi? Delilik mi?

Bu patredi yapmış PAN.MD haber merkezinin fotoğrafı Küçük ayın 26-da Moldova Parvitetstvosunun toplantısında. PAN.MD bildirer, ani fotoda ayaklar Gagauziya Başkanı Miahail FORMUZALın. Çoraplar da onun. Çoraplarda yazılı “MIHAIL FORMUZAL”.

Bu azıtmak mı, delilik mi, üünmük mi? Allaa hem paalı M. FORMUZAL biler. Bu iş pek benzer ona, ani çorapların çorbacısında “BÜÜKLÜK MANİYAZI” var, zerä başka türlü bu bir büyük ahmaklaa benzeer.

Ne demää? Deyecek bişey yok. Yararına ilkyaz başlêr. Hepsi bilerlär, ani ilkyazın hem güzün türlü maniya saabilerin maniyaları keskinneşer.

Bakalım güzä ortaya ne çıkacak.

Rusiya Büükelçisi Farit MUHAMETŞİN Gagauziya referendumundan kuşkuluk görmedi

Moldovada Rusiya Büükelçisi Farit MUHAMETŞİN Bükük ayın 28-dä “İTAR-TASS” agenstvosuna interfyu verärkana, Gagauziyada referendum için dedi, ani görmeer “bir kuşkuluk bunda, ani insannar isteer kendi düşüncelerini referendumda açıklamaa”.

Canabisi sayêr, ani referenduma getirdi o iş, ani “bitki vakıtlar Moldovada hem onun dışında sık öter açıklamalar, ani moldovalı devlettä gelecek yok da onu

ilerletmää perspektivasız iştir”.

Moldovada Rusiya Büükelçisi Farit MUHAMETŞİN: «Я не вижу опасно-

сти в том, что люди хотят высказать свое мнение на референдуме, который к тому же не будет иметь прямых юридических последствий, а носит консультативный характер. Те же страны ЕС, на которые так любят равняться в Кишиневе, часто проводят плебисциты как по вопросам государственной важности, так и по менее значимым социальным проблемам. На мой взгляд, в Комрате предприняли такой шаг и потому, что в последнее время в Молдавии и за ее пределами все чаще звучат заявления, что у молдавской государственности нет будущего и развивать ее бесперспективно».

Frantiya Gagauziyaylan meraklanmaa başladı

Bükük ayın 25-dä Gagauziyada vizitlan bulundular Frantiyanın Dış işleri Ministerstvosunun Rusiya hem Dou Evropa soruşları departamentın başı İzabel DUMONT hem Moldovada Frantiya Büükelçiliin işbirliindä hem kultura işlerindä birinci konsilierı Jeremie PETİT.

Gagauziya başkannın ofițial saytı bildirer, ani Mihail FORMUZALın Frantiyadan musaafirlerlän buluşmasında incelendi Gagauziyada kuvet organnarın çalışmasınan hem onnarın merkez kuvet organnarın ilişikliinnän baalı olan soruşlar. Bundan kaarä lafedildi Gagauziyada cümnepolitika durumu için da.

Gagauziya Halk Topluşunda İzabel DUMONT hem Jeremie PETİT buluştular GHT başın yardımcılarının Demyan KARASENİylän hem Aleksandr TARNAVSKİYlän.

Burada İzabel DUMONT açıkladı, ani Frantiya “işbirliinä hazır hem bu uurda teklifleri bekleeer”.

GHT başın birinci yardımcısı Demyan KARASENİ annattı musaafirlerä

Halk Toluşun çalışmaları için. Verdi bilgi avtonomiyanın hem Gagauz Respublikasının kurulmak istoriyası için, urgulayıp, ani avtonomiya moldovan hem gagauz politikacıların akıllı politikasına görä Moldova Parlamentında 68 seslän kabledildi.

GHT başın yardımcısı Aleksandr TARNAVSKİY musaafirlerä finans işleri için annattı, danışıp onnara yardımcı olsunnar kabletmää deyni Gagauziyaya adanmış o 5 milion Euroyu hem insannarın yaşamak kertiklerini üseltmää deyni hazırlanan proektleri aslıya çıkarmaa.

Buluşmada GHT başın yardımcıları urguladılar, ani Gagauziyada Evropa Fondlarına bükük umut var, ama o Fondlardan gelän paraların hiç bir damnası da Gagauziyaya etişmeer.

Buluşmalarda iki taraf ta urguladı, ani umut var ileri dooru işbirlii uurun da genişlemelär olsun.

Ukraynaya girmää deyni 400 Euron läazım olsun

Bu yıldan beeri, Ukraynanın granişasını geçmää deyni, yabancı vatandaşlar läazım olacek “finansovoe obespeçeniye” göstereşinnär (en aazdan 400 Euro) hem granişada “sobesedovaniye” geçsinnär. Bunun için 2013-cü yılın Kırım ayın (dekabri) 4-dä Ukraynanın pravitetstvosu karar aldı.

Eni kurallara deyni, herliim yabancı vatandaş bir günün içindä Ukraynadan geçärsä, ozaman ona läazım olacek granişada 400 Euro göstermää. Herliim yabancı vatandaş bir günün zeedä

Ukraynada kalarsa, ozaman onda 400 Eurodan taa zeedä para läazım olsun.

“Sobesedovaniyeda” sizdän var nicä istesinnär annadasınız ne aaraya-

ceeniz hem ne yapacınız Ukraynada hem da gösteräşiniz parayı. Para var nicä hem açıktan gösterilsin hem kredit kartında.

Paranız yoksaydı, ozaman läazım olacek Ukraynaya sizi çaaran insan notariustan “garantiya kiyadı” sizä yollasın hem o kiyatta yazsın, ani Ukraynadaki bütün harçlarınıza kendi üstünä alêr.

Moldovanın dış işleri Ministerlii açıkladı, ani bu kararı Ukrayna kendi başına kabletti hem Moldovaya bu iş için haber vermedi.

Referendumda seslerini vermää deyni sandıklara durmamayca insan seli aktı

Moldovanın kasabaları hem küüleri Referenduma arka oldular

Küçük ayın 2-dä Taraklı rayonu 22 küüyündä küü topluşları oldu. Topluşlarda Gagauziyada yapılan Referendumdan arka olmak hem Moldovanın dış uuru için referendumların yapılması soruşlar incelendi. O topluşlarda pay aldılar 6 800 kişi. Bundan kaarä, topluşlara katılmayan insannardan 7 300 imza toplandı. Hepsı topluşlar hem imzalar koyulan soruşlardan arka oldular, bildirir gagauzinfo.md

Taraklı kasabası

Taraklı kasabanın toplantısına 1800 kişidän zeedä insan pay aldı.

Taraklı kasabanın primarı Sergey FİLİPOV açıkladı, ani “toplantı salonuna insannar hepsi sıymadı (zal 600 kişilik). İnsannar ayakça durdular. Dışarda kalan insannara deyni aparatürayı sokaa çıkardık”.

Toplantının başında, Sergey FİLİPOV açıkladı, ani Kişinevdan büyük baskı yapılêr.

Moldova Parlamentının deputatı Oleg GARİZAN açıkladı, ani “Taraklı kasabanın primarı Sergey FİLİPOV-u çaardılar Kişineva prokuraturaya da orada yazı altından tanıştırdılar sudun kararınan, ani Taraklı rayonun sovetniklerinin insannarlan konsultaşıya yapmaa kararı ortadan kaldırlêr”.

Toplantıda karar alındı Küçük ayın 2-dä Gagauziyada yapılan Referendumdan arka olmaa hem Moldovanın dış uurunda dou tarafına vektoru için bire-bir el kaldırladı.

Taraklıda toplantıda pay aldılar Moldova Parlamentının deputatı Oleg GARİZAN hem Gagauziyanın Başkanı.

Taraklı rayonun Korten küüyü

Küçük ayın 2-dä Korten küüyün küü topluşunda pay aldı 300 kişidän zeedä insan, bildirir “Omega” haber saytı.

Bu küüyün insannarı bire-bir kayıl

oldular onunnan, ani devlettä “Moldovanın dış uuru için referendum” lâazım yapılsın hem açıkladılar, ani kortenniler hepsi pay olêrlar ondan, ani Moldovanın dou tarafı ilerlemäk uuru lâazım olsun.

Korten küüyün insannarı bildirdilêr, ani Gagauziyada Küçük ayın 2-dä olan Referendumdan yan olêrlar hem açıkladılar, ani bölä Referendum lâazım bütün devlettä olsun. “Omega” haber saytın açıklamasına görä bu iş için Korten küüyün 90% insanı Moldovada referendum yapılması için yazılmışlar.

Taraklı rayonun Valä-Perjey küüyü
Hep Küçük ayın 2-dä Valä-Perjey

küüyündä da küü topluşu oldu. Orada pay aldı küüyün 500 yakın insanı.

Topluştä musaafırlêr da vardı: Moldova Parlamentının komunistlêr partiyasının deputatları İrina VLAH hem Mihail MOKANU, Çadır rayonun başı Sergey BUZACI, Taraklı rayonun sovetni Olga PASLAR.

Valä-Perjey küüyün insannarı yan oldular o günü Gagauziyada geçän Referendumdan hem açıkladılar, ani danışêrlar Moldova öndercilerinä, ani bütün devlettä bölä bir Referendum yapsınlar.

Toplantıda insannar açıkladılar, ani Moldova lâazım Tamojnä Birliinä doo-ru üzünü dönsün.

Besarabka rayonu

Besarabka kasabasında rayon toplantısı olmasın deyni polişıya durgudardı avtobusları kasaba girişindä. İnsannar ayazda 3 kilometra yayan geldilêr, ama Gagauziyada Referendum arka olmaa toplantıya 1500 kişiye yakın insan toplandı.

Moldova komunistlêr partiyasının saytları açıkladılar, ani Moldova rayonların, munişpiyelerin hem küü Sovetlerin sovetnikleri Gagauziyada Referendum arka olêrlar hem bu iş için karar alêrlar.

O açıklamalara görä Referendum arka oldular Besarabka, Taraklı, Leova, Rışkanı, Ştefan Voda, Dondüşen, Sincerey, Şoldaneşt, Ungen, Edineşt, Eni Anen rayonların sovetnikleri.

Yapılan açıklamalarda sovetniklêr urguladılar, ani “Gagauz avtonomiyasının insannarın Rusiya, Belorusiya hem Kazahstan Tamojnä birliinä girmäk için soruşunda konsultativ referendum yapmaa istediklerindän arka olêriz”.

Haber saytı gagauzinfo.md bildirir, ani Rışkanı rayon sovetnikleri “teklif ederlêr Gagauziyanın ardına bütün Moldovada Tamojnä birliinä girmäk için referendum yapmaa”.

Gagauziya deputatların kararından arka olmaları için bildirdilêr Prepeşița, Pokrovka, Elizavetovka, Poyana, Alekseevka, Kupçin, Bratuşan, Tırnova küüleri hem Donduşan, Eni Anen, Ungen, Rışkanı, Leova, Sincerey kasabalarının hem da Ştefan Voda, Rışkanı, Leova, Sincerey rayon Sovetlerin hem Kişinev munişpiyin komunist partiyasından sovetnikleri.

Bibliotekada peetçiylän buluşmak

Sıklaştı toplantılar Komrat Devlet Univetsitetin bibliotekasında. Ardı ardına yazıcılarlan buluşmaklar gençleri da kızıştrêrlar yaratmak yoluna. Te Küçük ayın 5-dä da KDU bibliotekasının salonunda geçti buluşmak anılmış gagauz peetçisinnän Vasiliy FİLİOGLUylan.

Bu toplantı geçti sıcak bir atmosferde hem üüsek uurda. Hazırladı hem götürdü buluşmayı bibliotekacı Larisa ÇAKİR, ama bibliotekanın kalan işçileri da çok yardımcı oldular kendi bilgilerinän.

Birbuçuk saadın içindä vardı nicä diil sade tanışmaa peetçinin yaratmalarınan, ama koymaa soruşları, angıları

verdilêr kolaylık okuyuculara taa islää annamaa peetçiyi, onun yaşamak hem yaratmak yolunu. Bir eni haber pek şaştırdı gençleri. V.FİLİOGLU ilk şiirlerini yazarmış gagauz dilindä (çoyu yazıcıların ilk şiirleri rus dilindä yazılmış) hem şindi da yazêr sade gagauz dilindä.

Kendi yıldönümünä avtor geldi başışlan okuyuculara – eni çıkan taazä ki-

yadınnan “Hoş buluştuk”. Toplantıya gelän insannara deyni bu kıyat için avtor kısıdan açıklama yaptı. Buluşmak halizdän yortu oldu.

Bu yortuyla yazıcıyı kutladılar Gagauziyanın kultura Upravleniyasının zaametçisi Evgeniya LÜLENOVA, gagauz bard türkücüsü Födör KIROVIÇ hem başkaları.

Çok sevindirdilêr peetçiyi da, pay alannarı da, bizim genç yazıcılarımız Elena MOKANU, Alla Bük, angıları geldilêr diil sade kutlamaa şairi ama paylaşmaa kendi yaratmalarınan, bekleyip yazıcıdan bir ii nasaat.

Maasubuluşmaya deyni bibliotekacılar hazırladılar bir sergi V.Filioğlunun yaratmalarınan hem gazetalarından avtor için publikaşıyalarlan.

Toplantının bitkisindä gençlêr büyük havezlän dizildilêr peetçidän aftograf almaa. Herkezi bu salondan çıktı dolu duyguylan, dolu sevgiyän, dolu üüreklän.

Larisa ÇAKİR, bibliotekacı

Beşalma küüyün mezarlında barbarlık

Beşalmadan geldi haber, ani anılmış gagauz yazıcısının Dimitriy KARA ÇOBANın, onu eşinin hem onun krêşinşasının Lüdmila POKROVSKAYANın (haliz mezarı S. Peterburgta bulunêr) mezarlarında barbarlık yapılmış.

D. KARA ÇOBANın kızı Lüdmila MARİNın laflarına görä barbarlık Bük ayın 23-dä üzä çıkmış, açan onnar mezarlaa gitmişlêr.

Lüdmilanın anasının-bobasının mezarında skulpturaların burnuları kırık, yazılarda taş izleri kalmış hem kruçadan patret koparılmış, nunasının da, Lüdmila POKROVSKAYANın (bilim insanı hem türkolog) kruçasında patrettä da zarar var.

Moskvada Referendumdan arka olma mitingi geçti

Küçük ayın 2-dä Moskvanın "1905 yılı" metro stantiyasının yanında Gagauziyada Referendumdan arka olma mitingi geçti. Hazırladı mitingi "Rusiya gagauzların Birlii".

Nicä bildirdi redaktiyamıza mitingi hazırlayannardan birisi çadırılı Todur TERZİ, mitingta 700 kişiya yakın insan gagauzlar, bulgarlar, moldovannar pay alêlar.

Todur TERZİ bildirdi, ani mitinga katılannar "Tamojnä Birliinä girmäa deyni danışma kiyadın altında bindän zeedä imza topladılar".

Mitingçılar Gagauziya Milli Gimnasını (laflar - Todur ZANET, muzıka - Miha-il KOLSA) çaldılar, ellerindä Rusiyanın hem Gagauziyanın bayraklarını tutardılar hem Referendumdan arka olma lozunglar baardılar.

Sonuçlara toz kondurmasınнар deyni GHT Referendum için enidän kararları kabletti

Cumaa avşamı, Bük ayın 31-dä, Gagauziya Halk Topluşun maasuz toplantısı oldu. GHT Başı Dimitriy KONSATNTİNOV teklif etti günnük işinä iki soruş çıkarılsın: "Gagauziya halkın dış yolunu kendibaşına seçmä hakkın kalınmış statusu için" zakonnu Referendumun yapılması" hem "Tamojnä Birliinä girmäa deyni" Gagauziyada konsultatif Referendumun yapılması".

Bu soruşlarda Referendum yapmak için deputatlar enidän karar aldılar, çünkü bu uurda 2013-cü yılın Kasımın 27-dän GHT kararları Komrat Administrativ sudun tarafından "zakona karşı olan" kararlar olarak kabledildi.

Eni Kararlara görä Referendum zakonasına oladı, zerä Bük ayın 31-dän Halk Topluşun "Gagauziya halkın dış yolunu kendibaşına seçmä hakkın kalınmış statusu için" zakonnu Referendumun yapılması" hem "Tamojnä Birliinä girmäa deyni" Gagauziyada konsultatif Referendumun yapılması" için kararlar suda verilmedi.

Gagauziya Halk Topluşu izin verdi Merkez Seçim Komisyasında bu iki

soruş uurunda Gagauziyada Referendum yapmaa.

GHT açıkladı, ani Referndum bütetin dışından toplanan paralarlan yapılacak.

Kendi maasuz toplantısında GHT kabletti taa bir karar, neredä açıkladı kendi bakışını Komrat Administrativ sudun 2014-cü yılın Bük ayın 3-dän Gagauziya Halk Topluşun Kararlarına karşı alınan kararını.

Provokaşiyalar iki taraftan da vardı nicä olsun

Bük ayın 27-dä Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL "İspolkom toplantısına çaardı Gagauziyanın primarlarını da. Başkan teklif etti, ani küülerdä hem kasabalarda bir aftanın içindä hem Küçük ayın 2-dä Referendum güündä ortalin raatlını korumaa.

Gagauziyanın ofițial saytı bildirer, ani toplantıda Mihail FORMUZAL dedi: «Необходимо обеспечить стабильность и порядок в населенных пунктах на этой неделе, и особенно в день голосования. Provokatsii moguť byt' s raznykh storon. My ne dolzhny dopustit' provokatsii i diskreditatsii avtonomii v glazakh mirovogo soobshchestva. Nelzya pozvolit', chtoby na finišnoy pryamoy nam postavili podnozhku».

Bölecä başkan açıkladı, ani provokaşiyalar var nicä her taraftan olsunar. Her taraf Moldova mı, Romıniya mı, Gagauziya mı, başkası mı, başkan bu işi açıklanmadı.

Not. Referendum vakıdında Gagauziyaya giriş yollarında polişiya maşinalarlan divan dururdu. Gagauziyaya yollanan maşinaları durgudardılar. Kontrol edip koverärdilər.

Gagauziyanın içindä hiç bir da polişiya görünmedi. Ama seçim bölümleri yanında kara şişeli maşinalardan, belli olmayan kişilər, video çıkarıldılar.

GHT'nin hem İspolkomun ortak açıklaması

Gagauziya Halk Topluşun hem İspolkomun Gagauziyada Moldova kuvet strukturalarının Referendumda pay alannara karşı politika hem kuvet baskıları için ortak açıklaması

Küçük ayın 7-dä Gagauziya Halk Topluşu hem Gagauziya İspolkomu Gagauziyada Moldova kuvet strukturalarının referendumda pay alannara karşı politika hem kuvet baskıları için ortak bir açıklama yaptılar.

Açıklamada GHT hem İspolkom urguladılar, ani referendumda pay alannara karşı politikalı kuvet baskısına se-

СОВМЕСТНОЕ ЗАЯВЛЕНИЕ

Народного Собрания Гагаузии и Исполнительного Комитета Гагаузии об отношении к действиям силовых структур, направленным на политическое преследование участников референдумов, проведенных 02.02.2014 г. в АТО Гагаузия

Народное Собрание Гагаузии отмечает, что референдум – это самая демократическая форма выявления мнения населения по проблемам, интересующим местное сообщество, которая повсеместно применяется международным правом.

В связи с этим Народное Собрание Гагаузии приняло ряд нормативных документов, направленных на проведение консультативного и законодательного референдумов в АТО Гагаузия.

02 февраля 2014 года настоящие референдумы состоялись в соответствии с Положениями Европейской Хартии Местного Самоуправления, Законом Республики Молдова «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)» и Уложением Гагаузии.

Международные наблюдатели, состоящие из депутатов Парламентов России, Украины, Венгрии, Польши, Болгарии и Бельгии, подтвердили проведение форумов в соответствии с мировыми нормами законодательства.

Плебисцит прошел в спокойной и мирной обстановке, явка избирателей оказалась очень высокой, превысив рубеж в 70 %.

Для проведения референдумов была проведена значительная работа в области обеспечения их институционального и функционального обеспечения. Это создание Центральной Избирательной Комиссии, окружных советов и избирательных бюро, уточнение списков избирателей и подготовка мест для голосования.

Кроме того, на его проведение не были затрачены публичные средства.

К сожалению, вынуждены констатировать, что 06.02.2014г. в домовладении одного из членов Центральной Избирательной Комиссии был проведен обыск, инициированный силовыми структурами Республики Молдова. Данный факт вызывает беспокойство тем, что следственные действия могут быть проведены в рамках уголовного преследования в отношении всех участников состоявшихся референдумов.

В контексте изложенного, учитывая особый статус Гагаузии, а также то, что весь состав Народного Собрания Гагаузии несет исключительную коллективную ответственность за состоявшиеся референдумы как орган, принявший решение о их проведении, Народное Собрание Гагаузии и Исполнительный Комитет Гагаузии принимают настоящее Заявление:

1. Осудить действия высших органов власти и управления Республики Молдова, направленные на преследование по политическим мотивам участников референдумов, в том числе и членов избирательных органов,

bep yok. Referendumu yapmaa deyni Gagauziya kuvetleri Moldova hem Gagauziya zakonnarından dışarı çıkmadılar. Referendum için devlet bütetından para harcanmadı.

Bundan kaarä Referendumun zakoncasına olmasını urguladılar halklararası gözledicileri Belgiyadan, Bulgariyadan, Poşadan, Rusiyadan, Vengriyadan.

Açıklamada urgulanêr, ani Halk Topluşun deputatları referendumun yapılması için ortak karar aldılar, o üzerä da ortak cuvap vermeleri lääzım. Da yok nicä bir kişiyi bu uurda kabaatlı bulmaa.

Bu üzerä Halk Topluşu hem İspolkom teklif ederlär Moldova kuvet strukturaları referendumda pay alannara hem Merkez Seçim Komisyasının azalarına karşı politika hem kuvet baskılarından vazgeçsinnär.

Bundan kaarä teklif ediler Moldova hem Gagauziya kuvetleri arasında, politika baskısını kullanmadaan, dialogları enidän başlatmaa.

2. Потребовать от руководства страны:

- отказаться от любых форм давления на органы власти автономии, организаторов и участников референдума и прекратить по ним уголовное преследование;

- прекратить дальнейшее политическое преследование органами правопорядка всех членов избирательных комиссий, исполнивших соответствующие постановления Народного Собрания Гагаузии.

3. Призвать центральные органы власти Республики Молдова к диалогу с руководством автономии без политического и силового давления, к проявлению политической мудрости и сохранению стабильности в общественно-политической жизни страны.

Председатель Народного Собрания Гагаузии

Д.Г. Константинов

Глава (Башкан) Гагаузии (Гагауз Ери)

М.М. Формузал

Yabancılıkta

VI. Türk Dünyası Literatür Dergileri (Jurnalları) Kongresi

Bölä ad koymuş bu patretä valka-neşli Evgeniy ADAM, da erleştiymiş onu kendi internet sayfasında.

Patret neredä sa Afrikada yapılı. Taftada yazılı "Seni severiz Gagauziya". Demeli "Severiz seni, Vatanimiz!"

Çil gibi dünneyä daaldık, ama Vatani unutmêêrız! Ye Vatan tutêr mı aklında oollarımı hem kızlarımı?

Vatan ne yapêr onnar geeri dönsünâr deyni? Neyi diiştirer? Neyi kolaylaştrêr? Neyi düzer?

Cuvap belli – bi-şey-ci-i!!!

Küçük ayın 16-18 günnerindä Türkiyenin Eskişehir kasabasında VI. Türk Dünyası Literatür Dergileri (Jurnalları) Kongresi oldu. Kongres türk dünnäsının büyük aydın adamın kırım tatarları İsmail GASPIRALInın raametli olmasının 100-cü yılına adandı.

Kongresä katıldılâe delegaşıyalar: "525" gazetası (*Azerbaycan*), "Agidil" jurnalı (*Başkurtistan*), "Alatou" jurnalı (*Kırgızistan*), "Altın Tamır" jurnalı (*Kazakistan*), "Ana Sözü" gazetası (*Gagauziya*), "Azerbaycan" jurnalı (*Azerbaycan*), "Baskurdistan Kızı" jurnalı (*Başkurdistan*), "Cihan Edebiyatı" jurnalı (*Özbekistan*), "Culdız" jurnalı (*Kazakistan*), "Garagum" jurnalı (*Türkmenistan*), "Günsel Sanat" jurnalı (*Türkiye*), "Kardaşlık" jurnalı (*İrak*), "Kardeş Kalemler" jurnalı (*Türkiye*), "Kazak Edebiyatı" jurnalı

(*Kazakistan*), "Kazan Utları" jurnalı (*Tataristan*), "Kırgız Edebiyatı" jurnalı (*Kırgızistan*), "Mingitav Edebiyatı" jurnalı (*Karaçay-Malkar*), "Nenkecan" jurnalı (*Başkurdistan*), "Ötüken" jurnalı (*Kazakistan*), "Özbek Tili ve Edebiyatı" jurnalı (*Özbekistan*), "Şark Yıldızı" jurnalı (*Özbekistan*), "Turnalar" jurnalı (*KKTC*), "Türk Dili ve Edebiyatı" jurnalı (*Türkiye*), "Türkçe'm" jurnalı (*Kosova*), "Ulduz" jurnalı (*Azerbaycan*), "Varlık" jurnalı (*İran*), "Yaprak" jurnalı (*Türkiye*), "Yıldız" jurnalı (*Kırım*). Foto - M. Kemal SALLI.

Süleyman Demirel Üniversitesinde Literatür Forumu

Küçük ayın 19-20 günnerindä Türkiyenin İsparta kasabasının "Süleyman Demirel Üniversitesinde" (SDÜ) "Geçmişten Geleceğe, Eridän Evrensele" Türk Dünyası Edebiyatı (Literatürası) Forumu oldu.

Forumun açılışında pay aldılar SDÜ Rektörü Prof. Dr. Hasan İBİCİOĞLU, rektor yardımcıları, profesörler hem stulentlar, TÜRKSOY Genel Sekretari Düsen Kaseinov, Avrasya Yazarlar Birlii Başkanı Yakup Ömeroğlu, VI. Türk Dünyası Literatür Dergileri (Jurnalları) Kongresinä katılan delgaşıyalar: 16 devlettän 33 literatür jurnalların baş redaktorları hem temsilcileri. Foto – SDÜ.

Rusiyannın Soçi kasabasında XXII-ci kış Olimpiada oynannarı geçti

Küçük ayın 7-23 günneri arasında Rusiyannın Soçi kasabasında XXII-ci kış Olimpiada oynannarı geçti.

Oyunnarda pay aldılar 88 devlettän sportsmennar. Moldova Respublikasından Olimpiadada vardı sade 4 sportsmen.

Onnarın arasında birisi – Bogdan MOKOVEY (*kızak*) Rominiyadan, birisi da – Georg LİNDER (*bayır lıjırları*) Avstriyadan. Kalan iki sportsmen: Viktor PINZARU (*lıjı*), Aleksandra KAMENŞÇİK (*biatlon, lıjı*).

Evgeniy NEDÄLKO birinci oldu

Küçük ayın 15-dä Kişinevda serbest güreştä Halklararası bir turnir oldu. Orada pay aldılar Moldovada, Gagauziyadan, Rusiyadan hem Pridnestrovyedan güreşçilär.

74 kg kategoriyasında, dört kerä kovöra çıkıp, ensedi Gagauziyadan güreşçi Evgeniy NEDÄLKO.

Not. Evgeniy NEDÄLKO sportta master. Çok kerä Moldova çempionatında prizör. 2008-ci yılın dünnä çempionatında 5-ci oldu.

"ATATÜRK" bibliotekasında Dimitriy SAVASTİNın sergisi

Küçük ayın 11-dä Komrat "ATATÜRK" bibliotekasında anılmış dünnä resimcinin Dimitriy SAVASTİNın resim sergisi açıldı.

Bu sergi büyük ustanın ikinci personal sergisi bu bibliotekada. İlk sergide taa çok resimnar kara karandaşlan çizilmişti. Şindi sa sergidä yaratmalar yaalı boyaylan yapılı. Ama resimnerin

teması hiç diişmeer – gagauz folkloru, legendaları, gazazların derin istoriyası.

Serginin açılışında pay aldılar hem büyük resimci için, onun yaratmaları

için, söz tuttular Türkiye Büyükelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL, Kişinev TİKA ofisin koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU, resimci Pötr DİMOV, Gagauziya kultura Upravleniyasının zaametçileri hem başka musafirlär, angıları geldilär kutlamaa resimciyi. Dimitriy SAVASTİNın koleğaları da büyük saygılarını açıkladılar resimciya, ani büünkü günde onnar ondan örnek hem bilgilär alêrlar.

Dimitriy SAVASTİNın yaratmalarını sevnâr geldilär bir fikirä: Dimitriy İvanoviç kendi yaptıklarınnan, yaratmalarınnan, ürencilerinnän kendi adını diveçä yazdı.

Not. Gagauz resimcilerin resimlerini sergilemää bu artık Komrat "ATATÜRK" bibliotekasının bir gözâl adeti oldu. Artık on yıldan zeedä burada sergilär, biri-birlerini diiştirip, eni yaratmalar insanın önünä çıkarêrlar.

Vasilisa TANASOĞLU,
"ATATÜRK" türk bibliotekasının
direktörü

"ANA SÖZÜ" Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

Gazeta "Universul" basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 3420.

İndeksi - PM – 21358

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Önünüzde 600-cü nomerimiz

Paalı okuyucularımız, hiç bir kerä halkımıza, kulturamıza, literaturamıza, incäzanaatımıza, adetlerimizä hem sıralarımıza izmet etmektän atılmadaan, sizinnän barabar, 25 yıllık zaametlerimizlän, etiştik o günä, açan önünüzde hem elinizde “Ana Sözü” gazetasının 600-cü nomeri bulunêr.

Bu uzun yolda kolaylık ta, zorluk ta gördük, karannaa hem aydınnaa da düştük, ama hep ayakta kaldık, zerä herkerä insannaa, doorulaa hem aslıya izmet ettik, milletimizä kurban olduk.

Saa olsunar hepsi kim bizimmän bilä bu yolda bulundu, brakmadı bizi yalnızlıkta hem kıtlıkta. Saa olsun Türkiye Respublikası, ani hep yardım etti bizä TİKA hem YTB yolunna, da bölä gözäl, kınak hem kıvrak gazetayı çıkarmaa kolaylık verdi.

“Ana Sözü” gazetasının 600-cü nomeri kutluca olsun! Sevneriz hem kutlêrız! Saalık hem uzun ömür hepsimizä!

“İlkyaz Vernisaji” konkursun prizörü Alina SIRBU

Geçennerde Kişinevda İtaliya bükelçilliin kanadı altında, “Regina Pacis” Fondu yaptı bir jivopis konkursu – “İlkyaz Vernisaji”.

Konkursta pay aldılar Moldova Respublikanın resimci şkolalarından 12-17 yaş arasında bulunan 20 ürenci. Onnar läazımdı beş saadın içində 70x50 sm bez üstündä yaalı boyaylan bir resim yapsınar.

Konkursta pay aldı Komradın “Dimitriy SAVASTİN” adına resimci şkolasının ürenciykası Alina SIRBU da. O kendi resiminin adını koydu “Benim ana kasabam”.

Konkursun jürisinin kararınan Alina SIRBUya “İlkyaz Vernisaji” yarışmasında III-cü er verildi. Konkurun prizörü olarak Alina SIRBU kabletti dimlom hem para baaşı.

Kutlêrız Alina SIRBUyu bü büyük kaznçlan hem kendisine ileri dooru da bu uurda kısmetlär dileeriz.

Teatru varkana millet ta var

Bütündünnä teatru günündä, Baba Marta ayın 27-dä, Çadırdaki “D.TANASOGLU” adına milli teatru oldu premjera eni pyesaya, iki perdeli istoriya eposuna, “Dokuzuncu Tümen” (“Bekil beyin oolu Emran”).

5-ci sayfa

TÜRKSÖYün çalışmasınan “Novruz” Eskişehirde bakıldı

“Novruz bayramı” en evelki türk yortusu, ani bakılêr Baba Marta ayın 20-21 günnerinde hem sayılêr ilkyazın başlamasının hem tabiatın enilenmesinin yortusu. TÜRKSÖYün zaametinnän “Novruz bayramı” artık bütün türk dünnäsının yortusu oldu.

Bu yıl, TÜRKSÖYün yardımınan bütün türk dünnäsından gelän insannar, “Novruz bayramını” büyük şenniklärän Türk dünnäsının baş kasabası olan Türkiye'nin Eskişehir kasabasında kutladılar. Kutlamalar birkaç gün sürttü. Programaya görä türlü meropriyatıyalar geçti: ansambllilerin festivali (Gagauziyadan “Düz Ava” katıldı), gazetacıların Forumu, konçertlar hem ödüllerin verilmesi.

Yortu açıldı büyük bir konçertlan, angısında pay aldılar festivalä katılan hepsi ansambllilər. “Novruz” günündä şenniklär başladı delegatıyaların paradından.

Sonu 8-ci sayfada

Eskişehirde “TÜRKSÖY Basın Ödülleri” verildi

TÜRKSÖY artık 20 yıl türk dünnäsının kulturasını, adetlerini, incäzanaatını korumaa hem onnarı bütün dünneyä tanıtmaa deyni çalışêr. Bu uurda TÜRKSÖY çeşitli programalar hem kutlamalar hazırlêr. Onnarın arasında var türk dünnäsının hem türkçä lafedän insannarın yazıcılar hem poetlar, resimcilär hem skulptorlar, patretçiklär hem el zanaatçıları buluşmaları, opera hem teatru festivalleri, ansambllilerin hem artistlerin konçertleri, bilim hem literatúra simpoziumları.

Sonu 2-ci sayfada

Türkiye Büyükelçisi Mehmet Selim KARTAL Gagauzıyada bulundu

Baba Marta ayın 13-dä Türkiye Büyükelçisi Mehmet Selim KARTAL Komratta hem Çadırda bulundu. Canabisinnän bilä Gagauziyaya

geldilär Kişinev TİKA koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU hem koordinatör yardımcısı Mustafa KICIR.

Komratta buluşmak oldu Gagauziya Başkanı Mihail FORMUZALAN hem Halk Topluşu Başkanı Dimitriy KONSTANTİNOVlan.

Bundan kaarâ buluşmalar vardı Gagauziyanın Bilim Merkezindä, Gagauz Milli Üniversitinin kurucularının Leonid DOBROVlan, Konstantin TAŞANCIyan hem KDU eski rektorunun Stepan VARBANlan.

Türkiye Büyükelçisi hem TİKA koordinatörü baktılar Komrat ulaştırıcı boniyanın durumunu hem Çadır kasabasında tanıştılar 14-cü zanaat uçilişçesinin durumun (bu uçilişçedä läüzim açılışın gagauz dilindä zanaat lişeyi).

Başkannan GHT Başı Moskvadaydılar

Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL hem Gagauziya Halk Topluşu başı Dimitriy KONSTANTİNOV Moskvadaydılar. Onnarın yanında bulundular birkaç GHT deputatı da.

Ofițial açıklamaya görä Moskvaya gitmenin sebebi Gagauziya şaraplarına yol açmaa hem Moskvaylan kardaşlık hem alış-veriş annaşması imzalamaa.

Moskvadan döndüktän sora Gagauziya delegațiyanın azaları (Gagauziya Başkanı ortalıkta yoktu) pres-konferențiya yaptılar. Orada açıkladılar, ani Gagauziyadan (osaydı FeroPontyevkadan mı) şaraplara Rusiya yol açtı. Bildirildi, ani 350 uşak Rusiyaya universitetlere yollanacak (Gagauziyayı genä boşaldêrlar) hem, ani... dönüştä delegațiyanın sumkalarına aeroportta Moldova kuvetleri yoklama yapmışlar.

Gagauziyaylan ilgili çalışmak grupası kuruldu

Moldova parlamentın spikeri İgor KORMAN imzaladı bir izin, angısına görä Gagauziyaylan ilgili bir çalışmak grupası kuruldu. Bu grupa inceleyecek soruşları, ani ilgili Moldova Konstitütiyasında yazılı olan Gagauziya için statyaların çalışmasının.

Çalışmak grupası aaraştırarak ne kadar uygun biri-birinä Konstitütiyanın statyaları hem "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için" Zakon. Bundan kaarâ bakılacak ne uurda bulunêr merkez hem Gagauziya kuvetlerin arasında ilişkilär.

Çalışmak grupasında var Moldova parlamentın deputatları Dumitru DYAKOV (grupanın presdedateli), İurie ŞAP, Galina BALMOŞ, Vadim KOJOKARU hem Serdjiu SIRBU. Gagauziyadan bu grupada var GHT deputatları

İvan BURGUCU, Födör GAGAUZ hem Georgiy LEYÇU. Bundan kaarâ çalışmak grupasında bulunêrlar Moldova parlamentın Sekretariatın Baş yuridika upravleniyasının başı İon KRÄNGA, GHT başı yardımcıları Demyan KARASENİ hem Aleksandr TARNAVSKIY.

İvan BURGUCU sayêr, ani Moldova bu komisiyaylan götürer kendisini nicäâ "büük batü". "Läüzüm hepsimiz bir uurda olalım. Başka türlü bu boşuna iş!"- urguladı Canabisi.

Veterannara - "Gagauziya Ordeni"

Gagauziyanın en üüsek nagradasını "Gagauziya Ordeni" taa dört kişi kabletti. Bu adamnar, bütün gagauz halkınnan bilä, Gagauz Respublikasının kurulma temleindä durdular: yurist Georgiy KALÇU, yazıcı hem üüredici Födör MARİNOV, resimci Dimitriy SAVASTİN, yurist İlya KARAKAŞ.

Eskişehirdä "TÜRKSÖY Basın Ödülleri" verildi

(Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada)

TÜRKSÖYün hepsi bu işlerini, nicä da başka olayları, dünneyä annadêrlar jurnalistlär. Onuştan, onnarın çalışmalarını tanıyarak, TÜRKSÖY karar aldı "TÜRKSÖY Basın Ödülleri" vermää. Bu yıl bu Ödül beşinciläâ verildi.

2014-cü yılın "TÜRKSÖY Basın Ödülleri"ni vermäk toplantısı, Türk dunnası gazetacılar Forumu çerçevesindä, Baba Marta ayın 20-dä, Türk dunnasının baş kasabasında Eskişehirdä, Anadolu Üniversitendä oldu. Ödül vermäk toplantısında hem ödül vermesindä pay aldılar Türkiye Milli Üüredicilik Bakanı Nabi AVCI, Eskişehir Valisi (gubernator) Güngör Azim TUNA, Anadolu Üniversitinin rektörü Davut AYDIN hem TÜRKSÖY Baş Sekreteri Düsen KASEİNOV.

2014-cü yılın "TÜRKSÖY Basın Ödülleri"ni almaa hak kazanannar:

1. Yunus OGHUZ (Azerbaycan, "Olaylar" gazetasının baş redaktoru hem editörü);

2. Aazar JABBAROV (Azerbaycan, AZ TV Medeniyet Kanalı);

3. Shamsidin PATTEYEV (Kazahstan, "Türkistan" gazetasının baş redaktoru);

4. Natalya ZADERETSKAYA (Kazahstan, baamsız lurnalist);

5. Tügölbay KAZAKOV (Kirgizstan, Kirgiz devlet televideniyanın editörü);

6. Zimfira GİLMUTDİNOVA (RF, Tatarstan, "Sahne" jurnalın editörü);

7. Gaziz YUSUPOV (Başkiriya, Prezidentin basın (pres-slujbasının) zaametçisi);

8. Olga KARACHAKOVA (RF, Hakasiya, Hakas devlet radyo hem televideniyanın rejisörü);

9. Oiumaa DONGAK (RF, Tiva, «Bütün» Tiva haber agenstvosunun baş redaktoru);

10. Todur ZANET (MR, Gagauz Yeri, "Ana Sözü" gazetasının baş redaktoru);

11. Osman GÜVENİR (KKTC, "Vatan" gazetası);

12. Neriman CAHİT (KKTC, "Yeni Düzen" gazetası);

13. Ahmet YEŞİLTEPE (Türkiye, NTV haber Müdürü, "Türklerin İzindä" programa yapımcısı);

14. Saffet YILMAZ (Türkiye, "B.B. Bursada Zaman" jurnalın baş redaktoru);

15. Şenay ÜNAL (Türkiye, "Anadolu Ajansı" kultura hem incëzanaat korespondenti);

16. Ali DOĞAN (Türkiye, "TRT AVAZ" kanalın haber editörü);

17. İvan GAVRİLYEV (RF, Saha-Yakutiya, "Kum" gazetasının Baş editörü);

18. Yuruslan BOLATOV (RF, Kabardin Balkar, şair hem editör);

19. Babahan Muhammet ŞERİF (Uzbekistan, yazıcı, aarştırmacı hem çevirici);

20. Bigeldi GABDULLİN (Kazahstan, Kazahstan "Pen Klup" Başkanı).

PATRETTÄ: Eskişehir Valisi (gubernator) Güngör Azim TUNA verer "TÜRKSÖY Basın Ödülünü" "Ana Sözü" gazetasının baş redaktörüne Todur ZANETä.

Zavalı Ana Dilimiz!

İCİNDEKİ İSLERİN MINISTERLİİ
REPUBLICA MOLDOVA
KOORUNTU DURUM ONDERCILİİ
GAGAUZ ERİ

Bu tabloda şaşılacak yanlışlıklar var hem laflarda, hem cümlä kurulmasında, hem da adların yazılmasında.

Dooru läazım bölä yazılısın:
MOLDOVA RESPUBLİKASININ
İÇİŞLERİ MİNİSTERLİİ
ÜSTOLAN DURUMNARIN UP-
RAVLENİYASI
GAGAUZ YERİ

(açıklama – Todur ZANETin)

“Açlık kurbannarı” Türkiye türkçesinde

Gagauz dramaturgun Todur ZANETin “Açlık kurbannarı” pyesasını Türkiyede ayrı bir kiyat olarak tiparlandı. Kiyadı hazırladı hem pyesayı Türkiye türkçesine çevirdi araştırmacı hem bilim adamı Abdülkerim DİNÇ.

Pyesadan öncä kiyatta gagauzlar için, avtor için hem da açlık için birkaç yazı var. Kiyadı Prof. Dr. Nevzat ÖZKANın “Sunuş” yazısı açêr. Sora Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAHın “Birkaç söz...” yazısı er bulêr. Sora kiyatta verili Abdülkerim DİNÇin yazısı “Açlık kurbannarı hakkında”, angısı pyesa hem pyesada aanadılan vakıtlar için annadêr. Abdülkerim DİNÇin başka bir yazısı annadêr pyesanın avtorunun biyografyasını. Hepsı bu yazılar Türkiye türkçesinde yazılı.

Ama kiyadı hazırlayan Abdülkerim DİNÇ bu yazılardan sora kiyatta gagauz dilindä tiparlêr Todur ZANETin statyasını “AAÇLIK KURBANNARI MEZARLARDAN BAARÊRLAR!”. Bu statyadan sora da tiparlı 3 perdeli “Açlık kurbannarı” pyesa.

“Halk gvardiyası” kurulêr

Gagauziya Halk Topluşunun 1996-cı yıldan “Halk gvardiyası için” kararını hem Moldovanın 1997-ci yıldan “Halk gvardiyası için” zakonunu esaba alarak, Gagauziya İspolkomu aldı karar Gagauziyada bu gvardiyayı kurmaa.

“Halk gvardiyası” iki aftanın içindä läazım kurulsun. Onnar için polişiya bölümlerindä oda verilecek. Bu işin kurulmasında cuvapçı olaceklar avtonomiyanın rayon administratıyaların başları.

Ödüllär verildi

Türk dünnäsının kultura baş kabası Eskişehir kultura yılın kapanış toplantılarında, Baba Marta ayın 20-dä, Türk dünnäsının bilim, kultura hem incäzanaat ödülleri verildi.

Kultura uurunda ödülü Gagauziyadan kabletti Beşalma istoriya hem etnografiya muzeyin direktoru Lüdmila KARAÇOBAN.

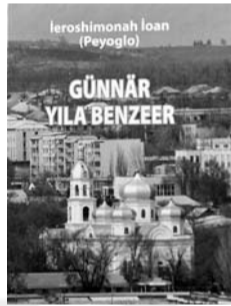
Aramıza eni kiyatlan bir poet geldi

“Açan günnär yıla benzeer...” - bölü ad koyduyduk 2007-ci yılda (bak “AS” No.7 (506), 21.07.2007 y.), açan “Ana Sözü” sayfalarında tiparladık poetun İeroshimonah İoanın (Andrey Georgieviç PEYOGLOnun) peetlerini. Bu sra onun bir yaratmasından alınmıştı. Şindi da, açan Canabisi kendi kiyadını tiparladı, bu laflar kiyadın adını verdilär.

Baba Marta ayın 27-dä, Gagauziya İspolkomunda (??), diil bir bibliotekada, “GÜNNÄR YILA BENZEER...” kiyadın prezentaşiyası

oldu. Prezentaşiyaya gelän insannar zala sıymardılar. Çoyu, taa kiyadın prezentaşiyası bitmeyincä, ayakta hem kapularda durdu.

Götürdü prezentaşiyayı “ATA-

TÜRK” bibliotekanın direktoru Vasiliş TANASOĞLU.

Burada pek çok candan laf sölendi poet için hem onun eni çıkan kiyadı için. Laflar hepsı metetmek laflarıydı, çünkü bölä aydın peetlär için hem İeroshimonah İOAN için yoktu nicä başka türlü söylemää.

İeroshimonah İOAN sakat, çok yıllar invalid kaläskasına baalı. Ama onun ruhu pek kaavi, bunu annêrız okuyarkana onun peetlerini. Yazêr peet salt ana dilindä. Peetlerindä büyük duyguylan gösterer bizä, nasıl sever o ana dilini, duuma topraanı, halkını, adetleri.

“At-Prolin” at ferması genä satılıkta

Ani Moldova Gagauziyayı hem gagauzları bişeyä saymêr hem hep gülmää alêr çoktan biliner.

Etiştirämedik sevinmää ona, ani Gagauziya Halk Topluşu aldı karar çadırdaki “At-Prolin” tamazlık at fermasını Gagauziya varlına çevirmää hem Moldova kuvvetleri bununan sansın kayıl oldular, nicä ortaya çıktı ani Moldova kuvvetleri “At-Prolin” at fermasını genä satılâa çıkardılar.

Fermanın direktoru Konstantin KELEŞ bildirdi, ani, maamilä surat, Moldova adadıydı vermää fermaya 750 bin ley yılda. Parayı vermedilär hem arkadan fermayı satılâa çıkardılar. “Bän sayêrim,- dedi Konstantin KELEŞ - ani fermaya maasuz para vermedilär, ferma daalsın deyni da onu parasız kimsa elä alsın”.

“GÜNNÄR YILA BENZEER...” kiyadın üç bölümü büüklär için yazılı bir bölümü da uşaklar için. Kiyadın tirajı – 200 taanä.

Not. İeroshimonah İoan duudu Komrat kasabasında 1964-cü yılda Kırım (dekabri) ayın 11-dä, çiftçi aylesindä. Bobası Georgiy İvanoviç taşçıydı, anası Födora Georgievna çiftçiykaydı. Komrat orta şkolasını başarıp, Andrey Georgieviç ayırêr kendisinä ruh dünnäsına yolu: Allaha izmet etmää. İltän Ukraynadaki Ayozlu Allahduuduran Duuması manastırında İoan monah adını kableder. Birkaç yıldan sora Moldovanın Hıncu manastırında “Velikoy Şimi” üüsek adını kableder. (“Velikoy Şimi” ad sayılêr en üüsek hem Allahın Gök padişahlına bitki basamak).

Prezentaşiyadan sora aar bir fikir

Bütün dünnäda eni kiyatların prezentaşıları bibliotekalarda olêr. Avtora hem kiyada saygı göstermää deyni o bibliotekalara devlet öndercileri gelerlär, Rim Papası olsa bilä. Gagauziyada sa tersinä olêr. Öndercilär poetları hem yaradacıları ayaana getirerlär.

Maamilä surat İspolkom kiyada sponsor olmuş da onuştan prezentaşiyayı İspolkomda yapêrlar. Ne o İspolkom kişileri kendi cöbündän mi paraları verdilr da poeti ayaana getirderlär?

Diil, vermedilär. Zerä İspolkomun parası halktan alınma para. İspolkomdan “halk izmetçileri” da halkın yanına örüsünär läazım. Diil tersinä. Ama Gagauziyada tersinä, zerä “öndercilär” okadaradan kendi kreslolarına kökleştilär, ani nestelerini oradan kaldıramêrlar da bibliotekayadan örüyämeerlär.

Bezbelli bibliotekalardan korkêrlar, zerä bibliotekaların ayozlu ruhu onnarı raatsız eder. Ayozlu ruh da kimi raatsız eder hepsimiz bilersiniz. Todur ZANET

Çiçekleri bişeytsiz baaşlamaa hem ufak sürprizlär yapmaa utanmayın

- Ekaterina, 1989-cu yılda Moldovanın devlet universitetina oldu bir maasuz nabor – jurnalistika fakultetina bir grupa genç gagauz kabledildi. Onnarın arasında sän da vardın. Sän grupaya nicä düştün?

- Halizdän bän istärdim oliym biyologiyada bilim insanı. O üzerä Kişinev devlet universitetin biyologiya fakultetina girmää istärdim. Taa ileri da istärdim olmaa yurist. Ama orayı girmää pek zordu. Bän herkerä bilärdim, ani insan içindä işleyecäm hem savaşacam onnara iilik yapmaa.

- Da sanêrsın, ani jurnalistikaylan bunu yapêrsın mı?

- Yapêrim. Taa şkoladan jurnalistikaya girdim. Şkolamızda vardı bir bibliotakacı Nina İlarionovna DUMİNİKA. O yapardı türlü konferentiyalar da deyärdi, ani bän onnara reţenziya yazıym. Bän da yazardım.

Açan girämedim biyologiya fakultetina bän buluştum Mariya Vasilyevna MARINEVİÇlän, o bana annati, ani jurnalistikaya maasuz bir gagauz grupası alınêr hem teklif etti orayı girmää. Te ölä bän jurnalistikaya geldim.

- Bitirdin jurnalistikayı da döndün Gagauziyaya.

- Bän vardı nicä kalıym Kişinevda, vardı nicä gidiym Minska yada Sahalinä. Ama bän pek cuvapçı hem esaplı bir insanım. Gagauziya beni yolladı üürenmää, onuştan döndün Ga-

Bütündünnä karıların Gününä karşı gazetamıza musafir oldu Gagauziyanın hem Moldovanın anılmış jurnalisti, Gagauziya Radio hem Televidekiye gözledici Komitetin presdateli Ekaterina TERZİ-BARLADEAN. Canabisi işleer IPNA "Teleradio Moldova" televidekiye kanalın Gagauziyada maasuz korespondenti hem "Vesti Gagauziyi" gazetasının işbirliindä bulunêri.

gagauziyaya. Da ilktän başladım işlemää Komrat televidekiyasında. Orada vardı sadä bir usta jurnalist Anna HARLAMENKO. Bän işlärdim programaların redaktoru.

- Gagauz dilindä mı?

- Diil. Bän evdä gagauzşa lafetmärdim. Bobam deyärdi, ani bän läüzim islää biliym rusçayı, zerä läüzim yapmaa karyera. Gagauzçayı işlärdim dädümdan hem babümdan. Dädüm bizimnän lafedärdi rusça da. Ama babu sadä gagauzça. O bizä gagauzça – biz da ona rusça.

- Şindi durum nicä?

- Gagauzlarda bir laf var: "Kan su olmaz". Geçti yıllar da genä dilimä döndüm. Büün Komrat universitetında gagauz dilini üüreneyim.

- Komrat televidekiyasında kaç yıl işledin?

- 2002-ci yiladan. Sora geçtim IPNA "Moldova 1" televidekiye kanalına da oldum bu kanalın Gagauziyada maasuz korespondenti. Korespondent olarak yapêrim "Moldova 1" televidekiye hem radio kanlları için haberleri hem gagauz dilindä süjetları.

- Gagauziya için haberleri, taa doorusu – dooru haberleri, Moldova televidekiyasına vermää deyni pek zor.

- İlktän bana zordu. Ama açan bän annadabildim onnara aslısını hem doorusunu – pek kolay oldu. Şindi haberlerim dooru efrä giderläer.

- Bän bilerim naşey o jurnalistika. Bilerim naşey o jurnalistika televidekiyada: ya yollardaysın, ya montajdaysın. Evä hiç vakıt kalmêer. Sän kariysın. Var evin, kocan hem uşakların. Onnara vakıt bulêrsın mı?

- Açan bän üürenärdim yaptım bir intervyyu anılmış gagauz jurnalistikasının Anna JEKOVAylan. Te nicä siz bana sorêrsınız, bän da ona hep ölä sordum. Canabisi bana ölä cuvap verdi: "Benim uşaklarım gazeta poşivkalarının üstündä büüdülär". Bän düşündüm: "Allahım, nicä bölä var nicä olsun! Onnar uşak, uşaklımı duysunnar läüzim". Geçti yıllar da benim uşaklarım alfaviti kompyuterin klaviaturasından üürendilär.

Bizim bu işimiz diil salt serbest zamanımızı alêr, ama bütün ömürümüzü alêr. Onuştan pek önemli, ani ayledä seni annasınar. Saa olsun kocam, uşaklarım – beni annêrlar.

Benim iki çocuum var. Büyü Stepan 8 yaşında, küçüü Anton da 4,5 yaşında. Görerim ani

uşaklar vakıtsız kocalanêrlar. Onnar isteer, ani taa çok onnarlan bulunıym. Bän da savaşêrim: onnarlan şaşkı, futbol oynêrim, bilä lalangı yapêrız. Ama iş – iştir. Onu da läüzim yapmaa. Açan annêrim, ani serviş ayleyâ artık zarar getirecek, bulêrim kuvet, işi brakıp, ayleyâ dönmää.

- Sän çok yıl jurnalistikadaysın. Angı materialın sana deyni en paalı oldu?

- Çok var. Bän hazırladım hem ti-parladım bir material "Vesti Gagauziyi" gazetasında bir karı için – Mariya İvanovna KUZNEŢOVA. O materialı zordu yazmaa, zerä o insan bana deyni pek yakındı. Yazamardım. Geçti günnär da bir günü annadım, ani yazmaa hazırım – oturdum da pek hızlı yazdım o materialı.

Sora bir materialı herkerä aklımda tutêrim: Kongazda var bir aylä. Onnarda 6 uşak var. Hepsi uşakların duuma günü ayın 13-çü. Bu aylä için ORT, STS hem NTV kanallarında annatmaa için biz oradan koleğalarımıza yardımcı olduk.

Taa bir materialı aklımda tutêrim. Komratta pınarları paklamak için "Moldova 1" televidekiyasına süjet hazırlardık. Bizim operator Anatoliy UNGUREANU, pınarın dibindän gökü çıkarmaa deyni, pınar içinä indi, bän da onu kameraya çıkardım açan o pınardan çıkardı. Şaşılacak bişeydi.

- Jurnalistikada angı janraları seversin.

- İleri hepsi janralarda işlemää sevärdim. Şindi taa çok savaşêrim insanları annatmaa. Bunun için da uygun olan janraları kullanêrim. Hem hiç bir kerä unutmêerim Canabinizin sözlerini, ani "insannan lafedärkana önemli onu seslemää hem işitmää". Bu laflarını kendimä kural olarak aldım.

- Saa ol, bana deyni bu sevgili hem duygulu sözüdür. Sän düşünmeersin mi o insannar için ayırı bir kiyat çıkarmaa?

- Sanêrim bu da olacek. Ama läüzim vakıt hem para.

- Ekaterina, sän Gagauziya Radio hem Televidekiye gözledici Komite-

tin presdateliysin. Üstünä bir tepä laf düşer. Kimär kerä kötü laflar da. Bunnara sän nicä dayanêrsın?

- Gözledici Komiteta bän açık gözlän gittim. Gittim, zerä annêrim, ani GRTda durumu diıştirmää läüzimdi. Bilerim nicä bunu läüzim yapmaa. İstedim GRTnın dolayında raatlık bir durum kurulsun. Kimsey köstek koymasın.

- Gözledici Komitetta bu kuvet var mı?

- Var, zerä Komitetin azaları üürenik hem akıllı insannar. Onnar annêrlar, ani işläer läüzim diışsin. Onuştan da GRT başına ayırdılar insanı, ani biler nicä bunu yapmaa. Taa bir kerä urgulêerim, ani GRTnın büünkü presdateli Anna HARLAMENKO işini biler. Siz kendiniz da görersiniz.

- Jurnalist olarak canın çeker mi kimär kerä öndercilerä yakar soruş sormaa?

- Bän konfliktlı insan diilim. Ama, eri geldiinän, bölä soruşları koymaa sakınmêerim.

- Ekaterina, biz lafederiz seninnän Bütündünnä karıların Gününä karşı. Sän, karı olarak, açıklasana: ne läüzim yapsınar adamnar, ani karıları sevindirsinnär hem kismetli yapsınar?

- Siz bir kerä dediniz, ani "gagauz adamnarı bir kerä, bekim, deerläer "seni severim" da sora

bütün yaşamasınan, işlerininnän göstererläer, ani severläer". İsteerim bundan vazgeçmeyäsiniz.

Var bir laf, ani "adamnar bakışlan severläer, karılar da kulaklan". İlktän bu, bekim, dooru. Ama yıllar geçtiyän, biz da başlêeriz "bakışlan sevmää". Onuştan işlerinizlän sevginizi gösterin. Da biz da görelim, ani biz sizä läüzümüz, görelim, ani bizi severläer.

Unutmayın çiçek baaşlamaa diil sade Baba Marta ayın 8-dä hem duuma Günündä, ama başka, yortulu olmayan, günnerdä da. Çiçekleri bişeytsiz baaşlamaa hem ufak sürprizlär yapmaa utanmayın. Yalpak laf söläyin. İnsannarın önündä hem evdä metedin. Taa sık söläyin, ani bizi seversiniz. Hepsimizä da kismet olsun. Ayleläer dolu olsun. Raatlık olsun.

- Bän da Canabinizi hem hepsi karıları Bütündünnä karıların Günnän kutlêerim. Saalık hem uzun ömür hepsinä. Kismetli, sevgili hem sevän olun. Sizi sevsinnär hep kucakta taşısınar.

PATRETLERDÄ: (aşaada) Ekaterina, büyük oolu Stepan hem kocası Pötr küçük oolunun Antonun vatiz günnündä (2009 y).

Büünkü gündä oollarınnan.

Yazdı Todur ZANET

“Dokuzuncu tümen” (“Bekil beyin oolu Emran”) spektaklinin premyerası

Bütündünnä teatru günündä, Baba Marta ayın 27-dä, Çadırdakı “D.TANASOGLU” adına milli teatru oldu bir premyera. O günü teatru gösterdi iki perdeli istoriya eposunu “Dokuzuncu Tümen” (“Bekil beyin oolu Emran”). Pyesanın avtoru hem rejisörü oldu dramaturg Todur ZANET (*pyesa Azərbaycan “Dedä Korkut” Destanın 9-cu Bölümünä görə yazılı*).

Premyeraya çadırlılardan kaarä, geldilər insannar bütün Gagauziyadan, Komrat hem Taraklı kasabaların teaturların artistleri hem direktorları. Zalda vardılar Gagauziya İspolkomun predsedatelin birinci yardımcısı Valeriy YANİOĞLU hem Gagauziya kultura Upravleniyasının başı Vasiliy İVANÇUK.

Taa Kişinvdan, eni spektakliyi siiretmää deyni, geldilər Moldovada Türkiye Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL, Kişinev TİKA ofisin koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU hem koordinatör yardımcısı Mustafa KICIR, Moldovada Vengriya Bükkelçisi Matyas SZILAGYI. (*Premyeraya Moldovada Azərbaycan hem Rusiya bükkelçileri da çağarıldı, ama Canabileri Çadıra gelämedilər*).

Spektakli bir saattan zeedä sürttü. Ama siiredicilər bu vakıdı hiç duymadılar, zerä ştenada büülü bir ömür geçärdi. Artistlerin ustalılı, doo-ru seçilän rubaları hem horeografiya,

maasuz hazırlanan muzıka hem şafk tonları verärdilər kolayını siiredicilər dalsınar o evelki vakıtlara, Oguz devletin istoriyasına, aktörlarla bilä yaşasınar kahramannarın Dedä KORKUTun (*aktör İlya HACI*), Han BAYINDIRın (*Anatoliy RADULOV*), Bekil beyin (*Mihail KONSTANTİNOV*), Bekil beyin oolunun Emranın (*Mihail GAGAUZ*), Bekil beyin karısının (*Elena DANACI*) ömürünü. Görsünnär nicä o kahramannar Oguz devletini koruyêrlar, devletlii hem dini korumak

için çalışêrlar hem cenk ederlär.

Spektakli bittiktän sora siiredicilər, ayaa kalkıp, şamarlarını düüdülär milli teatrunun aktörlarına, zaametçilerine hem pyesanın avtoruna hem rejisörüne.

Bitkidä becerikli premyeraylan

hepsini kutladılar Valeriy YANİOĞLU, Mehmet Selim KARTAL, Matyas SZILAGYI, Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU, Vasiliy İVANÇUK, Todur ZANET Komrat hem Taraklı teaturların direktorları

Şindi teatru hazırlanêr bu spektakliyi götürmää Türk dünnäsının teaturlar festivalinä, angısı olacak Hederlez ayın 1-14 günnerindä Türkiyenin Konya kasabasında.

Burada isteeriz hepsini sıralamaa kimin çalışmasınan bu spektakli dünneyi gördü: Mihail KONSTANTİNOV, milli teatrunun direktörü; Kons-

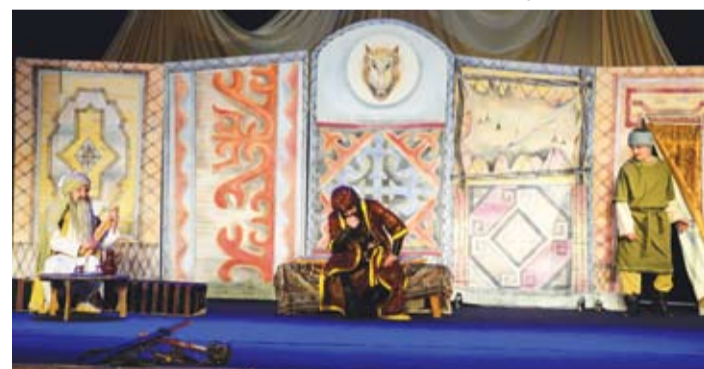
tantin DUŞKU, kompozitor; Dimitriy AHMADİEV hem Olga YAKİMENÇENKO, horeograflar; Lidiya TODİEVA, modellär resimcisi; Dimitriy STEFOĞLU, dekor resimcisi; Mihail GAGAUZ, zannat öndercisi; Yuriy TATARLI – ses operatoru; İvan GERGELEÇİ – şafk operatoru; Tatyana KONSTANTİNOVA, terziyka.

Ayrı lăazım sölemää başka aktörlar için, ani pay aldılar bu spektaklidä: İvan POPOV – izmetçi; Valentina GÜMÜŞLÜ – izmetçiyka; Renat RADOV – duşman; Natalya LAZAREVA hem Natalya İVANÇUK – gäurlar.

Urgulêeriz, ani “Dokuzuncu Tümen” (“Bekil beyin oolu Emran”) pyesa yazıldı TÜRKSOY kuruluşun teklifinä görä. Bildir Azərbaycanın baş kasabasında Bakuda olan türk dünnäsı teaturlar direktorların toplantısında TÜRKSOY tarafından alınmış karar, ani türk dünnäsının teaturları

“Dedä Korkut” Destanın bir bölümünä görä spektakli koy- sun. 12 bölümdän 9-cu bölüm Çadırdakı “D.TANASOGLU” adına milli teatrusuna düşmüş. O bölümä görä dramaturg Todur ZANET pyesayı yazdı, teatru da 3 ayın içindä onu ştenaya koydu.

Spektaklinin premyerasını televideniyaya Gagauziyanın GRT kanalı çıkardı. Var umut, ani bu kanalın siiredicileri da “Dokuzuncu Tümen” (“Bekil beyin oolu Emran”) spektakliyi tezdä görecekler.

PATRETLERDÄ: Spektaklinin finali (*yukarda solda*).

Karısı Bekil beyi ava yollêer (*yukarda saada*).

Han Bayındır üfkelener, ani ona vergi erinä “Dokuzuncu Tümendän” bir uz kılıç, topuz hem bir da at yollamışlar. Dedä Korkut savaşêr onu uslandırmaa (*aşaaada solda*).

Emran hem Bekil bey Dedä Korkutlan Han Bayındır Emranın düününä çağêrlar (*ortada solda*).

İzmetçi Bekil beyin gelmesi için haberi getirdi (*ortada saada*).

Premyeraylan kutlêrlar (*soldan*) **TİKA koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU, Türkiye Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL, Vengriya Bükkelçisi Matyas SZILAGYI,**

Gagauziya kultura Upravleniyasının başı Vasiliy İVANÇUK.

Aktörlar pyesanın avtorunnan hem rejisörunnan Todur ZANETlän bilä siiredicilerin önündä.

Herbir uurda deputatların Kongresin Rezolütiyası

Küçük ayın 22-dä Komradın kultura Evindä Gagauziyanın herbir uurda deputatların Kongresi geçti. Kongrestä pay aldılar GHTnın I, II, III, IV hem V toplantının, Moldova Parlamentının hem Gagauz Respublikasının Üüşek Sovetinin deputatları, Gagauz Respublikasının prezidenti, Gagauziya İspolkomu azaları, Gagauziyanın Başkannarı, kasabaların hem küülerin primarları hem sovetnikleri, politika, cümne hem ekonomika kuruluşların temsilcileri, mas-mediya kuruluşları. Hepsicii 740 delegattan 612 kişi.

РЕЗОЛЮЦИЯ

съезда депутатов всех уровней Гагаузии

Мы, полномочные представители многонационального народа Гагаузии – депутаты парламента Республики Молдова, участвующие в работе съезда, депутаты Народного Собрания Гагаузии I, II, III, IV и V созывов, действующий Глава Гагаузии и экс-Главы Гагаузии, примары и советники органов местной публичной власти автономии, призванные участвовать в управлении делами в Республике Молдова и в Гагаузии, а также представлять интересы всего народа Гагаузии,

- руководствуясь заботой о мирном будущем настоящего и последующих поколений народов Гагаузии и Республики Молдова,

- основываясь на результатах состоявшегося референдума Гагаузии от 2 февраля 2014 года как официально выраженной воли народа Гагаузии,

- изучив общественно-политическую ситуацию в Республике Молдова и отношении центральных органов власти о волеизъявлении избирателей Гагаузии,

- категорически отвергая и осуждая необоснованные обвинения жителей Гагаузии в сепаратизме,

- подтверждая приверженность Гагаузии как составной части Республики Молдова к сохранению и укреплению независимости и целостности Республики Молдова как нейтрального, демократического и суверенного государства,

- оценивая 20-летний опыт взаимоотношений руководства Молдовы и Гагаузии, а также исполнение центральными властями Республики Молдова закона «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)»,

- исходя из необходимости построения правового государства и утверждения принципов демократии, а также неукоснительного соблюдения Конституции, закона Республики Молдова «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)» и Уложения Гагаузии (Гагауз Ери),

- руководствуясь приоритетами соблюдения прав человека, коллективных прав народов и уважения принципов демократии, укрепления национального согласия и выражая волю народа Гагаузии,

принимает настоящую резолюцию о нижеследующем:

1. Считать политически обоснованным и своевременным организацию и проведение референдумов Гагаузии, состоявшихся 2 февраля 2014 года, как высшей демократической формы народовластия.

2. Осудить действия высшего руководства Республики Молдова, пытавшегося в период подготовки и проведения референдумов силовыми и антидемократическими методами, помешать народу Гагаузии выразить своё волеизъявление, и провоцировавшего подрыв общественной стабильности.

3. Выразить возмущение действиями провластных и прорумынских средств массовой информации, преднамеренно искажающих суть и цели проведения референдума и дезинформирующих граждан Республики Молдова и мировое сообщество, и тем самым создавая искажений образ жителей автономии, отстаивающих свои конституционные демократические права, как сепаратистов и врагов молдавского государства.

4. Констатировать, что истинная угроза территориальной целостности и независимости Республики Молдова состоит в расширении влияния румыноунионистских сил, а также в провальной социально-экономической политике руководства страны.

5. Считать, что любые меры по разрешению споров между центром и автономией должны основываться на национальном согласии, приоритетах прав человека, коллективных прав народов и уважении принципов демократии.

6. Признать, что закон Республики Молдова «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)» не реализован в полном объеме,

поскольку центральные органы власти Республики Молдова на протяжении почти 20-ти лет препятствовали работе первоначально созданных в 1994 году полноценных правовых механизмов реализации полномочий территориальной автономии Гагаузии в составе Республики Молдова, а в течение указанного периода эти механизмы целенаправленно разрушались на законодательном уровне.

7. Отметить, что Республика Молдова не только не выполнила свои обязательства и не стала гарантом полной и безусловной реализации исключительных прав и полномочий Гагаузии, закрепленных в законе Республики Молдова «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)», но вопреки требованиям и принципам норм международного права она все эти годы в отношении автономии проводила политику сужения ее прав и полномочий, ограничения и ущемления её компетенции во всех областях и сферах деятельности.

8. Подчеркнуть, что гагаузский народ, являясь малочисленным народом, как компактно проживающее национальное меньшинство в Республике Молдова, не имеет своего гарантированного политического представительства на национальном уровне и лишен возможности и условий для эффективного участия в общественно-политической, экономической и культурной жизни, а также в государственных делах.

9. Обратит внимание руководства Республики Молдова на то, что полное уважение к правам гагаузской автономии и верховенству закона улучшит внешний имидж Республики Молдова и повысит доверие к ней в мире, в частности в её отношениях с Европейским Союзом, и может оказать положительное влияние на процесс разрешения молдавско-приднестровской проблемы.

10. Выразить озабоченность открытой государственной политикой соседней Румынии, направленной на поглощение Республики Молдова при явном попустительстве и поддержке государственных органов и высших должностных лиц Республики Молдова.

11. Призвать руководство Республики Молдова и Европейского Союза выступить с публичным заявлением, осуждающим безответственные выступления Президента Румынии Траяна Бэсеску и других лиц, открыто и агрессивно предъявляющих территориальные претензии к Республике Молдове, а также требуем незамедлительного подписания Румынией договора о государственной границе с Республикой Молдова.

12. Выразить глубокую озабоченность относительно кризисного состояния экономики нашей страны, непрекращающейся миграцией населения, дальнейшего обнищания народа, высокой степенью коррупции в государственных органах, а также признать острую необходимость модернизации производства, привлечения инвестиций, направленных на создание новых рабочих мест и прекращения оттока рабочей силы.

13. В целях прекращения политических споров относительно вектора развития страны, на основании статьи 75 Конституции Республики Молдова, рекомендуем парламенту Республики Молдова вынести на всенародный республиканский референдум решение вопроса о Соглашении об ассоциации с Европейским Союзом до его подписания.

14. Призвать руководство Республики Молдова до предстоящих парламентских выборов в текущем году принять необходимые меры по формированию правовой системы, позволяющей полноценно исполнять полномочия Гагаузии, вытекающие из закона Республики Молдова о его специальном статусе, в частности:

а) закрепить основные положения закона Республики Молдова «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)» в Конституции Республики Молдова, в том числе политический характер автономии, систему

органов законодательный, исполнительный и судебный власти автономии, право на внешнее самоопределение и т.д.;

б) придать закону Республики Молдова «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)» статус конституционного закона;

в) реализовать принцип разрешения конституционных споров между центральными органами власти и автономией через Конституционный суд Республики Молдова в соответствии с Рекомендациями Европейской комиссии за демократию через право (Венецианской Комиссии);

г) реализовать положение закона Республики Молдова «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)» и учредить Трибунал Гагаузии - судебную инстанцию с функциями конституционной юрисдикции на уровне автономии;

д) конституционно признать законодательство Гагаузии составной частью республиканского законодательства, охраняемого государством и обеспечиваемого его органами и судебными инстанциями;

е) законодательно закрепить статус публичных властей автономии (Народного Собрания Гагаузии, Главы Гагаузии и Исполнительного Комитета Гагаузии) – особым уровнем публичного управления страны;

ж) упразднить территориальное бюро государственной канцелярии Республики Молдова на территории Гагаузии, деятельность которого ущемляет компетенцию автономии и нарушает заложенный республиканским законодательством механизм разрешения споров между центром и регионом;

з) законодательно закрепить право на деятельность региональных политических партий в автономии как эффективного инструмента формирования региональной политической системы в стране;

л) привести действующее законодательство Республики Молдова в соответствие со статусом Гагаузии (Гагауз Ери).

15. Обратиться к руководству Республики Молдова с просьбой рассмотреть и одобрить до предстоящих очередных выборов в парламент законодательную инициативу Народного Собрания Гагаузии, направленную на создание условий для гарантированного политического представительства автономии на национальном уровне путем образования на территории Гагаузии пяти одномандатных избирательных округов по выборам в парламент Республики Молдова.

16. Рекомендовать Народному Собранию Гагаузии направить вышеуказанную законодательную инициативу в Европейскую комиссию за демократию через право (в Венецианскую Комиссию) для представления соответствующего Заключения в парламент Республики Молдова по включению данной инициативы в готовящиеся Рекомендации по поводу изменения избирательного законодательства в Республике Молдова.

17. Потребовать от руководства Республики Молдова:

- проведения кадровой политики, обеспечивающей представительство гагаузского народа во всех структурах центральных органов власти, а также прекращения практики назначения руководителей децентрализованных структур автономии без согласования с органами законодательной и исполнительной власти Гагаузии;

- прекращения финансового ущемления Гагаузии (Гагауз Ери), а также разработки правового механизма, позволяющего выделять бюджетные и внебюджетные средства исходя из справедливых критериев, в том числе с учётом численности населения и общепризнанной социально-экономической отсталости южных районов Молдовы;

- совместно с руководством страны руководству Гагаузии предпринять срочные меры по обеспечению доступа к рынкам Российской Федерации и стран Таможенного союза

винодельческой и плодоовощной продукции с территории Гагаузии, а также активизации финансирования и кредитования закладки новых плантаций виноградников и садов, что ускорит открытие новых рабочих мест в каждом населенном пункте Гагаузии и предотвратит отток трудоспособных граждан с территории Гагаузии (Гагауз Ери);

- принятия национальных программ развития гагаузского языка и культуры, а также изучения молдавского языка населением автономии, как важнейшего условия полноценной интеграции народа Гагаузии в единое молдавское сообщество;

- прекращения возбужденных уголовных дел по политически мотивированным причинам, а также практики необоснованного привлечения правоохранительных органов для давления на представителей автономии, отстаивающих права и свободы Гагаузии (Гагауз Ери) как автономного образования в составе Республики Молдова.

18. Призвать руководство Европейского Союза оказать практическую помощь во внедрение в законодательство Республики Молдова всех рекомендаций Европейской комиссии за демократию через право (Венецианской комиссии) относительно укрепления статуса Гагаузии в составе Республики Молдова, тем самым внеся свой позитивный вклад в формирование правовой системы функционирования гагаузской автономии на основе рекомендаций Европейской комиссии за демократию через право (Венецианской комиссии) и европейского опыта существования в мире подобных территорий с особым статусом.

19. Обратиться к руководству Европейского Союза с просьбой организовать мониторинг соблюдения Республикой Молдова норм закона Республики Молдова «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)», а также поддержать проведение международной конференции по проблемам внедрения успешного опыта функционирования политических территориальных автономий в странах с развитой демократией.

20. Обратиться в Организацию Объединенных Наций с просьбой о поддержке программ развития в Гагаузии в социально-экономической сфере, охраны окружающей среды, образования, здравоохранения, прав человека и в других областях общественной жизни малочисленного гагаузского народа.

21. Отметить, что в случае дальнейшего игнорирования законных требований соблюдения компетенции и полномочий Гагаузии (Гагауз Ери), вся ответственность ляжет на центральные органы власти Республики Молдова и может послужить основанием для отказа населения автономии от участия в предстоящих выборах в парламент Республики Молдова осенью 2014 года.

22. Учитывая, что Республика Молдова вопреки требованиям ст.25 закона Республики Молдова «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)» не выполнила свои обязательства и не стала гарантом полной и безусловной реализации исключительных прав и полномочий Гагаузии, закрепленных в указанном законе,- обратиться к руководству Европейского Союза, Российской Федерации и Турецкой Республики выступить наряду с Республикой Молдова гарантами реализации исключительных полномочий и сохранения статуса Гагаузии (Гагауз Ери).

23. Направить настоящую резолюцию руководству Республики Молдова, Организации Объединенных Наций, Европейского Союза, Совета Европы, Российской Федерации, Турецкой Республики, ОБСЕ, Конгресса местных региональных властей Совета Европы, а также дипломатическим миссиям, аккредитованным в Республике Молдова.

24. Признать необходимым и целесообразным ежегодное проведение съездов депутатов всех уровней Гагаузии. Следующий съезд провести после выборов Главы (Башкана) Гагаузии (Гагауз Ери) в I-ом квартале 2015 года, на котором рассмотреть вопросы реализации настоящей резолюции.

25. Контроль за исполнением настоящей резолюции возложить на Народное Собрание Гагаузии.

22 февраля 2014 года, мун. Комрат

VI. Türk Dünnası Literatura Dergileri (Jurnalları) Kongresin sonuç bildirisi

Küçük ayın 16-18 günnerindä Türkiyenin Eskişehir kasabasında VI. Türk Dünnası Literatura Dergileri (Jurnalları) Kongresi oldu. Kongres türk dünnasının büyük aydın adamın kırım tatarı İsmail GASPIRALInın raametli olmasının 100-cü yılına adandı.

VI. Türk Dünyası Literatura Dergileri (Jurnalları) Kongresin Sonuç Bildirisi:

Avrasya Yazarlar Birlii TÜRKSOY- lan işbirliindä, Türkiye Eskişehir Valili hem Eskişehir 2013 Türk Dünnası Kultura Başkentinin (Baş kasabasının) ev saabiliindä, 2014-cü yılın Küçük ayın 16-18 günderindä VI. Türk Dünyası Literatura Dergileri (Jurnalları) Kongresi, Türkiyenin Eskişehir kasabasında toplandı.

Büyük Türk düşünürü İsmail GASPIRALInın raametli olmasının 100-cü yılı anısına toplanan kongresa, 16 devlettän öndä gelän 33 edebiyat dergisinin (literatura jurnalların) baş redaktorları hem temsilcileri katıldılar.

Kongresta kazak literaturasının öndä gelän yazıcıların Tölen ABDİKa Türk Dünnasında Yılın Literatura Adamı Ödülü hem Irak Türkmenlerinin etiştirdii büyük araştırmacı Ata TERZİBAŞİna Türk Dünnası Literaturasına İzzet Özel Ödülü verildi.

Kongres İsmail GASPIRALI ideallerinnan "Erlidän milliya, Millidän evrenselä" Türk Dünnası Literatura Panelinän Globalizma hem Literatura Dergicilii konularında yapılan oturumlar çalışmaları sürdürmüşdür.

Kongresta pay alannar,

1. 2012 yılın Harman ayın (avgust) 23-dä Kırgızistanın başkasabasında Bişkekta toplanan "Türk Dili Konuşan Devletler İşbirliği Konseyi" II-ci Sammiti Bildirisindä Prezidentlarımız tarafından uur gösterilän hem Kongresimizde aslıya çıkan "Türk Dili Konuşan Ülkeler Yazarlar Birlii"nin kurulmasına şahitlik (svidetely) etmektän duyduklarımız büyük can duygularını hem başarı dileklerinin açıklama edilmesinä,

2. Eskişehirde bulduumuz zaman içersindä, "Türk Dünnası Başkenti (baş

kasabası)" etkinliklerindän yakından haberdar olan hem Türk Dünnasının kultura yakınaşmasına "kultura baş kasabası" uygulamasının ne kadar büyük faydalık yaptı, birliktä görän delgaşiyalar, yıl içersindeki bütün çalışmaları için, başta Eskişehir Valisi Güngör Azim TUNA olmak üzere, hepsinin çalışmalarına şükürlerimizi bildirilmesinä,

3. Halklararası türk kultura kuruluşu TÜRKSOY tarafından 2014-cü yılın türkmen poeti Mahtumgulu Fİ-RAGİ yılı hem Kırgız Ozan Toktogul SATILGANOV yılı olmak edilmesini kanaatlan karşılanër, edebiyat dergileri olarak, adı geçän poetların tanıtılması için yapılacak çalışmalara yardım verilmesinä,

4. Raametli olmasının 100 yılı sebepinnän UNESCO tarafından 2014-cü yılı anma programasına alınan İsmail GASPIRALInın ömürünü hem yaratmalarını bütün dünnäde taa islää tanıtılması için çalışmalar yapmakta,

5. Kongres azaları dergileri, kendi web sitelerindä, Türk Dünnası Edebiyat Dergileri hem yazar kuruluşlarının internet baalantılarının paylaşılmasına,

6. Edebiyat dergileri arasındaki ilişkilerin taa da geliştirilmesinä, devletler arasında dergiler kaynaşmasının artırılmasına,

7. Türkiyenin Yalova kasabasında kurulmakta olan Türk Dünnası Şairler Müzesi çalışmalarının yardımınamasına,

8. Bu yıl Eskişehirde ilerlenän hem 2014-cü yılda Tataristanın baş kasabasına Kazana aktarılması olan Türk Dünnası Kultura Başkenti çalışmalarını kongres azaları dergilerde duyurulmasına,

9. Kıbrıs türk literaturasının öndä gelän adlardan İsmail BOZKURTun 2014-cü yılı Türk Dünnasında Yılın Edebiyat Adamı olarak bildiri edilmesinä,

10. VII. Türk Dünnası Edebiyat Dergileri Kongresinin, kolaylıklar uygun olduu durumda, Kazan 2014-cü Türk Dünnası Kultura Başkentindä toplanmasına,

Karar vermişlärdir:

1. Akmurat REJEBOV, *Kültür Bakannu Temsilcisi, Türkmenistan;*

2. Ali AKBAŞ, *"Kardeş Kalemler" Dergisi baş redaktoru, Türkiye;*

3. Asker DODUYEV, *"Mingitau" Dergisinin baş redaktoru, Kabardin-Balkar Respublikası, RF;*

4. Aslan BAYIR, *"Günce" Sanat Dergisi baş redaktoru, Türkiye;*

5. Aydarbek SARMABETOV, *"Canı Alatau" Dergisi baş redak-*

tor yardımcısı, Kırgızistan Yazarlar Birlii Önetim Kurulu Azası, Kırgızistan;

6. Bahtiyar ASLAN, *"Türk Edebiyatı Dergisi" Editor Yardımcısı, Türkiye;*

7. Bauryzhan KARAGYZULI, *Kultura Bakannu Edebiyat Portalı Editoru;*

8. Cumabay ŞAŞTAYULI, *"Kazak Edebiyatı" Dergisi baş redaktoru, Kazakistan;*

9. Dilaver OSMAN, *"Yıldız" Dergisi baş redaktoru, Kırım, Ukrayna;*

10. Dövletgeldi ANNAMURADOV, *"Garagum" Dergisi baş redaktoru, Türkmenistan;*

11. Düsen KASEİNOV, *"TÜRKSOY" Dergisi Saabisi hem TÜRKSOY Genel Sekretari;*

12. Elçin HÜSEYİNBEYLİ, *"Ulduz" Dergisi baş redaktoru, Azerbaycan;*

13. Elçin GAFFARLI, *TÜRKSOY Azerbaycan Temsilcisi, Azerbaycan;*

14. Elmira ZAKİROVA, *"Süyünbik" Dergisi baş redaktoru, Tataristan RF;*

15. Emel Kaya GÖZLÜ, *"Turnalar" Dergisi baş redaktoru, KKTC;*

16. Fırat PÜRTAŞ, *"TÜRKSOY" Dergisi baş redaktoru hem TÜRKSOY Genel Sekreter Yardımcısı, Türkiye;*

17. Golnesae GHOJOGH, *"Türkmensahra" gazetasi, İran;*

18. Hüseyin ALBAYRAK, *Avrasya Yazarlar Birlii Önetim Kurulu Azası, Türkiye;*

19. Hüseyin DEMİRTOLA, *"Dil Araştırmaları" Dergisi, Türkiye;*

20. Hüseyin ÖZBAY, *"Kurgan" Dergisi İncézanaat Danışmanı, Türkiye;*

21. İlfak İBRAHİMOV, *"Kazan Utları" Dergisi baş redaktoru, Tataristan RF;*

22. İntiqam KASIMZADE, *"Azerbaycan" Dergisi baş redaktoru, Azerbaycan;*

23. Khasan TKHAZEPOV, *Karaçay-Çerkes Yazarlar Birlii Başkanı, RF;*

24. Leniyara SELİMOVA, *"Ümit Kervanı" Dergisi baş redaktoru, Kırım, Ukrayna;*

25. Malik OTARBAYEV, *Kazakistan Yazarlar Birlii Başkan Yardımcısı;*

26. Mehmet Ömer KAZANCI, *"Kardeşlik" Dergisi baş redaktoru, Irak;*

27. Mıhrıcan AYLANÇ, *KIBATEK Başkan Yardımcısı, "Turnalar" Dergisi Editor Yardımcısı, KKTC;*

28. Munir KUNAFİN, *"Şunkar" Dergisi baş redaktoru, Başkurtistan, RF;*

29. Nesipbeyt AİT, *"Altın Tamır" Dergisi baş redaktoru, Kazakistan;*

30. Nurlan İSSABEKOV, *"Altın Tamır" Dergisi, Kazakistan;*

31. Nurzhan KUANTAEV, *"Ötüken" Dergisi baş redaktoru, Kazakistan;*

32. Nürlü GERBEKOV, *Karaçay-Çerkes Yazarlar Birlii Temsilcisi, RF;*

33. Oğulmaya SEMİZADE, *"Türkmensahra" gazetasi, İran;*

34. Omor SULTANOV, *"Camı Alatau" Dergisi baş redaktoru, Kırgızistan;*

35. Osman BAŞ, *"Kümbet Altın-*

da" Dergisi baş redaktoru, Türkiye;

36. Osman ÇEVİKSOY, *"Kardeş Kalemler" Dergisi Yazı Kurulu Azası, Türkiye;*

37. Pervin NURALİYEVA, *"525" gazeta, Azerbaycan;*

38. Rafiz KURBANOV, *Tataristan Yazarlar Birlii Başkanı, RF;*

39. Ramin CABBARI, *"Ban" Dergisi Yazı Kurulu Azası, İran;*

40. Rinat KAMALOV, *Başkurtistan Yazarlar Birlii Başkanı, RF;*

41. Ruslan BEGEN, *Kültür Bakanlığı Edebiyat Portalı Türkçe Editoru;*

42. Reşad MACİD, *Azerbaycan Yazarlar Birlii hem "525" gazetasının baş redaktoru, Azerbaycan;*

43. Sabir ŞARİPOV, *"Agidel" Dergisi baş redaktoru, Başkurtistan, RF;*

44. Serik SAGINTAY, *"Kasım" Dergisi baş redaktoru, Kazakistan;*

45. Shurat RİZAYEV, *"Cihan Edebiyatı" Dergisi baş redaktoru;*

46. Suragan RAHMETULI, *Bayan-Ulgey Yazarlar Birlii Başkanı, Kazakistan;*

47. Şemsettin ŞEKER, *"Türk Düşüncesi" Dergisi baş redaktoru, Türkiye;*

48. Tahir KAHHAR, *"Cahan Adabiyatı" Dergisi, Özbekistan;*

49. Tanzila DEVLETBERDİNA, *Başkurtistan Yazarlar Birlii Başkanı, Başkurtistan, RF;*

50. Todur ZANET, *"Ana Sözü" gazetasının baş redaktoru, Gagauz Yeri, Moldova;*

51. Torkan REZAZADEHOUSALOU, *"Ban" Dergisi Yazı Kurulu Azası, İran;*

52. Ulugbeg YESDAULET, *"Juldız" Dergisi baş redaktoru, Kazakistan;*

53. Yakup ÖMEROĞLU, *"Kardeş Kalemler" Dergisi Saabisi hem Avrasya Yazarlar Birlii Başkanı, Türkiye;*

54. Zamirbet İMANALİEV, *"Alatau" Dergisi Saabisi, Kırgızistan;*

55. Zera BEKİROVA, *"Nenekecan" Dergisi ve "Yeni Dünya" gazetası redaktoru, Kırım, Ukrayna;*

56. Zeynel BEKSAÇ, *"Türkçe'm" Dergisi baş redaktoru, Kosova.*

PATRETLERDÄ: *Avrasya Yazarlar Birlii Başkanı Yakup ÖMEROĞLU açılış konuşmasını yapër.*

Kırgızistan yazıcısı Omor SULTANOV (solda) kırgız milli rubalarını TÜRKSOY Genel Sekreterinü Düsen KASEİNOVA (ön planda) başlêr.

Kendi dokladını okuyër "Ana Sözü" gazetasının baş redaktoru Todur ZANET (soldan dördüncü).

TİKA Kişinevda kompyutor klasları kurdu

Moldovada TİKA ofisinin çalışmalarından Kişinevun Rışkanı rayonunda bulunan 2-ci teoretik sport lişeyindä hem Telecentru rayonunda avşam şkolasında kompyutor klasları kuruldu. Bu klasların ofițial açılışları Küçük ayın (fevral) 28-dä oldu.

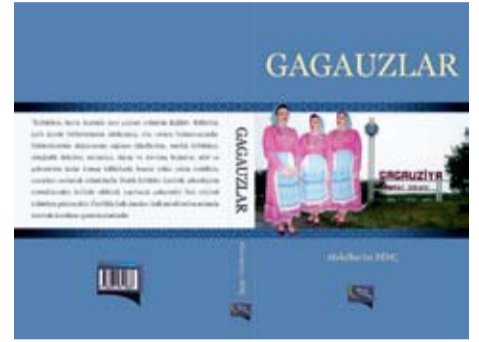
Kompyutor klasların açılışında pay aldılar Moldovada Türkiye Respublikasının Bütökelçisi Mehmet Selim KARTAL, Moldovanın vişe-premeyr ministrusu Tatyana POTING, Moldova TİKA koordinatörü Atilla Cen KARAMOLLAOĞLU, TİKA koordinatör yardımcısı Mustafa KICIR, Kişinev üredecilik bölümünün temsilcileri.

Bu proekt için TİKA iki şkolaya deyni 32 kopyuter (16+16) hem klasların eni masalarını hem da skemnelerini aldı. Proekt toplam 815 bin ley tuttu.

Türkiyedä gagauzlar için kiyat çıktı

Türkiyedä tipardan çıktı gagauzlar için pek paalı hem önemli kiyat – “Gagauzlar”. Hazırladı onu gagauz halkın büyük dostu, gagauzları islää bilän hem onnarı pek sevän, Türkiyenin Erzurum Universitetin üredecisi Abdulkerim DİNÇ.

Abdulkerim DİNÇ birkaç yıl Komrat Devlet Universitetinde işledi. Gagauz küülerini adım-adım gezip, gagauzların yaşamasını, istoriyasını, kulturasını, adetlerini hem sıralarını inceleyip, o incelemeleri bilgi uurana kaldırdı.

Gagauzlar için bilgileri da gözäl bir kiyada erleştirip hem tertipleyip, hem o kiyada “Gagauzlar” adını verip, bizi dünneyä tanıştırdı.

TÜRKSÖYün çalışmasından “Novruz” Eskişehirde bakıldı

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada

Paradın önündä gidärdi osmanı orkestrası, sora da ofițial insannar. Parad valiliin yanında meydanda durgundu da, “Novruz” yortusunun ofițial açılışından sora, insannara tatlılar hem boyalı yımirtalar ikram edildi, yımirtalarla dokuşuldu, ateş üstündän atlanıldı, konçert gösterildi hem burada kurulan devletlerin evleri, çadırları hem yurtları gezildi.

Avşam üstü da yortunun hem Eskişehir, 2014 yılı Türk dünnäsının kultura baş kasabası olması için, estafetayı Rusiya Federatıyasının Tatarstan baş kasabasına Kazana verilmesinnän kapandı. Bu kapanışta büyük hem pek gözäl bir konçert gösterildi. Konçertın kapanış oyununda 500 artist pay aldı.

PATRETTÄ: “Gagauz Evindä” (soldan) Gagauz hem Moldova dostluk dernää başı Necdet ERTUĞRUL, Türkiye Başbakan Yardımcısı Prof. Dr. Emrullah İŞER, Milli Üredecilik Bakanı Nabi AVCI, Eskişehir Valisi (gubernator) Güngör Azim TUNA.

Moldova çempionatı: 8 altın medalidän 5-ni gagauz güreşçileri aldılar

Baba Marta ayın 1-2 günnerindä Kişinevün ilinatletika Manejında serbest güreştä Moldova çempionatı oldu. Gagauziya güreşçilerin komandası bu çempionatta birinci oldu: 8 altın medalidän 5-ni onnar aldılar. Bundan kaarä 2 gümüş hem 2 da bronz medali hep gagauz güreşçileri kazandılar.

Parijda da taa 3 altın medali

Serbest güreştä Moldova çempionatını ensedikän sora, Baba Marta ayın 9-da Gagauziyadan güreşçiler, Moldova komandasında olarak, katıldılar halklar arası turnira Parijda

(Frantıya). Orada da bizimkilär birinci oldular.

Altın medalileri aldılar Pötr YANULOV (86 kg), Evgeniy NEDÄLKO (76 kg), Vladimir GOTİŞAN (66 kg) ka-

Erlärä hem kategoriyalara görä güreşçilerimizin laablarını vereriz:

1-ci er:

Klim GREK, 57 kg kategoriyası;

Vladimir GOTİŞAN, 66 kg kategoriyası;

Evgeniy NEDÄLKO, 76 kg kategoriyası;

Pötr YANULOV, 86 kg kategoriyası;

Andrey ROMANOV, 125 kg kategoriyası;

2-ci er

Aleksandr PETKOV, 57 kg kategoriyası;

Aleksandr ROMANOV, 125 kg kategoriyası;

3-cü er

Vasiliy ESİR, 61 kg kategoriyası;

Vitaliy KOLİOĞLU, 66 kg kategoriyası.

Bu kazanmak verdi kolayını gagauz güreşçileri Evropa Çempionatına katıl-sınnar.

tegoriyalarında. Andrey ROMANOV hem Klim GREK, türlü sebeplerä görä turnirda pay alamadılar.

Şindi bizim güreşçiler pay alacaklar serbest güreştä Evropa Çempionatında Helsenki kasabasında (Finlândiya), ani geçecek Çiçek ayın (aprel) 1-7 günnerindä.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkâr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 3626.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Aydınnadıcı Paskellâ günü topra-
mamıza hem evlerimize geldi. Paskelle-
miz kutluca olsun!

Herkezimize saahlk, bereket, kis-
met hem uzun ömür!

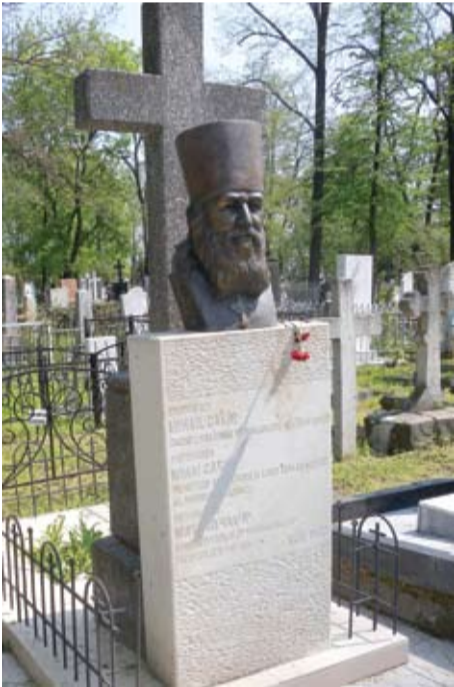
Kurtarıcı hepsimizi korusun!

Hristoz dirildi! Hakına dirildi!

Paskellâ için 6-cı sayfada

Bizi birleştiren Mihail ÇAKİRİ analım bu gün

Her yılın Çiçek ayın (aprel) 27-dâ
gagauzlar hem dünneyn aydın insannarı
kutlêrlar büyük bir yortuyu – Protoierey
Ay-Boba Mihail ÇAKİRİN (27.04.1861
- 08.11.1938) duuma gününü. Bu yıl o
gündän 153 yıl tamannanêr.

Ay-Boba Mihail ÇAKİR var hem
daymalarda kalacak halkımızın hem
dünneyn aydınnadıcısı, büyük klisâ ada-
mı, gagauzların bilim hem kultura apos-
tolu, milletimizin ruh bobası hem koruy-
cu Ayozu.

Biz daymaların daymalarında tutacez
aklımızda kim hem ne gagauzlara deyni
bizi birleştiren Bu adam, nelâr O yaptı
halkımız için dindâ, istoriyada, kultura-
da, üüredicilikte, bildidâ. Hem diil sade
gagauz milletine deyni bunnarı yaptı,
ama rus, moldovan, tatar milletlerine
deyni da.

Ayozlu hem aydın Küçük Paskellâ
günnerinde, açan hepsi insannar, me-
zarlaa gidip, kendi raametli yakınlarını
anêr, hadiyin o yakınlarımızla hem
soy senselemizlân bilâ, analım Ay-Boba
Mihail ÇAKİRİ hem onun eşini İrina
ÇAKİRİ da, ani raatlık hem hur içinde
dinnener kocasının yanında bu mezarda.
Onnarın canı için pomana verelim.

*Topracuniz ilin olsun! Allaa raameti-
nizi versin hem saa tarafından hiç ayır-
masın Sizi! Gagauzlar da daymaların
daymalarında ansınnar Sizi!*

Gagauziya nereyâ adımnêr...

“Çocuklar Bayramı”na karşı ikram

Çiçek ayın (aprel) 23-dâ Türkiye
Respublikasında “Çocuklar Bayramı”
(uşaklar yortusu) bakılêr. Dünneydâ
uşaklar için ilk kerâ bölâ bir yortu
Türkiyedâ kurulmuş. Baaşlamış onu
uşaklara Türkiye Respublikasının ku-
rucusu Mustafa Kemal ATATÜRK.

Bu yortuya karşı, Çiçek ayın 17-dâ,
Kişinevun Uşaklar hem gençler için
“ARTİCO” merkezindâ Moldovanın üz
uşaanaa deyni (onnarın arasında taa çoyu
üüsüzlerâ deyni internatların üürencile-
ri) ikinci kerâ büyük şennik yapıldı.

4-cü sayfada

Gagauziyada “Ana Dili” yortusu bakıldı

Çiçek ayın 27-dâ, gagauzların
hem dünneyn Bük aydınnadıcısının,
apostolunun, bilim hem klisâ adamının
Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRİN
duuma (27.04.1861) günündâ, Gagau-
ziyada “Ana Dili” yortusu bakılêr.

Bu gündâ yortuyu kutlama şen-
nikleri Gagauziyanın küülerinde hem
kasabalarında oldu. Belliki, en büyük
şenniklâr geçti avtonomiyamızın baş-
kasabasında Komratta.

“Ana Dili” yortusunu kutlamak prog-
ramasında vardı Komradın merkez yol-
larında bir parad, öndercilerin nasaatları,
kiyat hem resim sergileri, halk ustaların
çarşısı, yarışmalar hem sport oynunarı,
konfert. *Foto - gagauzia.md*

“Rospotrebnadzor” laboratoriyasının açılmasından kim faydalanacak

Gagauziyanın öndercileri danıştlar Rusiyanın “Rospotrebnadzor” kuruluşuna tekliflän, ani, şarapların kalitesini erindä incelemää deyni, bu kuruluş Gagauziyada kendi laboratoriyasını açsın.

Bu danışmaya Moskvadan ölä cıvar geldi: «Федеральная служба по надзору в сфере защиты прав по-

ребителей и благополучия человека рассмотрела Ваше обращение от 03.04.2014 №347 о встрече с группой

специалистов из Гагаузии по вопросам создания на территории Гагаузии испытательной лаборатории по контролю качества винодельческой и сельскохозяйственной продукции на соответствие законодательству Таможенного Союза и сообщает о готовности провести встречу 24 апреля 2014 года».

Soruşu incelemää deyni, Rospotrebnadzorun teklifinä görä, Gagauziyadan bir delegaţiya (Gagauziya başkanı) Çiçek ayın 24-dä Moskvaya yollandı.

Gagauziyada “Rospotrebnadzor” laboratoriyasının kurulmasından faydalanacaklar Gagauziyada çalışan «Вина Комрата», «Томай Винекс», «Казайак Вин», ООО «Инвинпром» hem «Винэрия Бостован» şarap firmaları.

Neettä var bu firmaların mallarını «Вина Гагаузии» adlı bir marka altında birleştirmää.

Nikolay DUDOGLUyu başkanaa kandidat çıkarêlar

Çiçek ayın 13-dä Komratta Moldova Demokrat partiyasının Gagauziyada Forumu oldu.

Forumda belli oldu, ani gelecek Gagauziya Başkanı seçimnerinä Demokrat partiyası Nikolay DUDOGLUyu başkanaa kandidat çıkarê.

Demokrat partiyası kendi Forumunda cümne-politika durumunu inceledi, kendi neetlerini açıkladı hem 800 eni kişiyä partiya biletleri verdi.

Komisiya angı yımırtayı yımırtlayacak: biyazı mı, karayı mı?

Açan 1994-cü yılda kabledildi “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakon Moldova parlamentının bununnan ilgili Kararında, başka işlerdän kaarä, yazılıydı, ani “bir ayın içindä Moldovanın Zakonnarını “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakona görä doorutmaa hem uygulamaa. Aradan 20 yıl geçti da bu iş başaşaada döndü. Ama hepsini sıravardı açıklayalım.

Siz bileersiniz, ani geçän ay Moldova parlamentın spikeri İgor KORMAN imzaladı bir izin, angısına görä Gagauziyaylan ilgili Moldovada ortak bir çalışmak grupası (komisiyası) kuruldu. O grupa läâzım incelesin taman o soruşları, ani 1994-cü yılda ortaya koyuldu. Soruşların arasında var Moldova Konstitütyasını hem başka Moldovanın Zakonnarını “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakona görä doorutmaa hem uygulamaa.

Ama grupanın (komisiyanın mı?) Kişinevda taa ilk buşumasında, Çiçek ayın (aprel) 15-dä, **büüülü işlər olmuş.** Grupanın toplanıyısından sora yapı-

lan açıklamalardan, annêêrız, ani laf “yandan baktıynan yukardan geler, ani aşıadan bişey görünmeer” haliz dooru bir laf.

“Infotag” haber agenstvosunun açıklamasına görä ortak çalışma grupanın ilk toplantısından sora Moldova parlamentın spikeri İgor KORMAN açıklamış, ani «Члены совместной комиссии парламента страны и Народного собрания Гагаузии обсудили 15 апреля **вопрос приведения закона об особом правовом статусе автономии в соответствии с законодательством Молдовы.**»

Moldova spikeri urgulamış, ani

“önemli diil nezaman komisiya işini başaracak, önemli o, ani bu işin faydalı sonucu ortaya çıksın”. Bu açıklama, bezbelli, onun için yapıldı, ani tezdä bu Parlament daalacak da eni Parlamenta kim ayırılacak sadä bir Allaa bilir. O eni ayırılannardan da kimsey bişey soramayacak.

Komisiyanın ilk toplantısından sora, komisiyaya girän Gagauziya Halk Topluşun deputatları Sergey ÇİMPOEŞ, İvan BURGUCU hem Grigori LEYÇU Komratta bir preskonferenţiya yaptılar.

Deputat İvan BURGUCU orada açıkladı, ani “komisiyanın en büyük uuru **Moldovanın Zakonnarını** hem norma aktlarını “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakona görä doorutmaa hem uygulamaa”.

İvan BURGUCU urguladı, ani “Bu komisiyanın faydalı çalışması için läâzım 3 iş yapılısın.

Birincisi – Erinderki kuvetlär läâaum kendi norma aktlarını “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakona görä doorutsunnar.

İkincisi – “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakona uymayan Moldovanın zakonnarını doorutmaa.

Üçüncüsü – “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonu-

nu Moldova Konstitütyasının zakonu yapmaa.”

Nicä da olsa, komisiya (ortak çalışma grupa mı?) kendi ilk tanışmak top-

lantısını yaptı. Herliim bu komisiyaya “Komisiyalar zakonu” (açan komisiyalar kurulêr sadä işi battırmaa deyni) dokunmarse, ozaman bekim bir biyaz yımırta yımırtlanacak. Bölä sa – kara da var nicä yımırtlansın.

Not. Çalışmak grupasına (komisiyaya) girän adları taa bir kerä açıklêêrız: Moldova parlamentın deputatları Dumitru DYAKOV (grupanın predsedateli), İurie ŞAP, Galina BALMOŞ, Vadim KOJOKARU hem Serdjiu SIRBU. Gagauziyadan bu grupada var GHT deputatları İvan BURGUCU, Födör GAGAUZ hem Georgiy LEYÇU. Bundan kaarä çalışmak grupasında bulunêrlar Moldova parlamentın Sekretariatın Baş yuridika upravleniyasının başı İon KRÄNGA, GHT başı yardımcıları Demyan KARASENİ hem Aleksandr TARNAVSKİY.

Todur ZANET

Zavalı Ana Dilimiz!

**MOLDOVA REPUBLİKASI
GAGAUZIYA (GAGAUZ YERİ)
KULTURA HEM TURİZMA BAŞ BAKANNII**

Gagauziyanın ofițial yazılarda yannışlıkları saymaa bıktık artık. Bu yazıda oorü lăăzım bölä yazılsın:
MOLDOVA RESPUBLİKASI
GAGAUZIYA (GAGAUZ YERİ)
KULTURA HEM TURİZMA BAŞ
UPRAVLENİYASI

(açıklama – Todur ZANETin)

Kultura ministrusu Komratta nasaat etti

Moldovanun Kultura ministrusu **Monika BABUK** Çiçek ayın 22-dä Gagauziyada bir iş vizitnann bulundu hem Gagauziya İspolkom azaların önündä nasaat etti.

Canabisi urguladı, ani ani gagauzların zengin hem evelki bir kultura-sı var da o kultura'nın korunması için Moldova kuvetleri hepsi kolaylıkları kullansın lăăzım.

Ministru **Monika BABUK** kayıl oldu onunnan, ani kultura sferasında işleyän insannara aaz para öder da lăăzım o insannarın zarplalarını üüseltmää.

Nasaat sonunda Canabisi adadı, ani tezdä Kişinevda yapılacak büyük bir konfert, neredä Gagauziyanın ansamblleri hem artistleri pay alacaklar.

Uşaklara için kiyatların Günü bakıldı

Çiçek ayın 2-dä, anılmış masalının **Gans Hristian ANDERSEN**ın duuma günündä, dünnäda uşaklara için kiyatların halklararası Günü bakılê.

Bu yortudan bir tarafta Gagauziyanın bibliotekaları da kalmêêr. Bu yortu Komradın uşak bibliotekasında bakıldı.

Komrat uşak bibliotekasının direktoru **Vasilisa POMETKOVA**, bibliotekanın zaametçilerinnän barabar, maa-suz bir kiyat yortusu kurdu Komradın Tretyakov adına lişeyin birinci klasların üürencileri için.

Uşaklara kiyatlar için annadıldı hem uşaklar da okudular peet hem türkü çaldılar.

Yortuda, musaafir olarak, pay aldı anılmış gagauz poêtu **Todur MARI-NOGLU**. Canabisi da, okuyup kendi "Benim paalı dostlarım" kiyadından kimi peetlerini, baaşladı bibliotekaya o kiyattan birkaç taanä.

Dinnenmæk lagerleri 1 aydan sora açılêr

Moldovada 1 aydan sora uşaklara deyni dinnenmæk lagerleri hem uşak meydanları açılêr.

Neettä var bu lagerlerä putevkaların 25% parasız daatmaa üüüzlerä, aaz kazanan hem çok uşaklı olan aylelerin uşaklarına.

Bundan kaarä lafta var Pridnestrov-yeda bulunan Moldova kanadı altında şkolaların uşaklarına 300 parasız putövka vermää hem 100 parasız putövka Pridnestrovyenin kalan şkolaların üürencilerine vermää.

Sıradan lagerdä harçlar gündä 138,32 ley yapêr, sport lagerlerinde – 145,94 ley, uşak meydanlarında – 92,57 ley.

İki resimcinin sergisi açıldı

Gagauziyanın resim Galereyasında açıldı iki resimcinin sergisi: **Konstantin KELEŞ**in hem **Vasiliy MİHAYLOV**un. Nicä bilersiniz dou kalendarlarına görä bu yıl sayılêr beygir yılı. O üzerä da serginin teması belli – beygırlär.

Resimcilerä deyni diildi zor bu temayı açıklamaa, zerä onnar ikisi da bu hayvannarın yanında günnän-gün bulunêrlar. **Konstantin KELEŞ** – Çadırdağı "At-Prolin" tamazlık at fermasının direktoru. **Vasiliy MİHAYLOV** sa Çadır resim şkolasının üüredicisi hem **Konstantin KELEŞ**in dostu hem "At-Prolin" fermasının sık musaafiri.

Serginin açılışında, Galereyanın direktorundan **Olga UNGUREANU**dan hem resimcilerdän kaarä pay aldılar Gagauziya kultura hem turizma Upravleniyasının başı **Vasiliy İVANÇUK**, Moldova parlamentın deputatı **İrina VLAH**, Çadır resim şkolasının direktoru **Födör DULOGLU** hem başkaları.

"İlkyaz - 2014" resim sergisi

Komrat "ATATÜRK" bibliotekasında açıldı eni bir resim sergisi – "İlkyaz - 2014". Hazırladı onu Gagauziya resimcilerin milli Birlii.

Biliotakada sergilener **Mihail ARABACIN**ın, **Praskovya BEJENARIN**, **Nadejda BELİÇENKONUN**, **Födör DULOGLUNUN**, **Pötr FAZLİNİN**, **Vitaliy MANJULUN**, **Dimitriy NOVAKIN** (Ayoglu), **Pötr NOVAKIN**, **Nina PEEVANIN** yaratmaları.

Ankarada Paskellä yortusu

Gagauzlar bu yıl da Ankarada Paskellä yortusunu baktılar. Kutlamanın gözal bir havası vardı. Hepsı sevda hem sevinçlän doluydu.

Uşaklar, analar hem bobalar, ürencilär hem işçilär 40 günnük oruçtan sora Paskelledä hepsi toplandılar, oruçlarını açtılar.

Evdän uzakta olsalar da büyük yortularda nicä büyük bir aylä bilä olêrlar. Sofralarında Paskellä simvolu: paska hem boyanmış yımirtalar da vardı. Masadan sora Gagauz türkülerini hem akkordeonnan gitarada çaldılar.

Hepsinin üzlerinde büyük sevinç hem mutluluk vardı. Neçin deyni bütün yıl bu yortuyu bizim insan bekler hem ona hazırlanêr.

Gagauziyaya buradan selamlar. Hepsinä saalık hem bereket!

Hristos Dirildi! Hakına Dirildi!

Dimitri KİRÇU,
Ankara Üniversiteti studentü

“Çocuklar Bayramı” yortusuna karşı ikram

“Çocuklar Bayramı”na karşı, Çiçek ayın 17-dä, Kişinevün Uşaklar hem gençlər için “ARTİCO” merkezindä Moldovanın üz uşanaa deyni (onların arasında taa çoyu üüsüzlerä deyni internatların üürencileri) ikinci kerä büyük şennik yapıldı.

Hazırladılar bu şennii Moldovada Türkiye Büükelçilii, moldo-türk “Orizont” lişeyi hem “ARTİCO” merkezi.

Yortunun açılış nasaatını yaptılar Büükelçi Mehmet Selim KARTAL hem “ARTİCO” merkezin geçici direktörü.

Kısa bu ofițial açılıştan sora “ARTİCO” merkezin açık meydanda büyük bir konşert oldu. Konşerttä pay aldılar

“ARTİCO” merkezin hem moldo-türk “Orizont” lişeyin artistleri hem ansamblleri.

Konşerttän sora, yortuya katılannara deyni imäk hem içecek ikramları yapıldı.

Not. “Çocuklar Bayramı” (uşaklar yortusu) kutlamalarını “ARTİCO” merkezindä Moldovadaki Türkiye Büükelçilii ikinci yıl sıravardı yapêr.

Türkiyedän polişiya delegaşiyası Moldovada

Çiçek ayın 23-24 günnerindä Moldova İçişleri Ministerliindä bir vizitlan bulundu Türkiye Respublikasından polişiyacıların delegaşiyası. Bu vizit hazırlandı hem başa çıkarıldı Türkiyenin TİKA agenstvosunun çalışmaları.

Delegaşiyada vardılar Türkiye Milli Polişiya Departamentlarının müdürleri hem müdür yardımcıları İlker Huseyin ATAR, Taner DOĞANGÜZEL, Fatih FİDAN hem da Ankaradan TİKA agenstvosunun sapeşialisti Fazıl ERDOĞAN.

Vizit zamanında Türkiyedän delegaşiya tanıştı Moldova İçişleri Ministerliin hem onun bölümnerinin çalışmaları, inceledi angı uurlarda iki devlet arasında polişiyanın çalışmasında ortak işbirlii yapmaa.

Moldova İçişleri Ministerliin Ministrusunnan hem

polişiya akademiyasının rektorunnann karşılıklı buluşmalardan sora, Türkiyedän delegaşiya bir raport hazırlayacak. O raporta görä iki devletin polişiyası arasında işbirlii programaları kurulacak.

PATRETTÄ: (yukardan soldan) Taner DOĞANGÜZEL, Fatih FİDAN, İlker Huseyin ATAR, Fazıl ERDOĞAN, Dorin RECEAN, Moldova İçişleri ministrusu, Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU, Kişinev TİKA koordinatörü, Mustafa KICIR, Kişinev TİKA koordinatör yardımcısı.

Foto - Moldova İçişleri Ministerliin

Vengriya Büükelçiliindä “Topraan soluması” resim sergisi

Çiçek ayın (aprel) 7-dä Moldovada Vengriya Büükelçiliindä açıldı belarus resimcisinin Veçeslav İGNATENKONUN resim sergisi. Burada sergilener 20-dän zeedä yaratma (may hepsicii Moldovanın peyzajları). O üzerä da serginin adı – “Topraan soluması”.

Serginin açılış nasaatlarını yaptılar Moldovada Vengriya Büükelçisi Matyas SZILAGYI hem resimci Veçeslav İGNATENKO.

Serginin açılışında pay aldılar Moldovada Türkiye Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL, Gagauziya İspolkomun preddatelin birinci yardımcısı Valeriy YANIÖGLU, Moldovanın politikacıları hem öndercileri, resimciler, kultura adamnarı, Moldovanın etnokultura cünnelerinin insanları.

Sergiyi Hederlez ayın 2-dän var nicä siiretmää.

Aktya “Büük Enseyişädän 15 gün var”

Bölä adlan Moldovanın komunistlär partiyası kasabalarda hem küülerdä gençlerin, şkola üürencilerin hem uşak başçalarına gidän uşakların arasında aktya yapêrlar. Aktyada büük sokaklarda 365 metralık Georgiy şiridi uzadılêr.

Bölä bir meropriyatiye Gagauziyanın Valkaneş kasabasında da yapıldı, haber eder gagauzinfo.md haber merkezi.

Georgiy şiridini uzattıktan sora, aktyada pay alannar hepsicii Valkaneşin Geroylar Şanı memorialına yollandılar. Burada miting yapıldı.

Mitingta pay aldılar Vaşkaneş primariyanın zaametçileri, Valkaneştän Gagauziya Halk Topluşu deputatları, Moldova parlamentın deputatları, politika hem cümne insannarı.

Mitingtan sora memoriala çiçek koyuldu hem üürencilär vatani sevmäk kompozitşiyalar gösterdilär hem da türkü çaldılar.

Not. Valkaneş kasabasında 1941-1945 yıllarında Büük Vatan cengin hiç bir veterani kalmadı.

İnsannara iilik getirän İngrid KRUG

Dünnedä var çok kuruluş, ani bir para almadaan, karşılık bişey beklämedän, insannara, üüsüzlerä, hastalara hem fi-kaaralara yardım eder. Onnarın birisi da Germaniyanın SES (Baş Ekspertlar İzmeti) kuruluşu. Birkaç yıl sıravardı Kongaz küüyün maasuz internat şkolasına Germaniyadan bu kuruluşun volontörü İngrid KRUG geler.

Geler o diil musaafirläa, ama internattına yardım yapmaa deyni. Da, nicä var bir laf, taa eşiktän ennerini suayıp, meciyâ başlêêr. İnternatın direktorunnan Sofya DYAKOVAylan barabar, en läözümni uurları seçip, işä girişer.

İngrid KRUGun zaametinnän internata su geçirildi (25 bin Euroluk proekt), tepliğalar kuruldu (15 bin Euroluk proekt), masterskayalara remont hem başka işlär yapıldı. Şindi dünneydä hem Germaniyada krizis oldu için, SES kolaylıkları aazaldılar, da İngrid KRUG karar aldı, internata yardım etmää deyni,

kendi başına sponsor aaramaa. Läözüm bilmää hem tanımaa İngrid KRUGu, iilik getirän gülär üzlü bu insanı, duymaa onun dolaya sıcaklı hem raatlı serpän canını, annamaa deyni, ani Canabisinä

bu iş ta verilecek. O ölä sevmiş Kongaz internarın insannarını, üürencilerini hem çalışannarını, ani şindi artık kendi parasınnan burayı geldi da eni hem büük bir yardıma başladı.

Yardım sa diil çok, diil aaz – yardım internatta zanaat verän şkola için bir üüretmäk binası yapmaa. Bu şkolada üç zanaatı üüredeceklär: aşçı, terzi hem eşillendimä ustası.

Bu işi başarmaa deyni büük para läözüm. Binanın proektı sade 40 bin Euro tutêr. Kendi çalışmalarınnan hem şeremetliinnän İngrid KRUG bu parayı sponsorlarda artık buldu da Hederlez ayın (may) 15-dän beeri proektın yapılması başlayacak.

Ne mutlu canına, İngrid KRUG! “Kolay gelsin!” hem “İ saatta!”

PATRETTÄ: (aşaada soldan) İnternatın direktoru Sofya DYAKOVA, İngrid KRUG hem çevirici Praskovya KOCA.

Türkiye-Polşa arasında diplomatiya ilişkilerine 600 yıl

1614-cü yılda Osmannı İmperatorluu hem Polşa (ozamannar Polşa-Litva) arasında diplomatiya ilişkileri kuruldu. Bu üzerä 2014-cü yıl bu yıldönümünün kutlamaları çerçevesindä geçer.

Kutlamalarlan ilgili olarak, Çiçek ayın 15-dä Moldovanın “Sergey Lunkeviç” adına Milli Filarmoniyasında bir simvoniya konçerti yapıldı. Konçert Moldovada Türkiye hem Polşa Büükelçiliklerin ortak çalışmalarınnan hem Moldovanın Muzika, teatru hem incäzanaat Akademiyasının katkısınnan hazırlandı.

Konçertın açılış nasaatlarını yaptılar Moldovada Türkiye Büükelçisi

Mehmet Selim KARTAL hem Moldovada Polşa Büükelçiliin temsilcisi (Polşa Büükelçisi Moldova prezidentin Polşaya ofițial viziti sebepinnän orada bulunardı).

İkibuçuk saatlık konçertta pay aldılar Moldovanın Muzika, teatru hem incäzanaat Akademiyasının simfoniya orkestrası, Polşadan difijor Pavel KOTLA, Türkiyedän solistka hem pionistka Ezgi SERİM hem kemençeciya Olga BOİCO.

Filarmoniyaya gelän siiredisilär

işittilär türk halk türkülerini hem Türkiye kompozitorun Cemal Reşit REYİN süitasını, Polşa kompozitorların F. CHOPİNın, Wojciech KİLARın, Henryk WIENIAWSKİyin hem Mieczysław WEINBERGİN yaratmalarını, Moldova kompozitorun Genadiy CİOBANUnun “D. Cantemir” için yaratmasını.

Belli ki nesoy simfoniya konçerti var nicä olsun herliim orada büük kompozitorun Ludwig van BEETHOVENın musıkası ötmäzsa. Konçertın

ikinci payında, dirijor Pavel KOTLA ondeciliinnän, simfoniya orkestrası siiredicilerä deyni bu kompozitorun 5-ci simfoniyasını çaldı.

Konçert bittiyän Büükelçi Mehmet Selim KARTAL Türkiyedän solistkaya Ezgi SERİMä, dirijöra Pavel KOTLaya hem kemençeciya Olga BOİCOya çiçek baaşladı.

Konçerttan sora Moldovada Türkiye hem Polşa Büükelçilikleri bir reçeptiya verdilär.

Paskellä orucu, yortusu, adetleri hem sıraları

Piindir aftası. (*Et orucundan sora başlêr. Bütük orucun çeketmesindän önceki afta*).

Piindir aftası süt hem piindir mancaları hem imekleri iniler: **dösemä, gözlemä, kurma, pidä, lokum, plaçinta.** Sarêrlar sarma. Yımırta hem balık iniler.

Piindir aftasında senselelerä musaafirlää taligalarda yada kızaklarda gidärlär. Bu afta ikramnar pek zengin olarmış. Zerä sayıarmış, ani nicä geçirecän piindir aftasını ölä da bütün yılı yaşayacan.

Halizdän bu yortu gagauzlarda **“karıların yortusu”** sayılêr, zerä bu aftada taa çok iş düşürmiş karı kulluuna. Bilim adamı Valentin MOŞKOV yazêr, ani gagauzlarda, bu aftanın günnerinnän ilgili şaka söleyişler varmış: **Pazar – popazlar yazı yazar; “Pazı-ertesi – piindir aftası”, “Salı – sallanır gidär”, “Çarşamba – çarşaf dokur”, “Cumaa – haygır çuma”** yada **“Cumaa – kızlar onur”, “Perşembä – peşkir dokur”, “Cum-ertesi – bezleri dokur”, “Pazar günü – var düünü”.** Bilim adamı, Atanas MANOV, Piindir aftasının günneri için ölä yazêr: **Pazar – popazlar yazı yazar; Pazarertesi – afta başlar (Piindir aftası); Salı – sallanır (işlämeer); Çarşamba – çarşaf dokur; Perşembä – peşkir dokur; Cumaa – cum-cum eder (gezer); Cumêrtesi – afta biter.** Cumaa günü birisi işlämirmiş, sayıarmış, ani bununnan beygirleri **manaf hastalundan** koruyêrlar.

Piindir aftasının sonunda, pazar günü, **Prost olêrlar.** O pazara deerlär – **Prost olmaa pazarı.** Bu gündä, prost olmaa deyni, hepsi uşaklar toplanêrlar ana-boba evinä. Herkezi deyeräk: **“Prost et beni!”**, karşı tarafın elini öper, o kişi da deer: **“Bän prost ederim – Allaa da prost etsin! (Allaa prost edecek!)”.** Sora giderlär komuşulara hem saadçılara prost olmaa.

Bu günü **ateştän atlêrlar** – pirelerdän, kehlelerdän hem başka bitlerdän kurtulmak için. Bütüklär kendileri atlêrlar. Küçük uşakları kucaklan geçirerlär. Ateşi atlarkan baarêrlar: **“Silkinsin pirlär, silkinsin kehleler – kalsın ateş!”**

Avşamneyn uşaklara deyni yımırta hamnêrlar: süüş yımırtayı, kabuunu soyup, iplän baalêrlar yukarı, ölä, ani uşaklar dizçä çöktüünän yımırta olsun onnarın aazlarının uurunda. Sora yımırtayı sallêrlar da uşaklar elsiz lüzım onu dalasınar.

Kimi küüldä cumêrtesi mezarlar üstündä dä, toprak yısın deyni, küçük ateş yakêrlar.

Bütük oruç. (*Paskelledän edi afta ileri başlêr*)

Bütük (Paskellä) orucu en bütük oruç sayılêr. Bu oruçta hepsi lüzım paklasın kendi güüdesini hem canını günahlardan. İlk adım bu urda – **trimur** tutmaa. Onuştan **Bütük oruca** karşı üç günük trimur tutêrlar. Trimur günnerindä bişey imeerlär hem su bilä içmeerlär. Trimurdan sora **komka** alêrlar. Klisedä okudêrlar kaynanmış çukundur, çukundur suyu, erik hem erik suyu. Sora karılar biri-birlerinä

“kukla” kolacı, koliva hem oruç imekleri ileştirerlär. Evä döndüünän, trimuru kaynanmış çukundurlan hem eriklän bozarmışlar. Uşaklar nunalarına gidip, trimuru sadä çukundur hem erik sunnan bozarmışlar. Evel bütük orucun hepsi cumêrtelerindä komuşular biri-birlerinä oruç imekleri ileştirirmişlär. Bu adetä **Panayiya** deerlär. Kimi insannar orucun içindä oruç tutarmışlar: çarşamba hem cumaa günnerindä sofraya ekmezsiz oturarmışlar.

Bütük oruçta **“rop-rop” (“ropucuk”)** topu oynarmışlar, kol-kola tutnup, sincir gecärmışlär. **“Rop-ropa” saçlara petliş yapardılar; zerä oruçta banta koymazdılar** sadä horuya bantlan gelärmışlär.

Bütük oruç bittiyän, Paskellenin birinci günü, **yılın ilk horusuna** toplanarmışlar.

Lazari, Lazari yortusu, Lazari cumêrtesi. (*Paskellä yortusuna bir afta kaldıyan, cumêrtesi bakılêr*).

Lazari yortusu gagauzlarda taa hristian dinindän öncä varmış. İnanılêr, ani bu gündä dünnedä herbir iş diriler. Lazari günündä küçük kızlar (6-10 yaşında), üçer kişi olup, evdän evä gezerlär hem Lazari türküsünü çalêrlar. O kızçazlara **lazarici** yada **lazarki** deerlär. Kızçazın birisini yapêrlar **gelincik**: surati kısa bir duvaklan yada çemberlän saklı, yada tepesinä sadä bir çembercik koyêrlar. Gelinciin elindä iki basmacık var, açan kalanı Lazari türküsünü çalêrlar o da, gezineräk aulda yada içerdä, basmaları sallêr.

Kimi küüldä 14-16 yaşındaki kızlar, 8-10 kişi bireri toplanıp, Lazari türküsünän evleri dolaşêrlar. Onnarın ikisi dartêrlar başlarını ölä nicä yapêrlar bunu eni gelinnär.

Pek siirek gagauzların küülerindä bu gündä **Boyanıta (Boenet)** gezerlär. İki kızçaz giinerlär gelinnän güvää rubalarına. **“Güvää”** olana deerlär **Boenet**.

Lazari türküsündän kaarä lazaricilär var nicä **Meneşya** yada **Boyanıta** türkülerini çalsınar. Ev saabileri onnara bu iş için çii yımırta hem demir para vererlär.

Süt pazarı. (*Paskellä günündän önceki pazar günü bakılêr*).

Kimi küüldä **Süt pazarında**, ölüleri anmaa deyni, klisedän sora mezarlaa gidiler. Burada mezarların yanında küçük ateşçik yakêrlar hem **ölülerin canı** için **pomana** daadılêr.

Süt pazarında klisedä süt fişkanarını okudêrlar. Klisedä karı kulluu diimer süütlerä. Süütleri adamnar daadêr. Okuduktan sora fişkanarı ya evä getirerlär yada mezarlara saplêrlar.

Evä getirilän fişkanı ikonanın altına yada sayvanın saçaana koyêrlar. Süüt dalımı, katlayıp, feslennän bilä, ikonanın önünä koyêrlar, bir parçasını da, saalık için, suya koyêrlar da o suda yikanêrlar.

Süt pazarında var nicä balık imää.

Bütük afta. (*Bütük orucun edinci aftası*).

Bütük aftada kliselerdä **Bütük Deniyäyi** (Evangeliyeyi) okuyêrlar. Slujbadan sora tutuşturêrlar mumu, da onu yanarak evä getirerlär. Bu mumun ateşinä deerlär **okunmuş ateş**. Sora

mumu südürerlär, da koyêrlar onu ikonanın ardına. Bu mumu tutuşturêrlar sade bütük yaamurlarda, açan göklerde çimçirikler çakêr. İnanılêr, ani bu **okunmuş ateş** evi hem aulu yıldırımardan koruyacak.

Gagauzların çoyu inanêr, ani herlim insan Bütük aftada ölärsä o doorudan raya düşer. Kimi küüldä tersini inananêrlar da **“bu aftaya Karannık afta deerlär hem sayêrlar; ani bu aftada ölännär günahker”**.

Aftanın son üç günündä ihtêrlar trimur tutêrlar. Bütük aftada kır hem ev işleri yapılmêr, sade Paskelleya hazırlıklar yapılr.

Ak perşembä. (*Paskellä yortusunun önündä bitki peşembä*).

Ak perşembä Bütük aftanın perşembesinä deerlär. Bu günü Paskellä için paskaları hem kolaçları pişirerlär, süüş yımırtalarını boyêrlar. Yımırta boyamak bu haliz bir ustalık. Boyaya görä, hepsi yımırtaların kendi adı varmış: birkaç boyaylan boyalı – **alaca**; kaz tüüyünän yazılı – **yazılı**, küllän hem parafinnän yazılı – **kondeyli**, ortasında bir çizi var – **kuşaklı**. Bundan kaarä, yımırta resimnerin adları da var: **puluklu, kaplın, sinek, yapraklı, koç kafası, tırmık**.

Sayılêr, ani boyalı hem okunmuş yımırtalar evleri beladan koruyêrlar hem insannara kuvet vererlär. Onuştan o yımırtalarla uuelar yanakları hem annıy.

İnanılêr, ani Ak perşembä günü **ölülerin cannarı evlerine dönerlär da kalêrlar orada İspasadan**. Bu gün için mezarları paklêrlar hem tertipleerlär. Ak perşembä günü mezarlaa gidiler. Mezarlaa gideceykenä aulun tokatçını açık brakêrlar – **ölülär kösteksiz aula girsinnär deyni**

“Ölüleri yısıtmak” adetinä görä, Ak perşembä günü aul içindä bir ateş tutuşturêrlar. Ateşin yanında kurêrlar bir küçük masa kolivaylan, kolaçlan hem mumnan. Evin saçaana asêrlar bir peşkir hem kapunun eşiinä koyêrlar bir kazan su hem bir boş leen – **ölülerin cannarı yikansinnär deyni**. Avşamneyn aulun tokatçını açık brakêrlar, bacaayı da kapamêrlar. İçerdä bir pak döşek üstünä biyaz yastık koyêrlar, yanına da bir çölmek su – **ölünün canı dinnensin hem susuzluunu geçirsın deyni**.

Mezarlaa gidärkenä köprülerin kenarlarında hem pınarların başında **koliva, pita** hem **tutuşturulmuş mum brakêrlar**. Mezarlıkta günküklän tütüderlär mezarları hem o imeklärlän şarabı, ani burêy getirdilär, sora da onnarı insannar biri-birlerini vererlär. Şışedä kalan şarabı evä alêrlar. Evä yollandıyan, mezarlıın tokadının yanında, erä biraz şarap dökerlär da derlär: **“kal saahcaylan İspasadan”**. Kalan şarabı getirerlär evä da, komka olarak, Paskellä günü evdekilerä dökerlär.

Paskellä. (*Her yılın başka günä düşer*).

Paskellä sayılêren bütük din yortusu. Onun için herbir saabi yortu için kendi evini tertipler: boyêr, suvêr hem kireçleer. Evel, açan erlär suvadânmiş – erleri enidän suvarmışlar. Paskellä

yortusu için gagauzlar ayırı ruba tutarmışlar – **Paskellelik, Paskellä rubaları**. Gelinnär bu gündä, nicä da Ay Yordanda hem Panayiyada, steonuzluk fistannarını giyärmışlär. Paskelleya karşı uşaklara da eni ruba alarmışlar. Karıların çoyu, kliseyâ gitmää deyni, maasuz bir sepet tutarmışlar – **Paskellä sepedi**. O sepedä **paska, kovrik, boyalı yımırta, süüş tauk, slanina, tuz** hem bir şışä **şarap** koyêrlar. **Paskellä gecesı** da, **paskayı okutmaa** deyni, o sepetlän kliseyâ giderlär.

Paskellä gecesı klisedä bütük slujba olêr. Gecä yarısı kliseyâ dönerlär. Sora popaz insannara hem sepetlerä ayazma serper hem deer: **“Hristoz dirildi!”** İnsannar da cuvap ederlär: **“Akna da dirildi!”**

Klisedän dönärkän, insannar ellerindä mum yanarak gelirler. O mumun yalınına deerlär **okunmuş ateş**. O mumdan yakarmışlar kandili hem steonuzluk mumnarını.

Paskellä sabaası hepsinä dattırêrlar **nafra** (nafra almaa), da oturduyan imää okunmuş süüş tauunu hepsinä payederlär. Bu tauun kemiklerini toplêrlar da, yakıp, falêrlar, piliçlerin hem taukların eminä katêrlar – kaavi olsunnar hem hastalık uurasın deyni.

Paskellä sofrasında yımırtalarla dokuşêrlar. Sayılêr, ani kimin yımırtası kırılmayacak – onun taa uzun ömürü olacak. Hep o günü yımırta yarışmaları yaparmışlar – bir bayırcıktan boyalı yımırtaları tukurlêrlar.

Paskellä günü eni evlilär **kolaçlan** hem **şaraplan** saadçılarına hem da ana-bobaya giderlär.

Paskelledä ilk kerä toplanarmışlar **horuya** hem da orada **güreş** olarmış. Eskidän Paskelledän Hederlezädän her pazar güreş yapılmış. Güreştä enseyenä ya **koç**, ya **horoz**, yada **para** verilirmiş. Gagauzlarda varmış iki türlü güreş. Birisinä **güreş** därmışlär, birisinä da – **kayıstan güreş**. En bütük güreşlär Kongaz küüyündä olurmuş. Onnarı siiretmää deyni yannaşık küüldän da insannar toplanırmış. Güreşi siiretmää sadä adamnar gelirmiş.

İnanılêr, ani Paskellä günündä gömülü paralar oynêr.

Küçük Paskellä, Ölülerin Paskellesi. (*Paskellä yortusundan sora dokuzuncu gündä, pazertesi, bakılêr*).

Küçük paskelledä mezarlaa may bütün küü toplanêr. Eveldän mezarlıkta birkaç sıra **pomana masası** kurarmışlar da popaz, mezarları okuduyan hem ayazma serptiän, masayı da okuyarmış. Sora hepsicii, alıp kendi imeklerini, yakınnarının mezarlarına gidärmışlär da orada bilä iyärmışlär. Şindi bölä yapmêrlar. Hepsi doorudan mezarlara giderlär, mezarların üstünä kolaç hem pomana erleştirerlär da popaz, kolivayı okuduktan sora, hepsi mezarları da okuyêr hem serper.

Bu yortuda aşırıda yaşayan insannar mutlaka savaşêrlar, küüyä dönüp, senselelerinin mezarlarını dolaşmaa.

“GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlär” êntiklopediya kiyadına görä veriler (*Todur ZANET, 2010 y.*)

TÜRK DÜNNÄSINDAN ŞİİR

Ali AKBAŞ
Avrasya Yazarlar Birliin Genel Kurum Başkanının yardımcısı hem "Kardeş Kalemler" jurnalın baş redaktoru.

Büün aramızda olan Türkiyenin en büyük poetlarından birisi. 1941-ci yıldan duumastı. Yazêr hem büyüklêr için, hem küçüklêr için. Yaratmalarında zengin bir folklor gili kullanêr.

Göç

Su sereperlêr ye
Gidennerin ardından
Dün askerâ
Hind'e¹ Yemen'e
Bu gün ekmâe
Yaban ellerâ
Dönmezlerdâ ondan
Yoksa niyâ serpsinlêr
Sirkeci'dân² tren gider
Ona pinân verem gider
Bir kapana çalar
Analar aalar
"Oooooo, ool"
Uşaklar üsüz
Gelinnêr dul
Sirkeci'dân tren gider
Evim daanık veran gider
Biz hep atlan geçtik Tuna'dan
Bölâ geçmedik
Avrat uşak
Biz hiç böle geçmedik
Beyler utansın
Sirkeci'dân tren gider
Sırasınca adetçâ gider
Tuna bizdân utanır
Biz Tuna'dan
Üzünâ kapatır ellerini
Aldırma be Tuna'm
İt çıplak duêr anadan
Sirkeci'dân tren gider
Erzurumlu³ Duran⁴ gider
Burada ezan⁵ var
Orada çan
"Uyaaaaan, Uyaaaaan
Uyan!"
Sirkeci'dân tren gider
Bir yıldızlı Kur'an gider

Darsımak

Çıldırması düşer bir martının geceyâ,
Her damnasına işleer ruhumun.
Üzyılları aşêr sora yalnızlım.
Denizin ölü kadar sessiz akışı,
Hem yaşlı gözlerimin yorgun bakışı...

Damna damna hasret kokan deniz!
Dalga dalga uzaklaşan deniz!
Koşsam sana bir uşak havezinnân,
Sarıp sarmalasan beni
Bir ana sevgisinnân.
Unutsam yalnızlımı seninnân.
Sana karişsam, sana bulansam,
İçindâ sonsuz bir uykuya dalsam,
Ham bir taa hiç uyanmasam...

Kabul edermisin beni ey deniz?
Kabul edermisin?

Gagauz.aya erleştirdi
Todur ZANET

1 Hind – İndiya

2 Sirkeci – İstanbulun tren garın adı

3 Erzurum – Türkiyedâ bir kasaba

4 Duran – adam adı

5 Ezan – musulmannıkta duaya çaarmak

“Yabanılara av”ın bitmesi yada Vertolötlardan av”

Vladimir VISOŦKIY (25.01.1938 – 25.07.1980) anılmış rus poeti, yazıcı, aktör, türkücü (edi telli gitarada kendi peetlerini türkü olarak çalardı). Sovet zamanında hiç bir kiyadı çıkmadı, ama onun may hepsi yaratmalarını insannar bilêrdilêr hem türkülerini seslêrdilêr.

Vladimir VISOŦKIY yazardı ölä temalara, ani o yazılar büün da, gelecektâ da, hep öndâ kalêrlar hem kalaceklar. Büün seftâ tiparlêêrız Ca-nabisinin iki peetini gagauz dilinâ.

“YABANILARA AV”ın BİTMESİ
yada VERTOLÖTLARDAN AV
Mihail ŞEMÄKİNâ

Dan eri bir ustraylan çarptı gözleri,
Açılan tetiklêr büüledi erleri,
Anılmış avcılar geldilêr ansızdan, –
O “Popaz beygiri” kalkındı deredân,
Ateşlêr atıldı çift eldân, çift eldân!

Yattınız siz erü, saklayıp dişleri.
Ön gidân da yattı – o kaçan ileri,
Kim tabannan duyardı kuyu

hem tuzaa;

Kurşundan kim kaçardı, atları uzaa, –
Korkudan terledi, uzandı o buza.

Yabanı ömürü onnara kaş dürmüş, –
Bezbelli boşuna ömürü biz sevdik.
Eceldâ sa geniş hem gözâl bir gülüş:
Saaselem hem kaavi dişleri – sedeflik.

Yabanı bakışınnan sırt üzünâ –
O duşman köpeklêr gelsinnêr buyanı!
Yazıldı al kannarlan kaarlar üstünâ
Kırmızı bu yazı: diilêz biz yabanı!

Süründük biz, köpekçâ kuyruu
toplayıp,

Göklerü kafayı şaşarak kaldırıp:
Oradan belamız mı akêêr erlerü,
Kıyamet mi kopêr, karıştı fikirü, –
O “Popaz beygiri” ye dönmüş demirü.

Kurşundan yaamurlar
döküler göklerden –
Yaş olduk kannardan,
verildik biz heptân!

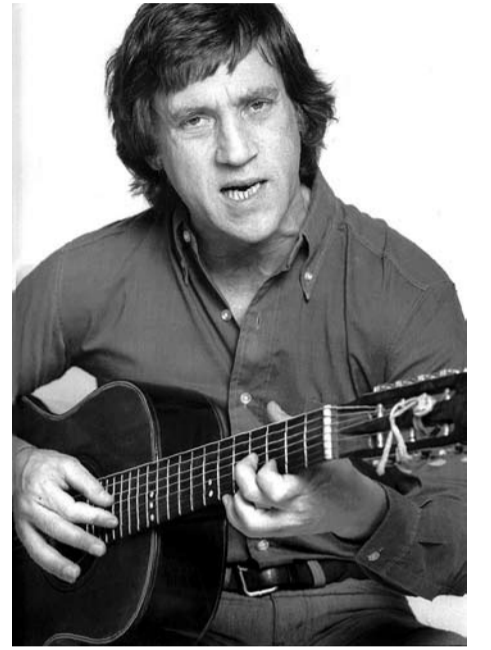
Eri der üreemiz bu kaardan kaarmayı.
Diil Allaa, insannar başlattı kıymayı:
Kaçanı – arkadan, kafadan urmayı...

Köpeklêr sürüsü, tayfamdan dur uzak,
Buuşmakta uurumuz –
ensemâü sizleri.

Yabanı olmamız – kısmetli yaşamak,
Köpeklêrsiniz siz – bu köpek eceli!

Yabanı bakışınnan sırt üzünâ –
Taa baştan kökleyip uydurma yalanı.
Yazıldı al kannarlan kaarlar üstünâ
Kırmızı bu yazı: diilêz biz yabanı!

O daaya – orada kurtuluş, korunma!
O daaya – orada kaçanı zor urmaa!
Kaçarak o daaya, ver yolu eniünâ,
Bân atlêêrim, fırlêêrim avcı önünâ

Yabanı cannarnı hep toplêêrim bilê.

Deredâ, kenarda saklandı kim diri.
Ne yapıym bân yalnız?

Kestirdi kuvedi!
Sansın yok gözlerim, körleşti kokular...
Neredâ kaldınız, yabanı kardaşlar,
Nereyi daaldınız, sap-sarı gözlülêr?!

...Ayakta bân kaldım, ama şindi sardı
Yabannar dolayı,
canavar diil onnar –
Köpeklêr, uzaktan senselâ damarı,
Eskidân avımızdı bizâ o mallar.

Yabanı bakışınnan güldüm üzünâ –
O çürük dişlerim ürkütmêz duşmanı.
Salt kaba kaarların al kannı üstünâ
Eriyer yazımız: diilêz biz yabanı!

1977-1978

Yaşêêrız biz ölü bir boşlukta –
Denâ, bastır, çımıracek iirin...
Ulumakta saklı korku sesin –
Bitki hep ilerdâ, hep hollukta.

Hem bobadan kalma hem anılmış,
Kurban kesilmesi bizi ezdi,
Boyumuzda damga izi kalmış,
Aklımız alıp, gözümüzü kesti.

Hem kan dadı, şen çoyunu brakmış...
1979

Gagauz dilinâ çevirdi
Todur ZANET (2014, Çiçek ayın 25-26)

Gagauzlara karşı yapılan GENOŦİDI annadan kiyat

Tipardan çıktı Todur ZANETin proza (düz yazı) kiyadı – “Onnar geldilêr sabaa karşı...” Bu kiyatta toplu avtorun üç annatması: “Zaman kanatları!”, “Yannışlık” (“Onnar geldilêr sabaa karşı...”) hem “Aaçlık kurbannarı mezarlıktan baarêrlar!” Hepsi bu annatmaklar annadêrlar 20-ci üzyılın 40-cı yıllarında Sovet Sistemasının tarafından gagauzlara karşı yapılan GENOŦİDI: aaçlı hem Sibirâ kaldırılmayı (soykırımını), kurşuna urmaları.

Kiyat çıktı avtorun redaktorluunan hem “Pontos” basın evindâ basıldı.

Kıştan kalma gözəl bir peyzaj

ENİ KIYAT

“Lüzgerli havada sazların türküsü”

“Pontos” basım evində tipardan çıqtı poet Galina SİRKEİNİN ilk kiyadı – “Lüzgerli havada sazların türküsü”.

Kiyadın iki bölümü var: birisinin adı kiyadın adını da verdi; ikincisinin adı – “Ne dürter canımı...”

Kiyatta var avtorun lirika peetleri, ana dilimiz için proza yazısı, dostlarına baaşlanan peetlər.

Not. Galina Dimitrievna SİRKELi duudu 1959-cu yılda Canavar ayın (oktâbri) 21-dä, Gagauziyanın Başküüyü küüyündä. 1981-ci yılda Tiraspol-daki pedagogika institutunu başardı. Artık 25 yıl üüredici işleer. Büünkü gündä Ay-Boba Mihail ÇAKİR adına pedagogika kolecindä çalışêr. Canabisi bizim Ana Dilimiz için yanêr. Bu yalın yalazını da kendi üürencilerinin üreklerine koyêr. Bu yalazın ateşini duyêrız Galina Dimitrievnanın poeziyasında da.

Foto – Todur ZANETin

Bu gözəl peyzajı razgeldiydik çin sabaalân Komrat-Feropontyevka yolunda. Kayıl olun, ani, ayazlı hem kırçlı gündä, bu yol kenarından fidannar arası gökleri bakış var ömürün en şaşılacak bakışlarından birisi.

Paskelleyä hazırlanarkana

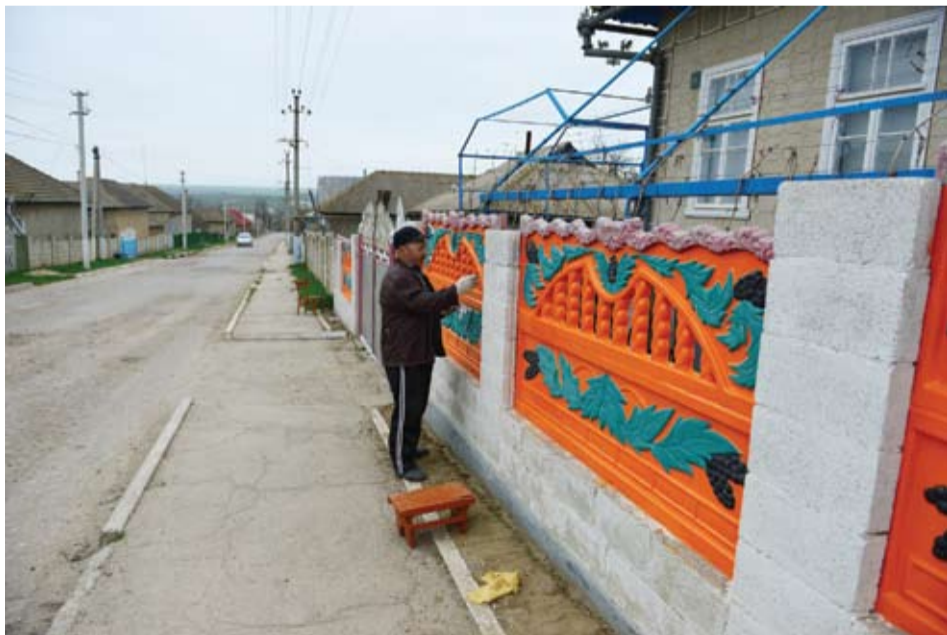

Paskellä yortusuna insannar bütün yıl hazırlanêrlar. Ama yaklaştıyan bu gün, taman Paskelleyä karşı, hepsi başlêrlar evlerini, aullarını hem içlerini tertiplemeä.

Paskellä günü için gözellik hem kırnaklık şilêr: enilener boyalar hem suvalar, paklanêr aullar hem sokaklar, kireçlener fidannar hem duvarlar.

Hepsi dış hem iç işlerini başardıktan sora da Paskellä imekleri hem pas-kalar hazırlanılêr.

PATRETTÄ: Aydar küüyündä (“40 let Oktâbrä” sokaa) yaşayan Dimitriy BAKU kendi evinin aulların boyasını eniledârkan.

Boksta bizimkilär Moldovada bir tepä medali aldılar

Çiçek ayın 14-18 günneri arasında Moldovanın Belț kasabsında çocuklar arasında (2000-2001 yıllar duumaları) boksta Moldovanın çempionatı oldu. Burada Gagauziya sportçuları kendilerini en üüsek uurda gösterdiler.

Gagauziyadan çempionatta pay aldılar Komratın sport internat lişeyindän hem Çadırdaki uşak hem gençlär sport şkolasından sportçular.

Nicä bildirer gagauzinfo.md, Komrat sportçularından birinci eri genç bokşçu Kristian KAŞU (treneri Murat TURGUNOV) aldı. O 65 kilyadan kategoriyada finalda Rıbnıța kasabasından sportçuyu Evgeniy RAYLÄNUyu, tehnik nakautlan, ensedi. Bu ensemäklän Kristian KAŞU artık ikincilää Moldova çempionu oldu.

Çadırdaki uşak hem gençlär sport şkolası çempionata 12 bokşçu yolladı. Onnarın edisi finala çıktı. Moldova çempionarı oldular: İlya ÇERNİOGLU (treneri İ.D. ÇERNİOGLU) hem Nikolay POPOV (treneri S.S. TO-

DOROV); 2-ci erleri aldılar: Dimitriy PAMUCAK hem Födör ÇAKUSTA (treneri D.G. BEJENUȚA), Konstantin KÖSÄ hem Grigoriy KARAPUNARLI (treneri İ.D. ÇERNİOGLU), Nikolay RADULOV (treneri S.S. TODOROV); 3-cü eri aldı Dimitriy VATAMAN.

Not. Boksta Moldovanın çempionatında pay aldılar 20 takımdan 120 bokşçu.

PATRETTÄ: Komratın sport internat lişeyin sportçusu Kristian KAŞU kendi trenerinnan.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 2468.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

TBMM başkanı Cemil ÇİÇEK'in Moldovaya viziti

Hederlez ayın 8-9 günnerindä Moldovada ofițial vizitlan bulundu Türkiye Bük Millî Meclisi (parlament) Başkan Cemil ÇİÇEK.

Vizitin ilk günündä sayın Cemil ÇİÇEK Moldova Parlamentın spikerinnan İgor KORMAN'ın buluştu. Ülendän sora da Cemil ÇİÇEK hem İgor KORMAN Gagauziyaya geldilär.

Gagauziyada (Gagauz Yerindä) Başkannık binasının önündä Canabilerini tüz-ekmeklän karşıladılar Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL hem Gagauziya Halk Topluşu başı Dimitriy KONSTANTİNOV hem da Gagauziyanın uşakları.

Nedän sora büyük musafirlerä kısa bir konfert gösterildi. **5-ci sayfada**

TEKZİP¹

Gagauz Yerin Başkanının internet saytlarında Hederlez ayın (may) 9-da yayınnanan statyanın bakışlarını sadä o statyatı yazan kişinin bakışları olarak kablederim, o bakışların Gagauz arkadaşlarımızın Türkiye'ye karşı duyguları olmasını inanmêirim.

Kardaşlık sıralarına görä kritikali bakışların insan arasına çıkarılmasından öncä onnar aylä içindä lââzım açıklansın hem paylaşılınsın. Ama bu sırasınca yapılmadı.

2-ci sayfa

¹Tekzip (türk) - опровержение.

Türk dünnäsı yas içindä

Türkiyenin Manisa bölgesinin Soma rayonunda kömür şahtasında iki kilometra derinniktä bir patlama hem yangın oldu.

Bu tragediya Türkiye'yi hem türk dünnäsını yas içinä soktu. Açıklanan haberlerä görä er altında canlarını kaybedän şahtörların sayısı 301 kişi oldu. Çok yaralı da var.

Tragediyanın erinä Türkiye Başbakanı Recep

Tayyip ERDOĞAN vizit yaptı. Canabisi urguladı, ani tragediyanın sebepleri en detalli uurda incelenecektir.

Soma kömür şahtasında olan tragediyanın ilgili Türkiye Respublikasında üç günük milli yas tutuldu. Bu olazlan ilgili dünnäda da yaşlı mitnglar geçti.

(Okuyun 2-ci hem 6-cı sayfalarda. Tragediyanın erindän kullanılan hepsi fotolar Anadolu Ajansının)

Türkiye Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞAN Türk dünnäsı yazarlar Meclisin azalarından buluştu

Hederlez ayın 5-8 günnerindä Türkiyenin Eskişehir kasabasında Türk dünnäsı yazarlar Birlii Meclisin (parlament) toplantısı oldu. Meclisin azalarını Hederlez ayın 7-dä Türkiye Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞAN İstanbulda kabletti.

Buluşmak 1 saat sürttü. Gagauziyadan buluşmada pay aldılar Gagauz Milli Marşın avtoru, poet hem yazıcı, "Ana Sözü" gazetanın baş redaktoru Todur ZANET hem da poet, Komrat pedkolecin türedicisi Galina SİRKELİ.

Bükelçilikte Soma tragediyasının ilgili yaslı toplantı

Hederlez ayın 15-dä saat 09-15-tä Türkiye Respublikasının Kişinev Bükelçiliinde Türkiye'nin Manisa bölgesinin Soma rayonunda kömür şahtasında olan tragediyanın kurbannarını anmak için bir yaslı toplantı oldu.

Yaslı toplantıya katıldılar Türkiye Respublikasının Kişinev Bükelçili-in hem Kilinev TİKA koordinatörünün zaametçileri, Moldovada Azerbaycan Bükelçisi hem zaametçileri, türk hem azerbaycan işadamları, "Ana Sözü" gazetasının baş redaktörü, din adamları.

Yas toplantısında acı bir nasaatlan Türkiye Respublikasının Kişinev Bükelçi Mehmet Selim KARTAL söz tuttu. Sora toplantıda bulunannar bir minutiluk susmaklan andılar hepsini kim canını kaybetti bu büyük tragediyada.

Not. Türkiye'nin Manisa bölgesinin Soma rayonunda kömür şahtasında olan tragediyanın ilgili Türkiye Respublikasında Hederlez ayın 13-dän beeri üç günnük milli yas tutul-

masınan Türkiye Respublikasının Kişinev Bükelçiliinde bir yas tefteri açıldı. Kendi acızgannını bildirmäk isteyennär, Türkiye Respublikasının Kişinev Bükelçiliine gidip, yas teftlerinde yazularını brakabilirlär.

Başkanın hem GHT'nın gazetaları hem ofițial saytları sustular

Büünkü günnädän ("Ana Sözü" verildi tipografıyaya Hederlez ayın (may) 23-dä) Gagauziya Başkanın hem Gagauziya Halk Topluşun ne ofițial saytlarında ne da Gagauziyanın ofițial hem başkanın gazetalarında Türkiye'nin Soma kasabasında olan tragediyanın ilgili bir acızgannık açıklaması olmadı.

Bu yaslı günnerdä Gagauziyanın herbir tarafından açızgannık mesajları gellerlär. Gagauziya Başkanın hem GHT'nın ofițial saytları hem gazetaları susêrlar. **Başkannun hem Gagauziya Halk Topluşun Türkiye'nin Somada kaybelän insan-nar için cannarı acımêêr mı, acızganıkları yok mu?**

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada.

"Bulanık suda balık tutmaa" isteyennerä kolaylık verilmemesi için görüşlerimi açıktan paylaşmaa isteerim. Ama açıklamam Gagauz kardaşlarımaya deyni diil, açıklamam statyayı yazana deyni.

- Sayın Cemil Çiçek Moldovaya Türkiye Büyük Millet Meclisi (parlamentı - nişan "AS") Başkanı olarak vizit yaptı. Canabisinin mesajları bir partiyanın bakışı diil. Onunnan barabar gelän Moldova Dostluk Grubasının deputatların arasında opozitiya partiyalardan temsilciler da vardı. Hepsinnän, kiminnän Moldovaya ilk vizitında görüştü Sayın Çiçek, Canabisi

açıktan konuştı, hepsinä faydalı hem açık tekliflerdä bulundu hem hepsi o teklifleri kullanabilirlär.

- Sayın Meclis Başkanımız, Anadolu insanın açık hem akıl dolu açıklamalarının, kapu komşumuzdaki kardaş kavgasının içeri daalmaması için, herbir kesimä önemli olan uzlaştırmacı mesajlar verdi. Gagauz kardaşlarımıza bir "zarar" gelmemesi düşüncesinnän söylenän bu açık duygu hem düşüncelerin arkasında başka neetlär aranmasını şaşmaklan karşılerim.

- Bölgedeki dokuşma ortamının acılar kazandırdı dostluk tekliflerini, aramızdaki açıklaa dayanarak, diplomatıyalı cümlelerin arkasına saklamadaan, doorudan söylenmesindä başka neetler arayannara şüpa duyêrim.

- Moldova hem Gagauz Yeri arasında ansızdan peydalanan zorluklardan korunmak, Konstitütiya bütünnü içinde dialog yolunnan problemlerin çözülmesi gösteriler. Moldova hem Gagauz Yeri 1990'narın başlarında peydalanan soruşta Özel Hak Statüsü temelindä barışçı çözüme Türkiye'nin da katkılarınan ulaştılar.

- Şindi olan problemlerin çözümündä yapılacak işlär belli hem taa kolaydır. Avtnomiya Statusuna çalıştırmak kazandırmak için çalışma Grubasının konkret adımnar atılması lâazım. Sayın Meclis Başkanımızın vizit zamanı verdi mesajın aslısı, vakıt kaybetmedään bu istediklerin başarılması için tarafların çalışmalarının selemâmlaması. Bu mesajın Gagauzlara kuvet hem moral yardım verdi mesajdır.

- Memleket dışında yaşayan soy-

TEKZİP

daşlarımızla ilgili olarak, Respublikamızın kurucusu Mustafa Kemal ATATÜRLän başlan, ilerleyän zamanın koşulları hem devletimizin kolaylıkları içersindä, el verdi ölçüde ömürä geçirilän diişmâz politikamız: soydaşlarımızın buldukları devletin sınırları içinde haklarının korunması hem yaşamak kertiklerinin üseltmesi uuruna ön vermemiz. Türkiye son on yılda, büünkü Pravitelstvomuzun politikaları uurunda kolaylıkların artmasınan, bölgesindä barış hem raatlaa yardım olacak soşial proektlara taa çok kaynak ayırabilmeğe dir.

- Şüpesiz, Gagauz Yeri için yapılması lâazım olan taa çok iş var. Ama kendi intereslerini ön planda görän öndercilerin harşakları buna engel oluştürêr. Taa ilei hiç bir soydaş toplumunda örnää görülmeyän hem akıl sınırlarından çıkan bu statyanın saabisinä lâazımını uroo vermäk da Gagauz halkın sorunuuna kalêr.

- Meclis Başkanımızın elinin boş gelmesinnän ilgili açıklama da ayrı bir şaşkınlık hem gücennäk yarattı. Bükelçiliimizä bildirilän tepkilerdän

"Türkiyenin Gagauz Yerinä yaptı hem yapmakta" oldu yardımlara saygısız olan bu lafların hiç bir Gagauza yakışmaz olmasını bilerimm.

- Şu fikir bilinmelidir ki, Gagauz toplumunun başka memleketlärän hem toplumlarlan dayma islää ilişkilär içinde olmasını Türkiye her kerä ister. Türkiye aynı zamanda, soydaşlarının bölgemizde barışı bozan halklararası yuristprudentiyaya uymamaktan zarar görmesindän da raatsızlık duymaktadır.

- Moldovanın ekonomika hem politika güvenniini, Türkiye'nin er aldı yada almak istedi kurumlarda aaraması, Gagauzlar için raatsızlık diil, ayrı bir güvennik kaynaa olmalıdır.

- Sayın Meclis Başkanımız, Türkiye'nin yivün günnük işleri arasında hem başka bir programa öncesindä, kısa vakıt içinde Kişineva plannanmış vizitında, programaya Komratı da eklemektän mutluluk duydu. Gagauz öndercilerin mesajlarını da hep o biçimde Kişineva bildirdi. Bunnar arasında Moldova Parlamentında Gagauz Yerinä deyni beş deputat eri ayrılması konusu da var.

- Gagauz Yerindä Küçük ayın (fevral) 2-dä yapılan referendumda Gagauz halkının istedikleri esaba alınması, bölgeyâ yapılan üsek uurda vizitlerden anaşılêr. Ama referendum sonuçlarından Konstitütiyalı protesların yufkalanmaması da beklentilerimiz arasındadır.

Konunu özünü ortak bir demâklän çizmää isteerim: "Sel gider, kumu kalır". Bütün fırtınalardan hem politika esaplardan geeri kalacak olan sonsuzlaa kadar dostluumuz. Büün buna yakışır durumda öryenleri isroriya hem zaman hayırlan anacêk.

Saygılarımnan,

Mehmet Selim KARTAL,
Türkiye Respublikasının Kişinev Bükelçisi

Türkiyenin Soma kömür şahtasında tragediyanın ilgili ACIZGANNIMIZ

Türkiyenin Soma kömür şahtasında cannarını kaybedenlerin yakınlarına can acımızı bildireriz.

Bu yaslı günnerdä Türkiye halkının bu acı sancısını paylaşêrız hem yanındayız.

Raametlilerin topracı ilin olsun! Allaa onları saa tarafına kabletsin!

"Ana Sözü" redakfiyası

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına

Sayın Cemil Çiçek!

Hederlez ayın (may) 8-dä universitetimizde geçti buluşmak için, Komrat Devlet Universitetin administratfiyası olarak, bütün ürektän Sizä şükür ederiz.

Canabinizin dokladında açıklanêr, ani Türkiye hem Moldovanın arasında ekonomika hem politika tarafından balantılar olacak, Gagauziyaya da hertarafly yardım olacak.

Gagauziyanın kurulmasından taa (1994-cü yılda) Türkiye bizä dayak oldu, gagauzlara çok yardım etti.

Bitki yıllarda Türkiye hem Komrat Devlet Universiteti arasında eni işlem programası gerçeklener.

TİKANın yardımınan universitetin yurtluunu (obşçejiyesını) eniletmää deyni, bir proekt yapıldı. Hepsi bu yaptıklar türk dünnâsi gençlerin arasında dostluu kaaviledecek.

Büük saygıylan,

Zinaida ARIKOVA,
Komrat Devlet Universitetin rektoru, Doktor, Doçent

Sayın Cemil Çiçek!

Bendän sizä yalvarmak – afediniz bizim başkanı, o bir genç, annamaz adam, şaşırđı kendini, unuttu neredä bulunêr. O bilmeer, nasıl biz (1990-1994) avtonomiyamızı kurduk ozaman. Bizä ozaman çok zordu – Türkiye, kardaş olarak, çok yardım etti bizim eni avtonomiyamıza, eni universitetimize.

Bizim halkta eskidän var ölä söz – hayırsız adam üzünü kaybetmiş. O (başkan – nişan "AS") bizdä master provokaşiya hem falsifikasiya yapmaa.

Bizä gerçekdän (1990-1994) vardı o zamanda da provokatorlar iki halkın arasında (Moldova-Gagauziya) problema yapmaa. Siz ona (başkana – nişan "AS") bakmayınız, o nasıl geldi, ölä da gidecek.

Büün Türkiye, şükür, büyük yardım eder bizim halkımıza, bizim genç universitetimize.

Saygılarımnan,

Konstantin TAÜŞANCI,
Moldova deputatı (1990-1994),
Gagauziya deputatı (1991-1998),
Komrat primarı (1997-2003),
Komrat Devlet Universitetin ekonomika fakultetin dekanı

Ceerleri bu kerä vermedilär, onuştan esabı yaban keçileri otladı

Gagauziya başkanı Mihail FORMUZALın saytlarında Hederlez ayın 9-da hem 10-da çıkan «*Мнение: партия Эрдогана допустила новую ошибку в Гагаузии*» yazı için bir düşünmäk

Hederlez ayın 8-9 günnerindä Moldovada ofițial vizitlan bulundu Türkiye Bük Millî Meclisi (parlament) Başkanı Cemil ÇİÇEK. Hederlez ayın 8-dä Canabisini “yalancı amerika sırtmasınan” tuzekmeklän karşıladı Gagauziyanın başkanı Mihail FORMUZAL.

Yalancı, zerä, taa etiştirämedi Türkiye Bük Millî Meclisi (parlament) Başkanı Cemil ÇİÇEK Gagauziyadan ayırılmaa, nicä Mihail FORMUZALın öndercili altında olan “Edinaya

hem ne iş için statya yazılı açıklêr: sayın Cemil ÇİÇEK lââzımmış gelsin «*с хорошей суммой денег*» (büük paraylan).

Maamilä surat bu paralar gagauz dilindä bir (!) şkola açmaa deyni lââzımmış! (Sansın gagauz dilin soruşunu bir şkolaylan var nicä çözmää. Bu soruşu çözmää deyni herbir küüdä hem kasabada birär gagauz dilindä şkola açılın lââzım).

Şindi para yardımnanı için. Türkiye çeşitli yollarlan Gagauziyaya üz

var bir laf “*bir kopeyka için klisedü nestedecek*”. Kalın üzlülük da insan arasında biliner. Bunun için eridir bir gagauz fikrası annatmaa:

“Çingenä yaşarmış bir zengin adamnan yannaşık. Şindi duymuş bu, ani zengin çorbacı kesmiş bir kuzu, alër çocuuunu, üüredir onu istesin zengindän kuzunun barsaklarını çorba için da giderlär çocuuunnan zenginä.

Çocuu taa aulu girincä girişmiş:

– Çiço, versäne barsakları, çiço, versäne barsakları!

– Hepsı islää, demiş zengin, - ama te bu istemeniz olmasa, pek islää olacek.

– Ölä, komşu, - çingenä da kayıl olmuş, - bän kendim da te bu uşakların istemesindän azetmeerim.

Çocuuuna da, dönüp bir şamar yakmış:

– Ne okadar alatlêrsın, barsakları hep isteersin? - sormuş, - beki komşu cerleri da verecek...”

Bakmadaan ona, ani “anonim yazının” içindä Türkiyeyä bir tepä batacak atılêr, yazıda Türkiyeyi bir sürü politika soruşlarında da kabaatlı bulêrlar: Gagauziyada referendumu görmemesi, gagauzların romın dilini üürenmesindä, vizaların kaldırılmamasında, NATO hem Evropa konularında hem taa başka. Son sonunda konu *genä paraya (!)* döner: «Непонятно почему откладывается также и обещание Эрдогана о выделении 10 миллионов

долларов на водоснабжение Комрата и Вулканешт».

uran bir korkaan yazı. Onuştan kendi bakışımı buna açıkladım. Hem taa bir iş urgulêrim: Mihail FORMUZALın saytlarında yayınlanan bu yazı Türkiye hem Gagauzların duşmanının bir yazısı. İstoriyada *o duşman bir korkak, pızlı hem yalancı duşman olarak kalacek*. Bük Türkiye devletinä bu yazının zararı olmayacak, ama gagauzlara bük zararlar var nicä getirsin.

Türkiye Respublikası lââzım bilsin, ani bir sündüün yazısı türk hem gagauz milletin arasında dostlaa hem kardaşlaa lekä brakamayacak. O lekä kalacek sadä o korkak hem yalancı “anonim” avtorun suratında. O avtorun adını da siz var nicä tanıyasınız statyanın bir cümlesindän: «*Одновременно аналитическому центру автономии разработать предложения для корректировки курса наших контактов в Турции*». Kim Gagauziyada var nicä asker gibi bu emiri versin? Cuvabınız dooru.

Çok yıllar Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL kendisini Türkiyedä türk dostu gösterärdi, Moskvada – Rusiya dostu gösterärdi, Amerikada hem Kanada – Amerika hem Kanada dostu gösterdi. Şindi bu ikiüzlülük halizdän üzä çıktı. Kendi saytlarında «*Мнение: партия Эрдогана допустила новую ошибку в Гагаузии*» yazısınan o, *maskaları atıp, gösterdi, ani hiç bir kerä türk dostu diildi*.

Hem taa bir iş. Bu düşüncelerimi yazarkan hep beklärdim, ani Gagauziya Başkanın ofițial saytında Türkiyenin Soma kasabasında olan tragediyaylan

Gagauziya” cümne kuruluşun www.edingagauz.com saytında Hederlez ayın (may) 9-da peydalandı Türkiyeyä hem Türkiyenin öndercilerine karşı *püsür hem zihirlän dolu* bir anonim (korkaklar stili) yazı “*Мнение: партия Эрдогана допустила новую ошибку в Гагаузии*”. Ertesi günü, Hederlez ayın (may) 10-da, bu yazıyı Mihail FORMUZALın başka bir saytı da www.gagauzlar.md tiparladı.

Makarki yazı anonim, ama okuyucu pek kolay tanıyêr avtorun stilini, zerä bu avtor çok bölä yazı yazdı Gagauziya başkanı Georgiy TABUNŞÇİKä karşı, gagauz aydınadıcılarına karşı, komunistlär patriyasına hem başka partiyalara karşı, Türkiye elçiliinä karşı da. O yazılara Moldovanın Üüsek saalık komisiyası analiz yaptıydı da avtorun saalınan ilgili raport yazdıydı (o raportun originalı bulunardı Gagauziyanın prokuraturasında vatandaş Mihail FORMUZALa karşı açılan ceza dosyesında).

Şindi geçelim “anonim” yazıya.

Kim bu yazının avtoru belli. Yazının altında ad olmasa da, Zakona görä cuvapcı o yayın organı (burada saytlar) hem kim onnarı kurdu hem da kimä onnar izmet ederlär. www.gagauzlar.md saytı için iş ikilikte. Ama sayt www.edingagauz.com “Edinaya Gagauziya” cümne kuruluşun saytı hem o kuruluş ta Mihail FORMUZALın öndercili altında bulunêr. Sanêrim anonimliklän iş açıklandı.

Şindi yazı için. Statya yazı “*bataa at ta izi kalsın*” temelinä görä yazılı.

Yazının başında, Türkiyeni hem sayın Cemil ÇİÇEK üstünä bir tepä batacak atıp, statyanın avtoru haliz üzünü

milion dolara yakın yardım yaptı. Eni yardımnan da yapêr. Bu yardımnanın içindä su, saalık, soşial, üüredicilik, kultura hem başka uurda proektlar var. Bu yardımnanın içindä var Gagauziyanın Başkanlık binasının hem Gagauziya başkanının odasının *remontu hem mebellän tertiplenmesi da*. O kreslo, angısında oturêr başkan Mihail FORMUZAL (bak yukarkı fotoya) hem odasının bütün masaskemnesi Türkiyenin parasınan alındı (ikinci fotoya).

Var insandan saklı yardımnan da. Açan Mihail FORMUZAL başkan ayırıldı, o *iirindi oturmaa* o maşınaya angısı gezdirärdi Gagauziyanın eski başkanını Georgiy TABUNŞÇİKİ. Ozaman Mihail FORMUZAL istedi Türkiyedän eni bir maşına. Türkiye aldı ona cat eni bir servis maşınası. Açan birkaç aydan sora, başkan Mihail FORMUZAL (maşınanın salonda bulunan “bilinmeyän” insancıklarlan) o maşınaylan avariyyaya düştü da maşına metalolom oldu, Türkiye ona hep o markalı hem benizli taa bir eni maşına aldı (sanki neçin hep o markalı hem hep o benizdä! diil mi onun için, ani, birisi duymadaan, maşınaları diiştirmää?).

Taa sora “*krutoy*” olmaa deyni o istedi Türkiyedän bir Jeep “Toyota Land Cruiser”. Onu da kabletti. Bu türlü örnekleri var nicä çok sıralamaa, ama brackez onu başkancıkların esabına (esabı yaban keçileri otlamadısalar).

Para konusunu kapadarkana isterim urgulamaa, ani Gagauziyada da, Moldovada da, Rusiyada da, Amerikada hem Kanada da bilêrlar nekadar tammah paraya Mihail FORMUZAL. Nicä

долларов на водоснабжение Комрата и Вулканешт».

Biz annêrız, ani vakit gider da Mihail FORMUZALın başkanını zamanı biter (halizdän o taa 2010-da bitti, ama bu başka bir tema) da Türkiyedän para yardımına artık eli diyämeyecek (nicä diidi eli Rusiyadan gelän solärka hem booday yardımına).

Bän çoktan vazgeçtim okumaa “*kart kısıraan düşlerini*”, ani may hergün peydalanêrlar Mihail FORMUZALın saytlarında. Ama «*Мнение: партия Эрдогана допустила новую ошибку в Гагаузии*» bu Gagauzlara hem Türkiyeyä arkadan bıçaklan

ilgili bir acızgannık açıklanacak. Ama yok. Bezbelli Mihail FORMUZALın Somada kaybelän insannar, nicä da gagauzlar, umurunda diil. Onnar için, canı acımêr hem onun hiç acızganı da yok.

PATRETTÄ: Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL (solda), Gagauziya Halk Topluşu Başı Dimitriy KONSTANTİNOV hem Moldovada Amerikanın bük elçisi William H. MOSER Türkiye tarafından başlanan kreslolarda oturêrlar. (foto gagauziyanın ofițial saytından).

Todur ZANET,
Gagauz Milli Marşın avtoru,
16.05.2014

Türk dünnası yazarlar Birlii Meclisin toplantısı

“Eskişehir 2013 yılı Türk dünnasının kultura baş kasabası” çalışmaları çerçevesinde Türkiyenin Eskişehir kasabasında Hederlez ayın 5-8 günnerindä Türk dünnası yazarlar Birlii Meclisin (*parlament*) toplantısı oldu hem Hederlez ayın 6-10 günnerindä I. Türk dünnası kiyat hem kultura Salonu geçti. Bu meropriyatıyalar Avrasya yazarlar Birlii katkısınnan yapıldı.

Türk dünnası yazarlar Birlii Meclisin (*parlament*) açılış toplantısı Eskişehir valiliin (*gubernatorluu*) toplantı salonunda yapıldı. Toplantının diva-

Avrasya yazarlar Birlii başkanı Yakup ÖMEROĞLU da, kendi konuşmasında, Eskişehirin türk dünnası kultura başkasabası adına yaptı meropriyatıyalar için vali (*gubernator*) Güngör Azim TUNAY'a şükür etti.

Kırgızistan yazarlar birliği Başkanı Omor SULTANOV urguladı, anı “Türk dünnası çok büyük. XXI-ci üzyıl dünnasında genç okuyucuların üreklirinä literaturamızın girilmesi lâzım.” Sözüni başararak Canabisi dedi: “Türk dünnası memleketlerdeki insannar Türkiyeyä her zaman güçlü bir devlet olarak bakêrlar.”

TÜRKSOY Genel sekretarin yardımcısı Prof. Dr. Fırat PURTAŞ urguladı, anı “Eskişehir, 2013 yılında neredäsa TÜRKSOY’un 20 yılda yaptıklarını katlayarak büyük kultura meropriyatıyalarına ev saabilii yaptı.”

nında er aldılar Eskişehir valisi (*gubernatoru*) Güngör Azim TUNA, TÜRKSOY Genel sekretarin yardımcısı Prof. Dr. Fırat PURTAŞ, Türk dünnası yazarlar Birlii başkanı Anar RZAYEV (Azerbaycan yazarlar Birlii başkanı), Avrasya yazarlar Birlii başkanı Yakup ÖMEROĞLU, Kırgızistan yazarlar Birlii başkanı Omor SULTANOV.

Kendi sözündä Güngör Azim TUNA urguladı: “ortak dilimizin hem kulturamızın geleceä taşınması, gelecek evlatboylarına aktarılması konusunda, büyük bir borç düşün yazarlarımıza ev saabilii yapmaktan hem onnarın kalıcı olarak burada bir yazar evindä her zaman aarlayacak bir altyapıyı oluşturmaktan dolayı büyük bir kanaat duyduumu açıklamak isterim.

Kulturamızı geleceä taşıyan siz pahalı yazarlar, büyük bir misiyaya üklersiniz. Bunu belirtmek isterim. Bu bizim geleceä ilişkin umudumuzu arttırmaktadır. Sizlerin bu üreklilii, burada Eskişehirde temelini attığımız bu birliklikleri Türk dünnası yazarlar Birlii, Yazarlar Meclisi gibi işlerä bundan sonra bu ideala ulaşma noktasında saalam bir alt yapıya kauşmuş oluyoruz.”

Açılış sözündä Türk dünnası yazarlar Birlii başkanı Anar RZAYEV urguladı, anı “Türk dünnası usta yazarlarını bir araya getirmenin lâzımnu oldu hem bu lâzımnu sonucunda bölä bir Birliin kurulmasınnan başardık.”

Ertesi günü gubernatorluun önündä bulunan meydanda I. Türk dünnası kiyat hem kultura Salonu açıldı. Açılışa, yazıcılardan hem başka musafirlerden kaarä, katıldı Tüekiyenin milli üredicilik ministerliin Bakanı sayın Nabi AVCI.

Türkiyenin Milli Marşından sora, Salonun ofițial açılışını yaptılar Bakan Nabi AVCI hem vali (*gubernator*) Güngör Azim TUNA. Sora Bakan Nabi AVCI hem vali Güngör Azim TUNA, herbir yayın evinä uurrayıp, oralarda sergilenän kiyatlarla tanıştılar.

I. Türk dünnası kiyat hem kultura

Salonu meropriyatıyalarında vardı seminarlar, kiyatların tanıtımı, konfertlar, peet okumaları hem avtorların kiyat imza günneri. Salonun sonunda Eskişehir valili (*gubernatorluu*), Salona getirilän kiyatlardan ikişar ekzempler eni kurulan “Kiyatlar muzeyinä” deyni aldı.

Türk dünnası yazarlar Birlii Meclisin (*parlament*) toplantısının programasına görä Meclisin toplantısında “Dünnäü karşısında yazıcı” temasına seminar oldu. Bu seminarya yazıcılar

inceledilər taa iki konuyu: “Kiyat teknolojiyalarla yarışêr mı?” hem “Yazıcılar hakları”.

Hederlez ayın 7-dä da Türk dünnası yazarlar Birlii Meclisin (*parlament*) azalarını Türkiye Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞAN İstanbulda kab-

letti. Buluşmada delegaşıyalar başları nasaat etilär hem başbakana kiyatlarını başladılar.

Not 1. Saa olsun Gagauziya kultura Upravleniyasının başı Vasiliy

İVANÇUK hem onun yardımcısı Evgeniya LÜLENOVA, anı yardımcı oldular Eskişehirde gagauzça hem gagauzlar için kiyatları sergilemü deyni.

Not 2. I. Türk dünnası kiyat hem kultura Salonunda 77 yayın evi pay aldı. Moldovadan orada pay aldı çok gagauzça hem gagauzlar için kiyat çıkaran “Pontos” yayın evi.

PATRETLERDÄ: Türkiye Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞAN buluşmaktan sora merdivendä anmak patredi.

Türkiye Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞAN baaşıını Todur ZANETä verärkana.

Tüekiyenin milli üredicilik ministerliin Bakanı sayın Nabi AVCI hem vali Güngör Azim TUNA sergimizä buyurdular.

Türk dünnası yazarlar Birlii Meclisin (*parlament*) toplantısı.

Todur ZANET hem Avrasya yazarlar Birlii başkanı Yakup ÖMEROĞLU.

Türkiye Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞAN baaşıını Galina SİRKELiä verärkana.

Galina SİRKELi, “Pontos” yayın evi başı Marçela MARDARİ (ROMANÇUK), büyük türk poeti Ali AKBAŞ hem Todur ZANET.

Fotolar – T.C. Başbakanın hem İordan KÜRKÇÜN.

TBMM başkanı Cemil ÇİÇEK'in Moldovaya viziti

Sonu. Çekilmesi 1-ci sayfada

Komratta TBMM Başkanı Cemil ÇİÇEK hem Moldova Parlamentin spikeri İgor KORMAN Gagauziya Başkanınan, GHT Başkanınan, İspolkom hem GHT deputatlarınan buluştular.

Ayrı bir buluşmak Komrat primarı Nikolay DUDOGLUylan, GHT başı yardımcısı Demyan KARASENİylän, işadamı Mihail KARASENİylän Komrat sovetniklerinnän hem GRT Predsedatelinän Anna HARLAMENKOylan oldu.

Cemil ÇİÇEK hem İgor KORMAN Komrat Devlet Universitetin studentlarına ortak bir lektüya okudular.

Hep o günü iki parlament Başkanınarı Komratta Moldovada ilk olan Parlamentin erli hebercilik ofisin açılmasında pay aldılar.

Vizit programasının buluşmalarında pay aldı Moldovada Türkiye Bükelçisi Mehmet Selim KARTAL.

Hep Hederlez ayın 8-dä sayın Cemil ÇİÇEK buluştu Moldova prezidentinnän Nikolae TİMOFTİylän.

Hederlez ayın 9-dä TBMM başkanı Cemil ÇİÇEK buluştu Moldovada yaşayan Türkiye vatandaşlarınan hem işadamnarinnän.

Bundan kaarä Hederlez ayın 9-dä TBMM başkanı buluştu Moldovanın

premyer-ministrusunnan İurie LEANKAYlan.

Hep o günü Moldovada Türkiye Bükelçisi Mehmet Selim KARTAL hem onun eşi Banu KARTAL TBMM başkanı Cemil ÇİÇEKä hem Türkiye delegatıyasına imek verdilər. İmektä pay aldılar Modova parlamentin deputatları Aleksandr STOYANOGLU hem İrina VLAH.

TBMM başkanı Cemil ÇİÇEK'in Moldovada vizit programasında vardı Moldova istoriya hem etnograviya muzeyinnän tanışmak.

PATRETLERDÄ: TBMM başkanı Cemil ÇİÇEK hem Moldova Parlamentin spikeri İgor KORMAN presaya açıklama yaparkana.

TBMM başkanı Cemil ÇİÇEK hem Moldovanın premyer-ministrusu İurie LEANKA buluşmaktan sora presaya açıklama yaptılar.

Türkiyeden delegatıya Gagauz Yerin Başkanlık hem Halk Topluşu binasından "ATATÜRK" bibliotekasına yollanır.

Moldova prezidentinnän Nikolae TİMOFTİylän buluşmakta pay alannarın anmak için patredi.

Komratta Moldovada ilk olan Parlamentin erli hebercilik ofisin açılmasında .

Komrat Devlet Universitetin studentlarınan hem üreticilerinnän buluşmak.

"ATATÜRK" bibliotekasında "Ana Sözü" gazetasinnän tanışmak.

Komrat primariyasında. (karşıda soldan) A. HARLAMENKO, N. DUDOGLU, GHT başı yardımcısı D. KARASENİ, işadamı M. KARASENİ.

Komrat Devlet Universitetin Türkiyeden studentlarınan anmak için patred yapıldı.

Çadır kasabasında Türkiyedä Soma şahtalarında tragediyaylan ilgili yas günü

Türkiye Respublikasının Manisa bölgesinin Soma rayonunda kömür şahtasında olan tragediyaylan ilgili, orada canlarını kaybedän insanları anmak için hem o raametlilerin aylelerine acızgannımızı bildirerek, Gagauziyanın Çadır kasabasında Hederlez ayın (may) 16-da yas günü tutuldu.

Türkiye Respublikasının Manisa bölgesinin Soma rayonunda kömür şahtasında olan tragediyaylan ilgili yas tutmak için karar aldı Çadır kasabasının primarı Georgiy ORMANCI.

Ayrıca bu tragediyaylan ilgili kendi acızgannını Canabisi bildirdi Türkiye Respublikasının Kişinev Büükelçisine Mehmet Selim KARTALa hem çadırdaki "Orizont" moldo-türk lişeyin öndercilerine.

Yas gününde devlet kuruluşların binalarında Moldovanın hem Gagauziyanın bayrakları, yas simvolu olarak, biraz aşaa indirildi.

Saat 11-30-da da Çadırdaki, hepsini kim Somadaki büyük tragediyada canını kaybetti, bir minütlik susmaklan andılar.

Komrat primarı Nikolay DUDOGLU Türkiyeyä acızgannını bildirdi

Gagauziyanın başkasabasının Komrat primarı Nikolay DUDOGLU Türkiyenin Manisa bölgesinin Soma rayonunda kömür şahtasında olan tragediyaylan ilgili, Türkiyenin prezidentin Abdullah GÜL, Başbakanın Recep Tayyip ERDOĞAN hem TBMM Başkanın Cemil ÇİÇEK adlarına acızgannını bildirän bir yazı yolladı.

Acızgannık yazısında urulanêr, ani "kardaş gagauz halkı Türkiyenin Manisa bölgesinde olan tragediya için haberi yas içinde kabletti. Kardaş türk halkına deyni aar hem kahırlı vakıta gagauz halkı yanınızda bulunêr.

Hepsinê kim yakınlarını kaybetti biz can acımızı bildireriz. Umut ederiz, ani en kısa zamanda yaralı olannar da ayaa kalkacaklar."

MOLDOVADAN ŞİİR

Alexe RÊU (Rău),
yazıcı, poet, bibliolog,
filosof.

Moldova hem Romuniya yazıcılar Birlıkların azası. Yazêr peet, proza, esse.

Ana

Kartofiyi anam koymuştu çuvala
Zerä dedim ona gelerim bu afta
Çok bekledi kartofilär ölä
Biyaz filizleri delik yaptı boz çuvalda

O filizlär uzaa uzanadılar darsımdan
Alıp götürdülär anacımı elä
Çuval kaldı alınmadı o eşiktän
Zerä bän gelmedim dönämedim evä

Da yabancı oldu ana o tarafım
Aar pıtrıklı tellär arkasına kaldım
Darsımdan param-parça yanık canım
Memleketä siz çekiniz beni filizlerim

Kartofiyi anam koymuştu çuvala

Gitmä

Açan sän dönecän artık geç olacek
Zerä perdelerim aşaa indirilmişti
Hem da rakı o şişesi boş duracek
Ani bir yabancı adamnan dadılmışti

Al barizi auçların kuvetlän toplaycek
Yabancılık o zenginii sana vermişti
Aalayacan ama artık geç olacek
Zerä perdelerim aşaa indirilmişti

Ömür verer yaşamanın sırasını
Çiçään hem meyvanın kuru aacın
Diriyan yap kendi o işinin aslısını
Zerä kayıpları
paraylan da geeri alamaycan

Açan sän dönecän artık geç olacek

Gagauzçaya çevirdi Todur ZANET
2013-2014 y.y.

Türkçä teatru yapan devletlerin teatru Festivali

Hederlez ayın (may) 4-14 günnerinde Türkiyenin Konya kasabasında geçti VII-ci halklararası "Bin soluk bir ses" Türkçä teatru yapan devletlerin teatru Festivali. TÜRKSOYun katkısınnan hazırladı onu Türkiye Respublikasının kultura hem turizma Bakanının devlet teatruarın baş müdürlüü.

Festivalä Türkiye teatruarından kaarä katıldılar, Azerbaycan, Balkar (RF), Dagestan (RF), Gagauziya (Moldova), İrak, Golandiya hem Kazahstan teatruarı.

2013-cü yılda TÜRKSOYa girän devletlerin teatru direktorların Bakuda alınan kararına görä, bu yılki Festival (hem gelecek taa iki festival) "Dedä Korkut" eposunun kanadı altında oldu. Teatruarın kimileri bu eposa görä yazılı pyesaları ştenaya koydular hem siiredicilerä bu spektaklileri gösterdiler.

Festivalin programasında "Dedä Korkut" eposununa görä spektaklileri gösterdiler:

- Hederlez ayın 6-da "S.Seyfulin" adına Kazahstandan Karaganda drama teatrusu – "Kazan Beyin oolu Uruz Beyin esir oldu Boy";

- Hederlez ayın 9-da "D.Tanasoglu" adına Gagauz milli teatrusu – "Doku-

zuncu Tümen" («Bekil Beyin oolu Emran»);

- Hederlez ayın 10-da Azerbaycan

devlet akademik milli drama teatrusu "Dirse Han oolu Bugaç Han Boyu".

Bundan kaarä, 10 günün içinde

Festivalde kendi ustalını gösterdiler Ankara devlet teatrusu – "En son O gitti" hem "Hayvan çiftli" spektaklileri; Kerkük ulusal türkmen teatrusu (İrak) – "Aftanın sekizinci günü" spektakliyi; Konya devlet teatrusu – "39 basamak" spektakliyi; Dagestan Respublikası (R.F.) "A.Salavatov" adına Kumuk devlet muzıka drama teatrusu – "Taşbike" spektakliyi; Kabardin-Balkar Respublikası (R.F.) "K.Kuliyev" adına Balkar devlet drama teatrusu hem Golandiya "Nilgün Yarlı NY Producties" teatrusu "Sonsuz keyif" spektakliyi.

Not. İki perdeli istoriya eposu pyesa "Dokuzuncu Tümen" ("Bekil Beyin oolu Emran") yazıldı Azerbaycan "Dedä Korkut" destan eposun 9-cu bölümünä görä. Pyesa Çadırdaki "D.TANASOGLU" adına milli teatru tarafından ştenaya koyuldu hem Baba Marta ayın 27-dä, Bütündünnü teatru Gününde, spektaklinin premiyerası oldu. Pyesanın avtoru hem spektaklinin rejisörü oldu dramaturg Todur ZANET.

O Han Oguz hem dedelär “Bizi unutmayın!” baarêr

Nikolay PEYOGLU duudu 1947-ci yılda Gruzıya Respublikasının Poti kasabasında. 1956-cı yıldan beeri Komrat kasabasında yaşêr. Üredecilik uurunda institutu başarıp, çok yıllar üredecı işledi. Zor vakıtlarda başka işlärün da zanaatlandı. Şindi pensiyada.

Peet başladı yazmaa XX-ci üzyılın 80-ci yıllarında, ilktän rusça, sora da gagauzça. Peet yazêr hem büüklerä hem da küçüklerä deyni. Rus dilindän peetleri gagauz dilinü dü çevirer.

VATAN
Öter sabaalen horozlar
Fırlêr yalın dan erindän,
Gözäl çalêr türlü kuşlar
Saba hayır olsun, Vatan!

Taazü bir çii, gözäl koku
Sansın yanêr gök batıda,
Ateşlän bulutlar dolu
Fasıl gökün üüsekliindä.

Seni girgin olannarın
Metettilär bu dünnedä,
Oldu yolun senin aydın
Büük devletlärün birerdä.

Oldun çirkin vakıtlarda
Duvar gelän duşmannara,
Büük girginnik var insanda.
Karşı çıktıydı onnara.

Sän tuz-ekmeklän karşıleersın
Teklif edersin ürektän,
Musaafiri ikram edersin
Bütün canın sıcaklından.

Gözäl senin o küülerin
Şaşêr gelän musaafirlär,
Hem pek işçi o insanın
Bunu görêrlär konaklar.

Sän gün-gündän gözellenersin
Benim sevgim, paalı Vatan,
Hem git-gidä taa genç olêrsın
Seni hergün düzer insan.

Sän pek küçüksünä Vatanımä
Seni sayêr çok büük devlet,
Sän, Gagauz Erim benim,
Bizä ömür sän hem kısmet.

DUA
Çökerlär dizçä insannar
Her gün ikona önündä,
Uçêr gökâ o dualar
İnsan söleer ne üreendä.

Yaasın, Saabi, yaamur bizdä
Olsun zengin bir bereket,
Olsun ekmeç soframızda
Hem ver saalık bizä, kısmet.

Uzun ömür hem da raatlık,
Kahır hiç bilmesin, insan,
Hem da hiç bilmesin kutlık;
Koru bizi büük beladan.

Koru bizim uşakları
Hem ver akıl sän onnara,
Olsun açık o yolları -
Onnar umut ihtärlara.

Geçer yıllar, hızlı geçer,
Her gün hiç bitmer zorluklar,
Aşırıya gençlär gider,
Dua ederlär ihtärlar.

Susêr Allaa: Aman! Aman!-
Hiç bir da ses yok üüsektän,
Umutlan hep yaşêr insan
Bekleer yardım o Allahtan.

Beklämä sän, benim halkım,
Al kuvedı ellerinä,
Ko tarihtä zengin kalsın
Da ol saabi sän kendinä.

KİM KABAATLI?
Ana topraa çok insannar
Brakıp, gider aşırıya,
Orda çoyu kalêr onnar
Sade bir boy geler evä.

Başka erdä enseer gurbet,
Zere köklär kaldı evdä,
Dolu pelinnän o kısmet,
Acı ekmeç aşırıda.

Onnar da kim geeri geler,
Sevinmer çok bu gelmeyeä,
Zere para hızlı biter
Gider eni kazanmaya.

Gider insan aşırıya,
Onu üüsüz yaptı devlet,
Gider taa ii yaşamaya,
Yavaş-yavaş daalêr millet.

Var kuvettä pek çok hırsız
Onnar soyêrlar deriyi,
İnsan işsiz hem parasız
Betva eder yaşamayı.

Kim kabaatlı? – kendi insan
Pek çok susêr hem dayanêr;
Fayda hiç yok beklemektän
Birlik salt hepsini enseer.

Oldu birlik, küçük devlet
Kurdük bizim Bucaamızda,
Ki insanda olsun kısmet
Hem annaşmak aramızda.

Oldu birlik biz duşmana,
Küçüü, büüyü, karşı çıktık.
Karşı çıktık biz duşmana,
Ölmä Vatançin toplandık.

Cenktän ruslar kurtardılar
Geldi yardım vakıdında,
Kaldı diri gagauzlar
Şilêr güneş Vatanımda.

İi yaşamak girgin insan
Kuru kendin sän kendinä,
Onu beklämä Allahtan,
Umut birliin kuvedinä.

BİYAZ KAYİN
Biyaz kayın sansın gelin
Donaklı durêr;
Körpâ o, gencecik, belli
Eşini bekleer.

Ona boncuk küpeleri
Yaraşêrlar pek,
Gözäl fistan, incä belı,
Yapraklar ipek.

Kıvrak o bluza güüsündä
Alaca – biyaz,
Geçer sevdaylan yanından
Çiçekli ilkyaz.

İsteer çıkmaa o erindän
Dünnäyi görmä,
Ama derin köklerinden
Yok nicä gitmä.

Dua sän etmä gökleri
Serbestli olmaa,
Sän şükür et o kökleri
Hem Ana-topraa.

Erdä ömür yok onnarız
Sän anna bunu,
Olcan yanık sän Vatansız
Özleycän onu.

Olcek masal o gözelliin
Süneçän heptän,
Vazgeç bundan, kayın-gelin,
Yabancı erdän.

İKİ KIRLANGAÇ
İki kırlangaç sabaalen
Hederlezlän geldilär,
Pek yakın telä konduynan
Bana pek sevindilär.

Onnara mayıl oldum bän
Hem şaştım kuşçazlara,
Sevindim bütün üreklän
Bu küçük cancazlara.

Sölemä sansın isteerlär:
«Ne islää, açan evdä!»
Bana kuşça annadêrlar
Pek gözäl o dilindä:

Yollandık biz, gün geldiynän,
Uz duuma erimizä,
Sevineriz etiştinyän
Biz ana topraamıza.

Biz uçtuk gecä-gündüz
Denizi aykırlamaa,
Savaşık çok aaç, susuz,
Kenaradan etişmä.

Çok devlet geçtik uçaarkan,
Çok duşman gördük yolda,
Biz konduk pek sevinärkän
Hederlez günü evdä.

Bizi çaarêr ana-toprak
Çeker köklär dedelerdän.
Biz fidandan düşük yaprak
Açan uçêrız Vatandan.

OGLANIN NASAATI
Uyaardım bän da uykumda
Karşı geldim ulu dedämnän,
Karşı geldim geniş kırdä,
O kır doluydu salt hayvannan.

Daalıp kırdä, onnar otlardı
Yavaş gidärkän ileri,
Oglan-dedä orda güdärdi,
Ürüktü pek o beygiri.

Bän yaklaştım, verdim seläm,
Baktı uzun-uzun bana:
Bän evladın senin, dedäm
Bän düşümdä geldim sana.

İndi erä o beygirdän,
Braktı gezsin onu bolda,
Gittik onunnan biz yayan,
Dolu otlarlan o kırdä.

Bana sordu: nicä işlär
Hem nicä yaşamak sizdä?
Raatsız uyêrız, dedelär,
Bizim, sonsuz, uykumuzda.

Zor yaşamak, hiç yok birlik,
Var çok duşman aramızda,
Çiçek açêr salt hırsızlık,
Gençlär kalêr aşırıda.

Çok sesledi beni Oglan
Dedi o, sora, bitkidä:
Deyni kaybelmesin insan
Lääzim olsun o birerdä.

Biz pek kaaviydik bir zaman
Türlü duşmannan da düüştük,
Çoyu korkardılar bizdän
Açan bir büük devlet düzdük.

Yavaş-yavaş biz aazaldık
Asirlerin yollarında,
Bir üçüz-dörtüz bin kaldık
Açan konduk biz Balkanda.

Dini, dili, biz koruduk
Bizim gözäl adetleri,
Makarki çok zorluk gördük,
Geçtik pek çok devletleri.

Ölä onun o nasaati:
Bizä örnek dedelerimiz,
Kaavi bir ruh onnar braktı
O ruh bizim kuvedimiz.

Salt birliktä yaşêr insan,
Yaşêr diveç o bu erdä
Hem ilerleer salt ozaman,
Açan atılmêr dilindän.

KANIN SESİ
Gençtim bän, kino bakardım
Kazaklar içindi film,
Evelki insan düüşärdi,
Türkü çalardı bir akın.

Onun sesi beni çaarardı
Uzak, ulu, dedelerä.
Asirlerä aklım uçardı,
O evelki vakıtlara.

Dalga, dalga, kanım olardı
Düülardi sık benim ürääm,
O türküdü canım aalardı
Güçlüydüm pek o türküdü.

Evä gidärkän bütün yol
Akın çalardı içimdä,
Çalardı o geniş hem bol
Sesi ötärdi kanımda.

Akın kazak, bän gagauz
Nedän kanım dalgalandı?
Attila kim, kim han Oguz,
Yıllar geçtiynän annadım.

Bän okudum: bizim köklär
Onnar Attilaya gider.
O Han Oguz hem dedelär
“Bizi unutmayın!” baarêr.

Biz, Oguzlar, sizin temel,
Kaavi bir ruh, Kervan-Kıran,
Sizin ömür, sizin ecel -
Çoktan geçmiş asirlerdän.

KİM O TALANT
Talent o kim pek çok işleer
Daadêr sıcaa o canından,
Kim üreeni kurban verer
Yanêr onun ateşindän,

Kim insana yapêr iilik
Sade onun için yaşêr;
Ama görer pek çok kinnik
Hem çok zorluk o geçirer.

Kimi ii dost da çok görer
Onu satêr o saklıdan,
Kimi bir şaş gibi sayêr;
Annamêr çok sıra insan.

Gider talent salt ileri
Dolu kösteklän yolundan,
Onun adı hem işleri
Çok ilerdä zamanından.

Bizdä süner çok talantlar
Ya da giderlär devlettän,
Yardım hiç görmerlär onnar
Bir boy cansız kuvetlerdän.

GEÇÄ
Açan kırdä gecä yatardım
Bakardım bän yıldızlara,
Sansın bir gimn onnar çalardı
Kara, dipsiz, o gökleri.

Bän o mayıl gimni seslärdim
Käämil zinnardılar göklär,
Aklımnan bän orda uçardım
Beni tanardı yıldızlar.

Sansın binnärlän mum yanardı
Sonsuz o klisä içindä,
Orda diri cannar uçardı
Üüsek, büülü, o önümdä.

O tabiat erdä uyardı:
Sessiz durardı dolaylar,
Salt böceklär otta şıldarı,
Türkü çalardı ırırlar.

Ürääm, canım, onnar ötärdi
O gecenin gözelliindän,
Sabaadan hiç bän uyumardım
Türlü gelän duygulardan.

Tomay küüyü açlık genoğidın kurbannarını unutmêêr

Çiçek ayın (aprel) 27-dä Tomay küüyün mezarında, 1946-1947 yıllarda gagauzlara karşı yapılan açlık genoğidında açlıktan öldürülân tomaylıların ortak mezarın üstündä, açıldı anma memoriali. O açlık genoğidında Sovet rejimi gagauzların 40% zeedesini zorlan mezarlara soktu. Sadä Tomay küüyündä açlıktan 2500 insandan kaybelmiş.

Anmak memorialını kurmaa deyni ön teklif küüyün sovetniindän Pötr BALABANDAN geldi. Hepsı tomaylılar bu fikirdän yan oldular. Katlanıp ta para topladılar. Biraz yardım geldi sponsorlardan da. Memorial 80 bin ley tuttu.

Anmak taşın açılmasında hem yaşlı mitingta pay aldılar küülülär, Tomayın primarı Födör TOPÇU, küü sovetnikleri hem küü Sovetinin başı İvan NE-

DOV, Moldova Parlamentın deputatı İrina VLAH, Odesin dolay Sovetinin deputatı Yuriy DİMÇOĞLU, GHT deputatı Sergey ÇİMPOEŞ, Çadır rayo-

nun başı Sergey BUZACI.

Memorialın açılmasında Tomay küüyün popazı bir slujba yaptı. Nedän sora da pomana sofrası koyuldu.

Gagauziya Enseyiş Gününü kutladı

Hederlez ayın (may) 9-da Gagauziyanın herbir küüyündä hem kasabasında II-ci dünnä cengindä Enseyiş Günün 69-cu yıldönümü bakıldı. En büyük meropriyatıyalar Komratda geçti.

Komratda kutlamalarda pay alannar paradlan örüdülär kasabanın Kurtarıcı-askerlerin memorialana.

Paradta pay aldılar Gagauziyanın hem Komradın öndercileri, GHT hem Moldova parlamentın deputatları, afgan cengin veterannarı, iş veterannarı hem sıradan insannar.

Kutlamalar sırasında memoriala çiçek hem venok koyuldu hem anmak mitingi oldu.

Not. Büün Gagauziyada II-ci dünnä cengin sadä iki veteranı yaşêêr.

Kazan 2014 yılı Türk dünnäsının kultura baş kasabası

Çiçek ayın (aprel) 26-da Tatarstanın (Rusiya Federatıyası) başkasabasında Kazanda "Kazan 2014 yılı Türk dünnäsının kultura baş kasabası" meropriyatıyaların ofițial açılışı oldu. Açılış günü maasuz ayırıldı, zerä bu gündä 1886-cı yılda duuş büyük tatar poeti hem cümne insanı Gabdulla TUKAY (26.04.1886 - 13.04.2013).

Açılıştä pay aldılar hem söz tuttular Tatarstanın prezidenti İldar HALIKOV hem Tatarstanın başka ofițial insannarı, TÜRKSOY Genel Sekreteri Dusen KASEİNOV (paterttä), Türkiyenin Moskvada Büükelçisi Aydın Adnan SEZGİN, Eskişehir (2013 yılı Türk dünnäsının kultura baş kasabası) valisi (gubernatoru) Güngör Azim TUNA, Türkiye respublikasının başka

ofițial admanrı, deputatlar, diplomatlar hem Türk dünnäsının devletlerindän delegatıyalar.

Kazan 2014 yılı Türk dünnäsının

kultura baş kasabası" ofițial açılışı başladı Çiçek ayın 26-da sabaalän Kazanda kurulmuş olan Gabdulla TUKAYın anmak taşına çiçek hem feneç koyulmasınnan.

Avşamneynin da Kazanın "M.Calil" Devlet opera hem balet teatrusunda "Kazan 2014 yılı Türk dünnäsının kultura baş kasabası" ofițial açılışı yapıldı.

Ofițial açılış konuşmalardan sora, büyük bir konçert gösterildi hem reçeptıya imeyi verildi.

Not. Kazan kasabasından "Türk dünnäsının kultura baş kasabası" oldular Astana (Kazahstan, 2012) hem Eskişehir (Türkiye, 2013).

"HEDERLEZ" yortusunu altısından dördünä çektilär

Gagauz halkının en büyük milli yortusundan birisi – Hederlez! Hederlez yortusu Hederlez ayın (may) 6-da bakılêr. Bu yıl bu adeti ofițial Gagauziya öndercileri kırdılar: "HEDERLEZ" yortusunu 6-dan 4-nä çektilär.

Hederlez yortusu Komratda Hederlez ayın 4-dä bakıldı. Bu günü Gagauziya başkanı buluştu Hederlezä gelän musaafirlärlän. Sora "Hederlez - 2014" festivaldä pay alan ansambillerin paradı oldu hem Komrat kultura Evindä Hederlez yortusunun ofițial açılışı hem konçert yapıldı.

Hederlez yortusu Valkaneştä Hederlez ayın 5-dä bakıldı.

Çadırda sa Hederlez ayın 6-da "At-Prolin" fermasında yortuya baaşlanan "Altın At" atlılar yarışları oldu.

Komrat girişindä "Kömür At" monumentı koyulacak

Herbir gagauz biler, ani Gagauziyanın başkasabasının simvolu – Kömür At (legendaya görä – Komur At). Bu simvola Komradın girişindä monument koyulacak.

Bölä karara geldilər Komradın sovetnikleri. Monument koyulacak kasabaya Bucak küüyün tarafından giriştä.

Monumentın proektını seçmää deyni kuruldu maasuz bir komisiya. Parayı (100 bin ley) verer bir politikacı. Komradın primarı da açıkladı, ani para etişmärsa primariya da katlanacak.

PATRETTÄ: Monumentın ön proektı.

"ANA SÖZÜ" Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

Gazeta "Universul" basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 4041.

İndeksi - PM – 21358

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Evropa Birliinnän asoñiañiya için Annaşma imzalandı

Kirez ayın (iyün) 27-dä Brüseldä Moldova premyer-ministusu İurie LE-ANKA Moldova hem Evropa Birliin (EB) arasında asoñiañiya için Annaşmayı izmzaladı.

Canabisindän kaarä bu Annaşmanın altında yazıldılar EB presdedateli Herman Van ROMPUY hem EB komisiyasının başı Jose Manuel BARROSO.

Moldovaylan bilä EBylan asoñiañiya için Annaşmayı imzaladı Gruziya da. Ukrayina da Annaşmanın ekonomika bölümün altında yazıldı.

Kirez ayından (iyün) beeri Moldova vatandaşları Türkiyeyä vizasız girerlärlär!

Halklar arası uşakları korumak Günü

Kirez ayın (iyün) 1-dä bütün dünnäda "Halklararası uşakları korumak Günü" kutladılar.

Bu yortunun kararı alınmış 1949-cu yılda Parijda, Halklararası demokrat karıların Federatıyasının kongresında.

Eri urgulamaa, ani Türkiye Respublikasının kurucusunun Mustafa Kemal ATATÜRKün teklifinä görä, Türkiyede "Çocuklar Bayramı" (uşaklar yortusu) bakılêr taa 1927-ci yıldan beeri Çiçek ayın (aprel) 23-dä.

8-ci sayfa

Sayt «Гагаузы в мире» B-Ü-Ü-Ü-K BİR YALANDAN başladı

Geçennerdä açıldı, ani enidän başladı işlemää Bütündünnä gagauzlar Kongresin saytı «Гагаузы в мире».

Taa baştan sayıt B-Ü-Ü-Ü-K BİR YALANDAN başladı.

Sayıtın "Видео/Аудио" bölümün "Gagauziya Benim Torpaam / Гагаузия

Моя Родина" filmın anonsunda okuyêrız: "Gagauziya Benim Torpaam / Гагаузия Моя Родина" - именно так называется фильм о гагаузах, снятый специально ко дню Третьего Всемирного Конгресса Гагаузов..."

3-cü sayfa

Kavga. Yalan. Lobut. Kapan.

2014-cü yılın Kirez ayın 3-dä Gagauziya Halk Topluşun sıradakı toplantısında "gürledi" hem "çımçırıklar" çaktı! Toplantıda Gagauziya başkanı Mihail FORMUZALın gözünä bir tepmä çektilär hem Halk Topluşun başına Dimitriy KONSTANTİNOVA urdular. Bunu yaptı Vaşkanış rayonun başı Sergey ÇERNEV

2-ci sayfa

Evropa standartlarında

Kirez ayın 26-da Türkiye Respublikasının Kişinev Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL hem Kişinev TİKA ofisin koordinatörü Atilla Cem KARAMOLLA-OĞLU Komrat Devlet Universitetin (KDU) kollektivına universitetin obşcejitiyesını Evropa standartlarına görä enilenmâk proektına prezentañiya yaptılar.

Proektın hazırlanması için TİKA (Türk İşbirlii hem Koordinañiya Agens-tvosu) 37 bin Euro para verdi. Bütün proektı Kişinevdan "Urban-proekt" kuruluşu yaptı.

Proekta görä obşcejitiyada Evropa standartlarına uygun olarak enilenmâ, mebel, santehnika, komunikañiyalar

yapılacak. Bütün bu işlar için 1,5 milyon Euro para lâazım olacak. Neettä var bu parayı yabancı donordardan bulmaa.

PATRETTÄ: Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL hem KDU rektoru Zinaida ARIKOVA proektı kollektivâ gösterärkana.

Dorin RECEAN: “Onnar kuvedi payedämeerlar...”

Kirez ayın 23-dä Çadırdan Gagauz.md saytı açıkladı, ani “Basarabka kasabasında Sadık küüyündän bir insan Moldovanın içişleri ministrusuna Dorin RECEANa bölä soruş: “*Açan televizorda hem radioda söleerlär,*

ani 4% olan gagauzlar burnularını kaldırêrlar, korunmaa deyni sizin hazırluntiz var mı?”

Neyä ministru cevap vermiş, ani şindilik milli korunmamıza Gagauzyadan hiç bir kuşkuluk gelmeer.

- Konflikt var onnarın arasında, ama diiil Komradın hem Kişinevün arasında. Onnar kuvedi payedämeerlar... Lääzım olarsa, biz vakıdında karışacez. Ama hiç bir kerä diil lääzım kullanmaa kevedi orada, neredä bu diil lääzım, - demiş Dorin RECEAN.

Kavgä. Yalan. Lobut. Kapan.

2014-cü yılın Kirez ayın 3-dä Gagauziya Halk Topluşun sıradaki toplantısında “gürledi” hem “çımçırıklar” çaktı! Toplantıda Gagauziya başkanı Mihail FORMUZALın gözünä bir tepmä çektilär hem Halk Topluşun başına Dimitriy KONSTANTİNOVa urdular. Bunu yaptı Vaşkaneş rayonun başı Sergey ÇERNEV

Kirez ayın (iyün) 3-dä Gagauziya Halk Topluşu kendi sıradaki toplantısına toplandı. Zalda vardılar may hepsi deputatlar, İspolkom azaları. Prezidiumda oturdılar Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL, Halk Topluşun başı Dimitriy KONSTANTİNOV hem Halk Topluşu başın yardımcıları Dem-

yan KARASENİ hem Aleksandr TARNAVSKIY.

Tribunada GHTnın bütet komisiyanın başı Grigoriy MARAR kendi nasatını başararkan kabaat attı GHT başına, ani o sade kendi işlerine bakêr, da teklif etti Dimitriy KONSTANTİNOV hem onunnan kalan GHT prezidiumun

azaları zayavleniya yazsınlar da atlısınlar kendi erlerinden.

Dimitriy KONSTANTİNOV bunun kayıl olmadı. Zalda işidildi laflar: “Yalancı!” Birazdana prezidiuma yaklaştı Vaşkaneş rayonun başı Sergey ÇERNEV da birkaç kerä bardı: «Заявление на стол!» Dimitriy KONSTANTİNOV bunun kayıl olmadı. Ozaman Sergey ÇERNEV atladı masa üstünä da GHT başına Dimitriy KONSTANTİNOVa bir şamar urdu, sora da Mihail FORMUZALın suratına bir tepmä çekti.

Bildiriler, ani zavalı Mihail FORMUZALa hem Dimitriy KONSTANTİNOVa deyni doktorların yardımı lääzım olmuş da onnara “Skoriy!” çağırışlar. Doktorlar bu konuda bir açıklama yapmadılar.

Kavgadan hem düüştän sora presayı zala kolvermedilär. Toplantı kapalı kapular ardında biraz sürttü. Sora da deputatlar daaldılar.

Not. Gagauziyanın poliitiyası bildirdi, ani bu olaylan ilgili “ceza işi” açmış. Zakona görä kabaatlılar ya 18 bin ley ödeyeceklär, yada 5 yıl kapan yapaceklar.

Moldova neytral bir devlet sa, askeri kimä karşı düüşä hazırlêêr?

Kirez ayın (iyün) 25-dä bizä başladı gelmää habêrlär ani, Çöşmäküüyündän işidiler uultular, yakkınardan avtomat sesleri hem patlamalar. İnsannar sorardılar: “Ne olêr? Cenk mi başlêêr? Cenk mi geler?”

Biz bilmäzdik ne cevap vermää, zerä bu kuşkuluk vakıtlarda her türlü işlär var nicä olsun. Auşam üstü üürendik, ani o günü Moldovanın Kaul kasabından “Dacia” motorlu pehota brigadası, düüşä hazırlanmak denemeleri yaparak, haliz kuşunlaran ateş etmiş, granata hem snaräd atmış.

Te ne bunun için Moldova korunmak Ministerliin saytında (<http://www.army.md/?lng=2&action=show&cat=122&obj=2773>) yazılı: “**CHIŞINĂU, 25 iunie 2014** — Militarii brigăzii de infanterie motorizată „Dacia” din Cahul au desfășurat astăzi un exercițiu tactic demonstrativ, la Centrul de instruire al unității militare.

Potrivit comandantului unității, colonelul Valeriu Chilaru, programul demonstrațiilor a cuprins pregătirea tehnicii companiei de infanterie, antrenarea efectivului la pregătirea de luptă și executarea tragerilor de luptă

din armamentul din dotare.

Prezent la eveniment, șeful Marelui Stat Major, comandantul Armatei Naționale, colonelul Igor Gorgan, a declarat că exercițiul respectiv a demonstrat nivelul de pregătire a militarilor în cadrul tragerilor de luptă, precum și starea tehnicii de infanterie din dotarea brigăzii „Dacia”... (Bu haberin gagauzçası: “**Kişinev, 2014 yılın Kirez ayın 25-şi** – bugün Kaul kasabından “Dacia” motopehota brigadasının soldatları, asker üüredicilik Merkezindä, kendi taktika becerikliklerini gösterdilär.

Brigadanın komandiri polkovnik Valeriu CHILARUnun açıklamasına görä, göstermäk programasında vardı motopehota rotanın düüşä hazırlanmasında ellerindä bulunan bütün silâhlarından haliz ateş atmaları.

Bu meropriyatıyada bulunan Milli Armatanın baş komandiri hem Armata

Ştabın başı polkovnik İgor GORGAN açıkladı, ani bu denemeler gösterdilär ne uurda bulunêrlar “Dacia” brigadasında soldatlarının hem da tehnikanın düüşä hazırlıklı”...

Bu asker göstermelerinnän ilgili olarak Kirez ayın 26-da [www.pan.md](http://pan.md/news/Na-yuge-Moldovi-proshli-voennie-ucheniya/50480) saytı haberi ölä verer (<http://pan.md/news/Na-yuge-Moldovi-proshli-voennie-ucheniya/50480>): “Военнослужащие мотопехотной бригады «Дачия» из Кагула провели накануне демонстрационные стрельбы из личного оружия, а также из пушек и пулеметов на боевых машинах пехоты, приданных подразделению.

Техника использовалась на марше с преодолением полосы препятствий. Командиры проверили

25 İyün, 2014

и умение военнослужащих вести прицельную стрельбу из гранатометов. Начальник главного штаба Игорь Грган, присутствовавший на стрельбах, отметил в целом достаточную готовность личного состава, исходя из требований современного боя”.

Bizä kaldı sadä bir soruş koymaa: Moldova neytral bir devlet sa, Moldovanın üülen tarafında Moldova askeri kimä karşı düüşä hazırlanêr?

Patertlär <http://www.army.md> saytından.

Kim Gagauzlar için, kim da nestä için

Bitki vakıtlar Gagauziya isteer, ani Moldova parlamentına Gagauziyadan 5 deputat kvotası ayırılın. Bu demoktariyanın dooruluu.

Son zamannarda Moldova parlamentında çeşitli partiyalardan deputat ayırılan gagauzlar buna karşı kalktılar çekettilər. Maamilä surat: Gagauziyadan ayırılan 5 deputatın Moldova parlamentında kuvedi olmayaceymış. Ye, onnarın var mı?

Peydalanêr soruş: Moldova parlamentında sade 5 gagauz deputatı mı olcek? Kim dedi, ani Moldova politika partiyalarından başka gagauzlar da parlamenta ayırılmayaceklar?

Herliim Gagauziyaya Moldova parlamentına 5 kişilik kvota verdiktän

Sonu 6-cı sayfada.

YTB komisiyası üürencilerä test yaptı

Türkiye pravitelstvosunun YTB (*Yurtdışı Türklér hem Akraba Topluluklar Başkanını*) bütün dünneydän üürencilerä her yılın binnärcä bursa (*stipendiya*) teklif eder. Türkiyedä üürenmök isteyen gençleri ayırêr maasuz kurulan komisya, angısı, studentların memleketlerinä gelip, abiturientlara test yapêr. Komisya Hederlez ayın 28-29 günnerindä komisya Kişinevdä hem Komratda çalıştı.

Komisya başkanı YTB Strateci geliştirmä Dayresi başkanı Zahide ERDOĞAN açıkladı, ani “abiturentlar danışarkana yazêrlar hepsi Üniversiteleri, angılarında isteêrlär zanat kabletmää. Sora, alınan ball sayısına görä, universiteti kazanêrlar. Onnara deyni, 300-1000 dolar arası stipendiyadan kaarä, obşçejitiev hem saalık

strahovkası veriler, onnar üürenmök için ödämeêrlär. Hem da Trükiye

karşilêêr onnarın bir gidiş-dönüş uçak biletini”.

Türkiyedä üürenmök isteyenlerin çoyu açıkladılar, ani üürenmektän sora ana tarafına dönmää isteêrlär.

Harman ayın (avgust) ortasınadan komisya açıklayacêk Türkiyedä üürenmeyi kazanan abiturientların listesini.

PATRETTÄ: Komisya Kişinev Türkiye Bükkelçilindä çalışarkana. (*soldan*) YTB zaametçisi Veysel GÜNDÜZ, İstanbul Şehir Üniversitetin Üretim azası Muzaffer ŞENEL, YTB Strateci geliştirmä Dayresi başkanı Zahide ERDOĞAN.

KDUda taa iki “Doktor Honoris Causa” oldu

Kirez ayın (iyün) 26-da Komrat Devlet Üniversitetin (KDU) Senato kararınan Türkiye Respublikasının Kişinev Bükkelçisinä Mehmet Selim KARTAL hem Kişinev TİKA ofisin koordinatoruna Atilla Cem KARAMOLLAOĞLUya “Doktor Honoris Causa” şanı adları hem Diplomnarı verildi.

“Ana Sözü” gazetasına açıklama yaparak, KDU Senato azası Konstantin TAŞANCI dedi, ani “Canabilerinä “Doktor Honoris Causa” şanı adları verildi o üzerä, ani Biz tanıyêrız hem saygı duyêrız Bükkelçi Mehmet Selim KARTALın hem TİKA ofisin koordinatoru Atilla Cem KARAMOLLAOĞLUnun çalışmalarına hem zaametlerinä Türkiye Respublikasının Gagauziyaya hem Komrat Devlet Üniversitetine büyük yardımınarın yapılmasında”.

Not. “Ana Sözü” gazetasının adından kutlêêrız Türkiye Respublikasının Kişinev Bükkelçisini Mehmet Selim KARTALı hem Kişinev TİKA ofisin koordinatorunu Atilla Cem KARAMOLLAOĞLUyu bu büyük şanı adlan. Hem, nicä deerlär bizdä, gagauzlarda, saalık, kısmet, bereket hem uzun ömür sizä!

Zavalı gagauzların sırtından başkan genä politika yapêr

Gagauziya İspolkmu karar aldı Gagauziyada Moldova devletinin 655 yıldönümü kutlamaa.

Maasuz bu iş için 15 kişilik bir tertip komiteti kuruldu. Üç aftanın içindä komitet läüzüm açıklasın kendi kutlama planını.

Kutlama islää iş, ama onun için para läüzüm. O parayı, politika için, genü gagauzlardan alaceklar!

Sayt «Гагаузы в мире» В-Ü-Ü-Ü-K BİR YALANDAN başladı

Geçennerdä açıklandı, ani enidän başladı işlemää Bütündünnä gagauzlar Kongresin saytı «Гагаузы в мире». Taa baştan sayt В-Ü-Ü-Ü-K BİR YALANDAN başladı. Saytın “Видео/Аудио” bölümün “Gagauziya Benim Topraam / Гагаузия Моя Родина” filmın anonsunda okuyêrız: “Gagauzya Benim Topraam / Гагаузия Моя Родина” - именно так называется фильм о гагаузах, снятый специально ко дню Третьего Всемирного Конгресса Гагаузов...”

«Снятый специально ко дню Третьего Всемирного Конгресса Гагаузов...» - bu В-Ü-Ü-Ü-K BİR YALAN.

Bezbelli, saytı hazırlayan ideologlar pek islää üürenmişler naştist Germaniyanın propaganda reyhsministrusunun Paul GEBBELSın en büyük sözünü «Чем циничнее ложь, тем охотнее в неё верят» (“nekadar taa tizizmalı sözlär, okadar taa da çok onnarın inanêrlar”). Bu üzerä da, allelem, çalışmalarında bu laflara uyêrlar.

Şindi aslısı.

Saytta erleştilen filmın proektı DOKUZ YIL GEERİ Türkiyenin “Suleyman Demirel” universitinda

başladı. Ozaman, 2005-ci yılda, önderciliktä ne büünkü yalancılar vardılar, ne da Bütündünnä gagauların Kongresları yapıldılar.

Annadılan film 2011-ci yılda Türkiye Respublikasının Kultura hem Turizma Bakannın zakazına görä bu Bakannaa deyni (*ne için yazılı filmın başında*) Suleyman Demirel Üniversitetin (İsparta, Türkiye) Radio-TV araştırma hem uygulama Merkezi tarafından yapıldı (*ne açıklanêr filmın sonunda*). Başarıldı film III-cü Bütündünnä gagauzlar Kongresından bir yıl ileri 2011-ci yılın Kasım ayında (Kongres 2012-ci yılın Kasım ayında oldu).

Filmın şenaristi hem rejisörü Todur ZANET oldu. Filmın haliz adı “Gagauzlar hem Gagauzluk”.

Sora, filmın şenaristına hem rejisörüne sormadaan filmda, şenariyeye hiç uymayan hem yakışmayan kimi diişirmeêklär yapıp, filmın adını “Gagauzya Benim Topraam / Гагаузия Моя Родина” koydular da Türkiye Respublikasının Kultura hem Turizma Bakannı bu ad altında filmı kabletti.

Hem taa bir iş.

Açan III-cü Bütündünnä gagauzlar Kongresi oldu hepsi delegatlara “Gagauzya Benim Topraam / Гагаузия Моя Родина” filmın CDisini daattılar. Ama CDDä (Paul GEBBELSın en

büük sözünü unutmayın! «Гагаузы в мире» saytında da filmın son titralarını kesmişler. Bilersiniz mi ne iş için? Dooru: Filmı hazırlayannarın adlarını (Todur ZANET, Azis BAYRAK, Fatih KURT, Onur BİROL, Yasin ÖZTÜRK, Anatoliy UNGUREANU, Petri MOYSE, Murat KASAP, M. Ruşen ÇOŞKUN, Stepan VARBAN hem taa başkaları) gagauzlar bilmesinnär deyni. Zerä bilärselär, ozaman tizizmaylan yapılan yalan ç-o-o-o-ktan üzä çıkaceydi.

Todur ZANET,

“Gagauzya Benim Topraam / Гагаузия Моя Родина” filmın şenaristi hem rejisörü

“Gagauzlar hem Gagauzluk” (“Gagauziya Benim

Herbir işin, herbir yazının vakıdı gelir. Bunu bân sölämedim. Bunu insannar söleer. Boşuna gagauzlar demeerlär: “Herbir meevanın kendi vakıdı var”. Bebelli bu yazının da vakıdı şindi, 2014-cü yılın Kirez ayın (iyün) 26-da, geldi. (Yalancılara yalan yazmaa kolaylık brakmamaa deyni vakıdı maasuz bölä, gününädän, açıklêırım).

Bu yazı, bekim hiç bir kerä benim elimin altından çıkmayaceydi, herliim III-cü Bütündünnä gagauzlar Kongresin saytında bir yalan yazmaydılar. Yalan da şu: “Gagauziya Benim Topraam / Гагаузия Моя Родина” - именно так называется фильм о гагаузах, снятый специально ко дню Третьего Всемирного Конгресса Гагаузов...” (Bu yazıya cavabım gazetamızın bu sayısının 3-cü sayfasında).

Halizdän hem doorudan bakarsak, läázım urgulamaa, ani Gagauziyada filmın may bütün çekimlerini 4 kişi yaptı: **Yasin ÖZTÜRK, Onur BİROL, Fatih KURT** hem bân, **Todur ZANET**.

Açan filmın proektı aslıya çıktı, bir aftanın içindä, 2011-ci yılın Ceviz ayın (sentäbri) 18-25 günnerindä bu dört

kişi, benim zavalı “Opel” maşınama üklenip, kimär kerä aac, kimär kerä susuz, kimär kerä uykusuz, bütün Gagauziyanın yollarını hem kırlarını gezip, gecä-gündüz filmı çıkardılar.

Sora da, açan Türkiyenin İsparta kasabasının Suleyman Demirel Üniversitendä filmın montajı başladı, bu montajda, 10 günä yakın, hiç may göz kıpmadaam, Onur BİROL hem Todur ZANET filmın (kimär kerä milisekundluk kadralarlan!) montajını yaptılar. Yorgunnuktan gözlerinin kararını kaybederek, bu iki kişi filmın 100% montajını yaptılar.

Filmın haliz adı buydu – “Gagauzlar hem Gagauzluk”. Ama filmın montajı bittiktän sora, açan rejisör Todur ZANET İspartadan Moldovaya döndü, filmda birkaç diıştirmäk yapıp, ştenariyeya hiç uymayan hem yakışmayan parçaları ona ekleyip, birkaç kişi, o dooranmış filma eni ad verip (“Gagauziya Benim Topraam / Гагаузия Моя Родина”), Türkiye Respublikasının Kultura hem Turizma Bakanına filmı eni adlan vermişlär da Bakanlık bu adlan o filmı kabletmiş.

Kongrazın 1-ci lişeyindä filmın rejisörünü hem çekim grupasını tuzekmeklän hem çiçeklän karşıladılar. 21/09/2011 y. Saat 14:17:30.

Ama bu işi yapan kişilär ne kadar köstek koydular filmın GAGAUZLAR hem GAGAUZLUK için aslısını anlatmasına, bilersiniz mi!?

Onnar, kim sonunda dedilär, ani filmı onnar yapmışlar, bizä yazdılar hem takazalardı, ani film ANTİRUS filmı olër, ani film iki devlet arasında (bezbelli Türkiyenin hem Rusiyanın) DİPLOMATİK KAVGASI yaratacak, ani bilmäm nelär olacak: göklär mi cingilecek, er mi yarılacak, sular mı basacak, tolu mu düvecek, ayaz mı uracak, ortalık mı yanacak, kıyamet mi kopacak, bilmäm ne cendem mi olacak herliim film bu kadaradan GAGAUZ-

LUU gösterärsa, aslı istoriyamızı an-nadar sa.

Ama bişey olmadı! Bişey cingilmedi, yarılmadı, basmadı, düümedi, urmadı, yanmadı, kopmadı! Sadä birkaç “palı” yazdılar, ani “Todur ZANET rusofob filmı yapmış”. Ama o “palilerin” saabileri (bekim “palilär” kendileri da) sora o film için III-cü Bütündünnä gagauzlar Kongresin saytında ölä yazdılar: «В данном фильме раскрывается сущность, традиции, жизнь и уклад гагаузов. Этот фильм будет интересен как тем кто только желает познакомиться с такой нацией как - гагаузы, так и самим гагаузам. Потому как его постановка, съёмка, озвучивание и общий поиск материалов - велась профессионалами, что делает данный

Komradın klisesindä veçerneyi iki kameraylan çıkarıldılar. 20/09/2011 y. Saat 18:50:22.

Başlêırız! İi saatta! Allaa ileri – biz aardına! (Soldan: Yasin ÖZTÜRK, Onur BİROL, Fatih KURT. Kadr arkasında Todur ZANET). 19/09/2011 y. Saat 12:49:16.

Komrat “Mihail ÇAKİR” adına pedagogika kolecinde şen üüredicinin Galina SİRKEİNin uroonda vakıt ta şen geçer. 20/09/2011 y. Saat 15:12:16.

Şıranın dadı pek gözäldi. Kazayak. 22/09/2011 y. Saat 19:04:36.

Dünneynin kurulmasını annadan Çöşmäküüyün ÜNESCO tarafından korunan derin çukurun kenarında. 23/09/2011 y. Saat 13:17:58.

Kazayak lişeyin aulunda bulunan kavak altında “Sallanêr kavak” türküsünü çalêr Fedora Borisovna DUKAL. 22/09/2011 y. Saat 15:28:08.

Торгаам / Гагаузия Моя Родина”) bölä çıkarıldı

фильм бесценным кладезем культуры гагаузов!» da Todur ZANETin, hem filmi hazırlayannarın hepsi adlarını silip, bu filmi kendi saytlarına hem Youtube koydular.

Film sa dünneyi sarsıladı, GAGAUZLARI DİZLERİNDÄN KALDIRDI, aslıya gözlerini açtı.

Te ne yazêrlar film için siiredicilär: **Andrey KULEV:** “Çok saa olunuz! Tarihi (istoriyayı) aklımıza getirdik, yasadu günneri, yılları içimizden geçirdik

“Saksan, saksan sakırdêr - edi bin aacı oynadêr!” (gagauz bilmecesi. Cuvabı - düzen). 21/09/2011 y. Saat 16:04:42.

(aaladık..., sevindik...) Gagauzluumuzu, dilimizi, dinimizi, adetlerimizi, kultura-tımızı kaybetmedik, geçip çok zorluktan. Gençlere taa sıkça annatmaa, bilsinner; üünsünner tarihimizilen, genişletsinner; derinnetsinner istoriyamızı. Saa olunuz! Diz çökerim önünüsde”.

İosif PANAITOV: «Отличный фильм! Такая сила духа чувствуется у людей переживших голод, войну, такой мудростью и искренностью они переполнены!»

Artöm BABENKO: “Bu filmünün yonetmeni (rejisörü – nişan “AS”) teşekkürler. Çünkü bildiiniz vardır gagauzlar kimdiler!”

Şindilik bana kalêr bütün candan “Saa olsunar!” demää hepsinâ kim yardımcı oldu bu filmün hazırlanmasında. Bân şükür ederim hepsi insannara kim omuz koydu, ani bölâ bir film çıkarılsın deyni: başta Türkiye Respublikasının Kultura hem Turizma Bakannına hem Suleyman Demirel Universitetına (SDU), SDU rektoruna Prof.Dr. Hasan

Sibirâ kaldırılmak hem orada ömür kertiündâ zorlukları yaşamayı enidân ürektân hem akıldan geçirmää pek zor. (Sibirâ kaldırılan Çadır kasabasının Stefanida BARKARın (solda) evindâ. Ortada: sovet rejimında represiyalar altına kalannarın “Dooruluk” dernään başkanı Mihail GAGAUZ. Saada: filmün rejisörü Todur ZANET). 22/09/2011 y. Saat 12:46:24.

İBİCİOĞLUya, SDU eski rektoruna Prof. Dr. Metin Lütfi BAYDARA, onun

yardımcısına İsmail KARACAYA, SDU eski Genel sekretarlarına Ahmet Tevfik KÖSEyâ hem Aziz BAYRKA o sonsuz yardımnar için hem musaafirlik için.

Ayrıca şükür ederim hepsinâ kimin çekimnerini filmde kullandık. Şükür ederim arhivlerâ, muzeylerâ, radio hem televideniye kanallarına o materialar için, ani filmizde kullanmaa deyni kolaylık verdilär. Hepsi bu insannarın hem kuruluşların adları filmün titralarında verildi.

Todur ZANET, “Gagauzlar hem Gagauzluk” (“Gagauzya Benim Torgaam / Гагаузия Моя Родина”) filmün ştenaristi hem rejisörü.

Ev saabıkası fırın başında. Kongaz. 21/09/2011 y. Saat 17:11:50.

Kurmalar gelir. Tezdâ fırının yalazı islää olacek da onnar fırına atılacak. Kinocuları doyurmaa lââzım. Kongaz. 21/09/2011 y. Saat 17:06:48.

AO “Tomay-Vineks” şarap fabrikasının çorbacısı Konstantin SİBOV fabrikayı gösterer. 20/09/2011 y. Saat 16:18:08.

Gagauz Respublikasının kurucusunun İvan BURGU-CUnun aylesindâ. 24/09/2011 y. Saat 19:12:16.

Ütülü küüyündän Çöşmäküüyünâ geçärkana Fatih KURT dedi bana: “Brâ, seni hererdâ tanıyêrlar! Te bu çoban da seni tanıyarsa kellemi vererim!” Bân durguttum maşınamı. Fatih kendi kapusunu açtı. Bân çobana taa selâm verincâ çoban sordu: “Todur, burada ne aarêersın?” Fatih urdu kendisini erâ. Ütülü küüyü. 23/09/2011 y. Saat 15:34:42.

Annılmış gagauz kompozitorun İlya FİLEVın (soldan ikinci) evindâ çekimnâr “Allaa saalık versin!” - “Allaa versin!” sözlerinnän birär filcan “gagauz suyunnan” başarıldı. 20/09/2011 y. Saat 13:17:06.

“Kongaz küüyü hem bu kara sır kadraya sumayacak, ba!” 21/09/2011 y. Saat 9:35:56.

Kameranın kartları tez dolêr. Onur BİROL onnarı hemen kompyutora aktarêr. Kazayak küüyü. 22/09/2011 y. Saat 14:08:32.

Kongaz-Beşalma-Başküüyü yolun enilenmesi hızlandı

Artık birkaç yıl Evropanın parasınnan Moldovada yollar enidän yapılar. Bu yolların arasında var Çimişliya-Çumay-Curculeşti yolu da.

Çimişliya-Çumay-Curculeşti yol parça parça düzüler. Onun taa çöyü, ani bulunêr Gagauziyanın dışında, yapılı artık. Şindi sıra geldi Gagauziyaya da. O yolun arasında var Kongaz-Beşalma-Başküüyü yolun enilenmesi.

Yaklaşêr parlament seçimneri da, bezbollahi bu üzerä, yolların enilenmesi uunda işlar pek hızlandı.

Nicä da olsa, taman Gagauz Respublikasının Gününä (Harman ayın (avgust) 19-zu) yolun açılması beklener.

Konstantin KELEŞ 3-cü resim albomunu tiparladı

Gagauzların anılmış adamı, resimci, Çadırdaki "At-Prolin" at fermasının direktörü, Çadır kasabası Sovetin predsedateli Konstantin KELEŞ çadır-daki resim şkolasında kendi resim albomuna prezentaşıya yaptı. Albomda karandaşlan, grafika biçimindä, üzdän zeedä resim var.

Konstantin KELEŞ bütün ömürünü baaşladı beygirlerä. Canabisinin çalışmasınan Moldovada korundu "Orlov ürükleri" beygirlerin tamazlı. Onuştam, eni albomun (nicä da ilerki albomlarda da) may hepsi resimnerindä beygirler resimni.

Bakmadaan ona, ani Konstantin KELEŞ başardı sade resim şkolasını, onun resimnerindä büyük ustalık görüner. Bunu urguladılar hepsi insannar, kim pay aldı albomun prezentaşiyasında: Çadır resim şkolasının direktörü Födör DULOGLU da, Moldova parlamentın deputatı İrina

VLAH ta, başkaları da.

Resimci kendisi sa açıkladı, ani resimcilik ona deyni sade bir hobbi, angısına deyni o ihlam bulêr aylesindä hem beygirlerdä.

Albomun tirajı – 500 taanä. Sponsoru da – Sergey VLAH.

TİKAdan ses studiyası Çadırdä erleşecek

Gagauziyanın kultura Upravleniyasının danışmasına görä, TİKA yardımınan Gagauziyaya deyni ses studiyası alındı. Studiya 300 bin leyä yakın para tuttu.

Gagauziya İspolkomun açıklamasına görä ses studiyası Çadır kasabasında erleştirilecek. Gagauziya İspolkomu açıkladı, ani gagauz solistlarını studiyada parasız yazılacaklar.

Ses studiyası parasız, ama paralı

TİKA yardımınan Gagauziyaya deyni ses studiyasının alınmasını bildirärkana Gagauziyanın İspolkomu açıkladı, ani gagauz solistlarına deyni studiya parasız olacak.

Ama bunun ardına hemen urgulandı, ani genä da yazılmak için biraz para lââzım olacak ödemä.

Maamilä surat studiyanın izmetleri hem zaametçileri için, hem da komunal harçları için. (Foto eski arhivdan).

654 kişi lişeyleri başardılar

Gagauziyada bu yıl 654 kişi lişeyleri başardılar. Onnarın çöyü becerdilär bakalavra ekzamennarını vermä, da, artık, çeşitli universitetlara dokumentlarını vermä başladılar. Hem diil salt Moldovada hem Gagauziyada, ama Trükiyeda da, Rusiyanın Evropada da.

Kirez ayın 21-dä Komratta Gagauziyanın hepsi lişeyleri başaranara deyni VIII-ci bal oldu – "Vıpusnik - 2014".

PATRETTÄ: Kıpçak küüyün "Boris YANAKOGLO" adına vıpusnikleri ünrenmenin bitmesine sevinerler (Hederlez ayın 29-zu, saat 16:51:26).

Kim Gagauzlar için, kim da nestä için

Sonu. Çeketmesi 3-cğ sayfada. sora, Moldova politika partiyaların seçim listelerindä gagauz insannarı olmarsalar, ozaman bu partiyalar hepsi kof olan trup. Zerä, cuvapçılıktan korunmak için, gagauzları nestä gibi kullanêrlar.

O üzerä, partiyalardan Moldova parlamentına nestä ayırılannar biraz sussunar lââzım.

Allaa versin Moldova parlamentına Gagauziyadan 5 kişiya kvota verilsin, partiyalar öndercileri da, alla gibi, taa beş-on gagauza kendi seçim listrelerindä er versinnär. Da ozaman görevez: kim Gagauzlar için, kim da nestä için!

Protestant misionerları Gagauziyada serbest güreştä turnirlar hem misioner işlerini yaptılar

Gagauziyada, Kirez ayın (iyün) başından beeri, Protestant misionerların "Athletes in Action" sport klubu çalışêr. Misionerlar küülerimizin hem kasabalarımızın çöyünda güreş turnirları hem misioner işlerini yaptılar.

Serbest güreştä kapanış turnirını Protestant misionerların "Athletes in Action" sport klubu, Komrat primariyasının yardımınan, Kirez ayın (iyün) 13-dä Komratta yaptı.

Turnirda pay aldı 150 güreşçi Protestant misionerların "Athletes in Action" sport klubundan, Gagauziyadan (Kom-

rat sport lişeyi hem uşak sport şkolası) hem Ukrayınadan.

Turnirin açılışında, sport sakatlarına hem veterannarına yardım etmek "IFAVIS" Halklararası Fondun vıteprezidenti Valeriy ZABOLOTNIY baaşladı şkolacılar arasında güreştä Moldova çempionnarına Grigoriy MARINÇUYA hem Vasiliy TAUKÇUYA güreşçiler için maasuz ayak kapları.

Not. Bu turnirlan Protestantlar kendi işlerini Gagauziyada başarmadılar. Onnarın misioner işleri şindi büyüklerin arasında başladı.

III-cü Halklararası Kaşgarlı MAHMUT proza yarışması

Konu: “Serbest”
Annatmaların son verilecek günü: 30 Ceviz ay (sentabri) 2014 y.
Şort listeyä girenlerin açıklanması: 1 Kasım 2014 y.
Erindeki Ödül Törenleri düzenlenmesi: Kasım 2014 y.
Halklararası incelenmä: Kasım 2014 y.
Halklararası Ödül Töreni: Kırım ay (dekabri) 2014 y. - Baku/Azerbaycan.

Yarışma kertikleri:

1. Annatma konusu serbesttir.
2. Yarışma Türkiyeyi sınırlı diildir; Dünnäyin neresindä yaşarsa yaşasın, **Türkiye türkçesinnän proza** yazan bütün yazıcılar, **Türkiye jürisinä** yaratmalarını yollayabilirler.
3. Yarışmaya katılacak yaratmalar belertilän adreslerä eldän yada pošta yolunna verilecek.
4. Yarışmaya katılacak yaratmalar taa öncä hiçbir yarışmada ödül almamış hem hiç bir erdä yayınlanmamış olacaklar.
5. Her yazıcı, yarışmaya **en çok iki ayırı** annatmaylan katılabilir.

6. Yollanılacak annatmaların her birinin en az 1.000 (bir bin) en çok 10.000 (on bin) laflan yazılı olacak.
7. Yarışmaya yollanılacak annatmaların üzerindä **sade parol yazılı olacak**; paroldan kaarä yarışmacının adını belertän bir nişan bulunursa annatma yarışma dışı bırakılacak.
8. Yarışmacı, **adını hem laabını, açık adresini, biyografiyasını, 1 patredini** ayrı bir küçük konvertä koyacak. Konvertin üstündä sade parol lafını yazacak. Sora yaratmalarını, o küçük konvertlan birliktä, bir büyük konvertä koyacak.
9. Annatmalar kompyutorda **12 punto 6 interval olarak yazılacak**, hem yollanacak. Ayrıca, konkursa girän annatmalar taa sora kiyatlaşacaa için, büyük konvertin içinä **Word formatında** hazırlanmış dosye hem yaratmalar **CDya yazılı** olarak koyulacak.
10. Yarışmaya katılan annatmaların yazıları kesinniklän **geeri verilmeyecek** hem yazıların **saabisi bu konuda hiçbir hak ortaya koyamayacak**.
11. Yarışmada ödül kazanan yaratmaların **her türlü hakları Avrasya Yazarlar Birliinä geçecekler**.
12. Yarışma jürisindä pay alannar hem onnarın yakınnarı yarışmaya katılamazlar.

Türkiye türkçesinnän yazılı yaratmaların yollanılacak adres:

Avrasya Yazarlar Birliğı
Sakarya Mah. Göztepe Sokak
No: 5/A
Altındağ / Ankara / TÜRKİYE

HALKLARARASI ÖDÜLLÄR
Birinciyä: 10.000 TL (yaklaşık 3450 Euro);
İkinciyä: 7.500 TL (yaklaşık 2580 Euro);
Üçüncüyä: 5.000 TL (yaklaşık 1720 Euro);
Mansiyon: 2.500 TL (yaklaşık 860 Euro).

Türkiye Türkçesi Jürisi:

Osman Çeviksoy
Hüseyin Özbay
Dursun Kuveloğlu
Ataman Kalebozan
Adnan Şenel

Gagauzça yazannar yaratmalarını Gagauziya jürisinä yollêrlar hem erindeki yarışmaya katılêrlar.

Gagauzça yazılı yaratmaların yollanılacak yada getirilecek adres:

“ATATÜRK” bibliotekası
Lenina sokaa, 197,
Komrat – Gagauziya / Moldova
Gagauzça yazıların jürisi:
Mariya Dimitrievna Çebanova
Galina Dimitrievna Sirkeli
Todur ZANET

ERİNDEKİ ÖDÜLLÄR
Birinciyä: 1000 TL (yaklaşık 345 Euro);
İkinciyä: 750 TL (yaklaşık 258 Euro);
Üçüncüyä: 500 TL (yaklaşık 172 Euro).

Avrasya Yazarlar Birliğı

Olga Trandafilova II-ci Halklararası «Живая классика» konkursunu tarayannardan üçündän birisi oldu

Kirez ayın 6-da, taman büyük rus poëtın Aleksandr Sergeevič PUŞKİNın duuma günündä, Moskvada oldu II-ci Halklararası okuyucuların «Живая классика» (“Ömürlü klasika”) konkursun finali.

Konkursta ensedilär Olga TRANDOFİLOVA (Moldova, Gagauziya, Avdarma küüyü) Ç. AYTMATOVun “Plaha” annatmasının, Viktor ŞİMAN (Belorusiya) V. BOGOMOLOVun “İvan” annatmasının hem Marat oolu IRİSKELDİ (Kirgistan) Ç. AYTMATOVun “Soldatönok” annatmasının. Konkurstä enseyennerä verildi diplom hem birär son model “X5 Retail Group” smartfonu.

Avdarmalyka Olga TRANDOFİ-

LOVA, Küçük ayda regional elemeyi geçtikten sora, Hederlez ayında milli turu ensedi, da, Moldovadan taa iki kişiyi bilä Sergey KOFTUNnan (Kişinev, 2-ci er) hem Yanina EGOROVAYlan (Kişinev, 3-cü er) Moskvaya yollandı.

Moskvada konkursun yarınfinalına 22 devlettän (konkursta pay aldılar 26 devlettän uşaklar) 77 uşak toplandı. Sora super final oldu. Moldovadan super finala Olga TRANDOFİLOVA çıktı hem o finali kazandı.

Olga TRANDOFİLOVA Avdarmanın “D.Çelengir” adına lişeyin 6-cı klasta üürencisi (Konkursun kurallarına görä bu konkursta pay aldılar sadä 6-cı klaslardan üürencilär).

Cümne bilimnerin VI. Halklararası Balkan Kongresi

Kirez ayın 8-12 günneri arası Komrat Devlet Universitetinde (KDU) oldu

“Cümne bilimnerin VI. Halklararası Balkan Kongresi”. Kongresi birliktä hazırladılar Türkiyenin Selçuk Universiteti hem KDU.

KDU hem Gagauziya bilim adamlarından kaarä, Kongrestä pay aldılar

bilgiçlar Türkiyedän, Rommiyada, Azerbaycandan, Başkiriyaadan (Rusiya Federatıyası).

Kongrestä incelendi dokladlar hem fikirlär literatura, dil, din, antropologiya, istoriya, medişina, juridika, ekonomika, finans, turizma hem başka uurlarda.

ACIZGANNIK

Komrat “ATATÜRK” bibliotekasının direktorunun Vasilisa TANASOGLUnun paalı ansının MARIYAnın raametli olması sebepinnän, Canabisinä can acımızı bildireriz.

Bileriz kahırımız hem acımız ateş gibi yakêr içinizi. O kahırımızı hem acınızı sizinnän paylaşêriz.

Mamucuunuzun topracı ilin olsun! Allaa onu saa tarafına kabletsin!

“Ana Sözü” redaktıyası

Çok-Maydanda kurbandı Uşakları korumak Günü

İspas Günü, Hederlez ayın (may) 29-da Çok-Maydan küüyün kurbanını kutladı. Klisedä slujbadan kaarä, küüdä şenniklär hem sport yarışmaları geçti. PATERTTÄ: Çok-Maydan lişeyin aulunda şaşkı yarışmaları.

Moldovalı uşaklara deyni, Türkiye-nin Kişinev Bükkelçiliin zaametinnän, Kişinevda hem Komratta, Türkiye-nin

Lüleburgaz kukla teatrusu (artistlär - Bircan SARIOĞLU hem Mesut SARIOĞLU) bir kukla spektaklisi gösterdi.

“Gelinnerin paradı” – aylä, evlenmäk hem analık için!

Çadır kasabasında Kirez ayın 8-dä, kasabanın Kurban günündä, geçti gözäl hem şen bir sıra – “Gelinnerin paradı”. Bu parad artık ikinci yıl sıravardı olër. Parada katıldılar kırk kişidän zeedä: kızlar hem gelinnär.

O günü, taa gecä saat üçtän beeri, “Gelinnerin paradı”nı kuran çadırdaki Royal Beauty stüdiya salonunda hazırlanmaklar başladı. Parada katılan insannara makiyaj hem priçöska ya-

pardılar, başlarına duak erleştirdiler, ellerinä da testä çiçek verärdiler – hepsi gelinnerdä gibi olsun.

“Gelinnerin paradı” pay alan insannar hepsicü bir seslän sölediler, ani bu parada pay almanın sebebi – göstermää deyni, ani dünne da var büyük paalılık: aylä, evlenmäk hem analık.

“Gelinnerin paradı”na katılan uuralılar çadırdaki internat-şkolasına, neredä baaşladılar uşaklara tatlılık hem oyuncak. Hep burada “Gelinnerin paradı”nı kuran çadırdaki Royal Beauty stüdiya salonun direktoru Sofiya MARİNOVA baaşladı

uşaklara iki tenis masası. Gelinnär da şindiki oynnar fleş-mobu gösterdiler. Bitkidä ev saabileri hem musaafirler birliktä bir “Horu” oynadılar.

“Gelinnerin paradı”nda pay alan kızlar hem gelinnär, gelin fistannarınan giimli, çalgıcılarla, Çadır kasabasının büyük sokaandan geçtiler. Onna-

rın kimileri motoşklalar üstündäydiler (gelinnerdän pay olmaa deyni parada baykerlar da katıldı). Parada önündä gidärdiler eni evlilər Alisa hem İvan MEÇKAR.

Parad Çadır kasabasının parkına geçti. Burada onları selemlediler Çadır kasabasının primarı Georgi ORMANCI hem yortunun musaafirleri. Hep burada “Gelinnerin paradı”na katılanlar kendi talantlarını gösterdiler.

Avşam üstü da “Gelinnerin paradı”nı hazırlayanlar ikram ettiler çadırlıları hem musaafirleri üçüz kilalık bir tortlan, angısını baaşladı kasabaya Moldovanın dempartiyasının temsilcileri.

Kosti AYDARLI

Patretlär - gagauzinfo.md

Kulturamızın erinä Batı “zenginnikleri” geler

Devlet Batıya dönücä bizä Batı “zenginnikleri” geldi. O zenginniklerin birisi sex azınnıkların açıktan korulması. Brakin korulmasını – bizim kulturamız, adetlerimizi, aylelerimizi, uşaklarımızı, yuvalarımızı bozêrlar, ruh zenginniimizi yok ederler.

İnsannık hem kusurluklara saburluk maanasınan, bizä bütün mindar-

lı getirtiler: ilktän narkotiklerden korunmak maanasınan gençlerimizi narkotiklerä alıştırdılar, sora şkolalara sex annadan kiytları soktular, sora da adamın adamnan, karının karılarla sex yapmalarını hem evlenmelerini ortaya çıkardılar, da, “tolerantnost” maanasınan bunnarı zakonnara geçireler.

Bakin, “Voice of Amerika” kanalı haberleer, ani Amerikanın viçe-prezidenti Joe Biden sex azınnıkların korunmasını insannarın milli kultura-

larından hem adetlerindän taa üüsää koyêr. Bunu o açıklamış “geyleri korumak toplantısında”, neredä pay almışlar Büyük Britaniyanın, Şveçiyenin, Daniyanın hem İslandiyanın bükkelçileri: “Sizin kulturanız bana deyni meraklı diil. İnsansızlık insansızlık kalêr”.

Amerikanın viçe-prezidenti açıklamış, ani prezident Barak OBAMA izin vermiş kendi diplomatlarına, ani kuvetlerini koysunlar bütün dünne da korumaa deyni gey, lesbiyan, bisexual

hem transgender eriflerin haklarını.

O devletlär, ani istämeyeceklär bunu yapmaa “läazim insansızlık için paayı ödesinnär” demiş o.

Dimu ERİBAKAN

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 4041.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Gagauz dilin orfografiyası genä rus dilindä kabledildi. Etti artık!

Gagauziyanın İspolkomu kabletti «Правила орфографии и пунктуации гагаузского языка (новая редакция)» kurallarını.

Eni kiyat genä genä rus dilindä!

Neçin sa herkerä, açan söz gider gagauz dilini korumak hem doorutmak için, bütün işlär, nestedän, rus dilindän yapılar?

Bu soruşa cevap çok var. Onnari hepsini aaraştırmaa istämeerim. Sade bir iş soracam. Diil mi o iş için, ani gagauz dilini taa kolay yok etmää rus dili kalupları içindä!

Bilerim, bana hemen cevap verecekler: “Tezdä onu gagauzçaya da çeviremez?”

Neçin ölä, neçin saa kulaantızı arkadan sol elinizlän kaşyêrsınız? Neçin çevireceğiniz? Neçin yazmadınız gagauzça da sora kimä läüzim o rus dilinä çevirsin?

İspolkomda bu soruşu incelärkana, İspolkomun hiç bir azası kalkmadı da desen: **“Bey, ne yapêrız? Olmaz rus dilindä gagauz orfografiyasını kabletmää. Biraz bekleyelim. Ko bu insannar onu gagauzça hazırlasınar da ozaman kabledelim!”**

Birisi bunu demedi...

Okadaradan internatjonalist olmaa hem büyük batüdan korkmaa etti artık! Bekim internatjonalist diilsiniz? Bekim paalı gagauz dilimizi sevmeersiniz?

Sizä herbir esaplı insan söyleyecek, ani dilin rubaları (orfografiya) läüzim o dildä yazılsın, angı dilä deyni hazırlandı.

Canabinizlär var mı nicä inanasınız, ani **RUS dilin orfografiyası** var nicä **GAGAUZ dilindä yazılı olsun**. Bän inanmêêrim! Siz da inanmêêrsınız. Bilerim!

E neçin ozaman bunu yapêrsınız? Zavalı dilimizi yok etmää deyni! Ölä! Hiç yok ne cevap edäsiniz.

Bän şüpä altına koymêêrim orfografiyayı hazırlayannarın bilgilerini. Ama annêêrim onu da, ani kimä sa läüzim nekadar tez “bilim doktoru” yada “doktor habilitat” olmaa. Orfografiyayı kuralların hazırlanması da buna en kolay hem yakın yol. Bunu da kabledin.

Todur ZANET

Geçmişimizdän gelecää

Kiriyet küüyü.

Sibirä hem GULAGa kaldıranları andılar

Çadırdaki “Dooruluk” cümne kuruluşun zaametinnän Orak ayın (iyül) 6-da Çadır kasabasında andılar onnari, kimi sovet rejimin vakıdında Sibirä kaldırdılar hem GULAG lagerlerindä yok ettilär. Sayılär, ani bütün Gagauziyadan politikalı represiyaların altına düştü 4 binä yakın insan (haliz sayısı büünkü gündä da diil belli).

Orak ayın (iyül) 6-da çadırdaki “XX-ci üzyılın 40-50 yıllarında politikalı represiyaların kurbannarını anmak” taşın yanında toplandı Gagauziyadan insannar, kimin yakınnarı, o tisi yıllarda, rejimin kaya taşlarının arasına kaldı.

Popazlar slujba yaptılar. İnsannar tutuşturdular munnarı, anmak taşına çiçek koydular hem, kısa bir mitingta, annattılar o unutulmaz yıllar için hem aar sünmüz acılar için.

PATRETTÄ: “Dooruluk” cümne kuruluşun başı Mihail GAGAUZ.

Gagauziya tarafını korkudêrlar

Baba Marta ayında Moldova hem Gagauziya arasında ortak bir komisiya (çalışmak grupası) kuruldu. Komisiya läüzimdi aaraştırın nekadar uygun biri-birinä Moldova Konstitüsiyanın statyaları hem “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonu, hem da ne uurda bulunêr merkez hem Gagauziya kuvetlerin arasında ilişkilär, Moldova Konstitüsiyasını hem başka Zakonnarı “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakona görä doorutsun hem uygulasin.

2-ci sayfada

İnkubator biznes-piliçlerä sarısını yutturacak

Orak ayın (iyül) 10-da Çadır kasabasında, Evropa Birliin (EB) “Çiftçilik bölgelerindä ekonomikaya stimül vermää deyni” politika Matrişasına (Kalubuna) görä, “Biznes İnkubator” merkezi açıldı.

İnkubatorun açılışında pay aldılar: Çadır kasabasının primarı Georgiy ORMANCI, Moldovada EB delegaşıyanın (proektın bobası) başı Pirkka TAPIOLA, ekonomika ministrusu Adrian KANDU, başkan Mihail FORMUZAL, ODİMM (küçük hem orta bizneslerini ilerletmä Kuruluşu) başı Yuliya YABANCI, işadamları h.t.b.

“Biznes İnkubator” erleşti Çadırın bir eski şkolasının binasında. O verecek kolayını, ani burada işleyen firmalar Çadırın ekonomikasına katkılarını yapsınlar. Şindilik Biznes İnkubatorunda erleşti 12 firma. Bu firmaların neetindä var 32 kişiye iş vermää.

Altı aydan sora Biznes İnkubatorunda taa 10 firmanın erleşmesi beklener.

Komisiyada (çalışmak grupada) Gagauziya tarafını korkudêrlar

Komisiyanın kurulmasından geçti üç ay da annaşıldı, ani bu komisiyanın çalışması “kör sokaa” dayandı. Ani bu iş olacak belliydi taa baştan. Zerä komisiya taa ilk toplantısından beeri “Komisiyalar zakonuna” (komisiyalar kurulêr sadä işi batturmaa deyni) görä işledi. Bu da heptän belli oldu çalışmak grupasının Gagauziyadan azalarının Orak ayın 16-da Gagauziya Halk Topluşunda pres-konferenşiyasında. Orada pay aldılar GHT deputatları (foto soldan) Anatoliy TOPAL, Georgiy LEYÇU, İvan BURGUCU, Sergey ÇİMPOEŞ hem İvan TOPAL.

Onnarın açıklamasına görä grupanın önünä koyuldu tekliflêr Moldovanın 20 zakonunu diıştirmäk için. Ama, nicä urguladı İvan TOPAL “o tekliflêr devlet dilindä yazılıydı, da bu vermedi kolayını onnarı incelemää... Onnar teklif ederlêr diıştirmää zakonları kultura için, bibliotekalar için, sport için... Bunnar bizim için hiç önemli diil”.

Pres-konferenşiyada annaşıldı, ani Moldova tarafından komisiya azaları “istâmeerlêr annaşmaa”, “inadına dialoga açılmêrlar”. Nicä var bir laf “Ne suvan imişlêr, ne suvana kokêrlar”.

Pres-konferenşiyada belli oldu, ani çalışmak grupasında “Gagauziya tarafını korkudêrlar”. Bunu bildirdi deputat İvan BURGUCU. Canabisi söledi, ani “bizä deerlêr, ani biz kayıl olmarsak onnarın tekliflerinnän, parlament hiç bişey incelemeyecek. Halizdän bu korkutmak!”

Bakmadaan ona, ani taa baştan bu komisiya (çalışmak grupası) kuruldu Moldova (!!!) Konstitüşiyasının statyalarını hem Moldova (!!!) zakonlarını “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakona görä doorutmaa hem uygulamaa deyni, bunu başaşaa devirip, Moldova tarafı “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonunu diıştirmää kalktı. Bu işi çalışmak grupanın taa ilk buluşmasından sora, Çiçek ayın (aprel) 15-dä, Moldova parlamentin spikeri İgor KORMAN açıkladı: «Члены совместной комиссии парламента страны и Народного собрания Гагаузии обсудили 15 апреля вопрос приведения закона об особом правовом статусе автономии в соответствии с законодательством Молдовы.» (bak statyayı “Komisiya angı yımirtayı yımirtlayacak: biyazı mı, karayı

mi?”, “Ana Sözü”, No. 7-8 (602-603), 30.04.2014).

Şindi da, pres-konferenşiyada bildirildi, ani çalışmak grupanın başı Moldova parlamentin deputatı Dumitru DYAKOV teklif etmiş, ani “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonda diıştirmêklêr yapılsın.

Neyä GHT deputatı İvan BURGUCU cevap vererek tekrar urguladı, ani “komisyanın en büyük uuru Moldovanın Zakonlarını hem norma aktlarını “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakona görä doorutmaa hem uygulamaa”.

Canabisi genä dedi, ani “Grupanın faydalı çalışması için 3 iş lââzım yapılsın:

1. Erinderki kuvetlêr lââzım kendi norma aktlarını “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakona görä doorutsunnar.

2. “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakona uymayan Moldovanın zakonlarını doorutmaa.

3. “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonunu Moldova Konstitüşiyasının zakonu yapmaa.”

Dimu ERİBAKAN

I-ci Karadeniz şarapçılık Forumu Gagauziyada geçti

Orak ayın (iyül) 3-4 günnerindä Gagauziyada geçti I-ci Karadeniz şarapçılık Forumu. Forumda pay aldılar Kara Deniz dolayında bulunan devletlerdän (Azerbaycan, Armaniya, Belorusiya, Gruzuya, Moldova, Rusiya, Türkiye, Ukrayna) şarapçılar, ekonomistlar, diplomatlar, jurnalistlar hem cümne insannar.

Forumun açılışında pay aldılar hem nasat ettilêr: Moldovanın çiftçilik Ministrusu Vasiliy BUMAKOV, Gagauziyanın başkanı Mihail FORMUZAL,

Gagauziya Halk Topluşun başı Dimitriy KONSTANTİNOV, Rusiyanın baacılar hem şarapçılar Birliin prezidenti Leonid POPOVIÇ hem başkaları.

I-ci Karadeniz şarapçılık Forumunda iki Tombarlak masa toplantısı oldu:

«Проблемы и перспективы винодельческой отрасли после подписания договора об Ассоциации с ЕС и создания Евразийского Экономического Союза» hem da «Публичная бизнес дипломатия на новом этапе

развития отношений Таможенного Союза и стран Черноморского региона».

Forumu katılannar tanıştılar Gagauziyanın baalarinnan, şarap fabrikalarinnan hem şaraplarlan.

Şennik olsun deyni, musaafirlerä kendi yaratmaklarını gösterdiler Gagauziyanın folklor kolektivleri hem artistleri.

I-ci Karadeniz şarapçılık Forumuna katılannar karar aldılar, ani bu Forum her yılın yapılacak.

Türkiye dış işlerinin delegaşıyası Komratta

Orak ayın (iyül) 1-dä Komratta bulundu Türkiye respublikasının dış işleri ministestvosunun müsteşar (birinci sekretar) yardımcısı Ali Kemal AYDIN, genel müdür yardımcısı Mustafa KAPUCU hem Türkiye Kişinev Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL.

Bulunmak programasında görä Canabilerinnan GHT salonunda, presaya açık olan buluşmada, buluştular Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL, Halk Topluşun başı Dimitriy KONSTANTİNOV, GHTnin kimi deputatları hem Gagauziya İspolkomun azaları. Burada Gagauziya hem Türkiye arasında ekonomika hem politika ilişkileri incelendi.

Sora Ali Kemal AYDIN Gagauz TV-sında bir programada pay aldı hem “ATATÜRK” biblioteksini gezdi.

Bir gün taa ileri, Kişinevde, Kirez ayın (iyün) 30-da Türkiyedän delegaşıya buluştu Moldova dış işleri ministerstvosunun ministr yardımcısinnan Valeriu CHİVERİylan.

PATRETLERDÄ: (solda, soldan) Valriy YANIĞLU, Mustafa KAPUCU, Mehmet Selim KARTAL, Ali Kemal AYDIN, Mihail FORMUZAL, Dimitriy KONSTANTİNOV.

(saada, soldan) Ali Kemal AYDIN, Georgiy LEYÇU.

Parlament komisiyası (çalışmak grupası) kara yımirtayı yımırtladı

Bu yıl Çiçek ayın 29-da biz tiparladydık yazıyı “Komisiya angı yımirtayı yımırtlayacak: biyazı mı, karayı mı?” (bak: <http://anasozu.com/komisiya-angi-yimirtayi-yimirtlayacak-biyazi-mi-karayi-mi/>), neredä Moldova hem Gagauziya arasında kurulan parlament komisiyası (çalışmak grupası) çalışmasını

inceledik. Bu çalışmanın sonunda Moldova Parlamentının tarafından ilk okumakta kabledildi “Kimi zakonnara diıştırilmäk hem enilenmäk yapmak zakon proektı”. Bu proekt Gagauz cümnesinin arasında hem Gagauziya Halk Topluşunda kara yımirta olarak kabledildi.

“Orak ayın (iyül) 18-dä Moldova Parlamentının tarafından ilk okumakta kabledilän kimi zakonnara diıştırilmäk hem enilenmäk yapmak zakon proektı için” Gagauziya Halk Topluşun AÇIKLAMASI (rus dilindä kabledildi).

ЗАЯВЛЕНИЕ

об отношении к принятию в первом чтении Парламентом Республики Молдова 18 июля 2014 года проекта закона о внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты.

Народное Собрание Гагаузии вынуждено с сожалением констатировать тот факт, что деятельность совместной парламентской комиссии (рабочей группы) по рассмотрению вопросов, связанных с исполнением конституционных положений, касающихся статуса АТО Гагаузия, сформированной из депутатов Парламента Республики Молдова и депутатов Народного Собрания Гагаузии, осуществляется в неконструктивной форме. Представители законодательного органа страны всякий раз меняют свои позиции и условия по обсуждаемым вопросам, что свидетельствует об отсутствии у них политической воли и желания решать проблемы, накопившиеся за 20 лет существования Гагаузии в составе молдавского государства.

Народное Собрание Гагаузии отмечает, что за время своей деятельности указанная комиссия (рабочая группа) не подготовила ни одного совместного законопроекта, направленного на формирование механизма реализации компетенции Гагаузии.

В связи с деструктивной позицией членов комиссии (рабочей группы), представляющих Парламент Республики Молдова, Народное Собрание Гагаузии вынуждено было 03.06.2014г. утвердить и направить в Парламент Республики Молдова законодательную инициативу о внесении изменений и дополнений в некоторые республиканские законы, принятие которой способствовало бы приведению республиканского законодательства в соответствие с Конституцией Республики Молдова и положениями закона Республики Молдова «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)».

Однако, в нарушение положений закона Республики Молдова «О Регламенте Парламента», по надуманным причинам процедура рассмотрения данной законодательной инициативы искусственно затягивается и она не передается для рассмотрения по существу в профильные комиссии Парламента Республики Молдова.

Эти неправомерные действия мотивируются, якобы, необходимостью получения заключения экспертов Европейской комиссии за демократию через право (Венецианской комиссии), хотя её эксперты однозначно высказались в пользу механизма реализации норм закона «Об особом правовом статусе Гагаузии

(Гагауз Ери)», что отражено в вышеуказанной законодательной инициативе Народного Собрания Гагаузии, и поэтому нет необходимости в каких-либо новых заключениях экспертов.

Народное Собрание Гагаузии подчеркивает, что Гагаузия не требует для себя новых прав и полномочий, а настаивает на необходимости безусловного и неукоснительного исполнения всеми должностными лицами органов власти и управления Республики Молдова норм Конституции Республики Молдова, касающихся статуса Гагаузии, и закона Республики Молдова «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)».

Для этого необходимо лишь желание депутатов Парламента Республики Молдова и высшего руководства страны показать добрую политическую волю и стремление к решению имеющихся проблем между центральными органами власти Республики Молдова и АТО Гагаузия.

Народное Собрание Гагаузии с сожалением отмечает тот факт, что депутаты Парламента Республики Молдова продолжая преднамеренно и целенаправленно реализовывать политику дальнейшего сужения прав и полномочий Гагаузии, а также пытаясь создать видимость конструктивной работы, поспешно, в авральном порядке, в нарушение

закона Республики Молдова «О Регламенте Парламента» 18 июля 2014года приняли в первом чтении законопроект о внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты.

Данный законопроект был подготовлен без участия представителей Народного Собрания Гагаузии,

специалистов-экспертов и широкой общественности. Впервые о наличии вышеуказанного законопроекта было заявлено 15 июля 2014года на заседании совместной парламентской комиссии (рабочей группы), а уже 18 июля 2014г. он был принят в первом чтении, несмотря на протесты членов комиссии (рабочей группы) со стороны Народного Собрания Гагаузии.

Депутаты Народного Собрания Гагаузии считают, что представленный законопроект противоречит выводам и рекомендациям Европейской комиссии за демократию через право (Венецианской комиссии) и экспертов ОБСЕ, которые члены совместной рабочей группы (комиссии) договорились взять за основу в своей работе.

Народное Собрание Гагаузии вынуждено отметить неконструктивную позицию Парламента Республики Молдова по отношению к народу Гагаузии, так как принятый в первом чтении законопроект носит явно деструктивный характер.

Народное Собрание Гагаузии обращается в Парламент Республики Молдова с требованиями:

- не рассматривать и не принимать вышеуказанный законопроект, так как его принятие направлено на дальнейшее ущемление базовых принципов, прав и полномочий АТО Гагаузии;

- рассмотреть в парламентских комиссиях ранее представленные законодательные инициативы Народного Собрания Гагаузии и направить их для дачи заключения в европейские структуры, в том числе в Европейскую комиссию за демократию через право (Венецианскую Комиссию);

- направить принятый Парламентом Республики Молдова в первом чтении законопроект от 18 июля 2014года, затрагивающий интересы Гагаузии, для дачи заключения в Европейскую комиссию за демократию через право (Венецианскую Комиссию);

- направлять в Европейскую комиссию за демократию через право (Венецианскую Комиссию) все законопроекты, рассматриваемые Парламентом Республики Молдова, затрагивающие полномочия Гагаузии, для прохождения соответствующей экспертизы.

Народное Собрание Гагаузии призывает Парламент Республики Молдова отказаться от проводимой им деструктивной политики сужения прав и полномочий гагаузской автономии и перейти к конструктивному диалогу в вопросах формирования юридических механизмов реализации прав и полномочий Гагаузии, основанных на рекомендациях европейских структур.

Народное Собрание Гагаузии обращает внимание Миссии ОБСЕ, Совета Европы и Европейского Союза, а также дипломатических миссий, аккредитованных в Республике Молдова, на отсутствие у центральных органов власти и управления Республики Молдова, публично декларирующих европейские ценности, а на практике продолжающих политику тоталитарных режимов, граничащую с геноцидом малочисленного гагаузского народа, позитивных шагов, направленных на принятие мер по созданию механизмов реализации прав и полномочий Гагаузии, а также в вопросах соблюдения прав и свобод гагаузского народа в Республике Молдова.

Народное Собрание Гагаузии призывает избирателей Гагаузии принять активное участие в разъяснительной работе и в противодействии принятию Парламентом Республики Молдова законов, ущемляющих права и полномочия автономии.

Принято единогласно на XXI заседании Народного Собрания Гагаузии

22 июля 2014 года

Resimci Pötr DİMOV simvolikayı dünnä uurunda yapêr

Orak ayın (iyül) 12-dä resimci Pötr DİMOV 52-ci yaşını doldurdu. Canabisi duudu 1962-ci yılda Kıpçak küüyündä. Şkolayı bitirdiktän sora, 1984-1989 yıllarında üürendi Moskvadaki incäzanaatlar “N.Krupskaya” adına zaoçnyy halk univeristetin stanok resimcili hem grafika bölümündä.

1984-cü yıldan beeri industriya grafikasınan zanaatlanêr. 1987-1990 yıllarda “Moldavpotrebsoyuz” alış-veriş reklama uurunda işledi. Moldaviya SSRın “VDNH MSSR” (büün “Moldexpo”) “Oktäbrinin 70-ci yıldönümünä” pavilyonunu hazırladı.

Gagauz Respublikasının hem Bucuan simvolikasının kurulmasında çok pay aldı. Hazırladı “Ana dilimiz”, “KDU”, “Gagauz Respublikası”, “Gagauz Ba-

amsız Jurnalistlär Birlii” hem taa başka emblemaları hem mal nişannarını.

Pötr DİMOVun yaratmaları pek üüsek uurda yapılı. Onun emblemalarında hem mal nişannarında göreriz, ani resimci becerer birkaç işlän belli etmää yaratmanın özünü. Taa bakınca emblemaya yada mal nişanına biz annêrız hem tanyêrız kimä o baaşlanmış, neyi annadêr hem neyi gösterer. Bu iş da resimcinin ustalını belli eder.

Canabisinin yaratmaları sergilendi 2006-cı yılda Komratta (*Bütündünnä gagauzların Kongresindä*) hem Kıpçakta (*küüyün Kurban günündä*). Bundan kaarä o pay aldı ortak sergilerdä: Gagauziyanın resim Galereyasında, “Paskellä - 2007”, “Çadır-Expo - 2008”, “Paskellä - 2009”, “Moldexpo - 2009”.

Duuma Gününän kutlêrız! Saalık hem uzun ömür Sana, yaradıcı!

Resimci Pötr DİMOVun kayılluna görä emblemaların hem mal nişannarın resimnerini gazetemızın sayfasında tıplêrız.

Onun o yolunu geçämeycän sän bir zaman

TÜRK DÜNNÄSINDAN ŞİİR

BİR DÜŞ GÖRDÜM

Dal, aç, sanki devä saçları gibi,
Sabaha dooru uyumuşum
Tuura-Suu'da.
Bir düş gördüm, sansın ecel gibi,
Atatürk – Türk atası hakkında.

Kuş kaşlı, uzun boylu, kartal gözlü,
Elli yaşında gibi, taştan lafi.
Geniş omuzlu, elleri da kaaviymiş,
Nasaat etti, sanki
benim düşündüüm gibi:

- Ashısını aslı demedään
hiç kaşmamalı,
Biz o zaman halkı
millet yapmak istemiştik.
Büük şair olduunu sora bildim,
O Sizin ustadınız Nazim Hikmet.

Kirgiz poeti, romanisti, yazıcısı, ştenaristi, çevirici, cümne insanı Omor SULTANOV, duudu 1935-ci yılda. Kirgiz hem türk literaturasının klasii. Yaratmaları çevirildi türkçeyä, rusçaya, angliycaya, nemçeyceyä, ispancaya, poläkçasına, vengercaya, mongolcaya hem başka dillerä. Şindi da seftä gagauz dilndä tiparlanêrlar.

Şairdä şiir, Devlette kuvet
üüsek oldu,
Devletin nacaq keskin,
şairin şiiri havalı.
Biz o zaman halkı
millet yapmak istemiştik,
Bilmedään nicä kader hemen kırıldı.

Padişahlar pek zengin
geçti ömürdän,
Ne elli kuruş ne da mal yıvıdım.
Her zaman Milleti düşündüm,
hastalandım,
Te onun için Atatürk, Türk atasıyım.

Nicä şairlär geçti milletlerdän,
Baaşladı ruhunu insannara.
Şairlerdän Nazım Hikmet şiir atası,
İnsannın atası, bütün Türkün.

Te bölä sanki prost ediim istedi gibi,
Çırak deyni bana canını vermiş gibi.
Cuvabımı beklediini sandım,
Yokladı ellerinnän çenesini.

- Şükür Türk atası demäk istedim,
Düşündüm ellerini sıkmaa.

Ayrırlarkan uyandım uykudan,
Deputat Medetbekov yanımdaymış.
(türkiye türkçesindän gagauzçaya aktarıldı)

YORGUNNUUN ETMİŞ BEŞİNCİ TÜRKÜSÜ

("Yorgunnuun üzüncü türküsü"
kiyadından)

YORGUNNUKTA

(serbest peet)
Bölä fikirlär
yuurêr beni
yorgunukta...
Eer eroplannar
eri sürsä –
traktorlar
göktä
uçacıydılar mı?
Eer parovozlar
gezsä denizlerdä –
gemilär
demir yolda
üzeciydilər mi?
Eşää er
argamak* desän –
o argamak

olup bir gün
köşecek mı?
Eer halturşçikä
talantlı poet desän –
talantlıya
ozaman nicä deyecän?
Bu fasıl fikirlär
yuurêr beni
yorgunukta...

*argamak – ölä bir at

ONUN YOLUNU GEÇÄMEYCÄN BİR ZAMAN

...Nedir poet? Poet – ömür gençlii,
İlk sevdaya düşän dilber canı.
Peetin özü, paası hem maanası
Poet hem da dilber –
bir kısmetin kanı.

Nedir poet? Poet – halkın gençlii,
Bilgiçleri akıllan şaştıran,
Salt Allahtan korkan, diil aalemdän,
Bir padişah gibi tahtasında kalan.

Nedir poet? Dayma yanan ateş,
Ayoz nişan verän
hem durmayan hiç raat,
Onun o yolunu
geçämeycän sän bir zaman
Poet – köstek aşan
hem da uçan bir at.
Gagauzçaya çevirdi Todur ZANET

Ustalar genç yazıcılara deyni “Altın yazal” master-klası yaptılar

“Altın yazal” – bölä ad koydular “Genç gagauz yazıcılar Birliin” azaları o buluşmalara, nereyi teklif ettilär anılmış gagauz yazıcılarını, poetlarlanı, dramaturglarlanı. Bu yapıldı ustalar gençlerä master-klas veresinnär deyni.

Master-klas buluşmaları başladı Orak ayın (iyül) 16-da Komrat “ATA-TÜRK” biblioteksında. O günü bibliotekaya geldilär genç yazıcılar Alla BÜÜK (“Genç gagauz yazıcılar Birliin” başı), Kristina KOÇAN, Alla KÖSÄ, Yuliya KURDOĞLU, Mihail KÜRKCÜ, Elena MOKANU, Anna PANAITOVA, Mariya STEFANDRİYA hem Nina TASMALI. Onnara deyni literatura ustalımda master-klas gösterdi poet, yazıcı hem dramaturg Todur ZANET.

Canabisi annattı gençlerä ne o literaturaya, nedän läözüm başlamaa, nicä peet düzüler, angı kaluplara görä o yazılêr. Usta açtı poeziya inceliklerin kapularını hem okudu peet örneklerini anılmış gagauz yazıcısının hem poetın, publiştin hem dramaturgun, gagauz literaturaya klasiyn Nikolay BABOĞLU nun yaratmalarından, gösterip ne o halizdän ustalık hem kimin halizdän Altın Yazalı vardı.

Canabisi savaştı genç yazıcılar işitsinnär hem annasınar, ani “läözüm

yazmaa diil salt ozaman, açan duyular candan taşêr”, ama onu da annasınar, ani “läözüm yazmaa ozaman, açan duyêrsın, ani var ne sölemää okuyucuya, var ne ona eni bişey açıklamaa hem göstermää”.

Master-klas çerçevesindä buluşmalar oldu poet hem yazıcı Petr ÇEBOTARlan hem poet Dimitri POPAZOĞLUylan da.

PATRETLERDÄ: (saa patrettä, soldan) Anna PANAITOVA, Kristina KOÇAN, Nina TASMALI, Alla BÜÜK, Yuliya KURDOĞLU, Elena MOKANU, Alla KÖSÄ, Mariya STEFANDRİYA hem Mihail KÜRKCÜ.

Elena MOKANU

“Türkvizyon - 2014” türkü konkursu başlêr

TÜRKSOY kanadı altında yapılan türk dünnäsının “Türkvizyon” türkü konkursu bu yıl Kazanda (RF, Tatarstan) yapılacak. “Türkvizyon” türkü konkursun uuru – türkdilli milletlerin kultura özünü hem ruh zenginini korumaa.

Konkursa katılmaa deyni ön yarışmalar yapılacak. O yarışmalarda enseyan artistlär Kasımın 19-da Kazanda “Türkvizyon – 2014” finalında pay alacaklar.

Gagauziyanın Radio hem Televiziyeye cümne kompaniyasının Predsedateli Anna HARLAMENKO Kazanda imazladı annaşmayı konkursu hazırlayannarlan, ani GRT “Türkvizyon – 2014” konkursun habercilik ortaa olacak. GRTdan insannar taa çok haber alacaklar konkursun hazırlanması, ön yarışmalar hem, belliki, “Türkvizyon – 2014” türkü konkursun finali için.

I-ci Türkvizyon konkursun finali bildir Türkiyenin Eskişehir kasabasında oldu. Gagauziyadan orada pay aldı anılmış türkücü Lüdmila TUKAN.

Not. Gagauziyada ön yarışmada pay almaa isteyennär läözüm danışsınar ya kultura Upravleniyasına, yada Pötr PETKOVIÇä (Gagauziyada jürü başı).

EMBARGO: ilktän şaraba, sora meevalara, zarzavatlara hem konservalara

Bildir Ceviz ayında (sentäbri) Rusiya Federatıyası koydu embargo Moldovanın şaraplarına. Taa sora, Gagauziya şarap fabrikaların mallarını Rusiyada satmaa deyni izin verdi.

Moldova Evropa Birliinnän asoñatıya annaşmasını imzaladıktan sora, Rusiya Federatıyası 2014-cü yılın Orak ayında (iyül) 18-dä bildirdi, ani Rusiyanın "Rosselhoznadzor" kuruluşu zap altına koydu Moldovadan Rusiyaya meevanın gelmesini. Şindi Rusiyaya yok nicä götürmää (*el bagajında bilä*) taazä alma, ayva, armut, zerzeli, kirez, vişnä, şefteli, nektarin, erik, güvem.

Birkaç gündän sora da "Rosselhoznadzor" açıkladı, ani zap altına aler Moldovadan Rusiyaya taazä zarzavatlarnın hem zarzavat konservalarnın gelmesini.

Bu durumnan ilgili olarak Moldovanın neetindä var danışmaa Dünnä alış-veriş Kuruluşuna.

Maya SADOVIÇ Moldovanın presa Sovetinä alındı

Gagauziyanın Radio hem Televideniye cümne kompaniyasının teklifinä görä, GRTnın jurnalisti, GRTda moldovan dilindä programaları hazırlayan, Maya SADOVIÇ Moldova Respublikasının presa Sovetinä alındı.

Presa Sovetinä iki yıla alêrlar. 2014-2016 yıllarında Sovettä 9 kişi işleyecek (4 jurnalist, 5 cümne insanı) jurnalistlär – Maya SADOVIÇ (GRT, Gagauziya), Väçeslav PERUNOV ("SP" gazetası, Belğ), Alina ŐURKANU ("Adevarul Moldova" gazetası, Kişinev), Dumitru ŐORIÇ ("Interact Media / Unimedia. info", Kişinev) hem cümne insannarı – Lüdmila ANDRONİK, Daniela SIMBATEANU, Vitaliy KONDRATKIY, Olga MANOLE, Kiril MOŐPAN.

Not. Moldova Respublikasının presa Soveti – kendi başına jurnalistika uurunda jurnalistlärä yardımcı olmaa deyni cümne kuruluşu. Sovet yardımcı olêr presanın hem cümnenin arasında peydalanan soruşları çözmää. Sovetin azaları parasız işleerlär.

Rusiyanın embargosu aar tokmaklan urêr Gagauziyanın şiftçilerinä da

Moldovadan meeva hem zarzavat malların Rusiyaya girmesinä izin verilmesi Gagauziyanın çiftçilik mallarının 70% satış çarşısını yok eder.

Bunu GRTya açıkladı Gagauziyanın çiftçilik upravleniyasının baş zaametçisi Andrey DİMİTROGLO. Canabisi söledi, ani "Gagauziya çiftçilik malların 70% satardı Rusiyaya, 20-25% - Belarusiyaya, kalanını da Ukraynaya".

Bu yıl Gagauziyada bereket büyük oldu. Sırada imäk için üzümñär da. Yapılan açıklamalara görä üzümün bereketi, geçän yıllara görä, üç katına kalktı.

Şindi bu malları nereyi satacekler corbacık başların aklıları ermeer.

Milli divizionda çadırdaki "Saksan" 1:1 başladı

Bildir Çadır kasabasından "Saksan" futbol komandası Moldovanın futbol milli divizionuna yolu kazandı. Orak ayın 26-da da, çetileyä görä, "Saksan" Moldovanın futbol çempionatında ilk matçını musafirlikte Orhey kasabasında "Milsami" futbol komandasınan oynadı.

"Saksan" için bu matçta oynadılar: Dimitriy RADU, İvan DEMERCI,

KUACA Kuassi, Aleksandr POPOVIÇ, SEBAY Senin (İgor DİMA, 69),

Konstantin KALMIŞ, Uedraogo BUBAKAR (Maksim BOGAÇIK, 73), Yuriy MIRZA (Yuriy ÇEBOTARY, 90+1), Aliyu MUHAMMED, İrakli GOGİNAŞVİLİ (Veçeslav LİSA, 73), V. KRAVÇESKU.

Oyunu "Saksan" islää başladı. Atakalar biri-biri ardına akardılar, da birinci bölümün ortasında "Saksan" 1:0 ileri çıktı (*Sebay, 22 minutta*). Ama bütün oyunu "Saksan" komandası enseyemedi.

İkinci bölümde "Milsami" futbolcuları becerdilär bir gol urmaa (*Bud, 84 minutta*).

Matç 1:1 bitti. Şindi sıra ikinci oyunda.

Harman ayın (avgust) 2-nä "Saksan" evdä tiraspoldaki anılmış "Şerif" futbol komandasınan oynayacak.

Aklınıza getireriz, ani "Şerif" futbolcuları çok kerä Moldovanın çempionu oldular hem Kuboklarını aldılar, hem da Evropa kubokları için matçları oynadılar.

İstoriyada yardımcı kiyat tiparlandı

Gagauziya şkolaların 5-ci klaslarına deyni yardımcı kiyat tiparlandı – «История родного края: Гагаузия. Буджак».

Kiyat rus dilindä, ama şindi onu gagauz dilinä çevirerlär.

Kiyat, ortak olarak, Gagauziyanın "Mariya MARUNEVIÇ" adına bilim-aaraştırma Merkezi, Gagauziyanın üüredicilik upravleniyası hem Komrat Devlet Universitetin çalışmalarınan hazırlandı.

Kiyadın tirajı – 700 taanä.

III-cü Halklararası Kaşgarlı MAHMUT proza yarışması

Konu: "Serbest"
Annatmaların son verilecek günü: 30 Ceviz ay (sentabri) 2014 y.
Şort listeyä girenlerin açıklanması: 1 Kasım 2014 y.
Erindeki Ödül Törenleri düzenlenmesi: Kasım 2014 y.
Halklararası incelenmä: Kasım 2014 y.
Halklararası Ödül Töreni: Kırım ay (dekabri) 2014 y. - Baku/Azerbaycan.

Yarışma kerkikleri:

1. Annatma konusu serbesttir.
2. Yarışma Türkiyeylän sınırlı diildir; Dünnäyin neresindä yaşarsa yaşasın, **Türkiye türkçesinnän proza** yazan bütün yazıcılar, **Türkiye jürisinä** yaratmalarını yollayabilirler.
(Gagauzça yazannar yaratmalarını Gagauziya jürisinä yollêrlar hem erindeki yarışmaya katılêrlar).
3. Yarışmaya katılacak yaratmalar belertilän adreslerä eldän yada pošta yolunna verilecek.
4. Yarışmaya katılacak yaratmalar taa öncä hiçbir yarışmada ödül almamış hem hiç bir erdä yayınanmamış olacaklar.
5. Her yazıcı, yarışmaya **en çok iki ayırı** annatmaylan katılabilir.

6. Yollanılacak annatmaların her birinin en az 1.000 (bir bin) en çok 10.000 (on bin) laflan yazılı olacak.
7. Yarışmaya yollanılacak annatmaların üzerindä **sade parol yazılı olacak**; paroldan kaarä yarışmacının adını belertän bir nişan bulunursa annatma yarışma dışı bırakılacak.
8. Yarışmacı, **adım hem laabını, açık adresini, biyografiyasını, 1 patredini** ayrı bir küçük konvertä koyacak. Konvertin üstündä sade parol lafını yazacak. Sora yaratmalarını, o küçük konvertlan birliktä, bir büyük konvertä koyacak.
9. Annatmalar kompyutorda **12 punto 6 interval olarak yazılacak**, hem yollanacak. Ayrıca, konkursa girän annatmalar taa sora kiyatlaşacaa için, büyük konvertin içinä **Word formatında** hazırlanmış dosye hem yaratmalar **CDya yazılı** olarak koyulacak.
10. Yarışmaya katılan annatmaların yazıları kesinniklän **geeri verilmeyecek** hem yazıların **saabisi bu konuda hiçbir hak ortaya koyamayacak**.
11. Yarışmada ödül kazanan yaratmaların **her türlü hakları Avrasya Yazarlar Birliinä geçecekler**.
12. Yarışma jürisindä pay alannar hem onnarın yakınnarı yarışmaya katılamazlar.

Türkiye türkçesinnän yazılı yaratmaların yollanılacak adres:

Avrasya Yazarlar Birliği
Sakarya Mah. Göztepe Sokak
No: 5/A
Altındağ / Ankara / TÜRKİYE

HALKLARARASI ÖDÜLLÄR

Birinciyä: 10.000 TL (yaklaşık 3450 Euro);
İkinciyä: 7.500 TL (yaklaşık 2580 Euro);
Üçüncüyä: 5.000 TL (yaklaşık 1720 Euro);
Mansiyon: 2.500 TL (yaklaşık 860 Euro).

Türkiye Türkçesi Jürisi:

Osman Çeviksoy
Hüseyin Özbay
Dursun Kuveloğlu
Ataman Kalebozan
Adnan Şenel

Gagauzça yazannar yaratmalarını Gagauziya jürisinä yollêrlar hem erindeki yarışmaya katılêrlar.

Gagauzça yazılı yaratmaların yollanılacak yada getirilecek adres:

"ATATÜRK" bibliotekası
Lenina sokaa, 197,
Komrat – Gagauziya / Moldova

Gagauzça yazıların jürisi:

Mariya Dimitrievna Çebanova
Galina Dimitrievna Sirkeli
Todur ZANET

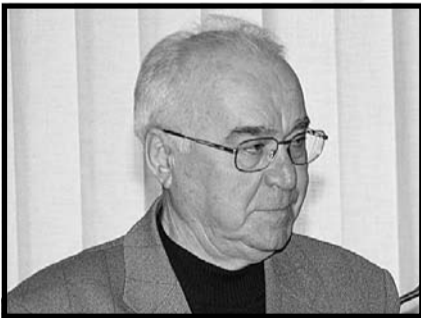
ERİNDEKİ ÖDÜLLÄR

Birinciyä: 1000 TL (yaklaşık 345 Euro);
İkinciyä: 750 TL (yaklaşık 258 Euro);
Üçüncüyä: 500 TL (yaklaşık 172 Euro).

Avrasya Yazarlar Birlii

Födör Afanasiyeviç ANGELİ

Kirez ayın (iyün) 29-da raametli oldu politikacı, diplomat, jurnalist, bilim adamı hem yazıcı Födör Afanasiyeviç ANGELİ (29.10.1935 – 29.06.2014). Canabisinin ölüsü Kişinevün "Dom ofiterov" binasından kaldırıldı hem devlet saygısınan Kişinevün merkez mezarlında topraa verildi.

Födör Afanasiyeviç ANGELİ duudu 1935-ci yılda Canavar ayın (oktäbri) 29-da Aydar küüyündä.

Orta şkoladan sora, başardı "M.Lomonosov" adına Moskva devlet universitetin (MDU) Aziya hem Afrika institutunu, MDU aspiranturasını, Komunist partiyasının Moskvadaki Üüsek şkolasını.

Canabisi işledi SSRB Devlet televideniyanında korespondent. Moldova "İnturist" firmasının Baş direktoru oldu.

1967-1972 yıllarda Romıniyada "Novosti" haber ajenstvosunun korespondenti hem 1974-1979 yıllarda "Pravda" gazetasının korespondenti işledi.

1972-1974 hem 1979-1983 yıllarda Moldova Komunist partiyası-

nın Merkez Komitetında işledi.

1983-1990 yıllarda Moldova SSRın Ministerlik Sovetinin ATEM (moldovalı haber ajenstvosu) başı oldu.

1990-1994 yıllarda işledi Moldova respublikasında İTAR-TASS ajenstvonun başı.

1985-1990 yıllarda Moldova SSRın Üüsek Sovetin deputatı oldu, 1990-1998 yıllarında da Moldova parlamentının deputatı oldu.

1998-2001 yıllarda Moldovanın Türkiyedä, Egipetta hem Kuveytta Büyükelçisi oldu.

Politika, milli soruşlarda, literatura urunda 16 kiyadın avtoru. Çevirici hem sözlüklerin avtoru.

Parlamentta olarak çalıştı, ani Gagauziya için zakon hazırlansın hem kabledilsin. Moldova Konstitüiyasının hazırlanmasında da pay aldı.

Moldova respublikasının kıymetli jurnalisti. Filolgiya bilgilerindä doktor.

Devlet tarafından nagrağaları var. Onnarın arasında "Respublika Ordeni" hem "Şan Ordeni" ordenarı.

Şveytariyadan Gagauziyanın lişeylerindä "Ecosan" santehnika sistemaları kurulacak

Şveytariya hem Moldova pravitelstvoların arasında imzalanan insannık yardımını hem teknik işbirlii anaşmasına görä, Gagauziyanın 5 lişeyindä "Ecosan" kuru tualetları yapılacak. Orak ayın 23-dä Gagauziyada Şveytariyanın "Scat" Fondun filialınan konuyla ilgili dört taraflı anaşma imzalandı.

Gagauziya ofițial saytı bildirdi, ani ayırılan lişeyler bunnar: Baurçu, Başküüyü "M.Tuzlov" (Kirsovo), Çöşmäküüyü, Kıpçak "S.Baranovskiy" hem Kongaz lişeyleri.

Gagauziya tarafından anaşmayı imzaladılar: üüredicilik Upravleniyasının başı Vera BALOVA, küülerin primarları P. POPAZ (Baurçu), S.SAPUNCI (Kirsovo), G. BOEV (Çöşmäküüyü), V. KOLİOĞLU (Kıpçak), K. TELPİZ (Kongaz) hem da lişeylerin direktorları G. PAMUCAK (Baurçu), G. VOR- NİKOĞLU (Kirsovo "M.Tuzlov"), E.

RİŞİLÄN (Çöşmäküüyü), İ. TOLMAÇ (Kıpçak "S.Baranovskiy"), İ. YASI- BAŞ (Kongaz).

Şveytariyanın "Scat" Fondun adından anaşmayı imzaladı Moldovada su vermäk hem kanalizatiya proektin zaametçisi Conatan HEKKE.

Nicä açıklanıydı taa ildän, her bir lişeydä ayak yolların yapılması için 800 bin ley harcanacak. Onnardan 600 binär ley Şveytariya tarafı verer, 200 binär ley da läüzüm her bir lişey bulsun.

Proekt önümüzdeki yılın sonuna kadar başırlacak.

Nikolay GRAHMEZ hem Dimitriy ÇAKUSTA dünnä çempionatında üçüncü erleri aldılar

Orak ayın (iyül) 15-20 günneri arasında Slovakiya Respublikasında kadetlar arasında serbest güreşä dünnä çempionatı oldu. Orada gagauzlar Dimitriy ÇAKUSTA (17 yaşında, 100 kg kadar kategoriyasında) hem Nikolay GRAHMEZ (15 yaşında, 50 kg kadar kategoriyasında), üçüncü erleri alıp, bronza medalileri kazandılar.

Nikolay GRAHMEZ: “*Kuvedim kadar savaştım. Bu ensiyeşimi Vatanıma baaşlêrim!*”

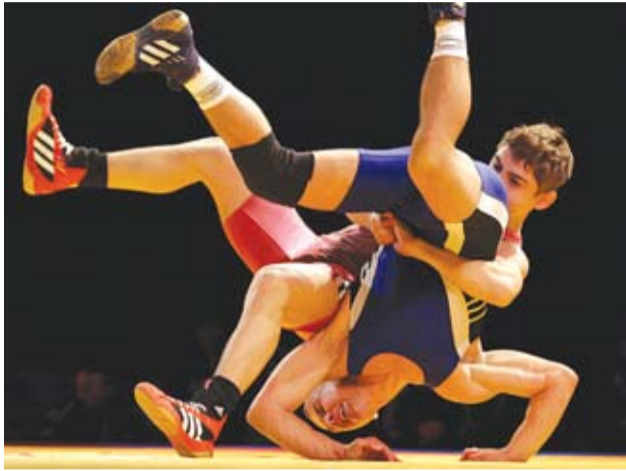
Slovakiyanın Snin kasabasında kadetlar arasında serbest güreşä dünnä çempionatının beşinci günü gidardı. O günü Moldova komandasının sportsmeni, “Vekil” güreş klubun güreşçisi Nikolay GRAHMEZ bronza medalisini kazandı. Gagauz güreşçisi bu çempionatta tarattı sade bir kerä.

“İlk güreşä ensedim Egipettän sportsmeni.-

annadêr Nikolay GRAHMEZ.- Sora 14:4 ensedim belarusu. ½ finalda Amerikadan sportsmena tarattım. Bronzayı da aldım, enseyip Vengriyadan güreşçiyi. Kuvedim kadar savaştım. Bu ensiyeşimi Vatanıma baaşlêrim!”

Açan Kongaz “Vekil” güreş klubun güreşçisi Nikolay GRAHMEZ döndü evä Slovakiyadan, onu küü kenarında karşladılar anası-bobası, dostları, trenerlar hem başka güreşçilär. Belli ki, patladı şampanskiy da, taazä dünnä prizörünü, baştan-aşaadın şampanskiydä yıkadılar. Unutulmadı medali da.

Annadarkana nicä bronzayı kazandı, Nikolay unutmadı şükür etmää ken-

di trenerlarına da: Genadiy TULBAYA hem Vladimir GOTİŞANA.

Nikolay GRAHMEZ 15 yaşında. Duudu hem ürener Kongazda. 10 yaşından beeri “Vekil” güreş klubunda serbest güreş sektiyyasında trenirovka yapêr. Pay aldı Moldova çempionatlarında. 2012-ci yılda Ankarada “Bütündünnä uşakların Olimpiadasında” çempion oldu.

Not. “Vekil” güreş klubun önderçileri açıkladılar, ani danışêrlar cümne insannara toplamaa biraz para, baaşlamaa deyni o parayı kadetlar arasında serbest güreşä dünnä çempionatının prizörüne Nikolay GRAHMEZä.

Dimitriy ÇAKUSTA: “*Lääzım kendini inanmaa hem istemää kendi memleketinü hem aylene enseyişi kazanmaa!*”

Dünnä çempionatına katılmaa hakkını Dimitriy ÇAKUSTA kazandı bu yıl Hederlez (may) ayında, açan Bulgariyada gençlär arasında Evropa çempionatında ikinci eri aldı. Hep ozaman gagauz güreşçisi kazandı kendisine deyni dooruluk Moldova adından Kitay Halk Respublikasında gençlär arasında II-ci Olimpiadaya katılmaa (*Nankin kasabasında olacek*).

Olimpiada geçecek Harman ayın (avgust) 16-28 günnerindä. Burada 26 uurda 184 komplekt medali için 14-18 yaş arasında genç sportçular yarışacaklar.

Moldova bu olimpiadaya 4 kvotta kazandı, da Harman ayın (avgust) 15-dä Moldovanın komandası Nankin kasabasına yollanacek.

Nicä açıkladı bu komandanın şanı güreşçisi Dimitriy ÇAKUSTA, onun için diil salt hazırlanmak önemli, ama önemli o da, ani “läzım kendini inanmaa hem istemää kendi memleketinü hem aylene enseyişi kazanmaa!”.

Not. Dimitriy ÇAKUSTA onedi yaşında. Duudu hem büdü Avdarma küüyündä. Ürendi sport lişeyindä. Şindi bulunêr Tiraspolädä. Treneri – Vladimir GOTİŞAN.

Komratta fantan serinnik verer

Beşgöz küüyündä açlık kurbannarına Çasovnä açıldı

Orak ayın (iyül) 12-dä Beşgöz küüyündä ayozladılar bir eni Çasovnäyi, ani maasuz yapıldı anmaa deyni o insannarı, kim kurban oldu 1946-1947 yıllarda sovet rejiminin tarafından gagauzlara karşı zorlan yapılan açlıkla.

Çasovnânın içindä mermer taşların üstündä yazılı 838 ad hem laab. Bunnar açlıktan ölan beşgözlülerin laabları.

Çasovnânın yapıldı Gagauziya başkanı Mihail FORMUZALın parasınan. Onun açılışında pay aldılar Gagauziya başkanı, GHT başı Dimitriy KONSTANTİNOV hem Moldova Parlamentin deputatı İrina VLAH.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 2468.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Gagauz dilin son şansı!!! Gagauziya GAGAUZ DİLİN kurtarıcısı mı, osa cellatı mı olacak?

Gagauz Halkıma, Gagauziya başkanı Mihail FORMUZALA, Gagauziya Halk Topluğu başına Dimitriy KONSTANTİNOVA, GHT deputatlarına hem İspolkom azalarına AÇIK DANIŞMA

Paalı kardaşlar!!!

Gagauziyada hazırlanêr “Gagauziyada üüredicilik için” zakon. Taa ilk gündän, neçin sa o zakonda GAGAUZ DİLİNDÄ şkolaların eri yok. Neçin acaba?

Herliim bu soruşun istoriyasına dalarsak görevez, ani herkerä, açan vardı kolayı gagauz dilindä şkolaları açmaa, kuvettä bulunan kişilär yapardılar ölä, ani o şkolalar açılmasın.

Açan 50-ci yılların sonunda – 60-cı yılların başında başladıydı hazırlanmak açmaa deyni gagauz dilindä şkolaları, onnar kim annadı, ani bu iş **GAGAUZ milletini dizdän kaldıracak**, hemen “analar-bobalar” istämeerlär baarmaa başladılar. Komunist Partiyasına onnarın elinnän hazırlanan hem yazılı olan kiyatlar yaamaa başladılar.

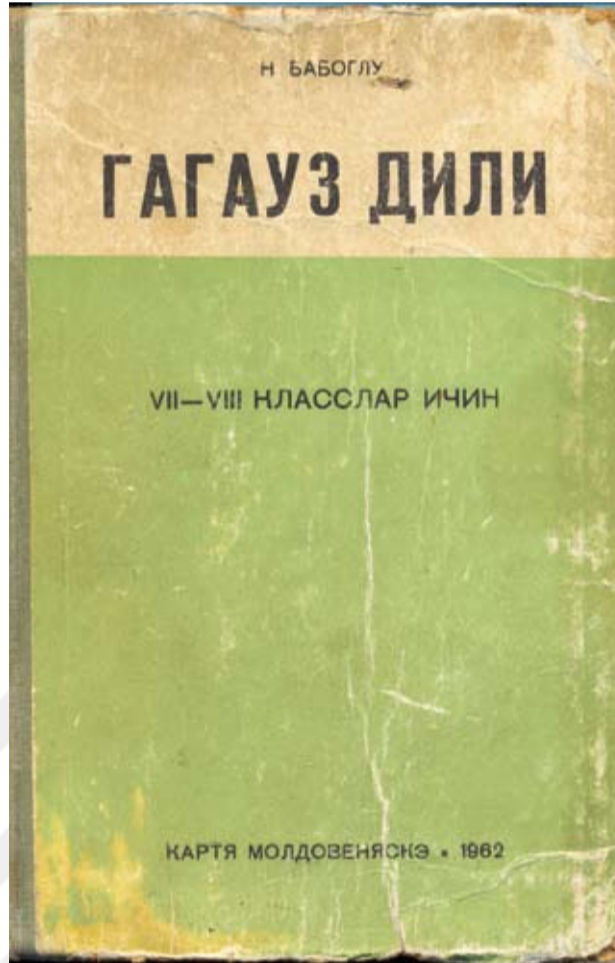
Açan 80-ci yılların ikinci payında genä peydalandı kolaylık GAGAUZ DİLİNDÄ şkolaları açmaa, genä bu ştenariyi ortaya atıp, brakmadılar şkolaları açalım.

1990-da Gagauz Respublikasını kurduynan hem **1994-tä Gagauziya avtonomiyasını** kablettiynän vardı nicä genä GAGAUZ DİLİNDÄ şkolaları açmaa. Ama bu kerä, artık “**halkın patriotları**” buna karşı gittilär.

Sora da, kaç kerä bän kaldırdık bu soruşu, **beni naşionalist, dar görän hem gagauz halkın geleceğinin düşmanı yaptılar. Olä ye, Nikolay Makaroviç STOYANOV! Olä ye, Vera İlyiniçna BALOVA!**

Bu temayı heptän köktän kesmä deyni, **bitki 8 yılın içindä uşak başçalarında çekettilär uşakları zorlamaa, ani sadä rusça lafetsinnär.** Da şindi deerlär, ani şkolaya gelän uşaklar gagauzça bilmäzmişlär. Neredän bileceklär, açan “**büük batülär**” susaraktan işini yapêrlar. **Bän kaç kerä bunun için söledim, bardım, çannara urdum işidän olmadı. Bu iş yalan dedilär. Olä ye, Valeriy Födoroviç YANIĞLU! Olä ye, Mihail Makaroviç FORMUZAL!**

Siz hep aalaşêrsınız, ani Moldovada zakonnarı

bakmazmişlär. Deersiniz, ani sadä siz zakoncasına gidersiniz. Hep däärdiniz, ani GAGAUZ DİLİNDÄ şkolaları açmaa bizi Moldova brakmêêr. Ani “analar-bobalar” istämeerlär! **Hepsi yalan!**

Siz isteersiniz, ani Moldova öndercileri Moldova Konstituyasına saygı göstersinnär. Ye siz gösterersiniz mi? Zakoncasına gidärsanız, ozaman Moldova Konstituyasına uymanız lâazım.

Moldova Konstituyasının 35-ci statyasının 2-ci punktunda yazılı: «2) Государство обеспе-

чивает в соответствии с законом право лица на выбор языка воспитания и обучения». **ОБЕСПЕЧИВАЕТ!!!** Gagauziya bir devlet sa ozaman verin kolaylı (**ОБЕСПЕЧИВАТЬ ЕДИН!**) insan ayırsın terbedilmäk hem üürenmäk dilini. **Açın GAGAUZ DİLİNDÄ uşak başçalarını hem şkolaları.** Ko insannar bilsinnär, **ani onnar var ne bu uurda ayırsınar hem nedän ayırsınar.** Da ozaman Moldova Konstituyasının 35-ci statyasının 9-cu punktuna «(9) Преимущественное право выбирать сферу обучения детей принадлежит родителям» dooruluk verenciz.

Herliim bu işlär yapıldıktan sora **HIÇ BİR (!!!)**, taa bir kerä urgulêêrım – **HIÇ BİR (!!!)** uşaa anası-bobası GAGAUZ DİLİNDÄ uşak başçasına yada şkolaya vermärsa, ozaman siz üüredicilik uurunda dooru çıkacenz. Ama ozaman Gagauziya avtonomiyasını lâazım olacak yok etmä, zerä o yaramadı o işi neçin kuruldu: «**Возрождение, сохранение, развитие и расширение сферы употребления гагаузского языка являются приоритетными задачами органов публичной власти Гагаузии**» (*Gagauziyanın Teml Kanonu, 16-cı statya, 2-ci punkt*).

Unutmayın devlet bir kişi için, bir vatandaşı için da işlesin lâazım. Amerika bir kişi için, bir vatandaşı için dünneyi başaşa çevirer.

Bütün GAGAUZ DİLİ ikiliktä kaldı. Herliim “Gagauziyada üüredicilik için” zakonda GAGAUZ DİLİNDÄ uşak başçaların hem şkolaların açılması için karar alınmırsa – **GAGAUZ DİLİNÄ DEYİNİ MEZAR SANDII HAZIRLAMA BAŞLAYIN.**

Paalı Gagauziya öndercileri bütün sıra geldi **SİZ** karar alamız – **GAGAUZ DİLİN kurtarıcısı mı olacenz, osa cellatları mı (palaçları) mı olacenz!**

Yalvarêrım – Kurtarıcı olunuz! Kurtarıcı!!!

*Todur ZANET, poet, yazıcı, dramaturg,
Gagauz Milli Gimnannın avtoru,
“Ana Sözü” gazetasının baş redaktoru*

Türkiye Respublikasının Prezidentına Recep Tayyip ERDOĞANA KUTLAMA MESAJI

Paalı Canabin

Recep Tayyip ERDOĞAN!

Türkiye Respublikasının Prezidentini seçilmesinnän Canabinizi kendimin hem gagauz halkın adından bütün üreklän kutlêêrım.

İnanêrım, ani Prezident olarak Canabiniz ileri dooru da becerecenz hep ölä bereketli hem faydalı çalışmaa Türkiyenin büyümesi, kaavileşmesi, zenginemesi hem ilerlemesi için.

Bilerim, ani tüm gücünüzü koyacınız ona, ani bütün dünnedä daymalarında Türkiyenin adı hem işi saygıylan tanınsın hem bilinsin.

Sizä hem yakınlarınıza Allaa bu uurda sabur, kuvet hem saalık versin, hem da her zaman yardımcı olsun!

Saygılarımnın,

Todur ZANET,

Gagauz Milli Marşın yazarı,

“Ana Sözü” gazetasının baş redaktoru

Türkiyenin Prezidentı Recep Tayyip ERDOĞAN seçildi

Harman ayın (avgust) 10-da Türkiye Respublikası Prezidentın seçimneri oldu. Seçimnerdä Türkiye Respublikasının büünkü Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞAN 51.80% oylan ensedi.

Prezident seçimnerindä taa iki kandidat vardı: opozitiyanın ortak kandidatu Ekmeledin İHSANOĞLU (38,44%) hem Hakların Demokrat Partiyanın sopredesdateli Selahattin DEMİRTAŞ (9,76%). Seçimnerdä pay aldılar oy hakkı olan insannar 77%.

Nekadar taa çok sokulaceklar Gagauziyanın zakonuna, okadar taa çok problema açaceklar

Georgiy LEYÇU, Çadır kasabasında Gagauziya Halk Topluşun deputatı. 1963-cü yılın Çiçek ayın (aprel) 21-dä Komrat duudu. Evli. Üç uşaan bobası. Yurist. 7 yıl Çadır rayonun prokuroru hem 11 yıldan zeedä Gagauziyanın prokuroru işledi. Moldova Respublikasının Baş prokuraturasının Üšek Sovetin hem Baş prokuraturasının Kollegiyasının azası oldu. General gradı var.

- **Georgiy Georgieviç, Canabiniz kendi prokurorluk karyeranızda en üšek erlerä etiştirdiniz. Neçin bu yoldan saptınız?**

- Bän taa vardı nicä prokuror işliim. Ama karar aldım, ani lääzım artık başka yolda da kendimi denemää.

- **Politikada mı?**

- İstärsanız ölä deyin. Ama bän ilktän düşündüm Halk Topluşunda profesyonel yurist olarak işlemää hem Gagauziya zakonnarın hazırlanmasında pay almaa.

- **Sizä görä Halk Topluşunda sadä profesyonel yuristler mi lääzım ol-sun?**

- İnsan lääzım ayırsın kimi ister. Ama taa çok yurist hem ekonomist lääzım olsun onnarın içindä. Var nicä olsun üretici da, bir gospodariya çorbacısı da. Ama yuristlar taa çok lääzım olsun. Neçin zerä nicä zakonnar hazırlanacak, kabledilecek – ölä da insan yaşayacak. Bizdä çok zakonnarı çıkarêrlar, ama onnarı saymêêrlar, zerä çok kerä onnar biri-birlerine karşı giderler. Bu bir problema.

Ama var taa bir büyük problema, ani bizim zakonnarı saymêêrlar Moldovada, zerä Moldovanın da çoyu zakonnarı Gagauziyanın “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” zakonuna uymayarak kabledilerler.

- **Canabiniz, bu işi doorutmaa için, Moldova hem Gagauziya arasında kurulan deputatların ortak komisiyanın azasıysınız. O komisiya lääzımdı konsensusa gelsin. Ama nicä gösterdi vakit, Gagauziyadan komisiya azalarını orada bişeyä saymadılar. Komisiya “kara yımirtayı” yımirtladı.**

- Bän düşünmêrdim, ani komisiya “kara yımirtayı” yımirtlayacak. Zerä komisiya kuruldu o üzerä, ani nesa yapmaa, olmasın deyni bizdä konflikt. Komisiya yapmadı nasey beklêrdilêr ondan. Bän da komisiyanın azası orada, bän da beklêrdim başka iş.

- **Neçin yapmadı?**

- Neçin zerä Kişinevdan brakmadılar. Onnar “otladarılar” bizi asfaltta. Otladardılar, otladardılar – biz da inardık, ani bitkidä olacek nicä lääzım. Lafedêrdik açık, sansın annardık biribirimizi. Da bitkidä gördük nicä onnar birdän 180° diiştirlêr. Da oldu naşey oldu.

- **Da şimdi Moldova Parlamenti birinci okumakta komisiyanın adından teklif edilân zakonnarı kabletti. Siz o zakonnarları kayı diilsiniz.**

- Diiliz. Nicä ölä oldu bän annamêêrim. Bän annêêrim, ani seçimnêr kompaniyası çeketti, annêêrim, ani kendi elektoratını kaldırsınlar lääzım. Ama arif hem akıllı politik bu işleri yapmayacak. Zarä ne-

kadar da sän kor yakarsan, o kor kalêr da verer büyük ateş.

Onuştan şimdi Kişinev da isteer sansın laflan, Komrat ta isteer yapmaa ölä, ani “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” zakonu işlesin. Ölä işlesin, ani Moldovada da olsun usluluk,

Gagauziyada da. Olmasın karşı-karşıya gitmää. Onuştan da nicä bu “kara yımirta” çıktı biz bayıldık.

Şimdi işittim, ani Moldova Parlamentin spikeri İgor KORMAN açıklamış, ani açan Moldovaya gelecek Türkiye Respublikasının Prezidenti Recep Tayyip ERDOĞAN lääzım olacak kaldırmaa soruşu, ani “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” zakonu diiştirmää deyni. Nekadar taa çok sokulaceklar Gagauziyanın zakonuna, okadar taa çok problema açaceklar. Zerä Gagauziyanın zakonu çat-pat işlêrdi. Gagauziyanın zakonu yaptı ölä, ani bizdä olmadı cenk Moldovada. Şimdi bu zakonu isteerler diiştirmää.

Amerikanın Konstitüsyası 200 yıldan zeedä var hem işleer, ona hiç biri sokulmêêr da insan islää yaşêêr. Burada 20 yıl geçti da onnar isteerler diiştirmää hem da bakmêêrlar naşey Evropa komisiyaları söleerler. Var Venetiya komisiyası, var OBSE, angıları deerler, ani Moldova zakonnarını Gagauziya zakonuna görä diiştirmää. Neçin onnar ölä yapêrlar bän annamêêrim.

- **Siz annamêêrsınız, ama insan annêêr – Gagauziyayı yok etmää deyni. Siz nâbaceniz bu durumda?**

- Bizi insan ayırdı Halk Topluşuna diil onun için, ani biz susalım da bakalım nicä onnar bizim zakonu koparacaklar da Gagauziyayı da koparacaklar. Bunu kimsey brakmayacak

olsun. Kişinevda da var arif politikacılar, ani annêêrlar, ani bu yoldan diil lääzım gitmää. Biz gördük naşey oldu Ukraynada, naşey olêr başka erdä. Biz istameeriz bizdä olsun bu işler. Kim cuvapçı insan, kim düşüner bir-iki adım ileri, o bu işleri yapmayacak.

- **Ama Moldovada büün kuvettä bulunnanarın çoyu savaşêrlar gagauzları yok etmää, gagauzları düşman göstermää.**

- Biz kabletmeeriz bu işleri. Bekleeriz seçimnêr olsun, da ozaman bekim geleceklêr taa cuvapçı, taa akıllı politikacılar kuvedä. Da barabar gideciz ileri bir dooru yoldan. Zerä bizdä başka yol yok. Lääzım oturmaa bir masada da işlemää, annaşmaa, kertikleri geçmää.

- **Var mı kiminnän oturmaa?**

- Bunnarlan yakışmasa – başkasınan oturacez.

- **E zakonnarı kabledêrsalar güzün ikinci okumakta?**

- Onnar kabledêrsalar zakonnarı ikinci okumakta, ozaman, bu politika yannişlı hem provokaşıya olacek. Bu getirecek ona, ani insannar da radikalizmaya dönecek. Bän düşünerim, ani bundan sora onnara zor olacek Komratlan lafetmää.

- **Onnar sizinnän hiç lafetmää istameyecek ta.**

- Burada da var çoyu, ani onnarlan lafetmää istameyecek. Da neyâ biz gelecez sora?

- **Çıkış ne?**

- Lääzım bizinnän bilä bu masaya oturtaa garantları – OBSE, Venetiya komisiyasını, Evropa Sovetini. Lääzım garantlar olsun Türkiyedän, Rusiyadan. Biz isteeriz bizim zakonumuz olsun ölä nicä zakonnar Evropada.

Evropa burêy geler. Moldova yazıldı, ani Evropaya gider. Ozaman bunu kabletsin lääzım. Seslesinnêr Evropayı. Evropada yardım etmêrsa, ozaman işler tersä dönecek. Zerä Moldova tarafı bizi seslameer, istameerler seslemää da. Evropaya söleerler bir, burda yapêrlar başka türlü. Onuştan Evropa gelsin da bizinnän birerdä görsün aslısını.

- **Kim lääzım Türkiyeyä hem Rusiyaya teklif etsin bunu?**

- Bunu Kişinev lääzım yapsın. Biz, Gagauziya olarak, bunu yapamayacez, zerä biz diiliz “subyekt mejdunarodnogo prava”. Ama Kişinev bunu ozaman yapacak, açan hepsicii ona deyecek Evropa da, Türkiye da, Rusiya da, ani “siz orada ucunu bulamêêrsınız, çaarın bizi da barabar bu işi çözelim”.

- **Türkiye hem Rusiya için söyleyêr lääzım açıklamaa, ani Rusiya bizä taa çok laftan yardım eder. Türkiye taa çok paraylan yardım eder – su, şkolalar, bolnişalar, televideniye, radio uurunda. Türkiyedän artık 50 milyon dolara yakın yardım yapıldı. Sizä görä ileri dooru bizim için Türkiye ne?**

- Bän üz proşent bilerim, ani Türkiye ileri dooru da yardım edecek bizä. Nesoy da partiya Türkiyedä kuvedä gelmesä da, onnar hiç bir zaman bizi yalnız brakmayacaklar.

Bän annamadım, açan Gagauziyada yazdılar bir-iki statya Türkiyeyä karşı. Türkiye Evropaya yolu aldı. Ama Tamojnâ Birlinâ da sıcak bakêr. Türkiye herkerä yapacak ölä, ani onun insanına islää olsun.

Gagauziya da lääzım ölä yapsın. Biz annêêrız neçin bizä Tamojnâ Birlinâ lääzım, zerä bizim insan 98% dedi, ani bizä orayı lääzım. Diil lääzım Evropayı da ayırmaa. Diil lääzım şimdi ayırılım ya Türkiye, ya da Rusiya. Ama biz Türkiyenin hem Rusiyanın arasında bir köprücüküz. Bän annêêrim bu lafların üšek maanasını. Ama bu bölä. Bunu biz koruyalım hem kullanalım lääzım. Türkiyesiz hem Rusiyasız bizä pek zor olacek.

- **Siz inanêrsınız mı Evropayı?**

- Evropayı var nicä öğrenmää ozaman, açan onun işi görüner. Ama diil lafindan. Laf o bir, ama iş başka.

- **Gagauziya referendum yaptı. Lääzımdı mı Moldova da Evropaylan ilgili bir referendum yapsın?**

- Moldovada Germaniya Bükêlçisi söledi, ani referendumun yapılması dooru. Ama referendumu hiç birisi yapmaa istemedi. Moldova ölä alatlêêr, ani belli oldu, ani kösteklener hem çok kösteklenecek. Moldova bakmêêr kendisine bir taraftan. O benzer bir küçücük aşacaa, açan mamusu alêr ona bir pantolon iki-üç razmer taa büyük, zerä o hep okadar büyüyecek. Ama pantolonun paçalarını suamêêr da o uşak gider, kösteklener, kırêr kollarını, kafasını, ama sanêr, ani görüner büyük. Bizdä Moldovaylan da hep ölä olêr.

Sonu 7-ci sayfada

Mehmet Selim KARTAL

Gagauziya öndercilerinnän buluştu

Harman ayın (avgust) 11-dä Türkiye Bükelçisi Mehmet Selim KARTAL Komratta Gagauziya öndercilerinnän buluştu. Buluşmada pay aldılar Gagauziya Halk Topluşu Başı Dimitriy KONSTANTİNOV, Gagauziya İspol-

komun predsedatelin birinci yardımcısı Valeriy YANİOĞLU, GHT deputatları İvan BURGUCU, İvan TOPAL hem Födör GAGAUZ.

Buluşmada, başka soruşlardan kaarä, en çok vakit incelendi soruş

Moldova tarafından "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hakk statusu için" Zakanun diıştirmäk istemesi hem Moldova parlamentında birinci okumakta Moldovanın Gagauziyaylan ilgili kimi zakonların diıştirmesinin kabledilmesi.

Buluşmada Gagauziya tarafı açıkladı Türkiye Bükelçisinä, ani Gagauziya kayıl diil o tekliflärlän, ani yaptı Moldova parlamentına ortak Komisiyanın predsedateli Dimitriy DYAKOV. Komisiya azaları urguladılar, ani Moldova tarafı Komisiyanın Gagauziya azalarını hiç bişeyä saymêêr hem onnarın tekliflerini esaba almaa istämeer.

Buluşmadan sora GHT deputatı İvan BURGUCU açıkladı, ani annaşıl-mış "ki Türkiye speşialistları bu konuda bizä yardım edecekler... hem konuy-lan ilgili olarak, İspolkom hem GHT öndercileri Türkiyeyä gidecekler."

İvan BURGUCUyu genä prokuraturaya çaarêrlar

Respublikasının en baş kurucusunu İvan BURGUCUyu, taman Gagauz Respublikasının günündä, Harman ayın (avgust) 19-da saat 9-00-da Kişineva prokuraturaya çardılar.

Belli ki, İvan BURGUCU prokuraturaya gitmedi. Canabisi "Ana Sözü" gazetasına, ani o yoktu nicä gitsin da. Zerä prokuratura zakona görä onu çaarardı.

"Prokuratura lääzımdı danışın Halk Topluşuna, deyni GHT kayıllık versin beni orayı çaarmaa deyni. dedi İvan Georgieviç. - Bän deputatım. Hem beni GHTnün izini olmadaan yok nicä prokuraturaya çarsınnar!"

Prokuratura İvan BURGUCUyu bulêr kabaathlı onda, ani Gagauziyada Küçük ayın (fevral) 2-dä referendumun hazırlanmasınan, o "kendi iş kertiklerini aştı, kendibaşnalık yaptı hem milletlä arasında duşmannık kızıştırdı."

Kişinev prokuraturası açıkladı, ani herliim İvan BURGUCU kendisi prokuraturaya gelmärsä, Canabisini zorlan orayı getirdecekler.

Redakşiyadan. Aklınıza getireriz, ani 2002-ci yılda, komunistlä partiya kuvettä bulunarkana, Kişinevdan speşnaz, Komrada gelip, üülen zamanı İvan BURGUCUyu kendi kabinedindän zorlan aldı. Ozaman onun kafasına avtomat kundaannan urdular, semeledilär da sürüyeräk maşınaya attılar.

Türkiye hem Moldova üüredicilik ministruları Ankarada görüşülär

Harman ayın (avgust) 11-12 günnerindä Moldova Üüredicilik ministerliin ministrusu Maya SANDU ofițial bir vizitlan Türkiyedä bulundu. Vizit zamanında Canabisi buluştu Türkiye Milli üüredicilik Bakanı Nabi AVCIylan. Bundan kaarä buluşmaklar oldular TİKA Başkanı Serdar ÇAMnan, Türkiyenin Üüsek üüredicilikte Sovetinin Predsedatelinän, İnovaşıya hem tehnolojiya üürediciliindä Baş direktşiyasının direktor yardımcısınan hem Ankaranın alış-veriş palatasının direktorunnan.

Türkiye Milli üüredicilik Bakanı Nabi AVCI buluşmada Moldova Üüredicilik ministerliin ministrusuna danışarak dedi: "Üüredicilik uurunda Moldovaylan ilişkilerimiz çok gözäl gider. Ama, belli ki taa da islää olabilir. 1996-cı yılında "Üüredicilik uurunda işbirlii Annaşması" imzalamışız. O gündän bu günä kadar çok işlär diışti. Zaman içindä iki devlet ilişkilerindä, üüredicilik diışında başka uurlarda da pek çok gözäl gelişmelär oldu. Bundan soradaki dönemdä, sizin da önderciliinizdä, ilişkilerimizi, özelliklä üüredicilik uurunda taa yukarı basamaklara taşı-rız."

Sora, iki devlet arasındaki ilişkilerin çok üüsek kertiklerä taşınması için, Moldova hem Türkiye arasında gözäl bir köprünün da bulunduunu anarak, Bakan Nabi AVCI, konuşmasını bölä sürdürdü: "Gagauz Özel Bölgesi hem oradaki Gagauz soydaşlarımız, aramızdaki ilişkiler için çok gözäl bir dostluk köprüsü oluşturêrlar. Sadecä Gagauz Özel Bölgesi diil, bütüm Moldova için ilişkilerimizin çok yukarı kertiklerä taşınmasını arzu ederiz. Orada bulunan bir iki şkolaylan ilgili yardımımız taa öncä konuşulmuştu. Sizin da yakından bildiiniz kuruluşlarımızdan biri olan Türk İşbirlii hem Koordinatşiya Ajansı Başkanlığı (TİKA) da orada çalışmalar örüder. Bildiim kadar Gagauz Bölgesindä bir lişeyimiz bulunêr. Söz konusu şkolamız, önümüzdeki vakıtlar-

da bir üüredicilik kompleksi biçimindä olacek hem Komrattaki eni binası TİKA tarafından yapılacak."

Moldovada bir zanaatlar lişeyin yapılması için söyleyerek Bakan Nabi AVCI dedi: "Önceliklä türkçenin Moldova genelindä üüredicilikte üüretmäk dili olarak kullanılmasındaki zaametleriniz dolayı teşekkür ederim. Bu zaametlerin yanı sıra orada gözäl hem örnek bir zanaatlar lişeyi da yapalım. Bu zanaatlar lişeyi, Moldovadaki gençlerimiz için ii bir kapu olacaktır."

Moldovadan gelän üürenciler için verilän burslar (stipendiyalar) için

Nabi AVCI dedi: "Moldovadan gelän üürenciler için verdiimiz burslar var hem bu bursları taa çok da arttırabiliriz. Bu vizitımız, konuştuumuz bütüm bu konularda eni bir başlangıç olacek."

Moldova Üüredicilik ministerliin ministrusu Maya SANDU da buluşmada, Türkiyedä olmaktan duyduu mutluluu açıklayarak, üüredicilik başta olmak üzere, herbir uurdaki işbirliin artarak ilerlemesini arzu ettiklerini urguladı.

(Haber Türkiye Milli Üüredicilik bakanınun açıklamasına görä hazırlandı. Foto - <http://www.meb.gov.tr/>)

Rusiya Moldovaylan alış-verişte serbest rejima geçer

Orak ayın (iyül) 31-dä Rusiya pravitelstvosunun Predsedateli imzaldı Kararı, ani Moldovadan Rusiyeyä getirilän mallara tamojnä vergisi koyulêr. Bu Karar 30 gündän sora kuvedä geçer.

Alınan Karar altına düştülär yaanı, booday, şeker, zarzavat, üzüm hem onardan yapılan iyecek malları. Bundan kaarä vergi koyulêr spirt, likör, şarap hem başka alkol mallarına. Tamojnä vergisi koyulêr Moldovadan Rusiyeyä getirilän mebel mallarına da.

Moskva birkaç kerä açıkladı Moldova tarafına, ani Moldova Evropa Birliinnän asoşaşıya hem alış veriş annaşmasını imzalarsa, ozaman Rusiya Moldovaylan alış-verişte serbest rejima geçecek.

Onnar “Gagauziyanın kıymetli kultura zaametçisi” oldular

Mariya KISSA (Taranenko), “Kadınca” ansamblinin solistkasi

Gagauz Respublikasının kurulmasının 24-cü yıldönümü günündä anılmış gagauz türkücüsünä Mariya KISSAya (Taranenko) “Gagauziyanın kıymetli kultura zaametçisi” adı verildi.

Geç ta olsa, son-sonunda Gagauziya öndercileri da artık tanıdılar bu büyük talantlı hem yıllarlan gagauz kulturaısına izmet edän insanın zaametlerini. Şükür Allaha, ani bu iş ta oldu.

Bütün üreктän kutlêêrız Mariya İavnovnayı bu şanı adlan. Saalık hem uzun yaratmak ömürünüz olsun!

Elena STULNEVA, “Düz Ava” ansamblinin solistkasi

Gagauz Respublikasının kurulmasının 24-cü yıldönümü günündä anılmış gagauz türkücüsünä Elena STULNEVAya “Gagauziyanın kıymetli kultura zaametçisi” adı verildi.

Nicä dedi Elena STULNEVA, diplomayı aldıktan sora, tribunadan: “Bän taa uşaklımdan şenadayım. 50 yıldan sora da bu şanı adı kablettim. Sevnerim hem mutluyum”.

Elena, biz da senin için sevneriz hem mutluyuz! “Gagauziyanın kıymetli kultura zaametçisi” adın kutluca olsun! Saalık hem taa 50 yıl yaratmak yilunuz olsun.

Gagauz Respublikasının 24-cü yılı bakıldı

Harman ayın (avgust) 19-da Komradın kultura Evidä, yortulu bir toplantıda, Gagauz Respublikasının kurulmasının 24-cü yıldönümü bakıldı. Yortululu toplantıda pay aldılar Gagauz Respublikasının kurulmasının veterannarı, Gagauziyanın öndercileri, Pridnestrovyedan musaafirlär, Rusiya bükelçiliin alış-veriş temsilcisi.

Toplantı Gagauz Respublikasının Gimnasınan başladı (*Gimna kabledildi 1990-cı yılın Orak ayın (iyül) 22-dä. Gimnanın laflarını yazdı poet Todur ZANET, muzıkayı yazdı kompozitor Mihail KOLSA*).

Sora kutlama sözlerrinnän zalda bulunannara hem televizordan bu toplantıyı siiredän insannara (*GRT hem çoyu televideniye kanalları bu toplantıyı*

cannı yayında verdilər) danıştlar Gagauziya Halk Topluşu Başı Dimitriy KONSTANTİNOV hem Gagauziya İspolkomu Predsedatelin birinci yardımcısı Valeriy YANIÖGLU. (*Gagauziya Başkanı Mihail FORMUZAL toplantıda yoktu*).

Kendi sözünün sonunda Valeriy YANIÖGLU verdi “Gagauziyanın kıymetli kultura zaametçisi” adları diplo-

malarını anılmış gagauz türkücülerinä Mariya KISSAya (Taranenko) hem Elena STULNEVAya. Bundan sora okundu o adlar, kimä Gagauziya Başkanın hem GHT Başkanın diplomaları verildi.

Birtaan sıravardı söz aldılar Stephan TOPAL, Gagauz Respublikasının ilk hem tek prezidenti; Mihail KENDİGELÄN, Gagauz Respublikasının Üšek Sovetin predsedateli; İrina VLAH, Moldova Parlamentın deputatı; İvan BURGUCU, Gagauz Res-

publikasının kurucusu, GHT deputatı; İgor ŞORNİKOV, Aleksey PAKULİÇ, Grigoriy DYAÇENKO, Pridnestrovyete temsilcileri; Georgiy KALÇU, Gagauz Respublikasının kurucusu; Todur ZANET, Gagauz Respublikasının kurucusu, Gagauz Respublikasının Gimnın avtoru; Mariya KİOSA, Gagauz Respublikasının kurucusu; İgor KROYTOR, Gagauziya Gençleri Birliin başı.

Toplantının sonunda bir konfert gösterildi. Ülendän sora da Komradın meydanında sport yarışmaları oldu.

PATRETLERDÄ: Söz tutêr CHT Başı Dimitriy KONSTANTİNOV. Şenada Lüdmila TUKAN.

Sonä SURNİNA GRT Gözledici Sovetin başı seçildi

Harman ayın (avgust) 14-dä Gagauziya Radio hem Televideniye cümne kompaniyasının Gözledici Sovetin toplantısı oldu.

Toplantıda Sonä SURNİNA, Komrat Devlet Universitetin zaametçisi hem Gözledici Sovetin azası bu Sovetin başı seçildi.

Sonä SURNİNA için Sovetin altı azası oy verdilər. Sovetin eski başı Ekaterina TERZİ birkaç ay geeri bu iştan kendisi vazgeçti.

Hep o günü Gözledici Soveti aldı Karar, ani denemää GRTnin televideniyaşının direktorunu Ceviz ayın (sentäbri) 22-dä ayırmaa.

Not. Gözledici Sovetin bu toplantısında kuruldu bir komisiya, angısı kontrol edecek nicä GRTda harcanêr paralar, ani cümne kompaniyasına bu cettän veriler.

Onnara internatjonalist-asker deyardılar...

May iki ay geeri, Kirez ayın 7-dä, Çadır kasabasında büyük bir anmak işi yapıldı – hepsi çadırlılara hem Çadır rayonundan çocuklara, kim Afganistanı geçti hem kim orada o toprakta canını verdi bir anmak taşı koyuldu.

Açılış günündä Çadırın merkez yolundan, asker duhovoy orkestrasının, "Маршем памяти" Afgan cenginin veterannarı geçti. Sora anmak taşın yanında miting oldu hem popazlar ayozladılar monumenti.

Çadır rayonun Afgan cenginin veterannar Birliin predsedateli Nikolay KIVIRCIK annattı nicä zordu hazırlamaa hem kurmaa bu anmak taşını hem okudu Çadır rayonundan çocukların adlarını hem laablarını, kim o uzak cengtä canını kaybetti.

Mitingta nasaat ettilär İon KOROPÇAN, general, Konstantin BOEŞTÄN, polkovnik, MR Afgan cenginin veterannar Birliin predsedatel yardımcısı, Konstantin KELEŞ, Çadır kasaba Sovetinin predsedateli, Georgiy ORMANCI, Çadırın primarı. Bundan kaarä mitingta söz aldılar GHT hem Moldova parlamentın gagauz deputatları.

Vladimir KALECI

Tatar poetı Abdulla TUKAY

Gabdulla TUKAY (tatarca Möxämmätgärif ulı Ğabdulla Tuqay)

TÜRK DÜNNÄSİNDAN ŞİİR

tatar halk poeti, yazıcı, çevirici, literatürä kritii, cümne insanı, publişt. Gabdulla TUKAY duudu 14 [26].04.1886 yılda Tatarstanın Kazan dolayının Kuşlauç küüyündä. Raametli oldu 2 [15].04.1913 yılda Kazan kasabasında.

BİR TATAR POETİN SÖZLERİ

Peet söleerim, durduum erim daar olsa da
Korkmêrim, süüvân halkım tatar olsa da
Açık güüslän karşı durup, bana millet
Pek keskin ateş hem ok atar olsa da.

Saaya, sola sapmam, ileri giderim
Yolda köstek görsüm, onu geçerim
Kalem eldä, durup yazan bir genç poet
Korkmak, ürkmäk haram – bunu bilirim.

Hiç ürkmeeeriz duşmannarın gücündän biz
Bu gün Aliylän Rustannan denk olduk biz
Ömüründä Poet çok aar acı çeker
Hiç durmayıp dalgalanêr geniş deniz.

Gözelliklär görüp, bal gibi olêrim
O işi metedip, lafa bayılêrim
Bir kötülük görsüm, süüverim, dayanmam
O durumda pek çetinim, af etmeerim!

Kötülükler heptän beni paralêrlar,
Sansın sopaylan beni çirkin düüverlär
"Nedän bölä?," "Olamaz" hep söleerim
"Tfu, çortlar! Ahmaklar!" salt rükürterlär.

ANA DİLİ

Ey ana dil, gözül bir dil,
Boba hem ana dili!
Dünnädän çok iş bildim –
Sän, ana dil, yardımcıydın!

Ey ana dil, her vakıtta
Yardımanın geldi senin,
Küçüktän annaşılan,
Sevgim, kahırım benim.

Ey ana dil, sendä olmuş
En ilk okuduum duam,
Koru deyerük kendimi,
Koru ana-boba erini.

Gagauzçaya çevirdi
Todur ZANET

VII. Türk Dünyası Literatürä Dergileri (Jurnalları) Kongresi Kazanda olacek

Harman ayın 27-30 günnerindä Kazan (RF, Tatarstan) 2014 Türk Dünnası Kültürä Başkentın (Başkasabası) ev saabiliindä "VII. Türk Dünyası Literatürä Dergileri (Jurnalları) Kongresi" olacek. Kongrestä 14 devlettän 35 muşafirin pay alması beklener.

Kongresi birliktä hazırlêrlar Tatarstan Respublikasının Ministerlar Kabineti, OOO "TATMEDİA", Tatarstan Respublikasının Kültürä Ministerstvosu, Tatarstan yazıcılar Birlii, "Türk Dili Konuşan Ülkeler Yazarlar Birlii" hem Avrasya Yazarlar Birlii (Türkiye).

Gagauziyanın Atlası dünneyi gördü

Bu ay Komratta oldu prezentaşıya "GAGAUZİYA (Gagauz Yeri) avtomom bölgesi Atlası" kiyadına. Atlasın hazırlanması sürttü birbuçuk yıl. Onun hazırlanmasında pay aldılar çeşitli devletlerdän bilgiçlar – Avstriya, Bulgarıya, Çehiya, Germaniya, Moldova.

mikada ilerlemesi Upravleniyasının başı Vitaliy KÜRKCÜ bildirdi, ani "Atlas-ta ilktän lääzımdı olsun 22 karta. Ama bilgiçlar esapladılar, ani kartalar 47 lääzım olsun. Ölä da yaptık."

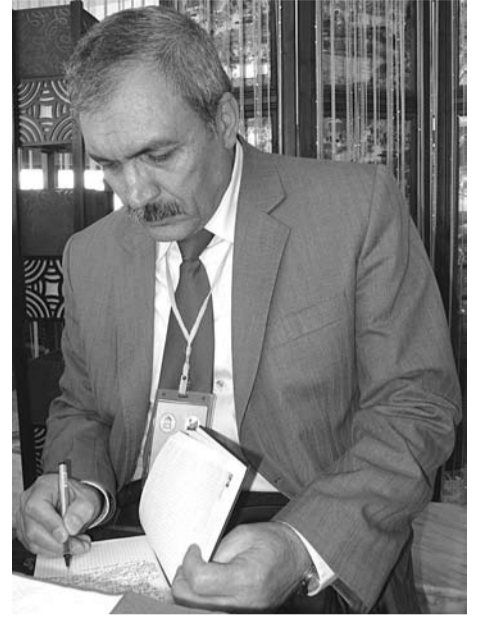
Atlasta var kartalar, ani göstererler Gagauziyanın er altındaki kaynakların, su paklımı, kur-kuş hem eşillikliini, insannarın erleşmä erlerin dinamikasını, çiftçilik kullanmasını, infastrukturayı hem taa başka işleri.

Nicä bildiriler, bitki kerä bu türlü Atlaslar Moldova Respublikasında XX-ci yılın 80-90-cı yıllarında yapıldılar.

Atlasın çıkarılması için para yardımını geldi Odesa bölgesinin Sovetinin deputatından Yuriy DİMÇOGLUDAN. Atlasın hazırlanması hem tiparlanması 215 000 ley tuttu. Tirajı – 1000 taane. 500 Atlas Gagauziyanın şkolalarına yollanacak.

Osman ÇEVİKSOY duudu 1951-ci yılda Türkiyenin Çorum kasabasına baalı Feruz küüyündä. Proza, roman hem peet yazêr. İki roman, onüç proza kiyadı hem üüredicilik kiyatların avtoru.

TÜRK DÜNNÄSİNDAN PROZA

1.
Bir minut yalnızca kaldıynan başım auçlarım arasına girer, gözlerim da herbir işä, bir çiçek, bir aaç ya da boşlukta annamsız bir nokta... gibi her bir işä takılıp kalêr. Dalêrim. Brakêrım kendimi içimin korkunç hem karannık derinniklerinä. Düşerim. Düşükçä derinniklär büver, karannıklar yıvılêr, küçülerim. Bir toz trofacaa kadar, "hiç"lii bulunca kadar küçülünce. Nedän hiçlik? Boşluk, karannık, annamsızlık nedän?.. Bunalêrim. Sora savaşêrim kendimden kaçmaa. Kaçış kurtuluş mu? İnsanın kendisinden, içinde taşıdıklarından var nicä mi kaçsın? Düşünmedään kaçmaa savaşêrim. Kurtulamêrim. İçimdä taşıdıym ikiliklär, kayılsızlıklar, "Bän"lär, "bana"lar açmêrlar yakamı. Ölä nicä içimin karannıklarına, güçsüz, sebepsiz, umutsuz brakêrim kendimi, ölä da güçsüz, sebepsiz, umutsuz verilerim. Bilerim, çözüm diil. Bilerim, bu da kurtamaz beni. Derinniklerdän, karannıklardan, uçurumnardan düzä çıkışın yolunu bulamêrim...

2.
Sabah...

Taa döşektän kalkmadan kendimi inandırêrim, ani büünkü günü bunalımsız geçirecäm. İki filcan haşlak çaylan birkaç parçacık peynir ekme iyerim. İnandırêrim kendimi, ani sabaa ekmeeni havezläm idim. Dişleri yıkamak, sıklık çalark giinmäk, ayna karşısında galsuu baalamak, saç taramak, en eni ayakkabılarını giyip çıkarmak... Hep havezläm...

Kasaba avtobusunda hiç birisinin üreeni kırmêrim. Yaşlılara gülär üzlän er vererim. Boşalan erleri kollayıp, karılara buyur ederim. En yımışak, en incä kımldamaklan, sesimin en tatlı tonunna, önümdekilerdän izin isteyip, iniş kapusuna yaklaşêrim. Kimseyi tepelämedään, kimseyi sakatlamadaan, herkezä saygılı bir yolcu yaptımı inanarak hem bu durumu ilerledecimä söz vereräk, inerim avtobustan.

Kapucunun hatırını sorarak işerinä girerim. Merdivendä, koridorlarda karşıladım odacılara seläm vereräk, gülücükler daatarak, dönär kreslolu masamı bulêrim. Masam ter-temiz. Üstündä ne varsa – erlilerindä. Odam tertipli. Arkamadönüp, odacıyı çaarmak zilin knopkasına basêrim. İçeri girän, dönär kresloma saygılı odacıya, ilktän komplementlar yaadırêrim, metetmeklär daadêrim. Sora bir çay sölemesini "buyur" ederim. Havezläm içerim. İlk çayı hazelän içtiimi kendimi

DÖNÜŞ

inandırêrim. Dokumentlerä dalêrim. Kimisi iisiksiz, imzalêrim. Kimisinin iisiklerini bulup, bir tarafa ayırêrim. Kimseye tutuşmêrim. "İnsandılar, yannışlık yapabilirler."- aklımca deerim. Zilä basêrim. İmzalandım iisiksiz dokumentleri yukarı, iisikli olannarı, enidän hazırlanması için, aşaa yollêrim...

3.
Boşluk...

Dirseklerim masaya dayanêr, başım auçlarım arasına girer. Gözlerim, başçadakı orta yaşlı üç salıkım aacına kayêr. Kıpmadaan, boş bakışlarla aralıksız bakêrim. İltän hiç bişeycik düşünämeerim. Sora fikirim işlemä başlêr. İçimdä bunalım yaratan karannık, derin kuyuları işlemä başlêr. Döşektän kalktımdan beeri, şindiya kadar kendimi aldattımı, yalnızca oyun oynadımı annêrim. Üç çinardan birisi meşa, birisi gürgen, birisi da fındık aacı. Meşa çoklaşêr. Gürgen, fındık çoklaşêr. Daa kavaa, yaban süütü gibi da başka aaçlar başlêr görünmää aralarda. Aaçlar büyük bir hızlılıklar çoklaşêrlar. Gideräk önümdä bir daa oluşêr. Tilki, kuniça, canavar, tavşan, yılan, böcek hem kuş sesleri gelir kulaama. Eşilin çeşitli tonlarında taazä daa kokuları burnuma dolêr. Uzaklarda çoban köpekleri havlêr. Yanık bir kaval sesi, yaralı üreemden teklifsiz dalêr içeri. Ayaanda rezina ayak kaplarından bir çoban çocuk, türküler mırıldanarak, punar başına iner. Öncä, güneştä yanmış üzünä avuç-avuç sular çarpêr. Bu ona etmeer, eski şapkasını çıkarıp, kısa saçlı başını holluun altında tutup, ürektän serinnee. Sora kapanêr hollaa, kanıncaya kadar su içer. Eni türküler mırıldana-mırıldana hayvannarın başına döner. Bir taşın üstünä oturup, belindän kavalı çıkarıp, kavalına üflemaa başlêr. Hep o çocuk, avşam sofrasında, çiftän dönmüş yorgun bobasının yorgun gözlerine bakarak "Ürenmää gidecäm, boba!" deer. "Ürenip büyük adam olacam. Bu bayırlardan bıktım..." Bobası ensesini büker. "Üren, oolum" deer. "Üren..."

4.
Bunalêrim...

İçimdän gelir boynumdaki galsuu çıkarıp fırlatmaa, sora tepedän tırnaa kadar soyunmaa, çoban çocuun yamalı rubalarından enidän donanmaa, ayaama bir çift rezina

ayak kabı geçirmää, kreslomun altına, içindä iki yufka yavan pita bulunan çantayı, sumkayı takmaa, kayışımın arasına bir kaval sıkıştırmaa, sora, çıkarıp fırlattım rubaları rezina ayak kaplarımla çinemää, sora bürodan çıkmaa, uşaklımın küüyünä, çobannık yaptım bayırlara gitmää. Enidän dönmää uşaklaa, enidän dönmää çobannaa, enidän dönmää bayırlara, daalara, suuk sulu punarlara, enidän dönmää tabiata... Akıntılarda islanmak, kaya taşlarında ateş yakmak, yısınmak, mantara pişirmäk, sürüdän ayrılan hayvannarı aaramak, bulamayıp aalamak, bulup sevinmäk, bekçidän azar işitmäk, kimär kerä şamar imäk, gölgelerde yatıp uyumak, derelerä tynak yapıp üzmäk.. Hem taası...

Olur mu? Dönabilirim mi? Bunu yapabilirim mi? Poetun dedii gibi, insan halizdän istärsa bayırları yakabilir mi? Kasabadakı baalılıklarından sıyrabilirim mi?..

Odacı, kapuyu tıkladı, saygılan içeri girer. Taazä çay isteyip istämediimi sorêr. Getirmesini emir ederim. Birlerine emir etmäk için, üürenip, büyük adam olmadık mı?

5.
Telefon zırlêr.

Elvide...

"İslää" deerim buluşma teklifinä. Dışarı çıkmak için hazırlanırken, içeri girän odacıya, benim erimä, çayı kendisi içsin söleerim. Kim biler ne kadar seviner. Benim hakkımda birdän-birä kim biler ne kadar gözäl düşüncelär düşünêr. Ansızdan bir işim çıktımı, baş administratıyaya kadar gideceemi, söyleyip, aarayan soran olursa bölä sölemesi için instruktaj vererim. Ne da olsa, bu takım yınandırıcı yalannar uydurmak için, okuyup, adam olduk. Ne ki, epohanın aslısı bu. Lääzım buna uyalım. Yaşadım toplumda herkezi gözünü kıparsa, sän da gözünü kıpacan. Ne buyurur?

6.

Elvide, halizdän dooru, temiz, islää, üreenin bütün kuvedinnän beni sevän bir kız. Bu epohada bölä bir kızın varlığı da ayrı bir kontrast. Her zamankı pak duygularlan, tatlı, mutlu bir gülümsemäylän karşılêr beni. Halımı, hatırımı sorêr. Eni işimin yoruldan olduunu olmadımı sorêr. Sesi ölä tatlı, ölä gözäl ki, seslemää doyamêrim. Gözleri bir sekunda da ayrılmêr üzerimdän. Elvedenin sevmesi, sevmektän ötää da bişey. Çok geçmedään annêr bendeki diişiklii. Sormadaan edämeer:

- Ne var?

- Hiç bişey.- deerim.

Bir vakit susêr. Benizi uçêr. Ba-

kışlarını korku gölgeleer. Raatsızlık duumaa başlêr. Hep o soruşu enidän sorêr.

- Gidecäm. – deerim.

Benizin rengi büs-bütün uçêr. Üresinin düülmesi hızlanêr. İçinin birdän-birä dayanılmaz bir korkulan olduunu duyêrim. Titirer. Bu kerä titerek bir seslän sorêr:

- Nereyi?

- Duuduum küüyä,- deerim.- Daalara... Bayırlara...

- Dönmeyecän mi?- deer.

- Bilmeerim.- deerim.

Aalamaa başlêr. Uçuk renkli yankaları islanêr. Sumkacından mendilini çıkartırken, kalkêrim.

- Kal saalıcaklan.- deerim.

Hınçkırıklarını tutup "var saalıcaklan" deyämeer. Titirär hınçkırıklı, buuluk seslän "bekleyecäm" gibi bir laf söleer, ama annayamêrim. İçimin burukluunu, güüsümdä bişeylerin kopuk-kopuk olduunu, üreemin sızladımı kuvetlän duyêrim.

Büroya vardımada odacı söleer, ani baş direktör iki kerä telefonda aaramış. "Boş ver."- deerim içimdän. "Bütün baalantılarımı koparmalıyım, küüyümä, tabiata dönmeliyim, gündän-günä kirlenän, çürüyän, kokan kasabalarda kaldım eter..."

7.

Baş direktörü aarêrim. İştän çıkmamı, yaarından beeri işä gelmeceemi sölerim. İlk kerä bana bir paa koyêr baş direktör. "İştän çıkmaydın, bän seni uuradacedım, akıllılık ettin."- deer. Şükür edip, telefonu saygılı kapatêrim.

8.

İştän çıkmak için zayavleniyanı yazdırmaa deyni işçiyi çaarêrim. "Yaz, kardaş!"- deerim. Daktilo maşinkasının sesi iş odamı doldurêr.

"...insanın insana, insanın insannık dışı işlerä kul olduunu hem bu kulluun şivilizatıya sayıldı epohamızda..."

Taa aazıma ne gelirse söleerim. Hepsini yazêr işçi. Altını imzaladıktan sora, baalılıklardan kurtuluşunun uuruna çay söleerim...

III-cü Halklararası Kaşgarlı MAHMUT proza yarışması

Konu: “Serbest”
Annatmaların son verilecek günü: 30 Ceviz ay (sentabri) 2014 y.
Şort listeyä girenlerin açıklanması: 1 Kasım 2014 y.
Erindeki Ödül Törenleri düzenlenmesi: Kasım 2014 y.
Halklararası incelenmä: Kasım 2014 y.
Halklararası Ödül Töreni: Kırım ay (dekabri) 2014 y. - Baku/Azerbaycan.

Yarışma kertikleri:

1. Annatma konusu serbesttir.
2. Yarışma Türkiyeylän sınırlı diildir; Dünnäyin neresindä yaşarsa yaşasın, **Türkiye türkçesinnän proza** yazan bütün yazıcılar, **Türkiye jürisinä** yaratmalarını yollayabilirler.
(Gagauzça yazannar yaratmalarını Gagauziya jürisinä yollêrlar hem erindeki yarışmaya katılêrlar).
3. Yarışmaya katılacak yaratmalar belertilän adreslerä eldän yada pošta yolunna verilecek.
4. Yarışmaya katılacak yaratmalar taa öncä hiçbir yarışmada ödül almamış hem hiç bir erdä yayınlanmamış olacaklar.
5. Her yazıcı, yarışmaya **en çok iki ayırı** annatmaylan katılabilir.

6. Yollanılacak annatmaların her birinin en az 1.000 (bir bin) en çok 10.000 (on bin) laflan yazılı olacak.
7. Yarışmaya yollanılacak annatmaların üzerindä **sade parol yazılı olacak**; paroldan kaarä yarışmacının adını belertän bir nişan bulunursa annatma yarışma dışı bırakılacak.
8. Yarışmacı, **adım hem laabını, açık adresini, biyografiyasını, 1 patredini** ayrı bir küçük konvertä koyacak. Konvertin üstündä sade parol lafını yazacak. Sora yaratmalarını, o küçük konvertlan birliktä, bir büyük konvertä koyacak.
9. Annatmalar kompyutorda **12 punto 6 interval olarak yazılacak**, hem yollanacak. Ayrıca, konkursa girän annatmalar taa sora kiyatlaşaca için, büyük konvertin içinä **Word formatında** hazırlanmış dosye hem yaratmalar **CDya yazılı** olarak koyulacak.
10. Yarışmaya katılan annatmaların yazıları kesinniklän **geeri verilmeyecek** hem yazıların **saabisi bu konuda hiçbir hak ortaya koyamayacak**.
11. Yarışmada ödül kazanan yaratmaların **her türlü hakları Avrasya Yazarlar Birliinä geçecekler**.
12. Yarışma jürisindä pay alannar hem onnarın yakınnarı yarışmaya katılamazlar.

Türkiye türkçesinnän yazılı yaratmaların yollanılacak adres:

**Avrasya Yazarlar Birliği
Sakarya Mah. Göztepe Sokak
No: 5/A
Altındağ / Ankara / TÜRKİYE**

HALKLARARASI ÖDÜLLÄR

Birinciyä: 10.000 TL (yaklaşık 3450 Euro);
İkinciyä: 7.500 TL (yaklaşık 2580 Euro);
Üçüncüyä: 5.000 TL (yaklaşık 1720 Euro);
Mansiyon: 2.500 TL (yaklaşık 860 Euro).

Türkiye Türkçesi Jürisi:

Osman Çeviksoy
Hüseyin Özbay
Dursun Kuveloğlu
Ataman Kalebozan
Adnan Şenel

Gagauzça yazannar yaratmalarını Gagauziya jürisinä yollêrlar hem erindeki yarışmaya katılêrlar.

Gagauzça yazılı yaratmaların yollanılacak yada getirilecek adres:

**“ATATÜRK” bibliotekası
Lenina sokaa, 197,
Komrat – Gagauziya / Moldova**

Gagauzça yazıların jürisi:

Mariya Dimitrievna Çebanova
Galina Dimitrievna Sirkeli
Todur ZANET

ERİNDEKİ ÖDÜLLÄR

Birinciyä: 1000 TL (yaklaşık 345 Euro);
İkinciyä: 750 TL (yaklaşık 258 Euro);
Üçüncüyä: 500 TL (yaklaşık 172 Euro).

Avrasya Yazarlar Birlii

Nekadar taa çok sokulacaklar Gagauziyanın zakonuna, okadar taa çok problema açacaklar

Sonu. Çeketmesi 2-ci sayfada
Evropada var çok standartlar, angıları biz isteriz bizdä da olsun: koruptiyaylan düş, yollar, zarplatalar, pensiyalar. Biz başka iş istämeeriz ne onnarda var – bizim var kendi adetlerimiz.
- Dönelim soşial hem ekonomika problemalarına. Onnarı nicä çözecez?
- Ekonomika hem soşial durumu halizdän zor. En büyük problema – insan Gagauziyadan gider. Pek aaz insan kaldı. Taa ileri gidärdilär işlemä, şindi giderlär ayläylän bilä da gelmeelär geeri, kalêrlar orada. Herliim biz diıştirmärsak bunu, yapmarsak ölä, ani burada insana iş olsun, uygun yaşamak olsun, ozaman 10-15 yıla kadar Gagauziyanın insan sayısı iki okadar taa aaz kalacak.
- Sadä Gagauziyanın mı?
- Diil, Moldovada da hep ölä olacak.
- Deputat olarak, Canabiniz başka ne işlär yapêrsınız?
- İlkin Halk Topluşunda deputatlık işlerini yapêrim. Bän GHTnın “Hak, reglament hem etika” Komisiyasında işleerm. Bundan kaarä çok işleerim insannan, kim bizi ayırdı. Zerä buluşmarsan insannanlar, üüenmärsan on-

narın zorlarını, burada da zor olacak işlemä. Savaşêriz Çadır için da bişey yapmaa. Te yolları düzeriz.
- Canabiniz bir gagauzsunuz.
- Bän gagauzum, ama Moldova vatandaşı kendimi duyêrim. Bän sanêêrim diil sadä bän, ama, bilerim ani gagauzların çoyu da bölä duyêrlar kendisini.
- Ölä olsun. Sizi çok yıllar tanıyêrim. Siz halizdän bir delikat, esaplı, kırnak hem akıllı insansınız. Yaklaşêr Gagauziya başkanın seçimneri. Sizä görä Gagauziyanın başında nesoy bir insan lăazım olsun?
- Gagauziyanın başında lăazım olsun ölä bir insan, ani o annaycek, bilecek naşey insana lăazım burada hem da ölä kendisini götirecek, ani insanı sokmayacak ne cengä, ne konfliktta ne başka bireri, yapacak ölä, ani insan yaşasın islää.
İnsan başkandan bekler, ani o verecek kolaylık raat hem tok yaşamaa, uşakları üüretmä hem terbiemä. Bunu bekler insan. Hem insan istämeer utansın kendi başkanından. Zerä açan bakêêrlar başkana nicä o kendisini götürer, ölä insan için da düşünerlär.
- Lăazım mı Moldova Parlamentında gagauzların kvotası olsun?

- Vakit geldi, ani Moldova Parlamentına doorudan Gagauziyadan deputatlar ayrılınsın. Partiyalar istärsaydı kendi listelernä gagauzları koysunnar. Ama Gagauziyanın kendi kvotası olsun.
Bu soruşu biz kaldırdık komisiyada da. Ordada annêêrlar artık, ani seçim zakonunu diıştirmä lăazım. Onnar hep Romniyaya bakêrlar. Bän onnara söledim hem herkerä söleerim, ani Romniya Parlamentında herbir naşyanın var kendi deputatı.
- Bu gelmeer mi ona, ani Moldovada parlamentta iki Palata lăazım olsun?
- Ölä lăazım olsun. Bekim Konstitütyada lăazım olacak yazmaa, ani iki Palata olsun – Parlament hem Senato. Bu sistema var Romniyada, Amerikada, Rusiyada. Ozaman insan bilecek kimi ayırdı hem kimdän sormaa.
- Georgiy Georgievç, Ukrayna yanêr çatır-çatır. Ateşi var mı nicä bu tarafa geçsin?
- Bän düşünmeerim, ani bu var nicä olsun. Bän sayêrim, ani burêy geçmeyecek o ateş. Bizim insan istämeer bu iş olsun. Allaa korusun bizi bu iştan.
Bän annêêrim, ani var bir-iki kişi, ani var nicä denesin tutuşturmaa orta-

lı. Ama insan kendisi uracak onnarın ellerinä da brakmayacak burêy cengi getirsinnär. Başka taraftan burayı sokulmarsalar. Sokulmarsalar – ozaman hiç birisi bir da garantiya vermeyecek. Taa bir kerä urgulêêrim – bizim insan bunu istämeer hem gitmeyecek bu yoldan.
- Hem redakşiyamızın adetinä görä “Ana sözü” okuyucularına, bir insan olarak, siz ne isteersiniz sölemä?
- İlk isteerim sölemä “Ana sözü” okuyucularına onu, ani lăazım korumaa ana dilimizi. Biz pek siirek lafederiz gagauzça. Hep lafederiz rusça. O islää, ani bileriz rusça. O dildä biz çok informşiya kabledemiz. Var nicä gidelim Rusiyaya, var nicä dünely gezelim. Ama kendi dilimizi korumarsak, biz kalmayacez gagauz da. Bilmeerim kim naşey olacak, ama gagauz olmayacez.
“Ana sözü” yapêr o işi, angısını hepsi lăazım yapsın, ani koruyêr bizim dilimizi. Hem deputatların var bir büyük günaası bizim halkın önündä, ani taa hazırlamadılar hem çıkarmadılar bir büyük programa, ani insan taa islää bilsin hem üürensın ana dilini. Lăazım gagauz dili olsun diil salt ev hem sokak dili, ama halizdän ofițial dil da.
Intervyuyu yazdı Todur ZANET

“Ur, ba! Ur, ba! Hepsimizi uramaycan!”

Bölä baarmışlar baurçulular, açan onnarın üstünä polițiyacılar pistoletları hem avtomatları doorutmuşlar. En aazdan bunu annadêrlar o gençlär, angıları cumartesi gecesi gördülär ne oldu Baurçu küüyündä.

Moldova polițiyasının açıklamasına görä, cumartesi Harman ayın (avgust) 2 gecesi, Baurçu küüyündä sarfoş huligannar düümüşlär moldovalı polițiyacıları hem, alıp onnarın maşinasını, yakmışlar o maşınayı kırda.

Moldova polițiyasının açıklamasına görä polițiya ateş atmış yukarı durgutmaa deyni huligannarı, ama durgudamamışlar da düülmüşlär.

Baurçulu insannar annadêrlar, ani polițiya da kefliymiş. Hem pistoletlan korkudarmış insannarı, doorudup on-

narın üstlerinä kavalları.

Şindilik bir baurçulu çocuk kapalı. Onu çıkarmışlar Gagauziyadan da Moldovanın Çimişli kasabasında polițiya bölümündä kapalı tutêrlar.

Çadır polițiya komisariatın önündä Baurçudan insannar protest mitingları yapêrlar hem söleerlär, ani o gecedeği polițiyaylan kavgaya 300 kişiye yakın baurçulu katılmış.

Nicä da olsa, dooruluu prokuratura bulacek. Bulsun lääzım.

Dimu ERİBAKAN

Gagauzları tutuştırup, Gagauziyayı yakmaa mı isteerlär?

(Moldovanın polițiyası heptän azıttı. Bu kerä Beşalmada)

Taa sünmedi Baurçu küüyündä Moldova yolcu polițiyasının inçidentin yalazı, nicä eni bir ateş Beşalmada kızıştı. Bu kerä moldovanın yolcu polițiyası düüdü beşalmalı çocu Nikolay KARADİMİTROV (video burada: <https://www.youtube.com/watch?v=OIpHQPX8FbQ#t=164>).

Nikolayın annatmasına görä, o gecä polițiyacı ilktän durgutmuş onu, ama sora, büyük üfkäylän hem kuvetlän ansızdan polițiya sopasının (jezl) urmuş onun kafasına.

Nikolay KARADİMİTROV: “O durguttu da srazu jezlaylan urêr. Kaptı ruli da srazu urêr!”

Hepsi kim bulundu inçidentin erindä, küülülär da, Beşalma küüyün

primarı da, bir seslän söleerlär, ani Nikolay KARADİMİTROV ayıkmış.

Valeriy MOŞ, Beşalma küüyün primarı: “*Kişinevdan polițiyalar gelerler nezaman isteerler, yannarina Gagauziya polițiyasını almêrlar, hiç birinü haber vermeerlär.*”

Bir beşalmalı adam: “*Polițyanın yaptı iş – bu barbarlık!*”

Redakçıyadan: Gagauziyada sincir

gibi biri-biri ardına olan Moldova yolcu polițiyasının bu inçidentlar iki işi gösterer:

1. Moldova polițiyasında terbiyilmemiş daada tutulma kadrolar işleer, angıları gagauzlardan en aazdan

azetmeerlär hem gagauzları insan erinä saymêrlar.

2. Polițiyaya bu barbarlı yapmaa deyni yukardan izin vererlär, gagauzları tutuştırup, Gagauziyayı yakmaa deyni.

Polițiya her afta gagauz küülerini basêr. Bu kerä Başküüyünü

Harman ayın (avgust) 15-16 gecesi Kişinevdan “Fulger” speñnaz batolyonundan 20 kişiye yakın polițiyacı, avtomatlar ellerindä, bastı Başküüyün (Kirsova) “777” diskotekasını. Bu kerä onnarın yanında Komrattan da 2 polițiyacı vardı.

Nicä annadêrlar başküülü insannar, o gecä diskotekada 200 kişidän zeedä insan varmış. Kişinevdan “Fulger” speñnazın askerleri hertaraftan sarmış diskotekayı. Kapulara, hiç birini çıkmaa-girmää brakmayıp, avtomatlarlan polițiya konmuş. Ştenaya polițiyacıdan birkaç kişi çıkmış, da emir verip hepsi uslu dursun hem kimsey kıpırdamasın, polițiya başlamış kimi kişileri yoklamaa.

Nicä annadêrlar o gecä diskotekada bulunan insannar “*polițiya pek alatları, bezbelli korkardılar, ani diskotekaya başlayaceklar toplanmaa burada bulunanın anaları-bobaları hem dostları.*”

Halizdän ölä da olmuş. Birkaç vakıttan sora, hiç bişey kimseyä sölämeyip hem insannardan prost olmak için bir laf ta sölämeyip, speñnaz hızlıca diskotekadan çıkıp, gecenin (*gecenin mi?*) karannına kayıp olmuşlar.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 4602

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Litsey klaslarına bu yıl sadä 30% uşak gitti

Bu yıl Gagauziyanın 30 litseyindän litsey klaslarını salt 18-zi toplamaa becerdi.

Ceviz ayın (sentabri) 1-dä litsey klaslarında sadä 500 üürenci partalara oturdu.

Sayılar, ani bunun sebebi – uşaklar bakalavra ekzamenerini vermää korkêrlar.

9-cu klastan sora Gagauziyanın uşakları giderlär üürenmää ya Rusiyaya, yada Pridnestrovveya.

Bir gencin Vatan için candan gelän sözleri

Aşadaki yazı hem peet bizä Gagauz Respublikasının kurulma Günün kutlamasında günnerindä geldi. Onnarın avtoru Kiriyet küüyündän Vitaliy JELEZOGLU-DEMİROĞLU. Bu yazıyı hem peeti okuyup, karar aldık onnarı gazetemızın birinci sayfasında tiparlamaa. Bilinsin, ani gagauz gençlerimiz Gagauziyamızı hem memleketimizi pek severlär hem sayêrlar, onun için darsiyêrlar hem yanêrlar.

“Bän Kazakistanda Türkistan kasabasının halklararası Türk-Kazak Universitetinde dişçilik fakültetinde üürenerim. Kışın çok canım sıkılmıştı da kafamı daymaca düşüncelär dürtêrdilär. Sadä memleketimizdän pek uzak olduumuz zaman, bizi nostalgiya gibi bişey sarêr.

Peetin son sözleri “Aslında bana o kadar da yakınsın, Memleketim. / Çünkü burası da Benim Memleketim!” bizi bir türk soyu gibi hem dedelerimiz Altaydan gidêrkän Aziyada da bir zaman yaşadımı açıklêr.

GAGAUZİYAM

Sevdim seni Gagauziyam
Hiçbir zaman seni unutmam.
Askerlii yapmadaan durulmaz!
Karşı durulmaz düşmana
Ki bän bir gün duracam karşımda!

Gecä gündüz bu türküyü çalêrim
Hep sän benim aklımda.
Seni bir çiçek gibi sevdim
Kokun üreemdä kaldı.

Ne zaman baksam yıldızlara
Bendän okadar uzaktasın.
Aslında bana okadar da yakınsın,
Memleketim,
Çünkü burası da Benim
Memleketim !

Vitaliy JELEZOGLU-DEMİROĞLU, Kiriyet küüyü”

Moldovada festivallerdä birlik var

Ceviz ayın (sentabari) 21-dä Kişinevda Ştefan çel Mare parkında “Çeşitliktän birleşmâk” adlı XIV-cü Etnofestivaldä Valkaneş kasabasının folklor ansamblişi gagauzları hem Gagauziyayı temsil etti. (Festival için 3-cü sayfadada)

Gagauziyamızı eridip ta eriderlär

Gagauziya öndercileri üünerlär, ani hepsiciini yapêrlar gagauzlar Rusiyaya taşınısınar deyni.

Diil çoktan Gagauziya İspolkomun predsedatel yardımcısı Nikolay STOYANOV üüdü, ani Rusiyanın “Va-

tandaşların er diştirmesi programasına” görä yıl başından beeri sadä Rusiyanın Smolensk bölgesine geçmää deyni Gagauziyanın hem Moldovanın 150 vatandaşı zavavleniye yazmışlar.

Bunu Canabisi açıkladı Rusiyanın Smolensk bölgesinin insannara iş vermesi devlet izmeti departamentın başı yardımcısınan Vladimir POLONIKOVlan hem Moldovada Rusiya Büükelçiliin konsulluk bölümünün zaametçisinnän Komratta buluşmada.

Gagauziyamızı eridip ta eriderlär. Gagauzlar, durmamayca, Rusiya vatandaşlınu alarak, ev kapamayca, Rusiyanın türlü bölgelerine taşınêrlar.

Komrat eni istoriyada kendi 225 yılını kutladı

Ceviz ayın 13-14 günnerindä Gagauziyanın başkasabası Komrat eni istoriyada kendi 225 yılını kutladı.

Kutlamaları Ceviz ayın 13-dä erken sabaalän klisedä yortulu liturgiyaylan başladılar.

Sora kasabanın merkez meydanında iş kolektivların paradı oldu. Parkta çeşitli sergilär açıldı hem uşakların konterdi oldu.

Avşam üstü da komratlılara hem musaafirlerä deyni meydanda konter hem feyerverk yapıldı.

Ceviz ayın 14-dä sport yarılışmaları hem kontertlär oldu.

Foto – gagauzmedia.md

Moldova-Türkiye serbest alış-veriş anlaşması imzalandı

Ceviz ayın 11-dä Moldova hem Türkiye arasında serbest alış-veriş anlaşması imzalandı. Anlaşmayı imzaladılar ekonomika ministruları Andrian KANDU hem Nihat ZEYBEKÇİ.

Nicä bildirdi Moldova ekonomika ministerliin pres-službası "Anlaşmanın uuru iki devlet arasında karşılıklı hem kârlı alış-veriş yapılması, ekonomika ilişkilerin ilerlemesi, dooru konkurençiya yapılması, alış-veriş baryerların kaldırılması hem ortak yatırımlara kolaylık verilmesi".

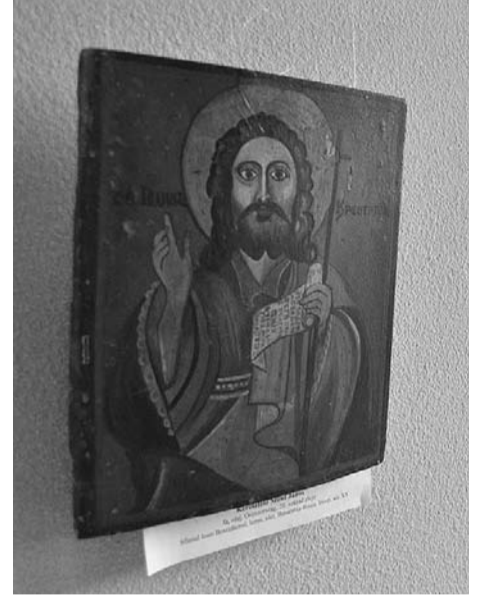
Anlaşmada dokuz bindän zeedä mal için kolaylıklar veriler.

Anlaşma kuvedä geçsin deyni lâazım iki devletin parlamentları ona ratifikaçiya yapsınlar.

Foto – www.mec.gov.md.

Komratta XVII-XX üzyıllarından ortodoks ikonaların sergisi açıldı

Ceviz ayın 11-dä Komrat resim galereyasında Moldova Respublikasının tamojnä izmetleri muzeyindän getirilän XVII-XX üzyıllarından ortodoks ikonaların sergisi açıldı. Serginin açılmasını ayozladı Kaul hem Komrat episkopu Anatoliy.

İkona serginin açılışında pay aldılar hem söz tuttular Moldova Respublikasının tamojnä izmetleri muzeyin kurucusu Pötr KOSTİN, Komrat resim galereyasının direktoru Olga UNGURÄNU, Gagauziya kultura Upravleniyasının direktor yardımcısı Evgeniya LÜLENOVA, Gagauziya İspolkomun predsedatel yardımcısı Nikolay STOYANOV, Moldova parlamentin deputatı Vera VLAH.

Komrat resim galereyasında sergilener 88 ikona, angılarını yazmışlar ikona ustaları Moldovadan, Rumuniyadan, Rusiyadan, Ukraynadan bildirer gagauzinfo.md haber portalı. Bükünkü günden bu ikonalarla tanıştılar dünyanın 30 kasabasından insannar.

İkonalar Komrat resim galereyasında bir ay sergileneceklär.

Türkiyeden Moldovaya 100 yıvın bakım yataa verildi

Türkiyenin ekonomika Bakanı Nihat ZEYBEKÇİNİN Moldovada bulundu programasında görä Ceviz ayın 11-dä Moldova bolniçalarına 100 yıvın bakım yataa verildi. Bunnarın 30-zu Gagauziyanın bolniçalarına verilecek. Yatakların verilmesini TİKA yolunnan Türkiyeden istedi Moldova saalık ministerstvosu.

Yıvın bakım yatakların ofiçal

verilmä proçedurasında pay aldılar Moldova saalık ministersu Adrian USATIY, Türkiyenin ekonomika Bakanı Nihat ZEYBEKÇİ, Türkiye Kişinev Büükelçisi Mehmet Selim

KARTAL, TİKA Balkannar hem Dou Evrupa Daire Başkanı Dr. Mahmut ÇEVİK, Türkiye Ekonomika Bakanının delegaçiyası, Kişinev TİKA geçici koordinatörü Mustafa KICIR.

TİKA Daire Başkanı Dr. Mahmut ÇEVİK Gagauziyada

Ceviz ayın (sentabri) 10-da Gagauziyada bulundular TİKA Balkannar hem Dou Evrupa Daire Başkanı Dr. Mahmut ÇEVİK, TİKA Moldova masası sorumlusu Nihal ERSOY hem Kişinev TİKA geçici koordinatörü Mustafa KICIR.

Vizit zamanında TİKA delegaçiyası buluştu Gagauziya İspolkomun predsedatel yardımcısınan Nikolay STOYANOVlan hem Gagauziya üredecilik Upravleniyasının başınnan Vera BALOVAYlan.

Başka konulardan kaarä, söz gitti Gagauziyada zanaat uçilişesına yapılacak yardımın için da. Bundan kaarä avtonomiyanın musaafirleri tanıştılar Gagauziyanın uşak başçalarınan hem kuvet strukturalarınan.

Şindi biometrika pasportlarına saabi olan Moldova vatandaşları bir problemsiz var nicä İzrailä geziyä gitsinnär.

Nicä Evropa Birlindä ölä İzraildä da vizasız var nicä bulunmaa 90 gün altı ayın içindä. Graniçayı geçärkane sizdän var nicä sorsunnar neçin İzrailä gellersiniz hem paranız var mı (günnük 50€ esabından).

Stepan PIRON GRT televideniyasının direktoru ayrıldı. Ama...

Ceviz ayın (sentabri) 22-dä Gagauziya Radio hem Televideniye cümne kompaniyasının Gözledici Sovetin toplantısında Stepan PIRON GRT televideniyasının direktoru ayrıldı.

O günü GRT televideniyasının direktorluuna taa iki insan kendi kandidaturalarını koydular: GRT televideniyasının baş redaktoru Valentina KOROLÄK hem GRTnin eski başı Grigoriy RADOV.

Kapalı oylamakta Gözledici Sovetin azaları Stepan PIRON için 6 oy verdilər, Grigoriy RADOV için da 2 oy.

Son alınan haberlerä görä Komrat kasabasının sudu kendi kararınan Gagauziya Radio hem Televideniye cümne kompaniyasının Gözledici Sovetin Stepan PIRONun GRT televideniyasının direktoru ayrılma kararını durdurtmuş.

Ne Canabisindän, ne GRT cümne kompaniyasının öndercilerindän ne da Gözledici Sovetin azalarından bu konuyla ilgili bir açıklama alamadık. Salt annaşıldı, ani Stepan PIRONun Komrat kasabasının sudun kararını temizlemeyä vermää deyni neeti var.

Kim Gözledici Sovetin kararını suda vermiş taa belli olmadı.

Foto -gagauzinfo.md

Çadır hem Ariël (İzrail) kardaş oldular

Ceviz ayın (sentabri) 29-da İzrail devletin Ariël kasabasında Çadırın primarı Georgiy ORMANCI hem Ariëlin primarı Êli ŞVIRO imzaladılar bir annaşma, angısına görä bu iki kasaba kardaş kasabalar olêlar.

Bu önemli iş için ev saabileri kaldırdılar İzrailin, Moldovanın hem Gagauziyanın bayraklarını. İmzalamak meropriyatısında pay aldılar İzrail Knessetin (parlament) deputatı Alex MILLER, Ariël kasabanın sovetnikleri hem kasabalılar.

Meropriyatıyada pay alannar bildirdilər, ki sevinerlar ona, ani 2014-cü yılın Ceviz ayın (sentabri) 22-dän beeri Moldovanın hem İzrailin arasında vizalar kalktı. Şindi biometrika pasportlarına saabi olan vatandaşlar bir problemsiz var nicä İzrailä geziyâ gitsinnär (altı ayın içindä 90 gün var nicä kalmaa, günnük 50€ var sa).

Annaşmaya görä neettä var iki kasaba arasında kultura, üüredicilik hem alışveriş uurunda ilişkileri genişletmää.

Çadırın primarı Georgiy ORMANCI teklif etmiş Ariëldän deligațiya en yakın vakıtta Çadıra musaafirlää gelsin.

Kişinevun aeroportunda Türkiye kultura Günneri geçti

Ceviz ayın (sentabri) 3-7 günnerindä Kişinevun aeroportunda Türkiye kultura Günneri geçti.

Türkiye kultura Günnerinin açılışında pay aldılar Moldovada Türkiye Büyükelçisi Mehmet Selim KARTAL hem Türk Hava Yolları aviakompanyasının Moldova temsilcisi Ahmet TARHAN.

Kultur Günneri 5 gün sürttülär. Bu vakıdın içindä pasajirlarda kolaylık oldu türk imeklerini datmaa hem oyunlarını siiretmää.

Foto - newsmoldova.md

Artık faydasız hem boşuna olan bir festival

Ceviz ayın (sentabari) 21-dä Kişinevda Ştefan çel Mare parkında “Çeşitliktän birleşmäk” adlı XIV-cü Etnofestival oldu.

O günü orada Moldovada yaşayan azınlıklar hem yabancılar kendi “aullarını” hazırlamıştılar. Orada-burada politikacılar gezinirdi. Saadan-soldan milli muzıka havaları işidilirdi. Park aleyaların iki taraflarında da el usta-

ların mallarınan masalar kuruluydu. Ama o muzıkayı hem malları, politikacıardan kaarä, may yoktu kim işitsin. Var nicä demää park boştu.

Bunun sebepi da belli: Moldova öndercileri bu Etnofestivallän göstermää

isteerlär, ani Moldovada azınlıklara saygı var. Ama aslısı o, ani açan büyük politika kararları alınêr, politikacılar azınlıkları bişeyä saymêêrlar. Hem diil salt azınlıkları, ama çounnuqları da.

Vardı Etnofestivalda “Gagauz aulu” da. Bu yıl onu Valkaneş muzeyi hem Valkaneş kultura Evin ansamblisi donakladı. Vardı Kişinevdan gagauz re-

simcilerin İvan KAVARNALın hem Fedor KISSANın sergileri da.

Aulda sofrä, içerdä da masa kuruluydu. Gagauziya Başkannan İspolkom Predsedatel yardımcısı da buradaydılar. Beklenärdi büyük musaafirlär. Ama bu yıl Moldovanın büyük öndercilerindän kimsey aula uaramadı. Neçin sayki?

Todur ZANET. Fotolar avtorun.

Türkiye hem Moldova Milli bibliotekaları işbirlii anlaşması imzaladılar

Ceviz ayın (sentabri) 2-dä Kişinevda Türkiye hem Moldova Milli bibliotekaları işbirlii anlaşması imzaladılar. Bu anlaşmaya göre Milli bibliotekalar arasında artık olacak kolaylık kiyatlarla diişmää.

Hep o günü Moldova Milli bibliotekasının hem Moldovada Türkiye Bükelçiliin arasında da bir anlaşma imzalandı, angısına göre Türkiye Bükelçiliin başladı Moldova Milli bibliotekasına DVDyi Dimitriy KANTEMİRin “Edvar-i Kantemir-oğlu” muzikasınan, ani 1695-ci yıldan beeri biliner. Moldova Milli bibliotekasının direktoru da Alexe RÊU verdi Bükelçiliin DVDyi Dimitriy KANTEMİRin “Descrierea Moldovei” yaratmasınan, ani tiparlandı 1771-ci yılda Leyptiğ kasabasında.

22. Hazar Şiir Avşamnarı Elaziğ kasabasında yapıldı

Ceviz ayın (sentabri) 25-28 günnerindä Türkiyenin Elaziğ kasabasında 22. Hazar Şiir Avşamnarı yapıldı. Avşamnara katıldılar poetlar Azerbaycandan, Gagauziyadan (RM), Gruziyadan, İraktan, Kazahstandan, Kırmıdan, Kirgiziyadan, Kıpradan, Tatarstandan (RF), Uzbekiatandan, Türkiyedän.

22. Hazar Şiir Avşamnarın adandı Türkiyenin İnceğiz küüyündä duan anılmış Vatan hem Bayrak poetına Arif Nihat ASYAya, çok patriotik peetlerin avtoruna. Hazar Şiir Avşamnarın teması “Bayrak” konusu oldu.

Programaya göre bu gözäl meropriyatıyanın ilk günündä Elaziğın “Nuretlin Ardıcıoğlu” Kultura Merkezindä “Poetların imza günü” oldu, neredä poetlar okuyuculara kendi kiyatlarını imzaladılar.

Ertesi günü Kultura Merkezindä TÜRKSOY resimcilär hem “Elaziğ Şehitleri Fotografi” sergileri açıldı. Resimcilär sergisindä Gagauziyadan Dimitriy SAVASTİNın hem Olga UNGURÄNUnun resimleri da vardılar.

Bu açılıştan sora Kultura Merkezindä büyük salonunda Prof. Dr. Saadettin YILDIZ “Bayrak” için bir doklad tuttu.

Ülendän sora Elaziğın ana sokaında “Şairlerin Öryüşü” oldu. Başta Elaziğ Valisi Ömer Faruk KOÇAK, Elaziğtän Türkiye Bük Meclisin deputatları Şuay ALPAY, Sermin BALIK, primarin yardımcısı Azim NAZIRLI, Elaziğ Fırat Universitetin rektoru Kudbettin DEMİRDAĞ, Avrazya Yazarlar Birliin başkanı Yakup ÖMEROĞLU, 10 devlettän gelän poetlar, Elaziğ in-

sannarı, üürencilär hem üüredicilär.

İlerdä büyük türk Bayraa, hem orkestra olarak, öryüş Elaziğın PTT meydanında bitti. Bu meydanda 22.

Hazar Şiir Avşamnarın ofițial açılış yapıldı.

Ertesi günü poetlar grupalara bölündü da Baskil, Kovancılar, Palu hem

Sivirce rayonnarına gittilər, neredä üüredicilärlän hem üürencilärlän buluştular.

Programaya göre taa iki toplantı oldu: “Edibiyatımız hem edebiyat dergileri” (“Literaturamız hem literatura jurnalları”) hem “Arif Nihat ASYA hem Bayrak” paneli (Moderator Prof. Dr. Esmâ ŞİMŞEK).

Avşam üstü kultura merkezindä “Kürsübaşı” muzıka hem oyun programası gösterildi. (“Kürsübaşı” adeti ÜNESKO tarafından dünnä kultura zenginii olarak kabledilmiş).

22. Hazar Şiir Avşamnarın Elaziğ Fırat Universitetin Atatürk kultura Merkezindä “HAZAR ŞİİR AVŞAMNARI” programasınan başarıldı, angısına hepsi poetlar (Gagauziyadan poet Todur ZANET) katıldılar hem kendi peetlerini okudular. Salonda bütün türk dünnäsının (Gagauziyanın da) bayrakları dikiliydi.

Programanın sonunda Kazahstanın büyük poetın Ulıkbek ESDAULETın 60-cı yıldönümünän kutlamalar oldu. Kazahstan poetına Elaziğ Valisi Ömer Faruk KOÇAK tarafından ödül verildi. Ulıkbek ESDAULET ta kendi baaşışlarına (kazah milli rubalarını hem şapkalarını) valiya hem deputatlara baaşladı.

TÜRK DÜNNÄSİNDAN ŞİİR

“Bayrak şairi” Arif Nihat ASYA

Arif Nihat ASYA(07.02.1904 – 05.01.1975)

anılmış Vatan hem Bayrak poetı Türkiyenin İnceğiz küüyündä duumuş. Milliyetçili hem türklüü üüseklerä kaldıran bir poet. En anılmış şiiri “Bayrak”. Bu peeti için ona “Bayrak şairi” da deerlər. Bundan kaarä Arif Nihat ASYAnın çok lirika peetleri da var.

BİR BAYRAK LÜZGÜR BEKLEER!

Şehitler tepesi boş düil,

Biri var – bekleer.

Hem bir güüs, soluk almak için,

Lüzgür bekleer.

Mezarı yakışmış bu kutlu tepeyü;

Yattu toprak belli,

Tuttuu bayrak belli:

Kim demiş bilinmeyän bu askerä?

Dastanını yapmış, Ódasına kanmış.

Bir el ki – o dünnüyä uzanmış,

Saygylan gelip birär birär

öpsün deyni ölümnülär!

Öpelim, temiz sä dudaklarımız,

Ama basmasın topraa

temiz düil sä ayaklarımız.

Lüzgerini kesmesin güüdelär

Sesindän üüsek çıkmasın

söleyişlär hem Ódalar.

Geeri gitsin pälmalar ötmesi,

Geeri gitsin ellerin yapma çiçekleri!

Ona oollardan, analardan

dileklär eter,

Yazın sarı, kışın biyaz çiçeklär eter!

Söledi söyleyennär temin,

Gel süngülü ütlerä pälma düülsün,

Şindi sä sölä, söz senin.

Şehitler tepesi boş düil,

Topraanı kahramannar bekleer!

Hem bir bayrak dalgalanmak için,

Lüzgür bekleer.

Dastanı üüsüz, susması derin

bilinmeyän askerin;

Mezarı yakışmış bu kutlu tepeyü

Yattu toprak belli,

Tuttuu bayrak belli:

Kim demiş bilinmeyän bu askerä?

*(Gagauz türkçesinä aktardı
Todur ZANET)*

VII. Türk Dünası Literatura Dergileri (Jurnalları) Kongresi Kazanda oldu

Harman ayın 28-30 günnerindä Kazan (RF, Tatarstan) 2014 Türk Dünası Kultura Başkentın (Başkasabasın) ev saabiliindä hem da TÜRKSOYlan işbirliindä “VII. Türk Dünası Literatura Dergileri (Jurnalları) Kongresi” oldu. Kongresi birliktä hazırladılar Tatarstan Respublikasının Ministrular Kabineti, OOO “TATMEDİA”, Tatarstan Respublikasının Kultura Ministerstvosu, Tatarstan yazıcılar Birlii, TÜRKSOY hem Avrasya Yazarlar Birlii. (Kongresin sonuç bildirisini 6-cı sayfa da okuyun).

Kongres Tatarstanın milli bibliotekasının konferençiya salonunda “Türk dunnası: istoriya hem literatura” panelinnän başladı. Foruma katılannarı selemädılar Tatarstan Respublikasının halk poeti, OOO “TATMEDİA” baş direktorun danışmanı Ravil FAYZULİN, TÜRKSOY Kazahstan temsilcisi Malik OTORBAEV, Tatarstan yazıcılar Birlii başkanı Rafis KURBANOV, Avrasya Yazarlar Birlii Başkanı Yakup ÖMEROĞLU, Tatarstanın basım hem kumunikaçiyalar agenstvonun başı İrek MİNNAHMETOV.

Milli bibliotekada Foruma katılannarı tanıştılar maasuz bu toplantı için hazırlanan Tatarstan Respublikasının Milli arhivinin fondlarından dou elyazısı kiyatların sergisinnän.

Günün ikinci payında Tatarstan yazıcılar Birliindä toplantıda Avrasya Yazarlar Birlii Başkanı Yakup ÖMEROĞLU tanıştırdı hepsini eni kurulan www.kalemdaş.com saytınnan. Bu sayıtın hazırlanması için karar alındıydı VI. Türk Dünası Literatura Dergileri (Jurnalları) Kongresindä.

Hep burada oldu prezentaçiya “TATARİKA” adlı bilim jurnalın birinci nomerinä.

VII. Türk Dünası Literatura Dergileri (Jurnalları) Kongresi programasına görä buluşmaklar oldu Tatarstan Respublikasının prezidentinnan Rustam MİNİHANOVlan, Tatarstanın Devlet Sovetinin başınnan Farid MUHAMETŞİNnan hem Kazan kasabasının mērinnan İlysur METŞİNnän, katılmak

oldu “Gabdulla TUKAY” adına Devlet ödüllerin verilmä meropriyatısına.

Kultura programasına görä Foruma katılannarı çiçek koydular anılmış tatar poetlarının Musa DJALİLİN hem Gabdulla TUKAYın pamätniklerinä. Ekskursiya yaptılar TR Milli muzeyinä, neredä tanıştılar Musa DJALİLİN anılmış “Moabit tefteri”nnän, gittilər eski “Bulgar” kasabasına, ani ÜNESKO tarafından korunma altına alındı, siiretilär Musa DJALİLİN için kino hem “G.Kamal” adına Tatarstan Devlet akademik teatrusunda “Maavi şal” adına spektakliyi, katıldılar at yarışlarına. Katıldılar Kazan kasabasının hem Tatarstan Respublikasının yıldönümü meropriyariyaların çoynuna.

VII. Türk Dünası Literatura Dergile-

ri (Jurnalları) Kongresinä 14 devlettän 38 literatura jurnalların baş redaktorları hem temsilcileri katıldılar.

Tatarstan Respublikasının prezidentinnan Rustam MİNİHANOVlan buluşma.

Musa DJALİLİN pamätiniä çiçek hem venok koyulması.

Yakup ÖMEROĞLU OOO “TATMEDİA” Sembel TAİSHEVAya ödülü verärkana.

Aşılış konuşmasını yapër Avrasya Yazarlar Birlii Başkanı Yakup ÖMEROĞLU.

Kongres Tatarstanın milli bibliotekasının konferençiya salonunda başladı.

Ön planda kongrestä pay alannar Todur ZANET hem Mutalib BELBAEV.

Tatarstanın Devlet Sovetinin başınnan Farid MUHAMETŞİNnan küçük toplantı salonunda buluşma.

Tatarstanın Devlet Sovetinin başı Farid MUHAMETŞİN (ortada), İrek MİNNAHMETOV (soldan), Yakup ÖMEROĞLU (saada).

Tatarstanın Devlet Sovetinin başınnan Farid MUHAMETŞİNnan buluşmadan sora anmak patredi.

VII. Türk Dünası Literatura Dergileri (Jurnalları) Kongresi Sonuç Bildirisi

VII. Türk Dünası Literatura Dergileri (Jurnalları) Kongresi, Kazan (RF, Tatarstan) 2014 Türk Dünası Kultura Başkentini (Başkasabasının) ev saabiliindä, OOO "TATMEDİA", Tatarstan Respublikasının Kultura Ministerstvosu, TÜRKSOY hem Avrasya Yazarlar Birlii işbirliindä 2014 yılın Harman ayın (avgust) 28-30 günnerindä Tatarstanın başkasabasında Kazanda toplandı.

Kongresä 14 devlettän 38 literatura jurnalların baş redaktorları hem temsilçileri katıldılar.

Kongres Tatarstanın milli bibliotekasında başladı hem Tatarstan yazıcılar Birliindä ilerledi.

Kongrestä "Türk dunnası: istoriya hem literatura", literatura jurnalların arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi oturumları yapıldı hem Kazan Üniversitinin filologiya hem halklararası ilişkiler İstitutun tarafından yayınnan "TATARİKA" adlı bilim jurnalın tanıtımı yapıldı.

VI. Kongrestä açılması için alınan karara görä KALEMDAŞ "Türk Dünası Literatura Dergilerin (Jurnalların) ortak baası" internettä açılışı yapıldı, www.kalemdas.com portalın taa aktif kullanılması için paylaşmalar oldu.

Katılannar, evelki Bulgar kasabasını gördülär hem Tatarstan Respubli-

1. Kazan 2014 Türk Dünası Kultura Başkentini (Başkasabasının) çalışmalarında Türk Dünası Literatura Dergileri (Jurnalları) Tataristan'da buluşmalarından duydukları kanaatlın bildirilmesinä,

2. Kazan'da buldukları zaman içersindä, Türk Dünası Başkenti meropriyatılarından yakından haberdar olan katılannar, yıl içersindeki bütün çalışmalarını başta Tatarstan Kultura ministrusu Ayat SİBGATULLİN olmak üzere bütün zaamet edennerä şükür ederäk şaygılarımızı bildirmemizä,

3. Türk Dünası Literatura Dergileri (Jurnalları) Kongresinin toplanmasında her yıl paalı ölüçülemeyecek katkılar verän, Türk Dünası Kultura Başkentini uygulamaları başta olmak üzere pek çok unikal kultura meropriyatılarınan Türk halklarının dostluk hem kardaşlık baalarının güçlenmesini yapan TÜRKSOY Genel Sekreteri Düsein KASEİNOV'a, geçirdii operatıyadan dolayı geçmiş olsun dileklerinin bildirilmesinä,

4. Türk Dünası Literatura Dergileri (Jurnalları) Kongresinin kurucularından olan hem İran'da yayınnanan "Varlık" jurnalın baş redaktoru Prof. Dr. Cevat HEYETİN raametli olmasını duydukları kahırları açıklamasına hem "Varlık" jurnalının üzüntünün bütün cümnesinä acızgannımızı bildirmesinä,

5. KALEMDAŞ, Türk Dünası Literatura Dergileri (Jurnalları) Ortak Portalının aktif çalışması için katılannarın eni sayılarının portal çalışmasına ulaştırılmasına,

6. Her eni sayıdan seçilecek bir literatura yaratmasını portalda yayınnanması için teklifinä,

7. Türk dillerindän çevirileri yapılarak jurnallarda yayınnanan yaratmaların avtor haklarını, çeviri kopyalarının birliktä, portala yollanmasına,

8. Kazan'da toplanan Kongresta kullanılan emblemanın Türk Dünası Literatura Dergileri (Jurnalları) Kongresinin embleması olarak belirlenmesinä,

9. Her yıl verilän Türk Dünasında Yılın Literatura Adamı - 2014 ödülünün Kırım (dekabre) ayında Azerbaycan'ın Baku kasabasında yapılacak olan III. Halklararası Kaşgarlı Mahmut Yarışması Ödül Töreninin birliktä verilmesinä,

10. Halklararası Türk kultura kuruluşu TÜRKSOY tarafından 2014 yılın Türkmen poeti Mahtumgulu FİRAGI yılı hem Kirgiz Ozan Toktogul SATILGANOV yılı belertmek üzere, literatura jurnalları olarak, adı geçän poetların tanıtılması için yapılacak çalışmalara yardım verilmesinä,

11. Literatura jurnalları arasındaki ilişkilerin taa da geliştirilmesinä, memleketlär arasında jurnalların diişmenin arttırılmasına hem jurnalların içindä biliotekalar adreslerin da bulunaca belirlenecek bir ortak listeye yollanmasına;

12. Yıl içersindä Kazan 2014 Türk Dünası Kultura Başkenti meropriyatılarını kongresin azaları jurnallarda duyurulmasına,

13. 2015 yılında Türk Dünasında yılın literatura Adamı olarak Kirgiz Şiir Akademiyası Başkanı Omor SULTANOV'un belertilmesinä,

14. VIII. Türk Dünası Literatura Dergileri (Jurnalları) Kongresinin, kolaylıklar uygun olduu durumda, 2015 yılı Türk Dünası Kultura Başkenti'ndä toplanmasına,

Karar vermişlärdir.

Cümneyä saygıyla duyurulur.

VII. Türk Dünası Edebiyat Dergileri Kongresi Katılımcıları Adına
Dr. Yakup ÖMEROĞLU

Azerbaycan

1. İntikam Kosimov, "Azerbaycan" dergisinin baş redaktoru;

2. Elçin Hüseyinov, "Edebiyat gazetesi" baş redaktoru;

Başkurdistan RF

1. Amir Aminev, "Agidel" dergisinin editörü;

2. Nail Gaitbaev, Başkurtistan yazıcılar Birliin başkanı;

3. Ahad Salihov, AYB Başkurtistan temsilçisi;

kasının Kazan kasabasının Gününnerini kutlamalarına katıldılar.

Kongresä katılannar, Tatarstan Respublikasının Gününnä katılmalannan Tatarstan Respublikasının prezidentinnan Rustam MİNNİHANOVlan görüşülär.

VII. Türk Dünası Literatura Dergileri (Jurnalları) Kongresi delegatları Tatarstanın Devlet Sovetinnän tanıştılar hem Tatarstanın Devlet Sovetinin başinnan Farid MUHAMETŞİNnan buluştular.

Kongresä katılannar,

• Kongresin, Kazan'da toplanmasını yapan Tatarstan Respublikasının prezidentina Rustam MİNNİHANOV saa ol deyeräk;

• En üüsek uurda organizatıyayı yapan hem sıcak evsaabiliindä çalışmaların islää geçmesi için katkıda bulunan Tatarstan Kultura ministrusuna Ayat SİBGATULLİNa, Tatarstanın basım hem kumunikaşiyalar agenstvonun başı İrek MİNNAHMETOVA, OOO "TATMEDİA" baş direktorluuna, Tatarstan yazıcılar Birlii başkannına, halklararası ulaşım sponsorluunu üstlenän TİKA Başkannına hem çalışmalarını büyük bir titizlik hem ustalıklan başaran Sembel TAİSHEVA başta olmak üzere bütün zaamet edennerä şükür ederäk, aşadaki kararlara cümneylen paylaşmalarına kararları verdilär:

Dağıstan RF

1. Süpiyat Mamaeva, "Tang Çolpan" dergisinin editörü;

Gagauzya ML

1. Todur Zanet, "Ana Sözü" baş redaktoru;

İran

1. Abdurahman Deveci, "Sahra" gazetesi;

Karaçay Malkar RF

1. Asker Doduyev, "Mingitau" dergisinin baş redaktoru;

2. Mutalib Bebaev, Malkar yazıcılar Birliin başkanı;

Kazakistan- Kazakistan

1. Nesipbek Dautaylı, "Jambıl" dergisinin editörü;

2. Rahimcan Otorbayev, "Ak-Jayık" dergisinin editörü

3. Ulugbek Yesdaulet, "Juldız" dergisinin başkanı;

4. Janarbek Asimcan, Kazakistan yazıcılar Birliin başkan yardımcısı,

"Kalamger Medya" Grubun Başkanı;

5. Nurgazli Oraz (Нурғали Ораз), "Almatı Akşamı" gazetesi kultura işlerindän sorumlusu);

Kıbrıs

1. İsmail Bozkurt, KIBATEK başkanı, Türk Dünyasında Yılın Edebiyat Adamı-2014;

Kirgizistan

1. Omor Sultanov, Kirgizistan yazıcılar Birliin başkanı;

2. Aydarbek Sarmabetov, "Canı Alattoo" dergisinin baş redaktoru;

Kırım

1. Dilaver Osman, "Yıldız" dergisinin editörü;

Özbekistan

1. Tahir Kahhar (Тахир Каххар), "Gülistan" dergisinin temsilçisi;

Türkiye

1. Yakup Ömeroğlu, Avrasya yazıcılar Birliin başkanı;

2. Ali Akbaş, "Kardeş Kalemler" dergisinin baş redaktoru;

3. Bahtiyar Aslan, "Türk Edebiyatı" dergisinin editörü;

4. Ali Karaçalı, "Türk Dili ve Edebiyatı" dergisinin baş redaktoru;

5. Nuri Kılıç, TİKA;

TÜRKSOY

1. Malik OTORBAYEV, TÜRKSOY;

Çuvaşistan RF

1. Tarasov Arseniy Alekseeviç, "Tavan Atal" dergisinin baş editörü;

2. Karyagina Marina Fedorovna, poet, dramaturg;

Tatarstan Respublikası

1. İrek Jaudatoviç Minnahmetov, Tatarstanın basım hem kumunikaşiyalar agenstvonun başı;

2. Nail Akramoviç Kambeev, Tatarstan Respublikasının Milli bibliotekasının dşrektörü;

3. Sümbe Nurislamovna Taşiyeva, OOO "TATMEDİA" baş direktorun yardımcısı;

4. İslam Galiahetoviç Ahmetizyanov, Tataristan Respublikasının deputatı; OOO "TATMEDİA" baş direktorun danışmanı;

5. Ravil Abdrahmanoviç Fayzulın, Tatarstan halk poeti, yazıcı, Rusiya Respublikasının şanı ödülün saabisi, Abdullah Tukay devlet ödülü saabisi (1973), M. Djalil ödülü saabisi (1970), OOO "TATMEDİA" baş direktorun danışmanı (1999);

6. Rüstem Gusmanoviç Galiullin, "İdel" dergisinin baş editörü, Tatarstan yazıcılar Birliin azası;

7. İlfak Mirzoeviç İbrahimov, "Kazan Utları" dergisinin baş editörü, Tatarstan yazıcılar Birliin azası;

8. Vahit Şahoviç İmamov, "Meydan" dergisinin baş editörü, Abdullah Tukay devlet ödülü saabisi, Tatarstan yazıcılar Birliin azası;

9. Gilyusa Raufovna Zakirova, "Gaile Hem Mektep" dergisi baş editörü;

10. Lyabib Leronov, "Bizim Miras" dergisinin baş editörü, Tatarstan yazıcılar Birliin azası;

11. Konstantin Anatolyeviç Malışev, "Suvar" dergisinin hem "Zarya Edebi Yılığının" baş editörü;

12. Hatip Yusupoviç Minnegulov, Filologiya bilimnär doktoru, Tatarstan yazıcılar Birliin azası;

13. Rafael İsmagiloviç Haliullov, "Çayan" dergisinin baş editörü.

TÜRK DÜNNÄSİNDAN PROZA

On dolar

Güneşin ilk ışıkları er üzüne gelmää başlarkan, onun pindii uçak ta aeroportun uçuş yoluna konmuştu. Bundan sora yoluna taxiylan gidecekti. İltän aeroportun tamojnäsında işlemnerini yaptıracaq, sora tranzit vizaylan komşu memlekete giriş yapacekti.

Ona gelirdi, ani tamojnädaki çalışannarın danışmaları o memleketteki yaşantı adetlerin bir özelliği gibiydi. Bu kapudan geçincä, memleketin geeri kalanında yaşanan soşial ömürü, ekonomika yapısı, üretilik durumu, halkın raatlılı hem taa çok işleri dikkatli bir göz tamojnä kapularından okuyabildi. İnsannar annatmasalar da, bunu bir türlü annardılar sanki. Çalışma ömürün dişiplinası hem ekonomika yapısı olan üsek bir memleketin aeroportunda biri-birlerinin haklarına saygı ederäk, bütün aeroport hem uçuş kurallarını hiç bir emirsiz uygulayan insannar, kumétruluk olan, ekonomiksı taa aaz gelişmiş memlekete iner inmääz, taa eraplanın içindäkän biri-birlerini itirip kakmalamaa, uyulması lääzım kuralı çinemää başlardılar. Taa bir saat öncä biri-birlerine saygıylan davranan insannar, kendilerin diişmelerinnän, eni gelinän memlekettän birliktä davranışları da diişiverirdi.

Geldii memlekette aeroportta çalışannarın gülmevän suratları, ayaanızı attınızdan beeri sizä bakan suuk bakışlar eni gelenlere pek çok işi annadardı. Geldikleri memlekette arkasına saklanacak bir devlet kuruluşu yada zvanıyaları olmayannar, ürkük davranışlarla, biraz öncä kendilerini tamojnä kapusunun önüne atmak için, alatlama davranışlarla işlemnerini yaptırılmaya çalışıldılar.

Kadir'in aeroportun girişinde viza işlemneri uzun sürmedi. Komşu memleketin vizasını hem çalışmak izini dokumentları görän çinovnik, avtoritetini göstermek isteyerek, gürültüylan pasaportun sayfasına mührünü urdu hem sert bir jestlan geeri uzattı. Çinovnä göstermedän, içindän bir "oh" çekti. Birinci kapudan geçmişti.

Ama raatlamak için taa erkendi; şindi lääzımdı bir taxiylan ikinci tamojnä kapusunu da geçsin.

Kadir ilktän aeroporttan komşu tamojneya yakın bir taxi duraana gidecek, oradan ikinci bir maşınaylan yolunu ilerledecekti. Aktarma yapacaa taxi komşu memleketin nomerinnän lääzımdı olsun. Toprak üzerinden yo-

Yakup ÖMEROĞLU, Türkiye'nin Çankırı kasabasında 1966-ci yılda duudu. Yazıcı, gazeteci, bilimnär doktoru, kultura adamı. Ondan zeedä literatura hem jurnalistika ödülleri saabisı. Çok literatura hem araştırma kıyatların avtoru. Kıyatları Türkiyedä, Azerbaycanda, Kazahstanda, Kirgizistanda tiparlandılar. Canabisinin çalışmalarınnan Türk Dünası Literatura Dergileri (Jurnalları) Kongresleri yapılr hem 2014-cü yılda Türk Dili Konuşan Ülkeler Yazarlar Birlii kuruldu. Büünkü gündä Türkiye'nin Gazi Üniversitendä profesör hem Avrasya Yazarlar Birlii Genel Başkanı.

lunnar tamojnä geçişi yapılan bütün memleketlerde, graniğa yakınnarında her iki memleketin nomerlerini taşıyan maşınalar bulmak kolaydı. Taxinin nomeri gideceeniz memleketin olmaz sa herbir görän yol poliyyəsi, durdurup, kontrol maanasınnan vztäka istärdi.

Ama Kadir, aylä terbiyesindän mi, osa üürenikliindän mi, karşıdakısına vztäka vermeyi kendisini azarlamak olarak kabledärdi hem herkerä duygusal olarak çok zorlanırdı. Verdii parayı karışındaki cöbünä sokarkana Kadirin üzü kızarırdı, ürää başlardı hızlı düülmää.

Aeroportun kapusundan taa çıkmadaan iki kişi "taxi lääzım mı, abi" deyerek peşinä düşmüşdü. Kadir adamnara bişey demedän, onnari süzärdi, sabahın alaca karannında maşınasına pinecää kişinin üstündä rubalarını hem üzünü incelärdi, kendisine taa çok korkusuzluk vereni seçmää savaşırdı. Kapudan çıkmasınan barabar, "taxi lääzım mı" deyennerin sayısı birdän büüdü. Gözünün ucunna taxicileri süzärkän, aralarından taa raat görünülü, orta yaşlı biraz geçmiş tombulca olan adama başıynan kayıl maanasınan signal verdi.

Orta yaşlı taxici, kendindän emin bir kuvetlän, önündeki iki genci ellerinnän ittirerek, Kadir'in valizlerine uzandı.

- Maşına burada, buyurun,- dedi.

Kalannarı, bir yandan kapudan eni çıkan yolculara "taxi lääzım mı" deyärkän, göz uçlarınnan Kadir'in pazarlımı kollardılar. Pazarlıkta annaşmalarla, hemen geeri dönüp, müşteriye kapmak için tetiktä beklärdilər.

- Nereyä gideriz, abi?

Pazarlı kendi istedii gibi birdän bitirmäk için, taxicilerin kullandı bir stiliydi bu.

- "Han çayırı"na,- dedi Kadir.

- Üzä gidiriz.

- 40 normal.

- Ama, abi, gecä taa, gecä tarifi bu.

Kadir üzünü bir meträ kadar üüselmiş olan güneşä çevirdi.

- Senin için başka güneş doomayaceksa, sabah oldu, 40 normal,- dedi.

- Tamam, 50, abi,- dedi taxici.

Kadir tamam maanasına başını salladı, maşınaya dooru örümää başlandı.

Maşına, Evropadan dışarıya nicä çıkarıldı pek belli olmayan, eski bir "mercedes"ti.

Yorgun motor gürültüylan çalıştı.

- Komşuya mı, abi,- dedi taxici.

"Han çayırı" iki memleket arasında yolcu taşıyan taxilerin duraa oldu için, becerikli taxici yolculuun nereyi olması zorlanmamıştı.

- Orayı,- dedi Kadir.

- İnanılmış arkadaşlar var, abi, onnara pindirii seni.

- Olur, ama komşu nomerli olsun,- dedi.

Bu ekmek parasını aslanın aazından alan adam Kadir'a ilik mi yapmak istärdi, osa verilän taxicidän komision mu alacaktı? Aklına gelän bu soruşlara cuvap aldırılmadaan, Kadir güneşin

islää aydınattı bozkırı siiretmisine daldı.

Yolda iki yol poliyyənin noktasından geçtilär. Poliyyə maşınasını gördükçä, dapturu olan taxici herkerä kendi dilindä "vztäoçniki" deyerek südü.

- Yalnız onnar mı,- güleräk dedi Kadir.

- Ne biliim, abi. Biz bunnardan çektiimiz için bunnarı süveriz.

Sora taxici kendi uşaklarından basetmä başladı.

"Han çayırı"da aktarma uzun sürmedi. Aeroportun taxicisinin gösterdi maşınanın bakımını şoförü da inanılır bir insana benzärdi. Kısa bir pazarlık-tan sora, iki şoför valizleri eni maşınaya aktardılar. Kadir, parasını ödeyip, orta yaşlı adamnan ayırıldı.

Komşunun tamojnäsına varmak uzun sürmedi. Tamojnä raat görünürdü. Şoför:

- Bän maşınamın işlemnerini yaptırırım, sän pasport işlemnerini yaptır, karşıda buluşuruz,- deyerek Kadir'i indirdi.

Kadir eni yapılmış tamojnä binasından girdi. Gözlerinnän pasport kontrol pençeresini aaradı. Salon boştu. Sabah vakidında eni başlamış tamojniklär, canı bakışlarla dolay süzärdilər. Pençerenin ardında Kadir genç bir tamojniklän göz-gözä geldi. Tamojnik başınan gel annamında bir kıpırtı yaptı. Kadir ona yollandı, pasportunu uzattı.

Seriya kıpırdamalarınnan pasportun sayfalarını çevirän tamojnik ilktän patretili sayfayı buldu. Öncä patredä, sora da Kadir'in üzünä baktı. Pasport kontrolündän geçişin en raatsız edici kıpınnarın birisi bu kıpım dı. Tamojnik şupeli bir bakışlan tekrar patredä, sora da dikkatli dikkatli Kadir'in üzünä baktı. Kadir'a geldi, ani o vakıdı sanki maasuz uzadêr gibi. Patredin dooru olduundan emin olunca, kendi memleketinin vizasını bulmak için, sayfaları karıştırmaya başladı.

Kadir hiç bişey yapmadaan tamojnii izlärdi.

Tamojnik viza sayfasını buldu. Aar bakışlan vizayı kontrol etti. Önündeki kompyutorun klaviaturasına uzanırken sordu:

- İşlemäk için mi gelersin?

- Da,- dedi Kadir.- Bir stroyka firmasında öneticiyim.

İşledii sektoru hem firmadaki doljnosti sormadaan söledi. Nicä da olsa soracekti.

- Müdür mü?

- Diil, müdür yardımcısı.

Bu arada kompyutora Kadir'in adını hem laabını yazardı.

- 100 dolar ver o zaman.

- İslää, ama benim bütün belgelerim tamam. Neden 100 dolar veriim?

Kadir'in sölediini duymamış gibi, önündeki klaviaturadan pasport nomerini yazmaa başladı.

- Kaç yıl bu memlekette çalışırsın?

- Dört,- dedi Kadir.

- Dilimizi islää üürenmişin.

- İslää sayılır,- dedi Kadir.

Kadir'in yabancı olduunu bilmeyennär, aktentsiz lafetmesindän onu erli sanardılar.

- Dil kursuna gittin mi?

- Da, geldiim yıl altı ay dil urokları aldım.

Tamojnik başını kaldırmadaan,

- Ozaman 50 dolar ver,- dedi.

Sanki Kadir'in kendi dillerini islää konuşmasından kanaat olmuş da indirim yapêr gibiydi.

- İslää, ama nedän veriim, bana yardımcı olacanız bir işlem yok ki. Benim bütün dokumentlerim tamam.

Genä Kadir'i duymamış gibi, önündeki kompyutorda işlemneri yapmaya ilerletti.

- Çalışma izinin var mı?

- Var.

- İzin belgesi yanında mı?

- Da,- deyerek uzattı.

Belgeyi kontrol ederek pasportun yanına koydu. Önündeki dar masada müürü aaramaya başladı. Genä başını kaldırmadan:

- İslää, ozaman 25 dolar ver.

Kadir gülsün mü, üfkelensin mi, bilemärdi.

- Nedän vereceemi sölä, vereyim,- dedi.

Tamojnik müürü bulmuştu. Hızlı bir urmaklan ilktän çernila yastıcaana, sora da Kadir'in pasportuna bastı. Seriya durumuna görä tafta masadan büyük bir ses çıktı. Çalışma izin belgesini pasportun arasına erleştiriräk:

- Gel çay içelim,- dedi Kadir'a.

Kadir'a teklifi inkär etmää kolaylı bilä vermemişti. Tamojnik erinden kalktı da, şişenin arkasından elinnän kendisinin ardına gelmesini göstererek, örümää başladı.

Arka koridordaki odada, laf Kadir'in kendi dillerini ne kadar islää lafetmesindän hem stroyka sektorundaki işlerden ilerledi. Çaylar geldi. Tamojnik çayından bir yudum aldıktan sora:

- İslää, 10 dolar ver,- dedi.

Kadir islää şaşırmıştı. İşlemnerini bitirmiş pasportunu cöbünä koymuştu. Şindi 10 dolar da neyin nesiydi.

- Verecäm, tamam, verecäm, ama ne iş için 10 dolar vereceemi sölä.

Tamojnik Kadir'in üzünä bakarak:

- Ey, Kadir bey, sän veremeycän, başkası vermeycek, ozaman bän burêy geçmemi yaptırarkana verdiim parayı kimdän çıkardacam?

Kadir donuk kaldı. Gözlerinnän kapuyu kontrol ederek, kesesindän 10 doları çıkardı da tamojnikä uzattı. Çayını bitirmedän kalktı.

Tamojnik onu kapuya kadar uurladı. Eski tanıdıklar gibi ayrıldılar.

Kendisini bekleyän taxiye buldu da yola çıktılar.

"Yolda kontrol noktalarında durdursalar 10 doları bän mi ödemeliim, osa taxi şoförü mu?"- Kadir düşünmää başladı.

Yakup ÖMEROĞLU

(Gagauzçaya çevirdi Todur ZANET)

Kadir – adamın adı.

Genç gagauz yazıcılar Birlisi "Oguz sesi" literatüra kiyadını tanittilar

Ceviz ayın (sentabri) 23-dä Komrat Devlet Universitetin bibliotekasında Gagauziyanın Genç gagauz yazıcılar Birlisi eni bir kiyadını tanitti – bu kerä "Oguz sesi" literatüra almonahını.

Almonahın prezentaşısını yaptılar Genç gagauz yazıcılar Birlisi başı Alla BÜÜK hem talanlı poet Elena MOKANU. Tanıdılan kiyatta 17 avtorun yaratmaları toplu.

"Oguz sesi" literatüra almonahı tiparlandı Greşiyada. Tirajı – 1000 taanä. Almonah kiyadı tükännarında satılacak

hem avtonomiyanın bibliotekalarına verilecek. Foto – gagauzmedia.md

Moldovanın paraşüt sportunda Çempionatı Gagauziyada geçti

Ceviz ayın (sentabri) 20-21 günnerindä Gagauziyanın Çadır kasabasının aerodromunda hem Avdarma küüyün "Tatar çöşmesindä" Moldova Respublikasının paraşüt sportunda Çempionatı geçti.

Ceviz ayın (sentabri) 20-dä hava pek gözäldi. Lüzgär yoktu. Onuştan Çadır kasabasının aerodromunda yarışmalar kolay hem becerikli geçtilär. Moldova, Vengriya hem Rumıniya komandalarından 24 paraşütist "Dooru konmak" uurunda kendi becirekliini gösterdiler. Herbir sportsmen, altı kerä paraşütlan atlayıp, nişannanmış erä kondu.

Ertesi günü, Ceviz ayın (sentabri) 21-dä, yarışmalar Avdarma küüyün "Tatar çöşmesindä" geçtilär.

Burada "Dooru konmak" uurunda yarım finallan final hem da Avdarma kuboo için yarışmalar oldu. Hava pek islää diildi. Bütük lüzgär vardı, ama paraşütçular genä bütük ustalık gösterdiler.

Moldova Respublikasının paraşüt sportunda Çempionatında birinci eri hem altın medaliyi aldı Vengriya komandası (83 ceza ball), ikinci eri hem gümüş medaliyi Moldova-1 komandası (Moldovada 3 komanda vardı) aldı (107 ceza ball), üçüncü eri hem bronz medaliyi Rumıniya komandası aldı (112 ceza ball).

Sportsmennarın arasında birinci oldu İştvan ASTALOS (Vengriya, dünnä hem Evropa çempionu, 001 ceza ball), ikinci – Sergey ZİNÇENKO (Moldova, dünnä hem Evropa çempionu, 007 ceza ball), üçüncü – Ferens GOBOLOŞ (Vengriya, 011 ceza ball).

Avdarma küüyün kuboonu kazandı Vengriya komandası. Onu komandanın kapitanına İştvan ASTALOSA küüyün primarı İvan KASIM verdi.

Veterannarın arasında birinci eri aldı 70 yaşındaki Georgiy MASAROVİÇ (Vengriya). Canabisi ömüründä artık 15590 kerä paraşütlan atlamış. İkinci oldu Oazu NANTOY (Moldova), üçüncü - Yülian İVANOV (Moldova).

Dimu ERİBAKAN

Dimitriy ÇAKUSTA gençlär arasında II-ci Olimpiadada (Kitay) gümüş medaliyi kazandı

Harman ayın (avgust) 27-dä Kitay Halk Respublikasında gençlär arasında II-ci Olimpiadada (Nankin kasabasında) serbest güreştä gagauz güreşçisi Dimitriy ÇAKUSTA Moldova için gümüş medaliyi kazandı.

Finalda Dimitriy tarattı azerbaycan güreşçisine İğbal HACIZADEYA 1:3. Finaldan Dimitriy ÇAKUSTA ensedi Avstraliya güreşçisini Bena PRATTAYI, Türkiyedän güreşçiyi Firuza YAKUPU, Turkmenistan güreşçisini Mahmet RAZIKULIYEVİ.

Gençlär arasında II-ci Olimpiadada gümüş medaliyi aldı için Moldova pravitelstvosu Dimitriy ÇAKUSTAYA 75 bin ley baaşladı. Para baaşışları

kabletilär bu Olimpiadada birinci eri alan Sergey TARNAVSKIY (kanoe, 100 bin ley) hem Tatyana DONÇİLÊ (serbest güreş, üçüncü er, 50 bin ley). Para baaşışları sportsmennarın trenerlarına da verildi.

Not. Dimitriy ÇAKUSTA kendisi Avdarma küüyündän. Üürendi sport lişeyindä. Şindi üürener hem yaşêr Tiraspol'dä. Trenerı – Vladimir GO-TİŞAN.

Moldova – Türkiye 1:1 oynadılar

Moldova hem Türkiye gençlik (U-19 – ondokuz yaş altında) futbol komandaları Ceviz ayın (sentabri) 16-da sparing matçta 1:1 oynadılar. Golları ikisini da Türkiye futbolcuları urdular. İltän kendi portalarına, sora da Moldova komandasının portalarına. Türkiye komandası için Vaduluy-Vodadaki Moldova futbol federatşiyasının stadionuna geldiler Türkiye Kişinev Bütükkelçisi Mehmet Selim KARTAL, Bütükkelçiliin zaametçileri hem Moldovada bulunan türk işadannarı.

"ANA SÖZÜ" Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta "Universul" basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 4843.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Ozaman olmadı!

24 yıl geeri, Canavar ayın (oktâbri) 25-29 günnerindâ Kişinevdan bizim üstümüzâ volontörleri yolladılar. Bizi dizçâ koymaa savaştılar. Devletiimizi yok etmââ savaştılar. Olmadı! Ozaman olmadı! Olamadı!!!

Gagauziyada III-cü halklararası ekonomika Forumu başlêr

Canavar ayın 31-dâ – Kasım ayın 1-dâ Gagauziyada III-cü halklararası ekonomika Forumu geçecek.

Gagauz işadamlarından kaarâ, Forumun çalışmasında pay alacaklar biznesmennar Türkiyedân, Rusiyadan, Ukraynadan, İtaliyadan, Estoniyadan hem taa çok başka devletlerdân.

Kişinev TİKA ofisin eni koordinatörü Cenan ALPASLAN

Ceviz ayından (sentâbri) beeri Moldova TİKA ofisindâ işâ başladı eni koordinatör Cenan ALPASLAN.

Canabisi duudu 1982-ci yılın Ceviz ayın (sentâbri) 2-dâ Ankarada. Başardı Türkiyenin Orta Doğu Teknik Üniversitinin halklararası ilişkiler fakültesini. Üniversitettan sora Ankarada TİKA başkannında çalıştı. Pañifik hem Latin Amerika masasına baktı.

2007-2008 kışı Moldova TİKA ofisindâ koordinatör yardımcısı olarak işledi. Cenan ALPASLAN delikannı kız. Bir kardaşı var. **5-ci sayfa**

Gagauzluu becermişlär korumaa

Moldovanın Kauşan rayonunda bulunêr bir gagauz küüyü - Baurçu. O kurulmuş 1921-ci yılda, açan burayı Gagauziyanın Çadır rayonun Baurçu küüyündân birkaç aylâ gelmiş. Büküncü gündâ bu küüdü 556 insan yaşêr.

Bakmadaan ona, ani 90 yıl geeri bu küüyün insannarı uzaklaşmışlar (kilometra olarak) Bucaktan, onnar becermişlär korumaa gagauz dilini, kulturayı, adetleri! Gagauzluu becermişlär korumaa!

Türkiye Respublikasının yortusu kutluca olsun!

Canavar ayın (oktâbri) 29-da, 1923-cü yılda Mustafa Kemal ATATÜRK kurdu Türkiye Respublikasının 91-ci yıldönümünü kutlandı. Bu yortuylan ilgili olarak Moldova Türkiye Bükelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL, eşinân Banu Cankan KARTAL hanum-efendiylân birlikâ "Leogrand Hotel"indâ bir reçeptiya verdilər.

Reçeptiyada pay aldılar Moldova prezidentin eşi Margarita TİMOFTİ, Moldovada bulunan diplomat hem Halklararası misiyaların temsilcileri, deputatlar, Gagauziyanın öndercileri, türk hem moldovan işadamları, politika hem kultura insannarı.

Reçeptiyanın ofițial açılışı pek gözâl oldu. Maasuz Türkiye Respublikasının yortusu için Moldovaya gelân "Three Anatolian Sopranos" türk artistleri şenadan ilktân Türkiyenin sora da Moldovanın Gimnasını çaldılar. Gimnalar çalınarkana zala sıravardı iki devletin dalgalanan Bayrakları getirildi.

Sora Bükelçi Mehmet Selim KARTAL, şenadan musaafirlerâ kısa bir sözlân danışıp, okudu Kendisinin adına yollanan Türkiye Respublikası Prezidentinin sayın Recep Tayyip ERDOĞANın kutlama mesajını. Bundan sora da Türkiye Bükelçisi okudu Moldova Prezidentinin Nikola TİMOFTİnin Türkiye Respublikası Prezidentinin sayın Recep Tayyip ERDOĞANın adına Türkiye Respublikasının yortusunun ilgili kutlama mesajını.

Sözünü başardıktan sora, Mehmet Selim KARTAL tekليف etti şenaya buyursunnar Moldova prezidentin eşi Margarita TİMOFTİ hem Banu Cankan KARTAL da, üçü birlikâ, Türkiye Respublikasının 91-ci yıldönümü hem Türkiye-Moldova dostluu için birâr fujer şampanskiy kaldırdılar.

Reçeptiyanın ofițial bölümündân sora musaafirlerâ deyni Türkiyeyi tanıdan bir film gösterildi. Nedân sora da "Three Anatolian Sopranos" grupanın solistleri bir konçert gösterdiler.

PATRETLERDÂ: (yukarda soldan) Banu Cankan KARTAL, Margarita TİMOFTİ, Mehmet Selim KARTAL.

Foto – Eucen HARABARA

Canavar ayın 3-dä
Türk Dünnası Günü

2009-cu yılın Canavar ayın (oktəbri) 2-3 günnerində Azərbaycanın Nahçıvan kasabasında buluştular Türk devletlerin prezidentləri İlham ALİEV (Azərbaycan), Nursultan NAZARBA-YEV (Kazahstan), Kurmanbek BAKIYEV (Kırgızistan) hem Abdullah GÜL (Türkiye). Buluşmada, Canavar ayın 3-dä imzalanan ortak Karara görə, Türk Konseyi kuruldu hem anlaşıldı, ani Canavar ayın 3-dä artık "Türk Dünnası Günü" bakılacak.

Türkiyeyä vizit

Geçän afta Gagauziya Halk Topluşun delegaŋıyası Türkiyeyä ofiŋial bir vizit yaptı. Delegaŋıyada vardılar GHT başı Dimitriy KONSTANTİNOV, deputatlar Georgiy LEYÇU, İvan BURGUCU, İvan TOPAL, Sergey ÇİMPOEŞ, yaşlılar Sovetin başı Vasiliy ARNAUT.

Canavar ayın 23-dä GHT tarafından yapılan pres-konferenŋiyada açıkladı, ani vizit programasına görə buluşmalar olmuşlar Türkiyenin Parlament Başkanı yardımcısınan, dışişleri hem ekonomika Bakannarın yardımcılarınınan, TİKA öndercilerinnän hem başkalarınınan.

Vizit zamanında konuşulmuş Gagauziyaylan ilgili proektlar. Onnarın arasında var politikaylan, ekonomikaylan, üredeciliklän, içmä suylan, uşak başçalarınınan ilgili proektlar.

İlktän «ПРОПУСК» koydular, şindi da «KIRÇMA¹» açaceklar. MARAZM!

Bölä delilik dünnä taa yoktur gördüü. Gagauziya hiç ta! Kendiniz bakınız: Gagauziya başkanık binasına girmä deyni birkaç ay geeri «ПРОПУСК» sistemasını koydular. Şindi da başkanık binasında şarap sergisi hem degustaŋıyası (oku - kırçma) odası açılacak!

Gagauziyanın gagauzia.md ofiŋial saytında bölä bir haber çıktı:

«09.10.2014. В Гагаузии появится выставочный зал для дегустации вин.

В четверг, 9 октября Баикан Гагаузии Михаил Формузал провел рабочее совещание с руководителями виноделов Гагаузии, на котором был презентован проект выставочного зала гагаузских вин, который будет расположен на первом этаже в здании гагаузского правительства.

Как подчеркнул Михаил Формузал, в специально оборудованном зале будет предусмотрено место для демонстрации и дегустации вин гагаузских производителей. Виноделы смогут разместить в нем свою продукцию, стенды, брошюры и презентации.

Этот зал смогут посетить гости Гагаузской автономии, которые желают узнать больше о традициях виноделия в регионе, а также потенциальные инвесторы, заинтересованные в партнерстве с местными экономическими агентами.

В ходе рабочего совещания была проведена презентация оформления зала. Виноделы выступили со своими предложениями, с учетом которых проект решено было доработать.»

Haberdän anlaşıldı, ani Gaga-

uziyanın en baş Binasında şarap degustaŋıyası yapılacaq! Şarapçılık hem degustaŋıya bu islää bir iş. Ama neçin gözäl bir işä genä profanaŋıya yapılar. Neredä görülmüş bölä bir delilik, ani bir devletin (Gagauziyaya devlet deeriz) Pravitelstvovunda yada Parlament (İspolkom hem GHT işçileri kendinlerinä pravitelstvo hem parlament deerlar) binasında bölä bir iş yapılsın. MARAZM!!!!!!!!!!!!

Birkaç ay geeri Gagauziyanın başkanı herbir köşedä baarardı, ani başkanık binasında İspolkomun işçilerinä deyni çalışma odaları hem iş erleri etişmeer. Şindi sa tezicik KIRÇMA için er buldu.

Evellär "Kırçmada" şarap dadannar, keflendiynän, başlarmışlar türkü baarmaa, gaydada çalmaa, sora da, heptän sarfoş olduynan zulumnuk ta yapmaa.

Onuştan, kimär kerä kırçmalara gayda da dämişlar. Bir iş isteirim Gagauziyanın başkanık binasında "Gaydada kırçma" açılmasın.

Şarap sergisi hem şarap degustaŋıyası ayozlu bir iştir. Ayozlu, zerä bu işin "Bahuş" adlı bojjicii var. Onuştan bu iş için ayırı bir bina yada er lääzım olsun. Diil devletin öndercilli binası.

Şarap fabrikaların saabilerinä danışırım: **herliim bu iştä Canabinizleri zorlamarsalar bu adımı yapmayın. Kayıl olmayın GAGAUZLUK devletliin baş binasını KIRÇMA uuruna indirmää. Bu indirmedä pay almayın. Ayıptır! Ayıptır hem günaadır.**

Todur ZANET

¹Kırçma, Корчма — питейный дом.

Kongaz küüyündä mezarlık sokaan yolunu düzerlar

Kongazlı kardaşlar Demyan, Mihail hem İosif KARASENİlar, karar almışlar, katlanıp ta Kongaz küüyün mezarlık sokaanı düzmää.

Kim yaşêr Kongazda, yada burêy musaafirlää geler, biler, ani küüyün en prost yollardan birisi mezarlık sokaan yoluıdu.

Bu sokakta Kongazın 1-ci lişeyi da bulunêr. Onuştan o sokak tarafından lişeyin auluna da girmää büyük zorluktu. Asfalt sadä kliseyädän yapılydı.

Sorası – taş, kuyu hem bataktı. Şindi iş diişecek.

Nicä bildirdi kardaşların birisi, GHT Başı yardımcısı Demyan KARASENİ: "Neettä var yolu mezarlun köşesinädän yapmaa. Herliim biraz para taa bulursak, yolu mezarlun tokatlarından yapacez".

Punara eni ömür verdilər

Canavar ayın (oktəbri) 19-da Kırılannarda (şindi Kotovskoe küüyü) bir punarın Kurbanını yaptılar. O punarı 1987-ci yılda kırılannı Georgiy KARAAÇI hem canabisinin karısı yapmışlar.

Punar bulunêr küüdän bir kilometralık uzaklıkta. Burada ileri tütün kurudarmışlar. Sora da, açan kolhozlar daaldı, burası pustiyalık kalmış. Belli ki yavaş-yavaş punar da yıkılmaa başlamış.

Şindi Georgiy KARAAÇI, küülülärün barabar hem Komunistlar partiyasından Moldova parlamentin deputatın İrina VLAHın para yardımınnan,

bu punarı pakladılar hem tertiplidilər. Canavar ayın (oktəbri) 19-da da küüyün popazı punarı ayozladı.

Bölä iş küüdä büyük yortu gibi kabledildi. Onuştan punarın Kurbanına çok insan katıldı. Kurbanda nasaat ettilär küüyün primarı Georgiy PALİK, şkolanıni direktoru Georgiy ÇEBANOV, deputat İrina VLAH, küülülär, bildirer gagauzinfo.md saytı.

Neçin L.POKROVSKAYA için gagauzlara hem bütün dünnäyä hep yalan annadêrlar?

Te ne yalannar yazılı Canavar ayın (oktäbri) 7-dä edingagauz.com saytında Canabisi için (bak <http://edingagauz.com/content/view/5953/1/>)

1. *“7 октября 2009 года ушла из жизни Людмила Александровна Покровская – русский ученый с мировым именем, посвятивший себя гагаузам настолько, что прах ее покоится в Гагаузии”.*

İlk yalanı bu yazıda bulêriz: *“прах ее покоится в Гагаузии”.* Gagauziyanın Beşalma küüyündä *“Ljudmila POKROVSKAYA mezarında”* gömülü boş bir tabut, zerä halizdän Ljudmila POKROVSKAYANIN mezarı bulunêr S-Peterburgta.

2. *“Кроме того Людмила Покровская является автором двух алфавитов гагаузского языка. Написанная ею грамматика гагаузского языка - фонетика и морфология - была опубликована в Москве в 1964 году”.*

Yalan, ani Ljudmila POKROVSKAYA gagauz dilin 2 alfavitinin avtoru. Hepsı biler, ani eni istoriyada

Canavar ayın (oktäbri) 7-dä tamamlandı 5 yıl nicä raametli oldu bilim doktoru Ljudmila Aleksandrovna POKROVSKAYA. Bu yaşlı günnän ilgili gagauz presasında Canabisi için anmak yazıları çıktılar.

Bölä insannarı anmaa deyni iş Allahtan kalmış. Ama açan bu anmaklan bilä gagauzlara hem bütün dünnäyä genä da genä Ljudmila POKROVSKAYANIN yaptıkları hem gömülmesi için yalan annadêrlar yok nicä dayanmaa artık.

gagauzlarda vardı iki aifavit: kirilița hem latinița.

İlk alfavit (kirilița) gagauzlar için hazırladı anılmış GAGAUZ bilim adamı hem yazıcısı Prof. Dr. Dionis TANASOGLU. Söz gelişi ilk *orfagrafiyayı da D. TANASOGLU hazırladı.* Bunu pek kolay görmää 1957-1962-cı yıllarda D. TANASOGLUNUN redaktoru luunda çıkan literatura hem şkola kiyatlarında. L.POKROVSKAYANIN sa “fonetika hem morfologiya” kiyadı 1964-cü yılda çıktı. Bu iştäa var: Ljudmila POKROVSKAYA gagauz dilini bilmärdi!!!

İkinci alfavit için var nicä ölä söylemää, açan 1988-ci yıldan beeri bän başladım “Ana Sözü” gazetasının okuyucularını latin alfavitinnän tanıştırmaa hem alfavit kabledilimedään ileri yazarmaa gagauz dilin büünkü alfavitinnän, Ljudmila POKROVSKAYA hem bütün “gagauzologiya zaametçileri” gagauz dilin latinițağa geçmesinä karşı çıkardılar. Taa sora da, açan latinițağa geçmää deyni izmetlerä koşuldular Nikolay BABOGLU, Dionis TANASOGLU, İvan Födoroviç KOSTANDOGLU hep Ljudmila POKROVSKAYA hem onun adamnarı buna karşı çıkardılar hem yazı yazardılar (latinița kabledilmesin deyni güüsümä “Kalaşnikov” av-

tomatın kavalını da dayattılar). Salt, açan belli oldu, ani gagauzlar latinițağa ofițial geçecekler hem Moldova Parlamenti bu uurda Zakon kabledecek, ozaman hemen kendilerini “avtorlaa” attılar.

3. *“24 октября 2009 года прах Людмилы Покровской по ее завещанию был погребен в селе Бежалма рядом с могилами Дмитрия Карачобана и его супруги”.*

Bu cümledä da yalannar sıravardı. Ljudmila POKROVSKAYANIN Beşalmada gömülmesi için zaveşçaniyası yok. Bölä bir zaveşçaniyası olaydı Canabisini S-Peterburgta gömmeyeceydiler.

Ертеси гүну Тодур евленмиш о гөзәл кызза. Копушмуш бир буук дүүн, бир буук конуш. Чалгыжыларын сеси ишидилirmiш доздалаыадан. Вани дә орадаймыш. Ону отуртмушлар кәр Тодурун йанына. Гиришмиш о сыкы-сыкы имәә, ама аазына хич гөтүрәмәзмиш. (Фольклор.)

§ 16. Садә жумлелерин курулушча сойлары.
(Виды простого предложения.)

Жумлә пайларына гөрә садә жумлеләр вар ики сой:
1. Тамам жумлә (полное предложение).
2. Йары жумлә (неполное предложение).
Ачан жумледә вар баш пайлар йада хем баш пайлар, хем дә икинжили пайлар, озаман она денилер тамам жумлә.
Тамам жумлеләр бу үзәрә вар нижә олсуннар дар йада гениш.
Ачан жумледә йок бир баш пайы йада ләзымны икинжили пайлардан бири, ама оннар колай аннаныләр илердеки йада калан лафларын йардымыннан, озаман она денилер йары жумлә.
Йары жумлеләр тaa чок кулланыләрлар йазмаксыз лафет-мектә хем диалогларда. Бөлә жумледә кими пайлар дүшүрүләр, зерә оннар варды илерки жумледә.
Йары жумлелердә качырыләр тaa чок субъект йада предикат, йада икиси дә баш пайлар. Ама вар колай качырылсын икинжили пайларын да бири, ангысы мутлак ләзым о жумледә маанасына гөрә.

Ljudmila POKROVSKAYA raametli oldu Canavar ayın (oktäbri) 7-dä. Onu gömdülär S-Peterburgta.

Gagauziyaya Ljudmila POKROVSKAYANIN kumiņası Ljudmila KARAOBAN getirdi kendi nunasının Ljudmila POKROVSKAYANIN boş sandımı (tabutu), da gömdürdü o boş sandımı (tabutu) kendi anasının hem bobasının mezarının yanında. Bezbelli bununnan istedi birleştırmää kresințaı (Ljudmila POKROVSKAYA Dimitriy KARAOBANIN kresințaı (naşası) hem onun uşaklarının nuna-sı) kendi kümilerinän.

Bu acı aslısı. Ljudmila POKROVSKAYA raametli olduktan sora hep o tatlı yalannarı yazmaydılar, bän da acı aslıları yazmayaceydım.

Yalannarı yazannar ya aslısını bilmeelär, yada maasuz yalan yazêrlar. Herkez kendisi kantarlasın.

Topracıkları ilin olsun.

Todur ZANET PATRETTÄ: «ГАГАУЗ ДИЛИ. VII-VIII класлар ичин» (Н. БАБОГЛУ, Картя молдовеняскэ. 1962) kiyadının 39-cu sayfanın örnää.

GRTyı kapak altına almaa isteerlär

G a g a u z i y a Halk Topluşunda tepremeklär deputatların arasında çatlak izleri brakınca, o izlär

Gagauziya Radio hem Televideniyanın Gözledici Sovetına da çarptılar.

Gözledici Soveti başladı GRT pred-sedatelin Anna HARLAMENKONUN üstünä örümää hem Canabisini türlü işlerdä kabaatlı bulmaa. Bu maanaların sebepi – Anna HARLAMENKOyu pred-sedatellikten atmaa. Bu iş için “Gagauziyanın televideniye hem radio için” zakonunu diiştırmää da teklif ediler.

Bu diiştırmeklerin avtoru deputat İvan BURGUCU. Onnarı kabledärsalar ozaman Gözledici Sovetına vetrilecek diil gözledici, ama polițiya, prokuratura hem tenzura funkțiyaları. Bundan kaarä Gözledici Soveti eni bir aar üklän insannarın ensesinä pinecek – onun azaları kendilerinä kertiksiz zarplata isteerlär, bakmaadaan ona, ani onnar kayıldılar parasız işlemää.

Bir iş belli, GRTnin dolayında bu eşinmeklerin sebepi – POLİTİKA hem seçimnär oynannarı! Oyuncakları!

Çadırdä genä barbarlık

Bir ayın içindä Çadır kasabasının uşaklar için oyun ploşçadkaları bilinmeyän barbarlar darmadaan ederlär.

Nicä açıkladı Çadır primariyası geçän Canavar ayın (oktäbri) 19-20 gecesi, kasabanın Günündä açılan eni uşaklar için oyun ploşçadkasını kırıp falamışlar: yok edili oyuncak evin örtüsü, kırık “gorojka” hem merdiven, köklän koparılmış skemnelär.

Birkaç afta geeri bölä barbarlık yapıldı kasabanın büyük sokaanda da.

Ozaman kırılmışlar körpә fidannarı hem skemneleri. Taa ileri da daadıldıydı uşaklar için oyun ploşçadkası, ani baaşladı Çadıra Türkiyenin İzmit primariyası.

Çadır primariyasının danışmasına gөрә polițiya aarêr barbarları. İnsanlar yardım etmärsalar, polițiya kendi işini yapacak mı acaba?

Türkiye Bükkelçisi hem TİKA koordinatörü Kauşanın Baurçu küüyünä vizit yaptılar

Canavar ayın (oktäbri) 15-dä Moldovada Türkiye Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL hem TİKA koordinatörü Canan ALPASLAN Kauşan rayonunun Baurçu küüyünä vizit yaptılar. Küüdä vizit programasına katıldılar Moldova respublikasının gagauzlar cümne kuruluşun predsedateli Nikolay TERZİ, "Ana Sözü" gazetasının baş redaktörü Todur ZANET, Moldova cümne televideniyasının gagauz programasının redaktörü Mariya KORNİENKO.

Baurçu küüyündä paalı musaafirleri tuz-ekmeklän karşıladılar küüyün primarı Natalya KARAPİRÄ, gagauz dilindä üredici Nina PAMUCAK, uşaklar hem küülülär.

Türkiye Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL hem TİKA koordinatörü Canan ALPASLAN, hem da onnarlan bilä gelän musaafirler, ilkin küüyün bibliotekasının tanıştılar. O günü Baurçu küüyün bibliotekasına büyük başılar verildi: Moldova respublikasının gagauzlar cümne kuruluşun predsedateli Nikolay TERZİ baaşladı o kiyatları, angılarının çıkmasında kendisi sponsorluk yapmış. Yazıcı hem poet Todur ZANET ta baaşladı kendi kiyatlarını, "Ana Sözü" gazetalarını hem "Kırlan-ğaç" jurnalını.

Bibliotekadan sora Bükkelçi Mehmet Selim KARTAL hem TİKA koor-

dinatoru Canan ALPASLAN küüyün muzeyinnän tanıştılar. Burada muzeyin öndercisi Nina PAMUCAK annattı küüyün istoriyasını hem muzeyin kurulması için, tanıştırdı o eksponatlarlan, ani küülülär muzeyä baaşlamışlar.

Muzeydän sora Baurçu küüyün musaafirleri tanıştılar küüyün uşak başçasının, ineleyip burada terbedilmäk projesini hem tanışıp o problemlerlan, ani köstek koyêrlar bu projesin dooru gitmesinä.

Vizit programasının büyük bir payını aldı Baurçu küüyün içmä su proektinän tanışmak. Bütün delegaşıya küüyün kenarına yollandı. Burada küüyün primarı tanıştırdı hepsini eski skvajinanın erinnän hem annattı, ani bu skvajina artık küüyä eterli su verämeer.

Sora da, proektta olan eni skvajinanın erinä gidildi. Burada Natalya

KARAPİRÄ detalli annattı Mehmet Selim KARTAL hem Canan ALPASLAN eni su içmä proektı için. Urgulayıp onu, ani içmä su 420 metra derinniktä bulunêr, da bu üzerä skvajinanın paası pek üseler, çünkü skvajina işlesin deyni burayı läüzim olcek eni elektrika kabelini çekmää hem küüdä su borularını yapmaa. Sonunda primar açıkladı, ani küülülär da bu proektta katkıda bulunmaa hazır. Bükkelçi Mehmet Selim KARTAL hem TİKA koordinatörü Canan ALPASLAN su proektinän ilgili detalli konulara girdiler hem soruşlarına cuvap aldılar.

Kırdan delegaşıya küüyün kultura evinä döndü. Burada onnarı artık küülülär beklärdiler. Paalı musaafirlerä deyni gözäl bir konfert gösterildi. Konferttä hem gagauz hem da moldovan oyunlarını gösterildi. Konferttän

sora da Bükkelçi Mehmet Selim KARTAL şükür etti baurçululara bu gözäl gün için hem söledi, ani Baurçu küüyün bütün problemleri incelenecek.

Hepsi meropriyatılardan sora baurçulular musaafirlerä gözäl bir gagauz sofrası kurdular.

TİKA koordinatoru Canan ALPASLAN'ın Gagauziyada bir çalışma günü

Biz artık bildirdik, ani Ceviz ayından (sentabri) beeri Moldova TİKA ofisində işə başladı eni koordinator Cenar ALPASLAN. Canavar ayın (oktabri) 9-da Canabisi Gagauziyaya ilk vizitini yaptı. Vizit programasında 13 görüşmə vardı. Ama son minutlarda bu görüşmələrə taa iki punk eklendi.

Nicä düşer bu uurda vizitlar protokoluna, ilk buluşma Gagauziya başkanı Mihail FORMUZALAN oldu. Gagauziya İspolkomun hem Halk Topluşu binasının önündä TİKA koordinatorunu, Gagauziyanın adından, Gagauziya başkanı tuz-ekmeklän karşıladı.

Başkannik binasının tanışmaktan sora, başkannin kabinetində Türkiye Respublikasının TİKA yolunun yakında yapılan proektaların sferası lafedildi.

Koordinator Canan ALPASLAN'ın ikinci buluşması GHT (Gagauziya Halk Topluşu) başı Dimitriy KONSTANTİNOV'lan oldu.

Buluşma oldu Komrat primarı Nikolay DUDOG-LU'yan da.

Gagauziya öndercilerinnän buluşmadan sora, Komrat'ta yapılmış hem gelecekte neettä yapılmak olan proektların erlerinnän tanışmak oldu: Komrat rayon bolnişasının (buluşmak oldu bolnişanın baş doktorunna Elena NOVAK'lan); Komrat Devlet Universitetinde yapılacak "Recep Tayip ERDOĞAN üredicilik Kompleksi" n yerinnän (buluşmak oldu KDU rektorun dış ilişkilerde yardımcısınan, ekonomika fakultetin dekanınan Konstantin TAUŞANCI'yan); Komrat ihtärlar hem yaşlılar evinnän; Komrat ATA-TÜRK biblioteksinnän; Modovanın Komrat'ta "İmək malları güvenni Ajenstvosu" filialinnän; Gagauziya

Radio hem Televideniyesinnän (GRT); Komradın 1-ci uşak başçasınan (Komrat primarı Nikolay DUDOG-LU'yan hem GHT başı yardımcısı Aleksandr TARNAVSKI'yan birliktä).

Komrat'tan sora TİKA koordinatoru Canan ALPASLAN Kongaz küyünä yollandı. Burada, programaya görä 3 buluşma vardı. Ama Kongazın kardaş-primariyasından Türkiyenin Konya kasabasının Selçuklu primariyasından Kongaza yardım verilmesi sebepinnän programaya taa iki punkt girdi: Kongazda rehabilitaşıya Merkezine vizit hem Kongaz küyün "Bucak" bölgesinde yapılacak içmək su skvajinasının erinä gitmek (bu içmək su skvajinasının yapılması hem rehabilitaşıya Merkezine minibus verilmesi yardım Selçuklu primariyasının parasinnän yapılacaktır).

Kongaz primarinnän Konstantin TELPİZLÄN buluşmaktan sora, bu iki erä vizit yapıldı.

Vizit programasına görä TİKA koordinatoru Canan ALPASLAN Kongazın 1-ci lişeyinnän tanıştı. Burada Canabisini lişeyin direktoru İordan YASIBAŞ çiçeklän karşıladı (lişeyde buluşmaya katıldılar GHT başın yardımcısı Demyan KARASENİ hem poet Todur ZANET). Lişeylän tanışmaktan sora, gagauzların musaafirlik adetinä görä, paalı musaafirleri kırmaylan konakladılar.

TİKA koordinatoru Canan ALPASLAN'ın Gagauziyaya Canavar ayın (oktabri) 9-da vizit programasının son noktası Kongazın "Suleyman DEMİREL" türk-moldova lişeyi oldu. Burada, başta lişeyin direktoru Funda TÜFEKÇİ olarak lişeyin üredicilerinnän buluşmak hem lişeylän tanışmak oldu.

Gagauziya başkannınan buluşmak

Komrat primarinnän buluşmak

Gagauziya Halk Topluşu başınan buluşmak

GRTya ilk intervyu

Kongaz küyün "Bucak" bölgesinde

"İmək malları güvenni Ajenstvosu"nda

Kongazın 1-ci lişeyinde

Kongazın rehabilitaşıya Merkezinde

"Suleyman DEMİREL" türk-moldova lişeyinde

Azınnıklar için Respublika uurunda seftä bir Forum

«Уважаемый господин Президент Республики Молдовы!

Уважаемый господин Председатель парламента Республики Молдовы!

Уважаемые дамы и господа!

Хотелось бы сразу подчеркнуть важность сегодняшнего мероприятия, невзирая на то, что многие могут упрекнуть нас, что оно проводится накануне выборов. Но разве мы о значимости межнационального мира в Республике Молдова не говорим постоянно? Считаю, что проблематика межэтнических отношений в нашей стране в очередной раз приобрела особую актуальность с 2009 года, что связано в первую очередь ожиданиями демократических изменений, с затянувшейся тогда предвыборной кампанией, неадекватной оценкой событий 7 апреля, результатами выборов в Народное собрание Гагауз Ери, референдумом в автономии 2 февраля с.г., арестами и осуждением жителей Гагауз Ери за сепаратизм? и, наконец, предстоящими в этом году выборами в Парламент РМ. Необходимо отметить, что чаще всего межэтнические отношения затрагиваются спекулятивно, с целью привлечь на свою сторону дополнительное число избирателей. Представители нетитульной нации часто оказываются заложниками ситуации, а их законные интересы и права – разменной монетой различных политических партий. В итоге на сегодняшний день в органах власти наши представители не представлены. Надо смотреть на эти вещи реально. Нами неоднократно обращалось внимание руководителей парламентских партий, представителей международных структур на данные перекосы. И что же? Очевидно одно, политическая элита Кишинева не готова адекватно учитывать наши законные интересы в этих вопросах.

В последние десятилетия основное внимание было уделено выработке формальных норм в области межнациональных отношений, а механизмы обеспечения реализации данных норм не разрабатывались. Был принят закон о правах лиц, принадлежащих к национальным меньшинствам и правовом статусе их организаций, Концепция национальной политики Республики Молдова,

Ceviz ayın 18-dä Kişinevda milli azınnıklar için Respublika uurunda seftä bir Forum yapıldı. Forum “Moldova – benim ürääm” lozungu altında oldu. Forumu, Moldova Parlamenti spikerinin İgor KORMANın patronatlı altında, Moldova etniklär arası davranışlar Bürosu hazırladı. Forumda pay aldı hem konuştu Moldovanın prezidenti Nikolae TİMOFTİ. Bu azınnıklar Forumuna (azınnıklardan 500 kişiyä yakın pay aldı) gagauz halkın (GAGAUZLAR BİZ AZINNIK DİİLİZ!!! – not. Todur ZANETin) temsilcilerini da çaardılar.

Moldova respublikasının gagauzlar cümne kuruluşun predsedatelin Nikolay TERZİNin bu Forumda konuşmasının tekstini aşağıda okuyun.

другие законодательные и нормативные акты. В то же время четких правовых механизмов обеспечения прав национальных меньшинств не существует. Правительства на это идут очень неохотно. Например, Закон об утверждении Концепции национальной политики Республики Молдова (ст.2) предусматривает разработку программы мер по реализации данного документа. До настоящего времени программа так и не принята. Не были ратифицированы Европейская хартия региональных языков или языков меньшинств, да и другие рекомендации европейских структур не принимаются во внимание.

23 декабря 1994 года, как известно, принят Закон о Гагауз Ери, в соответствии с этим законом все принятые и принимаемые законы в Республике Молдова должны приводиться в соответствие с законом от 23 декабря 1994 года, а не наоборот, как пытаются сделать в настоящее время. Без выработки совместного документа депутатами Парламента и депутатами Народного собрания – это мертвый документ. Я бы выделил несколько этапов в отношениях между Комратом и центром. Первый этап до 1994 года, момента принятия закона об автономии. Закон принимался после принятия Конституции РМ и соответственно ни одно его положение не было закреплено в основном законе. Тогда эйфория охватила всех, одну сторону хвалили и говорили какие они сплоченные и настойчивые, а другой стороне говорили какая она мудрая и добрая. Но еще тогда компетентные юристы предупреждали, что, так как этот закон по сути политико-правовой, то он несовершенен, да и мы это знали, но считали, что мир дороже, что это делается впервые на практике и в дальнейшем будет безусловно совершенствоваться. Принятию этого документа предшествовало движение волонтеров на юг, взятие ими

в кольцо территории будущей автономии, это был пик негативных отношений Комрата и центра, затем пошли уголовные дела и заключение под стражу некоторых активистов гагаузского движения, некоторые были подкуплены, классика!

После 1994 года проблемы накапливались и когда новоизбранный в 1999 году Башкан принципиально поставил перед центром вопрос о соблюдении Закона о Гагауз Ери, сработала опять классика, правоохранительные органы взяли в кольцо автономию, некоторые попали в тюрьму, на некоторых были заведены уголовные дела, были такие которых подкупили. Но проблемы

остались. Наступил 2009 год, пришли новые люди в руководство страной и Комрат вначале робко, затем все решительней начал требовать от центра выполнения в полной мере Закона о Гагауз Ери. Это выражалось

и внесением в Парламент законодательных инициатив, обращением в международные структуры, попыткой договориться неофициально с лидерами правящей коалиции и наконец референдум 2 февраля. И опять классика! 2 февраля правоохранительные органы взяли в кольцо автономию, уголовные дела, суды, подкупы. А ведь основания для уголовного преследования и тогда и сейчас очень сомнительные. Ведь референдумы можно проводить в соответствии с Законом о Гагауз Ери, да и избирательный Кодекс на тот момент запрета конкретного по вопросам вынесенным на референдум не предусматривал, иначе не нужны были бы изменения в Кодекс о выборах, рассмотренных Парламентом 6 марта, т.е. уже после проведения референдума. Естественно своя доля вины есть и на руководителях Автономии, не сумевших использовать весь арсенал средств для налаживания конструктивного диалога с центром. Что же дальше? Все должно быть предельно просто, Закон о Гагауз Ери надо соблюдать, и очень странно, что уже 20 лет часть территории Республики Молдова просит, требует соблюдать закон, а он не соблюдается, более того, на весь народ навешивались ярлыки сепаратистов,

экстремистов, террористов. На днях в средствах массовой информации прочитал, что королева Великобритании просит шотландцев не проводить референдум, есть разница! Я бы предложил бы руководству страны, чтобы к 20 летию принятия Закона о Гагауз Ери способствовать о прекращению ведущихся уголовных дел по референдуму, и объявить амнистию в отношении молодых людей, осужденных за терроризм. Мы бы хотели бы, чтобы вмешались международные организации, причем не так робко как до сих пор, мы хотели бы, чтобы Совет Европы, Турция и Россия взяли на себя роль гарантов в этом вопросе. Можно перечислить еще много примеров частичного характера, но главное состоит в том, что государственная политика Республики Молдова в области межэтнических отношений должна кардинально поменяться, выйти на более профессиональный уровень. Необходимо принятие целого ряда неотложных мер безотлагательно, а также мер среднесрочного и долгосрочного характера.

Известно, что основным органом государственной власти, ответственным за проведение государственной политики в области межэтнических отношений, является Бюро межэтнических отношений. Могу констатировать, что Бюро, имея приоритетом в планах проведение серьезной работы в области межэтнических отношений, на практике сталкивается с большими трудностями. Практически, определенные силы толкают Бюро на проведение в основном культурных мероприятий, да и то с усеченным бюджетом. Необходимо усилить данное ведомство в структуре Правительства, возможно реформировать структуру, усилить кадровый потенциал, необходимо четкое законодательное закрепление полномочий Бюро межэтнических отношений.

При Бюро межэтнических отношений действует Координационный совет этнокультурных организаций – совещательный орган неправительственных организаций национальных меньшинств. Основная цель данного органа – поддержание постоянного диалога между Правительством и национальными общинами. В настоящее время, по моему мнению, Координационный совет выполняет данную роль с большой натяжкой, реального диалога между властью и гражданским обществом нет, совет превратился в формальный орган. Правительству нужно кардинально пересмотреть

Sonu 7-ci sayfada

Mihail LERMONTOVun 200-cü yıldönümünä

Mihail Yuryeviç LERMONTOV (15.10.1814-27.07.1841 y.y.) – anılmış rus poeti, yazıcısı, dramaturgu hem resimcisi.

Büün tiparlêrız Mihail LERMONTOVun peetlerini «Папыс» hem «Бородино» gagauz dilindä.

ELKEN

Bir tek elken hep biyazêr,
Maavi deniz dumanında!..
Ne sanki o burda aarêr?
Ne o brakmış uzak erdü?..

Lüzgärlän dalgalar duramêr,
Bükük direk oldu alçak...
Aman! Kısmet o hiç aaramêr,
Hem kısmettän da diil kaçak!

Alt yanında temiz gök, sora
Üst yanında da varaklık...
Ayaklanma, isteer o bora,
Var sansın borada raatlık!

(Rusçadan 1986-cı yılda çevirdi
Todur ZANET)

BORODİNO

Sölä, agaçi, caba diyldi,
Ani Moskva yanık braaldıydı
Şü françuza günnü;
Kavramaklar olmuştu hem dü
Da dedelär da ne takımmışlar da
Rosiya caba anmêr büün dü
Borodin gününü.
- Da, o vakut insan başkaydı,
Şindikilär gibi hiç diildi:
Siz diilsiniz civan!
Bir zor hala onnar girdiydi:
Azı kırdan geeri geldiği...
Moskva dur'cêydi, almayêydi
Bölä dedii Allaa!
Biz sısarak hep gerilärdik
Hem gücenirdik, cenk beklärdik,

Deärlärdi hererdä:

- Da ne biz? Kış konaklarına mı?
Komandirlär kıyışmêrlar mı
Yırtmaa franțuz mundirleri mi
Rus süngülerindä.

Bizä bir büyük kır razgeldiydi:
Dönmäü uygun hem düz bir erdi!
Düzdük redut burda.

Kulaklarmız hep kirışteydi!
Sabaa tanı enez ardiydi,
Toplar hem daa aydınlandıydı –
Franțuz da hop, burda.

Topu içcä bän doldurduydum,
dedim: dostu bän doyururum!
Musyü, sän saburlan ,

hiç şiretlenmä, gel düüşä sän;
duvar gibi dur'cêz biz, bil sän
hem düüşecez taa bütüydän
Vatan'çin her zaman!..

İki gün hep tüfek attıydık.
Da ne fayda, kanaat biz diildik,
Başka gün bekledik.

Laf her eredä işidilirdi:
- Karteçlän düüşelim! – geärlärdi.

Cenk kırını gecä bastıydı,
Çöktüdü karannık.

Top yanında bän yan geldiydim,
sabaa olunca işidirdim
franțuz konuşlarını.

Askerimiz bizim sessizdi:
Kiverini kim sert paklardı,
süngüsünü kim bileirdi,
dartıp bıyıkları.

Da gök armaa salt başladıydı, –
asker birdän kimildadiydı,

Saflar oldu peyda.

Polkovniimiz ceerli duumustu:
askerlerü boba olmuştu...

Yazık ona: cenktü düüşmüştü.
Yatêr o er'çindä.

O gözlerini açıp, dediydi:

- Dostlar! Moskva bizimdir, hadi
Biz ölelim burda,

Kardailarmız ölärdi nicä!

Ölmäü hem laf braadıydık biz da,
Doru tuttuyduk emini dü

Borodin düüşündü.

Ne gündü hem! Tütün kaynardı,
Franțuz bulut gibi akardı

bizim hep reduta.

O ulannar çok nişannarlan ,

O dragunnar at kuyrukırlan

Önümüzden geçärdi binnän,

kaynardılar burda.

Bölä düüşlär gördüümüz yoktu!..

Er bayraktan gölgelenirdi,

yanardılar kırlar.

Kılıç cinnardı, top buhlardı,

cenkçi kıymaa artık bıktıydı
gülleleri dayandırırdı
üüsek ölü yunnar.

Duşman o gün islä görmüştür
rusun iitli düüşü nesoydur,
kılıçlan düüşünü!..

Er güüşümüz gibi titrärdi,
insan, beygir yıvın olardı
hem binnän top tüsti buhlardı,
çıkardı büyük uultu...

Gecä oldu. Düüşä sabaylan
hazırdı hepsicü birdän,
koumaa duşmannarı...

Daarä düülmäü tä başladıydı.
Basurmannar geri çıktıydı
Da biz yaraları bakardı,
sayardık dostları.

Da, o vakut insan başkaydı,
iitli, kavi bir senseläydi,
siz diilsiniz civan!

Bir zor hala onnar girdiydi;
azı kırdan geri geldiği,
Moskva dur'cêydi, almayêydi
Bölä dedii Allaa!

Civan – молодцы.

Saburlan – çetinnen, dayan.

Kanaat – удовлетворённость.

Saflar – ряды, строй.

Ulan – толпы, большие группы.

Nişannarlan – знаки отличия
рода войск и т. п.

İitli – мужественный.

Daarä – мелкий барабан, бубен.

Gagauzçaya çevirdi

Nikolay Georgieviç TANASOGLU

(N. Baboğlu, «ГАГАУЗ ДИЛИ. VII-

VIII Класлар ичин», 1962. с.128-129.

Orfografiya kiyada görä)

Azınnıklar için Respublika uurunda seftä bir Forum

Sonu. Çeketmesi 6-cı sayfada
роль Координационного совета этнокультурных организаций. Данный совещательный орган должен превратиться в площадку для диалога между властью и гражданским обществом. Необходима разработка четких и действенных на практике механизмов координирования и согласования политики государства в области межэтнических отношений с данным советом. Только существование реальных механизмов, соответствующих международным стандартам, позволит национальным меньшинствам чувствовать себя защищенным при любой власти, смене политических сил и не оказаться заложниками той или иной политической силы.

Как будет называться сегодняшний документ, точно не знаю, может Договор между Координационным советом и правительством, может Государственная программа развития межэтнических отношений или что-либо из Европейской практики, но здесь необходимо учесть по максимуму наши предложения, назначить ответственных за исполнение и сроки, т.е. документ должен быть конкретный, с обязательством раз в

2 года заслушивания о ходе его выполнения в Правительстве. Необходимо по нашему мнению предусмотреть:

- развитие гражданской идентичности;

- создание четких механизмов обеспечения прав и свобод всех граждан, независимо от этнической принадлежности, языка и религии;

- создание действенных механизмов сохранения и развития этнической, культурной, языковой и религиозной самобытности этнических сообществ, проживающих на территории Республики Молдова;

- поддержку развития государственного языка;

- сохранение статуса русского языка, как языка межэтнического общения;

- государственную поддержку развития гагаузского языка – уникального языка, который, к сожалению, ЮНЕСКО объявляет исчезающим;

- поддержку развития украинского, болгарского языков, языка ромов и языков других этнических сообществ;

- пересмотр программ преподавания румынского языка в школах,

где обучаются представители национальных меньшинств;

- принятие мер по обучению румынского языка взрослого населения;

- разработка образовательных программ в области межкультурного воспитания, изучение в школе основ культуры этнических сообществ, проживающих в Молдове;

- присоединение к международным актам и их безусловное выполнение, таким как Европейская хартия региональных языков и языков меньшинств, Протокол №12 Конвенции совета Европы о защите прав человека и основных свобод, Рамочной конвенции по защите национальных меньшинств Совета Европы, других документов.

В завершении своего выступления еще раз хочу подчеркнуть, что для обеспечения мира и согласия в нашем общем доме Республика Молдова, участие национальных меньшинств в представительных органах власти необходимо разрешить создание и деятельность региональных партий, которые могут участвовать в выборах Парламента РМ, обязать политические партии включать в первую десятку пред-

выборных списков представителей национальных меньшинств, предусмотреть, что пост одного из заместителей Председателя парламента должен занимать представитель национальных меньшинств.

Для обеспечения участия лиц, принадлежащих к национальным меньшинствам, в исполнительных органах власти необходимо обеспечить реальное исполнение положений законодательства о государственной службе относительно конкурсного набора кадров. В состав конкурсных комиссий в министерствах и ведомствах может быть включен представитель Бюро межэтнических отношений, который может отследить, как конкурс проводился, сколько среди подавших заявки было представителей национальных меньшинств, не было ли дискриминации при выборе той или иной кандидатуры. Подобный механизм можно принять и в отношении местных органов власти. Думаю, что можно найти другие механизмы реального учета мнения национальных меньшинств, для этого нужна в первую очередь политическая воля правящих партий.

Спасибо за внимание!»

Anna HARLAMENKO IX-cu halklararası «Золотое перо - 2014» adına jurnalist konkursunda ensedi

Ceviz ayın (sentäbri) 28-dä Rusiya Federatıyasının Çeçen respublikasının başkasabasında Groznyda kutladılar IX-cu halklararası «Золотое перо - 2014» adına jurnalist konkursunda enseyneri. Bu konkurs baaşlanêr Çeçen respublikasının ilk prezidentına Ahmet KADIROVA. Kutlama meropriyatıyalarını açtı Çeçen respublikasının prezidenti Ramzan KADIROV.

Bu yıl konkursa verildi 13 devletän jurnalistlerin 300-dän zeedä materialı. O jurnalistlerin arasında vardılar Gagauziya Radio hem Televideniye cümne kompaniyasından dört kişi.

Birinci eri “En islää material Çeçen respublikasının ilk prezidenti, Rusiya Geroyu, Ahmet-Hacı KADIROVın yaşaması hem çalışması için” nominaşiyada aldı GRT cümne kompaniyanın predsetateli Anna HARLAMENKO.

GRT cümne kompaniyanın baş redaktoru Valentina KOROLÄK kabletti

baaşış hem ödül “En islää haber süjeti” nominaşiyasında 3-cü er için.

“Radio” nominaşiyalarında 3-cü

erleri aldılar GRTnın radio kuruluşun başı Mariya PARFÖNOVA hem koresponderntı Ekaterina MANİTA.

Aydar küüyündä “Kilim festivali” yapılacak

Artık bir kaç yıl sıravardı Gagauziyanın Aydar küüyündä “GAGAUZ KİLİMNERİ” festivali yapılêr. Bu yıl festival Moldova respublikasının uuru-na çıkêr.

Moldovanın kultura ministrusu Monika BABUK açıkladı, ani Kasım ayın ortasında Aydarda Moldova büüklüündä “Kilim festivali” yapılacak.

Neettä var Aydara Moldova rayonnarından kilimcileri getirmää hem kilim sergilerini açmaa. Bundan kaarä “Kilim festivalin” çerçevesindä büük bir kultura programası hem konfert hazırlanêr.

Valkaneşli resimciyaların sergisi Komratta oldu

Komrat ATATÜRK bibliotekasında Valkaneşli resimciyaların Nina ERGELECİNİN hem Lüdmila OLEFİRENKONUN resimleri sergilendi.

Resimnerdä taa çok peyzajlar hem natürmortlar vardı. Ustalık ta beliydi. Onuştan, sergiyâ, geldiynän siiredicilär sevindilär o gözäl boyalara hem renklerä, o sucaklaa, ani eser bu iki resimciykanın tablolarından.

Nina ERGELECİNİN hem Lüdmila OLEFİRENKONUN resimleri taa ileri sergilendilär Gagauziyada, Kişinevda hem Türkiyeylän Polşada.

PATRETLERDÄ: Nina ERGELECİNİN “Yaz” resimi; Lüdmila OLEFİRENKONUN “Altın güz” resimi.

Vladimir KALECİ

Gagauziyadan boksör gümüş medaliyi kazandı

Moldova respublikasının boksta 67-ci çempionatında Gagauziyadan boksör Valeriy SIRBU gümüş medaliyi kazandı.

Çempionatta pay aldılar Moldovanın 12 erindän 75 boksör. Onnarın arasında Gagauziyadan da sportsmennar.

Bu yıl boksta 67-ci Moldova çempionarı oldular: Grimênkêuşi sportsmennarı (5 altın medali), Kişinev sportsmennarı (3 altın medali), Tiraspol sportsmennarı da 1 altın medali aldılar.

Not. Valeriy SIRBU Moldovanın hem Gagauziyanın anılmış boksörü, Komrat sport lişeyin vipuskniı, “Sportta master” adını taşıyêr.

Dimu ERİBAKAN

Kişinevda “Şarap Günü” yortusu oldu

Canavar ayın (oktäbri) 4-5 günnerindä Kişinevün büük meydanında “Şarap Günü” yortusu oldu.

Şarap Günü açılışında pay aldılar Moldovanın Premyer-ministrusu, çiftçilik ministrusu, Moldovanın I-ci hem II-ci prezidentları.

“Şarap Günü” yortusunda vardılar Gagauziyadan şarapçılar da.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 5016.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Öndercilär, yannişlu doorudun!

KASIM yortumuzu kendi Gününä, Kasım ayın 7-nä geçirin!!! Herzaman bu gündä gagauzlar kendi büyük Milli KASIM yortusunu kutlardılar!

Evel gagauzlarda yıl ikiyä bölünärmiş: Hederlez Gününä (**Hederlez ayın (may) 6-sı**), açan **YAZ** başlar-mış hem Kasım Gününä (**Kasım ayın (noyabri) 7-si**), açan **KIŞ** başlar-mış. Herliim Hederlez 6-sı sa, yok nicä Kasım yortusu 8-nä düşsün! O düşer 7-nä! Bu arifmetika!!!

Du gündä koyunnarı çobandan ayı-rarmışlar da hayvannarı yazlıklardan kışlalara götürümüşär. Kasım Günündä adanmış kurbannar kesilärmiş.

Gagauziya öndercileri yanniş ka-rar alıp, bu yortuyu Kasım ayın 8-dä kutlêrlar. Büyük yannişlık! **Öndercilär, Milli KASIM yortumuzu kendi Gününä Kasım ayın 7-nä geçirin!**

Ay Dimitrinin önündä Kasımın 7-ndä Milli Kasım yortumuz bakılêr!

Kasım ayın 8-dä hristian memleketlerindä Ay Dimitri günü bakılêr. Yannişlıkın Gagauziyada gagauzların milli KASIM yortusunu da bu günä aldılar. Sanmêrız, ani bu maasuz yapıldı, ama, saygılı okuyucularımız, aklınıza getireriz, ani Ay Dimitrinin önündä Kasımın 7-ndä Milli KASIM yortumuz var hem eveldän o ozaman da bakılardı!

PATRETTÄ: Dizgincä küüyün insannarı "Gagauz şarabın yortusu" günündä dernek oturêrlar.

ATATÜRKÜN ölüm Günü anıldı

Kasımın 10-da Türkiye Respublikasının kurucusunun, bütün Türk dünnäsının öndercisinin hem XX-ci üzyılın en anılmış lideri olan Mustafa Kemal ATATÜRKÜN raametli olmasının Gününün 76-cı yılı tamamlandı hem anıldı. **2-ci sayfa**

100 yaşın adı var!

Kasım ayın 17-dä Kazayak küüyündän Anna Georgiyevna ADJEM **100 yaşını** tamamadı. Canabisini bu yıldönümünän kutladılar uşakları, unukaları, uşakların unukaları, küüyün hem Gagauziyanın yaşlılar Sovetlerin azaları, Gagauziyanın öndercileri.

Anna Georgiyevna ADJEM pak hem gözäl yaşamak yaşadı hem yaşêr.

Kocasınnan bilä 11 uşaa ömür verdi. Ama zor vakıtlarda 6 uşaanı kaybetti. Bercerdi büütmaa 5 kız. Büün annarın sadä 3-çü ayakta. Canabisindä 10 unuka hem 10-dän zeedä pravunuka var.

Redakiyadan. Bütün ürektän kutlêrız Canabisini bu gözäl gününän. Saalık hem uzun ömür Sizä hem aylenezä! Saalık Allaa versin!

Kongazda "BİLGİ ALEYASI" kuruldu

Kasım ayın 8-dä Ay Dimitri Günündä Kongazda "BİLGİ ALEYASI" kuruldu. Aleyanın anmak taşında yazılı: **Kongazın No.1 orta şkolasının üüredicileri adına hem onnarın hayırlı çalışmalarına tanımak hem saygı nişanı olarak KARASENİ kardaşları tarafından kuruldu. 08.11.2014"**

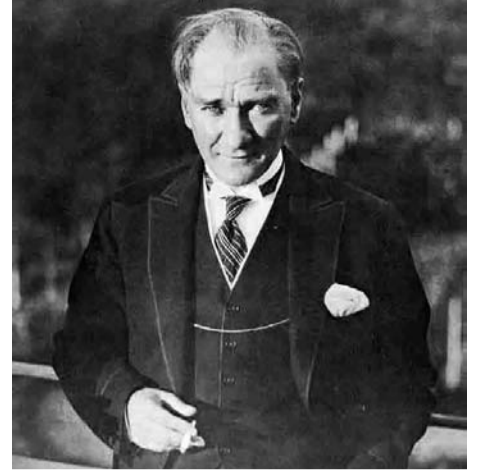
Aleyayı kurmaa deyni, kongazlı kardaşlar Demyan, Mihail hem İosif KARASENİ ilktän Kongazın 1-ci lişeyin yanından geçän hem küüyün mezarlına gidän sokaa düzmää başladılar. **4-cü sayfa**

Mustafa Kemal ATATÜRKün ölüm Günü anıldı

Türk dünnäsının pek acı hem yaşlı Gününü anmaa deyni Moldovada Türkiye Respublikasının Büükelçisi Sayın Mehmet Selim KARTAL, Moldovada bulunan türk vatandaşlarına, Kasım ayın (noyabri) 10-da anma sırasına katılmaa teklif etti. Anma sırası Kişinevun "Leograd Hotel and Convention Center"da oldu.

Sıra saat 09-05-tä başladı (bu kıpım-da 1938-ci yılın Kasımın 10-da durgunmuş Mustafa Kemal ATATÜRKün girgin hem raatsız ürää). Bir minutluk saygı duruşundan sora, anma sırasında pay alannar Türkiye Respublikasının Milli Marşını çaldılar. Nedän sora Büükelçi Mehmet Selim KARTAL salonda bulunannara kısa bir sözlän

danıştı hem sözün sonunda teklif etti siiretmää Mustafa Kemal ATATÜRK için "Atatürk's Legacy" adlı kısa filmi. Bu filmde Amerikanın, Germanıyanın, Angliyanın, Kitayın anılmış profesörleri annadêrlar Mustafa Kemal ATATÜRK için, onun Türkiye'ye hem bütün dünyeyä yaptıkları için, onun liderli hem geniyli için.

O benim da Ulu ATAM (Óda)

Mustafa Kemal ATATÜRKä
Ey, Ata, gel da bak benim milletimä –
o da senin gibi kula, maavi gözli,
senin gibi girgin, derin köklü,
emin basmaz, hodul hem pak üzli,
senin gibi o! Hey, Oguz oolu,
Sana büünkü peetim, türküm,
benim Ulu Atam, Atatürküm...

Zor vakıtta bol elini sän uzattın,
insanından alıp bizä verdin,
kardaş payı yaptın hem acdın,
dizdän ayaa sözünnän kaldırdın,
karannıktan aydınnıklaa çardın,
İstanbuldan bizi da düşündün,
benim Ulu Atam, Atatürküm...

İstanbuldan kitab, üüretmennär geldi –
te ozaman bakışlan fikirlär düştü,
ruhta, canda kuvet kaavileştü.
O yardımınnan biz soluk aldık,
millet olduk, millet kaldık,
Sän, Canabın, bunu ölä gördün,
benim Ulu Atam, Atatürküm...

Uşakları bakıp, seçip, sän ayırdın,
memleketä lifeylerü aldın,
milletimä şafklı yolu açtın,
bilgiylän bilgiçli cömert verdin,
insan ettin. Etiştirämedin,
üüsüz brakıp, gittin, sündün,
benim Ulu Atam, Atatürküm...

Otuzsekizdi yıl, o Kasımın 10-nu urdu,
saat (beş minut ona) durdu,
Ulu Önder gözlerini yumdu,
raatsız ürek raatlı buldu,
dünnä sustu, soluk dondu, hem uultu.
Yakar yaşlar yakêr, acı bir gün,
benim Ulu Atam, Atatürküm...

O gün, Atam, heptän,
sän sonsuzlaa vardın,
Bizi yasta hem kahırda braktın,
Göktü sünmüz o yıldızın. Adın –
hergün "eni güneş gibi hep duacek",
Senin o işlerin örüyecek,
hem "Ne mutlu türküm deyenä"
hep ötecek,
benim Ulu Atam,
Atatürküm, yaşayacak...

Büün Türkiye'nin
Al Bayraanın yanında
benim da bayraam sallannara,
Ana dilim şıralı hem sesli hep akarsa,
Gagauzda Gagauzluk taa yaşarsa,
Bunda senin en büyük kıymetin,
Türklerin atası,
halkımın atası, büüyüm,
benim Ulu Atam, Atatürküm...

Kasım ayın 10-nu, 2014 y.

Todur ZANET

"GAGAUZLUK" Gagauzluu korumaa hem yaşatmaa deyni kuruldu

Kasımın 13-dä Komradın ATATÜRK bibliotekasında Todur ZANET tanıştırdı cümne insannarı eni kuruluşlan – "GAGAUZLUK" cümne Birliinän. Bu birlii Canabisi kurdu Gagauzlaa fikir hem bakış ortaklarınnan, angısınların arasında var anılmış gagauz kompozitoru İlya FİLEV da.

"GAGAUZLUK" cümne Birlii – bu politika, komerçiya hem pravitelstvo dışında olan bir kuruluş, ani kuruldu serbest düşünen insannarın kararınnan bu yılın Harman ayın (avgust) 6-da.

Nicä açıkladı "GAGAUZLUK" cümne Birliin predseda-teli Todur ZANET, bu Birliin dört uuru var, angıları verecek kolayını Gagauzluu korumaa hem yaşatmaa:

1. Dünnäa kulturasının bir payı olan gagauz milletin kultura varlını, gagauz dilini, kulturasını, istoriyasını, ruh zenginniklerini aaraştırmada, incelemedä, kurtarmada, korumada hem yaşatmada yardımcı olmaa;
2. Gagauz halkın kultura bütünnüünü kurmaa;
3. Gagauz halkın kultura standartının hem kultura varlının bütünnüünü, normalarını, ideallarını temelleştirmää hem onnara propoganda yapmaa;
4. Gagauz halkın başka halklarlan baalantılarını kaavileştirmää hem ilerletmää.

Not. "GAGAUZLUK" cümne Birliin ilk adımı oldu o, ani "Ana Sözü" gazetasınan birliktä Komrat "Mihail ÇAKİR" pedagogika kolecin üürencilerinin arasında patriotika peet konkursu açıklandı. Konkursun sonuçları Kırım ayın (dekabri) ortasında açıklanacak.

Kasımın 24-30 günnerindä Gagauzlarda "Canavar yortuları" bakılêr

Canavar yortuları. (Kasım ayın 24-30 günneri arası bakılêr).

Canavar yortuları gagauzlarda "bakêrlar canavarlara: hayvannarı yabanılardan korumaa deyni". Ama esaba alarak onu, ani Canavar yortularında diil lüzüm kullanmaa kesän, delän, deşän, yaran (makaz, buçak, nacak, diiren, turpan h.b.) gibi tertipleri, var nicä saymaa ani evelki vakıtlarda Canavar yortularını bakıllarmış başka bir sebeplän: gagauzların peydalanmasınan ilgili legendaylan. Binnärcä yıl geçtikän sora, açan Canavar yortusunun aslı sebepi unudulmuş, bu yortuyu hayvancılık adetlerinä iliştiirmişlär.

"Canavar yortuları bakılêr açan tutulêr Kolada orucu: bakılêr 3 gün yaalıda 3 gün da oruçtan (kimileri

aftaylan bakarmışlar)". Bu günnerdä, nicä urguladık yukarda, kesän, delän, deşän, yaran tertiplär kullanılmêr. "Karılar yapaa işlämeerlär, yorgan doldurmêrlar, dokumêrlar hem dikmeerlär. Ekmekleri hem başka kesilecek işleri, ildän hazırlêrlar".

Evelki zamannarda gagauzlar canavara "kurt" deyärmişlär (Ukraynanın Karakurt (Jevtnevoe) kem Kurtçu (Vinogradovka) küülerin adları bu laftan gelir). Ama, canavardan korkma (beki da syg!) sebepinnän bu lafın kulanması zapa altına kalmış. "Kurt" erinä "canavar",

"yabanı", "bozbey", "bozkumi", "aaz kitlenecüü" gibi laflar kullanılırmış.

İnanılêr, ani canavarlar bilerlär insannarın herbir fikirini hem yapılacak işini. Gagauzların canavara ölä büyük saygıları var, ani emin edärkänä ("Canavar ursun!") hem betva edärkänä ("Kurtlar kafanı işin!", "Kurtlar isin seni!") onnar canavarın adını kullanêrlar.

Türkmenistanın Mari kasabası 2015 yılı Türk dünnası kultura baş kasabası

Kasım ayın 21-dä Kazanda (RF, Tatarstan), Türk dili konuşan devletlerin kultura Bakannarının 32-ci dönem dayma Konseyi toplantısında kultura ministruları kayıl oldular Türkmenistan Respublikasının prezidentinin Gurbangulı BERDİMUHAMEDOVvun teklifinnän 2015 yılı Türk Dünnası Kultura Başkenti (baş kasabası) olsun Türkmenistanın Mari (Merv) kasabası.

Evelki Merv kasabası bulunardı "Büük ipek yolu" üzerinde. Burada yaşardılar hem yaradardılar anılmış bilgiçler, filosoflar, matematikler, yılaççılar, poetlar hem muzikantlar. Şimdi Merv kasabası bulunêr ÜNESKO-nun Dünnää vaarlu Listesindä.

2014 Türk dünnası kultura yılın kapanışında, Tatarstanın prezidenti Rustam MİNNİHANOV verdi Türkmenistanın kultura ministrusuna Anageldi GARAJAEWA Türk dünnası kultura baş kasabasının vimpelini. TÜRKSOY genel sekretari Düsen KASEİNOV da şükür etti Tatarstanın prezidentına Rustam MİNNİHANOVA Türk dünnasının kultura naizmetler için hem o gözâl ev saabilii için, ani gösterildi Kazanda 2014 Türk dünnası kultura başkentindä.

Polşada "Obyektivda Gagauziya" patret sergisi açıldı

Kasım ayın 6-da, Polşanın Poznan kasabasının Üniversitinin bibliotekasında gagauzların Kasım yortusuna karşı (Kasım ayın 7-si) açıldı bir patret sergisi – "Gagaguzija v obiektyvie" ("Obyektivda Gagauziya"). Hazırladı sergiyi gagauzların hem Gagauziyanın büük dostu Jerzy Hatlas.

Serginin açılışına katıldılar Üniversitinin üredicileri hem studentları, bilim adamları, bibliotekanın okuyucuları. Serginin adına Gagauziya başkannından kutlama mesajı geldi.

Not. Jerzy Hatlas gagauzların çok yıllar ilgilener. Birkaç kerä Gagauziyaya geldi hem burada bilim konferençiyalarına katıldı. Hazırladı hem tıparladı birkaç kıyat Gagauziya hem gagauzlar için.

PATRETTÄ: Jerzy Hatlas serginin açılış sözünü tutêr.

Foto – Dr. Katarzyna Gmerek

Türkmen poetı Mahtumkulu FİRAKİnin hem Kirgiz akını Toktogul SATILGANOVun yılı

Türkmen poetı hem aydını Mahtumkulu FİRAKİnin duuma yılının 290-cı yıl dönümünnän hem Kirgiz akını Toktogul SATILGANOVun duuma yılının 150-ci yıl dönümünnän ilgili olarak TÜRKSOY 2014-cü yılını türk dünnasının bu kultura adamların yılı olarak açıkladı.

Onuştan TÜRKSOYun kanadı altında bu adamların uurunda türlü kultura hem cümne meropriyatıyaları yapıldı hem taa yapıldı da. Onnarın arasında: kıyat çıkarılması, konferençiyalar, konferçiler, türlü kultura sergileri h.t.b.

Mahtumkulu FİRAKİ türkmen literaturasının klasi, poet. Anılmış türkmen poetın Azadi DOVLETMAMEDin oolu. Kendi peetlerinin altında takma adını "Firaki" (**firaki** – ayırılma) yazardı.

Pek çok peetleri sevda için yazılı. Var peetleri din için, türkmenlerin politika hem cümne uurunda yazılı olannar da var (*ozamannar türkmennär Persiyanın altında bulunardılar*).

Mahtumkulu FİRAKİ duudu **Gülüstan** bölgesinin **Günbed-i Kavus** kasabasının **Hacı Kauşan** küüyündä 1724-cü yılda (*kimi kaynaklarda 1727 yada 1733 yıllarında*). Üürendi mektebe şkolasında (*küü şkolası*). Küçüklüündän *pers* hem *arab* dillerini, taa sora da *çaataycayı* üürendi. Hep küçüklüündä zanaatları da üürendi: *yularçı*, *çelingir* hem *kuyumcu*.

Mahtumkulu FİRAKİ birkaç medresedä (*büünkü üniversiteler gibi üüsek şkolalar*) üürenmiş. Kendi vakidinin en üürenmiş adamlardan biri olmuş. Kendi dostunnan Nuri-Kazım-ibn-BAHARlan çok erleri gezmiş: Uzbekistan, Kazakistan, Tacikistan, Afganistan, İndiya.

Mahtumkulu FİRAKİ 1797 yılında raametli olmuş. Mezarı, İranın poyraz-batısındaki Aktokay küüyündä bulunêr hem İran pravitelstvosu tarafından anmak mezara dönüştürüldü.

Büünkü gündä Türkmenistanın en paalı halklararası ödülü hem Turkmen Devlet Üniversitinin dil hem literatür İnstitutu poetın adını taşıyêrlar.

Toktogul SATILGANOV kirgiz halk akını.

Duudu 1865-ci yılın Canavar ayın (oktabri) 25-dä Kogon hanlı devletin Kuşluk kışlasında. Taa küçüklüündän, kendi peetlerini annadarak, komuzda (**"komuz"** – *türkmen halk muzika tertipi, benzeer gagauzların "kauş" instrumentına*) çalma başladı. Rusiya tarafından Kogon hanlı yok edildiktän sora, bu olayları türkülerinde annatmaa başladı. O türküleri için Sibirä kaldırladı. 1910-cu yıldan oradan kaçtı.

Toktogul SATILGANOV raametli oldu 1933-cü yılın Küçük ayın (fevral) 17-dä Kirgiz ASSRın Sasık-Çiidä küüyündä.

Sovet zamanında kendisine **"halk akını"** şanı adı verildi. 1959-cu yılda Kirgizfilm "Toktogul" filmını çıkardı. 1965-ci yılda "Toktogul" adına Kirgiz devlet ödülü kuruldu.

Toktogul SATILGANOVun en anılmış yaratmaları hem peetleri: *"Kabaat atan peetler"*, *"Kapancının türküleri"*, *"Kazah topraanda"*, *"Toktogul dönüşü"*, *"Akınnarın yarışması"*, *"Ne gördüm"*, *"Nasaatlar"*, *"Al bayraklara karşı"*, *"Kedey-han"*.

I-ci dünnä cengini anmak

I-ci dünnä cengin (*bu cengä imperialistiçeskiy da deerler*) bitmesinin (1914-1918 y.y.) 100-cü yıldönümünnän ilgili olarak, Kasım ayın 11-dä Çadır kasabasında "I-ci dünnä cengindä kayıp olannara" anmak stelası kuruldu hem «Участие жителей Гагаузии в Первой мировой войне 1914-1918 г.г.» bilim-praktika konferençiyası yapıldı.

"I-ci dünnä cengindä kayıp olannara" anmak stelası kurmasını teklif etti "Dialog" Cümne birlii. Bu teklifi esaba alarak, Çadır kasabasının primariyası hem kasaba Soveti kayıl oldular bununnan hem yardım ettiler o stelanın kurulmasında. (*Bölä bir stela Moldovada seftä kuruldu*).

Stelanın açılışında pay aldılar hem söz tuttular, Gagauziyanın öndercileri, Çadır kasabasının primarı Georgiy ORMANCI, kasaba Sovetin başı Konstantin KELEŞ, «Восстановление и сохранение памяти об участниках Первой мировой войны 1914-1918 гг. из Гагаузии – «Память забытой войны»» proektin öndercisi S.N. KAPANCI, stelanın arhitektoru Aleksandr HİTÜK hem başkaları.

Nasaatlar bittiktän sora, Çadır popazları stelayı ayozladılar hem I-ci dünnä cengindä kayıp olannarın canları için slujba yaptılar.

Hep o günü Çadırda I-ci dünnä cengi için «Участие жителей Гагаузии

в Первой мировой войне 1914-1918 г.г.» bilim-praktika konferençiyası yapıldı. Konferençiyayı hazırladılar "Dialog" Cümne birlii hem Çadır kasabasının primariyası. Onnara arka oldular Gagauziyanın ispolkomu, Komrat Devlet Üniversitesi, "M.MARUNEVIÇ" bilim-araştırma Merkezi, "M.ÇAKİR" kultura hem aydınadıcı Merkezi.

Not. I-ci dünnä cengindä Rusiyanın Basarabiya guberniyasından 300 000 kişidän zeedä kişi alındı.

Hayvancılık gösterisi

Hristiannarın Ay Dimitri günündä, Kasımın 8-dä, Çadırda hayvancılık gösterisi yapıldı. Bu iş gagauzların milli Kasım yortusuna, ani bakılêr Kasımın 7-dä, adandı.

Gösteridä pay aldılar Gagauziyadan hem Moldovadan hayvancılar, kuvancılar hem kuşçular. Gösterinin ofiçial açılışına katıldılar Çadır rayonun, Gagauziyanın hem Moldovanın çiftçilik ministerliin öndercileri.

Bu yıl gösteridä vardı nicä görmää hem satın almaa kuvancılık mallarını, beygirleri, büük baş hem küçük baş hayvannarı, tauşannarı hem su patkannarını (*ondatraları*), ev hem yaban kuşları. Bu malları büüdän hem bakan insannarın arasında, en işlelerini seçmää deyni, bir juri kuruldu. Jurinin tarafından seçilän firmalara hem insannara ödül hem diplom verildi.

Gösteridä koç ödülü için gagauzların milli sportunda güreştä güreş oldu.

Foto – gagauzia.md saytından

Kongazda “BİLGİ ALEYASI” kuruldu

Kasım ayın (noyabri) 8-dä Ay Dimitri Günündä gagauzların Kasım yortusunun kutlama çerçevesindä Kongazda “BİLGİ ALEYASI” kuruldu. Aleyanın anmak taşında bölä laflar yazılı: “BİLGİ ALEYASI” Kongazın No.1 orta şkolasının üredecileri adına hem onnarın hayırlı çalışmalarına tanımak hem saygı nişanı olarak KARASENİ kardaşları tarafından kuruldu. 08.11.2014”.

Sokaa taşlan döşeerlär, yannarına safk için elektrika fenerleri koyuldu hem otlar eşilliklär ekildi, fidannar dikildi.

Aleyanın açılış yortusuna toplandırlar küülülär hem musaafirler başka erlerdän. Yortunun şanı musaafirleri olarak Bilgi Aleyasının açılışına, kurulmasına hem aleyada birär fidan ekmää deyni, o günü Kongaza geldilär Türkiye Respublikasının Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL, “Ana Sözü” gazetasının baş redaktoru, Gagauz Milli Gimnanın avtoru, poet Todur ZANET, “Trans Oil Grup” kompaniyanın prezidenti Vaja DJAŞI, Komrat munişipiyin primarı Nikolay DUDOGLO, Gagauziya Halk Topluşun ilk başı Pötr PAŞALI, «Московский Комсомолец в Молдове» gazetasının temsilcisi Georgiy STOJİLO, Polşadan “Movin LTD” firmanın direktoru Tomasz VOGTMAN, Moldova Respublikasının kıymetli trenerları Evgeniy KRİSTİ hem Anatoliy RAEVSKİY, Gagauziyanın güreş federatıyasının viçe-prezidenti Gadjimagomed GUSEYNOV, “Glia” CAP kompaniyanın prezidenti Konstantin PUTREGAY.

Eni düzölmüş sokak için hem Bilgi Aleyasının kurulması için ilk laf verildi Demyan KARASENİya. Kısa bir sözdän sora Canabisi açıkladı, ani

kardaşlar karar almışlar, ani sokaan hem Aleyanın açılış şiridini kessin onnarın anası Stefanida Mihaylovna. Muzıka fanfalarının hem insannarın palma düülmesi sesi altında Stefanida Mihaylovna kesti şiridi. Nedän sora hepsi musaafirlerä teklif edildi eni yolu denemää hem yaklaşmaa Kongazın 1-ci lişeyin aulunun ana girişinädän. Burada durgunup, hepsinä oldu kolayı siiretmää bir konşert, angısını, üredecilerin yardımınnan, hazırlamıştılar 1-ci lişeyin üredecileri.

Konşerttän sora teklif edili yortunun şanı musaafirleri Mehmet Selim KARTAL, Todur ZANET, Vaja DJAŞI, Nikolay DUDOGLO, Pötr PAŞALI, Georgiy STOJİLO, Tomasz VOGTMAN, Evgeniy KRİSTİ, Anatoliy RAEVSKİY, Gadjimagomed GUSEYNOV, Konstantin PUTREGAY, Kongaz küüyün primarı Konstantin TELPİZ, Kongazın 1-ci lişeyin matematikada üredeciykası Ekaterina Nikolaevna TULBA, Kongazın Troiţa klisenin baş popazı Ay-boba İVAN (Lesniçenko) hem da Kongazın 1-ci lişeyin direktoru İordan YASIBAŞ eksinnär Aleyada birär kaştan aacı. Bu aaçların yanında ilktän koyuldu geçici yazılar, ani açıklardılar ekennerin adlarını (*taa sora bu geçici yazıların erinä temel yazılar koyulacek*).

Aaçlar dikildiktän sora, Türkiye Respublikasının Büükelçisinä Mehmet Selim KARTALa hem Kongaz 1-ci lişeyin matematikada üredeciykasına Ekaterina Nikolaevna TULBaya teklif edildi “BİLGİ ALEYASI”nın anmak taşını açmaa, da Canabileri

taştan biyaz bezi kaldırdırıp, anmak taşını açtılar. Bununan Aleyanın ofiştial açılış yapıldı. Bundan sora Kongazın Troiţa klisenin baş popazı Ay-boba İVAN hem ikinci popaz hep Ay-boba İVAN Aleyanın açılması için slujba yaptılar hem da “BİLGİ ALEYASI”nı, hepsi fidannarı, sokaa hem insannarı ayazmaylan ayozladılar.

Bu sıralar bittiyän Aleyanın açılış yortusunun ilgili kısa bir miting oldu. Mitingta kutlama hem şükür sözlerini tuttular: Konstantin TELPİZ, Mehmet Selim KARTAL, Todur ZANET, Nikolay DUDOGLO, Vaja DJAŞI, Tomasz VOGTMAN, İordan YASIBAŞ.

Mitingtan sora da, üç kardaştan birisi Mihail KARASENİ, şükür sözünü yapıp, sözün sonunda Kongaz küüyün primarına hem Kongazın 1-ci lişeyin direktörüne “BİLGİ ALEYASI”nın ilgili Sertifikatlar verdi. Sertifikatlara görä Kongazın primariyasına hem 1-ci lişeyin Aleyayı hem da sokaa bakmak hem korumak dooruluu verildi.

Hepsi gagauzlar bilerlär, ani Kasım yortusunun günündä adanmış kurbanlar kesiler hem masalar kurulär. Bu adeti bozmamaa deyni, Karaseni ayesi da o günü kendi yakınları hem şanı musaafirleri için gözäl bir yortu masası kurdu. Masada da kutlama hem şükür sözleri biri-biri ardı aktı.

Demyan, Mihail hem İosif KARASENİ meşenatlınnan Kasım ayın (noyabri) 8-dä Ay Dimitri Günündä Kongazda başka büyük meropriyatıya-

ları da oldular. Onnarın arasında sport yarışları (*güreş, masa tenisi, gıra kaldırmak, şaşki, şahmatı*). Avşam üstü da kultura Evidä büyük bir konşert oldu, neredä pay aldılar Gagauziyanın hem Moldovanın anılmış ansambllileri hem artistleri.

Bölä gözäl bir Günün kapanışını yaparak, kultura Evin şenasından küülülärä hem musaafirlerä danıştı Mihail KARASENİ. Kardaşlarının hem kendisinin adından Canabisi şükür etti hepsinä kim pay aldı bu yorunun meropriyatıyalarında, hepsinä kim gelip katıldı sıralara.

Yortuyu kapadarak Mihail KARASENİ açıkladı, ani Karaseni kardaşları, meşenatlık işi olarak, 10 bin ley yardımı yapêrlar Kongazın 5 şkolalasına hem 5 uşak başçasına, klisesinä, kultura Evinä, “Altıncık” uşak oyun ansambllisinä, pensionerların rehabilitatıya merkezini hem kusurlu uşakların merkezini. Bundan kaarä başka türlü yardımnar yapılacak küüyün veterannarına hem pensionerlarına. Mihail KARASENİ açıkladı, ani kurulacek bir Fond, angının yardımınnan Kongazda gözäl bir park ekilecek, Muzey açılacak hem başka kultura işleri yapılacak.

Fotolar - İvan ZANET

Kongaz "S. DEMİREL" lişeyi 15 yaşında

Canavar ayın 22-dä Türkiye tarafından Kongazda açılan "Süleyman DEMİREL" lişeyi 15-ci yılını tamamladı.

Bu yıldnümünän ilgili lişeydä bir kutlama yortusu oldu. Yortuda pay aldı Moldovada Türkiye Büyükelçisi Mehmet Selim KARTAL da.

Kutlama sözündä Canabisi urguladı, ani "burada Türk lişeyin açılması, Türkiyenin hem Gökoguz kulturasının hem kimliinin korunmasına, hem da Gökoguz gençlerinin üürenmesine verdii önemin bir göstergesidir".

Maasuz lişeyin 15-ci yıldönümünä lişeyin üürencileri bir kultura programası hazırladılar hem kutlama yortusunda o programayı gösterdiler.

Kişinevda şaşılacak bir soprano avşamı

Türkiye Respublikasının 91-ci yıldönümünün kutlamaların kultura programasına görä, Türkiye Büyükelçiliin çalışmasının, Canavar ayın (oktabri) 30-da Kişinevda Türkiyeden "Three Anatolian Sopranos" trio ansamblinin konşerti oldu.

"Sergey Lunkeviç" milli filarmoniyasının ştenasından şaşılacak bir soprano avşamını siiredicilerä baaşladılar "Three Anatolian Sopranos" trio ansamblinin solistleri: Esin TALINLI, Z.Çiğdem ÖNÖL, Fında SALTAS hem da orkestra: Emel Sevil ÖZER (kemençä), Esra POYRAZOĞLU (fortopyano), Mustafa ALPASLAN (klar-

net), İvan ÇELAK (akordeon), Soner ÖZER (kajon-perkusiya).

Konşert ölä meraklıydı, ani konşertin sonunda bütün zal ayaa kalktı hem da Büyükelçi sayın Mehmet Selim KARTAL, eşinän Banu Cankan KARTAL hanum-efendiylän valsa tutundılar.

Bitkidä da, açan Mehmet Selim KARTAL hem Banu Cankan KARTAL, çiçek

vermää deyni ştenaya çıktılar, Büyükelçi, dayanamayıp, soprano solistlerinnän bilä çalmaa başladı. Siirediciler da çok vakit, palma düüyüp, artistleri ştenadan kolvermää istemediler.

İnanêrız, ani bölä şaşılacak bir soprano avşamını Moldova siiredicileri çok vakit aklında tutacaklar. Hem saa olsunar hepsicii, kim bu avşamı bizä başladı.

Seçim kokusunun "Gagauz şarabın yortusu"

Pazar günü, Kasım ayın 2-dä Komratta "2014 – Gagauz şarabın yortusu" geçti. Yortuya 14 devlettän musaafirler katıldılar. Musafirlerin arasında vardılar Moldova premyer-ministrusu, Kişinevda TİKA koordinatörü, Ukrayna Büyükelçisi hem başkaları.

Şarabın yortusunu açtı hem götürdü yortunun tertip komitetin başı, Gagauziya İspolkomun predşedateli yardımcısı Valeriy YANİOĞLU. Kutlama sözlerini tuttular Moldova parlamentına deputlaa kandidat Mihail FORMUZAL, Moldova premyer-ministrusu, MLDP deputatlaa kandidatu İurie LEANKA, Kişinevda TİKA koordinatörü Canan ALPASLAN, Gagauziya Halk Topluşu başı Dimitriy KONSTANTİNOV, Ukrayna Büyükelçisi Sergey PİROJKOV.

Moldova premyer-ministrusu İurie LEANKA açıkladı, ani bugün baaşlêr Gagauziya lişeylerinä altı avtobus. Ofițial açılıştan sora ofițial

musaafirler, yortunun aullarını gezip, şaraplardan hem imeklerden dattılar. Kalmadılar aşaa yortunun başka musaafirleri da.

Yortunun sonunda açıklandı en islää şarap saabileri (1-ci – OOO "Tomai-Vinex", 2-ci – OOO "Agro-Balanku", 3-cü – OOO "AgroSadım"), çiftçilk çorbacılıkları (1-ci – "Lidiya", 2-ci – "Poydolv Dimitriy", 3-cü – "Kalpakçı Vasiliy"), aullar (1-ci – Beşalma küüyün aulu, 2-ci – Kirsovo (Başküüyü) küüyün aulu, 3-cü – Dizginca küüyün aulu) hem en datlı kaurma (en islää kaurmayı yapmış dizginciliyka Anna UZUN).

Maasuz "Gagauz şarabın yortusu" için 3 temada (üzüm, şarap, şarapçılık) seftä literatura konkursu (peet hem legenda) yapıldı. Jürinin kararına görä konkursun en islää peeti seçildi Todur ZANETin "Üzüm, çotuk hem da şarap" peeti.

ÜZÜM, ÇOTUK HEM DA ŞARAP

Allahtan o bizä verilmiş,
Pek gözäl hem tatlı bir emiş:
Ba kara, ba biyaz, ba pembä,
Kırmızı da olêr bitkidä.

Diz çöküp ta onu biz dikeriz,
Tutularsaydı pek sevineriz,
Koruyêrız, haşlêrız, büüderiz,
Seftä teneyä baylêrız.

Açan da sıra geler üzümä,
Gel da bak benim üzümä:
Hem kısmet, hem şennik orada,
Hem umut bülbüllü şaraba.

Ko olsun fiçlar meşedän,
Çemberlär – pirinçli çeliktän,
Tertipli, maazada kurulu,
Vranada brakıldı solukluu.

Şarapanayı kur dışarda,
Feslen otu olsun aazında,
Şindi boz baayını, topla üzümü,
Akar şıraya sevindir gözünü.

Şaraplar yavaştan kaynasın,
Sırasınca onnar durulsun,
Dadında da bir dat ko olsun,
Sonunda türküsü dä ötsün.

"Pirelär" atlasın filcanda,
Dadı da kalsın dudaanda,
Turna gözü benizi
Sevindirsın hep bizi.

Ko saalık Allaa versin! Cümne insan sevensin!

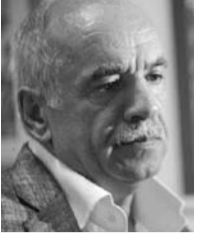
En ilsää legendalar seçildiler: çotuk için – avtoru Alöna ŞEVÇENKO, şarap için – avtoru Valentina İVANENKO.

Şarap festivalindä "Gagauziyanın kıymetli şarapçısı" şannı adı için diplomalar verildi. O adları kabletilär: Georgiy KISSA ("Fabrica de vin Cojuna", Kojuşna), İvan SARIBAŞ ("Aur Vin", Valkaneş), Elena DİMİTROVA ("Jemçujina", Çadır).

Not. Bakmadaan ona, ani Moldova Parlamentına seçim kompaniyasında deputatlaa kandidatlar yok nicü ofițial meropriyatyalarda pay alsınar "2014 – Gagauz şarabın yortusu" açılışında ştenaya çıktılar MLDP deputatlaa kandidatu hem Moldova parlamentına ozaman taa kandidat Mihail FORMUZAL.

TÜRK DÜNNASINDAN ŞİİR

Zeynel BEKSAÇ, duudu 1952-ci yılda Priznen kasabasında, Kosovo devletində. Poet, yazıcı, resimci, kompozitor, jurnalist. 10 şiir kiyadın avtoru. Çok literatüra ödüllerin saabisı.

Türkiye Yazıcılar Birlii hem Avrasya Yazıcılar Birlii azası. Kosovoda uşaklar için "Türkçem" jurnalmı çıkarêr.

BENİ YAAMURA ÇAAR, UNUTMA
Gözüm mih çakarcasına durma ölä
Yol var

Yolculuk var

Ansızdan iş çıkar

Bişey olur

Beni yaamura çaar, unutma

İki gözüm yaşamak

Varım inadına

Eşilindü

Alında

Moorunda

Düşündü

Ayında

Kavganda

Braayıp gidersin olur ye

Beni yaamura çaar unutma

Esabi brak

Kantarı brak

Yol kısa yol uzak

İnsana insan lüzüm

Ye bildiincü aktıkça dereciklür

Su utu* tuttukça gerçeklür

Uyuyup uyanmadıkça zaman

Beni yaamura çaar unutma

Büüdükçä tuzak hoburluu gözlerdü

Skvoznük aldıkça dört duvar arası

Silinincü güneşü giden iz

Beni yaamura çaar unutma

Harman sonu

Ya da bir baa bozumu

Gelin ökçeleri şıraya kokunca

Yakılınca bir yanık gurbet türküsü

Beni yaamura çaar unutma

İlk yazı yazı

Güzü kışı

Taşı topıra hem ateşi

Hem da dostu düşmanı

Aklından çıkarmadıkça

Beni yaamura çaar unutma

Su utu* - su otundan suda olan adacıklar

TÜRKÇEM HEP

OKOPUM OLDU AMA

Hep yıkıntılarda duudum eni baştan

Bir bozkır düşü inceli bilä

Gırtluma bıçak oldu

Yazda güzü

Güzdü kışı yaşadım

Sevgi hep okoplarım oldu ama

Kuşkuyu tuzaa

Gülü kalbimä gömdüm

Eskimedi direngen özüm benim

Yaarına yaşım oldu

Hoşgörü hep okoplarım oldu ama

Ne kula boyun üldim

Ne bukaya kolayından geldim

Düzdü yamaç tırmandım

Köstektä kol gezdim varlandım

Türkçem hep okoplarım oldu ama

Prizren, Çiçek ayı (aprel) 1991

Gagauzçaya çevirdi Todur ZANET

Todur ZANETin kiyadına prezenatıya oldu

Kasımın 13-dä Komrat ATATÜRK bibliotekasında oldu prezenatıya Todur ZANETin "Onnar geldilär sabaa karşı..." proza kiyadına. Prezenatıyayı hazırladılar bibliotekanın direktoru Vasilisa TANASOGLU hem bibliotekanın zaametçisi Praskovya KARA. Onnara yardımcı oldu eni kurulan "GAGAUZLUK" cümne Birlii da.

Prezenatıya başladı ondan, ani bibliotekanın direktoru Vasilisa TANASOGLU annatı avtor için hem eni kiyadın süjetları için. Sora "Mihail ÇAKİR" pedagogika kolecin ürencisi Martza BARGAN okudu Todur ZANETin "Aaçlık" peetini. Nedän sora Vasilisa TANASOGLU teklif etti kiyat urunda kendi düşüncelerinnän paylaşınar okuyucular hem üredicilär.

İlkin tribunaya çıktı Komrat "Mihail ÇAKİR" pedagogika kolecin üredicisi Galina Dimitrievna SİRKEİ okudu kendi ürencilerinn "Onnar geldilär sabaa karşı..." için yazılarını. Sora da kolecin ürencileri rollen okudular "Yannişlık" ("Onnar geldilär sabaa karşı...") annatmadan bir parça.

Avdarmannın "D.ÇELENGİR" teoretik lişeyin direktoru Elena Födorovna KARAMİT urguladı, ani kiyat yazılı pek şıralı gözäl gagauz dilinnän. Açıkladı, ani kiyadı okuduktan sora çok gecelär uyamamış, hep o annatmaklar için düşünmüş. Söledi, ani kiyatta annadılan işlär lüzüm taa ileri da unutulmasın, hem teklif etti, ani bu kiyadı şkola programalarına koysunlar.

Kongazdan gagauz dilindä üredici hem terbedicisi Mariya Dimitrievna ÇEBANOVA, danıştı gençlerä, ani okusunlar hem incelesinnär bu kiyadı. Söleyeräk kiyadın rolü için, Canabisi tekrarlayıp kiyadın bir kahramanın sözünü, ani "Açan kök kaavi – dallar da örüyür", umut verdi, ani şindiki gençlär da brakmayaceklar köklär kurusun.

Beşalmanın "M.KÖSA" lişeyin direktoru Mariya Stepanovna KAPAKLI söledi, ani bu kiyat hiç raatsız brakmêr hem hep düşündürer o geçmişlär için, hem da gösterer ne kaavi ruhtan hem candan bizim insannar.

Sora söz verildi kiyadın avtoruna. Nicä açıkladı Todur ZANET "Onnar geldilär sabaa karşı..." proza kiyadı bütünnä annadêr Sovet rejiminnän gagauzlara karşı yapılan genoşid için. Canabisi urguladı, ani **diil lüzüm karıştırmama Sovet rejiminnän hem rus halkını**. O urguladı, ani Sovet rejimindän çok zarar gördü rus halkı da. Todur ZANET açıkladı, ani kiyatta üç annatma var.

İlk annatma-esse "Zaman Kanatları" Burada avtor, dirildip el dermenini, o dermenin adından annadêr XX-ci üzyılın 40-cı yılların zulüm işleri için.

İkincisi – "Yannişlık" ("Onnar geldilär sabaa karşı...") annatması. O

annadêr bir gagauz aylesi için, onnarın açlık hem deportatıya genoşidı kayalarının içindän geçmesi için, hem o büyük kahırlar hem belalar için, ani geldilär bu insannarın başına.

Üçüncüsü da – bilim yazısı "Aaçlık kurbannarı mezarlardan baarêrlar! (60 yıl geeri gagauzlara karşı soykırımı (genoşid) yapıldı)". Bu yazıda da avtor, arhiv dokumentlerinä görä, verer bilgileri açlık kurbannarın sayısı için.

Prezenatıya Gagauziyada büyük meraklıklar kabledildi. Televideniye kanallarından hem haber agensstvolarından, gazetalardan korespondentlar bu kiyatı olayını açıklamaa deyni prezenatıya geldilär. Prezenatıya gelän insannar bibliotekanın salonuna sıymazdılar. O insannar arasında vardılar üredicilär hem ürencilär, KDU studentları, bibliotekacılar, kiyatı hem incâzanaat insannarı, yazıcılar, biznes hem politika adamnarı. Sadä Gagauziyanın öndercileri (başkanın yardımcılarının ikisi da

teklif edildi bu meropriyatıyaya) vakit bulmadılar gelmä.

"YANNIŞLIK" ("ONNAR GELDİLÄR SABAA KARŞI...") İÇİN

Bu annatma pek dürttü canımızı, koydu düşünmää, ani yaşamak çok sıra, bal gibi tatlı olêr, ama çok sıra pek acı da, ani ömür herkerä düzülmeer, nicä biz isteeriz. Biz lüzüm bundan hepimiz dadalım, ne verilmiş geçirelim, nicä da geçirmiş baş personajlar annatmada "Yannişlık" ("Onnar geldilär sabaa karşı...").

Annatmanın süjeti ölä meraklı, ani okuyarkan, sansın kinodan fragmentlär geçer gözün önündä, geller, ki bulunêrsın onnarın arasında, neçinki gerçekli, diri yazılı bu yaratma. Bu annatmanın herbir fragmentinä görä var nicä kendi düşünmeklerini, duygularını açıklamaa, ama nokta koyamaycan – o sonsuz fikirlär. Hep geller aklına annatmanın fragmentleri, angıları brakmêrlar raat yazmaa, dalgalandırêrlar, cannandırêrlar.

Bu annatmada gösterili bir çalışkan gagauz çiftçi aylesinin eceli, angısı dolu çok görmäklän, yalancılıklar. Hayırsız, esapsız Petrinin beterinä zor, kara, yaşlı, çıvgın, çirkin günneri geldilär bu aylenin yaşamasında – kırık hem darmadan ömür. Lambuyu aylesinnän Sibirä kaldırdılar. Lambu inanardı, ani bu yannişlık. Bir bölä yannişlım paası – yaşamak, ömür.

Altı yıl bu bela, karannıkta yaşamak günneri ilerledi. Ama geldi o gün, açan söledilär, ani bu yannişlık. Bu haber sevindirmediydi Lambunun karısını – Milanayı. Milana kaldıydı sade oolun-

nan Ligorlan hem kızınnan Katiylän. Sibirin topraanda gömülüydü onun canın payları – en paalı insannar, sevgili kocası hem uşakları.

Herbir insan bu yaşamakta kendi yaptıkları için cuvap eder. Kara Petri da cuvap etti.

Bütün yaşamak Lambu Milanaylan çalışmışlar, kendi kuvedinnän, terinnän, doorulukça ekmeeni kazanmışlar, gözäl aylä kurmuşlar, çorbacı olmuşlar. Altı uşak büütmüşlär, ayaa kaldırmışlar. İşçi, şeremet, islää insannar. Allaa da onnarı sevärdi hem koruyardı. Herbir işi da kucak dolusu yollardı: saalı da, kısmeti da, bereketi da, uşakları da.

Mayıl olduk, nicä avtor yazdırêr baş personajların patredini, onnarın seveda duygusunu. Onnar nicä iki guguş, büyük sevgi, saygı biri-birinä cannarında var. Milana kaybetiynnän sevgisini, söleer, ani onun kanadını kırdılar, onu bir kanatlan braktilar.

Kaleci aylesi verilmedi zorluklara, çünkü bu insannar çetin ruhlu, haliz gagauzlar. Onnar için söleer falcı Pantı: "Açan kök kaavi – dallar da örüyür".

Bu yaratma bir şedef. Avtor kullanêr ölä leksikayı, ki annêrız – herbir laf ölçüdän, elektän geçirildi, büyük araştırmaklar yapıldı.

Ürencilär okudular bu yaratmanın bir payını, neredän göreriz zengin leksikayı, ne kadar meraklı bu yaratma, da hepsi fikirlär, sözlär, sansın can dermenin taşlarından geçirili.

Aşadaki sıracıklar peydalandı, okuduynan bu kiyadın ilk kısa annatmasını-danışmasını, filosofiya düşünmeklerini "Zaman kanatları".

CAN DERMENİN ÇALIŞMASI

Can dermenin çalışması

Ölçer saadı hem asiri.

Nelär oldu, ne olacek

Can dermeni esaplayacek.

Kimiz biz?

Nedän geldik bu dünneyä?

Ne kalacek bizdän, kimä?

Ne olacek toomruklardan?

Tatlı hem lezetli meyva

Osa erä dökülecek,

Topraklan karışıp,

Er üzündän kaybelecek.

Bölä insannarın çalışması:

Var boşuna hem faydasız,

Var önemli hem var paasız.

Geçer onnar

can dermenin taşlarından.

Biri ölêr peklovka un,

Biri sa toz – tozdan.

(Sirkeli Galina Dimitrievna)

Hazırladı Ay-Boba Çakirin adına Komrattaki pedagogika kolecin üredicisi SİRKEİ Galina Dimitrievna. Materialda kullanılı dördüncü kurstan ürencilerin UZUN Ninanın, GAGAUZ Veronikanın, DÜVENÇİ Paşinin yaratmalarından sıracıklar.

Komrat M. ÇAKİR kolecin genç pooetların yaratmaları

Mariya
FRANKOGLO,
1214gr.**SANA AÇIK KAPUM**

"Saa ol!"- sana söleerim ürektän,
Ki dost olduk biz küçüktän.
Bilerim, sän beni annarsan,
Herzaman sevlärsän,
İnanarsan hep bana.
Dostlukta yaşayacez herkerü.
Her erdü hem herzaman
Sana açık kapum benim,
Bekleerim herkerü seni.

Mariya
ŞİKİL, 1214 gr.**DOSTLUK**

Candan cana geçer ipcüz,
Yıldan yıla kaavi olêr,
Onu yok nicü yırtmaa,
Ki hepsi dostluktan yaşêr!

Yuliya
ANDRİEŞ,
3112 gr.

Açan seni aarêrlar,
Açan seni bekleerlär,
Sän hiç unutma,
Ani o insan – senin aylän.
Onnar seni severlär
Seni da koruyêrlar.
Sän unutma onnarı,
Bul vakit dolaşmaa deyni.

Mariya
BARGAN,
1214 gr.**ANA DİLİM**

Öter içim, baarêr canım,
Açan şilêr Ana dilim!
Paalı dilim, zengin dilim,
Ruhlu dilim, benim dilim.
Pek çok zengin insan
Bizim var dünnedä,
Ki var aylä – orada sevda
Hem taa da dil arasında.
Ana dilim kür bir mumcaaz.
O şafk eder yolumuzu,
İlerleder ruhumuzu.

Yuliya KİOR,
1214 gr.**NE O DOSTLUK?**

Dostluk – o, açan yok kavgalar.
O, açan sıcak laflar.
O, açan canında tatlı düşünmeklär...
Açan islää senin dostun
Sän bil, ani yok ne prost olsun
Korkmaa yok nedän – dur uslu,
Yardım edecek sana dostum.

Dorina
STOLERU,
4111 gr.

Bän pek beenerim anamı.
O bana en paalı.
Beni küçüktän terbieder,
Faydalı nasaat verer.
Herzaman yardım eder,
Belalardan koruyêr.
Ana uşaklara güneş
Aydınadêr, yısüdêr.
En büyük dostu olêr.

Tatyana
PATRAMAN, 1414 gr.

Çok şanı insan ana tarafımda.
Onnarı biz herkerü sayêrız.
Ayozlu Ay- Boba Çakiri
İlk erä saygıylan koyêrız.
Gagauzları üüsää kaldırdı.
Aydın dünnüyü yolu gösterdi.
Kendisi çoktan gökleri gitti,
Yaptıklarını o bizä braktı.

Lüdmila
PAMUCAK,
4211 gr.**DARSİK**

Canım kopêr,
Yaşım damnêr,
Ürääm senin için
Salt düüler.
Günnär gider,
Sular akêr,
Senin gözlerini
Görmää çeker.
Güneş şilêr,
Lüzgür üfleer,
Senin o gülüşün
Önümdän hiç çıkmêr.
Güllär açer,
Hava diişer,
Pembä dudakların
Aklıma hep geler.

Kırlangaç uçêr,
Türküsünü kıvradêr,
Senin o sesinä
Pek benzeer.

Gök karardı,
Yaamur çeketti,
O beni annadı
Darsıklımı daadı.

Yuliya
ÇİMPOEŞ.**DOSTUMA**

Benim dostum, käämil dostum,
Senin için yazêrım.
Bu dünnedä sendän paalı
Hiç kimseyi bulamêrım.

Svetlana
KARATANAS,
4211 gr.**YAŞAMAK**

Bu yaşamak – büyük zenginlik.
Yaşêrım bän, severim bän.
İnsan ürää – o gözellik,
Çiçek açêr, filiz verer.
Bu dünnedä ne pak soluk,
Açan bizdä birlik, dostluk,
Açan gözlär birimizdä
Şilêr yıldız gibi göktä.
Bu yaşamak cennet bizim,
Saalık verärsä Allahım.

Oksana
GRADİNAR,
3312 gr.

Vatan! Ne tatlı bir laf!
Gül gibi açêr o üreemdä.
"Vatan olmasa – can olmaz", –
İşidärsin benim dü sözümdä.
Vatanım, paalı dostum,
Sana baalı benim canım.
Herzaman seni koruycam,

Zorluklarda da brakamaycam. Da bil, dostum, yaptıklarını
Saa ol, ani verdin bana kısmet Unutmayacam hiç bän.
Hem yaşamaa deyni kuvet.

Rima
SERDEGA,
3112gr.

Dostluk – o en büyük zenginlik.
Bizim üreemizä deyni şennik.
Dostluk – o güneş göktä,
Yısüdêr bizi herkerü.

Alöna
DÄKOV,
3112 gr.

İnsan dostsuz nicä,
Kuş kanatsız,
Yaz güneşsiz,
Uşak da anasız.

Kolä
BESARAB,
2-ci kurs.**HALİZ DOST**

Benim var bir haliz dostum.
Baaşış gibi onu buldum.
Küçüktän bilä büüyêrız,
Biri-birimizi
yarım laftan annêrız.
Bana deyni o pek paalı.
O şeremet hem akıllı.
Beni o herzaman annêr,
Lääzımkän bir nasaat verer.
Bän sevinürkän - seviner.
Aalarsam bän - o da aalêr.
Lääzımkana gecä gelecek,
Hiç bir lafsız yardım edecek.
Bän şükürüm büün bitkisiz,
Ki buluştuk senninän biz.
Ol herzaman benimnän sän

Lüba
ZADIR,
4211gr.

Dostlan hepsicü aydın,
Hepsicü gözäl.
Korumaa onu lääzım
Hem sevindirmää

Aleksandra
MARDARİ,
3112 gr.

Paalı benim üüredicim,
Sizin uroklarınızdan
Bän büyük fayda aldım.
Siz çalışêrsınız bizä,
Bütün canını isteersiniz,
Ki uşaklar annasınnar,
Bilgili, hatırcı olsınnar,
Vatanını korusınnar,
Dostlukta yaşasınnar.

Margarita
SURNİNA,
1414 gr.**GÜZ**

Var güz aylarında
üzüntülü günnär,
Açan düşêrlär yapraklar,
Açan yaayêrlar yaamurlar
Hem suuk lüzgür eser,
Bulutlar gökü kaplêr
Gecelär dü pek uzêr...
Sıcak güneş taa az şilêr,
Ama hererdä sarı yaprak.
Büülü bu kilimi
beenerim pek
Bu gözellik güzü
yapêr yalpak,
Ama geçti yazı
kahırlanêrım pek.

Pedagogika kolecinde master-klas gösterildi

Kasımın 6-dä Gagauziyanın "Mihail ÇAKİR" adına pedagogika kolecin üürencilerine deyni literatürä uurunda poet hem yazıcı Todur ZANET sıradakı master-klası gösterdi.

Bu kerä master-klasa katıldılar hepsi kurslardan literatürayı sevän hem peet yaratan üürenciler. Gelmiştilär master-klasa uşaklar Komrat kasabasının şkolalarından da.

Master-klas programası ikiyä bölündü. Birinci bölümde genç poetlar okudular kendi peetlerini "dostluk" hem "güz" temasına. Bu peetlerä incelenmä hem yufka erlerine doorutmalar yapıldı.

Master-klasın ikinci bölümünde Todur ZANET okudu kendi patriotika peetlerinden örneklär. Annattı nicä lääzım yazılın patriotika peeti, angı kaluplarda hem angı laflar peette kullanmak için uygun olacaklar. Uşaklara verildi o laflar: "insan", "ana", "dil", "din", "toprak", "Vatan", "Bucak", "Gagauziya", "Bayrak" h.t.b.

Master-klasta anaşıldı, ani bir ayın içinde uşaklar patriotika uurunda peetlerini hazırlayacaklar, da, Gagauziyanın 20-

ci yıldönümüne deyni bu yaratmaklar dünneyi görecek.

Not. Master-klası hazırladmaa yardımcı oldular üüredicileri Galina Dimitrievna SİRKELi hem Aleksandra Dimitrievna MARİNOVA.

Ukraynanın Vinogradovka küüyündä “Gagauz Kultura Merkezi” açıldı

Kasım ayın 1-dä Ukraynanın Bolgrad rayonun Vinogradovka (eski adı Kurçu) küüyündä büyük şenniklän hem sevinmeliklän gözäl bir “Gagauz Kultura Merkezi” açıldı. Bu merkez Ukraynada şindilik biricik.

Merkezin açılması için çok zaamet ettilär Odesanın bölgä Radasının deputatı Yuriy DİMÇOGLU, “Bütün Ukrayna gagauzlar Birlii” başı Vasiliy KELİOGLU, Odesa gagauzların “Birlii” milli-kultura cümne başı Pötr VOLKOV, Vinogradovka küüyün başı Aleksandr ARABACI, “Gagauz Kultura Merkezi” direktoru Olga KULAKSIZ, küüyün insannarı, üüredicileri, kultura zaametçileri.

Adetä görä, ev saabileri küüyün kultura Evin önündä açılışa gelän musafirleri ilktän çotradan şaraplan ikram ettilär. Sora da tuz-ekmeklän karşladılar şannı musafirleri: Ukraynanın halk deputatını Anton KİSSEYi, Odesin bölgä Radasının deputatlarını

Yuriy DİMÇOGLUyu hem Mariya POPOVAYı, “Bütün Ukrayna gagauzlar Birlii” başını Vasiliy KELİOGLUyu, Odesa gagauzların “Birlii” milli-kultura cümne başını Pötr VOLKOVu, Gagauziyadan musafirleri.

O gün için kultura Evin içersindä kuruluydu masalar küülü ustaların el işlerinnän, milli imeklärlän. Belli ki musafirler hepsi bu meraklı işlärilän tanıştılar hem imeklerden dattılar.

Sora, “Gagauz Kultura Merkezin” direktoru Olga KULAKSIZ tanıştırdı insannarı Kurçu küüyün büünkü musafirlerinnän hem, kısa nasaatlardan sora, “Gagauz Kultura Merkezin” ofițial açılış oldu.

Lääzim urgulamaa, ani “Gagauz

Kultura Merkezi” pek kınak hem kıvrak kurulu. Merkezin bir odasında küüyün hem gagauzların istoriya muzeyi erleştirili. Başka bir odada gagauzlar için hem gagauzça kiyatların bibliotekası bulunêr. Hep o odada gagauz yazıcıların büyük patretleri erleştirili.

Merkezin aşılışından sora kultura Evin şenasına çaarıldı Yuriy DİMÇOGLU. Canabisi annattı o işlär için, ani kendisinin hem Ukraynadaki gagauz Birlikleri tarafından gagauz dilin, adetlerinin hem kulturaasının korunması için yapılêr. Yuriy DİMÇOGLU adadı, ani tezdä baaşlayacak “Gagauz

Kultura Merkezinä” bir kompyuter hem çok funktiyalı bir printer.

Sora da yortunun hepsi şannı musafirlerini şenaya çaarıldılar. Biri-biri ardı söz alıp, onnar kendi baaşlıklarını da eni açılan Merkezä baaşladılar. Ölä Vasiliy KELİOGLU baaşladı paalı bir fotoapparat, Pötr VOLKOV yardım için para verdi, Komrat Devlet Universitetin ekonomika fakultetin dekanı Dr. Konstantin TAŞANCI (kendisi kurçulu) okuru KDU Rektörün Zinaida ARİKOVANın kutlama mesajını hem baaşladı kultura Merkezinä ilk gagauz “Canavar kafalı” bayraa, poet hem yazıcı Todur ZANET okudu peetlerini hem baaşladı kurçululara kendi kiyatlarını. Başka musafirler da kultura Merkezini baaşsız brakmadılar.

muştular. Orada da tostlar hem sözlär ilerledilär. Söz alannarın arasında vardılar Ukraynanın gagauz hem bulgar Aleksandrovka, Dimitrovka, Çervonoarmeyskoe, Kotlovina küülerinin başları. Şennik geç vakıdadan sürttü.

Fotolar – Olga KULAKSIZ hem Nataliya KAPUKA

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 5321.

İndeksi - PM – 21358

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Büün Gagauziya 20 yaşını tamamadı

Büün hepsimiz kutlêemiz Moldova tarafından 1994-cü yılın Kırım ayın (dekabri) 23-dä gagauzlara verilän Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusunun 20-ci yıldönümünü.

Bu statusa basamaklar böläydi:

Perestroyka çekettiynän avtonomiya ruhu havada uçmaa başladı. Gagauz inteligençiyası gagauzlara kultura avtonomiyasını fikirini ortaya attı.

1986-da gagauz rayonnarın gazetalarında hem Kişinevün "Literatura şı Arta" gazetasında gagauzça sayfalar tiparlanmaa başladı. 1986-da açıldı "Bucaan dalgasında" televideniye hem radio kolverimneri. 1988-ci yılda "Ana Sözü" gazetası kuruldu. Bu presa yollarınan gagauz dili, literaturası hem sözleri milletä hemen etişmää başladı. Fikirler kaynamaa çeketti.

1988-ci yılda resimci Dimitriy SAVASTİNın masterskayasında toplanardılar Dimitriy SAVASTİN, Dimitriy NOVAK (Ayoglu), Görgi STAMATOV, İvan DYAÇUK, Todur ZANET da, gagauz milletinin geleceä için lafederäk hem düşünerek, ortaya ölä bir ideyâ koydular: bir diskusiyâ klubu açmaa. O klubun temelindä dä sora kuruldu "Gagauz Halkı" akıntısı. "Gagauz Halkı" akıntısının ardına Çadırda kuruldu "Millet Sancısı", Valkaneştä da – "Vatan" akıntıları.

1989-cu yılın Hederlez ayın (may) 21-dä "Gagauz Halkı" akıntısının I-ci Syezdi oldu, da burada hepsi akıntılar "Gagauz Halkı" akıntının kanadı altında birleştilär.

1989-cu yılın Canavar ayın (öktäbri) 29-da resimci Pötr VLAH, Leonid DOBROV, "Millet Sancısı" milli akıntının lideri Todur TERZİ Komratta kaldırdılar Gagauzların BAYRAANI (Bayraanın avtoru – resimci Pötr VLAH) – maavi bezin ortasında Canavar kafası resimni, bezin yannarında da – horozçuklar.

1989-cu yılın Kasım ayın (noyabr) 12-dä Komrat kutura Evindä olan gagauz halkın Üstolan Syezdında Karar alındı, ani Moldova Sovet Soşialist Respublikasının içindä Gagauz Avtonom Sovet Soşialist Respublikasının kurulmaa.

1990-cı yılın Orak ayın (iyül) 22-dä Gagauz Halkın Üstolan Syezdında Gagauz Milli Bayra hem Gagauz Milli Gimnası (avtorlar Todur ZANET hem Mihail KOLSA) kabledildi.

1990-cı yılın Harman ayın (avgust) 19-nda Gagauz Halkın Üstolan Syezdında baamsız Gagauz Respublikasının kurulması dünnyä bildirildi. Syezd karar aldı o yılın Canavar ayında Gagauz Respublikasının prezidentini hem Üšek Sovetini seçmää.

“Büünkü Moldovanın içindä Gagauziya avtonomiyasının rolü hem eri”

Gagauziya avtonomiyasının 20-ci yıldönümünä karşı Kırım ayın 12-dä Komradın kenarında, bir restoranın düün salonunda, oldu bir Halklararası bilim-praktika konferençiyası. Konferençiyanın temasıydı “Gagauz avtonomiyasına 20 yıl. Dün, büün, yaarına. Büünkü Moldovanın içindä Gagauziya avtonomiyasının rolü hem eri”.

Konferençiyayı hazırladılar Gagauziyanın İspolkomu, Halk Topluşu, Gagauziyanın Bilim Merkezi. Onnara

yardımcı oldu Kişinev TİKA koordinaturluu da.

Konferençiyada pay aldılar politi-

kacılar Moldovadan, Türkiyedän, Ukraynadan, diplomat hem halklararası misiyaların başları, Gagauziyanın kurucuları hem aktivistleri.

Tribunadan konferençiyada söz tuttular Gagauziyanın başkanı Mihail FORMUZAL, Halk Topluşun başı Dimitriy KONSTANTİNOV, Türkiyenin Bütökelçisi Mehmet Selim KARTAL, Türkiye Parlamentının “Türkiye-Moldova” komisiyanın başı Özdem YÜKSEL, Moldovanın prezidentları Pötr LUÇİNSKİ hem Vladimir VORONİN, Moldova parlamentin spileri İgor KORMAN, Moldovada EB bütökelçisi Pirkka TAPIOLA, Kişinev TİKA koordinaturluu Canan ALPASLAN, GHT deputatı Georgiy LEYÇU h.t.b.

Büün Gagauziya 20 yaşını tamamadı

(Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada)

1990-cı yılın Canavar ayın 25-29 günnerindä, seçimneri kösteklemää hem Gagauz Respublikasını yok etmää deyni, Kişinev Gagauziya halkların üstünä volontörları yolladı.

1990-cı yılın Canavar ayında (oktäbri) Gagauz Respublikasının prezidenti Stepan TOPAL seçildi. Hep ozamannar Üšek Sovetin deputatları da seçildi. Üšek Sovetin başı Mihail KENDİGELÄN ayrıldı.

1990-cı yılın Canavar ayında (oktäbri) Gagauziyeyä Sovetlär Birliin iç askeri girdi da Moldova hem Gagauz Respublikası arasında duvar gibi durdu.

1993-cü yılda Leonid DOBROV hem Konstantin TAUŞANCI Gagauziya (Gagauz Yeri) avtonom bölgesinin Zakon proektını önä çıkardılar. (Proektın incelemesindä pay aldılar Todur MARİNOGLU hem Todur ZANET. Ama onnar proektı imzalamadılar da proektın avtoru Leonid DOBROV hem Konstantin TAUŞANCI sayılêrlar).

1994-cü yılın Kirez ayın (iyün) 2-dä Komrada geldi Türkiyenin 9-cı prezidenti Suleyman DEMİREL, da avtonomiyanın kurulmasında aracı oldu Gagauz Respublikasının hem Moldovanın arasında.

1994-cü yılın Kırım ayın (dekabri) 23-dä Moldova parlamenti kabletti "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için" Zakonu.

Ama unutmayalım: olmaydı 1990-cı yılın Harman ayın (avgust) 19-zu HİÇ BİR KERÄ olmayaceydı 1994-cü yılın Kırım ayın (dekabri) 23-çü da.

Bunu HİÇ BİR KERÄ diil lâazım unudalım.

Konferençiyalar biri-biri aardına oldu

Gagauziya avtonomiyanın 20-ci yıldönümünä karşı Komratta sıravardı konferençiyalar geçti.

İlkin, Kırım ayın 10-da, "Mihail Çakir" pedagogika kolecinde Gagauziyanın üredicilik Upravleniyası yaptı kendi konferençiyasını – «Образование, обновление, развитие и расширение сферы использования гагаузского языка на протяжении 20 лет существования Гагаузии». Sora da İspolkom kendi konferençiyasını yaptı. Bürokratlardan kaarä, konferençiyada, pay aldılar gagauz dilindä üredicilär hem kultura insannarı da.

Şükür Allaha, ani konferençiya gagauz dilindä geçti da gösterdi, ani dilimiz var hem yaşêr. Da onu var nicä devlet strukturaları da kullansınar.

Bu konferençiyanın göstredi, ani Gagauziyada GAGAUZ DİLİNDÄ ŞKOLALAR LÂAZİM AÇILSIN. Ama öndercilär istâmeerlär. Genä gagauz dilini şkolalarda sadä predmet olarak görêrlär. Bunu açıkladı sonunda kabledilän rezolüçiya da. O rezolüçiyada Gagauziyada gagauz dilindä şkolaların açılması hiç anılmadı da.

Gagauziyanın 20-ci yıldönümünününän T.C. Kişinev Büükelçisinin kutlaması

Kan kardaşımız Gagauzların (Gökoğuzların) avtonomiyalarını kazanmalarının 20-ci Yıldönümünü kutlamalarından büyük kanaatlık duyêrım. Türkiyenin hem özelliklän Dokuzuncu Prezidentimiz Sayın Süleyman DEMİRELin da katkılarının barışçı bir biçimä kazanılan Avtonomiya Statüsü, halklararası alanda önemni bir ör-

nek gösterer. Suuk cengin sona gelmesi hem Sovetlär Birliinin daalması sırasında Balkannarda hem Kavkazlarda yaşanan etnik çatışmalar büyük acılara sebep oldu. Ama, Gagauz (Gökoğuz) kardaşlarımızın hem Moldova pravitelstvosunun annaşmak yolunnan Gagauz Avtonomiyası barışçı bir biçimä ortaya geldi.

Bu avtonomiyanın korunması, geliştirilmesi hem barış içindä ekonomika kalkınmanın sürdürülmesi, Türkiye tarafından öncelikli uur olarak görünmektedir. Devletimizlän, kültürel, etnik hem istoriyalı baaları bulunan Gagauzların, büünkü günnü, demokratıyalı, insan haklarına saygılı, Moldovanın bir parçası olarak, kultura kimliklerini da korumak durumunnan, hızlan gelişmeleri en önemni uurumuzdur.

Bu çerçevedä, hem Moldova pravitelstvosuna hem da Gagauz kardaşlarımıza önemni sorumluluklar düşmektedir. Avtonomiya Statusunun tam olarak uygulanması, Gagauz dilinin korunması hem geliştirilmesi için lâazımni önnerin alınması, Gagauz kardaşlarımızın Moldovanın politika, ekonomika hem kultura ömüründä taa geniş biçimä er almaları büyük önem taşımaktadır. Türkiye, başta Büükelçiliimiz hem TİKA Temsilciliimiz olmak üzerä, bütün kurum hem kuruluşlarınan bu doorultudaki kuvetlän yardım vermää hazırır.

Bu üzerä bütün Gagauz kardaşlarımızı Avtonomiyalarının 20-ci Yılı olunnan eniden kutlêrım, barış, raatlık hem varlık içindä taa çok 20 yıllar dilerim.

Mehmet Selim KARTAL,
T.C. Kişinev Büükelçisi

“Büünkü Moldovanın içindä Gagauziya avtonomiyanın rolü hem eri”

(Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada)

Konferençiyadan sora fikirlär.

İslää iş konferençiya. Hazırlayanar da çok zaamet etmişlär. Bu belliydi hem avtonomiyamıza yaraşardı. Yabancı insannarın önündä utandırmadılar kendilerini. Ama, aması da var.

Neçin sa zalda vardılar onnar da (hem gagauzlar, hem da yabancılar) kim 20 yıl geeri Gagauziyanın kurulmasına karşı gidêrdilär hem ona köstek koyardılar. Yabancıları annêrız, onnar ozaman da, şindi da politakacı. Ama avtomnomiyanın kurulmasına hiç yakın olmayan gagauzlar büünkü gündä ne aarardılar konferençiyada sade bir Allah hem öndercilär biler?

Allaa yukarda, öndercilär da bunu açıklamayacak. Onuştan bir iş kalêr aslı: Konferençiyanın temalarından

birisiydi “Dün, büün, yaarına”, onuştan avtonomiyanın duşmannarını

öndercilär, dündän büünä geçirip, yaarına taşıyêrlar: taa ötää dooru da avtonomiyamıza hem milletimizä zarar yapsınar deyni. Bu konferençiyanın en şaşılacak işlerindän birisiydi.

İkincisi da kimin parasınnan bu konferençiya “çastnıy restoranda” yapıldı? Açan Komrat Devlet Universitetinde (KDU) bir sürü gözäl konferençiya zalları var, küülerimizdä da kultura Evleri. Söz gelişi KDU nun da konferençiyanın hazırlanmasında taa da çok rolü hem katkısı da olaceydi.

Todur ZANET. Fotolar avtorun.

Evropanın ekonomika cümnesinä integratıya sergisi

Kırım ayın 19-20 günnerindä Komrat Devlet Universitetında (KDU) geçti “Evropanın ekonomika cümnesinä Moldova Respublikasının integratıyası” mal hem tehnika sergisi. Onu ortak hazırladılar Komrat Pro-Evropa Merkezi, KDU hem Gagauziya ekomomika upravleniyası.

Sergi maasuz kuruldu göstermää deyni ne mallar hem tehnika var nicä yapmaa, açan Evropa Birliindän (EB) para kabledersin, ne işlär var nicä yapmaa o paraylan hem nicä faydalı onu kullanmaa.

Açılışta Komrattaki Pro-Evropa interaktiv Merkezin başı Lüdmila MİTİOGLU urguladı, ani bu sergiylän Merkez istedi kurmaa insannara deyni bir habercilik hem fikir yapısı, annatmaa EBnin faydalı yardımınarı için.

Gagauziyanın insannarından kaarä, sergidä pay aldılar Moldovanın başka rayonnarından biznes insannarı da: Orhey, Teleneşt, Dubasar, Şoldanelt h.t.b. rayonlardan.

PATRETTÄ: (aşaada soldan) Komrattaki Pro-Evropa Merkezin başı Lüdmila MİTİOGLU, KDU prorektoru Lüdmila FEDOTOVA hem Gagauziya ekomomika upravleniyasının başı Vitaliy KÜRKCÜ.

Fotolar – gagauzmedia.md

“Gagauziyaya 20 yıl” çarşısı

Kırım ayın 11-13 günnerindä Komratta “Gagauziyaya 20 yıl” mal hem izmet sergi çarşısı oldu.

Çarşıda pay aldılar hem Gagauziyadan, hem da Moldovanın başka erlerindän insannar hem firmalar.

Sergi çarşısında vardı nicä satın almaa iyecek hem içecek mallarını, kosmetika, ilaç hem ruba.

“Gagauziyaya 20 yıl” sergi çarşısını ortak hazırladılar Komrat primariyası hem Gagauziyanın alış-veriş palatası.

Yabancıların arasında Rusiyanın “2014 yılın studentı” gagauzka oldu

Kasım ayın 25-dä Tatarstanın baş kasabasının Kazanın “Povoljye sport hem turizm akademiyasının” korpusunda seftä “2014 yılın studentı” premiyasını kazanannara ödüllär verildi.

Konkursun “Yılın yabancı studentı” nominaşısında birinci eri aldı “İ.G. Petrovskiy” adına Bränsk universitetin studentkası, çadırlyka, “V.Moşkov” lişeyini başaran Alöna KAPANCI.

Ödülü hem diplomayı Alönaya verdi Olimpiada çempionkası Svetlana JUROVA.

Parlamenta 3 gagauz 1 da gagauzka seçildi

Kasımın 30-da Moldovada Parlamenta seçimneri oldu. Moldovanın Merkez Seçim Komisiyası açıkladı seçimnerin sonucunu. Buna görä belli oldu, ani politika partiyalar listelerindän parlamenta 3 gagauz 1 da gagauzka geçti.

MSKın açıklamasına görä politika partiyaları bölä erleri kapladılar:

Soşialistlar partiyası – 20,51% (327 912 kişi oy verdi, 25 mandat);

Liberal-demokratlar partiyası – 20,16% (322 201 kişi oy verdi, 23 mandat);

Komunistlär partiyası – 17,48%

(279 366 kişi oy verdi, 21 mandat);

Demokratlar partiyası – 15,80% (252 489 kişi oy verdi, 19 mandat);

Liberallar partiyası – 09,67% (154 518 kişi oy verdi, 13 mandat).

Buna görä belli oldu, ani politika partiyaların listelerindän parlamenta 3 gagauz 1 da gagauzka geçti:

Soşialistlar partiyasından – **Födör GAGAUZ** (Halk Topluşu deputatı);

Liberal-demokratlar partiyasından – **Nikolay DUDOGLO** (Komradın primar) hem **Demyan KARASENİ** (Halk Topluşu başı yardımcısı);

Komunistlär partiyasından – **İrina VLAH** (parlamentin deputatı).

NOT. Bakarak nicä Gagauziyada geçti Moldovada Parlamenta seçimnär, annêrız, ani burada insan başka türlü düşüner.

Gagauziyada Moldovada Parlament seçimnerindä proentlar bölä bölündü:

Soşialistlar partiyası – 57,13%

“Выбор Молдовы - Таможенный союз” – 14,36%

Komunistlär partiyası – 12,26%

Demokratlar partiyası – 10,36%

Födör GAGAUZ

Nikolay DUDOGLO

Demyan KARASENİ

İrina VLAH

Gagauziyanın 20-ci yıldönümünə patriotika

Vatan

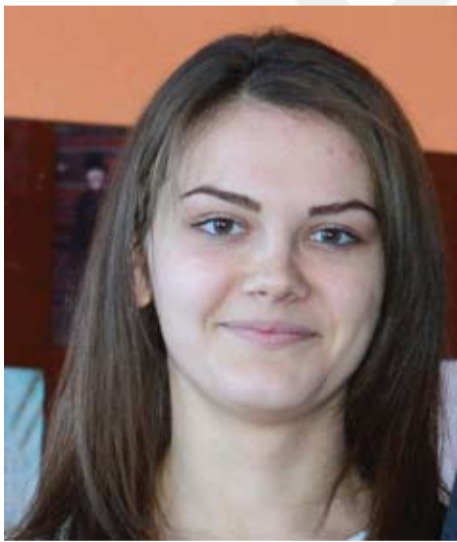
Vatanım bana deyni sän pek paalyısın,
Bütün yaşamamnan sän baalyısın.
Burada benim ana evim,
Burada ilk adım yaptım.

Kismetliyim bän bu dunnedä,
Ki var bölä Vatan bendä.
Burada pek çok insan yaşêêr;
Gün-gündän ilerletmää seni o savaşêr.

Bana deyni bu er en paalı,
Üireemä deyni o hatırlı.
Burada duudu benim ayläm.
Burada yaşêêr senseläm.

Burada buldum dostlarımı,
Seftä gördüm anamı hem bobamı.
Bizä deyni büyük bu Vatan,
Baaşış gibi verili o Allahtan.

Herbir insan bunu läüzüm bilsin,
Brakıp ana topraanı,
başka devletä gitmesin.
Eer gidärsaydı da, geeri evä gelsin.
Ana topraanı unutmasın.
Nikolay BESARAB, 2412a gr.

Salt bu toprak kismet verer

Bu dünnedä salt o yaşêêr,
Kim Vatanı en çok sever;
Zerä Vatanı nicä Ana,
Yalpıklımı adêêr bizä.
Salt bu toprak kismet verer;
Cennet kapusunu açêr.
O üüreder bizi sevmäâ,
Zorluklarda bilä olmaa.
O üüreder bizi işä,
Ki kırlarda büüsün booday.
Soframızda olsun ekmek.
Evimizdä olsun kismet.
Yaşayalım hep şenniktä,
Kanın düülsün damarlarda.
Nina UZUN, 4111 gr.

Bir ay geeri "GAGAUZLUK" cümne birlii, "Ana Sözü" gazetasının bilä, Komrat "Mihail Çakır" pedagogika kolecin üürencilerinin arasında "Gagauziya avtonomiyasının 20-ci yıldönümünə baaşlanan patriotika peet yarışmasını açıkladı. 2014-cü yılın Kırım ayın 12-dä bu yarışmanın sonuçları belli oldu.

Yarışmaya katıldılar hepsi kurslardan peet yazan üürencilär. Jurinin kararına görä 9 kişiye ödüllär verildi (Galina SİRKEĻİNİN "Lizgerli havada sazların türküsü" hem Todur ZANE-TİN "Koorlaşmış ateş..." peet kiyatları). İlk üç eri alannara, bu kiyatlardan kaarä, büyük ödül olarak, Todur ZANE-TİN "GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlär" kiyadı baaşlandı.

Yarışmada erlär bölä pay edildilär:

- 1. Nikolay BESARAB**, 2412a gr., peet "Vatan";
- 2. Nina UZUN**, 4111 gr., peet "Salt bu toprak kismet verer";
- 3. Mariya BARGAN**, 1214 gr., peet "Dededän baaşış";
- 4. Yulä ANDRİEŞ**, 3112 gr., peet "Sevmäâ onu, saymaa läüzüm" hem **Lüdmila ZLATOVA**, 3112 gr., peet "Saygılı Gagauz Eri!";
- 5. Mariya ERİNET**, 3312 gr., peet "Gagauziya – hoş Vatanım";
- 6. Oksana GRADİNAR**, 3312 gr., peet "Vatan! Ne tatlı bir laf!";

- 7. Olesä KAPAKLI**, 1214 gr., peet "Duuma erim";
- 8. Yulä KİÖR**, 1214 gr., "Vatanım!";

Yarışmada pay alan başka üürencilerin peetleri da, maasuz baaşış olarak, "Ana Sözü" sayfalarında tiparılêêrız.

Meraklı, çok beklenän,
İnsana umut verän.

Eh, insan, girgin insan!
Var bizdä salt bir Vatan.
Onu severim, sevecäm,
Zenginneedip, koruyacam.

Mariya BARGAN, 1214 gr.

Ne büyük kismet

Büük duyugu üireemä konu.
Gagauziya, isteirim sana
Bütün candan sevdami adamaa,
Hoş duygumu hepsinä annatmaa.

Yaşêêrim bän Bucak tarafında.
Ne büyük kismet, ki varım dünnedä,
Ki var küüyüm, hısmnarım,
Ana-bobam, dedäm, çok dostlarım.

Yaşamamız geçer umutlan saalıkta.
Hem gün-gündän hep sayıklêêrim:
Ne büyük kismet, ki varım dünnedä,
Ki var Gagauzluk – girgin halkım,
İrmi da yaşında serbest devlet –
Paalı, çok saygılı hoş Vatanım.

Yaşêêrim bän Bucak tarafında.
Ne büyük kismet, ki varım dünnedä.
Gerbä, Bayraa, bir ayoza gibi,
Devletimiz bakêr... Çalêr halkım Gimni.

Üç koraflı bayrak bizi birleştiret;
Büük dostlukta birlii pek koruyêr.
Geleceenä üç yıldızın şafkı,
Geniş yolu halkımıza belli eder.

Yaşêêrim bän Bucak tarafında.
Ne büyük kismet, ki varım dünnedä,
Ki var küüyüm, hısmnarım,
Ana-bobam, dedäm, çok dostlarım.

Sän Gagauziyam - benim boba evim,
Sendän benim büük kuvedim.
Sana inan ölä çetin,
Ki demirdän o taa kaavi.

Vererim söz seni pek korumaa,
Seninnän hep hodullanmaa.

Mariya BARGAN, 1214 gr.

Sevmäâ onu, saymaa läüzüm
Gagauziya – benim evim.
Onsuz bän kim, onsuz bän kim?
Onsuz bän soluksuz gibi.
Sevmäâ onu, saymaa läüzüm.

Gagauziya – Ana Erim,
Sän ne paalı hem pek zengin.
Var çalışkan insannarın,
Sedef gibi gözäl adetlerin.

Var bayraamız, var bayraamız-
İnan umutlan kenarsız.
Üç yıldızlı – üüseklerdä,
Dalgalanêr hoş havada.

Lüzgär ona türkü çalêr:
O türküyä laflar katêr:
Gagauzlar, birleşiniz
Da dooruluu koruyunuz.

Gagauziya – benim evim.
Onsuz bän kim, onsuz bän kim?
Onsuz bän soluksuz gibi.
Sevmäâ onu, saymaa läüzüm.

Yulä ANDRİEŞ, 3112 gr.

peet yarışmasının sonuçları belli oldu

Paalı, gagauz halkım,
Seni bän pek severim.
Canımdan sizä
Dooruluu söleirim:
İsteerim, sevgili dostlar,
Yaşayasınız siz pek gözäl!

Ne da olsa, hiç bir zaman unutmam,
Topraamı, sevgili Vatanımı,
Ana-boba duuma evimi.

Bucak, Bucak – sän Vatanım !
Seni beenerim tarafım.
Gözäl topraamız bizim.
Gagauziya – hoş Vatanım.

Mariya ERİNEŤ, 3312 gr.

Saygılı Gagauz Eri!

Neyä biz Gagauziya deeriz?
Evä, neredä yaşêêrız.
Neredä mamumuz bizi beklee,
Yalpak laflan danışêr.

Gagauziya bizim pek gözäl,
İnsannar pek çalışkan,
Uşaklar da şeremet,
Oguz kökündän, millet.

Selemneerim otları,
Selemneerim lüzgeri,
Selemneerim topraamı,
Selemneerim Bayraamı.

Üç renkli. Üç yıldızlı.
Sevindirer halkımızı.
Kırmızı rengi söleer:
Girginnik halkta yaşêêr.

Maavisi - açık göklär,
Dünnedä şen türkülär.
Biyazı – umut cana,
Aydınnık geleceenä.

Selemneerim büün seni,
Saygılı Gagauz Eri!

Lüdmila ZLATOVA 3112 gr.

Gagauziya – hoş Vatanım

Gagauziya! Ne gözäl bu laf!
Gagauziyada ne gözäl toprak.
Burada duudum, büüüdüm,
İlk çetin adımnarımı yaptım.

Bu gün, Gagauziya,
Senin duuma günün.
İrmi yılda belli –
Geleceenä açık yolun.

Büük sevinmäk,
Ki varsın hem yaşêêrsın,
Umut, örnek bizä verersin.
Açan da Bayraamız dalgalanêr,
Canımı diridän koparêr.

Vatan! Ne tatlı bir laf!

Vatan! Ne tatlı bir laf!
Gül gibi açer o üreemdä.
“Vatan olmasa – can olmaz”, –
İşidärsin benim dä sözümdä.

Vatanım, paalı dostum,
Sana baalı benim canım.
Her zaman seni koruycam,
Zorluklarda da brakamaycam.

Saa ol, ani verdin bana kismet
Hem yaşamaa deyni kuvet.

Oksana GRADİNAR, 3312 gr.

Duuma erim

Duuma erim – paalı evim.
Hiç diilim bän pişman,
Ani severim pek seni,
Sevdim hem sevecäm.

Sän nicä bir uzun yolcaaz
Bitkisiz gözeliinnän
Hem can sıcaklunnan
Kismet hep başlêêrsın ,
İçimi yısıdêrsın.

Seni severim bütün ürektän,
Seni sayêrim salt bütündän.

Hodullanêrim seninnän,
Halkın girgin ruhunnan.

Çok gözelliin var dünnedä,
Paalı duuma erim...
Çok mutluyum bän burada,
Benim paalı evim.

Bulunarkan senin yanında,
Benim canım salt yımışêêr.
Bulunarkan senin yanında,
Benim içim salt uslanêr.

Sevdim, severim, sevecäm
Seni, paalı Bucaam!
Saydım, sayerim, sayacam
Seni bän her zaman!

Olesü KAPAKLI, 1214 gr.

Vatanım!

Gözäl dolayların,
Zengin meyvaların,
İi topraan.
Tatlı lafin Vatanım!

Vatan o...
Neredä bizim ana-bobamız,
Neredä dostlarımız,
Neredä şenni dünnä,
Neredä yaşêêr sevda.

Kim dä gitmesin yabancı topraa,
Döner geeri kendi Vatanına,
Deyni Vatan çaarêr bizi evä,
Magnit gibi çeker kendisinä.

Vatanım
Çok paalıysın sän bizä.
Saa ol, deeriz biz sana,
Ani büüdersin, bizi koruyêrsın,
Gagauzluu çetin tutmaa
Yardım edersin.

Yülü KİOR, 1214 gr.

Ana topraam

Gagauziya – Ana topraam!
Sän şilêêrsın taa pek güneştän.
Yısıdêrsın körpä üreeciimi,
Doldurêrsın hoş kalibimi.

Yaşa topraam binnärlän yıl,
Gelän evladları hep sevindir!
Hodullanêrim – gagauzkayım bän.
Geldi vakit, söleerim genä :
Sendän paalı,
Gagauziya – saygılı Vatanım,
Bu dünnedä hiç yoktur!

Alina MİHAYLOVA, 1214 gr.

Gecü-gündüz bän yalvarêrim Allahu

Var dünnedä ölä insannar –
Onnara – gagauzlar – deerlär.
Pek işçi, şeremet, zaametkär,
Ana topraanı da pek severlär,
Vatanım kalbindä taşıyêrlar.
Bu toprakta onnar çoktan yaşêêrlar
Hem gözäl bereket tä büüüderlär:
Bölä ana tarafını zenginlederlär,
Bununnan Vatanını ilerlederlär:
Ki korusun gözäl Vatanımı –
Sevgili Gagauziya Erimi.

Tatyana PATRAMAN, 1414 gr.

Plaiul meu natal!

Gägăuzia-e plaiul unde traiesc,
Nespus de mult eu îl iubesc.
Sunt mîndră că aici m-am născut,
Din obiceiurile strămoşilor
am crescut.

E unicul loc unde mă simt bine,
Cît de greu nu mi-ar fi,
Dumnezeu e cu mine.

Aici, în Găgăuzia
sunt un demn cetăţean,
Eu am plaiul meu, nu sunt orfan.

Doar aici eu pot fi fericită,
Mă înconjoară oamenii
dragi şi sunt iubită.

Găgăuzia îmi este
scumpa ca un părinte,
Anume pe ea, mereu o voi ţine mînte.

Dorina STOLERU, 4111 gr.

Gagauziya

Var çok gözäl memleket
bizim dünnedä.

En islää bana – Gagauziya.
Gagauziyâ bana en paalı toprak,
Neredä güneş tä şilêêr taa sıcak,
Kırlarda döşedili altından başak,
Yukarda dalgalanêr üç renkli bayrak.
Tä şansora 20 yıl uçtu, tez geçti,
Nicä gagauzlar devleti kurdu.
Var bizdä da:

Bayrak, Gimn hem Gerbimiz.

Onnara pek seviner herbir gagauz.
Veronika GAGAUZ, 4112 gr.

Gagauziya

Gagauziya – benim Vatanım.
O paalı duuma erim,
Sevgili köşeciim, ayozlu erim.
Sana yakındır canım.

Çok cömertsin sän, Bucak.
Senin topraan pek sıcak
Doyurêr, sulêêr,
Herbirini yısıdêr.

Paalı Bucak, Vatanım,
Bän senin kafadarın,
Sade seni koruyacam
Hem senin için yaşayacam.

İrina TERZİ, 4111 gr.

Prezintaşiyada hepsinin gözleri yaşlan doldu

Ev saabileri tuz-ekmeklän karşladılar kiyadın avtorunu. Sora üreñcilär Praskovya URUM hem Veçeslav BESARAB kısıdan annatılar musaafirin biografiyasını. Üreñcilär gösterdiler kiyattan bir parça teatrulu şenkası da.

Nicä açıkladı Mariya İlyiniçna DUŞKOVA, açan klasta üreñcilär okumuşlar bütün kiyadı hepsicii aalamışlar. Şindi da, açan şenka başladı, da üreñcilär Praskovya URUM hem Mariya BOYİŞTÂN okuyardılar avtorun sözlerini, hem, üreñcilär oynardılar kiyadın kahramannarının Kaleci Lambunun (Veçeslav BESARAB) hem

Kongazın 1-ci teoretik lişeyindä Kırım ayın 12-dä Todur ZANETin “Onnar geldilär sabaa karşı...” kiyadına prezentaşiyaya oldu. Prezentaşiyayı hazırladı 7-ci “b” klasınnan gagauz dilindä üreğici Mariya İlyiniçna DUŞKOVA. Üreñcilerdän kaarä, prezentaşiyada pay aldılar lişeyin direktoru İordan Nikolaeviç YASIBAŞ, küçük klaslarda zavuç Evgeniya İvanovna ARNAUT, gagauz dilindä hem istoriyada üreğiciler, başka klasların üreñcileri.

Milananın (Mariya MİHNA), Falcı Pantinin (Viktor ÇEBAN), Kara Petrinin (Georgiy PEYU), Katinin (Dorina JEJU), Ligorun (İlya NİKİTOV) MGB ofiğerlerini (Stepan DÜVENCI) rollerini, zalda bulunannarın hepsinin gözleri yaşlan doldu. Çoyu aalardılar da.

Teatru şenkası bittiyün üreñcilär kiyadın avtoruna çeşitli soruşlar koydular. Hepsicini en pek meraklandırardı bir soruş: “Neredän Falcı Pantilardı ne oldu Milanalarlan Sibirdä hem nicä o tanıdı onnarı, açan kendisi görmardı?”

Bu soruşa cevap ederäk, Todur ZANET annattı buna benzär bir istoriya kendi küçüklüündän, açan Kazayak küüyündä yaşardı bir kusurlu hem yatalak insan da o görardı ne olär uzaklarda hem er altında. Annadarak kiyat için, avtor açıkladı, ani bütün annatmaklar hepsi halizdän olmuş hem kiyat dokumental bir kiyat.

Prezentaşiyadan sora lişeyin üreñcileri izin istedilär okumaa kendi peetlerini. Neyä kayıllık kabletilär. Lääzım urgulamaa, ani peetlär pek meraklıydı. Lişeyin musaafiri pek beendi genç poetın Kostı PULUKÇUnun peetlerini.

Şolanın poetları için annadarak, Mariya İlyiniçna DUŞKOVA sevindi ona, ani Gagauziyada eni çıkan gençlerin poeziya kiyadında “Umut şafkları”, var Kongazın 1-ci lişeyini bitirän uşakla-

rın Olga KARASENİNin (PALİK) hem Nadejda UZUNun peetleri da.

Kongazın 1-ci lişeyindä meropriyatıyayı başarak, lişeyin direktoru İordan Nikolaeviç YASIBAŞ şükür etti Mariya İlyiniçna DUŞKOVA hem hepsinä, kim hazırladı gözäl bu literatıra yortusunu hem da yortuya katılan yazıcıya. Lişeyin zavuçı Evgeniya İvanovna ARNAUT da çok gözäl laflar söledi yazıcıya hem hepsinä meropriyatıyayı hazırlayannara hem onda pay alannara.

Meropriyatıya bittiktän sora, musaafirä hem üređicilerä deyni bir pomana masası kuruldu. İmekleri bütün

ürektän hazırlamıştılar lişeyin açıcıyıkları Elena İKİZLİ, Mariya DUŞKOVA hem Elena MASLİN. Bakmadaan ona, ani oruçtu, yazıcının istediynä görä, masada vardı kırma hem döşemä da.

Not. Prezentaşiyaya lişeyin bibliotekasında oldu. İçersi almazdı hepsi insannarı, ani istürdiler bu işi görmää hem onda pay almaa. Onuştan lafta var ilkyaza lişeyin büük zalında bu kiyatlan ilgili eni gösteriler yapmaa.

İvanna UZUN,

Kongazın 1-ci lişeyin istoriyada üreğicisi

Fotolar – Dorina BESARAB

“Altın fikirlär” aforizma kiyadı çıktı

Geçennerdä gagauz okuyucusuna tanıdıldı eni bir kiyat – “Altın fikirlär”. Onu hazırlamış Beşgöz küüyün primarı Nikolay GOTİŞAN. Canabisi gagauz dilindä üreğici za-naatına saabi.

Kiyadın prezentaşiyası oldu Gagauziyanın bilim Merkezindä. Ona pay aldılar Merkezin zaametçileri, bilim hem kultura adammarı, cümne insannarı.

Nicä açıklandı prezentaşiyada avtor Nikolay GOTİŞAN, o kendisi çevirmiş gagauz dilinä hem kiyatta erleşirmiş Konfütiy, Paskal, Seneka, Solomon, Sokrat, Demokrit gibi dünnä filosofların altın sözlerini.

“Altın fikirlär” kiyadın tiparlanma-

sı için İspolkom avtonomiyanın bütündän harcadı 14 bin ley.

Kiyat en geniş auditoriya için hazırlandı. Tirajı – 370 taanä.

Aydar küüyü için istoriya kiyadı çıkacak

Aydar küüyün eski kolhozun predsedateli Födör KURU hazırlamış Aydar küüyü için 600 sayfalık bir kiyat – «Веков связующая нить».

Bunu Canabisi açıkladı Gagauziyanın radiosundan. Kiyatta toplu dokumentlär taa 1787-ci yıldan beeri.

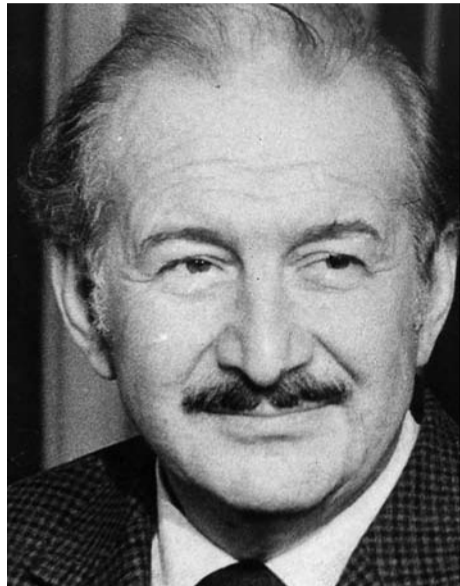
Kiyat annadacak küüyün kurulması hem istoriyası için, onun insannarı için. Kiyadın 23 bölümündä 300-dän zeedä patret hem dokument tiparlanacak.

Födör KURU annattı, ani bu işi, var nicä demää, şakadan başlattı - istemiş aaraştırmaa hem bulmaa haliz ne mana var kendi laabında hem neredän onun kökleri. Ama iş bümüş da kiyada dönmüş.

2015 yıl türk dramaturgun Haldun TANERın hem hakas destancısının Semen KADIŞEVın yılı

TÜRKSOYa girän türkçä lafedän devletlerin kultura ministruları kendi 32-ci dönem dayma Konseyi toplantısında Kazanda (RF, Tatarstan) Kasım ayın 21-dä açıkladılar, ani 2015 yıl Türk dünnäsında sayılacak Türkiye dramaturgun Haldun TANERın hem Hakas destancısının Semen KADIŞEVın yılı. Bu iki büyük kultura insannarın 2015-ci yılda duuma günnerinin yıldönümleri tamannanêr: türk dramaturgun Haldun TANERın 100 yılı, hakas destancısının Semen KADIŞEVın da 130 yılı.

Dayma Konseyä girän devletlär läüzüm olacek 2015 yılın içindä annatsınar Türk dünnäsının bu büyük kultura adannarı için, çevirsinnär hem yayınnasınar onnarın yaratmalarını, ştenalarda koysunnar pyesaları hem başka işleri yapsınar bu insannarı kendi milletinä açıklamaa deyni.

Haldun TANER Türkiyenin anılmış teatru hem kabare dramaturgu, lektor hem jurnalisit. Respublika vakıdının en büyük yazıcılarından birisi.

Duudu 1915-ci yılın Baba Marta ayın 16-da İstanbulda. 1935-ci yılda orta şkolayı bitirdi. Germaniyada Heidelberg Üniversitendä üürendi. 1950-ci yılda İstanbul universitetin literatür bölümün türk filologiyası fakultetini başardı. Hep 1950-ci yıldan beeri pyesa yazmaa başladı. 21 pyesanın avtoru.

Yaşamasının son yıllarında Ankaranın hem İstanbulun universitetlerinde teatru istoriyasında lektüraları okuyardı. "Miiliyet" gazetasında jurnalistti.

1986-cı yılda Hederlez ayın (may) 7-dä raametli oldu.

Büünkü gündä Haldun TANERın adını taşıyêr İstanbulun Kadıköy teatrunun ştenası. "Miiliyet" gazetası 1987-ci yıldan beeri Haldun TANERı anmasına "Haldun TANER proza ödüllerini" düzennee.

Semen KADIŞEV hakas milletinin en büyük *haycı-namahçısı* (insan ani becerer muzıka tertiplerin akomponimentına kahramanlık balladalarını annatmaa), *çathancı* (çathan – hakasların telli çalgıcı instrumenti), *tahpahçı* (hakasların peet annatmaa ustalı), Sovetlär Yazıcılar Birliin azası (1954 y.).

Duudu 1885-ci yılın Ceviz ayın (sentäbri) 16-da fukaara hem çok uşaklı avcı aylesindä. *Haycı* ustalını bobaşından üürendi.

Semen KADIŞEV tanınmış folklorcuydu. Bilärdi otuzdan zeedä hakas halkının kahramanlık balladalarını.

Raametli oldu 1977-ci yılın Kirez ayın (iyün) 30-da.

Semen KADIŞEV adını taşıyêrlar Hakasyanın respublika kultura hem halk yaratması Merkezi hem Abakan kasabasının bir sokaa.

III-cü Halklararası Kaşgarlı MAHMUT proza yarışmasının Gagauziyada sonuçları

Gagauziyada III-cü Halklararası Kaşgarlı MAHMUT proza yarışmasının jürisinin kararına görä erlär bölä:

Birinci er – verilmedi.

İkinci er – Todur MARİNOGLU

(annatma "Ömürboyunca umut");

Üçüncü er – Konstantin KURDOGLU (annatma "Bölinmiş düş").

Jüri azaları: Todur Zanet, Galina Sirkeli, Mariya Çebanova.

Konstantin Kurdoglo eni kiyadına prezentațiya yaptı

Gagauziyanın İspolkomunda Konstantin KURDOGLO kendi eni kiyadını tanıttı. Bu kerä din insannarı için – «Гагаузы на святом Афоне».

K i y a d ı n prezentațiyasında pay aldılar gagauziyanın bürokratları, kultura insannarı, kiyadın sponsorları hem Afon manastırın temsilcisi.

Kiyat «Гагаузы на святом Афоне» rus dilindä annadêr o gagauzlar için, ani bu manastırda erleşmişlär: hem popazlar için, hem da orada işleyän sıra-

dan gagauzlar için.

Kiyadın sponsoru oldu "Birliktä iilik" Cümne Birlii. Bu birliin prededateli Ruslan GARBALI urguladı, ani bu türlü kiyatlar pek faydalı olacek gençlerä deyni, hem verecek kolayını onnarı ruhtan terbiyetmää. Bu üzerä da Canabisi teklif etti kiyada şkolalarda da prezentațiya yapmaa.

Kiyadın tirajı 500 taanä.

Not. Konstantin KURDOGLO kendisi baurçulu. Orada fizkulturada üüredici işleer. Artık 5 kiyadın avtoru oldu.

Dimitriy ÇUBAŞENKOnun anasını evindä öldürdülär

Moldova parlamentına seçimnerä karşı, kendi evindä öldürüldü anılmış jurnalistin Dimitriy ÇUBAŞENKOnun anası Valentina ÇUBAŞENKO. Bu öldürmek kaldırdı ayaa hepsi cana yakın cümne insannarı.

Olay için cevap verärkana Kişinev poliıiyası açıkladı, ani Kasım ayın 26-da saat 15-30-da poliıiyeya telefonda vermişlär haber, ani kendi evindä bulunmuş 75 yaşındaki karının ölüsü. Hem erinä operativ grupa yollanmış.

Nicä açıkladı presaya raametlinin oolu, «Панорама» gazetasının baş redaktorun Dimitriy ÇUBAŞENKO, anasına ilktän arttan kafasına aar bir işlän urmuşlar, sora da zavalıtı buumuşlar. Evdän bişey kaybelmemiş.

Kırım ayın 5-dä prokuratura bildirdilär, ani bu öldürmek sadece bir yaşamak olayı.

Prokurorların bildirmesindän sora Dimitriy ÇUBAŞENKO yazdı kendi internet sayfasında: "Yınanmêêrim!"

Not. Gazetamızın adından hem kendi adından bildirerim bizim acızgannumızı Dimitriy ÇUBAŞENKOya hem onun aylesinä. Raametlinin top-racu ilin olsun.

Todur ZANET

Gagauzlarda Canavar yortuları için kiyat

Gagauz bilim insanı Elizaveta KVİLİNKOVA tipardan çıkardı eni bir kiyat – «Культ волка у гагаузов сквозь призму этнокультурных символов».

Kiyadın prezentațiyası oldu hem Çadır kasabasında, hem da Komrat Devlet Üniversitendä.

Kiyatta toplu bilgilär gagauzlarda Canavar yortuları için, yabamı için

türkülär, legendalar hem annatmalar.

Dr. Elizaveta KVİLİNKOVA kiyadın materiallarını açıklêêr êtnokultura simvolları bülüründän bakışlan. Bu iş doorudan kiyadın adında gösteriler.

Kiyadın tirajı – 200 taanä.

Not. İstoriya bilgilerindä doktor habilitat Elizaveta KVİLİNKOVA (kız laabı KASIM) duudu Çadır kasabasında. Başardı Moskvanın "M.Lomonosov" devlet Üniversitetin istoriya fakultetini. Moldova bilimnär Akademiyasının zaametçisi.

Sportta yılın umudu

Moldovada yılın sportsmenarını ayırdılar. Onların arasında var gagauz güreşçisi Dimitriy ÇAKUSTA da. Ona "Sportta yılın umudu" ödülü verildi.

Anılmış genç gagauz güreşçisi Dimitriy ÇAKUSTA bu yıl Slovakya Respublikasında kadetlar arasında serbest güreşte dünnä çempionatında üçüncü eri aldı.

Sora da, Kitay Halk Respublikasında gençlär arasında II-ci Olimpiadada (Nankin kasabasında) serbest güreşte Moldova için gümüş medaliyi kazandı.

Anastasiya LAZAREVA – "Bucak gözeli"

Çadır kasabasında "Bucak gözeli - 2014" yarışması oldu. Yarışmada, on kızın arasından, "Bucak gözeli - 2014" seçildi çadırlyka Anastasiya LAZAREVA. Gözellär konkursunda pay aldılar kızlar Çadırdan, Komrattan, Çöşmäküyündän, Sadaklıdan (Basarabka rayonu), Kortendän (Taraklı rayonu).

Konkursta kızlara hepsinä çeşitli nominaşiyalarda ödül verildi: "Miss stil" – Ekaterina BABKINA, "Miss fantaziya" – Kseniya TARANENKO, "Miss originalnost" – Anastasiya LAZAREVA, "Miss şarm" – Olga KİO-

SE, "Miss oboyaniye" – Maryana ORMANCI, "Miss romantika" – Oksana KOBAN, "Miss nejnost" – Kseniya İSKİMCİ, "Miss oçerovaniye" – Natalya DODON, "Miss privlekatelnost" – Marina YALAMA, "Miss grafiya" – Kristina JİMİM.

Nicä açıkladık yukarda "Miss – Bucak gözeli" seçildi çadırlyka Anastasiya LAZAREVA. O kabletti Moldova parlamentın deputatından İrina VLAHTAN koronayı hem 10 bin ley baaşış. Birinci vişe-miss Kseniya TARANENKO hem ikinci vişe-miss Ekaterina BABKINA oldular. Hepsı kızlara sponsorlardan çiçek hem paalı baaşışlar verildi.

Yarışmalanın arasında ştenada çaldılar Gagauziyanın hem Moldovanın anılmış solistleri Darya TARANENKO, Yuliya LÜLENOVA, Ekaterina KOJOKARU, Kristina KROYTORU, Boris KOVAL.

Foto - gagauzinfo.md.

Kişinevda IWCMın 18-ci yardım Kolada paneeri oldu

Kırım ayın (dekabri) 7-dä Kişinevda geçti Moldovanın Halklararası karı klubun (IWCM) 18-ci yardım Kolada paneeri. Burada pay aldılar Moldovada bulunan 26 büükelçilii hem diplomatiya misiyaları. Panerda Moldovanın butii da kuruldu. Satılaa çıkarılan hepsi malların parası toplandı Onkologiya İnstitutuna leykomiya hem başka onkohostalıkları olan uşaklara deyni.

Paneerin ofițial açılışını yaptılar Moldovanın Halklararası karı klubun (IWCM) başı, Türkiye Büükelçisinin eşi Banu Cankan KARTAL hem Moldova Prezidentın karısı Margareta TİMOFTİ. Açılıştan sora Margareta TİMOFTİ hem Banu Cankan KARTAL hepsi butikleri dolaştılar.

Kolada paneerında vardı nicä pek ucuz paaya çeşitli malları hem türlü baaşışları almaa, milli imeklerden hem içkilerden datmaa. Paneerda may bütün gün konşert gösterildi. Konşerti Büükelçiliklär hazırlamıştılar.

Bu yıl da, nicä da bildir, Kolada paneerında en büük butii kurmuştu Türkiye Respublikasının Büükelçilii hem Moldovada TİKA koordinatırluu.

Türkiye Büükelçilii becerdi 156 bin leyden zeedä paraya mal satmaa. Buldırkı paraya görä bu iki katından zeedä bir para.

"ANA SÖZÜ" Gagauz dilindä gazeta
Çıkâr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta "Universul" basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 5016.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Baba Martanın 22-dä başkanın seçimneri

Kırım ayın (dekabri) 27-dä Gagauziya Halk Topluşu karar aldı Gagauziya başkanın sıradaki seçimnerini 2015-ci yılın Baba Marta ayın 22-dä yapmaa.

Herliim I-ci turda başkan seçilmärsä ozaman iki aftadan sora, 2015-ci yılın Çiçek ayın (aprel) 5-dä, seçimnerin II-ci turu olacek. **2-ci sayfa**

Saytımıza genä hacker atakası!

Bizi korkutmaa savaşêrlar. Bilin, Allahtan kaarä biz bişeydän kormêêrız!

Bük ayın (yanvar) 27-dä, üülendän sora, "Ana Sözü" gazetasının saytına – www.anasozu.com – hacker atakası yapıldı. Atakanın sebebinä görä internet serveri düştü da birkaç saat işlemedi.

Nicä açıkladı serverin speşialistları, ataka edi erdän birdän olmuş. Ama serverin hem saytın korunmak sisteması ondan kurtarmış. Birkaç saattan sora da saytımız genä işlemää başladı.

Redakçiyamızın saytlarına bu artık beşinci hacker atakası. En güçlü ataka olduydu 2010-cu yılın Baba Marta ayın 29-da, açan hackerlar becerdilär kırmaa saytın korumak sistemasına da, bizi korkurmaa deyni, ana sayfaya erleştirdilär iki kuru kellä. Ozaman gazetamızda "ANA SÖZÜ"nä ATAKA. KORKUTMAA MI SAVAŞÊRLAR?" adlı bir yazı yazdıydık. Geçti beş yıl da o yazı genä aktual. Onuştan bün onu tekrarlêêrız. **3-cü sayfa**

Türk dili kursları

Başlayıp bu aydan beeri, taa Herderlez ayın (may) 31-nädän, Türkiye Bükkelçiliin yardımınan, Komrat ATATÜRK bibliotekasında hem Komrat Devlet Universitetında parasız Türk dili kursları geçecek. Kurslara artık 90 kişi yazıldı. Kursları başarannara sertifikat verilecek.

Günü kırnaklıktan başlêêr

2014-cü yılın Kırım ayın (dekabri) 25-şi sabaası Kongazdan Tülüküüyünä taa karannıktan yollandım. Danna aarması yolda tuttu. Ne dan aarmasıydı o günü! Güzellik lafinnan onu yok nicä açıklamaa. Bir laf onaa yaraşardı – bütü.

Bu bütüden keyfim erindäydü. Maşınada CDdän Lüdmila TUKAN durmamıyca Gagauziya için çalardı. Ürääm şendi hem doluydu. Çin sabaalän Tülüküüyünä girdim. İnsannar henez evlerindän çıkmaa başladıydılar. Bir evin yanında gördüm bir karıyı – sokaa süpürdü. Durgundum. Herliim o insan bükünü süpürgeylän süpüräydü bekim durgunmayaceydım. Ama Canabisinin elindä yapmaa bir süpürgeydi – benim küçüklümün süpürgesi. Kaç kerä küçükkana bän bölä süpürgeylän aulu hem sokaa süpürdüüm!

Çıkıp maşınadan yaklaştım insana. "Kolay geläyin!"- dedim. "Allaroz olsun!"- gülär üzlän cuvap etti o insan. Onun o yalpak, sıcak hem ayozlu gülümsemesindän dünnää sansın taa da aydınlandı.

İzin alıp, kendisini patredä çıkardım. Tanıştık. Taa doorusu o beni tanıdı. Sora kendisini tanıttı. Canabisi – bulü Oli KARANFİL. Başladım Canabisinä bir gazeta. Biraz lafettik. 78 yaşındaymış. Yalnız yaşarmış. Bulü Oli, oflayıp, aalaştı bu vakıdın zor yaşamasından. "Ama, - dedi, - yaşamaa lääzım!" Sora genä o gülär üzlän, "Ana Sözü" gazetası elindä, kırnaklaa başladı.

Todur ZANET

Yordan günündä "Bük vatiz"

Hristian kalendarinä görä, prorok İoan Vatizedici Bük ayın 19-da Yordan deresinin sularında vatiz etmiş Kurtarıcı İisus Hristozu. Onuştan bu gündä kliselerdä bük slujbalar olêr, vatiz ediler hem ayazma okunêêr, tüfeklerdän patladılêr. Bu günä gagauzlar "Ay Yordan", "Yordan günü", "Ayazma", "Vatiz" deerlär. Sayılêr, ani Ay Yordanda hem Ay İvanda (Bük ayın 20-dä) okunan ayazma bir yıl bozulmêêr hem ilaç erinä kullanılêr. **5-ci sayfa**

Başkan olmaa deyni 15 kandidattan kuyruk

Edi aftadan sora, Baba Martanın 22-dä, Gagauziya başkanı sıradaki seçimleri olacek. Ani başkan olmaa birkaç kişi isteyecek çoktan belliydi. Ama ani Başkan olmaa deyni kandidatlardan büyük bir kuyruk olacek, bunu kimsey hiç düşünmüzdi da.

Kuyraa 15 kişi girdi. Bu kişilerin iniyatıva gruplarına registratıya yapıldı. Başkan seçimnerinä katılmaa deyni imza listelerini MSKYa verdilər hem çetilä attılar (sıra çetileyä görä): **1. Valeriy YANİOGLO** (Gagauziya İspolkomun predsedatel yardımcısı); **2. Sergey BUZACI** (Çadır rayon adminstratıyasının predsedateli); **3. Ruslan GARBALI** ("Birliktä İilik" cümne kuruluşu, biznesmen); **4. Nikolay DUDOGLO** (Moldova parlamentin deputati, Komradın eski primarı); **5. Oleg KAYKI** (Halk Topluşun deputati); **6. İrina VLAH** (Moldova parlamentin deputati); **7. Oleg GARİZAN** (Moldova parlamentin

eski deputati); **8. Aleksandr STOYANOGLO** (Moldova parlamentin eski deputati); **9. Sergey ÇERNEV** (Valka neş rayon adminstratıyasının eski predsedateli);

Gazetamızın nomeri hazırlanarkana taa belliydi niçä çetilä düşecek başka kandidatlara. Onuştan onnarın laablarını listelri aldıkları sırasına görä vereriz: **Sergey ÇİMPOEŞ** (Halk Topluşun deputati); **Leonid DOBROV** (biznesmen); **Dimitriy KROİTOR** (Gagauziyanın eski başkanı); **İlya ANASTASOV** (biznesmen); **Konstantin TELPİZ** (Kongaz küüyün primarı); **Leonid DEÇEV** (pensioner).

Todur TERZİya 5 yıl Ukraynaya giriş yok

Çadırdaki "Millet sancısı" akıntının hem Gagauziyanın kurucusuna **Todur TERZİya 5 yıl Ukraynaya giriş yok. Bunu açıkladı internettä kendisi Todur TERZİ.**

Todur TERZİ yazêr, ani "2015-ci yılın Bük ayın (yanvar) 4-dä, savaştıyan tranzitlän geçmää Ukrayna üzerindän Rusiyadan Moldovaya, bana açıkladılar, ani başlayıp 2014-cü yılın Kasım ayın 4-dän bän yok niçä giriim Ukraynaya hem onu tranzit geçiim. Bana verdilər bununun ilgili SBU Kararını ukrayın dilindä, çevirmedään. Bän yazdım onnarın blankında, ani hiç kayıl diilim SBUnun kararınan, zerä sebepini kimsey bana bildirmedim".

Ankarada Gagauziyayı kutlama yortusu

Kırım ayın (dekabre) 28-dä Türkiyenin başkasabasında Ankarada gözäl bir sıraylan Gagauziyanın (Gagauz Yerin) 20-ci yılı kutlandı. Kutlama programasını hazırladılar hem tertiplidilər burada yaşayan gagauzlar.

Kutlama yortunun çeketmesindä Gagauziya hem gagauzlar için kısaca annattılar Dr. İrina ÜSÜMBELİ (Kıpçaktan), Dr. Nina PETROVIÇ (Komrattan) hem Larisa KULAKSIZ (Kurçudan). Sora başladı pek şen bir konfert, angısını hazırladılar Ankarada üürenän gagauz gençleri.

Programanın sonunda, kutlama yortunun kapanış konuşmasını yaparak, Sergey MANASTIRLI bölä cümleleri kullandı: "Gagauziya, Gagauzca, Gagauz Kilisesi bir bütündür... Uşaklarımız Gagauz Yerindä yaşayacak, Gagauzca lafedecek hem da Gagauz Kilisesinä gidecek! Bobam bölä bildi, bän bölä bileirim, uşaklarımız da bölä bilecek! Gaga-

uz Yeri binnän yıl taa yaşayacak!"

Konferttän sora musafirlerä yapıldı ikram. Lääzım urgulamaa, ani kutlamaya Antalyadan, İzmirdän, Eskişehirindän, Bursadan hem da İstanbuldan gagauz üürencileri katıldı. Bu yıl oldu bir da gözäl sürpriz: kutlamaya Bulgaristanın Balçık kasabasından iki gagauz katıldı. Yaşasın Gagauziya!

Sergey MANASTIRLI, Ankara

Gagauziyanın 20-ci yıldönümünü Kongazda bakıldı

Kırım ayın 23-dä Kongaz küüyün Kultura Evindä bakıldı Gagauziya avtonomiyasının 20-ci yıldönümünü. Kutlamalarda pay aldılar Gagauziyadan, Moldovadan, Türkiyedän, Ukraynadan, Estoniyadan, Rusiyadan hem başka devletlerdän musaafirler.

Yortuya katıldılar cümne hem politika insannarı, diplomatlar, primarlar, kultura insannarı, üürediciler hem şkolaların direktorları. **Vardı onnar da, kim 20 yıl geeri Gagauziyanın kurulmasına köstek koyardılar hem**

bizi gülmää alardılar, ama şimdi "ge-roy" oldular.

Tribunadan nasat ettilär ozamankı Moldova prezidenti Mircea SNEGUR (Canabisi "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için" Zakonu imza-

ladıydı), Stepan TOPAL hem Mihail KENDİGELÄN, Gagauziyanın başka veterannarı, büünkü öndercileri, yabancı devletlerdän delegatıyaların başları, diplomat misiyaların öndercileri.

Maasuz Gagauziya avtonomiyasının 20-ci yıldönümünü için **Gagauziyanın insannarına hem paalı musaafirlerä nagradalar (ordennar hem medalilər) kucak dolusu daadıldı.**

Hep o günü Kongaz küüyü hem Ukraynanın Vinogradovka (Kurtçu) küüyü kardaş küülär annaşmasını imzaladılar. Hem da Komrat rayonu hem Estoniyanın Azeri rayonu da kardaş rayonnarı annaşmasını imzaladılar.

Bir gün ileri, Başkannık binasında açıldı bir tablo (saa patrettä), neredä yazılı Moldova Parlamentin hepsi deputatları, ani 1994-cü yılda "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için" Zakonu kabletilär hem Gagauziya Halk Topluşun deputatları.

Yortulu toplantıdan sora, Kultura Evindä bulunan insannara deyni, konfert gösterildi.

Saytımıza genä hacker atakası! Bizi korkutmaa savaşêrlar. Bilin, Allahtan kaarä biz bişeydän kormêêrız!

“ANA SÖZÜ”nä ATAKA. KORKUTMAA MI SAVAŞÊRLAR?

Ani “Ana Sözü” gazetasında verilän DOORU yazılar hem ASLI haberlär raatsız ederlär HALKIMIZIN, GAGAUZLUUN hem GAGAUZ DİLİMİZİN düşmannarını (aramızdakıları da, dışardakıları da) biz taa gazetamızın kurulma günündän bileriz.

İrmi bir buçuk yılın içindä o düşmannar nelär sadä yapmadılar gazetamızı kapatmaa hem sesimizi buumaa deyni: **naşionalizmamız hem otüreçivaniyamız için ÜÜSEK çorbacılar** da yazı yazdılar, KATALOGLARDAN da bizi sildirdilər, KAPATMAK için kararlar da aldılar, KORKUTMAK için banditleri da yolladılar.

O düşmannarın çoyunu biz bileriz. Kimileri artık geberdiler dä. Kimileri taa yaşêrlar hem hep ölä aazlarından zihir fırladêrlar. Kimileri (aramızdan olannar) GAGAUZLUU hem GAGAUZLARI binnärcä kerä satıp, büün da savaşêrlar bizi bir kaşık suda buultmaa.

Ama buamêêrlar, kapadamêêrlar, korkudamêêrlar!

Gazetamızın düşmannarını sayıklarkana fasıl bir iş ortaya çıktı: dışar-

“ANA SÖZÜ”nä ATAKA. KORKUTMAA MI SAVAŞÊRLAR?

Ani “Ana Sözü” gazetasında verilän DOORU yazılar hem ASLI haberlär raatsız ederlär HALKIMIZIN, GAGAUZLUUN hem GAGAUZ DİLİMİZİN düşmannarını (aramızdakıları da, dışardakıları da) biz taa gazetamızın kurulma günündän bileriz.

İrmi bir buçuk yılın içindä o düşmannar nelär sadä yapmadılar gazetamızı savaşêrlar bizi bir kaşık suda buultmaa. Ama buamêêrlar, kapadamêêrlar,

dan düşmannar herkerä açık üzlän işlerini yapêrlar, aramızdan düşmannar sa KORKAK oldukları için, hiç bir kerä, kendi bulaşık işlerini yaparkana, kendi SURATLARINI (varsa onnarda onnar) hem adlarını açıklamêêrlar. Ama uykularında da görêrlär, ani gazetamız hem www.anasozu.com saytıımız kapansın.

Saytıımız açıldııından beeri ona bir kaç kerä ataka oldu. O atakalar için okuyucularımıza kimär kerä bildirdik,

ularımıza kimär kerä bildirdik, ama taa sık bildirmedik, zerä sayardık, ani hackerlar kendi “ustalıklarını” deneêrlär.

Ama açan, Baba Marta (mart) ayın 29-dä oldu sıradakı ataka, annadık, ani bizim yazılarımız kimi sa **pek raatsız etti**. O günü sabaalendän www.anasozu.com saytıına girennär vardı nicä görsünnär, ani saytıın yarısından çoyu işlämeer hem “Ana Sözü” logosunun erindä **iki kellä** erleştirilmiş. Naşây bu: **Oyuncak mı? Zulumnuk mu? Korkutmak nişanı mı?**

İltän esapladık, ani oyuncak. Birkaç dostlarımız bu ataka olayını bildirdik, karar alıp, ani okuyucularımıza bildirmeyeceez. Ama bir ayın içindä gazetamızın dolayında bük hem tıtsi eşinmeklerin başlaması fikirimizi diştirdi: ko GAGAUZLAR hem DÜNNÄ bilsin bu eşinmeleri. Zerä hepsi o eşinmelerin KEEZİ bir: **“Ana Sözü”nü yok edip, GAGAUZLUU (OGUZLUU) da er üzündän silmmä.**

ama taa sık bildirmedik, zerä sayardık, ani hackerlar kendi “ustalıklarını” deneêrlär.

Ama açan, Baba Marta (mart) ayın 29-dä oldu sıradakı ataka, annadık, ani bizim yazılarımız kimi sa **pek raatsız etti**. O günü sabaalendän www.anasozu.com saytıına girennär vardı nicä görsünnär, ani saytıın yarısından çoyu işlämeer hem “Ana Sözü” logosunun erindä **iki kellä** erleştirilmiş. Naşây

bu: **Oyuncak mı? Zulumnuk mu? Korkutmak nişanı mı?**

İltän esapladık, ani oyuncak. Birkaç dostlarımız bu ataka olayını bildirdik, karar alıp, ani okuyucularımıza bildirmeyeceez. Ama bir ayın içindä gazetamızın dolayında bük hem tıtsi eşinmeklerin başlaması fikirimizi diştirdi: ko GAGAUZLAR hem DÜNNÄ bilsin bu eşinmeleri. Zerä hepsi o eşinmelerin KEEZİ bir: **“Ana Sözü”nü yok edip, GAGAUZLUU (OGUZLUU) da er üzündän silmmä.**

Ama bu iş olmayacak. Doksan-cı yıllarda, açan düşmannarımızın çoyu korkudan maskalar altında deliklerinde saklanardılar hem halkımızdan pek iraklarda bulunardılar, biz gazetamızın başlının üstündä yazardık **“ANA SÖZÜ”nnän OGUZLUK YAŞASIN!** da bununan hem izmetlerimizlän HALKIMIZILAN DİLİMİZİ koruduk hem kurtardık.

Şindi da ko **“ANA SÖZÜ”nnän OGUZLUK YAŞASIN!** Cendem olsunar halkımızın hem gazetamızın düşmannarını!

Redakçıya

(“Ana Sözü”, 2010 y., Çiçek ayı 24-dü)

Rusiyadan kiyatlar

Aydar küüyün gimnaziyasına Rusiya Bükkelçili başladık rus dilindä kiyatları hem noutbuk.

Başıları vermä deyni Rusiya Bükkelçisi Farit MUHAMETSİN maasuz Avdarma küüyünä geldi.

T. ZANETA TÜRKSAV ödülü veriler

Türkiyenin TÜRKSAV (Türk Dünyası Yazarlar ve Sanatçılar Vakfı) başkanı Yahya AKENGİN Bükük ayın 2-dä, basın toplantısında, Vakfın tarafından verilän “Türk Dünyası Hizmet Ödülleri” saabilerini açıkladı.

Vakfın önetim kurumu kararına görä “19. Halklararası Türk Dünyası Hizmet Ödülleri” 9 devletlän 16 kişiyä veriler. Onnarın arasında var gazetamızın baş redaktoru, poet hem yazıcı Todur ZANETA. Bu ödül ona veriler “Ana Sözü” gazetasını durmamayca çıkıradı için hem gazetanın izmetleri için.

S. KUROGLUNUN duuma günündän 75 yıl geçti

2015-ci yılın Bükük ayın (yanvar) 9-da tamamlandı 75 yıl gagauz yazıcısının hem bilim adamın Stepan KUROGLUNUN duuma günündän.

Stepan KUROGLU (09.01.1940 - 23.06.2011) duudu Ukraynın Dimitrovka küüyündä. Başardı Kişinev Devlet Universitetını. Küüyündä işledi istoriyada üüredici hem şkolanın direktoru.

1974-cü yılda Kişinevda aspiranturayı başardı. 1983-cü yılda istoriya bilimnerindä bilim doktoru oldu. Üzdän zeedä bilim statyaların, dokuz bilim kiyadın hem monografiyaların avtoru.

1975-ci yılda Moldova yazıcılar Birlii hem SSRB yazıcılar Birlii azası oldu. Onüç literatüra kiyadın hem toplumların avtoru.

1979-1983 yıllarında Moldova yazıcılar Birliin gagauz literatürası sektiyyasında konsultanttı.

1987-ci yıldan beeri, on yıla yakın, Moldova Bilimnär Akademiyasının Gagauzovedeniye bölümün başı oldu.

1990-1994 yıllarda Moldova parlamentın deputatı oldu.

Gagauz Respublikasının hem Gagauz avtonomiyasının kurulması için çalıştı. Gagauziyanın şanı vatandaş. Moldovanın medalisini hem ordenını kabletti.

Büün Komradın 2-ci gimnaziyası Stepan KUROGLUNUN adını taşıyêr.

Aleksey KARTAŞILOV genç jurnalistlär için ödülü kabletti

Kırım ayın (dekabri) 20-dä Kişinevün “A.P.Çehov” teatrusunda «Творческая молодежь – будущее русского мира Молдавии» konkursun laureatlarını kutladılar.

Bu konkursu, Rusiya Federatıyasının Bükkelçiliin yardımınan, yapêr Moldovada Rusiyanın bilim hem kultura Merkezi.

Konkursuta genç jurnalistlär için «Свежий взгляд» ödülün laureatı oldu Aleksey KARTAŞILOV, Gagauzinfo.

MD internet portalın redaktoru.

Kutlêêrız Canabisini hem ileri doordu da çok ödüllär olsun dileriz.

PATRETTÄ: «Свежий взгляд» ödülün laureatları (Aleksey KARTAŞILOV soldan ikinci).

Galina MARESYEVA özel ödül kabletti

GRT cümne kompaniyasının jurnalistkası Galina MARESYEVA Baamsız Jurnalistika Merkezinin 2014-cü yılda **“mas-mediyada çeşitläü yardım”** için özel ödülünü kabletti. Bu ödülü Canabisinä Kişinevda “2014 – yılın Jurnalistleri” kutlama ödülleri sırasında verildi. Konkursun 10 baş ödülü var. Bu ödüllerdän kaarä özel ödüllär da veriler.

Komrat İoan Vatizedici klisesinin Kurbanı

Bük ayın 20-dä, Ay İvan günündä, komratlılar kendi klisesinin Kurban gününü baktılar. İoan Vatizedici klisesinin 176-cı ayozlu yortusunu kutlamaa deyni, Komrada geldilər Kişinev hem bütün Moldova mitropoliti Vladimir, Komrat hem Kaul episkopu Anatoliy, Êlistin hem Kalmıtk episkopu Yustinian.

Mitropoliti hem episkopları, ayırı-ayırı, tuz-ekmeklän hem çiçeklärän karşıdılar Komrat primarı Nikolay

DUDOGLU, Komrat klisenin popazı İlian hem Gagauziyanın baş popazı Pötr.

Komratlılar bilä bu yortuyu kutlamaa deyni kliseyâ geldilər Gagauziyanın başkanı, GHTnın başı, Gagauziya İspolkomun azaları hem Halk Topluşun deputatları, Moldova parlamentinin deputatları, kultura hem cümne insannarı.

Kutlamalar yortulu ayozlu slujbayan (Allahlı liturgiyaylan) başladılar. Liturgiyayı yaptılar Kişinev hem bütün Moldova mitropoliti Vladimir, başta olarak, ona yardımcı oldular episkoplar Anatoliylän Yustinian hem kliselelerin popazları.

Slujbanın sonunda vladika Vladimir okudu akafist (*metedän din türküsü*) Ayozlu Vatizedici İoana.

Slujbadan sora, mitropolit Vladimirin emirinä görä, klisä nagradaları verildi. Nagradaları kabledenlerin arasında vardılar jurnalistlär da. Klisenin "Enseyeci Georgiy" ordennarı verildi

GRT presdatelinä Anna HARLAMENKOya hem GRT zaametçisinä Vitaliy D. GAYDARCIya. Kutlêeriz!

GRT Cümne kompaniyası 25 yaşında

Kırım ayın (dekabri) 29-da "Gagauziya Radio Televizionu" Cümne kompaniyası kendisinin kurulma gününün 25-ci yıldönümünü kutladı. Kompaniya sayër kendi duuma gününü 1989-cu yılın Kırım ayın (dekabri) 29-nu, açan efirä çıktı ilk programa, angısını hazırladı İlya ANASTASOV.

Foto - gagauzmedia.md

Kompaniyanın kurucusu İlya ANASTASOV annattı, ani "Gagauz Halkı" akıntının toplantısında teklif etmiş kurmaa televideniyaı da, kayılık kablettiynän, tutunmuş bu işän. Canabisi urguladı, ani pek çok yardım etmiş ona ozamankı Komrat rayispolkomun başı Viktor VOLKOV.

GRTnın bükünü presdateli Anna HARLAMENKO açıkladı, ani "ozamannar biz bişeycik bilmäzdik, ama televideniyanın kurucusunnan İlya ANASTASOVlan barabar işlärdik da, te bün, bük bir Cümne kompaniyasınadan büküdük".

Maasuz kendi yıldönümü için GRT "Gagayziya TVsına 25 yıl" televideniye programaların konkursunu yaptı. Konkurstu yardımcı oldu Moldovanın Televideniye hem Radio Koordinatıya Soveti. Kutlama günü konkursun 16 nominaıyasında 1-ci hem 2-ci erleri alannara ödüllär verildi (*diploma, statuetka hem para*). Ödülleri kablettilər:

GRTdan – Vitaliy Dimitrieviç GAYDARCI, Maya SADOVIÇ, Anna ALTIEVA, Anna MALAKE, Valentina

KOROLÄK, Elena MOKANU, Natalya JELEZOVA, Svetlana DİMİTROGLU, Tatyana STAVİLOVA, Evgeniy MELNİK, Andrey NOVAK, Grigoriy STAVİLOV;

BasTVdan (*Basarabka*) – İnaGURKOVA, Aleksandra VOLNİTKAYA, Lüdmila TOPAL hem Veronika BURŞOVA;

NTStan (*Taraklı*) – Lidiya PASLAR, İvan GARİZAN hem Olga OSTANEVA.

Ayırı ödüllär verildi telekanallara **BasTV** (*Basarabka*), **MediaTV** (*Çimşli*), **NTS** (*Taraklı*).

Hep o günü GRTnın redaktoruna Valentina KOROLÄKA verildi ad "Komrat kasabasının şanı vatandaşı".

Bundan kaarä "Gagauziya Radio Televizionu" Cümne kompaniyasına yardımnar için hem işbirlii için GRT kendi Diplomalarını verdi zalda bulunan musaafirlerä, jurnalistlerä hem cümne insannarına.

O günü "Gagauziya Radio Televizionu" Cümne kompaniyasını yıldönümünän kutladılar: Türkiye Bükükelçiliin 1-ci sekretari Başar BAŞOL, TİKA Kişinev koordinatörü Canan ALPASLAN, Gagauziya İspolkomun presdatelin 1-ci yardımcısı Valeriy YANİOGLU, Gagauziya Halk Topluşu başın yardımcısı Aleksandr TARNAVSKIY, Komrat sovetinin presdateli Viktor VOLKOV, Komrat sovetinin presdatel yardımcısı Vasiliy NEYKOVÇEN, Komrat klisesinin popazı Ay-Boba Födör, yazıcı hem poet Todur ZANET ("Ana Sözü" gazetasının hem "Gagauzluk" Cümne Birliin adından), "ATATÜRK" bibliotekasının direktörü Vasilisa TANASOGLU, jurnalist hem redaktor Sergey SUDEV, Rusiya Bükükelçiliin temsilcisi hem başka cümne insannarı, yazıcılar, işadammarı.

PATRETLERDÄ:

Anna HARLAMENKO hem İlya ANASTASOV (*yukarda solda*);

TİKA koordinatörü Canan ALPASLAN hem GRT korespondenti Svetlana DİMİTROGLO (*yukarda saada*);

Türkiye Bükükelçiliin 1-ci sekretari Başar BAŞOL GRTyı yıldönümünän kutlêr (*aşaaada solda*);

Natalya JELEZOVA, Vitaliy GAYDARCI, Mihail REZUNET, Todur ZANET hem Tatyana STAVİLOVA (*aşaaada saada, soldan*).

Not. "Gagauziya Radio Televizionu" Cümne kompaniyası kurulmaadan, 1986-cı yıldan beeri, Moldova televideniyasında seftü gagauzça "Bucaan dalgasında" programalarını Todur ZANET hazırladı.

Yordan günündä “Bük vatiz”: vardılar adamnar da, karılar da uşaklar da

Hristian kalendarına görä, prorok İoan Vatizedici Bük ayın 19-da Yordan deresinin sularında vatiz etmiş Kurtarıcı İsus Hristozu. Onuştan bu gündä kliselerdä bük slujbalar olêr, vatiz ediler hem ayazma okunêr, tüfeklerdän patladılêr. Bu günä gagauzlar “Ay Yordan”, “Yordan günü”, “Ayazma”, “Vatiz” deerlär. Sayılêr, ani Ay Yordanda hem Ay İvanda (*Bük ayın 20-dä*) okunan ayazma bir yıl bozulmêr hem ilaç erinä kullanılêr.

Ayazma okuyarkan, açan popaz ayazma içinä kruçayı daldırêr, klisä aulu içinä yada klisä eşiklerindä duran adamnar tüfeklerdän patladêrlar (*cadıları hem yabancıları ürkütmä deyni*). İnsannar kurşunların kiyattan tıkaçlarını toplêrlar, zerä onnar ayozlu sayılêr hem korku için ilaç olêr.

Hristiannar sayêr, ani bu gündä enidän vatiz olêrsın. Onuştan iki vatiz

var: “Küşük vatiz” hem “Bük vatiz”. Küçük vatiz klisä içinä hem aulunda olêr (*popaz ayazma serper*). Bük vatiz klisä pınarının yada derenin yanında olarmış. Bitki yıllar gagauz küülerindä hem kasabalarında insannar derä hem göl sularında “Bük vatiz” adetini

dirilderlär.

Bu yıl Kongazda, Avdarmada hem Komratta “Bük vatiz” göldä oldu. Göllerdä buz kalındı. Onuştan buzu, kruça biçimindä kesip, göldä suyu açtılar (*bu açık erä “iordan” deerlär*).

Kongazda Bük ayın 19-da, küüyün

klisesindä slujbadan sora, Bük vatiz yapmaa deyni göl kenarına toplandı otuzdan zeedä kişi. Kenarda masa kuruldu. Sora popazlar slujba yaptılar hem gölün suyunu ayozladılar.

Slujbadan sora insannar sıravardı suya dalmaa başladılar. Stavrozlarını yapıp, üçär kerä suya daldılar. Bük vatiz yapannarın arasında vardı adamnar da, karılar da uşaklar da. Vatiz candan dualar hem bük şennik içinä geçti.

Not. Evel Ay Yordan günündä atl yarışlar olarmış hem gelinnär bu gündä steonuzluk fistannarını giyärmışlär”.

Avdarmalılar gagauzları yakışıklı gösterdilər

Her yılın, katoliklerin Koladasına (Kırım ayın 25-şi) karşı, Kişinevün incäzanaat Milli muzeyindä uşaklara deyni yapılar yortu “Muzey Karnavale”. Yortuda uşaklar göstererler kendi yaratmalarını, milli oyunlarını hem giyimlerini, okuyêrlar peet hem annatma, çalêrlar türkü.

Bu yıl “Muzey Karnavale” yortusunda, gagauzları hem Gagauziyayı göstermää deyni, Kişineva gitti Avdarma küüyün “D. ÇELENGİR” lişeyin

üürenci ansambli. Ansambliya arka hem yardımcı olmaa deyni, uşaklar bilä geldiler lişeyin direktoru Elena Födorovna KARAMİT (solda) hem üüredicileri Mariya İvanovna MARİNOVA (saadan 2-ci) hem da Steşa İvanovna POPAZ (saada).

Nicä annatı redaktiyamıza Elena Födorovna: “Lişeyin ansamblişi şaştırdı hepsini kim siiretti onun programını. Gagauz oyunlarında uşaklar becerdiler yakışıklı göstermää bizim adetlerimiz hem ruhumuzu. Hepsini mayıl oldu kostümünümüze. Okuma konkursunda da kendimizi islää taraftan gösterdik. O konkursa katıldı üürencimiz Olga TRANDAFİLOVA, angısı pek becerikli okudu yaratmayı.”

Not. “Muzey Karnavale” yortusuna Avdarma lişeyin üürenci ansamblişi adsız gitti. Şindi lişeydä ansambliya en islää ad koymaa deyni uşaklar arasında konkurs yapılar.

TÜRK DÜNNÄSİNDAN ŞİİR

Ulugbek ES-D AV L E T O V (Ulkbek Esdaulet), büyük kazah poeti, akademii hem aydını. Duudu 1954-cü yılın

Çiçek ayın (aprel) 29-da. 10-dan zeedä poeziya kiyadın avtoru. Çeşitli ödüllere hem premiyalara saabi oldu. Kazah respublikasının “Juldız” jurnalının baş redaktoru.

HİÇ SORMAYIN BİR POETA SİZ VAKIDI

Hiç sormayın bir poeta siz vakıdı, Saada görä yaşamêrlar onnar. Hem diil lüüzüm sormaa bu esabi, Deyni bakışları aşaa indirsinäär.

Poet – o göklerde uçer, bir kanatsız, Hiç bilmedään yaşamayı yaşêr yalnız. Poet o vakıdı ölümsüzlää aler: Ani sizler hep boşuna harcadınız.

Ne yaşamak? Gecä-gündüz düünmää, Son kıpımadan yangını

hep sündürmää.

Hiç sormayın bir poeta siz vakıdı, Onun o vakıdı – bir sonsuzluk.

Bu sekreti lüüzüm bilmää.

YABANIYI KORUMAK İÇİN SÖZ

“İnsan insana - yabancı”
Tomass GOBBS

Bän yabancı gibi gezerim daalarda, Ruhlarla sözleşip tepelerde. Yabanlar zarar hiç yapmêr dostuna, Salt Homo Sapiens bizi urêr erdä.

Bekleeriz kötülük dönsün ko isleeyü, İnsan bekleer, hep seslenip o nesteyä. Benim da beklemäm, kızın bir umudu: Ha şindi bir kısmet te gelecek evä.

“Sän bil, yabancılar bizä duşman!” – Dedi bana bir sabahta bilgiç adam. Bilerim, insannar yabancıdan beter, Zerä bir yabancı – o insannan insan.

Çok miskinnik gördüm bu ömürdä... Dostu da, yakını da, afettim erdä. Küçüklümdän taa üüretti Allaa, İilik yapıym, ne var benim kuvedimdä.

Bizä hep deerler: “Ur, öldür yabancı!” Yaban gibi o insannar kapladılar daayı. O yabancı insannardan ne duacek Yaban gibi salt yaşayıp yaşacek...

TAŞTAN İDOLUN TÜRKÜSÜ

Geldim dünneyä – Gittim dünneydän.

Yaşamamda nelär yarattım? Göklerde yıldız hep baktım, Bulanık suları, süzüp, akıttım.

Ömürä te geldim, Sora döndüm. Dannarın şafkını hep gördüm, Duvamda çaardım Allahu, Bakıp prost etsin günahı.

Akıllı insan da gördüm, Ahmacaa arkamı da döndüm Sora gözümü da yumdum. Şindi bän – sessiz bir taş, Annadamaycam bir taş!

Gagauzçaya çevirdi Todur ZANET

Ayozlu Kolada yortumuz kutluca olsun!

Bük ayın (yanvar) 7-dä bakıldı hristiannarın büyük ayozlu yortusu – Kolada. O günü bitti kırk günnük Kolada orucu. Bu oruçlan insannar kendi ruhunu hem güüdelelerini pakladılar da, büyük inançlan, kurtarıcı İsus Hristozun duuma gününü, ayozlu Kolada yortusunu karşıladılar.

Hepsi okuyucularımızı kutlêrız bu büyük yortuylan. Allaa versin hepsimizä saalık, bereket hem uzun ömür. Geleceğimiz kutlu hem mutlu olsun. Kahırlar hem belalar aarda kalsın. Bütün cümne insana raatlık, usluluk hem kısmet olsun. Evlerimiz varlık dolsun.

KOLADA

Çeketmiş te, Koladele,
Arhangel, Koladele,
Dünneyi da dolaşmaa da.
Karşı etmiş, Koladele,
Allaha da, Koladele.
Allaa sormuş, Koladele,
– Nerde gezdin? Koladele.
Nerde gezdin? Koladele.
Neler gördün? Koladele.
– İslää da gördüm, Koladele,
Tüsi da gördüm, Koladele.
Tüsi erdä, Koladele,
Tütün tütiy, Koladele,
O tütünde, Koladele,
Üç genç yanêy, Koladele.
İlk gencin da, Koladele,
Elleri yanêy, Koladele,
– Neçin yanêy? Koladele.
– Bubasına, Koladele,
Bubasına, Koladele,
El kaldırmış, Koladele,

İkinci gencin, Koladele,
Ayakları yanêy, Koladele.
– Neçin yanêy? Koladele.
– Anasına, Koladele,
Anasına, Koladele,
Karşı söylemiş, Koladele.
Üçüncü genç, Koladele,
En bettän yanêy, Koladele.
– Neçin yanêy? Koladele.

– Saadıcının, Koladele,
Saadıcının, Koladele,
Önnü geçmiş, Koladele.
Kal saalcaylan, ev saabiya,
Kal saalcaylan, ev saabiya.

Annattı – KOBZARENKO İvan,
Balboka (Kotlovina) küüyü, Reni rayonu,
Odesa dolayı, Ukrayna Respublikası,
1962-cu yılın duuması.

Vitaliy MANJULun eni video-klipi – “İnanacam”

En anılmış gagauz “pop” hem “rêp” türkücüsü Vitaliy MANJUL hazırladı eni video-klipi kendi türküsünä – “İnanacam”.

Bu video-klipi ta, nicä da Vitaliy MANJULun may hepsi video-klipi, belliki, sevda için. Hem çıkardı onu Vitaliy MANJUL kendisi. Klipin rejisurası hem ideyası da avtorun.

Vitaliy MANJUL açıkladı, ani klipin hazırlanmasında ona yardımcı olmuşlar operator Andrey BEJENAR hem klipmeyker Renat BUŞ.

Türkünün lafları hem muzıka ideyası Vitaliy MANJULun. Kompozitor – Yuriy BOYKOV. Video-klipi sadä iki kişi oynêrlar, kendisi avtor hem studentka Nina BALABAN.

Mihay EMİNESKUNun 165-ci yıldönümü bakıldı

Büyük ayın 15-dä anılmış romın poetın Mihay EMİNESKUNUN 165-ci yılı tamamlandı. Poetin duuma gününü Gagauziyada da baktılar.

O günü Komradın “Şan Aleyası”nda poetın byustuna geldilər üretilär hem studentlar, üretilär hem kultura adamnarı. Byusta çiçek koyuldu, poetın peetleri okundu hem türküleri çalındı.

Dünnä urunda büyük poet, gazetacı hem yazıcı Mihay EMİNESKU duudu Romıniyanın Botoşan küüyündä 1850-ci yılın Büyük ayın 15-dä. Onun en anılmış yaratması – poema “Luçafarul”, angısı 70 dilä çevirildi. Gagauz dilinä poemayı çevirdi poet Todur ZANET.

Mihail KULEV

Cannarı raat brakmayan resim sergisi

Gagauziyanın regional Galereyasında, Büyük ayın 16-da, açıldı Gagauziya hem Moldova resimcilerin sergisi. Burada olacek kolayı görmää 12 resimcinin 85 resimini.

Sergiyä gelennärä deyni kendi yaratmalarını sergileerlär Mariya DİMOGLO, İvan KAVARNALI, Födör KISSA, Konstantin KELEŞ, Stepan JELEZOGLO, Vasiliy MİHAYLOV, Petr NOVAKOV, Natalya VORNİKOVA, Larisa ORMANCI, Olga UNGUREANU, Anatoliy MİHAYLOV hem Sergey KORNİEVSKİY.

Sergi ölä meraklı, ani raat brakmayacak ne büyükleri, ne da küçükleri. Alatlayın onunın tanışmaa, zerä bu gözellik Komratta sadä bir ay kalacek. Fotolar - gagauzmedia.md.

Komratta “The children are painting the world. TURKSOY” albomun prezentațiya sergisi olacek

Komrat “D. SAVASTİN” resimci şkolası, TÜRKSOYlan birliktä, Büyük ayın 30-dan Küçük ayın 15-dän Komrat “The children are painting the world” albomun prezentațiya sergisini yapêr. Sergidä olacek kolayı tanışmaa genç resimcilerin eni yaratmalarınnan. Bundan kaarä serginin açılışında olacek prezentațiya alboma hem da baaşlanacek albomnar hem gramotalar o uşaklara, kim “Uşaklar dünneyi resimneerlär. TÜRKSOY” festivalindä pay aldılar.

ruluşu) 20-ci yıldönümü kutlamarına hem da Kazahstanın tarafından teklif edildii hem BMTnin (Birleşik Milletlär Topluluğu) kablettii “2013-2022 y.y. Halklararası kulturaların yakınlaşması” on yıllına.

Albom proektinin iniiatorları oldular TÜRKSOY, Kazahstan Respublikasının UNESCO (Üretiliklik, bilim hem kultura soruşlarına bakan Birleşik Milletlär Topluluğu kuruluşu) hem İESCO (Üretiliklik, bilim hem kultura soruşlarına bakan İslam kuruluşu)

işlerinä bakan Milli komisiyası hem Kazahstanın UNESCO klublarının Milli faderatiyası.

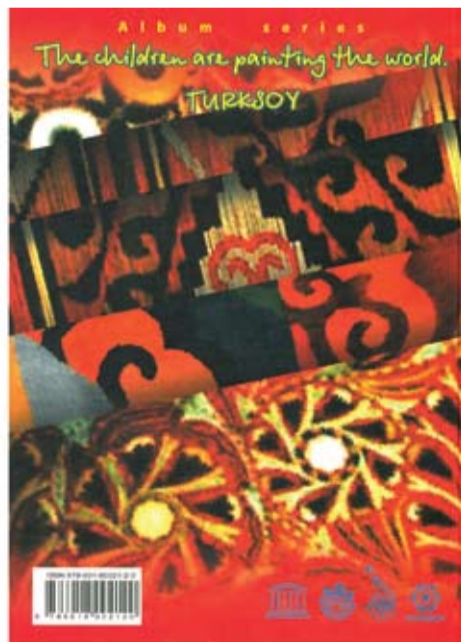
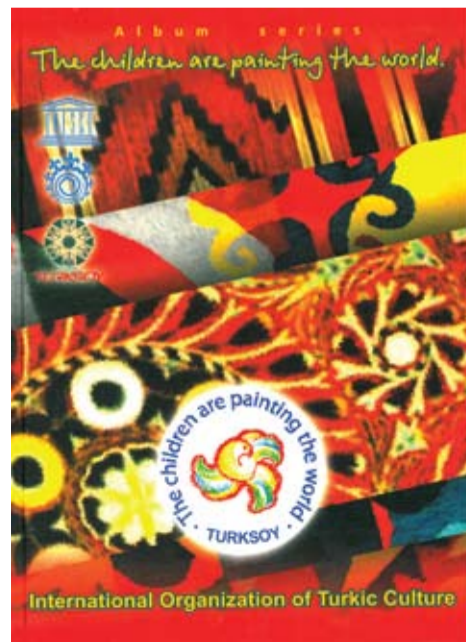
Albomun hazırlanmasında pay aldılar türk dünnäsının bu devletlerin temsilcileri: Altay (RF), Azerbaycan, Başkörtostan (RF), Gagauziya (Moldova), Kazahstan, Kırgızstan, KKTC, Saha (Yakıtiya) (RF), Tatarstan (RF).

Albomu hazırlamasından ileri Kazahstanda, 2013-cü yılın Harman ayında (avgust), yapıldı festival “Uşaklar dünneyi resimneerlär. TÜRKSOY”, an-

“The children are painting the world. TURKSOY” albomun ilk prezentațiyası geçti 2013-cü yılın 12-15 Kasım günneri arasında Parijda (Frantiya), UNESCOnun Baş Konfereniyasının çerçevesindä. Bu albomun hazırlanmasında pay almak için, TÜRKSOYun hem UNESCO Diplomalari verildi Komrat “D. SAVASTİN” adına resimci şkolasına (direktor Sergey SAVASTİN) hem şkolanın resimcilerinä.

Albom maasuz yapıldı TÜRKSOYun (Halklararası Türk Kulturaları Ku-

gısına hepsi bu devletlerdän 2000 uşak resimi yollandı. Onnarın arasından, albom için, juri ayırdı 500 resimdän zeedä. Bu resimnerin arasında ayırıldı Komrat “D. SAVASTİN” adına resimci şkolasının 31 üretilicisinin 34 resimi da. Bu festivali hazırladı Kazahstanın ilk UNESCO klubu – “A.KASTEEV” adına resimcilik hem dizayn şkolası.

“Uşaklar dünneyi resimneerlär. TÜRKSOY” festivali yardım eder türkçä lafedän milletlerin arasında kultura baalantılarını kaavileştirmää hem UNESCO zenginliklerinä populerizațiya yapmaa.

Sergey SAVASTİN,
“D. SAVASTİN” resimci şkolasının direktoru

“ANA SÖZÜ”Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 6122.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Gagauziya Başkanı 11 kişi olmaa isteer

Baba Marta ayın 22-dä, Gagauziya Başkanın sıradaki seçimneri. Bu kerä Başkan olmaa deyni 11 kişilik kandidatlar kuyruu var. Gagauziya Merkez Seçim Komisiyası (MSK) onnara kandidat kimniklerini verdi. Şindi insan lääzım bu kişilerin arasından başkanını ayırsın:

1. Valeriy YANIÖGLO (Gagauziya İspolkomun predsedatel yardımcısı);
2. Sergey BUZACI (Çadır rayon adminstrațiyasının predsedateli);
3. Ruslan GARBALI ("Birliktä İlik" cümne kuruluşu, biznesmen);
4. Nikolay DUDOGLO (Moldova parlamentin deputatı, Komradın eski primarı);
5. İrina VLAH (Moldova parlamentin deputatı);
6. Oleg GARİZAN (Moldova parlamentin eski deputatı);
7. Aleksandr STOYANOGLO (Moldova parlamentin eski deputatı);
8. Sergey ÇERNEV (Valkaneş rayon adminstrațiyasının eski predsedateli);
9. Dimitriy KROİTOR (Gagauziyanın eski başkanı);
10. İlya ANASTASOV (biznesmen);
11. Leonid DOBROV (biznesmen).

Not. Gagauziya başkanı seçilmää deyni 12 kandidat vardı. Ama, gazetamız artık tipografiya yollanarkana, belli oldu, ani kandidatların birisi - Oleg KAYKI (Halk Topluşun deputatı) - kendi kandidaturasını seçimnerdün çekmää deyni MSKya baş urmuş.

Gagauziya – bu Kazayak küüyün insannarı da, ani koruyêlar ana dilini, adetlerini hem sıralarını, kultasını hem hepsiciini neyâ denilär GAGAUZLUK. İnsannarı, ani bu zor vakıtta ayakta bulunêrlar hem, Allahın yardımınan, ayakta kalmaa savşêrlar.

PATRETTÄ: (soldan) Aleksandra Moiseevna UZUN, Ekaterina Georgievna İVANOVA, İvanna KEL, Mariya Semenovna KOL, Elena Födorovna KOL.

Bän herkerä liderdım hem hiç bir zaman cuvapçılıktan korkmadım

Gagauziya Başkanına baamsız kandidat Aleksandr STOYANOGLO – ömür için, zanaat hem ana tarafı için

Bän sıradaki bir gagauz aylesindä büüdüm

Canabiniz Komratta duudumuz. Ozamankı Gagauziyadaki küçüklüünüzdän neyi aklınızda tutêrsınız?

Bışey önemli benim küçüklüümdä olmadı. Bän, nicä da hepsi uşaklar, sadää hem şkolaya gittim, sportlan ilgilendim, türlü krujoklara gittim.

Bän duudum hem büüdüm sıradaki bir gagauz aylesindä. Anam-bobam sabah-tan avşamadan iştäydi. Onnar beni pek sevärdi. Anamnan-bobam üürettilär beni iilikçi olmaa hem biri-birinä saygı gütmää. Onnar benimnän pek hodullandılar. Bu iş ta bana, başarılı olmaa deyni, ihlam verärdi. Bän şkolada islää üürenärdim. Üülendän sora da, başka çocuklarla bilä, sokakta futbol oynardım. Futbola sevgiyi bana bobam verdi. Onuştan sport şko-

lasına da futbola gittim. Futbol beni çok işlerä üüretti: kolektivizmaya, cuvapçılara, şeremetlää. Bizim pek islää trenerimiz vardı – Konstantin Vladimiroviç GEOR-

ĞİEV. Canabisi sayardı, ani kim şkolada islää üürenämeer, o yok nicä başarılı bir sportsmen olsun. Onuştan biz ona hep dnevniklerimiz gösterärdik. **4-cü sayfa**

Türkiye hiç bir kandidattan yanı diil

Gagauziya Başkanına kimi kandidatlar, seçim kompaniyasında başladılar sölemää, ani onnarın arkasında durarmış hem onnardan yanıymış Türkiye Respublikası. Bu işin doorusunu üürenmää deyni, "Ana Sözü" danıştı Moldovada Türkiye Bükkelçisinä sayın Mehmet Selim KARTALa. Te ne Canabisi açıkladı:

"Gagauziya Başkanın seçmesindä biz Gagauz kardaşlarımızın işinä karışmêêrız. Türkiye hiç bir kandidatin arkasında durmêêr hem yanı diil. Bizim için herbir kandidat saygılıdır. Anı kandidat seçilirsä seçilsin, biz onun en üst düzeydä işbirliinä hazırız. Bu günädän da bölä oldu, bu gündän sora da ölä olacek. Biz Gagauziyanın iç işlerini hiç bir kerä karışmêêrız.

Biz Moldovayı bütün göreriz hem Gagauziyayı da onun bir parçası olarak kablederiz. Gagauz kardaşlarımızın ekonomika, kultura hem cümne yaşamasına yardımınarımızdan mutluyuz, hem da herkerä o yardımına hazırız."

Moldovanın premyer-ministrusu Kiril Gaburici ayrıldı

Küçük ayın 18-dä Moldova Parlamenti Moldova premyer-ministrusunu hem pravitelstvoyu ayırdı.

Premyer-ministr Kiril Gaburici oldu. Onun hem pravitelstvo için Komünistlerin, Liberal-demokratların hem Demokratların 60 deputatı bu iş için ellerini kaldırdılar.

Kiril Gaburici duudu 1976-cı yılın Kasım ayın 23-dä, Hınçești rayonunda. Başardı Slavün Üniversitetini. 2001-ci yıldan beeri MOLDCCELL çeşitli strukturalarında işledi. Evli.

Biz taa 30% fikaara olduk

Cümneyä açıklandı, ani dört yılın içindän Moldovadan 1 miliard EURO çalınmış. Sora da söledilär, ani 3 bankadan taa 27 miliard ley ÇALINMIŞ. Kim çalmış belli diil. Bulamêrlar. Sansın o paraları, banka esaplarının diil, ama camodannarlan Moldova dışına çıkarmışlar.

Bu haberlerin ardına Moldova leyi, kösteklenip (şindi belli oldu, ani onu masuz kösteklemiştir) aşaa düştü. EURO hem dolar azıttı, sansın sinciri koparmıştı. Birisi (€) 25 leyi geçti, öbürü (\$) 25 leyä yaklaştı. Bir banka Euroyu atrik 29,4 leyä satın alardı. Bu iş sansın devleti hiç ilgilendirmäzdi. Valütanın ardına paalar kalkmaa başladılar 30 proçenttän 100 proçentä kadar. Devlettä pravitelstvo yoktu. Hepsı sansın başsız gezärdilär. Padişahlaa hem onun parasına saabi çıkan yoktu.

Moldova Miilli Bankasının başı Dorin DRËGUȚANU Küçük ayın 17-dä hepsini uslandırdı: yakınnarda stabilizațiya olaceymış. Canabisi bu durumda, nicä da herkerä, insannarı kabaatlı buldu – çok valüta satın alarmışlar.

Valüta kursları sa hep yukarı tırmandı. Ufak bir esap gösterer, ani Moldova vatandaşları, demeli biz, birkaç günün içindä artık 30% fikaara olduk. **Fizika zakonlarına görä – kim sa 30% taa zengin oldu.**

Dimu ERİBAKAN

Ko deputatlar Parlamentta kalsınar!

DANIŞMA

Saygılı Moldova Parlamentın deputatı Nikolay DUDOGLU!

Saygılı Moldova Parlamentın deputatı İrina VLAH!

Gagauz Erindä yaşayan saygılı insannar!

2015-ci yılın Baba Marta ayın 22-dä Gagauz Erin Başkan seçimneri olacak. Bizä, Gagauz Erindä yaşayan insannara deyni – bu pek cuvaplı seçimner.

2014-cü yılın sonunda biz pay aldık taa bir cuvaplı seçimnerdä – Moldova Respublikasının Parlamentına. Bunun sonucu – Gagauziyadan parlamentta dört (4) kişi var. Gagauziya için bu büyük başarılı iş, zerä Zakonnarı kabledärkän sadä bir oy var nicä Moldovanın hem Gagauziyanın ecelini kararlarsın.

Başkan yok nicä doorudan Zakonnarın kabledilmesine karışsın. Onun iş

boorcu, onun kuvedi başka. Bu – Gagauz Erin statusunun kaavileşmesi, buna girer Ekonomika, Kultura, Üredecilik, Mediına, Halklararası ilişkilär.

Saygılı Moldova Parlamentın deputatı Nikolay DUDOGLU!

Saygılı Moldova Parlamentın deputatı İrina VLAH!

Sizin birinizin Gagauz Eri Başkanı seçilmesinnän, biz kaybedecek bir sesi, bir er Parlamentta, bu da getirecek ona, ani Moldova Parlamentında Zakon kabledilmesindä bizim katkımız yufkalanacak.

Esaba alarak Sizin iş becerikliini-

zi, yalvarêrız Sizi, sorumnu hem becerikli işleyäsiniz MR Parlamentında, da, Zakonnarı kabledärkän bununnan koruyasınız Moldova Respublikasının hem Gagauz Eri avtonomiyanın intereslerini.

Gagauziya Halkının intereslerindä hem MR Parlamentının deputat mandatının paahlılına görä, teklif ederiz Sizä çekäsiniz kendi kandidaturalarınızı Gagauz Erin başkannından.

Gagauz Erindä yaşayan saygılı insannar!

Biz danışêrız Sizä pay tutasınız bu Danışmadan.

Gagauz Eri Başkanı ayırmaa bir insani, ani uyêr bizim isteyişlerimizä. Bu akıllılık, üürenmişlik, Patriotizma, ekonomikayı hem finansları bilän Çorbacı. Gagauz, devlet, rus, angliys-

kiy dilleri bilän. İntelligent. Kavgacı olmayan, Sözü açık, Kompromislara gidän, milletlararası hem halklararası ilişkilerdän Annayan.

Açan Avtonomiya kayıp olma kertiinä geldi, pek önemni bireri birleştirmää MR Parlamentın deputatlarının, Halk Topluğun deputatlarının, GE Başkanının, kasaba hem küü Sovetniklerin hem Primarların kuvetlerini. Biz inanêrız, ani bizim ayırdımız insannar, birleşip, halkın islää geleceä için işleyecekler.

Saygırlan,

Mihail GAGAUZ,

Gagauz Respublikasının Üšek

Sovetin deputatı, Çadır kasaba

Sovetin (1991-1995) başı

Not. Bu Danışma altında herbir isteyän kişi var nicä imzasını koysun.

Komunistlär “daalêr”, genä birleşip, kuvedä gelmää deyni

Komrat rayonun komunistlär partiyasının komiteti açıkladı, ani onnar Moldova komunistlär partiyasından (MRKP) “çıkêrlar”. Taa ileri bu işi açıkladı Valkaneş rayonun komunistlär partiyasının komiteti da.

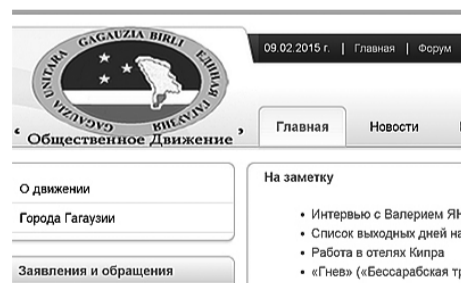
Hepsı bu eşinmelerin sebebi – maamilä surat – Moldova komunistlär partiyasının Evropa koalitiyasınan birleşmä neetiymiş. Neçin sa Gagauziyalı komunistlär taa ileri işi yapmadılar, açan komunistlär, kuvettä bulunarkana, yalandırdılar Gagauziyayı, ani Moldovada rus dilini devlet dili yapacaklar. Gagauziya komunistleri dönmedilär kendi bobalarından – Moldova komunistlär partiyasının öndersilerindän – açan onnarın prezidenti V.Voronin, V. Putinnan buluşmaa istämedi da, Rusiyaya arkasını dönüp, Evropaya yollandı. Yapmadı bunu onnar ozamanda, açan komunistlär onnarı deputat yapardılar, büyükelçi yapardılar, ministr yapardılar.

Da şindi na sana – “çıkıtlar”. Nerey dädusunun yanına “çıkıtlar”? Belli, ani bu “çıkıtlar” hepsi politika oyunları – komunistlär “daalêr”, genä birleşip, kuvedä gelmää deyni.

Todur ZANET

“Edinaya Gagauziya” komaya mı girdi acaba?

Küçük ayın 9-da Gagauziya İspolkomun toplantısında Gagauziya başkanı M.Formuzal açıklamış, ani çıkêr “Edinaya Gagauziya” cümne kuruluşundan. Bunu sade iki cümläylän bildirer Gagauziyanın ofițial saytı. Cümne kuruluşun saytında sa bu iş için BÜÜNKÜ GÜNÄDÄN bişeycik yazılı yok.

“Edinaya Gagauziya” kuruluşunu M.Formuzal kurduydu 2007-ci yılda, kendisinin politika oyunlarında kullanmaa deyni. Bezbelli bu kuruluş ya kendisini bitirdi, yada M.Formuzalı kendisi dışarı attı. Var üçüncü variant ta: “Edinaya Gagauziya” cümne kuruluşu komaya girdi.

Bakmadaan ona, ani “Edinaya Gagauziya” cümne kuruluşu sayılêr, ani taa var, o çoktan param-parça oldu. Ona karşı ilktän Sergey BUZACI hem Vitaliy KÜRKCÜ gibi gençlär kalktılar, kayıl olmayıp, ani “Edinaya

Gagauziya”da diktatorluk hem iki üzlülük var (söz gider o iş için, ani ilerdän bu kuruluşun içindä annaşılmıştı başkannaa belli bir kişiyi çıkarma da sora bu iştan atılmışlar). Hem geçteki yılın Moldova Parlamentın seçimnerindä belli oldu, ani bu kuruluşta birlik yok (makar “Edinaya Gagauziya” adını, 2 lafta 5 yannışlık yapıp, gagauzçaya çevirerler nicä “GAGAUZIA BIRLI” – orfofografiya cümne kuruluşun). Hiç bir kerä da burada BİRLİK yoktu.

Zerä BİRLİK o, açan VATANI hem MİLLETİ korumaa deyni RUHLAN birleşerler. Burada sa sadä PARA için hem KUVETTÄ kalmaa deyni birleştilär. HALK onnarın hiç UMURUNDA DA DİİL.

Nicä da olsa herbir işin sonucu var. “Edinaya Gagauziya” cümne kuruluşun da olacek: ya, komadan çıkıp, ileri örüyecek, yada raametli olacek.

Todur ZANET

Sêm, biz seni aklımızda tutêrız!

Başlayıp 2000-ci yıldan beeri Küçük aunda Komratta anêrlar kompozitoru, çalgıcıyı, oranjirovkacıyı, folklorcu-yu, gagauzların “Düz Ava” ansamblisinin öndercisini Semön Vasilyeç POMETKOyu (07.02. 1951– 05.12.1998).

Bu gündä, onun tarafından kurduu “Düz Ava” ansamb-lisi, Semön POMETKOya adanmış bir konçert verir. Bu yıl konçerttä pay aldı bu ansambinin üç boyu: yaşlılar, orta yaşlı-lar hem küçükklär.

TİKA ofisin zaamençilerine deyni “Gagauziya 20 yıl” medalileri

Küçük ayın 18-dä Kişinev TİKA Koordinatoruna Ca-nana ALPASLANa, koordinator yardımcısına Mustafa KICIRa hem TİKA ofisin zaamençilerine Roman KA-LAKa hem Dimitri ZAHARİYAYA “Gagauziya 20 yıl” anmak medalileri verildi. Medalileri verärkana Gagau-zıyanın geçici başkanı şükür etti TİKA Koordinatorlu-na çalışmaları hem proektları için, ani TİKA tarafından Gagauziyada yapılar.

“Her zamannarda yaşasın bizim Gagauziya!”

Küçük ayın 2-dä Gagauziya baş-kanı Gagauziya adından verdi anıl-mış gagauz kompozitoruna İlya İlyeç FİLEVa “Mihail Çakır” ordenını.

İlya FİLEV yıllar boyunca çalış-malarının Gagauziya hem gagauzlar için çok muzika hem türküy yazdı, oran-jirovka yaptı. Onun yaratması kaldırdı tüseklää Gagauziyayı, gagauz muzika incäzanaatını. Onun yazdı “Yaşa, Hal-kım!” türküsü (laflar - Todur Zanetin) Gagauziyanın ikinci Gimnası oldu. Bük ödülü alarak, İlya FİLEV dedi: “Her zamannarda yaşasın bizim Gagauziya!”

İlya FİLEV kompozitorlukta kaarä, pedagog olarak, Kom-rat muzika şkolasında muzıkaya gençleri hem uşakları üreder. Canabisi “Gagauziyanın kıymetli kultura zaametçisi” adını taşıyêr.

İlya İlyeç, kutlêrız Canabinizi bu bük ödüllän. Saalık hem uzun ömür sana! Yaratmak çok yıllara!

Gagauziyada “Yılın terbedicisi” hem “Yılın üredicisi”konkursları geçti

Gagauziyada “Yılın terbedicisi” konkursunda ensedi Komradın 9-cu uşak başçasının romın dilindä üredicisi Lidiya OSTAŞ.

Konkursta Gagauziyanın hepsi ra-yonlarından 10 konkursant pay aldı: uşak başçalarında ürediciler hem terbediciler. Onnar gösterdiler kendi becerikliklerini didaktika meropriyatı-yaların hazırlanmasında hem plan ya-pılmasında, üredici zanaatı için esse yazmasında, iş için video hem foto ha-

zırlamasında. Bundan kaarä onnar bel-li temaya açık urok gösterdiler. Hepsi bunnar konkursun 1-ci etapıydı.

2-ci etapta, demeli finalda, konkur-santlar cuvap verdiler psihopedago-gika hem üredicilik programasının ilgili soruşlara hem da testlara. Hem “Gelecek için” temayı işi hazırladılar hem annattılar.

Not. Terbedicilerdän pay tut-maa deyni o günü geldiler uşakların anaları-bobaları hem malileri da.

Küçük ayın 17-dä Gagauziyada “Yılın üredicisi” konkursun finali oldu. Final “G.GAYDARCI” lişeyin zalında geçti. Bölä konkurslar Ga-

gauziyada 2007-ci yıldan beeri yapılar.

Konkursun finalına çıktılar hem onda pay aldılar Gagauziyanın altı ü-

redici: Lüdmila PİOGLO (Komrat), Elena DRAGNEVA (Çöşmäküyü), Liliya MEŞE, Nina BULGAR, Ekate-rina RATKOVA hem Ruslan GÜMÜŞ-LÜ (Kiriye).

Bakmadaan ona, ani konkursta en-sedi “S.KUROGLO” gimnaziyasını biyologiyada hem himiyada üredicisi Lüdmila PİOGLO da Canabisi oldu Gagauziyada “Yılın üredicisi”, başka ürediciler da baaşışsız kalmadılar.

Elena DRAGNEVA kabletti ödül nominaşiyada «Творческий подход к делу», Nina BULGAR nominaşiyada «Мастер новатор», Ekaterina RATKOVA nominaşiyada «Педагогическое мастерство», Li-liya MEŞE nominaşiyada «Красота души и личное обаяние», Ruslan GÜ-MÜŞLÜ nominaşiyada «Архитектор детской души».

Fofo – gagauzmedia.md

Natali DENİZ iki video-klipini dünneyä baaşladı

Natali DENİZ (haliz adı Natalya NEÇEVA) kendi türkülerinä iki video-klip hazırladı: “Küstün” (laflar Vasili-sa TUKAN, muzika Pötr PETKOVIÇ) hem “Sän benim” (laflar Pötr PETKO-VIÇ, muzika Konsatntin DUŞKU).

Video-klipliler pek üsek uurda yapılar. Bu uur uyêr Natali DENİZin Al-lahtan verili talantına hem türkücülük ustalına. Bir şüpesiz o klipliler sevindi-recek diil sadä gagauzları, ama hepsi insannarı da, kim estrada janrasını hem Natali DENİZin talantını sever. Zerä Natalya da pek isteer hem pek çalışêr, ani gagauzları hem gagauz kulturaasını dünnä tanısin hem sevsin.

Natali DENİZ taa küçüklüüdän türkücülää baaşladı kendisini, o çok-tan akapella çalêr hem gagaz insan-narını sevindirer. Ama, 2006-cı yılın Kırım ayın (dekabri) 27-dä, “Gagauz sesi” konkursunda jürünün bir azası-nın satılmış olmasını hem esapsızlını gördüktän sora, Natali bir çala gölgeyâ saklandı. Birkaç vakit geçtiyän Ca-nabisi parlak bir yıldız gibi dünneyä şı-lamaa başladı. Bunda ona çok yardım etti Ukraynada gagauz biznesmeni Yu-riy DİMÇOGLO.

Natali DENİZ 2014-cü yılda “Türk-vizion” konkursunda Ukrayna gagauz-larını temsil etti. Bir CD albomu var.

Todur ZANET

Not. Natali DENİZ (Natalya NE-ÇEVA) duudu hem büüdü Kotlovina küüyündä (eski adı Balboka). Şkola-dan sora Odesa kasabasına geçti. Bu-rada universitetini başardı da şindi doktora disertaşiyasını hazırlêr.

“Gagauz Malları” nişanı için ödek alınacak

Gagauziyada “Gagauz Malları” mal nişanı hem onun kullanması için karar kabledildi. Onun proektını hem biçimini hazırladı Gagauziya ekonomika Up-ravleniyası.

Ekonomika Upravleniyasının başı Vitaliy KÜRKÇÜ bildirdi, ani bildir “Gagauz Malları” nişanın sertifikatu kabledilmiş. Bu üzerä o oldu Gagauziyanın intelektual varlı, onuştan Gagauziyada yapılan mallara lääzim olacak o koyulsun yada damga-lansın. Bu iş için malların saabilereğän Gagauziya ödek alacak. Nicä bildirdi Vitaliy KÜRKÇÜ, bu “paralar kullanılacak Gagauziyada biznesi ilerletmää deyni”.

Bän herkerä liderdım hem hiç bir zaman cuvapçılıktan korkmadım

Gagauziya Başkanına baamsız kandidat **Aleksandr STOYANOGLU** – ömür için, zanaat hem ana tarafı için

Sonu. Çektmesi 1-ci sayfada.

Bizim futbol komandamız pek islää üürenirdi, da biz, may hepsimiz, İnstitutlara girdik. Bän Komradın 6-cı şkolasını bitirdim. Atestatımda otenkalar: iki “islää”, kalanı da hepsi “otliçno”.

Üörenmektän hem sportatan kaarä, cümne işinä da bakardım – klasın kom-somol sekretariydım. Bir kerä da cuvapçılıktan korkmadım. Herkerä liderdım – şkolada da, armatada da, Üniversiteta da, iştä da, evdä da. Cümne ükü da benim ömürümü açtı. Şkoladan sora, komsomol raykomunun rekomenağıyasına görä, savaştım girmää üörenmää Moldova Üniversitetin istoriya fakultetına. Ekzamennarı islää verdim, ama bu etmedi, girämedim. Döndüm Komrada da, SPTU-53 üçileşçesinde ev tertiplerine remont ustası zanaatına üürendim.

Yustiğiya –

“dooruluk” demäk

Ömür zanaatınız için nezaman kesin karar aldınız?

Bu kararı armatada aldım. Sovet vakıdında, hepsi çocuklar gibi, armataya gittim. Slujbamı SSSR MVDnin iç kuvvetlerinde yaptım – sıradan saldattan “starşına” gradına kadar etiştım. Armatada çastin Şan tefterine adımı yazdılar.

Armata – bu ömür şkolası. Burada birdän kocalanêrsı da, elinä silähı alıp, cuvapçılık ükünü omuzlarına alêrsın. Armatada seftä üürendim naşêy o önderci olmaa, alıp üstünä senin yanında olan insannar için hem Vatanın paalı obyektlerini korumak için cuvapçılı. Orada bän annadım, ani herbir davanın çözümlesinde temeldir kendini toplamak hem distiplina, insannara iiliklän hem insancasına davranmak. Unutmayacam nicä beni armatadan evä geçirärdilär o saldatlar, kiminnän bilä slujbamı yaptım – onnar kaçtılar avtobusun aardına taa avtobuz uzaklanmayınca. Bu oldu benim slujbamın en büyük otenkası.

Armata bän başladım annamaa ne yapêrlar yustiğiya kuruluşları hem zakonu korumak organnarı. Dooru insan oldum için, bän ömürümü da yustiğiyaya baasladım. Yustiđiya lafını latincadan çevirdiän, “dooruluk” manaasına geler.

Üniversitetlar

hem stroyoträdlar için

Hepsi kim student oldu, sayêrlar o vakıdı hepsindän islää. Bununnan kayılmısunız?

Pek kayılıım. Üniversit zamanı ömürün en islää vakıdıydı. Kim stañionarada üürendi beni annêêr. Biz, kim geldiydik “kenarlardan”, läâzımdı eni yaşamaya sınaşalım, bizä yoktu kim yardım etsin, umut sadä kendimizdäydi. Zorluk çoktu.

Bän juridika fakultetinde bütün kuvetlän hem havezlän üürendim. Bir da lekñiyayı kaçırardım. Pek çok okuyardım. Hepsi ekzamennarı sadä “otliçno” verdim. Fakultetin bitki Lenin stipendiatiydım.

Stroyoträdlara da çok gittim. Taa birinci kurstan beeri stroyoträdin komandiri oldum. Armatada kazandı-

ım beceriklik burada çok yardım etti. Läâzımdı işi kurmaa, çeşitli stroykalar hem predpriyatıyalar öndercilerinnän hem erindeki kuvetlärän annaşmaa, oträdin yaşamasını, korunmasını hem işini kurmaa. Hepsini başardım. Sora, bir oträdin komandirindän bütün oträdlarin ştabın komandiri oldum, komisar oldum. Ozamannar benim cuvapçılığımın altında 20 oträdadan hem 500 kişiyädän insan işlärdi. Hepsini läâzımdı yoluna koymaa. Studentlik oträdlarin kurulmasında hem onnarın işini ilerletmesinde TK VLKSM Şan gramotası kablettim.

Ayrım Aleksandr STOYANOGLU'nun komandasını!

Gagauziyanın prokuraturası – devletin en islää prokuraturalarından bişrisi

Canabiniz Gagauziya prokuraturasının kurulmasının başında durdunuz. Neyi aklınıza getirersiniz?

1992-ci yılda, juridika fakultetini başardıktan sora, düştüm işlemää devletin en islää prokuraturasına – Kişinevün prokuraturasına. Başladım işlemää en akıllı, en bilgili insannarlan, ani adetleri sayardılar. Ozamankı kolegalarım çoyu taa sora büyük erlerde işledilär: Moldovanın, Rusiyanın, Ukrayınanın Baş prokuraturalarında önderci oldular.

Ömürümün en önemli kertii 1995-ci yolda oldu. Gagauziyanın kurulmasından sora bana teklif ettilär avtonomiyanın prokuroru olıym. O zamankı Gagauziya Başkanın G.D.TABUNŞÇIKin çalışmalarınnän bän, 28 yaşındayken, Gagauziyanın prokuroru oldum. Biz ozaman Başkanın hiç tanışmardık ta. Bukadar yıllardan sora Canabisinä saa olsun demää isteerim, ani verdi bana bu şans.

Ozaman Gagauziyanın prokuraturasında bir kişi vardı – sadä bän. Bütün iş hem kadro ükü benim omuzlarıma düştü. En kısa zamanda, Komrat universitetini başaranın temelinde, prokuraturanın kolektivini kurduk da 2000-ci yılda devletin en islää prokuraturalarından birisi olarak tanındık.

Öndercilik becerikli için

Prokuraturada işlärkana siz devlet üüsekliindä insan oldunuz...

Açan 2001-ci yılda kuvedä komunistlär psrtiyası geldi, kuvet organların enilenmesi başlandı. Moldovada eni Baş prokuror koyuldu. Gençlerä yol vermää çekettilär. Ölä, 33 yaşında, bän devletin istoriyasında, Baş prokurorun en genç yardımcısı oldum.

Ozamannar devletin ömüründe hem

prokuratura sistemasında pek zor bir vakıttı. Çok islää işçilär gidärdilär, zerä iş motivağıyası düştüydü. Bän becerdim diil sadä korumaa o insannarı, ani kalmıştılar, ama geeri çektim onnarı da, kim artık çıktıydı iştän. Benim emirim altında bulunan Baş prokuraturanın strukturalarında sekiz general işlärdi. Onnarın arasında eski Baş prokurorlar hem onnarın eski yardımcıları da vardı. Bu prokuror elitası yardımcı oldu bana respublika maştabında önderci becerikliindä kocalamaa, işi kurmakta hem da insannarlan işlemektä başarılı olmaa. Saa olsunar.

hem cümne yaşamada eni işleri. O komandada çok meraklı insannar toplandı da bän inanadım, ani biz çok işleri bece-recez diıştirmää.

2009-cu yılda Parlamentnin deputatı oldum, taa sora da Parlament Predsedatelin yardımcısı ayrıldım. Bu uurda SNG parlamentlar arası asambleyada Moldovanın delegağıyasına baş oldum. Rusiyadan hem SNGnin başka devletlerinden kolegalarlan çok hem bereketli işbirliindä bulundum. Burada çalışmam için kablettim orden “Orden Sodrujestva”.

2010-cu yılda genä Parlamenta deputat ayrıldım da devletin korunması hem cümne durumu Komisiyasının başı oldum. İsteerim urgulamaa, ani Moldova Respublikasının istoriyasında bölä üüsek erlerde Parlamentta seftä bir gagauz duuma insan bulundu. Bu verdi kolayını Gagauziyanın imidjini üüseltmää, taa üüsek uurda devlet strukturalarinnän hem insannarinnän ilişkileri kurmaa.

Kim sa sayêr, ani gagauz deputatları kendilerini bişeylän gösterämedilär. Bu Parlamentın çalışmasını bilmeyän insannarın

Bän işledim Moldova Baş prokurorun yardımcısı may altı yıl da, inanêrim, ani braktım burada pek islää bir iz. Bän 15 yıl prokuratura sistemasında işledim da devletä yapan işlerimdän utanmêêrim ne uşaklarımın önündä, ne da anamın hem bobamın önündä.

Advokat zakonnarı başka türlü annêêr

Prokuraturadan çıktıynan nelär yapmaa başladınız?

Bän 39 yaşındaydım. Artık annadım, ani taa başka yaşamak ta varmış. Ama bän prokurordum, angısında ne para, ne biznes, ne bir maşına da yoktu...

Kabledip liñziyä advokat oldum. Moldovada Türkiye büükelçiliin yardımcılıım inanıp, başladım burada türk işadannarına juridika izmetlerini vermää. Zakona serbest çalışmak gözlerimi açtı vatandaşların hem biznes intereslerin korunmasına hem da taa başka işlerä.

Bän annadım, ani vatandaşların hakları hem interesleri kuvedin hem dooruluu koruyan organnarın ön prioriteti diil. Bu iştä çok bürokratizma hem göz boyamak var. Vatandaşların haklarını korumak mehanizmasında çok işleri diıştirmää läâzım. Advokatlık canıma yattı. Burada standart kaluplar yoktu, seçmä hakkı vardı, da bän seftä kendimi serbest insan olarak duydum.

Hiç bir kerä düşünmêêrim politikaya girmää

Neçin politikaya girdiniz?

Açıklanêrim: hiç bir kerä düşünmêêrim politikaya girmää, herkerä onu şükürsüz bir iş sayardım. Ama 2009-cu yılın aprel seçimnerindän sora Marian LUPU çekildi komunistlär partiyasından da kendi komandasını toplamaa başladı. Ozaman onun bu girgin adımı beni dürttü. Adam gitti sistemaya karşı da teklif etti memleketä politikada, ekonomikada

ın yanlış annamaşı. İsteerim aklınıza getirmää, ani benim hem deputat Petr VLAHın çalışmalarınnän kabledildi “Erindeki cümne finansları” için Zakonun eni redakđıyası. Da şindi Gagauziyada kalêrlar NDSin, aktızların, juridika hem kişi biznes çalışmalarınnän kâr gelirin 100% nalogları. Örnek için respublikanın başka bir erinde bu yok. Kendi paalılınnän bu Zakonun diıştirilmekleri, Gagauziya statusun temelleştirmä Zakonun ardına, ikinci önemli erde bulunêrlar, zerä o Gagauziyanın finans baamsızlımı kaavileştirir.

Gagauziyada diışilmeklär läâzım olsun

Gagauziya Başkan seçilmää kararın sebepi ne oldu?

Gagauziyanın ilerlemesinde büyük potensiyal var. Gagauz cümne insanın arasında läâzım dialog kurmaa hem Kişinev-lan Komradın arasında da faydalı ilişkileri erinä getirmää. Esaba alarak merkez kuvet strukturalarında çalışma becerikliimi, politika hem devlet elitasinnän kurulu baalantılarımı, benim Gagauziyanın çok problemlerini çözmää deyni kuvedim var.

Bilerim, ani Gagauziya Başkanını seçimnerinde ensärsäk, Aleksandar STOYANOGLU'nun komandası Gagauziya avtonomiyası için çok faydalı işler yapacak.

BÄN İSTEERİM, ANİ GAGAUZİYADA OLSUN AÇIK ESAPLI, İŞİ BİLÄN, ÜÜSEK UURDA PROFESİYONAL BİR KUVET, ANİ İNSANNARIN HEM ANA TARAFIMIZIN İTERESLERİ İÇİN ZAAMET EDECEK.

ÖLÄ KUVET, ANGISI İÇİN NE GAGAUZLARA, NE DA GAGAUZİYAYA AYIP OLMAYACEK!

İntervyuyu yazdı

Vadim DRELİNSKİY.

Kandidatın seçim fondundan ödendi

TÜRK DÜNNÄSİNDAN ŞİİR

Yahya Kemal BE-YATLI (02.12.1884 – 01.11.1958) Türkiyenin hem türk dünnäsının anılmış poeti, yazarı, politikacı, diplomatı. Eski "Divan literatürası" kalıplarından modern şiirä köprülük kurmuş. Türk literatürası istoriyasında "Dört Aruzcular" poetlarından birisi.

SESSİZ GEMİ

Artık demir almak* günü
gelmişä zamandan,
Temreyä* gidän bir gemi kalkar
bu limandan.
Hiç yolcusu yokmuş gibi
sessizçü alır yol;
Sallanmaz o kalkışta
ne mendil*, ne da bir kol.
Portlarım da kalannar
bu gezidän gücenni,
Günnärcü kara uzaa
bakar gözleri nemli.
Zavalı üreklär!
Ne gidän son gemidir bu!
Göç olmak ömürün
ne da son yaşlı kalanı bu!
Dünnädä sevilmiş
hem sevän boşuna bekler;
Bilmäz ki gidän sevgililär
dönmeyeceklär.
Bir çok gidenin
her biri kanaat ki erindän,
Bir çok yıllar geçti;
dönän yok seferindän.

Gagauzçaya aktardı Todur ZANET

demir almak – поднять якорь;
mendil – басма;
sefer – поход, экспедиция.

Uşak resimcilik şkolasının sergisi

Büük ayın 30-dan Küçük ayın 15-dän Komradın kultura Binasında geçti komratakı "D. SAVASTİN" adına uşak resimcilik şkolasının üürencilerin sergisi. Burada uşakların 146 resimi gösterildi. Serginin açılışında şkolanın direktörü Sergey SAVASTİN yaptı prezentaşıya "The children are painting the world" ("Uşaklar dünneyi resimneerlär. TÜRKSOY") albomuna.

"Pazar günü". Aleksandra Deçeva. 15 yaş.

Bu albomda tipalandı Kazahstan-da "Uşaklar dünneyi resimneerlär. TÜRKSOY" festival sergisinde pay alan hem enseyan uşakların resimleri. Onnarin arasında vardı Komrat resimcilik şkolasını üürencileri da. Albom için söyleyerek Sergey SAVASTİN dedi: "TÜRKSOYun sergisinde bizim şkoladan 65 uşak katıldı. Ensedi 31-ri. Alboma sa bizim uşakların 34 resimi girdi. Bizim bünkü sergimizin adı – "Uşaklar dünneyi resimneerlär". Bu ad boşuna koyulmadı. O ilgili onunnan ne olër büün dünneydä. Biz – baariş için!"

Komrattaki serginin açılışında söztuttü resimci Dimitriy SAVASTİN, kimin adını resimcilik şkolası taşıyër. Dimitriy SAVASTİN açılışta bulunan-

nara bölä danıştı: "Aklumagetirerim o günü, açan bän burëy geldim: hiç bir resimci yoktu, sadä kimsa plakat resimnärdi. Bän şaşatım, ani yok resimcilik şkolası da başladım kuruluştan kuruluşa gezmä – hereri hem her erdä. Resimcilik şkolası pek zor açıldı. Umudum var, ani gelecektä şkolamızın üürencilerinin adları bütüün dünneyä öteceklär."

Sergidä pay alannar için hem onnarin yaratmaları için resimcilik şkolanın üüredicisi Vitaliy MANJUL ölä dedi: "Bizim uşaklarda büük bir potensiyal var. Onnar pek talanlı. Bir laf – üülen tarafın uşakları! Resimnerdä açıktan

Foto - gagauzmedia.md

görünir onnarin iç dünnesi, zengin renkleri. Uşaklar pek islää duyërlar bizim folkloru. Esap aldısanz, sergidä 60% zeedä resimnerdä gagauz kultura gösterili. Bizim en büük davamız – resimcilik incäzanaatında kendi özelliimizi korumamız."

Serginin açılışında albomda er alan uşaklara baaşlandı birär "The children are painting the world" albomu hem gramotalar.

PATRETTÄ:
(saadan) resimcilär
Dimitriy SAVASTİN,
Sergey SAVASTİN,
Vitaliy MANJUL hem
Gagauziya kultura
Upravleniyası
Başın yardımcısı
Evgeniya LÜLENOVA.

"Ana tarafım". Arina Velikaya. 11 yaş.

Marı – Türk dünnäsı kultura başkasabası

Büük ayın 27-dä Türkmenistanın Marı (Merv) kasabasında 2015 yılı "Marı – Türk dünnäsı kultura başkasabası" açılış yortusu yapıldı. Yortu "Ruahiet Binası"nın önündä hem içindä geçti. Binaın önündä kuruldu "Türkmen aulu". Onun yurtalarında erleştilär sergilär hem el ustaları, milli rubalar, platlar, kilimnär, topraktan yapıllı mallar, kuyumcu işleri, halk muzika tertipleri. Marı kasabanın artistleri gösterildilär literatürä hem muzika gösterisini.

"Marı – Türk dünnäsı kultura başkasabası" açılışını yaparak, TÜRKSOY genel sekretari Düsen KASEİNOV şükür etti Türkmenistan Respublikasının prezidentina o çalışmalar için, ani yapıllar türk halkların evelki kulturaasını hem incäzanaatını korumaa deyni.

Yortulu açılış çerçevesinde oldu büük bir konşert. Konşerttä pay aldılar türk dünnäsının herbir köşesinden ansambllilär hem artistlär. Gagauziyayı gösterdi "Düz Ava" ansamblisi.

Türkmenistanın adetinä görä, konşertin kapanışında gösterildi evelki türkmen oyunu "Kuştepti".

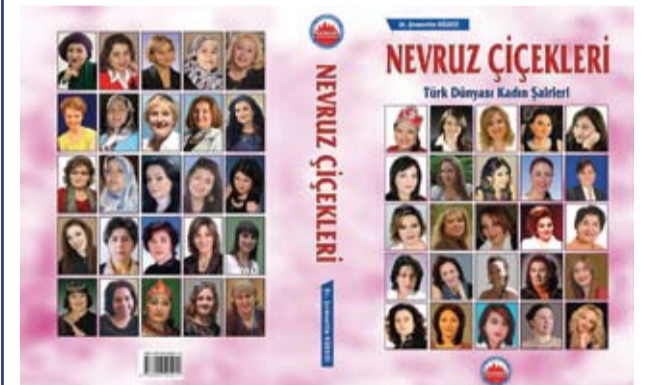
2015 yılı Türk dünnäsı kultura başkasabası çerçevesinde planda var Marı (Merv) kasabasında türlü kultura meropriyatıları yapmaa. O plana görä, açılış yortusunun günnerinde, burada, TÜRKSOY tarafından hazırlanmış, resimnär, foto hem keramika sergisi yapıldı

Not. Evelki Merv kasabası bulunardı "Büük ipek yolu" üzerinde. Burada yaşardılar hem yaradardılar anılmış bilgicilär, filosoflar, matematiklär, yılaççılar, poetlar hem muzikantlar. Şindi Merv kasabası bulunër ÜNESKOnun Dünnäü vaarlu Listesinde.

Açılış yortunun temel meropriyatıları geçti binanın içindä. Onnarda, Türkmenistan ev saabilerindän kaarä, pay aldılar TÜRKSOY hem TİKA temsilcileri, Azerbaycan, Kazahstan, Kırgızistan, Türkiye, Makedoniya, Vengriya, Bosniya-Gerçogovina, Bulgariya, Gagauziya (Moldova), Rusiyadan Başkörtostan, Tatarstan, Hakkasiya, Tıva, Saha (Yakutiya), Kalmıkıya hem Altay delegatıyaları. Yortuya toplanannara okundu Türkmenistan Respublikasının prezidentinin Gurbangulı BERDİMUHAMEDOVun danışması.

Türk dünnäsının karı poetların Antologiyası

Küçük ayın 14-dä Ankarada "Nevruz Çiçekleri" Türk dünnäsının karı poetların Antologiyası tipara girdi. Hazırladı antologiyayı Dr. Şemsettin KÜZECİ. Kiyadın ön sözünü yazdı Prof. Dr. Nurullah ÇETİN.

Antologiyaya toplu türk dünnäsının 26 bölgesindän karı poetların yaratmaları: Afganistan, Azerbaycan, Batı Trakiya (Gretiyada), Bulgariya, Çuvaşıya (RF), Dagestan (RF), Dou Türkistan (Kitay), Gagauz Yeri (Moldova), İrak, Şveçiya, Şveyçariya, Kazahstan, KKTC, Kırım, Kosova, Makedoniya Meshetin türkləri, Nahiçivan, Nogay, Norvegiya, Romınya, Rusiya, Türkiye, Türkmenistan, Uzbekistan, Üülen Azerbaycan (İran).

Gagauziyadan bu kiyatta var Tudora ARNAUT, Alla BÜÜK, Ekaterina GANEVA, Lüdmila KASAP, Güllü KARANFİL, Mariya MERCANKA (KAPAKLI), Elena MOKANU, Anjela MUTKOGLU.

Todur MARİNOGLU 60 yaşında!

Küçük ayın (favral) 1-dä anılmış gagauz poeti hem yazıcısı, gazetacı hem üredici, muzeyci hem cümne insanı Todur MARİNOGLU 60 yaşını tamamnadı. Saalık hem uzun ömür sana, Todur! Çok yıllar verimni hem becerikli yaratmaklar! Allaa seni hem yakınnarını herbir beladan korusun! Saalık Allaa versin!

KDU bibliotekasında yubilärlän buluşmak

2015-ci yılın Küçük ayın 3-dä Komrat Devlet Universitetin bibliotekasının zaametçileri, gagauz filologiya kafedrasının üredicileri hem stedentlär buluştular anılmış gagauz yazıcısının hem poetlan Todur MARİNOGLUylan.

Buluşma yazıcının 60-cı yıldönümünä adanmıştı. Hazırladı o buluşmayı Komrat Devlet Universitetin bibliotekasının zaametçileri. Buluşma için hazırlandı maasuz bir stend, neredä sergilendi yazıcının kiyatları hem başka yaratmakları, ani

ilgiliydilər Todur MARİNOGLUnun jurnalistika çalışmalarınan da. Gösterildi sayd-şou.

Buluşmada Todur MARİNOGLU annattı kendi küçüklüü için hem yaratmak yolu için. Okudu yaratmaklarını hem, büyük havezlän, sesledi nicä onnarı okudular salonda bulunan gençlär.

Bundan kaarä kendi peetlerini yubilerä okudular uşaklar da. O peetlär için poet kendi bakışını açıkladı.

Buluşma pek meraklı geçti hem uzun vakit sürttü. Hem o derin bir iz braktı hepsindä kim o günü bulundu burada.

Buluşmak bölä meraklı geçsin deyni, onun hazırlamasında biblioteka zaametçilerine çok yardımnar hem faydalı nasaatlar verdi KDU bibliotekanın direktoru Vera Petrovna ÇİMPOEŞ.

Larisa ÇAKİR,

KDU bibliotekasının zaametçisi.

Foto – gagauzmedia.md

Avdarmada yazıcının yaratmak avşamı yapıldı

Avdarmanın “D.ÇELENGİR” adına teoretik lişeyindä Todur MARİNOGLUnun 60-cı yıldönümünä yaratmak avşamı yapıldı. Avşamı hazırladı lişeyin öndercileri hem üredici kolektivi. O avşam anılmış gagauz yazıcısını hem poetını kutladılar onun koleğaları (Todur MARİNOGLU ömür boyunca burada üredicilik eder), ürencilär hem da, ne hem paalı, Canabisinin aylesi.

Todur MARİNOGLUnun pek derin bir lirika hem patriotika yaratması var. Nicä urguladı lişeyin direktoru Elena Födorovna KARAMİT, yaratmak avşam yapıldı “Födör İvanoviçin yaratma ruhuna görä. O ruh – incä duygulu hem cana yakın olmak”. Canabisi urguladı, ani “Gagauz dilin üredilmesindä ilk adımna yapıldı. O üzerä üredici lăzım kendisi çok işleri düşünsün, urok meraklı olsun deyni. Bu uurda Födör İvanoviç çok biler da, o üzerä, onun urokları pek dolu hem verimni.”

Kendi üredicilik talantınan To-

dur MARİNOGLU becerdi hazırlamaa ölä ürencileri, angıları sora onun yolunu aldılar – gagauz dilindä üredici oldular. Onnarın birisi Mariya MARİNOVA, angısı o avşam, kutlayarak yubiläri, bu işi maasuz urguladı. Biri-biri ardı söz alıp, sıcak hem candan gelän lafları Todur MARİNOGLU için söyledilər onun koleğaları – üredicilär.

Büük sevinmeli Födör İvanoviç oldu o, açan onun kızı Lüdmila, ani bitki vakıtlar Germaniyada yaşêêr, kutladı onu nemtâ dilindä.

O avşam uzun vakit lişeyin zalında

işidildi yubilärin peetleri, türküleri hem ona çiçeklär başlandı. Kutlamaklar

hem yaratmak avşamı geç vakıdadan tuttu. *Patretlär - avdarma.md.*

Kongazda gagauz dilindä metodika obyedineniyası

2015-ci yılın Küçük ayın 10-da Kongazın 1-ci teoretik lişeyindä oldu Komrat rayonun gagauz dilindä metodika obyedineniyası. Metodika obyedineniyasında pay aldılar herbir şkoladan birär, kimlerindän taa çok, gagauz dilindä üüredicilär hem Gagauziyanın üüredicilik Upravleniyasının sorumnu zaametşileri.

Gagauz dilindä metodika obyedineniyası başladı ondan, ani Kongazın 1-ci teoretik lişeyin gagauz dilindä üüredicisi Mariya İlyinçna DUŞKOVA, obyedineniyaya katılan üüredicilerä deyni, yaptı bir açık urok belli edilmiş temalaya görä: "Gavril GAYDARCI-nın annatması "İki ool". Bu uroklan o kendisinin 2-ci üüredicilik kategoriyasını korudu. Nicä açıkladı Canabisi "metodika obyedineniyasında pay alan musaafirlerimiz bütün meropriyatyalara en üüsek notayı koydular hem obyedineniyeye pek üüsek uurda geçti. Biz sadä kendimizi göstermedik, ama biri birlerimizin bilgilerinnän hem us-talıklarınnan paylaştık. Biz becerdik göstermä üürencilerin gagauz dilindä

sidi ta, angısını tuz ekmeklän karşıladılar lişeyin üürencileri. Meropriyatyada pay aldılar başlangıç klaslardan taa en büyük klaslardan üürencilär.

O günü, lişeyin aktovıy zalında toplanan üüredicilerä deyni, uşaklar annattılar Todur ZANETin peetlerini, çaldılar türkülerini, gösterdilər "Bü-ülü maaza"pyesasından hem "Onnar geldilär sabaa karşı..." kiyadından ştenkaları hem da "Deräylän sözleşmäk" annatmayı. "GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlär" kiyadından alınmış Hoca Nastradin için fikrayı gösterdilər.

Bundan kaarä, yazıcının yaşamasınan ilgili slayd-şou hem video gösterildi. Ekrandan poet için kendi düşüncelerini annattılar kompozitor İlya FİLEV,

FRANGU (Kiru), Nastä DUŞKOVA (Kirana) hem Marina TELPİZ (Petra-na). Kompyutorda işledi 10-cu klastan üürenciyka Anastasiya DUŞKOVA.

Uşakların programası bittiyän ştenaya teklif edildi Todur ZANET. Canabisi şükür etti hepsinä, üürencilerä hem üüredicilerä, hem hepsinä, kim becerdi bölä üüsek uurda hazırlamaa metodika obyedineniyasını hem da yaratmak avşamını, şükür etti hepsi gagauz dilindä üüredicilerä, ani bu büyük ükü hodulluklan hem girginniklän taşıyêrlar. Canabisi cevap verdi soruşlara hem okudu kendi eni peetini

Metodika obyedineniyası için söyleyäräk, Kongazın 1-ci teoretik lişeyin direktoru İordan YASIBAŞ urguladı: "Metododika obyedineniyası pek üüsek uurda geçti. Üüredicilär pek üüsek uurda hazırlandılar. Bunu gösterdi o da, ani metododika obyedineniyasında pay alan gagauz dilindä üüredicilär o

uroklara hem maasuz meropriyatyalara pek üüsek nota verdilär. Sanêrim, ani büüinkü gün pek faydalı oldu hem gagauz dilindä üüredicilerä hem da, ne taa da paalı, üürencilerä da."

Metodika obyedineniyasını hazırlamaa deyni, herbir iştä hem yaratma avşamın hazırlanmasında yardımcı oldular hem pay aldılar gagauz dilindä üüredicilär Praskovya Dimitrievna DOYKOVA, Agafiya Vasilyevna GAYDARCI, Matrona Nikolaevna BARGAN, Evdokiya Petrovna ÇEBNOVA, Ekaterina Kirilovna SİPÇU (başlangıç klaslarda), muzıkada üüredici Dimitriy Petroviç DÖVENCİ.

Bundan karä bütün obyedineniyeye hem meropriyatyalara gözäl geçsin deyni çok zaamet ettilär hem üstlerine büyük ükü aldılar Kongazın 1-ci teoretik lişeyin administratıyası: lişeyin direktoru İordan YASIBAŞ, üüredicilik dışında işlerin organizatorları Zinaida Filipovna NEYKOVÇENA hem Ekaterina Genadiyevna DERİVOLKOVA, zavuçlar Mariya İvanovna ÇEBANOVA (büük klaslarda) hem Evgeniya İvanovna ARNAUT (küçük klaslarda).

O günü, maasuz metodika obyedineniyası için haber yapmaa deyni, Kongaza geldi GRT (Gagauziya Radio hem Televideniyası) grupsı (korespondentlar Tatyana TODUROVA hem Natalya JELEZOVA, operator – Andrey NOVAK) da, radio hem televideniyanın yardımınan, bütün Gagauziyaya annattılar hem

gösterdilər nekadar gözäl hazırlandı hem yapıldı bu gagauz dilindä metodika obyedineniyası. GRTnin işçilerine danışarak Todur ZANET dedi: "Bän sevinerim, ani bunu görecek diil salt te o insannar, te o üüredicilär, ani şindi burêy geldilär bütün Komrat rayonun küülerindän, ama, sizin, GRTnin, yardımınnan görecek bütün Gagauziya da. Göreceklär nicä gagauz dilindä üüredicilär işleerlär, hem kendi omuzlarında taşıyêrlar gagauz dilin ükünü."

Bitkidä metodika obyedineniyasının da pay alannar, anmak için, hepsi bilä patredä çıktılar.

İvanna UZUN,
Kongazın 1-ci lişeyin istoriyada üüredicisi

hem literaturasında bilgilerini hem talantlarını. Gösterdik ne uurda uşaklar becererlär lafetmä, analiz yapmaa, annatmaa, duymaa. Büün onnar hepsi üüsek nota kabletilär. Bununnan da bizi çok sevindirdilär."

Metodika obyedineniyasında Kongazın 1-ci teoretik lişeyin üüredicilri becerdilär göstermä nekadar paalı o, ani üürencilerä gagauz dilindä hem literaturasında bilgi verärkana, annatmaa hem göstermä yazıcıların yaratmak yollarını hem yaratmanın ne olduunu, teklif etmä uroklara gagauz poetlarını hem yazıcılarını. Onnar annatsınar deyni uşaklara kendileri için hem üüretsinär üürencilri nicä läüzim dooru yazmaa peet yada başka yaratmak.

Onuştan gagauz dilindä metodika obyedineniyası günü burada yapıldı maasuz meropriyatya – "Küülümüzü Todur ZANETä yaratma avşamını baaşlêeriz..." O meropriyatyeye teklif edildi hem orada pay aldı yazıcı kendi-

Moldova rejisöru Oktavian GRİGORİU, akademik Mihay ÇİMPOY.

Götürdülär yaratma avşamını üürencilär Sofya PANAİTOVA hem Stepan İKİZLİ. Todur ZANETin peetlerine türkülerini çaldılar Nastä DUŞKOVA, Marina KARASENİ, Mariya URUM, Elena PAÇI, Sofya PAÇI hem muzıkada üüredici Dimitriy Petroviç DÖVENCİ. Peetleri okudular Anna BARGAN, Mihail YASIBAŞ, Andrey SİPÇU hem başlangıç klaslardan üürencilär.

"Onnar geldilär sabaa karşı..." kiyatan hem "Deräylän sözleşmäk" ştenkaları hazırladılar 7 "B" klasın üürencileri. "Büülü maaza"pyesasından parçayı gösterdilər 12 "A" klasın üürencileri: Nikolay

Başkan lăazım olsun çorbacı, diil politikacı!

Gagauziya Başkanına baamsız kandidat **Ruslan GARBALI** – işini, dostluu, acızgannı bilän hem cana yakın bir adam

2015-ci yılın Gagauziya Başkanına kandidatlar çok oldu. Ama onnarın arasına çıktı bir adam, angısını politikada, sansın, hiç birisi may bilmäzdi. Orta yaşta hem kıvrak boylu. Açık bakışlı hem açık sözlü. İşini hem dostluu bilän. Acızgan hem cana yakın. Hepsı bu laflar onun için – Gagauziya Başkanına baamsız kandidat Ruslan GARBALI için.

2015 yılın seçimneri!

Ruslan Petroviç, Canabiniz ansızdan karar aldınız Gagauziya Başkanına kandidat olmaa. Neçin taa ileri kendinizi bu uurda denämediniz?

Taa ileri bölä bir fikir bana hiç gelmäzdi, zerä, sanardım, ani kuvettä olan kişilär Gagauziyanın işinä bakardılar, bän da kendi işimä. Bän ölä sayardım. Ama açan bildir, benim dostlarımmın barabar, başladım Gagauziyada bir soşial ptoektı yapmaa, annadım, ani bu hiç diilmiş ölä: Gagauziyanın çinovnikleri taa çok kendi işlerinä bakêrlar. Annadım, ani onnar, bizi kösteklemäa deyni, türlü maanalar ortaya çıkarêrlar: ba smetayı kenarsız zeedederlär, ba işi kendileri yapmış gibi göstermäa isteêrlär. Açan görêrlär, ani buna kayıl diiliz, ozaman deerlär, ani bu iş Gagauziyada yok nicä olsun da onu zapetmäa savaşêrar.

Bu o insannarın tarafından kıskançlık mı?

Ne demäk insannarın? Çinovniklerin. Açan siz onnara yaklaşêrsınız, ozaman türlü yaban işlärin karşı gelersiniz. O işleri çinovniklär yapêr. Deyecez, biz isteêriz bir işi tez yapmaa – çinovniklär bizä izin vermeêrlär, deerlär, ani bu yok nicä olsun. Yatalak insannara yardım etmäa deyni isteêriz onnardan o insannarın listesini – çinovnik deer, ani hiç bir liste bizä vermeyecek da hepsi baaşıları biz ona verelim, da o, daadacak kendisi. Çinovnik seni işitmeer. Da olêr ölä, ani onun bir inatlınnan, osa taa başka bir işinnän mi, üzlän insan yardımsız kalêr.

Şindiyädän bän kendi işimä bakar-

dım. Ama açan gördüm ne olêr o çinovniklerin arasında, neyä dönmüşlär “halkın izmetçileri”, annadım, ani bu işi diiştirmäa lăazım. Zerä onnar herbir boş iştan politika yapmaa savaşêrlar.

Siz Başkan olarsanız politika yapmayaceynız mı?

Annêêrsınız mı, Gagauziyada 8 yılın içindä Başkanın funkşiyalarını diiştirdilär. Hepsini politikaya döndürdülär. Ama Gagauziya ilerlesin deyni, Gagauziyanın halkları islää yaşasın deyni, Başkan lăazım olsun çorbacı, diil politikacı.

Ama politikasız yok nicä. Baksanız kaç politika partiyası Gagauziyada başa kendi adamını koymaa isteêr.

Unutmayın, Gagauziya Başkanı Moldova Pravitelstvosa girer. Pravitelstvo sa politika işlerinä bakmêêr. O çorbacılık sorunlarını çözer, insanın ekonomika hem soşial işlerini örüder.

Politika sa – partiyaların işi. Bän hiç bir politika partiyasında diilim. Bän kullanmêêrim administraşiyaya resurslarını. Bütün seçim kompaniyasını kendi cöbümdän ödeerim.

Siz lafınızda duran bir insansınız mı?

Bän ölä bir insanım. Adadısam, söz verdisam – mutlaka onu yapêrim, onu

tutêrim. Bana hiç birisi deyameyecek, ani bän bir kerä lafımı tutmadım.

Seçimnerdä kimdän yardım bekleersiniz?

Sadä Gagauziya halkından. Halk benim komandama bu yardımı verêr sa, bizi ayırar sa – biz gelecek dört yılın içindä halkımızın yanında olacez, halkımızın bizä verdiini inancını kaavileştirecez.

Ruslan Petroviç, siz “Rusiyanın adamı” mı?

Onnar kim savaşêr seçim kompa-

niyasının son üz metrasında kendilerini “Rusiyanın adamı” göstermäa, savaşêrlar insannarın Rusiyaya sevgi duygusunu kullanmaa.

Rusiya yakınımmı deklarlaşiyaylan diil lăazım göstermäa. Gagauziyanın insanı bu uurda kendi istediini 2014-cü yılın Küçük ayın (fevral) 2-dä Referendumda açıkladı. Şindi lăazım

ПО СОВЕСТИ, А НЕ ПО УКАЗАНИЮ

Гарбалы Руслан №3

bu istenilän işlerin çözmäk yollarını bulmaa. O yollar – separatizma hem kavga yolları diil. Bu yollar, Evro-Aziya Ekonomika Birliinnän ekonomika ilişkilerini kaavileştirep, Gagauziyanın ekonomikasını ilerletmäa, kultura urunda zenginliklärin hem studentlärin diimäa. Hepsı bu işlär Gagauziyayı kaldırdacak da gösterecek nicä bu uurda Rusiyaylan işbirlii yadımçı olêr. Bu devletin merkez kuvetlerinä da örnek olacek. Onnarlan da işbirliindä bulunmaa lăazım. Bunnar hepsi benim programamda var. Şamata hem gürlütü bu işlêrdä diil lăazım. Ama lăazım hergün, her kıpım bu işleri örütmäa. Herbir akıllı insan bunu annayacak.

Ruslan GARBALI duudu 1970-ci yılda. Başardı çiftçilik institutunu. Armatasını yaptı. Ekonomist işledi Çadır kasabasının “Kirov” kolhozunda, “Oguzbank”ta, yabancılıkta. Kendi işini açıp, biznesmen oldu. Canabisinin var büyük öndercilik ustalıda – işledi “Vismos” kompaniyasının komerşiyaya işlerindä direktoru, “Aroma” frimasının baş direktoru. Büün genä kendi biznesinin sabiliini yapêr. Evli. İki uşaan bobası.

Çadırdä kandidattan yanı olan konşert

Gagauziya Başkanına baamsız kandidat Ruslan GARBALI, kendi seçim kompaniyasının çerçevesindä, Gagauziyada konşert vermäa deyni, teklif etti Rusiyadan anılmış şanson türkücüsünü, vankaneşli gagauzu Valeriy YUGU (Popazoglo).

Küçük ayın 23-dä Çadırın kultura Binası dop-doluydu. Konşertin önündä insannara kısa bir sözlän danıştı kandidat Ruslan GARBALI. Sora da, üç saattan zeedä, şenada çaldılar Valeriy YUGU hem onun eşi Viktoriya, onun dostları Viktor Çilimov (Mihail KRUGun ilk kemeçecisi), Denis Mafik, ansabli “Güney” hem onun öndercisi Boris Kalçu hem da solistkası Oksana Kalçu, Gagauziyanın anılmış türkücüsü Pötr Petkoviç.

Ruslan GARBALI programasını açıkladı

2015-ci yılın Küçük ayın (fevral) 21-dä Gagauziya Başkanına baamsız kandidat Ruslan GARBALI kendi seçim programasını açıkladı. Programanın prezentaşiyası yapıldı Komrat kasabasının kultura Binasında, ne-reyi toplandıydı Gagauziyanın may hepsi küülerindän yaklaşık 400 kişi.

Kandidatın seçim programası dört temel bölümdän kurulu – **Öndercilik modeli hem printipları, Ekonomika bölümü, Cümne (soşial) bölümü, Kultura bölümü.** Bunnardan kaarä ayırı bir bölüm verili 2014-cü yılın Küçük ayın (fevral) 2-dä yapılan Referendumun ömürä geçirilmesi yolları için.

Programanın açıklamasını yaptılar Ruslan GARBALInın komandası – Yuriy STOYANOV, Pötr GARBALI, Pavel YOVCU, angıları Konstantin TAUŞANCI dan hem Sergey ANASTASOV dan proektlarlan tanıştırdılar. Kalan bölümlän tanıştırdılar Tatyana KİSEVA, Konstantin KURDOGLO, Födör KILÇIK. Belli ki, bütün programa için nasaat etti kendisi kandidat ta – Ruslan GARBALI.

Prezentaşiyanın sonunda şenaya çıktılar hepsi, kim bu programanın hazırlanmasında hem incelenmesindä pay aldı. İnsannarın önündä açıklandı baamsız juridika komisiyasının ekspertizası, ani bu programa Moldova Respublikasının hem Gagauziya (Gagauz Yeri) zakonnarına uygundur.

Hepsı materiallar kandidatin seçim fondundan ödendi

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 6289.

İndeksi - PM – 21358

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

İrina VLAH Gagauziya Başkanı ayrıldı Canabisi Gagauzluu ön plana çıkaracak mı?

Baba Marta ayın 22-dä Gagauziya Başkan seçimnerin I-ci turunda Gagauziya Başkanı İrina VLAH ayrıldı. MSK açıklamalarına görä Canabisi seçimnerä katılannarın 51,11 % (32543 oy) oylarını aldı.

Kalan kandidatlar arasında oylar bölä payedildi (*alınan % görä*): Nikolay DUDOGLO – 19,06 % (12136 oy), Vale-riy YANIÖGLO – 7,97 % (5080 oy), Dimitriy KROİTOR – 6,22, % (3956 oy), Oleg GARİZAN – 5,11 % (3251 oy), Aleksandr STOYANOGLO – 4,98 % (3174 oy), Ruslan GARBALI – 4,83 % (3075 oy), Leonid DOBROV – 0,40 % (253 oy), Sergey ÇERNEV – 0,19 % (122 oy), İlya ANASTASOV – 0,13 % (84 oy).

İrina VLAH duudu 1974-cü yılın Küçük ayın (fevral) 26-da Komratta.

1991-ci yılda başardı "G.Gaydarcı" adına Komrat teoretika lişeyini.

1991-1996 yıllarda Komrat Devlet Üniversitetin juridika fakultetinde üü-rendi. 1996-cı yıldan 2003-cü yıldan Çadır kasabasının vergi inspektiyasında yurist işledi.

2003-cü yılda Gagauziya İspolkomun juridika bölümünün başı oldu.

2005-ci yıldan beeri Moldova komunistlər partiyasının listelerindän 5 kerä Moldova Parlamentın deputatı ayrıldı.

2007-ci yıldan Moldova komunistlər partiyasının Komrat raykomun başı oldu.

2008-ci yılda bilim doktoru disertaşyasını korudu.

2010-cu yılda Gagauziya Başkan seçimnerinä kandidat olarak katıldı.

2014-cü yılda Moldova Parlamentın komunistlər partiyasının fraktiyasından hem taa sora partiyaadan da çıktı.

2015-ci yılın Baba Marta ayın 22-dä Gagauziya Başkanı ayrıldı.

Bir kızın anası.

Gagauziyada eni Başkan seçildi. Nelär getirecek o Gagauziyaya hem Gagauziyanın insannarına? Genä kavgama mı? Yalancılık mı? "Brejnevizma" mı? İkiüzlülük mü? Darmadaan hem bom-boş evleri hem sokakları mı? Ev kapamayca yanbancılara kaçmayı mı?

Osaydı eni yaşamak mı getirecek? İş erlerini hem şkolaları enidän mi aç-

cek? İnsannık hem hristiannık paalıkların paaya kadırabilecek mi? Canabisi Gagauzluu ön plana çıkaracak mı? Gagauziyayı birleştirmää becerecek mi? Sekiz yılın içindä biri-birlerine girän insanarı barıştırarak mı?

Soruşlar, sincir gibi, biri-biri ardına gellerler hem o soruşların sırası bitme-er. Cuvaplar da ölä, sincir gibi, biri-biri

ardına, gelecek mi? Zaman gösterecek. İnsan da umutlan bekleyecek.

PATRETTÄ: Tülükülülär karıkoca Nadejda ZANFİR hem Nikolay ZANFİR da gelecää umutlan bakêrlar hem o islää gelecää saburlan bekleerler. Arkadan bu bakışa katılêr onnarın gözäl, ama pek naalet beygirleri "Albina" da.

Seçim oyları enidän sayılacak mı?

Gagauziya Başkanına kandidatlar Nikolay DUDOGLO hem Sergey ÇERNEV açıkladılar, ani isteerler seçim oyları enidän sayılsın.

Canabileri şüpä altına koyêrlar onu, ani Seçim Komisyaları, sayarkana verilmiş oyları, hepsi dooru kertikleri kullanmadılar.

Buna karşı Gagauziyanın MSKsı (Merkez Seçim Komisyası) başı Valentin KARA açıkladı, ani büünkü günden MSKya bu kandidatlardan ofițial bir danışma olmadı.

Türkiye dışişleri Bakannın açıklaması

No: 92, 23 Mart 2015, Moldova Cumhuriyeti Gökoğuz Yeri Özerk Bölgesi'nde 22 Mart 2015 Tarihinde Düzenlenen Başkanlık Seçimleri Hk.

Moldova Cumhuriyeti Gökoğuz Yeri Özerk Bölgesi başkanlık seçimlerinin 22 Mart 2015 tarihinde demokratik ve barışçıl bir ortamda gerçekleştirilmesinden memnuniyet duymaktayız. İlk turda yeterli oyu alarak Gökoğuz halkının tercihleri doğrultusunda Başkan olarak seçilen Sayın Irina Vlah'ı kutluyoruz.

Seçimlerin Gökoğuz Yeri ve Moldova için hayırlı olması diliyoruz. Türkiye, yeni Gökoğuz Yeri Başkanı'yla da evvelce olduğu gibi Moldova'nın toprak bütünlüğü temelinde, soydaşlarımızın refah ve çıkarları istikametinde işbirliği içinde olmayı sürdürecektir.

(Türkiye türkçesindä)

Baba Marta ayın 25-dä Gagauziya Merkez Seçim Komisyası (MSK) Başkan seçimnerin ofițial sonuçlarını kabletti. İrina VLAH seçimnerdä enseyan kişi tanıdı. Seçim organnarın protokolları hem da başka dokumentları Komrat Apelätiya palatasına yollanacak, seçim sonuçları kabledilsin hem Gagauziya Başkanın kuvedi tanınsın deyni. **Seçimnerindän fotoreportaj 4-cü sayfada**

Şindi Moldova Respublikasında da!

Kişinevda açıldı Evropa standartlarına görä meditiņa rehabilitaşyasında kompleksli izmetler merkezi – **Neokinetica**. **8-ci sayfa**

Sonunda “brejnevizma” da üzä çıktı

Gagauziyanın ofițial sayatı bildirdi, ani Baba Marta ayın 23-dä “Глава гагаузской автономии Михаил Формузал наградил членов Исполнительного Комитета орденами, почетными званиями и грамотами Башкана и Народного Собрания Гагаузии”.

Gözäl bir haber. Ama nekadar gözäl – okadar fasıl da! Hiç bir şüpä altına koymêêrız o günü ordennar, şanı adlar, gramotalar kabledän insannarın ödüllär için haklarını. Kimileri iki ödülä birdän hak kabletilär. Bekim bu da dooru.

Ama fasıl iş açan İspolkom kendisi ordennarı kurêr sora da kendi-kendilerine onnarı verer!

8 yılın içindä İspolkomda “işleyenlerin” hem başkanı çalışmaları Gagauziya darmadaan oldu. İnsannar diri kalmak için aşırılarına kaçêrlar. İş yok, bolnişaları yok ettilär, şkolaları kapadılar. Burada sa – ordennar! Burada,

gagauz halkın önündä dizçä çöküp, gagauzlar onnarı prost etsinnär deyni mitani yapsinnar lââzım. Onnar sa hiç utanmadaan ödülleri alêrlar. Hiç birisi demedi: “Almêêrim, zerä utanêrim!” Hepsi aldı!

Bu esapsızlı açıklamaa deyni laf etişmeer. Hiç bir laf ta etmeer! Taa doorusu eter, ama gazeta sayfaları o laflara dayanamayacak. Bilmeirim nasıl halk dayanır?!

8 yılın içindä İspolkomda “işleyenlerin” bu ödülleri haklarını başka bir İspolkom yada eni Başkan tanıyadı – iş başka işti. Bölä sa iş “brejnevizma”ya benzeer. Etika soruşlarını hiç dürtmeeriz da.

“Siriet-Prut-Nistru” Birliin azalrı Gagauziyada toplandılar

Baba Marta ayın 10-da Komratta oldu “Siriet-Prut-Nistru” Birliinä girän regionnarın öndercilerin toplantısı. Gagauziya bu Evroregionnar Birliinä 2015-ci yılın Bük ayın 1-dän aza oldu.

“Siriet-Prut-Nistru” Birliin 23 regionun öndercileri Gagauziyada kultura, ekonomika hem infrastruktura soruşlarını incedilär. Bu toplantıdan sora Gagauziyada var umut, ani “Siriet-Prut-Nistru” Birliin yardımınan kabledilecek para gaz hem su sistemalarını genişletmää deyni.

“Siriet-Prut-Nistru” Birlii kuruldu 2015-ci yılda. Bu Birliinä girdilär Moldovanın 26 rayonu, Rumıniyanın 3 bölgesi – Yaş, Prahov hem Vasluy. Birlik çalışêr ekonomika, infrastruktura, kultura, tabiat, turizm, çiftçilik, cümne uurlarında.

2012-ci yılda “Siriet-Prut-Nistru” Birlii imzaladı işbirlii anaşmasını “Nistru” Evroregionnannan, angısına girerlär Ukraynanın Vinniça bölgesi hem Moldovanın 7 rayonu.

EB Bükelçileri kandidatları yola koydular

Baba Marta ayın 9-da, Gagauziya Başkanına kandidatlar buluşmaa deyni, Komratta geldilär Moldovada bulunan Evropa Birliinin (EB) Bükelçileri.

Buluşmada hepsi kandidatlar pay alamadılar, ama onnarın temsilcileri orada vardılar.

Bükelçilär urguladılar, ani seçimnär lââzım “demokratiçno” geçsinnär hem annatılar o proektlar için, ani EB yardımınan Gagauziyada yapılêr. Evropa Birliinin Bükelçileri sayêrlar, ani Gagauziyada 2015 Başkan seçimneri hem Gagauziya için, hem da Moldova için pek önemli.

Mihail ÇAKİRin mezarı 15 yıl geeri bulundu

Aydınnadıcı Ay-Boba Mihail ÇAKİRin mezarını kim sadä aaramadı: Romıniyada yaşayan senseleleri da, Çadır-dan Protoierey Dimitri KİROGLU da, Dionis TANASOGLU da, Stepan KUROGLU da, Todur ZANET ta, başkaları da. Ama buldu mezarı Moldova Bilim Akademiyasının zaametçisi Nikolay Andreeviç DEMÇENKO.

Bu iş halizdän unudulmasın deyni hem yalancısarın aazlarını tıkamaa deyni, büün enidän tiparlêêrız mezarın bulunması için 2000-ci yılda ilk yazımızı.

Ama dışarda karannıcak olardı. Ay-Boba Dimitri da Çadıra alatardı. Annaştık, ani bu ayın 21-dä gelecek Kişinöva, da gidecez mezarlaa.

Cumêrtesi 18-dä redaktiyada çalışdım. Bir da geldi Petri ÇEBOTAR. Gözleri şilêêr:

- Todur, tanı neredän bän gelerim?!
- Bir soluk çekip başardı. – Merkez mezarlından.

Deerim:

- Mihail ÇAKİRin hem İrina ÇAKİRin mezarından...

Da annattım ona Ay-Boba Dimitriylän buluşmamı. Sora Petri annattı:

- Bana mezarın bulunması için annattı Nikolay Andreeviç DEMÇENKO. Söledi nicä mezarı bulmaa da. Ama genä da bir-buçuk saat aaradım buluncak.

Etiştik Baba Marta ayın 21-nä. Ama Ay-Boba Dimitri gelemedi Kişinöva, zerä adam suuklamış da yatêr hastalar evindä.

Biz Petriylän, alıp yanımıza adeta görä bir şişä şarap, ekmek, mezä hem çiçek, yollandık Ay-Boba Mihail ÇAKİRin hem onun karısının İrina ÇAKİRin mezarına. Petri biraz ildä, yolu gösterer, bän da ardına giderim. Etiştik klişenin yanına. Petri deer: “Say adımnarı.” Ceketim saymaa, ama şaşıldım. Mezara yaklaştıkça ürääm sık-sık düülmää başladı. Bu yol bana ölä uzun gö-

ründü! Bir da Petri, durgunup, dedi: “Te mezar.” Yaklaştık. Seläm verdik. Okuduk:

**Aci se odihnesc
Protoireu
MIHAIL CEACHIR
27 IV 1861- 8 IX
1938**

**şi soşia sa
IRINA CEACHIR
5 V 1863 - 28 XII
1934**

**Dormişi in pace
scumpi parinşi
Petri deer:**

- Bak, Mihail dädü bir araştırma İnstitutun işini tek başına yaptı... Bulü İrina da yanında...

Biraz sustuk. Sora çekettim patredä çıkarmaa. Duygulardan ellerim titirer. Petri ilktän kendini sıkardı, sora, bakêrim, onun da duyguları üzä çıkmaa başladı...

Açtık şarabı. Stavrozumuzu yapıp, ilktän mezarlara şarap döktük. Sora dört filcana: iki filcanı mezarlar üstünä koyduk... Şaraptan dadaceykana dedik:

- Topracınız ilin olsun, Ay-Boba

Mihail hem Matuska İrina. Şükür Allah, ani mezarlarımız da bulundu. Sizi unutmêêr gagauzlar... Topracınız ilin olsun...

Todur ZANET.

“Ana Sözü” No.6, 2000 y.

Baba Marta ayın 10-da, taman “Ana Sözü”n geçän nomeri çıktıydı, redaktiyanın kaptısı açıldı da içeri girdi çadırdan Protoierey Dimitri KİROGLU. Selämnaşıp, lafetmää başladık. Belliydi, ani Ay-Boba Dimitri pek duygu. Bän, nicä herkerä, nereysä alatlardım. Kalktık ayaa. Ay-Boba Dimitri deer:

- Todur, büyük sevinmelik var! Bän sindi Ay-Boba Mihail ÇAKİRin mezarından gelerim!

Şaş-beş kaldım:

- Buldun mu?

- Bän diil, - dedi. - Annaştıydım Merkez (Ermeni) mezarlıın bakıcısınan. Çok aaradık. Da te büün verdi haber: mezarı bulmuşlar.

Deerim:

- Gidelim, göster. Bukadar yıl oldu aarêêrız.

Komratta “M. Maruneviç” adına Bilim-aaraştırma Merkezindä Baba Marta ayın 25-dä oldu bilim-praktika konferençiyası: “Роль СМИ в развитии гагаузского языка и достижении межэтнического согласия в обществе” (“Gagauz dilinin ilerlemesinde Masa-İnformatiya Kolaylıklarının rolü hem insan topluluunda etnika arası annaşmasının başarı kazanması” – *gagauzçası Bilim-aaraştırma Merkezinde*). Bilim-praktika konferençiyasını Bilim-aaraştırma Merkezinnän

otrak hazırladı “Gagauziyanın Radio hem Televideniye” Cümne kuruluşu. Konferençiyada pay aldılar bilim insannarı, yazıcılar hem gazetacılar, cümne hem kultura insannarı. Bilim-praktika konferençiyası çerçevesindä, plenum oturuşundan kaarä, iki sekçiyada çalışmaklar yapıldı: I-ci sekçiya – “Роль и значение СМИ в функционировании языков в Гагаузии”; II-ci sekçiya – “Особенности феномена политической корректности в СМИ Республики Молдова”.

İnsan topluluuna deyni bilim lääzım

“M.V. Maruneviç” adına Bilim-aaraştırma Merkezinin direktoru, istoriya bilgilerindä doktor Pötr PAŞALI annadêr bilim aaraştırmaların, bilimin soşial potentsialının praktika önemlilii için, Merkezin 2014-cü yılının işleri hem 2015-ci yıla plannarı için.

Pötr Mihayloviç, geçti bir yıl, nicä Canabin Gagauziyanın Bilim-aaraştırma Merkezin direktoruysunuz. Kolektiviniz için bu yıl nicä geçti?

Şindi başarılar* için zor söylemä, ama kısıdan bölä söyleyem. Bizim kolektivimiz ancak ayaa kalkêr. Hepsi taa olmêr nicä isteirim olsun, neçinki dolay yanımızda çok problema var. Ama bir yılın içindä, Gagauziya İspolkomunnan barabar, biz kolektivi kurduk hem may boş erdä material bazasını kurduk: odaları aredaya aldık, mebel, kompyuter tehnikası, biblioteka, arhiv. Biz bulunêrız Komratta, Pobeda sokaa, 58, 4-cü kat “Komrat-Siti” binasında.

Ama en meraklı, ki kurulêr genç aaraştırmacıların şkolası, angısında var üüsek uurlu aaraştırma proektları istoriya hem etnografiya, dil hem lingvistika, ekonomika hem elzanaatı aaraştırmalar, şivil topluluu alayında. Bir küçük analiz: kolektivda 18 kişi işleer. Onnarın 14-dü yaşêr hem işleer

burada, Gagauziyada, 3 kişi Komrada Kişinevdan geler, ikisi Türkiyedä hem Bulgariyada magistraturada üürener. Milletlik tarafından bilim aaraştırmacıların arasında var 12 gagauz, 2 bulgar, 2 ukrain hem 2 rus. Onnarın orta yaş uuru – 45 yıl.

Bizä deyni pek meraklı hem paali o fundamental aaraştırmalar, angıları gagauz halkının istoriyasına, onun dedelerine hem Bük Kırın teritoriyasında devletliin formalarına baalı. Afetsin beni okuyucu, ki burada verim Gebelsin, tiranın, anılmış laflarını, angılarında görüner büünkü moldovan politikasının özü: “...al halktan onun istoriyasını, da bir evladboyundan sora o bir sürü olacek, ama taa bir evladboyundan sora onu olacek nicä hayvan sürüsünü gibi önetmä*...”. Pek tanınmış bir situaçiya, diil mi? Bezbelli, biz çoktan çırak olduk da bunu hiç tã esap almadık!

Haliz dâ, bizdä az vakit kaldı. Bu yalan denizindä lääzım birleştirmää en ii fikirli adamnarı da Vatani, halkı,

uşakları hem unukaları kurtarmaa. Yok halk istoriyasız, nicä dâ yok istoriya halksız. Meraklıdır yaptıkların, ama laflar bişey diil.

Bilim-aaraştırma Merkezin strukturası nesoy?

Merkezdä dört bölüm var: İstoriya hem etnografiya bölümü, Dil, literaturaya hem folklor bölümü, İnformatiya-tıparlamak bölümü. başı Hepsinin onnarın başları anılmış hem avtoritetli insannar.

Büün şüpesiz olur demää, ki herkezi annêr: insan topluluuna deyni bilim lääzım. Başka laf – hazır mı topluluk aaraştırmaların başarılarını kullanmaa hem nekadar o hazır bilim-aaraştırmalara yatırmaa*.

Bak, büük sekret diil, ki çoyunda evdä kompyuter var, may herkezinde mobilmiy telefon var, İNTERNET var, biz üüreneriz mal satın almaa, evdän çıkmadaan – hepsi bunnar bilimin başarılarıdır. Ama medalin ters tarafı da var: soruşlar hem problemalar, angıları peyda olêrlar halkın migraçiyasına

görä, aylelär hem evlär daalêrlar, bizim saalımıza imäk malların zararı, dinneirin arasında cenklär h.b. Bu soruşları lääzım derindän üürenmä, lääzım ekspertiza yapmaa, aaraştırmaa hem rekomendaçiya vermää, angıları politikacıların hem devlet öneticilerin* malsalarına koyulêrlar.

Bilim-aaraştırma Merkezinin ne problemaları var hem nicä Canabinü uygun çikêr İspolkomnan hem Gagauziya Halk Topluşunnan işbirlikte bulunmaa?

Bilim Merkezi – Gagauziya İspolkomun evladı. Gagauziya Halk Topluşun başı D.G. Konstantinov, bütet komisiyasının başı G.İ. Morar devamını

Sonu 7-ci sayfada

Bilim-aaraştırma Merkezin şaşılacak kalendarı

“M. Maruneviç” adına Bilim-aaraştırma Merkezi bildirdi, ani hazırlamış hem tipardan çıkarmış «Календарь Научно-исследовательского центра Гагаузии на 2015 год» hem Merkezin saytında bulêrız bu şaşılacak kalendarı. Gözäl hazırlanmış, ama naşey bu: adanmış «365 дней в истории гагаузского народа» kalendarin erinä kablettik kalendarı, angısına «помещены краткая историческая справка и портреты людей внесших особый вклад в становление и развитие гагаузской автономии».

Bu halizdän mi ölâ? Bana geler iş biraz tersinâ. Çünkü bu gözäl bir iş olaceydı, herliim o insannarın arasında, ani koydular “особый вклад в становление и развитие гагаузской автономии” olmaydı adamnar, ani yaşadılar ozaman, açan avtonomiyanın kokusu da yoktu hem onnar, kimin adlarını avtonomiya kurularkana insan hiç işitmedi da.

Neçin sa Kalendarä “unutmuşlar” koymaa haliz insannarımızı, ani sade GAGAULZLAR için ömür boyunca çalıştılar hem GAGAULZLUU korudular. Bu insannar belli ki – aydınadıcılarımız, yazıcılarımız, poetlarımız, dramaturglarımız, folklorcularımız hem bilim aaraştırmacılarımız Nikolay BABOGLU hem Todur ZANET. Herliim “M. Maruneviç” adına Bilim-aaraştırma Merkezin Kalendarı aslıdan olaydı «краткая историческая справка и портреты людей внесших особый вклад в становление и развитие гагаузской автономии» o insannarın arasında mutlaka lääzimdi olunsannar bu iki yazıcı da.

Ama Kalendarä, GAGAULZLAR hem GAGAULZLUK erinä bir sürü kişi

var, ani «становление и развитие гагаузской автономии» işlerinnän hiç ilgileri da yoktu.

Düşünün kendiniz: Nikolay BABOGLUNun erinä burada koyulu onnar, ani raametli oldular avtonomiyanın adı taa neetlerdä da yokkana. Onnar, kim avtonomiyanın zamanında hiç mırklamardılar da. Onnar, kim sonundan, yıllar geçtiynän, istoriyaya sokulmaa savaşêr.

Taa bir iş: “M. Maruneviç” adına Bilim-aaraştırma Merkezindä Dionis TANASOGLUNun duuma ayını bilmeerlär. Adam duudu Orak ayında (iyül). Kalendar da sa onun duuması Kirez ayında (iyün) yazılı.

Bileriz, Bilim Merkezin öndercileri hemen cuvap edeceklär: “Yannişlık oldu”. Bunu beki inanaceydık, insanız, hepsimiz yanılêrız, herliim Dionis TANASOGLUNun biografiyasında olmaydı yazılı sade “gagauz yazıcısı hem peetçisi”. Neçin sa “unutmuşlar” yazmaa, ani Dionis TANASOGLU Profesör, bilim Doktoru, halizdän cümne insanı hem aydınadıcımız. Diil mi onuştan, ani küçültmä deyni

raametlinin BÜÜKLÜÜNÜ da savaşmaa üzä çıkarmaa kalan kişileri, angıları için bu kalendarä yazılı üünmä, çok kerä boş hem kof laflar: “профессор”, “выдающийся ученный”, “общественный деятель” hem taa başka. Kalendarä koyulu o insannar, ani bütün yaşamalarında GAGAULZLAR karşı gittilär hem gagauz dilindä “sündük” lafi için “не ругательство, а слово с положительным смыслом” yazêrlar.

Nicä da olsa, Kalendarä analiz yaparak, annêrsin, ani “M. Maruneviç” adına Bilim-aaraştırma Merkezi savaşêr silmä o GAGAULZ bilim adamnarını, o yazıcıları hem poetları, ani gagauz literaturasına hem biliminä Türk dünnası istoriyasından, kulturısından hem literaturasından bakêrlar. Da üzä genä çıkarêrlar bu işlerä slav bakışınnan bakannarı hem kiminsa dostlarını, senselelerini hem yakınnarını.

Kalendarä koyulu rus generalın İvan İNZOVun patredi. Yazılı, ani İvan İNZOV “непечитель болгарских и гагаузских Задунайских поселенцев”.

Bu iş için te ne isteirim annatmaa: ozamannar o sade “непечитель болгарских Задунайских поселенцев” muş. Te nicä yaşarmışlar “гагаузские поселенцы” ozamannar:

“...Aktı gözümün kannı yaşı...

Altımızda kuru hasır...

...İşittirämeeriz – padişah uzak, Annadamêrız – Allah üüsek...”

(Gagauz halk türküsü “Kiyat geldi”)

Kalendarı incelêrkana hep bir fikir iyer için: “Nekadar taa var nicä GAGAULZLARIN parasınnan GAGAULZLARA bukadaradan yalan yazmaa, gagauzların haliz istoriyasına bukadaradan falsifikasiya yapmaa!”

Herliim “M. Maruneviç” adına Bilim-aaraştırma Merkezi bir ufak kalendarindä falsifikasiyalardan hem yannişlıklardan başladisa, ozaman nesoy BİLİM için laf var nicä gitsin?

Sergey MANASTIRLI,

Türkiye/Ankara, Gagauziya/Kıpçak

Redakçiyadan Not: Kalendarin sonunda yazılı, ani “Ни одна из частей этого календаря не может быть воспроизведена в какой бы то не было форме без письменного согласия владельцев авторских прав”. Onuştan gazetada Kalendarin patrelerini verämeeriz, ama Canabinizlär var nicä onu göräsiniz internette bu adresta – <http://www.gbm.md/2-uncategorised/66-kalendar>.

Başkan seçimlerinden fotoreportaj

2015 yılın Gagauziya Başkan seçimleri istoriyaya vardı. Bölä histirici hem esapsız seçimnär Gagauziya görmedi taa. Ama esaba alarsak Moldova Parlamentına bildırkı seçimneri, artık bişeycää yok ne şaşmaa: vardı kimdän örnek almaa. Bundan kaarä Evropa Birliin Büükelçileri da, Komrada gelip, kandidatları yola koydular.

Bakmadaan ona, ani şindiyädan, seçimleri taradan 9 kandidattan biricii sudlara danışmadı, läüzim kabletmää onu, ani o kandidatar tanıdılar enseyenin taramasını.

İstoriyada kalacek bir çok önemli iş: açan Başkanaa bir kandidatin arkasında durêr Rusiya gibi dev devlet, onun baskı mekanizmasına, açık hem saklı kuvvetlerinä, para kesesinä karşı biri koyamaz. Diil salt o 9 kandidat, ani seçimnerdä tarattılar, ama Moldova devleti da, ani bu histirici baskıya karşı bişey koyamadı hem koymaa istämeer.

Nicä da olsa sefaa ayırılan kandidat adadı, ani birleştirecek Gagauziyanın cümnesini hem insanları. Bu gözä hem pek islää neet. Allaa versin, onun arkasında durannar eni Başkanı köstekleyämesinnär, payvantlayamasınar.

Beni hepsindän pek azarladı o, ani taman seçim günündä, benim büdüüm kliseyä, maamilä surat yardım için, eni seçilän Başkanın adamı 50 bin ley verdi. Bana kalsa, bu lekä hiç bir kerä silinmeyecek 2015-ci yılın Başkan seçimleri günündän hem o paralar haram olarak verildi, sayêrim.

İrina VLAHA da deerim: "Başkan seçilmeniz kutluca olsun hem geçteki başkan gibi kinni olmayınız!"

Todur ZANET. Fotolar avtorun.

PATRETLERDÄ: Avdarma, Baurçu, Kongaz, Tomay küülerindän hem Komrat kasabasından insanları (*nicä da kalan Gagauziyada yaşayannar*) seçimnerdän bir tarafta kalmadılar. Onnar pek büyük meraklıklar, havezlän hem cuvapçılıklar Başkanaa kandidatlara kendi oylarını verdilər.

Neyi saklêr Vasiliy İVANÇUK?

Gagauziya hem türk dünnâsi lââzım bilsin neçin, açan GAGAUZLARI türk dünnâsına yada dünneyâ tanıtmaa lââzım, orayı MOLDOVAN melodiyalarının yollêrlar MOLDOVAN artistini İgor PODGOREANUyu. Hem bunu Gagauziya Kultura Upravleniyası (oku Gagauziya başkanı hem İspolkomu) hep saklıdan yapêr.

Maamilâ surat bu adam “Düz Ava” ansamblesindâ işleer. Şükürlâr hem saalik ona! Ama HERERİ hem HERKERÂ onu yollêrlar. Bizdâ ne başka naycı mı yok? Var! Ama o naycılarının cannarında GAGAUZLUK var, da, onnar ştenaya çıktıyan, Parijlarda, Bakularda, Ankaralarda, Almaatılarda, Bişkeklerde hem taa çok çok kasabalarda GAGAUZ havalarını çalacaklar. Bu iş Gagauziya öndercilerine diil lââzım! Onnara ya rus, ya moldovan kulturasını göstermää lââzım

Şindi da Ankaradan geldi haber, ani Parija, “Nevruz bayramı” kutlamalarına GENÂ İgor PODGOREANU gider. İlin yol ona. Ama neçin sa bunu cümne insandan saklêrlar?

Gagauzmediya.md saytına intervuyuda Gagauziya Kultura Upravleniyasının başı Vasiliy İVANÇUK bölâ dedi: «В рамках фестиваля «Навруз» несколько человек выезжали в Англию, в этом году выезжаем во Францию. Коллектив в основном гастролирует по Турции, а во Францию выезжаю я и еще один музыкант». Kimmiş o “еще один музыкант” acaba?

Bu iş dünneyâ saklı diil. TÜRKSOYun pres-relizında yazılı ani Gagauziyayı Parijda İgor PODGOREANU gösterecek.

Gagauziyaya hem Moldova cümnesindân sa bunu Vasiliy İVANÇUK saklı tutêr. Neçin sanki?

Parijda UNESCOda “Nevruz bayramı”

Baba Marta ayın 24-dâ Franşyanın başkasabasında Parijda UNESCOnun ştenasına TÜRKSOY (türk dünnâsının UNESCOsu) getirdi “Nevruz bayramı” şenniklerini. O günü UNESCOnun ştab-kvartirasında “Nevruz bayramı” kutlamalarının konşert gösterildi.

Konşertta türk dünnâsından 100 artist pay aldı (Azerbaycan, Kazahstan, Kırgızistan, Uzbekistan, Türkmenistan, Türkiye, Mangoliya, Gagauziya (Moldova), KKTC (Poyraz Kıbrıs Türk Respublikası), Sincan Uygur avtonom Bölgesi (Kitay), Tebriz (İran) hem Rusiyadan: Başkurtistan, Tatarstan, Altay, Tıva, Saha Yakutiya, Hakasiya, Karaçay-Balkariya, Dagestan.

Yortuyu kutlama çerçevesindâ TÜRKSOY gösterdi “Novruz boyaları” patret sergisini.

Bu yıl, Franşyadan kaarâ, “Nevruz

bayramı” kutlamaları Germaniyada (Köln kasabasında) hem Avstriyada (Vena kasabasında) oldu.

Türkiyedâ da bu ilkyaz yortusu 20 kasabada bakılacak. O yortularda 20 devlettân 150 artis pay alacak.

TÜRKSOY 18 jurnalisti bireri topladı

2015-ci yılın Küçük ayın (fevral) 23-28 günnerindâ TÜRKSOY, Türkiyenin Halklararası türk kulturası kuruluşunna, Türkiye Respublikasının Başbakanlık Basın yayın informaşıya Genel müdürlüü hem Başbakanlık Cümne diplomatikası koordinatoluunna işbirliindâ, türk dünnesindân jurnalistlere deyni bir programa yaptı.

Programaya 18 seçilmiş jurnalist 10 devlettân katıldı: Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, KKTC (Poyraz Kıbrıs Türk Respublikası), Türkmenistan, Makedoniya, Başkiriya (RF),

Dagestan (RF), Hakasiya (RF) hem Tatarstan (RF).

Programaya görâ jurnalistlere buluşmalar yapıldı TÜRKSOYda, YTBda (Yurtdışı Türklâr hem Akraba

Topluluklar Başkanını), TİKAda (Türk İşbirlii hem Koordinaşıya Agenstvosu), TRTda (Türkiye Radyo hem Televiziyeni Kuruluşu), Başbakanlık Afet hem acil durum önetimi Başkanında hem Dışişleri Bakanında.

Küçük ayın (fevral) 24-dâ, “TÜRKSOY Haldun Taner yılı” açılışı yapıldı. Açılışta yabancı devletlerden 18 hem Türkiyedân 5 jurnalistâ “TÜRKSOY Basın Onur Ödülleri” verildi.

Ofişial programalardan sora kultura programası yapıldı: Kapadokiya hem Nevşehir erlerine gezi.

Bundan kaarâ İstanbulda da bir iş hem kultura programası yapıldı. Orada buluşmaklar oldular Türk dili konuşan devletler işbirlii Konseyindâ (Türk Keneşi), Devlet arhivleri Genel müdürlüündâ, Osmanlı arhivleri bölümü Başkanında hem Türk dünâsi primariyalar Birliindâ.

Not. Bu yıl Gagauziyadan jurnalistler TÜRKSOYun bu programasında pay almadılar.

“Benim tarafım” resimcilik konkursunda prizörlar

Küçük ayın 21-dâ Moldovada Rusiyanın bilim hem kultura merkezindâ “Benim tarafım” resimcilik konkursunda enseyan genç resimcilere ödül verildi. Bu konkurs Halklararası Ana dili Gününâ başlandı.

“Benim tarafım” resimcilik konkursunda pay aldılar Moldovanın çeşitli rayonlarından hem Gagauziyanın hem Pridnestrovyenin genç resimcileri.

İlk basamakta konkursun jürisi (jüri azaları Kişinevdan, Tiraspolđan hem

Komrattan oldular) ayırdılar 60 resim, angılarını II-ci etapa kolverdilâr. Bu resimlerin temaları sınırlı diildi. Onnarda vardı nicâ görmää patret, peyzaj, natürmord, halk masallarına hem leğendalara resim.

Konkursun sonuçları açıklanıyan belli oldu, ani bu konkursta pay alan Komrat “D. SAVASTİN” resimci şkolasının ürencileri genâ üüsek erleri aldılar.

I-ci erdâ: Natalya KINEVA hem Diana GUZUN;

II-ci erdâ: Aleksandra DEÇEVA;

III-cü erdâ: Natalya PALAÇAR.

Komrat resimci şkolasının direktoru Sergey SAVASTİN konkurs için bölâ dedi: “Belliki bizim şkolanın resimnerin kendi özelli vardı, zerâ bizim adetlerimiz, sıralarımız hem ornamentlarımız başka türlü, diil nicâ başka milletlerde. Onuştan da, bezbelli, biz okadar başarılı olduk. 60 resimdân onbiri eraldı. Bu 11-rin arasında da bizim uşakların dördü oldu. Bizim uşakların resimnerini pek metettilər. Biz da buna sevineriz! Göreriz, ani çalışmamız diil boşuna.”

Mihail KULEV

Teartu festivali

Baba Marta ayın 25-27 günnerindâ Komrat kultura Binasında seftâ «Свободная сцена» teatru festivali geçer. Hazırladılar onu birliktâ “S.Kösâ” adına teatru hem komradın primariyası.

Festivaldâ pay alêrlar: Çadırdan “D.Tanasoglu” teatrusu (“Boyacı” pyesası), Taraklıdan «Смешен петък» teatrusu («Отель двух миров» pyesası) hem Komrattan “S.Kösâ” teatrusu (“Bir adam bütün küüyâ” pyesası).

Komrat teatrunun öndercisi Denis PINTÂ açıkladı, ani bu festival maaşuz Bütündünnâ teatru gününâ (bakılêr Baba Marta ayın 27-dâ) başlanêr.

Kaç üzlü kutlama?
Başkan nezaman
aslısını söledi:
metedärkan mı,
kötülärkan mı?

Gagauziya ofițial saytı bildirdi, ani Gagauziya sportsmennarı kutlarkana Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL pek metetmiş sportsmennarı hem onnarın trenerlarını hem demiş: «*Ни один политик не может так быстро прославить свой народ, как это могут сделать выдающиеся спортсмены, которые выигрывают чемпионаты. Это гордость за страну. Это пропаганда здорового образа жизни*». Pek üüsek sözlär hem, inanêrız, ani onnar candan sölenmä!

Esaba alarak onu da, ani respublika hem dünnä çempionatlarında, Olimpiadalarda hem spartakiadalarda **en çok medali aldılar Komrat sport lițeyin üürencileri hem vıpusknikleri**, biz annamadık Mihail FORMUZALın hep orada sölenän bu laflarını: «*У нас есть спортивный лицей, на который мы тратим очень серьезные деньги. Миллионы мы туда вкладываем. А отдачи нет. В том же футболе. Покажите нашу какую-то звездочку из Гагаузии, которая играет в мадридском «Реале» или в «Челси». Нету. У нас 22 тренера, мы платим зарплату. Это огромные деньги. Мы в последние годы много выделяем*».

Belliki, ani bu bir kaç üzlü bir kutlama oldu. Ama diil belli başkan nezaman aslısını söledi: metedärkan mı, kötülärkan mı? *Todur ZANET*

Gagauziya sportsmennarı kutlandı

Gagauziya sportsmennarı 2014-cü yılın içindä sadä respublika çempionatlarında 38 medali kazandılar. Bu sportsmennarı hem onnarın trenerlarını kutlamaa deyni Küçük ayın 20-dä Komratta bir toplandı yapıldı. Bu insannara medalilär, kuboklar, şan gramotaları hem para premiyaları verildi. Maasuz onnar için bir konçert ta oldu.

Kutlamada pay aldılar Gagauziyanın Gençlär hem sport baş Upravleniyasının naçalniin yardımcısı Petr KURU, Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL hem onun sovetnüi Stepan TOPAL, Moldovanın boks federatıyasının baş sekretarı Nikolay ŞAŞKOV, başka cümne hem sport insannarı.

Kutlamada ilkin ödül kabletilär Gagauziyanın futbol çempionatında futbol komandaları: 1-ci er – “Oguz-sport” (Bucak küüyü, 5000 ley); 2-ci er – “Kolos” (Kıpçak küüyü, 3000 ley); 3-cü er – “Saksan-2” (Baurçu küüyü, 1500 ley).

Para premiyaları kabletilär serbest güreştä studentların arasında dünnä çempionarı Evgeniy NEDÄLKO (20 bin ley) hem Petr YANULOV (20 bin ley). Onnarın trenerları Valeriy KUZNEŤOV hem Födör FRANJU kabletilär 5000-är ley.

Dimitriy ÇAKUSTA (10 bin ley) hem Nikolay GRAHMEZ (10 bin ley) – serbest güreştä dünnä çempionında 3-cü erlär için. Onnarın trenerları İgnat ÇAVDAR, Genadiy TULBA hem Vladimir GOTİŞAN kabletilär 5000-är ley. Dimitriy ÇAKUSTA kabletti taa 30 bin ley Evropa çempionatında II-ci er için hem kadetların arasında Olimpiadada II-ci er için. İvan ZAMFİROV (15 bin ley) – kadetların arasında Evropa çempionatında I-ci er için. Onun trenerı Anatoliy ROMANOV kabletti 5 bin ley.

Veterannarın arasında dünnä çempionatında dzüdoda I-ci er için hem samboda II-ci er için Petr KURU 40 bin ley kabletti.

Serbest güreştä Evropa gençlik çempionatında eri için İvan PANFİLOV 15 bin ley kabletti.

Respublika çempionatlarında erleri alannar kabletilär 700-1500 ley arası para.

Güreşçilerin arasında: büyük güreşçilär – Aleksandr ROMANOV (1500 ley), Vladimir GOTİŞAN (1500 ley), Andrey ROMANOV (750 ley); **genç güreşçilär** – Evgeniy NEDÄLKO (1500 ley), Georgiy BORİÇİK (1500 ley), Nikolay DUŞKOV (1000 ley);

körpü güreşçilär – Vasiliy TAUÇU (750 ley), Nikolay KOLESNİKOV (750 ley); **kadetlär arasında güreşçilär** – Georgiy PASKALOV (750 ley), Maksim KARABACAK (750 ley); **greko-rim güreşçileri** – Vadim TERZİ (750 ley), Segey JOPAN (750 ley); **üürencilerin arasında güreşçilär** – Stepan DRAGOY (750 ley), Grigoriy KARASTOYAN (750 ley); **kızların arasında sambo** – Tatyana ÇAKAL (750 ley); **kız kadetların arasında dou güreşlerindä** – Darya KAZANI (750 ley) hem Kseniya KAZANI (750 ley).

Boksörların arasında: büyük boksörlar – Valeriy SIRBU (1500 ley); **genç boksörlar** – İvan PETROV (1000 ley), **körpü boksörlar** – İlya ÇERNİOGLU (750 ley), Nikolay POPOV (750 ley), Kiril ŞAŞU (750 ley). Para premiyalarını kabletilär trenerlar da.

Güreşçilerin trenerları – Valeriy KUZNEŤOV (3000 ley), Anatoliy ROMANOV (2250 ley), Genadiy TULBA (1550 ley), Nikolay KAZANI

(800 ley), Fedor TUKAN, İlya ESİR, İlya TELPİZ, Petr KURU hem Vasiliy ESİR 400-zär ley kabletilär.

Boksörların trenerları – Şaralın TURGUNOV (750 ley), Marat TURGUNOV (400 ley), Sergey TODOROV (400 ley), İlya ÇERNİOGLU (400 ley).

Bundan kaarä 5 trener “Gagauziyanın fizkultura hem sport urunda Şanı zaametçi” adlarını kabletilär: Sergey TULÜ, Valkaneş “Speranța” voleybol komandasının trenerı; Boris DEÇEV, Komrat sportskolasının aar atletikada trenerı; Anatoliy DİMÇOGLU, Çadır sportskolasının basketbolda trenerı; Petr KURU, Komrat uşak sportskolasının samboda hem dzüdoda trenerı; Anatoliy ROMANOV, Komrat uşak sportskolasının serbest güreştä trenerı.

Not. Hepsi bu ödüllär için Gagauziya İspolkomun kararınnan Gagauziyanın BÜCETİNDAN 250 bin ley dolayında para verilmiş.

Dimu ERİBAKAN

Foto – gagauzmedia.md

Dünnä rekordu Gagauziyadan sportsmenda

Küçük ayın 22-dä Kişinevün baş meydanında Gagauziyanın Başküüyü (Kırsovo) küüyündän sportsmen Rodion SUKMAN dünnëyin eni rekordunu kurdu – biri-birinä baalı 10 maşınayı 4,5 metraya sürüdü (eski rekord – Litvadan sportsmenin – 3 metraydı).

Rekordun gününü maasuz ayırdılar, ani o düşsün Bütük orucun “Prost

olma gününä”. Bu gözäl sport olayını yapmaa deyni fikiri Moldovada Rus-

ların cümnesi hem Moldova halkların Asambleyası ortaya koydu. Ona arka oldular Rusiyanın büükelçilii, Moldovada Rusiyanın bilim hem kultura merkezi, etnikaarası Büro, Moldovanın studentların hem gençlerin Birlii, Kişinev primariyası hem primariyanın üüredicilikte Baş upravleniyası.

Rodion SUKMAN yakutların milli sportunda “mas-restling”ta (*sopayı üstünä çekmää*) dünnä koboonda gümüş prizörü, 3 kerä “Strong man” (*kaavi adam*) yarışlarında hem 5 kerä “pauêrlifting” (*aarlık kaldırmak*) yarışlarında Moldovanın çempionu oldu.

Not. Rodion SUKMAN duudu 1986-cı yılın Harman ayın (avgust) 17-dä Gagauziyanın Başküüyü (Kırsovo) küüyündä. Kendi kuvedi için hem kuvetli sportlarda çeşitli başarıları için “Moldovanın en kaavi insanı” sayılêr.

Alina MİHAYLOVA şahmatada çempionka

Küçük ayın 21-27 günnerindä Moldovada kızlar arasında şahmata çempionatı oldu. 12 yaşınadan kızların arasında, 7 oyundan altısını tarayıp, 10 yaşındaki komratlyka Alina MİHAYLOVA çempionka oldu.

Alina MİHAYLOVA şahmata dünnäsında bilinän birisi. Bakmada-an ona, ani Alina sadä 3 yıl şahmata şkolasına gider, O etiştirdi pay almaa diil salt Moldova, ama Evropa hem Dünnä çempionatlarında da. Onun artık 16 medalisi var – taa çoyu birinci erlär için. *Foto – gagauzinfo.md*

GRT peet konkursu açtı

“Gagauziya televidenyası” cümne kompaniyası (GRT) açêr temalı peet konkursu “*Aklında tutmak çannarı*”, angısı baaşlanêr **Büük Vatan Cengindä Enseyişin 70-ci yıldönümünä**.

Konkursun kurulması hem geçirilmesi patriotizma, kolaylık, insan paalılıklarına öncelik, vatandaşlık, kişinin serbest büümesi printiplarına görä yapıldı.

Konkurs iki basamakta olacak: **I-ci tur** – seçmä turu, olacek *Çiçek ayın (aprel) 27-dä*; **II-ci tur** – final, olacek *Hederlez ayın (may) 4-dä*.

Katılannar – iki yaş boyunda uşaklar: **I-ci boy** – 12 yaşına kadar; **II-ci boy** – 12-16 (16 yaş girer) arası.

Konkursantlar kendi danışmalarını iki yollan yapêrlar:

- poçtadan: Komrat, Lenin sokaa, 134, GTR; e-mail: gri.concurs.mail.ru;
- yaratmaklarını GRTya kendileri getirêrlar.

Konkursun haber-reklama kompaniyası 2015-ci yılın **Baba Marta ayın 15-şi - Çiçek ayın (aprel) 27-si** arası yapıldı.

Konkursun sonuçları jüri tarafından tele hem radio kolverimlerinde açıklanacak da Konkurstu enseyennerä baaşlar hem diplomalar verilecek.

“Çakirlär” kiyadın I-ci tomu çıktı

Komratta, Bilim-aaraştırma Merkezin kanadı altında, çıktı “Çakirlär” kiyadın I-ci tomu – “Ay-Boba Mihail ÇAKİR”. Kiyadı avtoru Viktor KOPUŞÇU.

Nicä bildirdi avtor, bu kiyatta annadılêr Ay-Boba Mihail ÇAKİRin yaşaması hem onun senseleleri için. Şindi hazırlanacak taa bir kiyat bu seriyadan, neredä neettä var toplamaa Ay-Boba Mihail ÇAKİRin hepsi yaratmalarını, yazılarını hem çevirmelerini.

Kiyadın I-ci tomun tirajı 500 taanä.

Lingvistika terminnerin danışma sözlüü

Baba Marta ayın 12-dä Moldova Bilim Akademiyasında prezentaçıya oldu kiyada “Gagauzça-rusça-romınca lingvistika terminneri danışma sözlüü”. Hazırladılar onu filologiya bilgilerindä doktorlar Evdokiya SOROCEANU hem Tatiana ŞARŞOV.

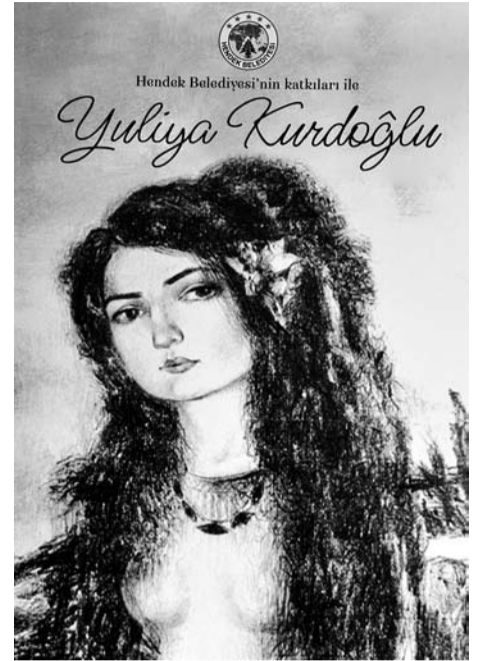
Prezentaçıyada pay aldılar Moldova Bilim Akademiyasının başı George DUKA, Türkiye Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL, TİKA koordinatörü Canan ALPASLAN, gagauz bilim hem cümne insannarı.

Sözlüktä 3 bölüm var: gagauzça-rusça-romınca, русско-гагаузко-румынский, român-rus-gägäuz.

Kiyat tiparlandı Türkiyenin Yurtdışı Türklär hem Akriba Topluluklar Başkanının (YTB) parasınnan.

Yılıya KURDOĞLUNun peet kiyadı Türkiyedä

Türkiyenin Hendek primariyasının katkılarından tiparlandı genç gagauz poetin Yuliya KURDOĞLUNun peet kiyadı. Kiyat anılmış gagauz resimcinin Dimitri SAVASTİNin resimlerinden bol-bol donaklı.

Yuliya KURDOĞLU duudu 1984-cü yılda Aydarmada. Bu günä kadar peetleri “Ana Sözü” gazetasında hem “Aker sel gücü” kiyadında tiparlandıydı.

İnsan topluluuna deyni bilim lääzım

Sonu. Çeketmesi 3-cü sayfada yardım ederler bilgiçlerä, ana tarafını araştıran insannara, araştırmacılara. Bu işin pozitif tarafı. Ama problemler var bizdä dä, nicä dä hepsindä. De-yecez, 2013-cü yılda Bilim Merkezi danıştı Komradın kasaba Sovetinä versin 10-15 sotka toprak, “Gagauziyanın bilim hem kultura evi”ni yapma deyni. Adadılar, ama şindilik vermediler. Bak biz lääzım yaşayalım diil sade büünkü günnän, ama gelän evladboyları için dä lääzım düşünmää.

İkinci soruş. Büütün dünnäda, Kişinevda da, bilimin finanslaması prioritet erini kaplêr. Nekadar verdiler yılın sonunda gelän yıla deyni, ne yaparsan – yap, ama garantilä. Bizdä sä ters olêr: Bilim Merkezinä finansları vererler o paralardan, angıları kaldılar bütet sferasının hepsi başka organizatıyalarına verdiktän sora. Çinovniklär durmamayca parayı keserler, onları da, angılarını deputatlar verdiler. Bölä davranışlar, haliz, açan uçrejdeniyeye henez ayaa kalkmaa başladı, yok nicä kayıl olmaa.

Bilim Merkezin Bilgiç Sovetinä uyêr, ama dooru, ki büük zorluklar, toplamaa bilim kadralarını. Şükür, ani bulunêr insannar, angıları bizä halizdän yardım ederler. Gagauziyanın Bilim Merkezin direktörü İspolkomun azası diil – bu bir paradoks. Bizi teklif etmeêrlar Halk Topluşun toplantılarına, nicä lääzım olsun zakona görä. Gagauziya Başkanın izininä görä bän her afta giderim planörkalara, aparatın toplantılarına, ama statusum yok.

Birdän, nicä beni Bilim Merkezinä direktör koydular, Moldovanın Bilim Akademiyasının Prezidenti G.Duka bir kiyat yolladı, angısında yazılı, ani Ga-

gauziya Bilim Merkezin direktörü Bilim Akademiyasının Üšek Sovetinin azası olêr. Eer bu işleri Kişinevda annarsaydılar, neçin Komratta annamaa istämeêrlar? Hepsi bu adımnarı lääzım diil sabaa, ama büün doorutmaa Avtonomiyanın kaavilemesinä. Bölä diil mi? Sekret diil, ki gelecek zamannarda Gagauziyada lääzım kurulsun kendi Bilim Akademiyası, ko ilkin Moldovanın Bilim Akademiyasının filialı gibi. Demäk, regional bilimi ilerlesin deyni, lääzım olsun zakon bazası. Var başka da soruşlar. Siz, bezbollahi, esap aldınız, ki, açan Kiril Gaburiç Premyer-Ministr olmaa deyni kandidattı, o Moldova Bilim Akademiyasına gitti da orada bilgiçlär buluştu. Bundan sora Pravitelstvonun programasında peyda oldu bir bölüm, angısının adı “Bilimä yardım hem inovátiyalar”. Şindi söläyiniz bana, bizim kuvet organnarımızda bölä punktlar var mı? Şindilik yok. Umut ederiz, olaceklar.

Gagauziyada bilim doktorları var mı?

Elbetki, bizim halkımızda talantlar var. Avtonomiyada genç bilgiçlerin pleyadası büüyêr. Bizdä işleer 6 genç bilim doktoru. Komrat Devlet Universitetindä işleer yakın 30 doktor, Moldova Respublikasının Bilim Akademiyasında da gagauz hem bulgar bölümlerindä onnar var, yabancı devletlerdä dä. Geçän yıl bizim üç bilim zaametçimiz bilim derecelerini* kabletilêr. Pek az bizdä o bilgiçlär, angıları kultura arası komunikatıya problemlerinnan, üüretmäk standartların işlendirilmesinnän zanaatlanêrlar. Bizä etişmeer diil sade bilim doktorları, bizä lääzım politika menecerleri,

zakonnara görä işleyennar, kultura, turizm sferalarında işleyennar, energosnabjeniyeye uurlunda injenêrlar hem başka da inovátiyalı dallar. Bizim çalışmamız hem bilgiçlerin araştırmaları için herkezi var nicä üürensiz bu sayтта: www.gbm.md. Gagauziyanın Bilim-aaraştırma Merkezinin en yakın zamanda plannarında: mardın 25-dä 2015-ci yılda hazırlanacak hem geçirelecek bilim-praktika konferençiyası bu temaya görä: “Gagauz dilinin ilerlemesindä Masa-İnformatıya Kolaylıklarının* rolü hem insan topluluunda etnika arası annaşmasının başarı kazanması”.

Sizin partnörleriniz kimdir, neredä onnar taa çok hem neçin?

Bizim temel partnörlerimiz: Moldovanın Bilim Akademiyasının institutları (Kultura zenginniklerin İnstitutu), entiklopediya bilgilerin İnstitutu, Komrat Devlet Universiteti, Rusiya Bilim Akademiyasının Etnologiya hem Antropologiya İnstitutu. Biz aarêrız partnörleri Germaniyada, Türkiyedä, Kazahstanda, Bulgaryada, Vengriyada, Ukrainada, Belorusiyada, orada, neredä var gagauz diasporası hem islää bilim traditıyaları. 2015-ci yılda başlêrız realizatıyaya koymaa Estoniyadan kolegalarımızlan bir proektı.

Bilimin sınırları yoktur. Biz hazırız işbirlikte bulunmaa ekonomika, istoriya, dil, kadraların hazırlamasında sferalarında.

Bir bilgicä sormuşlar “Neredä Er üzünün ortası”? O 10 adım yapmış da göstermiş: “Burada, eer inanmarsaydınız, ölçünüz!...”

Bliş soruşlar:

Adetçä angı duyularlan uyanêrsınız?

Koşucu* duyusunnan. Günün zamanında okadar çok lääzım yapmaa. En meraklı: seni ufak işlärän oyalamasınar. Siirek, ama bölä günnar uyêr geçirmää. Hep bu zamanda bän aftanın sonunu bekleerim, dostlarınnan dinnenmää deyni. Eer sän büünkü gündä islää formasındaysan, sän kaçêrsın. Ama eer formanı kaybettiseydin, taa ii olacek vakıdında gidäsin.

Neyü lääzım davranmaa şakasız?

Profesiyaya. Profesiya — stabilliin garantiyası. Eer adam professionalsaydı, o korkmêr yanlışlıklardan hem zorluklardan, o kendi yanlışlıklarını annayabilir hem doorudabilir. Yaşamak yok nicä olsun düz hem kolay. Yok nicä olsun kompromissiz dä.

Yazdı Elizaveta ANDREEVA

SÖZLÜK

insan topluluu (Bilim Merkezin termini) – человеческое общество

önetmää (Türkiye türkçesindän) – управлять

yatırmaa (Türkiye türkçesindän) – вкладывать

önetici (Türkiye türkçesindän) – управленец

devamni (Türkiye türkçesindän) – durmamayca

derece (Türkiye türkçesindän) – уровень

işbirliktä bulunmaa – сотрудничать

evlad – детище

garantilemää – обеспечивать

uygun çıkmaa – удаваться

başarı kazanmaa (Türkiye türkçesindän) – достигать

Masa-İnformatıya Kolaylıkları (Bilim Merkezin termini) – Средства Массовой Информации

koşucu (Türkiye türkçesindän) – бегун

Medițina reabilitațiyaşında kompleksli izmetlär şindi Moldova Respublikasında da!

Neokinetica eni medițina merkezindä:

1. Evropa standartlarına görä medițina reabilitațiyaşında kompleksli izmetlär.
2. Reabilitațiya mediținasında en islää spețialistlär.
3. İnsult, operatiya yada eklerinizin çeşitli travmalarından sora **Neokinetica** medițina merkezindä Canabinizlerä teklif ediler en faydalı hem efektli reabilitațiya programaları.
4. Sade burada bel kemikleri arası grıja operatiyasız ilačlanêr.
5. Çiçek ayın (aprel 30-dan) **kineziterapevtin** parasız konsultațiyaşına şindi yazılın. **Telefon: 0 22 103 103.**

Evropa standartlarına görä medițina reabilitațiyaşında kompleksli izmetlär

Büünkü günden Moldova reabilitațiya mediținası uurunda kimsey bir erdä kompleksli izmetlär hastalara vermäzdi. **Neokinetica** medițina merkezi bu işi becerdi. Kişinevün Çokana rayonunda bulunan eni binada reabilitațiya mediținası uurunda en islää

reabilitațiya mediținası uurunda en islää spețialistlär çalışêrlar: profesolar, bilim doktorları, Evropanın en islää klinikalarında staj görän spețialistlär.

İnsult, operatiya yada eklerinizin çeşitli travmalarından sora Neokinetica medițina merkezindä Canabinizlerä teklif ediler en faydalı hem efektli reabilitațiya programaları

Evgeniy AGAPIİ, bilim Doktoru, baş kineziterapevt, Neokinetica medițina merkezin kineziterapiya bölümün öndercisi. Zanaatı – bel kemii reabilitațiyaş.

Kineziterapevt – bu rehabilitolog, masajist hem ilačlamak gimnastikasında usta. Bu insan biler nicä, kullanıp gimnastikanın çeşitli kolaylıklarını, yardımcı olmaa güüdeyë ensemää o hastalı, ani zorladêr kıpırdatmak hem örümäk fonkțiyaşlarını.

Bu doktora, hastalıklara diagnostika yapmaa deyni, diil lâazım ne priborlar, ne da tertiplär. Kasların, sinirlerin, eklerin, damarlarda kan örümesinin hem enerjiya akıntılarının durumuna görä kineziterapevt annêr insanın psihoemoțiya sferasını hem iç organnarının durumunu.

Neokinetica medițina merkezindä herbir hastaya deyni ayırı reabilitațiya programası kullanılêr.

İnsult, operatiya yada eklerinizin çeşitli travmalarından sora reabilitațiya mediținası uurunda kompleksli izmetlär veriler. Bu verer kolayını en kısa zamanda aya kalkmaa hem soțial yaşamanızı ilerletmää.

Sade bizdä bel kemikleri arası grıja operatiyasız ilačlanêr

Neokinetica medițina merkezindä bel kemikleri arası 1 hem 2 stadiyalı grıja operatiyasız ilačlanêr.

Bu stadiyaların simptomnarı – belinizdä sancılar hem o sancıların

bütün kasların tonusunu dengelemek için (**David Spine Concept** – Moldovada şindiyadan benzerisi olmayan diagnostika hem reabilitațiya sistemasi. Bütünnä bel kemiinin, beldän taa ensä kökünüdän, komp-yutorlu uzatma hem protokollu reabilitațiya kolaylımı verer).

Sade bu Merkezdä “Anti-Gravity Treadmill” (gravitațiya karşı örümäk yolu) tertipi var – insulttan, travmadan hem operatiyadan sora dizlerin, kalçaların hem belin reabilitațiyaş için.

Uşak bölümü

Neokinetica medițina merkezindä uşakların reabilitațiyaş için ayırı bir bölüm kurulu. Bu bölümde uşakların taa duuma günden beeri dooru büyümesindä hem reflekslerine profi-laktika yapılır.

Kalan uşaklara deyni ortopediya, operatiya sonu, nevrologiya hastalıklarının ilačlaması, kendinä gelmesi yada kendi başına soțializațiyaşına maximum adaptațiya yapılır.

Neokinetica merkezi çalışêr: **Pazertesi – Cuma saat 8:00 - 21:00 arası.**

Neokinetica medițina merkezinnän baalantı kurmaa deyni:

Hotline: **+373 22 103 103**

E-mail: **info@neokinetica.md**

www.neokinetica.md

Adres: **Chşinäu, bd. Mircea cel Bătrîn, 33/3.**

spețialistleri çalıştırıp, reabilitațiya için cat eni hem son teknolojiyalı oborudovaniyayı kullanıp, **Neokinetica** medițina merkezi en aar travmalardan sora sizi, kompleksli izmetlär, aya koyacak.

Reabilitațiya mediținasında en islää spețialistlär

Neokinetica medițina merkezindä

(Material reklama maanasında verili)

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 6480.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: **todur.zanet@gmail.com**
zanet@anasozu.com

Gagauziya Başkanı İrina VLAHın inaguraşiyası

Çiçek ayın 15-dä Komrat kasabasının baş meydanında Gagauziya Başkanı İrina VLAHın inaguraşiyası oldu. İnaguraşiyada pay aldılar Moldova Parlamentın başı Andrian KANDU, Moldova premyer-ministrusu Kiril GABURİÇ, Moldova Mitroplitu VLADİMİR, Türkiye Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL, Rusiya Büükelçisi Farit MUHAMETŞİN, başka devletlerin büükelçileri, TİKA koordinatörü, deputatlar, Gagauziyanın eski başkannarı, popazlar, kultura hem cümne insannarı.

İnaguraşiyaya günündä pek gözäl hem aydın bir havaydı. Meydan dop-doluydu. Burayı gelmiştilär Gagauziyanın herbir köşesindän insannar. Hepsinin üzleri şıldardı, hepsi şendi.

İnaguraşiyaya başladı ondan, ani meydandan ştenaya dooru, duhovoy orkestranın marş havası çalmasınnan, şan karaulu çıkardı Moldovanın hem Gagauziyanın bayraklarını. Nedän sora Gimnalar çalındı.

İnaguraşiyaya yapıldı Gagauziya Halk Topluşun maasuz ofițial toplantısında. Onun için inaguraşiyanın açılış sözünü tuttu GHT Başı Dimitriy KONSTANTİNOV. Sora söz verildi Gagauziya Merkez Seçim Komisyasının başına Valentin KARAYA, angısı bildirdi seçimnerin sonuçlarını. Nedän sora da Komrat Apeläşiyaya palatasının başı Afanasiy KURDOV bildirdi, ani Apeläşiyaya palatası İrina VLAHın başkan hakını tanıdı.

Nedän sora İrina VLAH Gagauziya Başkanı kimni kabletti hem Canabisi Başkan eminini verdi. Sora da Gagauziya Başkanı İrina VLAH, insannara danışarak, kısadan nasaat etti. **2-ci sayfa**

Aydınnadıcı Paskellä yortumuz kutluca olsun!

Çiçek ayın 12-dä bütün hrisatian dünnesi Ayozlu Paskellä yortusunu baktı. Aydınnadıcı Paskellemiz hepsinin evlerinä hem bütün topraa geldi.

Paskellä yortumuz kutluca olsun! Hepsimizä saalık, kısmet, bereket hem uzun ömür! Kurtarıcı hepsimizi korusun!

Hristoz dirildi! Hakına dirildi!

Dostlar, yazılın “Ana Sözü”nä!

Gagauziyada 2015-ci yılın ikinci payına “Ana Sözü” aylık gazetasına yazılmak kompaniyası başlêr.

Yazılmaa isteyennär var nicä danışsınнар küülerin hem kasabaların poçta bölümnerinä.

“Ana Sözü” aylık gazetasına var nicä doorudan kendi poçtalyonlarında da yazılāsınız!

Yazılmak paası: 6 aya – 24 ley 00 bani.

Yazılın “Ana Sözü”nä da evlerinüzä gözäl hem bozulmamış gagauzçamızda en dooru hem açık haberleri kabledin! “Ana Sözü”nnän bilä cümmemizdä, kulturamızda, istoriyamızda, politika ömüründä yalansız bilgilerä saabi olun.

Türkiye Respublikası dıışışleri Bakanı Mevlüt ÇAVUŞOĞLUnun viziti

Çiçek ayın (aprel) 2-dä, Moldovada ofițial vizitlan bulundu Türkiye Respublikasının dıışışleri Bakanı sayın Mevlüt ÇAVUŞOĞLU. Canabisinin vizit programasına görä günün ilk payında buluşmaklar Kişinevda oldu, ikinci payında da – Komratta. Vizit programasına katıldılar Moldovada Türkiye Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL, Türkiyedä Moldova Büükelçisi İgor BOLBOCEANU, TİKA delegaşiyasının başı Mahmut ÇEVİK.

Protokola görä Türkiye dıışışleri Bakanı Mevlüt ÇAVUŞOĞLUnun ilk buluşması Moldova dıışışleri hem Evropanya intergraşiyaya ministrusunnan Natalia GERMANnan oldu. Buluşmada taraflar urguladılar, ani iki devlet arasında ilişkilär pek üüsek uurda bulunêrlar hem açıkladılar, ani ileri dooru da karşılıklı politika dialogu, alış-veriş hem ekonomika işbirlii sade kaavileşecek. İki taraf annaştı, ani en kısa zamanda Moldova hem Türkiye arasında Strategiyalı ortaklı Deklaraşiyası imzalanacak, angısı çift ortaklında hem işbirliindä eni bir basamak açacak. **4-cü - 5-ci sayfalar**

Gagauziya Başkanı İrina VLAHın inaguraşiyası

(Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada)

Nasaatında Canabisi tekrar urguladı, ani “Gagauziyada raatlun hem barışın garanti olacek hem avtonomiyanın intereslerini herkerä hem her zaman koruyacek”.

Sora söz aldı Moldova Parlamentın başı Andrian KANDU. Canabisi 3 dildä (gagauzça, romınca hem rusça) kutladı Gagauziyanın eni başkanını hem urguladı, ani “Gagauziya Başkanınan hem Halk Topluşunnan faydalı diolog olmasına umut eder”.

Moldova premyer-ministrusu Kiril GABURİÇ, kutlayarak İrina VLAHı, açıkladı, ani “Moldova pravitelstvosu

herkerä Canabinizin yanında olacek hem herbir işi yapacek, ani avtonomiyanın insannarının yaşamasını kolaylaştırmaa deyni”.

Mitropolit VLADİMİR baaşladı Gagauziya Başkanına İrina VLAHı “Вера, Надежда, Любовь и мать их София” ikonasını hem bir büyük klisä kiyadını da umut etti, ani “eni başkan inannan, umutlan hem sevgiylän çalışacek Gagauziya insannarın ilii için, kullanıp kendi çalışmalarında diil sadä juridika zakonnarını, ama Allahın sözünü da, allahlı zakonnarı da”.

Rusiyä Bükkelçisi Farit MUHAMETŞİN umut etti, ani Gagauziyanın Rusiyä

regionnarınan annaşmaları, avtonomiyanın ilerlemesinde fayda getirecek.

Türkiye Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL açıkladı, ani “ileri dooru da, nicä şindiyä kadar, Türkiye Gagauziyaya yardımcı olacek hem her zaman, paalı kardaşlarımızın yanında olacek”.

Kendi kutlamalarını açıkladı Gagauziyanın eski başkanı Mihail FORMUZAL da.

Inaguraşiyanın ofițial bölümü bittiktän sora büyük bir konşert oldu. Konşerttä pay aldılar Moldovadan hem Gagauziyadan türkücülär hem ansambllär.

PATRETTÄ: (soldan) Türkiye Respublikasının Bükük Milli Meclisin deputatı İsamil SAFİ, Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Türkiye Bükükkelçisi Mehmet Selim KARTAL, TİKA Kişinev koordinatörü Canan ALPASLAN Başkanı kutlêrlär.

Çiçek ayın (aprel) 27-dä Aydınadıcımızın, bilim hem din insanımızın, Ayozlu adamımızın, protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRİN (27.04.1861 - 8.09.1938) duuma günü.

Bu gündä Gagauziyada “Ana dili“ yortusu bakılêr.

Gagauziyada “Peterburg buluşmaları”

Çiçek ayın (aprel) 4-5 günnerindä Komratta geçti «Петербургские встречи» kultura sıraları. Açıldı onnar “Gavril Gaydarci” lişeyindä «Санкт-Петербург» patret sergisinnän.

Serginin açılışını yaptılar Gagauziyanın eni ayrılan başkanı İrina VLAH hem Sankt-Peterburg kasabasının pravitelstvosunun yabancılıkta bulunan vatandaşlarla baalantılar hem diş baalantılar bölümün başı Aleksandr GANİN.

Sergi bittiyän, sergilenän patretlär baaşlandılar Gagauziya kultura upravleniyasına, bu patretlär Gagauziyanın başka erlerindä da gösterilsin deyni.

Hep o günü Sankt-Peterburgtan musaafirlär baaşladılar Komrat muzika şkolasına muzika uurunda üredecilik hem yaratmak kiyatlarını da.

Başkan ilk ofițial viziti Rusiyaya yaptı

Çiçek ayın (aprel) 20-21 günnerindä Gagauziya Başkanı İrina VLAH Rusiyaya ofițial bir vizit yaptı. Vizit programasında Canabisi buluştu Rusiyä Federatşiyasının (RF) pravitelstvosunun predsedatel yardımcısınan Dimitriy ROGOZİNnan, RF Federal migraşiya slujbasının başınan Konstantin ROMODANOVSKIYlän, Moskva bölgesinin viçe-gubernatorunnan Yuriy OLEYNİKOVLan, bildirer Gagauziya Başkanın haber merkezi.

Gagauziya Başkanı İrina VLAHın RF pravitelstvosunun predsedatel yardımcısınan Dimitriy ROGOZİNnan buluşmasında incelendi soruşlar, ani ilgili Rusiyanın Gagauziya ekonomikasına yapılacak investişiyalarla, Gagauziyadan Rusiyaya mal satmasınan, Rusiyaya gagauz migrantların iş bulmasınan hem başka problemlerinnän.

Moskva bölgesinin viçe-gubernatorunnan Yuriy OLEYNİKOVLan buluşmada annaşıldı kurmaa bir plan, angısına görä örüyecék iş birdlii annaşması, ani imzalandı 2015-

ci yılın Küçük ayın 10-da Gagauziya hem Moskva bölgesinin arasında.

Rusiyanın Federal migraşiya slujbasının başınan Konstantin ROMODANOVSKIYlän buluşmada söz gitti Rusiyanın migraşiya zakunun özellikleri için, Rusiyada bulunan Moldova vatandaşların soruşları için hem Gagauziyadan migrantlara iş erleri için.

Hepsi buluşmalarda Gagauziya Başkanın İrina VLAHın yanında bulundu onun dişekonomika soruşlarında danışmanı Yuriy YAKUBOV.

Çocuklar Bayramı genä “ARTİCO” merkezindä bakıldı

Türkiye Respublikasının kurucusu Bükük Mustafa Kemal ATATÜRK baaşlamış Türkiyenin uşaklarına “Gençlär hem Çocuklar Bayramını” (gençlär hem uşaklar yortusunu). Bu yortu her yılın Çiçek ayın (aprel) 23-dä bakılêr.

Artık birkaç yıl sıravardı Moldovada Türkiye Bükükkelçilli bu gündä, Moldovadaki uşaklar hem gençlär için “ARTİCO” merkezinnän birliktä, “ARTİCO” merkezindä üsüzlerä, internat ürencilerine, uşaklı aylelerä deyni şenniklär yapêr.

Bu yıl da ölä oldu. Uşaklara deyni Türkiye Bükükkelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL hem Canabisinin eşi Banu Cankan KARTAL hanum-efendi genä büyük, gözäl hem şenniklän dolu bir programa hazırladılar. O programaya görä, Kongaz küüyün “Suleyman DEMİREL” lişeyin, “Orizont” lişeyin hem Moldova şkolaların ürencileri ştenadan kendi artistikliini gösterdiler. Bundan kaarä yortuya katılan uşaklara türk imekleri ikram edildi hem türlü interaktiv oyunnara katılmaa kolaylık uygulandı.

Yortuya katılmaa deyni Kişinevün 2-ci internetından uşaklar maasuz tekelif edildi. Foto - “AS” arhivından.

A. N. JEKOVA 75 yaşını tamamnadı

Çiçek ayın (aprel) 6-da anılmış gagauz jurnalistkasi Anna Nikolayevna JEKOVA 75 yaşını tamamnadı.

Anna Nikolayevna duudu hem büdü Komratta. Başardı Kişinev Devlet Universitetini da kabletti zanaat himiyada hem biyologiyada üürediciyka.

Jurnalistikada 1965-ci yıldan beeri. O zamannar Canabisi başladı işlemää «Ленинское слово» gazetasında. Onun çalışmalarınnan hem gagauz yazıcıların yardımınnan bu gazetada 1969-cu yılda başladı çıkmää “Bucak dan erleri” gagauzça sayfası.

Gazetadan kaarä Anna Nikolayevna işledi hem işleer nicä radio hem tele jurnalist. Kendi insanını için hem becerikli çalışmaları için “Komrat kasabasının şanı vatandaşı” adını taşıyêr.

Bu gözäl yıldönümündä Canabisinä dua ederiz saalık hem uzun ömür, taa çok yıllara talantlı hem verimni çalışmaları.

“Turkish Passport” kinosu gösterildi

Çiçek ayın 16-da Moldovada Türkiye Büyükelçili, Kişinevda çiftların “KEDEM” kultura dernään ortaklunnan, “Turkish Passport” adlı dokumental kinoyu gösterdi. Kinonun gösterisi “KEDEM” binasında oldu.

“Turkish Passport” dokumental film annadêr II-ci dünnää cengi zamanında Evropada işleyän türk diplomatların çiftları genoçid zulumnuundan kurtarma çalışmaları için. Türk diplomatların girgin hem kahramanca zaametlerini annadan filmin siiretmesindä pay aldılar Moldovada bulunan diplomatlar, politika hem kultura insannarı, sıradan vatandaşlar. Bu gösteri maasuz hazırlandı İzrailin içindä hem dışında olan çiftların Yas gününä (Yom Hashoah).

Filmin önündä, Türkiye Büyükelçisi Mehmet Selim KARTAL urguladı, ani Türk diplomatları kurtardılar diil salt Türkiye'nin çiftlarını, ama yabancı devletlerdän çiftları da, verip onnarına Türkiye pasportlarını.

“Zerä onnar çıkardılar kontentratıya lagerlerindän hem orayı gidän poezdlardan çiftları, angılarına artık türk vatandaşlı verildiidi, ne verdi kolayını onnarın cannarını kurtarmaa hem Türkiye'ye onnarı yollamaa.

Diplomatların çalışmaları umudun şafkını açık tuttu da verdi kolayını bu insannar Türkiye'ye yollansınar, neredä onnar aydınını buldular. Onnar kendi cannarını riska koydular, kurtarmaa deyni o insannarın cannarını, kim büyük cellatlık kurbanı olduydu”,-urguladı büyükelçi Mehmet Selim KARTAL.

“Turkish Passport” kinosunda o uzak günnär için annadêrlar dokumentlär, türk diplomatların evlatboyları hem o insannar, kim türk diplomatların yardımınnan, kurtuldu büyük Holokost zulumnuundan.

Foto – moldpres.md

Gagauz dilindä hem literaturasında respublika Olimpiadası

Çiçek ayın 14-16 günnerindä Komratta geçti Gagauz dilindä hem literaturasında respublika Olimpiadası. Olimpiadada pay aldı 53 üürenci. Bu yılıki olimpiada yapıldı videokameralar altında. Ama bu hiç kösteklämedi uşakları.

Gagauz dilindä hem literaturasında respublika Olimpiadasının kapanışı Çiçek ayın 16-da oldu. Kapanışa katıldılar Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Moldova üüredicilik ministerliin temsilcisi Alla NİKİTÇENKO, Gagauziyann üüredicilik upravleniyasının eski başı Vera BALOVA, yazıcı hem “Ana Sözü” gazetasının baş redaktoru Todur ZANET.

Kapanış toplantısını açarak olimpiadanın juri başı Galina Dimitrievna SİRKELE bildirdi, ani üürencilär pek üüsek uurda bilgilär gösterdiler hem gagauz dilindä, hem da gagauz literaturasının bilmesindä. “Belli ki,- urguladı Canabisi,- bu üüredicilerin büyük zaameti hem kuvet vermesini gösterer”.

Gagauziya Başkanı İrina VLAH, olimpiadacıların önündä nasaat edärkana, dedi: “Pek sevinerim, ani inaguratiyadan sora benim ilk me-

ropriyatıyam oldu burayı katılmaa. İnanırım, ani gagauz dilimiz ileri dooru da ilerleyecek. Bän da, Başkan olarak, bu uurda hepsini yapacam. Zerä dili lääzım bilmää, korumaa, adetlerimizi hem kulturamızı korumaa”.

Todur ZANET, söyleyerek uşakların yaratmaları için, dedi: “Bölä gözäl dil, bölä gözäl duygu hem bölä gözäl rifma! Saa olsun sizin üüredicileriniz, saa olsunar hepsi, kim sizin yanınızda durêr hem sizä yardım eder”. Sora Canabisi baaşladı 1-ci erleri alan üürencilerä (9-cu klas – Stanislav ÇERNİOĞLU, Baurçu teoretik lişeyi; 10-cu klas – Mariya BARGAN, Komrat “Mihail ÇAKİR” pedagogika koleci; 11-ci klas – Oksana KABAN, Çadır kasabasının “M. Guboglu” teoretik lişeyi; 12-ci klas – Grigoriy TODOROV, Kıpçak “B. Yanakoglu” teoretik lişeyi) kendi bilim kiyadını “GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlär”.

Vera BALOVA kutladı hepsini islää başarılarla hem umut etti, ani ileri do-

oru da bu türlü olimpiadalar bölä başarı hem gözäl geçecek.

Moldova üüredicilik ministerliin temsilcisi Alla NİKİTÇENKO ministerliin adından kutladı hepsini kim katıldı hem ensedi olimpiadada hem baaşladı enseyennerä diploma hem para premiyası: 1-ci er için – 1000 ley, 2-ci er için – 800 ley, 3-cü er için – 600 ley, 4-cü er için – 400 ley. Canabisi bildirdi, ani hep bölä paraları kabledeceklär prizör uşakların üüredicileri da. Bundan kaarä 12-ci klaslarda 1-ci eri alan üürenci gagauz dili ekzamenında “avtomat” 10 kabledcek hem Komrat Devlet Universitetin filologiya bölümünä ekzamenisiz girecek.

Not. Olimpiada programasında iki etap vardı. Birincisindä uşaklar yazı hem yaratma yazdılar hem da peet okudular. İkincisindä: gagauz yazıcılarınnan buluşma oldu. Buluşmada pay aldılar yazıcılar Todur ZANET, Elena MOKANU, İvan MİLEV hem kompozitor İlya FİLEV.

Türkiye Respublikası dışişleri Bakanı

1-ci sayfadán

Natalia GERMAN urguladı, ani Moldova için “pek önemli malların eksportunu zedeletmää hem milli ekonomikaya türk investiyalarını çekmää” hem teklikti erli energetika proektlarını incelemää.

Kendi tarafından Mevlüt ÇAVUŞOĞLU açıkladı, ani “yakın vakıtta Türkiye parlamenti Moldova Türkiye arasında serbest alış-veriş Annaşmasına ratifikaçıya yapacak, ne, belliki, iki devlet arasında ekonomika ilişkilerini eni uura kaldıracak”.

Buluşmada urgulandı, ani Moldova hem Türkiye arasında vizaların kaldırılması verdi kolayını insannar taa sık hem raat iki devletä gidip gelsinnär.

Buluşmanın sonunda Natalia GERMAN hem Mevlüt ÇAVUŞOĞLU imzaladılar Moldova hem Türkiye pravitelstvoların arasında işbirlii Protokolu, angısına görä belli ediler TİKA yolunan Moldovaya yapılan ekonomika, alış-veriş, infrastruktura, tehnologiya, juridika, devlet öndercili, üüredicilik, kultura hem saalı korumak uurunda ilerlemäk için teknik yardımınarın vakıdı hem durumu.

Natalia GERMAN urguladı, ani Moldova hepsini yapêr, ani burada yaşayan gagauzlara kolaylık olsun kendi kulturaşını, adetlerini hem dilini üürenmää hem korumaa deyni.

Türkiye dışişleri Bakanı Mevlüt ÇAVUŞOĞLUNUN Moldova Prezidentı Nikolae TİMOFTİylän buluşmada iki devlet arasında politika, ekonomika, kultura, cümne hem strategiyalı işbirlii soruşlarından kaarä, derindän incelendi Moldovanın Evropa yolunda gitmesi da.

Bakan Mevlüt ÇAVUŞOĞLU urguladı, ani Türkiye da bu yolda bulunêr hem Moldovaya bu uurda kendi yardım omuzunu da koymaa hazır.

Buluşmada Moldovanın gagauz vatandaşlarınarın soruşları da ortaya koyuldu. Onnara cuvap verererek, prezident Nikolae TİMOFTİ dedi, ani “Moldova Respublikasının cümnesinde herbir kolaylık yapıler gagauzlar kendiliini korusunnar deyni hem kendi kulturaşını hem dillerini Evropa normalarına görä ilerletsinnär deyni”.

Nicolae TİMOFTİ hem Mevlüt ÇAVUŞOĞLU incedilär Moldova Respublikasının energetika uurunda korunmasını hem Kara deniz işbirliinnän ilgili soruşları.

Üçüncü buluşmak Premyer-ministru Kiril GABURİÇlän oldu.

Premyer-ministru Kiril GABURİÇ buluşmada urguladı, ani “Türkiye Respublikası Moldova için en önemli ortaklardan birisidir. Bunu gösterer o, ani Moldovanın ekonomika hem alış-veriş partnörlerin listesinde Türkiye edinci eri kaplêr”.

Türkiye dışişleri Bakanı Mevlüt ÇAVUŞOĞLUNUN Moldova Premyer-ministrusu Kiril GABURİÇlän buluşmasında, başka soruşlardan kaarä, ön verildi o proektların incelemesine, angılar büün Moldova hem Gagauziya için can düülmesi gibi önemli. Söz gider “infrastrukturaların enilinmesinde ortak proektların yapılması için hem insannarın yaşamak uurlarının zenginnetmesi için”.

Kiril GABURİÇ urguladı, ani bu günü Moldova dışişleri hem Evropaya intergraçıya ministerliinde imzalanan Moldova hem Türkiye pravitelstvoların arasında işbirlii Protokolu Moldova için pek önemni bir Protokoldur.

Buluşmanın sonunda Moldova Premyer-ministrusu Kiril GABURİÇ

Gagauziyaya vizit

Üülendän sora Türkiye dışişleri Bakanı Mevlüt ÇAVUŞOĞLU hem Moldova dışişleri hem Evropaya intergraçıya ministrusu Natalia GER-

teklif etti Türkiye Prezidentın Recep Tayyip ERDOĞAN hem Başbakanı Ahmet DAVUTOĞLU bu yıl, uygun zamanda, Moldovaya ofițial bir vizit yapsinnar.

Not. Buluşmalarda Moldova dışişleri hem Evropaya intergraçıya ministrusunnan Natalia GERMANnan, Moldova Prezidentı Nikolae TİMOFTİylän hem Moldova Premyer-ministrusu Kiril GABURİÇlän bütün ürektän şükür edildi o yardımınar için, ani Türkiye Respublikası TİKANın (Türk İşbirlii hem Koordinaçıya Agenstvosu) programalarına görä Moldovaya yapêr.

MAN Gagauziyaya bir vizit yapatılar.

Delegaçıyayı Gagauziyada, Başkanlık hem Halk Topluşu binasının önünde, tuz ekmeclän karşıladılar Gagauziyanın eni Başkanı İrina VLAH, eski başkan Mihail FORMUZAL hem Gagauziya Halk Topluşun başı Dimitriy KONSANTİNOV. Sora üüsek musafirlerä deyni Beşalma küüyündän “Karanfil” ansamblisi gagauz halk oyunlarını gösterdi.

Ofițial karşılamaktan sora, ofițial buluşmaklar oldu. İlkin Halk Topluşun toplantı salonunda Türkiyedän delegaçıya buluştu Gagauziyanın öndercilerinnän. Nedän sora, presanın önünde, Türkiye

dışişleri Bakanı Mevlüt ÇAVUŞOĞLUya “Gagauziya avtonomiyasına 20 yıl” medalisi hem gagauz milli kilimi başlandı. Başışları kablederäk Bakan Mevlüt ÇAVUŞOĞLU şükür etti Gagauziyaya hem gagauz halkına hem urguladı, ani “Bu yıllarda Türkiye

5-ci sayfaya

Mevlüt ÇAVUŞOĞLU'nun viziti

hem Moldova arasında pek islää işbirlii hem dostluk kuruldu hem avtonomiyanın kurulması günündän beeri Türkiye Gagauziyanın yanında bulundu”.

Bakan Mevlüt ÇAVUŞOĞLU'nun göz-gözä bir buluşması oldu Gagauziyanın eni Başkanın İrina VLAHLan. Presa için bu kapalı buluşmadan sora İrina VLAH açıkladı, ani “buluşmada kaldırılmış soruşların arasında var Val-kaneş su proektı, Gagauziyada gagauz dilindä eni uşak başçanın kurulması”. İrina VLAH dedi: “Biz göreriz, ani Türkiye vardı, var hem var olacek bizim ortaamız hem Kişinevlan Komrat arasında işbirliin kurulmasında köprümüz”.

Ayrı bir vizit oldu Komrat “Ata-

türk” bibliotekasına. Bibliotekalyan kısıdan tanışmaktan sora, Türkiye Respublikası dışişleri Bakanı sayın Mevlüt ÇAVUŞOĞLU burada bir buluşma yaptı Moldova Parlamentin deputatınan Nikolay DUDOĞLUyan. Buluşmadan sora “Atatürk” bibliotekasının direktoru Vasilisa TANASOĞLU baaşladı Türkiye dışişleri Bakanına Mevlüt ÇAVUŞOĞLUya, gagauzları taa derindän annamak için, Todur ZANETin kiyadını “GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetler”.

“Recep Tayyip ERDOĞAN” adına ihtârlar evin ofițial açılışı

Gagauziyaya vizit programasının büyük bir payı ayrıldı Komrat “Recep Tayyip ERDOĞAN” adına ihtârlar evin ofițial açılışına. Türkiye, TİKA yolu yardımınan, bu ihtârlar evin enilenmesini hem tertiplemesini yaptı.

İhtârlar evindä üüzek musaafirleri tuz-ekmeklän hem gagauz halk oyunlarınınan karşıladılar. Karşlamaktan sora, Recep Tayyip ERDOĞAN” adına ihtârlar evin ofițial açılışı yapıldı. Açılış şiridini birliktä kestiler Türkiye dışişleri Bakanı Mevlüt ÇAVUŞOĞLU, Moldova dışişleri hem Evropaya intergraşıya ministrusu Natalia GERMAN, TİKA delegaşıyasının başı Mahmut ÇEVİK, Gagauziya Halk Topluşun başı Dimitriy KONSTANTİNOV, Moldova Parlamentin deputatı Nikolay DUDOĞLU hem Komrat kasaba Sovetin başı Viktor VOLKOV. Nedän sora üüsek musaafirler ihtârlar evin içinnän, kufnesinnän, odalarınan hem insanlarınınan tanıştılar. Türkiyenin hem Moldovanın dışişleri bakannarı ihtârlar evindä bulunan insanlara baaşşlar verdiler, onnarlan sözä durdular hem presaya açıklamalar yaptılar.

Materialın hazırlanmasında kullandı Moldova prezidentin, pravitelstvosunun hem Moldova dışişleri hem Evropaya intergraşıya ministretliin presaya açıklamaları da.

Kolektiv küçük, ama haliz bir büyük aylä

Kim dedi, ani Ana Vatanda yok nicä iş kurmaa? Bir şüpesiz cuvap – var nicä! Sadä läözüm istemää, üşenmemää hem kendini inanmaa.

Bölä insannar Gagauziyanın herbir küüyündä var. Onnar ne sa yapêrlar, ne sa çevirerlär, ne sa yaradêrlar da, hem kendilerine, hem da yannaşık insanlara işlemää kolaylık vererlär.

Ölä insannar Çöşmäküüyündä da var. Burada kurulu bir teş neredä çorap örerler. Teşin başında durêr Pötr Vasilyeviç ÇEBAN. Canabisinnän buluştuynan o dedi: “Bizdä kolektiv küçük, ama haliz bir aylä gibi işleer!” Teşlan hem insannarlan tanıştıynan kendimiz gördük, ani bu laflar dooru. İnsannar bir aylä gibiydilär: iştä da, dinnenmektä da, şakada da.

PATRETTÄ: (soldan) Mihail SERBİNOV, Aleksandr GEORGIŞ, Pötr ÇEBAN, Pani TODİEV, Lüdmila MOMÇA, Marina MOMÇA, Antonina TODİEVA.

Tabiatın saklı güzelliinnän dolu olan poeziya

2014-cü yılın Kırım ayında (dekabri) Kırgızistan Respublikasının yazıcılar Birliinin jurnalında “Janı Ala-Too” tiparlandı gagauz poetin Todur ZANETin peetleri. Kırgız okuyucuların kolayı oldu tanışmaa poetin dört peetinnän: “Zamannaersın, Evim!”, “Dialetika”, “Düş” hem “Gecä sevişmä bekçisi”. Bu peetlär salt birkaçı o peetlerdän, angıların Todur ZANETin yaratmalarından kırgız dilinä çevirdi Kırgızstanın halk poeti Omor SULTANOV.

Bän poeziyada herkerä karşılaştırma aarêrim. Ne var nicä “sıradan” poeziyaylan yannaşık dursun? O poeziyaylan, angısı için insannar taa evelki zammannardan düşünärdilär, laflan yarışardılar, savaşıp biri-birlerine ne sa annatmaa, üstün çıkmaa... Hepsi onnar bir karara gelärdilär – o, tabiatın çeşitlii gibi, evrenin saklı güzelli gibi.

Gagauziyanın kırları hem tepeleri gibi sonsuz hem gözäl onun Bük Canabin poeziyası da. Da sadä poet, başka hiç biricii gibi, var nicä duysun hem annatsın bu dünneyn doluluunu hem derinniini, başka insannarın beklentilerini hem fikir filosofiyasını. Belli ki bu poet, mutlaka, islää bir poet sa. Te bu takım bän sayêrim anılmış poeti hem cümne insanını Todur ZANETi.

Okuduynan Todur ZANETin, tabiatın saklı güzelliinnän dolu hem örülü peetlerini, ani beni pek dalgalandırdılar, bän taa bir kerä sonsuz şükür ettim ömürä o duymaklar için, o duygular için, angılarından bän kablederim bişeyä benzedämeyän kanaatlık. Kendi laflarınnan talantlı yaratmayı annatmaa, bir şüpesiz, iiliksiz bir iş. Taa islää er veriim Todur ZANETin “Bir düş” («Сон») peetinä, angısını avtor kendisi 2012-ci yılda çevirdi gagauzçadan rusçaya:

Тодур
ЗАНЕТ

ГАГОГУЗ АВАЗДАРЫ

*Киндик кан тамган бул тамда
Мен келип узак сапардан.
Колумду сунсам каршы алды
Чарчаган эски каалгаң.*

*Калыптыр үстүң эсалпайып,
Жылдардын басып салмагы.
Ата-энем андан картайып
Тийбептир сага эсардамы.*

*Жарылып очок ураптыр
Айласы кетип эскирип...
Жаңыл тыт гана эсырган тур...
Керектеп албай эч кими.*

*Чоююн тарап кеткенбиз
Калышкан сенде ата-энем.
Короо-жэй эни эч кимсиз
Ай-жылдар өттү бай эле.*

«Сон»

*Плыла навстречу мне она:
Дугою бровь – черным черна,
Росой умытое лицо,
На пальчике блестит кольцо,*

*Сережки золотом горят,
Браслеты на руках звенят,
Платочек девичий в руке
И лента алая в косе.*

*Метнула взгляд чернявых глаз,
Как будто сняла с сердца сглаз...
«Постой, прекрасное создание,
Ты как мираж в моем сознание!»*

*Улыбка нежные уста
Ее покрыла. И она
Ушла в туман. Остался я
На перекрестке одиночества.*

Poeziya sonsuz. Göktä yıldızlar

sayısız. Ama pek parlak yıldız aaz var. Benim esabıma görä “Bir düş” («Сон») – bu pek parlak bir yıldız. Şindi gözümüzün önünä getirelim “Bir düş” peetini originalda, gözäl gagauz dilindä!

“Bir düş”

*Gelärdi o bana karşı:
Gaytan gibi kara kaşı,
Dartıylan örtülü başı,
Parmacında üzük taşı.*

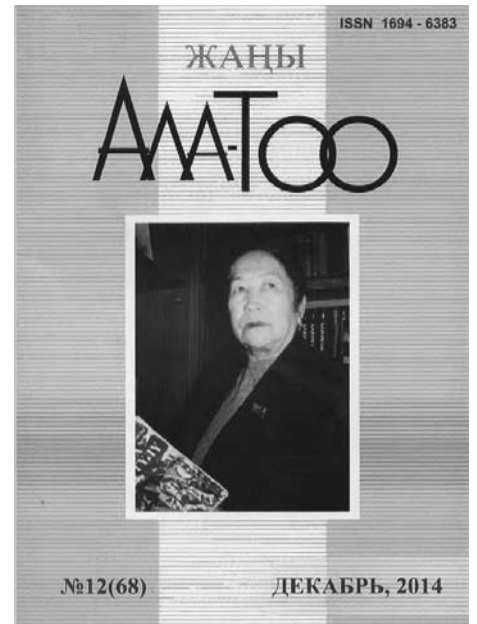
*Boynusunda var lefleri,
Bileklerde blezikleri.
Kız basması belceezindä,
Hem al gülcüz kulacında.*

*Saçlar kara, gözlär kara,
Attı bakışını bana.
“Ya dur, Mari Kızçaz! - dedim.-
Sän temirä gibi geldin!”*

*Gülümseyip, baktın aşaa,
Da yollandın gitmää aşaa.
Kaldım yalnız bu sokakta –
Dübüdüz aar yalnızlıkta.
(31.01.2011)*

Hepsi dillär bük hem gözäl. Ama hakikat bir poeziya kendi bükklüünü hem haliz derinniini salt originalında gösterer. Açan bän okuyêrim “Bir düş” peetini, gözleriin önünä gelir bük impresionizma resimcilerin Éduard MANENin hem Klod MONENin yaratmaları.

Todur ZANETin peetlerindä okadar çok çizgilär var, angıları kolay hem hiç zorlanmadaan yolcu olêrlar sana halizdän bir sıradan olmayan dünneä,

ani bän dayanamadım bu baskının önündä. Bendä peydalandı dayanılmaz bir isteyiş çevirmää onun peetlerini kırgız dilinä. Bu üzerä bā çevirdim onun “Dialetika”, “Zamannaersın, Evim!”, “Gecä sevişmä bekçisi”, “Düş” hem başka peetlerini.

Haliz bir poeziya yaratmasınnan karşılaştıynan o yaratmak zenginieder seni hem senin ruh dünneyni. Bana hiç annadılmaz uydu onda, ani bän karşı geldim türkdilli poetların arasında Todur ZANETi, gagauz halkın anılmış talantını. Ama onu bilerlär gözäl Gagauziyadan pek uzaklarda da. Onun pek aktiv bilim hem cümne çalışmaları da göz aardına kalmêrlar. Ko ileri doru da bölä olsun. Ona bük yaratmak başarmalarını dilerim.

Omor SULTANOV, Kırgızstanın halk poeti, “Mahmuda Baskani-Kaşgari” hem Rusiyanın “Lermontov premiyası” laureati.

2015-ci yılın Küçük ayı (fevral)

TİKA yardımınnan çocuun ölüsü Kipradan evä etişti

Poyraz Kipranın “Doğu universitetin” gagauz studentı, Kıpçak küüyündän Aleksandr UZUN aar bir hastalıktan Çiçek ayın 12-dä universitetin obçejiyesinde raametli olmuş. Aylesi Aleksandrın ölüsünü evä getirmää deyni yardım için TİKAya danıştı da TİKA, kahır içindä bulunan ana-bobayı, yalnız brakmadı.

Bütün TİKA kolektivin çalışmaları raametli Aleksandr UZUNun ölüsü Poyraz Kipradan Kışinev aeroportundan getirildi. TİKA istedi sandı taa Kıpçak küüyündän getirtmä, ama raametli studentın bobası Dimitriy UZUN açıkladı, ani onnar kendileri oolunun ölüsünü Kışinevdan Kıpçaa götürecekler.

Raametlinin bobası candan ürektän

şükür etti TİKA kuruluşuna hem TİKANın Kışinev koordinatörüne o yardımın için ani yapıldı bu aar günnerdä onnarın aylesinä deyni. Dimitriy UZUN, yaşları gözlerindä, saa olsun dedi TİKA koordinatörüne Canan ALPASLANa, koordinatör yardımcısına Mustafa KICIRa, Kışinev TİKA ofisin hepsi zaametçilerine, ani bu kadar cana yakın kabletilär bu aylenin kahırını.

“Birlikte iyilik” işini ilerleder

Geçennerdä “Birlikte iyilik” cümnä Birliin başı Ruslan GARBALI bildirdi, ani bir aradan sora bu cümnä Birlii insannara yardımınar çalışmalarını ilerletmä başladı.

Bu çalışmaların ilk bük meropriyatıyası oldu Çiçek ayın (aprel)9-da Çadır kasabasının 5-ci uşak başçasında. Bu uşak başçasının öndercisi Valentina ŞPATAKOVSKAYA danıştı “Birlikte iyilik” cümnä Birliin başına Ruslan GARBALIya yardım için. Canabisi bildirdi, ani bu uşak başçasında artık 50 yıl yorgançılar hem yasticıklar enilenmedi.

“Birlikte iyilik” cümnä Birliin başı danıştı Çadırdaki “Yapaa-servis” firmasına da teklif etti birliktä bu uşak başçasına yardım etmä. Firmanın saabileri Pötr Daniloviç hem Lüdmila Pavlovna GARBALIlar bük havezlän işä katıldılar. Da Çiçek ayın (aprel) 9-da bu uşak başçasına birliktä baaşla-

dılar 27 takım yorgançı hem yasticak.

Belliki uşak başçasının öndercilerinin hem ana-bobalar tarafından bu bük yardım candan-ürektän kabledildi hem baaşlayannara şükür edildi.

Not. Şindi “Birlikte iyilik” cümnä Birliin neetindä var taa iki bük iş yapmaa: Komrat kasabasının DSU maalesindä uşak meydancu kurmaa hem Dizgencä küüyün lişeyindä 100 kişi için “Şkola hem klisä: uşakların üürenmesindä ortak çalışmak” adlı seminar yapmaa.

TÜRK DÜNNÄSİNİN İSTORİYASI

2015-ci yılın Baba Marta ayın 18-dä Türkiyenin istoriyasında tamamlandı büyük bir kahramanlık sayfanın 100-cü yıldönümü. Bu sayfa – Çanakkale cengindä enseyiş. Arhiv dokumentleri gösterer, ani ozamannar, bakmadaan ne dinä, ne milletlää, cengi ensemää deyni omuz-omuza kalktırlar Türkiyenin bütün insanları: türklär, çerkezlär, kurtlar, lazlar, arablar, armennar, gagauzlar, slavlar, hepsi, kimin canı hem ruhu yanardı kendi vatani için.

Herliim Gagauziya Bütündünnä gagauzların Kongreslerindä hepsi gagauzların istoriyasını yazmaa karar aldısaydı, Çanakkale cengindä enseyiş için kan dökän gagauzları da anmamız lââzım.

Büün tiparlêrız (Türkiye türkçesinde) Türkiyenin Diyarbekir kasabasından poetın Abdulkadir Nur GÖRDÜKÜN o uzak günnär için dastanın.

ÇANAKKALE KARDEŞLİK DESTANI

Kim bilir nerden gelmiş, burda tüfek çatıyor.
Bazen yıldız misali, güneş gibi batıyor.
Geçilmez oldu çünkü, destan Çanakkale’de,
Diyarbakir’den Şeyhmus, Muş’tan Hasan yatıyor.
Sülüsü Erzurum’dan almış, arslan dadaşım.
Aydın’dan efe gelmiş, Eleziz’den gardaşım.
Okullar tabur olmuş, sınıflar ise bölük,
Yol vermemiş düşmana, bu yüzden diktir başım.
İstanbul’dan, Bingöl’den, Sivas’tan, Sakarya’dan.
Kosova’dan, Bağdat’tan, Hatay’dan, Trakya’dan.
Kopup gelen evlatlar yan yana sonsuza dek,
Malatya’dan. Yozgat’tan, Samsun’dan, Kütahya’dan.
Elliyedinci alay, üçüncü taburdaydım,
Onbirinci bölükten Mehmetcik’tir ön adım.
Temel, Şamil, Haydar’ım, gidip geri dönmeyen,
Baran’ım, Ertuğrul’um, meçhul asker soyadım.
Seyit onbaşı biziz, Yahya çavuş özümüz.
Harcımız birdir bizim, tevhitir ön sözümüz.
Türküm, Kürdüm, Arabım, Lazım, Çerkezim sence?
Nedir paylaşılmayan, neden kördür gözümüz.
Nerede gönül dostu görürsen sor, ben oyum.
Selahaddin Eyyubi, Veys-ül Karan’dan soyum.
Hacı Bayram Veli’den, Yunus’tan kültürümüz,
Pir Sultan’lar şahımız, Mevlana’dandır huyum.
Şafak vakti duruldu namaza hep beraber,
Yerle gök kucaklaştı, bayram gibiydi her yer.
Geri dönmek yok dedi gur sesiyile kumandan,
Mabud’a son yakarış dillendi, illa zafer.
Hücum ettik beraber, Allah Allah diyerek.
Çok zaman oruç tuttuk, boş iftar bekleyerek.
Ne mümkün karavana, kim bulmuş ki çorbayı,
Bazı gün kuru ekmek, çoğu gün şükrederek.
Erat, son tekmişini Rabbine verdi elden.
Cennet kokusuydu bu, gelen sabah yelinden.
Nuri paşa seslendi, hakkın helal et asker.
Melekler cevapladı, her birinin dilinden.
Toz, dumanla çökerken, Kanlıdere’ye gece.
Buradan sağ çıkmanın adı çok zor bilmece.
Başka başka olsa da türkümüz, ağıldımız.
Kelimeyi şahadet değil mi en son hece?
Mermi ve top sesleri, ninni gibiydi sana,
Gaziler selam durdu, şu kefensiz yatana.
Dursun gelmiş Rize’den, Halil ise Urfa’lı.
Kime yetmez bu toprak, kim sığmaz bu vatana.
Doktor Dimitri son kez seslendi kınalıya,
Ali çavuş, benim’çin dua edin Tanrı’ya.
Bana gavur demeyin, mezarım sizle olsun,
Sinenizde kalayım, gömün Gelibolu’ya.
Şahlandı Anadolu’m, koştı mahşer yerine.
Minnettarız, kahraman neferin her birine.
Eller kalksın duaya, hepsine rahmet olsun.
Kadından erkeğine, komutandan, erine.
Bir daha yaşanmasın böyle zorlu savaşlar.
Ne acılar çekilsin ne de dökülsün yaşlar.
Mecbur olsak o başka, geliriz aynı ruhla,
Korkuyu korkutmuşuz, şahittir dağlar, taşlar.
Aynı bahçenin gülü, aynı renktir kanımız.
Tek başına biz dersek, eksik kalır yanımız.
Mühürdür Çanakkale, kardeşlik tesciline.
Ortakdır kaderimiz, ortakdır vatanımız.

Anacım, sendän kuvedim, aslı...

Bıldır güzün Komrat “Mihail ÇAKİR” adına pedagogika kolecında yapılan poeziyada master-klasta üürencilerä verildi izin “Bütün dünnä karların gününä” deyni yazsınnar birär yaratmak (kimileri taa da çok hazırlamıştı). Onnarın arasından ayırdık birkaçını da büün, “Ana Dili” yortumuza karşı, tiparlêrız onnarı o dillerdä, angısında yaratmışlar avtorlar. Esapladık, ani eridir burada vermää o uşakların üüredicilerin peetini da.

Bir ana var dünnedä – ana can verän

Ana, yok gözäl laftan bu dünnedä.
Anam, hiç bişey diil paalı
Sensiz bän hiç soluk alamêêrim,
Sensiz hiç yokum, sensiz bän
yaşayamêêrim.

Senin deniz gibi gözlerinä bakarkan,
Hem, bal gibi, o sözünü seslärkän,
Canım kopêr, kalbim düüler.
Senin üzün beni büüleer.

Beni büüdüncä, ne çok zorluk
Kaç gecä sän hiç uyumadın.
Herşeydä bana sän yardımcı oldun,
Hem hepsini tek-tek sän düşündün.

Bän pek severim seni, anacım.
Sän olmasan, kopêr içim,
Senin için bän dünneyi verärim,
Sän olmasan bu dünnedä,
bän nasıl yaşarım?
Alöna TUKAN, 1614 gr.

Benim anam

Benim anam pek yalpak.
Bana verdi o yaşamak.
O gözäl, nicä çiçek,
Hem pek datlı yapêr ekmek.
Kendisi – o genç, boyu kıvrak,
Gülüşü sä – ne yalpak.
Gözü, kaşı – kara kömür,
Teni biyaz, nicä bir gül.

Elleri becerikli,
Yapêr tatlı imekleri.
Çok insan ona gelir,
Çünkü pek islää diker.
Çok ilik yaptı bizä,
Bizim bütün aylemişä.
Üüretti olmaa insan,
Neredä da olmasan.

Rima SERDEGA

Anam – paalı insan bu dünnedä

Anam – paalı bir insan bu dünnedä.
O her zaman bekleer beni evdä,
Her zaman benim için düşüner
Da hererdä beni canınnan duyêr.

Anam – paalı bir dost bu dünnedä,
Yardım eder o herkerä.
Lââzımını nasaat bizä verecek,
Hiç bir kerä beni acıtmayacak.

Pek severim gözäl anamı,
Koruyêrim onun adını.
O, ayoz gibi yaşamamda,
Her zaman bulunêr yanımda.
Marina YAKİMOVA, 1414 gr.

Ana – temiz bir can

Ana – temiz bir can,
Uşaanı ölä sevän,
Ani yok ölçü bu sevgiyä.
O uçsuz-kenarsız, hakına.

Ana – ayozlu can,
Uşaanı ölä sevän,
Ani kayıl kurban olmaa,
Salt evladını kurtarmaa.

Ana – açık kıyat,
Verir akıl hem nasaat.
Yaşamakta – kaavi duvar,
Herkerä yardım edär.

Hiç süünmüz ana sevdası,
Alıştırrı en yaralı canı.
Galina Dimitrievna
SİRKEİ-KRİSTİOGLO

Ana

Ananın kalbi pek yufka.
Onu lââzım korumaa.
Ananın kalbi paalı baaşış,
Bütün üreklän o bizi sevmiş.

Ana boşuna lafi harcamaz,
Kahırını üzä çıkarmaz.
Ana bitkisiz nasaat verer,
Herkerä bizi annêr.

Bu dünnedä var bir insan

Bu dünnedä var bir insan,
Benim için yakın bir can.
Yardım verer o zorlukta,
Yolu açêr yaşamakta.
Bu dünnedä var bir insan,
Beni haliz-haliz sevän.
Acısı varsa onun, susacek,
Kimsey hiç dâ bilmeyecek.
Bu dünnedä var bir insan,
Benim yaşamamı o koruyan.
Eer lââzımsa beni kurtarmaa,
O hazır ateştä dâ yanmaa.
Bu dünnedä var bir insan
Akıl, fikir bana verän.
Ana! Hiç yoktur dünnedä,
Senin gibi sıcak ürää!
Bu dünnedä var bir insan,
Benim, benim paalı anam...
Oksana GRADİNAR

Mamin obereg

Ço ты делаешь, память?
Почему ты опять
Нас уносишь на крыльях
В мир, что уж не догнать.
Где родительский дом мой,
Солнца льются лучи,
Достает моя мама
Тёплый хлеб из печи.
Сладко манит парного
Аромат молока,
И косички мои
Нежно гладит рука.
Вдоль дорожки к колодцу
Ты сажала цветы –
Больше нету на свете
Такой красоты!
Ты любовь мне привила
К людям и доброте,
Напоила мне сердце
Устремлённым к мечте.
Материнские песни
И сейчас я пою
На земле и на небе,
И на самом краю.
Обо мне молит Бога
И меня бережёт
Мамин маленький крестик –
Оберег от невзгод.

Ангел

Закрываю глаза,
чтобы вспомнить опять
Запах маминых рук
и, как в детстве, дышать
Как прижмусь я губами
к ладоням твоим.
Но открою глаза лишь –
сон ушёл, и ты с ним.
В нашей жизни жестокой
очень нужно порой,
Чтобы ждал тебя дома
кто-то самый родной,
И молился ночами,
и советы давал,
И тебя, словно ангел,
на пути охранял.
В повседневных заботах
забываем всегда,
Что уходят недели,
а за ними года.
И приходит однажды
вдруг неожиданно беда,
Когда ангел на небо
улетит навсегда.
Мне бы крикнуть так
громко, только ты далеко,
Мне б сказать, что хотела –
только время ушло.
Ты хранила меня,
ты одна на земле
Мне плечо подставляла
и светила во тьме.
Если я не пропала,
не сломалась в пути,
Потому что мне мама
помогала идти.
Потому что душа ее там,
высоко,
Согревает меня,
когда мне нелегко.
Ольга Ивановна ТРЕТЬЯК,
üüredici

Моя мама лучше всех

Моя мама лучше всех.
Она дарит мне успех.
И где бы я не находилась,
И что со мной бы
не случилось,
Она всегда живет во мне,
Она – главная в моей душе.
И как бы не было б,
мне плохо,
Я все равно буду
счастливой.
Я всем кричу:
«Проблемы нет,
Пока на свете мама есть».
«МАМА» - ласковое слово,
Должно быть сказано
с любовью.
Когда лежали в колыбели,
Мы ведь ей не надоели...
И как можно ей в ответ
Кричать, язвить,
душой кривить...
Цените маму, берегите,
И всей душою вы к ней
стремитесь.
Tani GRİNİK, 4211 gr.

Zinovya DUŞKOVA kiyatlarını baaşladı

Anılmış rus yazıycısı Zinovya DUŞKOVA baaşladı Gagauziyanın Regional bibliotekasına 50 taanâ kiyat. Bu kiyatların arasında var uşaklar için kiyatlar da.

Zinovya DUŞKOVA duudu 1953-cü yılın Orak ayın (iyül) 19-da Kongaz küüyündä. Onbir yaşında geçti yaşamaa Çuvaşiyeyä. Sora genä döndü Moldovaya. İşledi Odesada, Nahodka hem Vladivostok kasabalarında. Yazdı 40 kiyattan zeedä. Kimileri o kiyatların taa tiparlanmadı.

Yazıycıyanın yaratmaların aşırıda da bilerlär: Belgiyada, Germaniyada, İzraildä, İndiyada, Franşiyada, Kanadada, Şveytariyada, Yaponiyada. Şindi var kolayı Gagauziyanın okuyucuları da taa derindän Zinovya DUŞKOVAnın yaratmalarının hem fikirlerinän tanışsınar.

Hristiannar Küçük Paskelleyi baktılar

Çiçek ayın 20-dä ortodoks hristiannar Küçük Paskelleyi (Ölülerin Paskellesini) baktılar. O gündä küülerin hem kasabaların mezarlıklarına may hepsi küülülär toplandı. Bakmadaan neredä onnar bulunardılar irakta mı osa yakında mı, aşırıda mı osa küüdä mi, may hepsi soy-senselenin mezarlarına geldilər.

Küçük Paskellä aftası insannar sa-vaştılar, mezarlaa gidip, yakınnarın hem senselelerin mezarlarını tertiplemää: mezarları düzmää, otları kesmää, çiçek ekmää, gratiyaları boyamaa, läazımsa kruçaları kireçlemää.

Evellär Ölülerin Paskellesindä mezarlıkta birkaç sıra pomana masası kurarmışlar da, popaz mezarları okuduyan hem ayazma serptinän, masayı da okuyarmış. Sora hepsicci, alıp kendi imeklerini, yakınnarın mezarlarına gidärmişlär da orada bilä iyärmişlär.

Şindi bölä yapmêrlar. Hepsi doordan mezarlara giderlär, mezarların üstünä kolaç hem pomana erleştirerlär da popaz, kolivayı okuduktan sora, hepsi mezarları da okuyêr hem serper. Bundan sora kolaçları, çanakçölmekleri pomana vererlär hem dolayda insannarı içkiylän ikram ederlär.

PATRETTÄ: 1933-cü yılın duuması, 1963-cü yıldan beeri dul karı, kongazhyka Sofiya İvanovna KARAYDALLI mezarlara su döker.

Gagauz patriotu Dimitriy UZUN raametli oldu

Paskellä günü, Çiçek ayın 12-dä raametli oldu anılmış gagauz devlet, politika hem kultura adamı, gagauz patriotu Dimitriy Yakimoviç UZUN.

Canabisi duudu 1936-cı yılın Küçük ayın (fevral) 2-dä Kazayak küüyündä. Çok yıllar partiya hem devlet uurunda işledi. 10 yıldan zeedä Kantemir rayispolkomun predsedateli çalıştı.

1994-1998 hem 1998-2002 yıllarında Moldova Parlamentın deputatı oldu.

Moldova Parlamentının Gagauziya (Gagauz Yeri) avtonomiyasının Zakonunu kabletmäk Komisiyasında işledi.

Dimitriy Yakimoviç UZUN Çiçek ayın 14-dä Kişinevün "Sv. Lazar" mezarında topraa verildi. Topracı ilin olsun!

200 yıllık armudun odunnarı

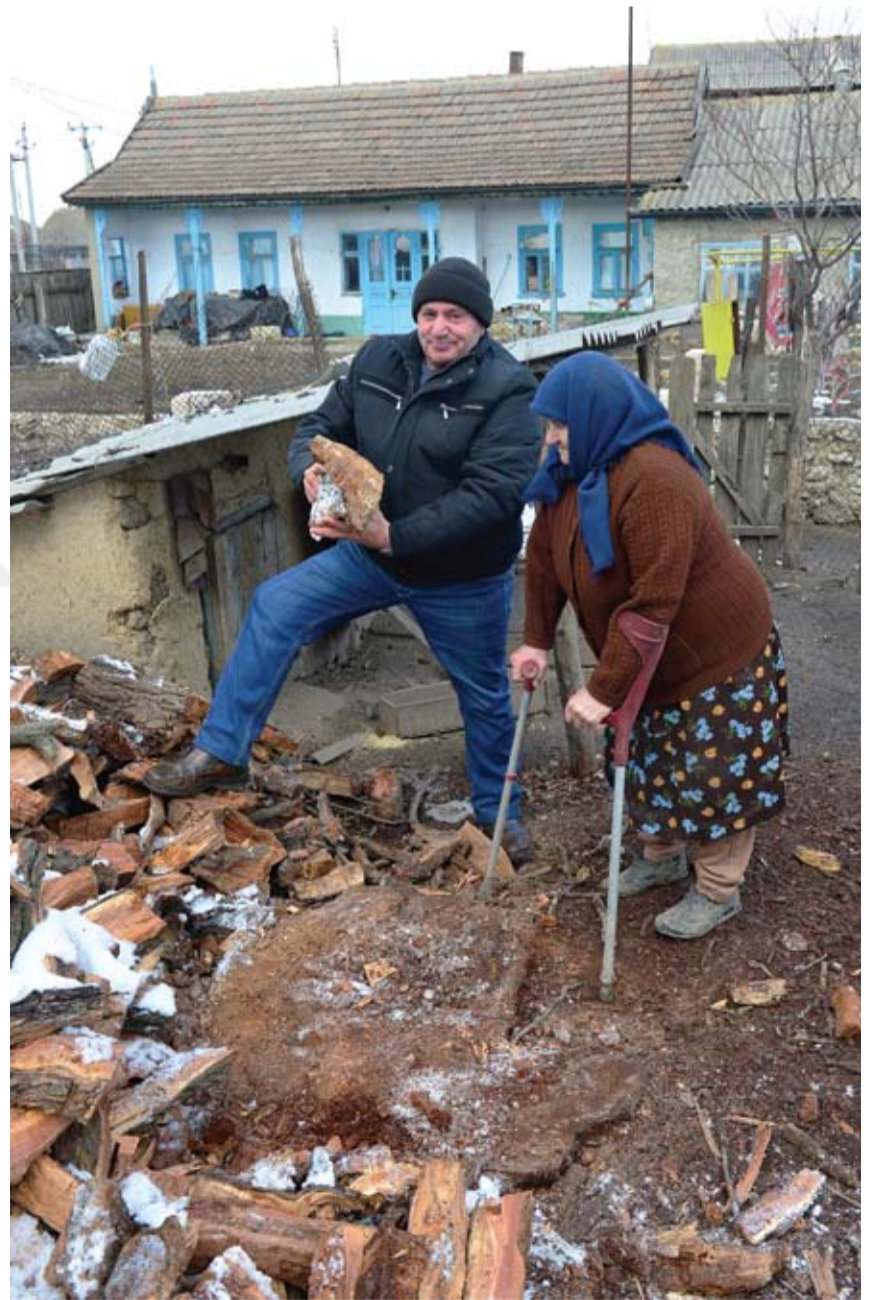
Kongazın 3-cü gimnaziyasının muzıkada üredicisi Radion Georgieviç YASIBİŞ çok kerä bana annattı, ani gimnaziya yakın varmış bir evelki armut aacı da hep teklif edärdi gidip, o aacı partedä çıkarmaa. Ama ba bendä vakit yoktu, ba canabisinä uymaazdı, ba başka iş peydalanardı, ama açan biz toplandı orayı gitmää, Canabisi bildirdi, ani o aacı birkaç gün ileri kesmişlär. Son sonunda, vakit bulup, 2015-ci yılın Küçük ayın 10-da biz armudun yanına gittik.

Karşladı bizi evin saabiykası Matrona Pavlovna KOMUR, 1940-cı yıldan duuması. Canabisi annattı, ani birkaç gün geeri unukası kesmiş bu aacı, "komuşusunun örtüsünä zarar yapmasın deyni". Bundan sora Canabisi izin verdi yaklaşılm o aacın erinä. Orada bizi bir tepä odun hem aacın kökü beklärdi. Radion Georgieviç aucunnan pakladı kökü kaardan hem tozdan.

Matrona KOMUR annattı: "Dädularımın däduları gelärkana buyanı, Bucaa, bulmuşlar bu fişkani da 1,5 ay, nem partallara sarılı, yolda getirmişlär onu. Adam demiş: "Te neredä yuvalanacez, orada ekecez bu fişkani, da tutularsa, bizim gelmemizä hep anmak olacak." Açan onnar gelmişlär buray Kongaz erinä 28 gospodar varmış burada. Bän tutêrim aklında nicä armut birkaç taliga meeve yapardı. Da küüdän insannar gelärdilär da bir kazan armuda bir kazan ekin verärdilär. Zerä kurutulmuş armuttan ürek yılacı yapardılar. Şindi te aacı kestilär."

Bu lafları işittiyän, sansın benim da canımdan bir parça kestilär. Baktım Radion Georgieviçä, o da pek gücenikti. Canabisi gücenik dedi: "Teklif ettiydim bu armut aacından küüyün pamätniini yapmaa, ama te - etiştirämedik. Yazık, ani bunu yapamadık. Te şindi pamätnik bir tepä odun oldu".

Todur ZANET

"ANA SÖZÜ" Gagauz dilindä gazeta
Çikêr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

Gazeta "Universul" basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 6689.

İndeksi - PM – 21358

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Büük Enseyişin 70-ci yıldönümü

Hederlez ayın (may) 9-da bütün dünnä faşizmayı tepelemedä Büük Enseyişin 70-ci yıldönümünü kutladı. En büük asker paradı Moskvada oldu. Ama başka devletlerin çoyunda da asker paradları hem yortulu mitinglar oldu. Bakıldı bu gün Gagauziyada da. Gagauziyanın herbir küüyündä hem kasabasında “Kurtarıcı askerlerin” anmak taşlarına hem memoriallarına çiçek koyuldu, yortulu mitinglar geçti, salütlar yapıldı.

Komratta bu yortu insannarın hem iş kolektivların paradınan kutlandı. Bu paradda pay aldılar Gagauziya Başkanı hem Gagauziya Halk Topluşun başı, cenk veterani hem iş veterannarı, İspolkomun azaları hem GHT deputatları, MR Parlamentın deputatları Komradın öndercileri, askerlär hem polişiya işçileri, sıradaki insannar.

Parad kasabanın primariyasından Komradın “Kurtarıcı-askelelerin memorialına” ördü. Memorialda yortulu miting oldu. Mitingta ilk nasaan etti Gagauziya Başkanı İrina VLAH. Kendi nasaatından sora da Canabisi Komratta tek kalan cenk veterannarı Sergey SVİRİDENKOya “Büük Enseyişin 70-ci yıldönümü” yubiley medalı verdi.

Bundan kaarä yortulu mitingta söz tuttular GHT başı Dimitriy KONSTANTİNOV, cenk veterani Sergey SVİRİDENKO, Gagauziya asker merkezin başı Andrey RUSU, asker popazı protoierey Văceslav, lişeylerin üürencileri. Anmak için susmak minudundan sora memorialın hem dayma ateşin yanına venoklar hem çiçeklär koyuldu.

3-cü sayfa

Yazılın “Ana Sözü”nä!

Gagauziyada 2015-ci yılın ikinci payına “Ana Sözü” aylık gazetasına yazılmak kompaniyası başladı. Yazılmaa isteyennär var nicä danışsınar küülerin hem kasabaların poçta bölümnerinä.

“Ana Sözü” aylık gazetasına var nicä doorudan kendi poçtalyonnarınızda da yazılmasınız!

Yazılmak paası: 6 aya – 24 ley 00 bani.

Yazılın “Ana Sözü”nä da bozulmamış gagauzçamızda en dooru hem açık haberleri kabledin! Cümmemizdä, kulturamızda, istoriyamızda, politika ömüründä yalansız bilgilere saabi olun!

Todur ZANETä - TÜRKSAV ödülü

8-ci sayfa

Hepsi soruşlar yangını kızıştıranların körüü içindän eserlär

Büün 2015-ci yılın Çiçek ayın 24-dü. 1915-ci yıldan 100 yıl geçti. Büük, zor, zulumnu hem aar bir üz yılıydı. Bu üz yılın içindä üzlärca milletleri hem çeşitli dinneri inanan insannarı ezdilər, kırdılar, yok ettilär, zorlan yapılan açlıklan mezarlara soktular, katran hem zift kuyularında yaktılar, denizlerdä hem derelerdä buulttular, napalmlan yaktılar, gazlan bunalttılar, köpeklerä buudurttular, yonga yonga kıydılar. Bu milletlerin arasında: gagauzlar, ukrainnär, ruslar, türklär, tatarlar, belaruslar, veytnamlılar, kambocahılar, koreyalılar, afrikahılar hem taa çok çok milletlär. Ama neçin sa dünnä kuvetleri hem Rim Papası sayêr, ani sadä çiftlari hem armännarı kırmışlar hem ezmişlär...

Dönelim büünkü günä. Büün dünnä mas-mediyası baarêr, ani 1915-ci yıldan Türkiyedä armennara karşı soy kırımı yapılmış. Öldürenlerin sayısı da veriler. Ama saymıyın, ani sadä armännarı öldürmüşlär. Armännar da türkleri hem azerbacannıları (ozaman azerbaycınılara da türk deyəmişär)

öldürmüş. Bununan ne yapmaa?

Allaa versin iki taraftan da öldürülän insannarın topracı ilin olsun. Allaa onnarı saa tarafına kabletsin. Barliim göklerdä cannarını baarıştırsın.

Oldu mu soy kırımı, olmadı mı? Oldusa kimä karşı oldu: armännara mı, türklere mi? Bunu arhivlara hem

sudlara brakacez. Herliim bu dünnedä yurisprudentiya hem zakon var sa, o üsttä sa, ozaman dooruluk mutlaka üzä çıkacak. Herliim üsttä para hem politika sa ozaman hiç bir kerä dooruluu görmeyecez. Zerä para kendisi bir alaca mezar, ani dünneyi gezär. Da o mezardan kurtuluş yok... 2-ci sayfa

Kanalları kaybedärsalar – GRT öldü!

Moldovanın Televideniye hem radio Koordinatiya soveti (KSTR) bildirdi, ani GRTnın (Gagauziya Radio hem Televideniye) bu günden kullandı kanallar (çastotalar) açık konkursa çıkarılêrlar. Bu çastotalar: Baurçu – 29, Caltay – 56, Çadır – 49, Çösmä küüyü – 33, Kıpçak – 47, Komrat – 36, Valkaneş – 24.

KSTR bildirdi, ani bu kanallar boş kaldılar ondan sora, açan GRT lițenziya için dokumentleri vermä gününü kaçırdı.

Kim hem neçin yok eder GRTyı?

Gagauziya Radio hem Televideniye (GRT) kompaniyasının dolayında yıllarlan türlü boralar esti. Ama o boralar kaavi hem temelina oturmuş GRTya büyük zararlar yapamazdılar. Ozaman, GRTyı daatmak için, onu içindän sökmää başladılar. Sökennär da belli. Belli onnar da kim GRT yok eder hem yok edenlerin arkasında durêr. Onnari Gagauziyada hepsi biler. Ama neçin GRTyı yok etmää savaşırlar pek meraklı?!

Kim ne darsä desin, ama GRTnın yok etmä sebebini taa bildir açıkladı GRTnın Gözledici Suvetin azası: *Ha GPT слишkom много передач на гагаузском. Моя жена не понимает этот язык. Надо больше давать передач на русском языке.*

Buradan GRTnın yok etmä sebebini en birinci noktasi: **gagauz dilini efrandan yok etmää.** Bu en büyük sebep.

İkinci sebep ta – **para!!!**

GRT kompaniyasında en islää hem en paalı oborudovaniye. GRT Gagauziyada retranslätör direklerin saabis. Bunnari hepsini GRTya TİKA yolunan Türkiye Respublikası başladı. Kadroları da Türkiye üretti. TİKA bunca para hem bunca mal burayı koydu! **Şindi o mallar kimä geçecek?**

Onnarın saabis kim olacak? Cuvap belli: **onnara kimin para için gözleri kararmış.** Çünkü Moldova dicital (*tvfravoe veşçanie*) TVya geçer. Kimin elindä retranslätörler olacak – onun cöbünä da paralar akacak. Zerä hepsi TV kanalları onnara baş uracak.

Sanêrsınız GRTyı yok edennär hiç mi düşünmeêrlär, ani GRTnın daalması hem yok edilmesi bu gagauz dilin sandına (*tabuduna*) kakılan en büyük enserledän birisi. Düşünerlär hem bilerlär! Ama bunu bilä-bilä yapêrlar, zerä onnara **GAGAUZ DİLİ** hem **GAGAUZLUK** diil lääzım, **GAGAUZ RUHLU** insannar da diil lääzım. Onnara gagauzların kafasına hem içinä yabancı köklü hem yabancı ruhlu bir dil sokmaa (kendi cöplerinä da para sokmaa) lääzım. Bunun için da GRTylan – “kim bozmazsa kör olsun!” yapêrlar.

Hem taa bir iş: bu “kim bozmazsa kör olsun” boranın içindä GRTda işleyän insannarı da hiç birisi düşünmeêr. Onnarlan ne olacak hiç birisinin umurunda da diil. Belliki o insannar yol üstündä kalmayacaklar, zerä onnar atık profesyonel oldu. Ama eni profesianalları büütmää deyni çok vakit lääzım olacak. Vakıt sa hiç kalmadı artık.

Todur ZANET

“Ana dili“ yortusu bakıldı

Çiçek ayın (aprel) 26-da, Gagauziyanın “Ana dili“ yortusununa karşı (bakılêr Çiçek ayın (aprel) 27-dä, *Ayozlu Ay-Boba Mihal ÇAKİRin duuma günündä*) Komratta Gagauz Dili yortusu bakıldı. Yortunun hazırlanmasında pay aldılar Gagauziyanın İspolkomu, Halk Topluşu, Gagauziyanın gençlär Birlii hem başka cümne Birlikleri. Bu gözäl yortuyu kutlamaa deyni bütün Gagauziyanın may hepsi lițeylerindän hem gimnaziyalardan insannar gelmiştirlär.

Yortu başladı Komradın büyük sokaandan yortulu kolonnanın “Yaşasın Ana Dilim!” öryüşünnän. Kolonnanın önündä, Moldovanın hem Gagauziyanın bayraklarını taşıyarak, gidärdilär milli giyimnerinä giimli iki çift genç. Onnarın ardına, marşları çalarak, öryüardı duhovoy orkestra. Taa ötää gençlär taşıyardılar bir büyük (12 metralik) Gagauziya Bayraanı.

Ana kolonnanın başında öryüardı Gagauziya Başkanı İrina VLAH, GHT başı Dimitriy KONSTANTİNOV, Gagauziyanın gençlär Birliin hem başka cümne Birliklerin öndercileri. Kolonada insannar Moldovanın hem Gagauziyanın bayraklarını taşıyardılar. (*Meydanda bu bayraklara Türkiye Respublikasının bayrakları da katıldı.*)

Sora Komradın baş meydanında kısa bir miting oldu. Burada yortuda pay alannara hem Gagauziya insannarına kutlama sözünnän danıştılar Başkan İrina VLAH, GHT başı Dimitriy

KONSTANTİNOV, Gagauziya gençlär Birliin başı Anatoliy MAVRODİ.

Bundan sora Komradın 9-cu uşak başçasından kızcaazlar hem çucucaklar ana dili için gagauz yazıcıların peetlerini annattılar hem “Vatanım – Gagauziyam” türküsünü (*laflar – Todur Zanet, muzıka – İlya Filev*) çaldılar.

Bu kısa mitingtan sora da Gagauz Dili yortusunu kutlamaa toplanan insannara deyni gözäl bir konfert yapıldı. Konfertta pay aldılar Gagauziyanın anılmış türkücüsü Lüdmila TUKAN, onun kızı Karina, genç türkücülär Elena PAÇI, Olesä JELEZOGLO, Ukraynadan Natali DENİZ.

Bütün gün meydanda hem parkta Gagauz Dili yortusuna adanmış sergilär vardı: kıyat, uşak resimleri, ustalık işleri. Yortunun sonunda meydana geldi gagauz folklor kahramanı Hoca NASTRADİN. O uşaklara türlü annatmaklar annattı hem onnarlan çeşitli oyunnar oynadı.

Hepsi soruşlar yangını kızıştıranların körüü içindän eserlär

(*Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada*)

Aşada Türkiyenin 1915-ci yılda olaylara bakışını açıklamadaan bir soruş koyacam. O soruşa hepsicü kendi cevabını versin: **“Herliim bir devlet başka devletlärin kendi topraanda ceng edärsa da o devletin vatandaşları Vatani korumaktan kaçarsalar hem arkadan o Vatana urarsalar, deyeceznicä şindi Ukraynada olêr, o vatandaşlara karşı devlet ne lääzım yapsın?”**

Unutmayın 1915-ci yılda Türkiye bu durumdaydı. O kendi topraanda düşmannara Angliya, Avstraliya, Eni Zelndiya, Franțiya, Rusiya interventlarına karşı cenk edärdi.

Şindi bakalım Türkiyenin kendisini 1915-ci yılda olaylara bakışını. O bakış bölä: **Türkiye ozaman yaşanan olayları bir tragediya olarak kableder. Armännarın yaşadı acıları tanıyêr hem bu acıları istoriyada yaşanan kötü bir inçident olarak görer. Ama diil lääzım istoriyada bir olaya tek taraflı olarak bakmaa, türklerin da acılarına saygı gösterilmesini istee-**

riz. Türkiye ozaman da, şindi da hiç bir vatandaşını ikinci sort görmedi hem görmeer.

Büün taa bir iş söylemää isteêrim. Hep o dünnä kuvetleri hem Rim Papisı insannarı insan yapan dinneri Ortodoks Hristiannını, İnduizmayı, İslamı, Budizmayı, Şamanizmayı yok etmää kalktılar hem türlü propagandaylan bu işi başa çıkarmaa savaşırlar.

Bän bir gagauzum. Ortodoks Hristianni bir insanım. Hristian duudum – hristian da ölecäm. Dilimdän hem dinimdän hiç bir kerä atılmayacam. Bir şüpeniz olmasın. Ama büün İslam dinin (*oku Ortodoks Hristian, Budizm, İnduizm, Şamanizm dinnerin*) örneendä kuyrukludan korunması için sözüümü girgin söyleyecäm. Zerä kuyruklu, İslamdan başlayıp, büün benim Ortodoks Hristiannık dinimi da yok etmää kalktı.

Ani dünnä kuvetleri hem propaganda-sı iküzlü biz bitki yıllarda gördük kendimiz da. Kendi kolonializma politikasında herbir olayı kendi üstlerinä çevirêrlär.

Kimi olayları kendileri da yaradêrlar. Da o olaylardan sora dünneyn herbir köşesinde türlü zulumnuklar hem kırmaçlar yapêrlar: Amerikada –indeyaları yok ettilär, Afrikada – negraları, Aziyada – indiyaları, vyetnamlıları, kambocalıları, koreyalıları, Evropada – slavları. Şindi Orta Aziyada araplari (*oku musulmannarı*) yok ederlär.

Bu genoitdları genoitid yapannar genoitid nezaman tanıyacaklar?

Beşüz yılın içindä Ortodoks Hristiannına, Şamanizmaya, İnduizmaya hem Budizmaya urup, üz yıl geri da hep o kuvetlär İslama urdular. Gördülär, ani bişey yapamadılar, üz yıldan sora enidän urdular. Siz sanêrsınız Palistinada, Siriyada, Yemenda, İrakta isalmistlär mi dünnä kultasını yok eder? Yanılêrsınız. Ateşin körüü İslamofobların hem Ortodoks Hristiannın düşmannarının elindä. Kalan hepsi soruşlar da yangını kızıştıranların körüü içindän eserlär.

Todur ZANET, Hristian bir gagauz.

24.04.2015 y.

Bakan yardımcısı Yahya BAŞ Gagauziyada bulundu

Hederlez ayın 14-dä Gagauziyada tanışmak vizitinnan bulundu Türkiye Respublikasının transport, denizçilik hem haberleşmä Bakanın yardımcısı Yahya BAŞ. Canabisinnän birliktä Gagauziyaya geldi Türkiye Respublikasının Kişinev Büükelçiliin 1-ci sekretari Başar BAŞOL.

Vizit zamanında Canabileri buluşular Gagauziya Başkanı İrina VLAHlan, dış ilişkilär Upravleniyanın başı Vitaliy VLAHlan hem stroyka hem infrastruktura Upravleniyanın başı Vladimir PANFİLOVlan.

Buluşmada, başka soruşların arasında, incelendi soruşlar, ani ilgiliydlär Gagauziya yolların durumunnan hem infrastrukturasının.

İspolkom var hem, emin edip, artık çalışêr

Çiçek ayın 30-da, saat 12-00 Gagauziya Halk Topluşu, diiştirip “İspolkom için” zakonu, Gagauziya İspolkom azaları için oy verdi. Gagauziya Başkanı İrina Födorovna VLAHın İspolkoma teklif ettii kandidate hepsi kabledildi. Kendi tarafında GHT Yustițiya Upravleniyasının başına (*Halk Topluşun tarafından teklif ediler*) İvan KROYTORu ayırdı. Halk Topluşun oturuşundan sora eni İspolkom azaları emin ettilär.

GAGAUZİYANIN İSPOLKOMU:
İrina Födorovna VLAH, Gagauziya Başkanı – İspolkomun predseateli;

Vadim Petroviç ÇEBAN – İspolkom predseatelin 1-ci yardımcısı;

Olesä Födorovna TANASOGLU – İspolkom predseatelin yardımcısı;

Mariya Dimitrievna BORDE-NÜK – ekonomika ilerlemesi Upravleniyasının başı;

Anna Georgievna NÄGOVA –

Başkanın hem İspolkomun işlerinä bakan Upravleniyasının başı;

İgor Slavikoviç GUSEYNOV – finanslar Upravleniyasının başı;

Natalya Georgievna KOMAROVA – vergi öndercili Upravleniyasının başı;

Sofya Mihaylovna TORLAK – üretilik Upravleniyasının başı;

Vladimir PANFILOV – stroyka hem infrastruktura Upravleniyasının başı;

Vitaliy VLAH – dış ilişkiler Upravleniyasının başı;

Sergey Mihayloviç BABİY – çiftçilik hem industriya Upravleniyasının başı;

Aleksey Mihayloviç ZLATOVÇEN – saallı hem soşial korumak Upravleniyasının başı;

Maksim Andreeviç BOLGAR – gençlik hem sport Upravleniyasının başı;

Vasilisa Georgievna PETROVIÇ

– kultura hem turizma Upravleniyasının başı

Viktor TOPAL – SİS Upravleniyasının başı;

Sergey Vladimiroviç SUHODOL – Polițiya Upravleniyasının başı;

İvan KROYTOR – yustițiya Upravleniyasının başı;

Vladimir Mihayloviç GARÇEV – Komrat rayonunun başı;

Valentin İvanoviç KARA – Çadır rayonunun başı;

Födör Georgieviç TERZİ – Val-kaneş rayonunun başı.

Pötr Mihayloviç PAŞALI – “M.Maruneviç” adına bilim-araştırma merkezin direktoru.

İrina VLAH bildirdi, ani İspolkom Upravleniyaları zaamet uurları bloklara görä kurulêr hem İspolkom predseatelin yardımcıları iki katına düştü. Canabisinin açıklamasına görä İspolkomun orta yaşı – 44 yaş. Hepsi kandidatelarda üüsek üürenmâk diplomaları var. 25% – bilim doktorları. İspolkomda 35% karı kulluu. Milletlik olarak: gagauzlar – 65%, bulgarlar – 15%, ukrayinnär – 10%, azerbaycannı – 1 kişi, rus – 1 kişi.

“Ana Sözü”n notu: eni İspolkomda 3 insan – Georgievna hem 1 – Georgieviç, 1 – Mihaylovna hem 3 – Mihayloviç, 2 – Födorovna hem 1 – Födoroviç.

Büük Enseyişin 70-ci yıldönümü

Dayma eteş genä yanmaa başladı

Hederlez ayın (may) 2-dä Komradın “Kurtarıcı-askerlerin memorialında”, tertiplenmektün hem enilenmedän sora, “Dayma ateşi” enidün tutuşurdular. Bildirildi, ani büündän ötää Komradın bu memorialında “Dayma ateş” artuk dayma yanacek.

Ateşin tutuşurma sırasında pay aldılar Gagauziyanın Başkanı İrina VLAH, Gagauziya Halk Topluşu başı Dimitriy KONSTANTİNOV, Komrat kasabasının geçici primarı Viktor VOLKOV, Rusiya Federatıyasının Kişinev Büükelçisi Farit MUHAMETŞİN, AO “Moldovagaz” başı Aleksandr GUSEV, Moldova Parlamentın hem Halk Topluşun deputatları, Rusiyadan başka musaafirlär.

Ateşi tutuşurmaa hakkı verildi Komratta tek kalan Büük Vatan Cengin veteranına Sergey SVİRİDÇENKOYA.

Nedän sora hepsi musaafirlär memoriala çiçek koydular. Bundan sora da popazlar o Büük Cengtä kayıp olannarın cannarı için bir slujba yaptılar.

“Dayma ateşin” tutuşurma meropriyatıyası oldu sovet askerinin faşizmayı tepelemesinde Büük Enseyişin 70-ci yıldönümünä karşı. Lääzım açıklamaa, ani bu yıldönümü için, Rusiya Federatıyasının Büükelçiliinin isteyişinä görä, Gagauziyada dört asker pamätniklerinä hem memoriallarına enilenmâk hem remont yapıldı.

“1418 gännän gecä” patriotika akıtyası

Gagauziya Başkanı İrina VLAHın yardımınan Hederlez ayın (may) 9 avşamsı Komradın “Kurtarıcı-askerlerin memorialında” Büük Enseyişin 70-ci yıldönümünä başlanın “1418 gännän gecä” patriotika akıtyası yapıldı.

Akıtyada komratlılar hem musaafirlär memorialın eşiklerindä hem önündä 1418 mum yaktilar – o tisi cengin herbir günü için birär mum. Sora, anmak meropriyatıyanın programasına görä, ilkin gösterildi kısa bir film. Nedän sora da ortaya “Enseyiş Bayraa” çıkarıldı (*Reystağın tepesinä koyulan bayraan kopiyası*).

Kutlama sözlärän memorialda toplanan insannara danıştilar Başkan İrina VLAH, MR parlamentın deputatı İgor DODON, GHT deputatı Nikolay KİOR. Nasaatlardan sora konfert gösterildi, angısında cenk vakıdının hem cenk için türkülär çalındı. Meropriyatıya yortulu salütlän başarıldı.

Enseyişin 70-ci yıldönümünä marafon

Hederlez ayın 7-8 günnerindä Komrat-Çimişli-Hınçest-Kişinev kaçmak marafonu geçti, angısı adandı sovet askerinin Büük Enseyişinin 70-ci yıldönümünä.

Marafonda pay alannarı Komradın “Kurtarıcı-askerlerin memorialında” uurladılar: Gagauziya Halk Topluşun başı Dimitriy KONSTANTİNOV, Gagauziya gençlik hem sport Upravleniyasının başı Maksim BOLGAR, cümne adamı Mihail VLAH, samboda dünnä çempionu Pötr KURU hem başkaları. Marafonu kaçtilar 20 kişi. Sportsmennarın arasında vardı gençlär da, orta yaşlılar da, yaşlılar da.

Sayfada kullanan fotolar: gagauzia.md

Türkiye Büyükelçisi Çöşmä küüyünnän tanıştı

Hederlez ayın (may) 8-dä, Çöşmä küüyün eski primarın Pötr ÇEBANın teklifinä görä, Türkiye Büyükelçisi Mehmet Selim KARTAL bu küüyä ofițial olmayan bir vizit yaptı. Canabisini Çöşmä küüyndä okadar beklärdilər, ani herbir buluşmasında kendisini şenniklän, çiçeklän hem tuz-ekmeklän karşıladılar.

Küüyün girişindä Mehmet Selim KARTALı hem Canabisinnän bilä gelän gazetamızın baş redaktorunu Todur ZANETi tuz-elmeklän karşıladılar küüyün insanları, eski primarı hem şimdi primarlaa kandidat Pötr ÇEBAN.

Küüyün gözäl peyzajınnan tanıştıktan sora, ilk buluşma noktası küüyün gimnaziyası oldu. Burada üüsek musaafirlerä tuz-ekmeklän hem çiçeklän karşı çıktılar gimnaziyanın direktoru Konstantin MOMÇA, üüredicilər hem milli giimnerinä giimni üürencilər. İkramnardan hem konuklamaktan sora, üürencilər kapu önündä halk oyununı oynadılar. Nedän sora da gimnaziyanın "Gagauz Dili" klasında Büyükelçi Mehmet Selim KARTAL, yazıcı Todur ZANET hem Çöşmä küüyün çorap fabrikasının adminstratoru Pötr ÇEBAN için kısa bir konfert gösterildi, angısını hazırladılar üüredicilər Marina ŞEKERLİ hem Ekaterina BERBER. Konferttä uşaklar gagauz dilindä peetleri söledilər, türkü çaldılar hem gagauz oyunlarını oynadılar. Bu şennik bittiyän Büyükelçi Mehmet Selim KARTAL kısa bir nasaatta şükür etti uşaklara, gimnaziyanın direktoruna hem üüredicilerine bölä sıcaklı karşılamak için hem gözäl konfert için.

Gimnaziyadan sora musaafirler küüyün "Çöşmecik" uşak başçasına uurdılar. Burada Canabilerini tuz-

ekmeklän karşıladılar uşak başçasının direktoru Vera URUM, medii Mariya KÖSÄ, terbiyeciler hem uşaklar. Biz razdana, büyük başta, üüsek musaafirlerä

deyni uşaklar türkü çaldılar hem musaafirlikte bulunan Todur ZANETin peetlerini okudular. Kendi tarafından gagauz yazıcısı uşaklara deyni kendi

peetlerini okudu hem Türkiyedä tiparlanan "Böcecik" kiyadını baaşladı.

Gözäl hem kıvrak konfert bittiktän sora Büyükelçi Mehmet Selim KARTAL şükür etti hepsinä bu büülü kıpınar için hem baaşladı uşak başçasına tatlıları. Uşak başçasının direktoru da kendi tarafından baaşladı Canabisinä uşakların el yaratmalarını hem Gagauziya için bir albom. Nedän sora konuşma birär çaşka kofemasasında ilerledi. Sora da direktor Vera URUM tanıştırdı Mehmet Selim KARTALı uşak başçasının aulunnan hem o donaklı işlälän, ani burada analar-bobalar ellerinnän yapılmış: aaçtan tavşamnar, skatlardan kuu kuşları, çeburaşka, fil.

Uşak başçasından sora Çöşmä küüyün çorap fabrikasının tanışma oldu. Burada da üüsek musaafirleri tuz-ekmeklän hem çiçeklän karşıladılar. Fabrikanın adminstratoru Pötr ÇEBAN annattı o tehnologiyalar için, ani kullanılêr burada hem maaşuz urguladı, ani fabrikada tezdä eni oborudovaniye kurulacak. Fabrikanın zaametçilerinnän hem teşlarinnän tanıştıktan sora Pötr ÇEBAN baaşladı musaafirlerä o mallardan, ani burada yapılar – çeşitli renklerde çorap.

Büyükelçi Mehmet Selim KARTALın Çöşmä küüyünä viziti uzun vakit sürttü. Vizit zamanında kolayı oldu buradaki imeklälän da tanışmaa, angılarını büyük aşçı ustalınnan hazırlamıştı Pötr ÇEBANın eşi – Nina.

"Recep Tayyip ERDOĞAN üüredicilik kompleksin" proektı ilerleer

Hederlez ayın (may) 4-dä Komratta "Türkiye Prezidentin Recep Tayyip ERDOĞAN üüredicilik kompleksin" proektınnan hem düzülmesinnän soruşları incelemäa deyni burayı Türkiyenin TİKA Ajenstvovundan bu işlerä bakan iş grupası geldi.

İlk buluşma Komradın primariyasında oldu. Nicä açıkladı Kişinev TİKA koordinatörü Canan ALPASLAN "Komrat primariyasında incelendi soruş bu proekta deyni toprak eri verilmesi için" (Hederlez ayın 12-dä Komradın Soveti kendi kararinnän verdi üüredicilik kompleksin için 5 ga toprak Tretyakov sokaa, 137 adresindä).

Bundan sora TİKA grupası buluştu Gagauziya İspolkomun Predsedatelin 1-ci yardımcısınan Vadim ÇEBANın. Toplantıda pay aldılar üüredicilik Upravleniyanın başı Sofya TORLAK hem stroykaylan infrastruktura Upravleniyanın başı Vladimir PANFİLOV. TİKA delgaşiyası bildirdi, ani "bildir "Türkiye Prezidentin Recep Tayyip ERDOĞAN üüredicilik kompleksin" 3-D proektı Gagauziyanın öndercilerine gösterildi". Koordinator Canan ALPASLAN teklif etti "eni önderciler da bu proektı incelsinnär da bu uurda kendi tekliflerini açıklasınar". Bundan kaarâ buluşmakta başka teknik soruşlar da kaldırıldı.

Türkmenistanın Çöşmä küüyünä baaşışın proektı incelendi

Hederlez ayın (may) 5-dä Gagauziya Başkanı İrina VLAH buluştu Çöşmä küüyünä baaşış uşak başçasını yapacak Türkmenistan kompaniyasının temsilcilerinnän: Davran BALIEVlan hem Kerim KILIÇEVlan. Buluşmada pay aldılar İspolkom predsedatelin 1-ci yardımcısı Vladimir ÇEBAN hem stroykaylan infrastruktura Upravleniyanın başı Vladimir PANFİLOV.

Türkmenistandan injenerlar tanıştırdılar Gagauziya Başkanını hem İspolkom azalarını uşak başçasının proektınan. Proekta görä uşak başçası 160 uşak eri için yapılacaktır. Şindi uşak başçanın erleşim eri için annaşılêr. Kendi tarafından İspolkom lâazım olacek hepsi dokumentlär için temel kararlar alsın.

Not. Çöşmä küüyündä uşak başçası Türkmenistan Respublikasının tarafından baaşış olarak yapılacaktır. Bu iş taa 2013-cü yılda açıklandı, açan Moldova'nın Prezidenti hem Gagauziyanın ozamankı öndercileri Türkmenistanda bulundular.

“Şkolaylan Klisä: üüretmektä hem terbiyetmektä kafadarlık”

Bitki vakıtlar, hristiannın temeli ni bozmaa deyni, insanın üstünä türlü bozucu dalgalar gelerlär. Hristiannın düşmannarı çeşitli yollarla savaşêrlar bozmaa uşakların fikirlerini hem canlarını, gençleri dooru yoldan sapıtmaa. Buna nicä karşı koymaa? Bu belayı atlatmaa deyni hepsimiz lâazım birleşelim: klisä, cümne, şkola. Onuştan Çiçek ayın 28-dä Dizgincä küüyündä, bu problemaların incelenmesinnän ilgili, bir metodologiya seminarı oldu. Seminarın temasıydı: «Школа и церковь: партнерство в области образования и воспитания».

Seminarı ortaklıkta hazırladılar Komrat-Kaul eparhiyası, Gagauziyanın üüredicilik Upravleniyası, Dizgincä teoretik lişeyi. Onnara kafadarlık yardımında bulundı Gagauziyadan “Birlikte iyilik” cümnä Birlisi. Seminarıda pay aldılar Moldova Mitropoliyasının metodika upravleniyasının azaları, Gagauziya şkolaların direktorları, popazlar, kultura hem cümne insanları. Maasuz seminar için kiyat sergileri hem uşakların resim sergisi hazırlanmıştı.

Seminarın neet uurları böläydilär:

- cümnedä ruh hem esap terbiyetmesinin diriltmesinä yardımcı olmaa;
- şkolada “Din” predmetin üürenmesinnän ruh hem esap terbiyetmesinä ön beceriklii ilerletmää;
- “Din” predmetin üürenmesinä meraklı zeedeletmää.

Seminarın açılışında nasaat ettilär Gagauziyanın baş popazı Ay-Boba Pötr KELEŞ (Komrat-Kaul eparhiyasının episkopunun adından), Gagauziyanın üüredicilik Upravleniyasının geçici başı Mariya SİRKELE, Dizgincä teoretik lişeyin direktoru Anna KOLÇOVA.

Ay-Boba Pötr KELEŞ urguladı, ani

popazlar popaz olaceykana vererlär söz “Allahın sözünü cümneyä annatmaa”. Onuştan zalda bulunan üüredicilerä Canabisi bölä sözlärlän danıştı: “Paalı bizim üüredicilerimiz, sizin hem bizim omuzlarımızda büyük hem cevaplı bir ök var: Allahın sözünü annatmaa, ona üüretmää. Üüretmää – bu büyük bir cevaplıdır!”

Üüredicilik Upravleniyasının geçici başı Mariya SİRKELE bütün ürektän dedi: “Büünkü meropriyatıe çoktan pişärdi. Biz duyardık, ani sizinnän birliktä lâazım nesaydı yapalım, ani yaşamamızı islää tarafa diiştirelim, ani bizim uşaklarımız kabletsinnär onu, ne verili onnara Hristiannık haklarınıan”.

Dizgincä lişeyin direktoru Anna KOLÇOVA, annadarak lişeydä “Din” predmetin üürenmesi için dedi: “Lişey pedsovetının kararinnan 2014-cü yılın Ceviz ayın (sentäbri) 1-dän beeri “Din” predmetini 2-ci klaslara vereriz.

Analar-bobalar büyük havezlän bunu kablettillär. Büün, onnarlan lafederäk, annêêrız, ani dooru adım atmışık. Kesin bileriz, ani bu kendi meevalarını verecek. Büüklär lâazım düşünsünär – geleceä nesoy evlatboylarını brakacez. Büün, uşaan canında varsa Allaha inan, biz bileriz, ani o uşak respublikamızın haliz vatandaşı olacek”.

Sora, Dizgincä küüyün Ayozlu Troița klisenin popazı ierey Vasiliy, gösterdi nicä yapêr uşaklarlan uroo. Urok duadan başladı. Sora uşaklara “Ayozlu Serafim Sorovskiy” için annadı, onun yaşaması için multfilm gösterildi.

Seminarıda bölä temalara dokladlar açıklandı: «Мир глазами детей» (Komrat sport lişeyin üüredicisi Anna NİKOLAEVA), «Роль семьи в формировании духовно-нравственных ценностей» (Svetloe şkolasının üüredicisi Anna KALECI), «Внешняя альтернативная работа по религиозному

воспитанию на примере Воскресных Школ» (Kıpçak küüyün popazı protoierey Vitaliy ZELİNSKIY), «Религия в школе: реальность и перспективы» (Gagauziyanın üüredicilik Upravleniyasının geçici başı Mariya SİRKELE), «Статус и внедрение курса Религии в школах Республики Молдова» (Anjela LEVINȚA, Moldova).

Seminarı katılan Moldova Mitropoliyasının metodika upravleniyasının azası Ay-Boba OKTAVEAN (Moşan) açıkladı, ani “Allahın lafını lâazım şkolalarda üüretmää, körpâ cannarı yannışlıklardan korumaa hem kurtarmaa deyni”.

Gagauz yazıcısı hem cümne insanı Todur ZANET bildirdi cümne insana, ani “şkolalarda lâazım hemen “Din” predmetini üüretmää, zerä hristiannı yok etmää deyni onun üstünä büyük dalgalar üüyüşer”. Canabisi urguladı, ani “Büünkü seminar – bu bir dönülmeyän nokta. Büün bu seminarı dooru annarsaydı, bundan sora şkolalarda “Din” hem “Hristiannık” urokların koyacez. Bunu şindi yaparsak, Hristiannın üstünä gelän yokedici dalga hepsimizi yudacek. Onuştan sayêrim, ani bu, şkolalarda yapılan en önemli seminarlardan birisi, da bölä seminarlar lâazım hepsi şkolalarda yapılsın. Hiç birisi diil lâazım karşı çıksın ona, ani şkolalarda lâazım uşaklara dinnerin özlerini üüretmää hem Hristiannı üüretmää. Hristiannık – o bir direk, o bir öz, ani bizi taa üstä tutêr, ani vermeer kolayını, ayaklarımızdan çekip, bataklık dibinä sürüsünär!”

Gagauziya “Birlikte iyilik” cümnä Birlisi temsilcisi Andrey MİHAYLOV annattı nicä karar alınmış bu seminarı yardım etmää. Canabisi dedi: “Ay-Boba VASILİYdän üürendik, ani bu seminar olacek. Cimne Birlisi hem onun predsedateli Ruslan GARBALI hemen karar aldılar, ani buna yardımcı olacez. Zerä evlatboylarımızın ruh terbiyetilmesi bizdän da biter. Biz her zaman hazırız yardım etmää kliseyâ onun eni çalışmalarında”.

Seminarın sonunda hepsinä deyni konfert gösterildi.

Kultura zaametçilerine deyni ödüllär

Hederlez ayın üçüncü pazarında Gagauziyada bakılêr kultura zaametçilerin profesional günü. Bu yortuylan ilgili olarak, Gagauziyanın kimi kultura zaametçilerine çeşitli ödüllär verildi: “Gagauziyanın kıymetli kultura zaametçisi” adları, Başkanın hem Halk Topluşun gramotaları, Gagauziyanın kultura Upravleniyasının diplomaları.

Kultura zaametçilerin kutlama sırası bu yıl Gagauziyanın resim Galereyasında oldu. Kutlamada pay aldı Gagauziyanın Başkanı İrina VLAH. Canabisi kutladı hepsini hem urguladı, ani “İspolkomun programasının en temel taşı – kulturamızın ilerlemesi hem gagauz dilin korunması”.

Ödülleri alanlar için söyleyerek, Gagauziyanın kultura Upravleniyasının başı Vasilisa PETROVIÇ redakçiyamıza deyni bölä açıklama yaptı: “Gagau-

ziyada çok şanı hem başarılı kultura zaametçileri var. O insannar Gagauziya halkların kulturasını ilerlediler. Onnar hepsi ödül haklarını çoktan

kazandılar hem vakıdında o ödülleri kablerdeceklär”.

Kutlama sırası bittiyän resim Galereyasında açıldı Dimitriy SAVASTİNİN resim sergisi, ani adanmıştı resimcinin duuma gününä (Hederlez ayın 2-si) hem kultura zaametçilerin gününä.

“Gagauziyanın kıymetli kultura zaametçisi” adları kabletilär: **Mariya Georgievna DOBRİOGLO**, Başküyü (Kirsovo) kultura Evin halk oynunarı “Laalä” ansamblinin öndercisi; **Mihail İlyiç KULEV**, Çadır kultura Evin “Çayır” vokal-instrumental ansamblinin öndercisi; **İvan Dimitrievič KURDOGLO**, Baurçu küyün kultura Evin yaratmak öndercisi; **Ra-**

isa Leonidovna ONOFREY, Valka-neş kasaba bibliotekasının direktoru; **Stefanida Dimitrievna STAMOVA**, Çadır istoriya muzeyin direktoru.

Başkanın hem Halk Topluşun gramotalarını kabletilär: Mariya Georgievna KÖSÄ, Beşalma muzeyin zaametçisi; **Vitaliy Anatolyevič MANJUL**, Komrat resim şkolasının üredicisi; **Sergey Dimitrievič SAVASTİN**, Komrat resim şkolasının direktoru; **Leonid Afanasiyevič URUM**, Çöşmä küyü kultura Evin direktoru.

Gagauziyanın kultura Upravleniyasının diplomalarını kabletilär: Lübov Vladimirovna DRAGUŞAN, Kıpçak küyün kultura Evin direktoru; **Domnika Födorovna LALA**, Komrat uşak bibliotekasının bibliotekacısı; **Dimitriy İvanoviç SAVASTİN**, Komrat resim şkolasının üredicisi; **Radion Georgievīç YASIBAŞ**, Kongaz küyün kultura Evin folklor ansamblinin öndercisi. Foto – gagauzia.md

“Altın At” yarışmaları 20-ci kerä oldu

Hederlez ayın (may) 6-da gagauzların hem Gagauziyanın ikinci (Kasımdan sora) en büyük milli yortusunda – Hederlezdä – Çadır kasabasında 20-ci kerä “Altın At” atlılar yarışmaları oldu. Bu yarışmalar herkerä Moldovada tek olan “At-Prolin” beygir fermasının ipodromunda geççerlär.

“Altın At” yarışmaların ofițial açılışını Gagauziya Başkanı İrina VLAH yaptı. Sora insannarın önündä nasaat ettilär Gagauziya Halk Topluşun başı Dimitriy KONSTANTİNOV hem Moldova parlamentın soşialistlär partiya-sından deputatı Vladimir TURKAN.

Sora tribunaların önündän sıravardı edektän geççirdilär hepsi beygirleri da “At-Prolin” beygir fermasının direktoru Konstantin KELEŞ onnar için annattı. Bundan sora da çeşitli nominaşiyalarda yarışmalar başladı.

20-ci “Altın At” yarışmalarında ensedilär:

Başkanın ödülündä – genä ensedi Georgiy TATAR (Kırlannar küyü). Bu yıl ona, kilim hem diplomadan kaarä, Gagauziya Başkanının geçän Koboo da verildi;

İki yıllık atlarda – Mihail ZLATOV (Komrat kasabası, haygir – “Vodopad”);

Üç yıllık atlarda – Văceslav

PRİSÊKARU (Çimişli kasabası, beygir – “Lüminal”);

Dört yıllık atlarda – Vasiliy TATAR (haygir – “Jaşkov”);

Gagauz tenisçileri Türkiyedä kendilerini pek islää gösterdiler

Türkiyenin halklararası “Çocuk şennii” yortusuna baaşlanan “23 Nisan Kuboo” 11-ci Halklararası tenis turnirindä Gagauziyanın Avdarma küyündän tenisçileri kendilerini pek islää gösterdiler. Avdarmahlar aldılar bir 1-ci er (Aleksandr MARİNOV), bir 2-ci er (Vladimir KAZMALI) hem bir 5-ci er (İgor GARGALIK).

Bu turnirda pay aldı 15 komanda. Onnarın arasında 6 komanda Türkiyedän, kalanı da başka türk devletlerindän. Gagauziyayı burada gösterdiler Avdarma küyündän uşaklar: Aleksandr MARİNOV, Vladimir KAZMALI, İgor GARGALIK, İrina KARAMİT, Egor KARAMİT, Nikolay BARLADÄN.

Turnirlara uşakları hazırlêrlar trenerlar Grigoriy GRAMATİN hem Maksim EROŞKİN. Foto – avdarma.md

Konstantin BARLADÄNU dünnää çempionu!

Hederlez ayın 15-16 günnerindä Sankt-Peterburgta oldu WAA arm-lifting yarışmalarında V-ci dünnää çempionu. Burada Gagauziyadan Konstantin BARLADÄNU 70 kg kategoriyasında gençlär arasında dünnää çempionu oldu.

Nicä açıkladı kendisi eni çempion: “Sankt-Peterburga gitmää param yoktu. Herliim Gagauziyadan “Birlikte iyilik” cümne Birliin hem onun başı Ruslan GARBALI yardımcı olmadılar, bän bu çempionata gidämeyceydim. Saa olsunlar. Benim altın medalim – onnarın da, bütün Gagauziyanın da, altın medalisi”.

“Birlikte iyilik” cümne Birlii bil-

dirdi, ani bu yaz vakıdı Gagauziyada gençlär için armreslingta birkaç yarışma yapmaa neetleri var. Bu yarışmaların uuru: gençleri saalıklı yaşamaya hem kaavi olmaya alıştırtma.

PATRETTÄ: Konstantin BARLADÄNU hem Ruslan GARBALI.

ATATÜRKü anma Gününä şahmata turniri

Her yılın Hederlez ayın 19-da Komrat "Atatürk" adına bibliotekanın salonu insannan dolêr. İnsannar burayı toplanêrlar Türkiye Respublikasının iki yortusunu kutlamaa deyni – "Gençlik hem sport" yortusunu hem "ATATÜRKün anma Gününü".

Kutlamaya katılêrlar insannar türlü yaşta: studentlâr, büyük yaşta insannar, şkola ürencileri. Bu yıl şkolalardan 1-3 klastan uşaklar geldi.

İlktân bibliotekamızın o günkü musaafirlerine Mustafa Kemal ATATÜRKün, Türkiyenin kurucusunun, yaşamasını hem biyografyasını annatık.

Kutlamaların ikinci payında da uşaklara deyni şahmata yarışması yapıldı, angısını geçirdi şahmatada trener Andrey ÇEŞMECİ. Katılannar büyük havezlân giriştilâr yarışmaya. Makar ki onnar küçük yaşta, ama şahmata oyununda bilgileri pek büyük hem ü-

sek uurlardaydılar. Ama herbir yarışmada her kerâ enseyennâr var. Burada da ödüllâr bölâ payedildi:

Kızların arasında: 1-ci – Liliya KAYNAK; 2-ci – Viktoriya TODOROVA; 3-cü – Darya DİMİTROGLO.

Çocukların arasında: 1-ci – Daniyil KİHAYOGLO; 2-ci – Anton RİDEVİÇ; 3-cü – Sergey KROYTOR.

Turnirin en körpü yarışmacıları: İrina NOVAK – 6 yaşında; Aleksandr GUBOGLO – 7 yaşında.

Vasilisa TANASOGLU,
"ATATÜRK" bibliotekasının direktörü

Şükür Allaha, Pelageya FİLİOGLU'nun kiyadı çıkarıldı

Çiçek ayın (aprel) 28-dâ poet Pelageya FİLİOGLU kendi taazâ "Sesli ecel ötmesi" adlı peet kiyadına prezentaşıya yaptı. Bu çok beklenen literatüra yortusu Gagauziyanın bilim-aaraştırma merkezindâ oldu.

Prezentaşıyada avtor annattı nesoy hem nicâ yazıldı bu yaratmaklar. Pelageya FİLİOGLU söledi, ani ilk peetlerini dnevniin sayfalarında yazmış. Maasuz gagauz dili uroklarına deyni Canabisi kısa peet, annatmaklar hem yaşamak ştenkalarını hazırlarmış, ama kendi avtorluunu uşaklara açıklarmış.

Prezentaşıyada avtor için söledilâr kiyadın redaktörü Pötr ÇEBOTAR,

bilim-aaraştırma merkezin zaametçisi Mariya MAVRODİ, poetesanın kocası Vasi FİLİOGLU, bibliotekacılar hem başka insannar.

Hederlez ayın (may) 14-dâ "Pipiruda" yortusu bakıldı

Pipiruda yortusu *kuraklardan korunmak* için hem *yaamura* bakılêr. Bu gündâ kızlar *Pipiruda gezerlâr*. Pipirudaya karşı kızçazların birisin anası topraktan 20-30 santimnik uzunnuunda bir kukla yapêr – Gergi (Germanço, Germançi, Germançu, Gerdanço, Germançu, Tanasçık, Senka, Kalyençu, Kalyenka). Gergiyi boyêrlar, güdirerlâr, başına takâ baalêrlar. Gecâ kızlar Gergiyi aalêrlar hem dizerlâr, zerâ onnara deyni o sayılêr "nicü küçük kardaşçık". Aalarkan deyardılâr: "Gergi! Gergi! Bizim gözül Gergi! Getirâsin bizâ yaamur, Gergi! Bereket olsun, Gergi!"

Pipiruda sabaası kızların arasından birisini *Pipiruda* yada gelincik ayırêrlar. Kalanın arasından ayırêrlar "popaz", *yaacı*, *oloycu*, *uncu* h.b.

Pipirudanın yada *gelinciin* başına pipiruda çiçeendân feneç koyêrlar hem ellerinâ dâ birâr demetçik pipiruda çiçää yada feslen vererlâr. Bir kızın anası kalêr evdâ – "Gergiyi" beklemää. Kalanı, kızlar hem birkaç karı, giinerlâr kara rubalara, alêrlar yannarina kazanan su, ellerinâ dâ birâr kalabak yapraa da, Pipiruda türkülerini çalarak, küüyün evlerini gezerlâr.

Aula girdiynân hepsi bir alka olêr da başlêrlar Pipiruda türküsünü çalmaa. Pipiruda olan kız da alka içindâ gezer hem çiçekleri sallêr. Türkü bittiyân Pipiruda yada kızların birisi ev saabiykaya hem evin içersinâ su serper, deyerâk: "Kazancum akêr! Kazan delindi, yama!"

Ev saabiyka verer pipirudacılar papşoy unu yada pak unu, don yaayı, oloy, yımırta, ufak para. Kimi küülerdâ yımırta vermeerlâr, zerâ inanêrlar, ani yımırta verdiynân var nicâ tolu yaasın. Unu elekân getirerlâr. "Sora elää erdâ tukurlêrlar: dibi aşaa aazı yukarı düşärsä – *yaamur*, *bereket* olacak, kapanarsa – *yaamur*, *bereket* olmayacak, ama *kutluk* olacak. Baaşıları verdiynân ev saabiyka Pipiruda kızını yıslêr – *yaamur yaasın deyni*. Evdâ çocuk varsa yada kız yavkluya razgelärsä kızın üstünâ bir kazan su dökerlâr".

Evleri gezdiktân sora, hepsi gelêrlâr

Gerginin yanına. Karılar başlêrlar "pomana sofrasını" (*gözlemâ*, *kırma*, *manca*) hazırlamaa, uşaklar da "ölüyü gömmü": hazırlarmışlar dalı (*plat hem parçacık baalarmışlar*), kendi kollarına hasa, plat, çit baalarmışlar. Gergi için yapêrlar bir tabutçuk, yada koyêrlar Gergiyi bir tafta üstünâ. Gerginin, ellerini toplêrlar üreendâ, yakêrlar mumu hem dolayına koyêrlar çiçek. Bundan kaarâ yapêrlar bir kruçacık.

Gergiyi gömmää götürârkâna, durgunup, onun dolayında horu oynêrlar: *Aalayın Gergiyi bitki götüreriz*. Bitkidâ Gergiyi dereyâ atardılar, kruçayı da sıbtmardılar, ama derenin boyuna saplardılar: "Suylan gitsin, yaamur getirsin!"

Kimi küülerdâ onu gömerlâr yada bir *kör pınar* içinâ atêrlar. "Gergiyi gömdüktân" sora daldan çözerlâr baaşıları da vererlâr o kıza, ani dalı taşıdı. Dalı hem çiçekleri suya atêrlar – *yaamur yaasın deyni*.

Sora hepsi toplanêrlar o evâ, neredân Gergiyi çıkardılar, da oturêrlar imää "Gerginin pomanasında" hem duva ederlâr yaamur yaasın hem bu evdâ bereket olsun. Pipirudacılar satarmışlar hepsini ne topldılar da parayı payedârmışlâr, taa çok "popaza" verârmışlâr, zerâ popazı taa çok yıslarmışlar. Kimi küülerdâ o paraylan Kurban için toklu alarmışlar zerâ o

küülerdâ eskidân Pipirudada kurban kesârmişlâr.

Pipirudada olmaz unu elemää – un böcää yapmasın deyni. Olmaz südü kaynatmaa – yılın içindâ süt malları iışimesinnâr deyni.

Gagauz küülerindâ yaamuru başka türlü da çaarêrlar. "Açan çok vakıt yaamur yok, kıra, küü hotarlarına, çıkêrlar dul karılar da duva ederlâr yaamur yaasın hem orada ayazma serperlâr. Popazlan bilâ insannar kruçalarlan hem bayraklarlan çıkardılar kıra, hotarlara da".

"Hayarızlıkta gezenneri hem hayarızlık yapannarı yıslêrlar, zerâ yınanlarmış, ani onnar yaamurları durgudêrlar da yaamurlar küüyâ girämeer".

PİPİRUDA TÜRKÜSÜ

Pipiruda gezeriz,
Allaha duva ederiz.
Ver Allahım yaamurcuk. (– 2 kerâ)
Tarlada çamurcuk,
Teknedâ hamurcuk, (– 2 kerâ)
Fırında somuncuk,
Uşaklara kolaççık. (– 2 kerâ)

PİPİRUDA TÜRKÜSÜ

Yaamurcuklar yaasın,
Bollucaklar olsun (– 2 kerâ)
Hambarlarmız dolsun,
Pipiruda, lädolö,
Pipiruda, ruda, lädolö,
Yaamurcuklar yaasın,
Bollucaklar olsun (– 2 kerâ)
Hambarlarmız dolsun.

PİPİRUDA TÜRKÜSÜ

Pipiruda-ruda.
Yazlar geldi, geçti.
Amin, Allaa, amin!
Yaamurcuklar yaasın,
Ekinciklâr büüsün,
Kurtu-kuşu doyursun.
Acı, Allam, acı
Dünnäyin ahmaklarını;
Acı, Allam, acı
Dünnäyin sakatlarını;
Hepsicii da doyunsun
Hepsicii da tok olsun!

(“GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlâr” kiyadından)

Foto - filmadan "«ПІПІРУДА» - Гагаузский обряд вызывания дождя”

Gagauzlara taa iki video-klip baaşladı

Geçennerdâ türkücü hem prodüsor Vitaliy MANJUL gagauzlara taa iki video-klip baaşladı: "Uçma turnam" hem "Genâ geldin aklıma".

"Uçma turnam" klipta evelki gagauz halk türküsünü akapello çalêr Ukraynadân "Bir Can" grupası. Bu grupada iki kızkardaş var – Anna hem Yuliya MİTİOGLUlar. Onnar Ukraynanın Balboka (Kotlovina) küündân.

İkinci klipta Vitaliy MANJUL çalêr kendi eni türküsünü "Genâ geldin aklıma". Klipların hazırlamasında avtora yardımcı oldular gagauz muzıkantı Vasiliy DRAGAN hem operator hem da programist Andrey BEJENAR.

Konçert – şaşılacak bir konçertti!

Çiçek ayın 28-dä Moldovanın Filarmoniyasında şaşılacak bir simfoniya konçertti oldu. Konçerttâ pay aldılar Türkiyedän pionistka Rüya TANER hem Maêstro Georgi MUSTEA önderciliindä “Teleradio-Moldova” Milli simfoniya orkestrası. Konçertti ortak işbirliindä hazırladılar Türkiye Respublikasının Kişinev Büükelçilli, Teleradio-Moldova cümne kompaniyası hem “Sergey Lunkeviç” milli Filarmoniyası.

Konçertin önündä kısa sözlän Filarmoniyanın salonunda bulunannara danıştılar Türkiye Kişinev Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL hem Moldova kultura ministrunun yardımcısı Georgi POSTİKA.

Mehmet Selim KARTAL nasaatında açıkladı, ani bu konçert olêr “Barış için” hem adanêr Türkiyenin Gelibolu cengin 100-cu yıldönümünä.

Konçert programasında vardılar Di-

mitriy KANTEMİRİN “Preşevur” yaratmaları, G. ÇEBANUNUN “Dou kantataları”, S. PISLARİYANIN “Moldaviya knäzi”, G. MUSTEANIN “Türk oyunu” hem W.A.MOZARTIN “Piyano hem orkestra için 21-ci Do-Major konçertti”.

Konçert – şaşılacak bir konçertti! İki saada yakın ştenadan büüleyici bir muzıka esti. Konçertâ gelän diplomat-

lar, kultura adamnarı, sıradan insannar büük bir muzıka dünnäsında bulunardılar.

O avşam “Teleradio-Moldova” Milli simfoniya orkestrası annadı-

lamayan bir büük ustalıklan bütün kompozitiyaları çaldı. Açan da sıra geldi Türkiyedän pionistkaylan Rüya TANERİN simfoniya, gelärdi, ani Filarmoniyanın ştenasından en üüsek uurda melodiyalar hem havalar akardılar. Bölä talantlı konçert Kişinevda çoktan olmadı.

Konçerttän sora Maêstro Georgi MUSTEA konçert için hem büük pionistka Rüya TANER için bölä dedi: “Bölä üüsek uurda W.A.MOZARTIN konçertini on yıldan zeedä bän yoktur işittiyim. Saygılı Rüya TANERİN fortopyanoda çalması büüleyici bir işti. Bana gelärdi, ani bu avşam en üüsek muzıka kendi kendinä akardı. W.A.MOZARTI bölä oynamaa – bu pek büük bir ustalık. Kutlêırım kendi-

sini hem şükür ederim Türkiye Kişinev Büükelçisinä Mehmet Selim KARTAL hem onun pek saygılı eşinä Banu Cankan KARTAL hanum-efendiyä, ani verdilär kolayını bana bir ştenada

bulunmaa bölä büük bir profesional pionistkaylan nicä Rüya TANER. Hem saa olsunar, ani başladılar Moldovanın siiredicilerine bu büülü muzıka avşamını”.

Not. Rüya TANER, Türkiyenin en islää pianistkalarından birisi olarak tanınêr. Başardı Ankara Devlet Konservatoriyasını hem sora da üüendi Londonun Guildhall School of Music and Drama şkolasında. Çok festivallärdä hem milli konkurslarda lauret oldu. Evropanın, Amerikanın hem Aziyanın 55 devletindän zeedesindä en anılmış orkestralarla konçert verdi. Onun konçertleri milli radiolarda hem televiziyalarda çok kerä canı yayınandı. Rüya TANER Barış için Birleşmiş Artistlerin Asoñiañıyasının azası.

Kultura günneri başlêr

Büün, Hederlez ayın 22-dä, saat 16:00-da Gagauziyada “Türkiye kultura Günneri” başlêr. Kişinev Türkiye Büükelçiliin yardımınan bu yortuyu Kongaz küüyün “Suleyman DEMİREL” liñeyi hazırladı. Partnörü – Komrat primariyası.

Günnär Komrat kultura Evidän Türkiyedän hem Gagauziyadan yaratmak kolektivların baş meydana örümesinn başlayacak. Sora türk malların çarşısı açılacak hem yaratmak kolektivların konçertti başlayacak.

O günün programasını başayacak Türkiyenin anılmış rok muzıkantın Halük LEVENTİN konçertti.

Ertesi günü saat 17:30 Komrat kultura Evidä “Türk dünnəsi” uşak resimlerin sergisi açılacak. Saat 18:00 da Türkiyedän bir kinofilm gösterilecek.

Çempion oldular!!!

Çiçek (aprel) ayın 25-26 günnerindä Kişinevda balet-sport tañlarında halklararası açık çempionatın latin-amerika oyunların finalında oyuncular “samba”, “çaça”, “djaz”, “pasodobol” hem “rumba” ounnarında becerikliini gösterdiler. Bu uurda 2-ci yunior kategoriyasında komratlyka Nina DUDOGLU hem onun oyun çifti Väçeslav NAGAYLIK birinci oldular.

Todur ZANETä TÜRKSAVın ödülü veridi

Hederlez ayın (may) 18-dä Ankarada TÜRKSAVın (Türk Dünyası Yazarlar ve Sanatçılar Vakfı) “19. Uluslararası Türk Dünyasına Hizmet ödülü (2014)” verildi. Ödüllerin verilmä toplantısı Kazakistanın Türkiye Büükelçiliindä olan “Kazak Hanlığı 550. Yılı” konferenñiyanın çerçevesindä yapıldı.

Toplantının başında “Kazak Hanlığı 550. Yılı” dokumental film gösterildi. Sora açılış sözlärini tuttular: Yahya AKENGİN, TÜRKSAV önetim Kurulu başkanı; İlyas DEMİRCİ, TDMMB (Türkiye Mühendisler hem Mimarlar Birlii) baş sekreteri; Prof. Dr. Canseyit TUYMEBAYEV, Kazakistan Ankara Büükelçisi.

Konferenñiyanın dokladlarını yaptılar Prof. Dr. Darhan KIDIRALI, Halklararası Türk Akademiyasının başkanı hem Prof. Dr. Refik TURAN, Türkiyenin Türk Tarih (İstoriya) Kurumu başkanı. Bu konuşmalardan sora ödül vermä programası başladı.

TÜRKSAV “19. Uluslararası Türk Dünyasına Hizmet ödülü (2014)” saabileri oldular:

- Nursultan NAZARBAYEV, Kazakistan Respublikasının prezidenti;
- Prof. Dr. Canseyit TUYMEBAYEV, Kazakistan Ankara Büükelçisi;
- “AzTV”, Azerbaycan TV kanalı;

- Todur ZANET, Gagauz poeti, yazıcı, “Ana Sözü” gazetasının baş redaktoru, Gagauziya, Moldova;
- Prof. Dr. Darhan KIDIRALI, Halklararası Türk Akademiyasının

başkanı, Kazakistan;

- Prof. Dr. İbrahim CUNUSOV, Kirgizistan Ankara Büükelçisi;

- Mahir YAĞCILAR, Kosova devlet önetim ministrusu;

- Prof. Dr. Hüseyin GÖKÇEKUŞ, YÖDAK başkanı, KKTC;

- “Macar Turan Vakfı”, Vengriya;

- Lekim İBRAGİMOV, akademik, profesör, Uzbekistan halk resimcisi;

- Mehmet Cahit TURHAN, T.C. karayolları Genel müdürü, TDMMB Üüsek danışma Kurulu başkanı;

- Prof. Dr. Aygün ATTAR, Giresun Üniversitinin rektörü, Türkiye;

- “Bizim Küllüye” literatüra jurnalı, Türkiye;

- Cüneyt ARKIN, kino aktörü, Türkiye;

- “Hazar Strateji İnstitutu”, Türkiye;

- Kenan YAVUZ, SOCAR Türkiye başkanı;

- “TRT Avaz” TV kanalı, Türkiye;

- Yılmaz BATIBAY, TDMMB dış ilişkilär komisiyanın başkanı, Türkiye.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

Gazeta “Universul” basım evindä basılêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 6949.

İndeksi - PM – 21358

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinev,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

20 yıl geeri Gagauziyanın istoriyasında başkan ilk kerä emin etti

1995-ci yılın Kirez ayın (iyün) 20-dä Gagauziyanın ilk başkanı Georgiy TABUNŞÇİK Gagauziyaya izmet etmää deyni emini verdi.

Gagauziya (Gagauz Yeri) avtonomiyası kuruldu 1994-cü yılın Kırım ayın (dekabri) 23-dä. 1995-ci yılın Hederlez (may) hem Kirez (iyün) aylarında Gagauziyanın ilk başkanı seçimleri oldu. Ozamannar seçimlerin 2-ci turunda ensedi Georgiy Dimitrievič TABUNŞÇİK.

1995-ci yılın Kirez ayın (iyün) 20-dä Gagauziyanın ilk başkanı Georgiy TABUNŞÇİK inaguratiyası oldu hem Canabisi Gagauziya halkların önündä emin etti.

“Saksan” Evropa Ligasında oynayacak

Bıldırkı futbol sezonu bittiktän sora, Tiraspol kasabasının “Tiraspol” futbol komandası kapandı. Bu sebeplän Moldovanın çempionatında 5-ci eri alan Gagauziyanın Çadır kasabasından “Saksan” futbol komandası UEFA-2014/2015 Evropa Ligasında oynayacak.

UEFA ştab-kvartirasında (Nyon kasabası, Şveytariya) yapılan çetileyä görä UEFA-2014/2015 Evropa Ligasının ilk turunda bizim futbolcular oynayacaklar Kipradan “Apollon” komandasınan.

Matçlar geçecekler:

Orak ayın (iyül) 2-dä – evdä (“Saksan”ın stadionunda halklararası liñenziya olmadı için, matç Kişinevün “Zimbru” stadionunda geçecek);

Orak ayın (iyül) 9-da – “Saksan” oynayacak musaafirliktä.

Not. 1-ci turda “Saksan” ensärsa, ozaman o oynayacak “Trakay” (Litva) / “Torshavan” (Farer adaları) çiftindä enseyännän. <http://www.fc-saxan.com>

Süleyman DEMİREL raametli oldu

Kirez ayın (iyün) 17-dä, gecä saat 02:05-tä Ankarada raametli oldu Türkiyenin 9-cu prezidenti hem gagauzların büyük dostu Süleyman DEMİREL (01.11.1924-17.06.2015).

Süleyman DEMİREL 40 yıldan zeedä politikadaydı. 5 kerä oldu Türkiyenin premyer-ministrusu (1965-1971, 1975-1997, 1977-1978, 1979-1980, 1991-1993). 1993-2000 yıllarda Türkiyenin 9-cu Prezidentiydi.

Süleyman DEMİREL 1994-cü yılda Moldovaya ilk ofițial viziti yaptı. O vizitin çerçevesindä ofițial vizitlan Komrata da geldi. Ozaman Gagauziyalan tanıştı, gezip onu bu marşrutta: Komrat-Ferapontievka-Tomay-Çadır-Baurçu-Kongaz-Başküüyü-Komrat. Taa sora da, artık prezident olmadıyan, Canabisi taa birkaç kerä Gagauziyaya geldi.

Süleyman DEMİREL çok çalıştı, ani gagauzlar avtonomiya kazansınar. Sora da, onun kanadı altında, büyük yardımnar Gagauziyaya gelmää başladılar. O yardımnarın arasında en büyükleri oldular su proektleri hem Komrat Devlet Universitetına yardımnar.

Süleyman DEMİREL Gagauziyayı hem gagauzları hiç yalnız brakmadı. Gagauziyanın 10-cu hem 15-ci yıldönümündä geldi. Kendi Ankaradaki evindä herkerä Gagauziyadan delegatiyalari kabledärdi, Gagauziyanın problemlarını inelärdi hem, o problemlari çözmäk için, son soluunadan, zametlerini koydu. Topracı ilin olsun!

(Süleyman DEMİRELİ anmak fotoreportajı 5-ci sayfada)

Nikolae TİMOFTİ seftä Gagauziyada

Hederlez ayın (may) 29-da Gagauziyada seftä bulundu Moldovanını prezidenti Nikolae TİMOFTİ. Vizit zamanında Canabisi pay aldı Komradın “Mihai EMİNESCU” moldovan liñeyin son çan urmasın yortusunda hem Çöşmä küyündä, Türkmenistan Respublikasının Gagauziyaya baaşlanan eni uşak başçasının temel taşın koyulmasında

Nikolae TİMOFTİ Komratta karşıdılar Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Halk Topuşu Başu Dimitriy KONSANTİNOV, üredicilik Upravleniyanın başu Sofya TORLAK, “Mihai EMİNESCU” liñeyin direktoru Svetlana STOYNOVA.

Liñeydä konuşmada Nikolae TİMOFTİ urguladı, ani Gagauziyada läüzüm açmaa gagauz dilindä şkolaları.

Liñeydän sora Moldovanını prezidenti hem Gagauziyanın öndercileri yolandılar Çöşmä küyünä, neredä Türkmenistan Respublikasının Gagauziyaya baaşlanan eni uşak başçasının temel taşını koydular. Temel taşın koymasında pay aldı Türkmenistanın imeelik industriya birliin predsdateli Orazmurat GURBANAZAROV.

“2015-2017 yıllara TİKA proektlarına yol kartası”

Kirez ayın 4-dä, Gagauziya İspolkomun toplantısında temelâ alındı “2015-2017 yıllara TİKA proektlarına yol kartası”. Kartaya girdi yaklaşık 20 proekt, ani Türkiyenin TİKA kuruluşun tarafından Gagauziyada yapılacak.

Bu proektların içindä taa çoyu soşial hem ekonomika sferasında: uşak başçaları, şkolalar, bolnişalar, cümne binaları. Ölä nicä Komrat ulaştırıcı bolnişanın remondu, “Türkiye Prezidentın Recep Tayyip ERDOĞAN” üüredicilik kompleksın yapılması, Valkaneş su proektı h.t.b.

Kiril GABURİÇ gitti. Geçici premyer Natalia GERMAN koyuldu.

Erindeki seçmnerin önündä, Kirez ayın (iyün) 12-dä Moldova Premyer-ministrusu Kiril GABURİÇ açıkladı, ani işindän atılêr.

Bu iş için Canabisi dedi: “Moldovada kurulan sistemada işi yapmaa deyni Premyer-ministruda halizdän ne kuvet var, ne da rıçaglar”.

Sora ekledi: “Bän menecerim, benim adımırım, taa çok, strategiya hem matimatika adımdır”.

Kiril GABURİÇin pravitelstvoso yaşadı 3 ay hem 10 gün.

Not. Moldova Prezidenti Nikolae TİMOFTİNİN Emirinä görü, Kirez ayın 22-dän beeri taa eni Pravitelstvo emin verincü, Premyer-ministrunun işlerinä bakacak Moldova dışışleri hem Evropaya intergratıya ministrusu, viçe-premyer Natalia.

KDUda vengr dili hem kultura Merkezi

Kirez ayın 15-dä Komrat Devlet Universitetında (KDU) açıldı vengr dili hem kultura Merkezi. Aşılıştı pay aldılar Gagauziyanın Başkanı İrina VLAH, Vengriyanın Moldovada Büükelçisi Matiaş SİLADİ hem KDU rektoru Zinaida ARİKOVA.

Vengr dili hem kultura Merkezini tertiplärkana, Moldovada Vengriya büükelçilii erleştirildi burada mobilyayı, biblioteka için kiyatlar verdi hem kompyutorlarlan hmultimediya tertiplerini koydu.

Açılıştı Büükelçisi Matiaş SİLADİ baasladı KDU rektoruana anmak için tiparlanmış Vengriya Konstitütyasını.

PATRETTÄ: Başkan İrina VLAH, Büükelçi Matiaş SİLADİ hem KDU rektoru Zinaida ARİKOVA.

Romıniya ministrusu Gagauziyada

Kirez ayın (iyün) 17-18 günnerindä Moldovada ofițial vizitlan buludu Romıniya dışışleri ministrusu Bogdan AURESCU. Kendi ofițial vizitını Canabisi Komrattan başladı.

Gagauziyada Bogdan AURESCUylan buluştular Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Halk Topluşu Başı Dimitriy KONSTANTİNOV, İspolkom azaları hem GHT deputatları.

Ofițial buluşmadan sora, Romıniyadan delegatıya, Gagauziyanın hem Komrat Devlet Universitetın öndercilerinnän barabar, açtılar Komrat Devlet Universitetında “Romıniya habercilik Merkezini”. Romıniya tarafı kurdu bu merkezde kompyutorları hem verdi burayı bilim-metodika kiyatlarını.

Not. Bogdan AURESCUylan bilä vizita katıldılar Moldovada Romıniya Büükelçisi Marius LAZURCA, Moldova kultura geçici ministrusu Monika BABUK, Moldova üüredicilik ministru yardımcısı Loretta HANDRABURA.

Kasabalarda may hererdä 2-ci tur olacek

Kirez ayın (iyün) 14-dä Moldovada erindeki seçimnär oldu. Nicä gösterdi seçimnerin sonuçları, Kişinevda hem may hepsi rayon kasabalarında 2-ci tur olacek.

Büük kasabaların salt beşindä 1-ci turda primarlar ayırıldı: **Belş** – Renato USATIY, **Orhey** – İlan ŞOR, **Taraklı** – Sergey FİLİPOV, **Straşeni** – Valentina KASYAN, **Teleneşti** – Vadim LELİK.

Gagauziyada 1-ci turda primar ayırıldılar: Avdarma – İvan KASIM, **Aydar** – İlya KÖSÄ, **Başküüyü** (Kir-

sovo) – Sergey SAPUNCU, **Beşalma** – Valeriy MOŞ, **Beşgöz** – Nikolay GO-TİŞAN, **Bucak** – Nikolay DUDOGLU, **Caltay** – İlya KOŞULİNSKIY, **Karbalı** – Konstantin GAYDARCI, **Kazayak** – Grigoriy KÖR, **Köseli** (Rus Köselisi) – Georgiy GOSPODİNOV, **Kongaz** – Mihail ESİR, **Kongazçık** – Dimitriy

İKİZLİ, **Kıpçak** – Oleg GARİZAN, **Kırlannar** (Kotovskoe) – Georgiy PALİK, **Svetloe** – Pavel FİLÇAKOV, **Tomay** – Födör TOPÇU.

Gagauziya 2-ci tura çıktılar:

Kasabalarda: **Komrat** – Nikolay DUDOGLU (38,1%) hem Sergey ANASTASOV (34,1%); **Çadır** – Konstantin KELEŞ (36,4%) hem Anatoliy TOPAL (31,6); **Valkaneş** – Viktor PETRİOGLU (42,3%) hem Roman TÛTİN (34,6%).

Küülerdä: **Baurçu** – Nikolay KARAPİRÄ (46,22%) hem Harlampiy KİRLİ (32,7%); **Kiriyet** – Valentina KAYKI (49,89%) hem Dimitriy DRUMİ (32,3%); **Çok Maydan** – Georgiy KIRBOBA (37,1%) hem Georgiy GORELKO (26,36%); **Çöşmä küüyü** – Pötr MACAR (29,05%) hem Dimitriy YANUL (14,91%); **Dizginca** – Nikolay RAYA (44,28%) hem Pötr TOMAYLI (35,39%), **Ferapontyevka** – Valentina NEDOVA (38,31%) hem Vitaliy PAMUCAK (33,14%), **Tülüküyü** – Grigoriy KULA (38,89%) hem Sergey KUYCUKLU (22,88%),

Erindeki seçimnerin 2-ci turu Kirez ayın 28-dä olacek.

Foto – “Ana Sözü” arhivından

Türkiye parlamentına 25-ci deputat seçimneri

Kirez ayın 7-dä Türkiyedä parlamenta 25-ci deputatların seçimneri oldu. Seçimnerä katılmak pek üüsek uurdıydı – 86,63%.

Türkiyenin Anadolu Ajansın açıklamasına görä seçimnerdä partiyalar arasında erlär bölä bölündü:

AKP (Adalet ve Kalkınma Partisi) – 40,87%;

CHP (Cumhuriyet Halk Partisi) – 24,95%;

MHP (Milliyetçi Hareket Partisi) – 16,29%;

HDP (Halkların Demokratik Partisi) – 13,12%.

Buna görä Türkiye Büyük Millet Meclisindä (Türkiye Parlamenti) deputat sayısı bölä olacek: AK Parti – 258, CHP – 132, MHP – 80, HDP – 80.

Türkiyedä tipardan çıktı “Gagauz şiir antologiyası”

Türkiyedä tipardan çıktı “Gagauz şiir antologiyası”, angısını hazırladı filologiya bilgilerindä doktor Güllü KARANFİL. Bu kiyadta toplu 35 anılmış hem genç gagauz poetların yaratmaları.

Uşakları koruma Gününä resim sergisi

Uşakları koruma Gününä karşı Gagauziyanın Regional resim galereyasında 8-ci kerä kuruldu uşak resim sergisi. Burada sergilendi Komrat, Çadır hem Valkaneş resimci şkolaların hem Avdarma yaratmak Evin üürencilerin yaratmaları.

Sergi açılışına geldilər uşaklar analar boalarlan, üüredicilər, kultura insanları, politikacılar. Kalmadı bir tarafta bu önemni olaydan Gagauziya Başkanı İrina VLAH ta. Canabisi kutladı sergiyâ katılınları hem açıkladı, ani Gagauziya her zaman yardımcı olacak onnara.

Sergidä, kendi resimci koleğaları için, bir konçertlän becerikliini gösterdilər Komrat muzıka şkolasının üürencileri da.

Komratta yaratmak Evi yapılacak

Uşakları koruma Gününä karşı, resim sergisinin açılışında pay alan insanların önündä nasaat edärkana, Gagauziya Başkanı İrina VLAH açıkladı, ani Komratta tezdä bir yaratmak Evi yapılacaktır.

Canabisi bildirdi, ani yaratmak Evin proektını hem smetasını hazırlamaa deyni Gagauziya İspolkomu artık 800 bin ley ayırır.

Moldova geçer dicital televideniyaya

Başlayıp Kirez ayın (iyün) 17-dän beeri Moldova geçer dicital TVya. Bu yapılar "Geneva-2006" annaşmasına görä. Geçmäk vakıdı 3 yıl tutacaktır. Bu üç yılın içindä hem dicital, hem da analog TV signalları paralel işleyecekler.

Bu vakıdın içindä kurulacaktır 15 kanallı 3 multipleks. Multiplekslar devletin olaceklar, ama saabilik ona yapacaktır firmalar, angıları bu iş için lişenziya kabledecekler.

Dicital signalları kabletmää deyni lâazım olacaktır ya eni DVD T2 sistemalı televizor yada 40 dolara adaptor satın almaa.

Çöşmä küüyündä yaamurlan toludan kıyamet

Kirez ayın (iyün) 4-dä Valkaneş dolayın Çöşmä küüyün üstünä yaamurlan hem toluyulan bilä büyük bir bora geldi. Boranın lüzgär kuvedi sekundta 13-15 metraydı. Yımırta gibi tolular hem bakırdan yaamur Çöşmä küüyün yapılarına, aullarına hem tarlalarına büyük zarar getirdi.

Nicä bildirdi Gagauziyanın Üstolan durumların Upravleniyası lüzgär aldı Çöşmä küüyü lişeyin örtüsünü hem da küüyün taa 72 evinä zarar etti, çok erlerdän kopardı elektrika tellerini hem gaz borularını, 775 ektar tar-

layı hem insanların aullarını darmadaan etti, çok açları hem meeva fidanlarını kırdı.

Esaplara görä boradan zarar 3,5 milyon leyi geçti. Sadä Çöşmä küüyü lişeyinä zarar 500 bin leyi geçti. Lişeyä lâazım olacaktır eni örtü koyulsun hem kimi odalara enidän tertiplenmä yapılsın, 27 metra aul hem gaz borusu düzülün, pençerelerä şişelär koyulsun.

Zararlar var Tülü küüyündä da.

Çöşmä küüyü lişeyin örtüsündä kabaatlıyı artık sud bulacaktır

(Gagauziyanın Üstolan durumu komisiyası Çöşmä küüyündä)

Kirez ayın (iyün) 5-dä Başkan İrina VLAH Çöşmä küüyündä maasuz kurulan Üstolan durumu komisiyasının bir toplantı yaptı. Toplantıda incelendi bir soruş: nekadar tez doorutmaa o belaları, ani peydalandı Çöşmä küüyündä Kirez ayın (iyün) 4-dä uurayan kıyemettän sora.

tura Upravleniyanın başı Vladimir PANFİLOV, Valkaneş rayonun başı Födör TERZİ hem Gagauziyanın Üstolan durumların Upravleniyanın başı Vitaliy KISSA.

Kendi çalışmasında Komisiya tanıştı o zararları, ani getirdi boran. Nedän sora da inceldi Çöşmä küüyü lişeyinä uurayan zararların sebeplerini. Bu üzerä Komisiyaya çağırıldılar Çöşmä küüyün geçici primarı Anna DARADUR, Çöşmä küüyü lişeyin direktörü Evdokiya RİŞELÄN, örtüyü yapan firmanın temsilcisi Pötr DYAKA, "Sudakon" kuruluşun direktörü Vasiliy KROYTOR.

Toplantıda Gagauziyanın Üstolan durumların Upravleniyanın başı Vitaliy KISSA açıkladı komisiyaya boradan hem toludan sora Çöşmä küüyündä

hem Tülü küüyündä olan durumu.

En büyük soruşlar peydalandı Çöşmä küüyü lişeyin örtüsünün alınması dolayında. Örtüyü koyan firmanın temsilcisi Pötr DYAKA da, "Sudakon" kuruluşun direktörü Vasiliy KROYTOR da bütün "kabaatı" tabiat faktoruna attılar. Ama tabiat kabaatlı mı buna komisiya karar verecektir.

Hepsini sesleyip, Gagauziya Başkanı İrina VLAH izin verdi pazertesinä kadar (Kirez ayın 8-zi) lişeydä olan durumda kabaatlıları açıklamaa. Herliim durumda örtüyü yapan firma kabaatlısaydı, ozaman bütün harçlar firmanın üstünä atılacaktır.

Bundan kaarä Gagauziya Başkanı urguladı, ani insanların evlerine yapılan zararlar incelendiktän sora, yardım için İspolkomda karar alınacaktır.

Not 1. Kirez ayın 17-dän beeri kıyemettän zarar görän insanlara başladılar para yardımını vermää. Bu iş için İspolkom 50 bin ley, küü selsoveti 10 bin ley, Valkaneş administratşiyası da 5 bin ley yardım verdi.

Not 2. Başkan İrina VLAH açıkladı: "Çöşmä küüyü lişeyin örtüsünü yapan firma kabaatlı onda, ani örtüyü kaliteli yapmadı. Örtüylän ilgili bütün zararları syd yolunna firmadan istenilecektir".

Çöşmä küüyündä Üstolan durumu komisiyasına girdilər Gagauziya İspolkom predseatelin 1-ci yardımcısı Vadim ÇEBAN (predseatel), İspolkom predseatelin cümne soruşlarında yardımcısı Olesä TANASOGLU, çiftçilik hem industriya Upravleniyanın başı Sergey BABİY, saallı hem soşial korumak Upravleniyanın başı Aleksey ZLATOVCEN, üüredicilik Upravleniyanın başı Sofya TORLAK, stroyka hem infrastruk-

Komratta Türkiye kultura günneri geçti

Hederlez ayın 22-23 günnerindä Gagauziyanın baş kasabasında “Türkiye kultura Günneri” geçti. Günneri, Kişinev Türkiye Büükelçiliin hem TİKAnın yardımınan, ortaklıkta hazırladılar Kongaz küüyün “Süleyman DEMİREL” lişeyi hem Komrat primariyası.

Türkiye kultura Günneri başladı Komrat kultura Evindän baş meydana örümäklä. Örümektä pay aldılar “Süleyman DEMİREL” lişeyin öndercileri hem ürencilär, Türkiyedän hem Gagauziyadan yaratmak kolektivları.

Örümäk meydana etiştinyän, burada kultura Günnerin ofițial açılışını yaptılar Kişinev Türkiye Büükelçisi

Mehmet Selim KARTAL, Gagauziya Halk Topuşun başı Dimitriy KONSANTINOV, “Süleyman DEMİREL” lişeyin direktoru Funda TÜFEKÇİ.

Maasuz bu yortu için “Süleyman DEMİREL” lişeyi Gagauziya ürencilerin arasında peet hem resim konkursu yapmış. Kultura Günnerin açılışında bu konkursta enseyennerä gramotalar hem para baaşışları verildi.

Ofițial açılıştan sora da, yortuya gelän insannara deyni, konfert başladı. Konfertta pay aldılar Gagauziyanın türkücülere hem uşak oyun ansamblleri. Halk oyunlarında kendi becerikliini gösterdilər “Süleyman DEMİREL” lişeyi ansamblisi, “Kadınca” ansamblinin körpä oyuncuları, Gagauziyanın poläk derneenin ansamblisi.

Taa sora ştenaya çıktı Gagauziyaya

maasuz gelän Türkiyenin anılmış rok muzikantı Haluk LEVENT. Canabisi ştenadan may çalmadı. Hep ştenanın önündä hem insan arasındaydı. Türkülerini çalmak arasında Haluk LEVENT yanına çaarardı ba bir poetı, ba bir muzikantı, ba bir siirediciyi da onnarlan bilä türk çalardı.

Bölä bir şou Gagauziyada taa olmadıydı. Hepsı insannar şendi hem onnarın kefi erindäydı. Bu gözäl hem bereketli konfertı insannar ömür boyunca unutmayaceklar.

Moskva oblastin delegaşıyası 2 günä geldi

Kirez ayın 9-10 günnerindä Gagauziyada bulundu Rusiyanın Moskva oblastinin pravitelstvosunun delegaşıyası. Delegaşıyayı karşıladı Gagauziya Başkanı İrina VLAH. Rusiyadan delegaşıyanın azalarını Gagauziya İspolkomuna tanıştırdı Rusiyanın Moldovada Büükelçisi Farit MUHAMETŞİN.

Delegaşıyada vardılar: Aleksey ANOPÇENKO (delegaşıya başkanı), Moskva oblastin üüredicilik ministrunun birinci yardımcısı; Yakov GOLOVÇENKO, Moskva oblastin mal pazarı hem izmetleri ministrunun yardımcısı; Eduart ŞPİLÄNSKİY, Moskva oblastin saalu korumak ministrunun yardımcısı, büyük insannara medişina yardımını hazırlamak upravleniyanın başı; Georgiy MOHOV, Moskva oblastin kultura ministrunun yardımcısı; Vladimir PONOMAREV, Moskva oblastin Alış-veriş hem industriya palatasının sergi-paneer komisiyanın başı; Sergey BELOKONEV, Moskva oblastin investitiya hem inovaşıya Ministerstvosunu regional arası işbirlii hem devlet kuvetlerin federal organnarınan işbirlii bölümün başı.

İspolkomda tanışmaqlardan hem konuşmaqlardan sora, altı bölümä paylaşıp, delegaşıya azaları Gagauziyanın

küülerinnän hem kasabalarinnan tanıştılar.

Vizit çerçevesindä Rusiya Büükelçisi Farit MUHAMETŞİN hem Gagauziya Başkanı İrina VLAH uurdılar Komratta yapılan eni büyük kliseyâ. Moskva oblastinin

pravitelstvosunun adından Farit MUHAMETŞİN baaşladı burayı 35 klisâ tertipi.

Hep o günü Gagauziya Başkanı hem Rusiyanın Büükelçisi buluştular Gagauziyanın yaşlılar Sovetin azalarinnan. Burada Rusiya Büükelçisi kursulu insannara baaşladı sakatlar için koläska, işitmäk aparatları, davleniyanı ölçümää tertiplär hem irmi veterana ilaç için para yardımını yaptı.

Kirez ayın 10-da yapılan basım toplantısında Gagauziya Başkanı İrina VLAH hem Moskva oblastin delegaşıya başkanı Aleksey ANOPÇENKO vizitlan ilgili açıklamalar yaptılar.

Nicä bildirdi Başkan İrina VLAH, bu vizitin olmasına kolaylık verdi o iş, ani Küçük ayında iki regionun arasında işbirlii için annaşmak imzalandı. Canabisi bildirdi, ani delegaşıya azaları, Gagauziya İspolkomun azalarinnan bilä, altı çalışmak grupasında işledilər:

alış-veriş hem ekonomika uurunda, çiftçilik uurunda, saalu korumak uurunda, üüredicilik, kultura hem turizma uurunda, gençlik politikası hem sport uurunda, erindeki çorbacılık hem regionnar arasında işbirlii uurunda. Bu grupaların azaları, Komrattan kaarä, bulundular Çadırda, Valkaneştä, Tülü küüyündä, Çöşmä küüyündä, Kazayakta, Kıpçakta, Kongazda, Başküüyündä (Kirsovo), Kongazçıkta, Svetlyda hem taa başka erlerdä.

İrina VLAH urguladı, ani Rusiyadan insannar ilgiledilər çeşitli soruşlarlan. Onnarın arasında cümne obyektleri: şkolalar, uşak başçaları, bolnişalar hem saalik merkezleri, stadiyonnar, uşak dinnenmäk lagerleri,

bibliotekalar, muzeylär, kultura evleri. Tanıştılar musaafirlerä infrastrukturanın hem yolların durumnarinnan da.

Gagauziya Başkanı söledi, ani bu vizitin sonuçları olarak, iki region arasında işbirlii için bir plan hazırlanacak. Bu verecek kolayını Gagauziyaya Rusiyadan investitiyaları çekmää, rus panerına gagauz malların satmasını enidän başlatmaa, saalik, üüredicilik hem kultura uurunda işbirliini diriltmää.

Kendi tarafından Moskva oblastin delegaşıya başkanı Aleksey ANOPÇENKO açıkladı, ani hepsi bu işleri başa çıkarmaa deyni hazırlanacak hem kabledilecek bir Yol kartası, angısına görä iki taraf ta kendi işlerini götürecekl.

Vizitin sonunda imzalandı bir işbirlii annaşması Gagauziya hem Moskva oblastin Alış-veriş hem industriya palatalarının arasında.

Süleyman DEMİRELİ anmak fotoreportajı

Gagauz Respublikasının in-sannarı selâmnamak. 1994-cü yıl. Komrat.

Paalı musafırlərə Türkiyenin 9-cu Prezidentına Süleyman DEMİRELİ hem Nazmiye DEMİRELİ tuz-ekmek. 1994-cü yıl. Komrat.

Türkiyenin 9-cu Prezidentın Süleyman DEMİRELİ hem Moldovanın 1-ci Prezidentın Mircea SNEGURun Çadır kasabasının Türk kolecin ürencilerinnän buluşması. 1994-cü yıl. Çadır.

KDU rektoru Dionis TANASOGLU giidirer Süleyman DEMİRELİ universitetin "Honoris causa" doktoru rubalarını. 1994-cü yıl. Komrat.

2004-cü yılın Kırım ayın (dekabri) 22-dä Moldovanın 3-cü Prezidenti Vladimir VORONİN kendi rezidençiyasında Türkiyenin 9-cu Prezidentın Süleyman DEMİRELİ Moldovanın en büyük ordenini "Ordinul Republicii" verärkana. 2004-cü yıl. Kişinev.

Moldova-Türk "Transkonstuksiya İLE-TEN" Ltd. Şti. Keremit-tula fabrikasının temel atma sırasında Süleyman DEMİRELİ hem Mircea SNEGUR. 1994-cü yıl. Komrat.

Paalı Süleyman DEMİRELİ Gagauziyanın 15-ci yıldönümü kutlamasına gelişindä GHT Başı Anna HARLAMENKO tarafından tuz-ekmeklän karşılamak. 2009-cu yıl. Komrat.

Gagauziyanın 10-cu yıldönümündä tribunadan konuşması hem Gagauziya insanlarını selâmnaması. 2004-cü yıl. Komrat.

Gagauziyanın 10-cu yıldönümünä gelişindä Gagauziya Başkanı Georgiy TABUNŞİK tarafından tuz-ekmeklän karşılanması. 2004-cü yıl. Komrat.

Gazetamızın baş-redaktoru Todur ZANET Gagauziyadan baaşlıları getirdi. 11.07.2008-ci yıl. Ankara.

Sayın Süleyman DEMİRELİ Gagauziyanın 15-ci yıldönümündä. 2009-cu yıl. Komrat.

Gagauziyada son konuşması. Gagauziyanın 15-ci yıldönümü. 2009-cu yıl. Komrat.

Patretlär Todur ZANETin hem "Ana Sözü" gazetasının arhivlarından.

Benim ana dilim – gagauz dilim!

Bän her zaman düşünürim, nicä yaşayaceydı insan konuşmarkan. En käämil iş bu dünnedä – o laf. Laflan var nicä sevindirmää, doorutmaa, uslandirmaa, güldürmää. Ama taa ii, açan o laflar sölenir ana dilindä.

Ana dili – en paalı herbir insanın yaşamasında, o ölä bir dil, angısında biz söledik ilk bilmeyceleri, massaları, yaratmaları. Dil, angısında biz okuyêrız, yazêrız, düşünüriz. Ana dili – o dil, angısı baalêr seni ana tarafınan, Vatannın. Dil – herbir insanın canı! O ölmâz can, angısı yaşaya-

cek dedelerdän dedelerä, salt ozaman, açan biz onu koruyacez.

En büyük fenalık bu dünnedä – bilmemää dooru lafetmää hem yazmaa kendi ana dilindä. İnsan, angısı bilmeer kendi ana dilini kaybeder kendi Vatannı, ama insan Vatansız, nicä uşak anasız. İnsan, angısı bilmeer kendi ana dilini – o, nicä kartal, yalnız bu dünnedä.

Benim ana dilim – gagauz dili. Bu en gözäl, şıralı hem zengin dil. Gagauz dili – o dil, angısında bän konuşêrim hem düşünürim hergün. Benim dilim pek yalpak, onuştan, açan biz lafede-

riz, bizim sözüümüz olêr taa gözäl, taa uygun. Taa duumamdan bän baalyım gagauz dilinnän da onuştan katılêrim Sofi Kocanın laflarına:

**Hepsimiz dilimizi
Kurtardık biz ölümdän.
Kessinnär, öldürsünnär,
Bän atılmaarım sendän!**

Bän dä, hiçbir zaman, atılmayacam bu ayozlu dildän. Hem istârdim eklemää, ani bän diil çoktan pay aldım respublika olimpiadasında, neredä geçti şairlerle buluşmak. Orada bän çok beendim anılmış yazıcının Todur

Zanetin laflarını: “Bän hodulum, ani yaşêrim Gagauziyada da lafederim hem düşünürim ana dilindä. Bän bütün kuvedimi koyêrim hem koyacam, deyni gagauz dili ilerlesin!” Bän katılêrim Todur Zanetin laflarına da isteirim söyleyim, ani bän dä pek hodulum, ani benim ana dilim – gagauz dili. Bän hiçbir zaman unutmuyacam kendi ana dilimi hem savaşacam korumaa onu, neçinki dilsiz insan, nicä susuz yolcu. Todur Zanetin lafları halizdän dooru: “Dil varkan, daymaa var adın!”

**Olga KİRİOGLO, 10 “b” klas,
Komrat “G.Gaydarçı” teoretik lişeyi**
(Gagauz dilindä üüredicisi
Marina ODNOSTALKO)

Körpâ resimcilerimizin üüsek erleri

Büük Enseyişin 70-ci yıldönümünä karşı Moldova-da rus bilim hem kultura Merkezi uşaklar arasında “Bän Enseyişi resimneerim” adlı bir resim konkursu açtı. Konkurstta pay aldılar uşaklar Moldovadan, Gagauziyadan hem Pridnestrovyedan.

Gagauziyadan onda pay aldılar “D. Savastin” adına resimcilik şkolasının üürencileri. Sevindirer, ani bu konkurstta körpâ resimcilerimizin resimneri üüsek erleri aldılar.

9-11 yaş arası: 1-ci er – Nina VARBAN; 3-cü er – Ekaterina GURİNA hem Alina STEFU.

12-14 yaş arası: 1-ci er – Olesâ GARGALIK; 2-ci er – Evgeniya TOPAL; 3-cü er – Anastasiya MİHAYLOVA.

15-18 yaş arası: 1-ci er – Diana GUZUN; 3-cü er – Aleksandra DEÇEVA.

Lişey vıpusknikların balı 9-cu kerä oldu

Kirez ayın 21-dä, Gagauziya İspolkomun çalışmalarınan, Komratta 9-cu kerä oldu lişey vıpusknikların balı, angısında pay aldı bütün Gagauziyadan 345 vıpusknik.

Bal başladı vıpusknikların hem onnarın üüredicilerinin örüyüşünnän. Kimi lişeylerin üürencilerinnän bilä eni seçilän küü primarları da vardı. Onnar meydanda ördülär maasuz bu iş için seftâ yazılı “Vıpusknikların marşı” melodiyasının (avtor kompozitor İlya FİLEV) altında.

Sora herbir lişey kendisi için videorolik gösterdi. O rolıkların arasında en isleesi Komrat “D.Karaçoban” lişeyin rolü tanındı. Bu rolük için Gagauziya Başkan İrina VLAH lişeyä plazma televizoru baaşladı.

Sora vıpuskniklara kutlama sözlerinnän danıştılar Başkan İrina VLAH, Halk Topluşu Başı Dimitriy KONSTANTİNOV, üüredicilik Upravleniyanın başı Sofya TORLAK,

Kıpçak “B.Yanakoglo” lişeyin üüredicisi Anna TOLMAÇ.

Kutlamalardan sora en islää vıpuskniklara Gagauziya öndercilerindän hem sponsorlardan dört nominaşiyada («Отличники учебы», «Одаренные дети в области образовательных наук», «Вдохновение и талант», «Олимпийские надежды») baaşışlar

(birär smartfon) hem Gramotalar verildi.

O avşam, meydanda bulunannara deyni konşert ta oldu. Konşertta pay aldılar üürencilär, gagauz estrada türkücülere, moldovan Lume hem SunStroke project grupaları.

Vıpusknikların balın sonunda salüt yapıldı. Foto – gagauzmedia.md

Pedkolecda master-klas – klas meyva verer

Kolecin üürencileri ilk kiyatlarınan tanıştırdılar

Hederlez ayın 22-dä Komrat “Ay-Boba Mihail ÇAKİR” adına pedagogika kolecin “Başlankı klaslarda üüredicilik” bölümün grupası (üüredicileri Galina Dimitrievna SİRKELİ) “Uşak literaturasında hem demekli okuması” predmetında son hem açık uroo hem da literatura uurunda yapılan master-klas çıkışları meropriyatıyasını yaptı.

Meropriyatıyada, üürencilerdän kaarä, pay aldılar kolecin direktoru Mariya Dimitrievna TANASOVIÇ, pedagogika praktikasında zavuç Tatyana Georgievna SİDNIKOVA, üüredicilär Aleksandra Dimitrievna MARİNOVA, Anna Danilovna SUKMAN, Ekaterina Vasilyevna YANÇOGLU, İrina Nikolaevna SLESARÇUK hem master-klasların öndercisi poet Todur ZANET.

Maasuz urok hem master-klas sonucu için olarak, üürencilär hazırladılar birär kiyatçık. Onnarın kimilerinin bu kiyatçıklar ilk kiyatları oldular. Kiyatlar pek meraklıydı. Kimi avtorlar kendi peenlrini kiyatta tiparlamışlar, kimileri gagauz yazıcılarının, kimileri masal yazmışlar, kimileri başka meraklı yaratmaları hazırlamışlar. Kiyatların arasında hem gagauzça, hem rusça hem da gagauzça-rusça vardı.

Urok başladı ondan, ani ilkin kendi

peet kiyadını “Gagauz Eri – sevgili Vatanim!” tanıttı üüredici Galina Dimitrievna SİRKELİ. Bundan sora studentlär, elektronika taftanın yanına çıkıp, kendilerini hem kiyatlarını tanıttılar.

Kiyatlar hem onnarın avtorları:

“Ana dilim”, peetlär, hazırlayan Evgeniya GARİZAN, Çadır kasabasından, 1995 yılın duuması.

“Sesli can ötmesi...”, peetlär, hazırlayan Praskovya DÜVENCİ, Kon-

gaz küüyündän, 1995 yılın duuması.

“Tilki hem Turna”, masal, hazırlayan Kristina SIRBU, Komrat kasabasından.

“Trup”, masal, hazırlayan Aleksandra VILÇU, Kongaz küüyündän, 1995 yılın duuması.

“Sevgili yazıcım”, Todur Zanet için kiyat, hazırladı Alina BURGUCU, Çadır dolayın Kiriet küüyündän, 1994 yılın duuması.

«Дуновения души», peetlär, hazırladı Veronika GAGAUZ, Çadır dolayın Aydar küüyündän, 20.02.1995 yılın duuması.

«О чём молчит душа», hazırladı Dorina STOLERU, Kongazçık küüyündän, 15.10.1994 yılın duuması.

«Близкие сердцу люди...», yakkınarına adanan peet kiyadı, hazırlayan Kseniya MİTROŞENKO, Taraklı rayonun Musait küüyündän.

«Общее счастье», peetlär, hazırladı İrina KUŞENKO, Kaul kasabasından.

«Свет моей души», peetlär, hazırladı Natalya MAZURENKO, Kırımın Simfiropol kasabasından, 15.11.1994 yılın duuması.

“Kendi grupama adêrim...”, epigrama kiyadı, avtoru Nina UZUN, Kazayak küüyündän, 1995 yılın duuması.

“Kismetli yola karşı”, peetlär, hazırladı Vera KEL, Kazayak küüyündän, 30.09.1995 yılın duuması.

“Yıl zamannarı”, peetlär, hazırladı Mariya GROZDEVA, Valkaneş kasabasından, 01.08.1995 yılın duuması.

Todi durardı dayanık aca da bakardı nereysä gökâ. Şindi o görünärdi taa yakın hem taa gözâl. Oldu iki gün Todi bulamazdı kendinâ er. Onun oolu ölärdi açlıktan. Evdâ pek suuktu, onuştan Todi çıktı aula kesmä aç. Yoksa ne imää, makar sıcak olsun. Dondurardı. O yılın kış çıktı pek suuk hem kaarlı. Kimär kerä okadar suuktu ani insannar ölärdilər yatarak döşektä. İhtârlar sölärdilər ani o yılın kış em suuktu hepsi kışlardan angıları onnar geçirdilər. İnsannar okadar yufkalandılar ani yoktu kuvetleri makar sobayı yakma, diil ani odun kıyma. Yoktu kuvetleri çıkarma ölüleri evdän, onnar ölä da yatarıdılar döşeklerdä. O vakit siirek olardı ani kimisä gömsünnär sandık içindä, ölüleri atardılar bir büyük kuyu içinä. Onu kazma deyni primariyadan yolladılar bir traktor neçin ki insannarın yoktu kuvetleri kazma.

Düşünerek ne ta geterecek onun eceli Todi aldı titirerek ellärlän naca da urdu aca. Aç titiredi. İşleyip beş minut, düşmemä erä deyni Todi oturdu. Dinneip biraz Todi genä tutundu kıyma, ama biraz vakıttan sora o gena läüzimdi otursun. Todi annadı ani yalnız o acı kıyamaycek da gitti çarma yardımı komuşuyu Petriyi. Petri – onun hem yakın arkadışı dı. O hep ölä geçirdi aaçlı nica da Todı. Bir afa geri öldü onun çocukların birisi. Todi yardım etti ona gömmä oolunu insançasına, ayırı mezarda. Yakın her bir aylı geçirdi suuklu, aaçlı hem can acıyı kaybedip yakın insanı.

Todi bütün yaz işledi kırdä, büüdärdi ekmä angısı läüzimdi doyursun onun aylesini bütün yıl. Hepsı bereketleri o topladı ambara. Onun sayısına görä bu läüzim dı etsin ona eni bereket oluncak. Ama birkaç vakıttan sora geldiler primariya işçileri angılar toplardılar insannardan boodayı. O günü onnar aldılar yarımından çok ne ani hazırladıydı Todı. Bundan sora insannar başladı saklama boodayı aulda, soba içinde hem başka erlerdä. Todi da sakladı kendi bereketi brayıp ambarda sade birazıcık booday. Birkaç vakıttan sora primariyadan genä geldilər toplama boodayı.

- «Booday var mı?», - sordular onnar Todidän.

- «Nasıl ta booday? Bän verdim», - şaştı Todı.

- «Ozaman sän verdin ekin için, şindi armataya topleriz», - cevap verdilər ona.

- «Nasıl armataya? Bizä ne aaçlıktan mı ölmää?», - kızdı Todı.

- «Sän nica lafedersin? Er olmadı armata sän olcadın şindi çirak nemtälärdä», - baardı ona predsedatel.

O günü onnar süpürdülär bütün boodayı ani kaldıydı ambarda. Bölä onnar gezärdilər küüdä evdän evä da toplardılar insannardan boodayı bakmarak ihtiar mı, karı mı, uşaklar mı var ayledä. Can acıyardı açan görärdin ani kendi küündän insan, angısına sän inanardın nicä arkadaşa, alardı sendän bitki ekmää.

“Ana Dili” (baklêr Çiçek ayın (aprel) 27-dä, Ayozlu Ay-Boba Mihal ÇAKİRin duuma günündä) yortusuna karşı “Me-ras” cümne kuruluşu gagauz dilindä proza yarışması yaptı. Yarışmada 1-ci eri aldı genç yazarı Dimitriy YANUL. 2-ci eri kazandı hep genç yazarı Kristina KOÇAN. Büün tiparlêêrız 1-ci eri alan annatmayı.

Ama bunnan onnarın gelmesi Todıya bitmedi. İki aftadan sora onnar gena geldilər.

- «Booday varmı?», - sordular onnar genä.

- «Neredän olsun booday? Siz brama-dınız bişey», - cevap verdi Todı.

- «Arama heresini», - izin verdi pred-sedatel yardımcılarına.

O ölä bir kötü insan dı ani yok nasıl sölemä. Ona verdilər izin toplama insannardan booday, ama sölämädiler toplama bitkiyadan. Ama o istärdi göstermä kendini kuvet tä bulunan adamnarın önündä. Her bir toplumda sölärdilər ani o diil sade yaper plannarı ama geçirer da.

Onnar aktardılar bütün evi, ambarı, tavani, da bişey bulmayıp başladılar arama aulda. Aulda onnar aradılar her bir adım eri battırıp tellän. Todi tuttu sooluunu: «sade bulmasınnar, zerä öläcez açlıktan». O vakit battırdılar o erä nereyi Todi sakladı boodayı. Tel gerdi pek kolay. Battırıp

oturardı onun yanında da aalardı nicä uşak angısını aldılar ayledän.

- «Sän sölä bana Todı, ne var bizim kabatımız ani onnar bölä kötülük yaptılar bizä? Neçin onnar aldılar bizim bütün ekmä da bradılar bizi ölmä açlıktan? Bu kış bän kaybettim anamı oolumu hem karımı. Ama kış ta bitmedi», - sordu Petri Todıyi.

Todi susardı. O beklärdi ne zaman geçecek Petrinin can acıması da susarak bakardı pençerä.

- «Biz kendimiz işledik teer su içindä kalarak büttük bu ekmä. Sindsä bizim uşaklarımız ölerlär aaçlıktan. Ne fayda bizä yaşama?», - genä sordu Petri.

- «Sendä Petri var ta iki uşak. Onnarın için sän läüzim yaşasın onarı läüzim büüdäsin», - cevap verdi Todı.

- «Nasıl büüdeyim onnarı açan onnar aldılar bütün boodayı angısı şindi çürer garada. İnsannar öler aaçlıktan booday sa çürer...», - aalardı Petri.

- «Kim sana söledi ani booday garada

barların ardında. Geçärkä aradan Petri denedi tafta arasında bir delik. O yaklaştı da savaştı sokma elini. Ama sıyamadı neçinki delik küçüktü. Todı savaştı ayırma taftayı ama köşedä göründü askerci. Petri çekildi ambarın duvarından bir tarafa da onnar Todıylän yaptılar maana giderlar küya dooru. Onnar başladılar kollama ne zaman askercilär geçärdilər ambarların dolayında. Onnar annadılar ani yarım sat geçtiyän askerci dolaylar ambarı.

- «Laazım gelmä gecä ozaman biz ayırıp taftayı grecez ambara», - söledi Petri.

- «Sän istersin biz çalalım boodayı mı?», - sordu Todı. - «Taa mı islä ölsünnär uşaklar mı?»

- «Onnar boodayı sendän çalmadılar mı o senin boodayın orada buluner. A senin uşakların aaç ölerlär», - kızdı Petri.

Todi annardı ani Petri doru söyler ama çalma istemärdi. Gelip evä Todı buldu karısını alayarak. Onnarın oolu gelmäydi kendisine. Todinin canı sıkıldı o başladı aalama. O çok gördü nicä ölärdi insannar ama inanardı ani onun aylesini bu geçecek. Ama ölüm ayırır insannarı o bicer hepsini. Pek zor görmä nica öler uşaan ama sän buba gibi bişey yapamersin. Bölä kötü kendini Todı ta duymazdı. Geca onnar aldılar naca da gittilər garaya.

Ambarın yanında saklanıp onnar beklädilər ne zaman geçecek askerci. Açan o geçti onnar çıkardılar taftayı da gerdilər ambar içinä. Gerip ambara burnuya birdän urdu küf. Booday çürärdi. Todinin çıktı yaşları: nekadar insan öldü açlıktan o vakit açan burada booday çürer. Onnar doldurdular çuvalcıkları hem atardılar boodayı azına. Doldurup çuvalları onnar çıktılar ambarda dayadılar taftaları erina da yollandılar evä doru.

Birazıcık gidip ambardan onnar işittilər askercinin sesini. Onnar başladılar kaçma.

Ama çuvalar zor edärdilər onnarın kaçmasını. Askerci başladı ateş etmä. Petri düştü erä. Kurşu urdu onun ayana. Todı aldı onu koltukdı altına da başladı kaçma onnan bölä.

- «Todı brak beni. Kaç yalnız kurtar uşaklarımızı», - dedi Petri.

- «Bän seni brakmaycam», - cevap etti Todı.

Askercilärin işidilärdi ta yakın. Pek zoordı kaçma Petriylän bülä.

- «Todı öläcez biz öläcek uşaklarımız da. Kaç yalnız da kurtar uşaklarımızı», - yalvardı Petri.

Todi şupelenip biraz yatırdı Petriyi kaar üstüne sildi yaşlarını da kaçtı ileri doru. Bir askerci duruklandı Petrinin yanında ikinci hep kaçardı Todinin ardında. Todı kösteklenip düştü erä. Açan savaştı kalkma askerci urdu tüfeklän kavasına. Todı kaybetti kendisini. Gelip kendinâ o gördü askerciläri.

- «Bunnan ne yapma», - sordu birisi.

- «Urma kurşuma», - cevap verdi öbürü.

Todıyi kaldırdılar dayadılar ambarın duvarına da urdular kurşuma. Todı düştü erä çuvalın yanına angısından dökülmüş-tü booday. O gördü nica gittilər askercilär ama boodayı hiç kaldırmadılar. Onun suuk mavi gözleri bakardılar kara gökâ neredän şafk edärdilər yıldızlar. Yıldızların arasında o gördü Länkayı. O aalardı oolun patın önündä. Çocuk solumazdı...

P.S. Todı hem onun oolu öldülär bir gecedä. Petriyi yolladılar uza Sibireya neredän o geri dönmedi.

(Stilistika hem orfografiya avtorun)

Dimitriy YANUL

Devlet ekmää

taa bir kaç erä yakında, onnar başladılar kazma.

- «Ne aldadersın, bulduk biz senin ekmä», - bardılar ona.

- «Yok orada bişey», - dedi. Todı.

Açan onnar buldular saklanmış boodayı Todinin karısı Länka başladı aalama. Predsedatel yaklaştı Todıya da urdu suratına.

- «Aldatmersın mı köpek. Bunnan ne?», - kızgın sordu predsedatel.

- «Bu ekmää bän kendim büüttüm, benim aylemin olsun deyni ne imää bütün yıla. Siz sä bitki ekmä alersınız. Öldürün beni ama kendi ekmää bän sizä vermeycäm», - söledi Todı.

- «Sän ne Sibirä mi istersin», - savaştı predsedatel onu korkutma.

- «Boodaylan siz buradan çıkmayce-niz», - durdu kendi lafında Todı.

- «İstiyesdin yaşama çekil bir tarafa», - genä korkuttu onu predsedatel.

Todı durardı erindä. Predsedatel ateş etti gökâ. Bunnan o savaştı korkutma Todıyi, ama o kaldı durma erindä. Ozaman predsedatel genä urdu Todıyi. Açan Todı savaştı çevirmä geeri, predsedatelin yardımcıları atıldılar ona da yıkıp erä başladılar onu tekmlämä. O vakit Länka yattı onun üstünä düümäsinnär deyni kocasını. Karıya onnar urma kıyamadılar, gittilər alıp bu evdän bitki ekmä.

Bölä onnar alardılar boodayı hepsindän. Booday kaldı sade zenginlerdä, kimin çok toprakları vardı. Bu iş için predsedatel kabletti medali.

Petriylän bülä onnar yıktılar acı, kestilär dallarını da başladılar kıyma odun. Bu işlän onnar zaanatlandırdılar bütün gün. Auşama plita yanardı, evdä oldu sıcak. Acın kabından Leanka kaynaktı çorba. Aaçkana bu çorba göründü nica em tatlı imek dünnedä. O vakit kimsey düşünmädü ani bu imek prost saalık için.

Biraz imää Länka getirdi Petrinin aylesinâ neçinki onun karısı yatalak tı da yapamazdı imä. Petri savaştı makar nasıl sa ilinnetmää karının bitki saatlarını, yaktı sobayı, kaynaktı çay ama o tok tutmazdı.

Sabaylen Petri geldi Todıya alayarak. Todı annadı ani Petri kaldı dul. Şindi o

çürer? Onu olmalı çoktan aldılar garada?» - soru Todı.

- «Diil, burada o. İnsannar gördü. Askercilär koruyerlar onu», - cevap verdi Petri.

- «Yok nasıl olsun», - inanamazdı Todı.

- «Bekim gidecez istemä onnardan biraz booday. Onnar hep diil cansız. Vereceklär biraz uşaklar aaçlıktan ölmäsinnär» - yalvarardı Petri.

- «Bilmerim Petri. Laazım denemä. Bekim kurtaracez aylelerimizi», - söledi Todı.

Ülëndän sora açan gömdülär Petrinin karısını Todı gelip evä gördü ani onun oolu – ta yufka oldu.

- «Bilmerim ne yapma» - söledi Länka – «evdä yok bişey imää».

Todı susarak bakardı ooluna. Kendi canından çok onu sevärdi ama bilmäzdi ne yapma kurtarma deyni. Bişey sölämeyip karısına çıktı evdän da gitti Petriya.

Garaya kadar läüzimdi gitmä üç kilometra. Etişip onnar yaklaştılar ambarlara.

Onnarın dolayında gezärdilər askercilär birisi da durardı kapunun önündä.

Todıylän Petri yaklaştılar ona.

- «Oolum versänä bizä birazıcık booday uşaklarımız aaçlıktan ölerlär», - sordular onnar askerciya.

- «Yok nasıl vereyim», - cevap verdi askerci.

- «Anna bizi kardaş» - Petri diz çoktü onun önündä - «anam öldü, çocuum öldü, dün karımı gömdüm, kaldı iki uşam onnar da açlıktan ölerlär, yardım et», - yalvarardı Petri.

Askerci bilmäzdi ne yapma. O vakit yaklaştı başka askerci angısı urdu Petrinin suratına. Petri düştü erä patlak dudaklarından akardı kan.

- «Tez yok olunuz buradan, çok varsınız» - bardı askerci.

- «Ne yaparsınız siz?», - yaklaştı Todı da birdän kabletti bir yumuruk askercidän.

- «Yok olunuz buradan», - genä bardı askerci.

Todı kalktı, tükürüp kanı azından yardım etti kalkma Petriya. Bitki sıra küsülü bakıp askerciläre onnar döndülär evä doru. Onnar saptılar araya angısı bulunardı am-

Yunus Emre institutu Türkçä Sertifikatları verildi

Bu yıl Küçük ayından Hederlez ayın sonuna kadar Komrat ATATÜRK bibliotekasında, Türkiye'nin "Yunus Emre" institutu tarafından, Türk dili kursları yapıldı. Kurslarda üretti çok insan, ekzamenä geldi 53 kişi, ekzameni 29-zu verdilər.

Kirez ayın (iyün) 19-da ATATÜRK bibliotekasında Sertifikatları vermäk sırası yapıldı. Türk Dili kurslarını ba-

şarannara A2 uurunda Türkçä Sertifikatları verdilər Türkiye Respublikasının Kişinev Bütökelçisi Mehmet Selim

KARTAL, Kişinev TİKA koordinatörü Canan ALPASLAN, Gagauziyanın dış ilişkiler Upravleniyasının başı Vitaliy VLAH, Gagauziyanın kultura hem turizma Upravleniyasının başı Vasilisa PETROVIÇ, "Yunus Emre" institutun Türk Dili üredicisi Yunus BOLAT.

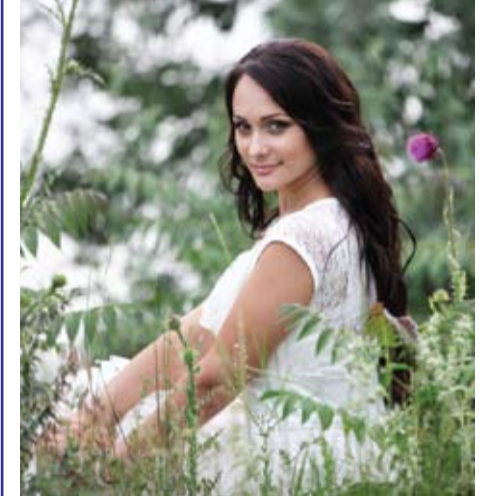
Sertifikatları kabledennär şükür ettilär bu büyük iş için Türkiye Respublikasına hem "Yunus Emre" institutuna.

Bekleler, ani Ceviz ayından beeri, Komrat ATATÜRK bibliotekasında Türk Dili kursları ilerleyecek, da ürencilerä olacek kolayı kendi Türkçä bilgilerini taa da üseltmää.

Vasilisa TANASOGLU, ATATÜRK bibliotekasının direktörü

Lüdmila TUKAN "Cântă Inima" festivalin laureatı

Anılmış gagauz türkücüykası Lüdmila TUKAN oldu I-ci gradlı laureat III-cü "Cântă Inima" vocal zanaatında halklararası festivalindä, ani geçti Moldovanın Anenii Noi kasabasında. Bu festivalin finalında pay aldı 50 türkücü. Festivalä türkücülär katıldılar dünneyn 12 devletindän, ölä nicä Argentina, Estoniya, İzrail, Latviya Litva, Moldova, Polşa, Rusiya, Ukrayna.

Nicä bildirdi festivalin kurucusu Vasiliy MOROŞANU: "Festivalin kuralına görä herbir türkücü läüzümlü çalsın kendi devletinin bir türküsünü hem bir moldovanca türküyü".

Festival iki basamaklı oldu. Birinci günü türkücülär çaldılar sadä jüri için. Gagauziyadan türkücüyka Lüdmila TUKAN çaldı moldovanca türküyü "Măi badiță". I-ci etap bittiyän, jüri bildirdi, ani Lüdmila TUKAN finala çıktı. Ertesi günü, finalda, Canabisi çaldı türküyü "Hey, dostum!" (laflar – Todur ZANET, muzika – Veçelav DANİLİUK).

Jürinin kararına görä Lüdmila TUKANa verildi "Cântă Inima" vocal zanaatında halklararası festivalin I-ci gradlı laureat diploması hem para ödülü.

Festivalin grand-pri ödülünü, kubonu hem 1000 \$ baaşısını aldı argentinalı türkücü Fernando VAZQUEZ.

"Cântă Inima" festivali 18 yıl yapıldı. Artık 3 yıl oldu, nicä festival halklararası statusuna geçti. İki yıl o politikacı Marian LUPUNUN kanadı altında yapıldı, son bir yıl da Moldova kultura ministerliin kanadı altına geçti.

Ani festival büyük uurda hazırlanêr gösterer onun jürisindä bulunan azaların adları: Moldovanın halk artisti Sergey ÇUHRİY, SSSRın hem Moldovanın halk artisti Mihai MUNTEANU, Moldovanın halk artisti hem kompozitor Yan RAYBURG, "Yurmala-klassik" halklararası festivalin kurucusu Tatyana KOROLEVA, "Două Inimi Gemene" festivalin kurucusu Evgeniya MARİN, rejisör Valeriy JEREĞİ.

Not. Anılmış gagauz türkücüykası Lüdmila TUKAN bu festivaldä pay aldı Gagauziyanın eski kultura Upravleniyası başı Vasiliy İVANÇUKun teklifinä görä.

I-ci Evropa oyunların gümüş medalisi Pötr YANULOVda

Kirez ayın (iyün) 12-28 günneri arasında Azerbaycan Respublikasının baş kasabasında Bakuda geçêrlär I-ci Evropa oyunları. Evropa Olimpiadası oyunlarını yapmaa deyni karar aldı halklararası olimpiada kuruluşu, angısı birleştirdi Evropanın 49 millî olimpiada komitetlerini.

I-ci Evropa oyunların serbest güreşin 86 kg kategoriyasında Moldova komandasının gagauz güreşçisi Pötr YANULOV gümüş medalisi kazandı.

Pötr YANULOV Kirez ayın (iyün) 18-dä finalda tarratt Rusiyanın güreşçisine Abdulraşid SADULAEVa.

Final yolunda Pötr YANULOV ilktän 3:1 ensedi Wille HEİNOYu (Finlandiya), sora 3:0 Aleksandr HUŞTİNı (Belarusiya), ¼ finalda 3:1 ensedi İştvan VEREBı (Vengriya), ½ finalda da 3:1 Sandro AMİNAŞVİLİyi (Gruziya).

Not. Evropa oyunlarında pay alêrlar 49 devlettän 6200 sportsmen. Onnarın arasında Moldovadan 85 kişilik komandası da var. Moldovadan güreşçilerin arasında, Pötr YANULOVdan kaarä, var gagauz serbest güreşçileri Evgeniy NEDÄLKO (74 kg) hem Aleksandr ROMANOV (125 kg).

II-ci Etnokultura festivali Komratta

Hederlez ayın 30-da Komratta geçti II-ci Etnokultura festivali, angısını hazırladı "Pro-Evropa" kuruluşun Gagauziya filiali. Festivaldä pay aldılar gagauz, moldovan, poläk, türk, bulgar, ukrayna, çingenä milletlerindän insannar.

Etnokultura festivalin açılış konuşmalarını yaptılar Gagauziyanın kultura Upravleniyasının başı Vasilisa PETROVIÇ, Kişinev TİKA koordinatörü Canan ALPASLAN, "Pro-Evropa" kuruluşun Gagauziya filialın başı Lüdmila MİTİOĞLU, Gagauziyanın bulgar cümneçini başı Tatyana RAKOVÇENA.

Gagauziyada yaşayan halkların

türkücülük hem oyunculuk kulturalarını şenadan gösterdilär ansambllilär, artistlär hem solistlär. Festivalä gelenlerin önündä ustalını gösterdilär

"M.Çakır" adına pedagogika kolecin halk orkestrası, "Umut" uşak oyun ansamblisi, "Gagauzskiye korobeyniki" ansamblisi, "Poläki Bucaka" ansamblisi hem başkalari.

Çadır "Êly" adına uşak yaratması Merkezin avangard moda teatrusu gösterdi folklor kostümünün defilesini. Kostümünar adetçä olmayan materialardan yapıldılar.

Bu yortuylan ilgili Komradın Pobeda meydanında, resim, el işleri, ustaların sergileri da yapıldı.

Not. Moldova kultura ministerliin, Gagauziya İspolkomun hem Gagauziya Halk Topluşun yardımunnan festivalin ortakları oldular: bulgar hem poläk cümneleri, "Gagauziyanın halk ustaları" cümne kuruluşu, Komrat istoriya muzeyi, Gagauziyanın kultura Upravleniyası. Foto - gagauzmedia.md

"ANA SÖZÜ" Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

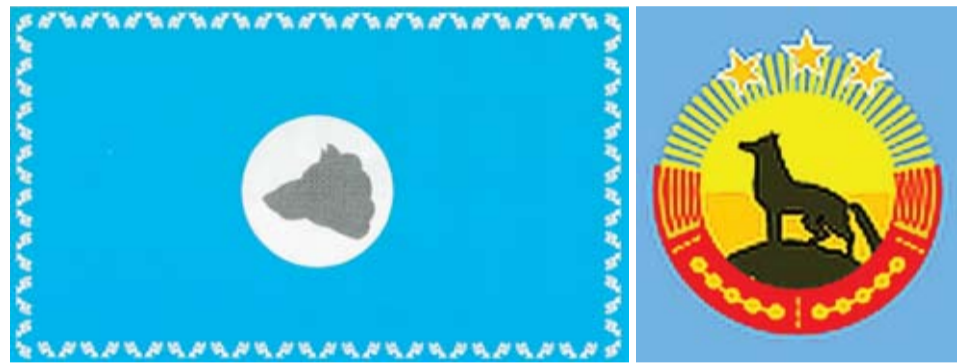
Gazeta "Universul" basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 7738.

İndeksi - PM – 21358

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

25 yıl geeri Gagauz Milli Gimnası hem Bayraa kabledildi

İrmi beş yıl geeri, 1990-cı yılın Orak ayın (iyül) 22-dä, Gagauz Halkın Üstolan Syezdın III-cü toplantısında Gagauz Milli Gimnası hem Bayraa kabledildi. Hep orada Gagauz Milli Gerbı da incelendi.

Gagauz Milli Gimnanın muzikasını yazdı kompozitor Mihail KOLSA, laflarını da poet Todur ZANET. Bayraan hem Gerbın ideyası Georgiy STAMATOVun hem avtoruluu raametli resimcinin Pötr VLAHın.

Sora, Gagauz Respublikasının hem Gagauziya avtonomiyasının Bayrakları ortaya çıktı (*bak 4-cü sayfa*). Avtonomiya kurulduunan da Bayrak hem Gerb diişildi, ama sadä Gagauz Milli Gimnası, Gagauz Respublikasının Gimnası hem Gagauziyanın Gimnası diişmedi, hep o kaldı (*bak sol resimdä*). **4-cü sayfa**

Gagauz Respublikasında hem Gagauziyada bir Gimna var

Sovet Rejimın represiyalarına düşenleri Çadırdı andılar

1940-1952-ci yıllarda Sovet Rejimın tarafından gagauzlara karşı (*hem diil salt gagauzlara*) türlü politikalı represiyalar yapıldı: Sibirä hem Kazahstana kaldırmak, zorlan yapılan açlıktan öldürmek, GULAG lagerlerine atmak, kurşuna urmak.

Bu tragediyalı işleri Moldovada hem Gagauziyada anmak için, her yılın Orak ayın (iyül) 6-dä (*1949-cu yılda bu gündä Sibirä kaldırmışlar*) çeşitli meropriyatıyalar geçer. Ölä bir meropriyatıya yaptı Çadırdaki “Dooruluk” cümne kuruluşu da. Bu kuruluşu toplu Çadır rayonundan o insannar, ani politikalı represiyalarından zarar gördülär.

Meropriyatıyada pay aldılar represiyalı insannar hem onnarın evlatoyları, Gagauziya Başkanı İrina VLAH, “Dooruluk” cümne kuruluşun başı Mihail GAGAUZ, Çadır primarı Anatoliy TOPAL, gagauz intelegenıyası hem bilim adamnarı. Meropriyatıyaya katılan insannar politikalı represiya kurbannarına anmak taşına çiçek koydular.

Adet bozuldu – bu kerä Kongres 2016-cı yılda olacek!

Orak ayın 21-dä Gagauziya İspolkomu aldı karar Bütündünnä gagauzların IV-cü Kongresini 2016-cı yılın Kasımın 4-5 günnerindä yapmaa.

Bu kararlan İspolkom bozdu adeti, angısına görä, başlayıp 2006-cı yıldan beeri, 3 yıl aşırı Bütündünnä gagauzların Kongresileri olardı.

Nicä açıklandı, Bütündünnä gagauzların IV-cü Kongresi 2015-ci yılda yapılmêêr o betera, ani Gagauziyanın bu yılki bucetindä bu iş için para ayrılmamış.

Romın hem gagauz dilleri Gagauziyada paralel üürenilecek

Orak ayın (iyül) 14-dä Komratta oldu bir konferenıya, ani açtı proektı “Integrarea cu respect pentru diversitate – înățarea simultană a limbilor română și găgăuză”. Bu proekta para yardımı verer OSCENın azınnıklar işlerinä bakan Baş komisarı.

Proekta görä Komratta, Çadırdı hem Valkaneştä açılacak parasız 10 grupa, neredä analar-bobalar, uşaklarlan barabar, altı ayın içindä, üüreneceklär romın dilini.

“Integrarea cu respect pentru diversitate – înățarea simultană a limbilor română și găgăuză” proektını yapêr ANTEM (*Asociația Națională a Trainerilor Europeni din Moldova*) ortaklıkta Moldova üüredicilik ministeriinnän, Moldova Bilimnär akademiyasının kultura varlı İnstıtutunnan, Moldovanın etniklararası ilişkilär Bürosunan, Gagauziya İspolkomunnan.

Romun hem gagauz dilleri Gagauziyada paralel öğrenilecek

(Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada)

Konferençiyada pay aldılar hem nasaat ettilär Gagauziya Başkanı İrina VLAH, OSCEnin azınlıklar işlerini bakan Baş komisarı Christian KNUST,

Romniya Bükelçisi Marius LAZURKA, Türkiye Bükelçisi Mehmet Selim KARTAL, Germaniyanın Bükelçisi Ulrike KNOTZ, Moldovada Evropa Birlii delegaçiyasının politika konsilye-

ri Mindaugaz KAÇERAUSKİS, Moldova Pravitelstvonun temsilçisi Boris GILKÊ, Moldovanın etniklararası ilişkiler Büronun Baş direktoru Elena BELEACOVA, Moldovanın üredicilik ministerliin baş konsultantı Alla NİKİTÇENKO, ANTEM (Asociația Națională a Trainerilor Europeni din Moldova) direktoru Lucia KUKU.

Konferençiyada Gagauziya İspolkomun hem ANTEM arasında imzalandı bir işbirlii anaşması, angısının altında imzalarını koydular Gagauziya İspolkomun predesatel yardımcısı Olesä TANASOGLU hem ANTEM (Asociația Națională a Trainerilor Europeni din Moldova) direktoru Lucia KUKU.

Bundan kaarä konferençiyaya katıldılar bilim adamnari, ürediciler, Gagauziyanın uşak başçalarının direktorları, yazıcılar, cümne insannari hem jurnalistlar.

Ya kamçı, ya prännik!

Orak ayın 20-dä Gagauziya Başkanı İrina VLAH İspolkom azalarına görterdi baasırları, angılarını kendisine Rusiyada vermişler: kamçı hem prännik.

İspolkomun toplantısında İrina VLAH, maamilä surat, şaka dedi: *“Bu iki tertipi kullanarak biz dört yıl çaltıcaz. Şindi bilelim neyi taa sık kullancaz: kamçıyı mı, prännii mi? Büküncü durumda taa sık kamçıyı kullanmaa lüzüm. Hem kamçı, hem da prännik Başkanın odasında en görünän erdä duracek. Siz annayasınız deyni, ani dört yılın içindä lüzüm olacek çok işlar yapmaa...”*

Hepsi primarlar seçildi artık

Kirez ayın (iyün) 14-dä Moldovada erindeki seçimlerin 1-ci turu oldu. Kirez ayın (iyün) 28-dä da bu seçimlerin 2-ci turu oldu. Bu turlan Gagauziyada hepsi kasabaların hem küülerin primarları seçildi artık.

Komrat – Sergey ANASTASOV (2-ci turda seçildi);

Çadır – Anatoliy TOPAL (2-ci turda seçildi);

Valkaneş – Viktor PETRİOGLU (2-ci turda seçildi).

Avdarma – İvan KASIM;

Aydar – İlya KÖSÄ;

Başküüyü (Kırsovo) – Sergey SAPUNCU;

Baurçu – Nikolay KARAPİRÄ (2-ci turda seçildi);

Beşalma – Valeriy MOŞ;

Beşgöz – Nikolay GOTİŞAN;

Bucak – Nikolay DUDOGLU;

Caltay – İlya KOŞULİNSKİY;

Çok Maydan – Georgiy KIRBOBA;

Çöşmä küüyü – Pötr MACAR (2-ci turda seçildi);

Dizginca – Pötr TOMAYLI;

Ferapontyevka – Valentina NEDOVA (2-ci turda seçildi);

Karbalı – Konstantin GAYDARCI;

Kazayak – Grigoriy KÖR;

Kiriyet – Valentina KAYKI (2-ci turda seçildi);

Köseli (Rus Köselisi) – Georgiy GOSPODİNOV;

Kongaz – Mihail ESİR;

Kongazçık – Dimitriy İKİZLİ;

Kıpçak – Oleg GARİZAN;

Kırlannar (Kotovskoe) – Georgiy PALİK;

Svetloe – Pavel FİLÇAKOV;

Tomay – Födör TOPÇU;

Tülüküyü – Grigoriy KULA (2-ci turda seçildi).

Gagauziya hem Belarusiyanın Minsk oblasti işbirlii anaşması imzaladılar

Orak ayın 16-17 günnerindä Moldova Prezidenti Nikolae TİMOFTİ ofițial bir vizitlan Belarusiyada bulundu. Canabisinnän bilä bu vizitta Gagauziya Başkanı İrina VLAH ta pay aldı.

Vizitin birinci günündä, Moldova Prezidenti Nikolae TİMOFTİNİN hem Belarusiya Prezidenti Aleksandr LUKAŞENKONUN pay almasınan, Gagauziyanın hem Belarusiyanın Minsk oblastinin arasında alış-veriş, ekonomika, bilim-tehnika, üredicilik hem kultura uurunda işbirlii anaşması imzalandı. Anaşmayı imzaladılar Gagauziya Başkanı İrina VLAH hem Minsk oblastin İspolkomun başı Semen ŞA-PIRO.

Vizit çerçevesindä Gagauziyaylan ilgili taa bir dokumment imzalandı:

Gagauziya İspolkomun hem Belarusiyanın Mogilev oblastin arasında işbir-

lii anaşmasının 2015-2017 yıllarına çalışma planı.

“Birlikte iyilik” cümne Birlii sözündä durdu

Üç ay geeri “Birlikte iyilik” cümne Birlii bildirdi, ani bu Birlik Komrat kasabasının DSU maalesindä uşak oyun meydancını kuracak. Bu sözlär erinä getirildi.

Meydancın açılışında pay alan “Birlikte iyilik” cümne Birlii başı Ruslan GARBALI açıkladı, ani “uşak oyun meydancını kurmaa deyni cümne Birliinä danıştlar Komradın bu maalesindä yaşayan uşakların analar-bobaları. Onarlan birliktä biz hazırladık meydancın shemasını hem bu iş için materialları hem kuvetleri topladık.

Da te şindi Komradın S. Lazo sokaanda bulunan çok katlı evin aulunda bu

oyun meydancını açtık”.

Bu uşak oyun meydancın açılışı taa Çiçek ayında lüzümdü olsun. Ama, “adetlerä” görä, bu işte da türlü kösteklär peydalandı. En büyük köstektü, ani Komrat primariyası izin vermärdi, meydancık açılış deyni. Ama Orak ayında bu da çözüldü – primariyadan bu izin geldi.

Analar-bobalar çok savaştılar, ani oyun meydancın açılışına aulu da tertiplemaa: ekildi çiçekler, klumbalar yapıldı, renkli skemnelär koyuldu.

İnsannar umut ederdiler, ani bu inişiativa kasabanın aulundan auluna geçecek da, “Birlikte iyilik” cümne Birlii gibi kuruluşlarlan birliktä, kasabanın hepsi aulları gözelleşecek.

Onnar hepsi bizi dünneyä tanıtılar

Bitki vakıtta Gagauziyadan uşak oyun ansamblleri “Laale” (Baş küüyü), “Umut” (Avdarma) hem “Karanfil” (Beşalma) Halklararası festivallerä Gagauziya adından katıldılar hem, kazanıp en üüsek ödülleri, Gagauziyamızı oralarda tanıtılar. Bu iş için, Orak ayın 28-dä Gagauziya Başkanı İrina VLAH bu ansambllilerin azalarına Şan Gramotaları verdi.

Bundan kaarä Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Moldova Prezidentin çiftçilik hem erindeki öndercilik uurunda sovetnii Vladimir ÇOBANU, başka musaafirler.

Kendi kutlamak sözlerini ansambllinin azalarına hem öndercilerine söledi Gagauziya kultura hem turizma Upravleniyanın başı Vasilisa PETROVIÇ ta. Canabisi urguladı, ani bu upravlenie her zaman kolektivların yanında var hem onnara para hem da başka türlü yardımarda bulunêr.

Gagauziyadan uşak oyun ansambllilerin bitki vakıtlarda başarıları:

“Laale” (öndercisi – Mariya Georgievna DOBRIOGLU) – Bulgariyada, Romıniyada, Türkiyedä, Ukraynada festivallerdä ödüllär aldı.

“Umut” (öndercisi – Éduard KÖŞÄ) – Bulgariyada hem Türkiyedä festivallerdä ödüllär aldı. Gretyiyada festivaldä 3 Gran-pri kazandı.

“Karanfil” (öndercisi – Hristofor AVRAMOGLU) – geçennerdä Belarussiyada “Altın kuvancık” festivalindä birinci eri hem Gran-pri ödülünü aldı.

Avdarmda eni primariyasında binası var

Kirez ayın 5-dä Avdarma küüyündä açıldı eni primariya binası. Bina yapıldı bu küüdän KAZMALILAR meţenatların parasınnan hem küüyä parasız başlandı.

Açılıştta pay aldılar avdarmalılar, Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Moldova Prezidentin çiftçilik hem erindeki öndercilik uurunda sovetnii Vladimir ÇOBANU, başka musaafirler.

Küüyün primarı İvan KASIM, kendisinin hem küülülerin adından, şükür etti meţenatlara bu paalı hem küüyä deyni pek lâazımını baaşış için.

Binanın açılış şiridini kestilər iş veteranı Praskovya Georgievna DRAGNEVA hem “D.Çelengir” liţeyin birinci klasın üürencisi Roman KAZMALI.

Foto - avdarma.md

“Bucak sesleri” türkü konkursu geçti

Orak ayın 11-12 günnerindä Gagauziyada üçüncülä geçti “Bucak sesleri” türkü konkursu. Konkursun birinci günündä korkunsantlar Kıpçak küüyündä becerikliklerini gösterdiler. İkinci gündä dä – Caltay küüyündä.

Konkursta ensedi Armeniyadan türkücüyka Siranuş MİNASÄN. İkinci eri aldılar Pridnestrovyadan Karolina RAGOZİTE hem Bulgariyadan Georgiy YANKOV. Üçüncü erdä – Anna ÇEBAN (Moldova).

Caltay primariyasının maasuz baaşışını kabletti gagauz türkücüykası Aleksandra STANEVA. Siiredicilerin mayıllık prizını kabletti Azerbaycandan türkücü Seyran BABAE.

Konkursta pay aldılar on devlettän genç hem yaratmak yoluna başlayan türkücülär.

Haldun TANERın duumasının 100 yılına Halklararası teatru yaratmaların yarışması

Türkiyenin büyük dramaturgu hem yazarı Haldun TANERın duumasının 100-cü yıldönümünä Türk Dünnäsında ortak bir dramaturgiya yarışması açıldı. Avrasya Yazarlar Birlii, TÜRKSOY hem Türkiye Devlet Teaturların Genel Müdürlüynän işbirliindä, Türkiye Başbakanlık Tanıtma Fondunun yardımınnan, bütün Türk literatür dillerindä kurulan yarışma, “BİN NEFES BİR SES” HALKLARARASI TÜRKÇÄ TEATRU YAPAN DEVLETLÄR FESTİVALİndä tanıtılacak.

Haldun TANERın duumasının 100 yılına Halklararası teatru yaratmaların yarışmasının kuralları

YARIŞMA KALUPLARI:

- **Konu:** Serbest.
- **Stil:** Serbest (uşak, kısa hem adaptaıyalı pyesalarından kaarä).
- Yarışmanın Dili: Yaratmalar lâazım yazılısınar türk, azerbaycan, kazak, kırgız, türkmen, uzbek, tatar, başkurt, çuvaş, krım tatar, gagauz, karaçay-malkar, kumuk, uygur, hakas, altay, saha, tuva literatür hem dialekt dillerindä.
- Yarışma herkezine açık, yaş kerkikleri yok.
- Herbir yazarı yarışmaya tek yaratmaylan katılabilir.
- Yarışmaya yollanan yaratmalar lâazım yazılısınar ştenaya koyulacak uygun tehnikada.
- Yaratmalar lâazım olsınar original, başka yada başkasının yaratmalarından aktarmalı, uydurmalı hem adaptaıyalı olmasınar.
- Yarışmaya katılacak yaratmalar taa ileri hiçbir yarışmada ödül almamış hem başka bir erdä yayınmamış hem da ştenaya koyulmamış

olacaklar.

- Yarışmaya yollanan yaratmalar lâazım yazılı olsınar kompyuterda A-4 formatında, Times Roman yazı fondunda, 12 punktlan hem 1,5 arayan.
- Yaratmalar, en çok iki perdelik olacak.
- Yarışmaya yollanılacak yaratmaların üzerinde sade parol yazılı olacak; paroldan kaarä yarışmacının adını belertän bir nişan bulunursa, yaratma yarışma dışı brakılacak
- Yarışmaya katılacak yaratmalar, 6 ekzempler olarak yollanacak. Ayrıca, yaratmanın koyulan büyük konvertin içinä Word formatında hazırlanmış dosye hem yaratma CDya yazılı olarak koyulacak.
- Yarışmacı, adını hem laabını, açık adresini, biyografyasını, 1 patredini ayrı bir küçük konvertä koyacak. Konvertin üstündä sade parol lafını yazacak da yaratmanın büyük konvertinin içinä koyulacak. E-poçtaylan yollanan yaratmalarda bu bilgilär maila ayrıca eklenecek hem yarışma sekretarlıindä yarışmanın

sonuna kadar saklanacaklar.

- Yarışmaya katılacak yaratmalar: **AYB Sakarya Mahallesi Göztepe Sokak 5/A** adresine eldän yada posta yolunna, yada htoyunyaris@ayb.org.tr adresine e-poçtaylan verilecek.
- Yarışma onetimi, lâazım olduu durumda, ön elemä jürisi oluşturabilir.
- Yaratmaların incelenmesi Türkiye türkçesine çevirilän yazılar üzerinden yapılacaktır.
- Yarışmaya katılan yaratmalar, geeri verilmeyecek hem onun saabis bu konuda hiçbir hak isteyemeyecek.
- Jüridä pay alan azalar hem bu kişilerin birinci uurda senseleleri hem yakınnarı yarışmaya katılamazlar.
- Yarışma kaluplarına uymayan danışmalar incelemeyä alınmayacaklar.
- Yarışmaya danışan yaratmaların saabileri, yarışma kaluplarını kabul etmiş sayılır.

YARIŞMA KALENDARİ:

Yarışmanın duyurulması:

15.04.2015.

Yaratmaların son verilän günü:

30.09.2015.

DOĞUMUNUN 100. YILINDA
HALDUN TANER
ULUSLARARASI TİYATRO ESERİ YARIŞMASI

KONU: SERBEST
YARIŞMA DİLİ: BÜTÜN EDEBİ DİL VE LEHÇELERİYLE TÜRKÇE

YARIŞMA TAKVİMİ Esaslı Şan Tarih: 28 Eylül 2015 Yarışma Sonuçları Açılış: 19 Kasım 2015 Özellik: Anlık 2015	YARIŞMA ÖDÜLLERİ Birinciyä: 15.000 (On beş bin Türk Lirası) İkinciyä: 10.000 (On bin Türk Lirası) Üçüncüyä: 5.000 (Beş bin Türk Lirası) 1. Mansiyon: 2.500 (İki bin beş yüz Türk Lirası) 2. Mansiyon: 2.500 (İki bin beş yüz Türk Lirası)
--	--

AVRASYA YAZARLAR BİRLİĞİ
Sakarya Mah. Göztepe Sk. No: 5/A Adapazı-AKSAKAR-TÜRKİYE
www.ayb.org.tr | htoyunyaris@ayb.org.tr

Yarışma sonucunun açıklanması:
15.11.2015.

Ödül sırası:
Kırım (dekabri) 2015.

YARIŞMA ÖDÜLLERİ:
Birinciyä: 15.000 (On beş bin Türk Lirası).

İkinciyä: 10.000 (On bin Türk Lirası).

Üçüncüyä: 5.000 (Beş bin Türk Lirası).

1. Mansiyon: 2.500 (İki bin beş yüz Türk Lirası)

2. Mansiyon: 2.500 (İki bin beş yüz Türk Lirası).

Avrasya Yazarlar Birlii

Komrat muzeyindä Gagauz Devletliin Simvollarının 25-ci yıldönümünü kutladılar

Orak ayın (iyül) 22-dä Komrat muzeyindä Gagauz Devletliin Simvollarının (Gimn, Bayrak, Gerb) kabledilmesinin 25-ci yıldönümünü kutladılar. Kutlama yortusuna katıldılar Gagauz Milli Gimnanın lafların avtoru Todur ZANET, Gagauz Respublikasının kurucuları, kultura hem cümne insanları.

Toplantı Moldova hem Gagauziya Gimnalarından başladı. Sora Komrat muzeyin direktoru Vladislav MARINOV annattı toplantının konusu için. Canabisi söledi, ani Gagauz Devletliin Simvolları kabledi 25 yıl geeri, 1990-cı yılın Orak ayın (iyül) 22-dä Gagauz Halkın Üstolan Syezdın III-cü tolantısında. O urguladı, ani Komrat muzeyindä bütün bulunêr o 5 bayraklardan birisi, ani Gagauzyada ozaman vardı (*Laf gider Gagauziya avtonom respublikasının bayraa için, ani barabar baaşladılar muzeyä Gagauz Respublikasının Üšek Sovetin prezidiumun sekretari Georgiy Nikolayeviç RATKOGLU hem Gagauz Milli Gimnanın avtoru Todur ZANET*).

Sora söz verildi cümne insanına Leonid DOBROVA, angısı annattı Gagauz devletliin kurulması için, kedisinin rolü için bu iştä hem Gagauz Milli Üniversite-tin kurulmasında.

Bundan sora da, yortulu toplantıyı götürän Valentina DERMENCI, söz verdi zalda bulunan Gagauz Milli Gimnanın laflarının avtoruna Todur ZANETä.

Todur ZANET sözünü başladı Hoca HASTRADİNın fikrasından, neredä annadılêr onun için, nicä, yıllar geçtiynän, insanlar geçmişleri kendiycesinä annadêrlar hem kendilerine görä uygun düzeldêrlar. Hem, urarak onnarın burnularına, kim 25 yıllık istoriyamıza bütün falsifikasiya yapêr hem kendilerinin kimseysizliini üšeklerä kaldırêr, Todur ZANET dedi: *“Nekadar taa çok yıllar geçer Leninin acı taşımından, okadar taa çok insan üzä çıkêr, ani o acı Leninnän bilä taşımışlar!”*

Söleyerek onu, ani *“bütün Gagauz Devletliin Simvollarının avtorlarını maasuz savaşêrlar silmää gagauz istoriyasından”*, Canabisi açıkladı, ani *“Gagauzyada salt bi Gimna var hem onun avtorları Mihail KOLSA (muzıka) hem Todur ZANET (laflar). Bu Gimnaylan kuruldu Gagauz Respublikası hem Gagauziya. Bu Gimnaylan, 1994-cü yılda, Moldova Parlamentin hem Gagauz Respublikasının Üšek Sovetin deputatlarının ortak toplantısı geçti, hem bu Gimnaylan Gagauziya bütün da var. Salt birkaç erif, susaraktan, onun laflarını düştürmişler”*.

Todur ZANET söledi, ani 1990-cı yılın Orak ayın (iyül) 22-dä kabledilän Gagauz Milli Bayraan hem Gerbın ideyası Georgiy STAMATOVun, avtoruluu da raametli resimci Pötr VLAHın. (*Gerb o toplantıda incelendi, ama kabledilmedi*). Bu adları da istoriyadan silmää savaşêrlar.

Canabisi urguladı, ani Gagauzların Devletlik Simvolları bütün halk tarafından kabledildi. Zerä Gagauz Halkın Üstolan Syezdın delegatlarını bütün halk seçti da o 411 delegatın oylarınan bu Simvollar kabledildi. Onnari yoketmää deyni da genä bu proçedura lääzım yapılsın, lääzım bütün halk karar alsın.

Sora toplantıda nasaat ettilär Gagauz Respublikanın veterannarı Konstantin TAUŞANCI, Leonid DEÇEV, Dimitriy SAVASTİN, Todur MARİNOGLU hem taa başkaları.

Yortulu toplantıda kısa konçert gösterdi Kongazçık folklor ansambli.

Dimu ERİBAKAN

Информационное сообщение о III заседании Чрезвычайного съезда гагаузского народа

В минувшее воскресенье, 22 июля, в г. Комрате состоялось третье заседание Чрезвычайного съезда гагаузского народа. В повестку дня заключительного заседания были внесены вопросы о национальном гимне, гербе, флаге, о развитии событий в ССР Молдова и решении проблемы гагаузского народа; об утверждении аргентинского Полномочия о выборах народных депутатов ГАССР; о внесении изменений в Положении о Временном издательстве утверждено Галаузской АССР в составе ССР Молдова; о внесении изменений в коллективный съезд Временного комитета; о национальном университете и о национальном агентстве «Гагауз-пресс».

Были приняты также различные обращения и заявления. На заседании съезда присутствовали 411 делегата, среди которых, кроме гагаузского, были представители болгарского, албанского, македонского, русского, молдавского, татарского, украинского и других народов. 113 делегатов являются членами КПСС, 57 — члены партии «Ариалык», 7 — Демократической партии гагаузского народа.

Небольшим оказалось число присутствующих гостей и приглашенных — 78 человек. Среди них: председатель Пес-

тохой комиссии Верховного Совета ССР Молдова по национальным вопросам А. И. Ароний, заместитель председателя постоянной комиссии Верховного Совета ССР Молдова по вопросам местного самоуправления И. Ш. Нугу, представитель ЦК КПМ, первый секретарь РК КПМ Комратского, Бессарабского, Надар-Луцкого, Вулчанештского районов, представители родов Рыбница, Бессарабия, Дубосары, Тирасполь, корреспондент журнала «Союз», представители общности Гирлы и Мефудия (Парастин-Болгар), отделения болгарских наук Академии Наук Молдова, отдела гагаузоведения Академии Наук Молдова, корреспонденты одноименных журналов «Гласность», издаваемых в Одессе и Москве, корреспондент газеты «Молдова Советская», комментатор Национального молдавского газетного галет и радиовещания, председатель Союза крестьян ССРМ, народный депутат ССРМ, Андрей, представитель Народного фронта Молдова, в частности, член исполкома НФМ М. Г. Гыра, представитель татарского народа Сулейманов и другие.

Принят национальный гимн и утвержден автор музыки гагаузский композитор М. М. КОСА. Слова гимна написаны

“Umut Evi” merkezi ihtarlara umut verer

Artık on yıla yakın Gagauziyanın Kongaz küüyündä işleer AO “KONKORDİYA” Cümne Proektı. Proektın çeketmesindä bu acızgannık kuruluşu Kongazın legerindä kantina açtıydı. Burada imäk yapıları, da o imeklär yalnız kalmış insannara hem onnara, kimä etişmärdi, daadılardı. Yayan mı, taligaylan mı, ama imekleri insannarın evlerinä götürärdilär.

Sora, 2010-cu yılda, AO “KONKORDİYA” açtı Kongazda “Umut evi” cümne merkezini. Bu merkezin gözäl, donaklı hem tertipli odaların-da 10-12 ihtar insan yaşêêr hem diil salt Kongazdan, ama aşırıdan da. Ama hergün burasının kantinasında açılär 120 kişiyädän imäk yapêlar. Da, hep ölä, nicä ileri, “Umut evi” zaametçileri (*burada 7 kişi işleer*)

bu imekleri insannarın evlerinä parasız vererläär.

Orak ayın 14-dä, Kongaz “Umut evi” 5-ci yıldönümünü kutladı. Bu kutlamayı paylaşmaa deyni, merkeze geldilär Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Gagauziya saallı hem soşial korumak Upravleniyanın başı Aleksey ZLATOVÇEN, Komrat rayonun başı Vladimir GARÇEV, Kongazın prima-

rı Mihail ESİR hem Kongazın popazı Ay-boba İvan.

Paalı musaafirleri tuz-ekmeklän karşıladılar “Concordia Moldova” acızgannık birliin başı Mikael ZİKEL hem Merkezin direktoru Aksiniya SOBOR, evin zaametçileri da halk oyunlarını oynadılar hem halk türkülerini çaldılar.

Sora musaafirler tanışılar cümne merkezin iç durumunna hem insanna-

rın yaşamak kolaylıklarınna. Merkezin direktoru Aksiniya SOBOR annattı nicä çalışêr bu merkez, neleri yapêr hem taa yapmaa neetlener. Canabisinin laflarına görä, burada var klisä horu, el işleri krujokları, uşaklar için Pazar şkolası. Hepsi bu işler verer kolayını pazarlarda burada 70 uşak toplansın hem, keyfinä görä, kendilerine iş bulsun.

Yortunun sonunda Gagauziya Başkanına başlandı bir pala, angısı “Umut evi” cümne merkezin düzenindä dokunmuş.

Maêstroya anmak taşı dikildi

Anılmış gagauz resimcisinin, raametli Pötr Nikolaeviç VLAHın (18.03.1945-20.01.2012) (*musulmanaa geçtiynän Ahmet İslam adını aldıydı*) mezarına anmak taşı koyuldu.

Anmak taşını koydu türk biznesmeni Adil TAŞÇI. Ama taşın koyulması için çok çalıştı gagauzların dostu, filologiya bilgilerindä doktor, Türkiye'nin “ATATÜRK” universitetin pedagogu Abdul Kerim DİNÇ.

Not. Pötr Nikolaeviç VLAH duudu 1945-ci yılın Baba Marta ayın 18-dä Komratda.

1965-ci yılda başardı 1-ci Komrat şkolasını.

1969-da bitirdi “İ. Repin” adına Kişinev resimcilik uçilişçasını.

1970-cı yıldan beeri çeşitli erli hem halklararası sergilerdä pay aldı.

1977-ci yılda Sovetler Birlii halk yaratmaları Festivalindä 1-ci erin Diplomunu hem laureat medalisini kabletti.

1980-ci yılda “İ. Födöröv” adına Lyvov poligrafika institutun resimcilik-grafika bölümünü başardı.

1980-ci yılda Sovetler Birlii hem

Moldovanın resimcilär Birliin azası oldu.

1996-cı yılda kendi grafika hem exlibris resimnerin kiyadını çıkardı.

1997-ci yılda “Gagauziya kulturasına yardımcı akıntısı” derneeni kurdu.

1998-ci yılda Komrat devlet universitetinde tipardan çıktı kiyat “П.Влах. Библиографический указатель”.

1999-cu yılda Komrat kasabasının şannı vatandaşı oldu.

2003-cü yılda tiparlandı Petr VLAHın üç dilli (*gagauzça, rusça, angliycä*) kiyadı “SUSAK taa dünnä kurulmasından”.

2012-ci yılın Bük ayın 20-dä raametli oldu.

Topracun ilin olsun, Maêstro!

Stepan KUROGLU'nun mezarında pamätnik koyuldu

Kirez ayın (iyün) 27-dä gagauz yazıcısının hem bilim adamın Stepan KUROGLU'nun mezarında raametliyə anmak taşı koyuldu. Nicä açıkladı yazıcının eşi Nadejda Pavlovna pamätni koymaa deyni para Gagauziya İspolkomundan verilmiş hem biraz kendi aylesi da eklenmiş.

Anmak taşını açmaa deyni raametlinin aylesi çardı mezarlaa gagauz yazıcılarını, bilim adamnalarını, inteligentiyayı, cümne insannarı. Mezarın yanında pomana masası kuruldu. Masayı hem eni açılan anmak taşı okudular Gagauziyadan popazlar, nedän sora hepsi insannar kolivadan dattılar hem raametlinin canı için birär filcan şarap buyurdular.

Topracun ilin olsun, Stepan Stepanoviç!

Not. Stepan KUROGLU (09.01.1940 – 23.06.2011) duudu Ukrayna Respublikasının Odesa bölgesinin Bolgrad rayonun Dimitrovka küüyündä. Başardı Kişinev Devlet Universitetini. Dimitrovka küüyündä işledi istoriyada üredici hem şkolanın direktoru.

1974-cü yılda Kişinevda aspiranturayı başardı da, dokuz yıldan sora, 1983-cü yılda, istoriya bilimnerindä bilim doktoru oldu. Bilim adamı olrak üzdän zeedä bilim statyaların hem dokuz bilim kiyadın hem monografiyalrın avtoru.

1975-ci yılda Moldova yazıcılar Birlii hem SSRB yazıcılar Birlii azası oldu. Onüç literatüra kiyadın hem top-lumların avtoru.

1979-1983 yıllarda Moldova ya-

zıcılar Birliin gagauz literatürası sektiyyasında konsultantı.

1987-ci yıldan beeri, on yıla yakın, Moldova Bilimnär Akademiyasının Gagauzovedeniye bölümün başı oldu.

1990-1994 yıllarda Moldova parlamentin deputatı oldu.

Gagauz Respublikasının hem Gagauz avtonomiyasının kurulması için çalıştı. Gagauziyanın şannı vatandaşı. Moldova medalisi hem ordeni kabletti.

Bütün Komradın 2-ci gimnaziyası Stepan KUROGLU'nun adını taşıyêr.

BEKLENMEYÄN ECEL

Yazın bir sıcak günü. Başçamız yakılmış fırın içi gibi sim-sıcak. Can sıkıntısı içinde bir gölgede oturardım. O sırada vızırdayarak bir sinek geldi da, bakmadaan ona, ani onu hep koolardım, başıma konarak, pek azıttı.

Bir da, açan o erä kondu, ona hiç bir şans brakmadaan, şamarımnan urdum. Taman o kıpımda, hiç bilmeerim neredän, aucumun altına, hep vızırdayarak, başka bir sinek kondu da ezildi. Hiç beklenmeyik bir biçimde ecelinä kaştı, zavalı.

İnsannarda da hep bölä olër, düşünüm...

KARŞILIKSIZ İLİK İŞİ

Em-eşl kırdı gidän bir patika yolundayım. Kendi düşüncelerimä dalmışım, giderim. Ansızdan ayaklarımın ucunda sıraylan gidän karımcaları gördüm. Herkezi birär kuru ot kucaklamıştı, ilerlärdilär.

Bezbelli onnarın işi pek zor! Acıdım biraz. Adımınarımı yavaş atarak, karımcaların üstündän ayıkdırdım. O devirilän düşüncülerimä eni bir fikir girdi! Karımcalar: "Ya, şükür! Kos-koca adam bizim üstümüze basmadı da saaselm kurtulduk! Allah korudu bizi!, - deyeräk, sevinçlän yuvalarına dooru yolu ilerlettilär.."

Aydarbek SARMANBETOV, anılmış kirgiz yazarı hem jurnalisti. Kirgizistan Respublikasının yazarlar Birliin literatura hem inäzanaat "Janı Ala-Too" jurnalın baş-redaktorun yardımcısı. 1982-ci yıldan beeri yazër kirgiz hem rus dilrindä. Ondan zeedä proza kiyadı tiparlandı. Yaratmaları kazah, türkmän, türk, azerbaycan hem gagauz dillerinä çevirildi.

2012-ci yılda Mahmut Kaşgarlı halklararası literatura konkursunda 2-ci ödülü aldı.

Benim da, kendileri gibi, dünneyn türlü zorlukları içinde ekmek peşindä koşan bir zavalı adam olduumu, neredän bileciydilär. Ama onnara zarar vermedään oradan ayırıldım için, sansın karşılıksız bir ilik yapmışım gibi, içimde pek sıcak bir mutluluk peydalandı.

ŞAŞILACEK İŞ

Şaşılacak iş: ilk oolum duuduynan, ona ad vermäk için, sevinmeliktän dostlarımın hem kafadarlarımın arasında bir yarışma kurdum. Sonunda çok bilinmeyän "Bayastal" adını koymaa karar verdim. Karım hem dostum Üsön ozaman bu fikrimdän beni vazgeçtirdiydi, deyeräk, ani kirgizlarda bölä ad hem bölä laf yokmuş...

1998-i yılın kışından beeri Sokuluk rayonun Malovodnoye küüyündä yaşêırım. Geçenlerde üürendim, ani küüyün eski adını – Bayastal! Şaşılacak iş!

ÖMÜR BİR TREN GİBİ

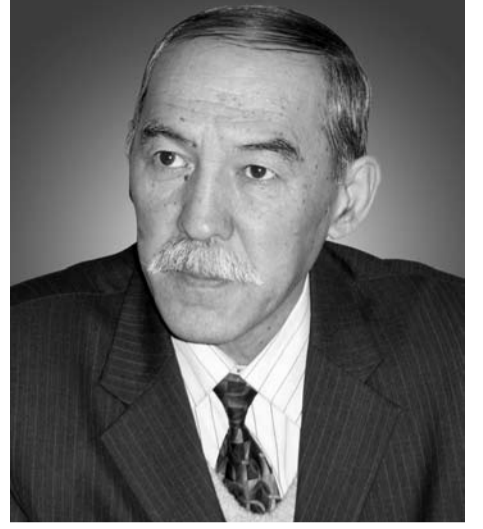
Artık on yıl oldu nicä Bişkek kasabasına işimä trennän giderim. Lugovoy hem Merke stanşiyalarından beeri genç-ihtär, adam-karı gibi bir sürü insan, zorluklarının peşindän sürükleneräk, trenä pinerlä. Uzaklardan gelän o insannara herbir stanşiyada taa biräraz insan eklener. Fısıldayanlar, homurdanannar, gülenär, dürük kaşlılar, hastalar hem saa olannar ardına vagonnara pinerlä...

Çuf-çuf, çuf-çuf... Masallardaki kervan gibi yolunda ilerleer bu tren...

Sırası geldiinän, erlerini sansın üüsüz brakarak, kimi yolcular trendän inerlä...

Trenä etiştirämeyän, ellerini sallayan insannar da var. Tren onnari bir kıpım da beklämeer, acimêer, taş ürekli... Geçenlerde gördüm kaşı-gözü boyalı kız da artık görünmeer, ne acı ki?..

Benim gözümde ömür – bilinmelä almış yolu olan trenä benzeer...

TÜRK DÜNNÄSİNDAN PROZA**OTLARI YOLARKANA**

Yaz yaamurundan sora başçamı ot kapladı. Kollarımı suvayıp ta, onnari yolmaa başladım. O vakıtta kafamdan bölä bir fikir geçti: "Ah, sanki, insannar da er üzünä geldii gündän beeri, onnari, kim ömürün dadını kaybetmiş, canavardan beter zarar yapannari, bu otlar gibi, birär birär, yolup, atsak da, onnardan sonsuza kadar kurtulsak, ne gözäl olaceydi!"

O canavar görünän insannara üfke mi otlardan çıkartmaa savaştım...

Gagauzçaya çevirdi Todur ZANET

Kaşgarlı MAHMUT ödülleri verildi

Bıldır Türk Avrasya Yazarlar Birlii öncülüündä, Eskişehir 2013 Türk Dünnäsi kultura Başkentın hem TÜRK-SOYun işbirliinnän, Türk Respublikaların hem yazarları birliklerinnän hem literatura jurnallarınnan hem gazetalarınnan barabar yapılan III. Halklararası Kaşgarlı Mahmut proza Yarışması oldu. Gagauziyada bu yarışmayı "Ana Sözü" gazetası tertipleledi.

Gagauziya etapı jürisinin kararına görä III-cü Halklararası Kaşgarlı MAHMUT proza yarışmasının Gagauz bölümündä birinci er – verilmedi. İkinci eri kazandı Todur MARİNOGLU (annatma "Ömürboyunca umut"); üçüncü eri da aldı Konstantin KURDOGLU (annatma "Bölünmüş diş").

Orak ayın 22-dä Komrat ATATÜRK bibkiotekasında yarışmada pay alanların kutlama sırası oldu. Kutlamada, yazarlardan kaarä, pay aldılar gagauz kultura insannari, bibliotekacılar, jurnalistlä.

Kutlama toplantısını açtı hem kutlama sözünü yaptı ATATÜRK bibliotekasının direktoru Vasilisa TANASOGLU. Sora söz verildi III. Halklararası

Kaşgarlı Mahmut proza Yarışmasının Gagauziya etapı jürisinin başına, yazıcıya Todur ZANETä.

Todur ZANET annattı salonda bulunan insannara bu yarışma için hem yarışmayı kuran kuruluşlar için. Söledi, ani yarışmayı hazırlayan komitetin başkanı, Avrasya Yazarlar Birliin başkanı, yazıcı Yakup ÖMEROĞLU, diplomalardan hem para baaşışlarından kaarä, kendi kutlama mesajını da gagauz yazıcılarına yolladı. Sora Canabisi, kısıdan açıkladı Kaşgarlı MAHMUTun yaşamasını hem gösterdi bu büyük adamın tarafından hazırlanan ilk türkçe kiyadı-sözlüü "Divanı Lugati Türk".

Gagauziya etapı jürisinin başı urguladı, ani ödül almayan yazıcılar, kon-

kursa yollanan yaratmalarını, yarışma kalupların dışında tutmuşlar. Ölä Alla BÜÜKün yaratmaları pek meraklı, ama onnar yarışma kertiklrin 6-cı punktuna uymêrlar. Tatyana DRAGNEVANın yaratması sa yarışma kertiklrin 4-cü hem 6-cı punktlarına uymêrlar.

Bundan kaarä Gagauziya jüri başı urguladı, ani kendisi, jürü azalarından bilä (Galina SİRKELİ, Komrat "Mihail ÇAKİR" adına pedagogika kolecin gagauz dilindä üüredicisi hem Mariya ÇEBANOVA, gagauz dilindä üüredici, Kongaz), karar alınca, pek çok incedilär yaratmaları da, sonsonda bu kararı aldılar. Pek islää, ani yazıcı konkursantlar da bu kararı dooru buldular.

Sora Gagauziya etapı jürisinin başı, Avrasya Yazarlar Birliin başkanı hem III. Halklararası Kaşgarlı Mahmut proza Yarışmasının komitetin başkanı Yakup ÖMEROĞLU adından hem kendisini adından Diplomalari hem para baaşışlarını Todur MARİNOGLUYa hem Konstantin KURDOGLUYa verdi.

Konkursun laureatları da kendi konuşmalarında, annattılar yaratmaları için, şükür ettilär organizatorlara bu konkurs için. Urguladılar, ani literatura konkursları läazım Gagauziyada da yapılsınannar, da, ozaman, literaturamızda eni talantlar hem eni yaratmalar peydalanacak.

Vasilisa TANASOGLU,
Komrat ATATÜRK bibliotekasının
direktörü

Genç resimciyanın ilk sergisi

Komrat ATATÜRK bibliotekasında Orak ayın 24-dän Harman ayın 24-dän geçer genç resimciyanın İlona DERMENCİNİN resim sergisi, neredä, batik tehnikasında yapılı, dokuz resim sergilener.

Nicä bildirdi İlona, batik tehnikası – bu plat üstündä resimcilik. Plat var nicä olsun bürüncük, pamuk, yapaa yada sintetika.

Bu sergi İlona DERMENCİNİN yaşamasında ilk kendibaşına sergi. Genç resimciyka seviner, ani bu iş, onun ana topraanda olër.

İlona DERMENCİ başardı Moldovanın incazanaat Akademiyasını.

Foto – gagauzmedia.md

Tipardan çıktı taa iki kiyat

Geçenlerde Kişinevda tipardan çıktı Vlad-Demir KARAGANÇUNUN taa iki kiyadı: "Yaprak dökümü" hem "Candan fikirlär".

234 sayfalık "Yaprak dökümü" peet kiyadında toplu avtorun eni peetleri.

300 sayfalık "Candan fikirlär" kiyadında da toplu avtorun seçmä yaratmaları.

Kiyatların ikisinin da tirajları 300-zär taanä.

Bän gelcäm, salt kimsä orada beklesin!

Mila KURUDİMOVA duudu 1989-cu yılın Orak ayın (iyül) 3-dä Gagauziyanın Çadır kasabasında. Başardı burada 1-ci lişeyi, sora da, 2013-cü yılda, başardı Astrahan Devlet Üniversitetin (Rusiya) angliya-italyanca çevirici fakultetini. Bütünkü gündä Moskvada lingvistika-çevirici bölümüde işleer. Bu bölümündä çalışarak, ana dilin lirikasına danıştı.

Mila KURUDİMOVANın laflarına görä, o, gagauz dilini unutmasın deyni, çeketti kendi literatüra denemelerini yazmaa: “Bana çok meraklı Gagauz dilin literatüra kuruluşu, onun janr hem stilistika özellikleri. Bütünkü gündä en önemni, ki gençler sevsinnär hem saygılı olsunnar ana dilinä. Gagauz dilimiz pek gözäl hem bir yalpak dildir – hem fonetika tarafından, hem da öbür lingvistika bölümnerindän. Ko eni evlatboyları Gagauz literatürasında eni sayfa açsunnar!”

Mila KURUDİMOVA yazêr proza hem peet gagauzça, rusça hem angliya. En önemni temalar onun yaratıcılında – sevda, ana dili hem Vatan.

Altın düün

Nekadar şen bu gün –
Babuda hem dädüda altın düün.
Kaç yıl barabar, mutlu,
İki can birlü – bu yortu.

Umut, sevgi hem annaşmak –
Baaladı onnarı yaşamak.
Dost biri-birinä kaldılar,
Biri aalarsa – öbürü da aalar.

Kahır da vardı, vardı kismet,
Payedärdilär tuz-ekmek.
Yaşlar da vardı zamannarda,
Ama kim tuttu bunu aklında?!

Titiräkän suuktan, fukaarä,
Kalktular ayaa – ama bilä!
İştän korkmaazdılar hiç onnar –
Bu uzun yolda kol-kola gittilär.

Nekadar mutlu bu gün!
Nasıl denemäk o – altın düün:
Korumaa, seslemä, annamaa –
Bukadar sabur näändan bulmaa?..

Babuda hem dädüda altın düün:
Dädu erken kalkacak büün.
Tatlı manca yapacak, çıkaracak turşu –
Çırpınacak nicä saçak-kuşu.

Dadacak mancaayı: Allaa korusun,
Babu beenmeer tuzlu olsun!
İki farfirä koyacak, dökecek şarap.
(kendisinä da bir – o diil ahmak!)

Oturacak sofraya, biraz içecek...
Ama bir farfiri boş kalacak.
Gitti babucuk – üç yıl oldu...
Nasıl korumadı, kaçırıldı onu?!

Sessizlik. Gözlerdän yaş akêr.
Ama o bekleer onu – dädü bileer.
O bekleer onu – büünnän-büün!
Dädüda hem babuda altın düün...

Kafessiz kuş

Bän kaç yıl – nicä kuş kafessiz
Bilsän, anacım, bilsän:
O kesti beni bıçaksız
Parçacık-parçacık, anam!

O dokunmayıp, canımı yısıttı –
Bir uşak gibi sarıldım ona.
“Uyu, uyu, kızım! Korku gitti”,-
Deyärdi. “Vermeyecäm seni kimseyä!”

Ama verdi beni, ateşä verdi,
Gözlerimä bakıp, elimi tutup.
“Hepsi bitti! Gidecäm”, - dedi.
“Bitti!” – baardı, kapuya urup.

Bän kaldım orada, kuru aaç gibi,
Sallanıp küçük lüzgerdän.
Canımda salt kuyu kaldı –
Batak olacak orada vakittan.

Neredä gezer üüsüz canım –
Görärsän onu – ko gelsin!
Bän onu üüredecäm adım-adım,
Ani taa islää ateşsiz yısınsın.

Geçer yorulu sessizli avşamnar.
Geç. Kapêrim gözlerimi,
Ama aklımda salt onun laflar.
Akıl deer – uyu! Sesleerim mi?!

Brak beni bu yanık kafestä,
Yaşlardan olmadıynan kör.
Kolver kuşu uçsun serbestliktä!
Çünkü cansız yaşamaa çok zor.
2014

Duygu başlantısı

İç, yudum-yudum beni iç.
Bak bana – sansın görmedin hiç.
Al elimi, avucuna canımı al,
Bak gözlerimä: orada akêr bal.

Bu kışın kim güneşi çalmış?
Hırsız gibi sıcaa almış-kapmış.
Sansın gökü boyamışlar: bulutlar mor.
Çoktan sündü ateş, kaldı salt kor.

Sus, gözlerini kapıp, sus.
Şindi sayacez: bir, iki, on, otuz.
Bülbülü aklımızda sesleyecez,
Biyaz kaar valsinä bakacez.

Çal, bana gözäl bir türkü sän çal,
Aklımda tutacam lafların dadısını bal.
Bir kuş kafestä, bir ürek çarpıntısı:
Ş-ş-ş, korkma – o duygu başlantısı...

Eni yollar

Eni yollar, varmış-yokmuş,
Eşil toprak sussuz kurumuş.
Eni yollar, aldım – braktım,
Unuttum – geçecek sandım.

Gözlerim kaldı o uzak yolda,
Bilsän, nicä özledim sevgili topaa!
Ah, ana dilim – göl suyu gibi
Canımda akêr – görünmüz dibi.

Yıl-yıldan unudêrım bän,
Nicä hazırlardı sofrayı anam,
Nicä koyulardı taazä ekmek
Hem da bal – ama pek siirek.

Yokluktan biz sert olmadık,
Bekim çok dünnädä taa görmedik.
Ama biz kaybelmedik hiç, inan –
Sevgiyi koruduk, kaldık insan!

Kapular kapalı, kapalı gözlä:
Boş içerlerdä saurdêr lüzgär.
Musaafir hiç yoksa – aalama, kız:
Geldik yalnız – gidecez yalnız.

“Aalama” – sölärdilar; -
“Kalk da git!”
Baardılar; koydular kapuma kilit.

“Çık!” – çaardılar. “Ol adam!”
Ama sevmedilär – nicä sän, anam!

Gençlik saurttu beni uzak erlerä,
Ama kaldı sevgi ana topraama.
Biri deyärdi – “akıllı”, öbürü – “ahmak”.
Dayan, canım, öla yaşamak.

Seslämä onnarı, hadi, uyan!
Şindi – büün yaşa! Sev, inan!
Aç gözlerini – ne gözäl dünnä –
Bu uzun yolda yalnız zor gitmä.

Paalı benim, fukaarä topraam,
Eşil parçacık dünnäyin canından.
Ko yalpak sesin işidilsin her taraftan –
Kalêrim senin en sadık kahraman!
(Çiçek ayı, 2014)

Üç kasaba, irmi dokuz küü
İki auç toprak hem taş,
Olacan bana arkadaş?
Başka bişey yok – al da kes,
Sade bu benim, çatlak ses...

Ana tarafım – Bucak,
Halkın biraz utancak.
Türk, balkan osa rus?
Kimsin sän? – Gagauz!

Şindi bizim, öbür asirdä – sizin,
Sabaa kimä gidecek kızın?
Top gibi – bir taraftan öbür tarafa –
Bilersin ne o – gaguz olmaa?

Üç kasaba, irmi dokuz küü:
Güneş kalkmadiynan, kalk ta örü!
Ana-boba yok, küçüünü da kimä?
Hepsi gitti kolay para kazanmaa.

Ne o kolay – kambur babucuk annatsın,
Ko bizim için kimsä dua etsin!
Ko, ana tarafım, yalpak sesin çaarsın –
Bän gelcäm, salt kimsä orada beklesin!
05/08/2014

Armut aacı
Söläyin, kim o çalgıcı,
Ani çalêr gençli?
Vakıdın ilacı acı –
Geçecek, dönmeyecek geeri.

İlkyazın vakıdı kısa,
Kismetli günnär gibi.
Ne o yaşamak? Masal sa –
Neçin diil pembä renkli?

“Açan bän ilk kerü okudum Mila KURUDİMOVANın peetlerini – bayıldım onnara. Sora onnarı tekrar okudum da şaşatım: Bölä gençcik bir insan – da bölä derin duygulu, filosoftu hem üüsek ustalıklı gözäl peetleri yazmış. Bölä yazmaa hem bölä annatmaa deyni Mila KURUDİMOVAYA Allah büük vergi hem incä duygulu bir can vermiş. O sadece eklemiş onara ürek sıcaklınu, yaşamasının olaylarını hem ipek ipliği gibi incä can duygularını.

Sevin, Gagauz Halkım! Sevin, Gagauz Milletim! Senin literatüra ömürünä taa bir haliz poet geldi. Allaa ona kuvet, sabur hem uzun ömür versin hem yaratmak yolu açsın! Bilerim, ani benim bu laflarımı hiç bir açık canı insan inkâr edemeyecek!”
Todur ZANET, poet, Gagauz Milli Gimnanın avtoru

Bir kahır – bir biyaz saç,
Saymaa da fayda hiç yok.
Yıllarlan can – nicä kaavi aaç –
Büüyer, dallanıp çok-çok.

Siz dä bir armut aaç gibi!
Kaç biyaz kış yaza döndü –
Büün saymaycez, yortu deyni,
Büün dädunun duuma günü!

Kaavi saalık sizä yıllara!
Bulutlu sa – ko güneş çıksın,
Hem ko o armudun dallarında
Her ilkyaz çiçeklär açsın!
(Orak ayı, 2013)

Git!

Sonuna git, sonuna kaç.
Hiç aarama, yoksa ilaç –
Git! Yaşamak – bir kısa ip?
Git! Bitmediynän taa – git!

Canını örtüp, öp onu, dürt!
Sade uymasın, acını sürt.
Yalpak laflarını kolver – uçsunnar,
Ko kimi sä mutlu yapsunnar!

Bilsinnär canımın dilimi, arkadaş –
O bir auç gülüş hem yaş.
Braksinnar kismetli olayıym biraz –
Uçak kuş – serbest hem korkmaz.

Yaz canımda, dışarda – kaar.
Kimär kerä

kaldırmaa gözlerimi da aar.
Kimsä bilmesin – mutlu ol da yaşa!
Kim biler,

kaç yaza biz birda, kaç kışa...
8/09/2014

Pötr FAZLİNİN boya resimlerin albomu çıktı

Gagauziya İspolkomun yardımından tipardan çıktı anılmış gagauz resimcinin Pötr FAZLİNİN boya resimlerin albomu. Bu albom adandı resimcinin 40 yıllık resimcilik yoluna hem toplêr onun en anılmış yaratmalarını.

Pötr FAZLI duudu Valkaneş kasabasında 1953-cü yılda. 1972-ci yılda başardı Kişinevdaki "İ.E.Repin" adına respublika resimcilik uçilişesini, taa sora da, Kişinevdaki "İ. Kreanga" adına devlet pedagogika universitetin resimcilik hem dizayn fakultetini. Zanaatlanêr jivopis uurunda.

Büünkü gündä Canabisi Valkaneş resimci şkolasının direktoru işleer.

Pötr YANULOV – “Gagauziyanın şanni vatandaşı”

Anılmış gagauz güreşçisine, I-ci Evropa Olimpiada oyunların gümüş medalinin saabisinâ, serbest güreşçiya Pötr YANULOVA “Gagauziyanın şanni vatandaşı” verildi.

Gagauziyanın bu büyük nagradasını vermää deyni hem sportsmeni kutlamaa deyni, onun ana küüyünâ, Kıpçaa, geldilär Gagauziyanın öndercileri, İspolkom azaları hem GHT deputatları, Moldovanın güreş federatıyasının temsilcisi, kıpçaklılar, Canabisinin yakınıarı hem dostları.

Kutlama sırası oldu küüyün kultura Evindä.

İlkin Gagauziya Başkanı İrina VLAH kutladı güreşçiye hem verdi ona “Gagauziyanın şanni vatandaşı” diplomunu hem İspolkomun 40 bin ley baaşışını, I-ci Evropa oyunlarında gümüş medalıye kazanması için.

Gagauziya Halk Topluşu Başı Dimitriy KONSTANTİNOV şükür etti Pötr YANULOVun anasınabobasına hem dädusuna o iş için, ani

büüttülär bölä bir adamı hem verdi onnara Şan Gramotalarını. Gagauziyanın gençlik hem sport Upravleniyanın başı Maksim BOLGAR başladı sportsmenin anasına-bobasına bir kartına, neredä gösterili onnarın oollarının güreşi.

Kıpçak küüyün primarı Oleg GARİZAN, küülülerin adından, başladı güreşçiye beş bin ley hem Gagauziyanın Bayraanı.

Pötr YANULOV şükür etti hepsi insannara, ani geldilär onu kutlamaa. Söledi, ani hepsi para baaşışlarını verecek Kıpçak küüyün uşak sport şkolasına.

Şindi Pötr YANULOV hazırlanêr dünnä çempionatına.

Not. Taa ileri Moldova Pravitelstvosu da başladı Pötr YANULOVA 50 bin ley.

Saksan Evropa Ligasında ileri geçämedi

Futbol sezonu bittiktän sora “Tiraspol” futbol komandası kapandı. Bu sebepä görä Gagauziyanın Çadır kasabasından “Saksan” komandası (Moldovanın çempionatında 5-ci eri aldı) UEFA-2014/2015 Evropa Ligasına çıktı.

UEFA-2014/2015 Evropa Ligasının 1-ci turunda, Çadırdaki “Saksan” oynadı “Apollon” (Kıpr) komadsınnan.

Orak ayın (iyül) 2-dä evdeki matçı da (Kişinevda oynandı), Orak ayın (iyül) 9-da musaafirlikte Kıprada ikinci matçını da, taa kuvetli “Apollon” komandasına “Saksan” 0-2 tarattı.

Fotolar – anasozu.com hem SPORTS.md fotokoru Vadim KAFTANATın.

Natali DENİZİN eni video-klipi

Anılmış gagauz türküçüykası Natali DENİZ (Natalya NEÇEVA) geçennerdä bizä taa bir video-klip baaşladı – “Sabaa” (laflar Elena MOKANU, muzıka Konsatntin DUŞKU).

Natali DENİZ (Natalya NEÇEVA) duudu Ukraynanın Kotlovina küüyündä (eski adı Balboka). Şkoladan sora Odesa kasabasına geçti.

Burada universitetini başardı da şindi doktora disertaıyasını hazırlêr.

Natali DENİZ 2014-cü yılda “Türkvizion” konkursunda Ukrayna gagauz-

larını temsil etti. Bir CD albomu var.

Not. Klipin çıkmasına yardımcı oldu Ukraynada gagauz biznesmeni Yuriy DİMÇOGLO.

Konstantin Dimitrieviç SİRF raametli oldu

Orak ayın 19-da Kişinevda raametli oldu gagauz cümne insanı Konstantin Dimitrieviç SİRF.

Konstantin Dimitrieviç SİRF duudu 1948-cı yılın Hederlez ayın (may) 2-dä Gagauziyanın Tomay küüyündä. Orta şkolayı bitirdiktän sora, girdi üürenmää Kıvın avto-yol institutuna.

İnstitutu başardıktan sora, başladı işlemää Moldovanın Bender kasabasında bir büyük avtokolonada. Buradan Canabisini aldılar işlemää Moldova avtotransport ministerliinâ.

Nedän sora da o işledi sertifikatiyalarda baş inspektor, ekonomika ministerliinâ baalı olan “Moldova-standart” kuruluşun sistemasında.

Sovetlär Birlii daaldıynan, Konstantin Dimitrieviç SİRF çok yıllar çalıştı, ani gagauzlar biri-birlerini tanısnar, kendi kulturasını hem kendilerini dünneyä tanıtsınar. Bu üzerä Canabisi kurdu “Kardaşlık” cümne kuruluşunu hem çok yıllar o kuruluşu baş oldu.

Topracı ilin olsun!

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 7918.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

BARBARLIK! Mihail ÇAKİRin byustunu çaldılar

Anılmış gagauz hem dünnä aydınadıcısının Mihail ÇAKİRin mezarından byustu çaldılar.

Bu iş ortaya çıktı Harman ayın (avgust) 15-dä, açan gagauzların başka Büyük adamını İvan KONSTANDOGLUYu Kişinevün merkez mezarlığında toprağa verdilər. (Mihail ÇAKİRin mezarı da hep bu mezarlıkta bulunêr).

Mihail ÇAKİRin byust koyulduydu Gagauziya İspolkomun tarafından 2011-ci yılın Kırım ayın (dekabri) 12-dä.

Gagauziya Başkanı Mihail ÇAKİRin mezarında barbarlıklar ilgili açıklama yaptı

Anılmış gagauz hem dünnä aydınadıcısının, protoierey Mihail ÇAKİRin mezarında yapılan barbarlıklar hem Mihail ÇAKİRin mezar byustunun çalınmasının ilgili olarak Gagauziya Başkanı İrina VLAH Harman ayın 15-dä bir açıklama yaptı.

Açıklamakta Başkan, kendi hem bütün Gagauziya insanının adından bildirdi, ani bu barbarlık hem vandalizma aktı hiç birini raat brakmadı.

Canabisi açıkladı, ani danıştı Moldova içişleri ministrusuna, nekadar tez bulsunar kabaatlıları hem hepsini yapsınar byustu bulmak için hem onu erinä koymak için, bildirer Gagauziyanın ofițial saytı.

Gagauz Respublikasının 25-ci yıldönümünü bakıldı

1990-cı yılın Harman ayın (avgust) 19-da, Gagauz Halkı kendi Üstolan Kongresindä Gagauz Respublikasını kurdu! Bu Büyük yortunun, Gagauz Respublikasının kurulmasının, 25-ci yıldönümünü 2015-ci yılın Harman ayın (avgust) 19-da bütün Gagauziyada baktılar. Kutlama programlarında vardı yortulu toplantılar, konfertlär, sport yarışmaları, sergilär hem oyunlar. Beliki yıldönümü yortunun en büyük sıraları Komrat kasabasında oldular. Para sıkıntılarının beterinä, Gagauz Respublikasının kurulmasının 25-ci yıldönümünü hem Komrat kasabasının 226-cı yıldönümü Gününü birleştirdilər.

Yortu başladı klisedä liturgiyaylan. Sora Gagauziya öndercileri Gagauziyanın Şan Aleyasının önündä açtılar bir Anmak taftasını, angısında rus (???) dilindä yazılı, ani "Здесь будет воздвигнута Мемориальная плита, посвященная подвигу гагаузского народа в борьбе за свое самоопределение в связи с 25-ти лием Гагаузской Республики" (Gagauziyanın koca bir Bilim Merkezi çevirämemiş bu 21 lafi gagauzçaya!!!) **4-cü sayfa**

Büük adamdı, İnteligen adamdı, Adam gibi adamdı!

İvan Födoroviç KONSTANDOGLU
(12.02.1936-13.08.2015)

Harman ayın 13-dä raametli oldu gagauzların Büük adamı, üüredici, ministru yardımcısı İvan Födoroviç KONSTANDOGLU.

İvan Födoroviç duudu Tomay küüyündä. O küükkänä, Konstandoglu aylesi represiyalara düştü. Bu betere da, Tomay küüyündä kaçıp, onnar erleştü Çok Meydan küüyündä. Burada İvan Födoroviç büüdü hem çok yıllar

yaşadı. Akıllı hem terbedilmiş bir uşak oldu. Eni yaşamakta kendi erini buldu. Üürendi üüredici. Şkolalardan kaarä, çeşitli devlet strukturalarında büük erlerdä işledi. Çok yıllar oldu Kişinev kasabasının üüredicilik Upravleniyasının başı. Üzlärä insana yol verdi.

XX-ci üzyılın 90-cı yıllarında Moldova üüredicilik Ministrusunun yardımcısı işledi. Burada İvan Födoroviç KONSTANDOGLU çok çalıştı, ani gagauzlar kendi ana dilini üürensinnär. Durmamayca savaştı, ani gagauz dili latin grafikasına geçsin deyni. Zaamet etti, ani Kişinev pedagogika Üniversitetinde gagauz hem romın dilindä gagauz grupaları olsun.

İvan Födoroviç KONSTANDOGLU Gagauziyanın Şanı vatandaşını taşıyardı, SSSR hem Moldova devlet ordennarına saabiydi.

Büük adamdı, İnteligen gibi adamdı, Erindä adamdı, Adam gibi adamdı!

Topracın ilin olsun! Allaa kablet-sin Canabini saa yanına.

Todur ZANET
6-cı sayfa

İspolkom 100 gün işi için söz tuttu

Harman ayın 10-da Gagauziya İspolkomu kendi 100 gün işi için cevap verdi. İspolkomun adından Gagauziya Halk Topluşu deputatların hem jurnalistlerin önündä söz tuttu Gagauziya Başkanı İrina VLAH.

Sözün arlı oldu Gagauziya hem Merkez kuvvetlerin arasında işbirlii hem ilişkileri için. Başkan açıkladı ani, bu uurda büyük ilerlemelär oldu, çünkü İspolkom hem GHT kendi zaametlerini birleştirdilər.

Annadarak Moldova Respubikasının Merkez kuvvetlerinnän işbirlii için, İrina VLAH söledi, ani İspolkom emin verdiktän sora, Gagauziyaya vizitlan geldilər Moldovanın Prezidenti Nikolae TİMOFTİ, eski premyer-ministru Kiril GABURİÇ, eni premyer-ministru Valeriy STRELEȚ, Moldova Parlamentın predsedateli Adrian KANDU.

İspolkomun predsedateli söledi, ani üç ayın içindä Gagauziyanın soşial-politika durumu iileşti, bütet 107% tamamlandı.

Ekonomika uurunda da ilerlemelär var. Eni predpriyatıyalar açıldı. Eksport 15% zeedelendi. Verildi kolaylı Rusiyaya 23 kompaniya meyva hem şarap mallarını satsın.

Dış ilişkilär hem işbirlii için söyleyäräk, Gagauziya Başkanı urguladı, ani bu uurda annaşmalar Rusiya, Belarusiya hem Estoniya bölgelerinnän imzalandılar.

Başkanın sözündä infrastruktura proektları da kalmadı bir tarafta. Canabisi açıkladı, ani İspolkom durmamayca bu uurda çalışêr. Ölä, Türkmenistanın yardımınnan, Çöşmä küüyündä eni uşak başçası yapılêr. Hep o küüdä lişeyin örtüsünü düzmää deyni 750 bin ley verildi. Başka küülerä da bu uurda yardımnar yapılêr. Yardımnar yapılêr bolniçalara da.

Gagauziya Başkanı İrina VLAH urguladı, ani ileri dooru da İspolkom, hiç yavaşamadaan, kendi işindä ileri gidecek.

Komratta “Gagauz Halkı” akıntının aktivistlerin evlerine anmak taftaları koyulacak

Harman ayın 19-da Gagauz Respublikasının 25-ci yılı tamamlandı. Bu yıldönümünä karşı, Komrat kasabanın Soveti aldı karar, ani “Gagauz Halkı” akıntının komratlı aktivistlerin evlerine anmak taftaları koymaa.

Bu iş için Sovetä danıştı Komrat rayonun başı Vladimir GARÇEV. Anmak taftaları koyulacak o evlerä, neredä yaşadılar “Gagauz Halkı” aktivistleri Andrey BUYUKLI, İvan GARÇU, İvan POMETKO, Dimitriy BABARAYKA, İvan TOPAL, Yuriy GAYDARCI, İvan LEYÇU.

V. STRELEȚın bizä iki aftada iki viziti

Valeriy STRELEȚ, Moldovanın Premyer-ministrusu olduktan sora, Kişinevdan dışarı ilk iki vizitini, Harman ayın 6-da hem 19-da, Gagauziyaya yaptı.

Harman ayın 6-sı. Moldovanın Premyer-ministrusunu Valeriy STRELEȚı Gagauziyanın başkannik binasının önündä tuz-ekmeklän karşıladılar Gagauziyanın Başkanı İrina VLAH hem Gagauziya Halk Topluşunun başı Dimitriy KONSTANTİNOV. Nedän sora, üüsek musaafirä deyni, gagauz artistleri gagauz halk oyunlarını oynadılar.

Gagauziyanın Başkanınnan hem GHT Başkanınnan ayırı buluşmaktan sora, Valeriy STRELEȚ Komrat Dev-

let Üniversitında buluştu Gagauziya cümnesinnän. Buluşmada pay aldılar Gagauziya İspolkomun azalrı, GHT deputatları, primarlar, şkolaların direktorları, başka cümne insannar.

Ayrıca Moldovanın Premyer-ministrusu tanıştı Komrat rayon bolniçasının hirurgiya binasınınnan hem bir çiftçilik çorbacılınnan.

Harman ayın 19-zu. Harman ayın 19-da, Moldovanın Premyer-ministrusu Valeriy STRELEȚ Gagauz

Respublikasının 25-ci yıldönümünü kutlama toplantısına katıldı, angısından sora, Gagauziya Başkanı İrina VLAH hem Halk Topluşu başı Dimitriy KONSTANTİNOVlan barabar, Avdarma küüyünä yollandılar.

Burada Canabilerini tuz-ekmeklän karşıladı küüyün primarı İvan KASIM, nedän sora da tanıştırdı onnarı küüyün primariyasının eni binasınınnan.

Binayı musaafirler beendilər. Premyer-ministru Valeriy STRELEȚ açıkladı, ani primariyanın toplantı salonu Moldova Pravitelstvusunun toplantı salonuna benzer. O üzerä burada pravitelstvusunun toplantısını yapmaa pek uygun. **“Ama ilktän, - dedi Valeriy STRELEȚ, - biz küüyä gelän yolun remontundan başlayacez”.** (Neettä var yolu taa Kiriyet küüyünädän yapmaa - nişan “AS”).

Sora musaafirler küüyün muzeyinä uuradılar. Muzeyin direktoru Todur MARİNOGLU söledi, ani nogay soy-ları kurmuşlar Avdarma küüyünü 1563-cü yılda. Bundan kaarä musaafirlerä aannadı müzeyin eksponatları için.

Muzey kompleksında Valeriy STRELEȚ koydu çiçek açlaa kurban olan avdarmalıların anmak taşına.

O günü Avdarmanın musaafirleri tanıştılar küüyün biznes merkezinnän, Yaratmak Evinnän, neredä türlü sektiyalarda zanaatlanêr 100 zeedä uşak.

Moldova Premyer-ministrusu hem Türkiye Kişinev Büükelçisi buluştular

Harman ayın 10-da Moldova Premyer-ministrusu Valeriy STRELEȚ kendi çalışmak odasında kabletti Türkiye Büükelçisini Mehmet Selim KARTALı. Nicä bildirdi premyer-ministrunun pres-službası **“Valeriy STRELEȚ, Premyer-ministru olarak, seftä buluşêr Türkiye Büükelçisinnän. Ama taa ileri onnarın arasında tanışmak ta vardı, buluşmaklar da olduydu”.**

Türkiye hem Moldova arasında dostluun hem işbirliin kaavileşmesindä en önemni rolü oynêr”.

Moldova Premyer-ministrusu Valeriy STRELEȚ büük hodulluklan urguladı, ani **“Moldovanın pravitelstvosu da kendi tarafından Gagauziyanın öndercilerinnän keskin diologta bulunêr, çünkü Evropa integratıyasında hem insannarın taa islüü yaşaması için Moldovada inf-**

rastruktura proektlarını yapmakta ortak uurlarımız var”.

Buluşmada incelendilər o proektlar, angılarını Türkiye Respublikası TİKA (Türk İşbirlii hem Koordinatıya Agens-tvosu) yolunnan Moldovada ömürä geçirer.

Taraflar urguladılar, ani iki devlet arasında pozitif dialogu ileri dooru da ilerletmää.

Fotolar – gov.md

TİKA proektları detalli incelendilär

Harman ayın 14-16 günnerindä Moldovada hem Gagauziyada Türkiye TİKA merkezindän delegațiya bulundu. Delegațiya vardılar TİKA Balkannar hem Dou Evrupa Daire Başkanı Dr. Mahmut ÇEVİK, TİKA Moldova masası sorumnusu Kübra TÜRK, TİKA spețialisti hem stroyka injeneri Emra AKSOY hem Türkiyedän ALBAMİMARI firma temsilcisi hem arhitektoru İbrahim ALBAYRAK.

Harman ayın 14-dä Türkiyedän delegațiya azaları hem Kişinev TİKA koordinatörü Canan ALPASLAN, koordinatör yardımcısı Mustafa KICIR, TİKA ofisin çevirici-asistentları Roman KALAK hem Dimitriy ZAHARİYA Kişinevda buluştular Gagauziya Başkanı İrina VLAHLAN hem Başkan yardımcısı Vadim ÇEBAN. Buluşmada incelendilär o proektlar, ani TİKA tarafından Gagauziyada ilkin yapılacak. O proektların arasında "Türkiye Prezidenti Recep Tayyip ERDOĞAN üüredicilik kompleksin" Komratta yapılması, Komrat rayon bolnişasının eni korpusun hem 24 saat işleyän uşak başçanın yapılması. Bundan kaarä annadıldı TİKAnın Gagauziya Bilim Merkezindä başarılan proektı hem Gagauziyanın alış-veriş Palatasına yapılan yardımna için.

Hep o günü TİKA delegațiyası tanıştı Kişinevün "Ana hem uşak Merkezi" bolnişasının da. Burada da büyük bir saalık proektı hazırlanêr.

Kişinevda buluşmalardan sora, hep o günü delegațiya azaları yollandılar

rayon bolnişasının eni korpusu.

Annadarak Komrat rayon bolnişasının eni korpusu için, Dr. Mahmut ÇEVİK urguladı, ani bu binada terapiya, pediatriya hem eni duan evlatlara deyni intensiv terapiya bölümneri olacek.

Hep o günü Türkiye Kişinev Bükkelçiliin 1-ci sekretari hem Bükkelçi vekili Başar BAŞOL, TİKA Balkannar hem Dou Evrupa Daire Başkanı Dr. Mahmut ÇEVİK, Gagauziya İspolkomun Predsedatel yardımcısınan Olesä TANASOGLUyan, şiridi kesip, ofițial açtılar Gagauziya Bilim Merkezini. Bu merkezin mebeli, kompyutorları hem başka oborudovaniyası TİKA tarafından baaşlandı.

Gagauziyaya, neredä buluştular İspolkomun Predsedatel yardımcısınan Olesä TANASOGLUyan hem İspolkomun azalarinnan. Nedän sora tanıştılar o erlärlän neredä lääzım yapılsın "Türkiye Prezidentin Recep Tayyip ERDOĞAN üüredicilik kompleksin", 24 saat işleyän uşak başçası hem Komrat

TİKAnın Gagauziyada yapılan proektlarının ikinci adımı Çadırdä, Valkaneştä hem Kıpçak küüyündä olacek. Laf gider uşak başçaları için, saalık hem başka soñial proektları için. Onuştan TİKA delegațiyası bu erleri da gezdi, oraların primarlarinnan buluştı hem erindä durumnan tanıştı.

27 yıl geeri çıktı "Ana Sözü" gazetasının ilk nomeri

1988-ci yılın Harman ayın (avgust) 14-dä tipardan çıktı "Ana Sözü" gazetasının ilk nomeri. O paalı hem istoriyalı gündän artık 27 yıl geçti.

Taa ilk adımından büünkü gündän "Ana Sözü" gazetası durmamayca, gecä-gündüz izmet eder paalı GAGAUZ Halkımıza, ana dilimizä, literaturamıza, devletliimizä, kulturamıza, istoriyamıza, hepsinä, neyä deniler GAGAUZLUK.

Hepsimizi kutlêeriz bu yortuylan. Hepsimizä saalık hem uzun ömür.

Yaşasın "Ana sözü" gazetasımız hem onunnan bilä Gagauzlar hem Gagauzluk yaşasın!

Taa bir devletä vizasız

Moldova pravitelstvosu ratifikațiya yaptı annaşmaya, ani yapıldı Tirana-Kişinev arasında 2015-ci yılın Hederlez ayın (may) 22-dä, iki devlet arasında vizasız yolculuk için.

Bunda ötää, biometrika pasportlarına saabi olan Moldova vatandaşları Bosniya hem Gerğogovina devletindä 6 ayda 90 gün var nicä vizasız bulunsunar.

Komrat kasabası 226-cı yıldönümünü kutladı

Avşam üstü da kasabanın merkez meydanında Komratın 226-cı yıldönümün ofițial meropriyatıyaları oldu. Meydanda kurulan ştenadan söz tuttular Komratın primarı Sergey ANASTASOV, Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Gagauziya Halk Topluğu Başı

Harman ayın 19-da Komrat kasabasının 226-cı yıldönümü Gagauz Respublikasının 25-ci yıldönümü sıralarınan bilä kutlandı. Komrat primarı Sergey ANASTASOV, Komrat kasaba Sovetin başı Georgiy ZLATOV hem Sovetin azaları Komrat kultura Evindä Gagauz Respublikasının 25-ci yıldönümü kutlamalarına katıldılar.

Dimitriy KONSTANTİNOV, Kişinev TİKA koordinatörü Canan ALPASLAN, Komrat kasaba Sovetin başı Georgiy ZLATOV.

Bu sözlerdän sora kimi cümne, kultura hem iş adamnarına "Komrat şanı vatandaş" adı verildi. Onnarın arasında var kompozitor İlya İlyiç FILEV, Mariya Matveevna ŞİHOVA, Vasilisa Georgievna MİKOTİNA, Ekaterina İvanovna ANDRİEŞ, Aleksandr KENDİGELÄN, İvan Georgieviç TRINKA.

Kutlamalardan sora meydanda büyük bir konçert oldu, angısında pay aldılar ansambllilär "Düz Ava", "Poläki Bucakka", "Kadınca", "Serin Su", "Vdohnoveniye" hem da türküçülär Miha-

il hem Valentina YASIBAŞ, Vitaliy MANJUL, Valentin ORMANCI, Vale-riy YUG. Konçerttä pay aldılar Moldo-

va artistleri da – Konstantin MOSKOVİÇ hem grupa "Lume". Kutlamaların bitkisindä salüt yapıldı.

Gagauz Respublikasının 25-ci yıldönümü

Şindi

O zamannar

1-ci sayfadın

Sora Komrat kultura Evindä büyük bir yortulu toplantısı oldu, angısına katıldılar Gagauz Respublikasının veterannarı, küülerin hem kasabaların delegaşıyaları, cümne hem kultura insannarı, primarlar, Gagauziyanın hem Moldovanın öndercileri, diplomatlar.

Toplantıdan öncä Başkan İrina VLAH, Halk Topluşu Başı Dimitriy KONSTANTİNOV hem Komratın primarı Sergey ANASTASOV binanın önündä karşıladılar Moldova Premyer-ministrusunu Valeriy STRELEȚI, Türkiye Kişinev Büükelçiliin 1-ci sekretarını hem Büükelçi vekilini Başar BAŞOLU, Rusiya Büükelçisini Farit MUHAMETŞİNİ, Kişinev TİKA koordinatörünü Canan ALPASLANI hem başka diplomatları.

Hepsi musaafirlär tanıştılar kultura Evin hayatında kurulan sergilärlän, ani annadardılar o uzak 1990-cu yılda olayları. Sergileri hazırlamıştı Komrat muzeyi.

Sora yortulu toplantı başladı Moldovanın hem Gagauz Respublikasının Gimnarinan (*laflar – Todur Zanet, muzıka – Mihail Kolsa. Bu Gimna bütün Gaga-*

uziye avtonomiyasının Gimnası da). Sora nasaat için söz verildi Gagauziya Başkanına İrina VLAHA.

İrina VLAHın nasaatı:

“Zaman hayır olsun saygılı vatandaşlar!
Saygılı Gagauz Respublikasının veterannarı!
Saygılı premyer-ministr!
Saygılı Halk topluşun başı hem deputatlar!

25 yıl geeri – avgust ayın 19 – kuruldu Gagauz Respublikası. Bu önemni istoriya durumunda, bizim bobalar dooru karar kabletilär. Onnar korkmadılar kalkmaa, da korumaa aylelerini hem kendi Vatanını. Karşı koymaa volontörlä, unionistlerä hem başka radikal kuvetlerä. Bizim bobalarımız söledilär bütün dünneeyä, ki gagauzların var hakı yaşamasını kendibaşına düzmää.

Bezbelli, ki patriotların büük inanı hem girginnii durguttu Moldovanın hem Ruminyanın birleşmesini. Bu kuvet kurtardı gagauz halkını asimilätiyadan, moldovan halkını da – kendi devletini kaybetmektän.

Gagauz Respublikası karşıladı çok zorluk, kahır hem ensemäk günnerini. Bobalarımızın güçlü neetleri oturtular merkez kuvetlerini masaya, da ozaman çeketti annaşmaklar. Respublika olmaydı – kimsey gagauzları insan erinä saymayacedı, hem dört yıldan sora geniş avtonomiya vermeyeceydi.

Çoyu veterannar, aarayarak taa ii yaşamak, gitti başka devletlerä. Ama bulunarak uzakta, onnar kuşku siirederlär oluşları, angıları geçer Gagauziyada. Onnar bütün üreklän bizim yanımızda. Moskvada, Ahkarada, Kievda hem başka kasabalarda – büün bizim vatandaşlar bu büük yortuyu bakaceklar, da getireceklär aklısına kendi kafadarlarını.

Новейшая история гагаузского народа дает важный урок. Мы можем преодолеть самые тяжелые испытания, когда объединены общей целью. К сожалению, этот посыл в предыдущие десятилетия был позабыт. Мы – малочисленный народ – стали делить окружающих на «чужих» и «своих», «местных» и «пришлых», «правых» и «левых». И так без конца...

Неудивительно, что внутренними противоречиями стали активно пользоваться внешние, деструктивные силы в своих интересах. Известный принцип Римской Империи «Разделяй и властвуй» по-прежнему актуален в современной политике. И в этом контексте я хотела бы еще раз отметить ту огромную объединяющую роль, которую сыграл референдум второго февраля 2014 года. Референдум не оставил равнодушным ни одного жителя автономии и напомнил простую истину – жителей Гагаузии объединяет во сто крат больше, нежели разъединяет.

Сегодня наш народ должен мобилизоваться для новых задач. Это строительство процветающей, сильной Гагаузии. Мы доказали свое право на государственность и политическую автономию. Но нам еще предстоит системная работа по реализации экономического потенциала Гагаузии. А этот потенциал огромен.

Уважаемые присутствующие!

У Гагаузии есть все предпосылки, чтобы стать регионом с высокими социальными и экономическими стандартами. Регионом, удобным для работы, учебы, создания семьи, строительства карьеры, открытия собственного бизнеса.

Регионом с благоустроенными городами и селами, современными больницами и школами, развитой дорожной инфраструктурой.

Регионом, откуда дети не будут уезжать за границу в поисках лучшей жизни. А старики не будут встречать старость в бедности и одиночестве.

Нет такого политика, общественного деятеля, предпринимателя, простого гражданина, который бы не желал своей малой Родине, своим близким и родным благополучия и процветания.

Мы справимся с этой задачей.

И достойно продолжим дело, начатое нашими отцами 25 лет назад.

HEPSİ İŞLÄR BİZİM KUVEDİMİZÄ GÖRÄ! YAŞASIN GAGAUZİYA!”

Bundan sora söz verildi Moldova Premyer-ministrusununa Valeriy STRELEȚA, Gagauz Respublikasının ilk prezidentına Stepan TOPALA, Gagauziya Halk Topluşu Başına Dimitriy KONSTANTİNOVA, Gagauz Respublikasının üsek Sovetini predsdatelinä Mihail KENDİGELENA, Rusiya Büükelçisinä Farit MUHAMETŞİNİ, Türkiye Kişinev Büükelçiliin 1-ci sekretarını hem Büükelçi vekilini Başar BAŞOLA, başka diplomatlara hem cümne insannarına.

Nasaatlardan sora kısa bir konfert oldu, angısında pay aldılar Gagauziyanın anılmış ansambllileri hem artistleri Mariya KISA (Taranenko), Lüdmila TUKAN, Valentina hem Mihail YASIBAŞ.

Not. Gagauz Respublikasının 25-ci yıldönümünü başlanan yortulu toplantı kapandı “Yaşa Halkım” türküsünün (laflar – Todur ZANET, muzıka – İlya FİLEV).

Çiçeklerin erinä, düünä oyuncak getirin! Kongazda eni adet. Bu adettän tutun!

Paalı okuyularımız! Siz varmı düşündünüz kaç bin ley veriler çiçeklerä bir düündä? Da sora o çiçeklärän ne olêr? Dooru: onnar kuruyêr da sıbdılêrlar. O sıbtımlan o binnärlän ley da sıbdılmiş olêr. Bu işi bir türlü doorutmaa deyni, bu yazın, kongazlı gençlär Alöşa YANAKOV hem Valentina PULUKÇU kendi düüncülerinä ölä dedilär: “Çiçeklerin erinä, düünä oyuncak getirin!”

Düüncülär biraz şaşılalar, ama gençlerin lafına uydular. Herbir çift,

oyuncak ellerindä, düünä geldi. Çok oyuncak toplandı. Ama bu şaşılacak eksperement düünnän bitmedi. Gençlär

taa ildän karar almışlar oyuncakları baaşlamaa o uşak başçasına, nereyi kendileri da taa küçüktän gitmişlär – Kongazın 4-cü uşak başçasına.

Ölä da yapıldı. Düündän sora, Alöşaylan Valentina o oyuncakları uşak başçasına getirdilär, neredä bir yortu esabı sırasında, onnarı uşak başçasına baaşladılar. Uşak başçasının zaametçileri da, maasuz bu iş için, hazırladılar bir meropriyatiye – *Hoca Nastradinin fikraları için “Dostumuz – Hoca Nastradinin!”* yortusunu. O meropriyatıyada uşaklara “geldilär” gagauz folklor kahramannarı Hoca Nastradinin (*Natalya Afanasiyevna FAKALLI, terbiyeciyka*) hem kuzucuklaran (*büük grupanın uşaklar*) Oglan (*Anna Födorovna SABIYA, terbiyeciyka*).

Götürdü meropriyatıyayı Olga Konstantinovna KARASTOYAN (*gagauz dilindä üüredici-terbiyeciyka*).

Meropriyatıyanın sonunda uşak

başcanın direktoru Anna İlyiniçna BUÇKOVA kendisinin hem kolektivin adından şükür etti eni kurulan ayleyâ, uşak başçasına büyük saygı için hem baaşışlar için.

Mariya Dimirievna ÇEBANOVA,
Kongazın 4-cü uşak başçasının metodisti

Mariya Dimitriyevna TANASOVIÇA “Ana Sözü” Diploması verildi

Geçennerdä “Ana Sözü” gazetasının DİPLOMASI verildi Komrat “Ay-Boba Mihail ÇAKİR” adına pedagogika kolecin direktoruna Mariya Dimitriyevna TANASOVIÇA. Bunu yapmaa karar aldık o üzerä, ani Mariya Dimitriyevnanın çok yıllar sıravardı “Gagauz hem başka dillerdä pedagogika kadrolarını hazırlamakta hem terbiyemektä büyük çalışmaları var”, hem Canabisi büyük havezlän zaamet eder, ani “Ana Sözü” gazetasının ortak işbirliindä “Ay-Boba Mihail ÇAKİR” adına pedagogika kolecinde literatura, kultura hem incäzanaat sıraları ömürä geçsinnär deyni”.

“Ana Sözü” redakçıyası

Romniyada festivalä katıldılar

Avdarma lişeyin uşak oyun ansambli (*öndercisi – Êduard KÖSÄ*) Romniyanın Durêu kasabasında “Muntelui Çeahlêu” festivalinä katıldılar. Orada, gagauz ansamblesindän kaarä, pay aldılar uşak ansamblieleri Bulgaryadan, Çehiyadan, İtalyadan, Makidonyadan, Moldovadan (*Avdarmanın ansambli*) Polşadan, Romniyadan, Sloveniyadan, Türkiyedän, Vengriyadan.

Uşaklaran bilä bu festişvalä

gitti lişeyin direktoru Elena KARAMİT ta. Canabisi annattı *avdarma.md* portalına, ani uşaklar kendilerini islää taraftan gösterdiler. Avdarmanın ansambli üç oyun gösterdi: moldovan oyununu “Sêrbêtoreaska”, gagauz oyununu “Çobanar” hem bulgar halk oyununu.

V. MANJULun “Var vakıdım” albomu

Anılmış gagauz türküçüsü Vitaliy MANJUL dördüncü audio albomunu çıkardı. Albomun adı – “Var vakıdım”.

Nicä bildirdi kendisi Vitaliy MANJUL, albomda 8 türkü var. “Var vakıdım” albomu CDlerdä yok. Onun sadä internettä onlain versiyası var.

Gagauz biznesmeni Yuriy DİMÇOĞLUNun yardımınan, “Var vakıdım” albomun prezentaçıyası Ukraynanın Kotlovina küüyündä, oldu.

Yaptıklarını braktı halkına

(Raametli İvan Födoroviç KONSTANDOGLUyu anarak)

İvan Födoroviç KONSTANDOGLU büyük devlet adamıydı. Yaşamında Devlet için o çok işler yaptı: lişeyleri açtı, sora o onarda işi doruttu, örüttü... Olur demää, ki üretilik tarlalarında çok uurlarda çalıştı hem da herbir uurda kendisini büyük profesyonel gösterdi.

Ama, bana kalsın, en büyük hem önemni işiydi onun kendi halkına izmet etmää. XX-ci üzyılın 90-cı yılların sonunda, açan, var nicä demää, istoriya uurunda gagauzlarda bir büyük olay oldu: gagauz dili kirilişadan latin grafikasına geçirildi, İvan Födoroviç KONSTANDOGLU başka bilim hem milletçi adamların arasında (D.N.Tanasoglu, N.İ. Baboglu, E.K. Kolça, T.Marinoglu, T.Zanet, h.b.) büyük meraklık gösterdi.

Argumenti onun buydu: uşaklara taa ilin olacak okulda ürenmää, çünkü devlet dili hem başka yabancı diller hep bu grafikada düzülü. Da te biz başladık.....

Birdän kalktı soruş nedän başlalım? Hakımızı bu işe çetinnettiktän, zakonnarı kaviletmektä sora karar alındı hazırlamaa metodika tekliflerini, neredä açıklanacak nicä okullarda uşakları gagauz dilini latin grafikasında üretilmää.

Komrat, Çadır hem Valkaneş rayonlarında kuruldu bir aylık kurslar, neredä üretilik küçük klaslarda hem büyük klaslarda tanışılar nicä gagauz dilinin kurallarını latin grafikasında eni orfografiyaya hem punktuatıyaya göre kullanmaa.

O annardı, ki neetimizi tamannama deyni, biz örnek bu dünnedä bulamaz. Başladık, olur demää, moldän.

Kimär kerä okadar zordu, ki kuvedimiz kalmazdı. O bakardı bizä da deyärdi: "Kim dedi, ki kolay olacak. Biz bu yolu kaptık mı, ondan douru, bireri sapmadaan, sonunadan lääzım gidelim. Bu bizim borcumuz"

Kendisi İvan Födoroviç matematika uurunda speşialistti, ama kimär kerä o taa büyük filolog kendini gösterärdi, nekadar maasuz kurulu orfografiya kurallarını düzmää deyni komisiyanın azaları. Çizelim, ki İvan Födoroviç KONSTANDOGLU ne iştan da tutmazdı çok derin sürärdi. Hem da taa bir işi isteirim noktalayım: o ölä fikirliydi, ki nelär o açıklardı, sora, çok zaman geçtiynän, hepsi hep o fikirä gelärdilär. Başka laflan, situatıyayı 10 adım ileri esaplamaa bilärdi. Vardı ölä ideyalar, ozaman onnar tamannandı, şindiki zamanda dilimiz taa güçlü hem koruntulu olaceydi.

Laf gider 1-ci – 4-cü klaslar için. Onun ideyasına göre gagauz uşakları ilk klaslarda, neredä onnara baş bilgiler veriler, lääzımdı başlasınar ürenmää kendi ana dilindä. O sayardı, ki küülerde uşaklar hazır ana dilindä ürenmää, onnarın aktif sözlükleri hazır ilk basamakta bilgileri gagauz dilindä taa basarılı kabul etmää. Uşaklar da o zaman

bir yıl taa az üreneceydilär – maasuz bir yıl rus dilini ürenmää plannıydı. Paralel bunnan, Konstandoglu sayardı, uşaklar geçsinär lääzımdı, analarbobalar ayırdı, üretmek dilinä. Ama İvan Födoroviç da, nekadar güçlü olmasın, önündä "taştan düzülü duvarları" kıramadı...

Aklıma geler o zor, dolaşık, korkunç yıllar, açan halkımız tıtsi günneri yaşadı. Kafamı iilderim bütün halkımın önündä hem da bu adamın da, ki benim halkım gösterdi kendisini çetin birliktä, korkusuz, güçlü. O zaman en zordu Kişinevdä yaşayan gagauzlara: onnar iki ateşin arasındaydılar.

Da onnarın arasında, kim savaştı, ilkin, beki da çok yufka köprüyü düzmää, bu adamdı da. O köprü barış köprüsüydü, verärdi umut, ki ortalık sus olacak, cenk başlamayacak.

Çok kerä şaşardım bu adama, kimi situatıya dübü-düz "koşedän" düzülüydü. O bilärdi ne türlü köşeleri doorutmaa da sonunda problemayı çözmää. En zor erlerdä herbir köşeyi doorutmaa deyni şakası vardı.

Zamannar su gibi aktı gitti, İvan Födoroviç raametli oldu, ama biz bir kerä da unutmayacez onun yaptıklarını ana dili için, kendi halkı için. Yaptıklarını da kendi halkına braktı.

Anna STOLETNEYA

PATRETTÄ: İvan Födoroviç KONSTANDOGLU ministru yardımcısykana. (Foto Todur ZANETin arhivindan).

Haldun TANERın duumasının 100 yılına Halklararası teatru yaratmaların yarışması

Türkiyenin büyük dramaturgu hem yazarı Haldun TANERın duumasının 100-cü yıldönümünä Türk Dünnäsında ortak bir dramaturgiya yarışması açıldı. Avrasya Yazarlar Birlii, TÜRKSOY hem Türkiye Devlet Teaturların Genel Müdürlüynän işbirliindä, Türkiye Başbakanlık Tanıtma Fondunun yardımınan, bütün Türk literatür dillerindä kurulan yarışma, "BİN NEFES BİR SES" HALKLARARASI TÜRKÇÄ TEATRU YAPAN DEVLETLÄR FESTİVALİndä tanıtılacak.

Haldun TANERın duumasının 100 yılına Halklararası teatru yaratmaların yarışmasının kuralları

YARIŞMA KALUPLARI:

- **Konu:** Serbest.
- **Stil:** Serbest (uşak, kısa hem adaptaşyalı pyesalarından kaarä).
- Yarışmanın Dili: Yaratmalar lääzım yazılınar türk, azerbaycan, kazak, kırgız, türkmen, uzbek, tatar, başkurt, çuvaş, krım tatar, gagauz, karaçay-malkar, kumuk, uygur, hakas, altay, saha, tuva literatür hem dialekt dillerindä.
- Yarışma herkezine açık, yaş kertilikleri yok.
- Herbir yazarı yarışmaya tek yaratmaylan katılabilir.
- Yarışmaya yollanan yaratmalar lääzım yazılınar ştenaya koyulacak uygun teknikada.
- Yaratmalar lääzım olsınar original, başka yada başkasının yaratmalarından aktarmalı, uydurmalı hem adaptaşyalı olmasınar.
- Yarışmaya katılacak yaratmalar taa ileri hiçbir yarışmada ödül almamış hem başka bir erdä yayınmamış hem da ştenaya koyulmamış

olacaklar.

- Yarışmaya yollanan yaratmalar lääzım yazılı olsınar kompyuterda A-4 formatında, Times Roman yazı fondunda, 12 punktlan hem 1,5 arayan.
- Yaratmalar, en çok iki perdelik olacak.
- Yarışmaya yollanılacak yaratmaların üzerinde sade parol yazılı olacak; paroldan kaarä yarışmacının adını belertän bir nişan bulunursa, yaratma yarışma dışı brakılacak
- Yarışmaya katılacak yaratmalar, 6 ekzempler olarak yollanacak. Ayrıca, yaratmanın koyulan büyük konvertin içinä Word formatında hazırlanmış dosye hem yaratma CDya yazılı olarak koyulacak.
- Yarışmacı, adını hem laabını, açık adresini, biyografyasını, 1 patredini ayrı bir küçük konvertä koyacak. Konvertin üstündä sade parol lafını yazacak da yaratmanın büyük konvertinin içinä koyulacak. E-poçtaylan yollanan yaratmalarda bu bilgiler maila ayrıca eklenecek hem yarışma sekretarlındä yarışmanın

sonuna kadar saklanacaklar.

- Yarışmaya katılacak yaratmalar: **AYB Sakarya Mahallesi Göztepe Sokak 5/A** adresine eldän yada posta yolunna, yada htoyunyaris@ayb.org.tr adresine e-poçtaylan verilecek.
- Yarışma onetimi, lääzım olduu durumda, ön elemä jürisi oluşturabilir.
- Yaratmaların incelenmesi Türkiye türkçesine çevirilän yazılar üzerinden yapılacaktır.
- Yarışmaya katılan yaratmalar, geeri verilmeyecek hem onun saabisi bu konuda hiçbir hak isteyemeyecek.
- Jüridä pay alan azalar hem bu kişilerin birinci uurda senseleleri hem yakınnarı yarışmaya katılamazlar.
- Yarışma kaluplarına uymayan danışmalar incelemeyä alınmayacaklar.
- Yarışmaya danışan yaratmaların saabileri, yarışma kaluplarını kabul etmiş sayılır.

YARIŞMA KALENDARİ:

Yarışmanın duyurulması:

15.04.2015.

Yaratmaların son verilän günü:

30.09.2015.

Yarışma sonucunun açıklanması:
15.11.2015.

Ödül sırası:
Kırım (dekabri) 2015.

YARIŞMA ÖDÜLLERİ:

Birinciyä: 15.000 (On beş bin Türk Lirası).

İkinciyä: 10.000 (On bin Türk Lirası).

Üçüncüyä: 5.000 (Beş bin Türk Lirası).

1. Mansiyon: 2.500 (İki bin beş yüz Türk Lirası)

2. Mansiyon: 2.500 (İki bin beş yüz Türk Lirası).

Avrasya Yazarlar Birlii

Sevgili can sesleri – Brakêr dünnedä izleri...

Galina Dimitrievna SİRKEĻİ duudu 1959-cu yılda Canavar ayın (oktübri) 21-dä, Başküüyündä. 1981-ci yılda Tiraspol'daki pedagogika institutunu başardı. Artık 25 yıl üüredici işleer. Büünkü gündä Ay-Boba Mihail ÇAKİR adına pedagogika kolecinä çalışêr.

Galina Dimitrievnanın 2014-cü yılda "Lüzgerli havada sazların türküsü" adlı peet kiyadı. Çıktı. Büün teklif ederiz tanışasınız Canabisinin eni peetlerinnän.

Güzlü gününä yaşamak bastı
Erken. Karannık.
Taa gecä saadı,
Ama horozlar
Öttülär sesli.

Cüz yaşlı. Duman.
Dışarsı serin.
Sert, cansız lüzgär
Aaçları sallêr.

Tokadı açıp,
Üfkeli kapêr.
Evin örtüsü
Raatsız titirer.

Neçin, sanki, yaz
Tez geçti, kaçtı,
Yaşamak güzlü
Gününä bastı?

Yalpaklık
Yalpak sözleri-
İlkyaz selcezi,
Kahırı daadêr,
Yorgunnuu alêr.

Yalpak laflardan
Başçalar açêr,
Can sıkıntısı
Tel-tel sökülêr.

Su hem ateş
Su hem ateş
Oturlar karşı,
Çalışêrlar çözmä
Kendi paasını.

Su söleer:
"Bän sendän
Fikirli
Hem da, elbet,
Taa kuvetli.
Bän varım
Hem vardım
Bu dünnedä,
Açan sän hiç yoktun
Er üzündä!"

Ateş üfkeli
Baktı suya,
Ekleyip lafını,
Koydu büyük nokta:
"Olmaydım bän,
Sän ozaman
Buz kalaceydın
Er üzündä!"

Maavi gül
Başçada türlü güllär:
Kırmızı, sarı
Hem biyaz, hem da pembä,
Taa da var maavi.

Şaşkın. İnanılmaz.
Yok ne sölemä...
Halizdän güllär maavi
Açêr başçada.

Herbir gülün dünnedä
Var adı, eri:
Kırmızı – sevgimizä,
Biyaz – gelinin,

Pembeyi – anamıza,
Sarı – gücenmäk,
Bitmiş, geçmiş sevgidän
Başka yola sapmak.

Maavi gül. Ne meraklı!
Gözünü alêr;
Ama baktın taa yakın –
Gül gibi açêr.

Kokusu da hep ölä,
Nicä biyazın,
Kırmızı, sarı gülün
Hem da pembenin.

Neçin hem nedän insan
Gül maavi aarêr,
Da onun gözelliindän
Kör hem saar kalêr?

İnan
Çok laf, sonsuz sözlär,
Üisek sestä konuşmaklar.
Ne sölendi –
çoynu boş-boşuna...
Laflar uçêrlar havada.

Açan kurak Bucaa bastı,
İnsan, hayvanâ dolay sindi.
Hep toplanıp, küüdekilär
Düşündülär, lafettilär...

İhtiarların nasaatına
Karar alêrlar te bölä:
Pazar günü kira çıkmaa
Da orada dua etmä.

Toplandılar, bakındılar,
Sessiz kira yollandılar.
Salt bir ihtiar esap aldı
Da hepsinä o danıştı:

"Ya, bakın, bakın bu uşaa.
Onun temiz, inan ürää.
Yaamurluunu salt o aldı,
Ondan, ki inani kaavi!"

**Küçükümü mutlu,
düş gibi geler**
Küçükümü mutlu,
Düş gibi geler.
Nereyâ aklım
Dayma hep uçêr.

Sundurmalı ev.
Çöşmeli pınar.
Başçada açêr
Kırmızı güllär.

Aulda baalar,
Uz direklerde,
Sansın askerlär -
Sıra dizidä.

Babum kotlonda

Biber pişirer.
Dädüm yakında
Yakacak toplêr.

Avşam serinnii –
Maavili renktä.
Masa kurulêr
Aacın altında.

İlkin sofraya
Tuzluk koyulêr,
Çanak tepeli
Biberlär geler.

Onnar var tatlı
Hem da pek aacı,
Yannış daladın –
Yaktı içini.

Piliç mancası
Mamaligaylan –
Taa datlı ondan
Yoktur imek.

Küçükümü mutlu,
Düş gibi geler.
Nereyâ aklım
Dayma hep uçêr.

Candan gelän sesleri
Candan gelän sesleri –
Yaşamanın sedeftleri,
Gecirilmiş kantardan
olaylar,
Sincirdä dizili duygular.

Candan gelän sesleri –
Yaşamanın gergeftleri.
Ne meraklı ne çiçekli,
Türlü renktä korafları.

Candan gelän sesleri –
Dolaya, dünneyä sevgi:
Eşil çimenä, gülä
Lüläkannın kokusuna.

Sevgili can sesleri –
Brakêr dünnedä izleri
Onnar avaza benzär
Uzaklara uçar, uçar.

Umut
Avşam yatarkan uyumaa,
Kimin yok umudu
gelän günä.
Hiç kimsey bilmeer,
ne bekleer onu:
Hoş güneşli,
yalpak sabaa
Osa ölüm, ani
durêr sık kapuda.

Ne da olsa –
çalıştırêr saatları.
Sabaa olunca saat altı –
çalsın saatlar,
Kalksın aylä –
eni günü karşılamaa.

Nedün hem kimä?

Nedän hem kimä şairlär yazdırêr
Küsülü, suparat, dumannı gününü,
Şamatalı yaz yaamuru,
Biyaz, sayısız hoşlu kaarları,
Sonsuz, kenarsız tozlu yolları,
Maavi gökleri, bulutları...
Gecelerde yıldızları...
Sevgiylän dolu kıpınarı...

Boş içerdä korkuları,
Sessizlii, kahırını,
Can acıdan sancıları.
Gidän kuşları uzaklara,
Boş yuvayı saçak altında...

Eski yannamış duuma evini,
Neredä yok uşak sesleri,
Kurulu sofra – boba başında,
Sıcak ekmek ananın elindä.

Salt zamanın güçlü sesleri –
Kurmuş kapunun gıcirtısı.
Rifmada strofalar teftirindä –
Diri hem açık yazılarda.

Sizin üzündän dünnä kaybeler
Herbir dinin, memleketin,
Türlü zanaatta, konuşan dilindä,
Zengin hem fakir evlelerindä,
Evellerdä hem büünkü günnerdä
Cansızlık fenalun dostu sayılêr;
Onun sessizlii kötülüü kurêr.

Benim hiç yok işim burada,
Durêrim herkerä bir tarafta,
Yok karışmak, laf katmak-
Bölä kuralda geçer yaşamak.

Cenkler kızışêr – cansızlık büüyêr...
Sizin üzündän dünnä kaybeler.
Nasil baarmaa – işitsinnär,
Uyvasında uyansınar.

Nesoy ilaç çıkarılsın,
Ki cansızlık ilaçlansın.
Bakın, insan, ne olêr dolayda
Kuşunun başçasında!?

Ateş, kursun, öler insan,
Korkuyulan bakêrlar uşaklar...
Nasil durêrsın bir tarafta,

Yanêr evlär pek yakında?
Büün-yarın ateş sizi bulacak,
Uyvanızı kül yapacak.

Gökü baksana...

Gökü baksana – leleklär uçêr.
Annat kahırını, büülü renkli düşlerini,
Ki uzaklaa getirsinär.
Kahırları oralarda brakıp,
Düşlerini kanadında gezdirsinnär.

Nelär oldu – geeri dönmöz.

Akan suya iki sıra
hiç bir-kimsey girmöz.

Can dermenin çalışması

Can dermenin çalışması
Ölçer saadı hem asiri.
Nelär oldu, ne olacek
Can dermeni esaplayacak.

Kimiz biz? Nedän geldik bu dünneyä?
Ne kalacek bizdän, kimä?
Ne olacek toomruklardan?

Tatlı hem lezetli meyva
Osa erä dökülecek
Topraklan karışıp,
Er üzündän kaybelecek.

Bölä insannarın çalışması:
Var boşuna hem faydasız,
Var önemli hem var paasız.
Geçer onnar can dermenin

taşlarından
Biri olêr peklovka un,
Biri sa toz- tozdan.

Gagauz dilindä bir jurnal çıktı

Geçenlerde Türkiyada çıktı gagauz dilindä "Ayna" adlı jurnalın ilk nomeri, bildirer GagauMedia portalı. Bu jurnalı hazırladı onun saabisi, filologiya bilgilerindä doktor Güllü KARANFİL.

Portal bildirer, ani bu jurnalda var rubrikalar: Proza, Poeziya, Türk Dünnäsının selami, Çevirmelär, Folkolor sedeftleri, Araştırmalar, Kendini gagauzlara adanmış insan, Yübilärlän laflaşmak, Türk dünnäsının büükleri, Eskidän bir foto, Hoş geldin, kiyat. İçindä hem klasiklerin, hem da genç yazıcıların yaratmaları olacak.

Gazetamızda yannışlıkları doorudarak

Gazetamızın geçteki nomerindä "Komrat muzeyindä Gagauz Devletliin Simvollarının 25-ci yıldönümünü kutladılar" adlı materialda (bak "Ana Sözü" No. 13-14, 2015, sayfa 4), redaktıyanın beterinä, yannışlık oldu. Cümleyi "Bundan sora da, yortulu toplantıyı götürän Valentina **DER-MENCİ**..." lüzüm okumaa "Bundan sora da, yortulu toplantıyı götürän Valentina **İVANENKO**..." Redaktıyanın adından saygılı Valentina İVANENKODan bizi prost etsin dileeriz. "Ana Sözü" redaktıyası

XX-ci üzyılın 40-cı yıllarında kırılan Gagauzlara REKVIEM

Harman ayın 19-da tipardan çıktı Todur ZANET'in "Benim bir kabaatsız kırılan GAGAUZ Halkıma REKVIEM" kiyadı. Kiyatta, poema hem proza formasında, annadilêr o genoîd hem zulumnuklar için, ani yapıldı gagauzlara karşı XX-ci üzyılın 40-cı yıllarında.

Kiyadın içindekilerini var nicä annamaa Rekviem poemasının bölümnerindän: "Ama canımı satma!", "1941-ci yılın Kirez ayın (iyün) 13-üç gecesi... (Gagauzların Sibirä ilk kaldırılması)", "1941-ci yılın yazı. 1944-cü

yılın yazı. Cenk vakıdı...", "Açlık. 1946-47 kışı...", "1949-cu yılın Orak ayın (iyül) 6-sı gecesi... (Gagauzların Sibirä ikinci kaldırılması)", "Can barması".

"Epilog erinä" bölümündä avtor verer genoîd kurbannarı için statistika bilgilerini.

"Benim bir kabaatsız kırılan GAGAUZ Halkıma REKVIEM" poemasından sora, "Hiç bitişmeyän düşüncülär" bölümündä, kiyadın temasınan ilgili olarak, avtor verer proza annatmasını "Zaman kanatları" hem "Onnar geldilər sabaa karşı..." proza kiyadından bir parça. Kiyat başanlıer peetlirlän "Ya varız biz, ya da ölüm!", "Kerpidennän kesip kökünü", "Biz – bizdän! Onnar – kuyrukludan!", "Sadä Halkımnan birliktä", "Bendä var bir Vatan", "Dündän, büünä hem yaarına".

Kiyadın sayfalarında verili birkaç patret ta, o insannarın, ani bu genoîd kalyaların içindän geçtilär hem diri kaldılar.

"Benim bir kabaatsız kırılan GAGAUZ Halkıma REKVIEM" kiyadın

dünneyi görmesindä avtora yardımcı oldular meţenatlar Ruslan Petroviç GARBALI, "Birlikte iyilik" cümne Birliin başı, Evgeniy Nikolaeviç KAP-SAMUN, gagauz biznesmeni (Tomay/Moskva), Vasiliy Afanasieviç KOLTUK, gagauz biznesmeni. Bundan kaarä teknik yardımı verdi "GAGA-

UZLUK" cümne Birlii. Hepsi sponsorlara avtor şükür etti.

Kiyat parasız verilecek Gagauziyanın şkolalarına, bibliotekalarına hem kultura kuruluşlarına. Kiyadın tirajı – 500 taanä.

PATRETTÄ: Kongaz küüyün en zengin aylelerindän birisi – KUŦAR aylesi. Arkada solda ayakça duran kızcaz: kongazlı Karaydalı Nikolay Födoroviçin babusu – Mariya. 1890-cı yıllar.

Türk dünnäsi resimcilerinä deyni TÜRKSÖYdan 18-ci plenêr

Artık 18 yıl TÜRKSÖY tarafından Türk dünnäsi resimcilerinä deyni plenêr yapılar. Plenêr iki afa sürter, nedän sora bu resimceliren resimnerin sergisi olêr. Bu yıl plenêrda vardı Gagauziyadan resimci Pötr NOVAKOV.

Bu yılki plenêr TÜRKSÖY hazırladı Türkiyenin Aksaray kasabanın mēriyasınan bilä. Onuştan da Harman ayın (avgust) 1-dä bu kasabda plenêrın sergisi açıldı. Serginin açılışında pay aldılar Aksaray kasabanın mēri Halük Şahin YAZGI hem TÜRKSÖY Genel sekretari Düsen KASEİNOV.

Sergidä er aldı 100 resimdän zeedä, angılarını etiştirdilər hazırlamaa resimcilär iki aftanın içindä. Nicä urguladılar serginin açılışında söz alan resimcilär, bu plenêr verdi kolayımı Türk dünnäsının resimcileri biri-birlerinnän tanışınnar, kendi ustalıklarınan paylaşınnar hem Türk dünnäsına kendi halklarının kulturasını hem incäzanaatını açsınnar.

TÜRKSÖYün 18-ci plenêrında pay aldılar resimcilär:

Muşvik ALİEV (Azerbaycan), Abdulhan TLEUJANOV (Kazakistan), Bekten USUBALİEV (Kırgızistan), Begeneh BERKİLİEV hem Hoca Muhammed ÇÜRİEV (Türkmenistan), Rahme MANASTIRLI (KKTC) Arcan İUTUEV (Altay/Rusiya), Ralif AHMETŞİN (Başkurdistan/Rusiya) Văceslav KUÇENOV (Hakasiya/Rusiya), Pötr NOVAKOV (Gagauz Yeri/Moldova), Sardana DAVAESEN-

GE (Saha-Yakutiya/Rusiya), Grigoriy ÊYDİNOV (Tatarstan/Rusa), Svetlana SİDOROVA (Çuvaşistan/Rusiya), Orhan İSMAİL (Bulgariya), Êmel MAHMUT (Makedonya), Merima İVKOVIÇ (Bosna-Hersek), Êthem BAYMAK (Kosova), Gabriele ŞAFFARTİK (Germaniya), Mustafa DİĞLER, Hüsnü KAÇMAZ hem Mustafa Cevat ATALAY (Türkiye).

Not. Plenêr (franţuzça en plein air – "açık havada") – açık havada hem gün şafkında resimnemäk tehnikası.

Genç türkücükanın Olga PAÇİNİN eni türküsü

Geçennerdä gagauzların genç türkücükanı Olga PAÇİ kendisinin eni türküsünü insannarın önünä çıkardı. Türkünün adı "YILDIRIM" (lafları – Elena MOKANU, muzıka – Konstantin DUŞKU).

Bu türkü türkücükanın gagauzça ilk profesyonel türküsü. Taa ileri Olga PAÇİyi dünnä tanıdı rusça türkülerindän – «8:0», «Помни», «Моя любовь».

Olga PAÇİ duudu Kongaz küüyündä. Türkü çalêr 17 yaşından beeri.

Not. "YILDIRIM" türküsünü bakın hem sesläyin <https://www.youtube.com/watch?v=APrTLAZ2dml>

"ANA SÖZÜ" Gagauz dilindä gazeta
Çikêr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta "Universul" basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 8045.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Kasım yortusu - Kasım ayın 7-dä!

Gagauziyada bu yıl genä açıkladılar, ani Kasım yortumuz Kasım ayın 8-däymiş. Bu büyük bir yannışılık, zerä herzamannar Kasım yortumuz Kasım ayın 7-däydi.

Evellär gagauzlar yılı yarıya bölürmişlär Hederlezdän Kasımdan hem Kasımdan Hederlezdän.

Hederlez yortusu düşer Hederlez ayın 6-na. Onuştan Kasım yortusu da düşer Kasım ayın 7-nä, diil 8-nä. Yıl yok nicä bir gününü atlatsın!

Todur ZANETin adı Kongaz lişeyinä verildi

Kongazın 1-ci teoretik lişeyin pedagogika Sovetin hem Kongaz küü Sovetin Kararlarına görä Kongaz teoretik lişeyinä gagauz poetin, yazıcının, dramaturgun, araştırmacının, Gagauz Milli Gimnanın avtorunun Todur ZANETin adı verildi.

Nicä açıkladı redaktiyamıza Kongaz Todur ZANET adına teoretik lişeyin direktoru İordan Nikolaeviç YASIBAŞ: "Lişeyin kollektivi bu kararı taa 2015 yılın Çiçek ayın (aprel) 28-dä aldı. Zerä kolektiv sayêr Todur ZANETi nicä bir dooru hem cuvapçı insanı, angısı halizdän kendi Vatanının bir patriotu. Onun yaratmalarının çoyu adanmış gagauz halkına hem Gagauziyaya.

Onun yaratmalarından üretiler hem gagauz milleti üretiler nicä läazım sevmää kendi Vatanını, ilerletmää hem kaavileştirmää kendi kulturasını, ana dilini, korumaa adetleri hem sıraları. Canabisi başardı bizim lişeyi. O yıllar boyunca yardım eder lişeyä, pay alêr may herbir meropriyatılarımızda.

Onuştan biz danıştık Gagauziya İspolkomuna, Halk Topluşuna, Üretilik Upravleniyasına, Kongaz küü Sovetinä, ani verelim lişeyimizä Todur ZANETin adını. 2015 yılın Hederlez ayın (may) 22-dä Kongaz küü Soveti da, inceleyip bizim danışmamızı, bu iş için olumnu karar aldı. Sora da, 2015-ci yılın Orak ayın (iyül) 8-dä Moldova Respublikasının Devlet Registraşıya Kamerası geçirdi devlet Registraşıya yazılarına Kongaz Todur ZANET adına teoretik lişeyin yazısını. Ne iş için bizä Sertifikat verdi."

Üretilerinin üretilerininä deyni avgust Konferenşıyası

Harman ayın (avgust) 25-dä Komratta oldu Gagauziya üretilerinin avgust Konferenşıyası. Orada, şkolaların direktorlarından hem üretilerininä (hepsi 460 kişiydi) kaarä, pay aldılar Gagauziyanın Başkanı İrina VLAH, Halk Topluşu Başı Dimitriy KONSTANTİNOV, Moldovanın etnikarası Bürosunun direktoru Elena BELÄKOVA, Moldova Üretilik ministerliin temsilcisi Alla NİKİTÇENKO, GHT deputatları, Gagauziya İspolkomun azaları, yazıcılar, cümne insannarı.

6-cı sayfa

Kıpçak küüyündä tragediya: bayker şousu bir canı aldı

Harman ayın (avgust) 28-dä Kıpçak küüyün Kurban Günündä büyük bir tragediya oldu: bayker şousunda 9 kişi yaralandı. Zerä, şou yaparkana, iki motoşikla uruldular. Onnarın birisi, tutuşup, süretilerinin üstlerine urdu.

Gagauziyanın saallık hem soşial korumak Upravleniyanın başı Aleksey ZLATOVÇEN bildirdi, ani o 9 kişidän birisi, kıpçaklıyca Mariya KÖR, raametli oldu.

İltän Mariya KÖRu tutndular Çadır bolnişasında yılaçlamaa. Görüp, ani faydası yok, onu Kişinevun respublika bolnişasına geçirmişlär. Ama burada da insana yardım edämemişlär. Ceviz ayın 10-11 gecesi Mariya KÖR raametli olmuş.

Kıpçak küüyün primarı Oleg GARİZAN açıkladı ani, ne kendisi, ne da primariya bayker (motoşikla) şousu

yapmaa izin vermemişlär. Polişıya da bildirdi, ani onnardan da bu işä izin verilmemiş.

Nicä da olsa Kıpçakta izinsiz bayker (motoşikla) şousu bir canı aldı. Kalan yaralı insannarın 8-zi da aar yaralı, yılaçlanêrlar. Onnarın arasında pek çok zarar görän 3 yaşındaki bir uşak ta. O aar durumda Kişinev bolnişasında bulunêr.

Gagauziyada investışıya Forumu olacek

Gagauziya İspolkomun kararına görä Kasım ayın (noyabri) 6-7 günnerindä Komratta olacek halklararası investışıya forumu – «Инвестиции - основа развития Гагаузии».

Onun neeti Gagauziyanın imicini göstermää hem da burada investışıya için kolaylıkları açıklamak.

Forum programasında olacek konferenşıyalar, proektlerin konkursu, sergilär, kultura programası.

Umut var, ani bu Forumda aşırından 250 insan pay alacek.

Şarap yortusunu Kasımın 8-dä yapêrlar

Gagauziya İspolkomu aldı karar, ani buyılkı "Gagauz şarabın yortusu" Gagauzların Kasım yortusunun ertesi günündä, Kasım ayın 8-dä olacek.

Bu iş için maasuz tertip komiteti kuruldu. Onun başı – Gagauziya Başkan yardımcısı Vadim ÇEBAN. Komisiya azaları da – ilgili upravleniyaların başları hem rayonların predseatelleri.

Büük Artist Mihai VOLONTİR topraa verildi

Ceviz ayın (sentabri) 17-dä Kişinevun merkez mezarında topraa verildi Moldovanın en Büük artisti, rejisörü, ştenaristi, Modovanın hem Sovetlär Birliin halk artisti Mihai VOLONTİR (09.03.1934-15.09.2015).

Mihai VOLONTİR, büük hem aar bir hastalın beterinä, raametli oldu Ceviz ayın (sentabri) 15-dä. Canabisini kurtarmaa deyni savaştılar en anılmış doktorlar, ama, yazık, becerämedilär.

Büük bir kayıp. Moldovanın hem dünneyn Büük Artisti sonsuzlaa vardı. Mihai VOLONTİRin gitmesinnän sonuna vardı o ceneraşıya da, angılarına deyardılär Moldova kulturasının altın ceneraşıyası.

Maëstronun son hatırı için Ceviz ayın (sentabri) 17-dä Moldova bütün gün yas tuttu.

Canbisinnän prost olmaa deyni, Mihail VOLONTİRin sandı Kişinevun "N.Sulak" adına kultura Sarayına koyuldu. Binnärlän insan Büük Maëstroytan prost oldular, başlayıp onun 50 yıl verdii Belş kasabasının "V.Aleksandri" teartusundan koleğalarından hem başka kultura adamnarından, başarıp Moldova politikacılarınan, öndercilerinnän hem sıradan insannarlan.

Mihail VOLONTİR, devlet hem insannar tarafından Moldovada bilindi nicä XX-ci yılın en Büük Artisti

Büük artistin Mihail VOLONTİRin topracı ilin olsun!

Bilgilar Günündä şkolalara baaşışlar

Ceviz ayın (sentabri) 1-dä şkolalarda üürenmäk yılı başladı. Adetä görä bu gündä, üürencileri hem üüredicileri kutlamaa deyni, gimnazialara hem lişeylerä musaafirläa gelerlär analar-bobalar, politikacılar, kultura hem cümne insannarı, veteranar hem başka anılmış insannar. Belli ki onnar boş ellän gelmeerlär.

Bu yıl Gagauziya şkolaların arasında en büük baaşışlardan birisi geldi Çadır kasabasının V.Moşkov adına lişeyä – ikinci klaslarda üürencilerä deyni üürenmäk masalarinnän skemnä komplektları. Baaşladı onnarı lişeyä Gagauziya Başkanı İrina VLAH

Canabisindän karä, Çadır kasabasının V.Moşkov

adına lişeyindä üürenmäk yılın çeketmesinä adanan yortulu lineykada pay aldılar hem nasaat ettilär Gagauziya Halk Topluşun deputatları Georgiy LEYÇU hem Oleg KAYKI, Çadır rayonun başı Valentin KARA.

V.Moşkov adına lişeyin direktoru Lübov TORZENOVA şükür etti sölenän hepsi ii sözlär için hem baaşışlar için da hodulluklan açıkladı, ani V.Moşkov adına lişeyi moldovanın 315 lişeyin arasında 68-ci eri tutër. Onun 95% vıpusnikleri bu yıl Universitetlara üürenmäa girdilär, ne gösterer, ani bu lişeydä islää pedagogika kolektivi çalışër.

Meydanda angı devleti geeri isteerlär?

Ceviz ayın (sentabri) 6-da beeri Kişinevda, Moldova öndercilerinä karşı, protest mitingları geçer. En büük protest mitingını başlattı cümne kuruluşu "Platforma Civică Demnitate și Adevăr (DA)". Bu Platforma meydana çıkarttı onnarca bin insan, kurdu meydanda "Çadır kasabası" hem durmamayca, gecä-gündüz, protest eder.

"DA" Platforması açıkladı, ani bu miting diilmiş, ama "Marea Adunare Națională" (Büük Milli Toplantısı) toplantısıymış. Mitingçılar, "Devleti geeri isteeriz" hem "Miliardi geeri çevirin" baarıp, durmamayca Moldova öndercilerinä karşı lozunglar baarërlar. Açıklêrlar hem isteerlär, ani oligarh sistemasını hem Moldova Prezidentı Nikolae TİMOFTİ işindän atılın, ani Vladimir PLAHOTNÜKu esaba çekmää, pravitelstvoyu diıştirmää, eni seçimnerä gitmää.

Bundan kaarä Platforma istedi, ani insannarın karşıısına çıksınar Prezi-

dent Nikolae TİMOFTİ, Parlamentın Predsedateli Andrian KANDU hem Premyer-ministru Valeriy STRELEȚ. İlk günü, bu kişilerin üçündän mitingçılarnın temsilcilerinnän buluştu sadä Valeriy STRELEȚ. Taa sora, açan artık mitingçılar prokuraturanın, Milli bankanın hem Prezidenturnın önündä protest etmää başladılar, onnarlan buluştu Nikolae TİMOFTİ da. Ama buluşma kof çıktı. Sade Moldova Milli bankasının guvernatoru kendisi işindä atıldı.

Mitingçılar ayırdılar "Büük Milli Toplantısının Konsiliumunu" (orayı girdilär o kişilär kim insannarı meyd-

na çıkardı) hem mitingın rezolütyasını kabletilär, angısında açıkladılar kendi istediklerini.

Mitingçılar açıkladılar, ani kalêrlar meydanda öndercilär onnarın istediklerini taa esaba almayınca.

Not. Bakmadaan ona, ani mitingçılarnın bir lozunguydu "Devleti geeri isteeriz" pek düildi belli angı devleti: Moldovayı mı Romıniyayı mı? Çünkü mitingta bu iki devletin bayrakları dalgalanardı hem Romıniyaylan birleşmäk plakatlari vardı. Bundan kaarä nasaat edennerin çoyunun sözlerindä dü bu fikir ortaya atılrdı.

Baamsızlık Günü Romıniya bayraa altında geçti

Harman ayın (avgust) 27-dä Moldova Respublikası kendi baamsızlık Günüünü kutladı. Bu pek paalı bir yortu, zerä 24 yıl geeri, 1991-ci yılda bu gündä Moldova Respublikasının Parlamenti kabletti baamsızlık için Deklaraşıyayı da Moldova kendi başına bir devlet oldu.

Kutlamalar başladı Moldova öndercilerinin Ştefan şel Mare pamätiniinä hem Kişinevun "Etirnităte" aşker şan Memorialına çiçek hem venok koyulmasından.

Sora, baamsızlık Gününnän ilgili yortulu sıralar Kişinevun baş meydanında geçtilär. Sıralar milli kostümnarın paradından çeketti. Bu paradda Gagauziyadan "Kadınca" ansamblesinin artistları da pay aldı.

Sora meydana Romıniyanın büük bayraanı getirdilär da taa ötää baamsızlık Günü yortusu bu bayraan altında geçti. Bu bayraan önündä kutlama sözlerinnän vatandaşlara danıştılar Moldovanın öndercileri da: Parlamentın başı Andrian KANDU, kultura ministrusu Monika BABABUK hem başkaları.

Kutlama sözlerindän sora, hepsi ansambliär tutundular da oynadılar meydanda büük bir "Hora Mare". Nedän sora ştenadan büük bir konçert başladı, angısında pay aldılar Moldovanın herbir köşesindän gelän ansambliär. Bu konçertta pay aldı "Kadınca" ansamblesi (önderci Avraam KÖSÄ) hem onun solistkası Mariya KISA.

Karannık çöktüynän meydanda konçertın ikinci payı başladı: simfonika hem estrada muzıkası hem nomerleri. Baamsızlık Günü başarılı yortulu feyerverklan.

Tankları toplayıp muzey yapacaklar

Ceviz ayın (sentabri) 16-da Moldova askerin Kişinev “Ştefan şel Mare” motostrelkoviy brigadasının aulundan çıkardılar T-34 sovet tankını. Bu iş oldu Moldovanın korunmak ministrusunun Anatol ŞALARUnun emirine göre.

Anatol Şalaru, maamilä surat, söledi, ani tankı şindilik Kişinevün asker

kulturası Merkezine koyêrlar da ilkyaza bu eksponatların temelinde “sovet

okupaşiyası” muzeyi açılacak. Publika.md kanalı bildirdi, ani “Anatol ŞALARU danışacak kultura ministerliinâ tekliflän, ki Moldovada bulunan hepsi sovet tank pamätniklerini bu muzeyâ toplasınnar”.

Ölä bir pamätnik var Komratta da, ani “koyulu kurtarıcı sovet askerinä”. Belli, ani o tankı çıkarmaa denediynän, Gagauziyanın halkı ayaa kalkacak. Bekim ministru Şaları bunu da isteer?

Bu “inişiativaya” hemen cevap verdi Moldovanın Belş kasbasının primarı Renato USATIY, angısı açıkladı, ani “Belş kasabasında tank pamätnii durdu hem daymaların-daymalarında duracak postamentta”.

Not. Anatol ŞALARU Moldovanın Romuniyaylan birleşmâk isteyän hem kendi unionist bakışlarını hiç saklamayan kişilerdän birisi.

Dimu ERİBAKAN, Foto – publika.md

Belş sözünü söledi. Komrat susêr.

Moldovayı Romuniyaylan birleşmâk isteyän unionist ministrusunun Anatol ŞALARUnun teklifinâ, ani “Moldovada “sovet okupaşiyası” muzeyi açsınnar hem Moldovada bulunan hepsi tank pamätniklerini bu muzeyâ toplasınnar” Belş kasbasının primarı Renato USATIY hemen cevap etti.

Renato USATIY açıkladı, ani “Belş kasabasında tank pamätnii durdu hem daymaların-daymalarında duracak postamentta”.

Komratta da bir T-34 tankı pamätnii var. Ama gazeta tipara hazırlanarkan ne Gagauziya öndercileri, ne bir “obşçestvennyy deyatel”, ne da Komrat primarı tankın demotajı için hem “sovet okupaşiyası” muzeyi için açıklama yapmadılar.

“REKVIEM” kiyadı XXIV-cü Kiyat Salonun ödülünü aldı

2015-ci yılın Harman ayın (av-gust) 31-dän Ceviz ayın (sentabri) 3-dän Moldova Respublikasının Milli Bibliotekasında XXIV-cü Halklararası Kiyat Salonunu geçti.

Bu yılki Salon başlandı onun kurucusuna, bibliologa, yazıcıya hem poeta, Milli Bibliotekasının direktoruna, filosofoya bilgilerindä doktor Aleksy RËUya. Canabisi bildir raemetli oldu.

XXIV-cü Halklararası Kiyat Salonunda sergilendi 8 bin kiyada yakın, angılarını 15 devlettän basım evleri getirdilər.

Salonun kapanış günündä en meraklı hem en islää kiyatların avtorlarına hem basım evlerinâ Salonun ödülleri verildi. Ödül alannarın arasında oldu gagauz yazıcısı hem poeti Todur ZANET ta, angısına verildi ödül “Benim bir kabaatsız kırılan GAGAUZ Halkıma REKVIEM” için.

Şan aleyasında barbarlık, ama bu işin aması da var!

Ceviz ayın 1-dä Komrattan geldi haber, ani Şan Aleyasında çekist Nikolay TUKANın pametnini erä ykmişlar. Belli ki bu bir barbarlık. Hem kabaatlıları bulsunnar läözüm. Ama bu işin aması da var!

Nikolay TUKANın pamätnii artık ikincilää barbarlaa düşer. Neçin acaba? Bekim bu adamın biografiyasını taa derindän açıklasak bu iş üzä çıkacak.

Aleyada yazêr, ani Nikolay TUKAN büyük “военный деятель”. **Ama bu yalan!** Zerä Nikolay TUKAN – çekist. Naşêy o çekist?

Açêrız entiklopediyayı da okuyêrız:

“ЧЕКІСТ. Работник ЧК а так же вообще — работник органов государственной безопасности. Сотрудник Всесоюзной чрезвычайной комиссии по борьбе с контрреволюцией и саботажем (ЧК) и её подразделений на местах.”

Ne yapardı çekistlär? Maamilä surat “kontrevolüşiyaylan hem sabotajlan

düşêrêk”, millionnarlan insanı kabaatsız yok edärdilär. O çekistlerin arasında çekist Nikolay TUKAN da vardı.

Nikolay TUKAN onnardan birisiydi, ani gagauzları kabaatsız kapana atardı, evlerdän ekini alıp, insannarı aahlıktan ölsünnär brakardı. Sora da diri kalannarı Sibirä kaldırdardı.

Da siz isteersiniz o zavalıların evlatboyları raat hem uslu mu baksınnar dedelerinin çellatına?

Bana geler, ani bu insanın pamätnii (var orada başka pamätniklär da) GAGAUZ Şan Aleyasında diil läözüm olsun. Zerä koydular onu orayı ÇKANın başka bir agentın çalışmalarınnan. Ama bu da başka bir tema.

Ko yatsın Nikolay TUKAN kendi mezarında, orada neredä onu yakınnarı anêr hem neredä onun günahlarının prost edilmesi için kim sa dua eder. Er prost edilsä o günahları, zerä **bu tarafa çok yanmış cannar betva ederlär.**

Todur ZANET

Foto - gagauzmedia.md

Tomayda Belarus traktorları toplanacak

Ceviz ayın 17-dä Bobruysk kasabasında imzalandı annaşma, angısına göre Gagauziyanın Tomay küüyündä Belarus traktorları toplanacak. Onu imzaladılar Bobruysk traktor zavodun direktoru Aleksandr AGRANOVİÇ (patrettä ortada), Gagauziyanın dış ilişkilär Upravleniyanın başı Vitaliy VLAH (patrettä saada) hem “Bucakagroservis” firmanın direktoru İvan NEDOV (patrettä solda).

Annaşmaya göre, önümüzdeki ayın içindä, Gagauziyaya geleceklär Bobruysk traktor zavodun speşialistları, işi erindä görmää hem traktorların toplanmasında yardımcı olmaa.

İki taraf ta annaştilar, ani herliim iş islää örüyärsä, ozaman ortak bir firma açılacak hem traktorların servisi için stanşiya kurulacak.

“Bucakagroservis” firmanın direktoru sayêr, ani Tomayda toplanan traktorlar olaceklar 15-20% taa ucuz onnardan, angılarını hazırdan alêrlar doorudan Belarusiyadan.

Not. Gagauziyadan delegaşıya Belarusiyada bulundu Ceviz ayın 17-19 günnerindä. Yukarda açıklanan kişilerdän kaarä, delegaşıyada taa vardılar Kıpçak küüyün başı Oleg GARİZAN, GHT deputatı Nikolay DRAGAN hem başka işadannarı.

Kongazın Todur ZANET teoretik lişeyindä

Ceviz ayın (sentabri) 11-dä Kongaz küüyün Todur ZANET adına lişeyindä mini-futbol meydanının ofițial açılışı yapıldı. Mini-futbol meydanının ofițial açılışına toplandı lişeyin hepsi ürencileri hem üredicileri. Açılıştı pay aldılar Gagauziya Başkan İrina VLAH, Türkiye Moldova Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL, Kişinev TİKA ofisın koordinatörü Canan ALPASLAN hem koordinatör yardımcısı Mustafa KICIR, Moldova futbol Federatıyasının (MFF) protokol Departamentın başı Mirça KOJOKAR, Komrat rayonun başı Vladimir GARÇEV, Gagauziyanın dış iliřkilär Upravleniyanın başı Vitaliy VLAH, Kongazın primarı Mihail ESİR, ploşçadkayı yapan stroy firmanın temsilcisi Şaban AGKIRAN, poet hem yazıcı Todur ZANET.

Bu mini-futbol meydanı yapıldı Moldova futbol Federatıyasının “Toți împreună” (“Hepsimiz birliktä”) programasına görä, da üzä çıkarıldı birliktä çalışmaklarlan: Türkiye TİKA agens-tvosu verdi bu iş için 400 bin leydän zeedä, Moldova futbol Federatıyası baaşladı ploşçadkanın üst kilimini, ani yaklaşık 200 bin ley tutër. Gagauziya da bir tarafa kalmadı, verip bu iş için 90 bin ley.

Açılış programası başladı Moldovanın, Gagauziyanın hem Türkiyenin Gimmnalarından, angılarını seslän çaldılar lişeyin ürencileri hem musaafirler. Nedän sora lişeyin ürencileri Ana KOMUR hem Stepan İKİZLİ sport yortulu açılışın konusunnan ilgili peet-leri okudular.

Sora, ofițial açılışın programasını götürän, lişeyin terbiyetmek uurunda direktör yardımcısı Ekaterina Genadyev-na DERİVOLKOVA söz verdi lişeyin direktörüne İordan Nikolaeviç YASİBAŞA.

İordan Nikolaeviç YASİBAŞ anattı nicä bu sport proektı başladı hem ömürä geçirildi. Canabisi urguladı, ani lişeydä büük futbol adetleri var. O hodulluklan söledi, ani 2010-cu yıl-

da lişeyin komndası, Gagauziyada ilk olan, Modova Premyer-ministrusunun furbol Kuboonu aldı. Nedän sora da bu mini-futbol meydanını kurmaa karar alındı. Lişeyin direktörü şükür etti hepsinä, kim yardımcı oldu bu proektın aslıya çıkmasında: Türkiye Respublikasına, Türkiyenin Moldova Büükelçisinä Mehmet Selim KARTALa, Kişinev TİKA ofisın koordinatörüne Canan ALPASLANa, Moldova futbol Federatıyasına hem onun predsedatelinä Pavel ÇEBANUya, Gagauziya Başkanına İrina VLAHa hem Gagauziya öndercilerinä, ploşçadkayı yapan stroy firmanın temsilcisinä Şaban AGKIRANa, poet hem yazıcı Todur ZANETä.

İordan Nikolaeviç annattı lişeydä yapılan milyonlaran leyä proektlar için (lişeyin duvarlarını dışardan kaplamak, örtüyü diřtirmäk, biotualet yapmak), angılarında yardımcı olër Gagauziya Başkan hem öndercileri.

Sözünü başardıktan sora, lişeyin direktörü, “mini-futbol meydanın yapılmasında yardımınar için”, lişeyin adından baaşladı “Şükür Kiyatlarını” Mehmet Selim KARTALa, Canan ALPASLANa, Mustafa KICIRa, İrina VLAHa, Pavel ÇEBANUya, Mihail ESİRä, Şaban AGKIRANa, Todur ZANETa.

Bundan sora Kongazın Troița klisesinin baş popazı Ay-boba İVAN (Lesniçenko) hem ikinci popaz Ay-boba İVAN, kısa bir dua okuyup, mini-futbol

meydanını ayozladılar hem burada bulnan insannara ayazma serptilär. Onnarlan bilä göklerdän dädu Bojika da, yaamur damnasınnan, hepsinä ayazma serpardı.

Bu ayozlu sıradan sora, mini-futbol meydanın açılış şiridini kesmää deyni, meydanın ortasına buyur edildi gelsinnär Başkan İrina VLAH, Büükelçi Mehmet Selim KARTAL, koordinatör Canan ALPASLAN hem lişeyin futbol komandasının futbolcusu Peti KOVRİKOV.

Meydanın açılış şiridi kesildiktän sora, açılıştı bulunan hepsi insannara hem uşaklara deyni, Kongaz kultura Evin “Altıncık” ansamblisi (önderci – Viktor GRADİNAR) bir gagauz oyunu

oynadı. Ondan sora da ürenciyka Elena PAÇI gagauzça türkü çaldı.

Sora söz verildi açılışın musaafirlerinä.

Gagauziya Başkanına İrina VLAHa. Canabisi şükür etti hepsinä kim yardımcı oldu bu sportlan ilgili gözäl olay üzä çıksın hem urguladı, ani kendisi da aylesindä futbol ruhu altında bümüş. Çünkü bobası futbolcuymuş. Başkan urguladı, ani Gagauziyada sportlan ilgili çok işlar yapıler. Zerä Gagauziyanın öndercileri annëelar, ani “sport – bu insannarın hem gelän evlatboyların saalıdır”. İrina VLAH açıkladı, ani Gagauziyada ürencilerä deyni “Gagauziya Başkan futbol Kuboo” turniri kurulër. Sözünü başarak, Canabisi baaşladı lişeyin futbol ko-

mandasına bir komplekt futbol forması hem teklif etti gençlerimizä, ani onnar Gagauziyada ürensinnär hem Gagauziyada kalsınnar.

Türkiye Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL, konuşmasının başında, kutladı poeti hem yazıcıyı Todur ZANETi onunnan, ani Kongaz 1-ci teoretik lişeyinä Canabisinin adı verildi. Sora Büükelçi söledi, ani Türkiye Respublikası baaşlayarak bu mini-futbol meydanını tekrar gösterer, ani o herzaman kendi kan kardaşları gagauzların yanın-

“Dostluk” mini-futbol meydanını açtılar

da var hem var olacak. Mehmet Selim KARTAL şükür etti hepsinâ, kim omuz koydu bu proekt başarısın deyni hem danıştı Kişinev TİKA ofisin koordinatörüne Canan ALPASLANa tekliflân, ani yardımcı olsun Türkiyedân bir lişeyin futbol komandasını Kongaza kardaş futbol maçlarına getirmää. Hem adadı, ani Todur ZANET adına lişeyin futbol komandası “Gagauziya Başkanı futbol Kuboonu” kazanırsa, o komandayı Türkiyeyâ yollamaa.

Kişinev TİKA ofisin koordinatörüne Canan ALPASLAN nasaatında kısıdan anadı TİKANın bu uurda proektları için hem büyük hodulluklan urguladı, ani “Kongazda yapılan bu proekt pek önemniydi hem o büyük can sıcaklı içinde geçti”. Canabisi söledi, ani uşaklar için, ürencilär için yapılan proektlar herkerä sevinmelik getirer yapannara da, onnara da, kimin için onnar yapılêr. Canan ALPASLAN açıkladı, ani “inanêr onu, ki bu mini-futbol meydanında ürencilär havezlân oynayacaklar hem büyük başarılarâ saabi olacaklar”.

Moldova futbol Federatıyasının (MFF) protokol Departamentın başı Mirça KOJOKAR annattı Moldova futbol Federatıyasının “Toți împreună” (“Hepsimiz birliktâ”) programası için hem urguladı, ani bu programada çerçevesindâ Moldova lişeylerindâ artık 240-tan zeedâ mini-futbol meydanı kuruldu. Onnarın birisi da bütün açılêr. Canabisi söledi, ani getirdi selâm hem kutlamaklar Moldova futbol Federatıyasının preddatelinindân Pavel ÇEBANUdan, angısı gelâmedi bu açılışa, çünkü Moldovanın dışında bulunêr. Ama, Mirça KOJOKAR urguladı, ani MFF preddateli Moldova futbol Federatıyasının adından yolladı voro-

talara setka hem 5 futbol topu, angısnarlan oynêr Moldova milli futbol komandası. Bundan kaarâ Canabisi teklif etti, ani hepsi insannar Moldova milli futbol komandası için “Hay, Moldova!” baarak, taraftar olsunar da baaşladı üsek musaafirlerâ Moldova milli futbol komandasının şarflarını. Mirça KOJOKAR dedi, ani umut eder ona, ani lişeyin genç futbolsuları da çeşitli yaşlarda Moldova milli futbol komandaları için oynayacaklar.

Kongazın primarı Mihail ESİR şükür etti hepsi insannara hem kuruluşlara o yardımnar için, ani yapıldı bu ploşçadkanın açılışı için. Canabisi şükür etti Gagauziya Başkanına, ani herbir başlanan iştä yardımcı olêr. Ay-

rica şükür etti Türkiye Respublikasına, onun Bükkelçisinâ hem TİKA koordinatörüne o yardımnar için, ani yapıldı lişeyâ hem Kongaz küüyü için yapıldı. Sözüün sonunda Kongazın primarı umut etti, ani gelecek vakıt ta Kongaza futbol oynamaa gelecekler Türkiyenin ölä anılmış komandaları nicâ “Galatasaray”, “Fenerbahça” hem başka.

Paalı musaafirlerin nasaatları bittiyân söz verildi 2-ci klasın ürencilerinâ Mihail VILÇUya, Alöna MİHNAYA, Denis BUZACIya hem Valentina KARASENİya. Onnar okudular sport için peetleri. Nedân sora futbol için türküyü çaldı Andrey KOLEV.

Türkü bittiyân mini-futbol meydanın ortasına, bu ploşçadkada seftâ topa urmaa deyni, teklif edildilêr Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Türkiye Moldova Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL, Moldova futbol Federatıyasının (MFF) protokol Departamentın başı Mirça KOJOKAR. Bu insannar topa raspasovka yapıp, son pası lişeyin futbolcusuna Dimitriy KOSTONDAYA verdilêr da o bir uruşlan vorotalara gol yaptı.

Bundan sora “Altıncık” ansamblisi bir moldovan oyunu oynadı hem ürenci Marina KARASENİ moldovan estrada türküsünü çaldı. Lişeyin futbol komandası da ustalını gösterdi

Kapandı mini-futbol meydanın

açılış yortusu Kongaz küüyün Gimna türküsünân “Benim Kongazım” (laflar – Todur ZANET, muzika – İlya FİLEV). Çaldı onu lişeyin muzika terbedilmesindâ ürenci Dimitriy Petroviç DÜVENÇİ.

Büük sevinmeliklân lâazım urgulamaa, Kongaz Todur ZANET adına lişeyin mini-futbol meydanın açılış yortusu pek gözâl hem halizdân can sıcaklınnan geçti.

*İvanna UZUN, Todur Zanet adına lişeyin istoriyada ürencisi
Fotolar – Dorina BESARAB hem
fmf.md*

Kongazda mini-futbol meydanın aşılması Türkiye mas-mediyaasının büyük ilgisini çekti

Moldova Respublikasında TİKA programaların Kişinev kordinatörük Ofisin açıklamasınan, “Dostluk” futbol meydanın açılması için haber Türkiye Respublikasının mas-mediyaasının büyük ilgisini çekti. Bu linklerdân o haberleri var nicâ okuyasınız:

<http://www.milliyet.com.tr/moldova-da-kongaz-dostluk-sahasi-hizmete-ankara-yerelhaber-971086/>

<http://www.merhabahaber.com/moldovada-kongaz-dostluk-sahasi-hizmete-acildi-561824h.htm>

<http://manisagundemi.com/712945-haber-moldovada-kongaz-dostluk-sahasi-hizmete-acildi>

<http://www.sondakika.com/haber/haber-tika-dan-moldova-ya-futbol-sahasi-destegi-7696306/>

<http://turk.haberler.us/tika-dan-moldova-ya-futbol-sahasi-destegi-854400-haberi/>

<http://www.81ildenhaber.com/genel/moldovada-kongaz-dostluk-sahasi-hizmete-acildi-h68158.html>

<http://www.ensonhaber.com/tikadan-moldovaya-futbol-sahasi-2015-09-15.html>

<http://www.bursahaber.com/genel/moldovada-kongaz-dostluk-sahasi-hizmete-acildi-h426429.html>

<http://www.habersabah.com/tika-dan-moldova-ya-futbol-sahasi-destegi/>

Ürencilerin üredicilerine avgust Konferențiyası

Çeketmesi 1-ci sayfa

Konferențiyanın önündä, gagauz milli rubalarına giimni ürenciler çiçeklän karşladılar Gagauziyanın Başkanını hem Moldovanın etnikarası Bürosunun direktorunu. Sora başlangıç klasların ürencileri zalda toplanan insannarın önündä gagauzça, rusça hem moldovanca peetleri okudular.

Konferențiya Moldovanın hem Gagauziyanın Gimmalarınan başladı. Nedän sora Gagauziya İspolkomun predseatel yardımcısı Olesä TANASOGLU reglament için söz tuttu. Reglament kabledildiktän sora da, doklad için, söz verildi Gagauziya üredicilik Upravleniyanın başına Sofya Mihaylovna TORLAKA.

Canabisinin nasaatı açıkladı Gagauziyada üredicilik uurunda durumu. Sofya TORLAK bildirdi, ani büünkü gündä Gagauziyada üredicilik kuruluşlarında ürener **14813 üreenci**. Onnarın arasında: **romun dilindä – 579, rus dilindä – 14075, angliyca – 159 (moldo-türk lişeylerin 10-12 klasları)**. Ortalama bir klasta 22 üreenci var.

Başlayıp ön açıklamalardan hem ekzamennelerin verilmesindän, Gagauziya üredicilik Upravleniyanın başı detalli bilgilär verdi üredicilik sis-

temasında, pedagogika kadrolarında, ürenmenin kalitesindä, predmet olimpiadaları uurunda, ürenmek protesin informatizatsiyasında, üredicilik uuruuna finans verilmesindä hem başka. Bundan kaarä o annattı Upravleniyanın işbirlii partnörleri hem ortakları için da.

Belli ki, o günü yoktu nicä sölämemää problemalar için da. Canabisi bu uurda 12 punkt açıkladı. Onnarın arasında en büyükleri: **demografiya beterinä ürencilerin aazılması, kimi disiplinialarda pedagogika kadroların kıtlı, dil problemaları hem başka.**

Sofya TORLAKın dokladın uşak başçaları, başlangıç klaslar, gimnaziyalar, lişeylär için bölümnerini, açıkladılar bu uurda en islää zaametçilär hem direktorlar. Ölä nicä Aydar küüyün F.Angeli adına gimnaziyanın direktoru Nadejda KOÇANCI, Komrat G.Gaydarıcı adına lişeyin direktoru Lidiya DİMOVA, Kırılannar (Kotovskoe) küüyün gimnaziyanın direktoru Georgiy ÇEBANOV, üredicilik Upravleniyanın psihopedagogika yardımında izmetin pedagogu Anjela ZLATOVCENA, Komradın 9-cu uşak başçasının romın dilindä üredicisi Lidiya OSTAŞ.

Doklad pek meraklıydı. Bunu gösterdi o, ani 1,5 saadın içindä (*bukadar vakıt sürttü doklad hem sodokladlar*) Komrat kultura Evin zalında hiç bir kıpırdamak ta olmadı.

Dokladtan sora, Konferențiyada pay alan insannarın önündä nasaat etti Gagauziya Başkanı İrina VLAH. Canabisi urguladı: *“bakmadaan ona, ani üreenci sayısı düşer, Gagauziya İspolkomu vermeyecek kolayını Gagauziyada kapansınar gimnaziyalar hem lişeylär. Biz brakmayacez, ölä demäk üredicilik uurunda optimizațiya olsun, te nicä Moldovanın başka regionnarında. Komşu küülerindä biz çok örnek gördük, açan şkolaların kapanması küüyün soşial degradațiyasına hem ölmesinä getirer. Büünkü şkola – bu diil salt üredicilik kuruluşu, ama önemni bir cümne institutu, erindeki cümnenin ruh hem kultura dirää”*.

Gagauziya Başkanı annattı o projektler için, ani Gagauziya üredicilik uurunda yapılêr. Onnarın arasında Türkiyenin TİKA tarafından yapılan yardımınar hem gelecektä büyük bir üredicilik merkezin hem 24/24 saat işleyän uşak başçasının düzülmesi, Türkmeniyanın Çöşmä küüyündä uşak başçasının düzülmesi, Moldova ANTEM yardımınan uşak başçalarında romun dilin ürenmesi h.t.b.

Avgust Konferențiyasında pay alannara nasaatlan danıştı Gagauziya Halk Topluşun Başı Dimitriy KONSTANTİNOV da. Canabisi açıkladı, ani kendisi da, Halk Topluşu da *“her zaman üredicilerin yanında bulunêr”*. Dimitriy KONSTANTİNOV urguladı: *“hepsimiz göreriz, ani bütün dünnäda, Moldovada hem Gagauziyada da, büyük diişilmeklär olêr. Lääzım yapalım ölä, ani bu diişilmeklerdän geeri kalmamaa deyni, Gagauziyanın insani bilgilärlän zenginnesin. Sadä bölä var nicä Gagauziyayı ilerledelim.”*

Konferențiyada üredicilikte saalık durumu için nasaat etti Gagauziya İspolkomun predseatel yardımcısı Olesä TANASOGLU. Üredicilikte istoriya kiyatların hazırlanmasında hem Moldova üredicilik Ministerlii tarafında bu uurda kösteklär için annattı bilim merkezin başı Pötr PAŞALI.

Konferențiyada pay alannara kısa nasaatlarla danıştılar Moldovanın etnikarası Bürosunun direktoru Elena BELÄKOVA, Moldova Üredicilik ministerliin temsilcisi Alla NİKİTÇENKO.

Konferențiya başarılı gözäl sözlärlän, ani Gagauziya için gagauzça söledi Valkaneştän gagauz dilindä üredici Dora ONOFREY.

Komrat hem Bränsk işbirlik hem kardaşlık için annaştılar

Harman ayın (avgust) 28-dä Bränsk kasabasında imzalandı annaşma, angısına görä Gagauziyanın başkasabası Komrat hem Rusiyanın Bränsk kasabası kardaş oldular hem onnarın arasında işbirlii kuruldu.

Annaşmayı imzaladılar Komratın primarı Sergey ANASTASOV (*patrettä sada*) hem Bränsk kasabasının başı Aleksandr HLİMANKOV.

Moldova Milli bankasının guvernatoru işindän atıldı

Ceviz ayın 21-dä Moldova Milli bankasının guvernatoru Dorin DRAGUȚANU hem onun birinci yardımcısı Marin MOLOȘAG işlerindän kendileri atıldılar.

Bu olaylan ilgili olarak, Canabileri bir pres-konferențiya yaptılar hem orada işlerindän kendilerinin atılmasını açıkladılar. Dorin DRAGUȚANU urguladı, ani bu adımı yapêr o üzerä, ki onnara büyük politika baskısı var.

Politika baskısını yapan insannarı o açıklamadı, ama Canabisinin laflarına analiz yaparak, göreriz, ani laf var nicä gitsin Moldova Premyer-ministrusu Valeriy STRELEȚ için.

Bu açıklamaları esaba alarak, Moldova Parlamentın predseateli Andrian KANDU da bir açıklama yaptı, angısına görä belli oldu, ani Canabisi danışmış Halklararası valüta Fonduna

tekliflän ki Moldovadan 1 miliard doların çalınması zamanında Moldova Milli bankasının çalışmasına baamsız bir ekspertiza yapılsın.

Dorin DRAGUȚANUnun açıklamasının ardına Moldova Premyer-ministrusu Valeriy STRELEȚ ta hemen bir açıklama yaptı, neredä söledi, ani **politikacıların Milli bankasının yada devletin bir başka kuruluşun öndercilerindän esabı sormak – bu sıradan bir iştir.**

Not. Umut var, ani Dorin DRAGUȚANUnun iştan atılması getir-meyecek ona, ani Moldova leyi dipsiz bir kuyya düşecek.

Gagauziya – Sankt-Peterburg: işbirlii annaşması ilerleer

Ceviz ayın 23-dä, Gagauziya delegaŋiyası Rusiyanın Sankt-Peterburg kasabasında bulundu.

Vizit zamanında, Gagauziya Başkan İrina VLAH başkanında delegaŋiya buluştu Sankt-Peterburg kasabanın gubernatorunnan Georgiy POLTAV-ÇENKOylan.

Buluşmada urguandı, ani iki taraf arası ekonomikaylan alış-veriş, bilimnän tehnika hem kultura ilişkileri ilerleerler. Annaşıldı, ani Sankt-Peterburgta Gagauziyanın temsilcili açılacak.

İkili işbirlii annaşmasını ömürä geçirmää deyni kuruldu bir iş grupası. Ceviz ayın 23-dä da bu iş grupasının ilk toplantısı oldu.

TİKA Çadırda uşak başçasında remont yapêr

TİKA proektına görä Çadır kasabasının 7-ci uşak başçasının imek yapılan blokunda ana remont işleri başladı. Remont 1,5 ayın içindä başa çıkarılacak.

İlktän neet vardı remonu bir ayın içine başarmaa. Ama işä başladiyınan belli oldu, ani, teknolojiyalara görä, işin zamanı uzayacak. Çünkü tavanın bir plitası

çatlak çıktı. Onu enidän dökmää deyni läüzüm oldu erleri sökmää da, taa maa-zadan temelä beton dököp, eni direkleri kaldırmaa. Beton tutulduktan sora da o direklerin üstünä eni plita dökmää.

Nicä bildirdi redaktiyamıza TİKA programaların Kişinev kordinatorkluk Ofisin koordinatorku Canan ALPAS-LAN "TİKA kendi tarafından çalışêr; ani işlär dooru hem kaliteli yapılsın. Uşak başçasının imek yapılan blokunda ana remont dünnää standartlarına uygun olacek, zerä burayı eni tertiplär hem oborudovaniye kurulacek".

Not. Çadır kasabasının 7-ci uşak başçası 1968-ci yılda açıldı. Ozamandan beeri burada ana remont yapılmadı. İlkayın, romın grantına görä, bu uşak başçasında yısıtma sistemasi, kanalizatiya hem su boruları düşildi.

Nadejda KOÇANCI'nın, Aydar küüyün F.Angeli adına gimnaziya direktorunun avgust Konferenŋiyasında nasaatı

Büünkü gündä Gagauziyada her bir üretmää basamaanda götürüler predmetlär "Gagauz dili hem literaturası" hem "Gagauz halkın istoriyası, kultura hem adetleri", neredä ürenicilerdä var kolaylık derindän tanışmaa, öğrenmää hem kullanmaa halkımızın zenginliğini.

Gagauz dilinin hem literaturasının baş neeti budur: "İlerletmää ürenicilerin baalantılı sözünü, taa ii düzmää onnarın söz kompetenŋiyasını, üreniciyâ komunikativ yolunu vermää". Bu yolu açerlar, elbetki, üreticilär. Onnarın profesional uurları hem patriotik duyguları olêrlar ii temel gibi gagauz dilinin üretmesinin kalitesini yıl yıldan taa üsek uura kaldırmaa deyni.

Bizim üreticilerä hem ürenicilerä var çok kolaylıklar, angılarını onnar uygun kullanêrlar. Alalım örnek gibi:

- Metodika kolaylıkları/kiyatları 1-9 klaslar için;
- Didaktika hem artistika kiyatları bibliotekalarda hem şolanın kafedra-larında;
- Zamandaş teknolojiyalari hem tehnika tedariklari.

Konferenŋyanın temasını açıklayarak var nasıl çizmää, ani her bir pedagog bütün kuvedini koyêr, ki uşaklarda gagauz dilinä, literaturasına, kultura-sına, adetlerinä sevgi hem saygı oluşturmaa deyni.

İnceleyelim bu fikiri.

Gagauziyanın Genel Üretmää Müdürlüün planına görä dolay hem şkola uurunda kaliteli işleer üreticilerin Metodika toplumnarı. Orada belli oldu, ani üreticilär islää bilerlär hem kullanêrlar enilenmiş kurikulumun genel kolaylıklarını hergünkü uroklarda. Bu uygun görgülär açıklanırlar respublika hem region uurunda seminarlarında da, angıları, olarak tradiŋiya, geçer her yıl.

Üretmää Müdürlüü dooruttu üreticileri kullanmaa praktikada informaŋiya uurunda zamandaş teknolojiyalari. Bu uurda:

- İşleer üreticilerin yaratıcılık grupası, angısı çalışêr hem kurêr metodika uurunda kolaylıkları. Onnarın işleri buydur:
 - gagauz dilindä 2 uurlu programa düzüldü,
 - kalendar plannarı enilenmiş kurikulumuna görä,
 - gagauz yazıcıların biografiyalari, yaratmak yolları sıralandı,
 - 10-12 klaslara deyni hrestomatiyalar,
 - alfabet "Gagauz dili"(plakat),
 - diktant toplumnarı küçük klaslara deyni,
 - didaktika işleri uşak başçalarına deyni.

Yaratıcılık grupanın azaları pay aldılar laflıkların kurulmasında:

"Sinonimnär gagauz dilindä", "Lingvistika termineri. Danışma sozlüü gagauzça-rusça-rumınca". Çalıştılar orfografiya hem punktuatiya proektin düzülmesinde.

• Tipardan çıkêr lurnal "Gagauz dili hem literaturası", angısı üreticilerä bir uygun metodika sızıntısı oldu. 2009 yıldan beeri çıktı 24 jurnal.

• Gagauz dilindä üreticilerä sayt açıldı, neredä her bir üretici var nicä kendibaşına zenginletsin hem kaldırsın kendi profesional uuru.

Bu yaptıklar Üretmää Müdürlüü tarafından aynalanêr hem gerçekle-

ner uşak başçası, gimnaziya hem liŋey uurlarında da. Gagauz dili üreticileri, koyup bütün ürektän havezlerini, oluştürler üsek uurda türlü meraklı işleri:

- Geçiriler gagauz dilin hem literaturasının dekadaları, neredä sıralı hem uygun öter dilimiz, açıklanêr adetlerimiz.

- Yapılêr araştırmak işleri, neredä ürenicilerä olêr kolaylık meraklı proektlerdä pay almaa.

Talantlı uşakları belli etmää deyni, oluşturmaa onnarda meraklık hem havez derindän öğrenmää dilimizi, literaturamızı, kulturamızı hem adetlerimizi – bu neetlän heryıl geçer regional hem respublika olimpiadaları.

Olimpiadanın jüri azaları nişannadırlar, ani yıl yıldan taa üsek uura çıkêr ürenicilerin bilgileri gagauz dilindä hem literaturasında.

Uyandırmaa deyni ürenicilerdä havez yapmaa araştırmakları, region uurunda heryıl geçer bilim-praktika konferenŋiyası, neredä pay alêrlar ürenicilär 9-12 klaslardan. Bu yıl hazırlandı 3 proekt gagauz dilindä.

Ama ii tarafların yanında var zorluklar da:

- Predmettä didaktika hem tehnika mehanizmaları az;
- Tipardan çıkmadırlar üretmää kiyatları "Gagauz halkın istoriyası, kultura hem adetleri" predmetindä 3-9 klaslar için;
- Yok metodika kolaylıkları kantarlamak/notalamak uurundan;
- Kimi grupalarda uşakların sayısı pek büyük 24-25 üreniciyadan. Bu oluş vermeer kolaylık notalamayı diferensial etmää;
- Gagauz dilindä gramatika bölümündä, üreticilerin bakışına görä, uşaklara deyni biraz zeedä informaŋiya.

Güçendirer te bu olay da:

- Analar-bobalar, pek siirek pay alarak şolanın yaşamasında, annamêrlar

gagauz dilinin paalılığını, önemniini uşaan ilerlemesinde. Şkola bu olayda olêr bir kanatlı. Biz kalêrız yalnız havezlendirmää uşakları lafetmää gagauz dilindä, düzmää onnara deyni lafetmää ortasını.

Nesoy çözmää/sökmää bu dolaşık problema kelebini?

Açıklayalım bakımımızı ilerletmää perspektivalar için.

Öncä açıklanan predmetlerin gerçeklenmesinin kalitesi taa yukarı kalksın deyni läüzüm:

- Üseltmää hem ilerletmää ürenicilerin söz kulturasını, neetlendirmää onnarı pay almaa türlü konkurslarda, konferenŋiyalarda, proektlerdä, olimpiadalarda hem başka islerdä.

- İlerletmää hem üseltmää üreticilerin profesional uuru.

- Yaratıcı üreticilerä, onnarın çalışmasına görä vermää motivaŋiya, stimül.

- İlerletmää üreticilerin infor-mativ kompetenŋiyasını, zenginledikân şkolayı tehnika mehanizmalarınnan.

- Çalışmaa ötäâ dooru da tiparla-maa metodika dergisini "Gagauz dili hem literaturası", läüzümni kiyatları.

- Çalışmaa zenginletmää profesio-nal saydın içindeliini, ki o olsun pedago-gika sızıntısı, neredä peydalanacek eni bakışlar metodika uurunda.

- Şkola uurunda kafedralarda kur-maa mediatekalari.

- Taa sık teklif etmää anaları-bobaları, soŋial dolaydan insannarı şolanın çalışmasına. Düzmää üretmää hem terbiyetmää proŋesini te bu sincirin arasın-da: üretici-ürenici-analar/bobalar.

Bu soruşların çözümleri bizim elimizdä, ama yukarkı problemalı uurları oluşturmaa deyni, mutlak, läüzüm katılsın Bilim-araştırmak merkezi hem Üretmää Ministerlii.

Çalışım da çözelim problemalı daavalari barabar, birliktä!

Nadejda Panteleevna KOÇANCI,
Aydar küüyün "F.A.Angeli" adına
gimnaziyanın direktorku

Lüdmila TUKAN üç video-klip baaşladı

Geçennrdä anılmış gagauz türkücükası Lüdmila TUKAN kendi siiredicilerine hem sesleyicilerine üç

eni video-klip baaşladı. Onnarın birisi gagauz dilindä – “Bucaam – hal-kım”, ikisi da rus dilindä – «Взаимная

любовь» hem «Я тебе подарю любовь».

Nicä bildirdi türkücükası, gagauzça türkü hem klip yazılı hem yapılı Lüdmila TUKAN çoktankı işbirlii ortaanın İvan KURDOĞLUNUN laflarına hem muzikasına görä. Oranjirovkayı bu türküyü yaptı Gagauziyanın genç kompozitoru Konstantin DUŞKU.

Anılmış türkücükamız açıkladı, ani rusça türkülerin bir klipında pay aldı onun kocası Vasiliy hem küçük kızı Margarita (*patrettä*).

Lüdmila TUKAN bir şüpesiz sayêr, ani “büünkü tehnologiya asirindä video-klipar vererlär tükülerä eni yaşamak hem kolaylık, sesliycilerin canlarına etişmää deyni”.

Pötr FAZLİNİN sergisi

Ceviz ayın (sentabri) 16-da Gagauziyanın regional resim Galereyasında gagauz resimcinin Pötr FAZLİNİN sergisi açıldı.

Sergidä gösterilän resimnär avangardist stilindä yapılı.

Sergi Canavar ayın (oktäbri) 12-dän açık olacak.

“Avdarma Open Cup” tenis turniri oldu

Ceviz ayın (sentabri) 11-13 günneri arası Avdarma küüyündä uşaklar arasında seftä halklararası büyük tenis turniri – “Avdarma Open Cup” - 2015 (“Avdarmanın Açık Kuboo”) oldu. Turnirda pay aldı 70 körpä tenisçi Moldovadan, Rominiyadan hem Ukraynadan.

Nicä açıkladı “Avdarma” tenis klubun başı Elena KARAMİT, uşaklar üç yaş boyuna görä yarışılardı: *Red Court* (Kırmızı kort), *Orange Court* (Turuncu kort), hem *Green Court* (Eşil kort). Yarışmalar ilk iki gün, elemä

sistemasına görä, grupalarda oldular. Sora, üçüncü günü, yarifinal hem final matçları geçti.

Turnirda ensedilär hem “Avdarma Open Cup” kuboklarının *Iphone 6* telefon baaşışlarını aldılar:

Red Court kategoriyasında – **Liliya BELİBOVA** (Kişinev);

Orange Court kategoriyasında – **Aleksandr MARİNOV** (Avdarma);

Green Court kategoriyasında (kızlarda) – **Yuliya GERMAN** (Kişinev);

Green Court kategoriyasında (çocuklarda) – **İlya KAZAK** (Kişinev).

Nominafiyada «Юное дарование» bir maasuz baaşış *Samsung Galaxy S6 Edge* telefonu verildi kişinevluykaya Elena ZABOLOTNAYAYA, ani oynadı *Orange Court* kategoriyasında.

Hep turnirin üçüncü günündä, Ukraynadan profesional tenisçilär Maks BAKUNİN hem İvan ANİKONOV oynadılar pek gözäl bir master-klas matçını. Hep gösteri matçını oynadılar 16 yaş kategoriyasında Ekaterina İVAŞKO hem Vlada MEDVEDKOVA da.

“Avdarma Open Cup” turnirin kapanışında pay aldılar hem kutlama nasaatlarını tuttular Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Moldova tenis Federatiyasının başı Marina TAUBER, “Avdarma” tenis klubun kurucularından birisi Vladimir SİMONENKO hem “Avdarma” tenis klubun başı Elena KARAMİT.

Not. “Avdarma Open Cup” turnirin sponsorları oldular küüyün mefenatları – Kazmalı kardaşları.

Foto – avdarma.md

“Gagauz türküsü” festivali

Ceviz ayın (sentabri) 13-dä Çadır kasabasının “Pobeda” parkında geçti XV-ci “Gagauz türküsü” festivali. Şindiyadan bu festivaldä pay aldılar sadä o artistlär, ani türkülerini gagauz dilindä çalêrlar.

Bu yıl, türkülerdän kaarä, gagauz imekleri hem gagauz aul içi konkursları da yapıldı. Onnarda pay aldılar Çadır kasabası (SPTU-14), Çadır uşakların yaratmak Evi, Gagauziyanın halk ustaları, Aydar, Baurçu, Beşgöz, Kazyak hem Tomay küüleri.

Festival baaşladı milli rubalaran giimli insannarın hem kolektivların paradınnan hem büyük bir “Horu” oyununnan.

Not. “Gagauz türküsü” festivalindä pay alannara baaşış para, el yapmalı suvenirler, ödüllär, gramotolar hem diplomalar verildi.

Kurakta da alaflar vakıdında hazırlandı

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 8212.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

**Kasım ayın 7-nä
Kasım yortusu!
Kutlêêrız bütün
cümne insanı!**

**Türkiye Respublikasının
92-ci yıldönümü bakıldı**

Canavar ayın 29-da Kişinevün "Le-oGran" otelindä Moldova Türkiye Büükelçisi sayın Mehmet Selim KARTAL, eşinnän Banu Cankan KARTAL hanum-efendiylän birliktä, Büük Mustafa Kemal ATATÜRKün kurduu Türkiye Respublikasının 92-ci yıldönümünä bir reçeptiya verdilər. **2-ci sayfa**

**T.C. Kişinev Büükelçiliin
Türkiye Respublikasının
"29 Ekim Cumhuriyet
Bayramı"nnan kutlaması**

Başta Ulu Önder M. Kemal Atatürk olmak üzere 92 yıl önce cumhuriyeti kuranları saygı ve minnetle anıyor, aydınlık ve güzel günler dileklerimizle Cumhuriyet Bayramınızı kutluyoruz.

Saygılarımızla,
T.C. KİŞİNEV BÜÜKELÇİLİĞİ

İstoriyasını unudan millet er üzündän kayıp olêr

Artık 25 yıl geçti o kara günnerdän, açan 1990-cı yılın Canavar ayın (oktabri) 25-dä, bizi, gagauzları, er üzündän yok etmää deyni, üstümüzä yolladılar 30 bindän zeedä volontör.

Bunu yaptılar o yıllarda Kişinevda kuvettä bulunan naşionalistlä. Da ozaman, Canavar ayın (oktabri) 25-29 günneri arası, hiç bişeydän korkmayıp, biz omuz-omuza dizildik, büüklär da

küçüklär da, ihtärlar da, uşaklar da. Güüs-güüsä, göz-gözä durup volontör-larlan koruduk Gagauz Respublikamızı, koruduk Erimiz, Topraamızı, Milletimizi hem Vatanımızı.

Ölä oldu, ani bu 25 yılın içindä may sadä "Ana Sözü" gazetası annattı hem annadêr o uzak olaylar için. Bu işlär unudulmasın deyni, biz durmamayca annattık Sizä aslıyı.

Bilmeeriz neçin, ama 25 yılın içindä Gagauziyada kuvettä bulunannar nedän sä bu konuya girmää istämeerlä. Şkolalarda uroklara koymaa sakınêrlar. O yalancı istoriklä da, ani yazêrlar devletliimizin istoriyasını ya hiç anmêêrlar bunu, yada üstün-körün bişey uydurup annadêrlar. Bu olêr bekim onun için, ani o istoriklä ozaman korktuydular, da saklandıydılar fişkilıkta da şindi susêrlar, bolay o iş çıkmassın üzä.

Nicä da olsa, İSTORİYAYI läüzim bilmää, zerä istoriyasını unudan millet er üzündän kayıp olêr.

Karar aldık bütün enidän tiparlamaa o istoriyalı günner için "**Ozaman bizi dizçü koyamadılar**" yazımızı, ani tiparlandıydı sayfalarımızda 2005-ci yılın Canavar ayın 30-da. **3-cü sayfa**

Romniya Prinçın Gagauziyaya viziti

Nicä bildirdi Romniya Karol aylesinin ofițial saytı, Ceviz ayın (sentabri) 28-29 günnerindä Moldovada ofițial bir vizitlan bulundu Romniya Prinçı Radu. Vizitın birinci günündä buluşmalar oldu Kişinevda, 2-ci günündä sa Gagauziyada.

Prinç Radunun vizitında Canbisinnän Başkanlık binsında buluştular Gagauziya Başkanı İrina VLAH, onun yardımcıları Vadim ÇEBAN hem Olesä TANASOGLU, Gagauziya Halk Topluşu Başı Dimitriy KONSTANTİNOV, onun yardımcılarını Aleksandr TARNAVSKİY hem Natalya ŞOŞEVA, Komrat primarı Sergey ANASTASOV hem başkaları. **2-ci sayfa**

Başkan Romniyada acaba neyi aaradı?

Ceviz ayın (sentabri) 15-dä Gagauziya Başkanı İrina VLAH kısa hem hızlı bir vizitlan Bukureştä bulundu. Romniyanın dışişleri ministerliin saytı bildirdi, ani Ceviz ayın (sentabri) 15-dä saat 15:00 Canabisinnän buluştu Romniya dışişleri ministrusu Bogdan AURESCU. **2-ci sayfa**

Türkiye yasta. İki bombanın patlaması 102 can aldı

Canavar ayın (oktabri) 10-da sabaalen saat 10 dolayında Ankaranın "Sihhiye Meydanı"nda demir yolu garasının önündä üç sekund arası iki patlama biri-biri ardı oldu, bildirer Türkiyenin Anadolu Ajansı.

Patlamalar oldu taman ozaman, karşı miting. Mitingi hazırladılar profaçan burada lâazımdı başlasın cengä soyuzlar, onuştan garanın önündä top-

landıydılar devlet zaametçileri hem gençlik kuruluşların azaları.

Büünkü gündä belli oldu, ani bombaların patlamasında 102 insan canını kaybetti, yaralıların sayısı da 400 kişiyi geçti.

Teror saldırılarında raametli olan polişiya, asker hem sıradan insannarın anılması için Türkiyede 3 gün milli yas tutuldu.

Bu kabaatsız kaybelän cannarı Al-laa yaanına kabletsin. Cannarı raametli olsun. Topracıkları ilin olsun. Dirı kulan yaralı insannar da alışsin.

Türkiye, biz da redaktıyamız hem insan olarak, bu kahır, sancıları hem acıları sizinnän paylaşêrız. Başın sağolsun.

Foto – aa.com.tr

Gagauziyanın ilerlemesinde regional Soveti kuruldu

Geçennerdä Gagauziyanın ilerlemesinde regional Soveti kuruldu hem Canavar ayın (oktabri) 16-da o Sovet ilk toplantısını yaptı. Zakona görä Sovetä 8 kişi girdi: 4 devletin erindeki kuvvetlerindän, 4 ta biznes hem cümne kuruluşlarından.

Devlet tarafından Sovetä girdilər: Gagauziyanın Başkanı İrina VLAH (Sovetin presdesateli), Gagauziya İspolkom presdesatelin birinci yardımcısı Vadim ÇEBAN, Beşgöz küüyün primarı Nikolay GOTİŞAN (Sovetin presdesatel yardımcısı) hem Gagauziyanın ekonomika ilerlemesi Upravleniyanın başı Mariya BORDENÜK.

Biznes hem cümne kuruluşlarından Sovetä girdilər: işadammarı Ekaterina NOVAÇLI, Nikolay İVANÇOĞLU, Mariya AKBAŞ hem "Gagauziya gençlerin regional Sovetin" cümne kuruluşun presdesateli Anatoliy MAVRODİ.

Türkiye Respublikasının 92-ci yıldönümünü bakıldı

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada.

Reçepçiyayı açarak Büükelçi Mehmet Selim KARTAL romın dilindä konuştu hem, hepsi musaafirlerä danışarak, teklif etti 92 yıl geeri Türkiye Respublikası için savaşan hepsi askerleri hem insannarı susup anmaa. Nedän sora Türkiyenin hem Moldovanın Gimmaları çalındı.

Bundan sora Türkiye Büükelçisi kısa bir nasaatlan, annattı Türkiye-Moldova arasında

dostluk ilişkileri için, unutmayıp anmaa ii laflarlan türk halkın kan kardaşlarını gagauzları da. Sözüünü başararak sayın Mehmet Selim KARTAL teklif etti reçepçiyanın kultura payında insannar seslesinnär bir konfert, angısını gösterdi Türkiye devlet televideniyaasının orkestrası.

Konferttä ara olduynan Türkiye Büükelçisinin eşi Banu Cankan KARTAL danıştı zaldä insannara tekliflän, ani katılssınar yardım

aktiyasına yardım etmää paraylan kusurlu uşaklara, satın alıp maasuz bu iş için tiparlanan 2016 yıla kalendarı.

Kultura programasını başardı Kişinevdän sport oyun ansamblisi "Kodränkä".

"Luçafar" 3 dildä bir kapak altında

Tipardan çıktı kıyat «ЭМИНЕСКУ: поиск и загадка», angısında 3 dildä (romınca, rusça hem gagauzça) tiparlı büük romın poetın Mihay EMİNSEKUNUN en anılmış "Luçafar" (Sabaa Yıldızı) poeması.

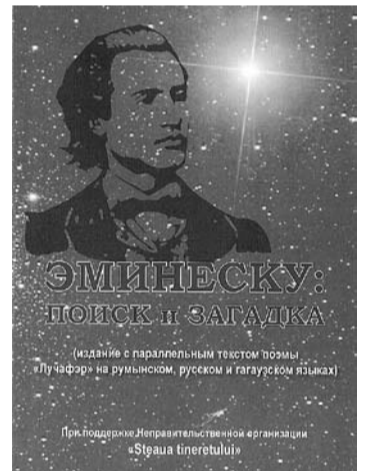
Bundan kaarä okuyucu bulacek burada Mihay EMİNSEKU için pek meraklı publiştika hem aaraştırma yazılarını hem kullanılan kıyatların adlarını da.

Bölä bir ideyâ, ani bir kapak altında 3 dildä tekstları vermää, geldi kıyadı hazırlayana, Moldovanın anılmış publiştına hem politologuna Mihail LUPAŞKUya (o poemanın rusça çevirmesinin avtoru da). Gagauzçaya "Luçafar" (Sabaa Yıldızı) poemasını çevirdi poet Todur ZANET.

Bundan kaarä kıyadın hazırlanmasında pay aldılar yzıcılar Sergey SKRİPNİK hem Petr ÇEBOTAR (gagauz dilindä tekstın redaktoru).

Kıyadın tirajı 500 taanä. Dünneyi o gördü pravitelstvo dışında olan "Steaua tineretului" kuruluşun yardımınan.

Not. Canavar ayın 21-dü kıyadın avtoru Mihail LUPAŞKU, Komrata gelip, bu kıyadın 200 taanesini Gagauziya bibliotekalarına başladı.

Başkan Romıniyada acaba neyi aaradı?

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada.

Buluşmadan sora yapılan açıklama sölendi, ani orada Romıniya hem Gagauziya avtonomiyası arasında işbirliin geleceä incelendi. Urgulandı, ani Romıniya verer 450 bin Euro Gagauziyada pestiitları yok etmää deyni. Açıklandı, ani Romıniya hazır yardım etmää Moldovanın herbir vatandaşına, bakmadaan onun milletliinä.

Buluşmadan taa derin bir açıklama ne Romıniya ne da Gagauziya tarafı yapmadılar. Başka neyi lafettilär, neyâ geldilər, Allahtan kaarä, birisi bilmeer.

Başkanın ofițial saytında da ne buluşma için, ne da lafedilän konular için bişey yazılmadı hem açıklanmadı.

Romıniya Prinçın Gagauziyaya viziti

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada.

Vizit programasında Prinç Radu tanıştı Komrat Devlet Universitetinin, Komrat Romıniyanın habercilik Merkezinnän, Komrat muzeyinnän hem ATATÜRK bibliotekasının.

ATATÜRK bibliotekasında Prinç Radu uzun zamana durgundu gazetaların yanında. Başka gazetalara hiç dokunmayıp, Canabisi pek derindän inceledi "Ana Sözü" gazetasını.

Not. Esaba alarak, ani Romıniya Karol aylesinin ofițial saytında bu olay için haberin başlı "Prima vizitâ regalâ în Regiunea Autonomă Găgăuzia" ("Gagauziya avtonomiyası bölgesinin ilk Karollük viziti") anaşılêr, ani vizitlar taa da çok olcek.

Ozaman bizi dizçä koyamadılar

1990-cı yılın Canavar ayın (oktäbr) 25-29 günneri arası bizi, gagauzları, savaştılar, dizçä koyup, yok etmää bu er üzündän. Ozaman, Kişinevda kuvettä bulunan naşionalistläer gagauz halkının üstünä volontörları yolladılar.

Ofițial neet birdi: Gagauz halkının kurduu Gagauz Respublikasını yok etmää. Ama aslı neet başkaydı: gagauz küülerini yıkıp yakmaa, gagauz halkını da yok etmää bu dünnedän. Herliim ozaman Gagauz Respublikasında yaşayan insannar (*gagauzlar, bulgarlar, moldovannar, ruslar, ukrayinnär, çingenelär h.b.*) birleşmäydilər, kendi vatanını korumaa deyni bire-bir kalkmaydılar, bu iş aslıya çıkaceydi.

Moldova Pravitelstvo-su 1990-cu yılın Canavar ayın (oktäbr) 23-dä kabletti bir Karar, angısına görä iki gündän sora gagauzların üstünä 30 bindän zeedä volontör askeri yollandı. Durum keskin bir kertä geldi.

O volontörların önündä, yol açıp, milițiya maşınaları gidärdilər. Volontörların yanında bizim evlerimizi yıkmaa deyni buldozerlar da vardı.

Gagauzlar bire-bir kalktılar bu kara kuvettä karşı. Ozaman, Gagauziya dışında üürenän hem yaşayan gagauzlar, gagauz gençleri hem studentleri (*kimileri trendä, kimileri maşinalarda, kimileri yayan, kimär kerä avtomatların ateşi altında*) döndülär kendi küülerinä hem kasabalarına, Svleri, Ana Topraa, Dedelerin mezarlarını korumaa deyni.

Dört gün hem gecä, omuz-omuz durup, küülülär hem kasabalılar durgutular üstlerimizä gelän bu çirkin belayı.

Durgudup ta genä kendi hergünkü işlerinä bakmaa başladılar: uşak büütmää, tarla sürmää, üürenmää. Kendi geroyluu için bişey istämeyip.

E halkımızın inteligenşiyası (*ani deeriz aydın adamnarı*) ozamannar neredäydi bilersiniz mi? Gagauziyanın büünkü “şannı vatandaşları”, Gagauziya için bütün deferamba çalannarın taa çoyu ozamannar kendi deliklerindä

Дорт потрели гун хем гежә

Гагаулар бекчинкәт бәш сәлән дурарлар.

(Чекетмес 1-жи сәйфәлә).

тинәләрә йолланды о күйлә доору. Бән, фотокорлан С. Ворониннән Чок-Мейдана йолландым.

Паклашаркан күәл атеш гөрәү. Ама шүкүр Аллаха, о атеш бөчкиләр йол бойунда йакмыштылар, йаксымаа дейин. Бөчкиләр бәш дургутту. Йокладылар машинавы да илери колвердиләр. Күәи өбр сөвәриңдә зургутдук. Зургутду, ани потрә бөштә олмуш, Волонтерлар Абхазьда дурармышлар.

Күәи о тарафында да, бу тарафында да инсаннар бәш сәлән дурарлар. Хәсәт сөвәриңдә: «Нечин гәсер бурый волонтерлар? Ким онлары йолланды? Биз молдованнарлан хәр заман достаскына йапардык. Йарым да лаф онларә каршы йөтү сәләдәймәт».

Караньк исәлә «бәштүйдә, ани гәсәләр, ани Комратта Молдова СРР-нән Ужеск Советин Председатели иж йарамыксы И. Хадирә гәл миң, буушмаа дейин Гагауз республикасының Заманы комитетин азаларының.

Буушмакта сәләр.

«Топраа, Заманы комитетин башчыны. Не йапармак? Истемәй ми СА әскерини соксунар?»

гәт қалды. Бизиниң миң бир истаймәдә лаф етмәдә.

И. Зәурин: «Онедә күәдә сечин гәтти. Йазарың сечин хәрәдә олажык».

К. Тарьшәк: «Биз дөз-дөзләйдән сардылар. Кимә да йаңабәлдекә ми? Бизә бир шәшә нәрәдәр нәя тарафта да йакшылык карар қабул етмәдә. Буу куруттайда айлаым карарламаа».

П. Бәздәк, райисполкомун башканы йарамыксы: «Бүгүн күнә хәләкәтә конституция йолуна гөрә гәлди. Ким нәрәдә иңи волонтерларә Үч күнүк иңи вермәдә? Ким онларә «Черуха» ирәдә? Ким топладә дөзәй йаңымыз бу автубусларә?»

А. Бәйсәк, Комрат аскабисиниң иполкомун башканы: «Бурәдә булуар Москвадан хәләк депутат Л. А. Гориниң. О бөбәкми, бу ишләриң иңи бәшәй бәлмәсәр. П. Буздыкыны сорушларынә жу иял верер Молдова Правителствосунә октябрның 23-дән Карар, нәрәдә йазылми: «Хәләк депутатларын ериндә Советлерин иполкомнарның, предриятларын хем чорбәжлыкларын бәшкәнарәна хәртүрәл йардым етмәдә кәндәндә гәлән курутлаа отруларә хем вермәдә онларә малды хем финансылә йарамыз».

ки мораторий курияа дейин. Бу төкәлфәрдәй бу сабаа сәсәлә йолландым, бәшә сәсәләрә, ани сечинмәй чекетмиш».

Ф. Манолов: «Бән онлардан бирисә, ким Молдованың Президентлосунан булушту. Биз истерәз Молдова кайыа олду, ани гагаузларын да илеләдә доорулуу вар. Кәи дөкүлмәсини дейин айлаым айырма инсаннар. Сәвәриң, ани айлаым бурый әскер сокмаа».

Л. Горинко, ССРБ Ужеск Советин Милләтлик Советин азалы, мөхәстәти түркерин проблемалары иңи курутлаа комитетиниң башканы: «Пәк зор дүшүнмәдә, ани қолай олажык бу каршы гәлән күетләри айырмаа. Бән гәлдиң бурый ки хәсәсин йапарма кәи дөкүлмәсини дейин. Хәрәни гәлсәсинә карарә, ани дивәзә йапарма, бәш әрәди олдуру ки, Заманы комитетә Молдова ССР-нән Президентиниң булуштурмаа».

М. Кәндәкәк, райисполкомун башканының йардымчысы: «Молдованың волонтерларын отруларә правителствонун урунда курулулар. Мәксәдә мөдәриңдә йакшы сәләк верердиләр, да йаңардылар кәндә, ани бизиниң сәләтләмә истерәләр, кәндә

Сәки нечин гәлмиш бурый молдован авлонтерлары?

мәд ССРБ Правителствосунә соксуң СА әскеринә? (Единиң хәләрәдә сәлән)

Буушмак битти С. Топраа хем К. Таушамыңы Чимшилдә йолландылар, да гәч аякы дөзәй дивәзгә дурдулар. Райисполкомун сә бөштә бәш иңи бәш кәндә сәлән бәшкәләр.

О гәдә, Конгара гәләркә, йолларда инсаннар дурарды. Бән Күәндә дә, йәш-Алмада,

Конгарада да бөчкиләр, дургутду, йоллардылар машинавы. Йолға урудым йәш-Алмада. Хәсәт сечин биттишә.

Сәлү бирдә йолға, Комрат доору, онны БТР гәтти. Уй ку йәни ани лаф та йөтү. Инсаннар потрәли сабаа бәшкәләр.

Икәндә күн хем гәдә Чин сәбәлән урудым К. Таушамыңың кабинетинә йәлмәдә, ани бүгүн гәдә бу адым, икәдә дә бөбәк, уру маммы. Бирәдәндә гәдә Заманы комитетин Президиумун азалары да. Бир отуруштан сора карарлады, ки сәт 14.00 топламаа Заманы комитетин. Чимшилдән Л. Гориниң хем дә хәләк депутаты К. Сәтановский гәттидиләр хәбәр, ани Кишинәдә Устолан сөсүн кәндә иңиң иләрәттә.

Сәт 14.00 Заманы комитетин топлады. Орда карарлады ки сәләтләмә Молдованың Правителствосунан айлаым олду. Бу уруа дейин айырма ми дөзү киңи. Егәбә адымда не күет онларә вермәдә, не онлар вар икәндә орда кәндә үстүл әскеринә, нәдә дә Заманы комитетинә үстүл әлмәсинәр. Сөзләмәк иңи ер айырымды Бессарабияда, сәт 18.00.

saklanmıştılar. Taa kötuleleri da vardı.

Kimileri, nicä Nikolay BABOGLU, Kirtiyet hem Avdarma küülülerinä atеш atan moldovan OMONcuların başındaydılar.

Kimileri, nicä Stepan BULGAR, uzlerini diştirip, onnarı tanımasınнар deyni, Kişinevda saklandılar. Sora da, açan ortalık uslandı, Komrata gelip, “insannarı genä doору yola koymaa başladılar”.

Kimileri da, açan milletimizin Kongresindä Gagauz Rspublikası kuruldu, onun simvolları – Bayrak hem Gimn kabledildi, Moldova Yazarlar Birliin binasında, kudurmuş gibi üzümä baarardılar: **“A-a-a, Avtonomiya kurërsiniz! A-a-a, Gimna yazërsiniz! Bunun esabını vereceyniz!”**

Sanërim, ani sıra gelecek da satkınık için milletimiz onnardan esabı soracek.

Ama şindi onnar, gagauz okulları için üürenmäk hem “istoriya” kiyatları hazırlarkana, o vakıtlar için yazmaa

hem söylemää istämeerläer. Bezbelli yok ne yazsınнар hem sölesinnär.

Olan işläer için yazmëerlar, zerä korkërlar, ani onnar için ashlar üzä çıkacek. Hem bilерläer, ani ashlar gömülü olduynan yalannar üst olër.

Yalannar üst olduynan, dünnä tersinä döner: satkınнар geroy olër, yalancılar prorok olër, sündüklär saabi olër, istoriya dişer.

Da ozaman istoriya sayfalarından çok işläer siliner. Orada bulamëersiniz artık romın hem rus vakıdında gagauzlara karşı olan baskılar hem soy kırımı için yazıları, gagauzlara karşı yapılan açlılı hem onnarın

“Çorlan – o bir ot, ani kökündä hem topraa baalı dururkana, üstünä gelän herbir lüzgerä hem boraya dayanër. Ama kökündän, topraaktan koptyunnan, yufka lüzgärdän bilä, bir top gibi, er üzündä yuvarlanër”.

Kıpçaa “hazlı yardım” maşınası

Germaniyadan “Hilfe für Koptschak” acızgannık yardımınarı kuruluşun saabisі Edit Katrain DİRİNG baаşladı Gagauziyanın Kıpçak küüyün saalık merkezінä “hazlı yardım” için maasuz maşına.

Maşınanın başlama sırasında küüdä bulundular Gagauziya İspolkomun Predsedatel yardımcısı Olesä

TANASOGLU hem Gagauziya saallı hem soşial korumak Upravleniyanın başı Aleksey ZLATOVÇEN,

Küüyün primarı Oleg GARİZAN urguladı, ani Edit Katrain DİRİNG atrık 10 yıldan zeedä küüyä yardım eder, zerä Canabisi burada tanıştı hem dostlaştı kıpçaklykaylan Domnika MANOLOVAylan. Da bu dostluk pek faydalı işlerä getirdi.

“Hilfe für Koptschak” acızgannık yardımınarı kuruluşu Kıpçak küüyünä başka yardımınar da yapër. Onnardan birisi – eni soşial Merkezin düzülmesi.

İslää yılaçladın – üstünä para kablet

Başlayıp 2016-cı yılın Büük ayın (yanvar) 1-dän vraçlar hem medsestralar kabledeceklär zarplataların üstünä para da. O paranın ölçüsü ilgili olacek onunnan, nekadar islää onnar yılaçladılar hastaları.

Bunu, mediklerin “Sänätatea” profsoyuzun istediklerine cuvap verärkana, bildirdi Moldova saalık ministrusu Ruksanda GLAVAN.

“Sänätatea” profsoyuzu sa isteer, ani bişeyä bakmadaan, hepsi vraçların hem medsestraların zarplatası 25% zedelensin.

Ruksanda GLAVAN urguladı: “Bän söz vermeerim, ani zarplatalar 25% zedelenecek. İlkin genç speşialistläer, alle-

lem, 50% taa zeedä kabledeceklär. Kalanı, beki, 10-15% taa zeedä kabledeceklär. Naçalniklerin üüsek zarplatalarına son verilecek. Küsmesinnär, ama Milli strahovaniye kompaniyanın kimi işçileri ayda dokuz bin ley zarplata kableder, şindi taa aaz kabledeceklär”.

“Gagauz Yeri Gökoğuzları Çanakkale’de”

Türkiyenin Yurtdışı Türklər hem Akraba Topluluklar Başkannın (YTB) yardımınan, “Gagauz Yeri Gökoğuzları Çanakkale’de” proektına görä, gagauzlardan 90 kişilik bir gruba insan, üretiler hem ürediciler, pravitelstvo dışında olan kuruluşların temsilcileri, artistler hem popazlar, Canavar ayın (oktabri) 12-17 günnerindä Türkiyenin Çanakkale hem Edirne kasabalarında bulundu.

Nicä bildirdi Gagauziya tarafından bu proektı hazırlayan gazetacı Alla BÜK, bu grupanın içinä Ukraynadan gagauzlar da alınmış.

YTB bildirdi, ani programaya görä Gagauziyadan insannar gördülär I-ci dünnä cengindä Türkiyenin Çanakkale ensyeşin 100-cü yıldönümünü annatan erlerli hem muzeyleri. Tanıştılar Çanakkale valiliinnän (*gubernatorluunna*) hem primariyasınan, seminar yaptılar “18 Mart” Üniversitetin üredicilerinnän, incazanaat sıralarına katıldılar.

Çanakkaledän sora gagauzlar YTB Trakiya koordinatöründe bulundular da YTBnin yaptıklarınan hem Türkiye Bursları hakkında bilgi aldılar. Sora da Edirne “Deveci Han” kultura merkezindä incazanaat programasında pay aldılar hem konfert gösterdiler.

Edirne kasabasında gagauzlar katıldılar “Tarihten Günümüze Edirne” konferençiyasına. Tanıştılar yazıcı-

lan Yavuz Bülent BAKİLERlan hem onunnan dialogta bulundular. Taa sora da Edirne Valisi (gubernatoru) Dursun Ali ÇAHİNNän buluştular.

YTB bildirdi, ani Edirne kultura programasına görä, gagauz insanları kasabanın istoriya hem kultura erlerinnän tanıştılar.

Valkaneşä TİKAdan mikrosrop hem göz operatıyaları için aparat

Canavar ayın (oktabri) 14-dä Gagauziyanın Valkaneş kasabası kendi kurulmasından 303-cü kurban Gününü kutldı.

Kutlama yortusunda TİKA programaların Kişinev kordinatörük Ofisin kordinatörü Canan ALPASLAN, kutlayarak valkanışileri kasabanın Kurbanınan, açıkladı, ani Valkaneş rayon bolnişasının göz mikrohirurjiya bölümünä TİKA tarafından son model mikrosrop hem göz operatıyaları için aparat veriler.

Canan ALPASLAN urguladı, ani “TİKA hem Valkaneş primariyası arasında pek islää dialog hem işbirlii ilişkileri var”. Canabisi açıkladı, ani “TİKA tarafından Valkaneştä yapılan en büyük proektların arasında bulunêrlar ihtêrlar evin düzülmesi hem rayon bolnişanın birinci katının remoutu.”

TİKA kordinatörü bildirdi, ani 2016-2017 yıllarında da TİKA hem Valkaneş primariyası arasında işbirlii ilerleyecek.

Komrat yollarında Kruça örüyüşü yaptılar

Canavar ayın (oktabri) 14-dä, Ay-aydın Panayıyanın Örtüleri günü (*Покрова Пресвятой Богородицы*) büyük din yortusunda, Komrat sokaklarında Kruça örüyüşü yapıldı.

Sayılêr, ani bu gündä Pokrofa karşı Panayıya öter hem prost eder bizim günahlarımızı.

Örüyüşün başında göturdülär Rusiyanın bitki imperatoru Ayozlu II-ci Nikolayın ikonasını, klisä bayraklarını hem kruçaları.

Popazlardan kaarä, Kruça örüyüşündä, pay aldılar Komrat primarı hem sıradan insannar.

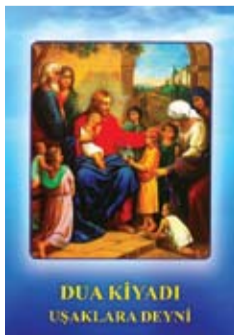
Foto – gagauzmedia.md

DUA KİYADI uşaklara deyni

Canavar ayın (oktabri) 5-dä Komratta, Gagauziyanın M. Maruneviç adına bilim-araştırma Merkezindä oldu uşaklar için “DUA KİYADI uşaklara deyni” kiyadın ikinci baskısının prezentaçiyası.

Prezentaçiyada, bilim Merkezin işçilerindän kaarä, pay aldılar bibliotekacılar, kultura hem üredicilik Upravleniyaların zaametçileri, popazlar. Kiyat pek gözäl yapılı hem donaklı. Renklär hem resimnär kiyadın ruhuna uyêr.

Hazırladılar kiyadı iki kardaş: Merkezin işçisi Viktor KOPUŞÇU hem popaz Sergey KOPUŞÇU.

İyelecek malların güvännii çorbacılında seminar

Canavar ayın (oktabri) 21-23 günnerindä Kişinevda oldu halklararası bir seminar – “Moldova Gıda Güvännii Yönetimi Eğitimi” (“Moldovada iyelecek malların güvännii çorbacılında üredicilik”). Bu seminar yapıldı “TİKA Balkannar hem dou Evrupa devletleri iyelecek malların hem yaşamak güvänniindä yardım etmâk programası” çerçevesindä.

TİKAnın programasına görä, seminar Türkiyenin İyelicek mallar, Çiftçilik hem Hayvancılık Ministerliin hem Moldovanın Milli iyelecek malların güvännii Agenstvosunun işbirliinnän yapıldı.

Nicä açıkladı TİKA programaların Kişinev kordinatörük Ofisin kordinatörü Canan ALPASLAN: “Seminarı Moldovanın Milli iyelecek malların güvännii Agenstvosunun 50 speşialisti katıldı. Onnara deyni Türkiyedän bilim profesorları hem doktorları lekçiya okudular. Lekçiyalarda, teoriyadan kaarä, praktika uurunda da kurslar verildi: iyelecek malların güvännii hem çorbacılı, süt gıgıenası, yumurta gıgıenası, kuş eti gıgıenası, hayvan eti gıgıenası, kesim kombinatlarda uygulamalar”.

Seminara katılannara çiftlik çalışmalarında hem iyecek malları bütmesindä Evropa Birliin normaları annadıldı. Bu üredicilik programasının büüdenne-

rin iç hem dış pazarlarına mal satmaları uurunda yol gösterildi hem bilgi verildi.

Üredicilik programasının sonunda en başarılı speşialistlara sertifikatlar verildi. Sertifikat vermâ sırasında pay aldılar Moldovanın çiftçilik ministerliin hem Moldovanın Milli iyelecek malların güvännii Agenstvosunun önderçileri, Moldovada donör kuruluşların temsilcileri, çiftçilik uurunda bilim doktorları, Moldova

TİKA programaların Kişinev kordinatörük Ofisin zaametçileri h.t.b.

PATRETLERDÄ: Prof. Dr. Tarık Haluk ÇELİK “Evropa Birlii normalarında etkombinatların uygulamaları” lekçiyasını okuyarkana.

Kordinatör Canan ALPASLAN başarılı speşialista sertifikatı verir.

Maasul malların gıgıenası hem malların dadına bakmak.

Üüredicilerin Gününü zengin kutladılar

Canavar ayın (oktäbrü) 5-dä dünneydä hem Moldovada üüredicilerin Günü bakıldı. Gagauziyada bu yortuyu pek zengin kutladılar. Komrat kultura Evindä yortulu toplantıya geldilər bütün Gagauziyanın şkolalarından pedagoqlar hem Gagauziyanın öndercileri.

Kutlama sözlernän üüredicilerä danıştlar Gagauziya Başkanı İrina VLAH, üüredicilik Upravleniyanın başı Sofya TORLAK, Halk Topluşu Başın yardımcıları Aleksandr TARNAVSKIY hem Nataliya ŞOŞEVA, İspolkom predsdatelin yardımcı Olesä TANASOGLU, Komrat rayonun baş popazı Ay-Boba Pötr KELEŞ.

Yortu baaşsız olmadı. Baaşışlar verildi 55 üürediciyä: 1-nä – Moldova devletin nagradası, 7-nä – Moldova üüredicilik Ministerliin gramotaları, 8-nä – “Ga-

gauziya şanı üüredicisi” adı, 13-nä – Gagauziya Başkanı hem Halk Topluşunun gramotaları, 26-nä – Gagauziya üüredicilik Upravleniyanın gramotaları.

Büüncü gündä Gagauziya şkolalarında işleer 2365 üüredici, onnarın 132-si “Gagauziya şanı üüredicisi” adını taşıyêrlar.

Kendi paalı üüredicilerini kultura Evin şenasından kutladılar Gagauziya üürencileri. Yortu başardı büyük bir konçertlän, angısında pay aldı Moldovanın dünneydä en anılmış ansamblisi – “JOK”.

Not. “Gagauziya şanı üüredicisi” adı verilän üüredicilerin arasında vardı Kıpçak küüyündän biyologiyada üüredici Pötr Afanasiyeviç ÇEBAN da. (Aşaada Canabisi hem onun aylesi için bizim korespondentümüzün yazısını tiparlêrtiz).

Onnar üürederlär üürencilerini insan olmaa

Gagauziyanın Kıpçak küüyün “S.İ. Baranovskiy” adına teoretik lişeyindä işleer üüredicilär Domnika Viktorovna hem Pötr Afanasiyeviç ÇEBAN. İkisi da kıpçaklı. Artık 39 yıl, taa 1976-dan beeri, onnar kol-kola ömürdä giderlär, herbir iştä biri-birinä yardımcı hem omuz olêrlar. Bu yolda hem kendi uşaklarına Lüdmilaylan Andreyha hem Eleanaylan Olgaya, hem da üürencilerine örnek olarak, bir yaşamanın en büyük temelini – aylä paalılıımı, örnek gös-

Vatanı sevmäk duygularımızdan utanmamaa, ana dilimizdä lafetmää hem gözäl ana topraamızın – Gagauziyamızın – paasını bilmää.

Pötr Afanasiyeviç sa üürediciliini başladı 1966-cı yılda hep ana küüyündä, ozamanki 24-cü 8-yıllık şkolasında (büüncü gündä “Boris Yanakoglo” adına teoretik lişeyi). Artık 46 yıl Canabisi biyologiyayı üüreder. Taa ilk günündän beeri çemrek, çalışkan, predmetini bilän hem işini sevän Pötr Afanasiyeviç beendirdi kendisini insannara, üürencilerine dä kendi uroklarına büyük bir sevgi biştirdi. Onun işinä saygı gösterdilär diil sade üürencilärlän üüredicilär, ama uşakların anaları-bobaları da, çorbacılar da, rayon administratıyası da.

1972-ci yılda onu koyêrlar Kıpçaan 2-ci orta şkolasında üüretmäk-terbietmäk hem şkola dışı işlerinde organizator. Canabisi bu uurda işi ölä yola koydu, ani bir yıldan sora ona taa TK VLKSMDan (Komsomolun Merkez Komitetindan) Şan Gramotası verildi. Hep ozaman, 1973-tä, ona teklif ederlär gagauziyanın Svetly küüyünün sovhöz-tehnikumunda rayon statusunda komsomol komitetin başına geçsin. 1975-ci yılda Pötr Afanasiyeviç ayırêrlar Kıpçaan rayon statusunda en büyük küü komsomol organizatıyasına sekretar da Canabisi 1980-ci yiladan işleer orada. Bu iştä o

gösterer kendisini talantlı hem başarılı bir lider. Bunu esaba alarak, Taraklı rayonun komunist partiyasının komiteti teklif eder ona olmaa Kıpçaan küü Sovetinin başı.

Pötr Afanasiyeviç eni kuvetlän hem büyük havezlän tutunêr eni iştän. Onun önderciliinnän hem

Sovetin azalarının çalışmasınnan, Kıpçak küü Soveti çıkêr ikinci erä küüyün iileştirmesi için hem plannarın uygulanması için rayon yarışmasında.

Sora Canabisi genä şkolaya döndü da, 1983-cü yıldan büünä kadar, işleer biolog “S.İ. Baranovskiy” adına teoretik lişeyindä. Onun öndercili hem terbiyecili kanadı altından büüncü günden 6 klas büyük yola çıktı. Bir şüpesiz var nicä demää, ani onnar şkolanın en islää klasları.

Pötr Afanasiyeviç pek beener kendi predmetini. Bu sevgi geçer onun üürencilerine dä, angıları havezlän üürenerlär biyologiyayı, pay alêrlar hem kazanêrlar ödülleri türlü konkurslarda hem olimpiadalarda biyologiyada hem ekologiyada: 2013-cü yılda Respublika uurunda ekologiyada olimpiadada “Su hem hava güneş yısıtıcıları” proektı 4-cü şanı eri aldı; “Alternativ energiyanın praktikada kullanmasında” Moldovada 3-cü er kapladı.

Artık altı yıl sıravardır Canabisinin üürencileri erindeki olimpiadalarda hem bilim konferenşiyalarında birinci hem ikinci erleri alêrlar. Bildir onun grupasının “Temiz su – saalumızın ga-

rantiyasıdır” proektı Gagauziyada birinci eri aldı, “Gelecän şkolası – nasıl sän onu görersin” proektı sa ikinci eri kazandı.

Var Pötr Afanasiyeviçin taa bir büyük can işi – 2012-ci yıldan beeri Canabisi Kıpçaan M-Liga “Güneşçik” volontör klubun nasaatçı ustası. Bu klubun 45 volontörü, “İilik yap, ödül beklämä” sloganı altında, küüdä herkezinä yardımcı gelêrlär.

Bu gözäl insannar için, Allahtan pedagoqlar için sözüümü isteirim başarmaa bir urguylan: onnar üürederlär üürencilerini insan olmaa hem Gagauziyamızın paasını bilmää. Kendilerini da başka türlü bu dünneydä görmeêrlär.

Not. Domnika Viktorovnanın hem Pötr Afanasiyeviçin uşakları da anaboba yolundan gittilär. Büyük kızları Lüdmila başardı “İon Kränga” adına devlet universitetin gagauzromun dili bölümünü. İkinci uşakları Andrey Tiraspol universitetindä fizika hem informatika bölümündä üürendi. Orta kızları Elena üürendi Kişinev devlet universitetinde matematika hem informatika fakultetinde. Küçük kızları Olga bu yıl, Gagauziyanın en islää üürencilerin birindän olup, Gagauziya Başkanın şanı gramotasını kabletti. Şindi Olga Moskvadaki “N. Bauman” adına İstitutta informatiya tehnologiyaları hem sistemaları bölümündä üürener.

PATRETLERDÄ: Pötr Afanasiyeviçlän Domnika Viktorovna hem onnarın küçük kızları Olga;

Başkandan “Gagauziya şanı üüredicisi” dokumentlerini kablettiktän sora söz;

“S.İ. Baranovskiy” adına teoretik lişeyin kolektivi.

Praskovya BOSTANCI

terip, üürederlär, en islää çalışma hem insannik terbiyetmesini verêrlär.

Domnika Viktorovna başardı Kişinev “İon Kränga” adına devlet universitetin matematika fakultetini. Universitetten sora işledi matematika üüredicisi Taraklı kasbasının 2-ci orta şkolasında, sora da Kıpçak küüyün 2-ci orta şkolasında. 1978-dän beeri çalışmasına eklendi bibliotekacılık ta. Canabisi oldu küüyün 3-cü nomaralı bibliotekanın başı.

Burada, kıyat dünnäsi zenginliin arasında, Domnika Viktorovna başladı toplamaa halkımızın istoriyası, kulturalı, sıraları hem adetleri için materialları. Bu materiallar hem bilgilär pek faydalı oldular onun işindä, genä şkolada, açan o başladı Gagauz halkın istoriyası, kulturalı hem sıraları için urokları vermää.

Şkoladan ayırıldıktan sora da Canabisinin üürencileri büün dä aklına getirêrlär o meraklı hem faydalı urokları, o zengin hem derin bilgileri bizim Ana tarafımız için, Vatanımız için. Zerä onnar yardım ederlär unutmamaa istoriyamızı, tanımaa hem korumaa adetlerimizi, üürederlär patriotluk hem

Tatarstana vizit, arhiv kapuları hem Mintemir ŞAYMİEVa pamätnik

Canavar ayın (oktäbri) 21-23 günneri, Gagauziya Başkanı İrina VLAHın önderciliindä, Gagauziyadan bir delegațiya Rusiyanın Tatarstan Respublikasında bulundu.

Vizit zamanında Gagauziyadan delegațiya buluştu Tatarstanın eni prezidentinnan Rustam MİNNİHANOVlan hem eski prezidentinnan Mintemir ŞAYMİEVlan, başka devlet insannarinnan.

Buluşmalarda Gagauziyanın hem Tatarstan Respublikasının arasında alış-veriş, ekonomika, bilim-tehnika hem kultura işbirlii incelendi hem bu uurda 2016-2018 yıllarına ortaklık

neet protokolu imzalandı.

Bundan kaarä İrina VLAH buyur etti Tatarstanın prezidentına Rustam MİNNİHANOVA 2015-ci yılın Kasım ayın 6-7 günnerindä Gagauziyaya bir vizit yapsın.

Tatarstanın eski prezidentinnan Mintemir ŞAYMİEVlan buluşmada annaşıldı, ani Tatarstanda bulunan Valentin MOŞKOVun gagauzları aaraştırması dokumentlerin arhivına kapular açılacak.

Gagauziya Başkanı İrina VLAH açıkladı, ani Gagauziyanın Şan Aleyasında Tatarstanın eski prezidentinnan Mintemir ŞAYMİEVın byustu koyulacak.

İrina VLAHtan kaarä, Gagauziyanın delegațiyasında vardılar rus biznesmeni hem Başkanın dışekonomika soruşlarında danışmanı Yuriy YAKUBOV, Gagauziyanın dış ilişkiler Upravleniyanın başı Vitaliy VLAH hem çiftçilik hem industriya Upravleniyanın başı Sergey BABİY.

Moldova bu yılın içindä genä pravitelstvosuz

Canavar ayın (oktäbri) 29-da Moldova Soñalistlar partiyasının hem Komunistlar partiyasının danışmasına görä, Moldova Parlamenti inceledi soruşu, ani Moldova pravitelstvosuna inananmamazlık votumu koymaa. Sonunda parlament 65 oylan Premyer-ministru Valeriu STRELEŤı pravitelstvoylan bilä iştan aldı.

Çöşmä küüyü lişeyin örtüsü enidän erindä

Biz artık bildirdiydik artık, ani bu yıl Kirez ayın (iyün) 4-dä Çöşmä küüyünä yaamurlan hem toluyulan bilä büyük bir bora urdu. Çöşmä küüyündä büyük zararlar oldu. O zararların arasında lişeyin örtüsünü da bora aldıydı.

Örtünün enidän yapılması için lişeyä kendi yardımını Gagauziya İspolkomu uzattı. İspolkomu 300 bin ley verdi. Kalan 600 bin leyi da koydu o firma, angısının beceriksizlii beterinä örtü uçtu.

Canavar ayın (oktäbri) 6-da, örtünün enidän kurulmasından sora, Çöşmä küüyü lişeyi genä açıldı. Bu iş için burayı maasuz geldilər Gagauziya Başkanı İrina VLAH hem Valkaneş rayonun başı Födör TERZİ. Lişeyin ürencileri Canabilerini çiçeklän karşıladılar hem onnarlan barabar şiridi kestilər.

Lişeyin direktoru Evdokiya RİŞELÄN şükür etti hepsinä kim yardımcı oldu bu büyük mecidä hem hepsinä kim, raatsız hem boş ürekli kalmadı da omuzunu koydu bu läüzümü faydalı iş başa çıkarılsın.

Teatrular direktorları Türkmenistanda toplandılar

Canavar ayın (oktäbri) 8-10 günneri arasında Türkmenistanın 2015 yılı "Türk dünnäsi kultura başkasabası" Marı (Merv) kasabasında TÜRKSOY azaları olan devlet teatrular direktorların 4-cü toplantısı geçti. Toplantıda Gagauziyadan "D.Tanasoglu" gagauz teatrusunun direktoru Mihail KONSTANTİNOV da pay aldı.

Toplantının ofițial açılışı Merv oblastin "Kemine" devlet drama teatrusunda oldu. Burada Türkmenistanın artistleri büyük bir konçert hem teatrlu oyunlarını gösterdilər.

Ertesi günkü toplantılarda teatrular direktorları annattılar kendi çalışmalarını için hem şükür ettilär TÜRKSOYA o yardımın için, ani teatrulara yapılar. Onnar teklif ettilär, ani teatrular aralarında taa derin hem verimni işbirlikleri kurulsun, ileri dooru da hep tükçe lafedän teatru festivalleri olsun.

Bundan kaarä toplantıda incelendi teatruların repertuarlarının ilgili soruşlar. Teklif edildi, ani repertuarlara taa çok türk dilli dramaturgların pyesaları koyulsun, da bölä siiredicilär kardeş türk milletlerin yaratmalarının tanışsınlar.

Sölendi, ani ileri dooru da TÜRKSOY arka olacak "Dedä Korkut" eposuna görä koyulan pyesaların gösterilmesinä. Bunun için ilgili olarak, neettä var, ani gelän yıla hepsi bu pyesaların galasını Azerbaycanda yapmaa.

TÜRKSOY azaları olan devlet teatrular direktorların 4-cü toplantısının kapanış günü Canavar ayın (oktäbri) 10-da Merv oblastin "Kemine" devlet drama teatrusunda oldu.

Ekonomika ministrusu Gagauziyada

Geçenlerde Moldovanın ekonomika ministrusu Stefan BRİDE, yanına Lişenziya palatasının hem enerjiaefektivnost Ajenstvosunun öndercilerini alıp, Gagauziyayı gezdi. Vizit zamanında Kişinevdan delegațiya buluştu Gagauziya öndercilerinnän, tanıştı "Valkaneş" ekonomika serbest zonasının, buluştu investorlarlan.

İki taraflı buluşmalarda Gagauziya hem Moldova ekonomika ministerlii arasında işbirlii noktaları incelendi. Komrat industriya parkın hem "Valkaneş" ekonomika serbest zonasının ilerlemelerinnän ilgili soruşlar bakıldı. Bu çerçevedä Curculeşt derä-deniz portun teklifleri da ortaya koyuldu.

Stefan BRİDE açıkladı, ani "Gagauziyada işleyän ekonomika agentları da läüzüm kullansınlar o fondların paralarını, ani Moldovaya veriler. O paraların arasında var Dünnä bankasının 2-ci proekti, angısının büteti 3 milion dolar".

Gagauziya Başkanı İrina VLAHsauguladı, ani "ekonomika ministersliinnän işbirliindä Gagauziyadan işadamlarına da läüzüm yol verilsin. Onnar da läüzüm pay alansınlar milli hem regional ekonomika politikasının platformaların kurulmasında". Bundan kaarä Canabisi açıkladı, ani "Gagauziyada ekonomika proektlarin ilerlemesinde, ani biznesinkubatorların açılmasında, energo-

efektivnost proektlarin kurulmasında, gençlerin üüredilmesindä hem biznesin ilerledilmesindä Moldova ekonomika ministerlii läüzüm taa çok yardımcı olsun".

Not. 2014-cü yılda "Valkaneş" ekonomika serbest zonasından 282,3 milion leylik satış yapıldı. Bakarak

2013-cü yıla 6,3% zeedelenmük var. Malların 97,6% eksporta gitti.

2015-ci yılın Orak ayın (iyül) 1-ci gününä kadar "Valkaneş" ekonomika serbest zonasında 28 rezident erleşti. Orada 374 kişi işleer. Zonanın kurulmasından beeri burayı 15,6 milion dolarlık investitiya yapıldı.

Gagauziya için
TRT AVAZ kanalında

Türkiyenin TRT AVAZ kanalında "AY YILDIZIN İZİNDE" programasında efirâ çıktı kolverim "Gagauz Türkleri/Gagauzya/Moldova – Ay Yıldızın İzinde". Programayı hazırladılar kanalın korespondeti Gamze TOKAN hem video-rejisörü Mehmet TURAN.

Programazi var nicä siiretmää burada: https://www.youtube.com/watch?v=Ejn_98c0Pp8&feature=youtu.be

Unutmak – istoriyamızı bir çukura atmak

Kongaz küüyündä oldu sıradaki mini-futbol turniri, angısı yapılêr raametli kongazlı internatjonalist-askeri Nikolay ÇEBANOVun anmasına, angısı canını kurban koydu Afganistan cengindä.

Bu turnir yapılêr onun için, ani unutmamaa Gagauziyadan o 149 gençecik canı, kim cenk etti o uzak cenktä. Unutmamaa o 13 sevgili oolu, ani o cengä kurban oldular. Unutmamaa onları, kim bekim yaralı, ama diri geldi oradan. Zerä unutmak – istoriyamızı bir çukura atmak.

Turnirin başında, primariyanın önündä oldu bir anmak toplantısı, angısında, anarak internatjonalist-askeri Nikolay ÇEBANOVu hem saygı du-

yarak afağan cengin veterannarına, küüyün primarı Mihail ESİR urguladı: "Bän sevinerim ona, ani küüyümüzün afağan cengin veterannarı teklifinä

görä, yapılacak bir pamätnik bizim küülümüzä Nikolay ÇEBANOVu hem hepsinä kim kayıp oldu o cellatlı yıllarda. Umut ederim, ani ileri dooru hepsi soruşlar masa başında çözülecek hem cenklar olmayacak".

Anmak sırasında pay aldılar afağan cengin veterannarı, Moldova Parlamentın deputatı Demyan KARASENİ, Gagauziya Halk Topluşun deputatı İvan FÖDOROV, Gagauziyanın Afganistan cengin veterannarı Birliin predsdateli Pötr MAVRODİ, Gagauziyanın gençlik hem sport Upravleniyanın başı Maksim BOLGAR, popazlar, Moldovadan hem Ukraynadan musaafirlär.

Not. Internatjonalist-askeri Nikolay ÇEBANOVun adını Kongazda taşıyêr gimnaziya hem küüyün bir sokaa.

Zulum vakıtlara kurban olan insannara adanan
"REKVIEM" kiyadına prezentaşıya oldu

Canavar ayın (oktabri) 7-dä Komratın Mihail ÇAKİR adına pedagogika kolecinde oldu prezentaşıya Todur ZANETın "Benim bir kabaatsız kırtlan GAGAUZ Halkuma REKVIEM" kiyadına.

Prezentaşıyayı hazırladılar kolecin gagauz dilindä üüredicileri Galina Dimitrievna SİRKELİ, Aleksandra Dimitrievna MARİNOVA, Anna Danilovna SUKMAN. Onnara yardımcı oldular kolecin bibliotekacısı Praskovya Dimitrievna KARA, kolecin direktor yardımcısı Elena İvanovna FİLEVA hem kolecin birinci kursun üürencileri.

"REKVIEM" kiyadın prezentaşıyası başladı ştenadan garip bir kemeçä havasınnan (kemeçedä çaldı kolecin muzıkada üüredicisi Natalya Stepanovna TO-

MAYLI), nedän sora, üürencilär okudular avtorunun "Aaçlık" peetini hem "REKVIEM" kiyadından kimi sözlari.

Sora kısa bir sözlän zalda bulunan insannara danıştı kolecin direktoru Mariya Dimitrievna TANASOVIÇ. Canabisi urguladı, ani kolecda artık çoktan adet oldu, ki yazıcılar kendi kiyatlarına burada prezentaşıya yapêrlar. Mariya Dimitrievnanın nasatından sora söz verildi "REKVIEM" kiyadın avtoruna.

Todur ZANET açıkladı, ani kolecin üüredicilerinnän barabar karar almışlar bu prezentaşıyayı eni bir biçimä yapmaa: avtor okusun yaratmasını da ondan sora kiyat için söz söylemää isteyän insannar kendi fikirlerini açıklasınlar. Nedän sora da avtor, bölüm-bölüm okudu "REKVIEM" poemasını.

Bir saat irmi minut may dop-dolu kolecin aktorviy zalında kimsey kıpırdamadı. Hepsı sesleyicilär daldılar o kahırlı hem zulumnu olayların içinä, angıları annadıldır poemada. Çoyunun gözleri yaşlan doluydu. Avtor sa durgunmadaan, salt ikidä-birdä kısa remarka yapıp, geçirdi zalda bulunannarı 1941-ci yılın gagauzların Sibirä kaldırılmasından, 1944-cü yılın olayladından, 1946-47 kışı aaçlık genoçidindän, 1949 yılın gagauzların genä Sibirä kaldırılmasından.

Poemanın okuması bittiynän zalda bir çala sus taa uzandı. Sora gagauz dilindä üüredicilär hem kolecin üürencileri, biri-biri ardı söz alıp, açıkladılar kendi duygularını kiyat için, poemada annadılan işlar için hem avtor için. Teklif ettilär, ani bu kiyat mutlaka şkolalarda üürenmæk programasına koyulsun.

Not. Prezentaşıyanın başından sonuna kadar, zulum vakıtlara kurban olan insannarın canı için, ştenada mum yandı.

Bu poema – gagauz literaturasının bir paasız şedevrası

Todur ZANETü

Laftınz demirdän kaavi,

Dürter sert yufka canı.

Sözlerin ötmesi – o bir can baarması,
Keser, parlêr, almaz gibi.

Galina Sirkeli

Canavar ayın edisindä Komrattaki Ay-Boba Mihail Çakirin adına pedagogika kolecinä geldi saygılı anılmış gagauz şairi Todur Zanet kendi eni "Rekviem" kiyadın prezentaşıyasına. Bu oldu kiyadın ilk prezentaşıyası. Todur Zanetin eni yaratmasını – poemayı «Rekviem» seftä sesledik, hem dä büyük havezlän... Okudu onu kendisi. Başkası bölä becerikli, duygulu bu yaratmayı, düşünüriz, ani okuyamaceydi.

Derin bir iz braktı hepsimizin canımızda, kim sesledi bu büyük bukavadan Poeti. Şair buldu läazımını literatura kolaylıklarını, ki o aman günneri gagauzlar için annatmaa.

Büük dikatlan üürencilerimiz sesledilär avtorun okumasını. Zalda esti o lüzgerlär, angıları getirmiştilär gagauzları o çirkin, karannık günnerä. Ko Allaa korusun gençlerimizi o kötülüklerdän, angılarını geçirdilär Sibirä gidennär, aaçlı hem cengi geçirennär.

Bu kiyat yazılı olmuş faktlara görä, geçirän kişilerin annatmalarına görä. T. Zanet açıkladı istoriya oluşlarını, angıları pek önemni hem tragediyalı gagauzların yaşamasında.

Yaratmanın epigrafi "Yalannan olmaz yaşamaa / Evlat boyları prost etmüz..." , nicä dä bütün poema, açık gösterer avtorun patriotik duygularını, büyük hem üüsek neetlerini.

Bu poema – gagauz literaturasının bir paasız şedevrası. "Rekviem" – o bir can baarması, angısınnan Födör İvanoviç isteer, ki bütün dünnä işitsin, ani var ölä bir halk – gagauzlar, angıları çok

zorluk geçirdilär hem çok zeet çektilär 1941-1949-uncu yıllarda: Sibirä ilk kaldırılmasında, tıtsi aaçlık vakidında, Sibirä ilkinci kaldırılmasında.

Avtorun sözü, tekstin okuması, san-sın bir çivi, kakılmış enser gibi, silinmüz nişan kalibimizdä braktı. Büün dä hep üürencilär büyük duyguylan, yaşlarlan, acıylan gözlerindä getirdilär aklılarına sözlari bu buluşmaktan.

Diil sade poema okundu, ama avtor hep nesä açıklardı ölä, ani herbirini koydu düşünmeyä, da o düşünmeklär büün dä dürter cannarı. Nasıl da dürtmesin, açan gagauzun – bizim ecelimiz konuda, açan sölenler, ani 1940-ıncı yıllarda gagauzların sayısıydı 350 bin kişi, büünkü gündä sä 250 bin kişi! Ama olmaydı aaçlık hem türlü başka zulumnuklar gagauzların sayısı bir miliona yakın, bekim dä, taa zeedä olaceydi.

Bu kiyat yazılı sertçenä, var ne

zaman tıtsinärđi, tikinnenärđi içimiz, açan işidärđik türlü cansız işleri. Ama üürencilär nişannadılar, ani bu kiyat yardım edecek insannara tutmaa aklılarında o zorlukları, angılarını geçirdi gagauz halkı.

Pek hodullanêrız, ani kiyadın ilk prezentaşıyası geçti bizim kolecimizdä. Büün bizim studentlerimiz hem gagauz dilini hem literaturayı götürän üüredicilerimiz şükür ederlär Todur Zaneti, ani yazmış bölä üüsek uurda derin maanalı bir poema, angısınnan koyêr bir büyük soruş herbir gagauzun önündä: "Nasil koruyêrsın Gagauzluu?" Unutmayın, ani "bilmeyän kendi istoriyasını – o yok nicä düzsün gelecää".

Komrattaki Ay-Boba Mihail Çakirin adına pedagogika kolecin üüredicileri A.D. MARİNOVA, G.D. SİRKELİ, A.D. SUKMAN hem kolecin üürencileri

Resimciyanın yıldönümü sergisi Animalist-resimcilerin eni sergisi

Canavar ayın (oktâbri) 27-dâ Komrat ATATÜRK bibliotekasında açıldı gagauz resimciyanın Praskovya BEJENARın resim sergisi. Bu sergi adandı bu vergili insanın 45-ci yıldönümünâ.

Praskovya taa çok tabiatı hem çiçekleri resimneer. Ama sergidâ var patretlâr da: kocasınan oolunun hem da resimciyanın avtopatredi. Resimnâr çeşitli tehnikalarda yapılı: yaalı boya, akvarel, pastel, akril.

Serginin açılışında resimciyayı sergiylân hem yıldönümünân kutladılar ATATÜRK bibliotekanın direktoru

Vasilisa TANASOGLU, Gagauziya kultura hem turizma Upravleniyanın başı Vasilisa PETROVIÇ, resimciyanın kocası hem oollu, resimcilik tarlasında çalışan kolegaları, başka insanlar.

Foto – gagauzinfo.md

Komrat regional Galereyasında animalist-resimcilerin Konstantin KELEŞİN hem Vasiyi MİHAYLOVun eni sergileri açıldı.

Serginin açılış sözlerini, Konstantin KELEŞİN hem Vasiyi MİHAYLOVdan kaarâ, tuttu Galereyanın direktoru Olga UNGURÄNU.

Sora lafettilâr Gagauziya İspolkomu predsedatelin yardımcısı Olesâ TANASOGLU, Gagauziya kultura hem turizma Upravleniyanın başı Vasilisa PETROVIÇ, İspolkom azası Pötr PAŞALI, Komrat primarı Sergej ANASTASOV.

Serginin açılışına katıldılar başka resimcilâr, kultura hem cümne insanları, studentlar.

Foto – gagauzmedia.md

Dedâ Korkut hem Türk dünnâsı Kongresi

Canavar ayın (oktâbri) 19-23 günnerindâ Türkiyenin Ege Universitetin Türk dünnâsı araştırma İnstitutu yaptı III-cü Halklararası türk dünnâsı kultura Kongresini. Onun konusu “Dedâ Korkut hem Türk dünnâsı” oldu.

Bu konu ayırıldı o üzerâ, ani 2015-ci yılda tamamlandı 200 yıl nicâ “Dedâ Korkut” kiyadı bulundu hem bilim dünnesine tanıtıldı. “Dedâ Korkut” kiyadı bulundu 1815-ci yılda Germaniyanın Drezden kasabasının bibliotekasında. Taa sora bir ekzemplâr da Vatikanın bibliotekasında üzâ çıktı. Drezdenda bulunan destanda 12 bölüm var, Vatikanın ekzemplarında sa sade altı bölüm korunmuş.

“Dedâ Korkut” kiyadı – bu bir kiyat, angısın sayfalarında toplu hem annadılâr türk boyları hem soyları, Oguz halkın istoriyası, dili, adetleri hem kulturası, literaturası hem incâzanaatı, etnografyası hem geografyası, h.t.b.

Kongresin yapılması taa iki yıldönümünâ baalydı: “Ege Üniversitesi

kurulmasının 60-cı yılı” hem “UNESCO kurulmasının 70-ci yılı” yıldönümnerinâ.

“Dedâ Korkut” teması Türk dünnâsında büyük bir meraklık aldı. Bunu göster o, ani Kongrestâ pay aldı 250 kişidân zeedâ bilim, araştırma, kultura hem literatüre insanları. Onnarın 204-dü Dedâ Korkutlan ilgili çeşitli temalara bilim dokladları yaptılar.

Gagauziyadan bu kongresâ dokladlan

“Dokuzuncu tümen” gagauz teatru oyununda Dede Korkut” katıldı araştırmacı, poet, yazıcı hem dramaturg, Gagauz Milli Gimnanın avtoru Todur ZANET.

Her gün, bilim toplantılarından sora, katılımcılara deyni kultura programaları oldu, angılarında pay aldılar Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kirgiziya, İran, Başkiriya, Hakasiya, Tuva, Başkiriya, Yakutiya artistleri.

Not. Ege Universitetin Türk dünnâsı araştırma İnstitutu III-cü Halklararası türk dünnâsı kultura Kongresini birliktâ yaptı Türkiyenin Atatürk kultura merkezinnân, Dil hem istoriya üüsek kurumunnan hem Türk dili kurumunnan. Onnara kendi omuzlarını koydular Yunus Emre İnstitutu, TÜRKSOY, Türkiyenin UNESCO milli komisiyası, Türkiyenin Yurtdışı Türklâr hem Akra-ba Topluluklar Başkannu (YTB), Türk dünnâsı belediyeler (primariyalar) Birlii, TRT AVAZ, Halklararası türk akademiyası.

PATRETTÄ: (oturêrlar soldan) Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU, Todur ZANET, Doç. Dr. Ahmet Ali ASLAN.

Geleneksel türk teatrusu Gagauziyada

Türkiyenin Geleneksel türk teatrusu Canavar ayın (oktâbri) 18-22 günü arasında Gagauziyada gastroli yapıtı. Gastroli zamanı Gagauziyanın 5 erindâ (Komrat, Avdarma, Çadır, Kıpçak, Kongaz) kultura Evlerindâ hem uşak başçalarında “Hayal kafesi” komediya spektaklisi gösterildi.

Bu spektakliylân Geleneksel türk teatrusu verdi kolayını Gagauziya insanları türk dünnâsının teatru kulturasının hem kultura zenginliklerinnân tanışınar. Çünkü bu spektakli çeşitli halk janraların (muzika, oyun, giyim,

kukla) kullanılması, büünkü komediyalı olayların şenadan gösterilmesi.

Geleneksel türk teatrusunun trupasında vardı 20 artist, ama spektakli zamanında onnar, artist erindâ, kullandılar siiredicileri da.

Gagauziya siiredicileri pek büyük meraklıklar hem şenniklân kabletilâr türk artistlerini, zerâ şenadan söylenân hepsi dialoglar hem replikalar pek islââ anaşılıdır.

Geleneksel türk teatrusunun direk-

toru Mahmut KARAKAYA bildirdi, ani teatruya Gagauziyada gastrolinin kolayını verdi TİKA, çünkü bu proekt onun tarafından arka alındı. Canabisi söledi, ani bu proektin geleceâ da var. Çünkü neettâ var 2016-cı yılda Gagauziyadan 10-15 kişi için Türkiyedâ teatru laboratoriya yapmaa. Bu laboratoriyada onnari tanıştırmaa, halk kulturasını içinâ alan, teatru incâzanaatın ilerlemâ tendençiyalarinnân.

Not. Hepsi küülerdâ hem kasabalarda, spektaklinin sonunda, teatrunun artistleri zalda bulunan uşakları tatlılıklarlan konuklardılar.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindâ gazeta
Çıkâr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindâ basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 8412.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Kasım ayın 7-dä
Kasım yortusunu
baktık! Onunnan
bütün cümne
insanı kutlêêrız!

Gagauziyada “Gagauz
şarabın yortusu” oldu

Kasım ayın 8-dä Gagauziyada “Gagauz şarabın yortusu” oldu. Yortuya katıldılar şarapçılar hem musaafirler diil salt Gagauziyadan, ama Moldovadan, Türkiyedän, Rusiyadan hem taa 10 devlettän ofițial delegaşıyalar, ani ilersi günnerdä I-ci Halklararası investışıya forumunda pay aldılar. **8-ci sayfa**

GRTnın finans işlerini
genä inceleyecekler

Kasım ayın 26-da Halk Topluşun deputatları karar aldılar, ani Gagauziyanın Saymak palatası incelesin Gagauziya Radio hem Televideniye cümne kompaniyasının finans işlerini, başlayıp 2013-cü yıldan büünkü günä kadar.

Deputatlar sayêrlar, ani GRTda pred-sedatel, direktorlar hem Gözledici Sovetin arasında dayma kavgalar olêr. Onuş-tan GHT teklif edecek “Gagauziya Radio hem Televideniye cümne kompaniyası için” Zakonu diişirmää. **3-cü sayfa**

Yazılın

“Ana Sözü”nä!

Gagauziyada “Ana Sözü” gazetasına 2016-ci yıla yazılmak kompaniyası başladı.

Gazetamıza yazılmaa isteyän insanlar var nicä danışsınar küülerin hem kasabaların poçta bölümlerine yada kendi poçtalyonlarına.

“Ana Sözü”nä yıllık yazılmak paası – 48 ley 00 bani.

Yazılın sizin gazetanıza da “Ana Sözü”nän kabledin evinizä bozulmamış gagauzçamızda en dooru hem açık haberleri! Cümnemizdä, kulturamızda, istoriyamızda, politika ömüründä yalansız bilgilerä saabi olun!

I-ci Halklararası investışıya forumu en üüsek uurdaydı

Kasımın (noyabri) 6-7 günnerindä Komratda geçti «Инвестиции – основа развития Гагаузии» I-ci Halklararası investışıya forumu. Forum yapıldı Gagauziya İspolkomun kararına görä. Forumun baş sponsoru oldu Türkiyenin Türk İşbirlii hem Koordinaşıya Agenstvusu (TİKA).

Forumda pay aldı investorlar, administraşıya başkannarı hem primarlar 8 devlettän (*Belarusiya, Estoniya, Litva, Polşa, Romniya, Rusiya, Türkiye,*

Ukrayna) hem incelendi 27 investışıya proektı. Forumun özel musaafirleri oldular Türkiye Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL, Rusiya Federatıyasının

Büükelçisi Farit MUHAMETŞİN, Romniya Büükelçisi Marius LAZURKA, Moldovanın ekonomika Ministrusu Stefan BRİDE. **5-ci – 6-cı sayfalar**

Tomayda ilk traktorları topladılar

Gagauziyada I-ci Halklararası investışıya forumun ilk günündä Komratda Başkanlık binasının önündä erleştirdi ilk 5 traktor, ani Tomay küüyündä toplandı. Buna kolaylık verdi Belarusiyanın Bobruysk traktor parçaları hem agregatları zavodunna işbirlii annaşması.

Ani Tomay küüyündä kurulacak ortak bir predpriyatiye annaşıldı Ceviz ayın 17-dä, açan Gagauziyanın

delegaşıyası Balarusiyada bulundu. Ozaman Tomaydan “Bucakagroservis” firmanın direktoru İvan NEDOV

hem Bobruysk traktor parçaları hem agregatları zavodun direktoru Aleksandr AGRANOVİÇ aralarında bir annaşma imzaladılar. Annaşmaya görä buradaki traktorlar, bakarak Bobruyskta toplanannara, 15-20% taa ucuz çıkêrlar. Zerä Gagauziyaya traktorların parçaları gelir da sora onnarda n traktorlar toplanêrlar. Bu verer kolayımı kimi vergilerdän kurtulmaa.

Şindi, açan I-ci Halklararası investışıya forumun çerçevesindä bu işbirlii annaşması temelleşti, iş hızlanmaa başlayacak. Bölä sayêrlar işi kurannar. Başlayıp yılda 100 traktordan, neettä var yılda 1000 traktordan toplamaa. Çünkü bu traktorlar pek lââzım primariyalara hem küçük kuruluşlara. Büünkü gündä sadä Gagauziyanın primariyalarna 50 traktor lââzım, ama Moldovada çok primariya hem küçük kuruluş var. Yannaşık Romniya pazarı da açık.

Evroparlament Gagauziya Başkanını işitti İrina VLAH: “Moldovan hem gagauz zakonnarın garmonizatiya protesında OBSE ekspertları lääzım pay alsınnar!”

Kasımın 16-17 günneri arasında, Moldova Respublikası delegatiyasının azası olarak, Gagauziya Başkanı İrina VLAH Brüseldä bulundu. Burada Canabisi Evroparlament, *Crisis Management Initiative* kuruluşunna birliktä, “*Politikalı geçiş hem barış protesları: milli parlametların opıtları hem parlamentlar arası dialogun rolü*” konferentiyasına katıldı.

Konferentiya nasaat ederäk, Gagauziya Başkanı “*Gagauziya (Gagauz Eri) özel hak statusu için*” *Zakonun* işlesinde durgundu. Canabisi urguladı, ani büünkü gündä duruma görä Moldova merkez kuvetleri bu zakonun çok erlerini hiç esaba da almêêrlar. Bunu gösterer o, ani Gagauziyada bulunan erindeki sudlar may hiç esaba almêêrlar yada pek siirek bakêrlar erindeki zakonnara. Bu “*Gagauziya (Gagauz Eri) özel hak statusu için*” *Zakonuna* ters gidän bir durum.

Ayrıca Moldova Parlamentına yolanan Gagauziya Halk Topluşun teklifleri da hiç esaba alınmêêr.

İrina VLAH açıkladı, ani merkezdeki kuvetler hepsini yapêrlar Gagauziyanın kuvedini kesmää deyni. “*Gagauziya (Gagauz Eri) özel hak statusu için*” *Zakonuna* karşı gideräk onnar Gagauziyada açêrlar Moldova pravitelstvusunun ofislerini. Hiç sormadaan Gagauziya öndercilerine polițiyanın,

speşlujbaların, üstolan slujbaların hem prokuraturanın başlarına koyêrlar kendi insannarını. Gagauziyanın insannarı sa Moldovanın may hiç bir kuvet organlarında yok.

Administrațiya uurunda da, Mol-

dova Respublikasının Konstituiyasına ters gideräk, Gagauziyayı rayon hem kasaba kertiinä indirdilär.

Dışardan gelän finans yardımını payedärkane Gagauziyayı may esaba almêêrlar. Gagauz dilini hem kulturasi-

nı korumaa deyni Moldovanın merkez bütetindän damna gibi para veriler. Moldovada yok bir devlet programası Gagauziya insannarını respublika uurunda cümne-politika proteslerine katmaa deyni.

Başkan açıkladı, ani pek yazık ona, ki eni parlamentta yol verilmedi moldovan hem gagauz zakonnarın garmonizatiyası için kurulan ortak komisiyanın çalışmasına.

Danışarak halklararası cümneyä Gagauziya Başkanı dedi: “*Bän danışêrim halklararası cümneyä arka olsınnar OBSE kanadı altında kurmaa hem finans etmää halklararası iş grupasını, respublika hem regional zakonnarın garmonizatiyasında ortak zakonnarı hazırlamaa deyni. Hem da Kişinevün hem Komradın arasında toplanan ters işleri sırasınca adınnamaa deyni*”.

İrina VLAH urguladı: “*bu zor hem sancılı bir protes, maasuz politikacılara deyni*”, ama “*Moldova Respublikasının politika boyu kendisini olmuş göstere sin da, sonda, işitsin kendi vatandaşlarını, ani Gagauziya avtonomiyasında yaşêêrlar*”.

Frantiyada teraktlar 129 kişinin canını aldı

Cumaa gecesi, Kasımın 13-dä Frantiyanın başkasabasında Parijda teroristlerin atakası oldu. Atakaların keezleri oldular stadion, konçert salonu, restorannar, barlar hem pişariyalar: orada neredä çok insannar toplandıydı. Hepsini atakaların sayısı 6 oldu. Teror kurbannarın sayısı bölä: 129 ölü, 352 aar yaralı. Yaralıların 99 ölüm kertiindä bulunêrlar.

Cumêrtesi avşamneyin, Kasımın 14-dä, Parijin prokuroru Françolis MOLİNS teraktın sırasını adım-adım açıkladı:

21:20 (*Parij vakıdı*) – “*Stade de France*” stadionunda *Frantiya-Germaniya* futbol matçın ortasında stadionun “D” girişinä karşı ilk patlama oldu. Patlama erindä iki ölü bulundu. Birisinin sırtında patlamak mallarınnan dolu kayış baalıydı.

21:25 – Parijin 10-cu bölümündä bir barın hem bir restoranın müşterile-

rinin üstüne “*Kalaşnikov*” avtomatından ateş atıldı. Burada 15 kişi öldürüldü hem 10 yaralandı.

21:32 – Parijin 11-ci bölümündä bir barın önündä insannarın üstüne avtomatlardan ateş atıldı. 5 kişi öldürüldü, 8 aar yaralandı.

21:36 – bir restoranın terasasında 19 kişi avtomatlardan öldürüldü.

21:40 – bir restoranın içindä “*diri bomba*” kendisini patlattı.

21:40 – “*Le Bataclan*” konçert zalında 3 kişi avtomatlardan ateş açtı.

Sora orkestra kuyusuna zalojnikleri kuudular.

00:20 – speşnaz “*Le Bataclan*” konçert zalında başladı kurtarmak operatiyasını. Teroristlerin birisini urdular. Urduynan onun üstündä bomba patladı. Kalanı 2 terorist üstlerinde bulunan bombaları kendileri patlattılar.

Terorist atakaların beterinä Frantiyada üstolan durum açıklandı. Granişalar kapalı. Parija asker çekildi.

İnsannara teklif edildi evlerinden çıkmasınnar. Terorist atakasının kurbannarını anmaa deyni Frantiyada 3 gün-nük yas açıklandı.

Bu titsi olaylarlan ilgili olarak bütün dünnäda insannar, Frantiya devletin büyükelçiliklerine çiçek getirip, franțuz halkına kendi acızgannını hem birliini bildirerler.

Fotolar – Christian HARTMANN (Reuters) hem Franck FIFE (AFP)

Afganistanda moldovalı vertolötu urdular

Moldova kuvet organnarı bildirdilär, ani Kasım ayın 24-dä Afganistanda teroristler moldovalı vertolötu urdular. Ekipaj becermiş kondurmaa onu.

Vertolötün saabileri pres-konferentiya açıkladılar, ani vertolöt Afganistanda Amerikaylan annaşmaya görä işlärmiş. Vertolötu urduynan onda 18 kişi yolcu varmış hem 3 kişi ekipaj. Yolcular afganhymış, ekipaj – moldovalı. Vertolötu urduynan 4 kişi ölmüş. Kalanı esir düşmüş. Ölülerin arasında birisi Moldova vatandaşymış, ama onun laabı belli diil taa.

Komrat (*Gagauziya*) hem Taşköprü (*Türkiye*) kardaş kasabalar oldular

Gagauziyada 1-ci Halklararası investitiya forumu günlerinde Gagauziyanın başkasabası Komrat hem Türkiyenin Taşköprü kasabası kardaş kasabalar oldular. Bu iş için Kasım ayın 6-da Komrat prımarı Sergey ANASTASOV hem Taşköprü belediye başkanı Nedret GÜLEN bir annaşma imzaladılar. Annaşmada cümne, kultura hem ekonomika uurunda işbirlii ön plana alınır.

İlk büyük ödülün kutluca olsun!

Canavar ayında Moldovanın Genç Journalistler Merkezi açıkladı bir konkurs, angısına görä 2015-ci yılın en islää genç journalistleri ayırıldı. Kasımın 22-dä Kişinevun Milletler Binasında bu konkursta enseyan genç journalistleri kutladılar.

Sevindirer, ani *Gagauziya Radio hem Televiziyeniye* cümne kompaniyasının radio-journalisti Anna KARAPİRÄ, bu önemni konkursta pay alıp, "Radio" nominaşyasında "2015-ci yılın en islää genç journalisti" ödülünü kazandı. Bu ödüllän Canabisi Gagauziyayı bütün Moldovaya bildirdi.

Anna, ilk büyük ödülün kutluca olsun!

Not. Konkursta pay aldılar bütün Moldovadan 18-30 yaş arası genç journalistler.

Cümne adından alınan GRT için "cümne" kararı

Kasım ayın 25-dä Komratta "Gagauziya Radiosunun hem Televiziyeniyesinin (GRT) bününü hem gelecää" adlı tombarlak masa esabı bir toplantı oldu. Toplantıyı GRTnin Gözledici Soveti hazırladı, maamilä surat GRTnin gelecää için cümneylän lafetmä.

tribunadan hem zaldan urgulandı, ani sebep – politika sebebi hem GRTyi kim sa elä geçirmää ister. Kendisi Ana HARLAMENKO açıkladı, ani sebep bir: **"Erindeki kuvetler istämeerler bän orada işliim, zerä bän Nikolay DUDOGLUNUN kakusuymuşum!"**

Bilmeerim kimin aslısı ne, ama bir iş ortada – Gagauziya Rario hem Te-

Toplantıyı götürdü moderator Anatoliy MAVRODİ. O teklif etti, ani kendi işlemleri için ilktän söz vermää: Gözledici Sovetin predseatel yardımcısına Nikolay TUKANA, GRTnin predseatelinä Anna HARLAMENKOya, GRTnin televiziyeniye başına Stepan PIRONA, GRTnin radio başına Mariya PARFÖNOVAya. Sora da diolaga geçmä.

May ölä da yapıldı, ama radionun işlemleri için birisi bişey işidämedi. Susaraktan bu soruşu geçtilär. Tombarlak masada läüzimdi radionun başı, yada onun yardımcılarından birisi, cuvap nasaatı tutsun. Ama bu iş olmadı. Bu da gösterer, ani taa baştan belliydi kimin üstünä götürceklär toplantıyı hem nesoy karar alınacak.

Hem taa bir iş hem pek ayıp iş: taa baştan Gözledici Sovetin azaları hepsinin aazını kapardılar, brakmayıp yarım laf ta aslısı için söylemä. Bunu pek islää var nicä göräsünüz videoda, ani erleştirildi internettä: <https://www.youtube.com/watch?v=ceO3e5qnWxc>.

Belliydi, ani bu "tombarlak masanın" yapılmasının neeti hem uuru bir insanı yok etmä: GRTnin bününü predseateleni – Anna HARLAMENKOyu. Kimä hem neçin bu läüzim burada pek açıklamaa istämeerim, ama

levideniyasını kayıp kertiniä getirdiler. Bunun bir sebebinin istämedään açıkladı Gözledici Sovetin predseatel yardımcısı Nikolay TUKAN: **"Televiziyeniya da pek çok TÜRK KANALI var!"**

İsteerim söylemä, ani GRT Gagauziyada sadecä may bir kanal neredä gagauzça programalar yapılar. Peydalaner soruş: **Bekim bütün bu eşinmäk dilimizi kesmä deyni?!**

Bu da var, ama aslısı bitkidä üzä çıktı, açan "tombarlak masanın" moderatoru Anatoliy MAVRODİ teklif etti, ani bu durumda **"Televiziyeniye hem radio için" Gagauziya Zakonun işlemlerini läüzim durgutmaa da "Gagauziya Radio hem Televiziyeniye" cümne kompaniyasının işlemlerini vermää Gagauziya Başkanın elinä hem emirinä**.

Ama bu teklifädän toplantıda üç saat ortalık kaynaklı. Ortalık sansın üz çingeneliktä: azarlamaklar, baarmaklar, çekişmekler, yalannar. Yalanda tutulannar ne kızardılar, ne da prost edilmesini istärdiler.

Nicä da olsa belliydi, ani "cümne" ikiyä bölündü: **birileri** – GRTya karşı gidennär Halk Topluşun kimi deputatları hem Gözledici Sovetin kimi azaları, kimi cümne insanları; **öbürleri** – GRTyi korumak için arka olan

politikacılar, sıradan cümne insanları, journalistler hem yazıcılar.

Açan deerim GRTya karşı gidennär yanılmêrim. Zerä onnar açıktan teklif ederler **GRTyi yok etmä da paraları payetmä**. Bu fikiri tribunada açıktan ortaya attılar: Halk Topluşun deputatları İlya UZUN hem İvan TOPAL, "cümne" insanı Leonid DOBROV.

GRTya hem onun predseatelinä arka oldular hem GRTyi korumak için kendi sözünü sölediler Halk Topluşun deputatları Roman TÛTİN hem Boris NOVAK, journalist Sergey SUDEV, yazıcı Todur ZANET hem başkaları.

Tribunaya çıkan insanların çoyu teklif ettilär GRTnin predseatelinä da, Gözledici Sovetini da diişirmä. Gözledici Soveti için, bänçä, pek dooru teklif

etti Gözledici Sovetin predseatel yardımcısı Nikolay TUKAN: **"Gözledici Sovetini läüzim enidän ayırmaa hem o Sovetä läüzim ayırılın 9 kişi. Gagauziyanın herbir raonundan 3-är kişi"**.

Toplantı için bu kadar. Ama bir özel bilgi da maasuz açıklamaa isteerim: GRTnin kurulması için Türkiye bir tepä para koydu: translätiya direkleri için – **300 bin \$**, odaların remonti hem oborudovaniye – **320 bin EURO**. Moldova pravitelstvosa da oborudovaniya için **2 million ley** yardımı verdi.

Bilirim, ani Gagauziyanın bününü öndercileri akıllı insanlar. Onnarın adınları gösterer, ani onnar halizdän Gagauziya için çalışırlar. İnanêrim, ani onnar GRTyi yok etmä şansını hiç birisinä vermeyeceklär hem koruyacaklar onu halkımız hem devletlimiz için. Pek isteerim aslısı bu olsun!

Todur ZANET,

Gagauz Milli Gimnanın avtoru

Anna HARLAMENKO genä GRTnin başında

Kasım ayın 4-dä Komrat Administraşiya sudu kendi kararınan Anna HARLAMENKOyu GRT cümne kompaniyasının predseatel erinä döndürdü. Sud kayı oldu, ani Anna HARLAMENKOyu iştan almaa deyni GRTnin yanında bulunan Gözledici Komitetin kararı zakonnarın dışında buluner.

Anna HARLAMENKO iş erinä dönär dönmöz gibi GRTnin yanında bulunan Gözledici Komitetin kaçarak toplandı hem aldı karar, ani Anna HARLAMENKOyu genä iştan almaa.

Ama, Kasım ayın 11-dä Komrat rayon sudu GRTnin yanında bulunan Gözledici Komitetin bu kararını durguttu da Anna HARLAMENKO genä GRT başında kaldı.

I-ci Halklararası investitiya

Gagauzia Başkanı İrina VLAH forumun açılış sözünü tutarkana.

Gagauziyanın I-ci Halklararası investitiya forumu başladı plenum toplantısından, angısında pay aldılar hepsi investorlar hem delegatıyalar, işadamları, Gagauziya öndercileri hem deputatları, diplomatlar. Forum geçti Komrat Devlet Universitetin aktoviy zalında hem auditoriyalarında.

Plenum toplantısının açılış sözünü yaptı **Gagauzia Başkanı İrina VLAH**. Canabisi urguladı, ani "Gagauziya politika uurundan temelleştii, ama onun ekonomikasını kaldırmaa deyni çok iş lâazım yapılsın. Bu uurda Gagauziya durmamayca genişleder kendi ilişkilerini Rusiyaylan hem Türkiyeylan, kurêr eni baallantılar Birleşik Devletlêr Topluluun memleketlerinnân, Evropa Birliinnân hem taa başka devletlêrlân".

Açıklayarak I-ci Halklararası investitiya forumun yapılmasının netlerini Gagauzia Başkanı urguladı: "İnanêrim, ani I-ci Halklararası investitiya forumu açıklayacak avtonomiyamızın ekonomika potentsialını, da verecek kolayımı kuvedin hem biznesin arasında dialogu kurmaa hem da Gagauziya hem Moldova Respublikası

Kasımın (noyabri) 6-7 günnerindê Komratta geçti «Инвестиции – основа развития Гагаузии» I-ci Halklararası investitiya forumu. Forum yapıldı Gagauziya İspolkomun kararına görê. Forumun baş sponsoru oldu Türkiyenin Türk İşbirlii hem Koordinațiya Agenstvosu (TİKA).

arasında iş klimatının iilişmesindê halizdân yardımcı olacek".

Sora, selâmlamak sözlerini tutmak için, tribunaya çıktılar ev saabileri hem musaafirlêr.

Dimitriy KONSTANTİNOV, Gagauziya Halk Topluşu Başı: "Söz vererim, ani Gagauziyanın öndercileri biznesmennara yardımcı olaceklar onnarın herbir işindê. Gagauziya Halk Topluşu kendi kuvedi çerçevesindê yapacek hepsini, ani işadamları Gagauziyada raat hem bereketli çalışsınar".

Stefan BRİDE, Moldovanın ekonomika Ministrusu: "Moldovanın ekonomika ministerlii Gagauziyaya herkerê yardımcı olêr hem yardımcı olacek bu regionun ekonomikasının ilerlemesindê. Bu yardımın örnâê – Gagauziyanın başkasabasindê Komratta industriya parkın açılması".

Forumun musaafirleri Romniya Bükkelçisi Marius LAZURKA (saada) hem Moldovanın ekonomika Ministrusu Stefan BRİDE.

Tribunada İvestitiya forumun baş sponsorun TİKA programaların Kişinev kordinatorluk Ofisin kordinatoru Canan ALPASLAN.

Vladimir VOLKOV, Rusiyanın Penza oblastinin pravitelstvosunun predsedatelin birinci yardımcısı: "İvestitiya forumun yapılması verer kolayımı Gagauziyayı dündedê tanısınar. Gösterer, ani Gagauziya investitiyalar için açık. Onda inan kuvetleri var".

Dimitriy DMİTRİEV, Estoniya Parlaментn deputatı: "Gagauziya bu küçük, ama

bereketli bir er, neredê kolaylık var büyük investitiyalar yapmaa. İnanêrim, ani bu forumdan sora Estoniya hem Gagauziya arasında ekonomika işbirlii kaavileşecek".

Maksim PODOVİNNİKOV, Rusiyanın Nijniy Novgorod oblastin küçük biznes ministrusunun birinci yardımcısı: "Bu İvestitiya forumu verecek kolayımı foruma katılannarın arasında iş baallantıları kurmaa".

Segey LISENKO, Rusiyanın Brânsk oblastin ekonomikada ilerlemêk departamentn direktoru: "Gagauziyanın hem Brânsk oblastinin arasında çoktan işbirlii kuruldu. Bu işbirlii üredicilik uurunda. Gagauziyadan 25 studentımız var. Şindi ekonomika uurunda da baallantılarımız kuralım lâazım".

Vladimir ZUBOV, Rusiyanın Pskov oblastin Alış-veriş palatasının prezidenti: "İvestitiyalar – regionun hem insanın ilerlemesinê kolaylık. Selâmlayarak foruma katılannarı, isterim açıklamaa, ani Gagauziya Alış-veriş palatasının hem Pskov oblastin Alış-veriş palatasının arasında işbirlii annaşması artık imzalandı hem bu annaşma faydalı işler".

Canan ALPASLAN, TİKA programaların Kişinev kordinatorluk Ofisin kordinatoru: "TİKA yıllar boyunca Gagauziyada ekonomika, saalık, üredicilik hem infrastruktura uurunda proektları yapêr. İleri dooru da bu uurda çalışacez. 2016-cı yılda neettê var birçok proekt başa çıkarmaa. Bu verecek kolayımı Gagauziyanın ekonomika ilerlemesinê hız vermêê hem eni iş erleri açmaa. O üzerê da bu forumun yapılmasında yardımcı olduk".

Mihail KARASENİ, forumun sponsorların birisi olan "Trans-Oil" kompaniyasının direktoru: "Gagauziya – bu investitiyalar için pek islêê bir ploşcadka. Biz burada büyük bir predpriyatiye kurduk hem çok insannara iş verdik. Bân bu predpriyatiyanın öndercisi olarak, utanmêêrim insanın gözünê bakmaa. Gagauziyada investitiyalar kendilerini kurtarêrlar. İvestitiya yapannara da açıklêêrim – burada üç port var – Moldova, Ukrayna hem Romniya portları. Buyurun, gelin investitiyalarlan".

Elena STOLBU, BC "Fincombank" pravleniyasının azası: "Gagauziyada biz 11 yıl geeri işlemêê başladık. Bu vakıdın içindê Gagauziyanın ekonomikasına 1 miliard leydân zeedê investitiya yaptık".

Dursun Ali ŞAHİN, Türkiyenin Edirne Valisi: "Gagauziyada Halklararası investitiya forumu bu Gagauziyaya investitiyaları çekmêê deyni ilk adım. Bu forumdan sora Gagauziyaya Edirnedân çok işadamı gelecek".

İvestitiya forumun Tertip komitetin azası Gagauziya ekonomika ilerlemesi Upravleniyanın başı Mariya BORDENÜK.

forumu üüsek uurdaydı

Tribunada Dimitriy KONSTANTINOV, Gagauziya Halk Topluşu Başkanı.

Hulki EROĞLU, Türkiye'nin "Ottoman Grup" Holdingin saabisi: "Pek önemni Türkiye hem Gagauziya kardaş halkları arasında insannık hem ekonomika ilişkilerini ilerletmä".

Nedret GÜLEN, Türkiye Taşköprü kasabasının primarı: "Bän taa çok soşial hem kultura soruşlarına bakêrim. Zerä bu soruşlar ekonomika uurunda ilişkileri kurmaa deyni ilk köprüler".

Kutlama sözlerini söledilär başka musaafirlär da. Aşılış sırası bittiyän hep burada başladı «Перспективы инвестирования в Гагаузию» paneli.

Paneldä pay aldılar Moldova Alış-veriş palatasının başkanı Valeriy LAZAR (panelin moderatoru), Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Gagauziya İspolkomun Predsedatelin

Gagauziya Başkanı İrina VLAH hem Rusiyanın Krasnodar tarafın viçe-gubernatoru Sergey ALTUNOV imzaladılar alış-veriş, ekonomika, kultura hem teknik uurunda işbirlii anaşması.

İrina VLAH hem Rusiyanın Penza oblastinin pravitelstvosunun birinci yardımcısı Vladimir VOLKOV imzaladılar iki region arasında işbirlii ilerlemesi için meropriyatıyalar planını.

Forumun presa merkezindä jurnalistlerin soruşlarına cevap verer Türkiye'nin Edirne Valisi Dursun Ali ŞAHİN.

birinci yardımcısı Vadim ÇEBAN, Moldovada yabancılar investorların Asoşiaşyasının predesedateli hem SA "Mobiasbanc" prezidenti Ridha TAKİA, "Danube Logistics" kuruluşun (Curculeşt portun administratıyalumı yapêr) baş direktoru Tomas MOZER, ISK "DK-Intertrade" SRL öndercisi Viktor YAUK.

Paneldä urgulandı, ani Gagauziya investıtiya için pek meraklı hem gelecää olan bir region. Bitki vakıtlar ekonomika agentların arasında avtonomiyaya inanç büver. Pek büyük merak-

lık var "Valkaneş" serbest ekonomika zonasına. Sölendi, ani Gagauziyaya yakın bulunêr Curculeşt portu, ne verer kolaylı transportta ekomomiya yapmaa hem dünneyn herbir köşesinä deniz yolunnan etişmä.

Açıklandı, ani erindeki zakonnar vererlär kimi kolaylıkları o ekonomika agentlarına, angıları Gagauziyada bulunêrlar hem investıtiya yapêrlar.

Paneldä açıklandı, ani Gagauziya investıtiya uurunda büyük umutları koyêr diil salt Moldovadan agentlara, ama Türkiyedän hem Rusiyadan işadamlarına da.

Panelin diskusiyalarında pay aldılar o ekonomika agentları, ani Gagauziyada artık çalışêrlar, Moldova parlamentın deputatları, Rusiyadan gelän investorlar.

Diskusiya paneli bittiktän sora işbirlii anaşmaların hem neet protokolaların imzalanması başladı.

(saadan) Gagauziya Başkanın ekonomika soruşlarında danışmanı Yuriy YAKUBOV, Rusiya Federatıyasının Büükelçisi Farit MUHAMETŞİN, Türkiye Büükelçisi Mehmet Selim KARTALâ Romniya Büükelçisi Marius LAZURKA.

dırda 40 Megawat kuvetli güneş elektrostañiyası kurmaa.

Hep o vakıt Bobruysk traktor parçaları hem agregatları zavodunnan imzalandı bir anaşma, angısına görä Tomay küüyündä Belarus traktorları toplanacak.

I-ci Halklararası investıtiya forumunda Gagauziya investıtiya için teklif edildi 27 proekt. Onnarın tanıtımı sektiyalarda oldu.

Sektiya №1 – Инвестиции в агропромышленный комплекс Гагаузии – основа конкурентоспособности региона.

Sektiya №2 – Инвестиции в инфраструктуру и промышленность.

Sektiya №3 – Инвестиции в инновационные проекты и технологии.

Sektiya №4 – Энергоэффективность.

Sektiya №5 – Туризм в Гагаузии: традиции и инновации.

Sektiya №6 – Инновационные технологии.

Avşamneyn, forumuna katılannara deyni, Gagauziya Başkanı İrina VLAH yortulu konuş verdi.

Forumun 2-ci günündä investıtiya

proektlerin konkursun hem sergilerin sonuçları açıklandı, pres konferentiya yapıldı hem foruma katılannara deyni 3 marşruta görä turizm gezileri yapıldı.

Sergilerdä pay aldılar Gagauziyadan çorbacılıkların hem halk ustaların malları, angıların arasında vardılar şarapçılık, maasul, tekstil, yapaa malların. Hepsinä kim katıldı sergilerä "GagauziaInvest" forumun anmak sertifikatları verildi.

Tribunadan selämlêr forumun sponsorların birisi olan "Trans-Oil" kompaniyasının direktoru Mihail KARASENİ.

“Kim isteer olmaa haliz gagauz”

Kasım ayın 17-dä Kiriyeet küüyün “Dionis TANASOGLU” adına teoretik lişeyindä, 9-cu klaslar için, seftä geçti bir pek meraklı intelektual oyunu – “KİM İSTEER OLMAA HALİZ GAGAUZ”. Hazırladı onu lişeyin gagauz dilindä hem literaturasında üürediciykası Anna Kirilovna KOLOMİTSEVA.

Oyunun temelindä bulunêr anılmış intelektual oyunu. Onuştan o viktoria biçimindä geçti. Herbir soruşa dört cevap verildirdi. Oyuncular lâazımdı o dört cevaptan doorusunu yada doorularını ayırsınar. Herliim oyuncular zorlanarsalar cevap vermää, ozaman

onnara 4 yardım kolaylı verildirdi: 1 – Zaldan yardım; 2 – 50:50; 3 – Dosta zil; 4 – Yannişlaa hak.

Oyun vakıdı cevaba zorlanan oyuncular telefonda yardım istedilêr Çadır “M.GUBOGLU” adına teoretik lişeyin gagauz dilindä hem literatu-

rasında üüredicisindän Oksana BRATANdan, gagauz poetından hem yazıcısından Todur ZANETtän, “Dionis TANASOGLU” adına teoretik lişeyin gagauz dilindä hem literaturasında üüredicisindän Antonina RADOVAdan, Beşalma “D. KARAÇOBAN” adına istoriya hem etnografiya muzeyin direktorundan Lüdmila KARAÇOBANDan.

Oyun bittiyän belli oldu, ani onda ensedilêr hem Haliz Gagauz kendilerini gösterdilêr 9-cu klasın üürencileri: İvanna KURDOGLU hem Anna DRAGANOVA.

Kapanış nasaatını yaparkana üürediciykası Anna Kirilovna KOLOMİTSEVA kutladı oyunda enseyan Haliz gagauzları hem hepsini kim onda pay aldı, hem da teklif etti, ani hepsimiz savaşalım hergün Haliz Gagauz olmaa. Canabisi sözünü başardı YAŞASIN GAGAUZLUK laflarınan.

Yuliya JEREBTOVA,
9-cu klasın üürencisi.

PATRETTÄ: (soldan) **Sergey ARSENI, Anna Kirilovna KOLOMİTSEVA, Anna DRAGANOVA, İvanna KURDOGLU hem Nikolay TAŞOGLU.**

GHTylan işbirlii grupası kuruldu

Moldova spikerı Andrian KANDUnun teklifinä görä Moldova Parlamentında Gagauziya Halk Toplusunnan işbirlii grupası kuruldu.

Grupanın ön daavası olacek: moldovan zakonların hem “Gagauziya (Gagauz Eri) özel hak statusu için” Zakunun arasında armonizatiya kurmaa.

Grupanın kurulmasına karşı çıktı sadä Liberal partiyası, ani durmamayca baarêr ki Gagauziya başka Moldova rayonnarı gibi bişey da ona okadar esap vermesinnêr.

Ortak komitet Ankarada toplandı

Kasımın 10-11 günneri arası Ankarada avtotransportlan ilgili moldo-türk ortak komiteti toplandı.

Moldovadan toplantıda pay aldı Transport hem yol infrastrukturası ministerliin avtotransport Bölümün başı Gheorghe AMBROSİ.

Toplantıda açıklandı iki taraf arasında mallar taşımalarının statistikasını hem urgulandı, ani iki yılın içindä bunun sayısı aazaldı. Urgulandı, ani moldovalı taşıyıcıları bu uurda öndä giderlêr.

Karar alındı, ani 2016-cı yıl için da avtorizatiya sayısı hep o kertiktä kalacek: 500 avtorizatiya üçüncü deletlerä hem 525 boş girmêk için.

Türkiye tarafı açıkladı, ani 2009-cu yılda kuruldu pravitelstvonun dışında olan “International Passenger Road Transport Union” (IPRU) birlii da teklif etti Moldovanın bu uurda birlii bu kuruluşa katılın.

Şafkın hem gazın paaları genä kalktılar

Bu ay, NARE kararınan, Moldovada elektroenergiya hem gaz paaları kaldırıldı.

Şindi üülen tarafta bir kilovat-saat için 2 ley 16 bani ödemää lâazım olacek, poyraz tarafında 2,23 ley yada 2,33 ley. Gaz paası 58 baniya zeedelendi da artık 6 ley 22 bani yapêr.

Açık uroon teması “Sayılık. Tekrar.”

Kasım ayın irmisindä Kongazın Todur ZANET adına teoretik lişeyindä 6-cı “B” klasta gagauz dilindä açık urok yapıldı. Uroon konusu “Sayılık. Tekrar.” temasıydı.

Uroktta belli oldu, ani üürencilêr pek üüsek uurda bilerlêr gagauz dilini, severlêr onu hem bilgileri kavreêrlar. Uşaklar ölä aktivdi, ani kimêr kerä gelirdi neredä sa erlerindän fırlayacaklar. Hepsi soruşlara taa çok dooru hem dolu cevaplar verêrdilêr.

Uşakların bu bilgileri sevindirdi açık uroktta bulunan lişeyin direktorunu İordan Nikolaevic YASIBAŞI da, neyi o, urok bittiyän, üürencilerä hem açık uroo götürän gagauz dilindä hem literaturasında üürediciykaya Matröna Nikolaevna BARGANA söledi.

PATRETTÄ: Urok zamanında. (soldan) Gagauz dilindä üürediciyka Matröna Nikolaevna BARGAN hem üürencilêr Tatyana UZUN, Tatyana KUŞAR, Mihail KARASENİ.

Kasım ayın 22-dä anılmış gagauz estrada ansamblisi “Serin Su” kendi 25-ci yıldönümünü kutladı. Kutlama toplantısı hem konçerti Komradın kultura Evindä oldu. Orêy, “Serin Su” ansamblisini kutlamaa deyni, geldilêr Gagauziyanın hem Komradın öndercileri, kultura insannarı, ansamblinin dostları hem sıradaki insannar.

Annadarak ansambli için onun öndercisi Födör RADİONOV dedi: “En zor vakıtlarda biz becerdik korumaa ansambliyi, zerä salt birliktä biz vardı nicä ayakta kalalım. Bu da bizim en büyük kazancımız. Hem, ani bugün biz birliktä kutlêêrız gözäl bu yortuyu – bu da kazancımız. Bizim çok plannarımız var, ama o plannarın en büyük başarısı – insannara gözäl hem olmuş türkülêr başlamaa. Bunda da bizä yardımcı

“Serin Su” ansamblisi 25 yaşında

olêrlar bizim anılmış poetlarımız Todur MARİNOGLU, Todur ZANET, Pötr MOYSE”.

Eridir sölemää, ani poetların peetlerinä bütün muzıkayı yazêr Födör RADİONOV. Yıldönümü konçertindä

da hepsi o türküleri “Serin Su” ansamblisi baaşladı siiredicilerä.

Ansambli, Gagauziyadan kaarä, çok erlerdä kendi becerikliini gösterdi. 1993-cü yılda “Serin Su” Tatarstanında (RF) gençlik festivalindä pay aldı. Sora Türkiyedä halklararası festivaldä.

Ama nicä deer kendisi Födör RADİONOV: “Bizim için en paalı oldu festival «Днестровские зори» (“Dnestr dannarı”). Bu festival avtor türkülerin festivaliyadi. Biz orada, 130 türküdän 3-cü eri aldık”.

Büünkü gündü “Serin Su” ansamblisindä var 9 muzıkant hem solist. Allaa onnara saalık, uzun ömür hem yaratmak kolaylı versin!

Valkaneştä VII-ci Mihail ÇAKİR okumaları geçti

Kasım ayın 4-dä Valkaneş kasa-basında geçti VII-ci Mihail ÇAKİR okumaları.

Okumaların uuru – gençler arasında hristiannık paalılıklarını kaavileştirmää hem bununnan Gagauziyalan Moldova devletliini kaavileştirmää.

VII-ci Mihail ÇAKİR okumaların açılmasında nasaat ettilär Gagauziya üredecilik Upravleniyanın başı Sofya TORLAK, Valkaneş rayonun başı Födör TERZİ, kultura hem turizma Upravleniyanın başı Vasilisa PETROVIÇ, “M.Maruneviç” adına bilim-aaraştırma merkezin direktoru Pötr PAŞALI.

Okumaların ilk bölümündä plenar toplantısı yapıldı, ikincisindä da – sektiyalarda çalışmalar oldu.

İrina VLAH okudu Vatan için en sevdi peetini

Moldovanın halklararası haber ajenstvosunun hem radiosunun “Sputnik” poeziya proektında pay alıp, Gagauziya Başkanı İrina VLAH Vatan için en sevdi peeti okudu (<https://www.youtube.com/watch?v=7Uq60jIMZas>) – bu peet anılmış gagauz poetın Todur ZANETin peeti “Canım – Vatanım, Gagauziyam!”

Açıklayarak neçin bu peet en sevgili peeti oldu İrina VLAH dedi: “*Bana deyni Todur ZANETin poeziyasında kaplı bütün dünneyi kucaklayan sevgi benim ana tarafıma – gözəl Gagauziyama, paalı halkıma*”.

İrina VLAH sayêr bu poeziya proektın paallılı onda, ani o verer kolaylıını türlü milletlerdän hem çeşitli yaşlarda insannar dünneyin sonsuzluk paalılıkların dolayında bireleşsinnär.

“Sputnik” poeziya proektını başlattı Moldovanın halk artisti Konstantin MOSKOVIÇ. O okudu Grigore VIERUnun peetini “*Graiuul meu*”. Sora proektı ilerlettilär Moldovada Slavän universitetin rektoru Tatyana MLEÇKO hem “*Sulıñ Roz*” Devlet gençler dramteatrının öndercisi, incäzanaatlarda maêstro Yuriy HARMELİN.

Literaturanın Omor SULTANOV adına Mêtrı!

(Mêtrın 80-ci yıldönümünä)

Yaşamakta kimär kerä pek şaşılacak işlär olêr. Sän esaplêêrsın, ani belli bir vakıtta belli bir iş olacek (kongres, simpozium, sıradan bir buluşmak), ani taa ilerdän plannara koyulmuştu.

Bu iş artık senin gelecek plannarında yazılı. Artık belli işin incelikleri, belli orêy katılacak insannarın adları. Sän çaarılannarın listesindän onnarı ilerdän bilersin. Sevinmeliklän bulêrsın orada o insannarı, angılarını artık tanıyêrsın, angılarının çoktan dostlaştın, kimin ruh dünnäsının bir parçacı senin da bir payın oldu da, bekim, sän da becerdin onnara bölä bir parçacık baaşlamaa.

İncelärkana o listeyi, razgellersin orada adlara hem laablara, ani sana deyni, onnarın iş erlerindän kaarä, bişey açıklamêêrlar. Meraklık için internettän onnarın yaşamasının tanışêrsın. Da düşünersin: “O, Allahım, Onnar Mêtr! Onnar ömürlerindä okadar yapmışlar! Onnar onnarlan, diilsä üzlärän, kiyat yazmışlar, okadar ödülleri var! Okadar üsek erlerdä işlemişlär hem işleerlär! Onnar ölä anılmış, okadar büyük! Nicä bän orêy gidecäm? Nicä onnarlan kendimi yannaştırıcam?”

Ama gitmää lâazım, zerä insannar, ani seni Mêtrırlar bilä listeyä koymuşlar, başka türlü düşünerlär. Da sän inanêrsın onnarı, kendi eski dostlarını. Da hazırlanêrsın yola...

Bölä işlerdän birisi oldu sıradaki, sayıya görä artık 6-cı “*Türk Dünası Literatura Dergileri (Jurnalı) Kongresi*”ndä. Bu kongresleri hazırlêêr Avrasya Yazarlar Birliğı, angısının başında bulunêrlar türk dünnäsının käämil yazıcıları hem poetları Yakup Ömeroğlu (“*Kardeş Kalemler*” Dergisi Sahibi hem Avrasya Yazarlar Birliğı Genel Başkanı) hem Ali Akbaş (“*Kardeş Kalemler*” Dergisinin yayın önetmeni hem Avrasya Yazarlar Birliğı Genel Başkan Yardımcısı). Bu kongresä, bizim gibi sıradan insannardan kaarä, çaarılmıştilar geniş türk dünnäsının türk literaturasının may hepsi en büyük şıakları. Kongresin çalışma günnerindä bana kismet düştü

tanışmaa onnarın birisinnän – Omor Sultanoviç SULTANOVlan, pek islää bir insannan hem, nicä belli oldu, büyük bir poetlan hem yazıcıyan.

Nicä düşer Mêtra hem dou adamına, Omor Sultanoviç kendisini hodul hem esaplı tutardı, ama üsektän bakmardı. Kongrestä yapılan onun nasaatı büüle-di beni açıklınnan, derin fikirlerinnän, dooru tekliflärän hem da, neredä sä, sertliinnän. Bunnar hepsi keskin şamar urmasınan karşılandılar.

Arada bän kararladım yaklaşımaa Mêtra da açıklamaa kendi fikirlerimi, onun laflarına arka olmaa deyni. O sesledi beni da, gözlerini biraz kıparak hem gülümseyerek, saa ol dedi. Bunnannan da ayırıldık.

Gagauz karakterına hem fikirinä görä bän düşündüm, ani boşuna yaklaştım da, taa da beter, söledim kendi fikirimi bölä insana. Sora belli oldu, ani diilmiş boşuna.

Toplantılar bittiynän bana yaklaştı kirgiz yazıcısı Aydarbek SARAMBETOV da dedi, ani Omor Sultanoviç istärmış benimnän buluşmaa hem lafetmää. Bän kyıl oldum.

Buluşmada Omor Sultanoviç kendisi için may bişey annatmardı, hep, suruş ardına soruş, benim yaşamamnan hem yaratmalarımnan meraklanardı. Bişeylär bän da becerdim Kendisi için öğrenmää. Laf lafi açardı. Bakmadaan ona, ani lafetmemiz pek meraklıydı, lâazım oldu onu keselim, zerä vakit ar-

tık gecä yarısını çoktan geçmişti.

Bu buluşmak hem o lafetmää debreştirdi benim içimdä büyük meraklık Omor Sultanoviç SULTANOVun kişiliinä.

Ertesi günü Mêtr baaşladı bana birkaç kiyadını kirgiz hem rus dillerindä. Evä döndüünän o kiyatlar erleşmedi sergenä, onnar iş masamın üstünä koyuldu.

Yazık, ama kirgiz dilini bilmediim için, Omor Sultanoviçin peetlerinin rus dilinä çevirmelerini okuyardım. Okudukça önümdä açılardı Omor Sulta-

noviç SULTANOVun, Büyük adamın hem insanın, diil salt kirgiz halkın, ama bütün türk dünnäsının o o l u n u n , dünnä uurunda büyük yazıcının, literatura Mêtrın, Poêtin hem İnsanın geniş hem pek derin bir ruh dünnası. Yaratmaların obrazları, Mêtrın incä şakaları hem derin fikiri büülürdülär akılıımı. Da bän karar aldım.

Karar aldım yazmaa Omor Sultanoviça bir kiyat, yalvarıp onu izin versin birkaç yaratmasını gagauzçaya çevirim. Mêtr kayıl oldu. Ayırdım onnarı, ani taa yakındılar benim üreemä da yalvardım yollasın bana kirgiz dilindä originalları, avtorun ruhunu hem özelliini korumaa deyni kolaylım olsun.

Ama bu da eterli diildi. Annamaa deyni lâazımdı yaradıcının biyografyasını derindän bilmää. Biyografiya da Mêtrın büyüklüünä uyaardı: poet hem yazıcı, kultura, cümne hem politika insanı, SSSR yazıcılar Birliin pravleniyasının azası, Kirgiz SSRın yazıcılar Birliin pravleniyasının sekretari, Alıkul Osmonov adına literatura Birliin predseateli, Kirgiz Respubikasının yazıcıların Milli Birliin predseateli, Türk Dünnası Yazıcılar Birliin sopredseateli, Yabancı devletlärän dostluk

kuruluşlar Birliin viçe-predseateli, “İssık-Kul gölünü korumak Halklararası ekolojiya fondu”n Prezidenti (*fond kurulmuş Omor Sultanoviçin teklifinä görä*), Kirgiz Respubikasının halklararası cümne Poeziya Akademiyasının prezidenti.

Belliki, bunnarı hepsini vardı nicä kolvermää, ama başka türlü olmayacaydı nicä annamaa neredän çekiler Omor Sultanoviçin beceriklii, süjetları hem obrazları, ani sonunda temel oldular onun poeziya yaratmalarına, romannarına, annatmalarına hem kino ştenariyelerine.

Da te, poetın Yaşamasının hem Kendisinnän tanışmadan sora, taa da derindän annaşıldı onun yaratmalarının özü, annaşıldı neyä onnar ürederlär okuyucuyu hem, en ne taa da önemni, neçin onnar yazılmış. Bunnarı hepsini bän korudum hem savaştım gagauz okuyucusuna vermää.

Ömür pek siirek bölä baaşlar baaşlêêr, bölä nicä buluşmaa hem dostlaşmaa paalı hem meraklı insannan. Büyük Bukvadan İnsannan! Şükür, bana bu uydu. Ecelim verdi kolayımı, ani yolumda buluşım literaturanın Omor SULTANOV adına Mêtrınan! Da bu buluşmak taa da büyük bir işä büüdü: o dostlaa geçti. Da bän şükür ederim benim dostlarıma Yakup ÖMEROĞLUya hem Ali AKBAŞa o iş için, ani bu buluşmayı hem bu dostluu bana baaşladılar.

Sizä da, paalı Omor Sultanoviç, bu gözəl yıldönümündä dileerim uzun yıllar, saalık, kismet, yakınnarınızın, senselelerinizin hem dostlarınızın sevgisini hem sıcaklıını, hem da, belliki, taa çok eni yaratmaklar. Zerä onnar ölä yalpak hem sıcak, onnarı ölä bekleer okuyucu!

Gagauzlarda var pek gözəl bir adet, herkerä, açan filcanı kaldırêrlar, birisi deer: “*Saalık Allaa versin!*”, da hepsicüi bir seslän cuvap ederlär “*Allaa versin!*”

Da te, paalı Omor Sultanoviç, bän deerim Canabinizä: “*Saalık Allaa versin!*” da bileerim, ani bütün türk dünnası bir seslän deer: “*Allaa versin!*”

Todur ZANET,
poet, yazıcı hem dramaturg

Gagauziyada “Gagauz şarabın yortusu” oldu

Kasım ayın 8-dä, Ay Dimitri günündä, Gagauziyada “Gagauz şarabın yortusu” oldu. Yortuya katıldılar şarapçılar hem musafirlär diil salt Gagauziyadan, ama Moldovadan, Türkiyedän, Rusiyadan hem taa 10 devlettän ofițial delegațiyalar, ani ilersi günnerdä I-ci Halklararası investitiya forumunda pay aldılar. Yortunun baş sponsoru TİKA oldu.

Gagauz şarabın yortusu için Komradın merkez meydanında erleştilär Gagauziya küülerin hem kasabaların aulları, şarap fabrikaların stendları, halk ustaların hem resimcilerin sergileri.

Yortunun açılış sözünü yaptılar: Gagauziya Başkanın birinci yardımcısı, Yortunun Tertip komitetin başı Vadim ÇEBAN, Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Gagauziya Halk Topluşun Başu Dimitriy KONSTANTİNOV, Moldova çiftçilik hem iyecek industriyası Ministrelin ministr yardımcısı Éduard GRAMA, Moldova soțialistlar partiyasının temsilcisi Zinaida GREÇANAYA, Moldova Parlamentin deputatı Demyan KARASENİ, Türkiye Kişinev Büyükelçisi Mehmet Selim KARTAL, Rusya Kişinev Büyükelçisi Farit MUHAMETŞİN, TİKA programaların Kişinev kordinatör Ofisin kordinatörü Canan ALPASLAN, Moldova turizma agenstvosunun başu Yuriy KARP.

Açılıştan sora, Gagauziya Başkanu hem ofițial delegațiyaların musafirleri aulları gezdiler hem şarapları birliktä milli imekleri tattılar.

Yortuda türlü şaraplar hem imeklär vardı. Herbir aul kendi şenniklerini gösterärdi, muzikantlar çaldılar, oyuncular durmamıya oynardılar, tuzekmeklän musafirleri karşıdılar hem onnara filcan sürärdiler.

Şarabın yortusunda ayırdılar hem islää şarpları hem şarapçılardı, “En islää kaurma”yı hem “En islää aul”u, literatürada konkursunda enseyenneri.

Başarıldı “Gagauz şarabın yortusu” büyük bir horuyulan, angısını meydanda oynadılar hepsi kim yortuya katıldı.

“Gagauz şarabın yortusu”nun Büyük baaşısı – “Büyük Fiç” – verildi “Kazayak-Vin” fabrikasına, Gagauziyanın imicinin kurulmasında hem ilerletmesindä çalışmaları için, fabrikanın genişletmesindä en büyük investitiyalar için hem ekonomikada en üüsek başarılar için. Kalan

enseyennerä, baaşış olarak, “Küçük fiç” verildi.

Şaraplar hem şarapçılar arasında konkursunda degustațiya komisiyasına 21 nominațiyada 117 türlü şarap teklif edildi. Konkursun sonuçlarını açıkladı degustațiya komisiyasının başu Lüdmila FİLEVA.

21 nominațiyadan 14-dä ensedi “Komrat şarapları” fabrikanın şarapları: “2015 yılın bereketindän en islää kırmızı şarap” – kaberne; “2015 yılın bereketindän en islää biyaz şarap” – fetäska; “2015 yılın bereketindän en islää biyaz desert şarabı” – muskat; “2015 yılın bereketindän en islää kırmızı desert şarabı” – kagor; “En islää markalı biyaz şarap” – 2013 yıldan şardon; “En islää kırmızı şarap” – 2014 yıldan merlo; “En islää kaberne” – 2013 yıldan; “En islää markalı kırmızı şarap” – 2012 yıldan merlo; “En islää markalı kaberne” – 2011 yıldan; “En islää biyaz desert şarabı” – 2014 yıldan muskat; “En islää markalı biyaz desert şarabı” – 2013 yıldan muskat; “En islää kolektiyalı biyaz desert şarabı” – 1994 yıldan Auriu; “En islää kolektiyalı kırmızı desert şarabı” – 2010 yıldan kagor; “En islää kagor” – 2014 yıldan.

21 nominațiyadan 4-dä ensedi “Vinariya Bostovan” fabrikanın şarapları: 2015-ci yıldan kagor; kırmızı şarap – 2015-ci yıldan pino-nuar; kırmızı desert şarabı – 2014-cü yıldan saperavi; biyaz şarap – 2015-ci yıldan sovinyon.

DİPLOMALARI KAZANDILAR:

“DK-Intertreyd” fabrikanın şarapları: “Blagosvet pashalniy” kagoru 2013-cü yıldan (en islää kolektiyalı kırmızı desert şarabı), 2014-cü yılın markalı kagoru hem en üüsek kaliteli 2014-cü yılın kagoru (en islää kırmızı desert şarabı).

“Kazayak-Vin” fabrikanın şarapları: 2014-cü yılın kabernesini, 2014-cü yılın markalı kabernesini, 2005-ci yılın “Kazayak” şarabı.

“Tartkomvin” fabrikanın şarabı: 2015-ci yıldan biyaz şarabı.

“Çok-Maydan-Vin” fabrikanın şarabı: 2015-ci yıldan kırmızı şarabı izabela.

“C.G.L.-Prim” fabrikanın şarabı: 2014-cü yılın kagoru.

EV ŞARAPÇILARIN ARASINDA: “En islää biyaz ev şarabı” – Pötr TODUR (şarap – kostel); “En islää biyaz desert ev şarabı” – İordan SA-

RANDİ (şarap – muskat ottonel); “En islää kırmızı ev şarabı” – Segey SARI (şarap – kaberne); “En islää desert hem kırmızı desert ev şarabı” – Dimitriy SARI (şarap – kagor); “En islää pembä ev şarabı” – İordan SARANDİ (şarap – gamburg muskatı).

ÇİFTÇİLİK FERMA ÇORBACILIKLARIN ARASINDA:

“Gör Kuş” (Komrat), “Sarandi İordan” (Tülü küüyü), “Eniyca” (Kongaz), “Kongazçık” hem “Lidiya” (Komrat).

Gagauz şarabın yortusunda oldu taa iki konkurs: “En islää kaurma” hem “En islää aul”.

Jürinin kararına görä “En islää kaurma” vardı Aydar, Beşalma hem Val-kaneş aullarında.

“Gagauz şarabın yortusu” II-ci literatürada konkursun sonuçları açıklandı. Jürinin kararına görä erlär ölä payedildi:

1-ci eri payettilär – Todur MARİNOGLU (Avdarma) hem Pötr MOYSE (Komrat);

2-ci er – Viktor KOPUŞÇU (Kıpçak);

3-cü er – Aleksandr KARASENİ (Kongaz).

Hepsi bu poetlara Diploma hem para baaşışı verildi.

Not. “Gagauz şarabın yortusu” I-ci literatürada konkursunda 2014 yılda ensediydi Todur ZANET.

Yortuda Rusiyadan güreş trenerına Dimitriy GERÇİOĞLUya sportta hem genç sport boylarını terbiyetmektä büyük başarılar için “Gagauziyanın Şannı vatandaşı” adı verildi.

PATRETLERDÄ: “Saalık Allaa versin!” – (yukarda saadan) GHT Başu Dimitriy KONSTANTİNOV hem Gagauziya Başkanu İrina VLAH.

(aşaada solda) “Kaberne pek islää!” – Vlad MİHALÇAN, Valeriy SUFRAY hem şarap ustası Georgiy KISSA.

Aydar küüyün kilimciykaları hem kilimleri anılmış!

Buyurun Tomay küüyün auluna!

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çikêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 8581.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Eni 2016-cı yılınız kutluca olsun!

Yaşa, benim Halkım!

ANA SÖZÜ

www.anasozu.com

№ 23-24 (642-643)

17 Kırım ay (dekabri) 2015

Paası - 4 ley 00 bani

Todur ZANETä akademik nişanı hem adı verildi

Kırım ayın (dekabri) 8-dä Ankarada poet Todur ZANETä Kırgız Respublikasının Omor SULTANOV Halklararası cümne poeziya Akademiyasının akademik nişanı hem belgesi verildi. Onnarı Canabisinä verdi kendisi Akademiyanın prezidenti – Omor SULTANOV.

Akademik Todur ZANETi kutlama sırasında pay aldılar Avrasya Yazarlar Birlii Başkanı Yakup ÖMERÖĞLU, Akademiyanın baş sekretari hem predsedatel yardımcısı Aydarbek SARMANBETOV, Türk dünnäsından yazıcılar.

Not. Bu nişanı vermäk için SULTANOV Halklararası poeziya Akademiyasının tarafından karar 2015-ci yılın Mart ayında alınmış.

Gagauzlar gelecää bıyık altından umutlan gülümseyeräk bakêrlar

Nekadar da zorluklar bizä gagauzlara uuması, biz herkerä gelecää umutlan hem gülümseyeräk bakêrlar. Zerä bileriz, ani salt islää hem şen keyflär yaşamakta direk olêrlar, becerkliimzlän şeremetliimiz da yaşamaa yardımcı olêrlar.

Avdarmalı Georgiy Petroviç SARANDİ sa gelecää taa da bıyık altından gülümseyeräk bakêr. Zerä kendisinin 62 yaşında (duuması 1953-cü yıldan) yaşamakta artık filosof oldu . Bu filosofluklan da dermendä raat işleer.

Selim KARTAL: “Gagauziyanın eni evlatboyların saalı hem terbedilmesi – bu bizim da borcumuzdur”

TİKA yardımınan Çadırın 7-ci uşak başçası enidän açıldı

Geçennerdä Çadırın 7-ci “Yuvuşka” (“Süütçöz”) uşak başçası enidän kapularını açtı. O kapalıydı o üzerä, ani imäk hazırlamak bölümü pek kötü duruma gelmişti. Da şindi, burayı gidän 150 uşak için, TİKA yardımınan uşak

başçasının kufnesini hem yıkamak bölümü enilendi.

“Yuvuşka” (“Süütçöz”) uşak başçası açıldı 1968-ci yılda. Ozamandan beeri burada capital remont olmadı. Onun yapıları dökülmää başladı, örtüsü – akmaa, kufnesi çöktü. Onuştan devletin sanitar strukturaları o uşak başçasını kapadı. Da ozaman Çadır primarı Anatoliy TOPAL danıştı TİKAYA tekliflän, ani Çadırın 7-ci uşak başçasının kufnesini hem yıkamak bölümünü eniletmesindä yardımcı olsunlar.

Bu teklif TİKA tarafından kabledildi. İltän neettä vardı sade kufnenin temelini enidän kurmaa hem odaları tertiplemää. Ama sora karar alındı, ani bu odalara imäk yapmak için läzım olan hepsi oborudovaniyayı hem tertipleri almaa. Bundan kaarä giisi yıkamak bölümünä da tertiplär alındı. **4-cü sayfa**

Todur ZANET Türk Dünnäsının 1-ci pyesa yarışmasında dördüncü

Haldun TANERın duumasının 100 yılına yapılan Türk Dünnäsının 1-ci pyesa yarışmasında gagauz dramaturgu Todur ZANET “Sistema” pyesasınan 4-cü eri aldı. **4-cü sayfa**

Başkan Türkmenistandaydı

Kırım ayın (dekabri) 10-13 günleri arası Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Moldova Prezidentin Nikolae TİMOFTİNİN delegaþiyasının barabar, Türkmenistan Respublikasına vizit yaptı. Vizit Türkmenistanın 20 yıl neytralitetinın yapılan konferenþiyaylan ilgiliydi.

Vizit zamanında İrina VLAH konuþtu Türkmenistan Respublikasının prezidentinın Gurbangulı BERDIMUHAMEDOVlan. Konuşmakta iki taraflı ekonomika hem cümne işbirlii ortaklı hem başka türlü işler incelen-di.

Gagauziya Başkanı şükür etti Türkmenistan devletin başına o yardım için, anı Gagauziyaya yapıldı. Söz gider Çöşmä küüyündä düzülän uşak başçası için, angısını, baaşış olarak, düzer Türkmenistan taraflı hem angısının kontrolü doorudan Türkmenistan

Respublikasının prezidentinın Gurbangulı BERDIMUHAMEDOVun gözü altında bulunêr.

Vizit zamanında Başkan buluştu Türkmenistanın industriya hem işadannar Birliin başınnan Aleksandr DADAEVlan, bildirer başkanın ofişial saytı.

“Gelän aftaya Türkmenistanın industriya hem işadannar Birliindän işadannarı Gagauziyaya gelerlär. Onnarın Gagauziyada zarzavat büütmehtë büük merklü var.” – söledi Gagauziya Başkanı.

Komrat prorok İliya klisenin kubeyi geldi

Komradın eni mezarında prorok İliya klisesinin duvarları artık hazır. Şindi, Kırım ayın (dekabri) 1-dä, orêy klisenin kubeyini getirdilär.

Klisenin yapılması için cuvapçı protoierey Födör açıkladı, anı insannarın parasınnan kubeyi Moldovanın Teleneşt kasabasında yaptılar. Taa oradan yaklaşık 200 kilometralık yol iki gün sürttü. Bütün yolda konvoyun önündä poliþiya maşinaları gitti. Bu iki gündä 7 poliþiya ekipajı diişti.

Anmak kompleksin eskiz konkursu biraz taa uzadıldı

Bu yıl Gagauz Respublikasının 25-ci yoldönümü tamamnandı. Bu paalı iş için Gagauziyada neettä vardı anmak kompleksı açmaa. Ama...

Bu iş için eskizlär sade bir oldu. Bildireriz, anı Anmak kompleksin eskiz konkursuna kendi tekliflerini isteyennär vardı nicä 2015-ci yılın Kasım ayın 16-dan versinnär.

Ama, nicä artık açıkladık, bu günädän sade bir eskiz geldi.

Onuştan konkursu uzatmaa deyni Gagauziya Halk Topluşu Başı Dimitriy KONSTANTİNOV imzaladı bir izin. O izinä görä Anmak kompleksin eskiz konkursu taa altı aya uzadıldı.

Bu vakıdın içindä resimcilär hem sıradan insannar var nicä konkursun komisiyasına kendi tekliflerin hem kompleksin eskizlarını versinnär.

Rusiya politikacısı S. MİRONOV Gagauziyadaydı

Kasım ayın 28-iz avşamı Rusiyanın «Справедливая Россия» politika partiyasının predsdateli hem Dumanın deputatı Sergey MİRONOV Gagauziyada bulundu.

Sergey MİRONOV geldiği Moldova pay almaa deyni Moldovanın soşialistlär partriyasının kongresindä. Onuştan Komrada Sergey MİRONOV-

lan bilä geldi Moldova soşialistlär partiyasının predsdateli İgor DODON da.

Gagauziya İspolkomun önündä Sergey MİRONOVu, İgor DODONu hem

Rusiyanın Kişinevda Büükelçisini Farit MUHAMETŞİNİ tuz-ekmeklän karşıladı Gagauziya Başkanı İrina VLAH.

Sora bütün delegaþiya bir toplantıda buluştu Gagauziya öndercilerinnän, İspolkom azalarinnän, Halk Topluşun deputatlarınnan hem cümne insannarlan.

Sergey MİRONOV kutladı İrina VLAHı Başkan seçimnerindä ensemesinnän hem urguladı, anı ileri dooru da Rusiyanın «Справедливая Россия» partiyası yardım edecek Gagauziyanın öndercilerine cümne hem ekonomika soruşların çözmesindä.

Söleyeräk Sergey MİRONOVun viziti için, Rusiya Büükelçisi urguladı, anı bu vizit Moldovanın hem Rusiyanın alış-veriş hem ekonomika ilişkilerini taa da pek kaavileştirecek.

Not. Sergey MİRONOV ilk kerü geldi Gagauziyaya 2008-ci yılda, açan kendisi Rusiyanın Federatiya Sovetinin predsdateliydi.

Todur ZANET lişeyindä santehnika bloku açıldı

Kırım ayın (dekabri) 3-dä Kongazın Todur ZANET lişeyindä, Evropa donoların yardımınnan, eni santehnika bloku açıldı. Donorlar Avstriya hem Şveytariya Teknik uurunda Kooperatiyada kordinatorlok Büroları. Santehnika blokunda var beş bölüm: birisi ellerini yıkamaa, ikisi tek kişilik ayrı kenef odaları, ikisi da kızlara hem çocuklara ayrı yapılı ayak yolu bölümneri.

İleri lişey ayaz-kış, yaamur-çamur, lüzgär-güneş hep dışardaki ayak yoluna gidärdi. Şindi sa, lişeyin direktoru İordan Nikoleviç YASIBAŞın hem onun yardımcıların çalışmalarınnan, lişey kazandı bir grant. Birkaç ayın içindä da proekt aslıya çıktı.

Eni santehnika bloku büük bir yortulu sırasınnan açıldı. Lişeyin önündä hepsi üürencilär lineykaya dizildilär da tuz-ekmeklän karşıladılar lişeyin o günkü musaafirlerini: Şveytariyanın Teknik uurunda Kooperatiyada kordinatorlok

Bürosunun direktorunu Simone GİGERİ, Avstriyanın Teknik uurunda Kooperatiyada kordinatorlok Bürosunun temsilcisini Konstantin MİHALESKUYu, ApaSan proektin asistentini Jüli BERGMENİ hem injenerin Dimitriy MAMALİGAYı, Anvecomex kompaniyanın öndercisini Andrey RAKİUYu, Kongaz primarin yardımcısını İvan Georgeviç KELEŞİ, Kongazdan Halk Topluşun deputatlarını İvan Mihayloviç TELPİZİ hem İvan Pavloviç FÖDOROVu, poeti Todur ZANETİ.

Eni santehnika blokun simvollu şiridini kestiynän hem lişeyin direktorunun şükür sözüdän sora, lişeyin önündä kutlama sözlerini musaafirlär tuttular.

Yortulu lineykanın sonunda üürencilär kısa bir konfert gösterdiler. Konfertta pay aldılar lişeyin türkü ansamblleri “Umut” hem “Huzullular” («Hеноседы») hem oyun ansamblisi, hem da türkücülär Elena PAÇI, kızkardeşler Mariya hem Elena URUM.

Bu yortunun gözäl programasını hem sırasını hazırlamıdı direktorun terbedilmäk uurunda yardımcısı Ekaterina Genadievna DERİVOLKOVA.

Gagauziya alış-veriş Palatasında TİKA öğrenmek klaslarını tertipledi

Kasım ayın 27-ä Moldovanın alış-veriş Palatasının Gagauziya filialın işä üüretmek Merkezindä iki eni tertiplenmä klas açıldı. Bu klaslar hazırlandı hem tertiplendi TİKAnın (Türk İşbirlii hem Koordinatıya Ajenstvosu) yardımınan.

Klasların açılışında, Çadırdan biznesmennardan hem Moldovanın alış-veriş Palatasının Gagauziya filialın başı Mihail PAŞALIdan kaarä, pay aldılar paalı musaafirlär: Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Türkiye Bükelçisi Mehmet Selim KARTAL, TİKA programaların Kişinev kordinatorkluk Ofisin kordinatorku Canan ALPASLAN, Mol-

dova alış-veriş Palatasının başkanı Valeriy LAZAR.

Üürenmek klasların ofițial açılışından sora, Moldovanın alış-veriş Palatasının Gagauziya filialın işä üüretmek Merkezindä işadamnarınnan toplantı oldu. Toplantının konusuydu: Gagauziya hem Türkiye arasında cümne hem ekonomika uurunda işbirlii.

II-ci Milli Kilimnär Çarşısı

Kırım ayın (dekabri) 12-dä Kişinevda Mold-Expo sergi salonunda geçti II-ci "Covorul Dorului" Milli Kilimnär Çarşısı, angısını hazırladı Moldova kultura hem turizma ministerlii.

Bu yıl Çarşıda sergilendi 150 taanä evelki kilim. Vardı büünkü kilimnär da. Onnarın arasında Gagauziyanın Aydar hem Beşalma küülerindän hem da Çadır, Komrat hem Valkaneş kasabalarında kilimnär da. Türkiye Respublikası da Çarşıda 20 evelki kilim sergiledi. Türkiyedä kilimcilik adetlerini Çarşıda kendi sözündä kısıdan açıkladı Kişinev Türkiye Bükelçisi Mehmet Selim KARTAL.

"Covorul Dorului" Milli Kilimnär Çarşısında kendi yaratmaklarını sergiledi Avdarma küüyün yaratmak Evin uşakları da. Kendi kultura programasının hem milli giyimnerinnän insannarı sevindirdi "Eski Düz Ava" ansamblisi.

Gagauziyadan Çarşıda pay aldılar Gagauziya İspolkom predseatelin yardımcısı Olesä TANASOGLU hem kulturalaylan turizma Upravleniyanın başı Vasilişsa PETROVIÇ.

Foro – gagauzmedia.md

"Marı – Türk dünnäsı kultura başkasabası" yılın kapanışı

Dayma Konseyin toplantısında selännama sözünnän zalda bulunannara danıştı TÜRKSOY genel sekretari Düsen KASEİNOV. Canabisi şükür etti Türkmenistan Respublikasının prezidentına Gurbangulı BERDIMUHAMEDOVA hem bütün türkmen halkına açık musafirlik için hem üüsek urda çalışmaları için, ani verdi kolayını 2015 yılı "Marı – Türk dünnäsı kultura başkasabası" yılını saaselem başa çıkarmaa.

Toplantıda susmak minudunnan anıldı dünnäda terora kurban olan cannar.

XXXIII TÜRKSOY Dayma Konseyindä Türkmenistan Respublikasının kultura ministrusu Annageldı GARACAEV annattı nicä geçti 2015 yılı "Marı – Türk dünnäsı kultura başkasabası" yılı, söledi o meropriyatıyalar için, ani bu yıl çerçevesindä yapıldı.

Konseydä kabledildi TÜRKSOYun Baş sekretariatın otçötu hem 2016-cı yıl için çalışma programası temelleşti. Karar alındı, ani gelecek XXXIV TÜRKSOY Dayma Konseyin toplantısı Bakıda olacek. Hem Azerbaycan kultura hem turizma ministerliin teklifinä görä, Şeki kasabası 2015 yılı Türk dünnäsı kultura başkasabası kabledildi.

Kırgıs Respublikasının teklifinä görä büyük filosofun, poetın, ençiklopedicinin Yusuf BALASAGUNİ duumasından 1000 yılına TÜRKSOY aza devletlerindä 2016-cı yıl Yusuf BALASAGUNİn yılı olarak kabledildi. Yusuf BALASAGUNİ dünneyä kendi "Kutatgu Bilig" poemasını braktı.

Kasım ayın 26-28 günnerindä Türkmenistanın Marı (Merv) kasabasında 2015 yılı "Marı – Türk dünnäsı kultura başkasabası" yılın kapanışı oldu. "Marı – Türk dünnäsı kultura başkasabası" yılı TÜRKSOY tarafından açıklandıydı. Kapanış günnerin temel olaylarından birisi oldu XXXIII TÜRKSOY Dayma Konseyin çerçevesindä Türk dünnäsının kultura ministruların buluşması, ani toplandı Kasımın 26-da. Gagauziyadan bu toplantıda pay aldı kultura hem turizma Upravleniyanın başı Vasilişsa PETROVIÇ.

Adetä görä, toplantının sonunda verildi TÜRKSOYun resimcilik incäzanaatı uurunda premiyası, angısını kabledi Tatarstan Respublikasının incäzanaatta şanı insanı, Rusiyanın şanı resimcisi Grigoriy EYDİNOV.

Kasım ayın 27-dä Aşgabatda TÜRKSOY Dayma Konseyin azaları hem delegatıyaların öndercileri buluşular Türkmenistan Respublikasının prezidentinnän Gurbangulı BERDIMUHAMEDOVlan. Buluşmak oldu Türkmenistanın Ministrular kabineti-nin yortulu toplantısında.

publikasının prezidenti urguladı, ani bu medaliyi kabledi nicä bir büyük ödül baamsız hem tarafsız Türkmenistana hem türkmen halkına.

Sora, "Türkmeniň ak öyi" ("Türkmenin biyaz Yurtası") binanın açılışınan başladı "Marı – Türk dünnäsı kultura başkasabası" yılın kapanış yortusu. 4000 kişi için yapılan yurtada kapanışa toplandılar Türkmenistanın öndercileri, deputatları, ministruları, diplomatlar, delegatıyalar, cümne kuruluşların hem bilim merkezlerin temsilcileri, aksakallar, kultura hem incäzanaat ustaları, studentlar hem gençlär.

Yurtanın ştenasında hem arenasında oldu türk dünnäsının artistlerin büyük hem gözäl konçerti. Konçertın ana nomerleri oldu "Oguzların yolunnan" literatūra hem muzıka kompozitıyası.

Kapanış yortusunun sonuna yakın Türkmenistanın vişe-premyeri Maysa YAZMUHAMEDOV okudu Türkmenistan Respublikasının prezidentından kutlama kiyadını, ani yollanılmıştı yortulu kapanışta pay alannara. Sora da Türkmenistan Respublikasının prezidentin "Türkmenin altın asırı" yaratmak konkursunda enseyennerä ödüllär verildi.

Yortulu toplantının kapanış sözüünü yaparak TÜRKSOY genel sekretari Düsen KASEİNOV tekrar urguladı o üüsek beceriklii, angılarinnän "Marı – Türk dünnäsı kultura başkasabası" yılın meropriyatıyaları yapıldı da Türk dünnäsı kultura başkasabası simvollarını verdi Azerbaycanın Şeki kasabasına – 2016 yılı Türk dünnäsı kultura başkasabasına.

TÜRKSOY genel sekretari Düsen KASEİNOV, türk kulturaasının Halklararası kuruluşun hem türk dünnäsının arhitektorlar hem injeenerlar Birlii adlarından, baaşladı Türkmenistan Respublikasının prezidentına medaliyi "Türk dünnäsı önündä üüsek hakları için". Bu ödül verildi Türkmenistan prezidentına Canabisinin büyük çalışmaları için türk dünnäsının halklarının ruh hem kultura uurunda yakınnaştırılmasında hem zengin varlınının incelemesinde hem da populizatıyasında.

Kendi sözündä Türkmenistan Res-

Türk Dünnäsının 1-ci pyesa yarışmasında enseyennerä TÜRKSÖY binasında ödüllär verildi

Türkiye kultura hem turizma Bakanının teklifinä görä TÜRKSÖY tarafından 2015 yıl dramaturg Haldun TANER yılı olarak bildirildi. Kırım ayın (dekabri) 8-dä bu yılın yortulu kapanışı yapıldı. 2015 yılın içindä Haldun TANER adına çok sıralar yapıldı. Onun yaratmaları çevirildi başka dillerä hem türk dünnäsında şenalarda koyuldu. Haldun TANER yılı Ankara'da TÜRKSÖYün binasında Haldun TANERın duumasının 100 yılına yapılan Türk Dünnäsının 1-ci pyesa yarışmasında enseyennerä ödüllär verilmä sırasınan kapandı.

Türk Dünnäsının 1-ci pyesa yarışması Haldun TANERın duumasının 100 yılına yapılan bütün meropriyatıyaların en önemlisi oldu. O verdi kolayını 250 milyonluk türk dünnäsi tanışsın kendi dramaturglarınan, teatrlar arasında işbirliklerini kaavileştirsın hem, Haldun TANERın ölümsüz yaratmaların yolunna, Türkiye teatrların hem incäzanaatının istoriyasını taa derindän ürensın.

Türk Dünnäsının 1-ci pyesa yarışmasını Türkiye Başbakanlık Tanıtma Fondunun yardımınan hazırladılar hem açtılar *Avrasya Yazarlar Birlii, TÜRKSÖY* hem *Türkiye Devlet Teatrların Genel Müdürlüü*. Bu yarışmanın ilk duyurusu Türkiyenin Konya kasabasında olan *"Bin nefes bir ses"* halklararası türkçä teatrlar festivalindä yapıldı.

Önemli o, ani Türk Dünnäsının 1-ci pyesa yarışmasının en büyük daavasıydı – türk dillerindä teatrlar için eni literatura yaratmaların peydalanması. Bu işi da konkurs becerdi. Çünkü yarışma-

ya **18 devlettän** hem erdän 134 pyesa yollandı. Onnardan jüri **109 pyesa** seçti (*Altay (Rusiya Federatıyası) – 1, Azerbaycan – 16, Başkırıya (RF) – 6, Çuvaşıya (RF) – 2, Dagestan (RF) – 1, Hakasiya (RF) – 2, Irak – 1, İran (Tebriz) – 1, İran (Turkmansahra) – 1, Karaçay-Balkar (RF) – 2, Karaçay-Çerkez (RF) – 1, Kazahstan – 16,*

Kırgızstan – 11, Tatarstan (RF) – 21, Türkiye – 23, Türkmenistan – 2, Uygur – 1, Gagauziya (Moldova) – 1). Hem 109 pyesanın arasından **5-nä ödül verdi** (3 er hem 2 mansiyon).

Türk Dünnäsının 1-ci pyesa yarışmasında ödülleri **Başkırıya, Kazahstan, Azerbaycan, Gagauziya** hem **Türkmenistan** dramaturgları kazandılar:

1-ci – Meryem BURAKAYEVA, *"Gölgä"* adlı pyesaylan (Başkırıya);

2-ci – Ekrem AHMETOV, *"Kaşgarlı Mahmut"* adlı pyesaylan (Uygur/Kazahstan);

3-cü – Afak MESUD, *"Hallacı Mansur"* adlı pyesaylan (Azerbaycan);

4-cü – Todur ZANET, *"Sistema"* adlı pyesaylan (Gaguziya/Moldova);

5-ci – Nobatgılı RECEPOV, *"Nasretin Hoca, Sän Kimsin?"* adlı pyesaylan (Türkmenistan).

Haldun TANER yılın yortulu kapanışında söz tuttular hem laureatlara ödülleri verdiler T.C. kultura hem turizma Bakanı müsteşar yardımcısı Nihat GÜL, T.C. Devlet Teatrları genel müdürü Nejat BİRİCİK, TÜRKSÖY genel sekreteri Düsen KASEİNOV, Kazahstan Ankara Büyükelçisi Janseyit TUYMEBAYEV hem Avrasya Yazarlar Birlii başkanı Yakup ÖMEROĞLU.

Avşamneynin da T.C. devlet teatrların müdürlüğünün Küçük Tetrusunda Haldun TANER yılın yortulu kapanışın sırası başarılı. Burada siiredicileri *Türk Dünnäsının 1-ci pyesa yarışmasının* laureatlarınan tanıştırdılar hem Haldun TANERın pyesasını *"Gözlerimi kaparam, vazifemi yaparım"* gösterdiler.

Foto - Güler FEDAI

Selim KARTAL: "Gagauziyanın eni evlatboyların saalı hem terbedilmesi – bu bizim da borcumuzdur"

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada

"Yuvuşka" ("Süütçöz") uşak başçasının enidän açılmasınan ilgili burada bir yortu oldu. Açılış yortusunda pay aldılar hem söz tuttular Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Çadır primarı Anatoliy TOPAL, Çadır rayonun administratıya başı Valentin KARA, Türkiye Kışinev Büyükelçisi Mehmet Selim KARTAL hem TİKA programaların Kışinev kordinatörük Ofisin kordinatörü Canan ALPASLAN.

Gagauziya Başkanı İrina VLAH urguladı, ani *"Birbuçuk ayın içindä uşak başçasına hepsi tertiplemlär yapıldı"* hem bütün ürektän bu iş için şükür etti TİKAYA yardım için hızlı karar almasına. Canabisi açıkladı, ani *"Gagauziyanın öndercileri, primarlar hem rayon*

administratıyaları TİKAYlan ortaklı hem raat çalışmaya hazır".

Türkiye Kışinev Büyükelçisi Mehmet Selim KARTAL da şükür etti TİKAYA bu başarılı proekt için hem dedi: *"Gagauziyanın eni evlatboyların saalı hem terbedilmesi – bu bizim da borcumuzdur"*.

TİKA kordinatörü Canan ALPASLAN urguladı, ani Çadır kasabasının öndercileri çok zaamet ettilär 7-ci uşak başçasını enidän tertiplemlä hem eniletmä,

ama imäk hazırlamak bölümün durumu kalan problemlerin en büyük problemiydi. Canabisi urguladı: *"Biz yoktu nicä brakalım, ani 150 uşak evdä dursun da uşak başçasına gezmesin. Şindi burada pek islää durum var. Umut ederim, ani bu uşaklar büüdüynän Gagauziyada kalaceklar"*.

Çadırın 7-ci "Yuvuşka" ("Süütçöz") uşak başçasının direktörü Natalya PETİŞ açıkladı, ani *"Uşak başçasında altı grupa var. Bu 150 uşaa yakın. Herliim imäk yapmak bölümünü tertiplemlädiler bu uşaklar şindi da evdä duraceydılar. Onuştan bütün ürektän şükür ederiz TİKAYA, ani hızlı hem vakudında bu yardımı bizä yaptılar. Saa olsunlar!"*

Not. Gagauziyada uşak başçalrınnan ilgili başka eni proektler da TİKA plannarına koyulu.

19-cu yardım Kolada paneeri oldu

Kırım ayın (dekabri) 6-da Kışinevda geçti 19-cu yardım Kolada paneeri, angısında pay aldılar Moldovada bulunan büyükelçilikleri hem diplomatiya misiyaları.

Bu yıl da, nicä da geçteki üç yıllar gibi, Kışinev Türkiye Büyükelçiliin stendında, panayıra katılannarın arasında, en çok satışlar oldu – *62 bin 120 ley*. Lääzım urgulamaa, ani bu parayı toplamaa deyni pek çalıştılar Türkiye Büyükelçisi, Büyükelçiliin hem TİKA zaametçileri. Burada Türkiye Hava Yolları (THY) stendın bir köşesinde *"Uçan asçı"*sınan biznesklas ikramları verdi.

Bu yıl stendtan satış sistemasında enilıklar da oldu, bildirdi Türkiye Büyükelçisi Mehmet Selim KARTAL. Onnarin arasında çetileyä görä verilän THY *Kışinev-İstanbul-Kışinev* iki aviabilet, Moldeldän bir telefon hem bir tablet.

Not. Kışinev Türkiye Büyükelçiliin stendında sponsorluk yaptılar: Efes Vitanta Moldova, Gürallar Grubu, Komili, Lias Grup SRL, Malldova (Summa Moldova SRL), Marathon Distribution Group, Melis Bijuteri, Nefis, Nurettin Yılmaz, THY.

Ankarada Kirgiz halk poetının Omor SULTANOVun 80 yaşını kutladılar

Kırım ayın (dekabri) 7-dä TÜRKSOY binasında 2015 yılında Türk Dünasında yılın literatura adamı seçilän Kirgiz Şiir Akademiyası Başkanın hem halk poetın Omor SULTANOVun 80 yaş kutlama toplantısı yapıldı. Toplantıyı ortak hazırladılar Avrasya Yazarlar Birlii (AYB), TÜRKSOY hem Kirgiz Respublikasının Ankara Büükelçilii.

lan birliktä, baaşladı yubilära gagauz resimcisinin Sergey SAVASTİNın “Düş” adlı yaalı boya resimini angısı-
nın ardında bölä bir peetini yazdı:

Omor Sultanoviç SULTANOVa

*Saygılı, paalı Omor,
var bizdän Sana amor,
çiçeklär da olacek,
kutlamaklar akacek!*

*Sän Sultan oolu, Sultan,
Aslandan duumuş aslan!
Oldun büük akınımız,
genişledi dünnämiz!*

*Kismetli ol, Agamız,
Saalun olsun kenarsız.*

*Raatlıkta Sän iç kumız,
100 olduyınan şaşacız!*

*Bu sözlär Sän say bir tost
Hem baaşış Sana bu holst!*

Yubilärin kutlaması başladı Ca-
nabisini tanıtmak bir filmnan. Sora,
kutlamak sözü tutmak hem yubilära
baaşıları vermäk için, tribunaya sı-
ravardı çıktılar TÜRKSOY
genel sekretari Düsen KASEİNOV,
Kirgiz Respublikasının Ankara Büükelçisi
Ibragim JANUSOV, Avrasya
Yazarlar Birlii başkanı Yakup ÖMEROĞLU,
2014 yılında Türk Dünasında yılın
literatura adamı seçilän KKTC
yazıcısı İsmail BOZKURT hem başkaları.

Gagauz poetı Todur ZANET
kutlama sözüdän sora,
Avrasya Yazarlar Birlii baş-
kanı Yakup ÖMEROĞLUy-

*Resimnedi Savastin,
hem “Saalık Allaa versin!”*

Sonunda söz tuttu kendisi Omor
SULTANOV. O şükür etti hepsinä kim
bu yıldönümünü hazırladı hem hep-

si insannara, ani onunnan bu yortuyu
paylaştı. Canbisi açıkladı, ani bütün
da durmamayca sevda peetleri yazêr,
çünkü “bunun sebebi: 80 yaşında sev-
danın halı nasıl olduunu sizlerä da
üüretmeyä istemämdir.” Bu sözlerini
temelleştirmää deyni o okudu sevda
için eni bir peetini hem, nicä düşer kir-
giz aksakalına, baaşladı musaafirlerinä
kendi baaşılarını da.

Omor SULTANOVun 80 yaş kutla-
maları başarıldı kısa bir konçertlän,
angısında Maestronun peetlerinä türkülerini
çaldı kirgiz türkücüsü hem kompozitoru
Abidin TEMİROV. Konçertin en gözäl
nomeri da “Ak bulut” türküsü oldu.

Kutlamalardan sora Omor SULTA-
NOV imzaladı kendi kiyatlarını, ani
2015-ci yılda Türkiyedä tiparlandılar.

Fotolar - Güler FEDAI

Azerbaycan halk poetının Bahtiyar VAHABZADENin anma toplantısı

Kırım ayın (dekabri) 9-da TÜRKSOY binasında Azerbaycan anılmış poetın hem
dramaturgun Bahtiyar VAHABZADENin 90-cı yıldönümü anma toplantısı oldu.

Toplantıya Azerbaycandan gelän
delegaşıya, Azerbaycan Ankara Bü-
ükelçisi Faiq BAĞIROV, Türkiye
milli bibliotekasının başkanı Zülfi
TOMAN, TÜRKSOY genel sekre-
tari Düsen KASEİNOV hem türk
devletlerindän, Gagauziya da içindä,
temsilcilär katıldı.

Kutlamalar başladı “Kiyatlar ser-
gisi hem “Türk dillerindä Bahtiyar

VAHABZADENin 90 şiiri” kiyadın ta-
nıtımı” serginin açılışınnan. Sora büyük
poetın yaşaması hem yaratması için bir
film gösterildi.

Nedän sora da Türk dünnäsının
büük şairi Bahtiyar VAHABZADE için
tribunadan annadıldı. Maasuz toplantı-
ya gelän azerbaycan artistleri Canabi-
sinin peetlerinä türkü çaldılar hem kısa
bir konçertlän toplantıyı kapattılar.

30 yıl geeri “Uzun kervan” romanı çıktı

1985-ci yılda dünneyi gördü gagauz dilindä roman
“Uzun kervan”. Yazdı onu anılmış gagauz yazıcısı hem
kultura adamı Dionis TANASOGLU (1922-2006).

Büük yazıcı, dayanarak oguzların ortak istoriyasına, be-
cerdi açıklamaa gagauzların istoriyasını, başlayıp taa Oguz
Han, Attila, Kül Tigin zamnlarından XX-ci asirinädän.

Bu paasız gagauz literatura zenginini kutlamaa deyni
Komrat regional bibliotekada yapıldı bir sergi – “UZUN
KERVAN. Kiyadın 30-cu yıldönümü”. Burada sergilendi
gazetalar hem jurnallar, neredä tiparlandı bu romandan
parçalar, Dionis TANASOGLUnun başka kiyatları hem,
belliki, aydınadıcının biografiyasınnan ilgili materiallar.

Not. Sergi hazırlandı kultura hem turizma Upravleniyasının planına görä hem ona
cuvapçı oldu bu Upravleniyanın baş zaametçisi Evgeniya Georgievna LÜLENOVA.

Todur ZANETä “Haldun TANERın 100 yılına” medali

TÜRKSOY “Ünlü Türk oyku ve ti-
yatro yazarı Haldun Taner’ın doğumun
100. yıl anısına” yubiley medalisini
kurdu.

Başka türk dünnäsi yazıcılarınnan
hem aydın adamlarınnan bilä, gagauz
poetına hem yazıcısına Todur ZANETä
Kırım ayın (dekabri) 8-dä Ankarada bu
medali verildi. Medaliyi Canabisinä
Kazakistan Ankara Büükelçisi Janseyit
TUYMEBAYEV taktı.

Komrat pedagogika kolecinde 9-cu master-klas oldu

Kırım ayın (dekabri) 1-dä Komradın "Mihail ÇAKİR" pedagogika kolecin üürencilerine Todur ZANET literaturada 9-cu master-klası yaptı. Master-klasta pay aldılar hepsi kurslardan poeziya yolunu ayıran genç poetlar. Master-klasın ana temasıydı – "Güz". Ama başka temaya yazılı peetlar da zapa altına koyulmadı. Hem belli oldu, ani poeziya yolunda ilk adınlarını yapannara deyni genä peet yazmakta teoriya soruşlarını açıklamaa lâüzim. Master-klası geçirmää deyni yardımcı oldu pedagogika kolecin gagauz dilindä üüredicisi Galina Dmitrievna SİRKELE.

Güz
Ne gözäl yaprak uçêr,
O lüzgärlän oynaşêr.
Canımı sancı sıkêr,
Fidancık çıplak kalêr.
Üliya ANDRİEŞ, 4112 gr.

Gözelina – güz geldi

Gözelina – güz geldi,
Altınnik o getirdi,
Suladı da, doyurdu da,
Kefimi dâ kaldırdı.

Bütün er doldu altın.
Gel da bak, gezin, bakın.
Gül, sevin... Aalamak yok.
Güz, seni bekledik çok!
Anastasiya ÇOBAN, 1615 gr.

Küüdä şennik

Güz urdu kapumuza,
Kış durêr önümüzde.
Bereketi tertipledik,
Horuda büün toplandı.

Hadi, şennik var küüdä,
Dolayda, herbir evdä.
Bütün yaz biz işledik,
Yortuyu çok bekledik.

Hadi, şennik var küüdä,
Dolayda, herbir evdä.
Bän sana büün çalacam
Da seninnän oynayacam.
Vani BABOV, 1615 gr.

Güz

Bän güzü beenerim,
Ona sevnerim.
Gülümseirim birliktä,
Teklif ederim bizlerä:
- Güz! Hadi, hızlıca,
Gel, dostum, evimizä!
Mariya ŞİKİL, 2214 gr.

Ne genä güz bizä yaptı?

Ne genä güz bizä yaptı?
Yaklaştı, sevindirdi.
Tabiat olmuş atlas,
Dokunmuş altın palas.

Küsülü bakêrlar aaçlar,
Havada uçuşêr yapraklar.
Konêrlar karagöz topraa,
Ki dünnä olsun sarı renktä.
Üliya KİOR, 2214 gr.

Sevgli güz zamanı

Var bizim yılımızda
Büülü zaman,
Açan pek çok baaşış
Veriler Allahtan.

Hava suuêr, sertleşer –
Bucaamıza hoş güz gelir.
Bu zaman, nicä masal:
Nesoy istärsän – meyva al.

İnsanın keyfi diişer,
Büük havezlän o işleer,

Kış zamanına hazırlanêr,
Maazaları doldurêr.

Bu zaman için
Var nicä çok söyleyim,
Ama benim borcum –
Bu zenginii sayım.
Koli BESARAB, 3413 gr.

İncä sırça

Renkli güz – avşam yılı,
Bana baaşlêr aydınını,
Ama bizim aramızda
Sermiş bir pek incä sırça.
Mariya ÇOLAK, 1615 gr.

Geldi güz vakıdı

Geldi güz vakıdı –
Çok gözäl renkli zamanı.
Günnär da kışalêr.
Gecelär da uzêr.

Bulutlar gökü kaplêr,
Poyraz lüzgeri eser.
Kuşcaazlar da uçuşêrlar,
Sıcak tarafa alatlêrlar.

Aaçlardan yapraklar silkiner,
Ayakların altında fişirdêr.
Tani UZUN, 1215 gr.

Fidandan kopty yaprak –
Doz-dolay oldu yalpak.
Döşendi kaba kilim,
Sora aarlaştı içim...

Ki geçti sıcak günnär,
Çok oldu diişilmeklär:
Gecelär sonsuz oldu,
Günnerin kaçtı büülüü.

Tarlada işlär kaynêr,
İnsannar kuvet toplêr.
Bu güzün işi bitmüz,
Beenmemää onu olmaz.

Güz bizi besleer, bakêr,
Kışa girmää eşik kurêr.
Mariya BARGAN, 2214 gr.

Kasım gelir!

Kasım gelir! Kasım gelir!
O kışi yaklaştırdı.
Bulutlar gökü kaplêr,
Yaamurlar taa sık yaayêr.

Kuş sesi yavaşadı,
Yuvalar da boş kaldı.
Yırakta onnar çalêrlar,
Ana evini anêrlar.

Üzümnär dâ toplandı,
Şaraplar da kaynadı.
Kırda işlär artık bitti,
Traktor sesi kaybeldi.

Fırında ekmek pişer,
Ateştä imek kaynêr.

Kasım bizi karşılêr,
Kıştan selâm getirer.

Ne oldu, ne yapıldı
Kasımda açıklandı.
Yortu günü şen geçer,
Halk bereketä seviner.
Marina KRİSTEVA, 1215 gr.

Güzün iş peydalanêr

Güzün iş peydalanêr
İnsan kışa hazırlanêr.
Uşaklar çekeder
üürenmää,
Gençlär hazırlanêr düünä.

Kuşlar uçêr uzaklara,
Güneş piner bayırlara.
Güz – o en gözäl zanaat,
Hepsi kısmetli hem raat.
Sveta YANUL, 1615gr.

Güz – gözäl renkli zaman!
Seviner gagauzlar!
Musaafırlär kol-kola
Horu oynêr dışarda.
Gelin, hadi, siz bizä,
Sevgili Bucaamıza!
Aleksandra STANEVA, 1615 gr.

Güz geldi Bucaamıza

Güz geldi Bucaamıza,
Üzüm oldu baalarlarda.
Ambarlar ekin doldu,
Kısmetli insan oldu.

Täskadan şıra damnêr,
Dädu bıyını siler.
Dermendä un yapılar,
Babu fırını yakêr.

Babu ekmek pişirer.
Dädu kolacı kırêr,
Babu da ona bakêr...
Ne gözäl bu güz geçer!

Güz geldi Bucaamıza.
Bereket soframızda.
Seviner küçüü-büüyü,
Kısmetli insan oldu.
Görgi SIPÇU, 1615 gr.

Güz!

Çok gözäl senin giimin,
Pek paalı hem çok renkli.
Aldadêrsın gözlerimi,
Sansın bir şalvir tilki.

Bizä
bereketini baaşlêrsın,
Hepsini dâ doyurêrsın.
Şükür sana – kıştan çıkêrız
Da Allaha dua ederiz.

Büülenerim
senin güzelliginnän

Da hergün
gezinerim seninnän,

Sansın masalda bulunêrim
Hem can kahirımı
unudêrim.

Tani PATRAMAN, 2414 gr.

Güz

Güzün günnär ne kısa,
Doyamêrsın oynamaa.
Gecelär başlêrlar uzamaa -
Karannıktan lâüzim kalkmaa.

Yapraklar türlü renktä –
Gözäl demet elimdä.
Kuşlar göktä baarışêrlar –
Uzak yola hazırlanêrlar.
Alina MİHAYLOVA, 2214gr.

Güz

Var güz aylarında
üzüntülü günnär,
Açan düşêrlär yapraklar,
Açan yaayêrlar yaamurlar
Hem suuk lüzgär eser.
Bulutlar gökü kaplêr,
Gecelär dâ pek uzêr...
Sıcak güneş taa az şılêr...

Salt hererdä sarı yaprak.
Büülü bu kilimi
beenerim pek!

Bu gözellik
güzü yapêr yalpak,
Ama geçti yaza,
kahırlanêrim pek.
Margarita SURNİNA, 2414 gr.

Güz urdu kapumuza

Güz urdu kapumuza,
Sepedi dolu meyva.
Başında ne meraklı –
Yapraktan feneş renkli.

Saçları – altın tellär,
Yalabık payacıklar.
Bakışı – parlak gümüş,
Üzündä ne hoş gülüş!

Güz durêr kapumuzda –
Umut verer üreemizä:
Bereket toplanacak,
Yortular şen geçecek.

Güzlü günnär

Erken. Karannık.
Taa gecä saadı,
Ama horozlar
Öttülär sesli.

Güz yaşlı. Duman.
Dışarsı serin.
Sert, cansız lüzgär
Aaçları sallêr.

Tokadı açıp,
Üfkeli kapêr.
Evin örtüsü
Raatsız titirer.

Neçin, sanki, yaz
Tez geçti, kaçtı?

Yaşamak güzlü
Gününe bastı.

Pençerenin dışarsı

Pençerenin dışarsı –
Fasıl, büülü bir resimi.
Ne meraklı altın şafklı
Güz zamanın padişahlı!

Bakêrim dörtgöz
Renkli gözelaä...
Nedän suuk lüzgär
Eser canıma?

Olsun kolayım
Yaamurcuklan bilä,
Herbir yapraa,
Damnadıynan, diimää.

Havada dönüşüp,
Uyukarı hızlanmaa,
Ki son türküyü,
Sesleyip uyumaa.

Bakêrim dörtgöz
Renkli gözelaä...
Nedän suuk lüzgär
Eser canıma?

Hepsi olêr çetin, sıradan

Duman mı? Serin mi?
Eser mi lüzgär?
Bekim,

yanêr güneştän doz-dolay.
Kaar mı yaayêr, çistirer mi yaamur.
Bütün dünneyi kaplamış saurgun.
Bu hepsi olêr çetin, sıradan.
Bezbelli, bölä verili göklerden.

Gevrek yapraklar erdä serili.
Bastın – fasıl kıtırdadı.
Yok o yaprak fişirdası,
Yok o yaprak dökülmesi.
Kaldı geeridä o renkli dünnä.
Uçtu-kaçtı güz gelän yıla.

Yaşamak olä – var saadın, erin,
Yazılı günün – çizili ecelin.
Ne oldu – geçti...

hepscii sıradan.
Bezbelli, bölä verili göklerden.
Galina Dmitrievna SİRKELE, üüredici

Осени блики

А вид из окна

так и льётся мне в душу:
Берёза и тополь...,

а мир равнодушен.
Прекрасные краски,
весёлые листья!

Не пожалел этот год
осенние кисти.

Хочу я лишь ввысь,
но сижу за окном.

Мне хочется плакать:
не здесь же мой дом...

Я дождиком стану,
я листьев коснусь

И с ними под ветер
я словно смеюсь,

Не знает никто
мой секрет невеликий:

Ведь строки мои – это осени блики.
İrina YABANCI, 1215 gr.

Hiç olmasın şüpâ, ani dilimiz kaybelecek

Nadejda Pantelevna KEMENÇECİ, Valkaneştâ A.Doljenko Teoretik liqeyindâ gagauz dili üüredicisi. Kendi işinâ hem üürencilerinâ büyük sıcahıklan hem havezliklân davranıp, burada artık 11 yıl çalışêr. Onun işindâ baş printiplâr – sevgi, saygı, annayışlık hem uşaklarlan dostluk köprüsünü kurmak. Gün-gündân Nadejda Pantelevna kendi bilgilerinnân hem becerikliinnân üürencilerininnân paylaşêr, terbiyedip onlarda ölä moral paalılıklarını, nicâ cana yakınlık, insanlık, işinâ bütün üreklân dalmak h.b. Nadejda Pantelevna KEMENÇECİNİN temel inancı: “Sadecü zengin ruhlu üürenci var nicâ büyük bukavaylan İnsan olsun. Bu İnsanın da temelinin koyannarı – biz, üüredicilâr”.

Ko uşaklarımız kısmetli olsun,
Zor yaşamakta dooruluu bulsun.
Ozaman, kardaş, bân kısa deycâm –
Bu haliz kısmet, budur yaşamak!

Yılın zamannarı

Kış geldi bizâ hem da hererâ,
Tabiat hem mal girdi uykuya.
Herersi biyaz, kaarlan örtülü,
Kırlar, podişlâr bim-biyaz oldu.

İnsan dinnener, ilkyazı bekleer,
Güneş şilasın, kısmet getirsin.
Turnalar geler, kısmet getirer,
Bütün tabiat uykudan kalkêr.

Onun aardına yaz-kurak geler,
Yaamurcuu bekleer, bereket adêr.
Orak vakıdı ekin toplanêr,
Çalışkan halka zenginlik adêr.

Yaz çıkar-çıkamaz güz-zaman geler,
Cömert sepedin kenarı taşêr.
Bütün yıl savaş, sän çalış, işlää,
Ozaman yaşamamız olacek islää.

Cenk sancıları

Geçti yıllar, o bet işlâr,
Ani olmuştular çoktan,

Açan tarafımıza bastı duşman,
Ki yok etmäâ bizi birdân.

Sessiz, lafsız girdi duşman,
Kıydı o çok kabaatsız can,
Ama verilmedi halkım,
Durdu karşı o zuluma, nica kalkan.

Çok askerlâr erâ düştü,
Çok uşaklar üüsüz kaldı.
E karıların ne kabaatı,
Ani gençliindân taa dul kaldı.

E analar – çok yaş dökân onnar,
O yaşlardan
üzlerindâ buruşuklar peydalanın,
Onnar taa çok yıllar
cengin sancılarını
içlerindâ taşıyannar,
Kara çemberleri da başlarından
çıkarmayan cannar.

Bet, pek bet şu sancılar kök saldılar,
Düşlerinâ da insannarın hep girdilâr.
Ama yıllar geçti, o kahırlar unuduldu,
İnsan usululukta raat yaşamak buldu.

Bu kahır geçirennâr, diri da kalannar,
Hiç bir zaman kahramannarı unutmazlar,

Kim cannarını topraa kurban verdi,
Hem şannı ad devletimizdân kabuletti.

Hepsi gaguz üüredicilerinâ adlêrım
Çok saa olsun gagauz dili üüredicilâr,
Ani yapêrlar ayozlu işi onnar,
Ani büüderlâr genç evlad boylarını,
Hem üürederlâr bol sevmââ yaşamayı.

Ani gagauzluu kaavi tutup eldâ,
Biz savaşêrız baaşlamaa
onu genç filizçää,

Ani kaavi hem meyvalı o dal olsun,
Hem bereket gagauzlaa çok getirsin.

Eer varsa bölâ dili sevân
hem hodulluk duyan üüredicilâr,
O sevdâyı içlerindâ taşıyannar,
Hiç olmasın şüpâ, ani
dilimiz kaybelecek,
Hem dillerin arasından,
nicâ bir dil, silinecek.

Nicâ selcâz akêr
da ardından bir iz brakêr,
Ölä bizim aardımızdan
dili sevân uşaklarımız kalêr,
Angıları – o derenin pak suları gibi,
Yıraa akıp, uzaklara götürececek bizi.

Nedir yaşamak?

Eer sorarsanız bana – nedir yaşamak?
Ban deycâm sizâ kısa –

büük bir çalışmak.
Çalışmaa lââzım havezlân, üreeni koyup,
Boşuna yaşamamaa, derin iz brakıp.

Dünnedâ yaşayanın var belli eri,
Hem onun yaşaması işindân belli.
Hepsi savaşêr nesaydı yapmaa,
Herkez çalışêr fayda getirmää.

Çalışmak gagauza dedemdân geler,
Angısı bizi büük insan yapêr.
Şükür edelim, ki duuduk “oguz”,
Hem bizim yaşamamız olsun düpe-düz.

Unutulmaz kara açlığın derin izleri gagauz halkın cannarında

Çok türlü zorluklar, kahırlar geçirmişlâr gagauzlar Bucak kırlarında. Ama, bakmayarak bişeycää, kaybelmedi halkımız, yıkılmadı, bunalmadı. Girgin, umutlan dolu gözlâr etiştîlâr bu zamana kadar. Ama en tîtsi, en hatalı zorluklardan birisi – kara açlık, angısı düştü bizim tarafımıza 1946 – 1947 yıl. Bu zor geçirmişleri çok yazıcılarımız açıklêrlar kendi yaratmalarında. N.Babogulunun annatmaları “Masallı toprak”, “Kara kış”, T.Zanetin annatmaları “Zaman Kanatları”, “Onnar geldilâr sabaa karşı...” hem poeması “Benim bir kabaatsız kırılan GAGAUZ Halkıma REKVIEM”, M.Kösenin poeması “Taş aalaması”. Kuraklık, kara açlıklar almış Bucaan saalını. Büyük acıyan geçirmiş bu zor ömür eçeli bizim gagauzlarımız: gezârmışlâr aç karnına, türlü korku altında.

Kırk altı. Kış. Gök tâ, kara bulut gibi, gargalar hızlı uçêrlar, onnar da naşeyse duyurlar, ani yaklaşêr zaman Bucakta yapmaa zarar. Allaa kısmet etmesin, nelâr olaradı burada, kuraklı tarafımızda. Deli lüzgârlâr aşlarmışlar hem kemirârmışlâr zavalı esmer topraa, ani bütün bu toprakta kalmamış bişeycik – ne insannarı doyurmaa, ne da kuşları hem hayvannarı.

Aaçlık heptân açardı dipsiz aazını da, nicâ bir

hobur, her gün yudardı kabaatsız insannarın cannarını, bakmayarak hem acımayarak, ne ihtiyaçları, ne da uşakları. Kantara konulduydu herkezin yaşaması, ne var dünnâä dâ en paalı – ömür. Gidârdi büyük bir savaş acımasız ölümün hem tatlı yaşamının arasında.

Ama kabaatı atmaa sadece naturaya – günâhtır. Kuraktan kaarâ büyük kabat düşer boz buyuklu, “ayoz-boba vojđ Stalnâ”. Bilmeyerâk, neçin hem ne demonun neeti vardı kaybetmäâ, silmäâ halkımızı er üstündân. Çürüyârdi, nekadar ekinnâr gidârdi aşırı memleketlerâ, sanki bizim pek büyük borcumuz vardı doyurmaa kara, aç gözleri. Ama “ayoz bobamıza”, bezbollahi, aaz gelmişti. Görüp tâ taa yarı yaşayan zavalıları soyardı derisinâ kadar türlü postavkalarlan, naloglarlan, sonsuz soyuculuklarlan. Ama bunnar da aazdı halkımızın kara ecelinâ, olmalı, vardı taa nelâr görsün, çeksün. Zakonsuzluklar, insannarı biri-birinâ karşı dusmandırıp, kaldırmaklar. Kabaatsızları, ani bir aç terekâ için, açlıktan uşakları kurtarmaa deyini, kapana atmaklar. Sibirâ kaldırmaklar gecâ yarısı? Bunnar hem başka işlâr diilmeydi aaz, acaba, milletimizin payına?

Zavalı insannarın buvazlarını açlıktan kaarâ sarardı sert ayazlar da. İnsan zabundu, açtı, yakacak-

sızdı. Ama genâ aazdı, olmalı. Kiilelâr, bet hastalıklar zavalıların üstünâ üüşârdi. İnsan hasretti bir aç bir aç malaya da, angısı yapılyıydı papşoy koçanın dan hem eski-büskü tavanda kalma kuru toomnardan. Küülerdâ kalmadıydı may kedi da, köpek da.

Ölülerin sa kabaatı neydi? Kalıp çoyu gömülmedik, örtülmedik. Çünkü kalannarın da kuvedi yoktu taşımama hem, demir gibi, kara topraa aktarmaa.

Analarımız. Onnarın başlarından taa çok yıllar düşmedilâr kara çemberlâr. Zordu, çünkü pek zordu ilaçlamaa bu derin yaraları, kahırları. Onnarın kraalı saçlarında, derin buruşuklarında, yalpak ellerindâ saklı kaldı açlık sancıları. Bu sancıların acıları pek derin hem pek kaavi kök saldılar insannarın can erlerindâ. Hiç bir zaman unutulmaz onnar. Baş iildip, diz çökeriz onnarın önündâ.

Allaa kısmet etmesin taa bir kerâ geçirelim bölâ görülmedik işleri. Ko her zaman halkımızın kısmetliktân üzü gülsün, şenniktân içi dolsun, mutluluktan canı düülsün, usululukta da insan biri-birinnân annaşsın. Duşmannık hem cenk ko olmasın, maavi gökün da üzü güneşli açsın!

Nadejda Pantelevna KEMENÇECİ

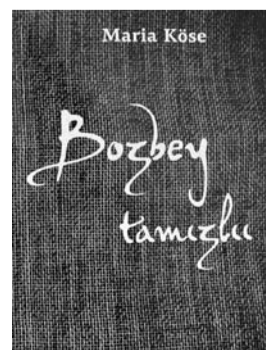
“Düz Ava” pay aldı “Asta-i floarea lui Sulac” festivalindâ

Kasım ayın 28-29 günnerindâ Moldovanın Kantemir kasabasının “Nicolae Sulac” adına rayon kultura Binasında geçti festival “Asta-i floarea lui Sulac” (“Bu Silakın çiçüü”).

Bu festivaldâ pay aldılar halk muzikası kolektivları: Komrattan “Düz Ava”, Yalovendân halk muzikası orkestrası “Porumbița”, Hinçeştân “Andrieș”, Straşendân “Alunelul”, Orheydân “Chetlova” hem Romıniyanın Galaț kasabasından “Doina Covurluiului” ansamblileri.

Not. Nikolay SULAK anılmış moldovan hem sovet türkücüsü, SSRB halk artisti. Duudu Komrat rayonun Sadık küüyündâ (büün Kantemir rayonu). Bobası Vasiliy gagauzdu, Baş küüyündân (Kirsovo), anası – moldovankaydı. Nikolay Sulak hiç bir kerâ bunu saklamadı.

Mariya KÖSEnin “Bozbey tamazlı” kiyadı

Kasımın 25-dâ Valkaneştâ oldu prezentațiya kiyada “Bozbey tamazlı”. Kiyat 40 taane yapıldı hem okuyucu-ya tanıldı.

“Bozbey tamazlı” kiyadını yazdı anılmış hem pek islää bir insan, Gagauz Respublikasının kurucularından en aktif olan birisi, gagauzların patriotik akıntısının mayası Mariya KÖSE.

“Bozbey tamazlı” temelindâ bay Tanas BOZBEYİN annatmaları gagauzların XX-ci üzyılın 40-50 yıllarında zor yaşaması, represiyalar hem Sibirâ kaldırmaklar.

“Çayır” dan kubometra muzıkası

Kişinevda üçüncü kerä yapıldı “İslä müzikının kubometraları” («Кубометры хоровой музыки») festivali, angısında maasuz musaafir oldu Gagauziyanın Çadır kasabasından “Çayır” (CHAiR) rock-grupası. Grupanın azaları: Mihail KULEV (önderci hem gitara), Anatoliy MİROÇNİK (daulcu), Vladimir GOLUBTOV (bas gitara) hem Artöm TOPAL (klavişa).

Foto - George LISENKO

Festivaldä kendi becerikliini gösterdi üç genç grupa: *Boomerang*, *1000facez* hem *Out FM*. Onnar yarışmalar festivalin baş ödülü için – *Marula Production* studiyasında iki türküyazma.

Festivali elektronika hem pank motivlerinnän açtı *1000facez* grupası. Sora *Boomerang* grupası tekstlarinnän hem vokalinnän işi ilerletti. *Out FM* grupası sa alternatif rock muzıkasını çaldı.

Rock avşamını başardı Çadırdan “Çayır” (CHAiR) rock-grupası. Onnar çaldılar folk-rocktan popurileri, gösterip onun *klasik* hem *industrial* taraf-

larını. “Çayır” (CHAiR) rock-grupası çaldı üç türküyazma gagauzça da.

Çadırdan muzikantlar başardılar kendi programasını “Yaamur” türküsünän, angısına grupanın öndercisi Mihail KULEV dedi “*gagauz gençlerin gimnası*”.

Bakmadaan ona, ani festivalin taraycısını siiredicilər *1000facez* grupasını seçtilär, jürinin kararına görä, studiyada bir türküyazma *Out FM* grupası da hakını kazandı.

Anatoliy MİHAYLOV, festivalin Tertip komitetunun azası

Evelki uşak oyunlarını diriler

Kırım ayın (dekabri) 3-dä Tomayın, Çadırın “Mihail GUBOGLU” adına hem Avdarmanın “Dimitriy ÇELENGİR” lişeyleindä gösterildi eski gagauz oyunlarını, angılarını evelki zamannarda oynarmışar küçük kızlar hem çocuklar hem da delikannılar.

Bu oyunların arasında uşaklar aklıklarına getirildiler hem oynadılar oyunlarını: “*Aşık*”, “*Basmacık*”, “*Boba topu*”, “*Boldur*”, “*Borç*”, “*Boyacı*”, “*Büülü iplicäk*”, “*Çelik*”, “*Dadacık*”, “*Daullan, zurnaylan*”, “*Fırıncı*”, “*Kopça*”, “*Saklambaç*” yada “*Yumancak*”, “*Uzun eşek*”, “*Üzücäk*” hem başka.

Oyunnara katılannar hepsi geldiler bir fikirä, ani bu oyunlar diil läazım unudulsun, neçin deyini şindiki zamanda uşakların vakidını alër hem iyer eni tehnologiyalar: telefonlar, kompyuterlär, planşetlar da bu iş onnarın saalına büyük zarar verer.

Üredecilerä hem ürencilerä deyini bu oyunlarını hazırlamaa pek faydalı oldu Todur ZANETin “*GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlär*” kiyadı, neredä o oyunların çoyu yazılı hem açıklı.

PATRETLERDÄ: “*Kopça*” oyununu Tomay lişeyin ürencileri oynêrlar.

Avdarma “*D. Çelengir*” lişeyin “*Uzun eşää*”.

Not. Hepsilîşeylerdä oyunlarını videoya çıkardılar Türkiyenin Eskişehir kasabasının Osman Gazi universitetinden araştırmacılar.

Caltay gimnaziyasının uşaklarının el işleri sergisi

Kolada gününädän Çadır kasabasının bibliotekasında geçer pek gözäl hem meraklı bir sergi – Caltay gimnaziyasının uşaklarının ellerinnän yapılmış ince işlerin sergisi. Bu sergi açêr yolu uşakların yaratma hem ustalık dünnäsına.

Sergidä var ikonalar, ani dikili sedeftän ürencilerin ellerinnän. Onnarın dördünü dikti Valentina MALAK. “*Nikolay Çudotvoreç*” ikonasını sa dikti Elena DRAGNEVA.

Bundan kaarä sergidä başka el işleri da var: 9-cü klastan ürencilerinin Mariya RUSEVANın hem Valentina STANEVANın makarinalardan çeşitli işleri, Lüdmila İVANOVANın kiyattan “*Modüllü origami*” işleri, Dimitriy DEMİRin sedeftän işleri hem Dimitriy MARKOVun sazdan evcezi.

Var nicä deyelim, ani bu sergi halizdän oldu bir büülü fantazyalı gözelliin sergisi, ani avtorlara da, sergiyi görennerä da, sadä iilik hem sevinmelik getirecek. Serginin gözelliin da gözlerimizi sevindirecek.

Hepsi bu gözelliin uşaklara uroklarda hem “*Becerikli ellär*” derneendä üreder gimnaziyanın işta hem ustalıkta pedagogu Evdokiya Petrovna PETKOVIÇ.

Sergiyi açarak ta Canabisi dedi: “*Bän pek kısmetliyim, ani bizdä var bölä talanlı hem saburlu uşaklar. O uşaklar,*

angıların elleri altın keser. Onuştan, bir şüpesiz onnara var nicä demää “*Altın ellär*” ustaları. Onnardan islää insannar olêr. Bän şükür ederim bizim vıpusniklara da, ani, gimnaziyayı bitirdiktän sora da, bu işlerdän atılmadılar hem ileri dooru da bu büülü işleri yaradêrlar. Pek sevindirer, açan bu işlerä çocuklar elini koyêrlar. Bizim vıpusnik Nikolay KOYÇEV hem Odesa kasabasında popaz seminariyasında ürener hem da orada vakit bulêr sedeflän ikona dikmää”.

Çadırdaki serginin epigrafi oldu rus söyleyişi – «*Смотри дерево в плодах, а человека в делах*» (“*Fidanı mevasından bak, insanı sa işlerindän*”).

PATRETTÄ: (arkada soldan) Valentina STANE-

VA, Lüdmila İVANOVA, Evdokiya Petrovna PETKOVIÇ, Mariya RUSEVA, (ondä soldan) Dimitriy MARKOV, Dimitriy DEMİR.

Olga İVANOVA, Caltay gimnaziyasının biyologiyada üredecisi

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 8678.

İndeksi - PM – 21358

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

“Turkvizyon-2015”:

Yana DİMOVA – 8-ci,

Valeriy ORMANCI – 10-cu

İstanbulun “Yahya Kemal BEYATLI” kultura merkezində 2015-ci yılın Kırım ayın (dekabri) 15-dä küçüklär için “Bala Turkvizyon-2015” hem Kırım ayın (dekabri) 19-da büküklär için “Turkvizyon-2015” türkü yarışmaların finalları geçti. Onlarda pay aldılar 21 devlettän türkücülär.

Küçüklär için finalda Gagauz türkücükası 9 yaşındaki Yana DİMOVA 8-ci eri aldı (98 ball). **8-ci sayfa**

Kolada – Hristozun duuma günü!

Bük ayın (yanvar) 7-dä bütün hristian dünnası bakêr bük hem ayozlu Kolada yortusunu – İsus Hristozun duuma gününü. Gagauzlarda da, Pasekledän sora, bu yortu en bük yortu sayılêr. Koladanın önündä tutulêr kırk günnük Kolada orucu. O orucu tutan insannar paklêrlar kendi güdelerini hem cannarını. Bu paklıklar da kurtarıcı İsus Hristozun duuma gününü, ayozlu Koladayı karşlêrlar.

Kanikulların önündä Kırım ayın (dekabri) 17-dä Gagauziyanın türedicilik Upravleniyası hazırladı hem geçirdi bir yortu festivali, angısı başlandı Kolada hem Eni Yıl yortularına: Kolodaya, Survaya, Hêy-hêya. Kongazın Todur ZANET liiheyin Kolada kolu da bu tüerenci festivalindä pay aldı. **Festival için 4-cü sayfada**

Bük geniye önündä başımızı iilderiz!

Komrattan geldi bük bir kara haber – 2015-ci yılın Kırım ayın (dekabri) 22-dä raametli oldu gagauzların geniye, bütün yaşamasında gagauzlara hem Gagauzlaa izmet edän insan, Allahtan bük hem talantlı resimci Dimitriy İvanovoç SAVASTİN!

Bu yılın başında Dimitriy İvanovoç SAVASTİNını kiyadını hazırlar-kana (Gagauziya İspolkomu adadıydı bu kiyadı çıkarmak için para vermää, ama...) kiyadın ön sözündä yazdıydım o sözleri, ani tiparladıydım taa 2013-cü yılın Çiçek ayın (aprel) 27-dä, “Ana Sözü” gazetasının 7-8 (578-579) nomerindä: “Söläyin bana: angı resimci bukadar yandı Gagauzluk için? angı resimcinin yaratmaklarında bukadar gagauzluk ruhu hem özü var? angı resimcinin talantınnan taa gagauzları dünnedä bukadar tanındılar? angı resimci bukadaradan gagauzlara hem gagauzlaa izmetü kurban oldu?”

Yok ölä birisi!

Hiç kıvırmadaan hepsi läüzüm kayıl olsun onunnan, ani bu BÜÜK RESİMCİ – Dimitriy İvanovoç SAVASTİN! Sade onun geniye bu işleri en üüsek uurda yapmaa becerdi”.

Hep o ön sözdä bu lafları da yazdıydım: “Onuştan, sayêrım, ani Gagauziyanın başında bulunan önderciler läüzüm nekadar tez, BÜÜK RESİMCİ

Dimitriy İvanovoç SAVASTİN (02.05.1942 - 22.12.2015)

taa ayaktaykana, kursunnar Dimitriy SAVASTİN adına bir fond, neredä toplanacak bu adamın bütün yaratmak zenginlikleri. Gagauziyada läüzüm kurulsun “Dimitriy SAVASTİN” ordeni yada medalisi, angısınnan şannandraceklar talantlı resimcileri hem

incäzanaatçıları, ani Dimitriy SAVASTİN gibi, halizdän izmet ederlär gagauzlara hem gagauzlaa, gagauz folkloruna, kultasına, incäzanaatına, adetlerinä hem istoriyasına”.

Genä danışêirim Gagauziya öndercilerinä: “Barliim, BÜÜK RE-

SİMCİ raametli olduktan sora kurun Dimitriy SAVASTİN adına bir fond, neredä toplanacak bu adamın bütün yaratmak zenginlikleri. Gagauziyada läüzüm kurulsun “Dimitriy SAVASTİN” ordeni yada medalisi, angısınnan şannandraceklar talantlı resimcileri hem incäzanaatçıları, ani Dimitriy SAVASTİN gibi, halizdän izmet ederlär gagauzlara hem gagauzlaa, gagauz folkloruna, kultasına, incäzanaatına, adetlerinä hem istoriyasına”.

Bän sa, Bük Ustanın önündä, şapkamı çıkararak, deerim: “Gagauzların geniye, Dimitriy SAVASTİN, önündä başımızı iilderiz!” Hem söleirim: “Sän, Maestro, daymaların-daymalarında kalacan gagauzların hem bütün dünneyin istoriyasında, nicä bir BÜÜK hem ANILMIŞ insan hem resimci. Deerlär geniylär üz yılda bir kerü duuêrlar. Bekim ölä, bilmerim. Ama şindilik sän bizdä biriciksin!.. Topracun ilin olsun, paalı dostum, Dimitriy İvanovoç SAVASTİN!”

Akademik Todur ZANET

Not. Kırım ayın (dekabri) 24-dä Dimitriy İvanovoç SAVASTİN Beşalma küüyün mezarında toprağa verildi.

“Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonun 21-ci yılı kutlandı

2015-ci yılın Kırım ayı (dekabri) 23-dä Komratta kutlandı “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonun kabledilmesinin 21-ci yılı.

Yortulu kutlamakta pay aldılar politikacılar, deputatlar, cümne insannar, Gagauz Respublikasını kurannar.

Yırtunun önündä, zalda bulunannar, bir minutluk susmaklan andılar resimciyi Dimitriy İvanaviç SAVASTİNİ, ani raametli oldu Kırım ayı (dekabri) 22-dä.

Kutlamakta nasaat ettilär: Gagauziya Başkını İrina VLAH, GHT Başını Dimitriy KONSTANTİNOV, yaşlılar Sovetinin azası Mihail KENDİGELÄN, Moldova Parlamentın deputatı Födör GAGAUZ, Komrat primarı Sergey ANASTASOV, Moldova Parlamentın eski deputatı Konstantin TAUŞANCI.

Nasaatlardan sora Gagauziyanın veterannarına nagradalar hem ödüllär verildi. Kutlamak toplantının sonunda da yortulu bir konfert gösterildi.

Foto – gagauzmedia.md

İnsannar kaar esirliindä çıldırardılar

Bük ayın 17-18 günnerindä Gagauziyayı, nicä da Moldovanın bütün üülen tarafını bük saurgun hem kürtünnär bastı. Birdän bük bir kaar yadı. Lüzgär yollarda bük kürtünnär yıvı. Küülär hem kasabalar arasında yollar kapandı.

Foto - gagauzmedia.md

En zor durum Valkaneş, Kazayak, Baurçu, Caltay, Çöşmä küüyü hem Çok Meydan yollarındaydı. Bütün

Gagauziyada kaara hem kürtünnärä esir oldular 30 maşınadan zeedä. O maşinalarda vardılar uşaklar da, karı-

lar da, hastalar da, luhusa olacek insannar da.

Onnarı kurtarmaa deyni Gagauziyanın Üstolan durumnar Kuruluşu o günnerdä durmamayca çalıştı. Ama hepsinä vakıdında etiştirämärdi.

Ölä Kazayak-Çadır yolunda Bük ayın 18-dä dört maşına 9 saattan zeedä kaar içindä kaldı. Onnarı kurtarmaa deyni burayı küüdän traktor yollandı, ama onun solärkası bitti. İnsannar kaar esirliindä çıldırardılar. Onnar telefondan durmamayca redaktiyamıza yardım için danışardılar. Onnar haber verdilər, ani aralarında bir da duuduracek insan var, makar onu kurtarsınnar. Son-sonunda, redaktiyamızın katılmasınnan, 11 saat geçtiyän yardım gelmää başladı. Maşimnaları kurtardılar duuduracek insanı da Tarakliya bolnişya götürdülär.

Gagauziyanın Üstolan durumnar Kuruluşun başını Vitaliy KASSA açıkladı, ani bükünü günä hepsi yollar paklandı.

Sakatlara Türkiyedän koläska hem makak

Eni yıla karşı Türkiye Bükkelçilii başladı Gagauziyanın sakatlarına 100 koläska hem 40 çift makak. Onnardan 10 koläska hem başka eni yıl baaşışlarını kablettilär komratlılar.

Türkiye Respublikasının baaşışlarını vermäk sırasında pay aldılar Gagauziya İspolkom başını yardımcısı Olesä TANASOGLU, Türkiye Kişinev Bükkelçilii ikinci sekretarı Fatih GÜRÄL, Gagauziya İhtärlar Sovetin azaları hem başka insannar.

Koläskaları payetmää deyni ükü üstünä aldı Gagauziya İhtärlar Soveti.

Referendumnan ilgili Tivil forumu olacek

Gagauziya İspolkomu aldı karar, ani 2016-cı yılın Küçük ayın (fevral) 2-dä Gagauziyada iki yıl geeri, 2014-cü yılın Küçük ayın (fevral) 2-dä, yapılan Referendumnan ilgili bir Tivil forumu yapılacak.

Ozaman Referendumna çıkarıldıydı soruşlar: “Gagauziya halkın dış yolunu kendibaşına seçmä hakkın kalınmış statusu için”, “Rusiya, Belarusiya hem Kazahstan arasında Tamojnä Birliinä girmä deyni soruşun incelemesindä Tamojnä Birlii için” hem “Moldovanın Evropa Birliinä girmesi için”.

Neettä var, ani Tivil forumunda plenary toplumu hem diskusiyaya bölümneri olacek. Beklener, ani forumnda pay alacaklar yabancı devletlerdän musaafirlär da.

Not. 2014-cü yılda Referendumda pay aldı 70 376 kişi. Bu seçim hakkı olan insannarından 70,04%. “Gagauziya halkın dış yolunu kendibaşına seçmä hakkın kalınmış statusu için” kendi kayıllık sesini 98,8% (68 023 kişi) verdi, karşı – 1,1% (1 324 kişi) çıktı. Rusiya, Belarusiya hem Kazahstan arasında Tamojnä Birliinä girmä deyni soruşun incelemesindä Tamojnä Birlii için 98,47% (68 182 kişi) kayıllık sesini verdi. Karşı – 1,52% (1 057 kişi) çıktı. Moldovanın Evropa Birliinä girmesi için 2,57% (1 718 kişi) oy kullandı. Karşı – 97,43% (66 643 kişi) çıktı.

İstanbulda canını bomba patlaması oldu

Bük ayın (yanvar) 12-dä saat 10:15-tä Türkiyedä İstanbulun Sultanahmet Meydanında teror olayı oldu: Germaniyadan turist grupasının içində bir canını bomba kendisini patlattı. Nicä bildirir Türkiyenin ofițial organnarı canını bomba Siriya kökenni, 1988 duuması bir erif.

Açıklamalara görä patlamada 10 kişi öldü, 15 kişi da yaralandı. Ölülerin arasında bir polițiyacı hem yabancı turistlər var. Yaralılar yakındakı bolniçalara kaldırıldı.

Nicä taa sora açıkladılar Türkiyenin jurnalistleri, herliim turistlerin gidi teroristi esap almaymış hem turistlerä kaçsınan baarmaymış, ölülerin sayısı taa da çok olaceymış.

Patlama olduynan Sultanahmet Meydanı korumaklan sarıldı. Teror erində araştırmalar yapıldı.

Bük ayın (yanvar) 13-dä Sultanahmet Meydanında yaralıları Türkiye Başbakanı Ahmet DAVUTOĞLU hem Germaniya içişleri ministrusu Thomas

de MAİZİERE birliktä bolniçada do-laştılar. Dolaşmak sırasında Canabile-ri urguladılar, ani bu patlama beterinä

bolniçalara düşän insannara hepsi yar-dımınar yapılacak.

Foto - www.aa.com.tr

Nikolay TUFAR “Gagauziyanın şanı vatandaşı” oldu

Bük ayın 18-dä Gagauziya Baş-kanı İrina VLAH verdi gagauz bilim hem kultura adamına Nikolay TU-FARA “Gagauziyanın şanı vatan-daşı” nışanı hem belgisini.

Nikolay TUFAR çok yıllar nauçınıy komunizmayı, politologiyayı hem gagauz halkın istoriyasını üretti. İşledi Komrat Devlet universitetinde üredici hem bilim işlerində prorektor. Literatura (proza hem peetçilik) hem istoriya uurunda çalışmaları var.

Geçenlerde Nikolay Harlampiye-viç TUFAR 80 yaşını tamamnadı (Ca-nabisi 1936 yılın duuması).

PATRETTÄ: (soldan) Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Gagauziyanın şanı vatandaşı Nikolay TUFAR hem Nikolay TUFARın küçük kızı Nina.

Şkolalarda hem uşak başçalarında ilk yardım proektı

Bıldır, TİKA yardımınan Mol-dovada “Şkolalarda hem uşak başçalarında ilk yardım proektı” başladı. Bunun çerçevesində uşak başçaların hem başlangıç şkolaların üredicilerine kurslar oldu. O kurslara katılannar Sertifikat alma haklarını kazandılar.

Proektı birliktä ilerlediler: TİKA, Moldovanın işişleri ministerliin Üstolan durumnar Upravleniyası hem Moldova Nikolay Testemițianu medițina devlet Universitetin studentların “ASTUDMED” dernä.

Proektın ikinci payında kurslarda “ASTUDMED” dernän azaları pay alacaklar.

Şindi Kişinevdaki 10 uşak başçasından hem başlangıç şkolalarından kursları başaran üredicilerä birer ilk yardım çantaların başlanması düşünüler.

Neettä var ileriya Gagauziyada, Kaulda hem Belțta da bölä kurslar yapmaa.

Bucakta açlık
Açlık, açlı – zor yıllar
Sokakta bela kollar
Kollar herbir insanu,
Ursuz da Dokänacı.

Doki isteer korumaa,
Küülülerni doymaa.
Ama düştürer ekin,
Alër paalı bir kilim.

Kazanmaa isteer varlık,
Ama bozër tamaalık,
Ertesi günü çıkmaa,
İşini tamannamaa.

Allaa sa cezalamış,
Ki kızcaazı aac brakmış,
Soluk pala almamış,
Booday ona vermemiş.

Da kâr o gecä geler,
Kimsä onu buvazlêr,
Kuyudan ekin alër,
Salt birkaç tenä brakêr.

Mart ayına üç gün kalmış,
Koyçu Doki Petrovna ölmüş.
Açlık sa hep düşünmüş
Yapmaa türlü çirkin iş.

Afanasiya GERMEK, Valkaneş
(T. Marinoglu'nun "Ursuz
Dokäna" annatmasına görä)

Gagauziyanın duuma gününä karşı açıldı

2015-ci yılın Kırım ayın (dekabre) 22-dä Kiriyet küüyün Dionis TANASOGLU adına teoretik lițeyində muzey açıldı. Maasuz bu iş için hem “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonun kabledilmesinin 21-ci yılına lițeydə yortulu bir toplantı oldu.

Toplantıda pay aldılar lițeyin üredicileri hem ürencileri, Kiriyet küüyün primarı hem başka musaafirlär.

İlkin insannara kutlama sözünnän danıştı Dionis TANASOGLU adına teoretik lițeyin direktoru Valentina Vasilyevna MOLODIKA. Sora da nasaat etti küüyün primarı Valentina Viktorovna KAYKI.

Bundan sora muzeyin açılışı için kırmızı şirit kesildi. Onu kestiler gagauz dilində hem literaturasında ürediciler Anna Kirilovna KOLOMIITSEVA, Antonina İvanovna RADOVA, Galina Kirilovna KOKOŞ, İvana İlyiniçna GÜMÜŞLÜ.

Sora lițeyin 1-9 klaslarından ürencileri Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonun kabledilmesinin 21-ci yılına bir konfert gösterdiler. Konfertta uşaklar çaldılar gözäl gagauz türkülerini, gösterdiler gagauz oyunlarını, Vatan hem ana dili için peet annatılar, fabulaya hem cümbüşä ştenka yarattılar.

Yortunun sonunda ürenciler sölediler, ani pek beenmişler bu yortuyu da laf verdiler, dinnenmâk günnerindän sora, lițeyin muzeyinä birer eksponat getirmää.

Anna Kirilovna KOLOMIITSEVA, gagauz dilinde hem literaturasında üredici

PATRETTÄ: (soldan) başlanlı klaslarda ürediciler Galina Kirilovna KOKOŞ hem İvana İlyiniçna GÜMÜŞLÜ, küüyün primarı Valentina Viktorovna KAYKI, Antonina İvanovna RADOVA, Valentina Vasilyevna MOLODIKA, Anna Kirilovna KOLOMIITSEVA.

2015 “Yılın jurnalisti”

Baamsız Jurnalistika Merkezi hem Moldovada presanın serbestlii için komitet artık 21-lää başlêr kendi “Yılın jurnalisti” ödüllerini. Bu yıl bölä ödülü kabletti Moldova Teleradio kompaniyasının Komratta “Moldova-1” jurnalisti Ekaterina TERZİ da.

Kırım ayın (dekabri) 17-dä Kişinevda Ekaterina TERZİ ya bu ödül verildi presada beceriklii hem çeşitlii ilerletmek için. Ödülü kablettiynän Canabisi urguladı, ani artık 21 yıl Komratta “Moldova-1” kanalın jurnalisti işleer. Onnarın 20-si onun yanında bulunêr operator Anatoliy UNGUGREANU, angısı çok çalışêr ani hazırlanan materiallar meraklı hem islää olsunnar.

Not. 2002-ci yılda Ekaterina TERZİ artık kabletti “Yılın jurnalisti” ödülünü. Ozaman o ödülü ona verdi Moldovanın profesional jurnalistların Ligası.

Babu gününü İspolkom hem GHT karıları da baktılar

Bük ayın 21-dä Gagauziyada baktılar Babu gününü. Bu yortu kurulmuş küü babuları hem lufusalar için. O üzerä da Babu gününü bakêrlar sadä karılar.

En üüsek uurda Babu gününü masuz bir meropriyatıyada kutladılar Çadırda. Kutlamalara katıldılar Gagauziya Başkanı İrina VLAH, GHT başın yardımcısı Natalya ŞOŞEVA, İspolkomun hem Halk Toluşun karı azaları, Çadır hem Gagauziyaya girmeyän Taraklı rayonun insannarı. Sıraları bakarkana, yortuya katılannara kendi

oyunlarını gösterdi ansambli “Düz Ava”.

Evellär bu yortuyu küü babusunun evindä bakarmışlar. Karılar getirirmişlar babuya kolaçlan kaniska, peşkir, rakı sabunu, çorap. Küü babusu yaparmış masa da hepsini ikram edermiş. Sora karılar pindirirmişlar babuyu bir kızaa yada taligaya da, kendileri koşulup ona, çekärmışlar babuyu pınaradan, neredä babuyu yıslarmışlar suylan.

Babunun bayraa varmış: pardıya baalanmış bir kuşak. Pardının ucuna saplarmışlar bir da alma. Bayraa taşıyarmış karının birisi. Karşı gelän adamnar savaşarmışlar almayı kapmaa. Babu korunarmış, kuşaklan saurup, ürküdmüş onnarı. Adamnardan karılar istärmışlar ödek, şarap yada para: ödesinnär babuyu da babu getirsin onnara kız yada çocuk. Herliim adamnar ödek verämärsalar – onnarı yıslarmışlar.

Caltayın “Altın anaktar” uşak başçasında muzey var hem oynannan oyuncak aftası oldı

Geçti artık 10 yıl nicä Caltay küüyün «Золотой ключик» (“Altın anaktar”) uşak başçasında gözäl bir küçücük muzey açıldı. O muzey kuruldu gagauz dilindä ürediciyanın Valentina İvanovna KAMBURun çalışmalannan hem terbediciyanların hem da analar-bobalar zaametlerinnän.

Muzey donaklı gözäl, eski kırmızı güllü kilimnän, dokulu hem uçları dikili peşkirlärlän hem dorojkalarlan. Erleştirilili burada bir pat ta. O pat örtülü ellän dikilmiş çarşafın. Çarşafın üstündä erleştirilili yastıklar. O yastıkların üzleri gagauz ornamentlerinnän donaklı.

Muzeydä var başka işlär da: ikonalar, palalar, kıyatlar, tablalaar, basmalar, oyuncaklar. Nicä düşer olsun küçücük muzeydä, var burada bir küçücük düzencik ta. Ne verer kolayını uşakları tanıştırmak dokumak zanaatınnan.

O küçücük muzeyimizdä uşaklara deyni gagauz dilindä, kulturasında hem adetlerindä uroklar yapılır. Bu verer kolayını uşaklar kopmasınнар köklerinden.

Kırım ayın (dekabri) 7-11 günnerindä Caltay küüyün «Золотой ключик» (“Altın anaktar”) uşak başçasında geçti oyun hem oyuncak aftası. Bu türlü afta burada her yılın yapılır.

Oyun hem oyuncak aftasının ideyası – üzlärca yıl elenän hem seçilän oyunların uşakların arasında ekmää hem bu oynannara anaları-bobaları da katmaa. Onuştan oyun hem oyuncak aftasında teklif edildi analar-bobalar bu oyun dünnäsinnän bir parçası olsunnar da, uşak başçasının zaametçilerinnän bilä, uşaklarda oyunculuk hem yaratıcılık becerikliini zedeletsinnär. Bu verdi kolayını analar-bobalar tanışsınнар eni oyun teknolojilerinnän hem oyun pedagogikasının metodikalarinnän.

Lääzim urgulamaa, ani uşak başçasında vakit minut-minut yazılı. Ama oyun için zaman ayırılır. Uşaklar kimär kerä kendileri da oynamaa başlêrlar.

Birisi alêr oyunca da, birazadana, görersiniz, ani o oyuna onun kafadarları da katılêr – da başlêr büyük oyun dünnäsinnän oyunu. O oyunda uşaklar dünneyi ürenerlär, kendilerinin erini orada bulêrlar.

Belli ki en çok oynannar masalların hem masalların kahramannarinnän ilgili. Onnardan uşaklar en islää tarafları kavrêrlar hem masalların kahramannarına benzemää savaşêrlar. Bundan kaarä oynannar uşakların arasında kafadarlık duygularını kaavileştirer, kolektif azası olmaa üreder, yaptıklarına kantarlamak esabı yapmaa kolaylık verer.

Meraklı oynannar verer kolayını

uşakların keyfi erindä olsun, biraz da büyüklerä benzesinnär.

Deyecez “Tükän” oyununu uşaklar pek beenerlär. Zengin fantaziyalarına görä uşaklar aklyca istedi işleri istedi işlerä çevirerlär: fidan yapraklarını – paraya, taşları – makarinalara, h.t.b... da te onnar alıp satêrlar, satıp – alêrlar. Erleştirerlär mevaları hem zarzavatları, buyur ederlär datmaa.

Oyunnarda uşaklar mutlaka yaradêrlar, eni opbrazlar kurêrlar. Bu da verer kolayını onnar ilerki yaşamaaya hazır olsunnar.

Elena Nikolevna STANEVA,
Caltay küüyün «Золотой ключик»
 (“Altın anaktar”) uşak başçasının başı

Kolada hem Eni Yıl yortularına üreenci festivali

Kanikulların önündä Kırım ayın (dekabri) 17-dä Gagauziyanın üredicilik Upravleniyası hazırladı hem geçirdi bir yortu festivali, angısı baaşlandı Kolada hem Eni Yıl yortularına: Koladaya, Survaya, Hêy-hêya.

Festival oldu Gagauziyanın herbir rayonun kasabalarında Çadırda, Komrat, Valkaneştä. Çadırda yortu geçti Mihail GUBOGLU lişeyindä, Valkaneştä – “Yaradıcılık Merkezindä”, Komrat – Mihail ÇAKİR pedagogika kolecinde.

Buralarda Gagauziyanın üredicilik kuruluşları gösterdiler kendi becirikliini Kolada gezmeğe, Hêy-hêy okumakta, Surva gezmesindä.

Festivaldä pay alan üreenciler gagauz, rus, bulgar, moldovan dillerindä “Ko-

lada” hem türkü çaldılar, peet hem “Hêy-hêy” okudular.

Belliki uşakların becirikliklerini kantarlamaa deyni herbir rayonda jürülär da kuruldu. Jürülerdä vardı popazlar da. Belliki, nicä düşer festivallerdä, kim sa taa islää kendisini gösterdi, kim sa becirämedi bütün canını açıklamaa, ama enseyan hepsi oldu. Zerä yortularımız da hepsimizin ortak yortularıdır.

Avdarmanın istoriyası için ikinci kiyat çıktı

Bük ayın 24-dä Avdarmada oldu prezentaşıya kiyada «Авдарма. 450 лет истории. 1563-2013», angısını hazırladı hem çıkardı avdarmalı istorik İgnat KAZMALI.

Nicä açıkladı Canabisi bu kiyadı o 30 yılın içindä hazırlamış, toplamış material hem arhivlarda işlemiş. Kiyadın sayfalarında annadilêr Avdarma küüyün geçmişi hem bükü günneri, avdarmalıların ömürleri hem gecirdikleri, bildirer sayt *avdarma.md*.

Kiyadın prezentaşıyası başladı bir videodan, neredä annadilêr kiyadın avtorunun İgnat KAZMALI'nın çalışmaları hem istoriyada araştırmaları.

Eridir urgulamaa, ani bu kiyat avtorunun ikinci kiyadı. İlk kiyadı sa – «Авдарма. История села 1811-2011 годы» – çıktı 2011-ci yılda. Her ozaman, küüyün meşenatının İlya KAZMALI'nın teklifinnän hem para yardımınan küüdä “Avdarma küüyün istoriyasının Muzeyi” açıldı.

2015-ci yılın gazetamızın №7-8 (626-627) sayısında, 3-cü sayfada, “Gagauz dilindä hem literaturasında respublika Olimpiadası” Çadırda-kı “Mihail GUBOGLU” lişeyin 11-ci klasta (şindi artık 12-ci klas) üreencisinin Oksana KOBANın laabının ikinci bukvasını yannış yazmışık. Bu işi dorudêrız hem Canabisindän bizi prost etsin isteriz. “Ana Sözü” redakşıyası

Komrat “Dimitriy SAVASTİN” adına uşak resimcilik şkolası eni erä taşındı. Çok vakıda mı?

Deerlär, ani herbir iştä fayda varmış. Bilmeeriz bu ölä mi, diil mi. Ama Komrat “Dimitriy SAVASTİN” adına uşak resimcilik şkolasının dolayında eşinmeklär sadä bir fayda getirdilär – şkola kasabanın merkezindä erleşti.

Eşinmelerin kötü tarafı da o, ani Gagauziyanın hem Komradın öndercileri çıkarttılar bu şkolayı kendi eski erindän, neredä o 16 yıldan zeedä kulturayı hem incäzanaatı uşaklara haşladı. Öndercilär bu işi yaptılar, maamilä surat, başka uşaklara er yapmaa deyni (resimcilik şkolası bulunardı uşak başçası binasının bir kanadında) – kasabada uşak başçalarında uşaklara er etişmemiş..

Nicä açıkladı resimcilik şkolasının direktoru Sergey SAVASTİN “şkolanın eni erinä taşınması ürenmek profesına köstek koymadı. Eni eri da islää. Ama bir kötülük var – şkolanın işi hep ikilikte. Bucet kuruluşlarınan kira kontraktı bir yıla yapılır. Eni erin saabisı, islää insan olsa da, herkerä var nicä kontraktı uzaltmasın. Da ozaman şkola genä kendisine er aarayacak”.

Biz sayêrız, ani Komrat “Dimitriy SAVASTİN” adına uşak resimcilik şkolasına artık kendi binası lâazım

yapılısın. Bu iş ta Gagauziya öndercilerin soruşu, zerä “Dimitriy SAVASTİN” adına uşak resimcilik şkolasında üreenciler diil salt Komrattan uşaklar, ama dolay küülerdän da.

Bükü gündä “Dimitriy SAVASTİN” adına uşak resimcilik şkolasında var 150 üreenci. Resimcilik ustalına onnarı üreder 9 pedagog. Bu yıldan beeri o pedagogların arasında var Gagauziyanın anılmış resimcisi Mihail ARABACI da. Pedagogların arasında var resimci hem çalgıcı Vitaliy MANCUL da.

Not. Komrat uşak resimcilik şkolası, kuruldu 1983-cü yılda raametli Dimitriy SAVASTİN (02.05.1942 - 22.12.2015) teklifinä görä. 1992-cı yıldan beeri bu şkola kendi kurucusunun, anılmış gagauz resimcisinin hem geniyin Dimitriy SAVASTİNin adını taşıyêr.

32 yılın içindä bu şkolayı 326 üreenci başardı. Onnarın 152-si resimcilik uurunda zanaatlarını ilerletmää deyni Universitetlara hem koleclara ürenmää girdilär.

Aydar küüyü için kiyada prezentațiya

Aydar küüyündä oldu prezentațiya pek meraklı hem faydalı kiyada – «Село Гайдар - Веков связующая нить». Bu kiyadı hazırladı hem yazdı aydarlı araştırmacı Födör Savelyeviç KURU.

«Село Гайдар - Веков связующая нить» kiyadı kaplêr 1787-2014 yılları. Onun temelindä yatêrlar arhivdan hem küüdä toplanan dokumentlär, angıları annadêrlar Aydar küüyün hem aydarlıların yaşamasını.

Nicä açıkladı kiyadın avtoru kendisi, bu kiyat çeketti ondan, ani Canabisi başladı kendi laabının hem soyunun köklerini araştırmaa. Sora da ilk aydarlı aylelerin soylarını inceledi. Bölä, araştırmak, Födör Savelyeviç kırka yakın aylenin soy açlarını yaptı. Kendisinä kaynak Canabisi buldu respublika hem rayon arhivlarında hem zagslarında.

«Село Гайдар - Веков связующая нить» kiyadında var 23 bölüm hem 600 sayfa hem da 300 patret.

Kiyadın prezentațiyasını geçti «Födör ANGELİ» adına lişeydä. Onda pay aldılar aydarlılar, primariya azaları hem küüyün primarı İlya Georgieviç KİOSÄ, GHT Başu Dimitriy KONSTANTİNOV, Moldova Parlamen-tın deputatı Födör GAGAUZ, lişeyin üredicileri hem ürencileri.

TÜRK DÜNNÄSİNDAN ŞİİR

Dört renk

Sarıyı görmäk için

Çiçää diil –

aaç olan kardaşının

Benzinä bir bak.

Kızılı görmäk için

Güllerä diil –

Uyku bilmeyenlerin

Gözünä bir bak.

Karayı görmäk için

Topraa diil –

Zavalı milletimin

Bahtına bir bak.

Beyazı görmäk için

Buluta diil –

Umut var canımın

İçinä bir bak.

Nihat SELMAN, Üsküp, Makedoniya

Özgürlük için

Bütün yaz çalışır karımca –

Bir booday tenisi için...

Evreni çevreler kırlangaç –

Bir kuru böcek için...

Bayır uçtan uça deler kişi –

Bir parça ekmek için...

Hepsi bunnar can verir –

Tek bir özgürlük için.

Nimetullah NAFİZ, Kosova

özgürlük - свобода

Türkçä hem Biz

İsteyip ta kedi dilini öldürän,

Türkçä olmazsa da olur deyän,

Türlü kulturaya hayrannık duyan,

Ey suskun kalan, Milletin için uyan!

Geçmişän kalan bir altın miras,

Acı çekmedään paayı annanamaz,

Türkçemiz – serbestlik sesimiz,

Ey suskun kalan, Milletin için uyan!

Bizi biz yapandır dil,

Bunun kıymetini annamak

senin elindä, bil,

Başka bir kaluba dalmayı aklından sil,

Ey suskun kalan, Milletin için uyan!

Yabancı lafları ayıtlı, at dilimizdän,

Türkçemiz ölä güzäl ki,

oku şiirindän destanından,

Tuzaa düşmektän korun,

dildir seni sän yapan,

Ey suskun kalan, Milletin için uyan!

Ürendiinnän üünüp, özünü kaybetmä,

Dilini geliştirmäk için zaamet et,

Zaametini hakkı tanırır, elbet,

Ey suskun kalan, Milletin için uyan!

Türkiyeyän Balkannar arasında

köprüdür dilimiz,

Yahya Kemal'län Akif Ersoy

zengininnin ortak paalarımız,

Anadolu'nun acısınan ateşleniriz biz,

Ey suskun kalan, Milletin için uyan!

Başını kaldır da bir bak, dışarı ne gözäl,

En gözeli sa Türkçemiz dä –

Türkiyemizdä,

Evladım! Sev bu Milleti! Dilini, dinini,

Vatanını sevenneri sev.

Hem, ey suskun kalan,

bir kez taa Milletin için uyan.

Ayşe MURAT, Üsküp, Makedoniya

Hepsi peetlär

gagauzçaya yaklaştırdı

Makedoniyada Türk Dili Yortusu bakıldı

2015-ci yılın Kırım ayın (dekabri) 21-dä Makedoniyanın «21 Aralık Türkçe Eğitim günü» («21 Kırım ay Türkçä Ürenmäk Günü») ofițial yortusunun kutlamalrının ilgili olarak, bu devletin Üsküp (Skopiya) başkasabasında çeşitli yortulu kutlamalar yapıldı.

Ofițial kutlamaların çerçevesindä oldu birkaç kultura hem bilim toplantıları, angıları TİKA (Türk İşbirlii hem Koordinatiya Agenstvosu) hem MATÜ-SİTEB (Makedoniya Türk Tivil Kuruluşları Birlii) katkılarının hem Yunus Emre İnstitutun ortaklınan yapıldı.

Kırım ayın (dekabri) 20-dä Üsküpün Buşi otelindä Türk dünnäsi poetların buluşması hem peet avşamı oldu. Avşamda peetleri okudular Makedonya, Türkiye, Kosova, Romıniya, Moldova (Gagauziya), Ukrayna poetları. Kırım ayın (dekabri) 21-dä Aleksandr Palace otelindä «Türkçenin Balkannar için önemi» türkologiya konferențiyası oldu. Bu sıralarda pay aldı gazetemızın baş redaktoru, akademik, poet Todur ZANET ta.

Hep o günü avşam üstü Üsküpün (Skopiya) Boris Traykovski sport salonunda yortunun ofițial toplantısı oldu, angısında 10 bindän zeedä insanın arasında pay aldılar Makedoniyanın Premyer-ministrusu Nikola GRUEVSKİ, Türkiye Respublikasının Başba-

kan Yardımcısı Yalçın AKDOĞAN, Makedoniyanın Devlet Bakanı Furkan ÇAKO, TİKA Başkanı Serdar ÇAM, YTB (Yurtdışı Türklär hem Akraba Topluluklar Başkanını) Başkanı Kudret BÜLBÜL, TİKA Balkannar hem Dou Evropa Daire Başkanı Mahmut ÇEVİK, bükelçilär, deputatlar, bilim

adamları hem yazıcılar, dernek başkannarı, üredicilär hem ürencilär.

Makedoniyanın «21 Aralık Türkçe Eğitim günü» («21 Kırım ay Türkçä Ürenmäk Günü») yortusu başarılı büyük bir koñertlän, angısını gösterdi Türkiyedän estrada artisti Mustafa CELİ.

Balkan yazıcılar birlii Dernää kuruldu

Dernään kurulma uuru: Balkannarda bulunan devletlerin yazıcılarını bireri getirmää, onnarlan işbirlii hem ortak çalışmalar kurmaa. Bu Dernään kurulmak protokolun altında kendi imzalarını koydular yazıcılar, angıları «21 Aralık Türkçe Eğitim günü» («21 Kırım ay Türkçä Ürenmäk Günü») ofițial yortusunun kutlamalarında pay aldılar.

Protokola görä Balkan yazıcılar birlii Dernään merkezi Makedoniyanın

başkasabası Üsküp (Skopiya) ayrıldı hem Dernään önderci kuruluşuna aza

oldular: Makedoniyadan yazıcılar – Fahri ALİ, Numan ARUÇ, Tahsin İBRAHİM, Mürteza SULOCCA, Rabia RUŞİT, Bennu MUSLİ; Romıniyadan – Vildan BORMAMBET; Kosovadan – Zeynel BEKSAÇ; Bulgariyadan – Habibe HALİLİBRAHİM; Türkiyedän – Zeki GÜREL. Dernän başkanı ayrıldı Makedoniyanın «Yeni Balkan» gazetasının baş redaktoru Mürteza SULOCCA.

Not. Balkan yazıcılar Birlii dernään kurulma toplantısında pay aldılar Türkiyedän Avrasya Yazarlar Birliin başkanı, yazıcı Yakup ÖMERÖĞLU hem başkan yardımcısı, poet Ali AKBAŞ, hem da gagauz poetı Todur ZANET.

Komrat çiftçilər kalkıntısının 110-cu yıldönümü

Bu ay tamamlandı 110 yıl, nicä 1906-cı yılın eskiyü Bük ayın (yanvar) 6-sında (eniycü Bük ayın 19-da) Komratta ozamankı tar kuvedinü karşı çiftçilerin kalkıntısı başladı. Ozaman kalkıntıcılar kasabada kuvedi kendi ellerinü aldılar, Çiftçilər komiteti kurdular. O Çiftçilər komiteti dört gündän sora, eskiyü Bük ayın 10-da Komrat bölgesinin respublikasının kurulması için Karar kabletlär, borçluk kıyatlarını yaktular, vergileri kaldırdılar. Çiftçilər

08.01.1906. “Benim izinimä görä Komrat küüyündä arest altına student Andrey GALAŞAN alındı... GALAŞANın kapanmasından sora yanvarın 6-da Komrat küüyündä bir alay insan erindeki pristavı MOVİLOYU hem polişiya urädniini ÇIKONCIYı arest altına aldılar”.

(Basarabiya guberniyasının jandarma upravljeniyasının başkanına Bender uezdın ispravniinin belgesindän)

09.01.1906. “Bender uezdın Komrat küüyündä eski studentın GALAŞANın revolüşiya propagandası üzä çıktı. Yanvarın 6-da onun arest altına alması ortalı karıştırdı... Benim izinimä görä vişe-gubernator bir êskadron daragunna, yanında prokuror, jandarma ofişeri, polişiyaclar yanvarın 7-dä orayı yolladı. Büün orayı ikinci êskadronu yolladım, zerä çok kişileri arest altına almaa lâzım olacek. Vişe-gubernatora bütün işleri köklän koparsın deyni izin verdim”.

(Basarabiya gubernatorun içileri Bakanına asker yollaması için telegraf belgesindän)

10.01.1906. “Komrattan gelän bilgilerä görä, orada olan ortalık karışmasının maanasında taa derin işlar var, diil nicä ilktän görünärdi... Nicä bizä açıklêrlar, bu karışmanın karakteri diil çiftçilik... Bunun sebebi taa derin. Erindeki kuvet arest altında, baamsızlık bildirildi...”

(“Bessarabskaya jizny” gazetası Komrat çiftçilər kalkıntısı için)

11.01.1906. “On bin kişilik Komrat kalkıntıcıların elinä kaldı. Avtonomiya bildirildi, kuvedi aktardılar hem arest altına aldılar. Orayı gidän vişe-gubernator ikinci êskadronun yardımını isteer.”

(11.01.1906-dan “Russkoe slovo” gazetası Komrat çiftçilər kalkıntısı için)

10.01.1906. “Vişe-gubernatorun hem sud kuvetlerin birdän hem hızlı yapılan razvedkaylan altı agitator-inteligenün hem seksänä yakın kişinin kabaatı ortaya çıktı... çifti-revolüşiyaçı propagandasını yapan organizatıyası belli oldu; duşmanca bakan komratlılar için hem silählan karşı koymaları hazır olan kişilər için durmamayca bilgiler alındı; büünkü küü toplantısında vişe-gubernatorun taravından ortaya koyulan teklif, ani çekettirenneri hem silähları vermää cuvapsız kaldı; birleşik kararlar yanvarın sabaa durumu yok edecez. Rotmistr SKALYKOVSKIY”.

(Basarabiya jandarma upravljeniyasının başkan yardımcısının telegraf belgesindän)

“Bütün küüdä hızlı bir baskıylan yoklama yapêrlar hem revolüşiyaçı aktivini arest altına alêrlar, ertesi günü sa küü topluşu var. Bütün Komrat hem komşu küülülär dizçä kaar içindä vişe-gubernator KNOLYin nasaatını sesleerlar. Topluşu atlılar êskadronu alkaya aldı. Kınalardan çıkarılmış kılıçlar güneştä yalabêrlar. Kaar içindä dişçä duran halk susêr. Uslu, titreyän, ama çetin da. “Silähları verin”, - öter KNOLY. Halk susêr. Bütün korkutmalara halk sade korkuducu susmaklan cuvap verêrdi...”

(Komrat kalkıntısında pay alan P.NİKOLAEVın annatmaklarından)

11.01.1906. “Arestları saaselem başardık. İnteligenları konvoy altında büün Benderä yolladık. Yaarına ikinci arestant partiyasını yollayacez. Yoklamaklan 40 tüfek hem revolver aldık. Halkın yoklamasını ilerlederiz... Rotmistr SKALYKOVSKIY”.

12.01.1906. “Arestantların ikinci partiyasını saaselem yolladık. Taa çoyu silähları kendiliindän verer. Komşu küülürü da gezeriz, ama annaşmamazlık görünmeer. Rotmistr SKALYKOVSKIY”.

12.01.1906. “Küülürü gezmäk hem silähların toplaması başardı. Ortalı uslandırdık... Rotmistr SKALYKOVSKIY”.

(Rotmistr SKALYKOVSKIYın Basarabiya jandarma upravljeniyasının başkanına telegraf belgelerindän)

14.01.1906. “Yanvarın 6-da Bender uezdın Komrat küüyündä, harkovlu studentın GALAŞANın arest altına alınmasından kızışıp, binnän insan pristavı MOVİLOYU hem polişiya urädniini ÇIKONCIYı, düüyüp, arest altına aldılar. Vişe-gubernator KNOLYin erindä administrativ araştırmasınnan hem benim birdän hem hızlı razvedkamnan bir Çiftçilik birlii programasına saabi olan çifti-revolüşiyaçı inteligenşiya grupası ortaya çıktı: 3 üredici – KOLOMİYŞEV, FİLÄRSKIY, BOLFO-SOV; bir student GEORGİEV hem eski realistlar Mihail hem Födör BOLFO-SOVlar. Silählı kalkıntıda kabaathı olan 54 kişi bulundu. Hepsi arest altına alındı... Büün küü topluşunda 860 kişi dizçä durup pişman olduklarını açıkladılar, onları yannış yola sapıdınları gösterip – üredicileri hem studentları – hem geçirdilər vişe-gubernatoru birebir “ura” baarak. Ortalı uslandırdık.

komiteti boyarlardan toprakların almasını hem çiftçilər arasında dooru payedilmesi için karar almış. Bundan kaare Komrat bölgesindän zapaslarda bulunanın askerä mobilizatıyasını durgutmuşlar.

Lâzım urgulamaa, ani gagauzların kendi devletlii için düüşmesindä Komrat çiftçilər kalkıntısının büyük istoriyalı maanası var.

Ama dönelim da bakalım ne annadêrlar o olaylar için arhiv dokumentleri.

Rotmistr SKALYKOVSKIY”

(Basarabiya jandarma upravljeniyasının başkan yardımcısının S-Peterburg polişiya departamentına raportu)

16.01.1906. “Rotmistr SKALYKOVSKIYin usluluk için Komrattan verilän haberlerinä emin diiliz. Silählı karşı koymak sebebiylän ilgili olarak askerın çaarılması kalkıntı öndercilerinin tepelenmesi için kullanılsın lâzım. Çalışın, ani suda düşän kişilər serbest brakılmasınnar, herliim sud arestları kabul etmärsä, o kişileri korumak sebepinnän genä arest altında tutun”.

(Basarabiya guberniyasının jandarma upravljeniyasının başkanı adına S-Peterburgtan gelän saklı telegramadan)

18.01.1906. “Komratta olan ortalık karışmaları revolüşiya temelindä oldular... Soruştarmalardan belli oldu, ani Andrey GALAŞAN, komratlı olarak hem erindeki dilleri bilän kişi, 17 oktâbridä tiparlanan manifestın anamasında hem annatmasında büyük avtoritet oldu... onun tarafından toplanan mitinglerdä GALAŞAN açıklêr, ani bütün kuvet, hem pravitelstvo da, kendi avtoritetini kaybettilär, onunnan düüşmää kolay...”

Yanvarın 10-da vişe-gubernator küü topluşunu topladı, orada açıkladı, ani yanvarın 6-da küülülürün yaptıkları cezalı iştir, hem teklif etti onnar öndercileri hem silähları versinnär, hem da yazı yazsınnar, ani onnar kendi küülülürün yaptıkları için pişman olêrlar. Topluş, saygı göstereräk, vişe-gubernatorun istediklerine susmaklan cuvap etti.

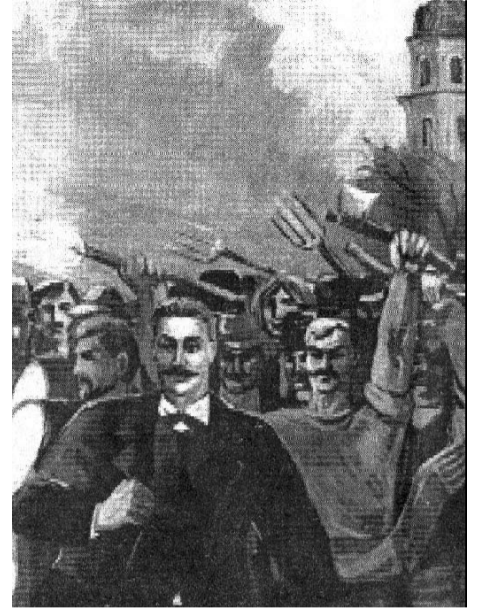
Yanvarın 11-dä 100 kişi erindeki başkannaa çaarıldı, onnarın 58-zi arest altına alındı, sora, ilktän Bender, sora da Kişinev kapanına yollandı. Hep o günü çin sabaalendän, dragunnarın yardımınnan, küü evlerindä yoklama yapıldı hem 200 tüfek hem revolver alındı.

Yanvarın 12-dä vişe-gubernator Kirsovo küüyünä gitti, orada erindeki agitatoru ŞURİKı arest altına aldı. Yanvarın 13-dä da Dizgincä küüyündä agitatorları SIRBUyu hem GENİŞİ arest altına aldı... Gubernator işlerinä geçici bakan HARUZİN”.

(Gubernator işlerinä geçici bakan HARUZİNın içişleri Bakanına raporttan)

17.01.1906. “Bizim uezdımızda genä agrar karışıklı. Etiştirmede taa suumaa Komrattaki çiftçilər kalkıntısı, nicä Gura Bikuluy hem Speya küülerindä karışıklık başladı...”

(“Odesskie novosti” gazetası)

17.02.1906. “Küülürdä olan toplanılarda GEORGİEV kendisini herkerä kuvedä karşı tutêr, bunda halk onun taraftarı olmaa başladı... Kendi yapmalarınnan GEORGİEV, kuvedä karşı ölä da duşmannık gösterän cümneyä zararlı duygular eleştirer...”

(“Komratlı G.K. GEORGİEVın insannara “zararcı duygular eleştirmesi için” Bender uezdın 3-cü stanın pristavı M. MAYDANÜKun yaptı protokoldan)

17.02.1906. “Bän, Bender uezdın 3-cü stanın pristav işlerinä geçici bakan M. MAYDANÜK, Kişinev kapanında bulunan Andrey GALAŞANın taraftarlarına, komratlılar Georgiy Konstantinov GEORGİEVa hem İvan Kirillova PORK-GRASa, karşı yapılan araştırmalardan sora, annadım, ani onnar küülülürü kuvedä karşı kaldırlêrlar, ortalı karıştırlêrlar... hem da etiştirdilər komratlıların yarısından zeedesini kendi tarafını çekmää, bu üzerä da, GEORGİEVın hem PORK-GRASın önderciliinän ikincilää kalkıntı başlomasın deyni, karar aldım: bu iki kişiyi arest altına almaa...”

(Komratlılar G. K. GEORGİEVın hem İ. K. PORK-GRASın arest altına alması için Karardan)

*Materialları hazırlayan
M. FİLİMONOVA,
MSSR Merkez Devlet Arhivın
bölüm başkanı.*

*(“Leninskoe slovo” gazetası,
1981-ci yıl, No.2).*

*Gagauz dilinü çevirdi
Todur ZANET*

Not. 1906-cı yılın Çiçek ayın (aprel) 20-dä Kişinev sudun kararınnan Komrat kalkıntısında pay alannarın hepsi, zalog karşılanın, serbest brakıldılar. İki gündän sora da, 1906-cı yılın Çiçek ayın (aprel) 22-dä sud karar aldı, ani Andrey GALAŞANı da, saalı yufkalandı sebepinä, serbest brakmaa.

“Turkvizyon-2015”: Yana DİMOVA – 8-ci, Valeriy ORMANCI – 10-cu

(Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada)

Birinci oldular Azerbaycandan Ahmet AMERLİ hem Nuray RAHMAN (115 ball), 2-ci – Kazahstan (113 ball), 3-cü Gruzuya (112 ball).

Büklerin arasında yarışmada Gaguziyadan türkücü Valeriy ORMANCI finalda 10-cu oldu. Canabisi kazandı 154 ball. Onun gibi hep 154-är ball kazandılar 7-9 erleri da alannar. Ama jürinin kararına görä Valeriy ORMANCIya 10-cu er verildi.

“Turkvizyon-2015” türkü yarışmasında ensedi Kırgızstandan türkücüy-ka Jydeş İDRİSOVA (194 ball), 2-ci eri aldı Kazahstandan “Orda Emes” grupası (185 ball) hem 3-cü eri da Türkiyedän türkücü Görkem DURMAZ (175 ball).

Dimitriy KARACOV raametli oldu

Bük ayın 16-da raametli oldu Gaguziyanın anılmış muzıkantı, kulturada kıymetli zamatçı, “Düz Ava” ansamblinin çalgıcısı Dimitriy KARACOV.

Dimitriy KARACOV şen hem gülär üzlü bir adamdı, 64 yaşındaydı. 40 yıldan zeedä “Düz Ava” ansamblesindä işledi: daulcu, kontrobasçı, fortopyanocu.

Dimitriy KARACOV Bük ayın 18-dä topraa verildi.

Topracu ilin olsun!

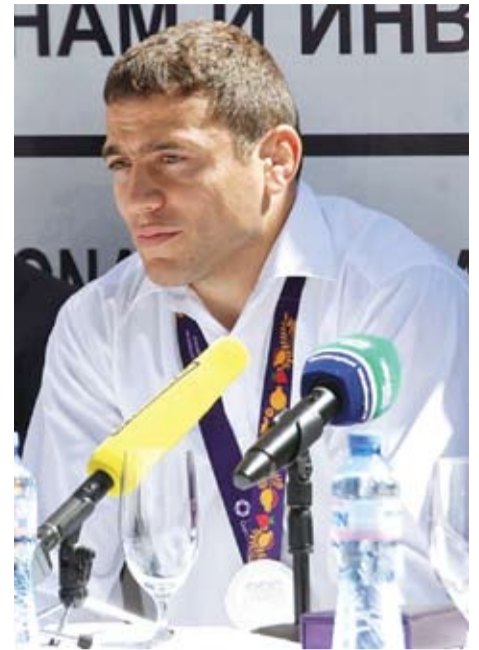
Pötr YANULOV 2015-ci yılın en islää güreşçisi

Moldova güreşçilər federatıyaların Birlii açıkladı, ani 2015-ci yılın en islää güreşçisi var I-ci Evropa Olimpiada oyunların gümüş medalisinin saabisi, Gaguziyalı serbest güreşçi Pötr YANULOV.

Kırım ayın 30-da Pötr YANULOV hem başka anılmış sportsmennara Moldova güreşçilər federatıyaların Birlii tarafından verildi şanı diplomalar. Gaguz güreşçisine 20 bin ley kendi cöbündän verdi eski güreşçi hem bükü biznesmen Mihail KARASENİ.

Not. Pötr YANULOV duudu Kıpçak küüyündä. Dünnä çempionu (2010), Evropa çempionatında 4-cü

er (2013), çok kerä Moldova çempionu, XXVII Bütündünnä yaz Univeriadasının bronza medalisinin saabisi (2013), Komrat kasabasının şanı vatandaşı (2013), 2014 yılın 10 en islää sportsmennarın arasında 5-ci erin saabisi, I-ci Evropa Olimpiada oyunların gümüş medalisinin saabisi (2015), “Gaguziyanın şanı vatandaşı” (2015).

Gaguz boksörları altın, gümüş hem bronza medalileri aldılar

2015-ci yılın Kırım ayın (dekabri) 9-12 günneri arası Moldovanın boks merkezindä Briçan rayonun Grimênküü küüyündä Moldova Respublikasının boksta 68-ci çempionatı oldu. Çempionatta Gaguziyadan 4 boksör pay aldı. Onnarın üçü medalileri kazandılar.

Büklerin arasında 75 kg kategoriyasında Moldova Respublikasının çempionu oldu Komrat sport lişeyin sportçusu, Moldovanın yuniorlar arasında iki kerä çempionu Valeriy SIRBU. (Büünkü gündä Valeriy SIRBU Komrat Devlet Universitetında çiftlik fakultetında üürener).

Çempionatın 64 kg kategoriyasında bizim sportsmennar İvan PETROV gümüş hem Grigoriy KROYTOR bronza medalileri aldılar.

PATRETTÄ: Valeriy SIRBU hem onun treneri Şerali TURGUNOV.

Avdarmalı Valeriy KAPSAMUN Türkiyedä bilim Olimpiadasında birinci oldu

2015-ci yılın Kırım ayın (dekabri) 24-25 günneri arası Türkiyenin Eskişehir kasabasında “2-ci Türk dünnası bilim Olimpiadasının” 11-15 yaş arası üürencilerin proektlarının yarışmak finali oldu. Olimpiada yapıldı “Türkiye Gönüllü Eğitimciler Derneği” hem “Eskişehir Kültür Başkenti Ajansı” yardımınarınnan hem çalışmalarınnan.

Olimpiada “Dizayn” hem “Buluş” (izobreteniye) uurlarında oldu. Onnarda pay almaa deyni 16 devlettän 257 proekt yollandı. Finala 100 proekt alındı (Türkiyedän 60, başka devletlerdän da 40).

B ü ü k sevinmeliklän bildireriz, ani “2-ci Türk dünnası bilim Olimpiadasının” “Dizayn” dalında birinci eri aldı Avdarmanın “Dimitriy ÇELENGİR” adına teoretik lişeyin

üürencisi Valeriy KAPSAMUN. O getirdi burayı kendi yaratmasını – klisä biçimindä yapılı saati. Birinci er için ödülü Valeriy KAPSAMUN kablet-

ti Türkiye Milli üüredicilik Bakanın Nabi AVCİnin elindän.

“2-ci Türk dünnası bilim Olimpiadasında” Avdarmadan taa bir üürenci İvan GREK ta pay aldı. Bu üürencilər ikisi da Avdarmanın uşak yaratması Evindä zanaatlanêrlar, onuştan Olimpiadaya kendi öndercilerinnän, Evin direktorunnan Mihail YAZICIylan yollandılar.

Ani Avdarmanın uşak yaratması Evindän üürencilər “2-ci Türk dünnası bilim Olimpiadasında” pay alacaklar belli oldu bildir, açan bu küüyä “Türkiye Gönüllü Eğitimciler Derneği” üüredicilər geldilər da uşakların yaratmalarınnan tanıştılar.

PATRETTÄ: (saadan sola ortada) Türkiye Milli üüredicilik Bakanın Nabi AVCI, Valeriy KAPSAMUN, Eskişehir Valisi (gubernator) Güngör Azim TUNA.

“ANA SÖZÜ” Gaguz dilindä gazeta
Çikêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 115.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Gagauz dilindä uşak başçalarına hem şkolalara genä er yok

Gagauziya İspolkomu kabletti Gagauziyanın üredecilik zakonunu. Zakonda Gagauz dilindä uşak başçalarına hem şkolalara genä er yok.

Teklif edlier, ani gagauz dili sadä predmet olarak üretilecek hem 5-12 klaslarda «история родного края» predmeti gagauzça verilecek.

Var başka enilıklar da – zakon zorlayacak gagauzları mutlaka kendi dilini öğrenmää. Hem da öğrenmää için verilän diplomnara gagauzça «вкладыш» koyulsun lääzim.

Da bu kadar mı? Gagauziyayı bunun için mi kurduk?

İlya FİLEVa verildi ad “Maestro în arta”

Moldova Prezidentin kararınan Gagauziyanın anılmış kompozitoruna İlya FİLEVa “Maestro în arta” (“İncäzanaatta Maestro”) adı verildi.

Küçük ayın (fevral) 7-dä Komradın kultura Evindä, “Düz Ava” ansamblesinin 45-ci yıldönümü yortusunu kutlarkana, şenaya Maestro İlya FİLEV çağırıldı da orada Moldova kultura ministrusu Monika BABUK Canabisinä “Maestro în arta” (“İncäzanaatta Maestro”) nişanı taktı hem belgesini verdi.

PATRETTÄ: Monika BABUK hem İlya FİLEV.

Komrat ihtärlar evin 15-ci yıldönümü

Küçük ayın (fevral) 9-da Komrat Recep Tayyip ERDOĞAN adına ihtärlar Evi 15-ci yıldönümünü kutladı.

İhtärlar Evin yıldönümünü bakmaa deyni burayı geldilər hem buradakı personalı hem da burada bulunan ihtärları kutladılar Komradın primarı Sergey ANASTASOV, TİKA programaların Kişinev kordinatörük Ofisin kordinatörü Canan ALPASLAN, TİKA kordinatör yardımcısı Osman USTA, Gagauziya İspolkom Predsedatelin yardımcısı Olesä TANASOGLU, Halk Toluşu başın yardımcısı

8-ci sayfa

“Düz Ava”nın 45-ci yılı hem Semön POMETKOnun 65-ci yıldönümü

Küçük ayın (fevral) 7-dä Gagauziyanın “Düz Ava” türkü hem oyun halk ansamblesi Komradın kultura Evindä kendi 45-ci yıldönümünü hem da onun kurucusunun hem ilk öndercisinin Semön POMETKOnun (SÊMın) 65-ci yıldönümünü büyük bir konçertlän kutladı. Kutlamada pay aldılar Gagauziyanın hem Moldovanın öndercileri, büyük kompozitorları hem muzikantları, diplomatlar, deputatlar, yazıcılar, kultura, bilgi, cümne hem sıradan insannar diil salt Moldovadan hem Gagauziyadan, ama başka devletlerdän da.

5-ci sayfa

Rusiyaya hem EVRAZÊSa emin altında cümne-politika Forumu

Küçük ayın 2-dä Komratta geçti «II. Общественно-политический форум «Гагаузия-2016: состоятельность автономии» (II. Cümne-politika forumu “Gagauziya-2016: avtonomiyanın var oluşu problemi”) – rusçadan forumu hazırlayannarın çevirisi. Gagauzça haliz lääzim olsun “Gagauziya-2016: avtonomiyanın var olması” – nişan “Ana Sözü”.

Forum ilktän düşünülärdi nicä sadä cümne Forumu. Ama son adım onu cümne-politika forumu yaptılar. Forumu ortak hazırladılar İspolkom, Halk Topluşu, pravitelstvo dışında kuruluşları «Про-Евразия» hem «Национальный институт развития и реформ Гагаузии».

Forum adandı 2014-cü yılın Küçük ayın (fevral) 2-dä Gagauziyada olan Referenduma.

3-cü sayfa

Gagauziya halkın kendi kimniini hem kulturasını koruması en önemni uurlardan biri

Dört yıl geeri Türkiyenin Kişinev Büükelçisi oldu saygılı Mehmet Selim KARTAL. Ozaman Canabisinnän “Ana Sözü” için ilk reportajımızı yaptydık. Taa sora da gazetamızın sayfalarında Mehmet Selim KARTALın çok hablerler hem reportajlar verdik. Herkerä gülär üzlü hem diologa açık bir insan olarak, paalı Büükelçi bizim soruşlarımıza açık cevaplar verdi. Şindi da, Büükelçilää buyur edip, gözäl bir türk kafesi masasında bizinnän konuştı.

- İlk öncä Türkiyedä terora can kurbanannarınan ilgili olarak Sizä hem bütün Türk halkına acızgannımızı bildirerim hem baş saalı diliyorum.

- Teşükür ederim.

- Dört yıl geeri ilk reportajımızda işinizi nedän başlayacınız soruşuma, Siz dediydiniz, ani en önemni uurunuz: “Moldovanın, Moldovanın bir payı olan Gagauziyanın hem Türkiyenin arasında herbir uurda işbirliini kaavileştirmää, genişletmää, taa ileri taşımää”. Bunu yapmaa becerdiniz mi?

2-ci sayfa

Gagauziya halkın kendi kimniini hem kulturasını koruması en önemni uurlardan biridir

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada.

- Hepsini becerämedim. Becerdim deyärsam – yalan olur. Bän da yalan konuşmayı sevmäm. Hem yazık, ani becerämedik. TİKANın yolunna Gagauziyaya (Gagauz Erinä) durmayca yardımımız geldi hem geller. Ama benim aslı istediim Gagauziyaya taa çok sayıda türk firmaların girmesiydi. Bunu bir türlü başaramadık. Belli ki, bunun çok sebepleri var: Gagauziyadan kaynaklanan sebeplär var, bizim firmalardan kaynaklanan sebeplär var.

- Dört yıl geeri Canabiniz dediydiniz, ani yapmaa istediklerinizden birisi da Moldova Türkiye arasında vizasız gidış hem bunu çözdünüz.

- Vizaların kaldırılması verdi kolayını Türkiye hem Moldova vatandaşları, onların içinde gagauzlar da, taa çok Türkiye'ye hem Moldovaya girsinnär. İki devlet arasında uçakların zeedelenmesinden hem yolcu sayılarının artmasından bunu göreriz.

- Vizadan kaarä neyi başarmaa neetä koydunuz hem başardınız?

- Bildiiniz gibi bu yıllarda Türkiye Moldova arasında serbest alış-veriş anlaşması da imzalandı. Ama bu anlaşma taa yoluna girämedi, zerä iki parlamenttan da karar çıkması lâazım. Bu anlaşmaylan gümrük (*tamojnä – nişan "AS"*) vergilär kaldırılär. İktän insanın serbest dolaşımını önä saaladık, taa sora da malların serbest dolaşımı saalamış olacez.

- Siz geldiiniz zaman Gagauziyada, Moldovada çok kritik bir politika durumu vardı. Benim bakışma görä bu durum, sansın, diişmedi. Canabiniz, bir diplomat olarak, bu işleri taa geniş görän bir insan olarak, benim bu bakışma ne deyeceniz?

- Dediinizä bir öçüdü katilërim. Ama şunu da görmäk lâazım – olaylara kara-biyaz bakmaa yanniş. O sorunların arasında politika sorunları var, ekonomika sorunları var, yardımın hakça daatılmaması var. Bu uurda taa çok sorun sayabiliriz.

Ama bir öndän şunu da görmää lâazım, bekim buna siz da katılırsınız, hem Moldovanın merkez önetimin, hem yabancı devletlerin, batı devletlerin, Gagauziyaya ilgisinin taa da çok aartmasını görerim. Son yıllarda hem Moldova önetiminden gidişlär oldu: premyer-ministrular gitti, parlament başkanı gitti, ministrular gitti. Orada toplantılara hem dartışmalara katıldılar, orada halkın önünä çıktılar. Hem da yabancı devletlerden insannarın da Gagauziyaya gidişi zeedelendi. Benim çalışmama başladım zaman Gagauziyaya gidän, neredä sa, Rusiya Büükelçisinnän bändim. Ama şimdi görerim, ani Moldovaya gelän yabancı delegaşıyaların Gagauziyaya geçmesi da zeedelendi. Bu da Gagauziyanın faydasına bir durumdur.

- Sizin çalışmanızla son yıllarda Türkiyedän Gagauziyaya devlet uurunda çok büyük vizitlar oldu. Bu yıl vizitların sayısı zeedelenecek mi?

- Nicä bu olacakşindi kestirämeerim. Ama yakın vakıtta Gagauziyadan Türkiye'ye plannanan vizitlar var.

- Tezdä bir yıl olacak nicä bükü Gagauziyanın öndercileri kuvedä geldilär. Bu yılın içinde onnar çok kerä Rusiyaya vizit yaptılar, ama Türkiye'ye hiç bir ofițial vizit yapılmadı. Kolaylıkmıyoktu? İstämeditilär mi? Viziti düzenneyämediniz mi?

- Kolaylık olmadı. Bizdä da seçimnär vardı. Arka-arkaya seçimnär yapıldı. Seçimnerdän sora hükümetin kuruluşu. O üzerä vizitin plannanması bir türlü olamadı. Taa sora da, biz hazır olduumuz zaman, Gagauziya önetimin yivın bir programası ortaya çıktı. Ama önümüzdeki aylarda bu vizitin aslıya çıkmasını düşünüriz.

- Bu vizita köstek koyan teror patlamaları da, bezbelli, oldu.

- Yok. Bizim çalışmalarımıza teror konusu köstek olamaz. Bu terolar – insanımızın acısı. Ama Türkiye'ye sadece bu gün bu terolarla birlikte yaşayan bir devlet diil. Teror Türkiyedä ortaya eni çıkmış bir olgu diil. Yazık, ama Türkiye bunu çok uzun yıllardan beeri, taa XX-ci üzyılın 80-ci yıllarından beeri, bu teroru yaşêêr. Belli ki, başka devletlär bunun acısını eni duymaa başladılar.

Bakmadaan ona, ani Türkiye terolarla düüşmeye büyük kaynaklar ayırêr hem harcêêr, Türkiye kendi gelişmesini üseltmää hem kuvedini kaavileştirmää becerdi. Türkçedä bir deyim var: "İt ürür, kervan örür!"

- Onun gagauzçası da: "Köpek salêr, kervan gider!"

- Şindi sözlär erinä oturdu.

- Türkiye Gagauziyaya okadar çok yardım etti, ani bu yardımın gagauzların cannarında daymalarında kalacak. Ama ortada bir incelik var. Gagauzları, türk milleti oldu için, kannan Türkiye'ye çeker. Din olarak – biz hristianız. Dinnän Rusiyaya çeker. Son vakıtlara Türkiye hem Rusiya arasında problemalar ortaya çıktı. Sizincä Gagauziyada bu problemalar duyulêr mı?

- Belli ki, gagauz kardaşlarımızın Rusiyaya yakınlığını hepsimiz biliriz. Bu, geçmişte da böläydi, görünür gelecekte da, beki, diişmeyecek bir aslısıdır. Onuştan, bizim Rusiya Federasıyasınan ilişkilerimiz bozuldu için, gagauz kardaşlarımızın da oradan koparılmasını beklememiz doğru olmaz. Ama bizä karşı da gitmelerini istämeeeriz hem açıkça bunu da görmeeriz. Zerä, kan-kardaşlarımız saydıımız bir topluluk söz konusu.

- Genä yardımına dönelim. Bükü günädän Türkiyedän Gagauziyaya gelän yardımın paası, neredä sä, 60 milyon doları buldu. O yardımın içinde en büyüklerden birisi – GRT (Gagauziya Radio hem Televideniye) proekti. Gagauziyanın herbir eni öndercisi GRT dolayında oynamaklar başlêêr. Ama bitki vakıtta GRT'yi yok etmä noktasına getirdilär. Neetä var sahya, Baba Marta ayın 1-dä, Gagauziya Halk

Topluşunda GRT'yan ilgili bir zakon kabletmää. O zakonnan Gagauziya Radio hem Televideniyası yok ediler da erinä uydurma bişey kurulêr. O zakon yok eder Türkiye'nin 15 yılın içinde GRT'ya yaptı yardımın hem yok eder Gagauziyanın devletlik simvollarından birisini – Gagauziya Radio hem Televideniyasını. Türkiye bu olaya nasıl bakıyor?

- Gagauziyada ofițial yada yarım ofițial mediyaların bu günkü durumunda hem gelecek halında karar vermäk, Moldovadaki merkezi önetimine hem merkezi zakonnarına uyup, bütündän Gagauziya önetimidir. Halk Topluşunda alınacak kararlara baalıdır. Bu kararların da, dediim gibi, merkezi zakonnarın çekişmemesi olması lâazım. Urgulêêrim, ani biz, yardım verdiğimiz için, bu işä karışmêêrız. Bu Gagauziyanın iç işleri.

Ancak, bizä soruldu zaman, bizä danışıldı zaman, Gagauziya öndercilerine dä, Moldova önetimine dä, biz çok açıktan söledik hem söleriz: Gagauziya halkın kendi kimniini hem kulturasını koruması en önemni uurlardan biridir. Gagauziya Radio hem Televideniyası da bu korumada en büyük tertiplerinden biri.

Herliim eni düzenemelär Gagauziya Radio hem Televideniyasının bu işlemini zora sokacak sa, bu işlemini nacaklayacak sa, gagauz halkın kendi kimniini hem kulturasını korumasına katkıda bulunmayacak bir hala getirecek sä o kurumu – bu açıkçası Gagauziyanın kendi, genä türkçemizin gözäl bir deyimlerin birisinnän söliim, "Pindii dalı kesmeyä" benzär.

- Bitki vakıtlar Gagauziya önetimi çok büyük adımnar atêr Moldovanın bulgar vatandaşları tarafına. Bu adımnarın bulgar küülerin hem kasabalarının Gagauziyaya girmesinin alt yapısı hazırlanêr. Buna nasıl bakıyorsunuz?

- Görerim, ani o küülerde hem kasabalarda yaşayannar bunun istemesini açıktan söleerlär. Bizim bakmamızdan öncä lâazım bakmaa Moldova önetimi buna nasıl bakıyor. Bu önemni! Bu da genä Moldovanın iç işi. Bizim Türkiye'nin her zaman açıkladığını tekrarlêêrim – Türkiye için pek önemni Moldovanın her zaman için birliinin hem bütünnünün korunması.

Bän bu gün Moldova Başbakan yardımcısı sayın Balannan birliktäydim. O görüşmedä da bunu urguladım – Türkiye Moldovanın birliinä hem bütünnünä, nasıl kendi birliinä hem bütünnünä, unitar yapısına ne derecedä önem verir sa, bölgedeki başka devletlerin birliinä hem bütünnünä o uurda önem verir. Açık söleerim, ani aylaştırıcı, parçalıyıcı olabilecek, bu türlü işlere yol açacak olaylara, biz çok sıcak bakmêêrız.

- Bu konuyla ilgili benim bakışım bölä – bulgar küüleri hem kasabaları Gagauziyaya alınır sa, bunun Gagauziya yok edilecek. Çünkü bölä bişey olur sa, "Gagau-

ziya (Gagauz Yeri) özel hakk statusu için" Zakonu enidän Moldova parlamentına çıkarılacak da bütün özelliklerimizi kaybedecez.

- Belli ki, sizin fikrinizi da Gagauz önetimi esaba alması lâazım.

- Yardımın konusundan ilgili taa bir iş sormaa isteirim: Bu yakınlarda Gagauziyada Türkiye angı proektları yapmaa düşüner?

- TİKA'yan koordine edilän üretilik proekti var. Komratta büyük bir üretilik kompleksin yapılması proekti var – türk okulun hem uşak başçasının yapılması.

Ayrıca Kongazın Süleyman DEMİREL lişeyin enilenmesi proekti da var. TİKA Başkan yardımcısı buradaykana o lişeyä gittik. Kendisi da gördü, ani lişeyin bu günkü durumu ne Türkiye'nin adına, ne da Süleyman DEMİREL adına yakışmêêr.

Bundan kaarä bolnişalarla ilgili rehabilitaşıya proektimiz ön planda.

- En büyük proektiniz oldu Türkiye Kişinev Büükelçiliin binası. Onu da başardınız mı?

- Binayı bitirdik artık. Sanêrız, ani ilk yazlan bilä, Nevruz yortusunun bilä, bilersiniz türk milletlerinde Nevruz yıl başlangıcı sayılêr, biz da orayı taşınacez.

- Saygılı Büükelçi, Siz Gagauziyayı tanıdınız, gagauzları ürendiniz, kendiniz da bu dört yılın içinde neredä sa gagauz oldunuz, adetä görä, gagauz kardaşlarınıza ne sölemäk istersiniz?

- Hep sölediimi tekrar sölemää isteirim: birlik hem barabarlıklarını bozmasınlar. Belli ki, politika çekişmeleri olabilir, düşüncä ayrıntıları olabilir, diişik yaklaşımın olabilir, bunun olması da çok iidir toplumunda, çeşitli düşüncülerin olması, ama önemni kertiklerde gagauz toplumunun ortak zorlukların, ortak sorunların çözümünde bir araya gelinmesi lâazım. Genä türkçemizin deyiminnän söliim: "Birliktän kuvet duar!" Kuvetli olmak istenir sa, birlik barabarlık içinde olması lâazım.

Hem bunun birliktä – ekonomika kalkınmasına aarlık. Dışardan gelecek yardıma pek bel baalamama lâazım. Kendi kaynaklarını, pek islää kantarlayıp, bu kalkınmayı kendi çalışmasınan, gagauz halkının da en başta, başarabileciinä bän inanêrim. Biz da, Türkiye olarak, yardımımızı her zaman için sürdürmää kararlıyız. Ama canım isteer, ani diil sadä TİKANın yolunna, am Gagauziyaya gelecek türk firmaların yardımınan, taa çok özel sektör girişimcilerinnän hem iş adannarınan temsil olalım.

Siz eni binamızdan söz ettiniz. Onun açılışınan Komratta Fahri Konsolosluumuzu da açacez. O da Türkiye'nin Gagauziya halkına taa yakın olmasını saalayacak.

Allaa saalık versin, bereket versin, gagauz kardaşlarımızı.

- Allaa versin.

Türkiye Büükelçisinnän konuştu akademik Todur ZANET

Rusiyaya hem EVRAZÊSa emin altında cümne-politika Forumu

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada.

Nicâ bilersiniz artık 2014-cü yılın Küçük ayın (fevral) 2-dä Referenduma çıkarıldıydı soruşlar: “Gagauziya halkın dış yolunu kendibaşına seçmâ hakkın kalınmış statusu için”, “Rusiya, Belorusiya hem Kazahstan arasında Tamojnâ Birliinâ girmää deyni soruşun incelemesinde Tamojnâ Birlii için” hem “Moldovanın Evropa Birliinâ girmesi için”. Onuştan II. Cümnä-politika forumu da Rusiyaya hem EVRAZÊSa emin altında geçti. Bu üzerä da Forumu musaafir oldular hem onda pay aldılar sadâ Rusiyanın hem Rusiya yanı olan Moldova soñalistlar partiyasının hem Pridnestrovye temsilcileri. O musaafirlerin arasında vardılar Moldovada Rusiya Büükelçisi Farit MUHAMETŞİN, Rusiya Dumasının deputatı Ele-

na DRAPENKO, Rusiya Dumasının Federatıya Sovetinin azası İgor MOROZOV, Tatarstan Respublikasının (Rusiya Federatıyası) deputatı Albert HABİBULİN, Moldova soñalistlar partiyasının başı İgor DODON hem başkaları.

Forumun başında gösterildi doku-mental film «Референдум Гагаузии - воля народа».

Bundan sora da Moldovanın hem Gagauziyanın gimnarının Forumun ofițial açılışı yapıldı.

Açılışta ilkin söz tuttu Gagauziya Başkanı İrina VLAH. Sora Nasaat etti Gagauziya Halk Topluşu Başu Dimitriy KONSTANTİNOV. Nedân sora da selemlama sözlerini söledilär: Mihail KENDİGELÂN, Elena DRAPENKO, İgor MOROZOV, İvan BURGUCU, Albert HABİBULİN, Mihail FLAŞ, İgor DODON, Konstantin KELEŞ, Leonid DOBROV, Roman TÛTİN, Sergey BUZACI, İgor ŞORNİKOV, Valeriy YANİOGLU, Aleksey KOŞEL, İgor KROYTOR, Anatoliy TALMAÇ.

Selemnama sözleri bittiyän Gagauziyanın Başkanı İrina VLAH baaşladı “Şükür Belgelerini” Referendumu hazırlayan aktivistlere.

Bundan sora başladı ilk plenarya: «Политическая и экономическая состоятельность Гагаузии: новые вызовы». Onun moderatoru oldu genç gagauz politikacısı Anatoliy TALMAÇ. Sesiyada pay aldılar hem

nasaat ettilär Gagauziya Başkanın birinci yardımcısı Vadim ÇEBAN, Halk Topluşu deputatı Sergey ÇİMPOEŞ, ekonomikada ekspert Mihail POYSİK, Moldova Parlamentin deputatı Vladimir GOLOVATÛK hem jurnalist Sergey MANASTIRLI.

Forumun ikinci plenarya sesiyasının teması “Gagauz dili hem kulturasi: eni yol” oldu. Onda pay aldılar: genç gagauz yazıcısı İlya KARASENİ (moderator), Gagauziyanın M.Maruneviç bilim Merkezin başu Pötr PAŞALI, Gagauziya genç yazıcılar birlii cümne kuruluşun başu Alla BÛK, genç yazıcı Nikolay YALANCI, akademik hem yazıcı, “Ana Sözü” gazetasının baş redaktoru Todur ZANET.

II. Cümnä-politika forumunda nasaatları hem teklifleri elektän geçirdiktän

sora, Forumun kararı cümneyä açıklanacak.

Not. 2014-cü yılın Küçük ayın (fevral) 2-dä Gagauziyada Referenduma pay aldı 70 376 kişi. Bu seçim hakkı olan Gagauziya insannarından 70,04%. “Gagauziya halkın dış yolunu kendibaşına seçmâ hakkın kalınmış statusu için” kendi kayıllık sesini 98,8% (68 023 kişi) verdi, karşı – 1,1% (1 324 kişi) çıktı. Rusiya, Belorusiya hem Kazahstan arasında Tamojnâ Birliinâ girmää deyni soruşun incelemesinde Tamojnâ Birlii için 98,47% (68 182 kişi) kayıllık sesini verdi. Karşı – 1,52% (1 057 kişi) çıktı. Moldovanın Evropa Birliinâ girmesi için 2,57% (1 718 kişi) oy kullandı. Karşı – 97,43% (66 643 kişi) çıktı.

Türkiye Kişinev Büükelçisi Moldova Premyer-ministrusunun buluştu

Küçük ayın (fevral) 2-dä Türkiye Kişinev Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL buluştu Moldova Premyer-ministrusunun Pavel FİLİPlan da verdi Canabisinâ Türkiye Premyer-ministrusunun Ahmet DAVUTOĞLUnun kutlama kiyadını.

Buluşmada Moldova durumunan ilgili soruşlar incelendi hem Moldova-Türkiye arasında işbirliin geleceä hem hızlanması konuşuldu, bildirer Moldova Pravitelstvusunun basın merkezi.

Moldova Respublikasının Premyer-ministrusu Pavel FİLİP urguladı, ani Moldova pek meraklanêr

iki devlet arasında karşılıklı işbirliin ilerlemesinnän. Canabisi urguladı, ani Türkiye var hem her zaman olacak Moldova için stratejiyalı bir ortak. O şükür etti Türkiye Respublikasına o yardımın için, ani yapılar üredicilik hem cümne uurunda. Hem emut etti, ani bu kardaşlık işbirlii kaavileşecek hem ilerleyecek.

Kendi tarafından Türkiye Kişinev Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL kutladı Pavel FİLİPı premyer-ministruluk erinnän hem urguladı, ani barış hem raatlık Moldovanın hem bütün regionun ilerlemesine deyni temeldir.

“Şindi Türkiyedä durum zor, olêr teraktlar, kimileri onnarın can kurbanı alêr. Onuştan bizim için barış hem raatlık pek önemni.”- dedi Türkiye Kişinev Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL.

Ofițial buluşmada incelendi politikali dialogların genişlemesinnän ilgili soruşlar da, onnarın protokol hem dokument uuruna getirilmesinin önemni olması. O politika dialogları en üüsek uurlara kaldırılacak. Bu iş için da iki devlet arasında en üüsek uurlarda ofițial vizitler yapılacak hem “Vatandaşların cümne koruması için” karşılıklı anlaşmanın imzalanması hızlandırılacak.

Foto – www.gov.md

Sankt-Peterburgtan Gagauziyaya gumanitar yardım geldi

Gagauziyanın Başkanı İrina VLAHın hem Rusiyanın Sankt-Peterburg gubernatorun Georgiy POLTAVÇENKOnun arasında anlaşmaya görä Gagauziyaya gumanitar yardımı yollandı.

Yardımanın içində vardı: 24 “Bobcan” ükledici traktorları, yangın söndürmâk maşinası, 3 “hızlı yardım” maşinası, saalık için 9 komplekt medoborudovaniye, işitmâk aparatları, sakatlara kolâskalar h.t.b.

Bu yardım, Sankt-Peterburg delegatıyasınan birliktä, Gagauziya başkanı tarafından Küçük ayın 13-dä Komrat meydanında açıktan Gagauziya rayonlarının, kasabaların, küüle- rinin hem insannarın arasında, kardaş payı olarak, payedildi.

Komrat Devlet Universiteti 25 yılın yaşında

Küçük ayın (fevral) 11-dä Komrat Devlet Universiteti 25 yılını kutladı. Bununnan ilgili Universitetin yortulu toplantısına katıldılar, kutlama sözlerini söledilär hem baaşşlarını verdilär paalı musaafirlär Gagauziyadan, Moldovadan, Türkiyedän, Ukraynadan hem başka aşırı devletlerdän.

Musaafirlerin arasında vardılar Moldovanın ilk prezidenti Mircea SNEGUR, Moldova bilimnär akademiyasının predatedeli Georgiy DUKA, Türkiye Kişinev Bükelçiliin I-ci sekretari Erdoğan ODABAŞ, TİKA programaların Kişinev kordinatorluk Ofisin kordinatoru Canan ALPASLAN, Amerika, Romniya hem Vengriya bükelçileri, Moldova Pravitelstvosunun azaları,

Komrat primarı Sergey ANASTASOV, Odesa oblastinin дума başın yardımcısı Yuriy DİMÇOGLU, Komrat Mihail Çakir pedagogika kolecin direktoru Mariya Dimitrievna TANASOVIÇ, Cümne insanı Leonid DOBROV, Mol-

dova Universitetlerinden rektorlar hem prorektorlar, yazıcılar, bilim, cümne hem kultura insanları.

Yortulu toplantı başladı Moldovanın hem Gagauziyanın Gimnalarından hem Komrat Devlet Universitetin Gimnasından (*laflar – Todur ZANET, muzika – İlya FİLEV*).

Sora söz tuttu KDU rektoru Zinaida ARIKOVA. Canabisi urguladı, ani KDUyu 25 yılın içindä başardı 9 bin kişidän zeedä hem Universitet büünkü gündä halizdän oldu Gagauziyanın kadrolarının hazırlamak merkezi.

Söz verildi KDU universitetin ilk studentlarından birisinä, yurisprudentiyada doktoruna, Gagau-

ziya Başkanına İrina VLAHa. Kutlama sözündän sora Canabisi, Gagauziya Halk Topluşu Başı Dimitriy KONSTANTİNOVlan birliktä, verdilir KDU-nun 4 studentına Başkanın stipendiya-larını (10 binär ley).

Sora biri-biri ardı söz aldılar musaafirlär. Onnar da, kutlama sözlerinnän birliktä, Komrat Devlet Universitetine kendi baaşşlarını baaşladılar: kiyatları, vazaları, küpleri, diplomaları, suvinirları h.t.b.

Kutlama sözlerin arasında insannara kendi becerikliini gösterdilär Universitetin artistları, hor, ansambllär.

Yortulu toplantının sonunda KDU rektoru Zinaida ARIKOVA şükür etti hepsinä, kim paylaştı o günü Universitetin pedagoglarınan hem student-larınan bu büyük yortuyu – Komrat

PATRETLERDÄ: Gagauziya Başkanı İrina VLAH hem Gagauziya Halk Topluşu Başı Dimitriy KONSTANTİNOV vererlar diplomayı KDU-nun milli kultura fakultetin dekanına Mariya YANIÖGLUYa.

Tribunada Moldovanın ilk prezidenti Mircea SNEGUR (*yukarda solda*).

Universiteti kutlêr Türkiyenin Kişinev Bükelçiliin I-ci sekretari Erdoğan ODABAŞ (*solda ortada*).

KDU rektoru Zinaida ARIKOVA Universitetin 25-ci yıldönümünän ilgili presaya açıklama yapêr.

KDU-nun ekonomika fakultetin dekanına Konstantin TAUŞANCIYa Moldova Pravitelstvosunun diplomasını verer Moldova yustişiya ministrusu Vladimir ÇEBOTARİ.

Yortulu toplantıda musaafirlerä deyni çalêr KDU-nun horu.

Çalêr KDU-nun duhovoy orkestrası.

Not. Komrat Devlet Universiteti kuruldu 1990-cı yılda Orak ayın 22-

dä Gagauz halkın üstolan Syezdında nicä Gagauz Milli Universiteti. Onun kurulması için seslerini verdilär halkın üstolan Syezdın 411 deputatı. O deputatların arasında vardılar gagauzlar, bulgarlar, moldovannar, arnautlar, ruslar, ukrainnar, mordvalar, tatarlar, çiftlar h.t.b.

“Düz Ava”nın 45-ci yılı hem onun kurucusunun Semön POMETKOnun 65-ci yıldönümünü kutlandı

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada.

Yıldönümü konşertində siiredicilərə çalındı gagauz, bulgar, moldovan türküleri hem gösterildi bu milletlerin halk oynanrı. Konşert arası, ansambliyi kutlamak için, ştenaya sıravardı teklif ettilär ev saabilerini hem musafirleri.

Belli ki, ilkin kutlamak sözü verildi Gagauziya Başkanına İrina VLAHA. Kutlamak laflarından kaarä Canabisi verdi ansamblinin artisterinä “Gagauziyanın kulturada kıymetli zaametçisi” hem “Gagauziyanın anılmış artisti” adları diplomaları: “Gagauziyanın kulturada kıymetli zaametçisi” adını Georgiy KURTEVA, “Gagauziyanın anılmış artisti” adını Vitaliy VASİLİ- OGLUYA. Bundan kaarä İrina VLAH baaşladı ansambliyə üç muzıka tertipi: kaval, gayda hem kauş.

Kutladı “Düz Ava” ansamblisini Moldovanın kultura ministrusu Monika BABUK ta. Moldovanın kultura ministerlii tarafından Canabisi verdi diplomaları artistlerä Lüdmila ANDRUŞOYA, Saveliy SİRKELEYA, Veçeslav YAKİMOVA, Pötr NEDÄLKOVA.

Ayrıca Monika BABUK, Moldova Prezidentin adından, verdi Moldovanın “Maestro în arta” adlarının nişanlarını hem belgilerini “Düz Ava” ansamblisinin öndercisinä Tatyana ŞÇOĞOLEVAya hem Gagauziyanın anılmış kompozitoruna İlya FİLEVA.

Gagauziya Halk Topluşu Başı Dimitriy KONSTANTİNOV da, kutlamak sözündän kaarä, verdi ansamblinin büünkü hem eski zaametçilerinä

Gagauziya Başkanın hem GHTnın diplomalarını: Valentina PEYOGLUYA, Pötr UZUNA, Sergey TOPALA.

O avşam “Düz Ava” ansamblisini ştenadan kutladılar: Moldova Parlamentin deputatı Födör GAGAUZ, TİKA programaların Kişinev kordinatörlük Ofisin kordinatoru Canan ALPASLAN, Gagauziya kultura hem turizma Upravleniyanın başı Vasiliya PETROVIÇ, Moldovanın anılmış musıkantları Sergey ÇUHRİY hem

Nikolae BOTGROS, Moldovanın İon KRÄNGA milli uşak bibliotekasının direktörü Klavdiya BALABAN, çalgıcı Vasiliy İVANÇUK, gagauz kompozitorları İlya FİLEV hem Dimitriy GAGAUZ, akademik hem yazıcı Tudur ZANET.

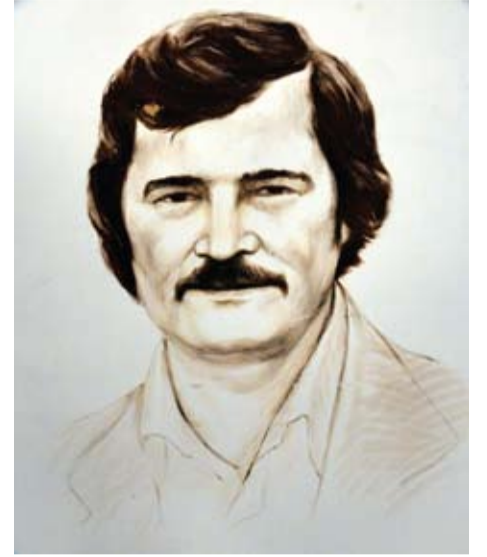
Ştenaya çıktı “Düz Ava” ansamblisinin kurucusunun hem ilk öndercisinin raametli Semön POMETKOnun karısı Mariya POMETKO da. Canabisi şükür etti hepsinä kim tutêr aklında

hem sayêr onun raametli eşini, “Düz Ava” ansamblisinin kurucusunu hem ilk öndercisini Semön POMETKOyu. O urguladı, ani Semön POMETKO okadar sevârdi kendi halkını hem onun muzıka kulturaını, ani o muzıkaya hem kulturaya izmetä kendisini baştan başa verdi.

“Düz Ava” 45-ci yıldönümünü kutlama günündä Komrat kultura Evi dopdoluydu, taa ştenaya kadar insannar ayakta durardılar. “Düz Ava” ansamblisi da o insannarın beklemeklerinä karşılılı büyük hem pek gözäl bir konşert verdi. Konşert başarıldı büyük bir “Dostluk” oyununnan (horiograf Hristofor AVRAMOGLU).

Not. Semön POMETKO (en yakkınarı büyük saygıylan ona SÊM deyârdilər) duudu Komrat kasabasında, 1951-ci yılın Küçük ayın (fevral) 7-dä, çiftçi aylesindä.

1958-1967-ci yıllarda Komrat 2-ci şkolasında üürendi. Ozaman taa belli oldu, ani Semön Vasilyeviç muzıkayı hem folkloru beener. Şkolada olan herbir konşertlerä o katılırdı. Ačan oldu 11 yaşında, ona baaşladılar ilk muzıka ter-

mön karar alêr, dönüp Komrada, halkımıza izmet etmää.

1975-tä o genä geler “Düz Ava”ya da, bitki günnerinädän, burada önderici olarak çalışêr.

1981-ci yılda Semön POMETKOya “Moldaviya SSR-nın en ii kultura zanaatçısı” adı veriler.

Hep o yılın Semön POMETKO Kişinev İncäzanaat İstitutun dirijor bölümündä üürenmää başlêêr.

1986-da, Moldova Devlet Filarmoniyasının öndercilerinin kararına görä, “Düz Ava” ansamblisinä profesional adı veriler.

1989-cu yılın Ceviz ayında (sentäbri) Semön POMETKOnun çalışmalarınnan Kişinevdäki Ştefan NÄGA adına muzıka kolecinä gagauz hem bolgar uşaklarına deyni bir bölüm açılêr. Semön Vasilyeviç giriş hem başarmak ekzamennär komisiyanın azası olêr.

1993-tän beeri Komrat Devlet Universitetindä “Kultura hem incäzanaat” kafedrasında üüredici olarak çalıştı, verip kendi bilgilerini arttan gelän gençlerä.

Semön POMETKO Moldovanın “Anılmış artisti” ad taşıyardı. Hem ona verildiydi ad “Maestro în arta”.

Bütün yaşaması Semön Vasilyeviç POMETKO izmet etti muzıkaya, folkloru, gagauz halkına. Bu izmetä bütün kuvedini verip o, tez yanıp, 1998-ci yılın Kırım (dekabri) ayında bizdän ayrıldı.

«Эминеску: поиск и загадка» kiyadın prezenatıyası

Küçük atın 18-dä Komradın regional bibliotekasında oldu prezenatıya Moldovalı yazıcının, çevircinin hem jurnalistin Mihail LUPAŞKONun kiyadına «Эминеску: поиск и загадка». Prezenatıyada pay aldılar yazıcılar, kultura insanları, studentlar hem ürediciler.

Kiyat «ЭМИНЕСКУ: поиск и загадка» topladı bir kapaan altına 3 dildä (romınca, rusça hem gagauzça) Mihay EMİNİSEKUNun en anılmış «Luçafar» (Sabaa Yıldızı) poemasını. Bundan kaarä orada tiparlı büyük romın hem moldovan poetı için meraklı publiştika hem araştırma yazılarını.

Prezenatıyayı açtı Gagauziya kultura hem turizma Upravleniyasının baş zaametçisi Evgeniyä LÜLENOVA.

Sora söz verildi kiyadı hazırlayana, Moldovanın anılmış publiştına hem politologuna, bu kiyatta «Luçafar» poemasının rus dilinä çevircisinä Mihail LUPAŞKUya. Canabisi annattı nicä geldi kiyadın ideyası hem neçin läazım bölä kiyatlar. Mihail LUPAŞKU dedi: «Herkerä, açan biz söle-riz onun için ne birleştirer insanları, biz herkerä esaba alêrız onu, ani bu yapılêr sadä dünnä kulturaşının varlı olan geniy olan yazıcıların, poetların, kompozitorların yaratmalarınan».

Kiyadın gagauz tekstinin redaktoru yazıcı Pötr ÇEBOTAR dedi: «Biz läazım aklımızda tutalım hem insana

sürelim bizim topraamızda yaşadıkları geniylerin yaratmalarını. Kiyadın ideyasını bän pek beendim da, bakarak ona, ani gagauz dilinä «Leçafar» poemasının birkaç çevirmesi var, bän ayırdım Todur ZANETin çevirmesini. Bana gelir, ani o çevirmä en yakın orijinala».

Moldovanın rus bilimi hem kulturaşını Merkez temsilcisi Olga BATAEVA urguladı, ani Mihay EMİNİSEKUNun hem Aleksandr PUŞKİNın yaratmalarında büyük yakınlık var.

«Luçafar» (Sabaa Yıldızı) poemasını gagauz dilinä çevircisi poet hem akademik Todur ZANET açıkladı, ani

«Luçafar» (Sabaa Yıldızı) poemasını gagauz dilinä çevirärkana en büyük zorluktu – yapmaa ölä, ani Mihay EMİNİSEKU olarak ötsün. Bunun kolayını verdi o, ani «GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetler» kiyadın çıkmasından sora, poemayı çevirmäa deyni, bendä artık gagauz lafları etişmää başladı. Hem romın dilini da taa islää ürendiydim».

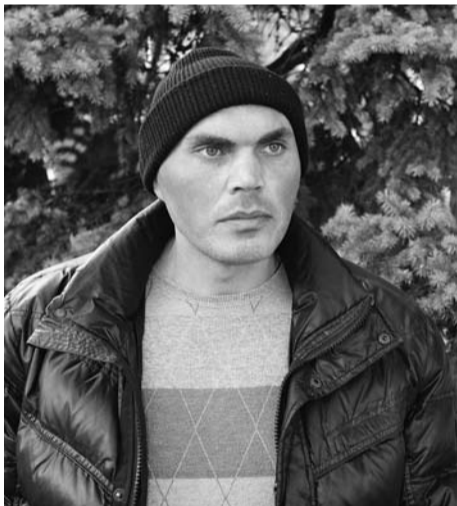
Kulturolog Feridun TÜFEKÇİ urguladı, ani «bölä kiyatlar verer kolayını milletler arasında dialog kurmaa».

Prezenatıyanın sonunda moldovan türkücüsü Sergey VARSANOV çaldı Mihay EMİNİSEKUNun sözlerine romanları hem gagauz halk türküsünü «Ogla». Pianinoda çaldı Svetlana İÖNİK.

Not. «ЭМИНЕСКУ: поиск и загадка» kiyadın tirajı 500 taanä. Kiyadın çıkması için para yardımı geldi pravitelstvo dışında olan «Steaua tineretului» kuruluşunda. Kiyadın 200 taanesini Gagauziya bibliotekalarına baaşladı.

PATRETTÄ: (saadan) Pötr ÇEBOTAR, Mihail LUPAŞKU, Evgeniyä LÜLENOVA, Todur ZANET.

Uçtun gökâ, kanatlandın, kapuyu sän kapadın

Senin ellerin

Senin ellerin, nasıl gül gibi.
Sän, Anam, uyudardın beni sevgili.
Sän, şafklı gözlerinnän, bakardın bana,
Sıcak verärdin benim canıma.

Uzun geceler sän, Anam,
göz kıpmazdın.
Anacım benim, beni sän brakmazdın.
Nasıl kuş gibi sän çalardın bana.
Yukardan güneş gülümsärdi sana.

Senin sesinä dolaylar sevinärdi.
Sana, Anacım, çiçekler yol döşärdi.
Yıldızlar sana verärdi seläm.
O paalı ellerni senin unutmam.

Küçüklümü benim üreemdä korudun.
Allaha karşı duada sän durdun.
Geçän yılları çevirmäz geeri,
Unutmam, Anacım, o ihtär elleri.

Yandı üreciim benim

Yandı üreciim benim.
İçerler oldu serin.

Aleksandr KARASENİ duudu 1981-ci yılın Küçük ayın 9-da Kongaz küüyündä. Başardı buradaki 4-cü şkolayı. Delikanni. Peet yazêr diil çoktan. Onun peetlerini annamaa deyni läazım bilmää, ani Aleksandr KARASENİ yaşamasında üsüz kaldı da bu üsüzlük duygularını hem anasına sevgisini o yapraa döker. Bildir Kasım ayın 8-dä Aleksandr KARASENİ «Gagauz şarabın yortusu» II-ci literatüra konkursunda 3-cü eri aldı.

Bulut göktä karardı.
Yıldız şafkı pakladı.

Günnär sensiz oldu gecä.
Sadä sän bir aklımda.
Uçtun gökâ, kanatlandın,
Kapuyu sän kapadın.

Ama hiç annamadım,
Nicä bän ihtärladım.
Toprak erdä kurudu –
Yaşamam kayıp oldu.

Aaz kaldı zeet çekmää,
Geldi vakit buluşmaa.
Yanımda olıym senin.
İşildilsin bana sesin.

Geçti yıllar

Geçti yıllar ihtärladın.
Sän, Anam, beni braktın.
Üsüz kaldım bän bu erdä,
Yaş doldu gözlerimdä.

Afet, Anacım, beni,
Yalvarêrım bän seni.
Bekledin sana geliim,
Elini senin öpiim.

Sana acı bän getirdim.
Sän çok acı erdä çektin.
Acılara sän dayandın,
Göktä şafkıni yaktın.

Kaldı adın üreemdä,
Sünmüz ateş içimdä.

Sustu sesin, kuşlar çalmaz,
Sensiz günüm benim geçmüz.

Eşil çimen altında
Eşil çimen altında,
Uyêr uykü toprakta,
Anam, benim sevgili.
Ayoz açêr gökleri.

Neçin sän beni braktın?
Yanıma sän çarmadın.
Susêr sesi, uyêr gözü,
Salt gülümseer onun üzü.

Gecä, uyaarkan, düşümdä
Gördüm onu bän karşımda.
Bana bakêr, sırıdêr,
Elleri çiçek açêr.

Güllü çember başında.
Sevgi çalêr canı rayda.
Ama tez o kaybeldi.
Heptän yalnız beni braktı.

Dört duar arasında
Dört duar arasında
Yaşım akêr katannıkta.
İhtärlêr benim canım,
Biyazêr, sensiz, saçım.

Geçer yalnızlıkta yıllarım,
Yok neyâ sevin olıym.
Sölâ, Anam, ne yapmaa,
Nesoy bana yaşamaa?

Aklım benim sadä sendä,

Gözlerim bakêr gökâ,
Seni görüim, veriyim seläm,
Açılsın benim ürääm.

Ama yok izin bana,
Anam, seninnän buluşmaa.
Sana kapum kapalı,
Oldum sensiz bän kahırlı.

Sana yolum

Sana yolum açık oldu,
Sevgiyân gözlerim doldu.
Sana karşı uçtu canım –
Tez sündü bu kahırlım.

Anacım, te buluştuk,
Göklerdä bilä olduk.
Sana göztüm gülümsdi,
Seni gördükçä sevindi.

Sana, Anam, tez sarmaştım
Önümdä bän diz çöktüm.
Sän dedin: «Benim oolum!»
Sıcak verdi bana soluun.

Nasıl kundakta uşak,
Sardın sän beni yalpak.
Yanımda, Anam, senin
Diveçli evim benim.

Koptu içim iplik gibi
Koptu içim iplik gibi
Seni gözüm bekledi.
Geläzinä yanıma benim,
Bän da sana sevinim.

Gecä-gündüz göz kıpmadım,
Açıp kapuyu baktım.
Bana, Anam, sän gelecän,
Üreemi sevindirecän.

Çok vakit bän bekledim,
Ama seni görmedim.
Annadım braktın beni –
Kesti benim kuvedimi.

Hasta oldum bän döşektä,
Şafk kaybeldi gözlerimdä.
Anam, bu diildir yaşamak –
Kopêr içim baarak.

Buyur, dostum!

Şarap oynêr dışarda
Nasıl su çöşmedä.
Pak akêr, dolêr filcan,
Buyur, dostum, utanma sän!

Şen ol sän yortuya
Bu güneşli günä
Ürään senin açık olsun
Sofran bölä gözäl dolsun.

Kuşlar çalsın yukarda,
Gün şılasın aulunda.
Şaraplar tez kaynasın,
Bal gibi tatlı aksın.

Allaa versin saalık sana,
Uygunluk yaşamana.
Hay, dostum, buyuralım,
Bir da horu oynaylım.

Canımdan uçsun, ko, bu şaşılacak süret

Poet Görgi YALANCI duudu 1991-ci yılda Gagauziyanın Kıpçak küüyündä. 2014-cü yılda başardı Kişinövdaki ULIM universitetin juridika fakultetını.

Ana dilindä peet yazmaa çeketti taa küçük klaslarda. 2010-cu yılda gagauz literaturasında “Yaşamaya” adlı peet kiyadınnan debüt yaptı. Büünkü gündä jurnalist işleer.

Ne isteirim

İsteirim, kapunun önündä
Baa yapraa fişirdasin,
Bobamın pınarında
Taazä sular hiç bitmesin,
Uşam gelsin okulundan,
Gagauzça şiir yazsın.
Däduunun aucundan –
Tatlı kulluu o beklesin.

Dostum zorda yardım etsin,
Olsun, kimä inanmaa.
Esabımız kaybelmesin –
Unutmamaa ana topraa.

İsteerim, sevdadan yanmaa,
Her sabaa bana gülsün.
Yattıykana – uyuklamaa:
Canımı acı zeetlämesin.
17.03.2013

O gecü

Tutêrim aklımda. O gecü
Türkü çaldı biza incä.
Seni bitki-kerä öptüm
Yaşlarımız büüdüüm.

Kafam acıdı. Acıyer.
Üfkemi Allah tutêr.
İplikta sevdamız gerili,
Koparsaydı – hepsi belli.

Beklä beni, — sän dedin.
Gözlerini indirdin.
Minutlar sarıldı saatlarda
Geldi vakit ayırılmaa.
26.09.2012

Ayrılmak

Yıldızlar kaybeldi,
Bitki kıpım bizi ekledi.
Umudum da yaşadı,
Gözlerim bulutta kaldı.

Baktım sana, biz aaladık,
Yalpak ta laf aaramadık.
Tutundum yımışak elindän,
Kanım kızdı o saat ondan.

Yolda aaçlar dizi-dizi,

Geçirer sevgimizi,
O yazı, angısından aar yok,
Bän annadım – bu êpilog.
Benim kızım, bän yanıldım,
Vakit geldi, sevlämedim.
E, Allahum, koru bizi,
Kantarla fikirimizi!

İnanmadım, ani ömür;
Dizlerimä beni koyur.
Kuvedim, sandım, kenarsız.
Kaskatıyım kızımız...
Ayrıldık. Döndün aardını.
Yapamadım adımımı.
Dondum, hepsi bitti.
Sän, brakıp beni, gittin.
13.09.2012

Ecelin umudu

Kıpçakta duudum bän
Hem geeri da döncäm –
Burada benim ayläm,
Kıpçaklan bän taa üüncäm.

Burada sevdalandım
Aylemä hem küüyümä.
Kıpçakta – bän annadım –
Döncäm ecelimä.

Severim büük küüyümü,
Neredä insan oldum,
Maanası benim o ömürün,
Ecelin o umudu.

Bana o şaraba kokêr,
Güllerin da gözellii
Aklıma hep getirer
Sabaalenki serin çiyi.

Anaya

Aklımda o durumnar,
Tatlı seninnän uyukular,
Dooru, uygun o lafların,
Canından yapıların!

Gecä-gündüz sän birliktä
Hem da hep neetlerindä
Kalbinin küçük payı,
Kismetli da eceli.

Umudun diveç yaşêr,
Gözlerin da yaşlanêr
Hem canın da sancilêr.
Mamu, o beni çaarêr!

Aklımda incä sesin,
Ayozlu o ellerin,
Kahırdan acıların,
Benim için korkuların.

Yazarkana soluum biter,
Sözlerim ama duuêr.
Yazdırêrim bän seni –
Benim ömür zenginniimi,
Zerä can erim susmaz,
Mamu, sän unudulmaz!

Peetçiyä

Er can erin kaynarsa,
Kafan hakikattan karışarsa,
Deniz dalgası üreendä sä –
Kenarsızdır o için,
Sän, inan beni, - peetçi.

Yaprakta o ecelin,
Sevinçli, kısmetsizli,
Sınaşık ta ellerin
Yaprakta lekä brakmaa izli.

Söz şinään bitkisizlii
Brakmayacak uyumaa.
Kötülüü acı, tatlı ülii
Kolayın var annamaa.

Kış avşamı soneti

Artık avşam olêr,
Sobadan sıcak urêr.
Mum yanêr, kıpêr,
Peetçi can erinä daalêr.

Susmak. Yok şamata,
Çayım tüter filcanımda,
Aklım da masala kayêr,
Sıklêr içim hem sancilêr.

Acaba ne etmeer ona
Bu tatlı, gözelli avşamda?
Peet eklemesi mi?
Neet ilerlemesi mi?

Kalbimdän koparılêr seslär,
Dalgalı, datlı sözlär,
Dizi-dizi o strofalar...
Dışarda dizadän kaar...

Romantikali durum,
Haşlak benim herbir duygum,
Sevgili ekledim peeti
Bir kış avşamı soneti...

Êpilog

Gecä. Yok şamata.
Canımda havezsizlik.
Peetlerim da yaprakta,
Aklımda – bitkisizlik.

Zoruna sevmää – hiç diil duygu.
Sevmää bir taraftan – o zeet.
Canımdan uçsun, ko, bu
Şaşılacak süret.

Göktä yıldız kaydı, düştü,
Duygu taa hiç ta yok,
Pişmannık sa topladı
Olmamaz sevdaya êpilog.

Nikolay Babogluya
Kiminnän halkımız üüner?
Söläyiniz bir ad!
Denizä derä kayêr,
Babogluya – evlat.

Bucak oolu, bizim Boba,
Göktä şıllak, bir ay.
Üüsek poëziya bayraa –
Baboglu Nikolay.

Geniş aacım o kökleri,
Biz sa – taazä o dalları,
Genç, eşil yaprakları,
Geniyin uşakları.

Nekadar bendä günah
Uzakta uzakta — benim yıldızım,
Onun adı — benim kızım.
Saklanıp bulut aardına,
Kimär-kerä kıpêr bana.

Lüzgär hızlı güzü koolêr,
Sevdamı uzaa alêr,
Ko canım koparılısın,

Duygum ama kaybelmesin!

Taşın altı su kovermáz,
Yakınnıksız sevda olmaz!
Ayrılmaktan hiç yok fayda,
Helal, kim biri-biri yanında.

Yıldız kaybeler, sabaa olêr.
Çalıyan zeet beni sarêr.
Er varsa dünneedä Allah,
Sölesin, nekadard bendä günah.
27.10.2012

Benim Gagauziyam!
Sabään erken gün duuêr
Şennener dünnä,
Peetçi sa canından söleer:
Benim – Gagauziya!

Kimin kısmet hem zenginnik,
Kimin sa – sevinçli aylä,
Kimin sa yada gözellik,
Benim sa – Gagauziya!

Ömürün o maanası –
İnan olêrim Saabiya –
Sedeflerdän zeedä paası,
Benim sän, Gagauziya!

Güneş şilêr, şarap kaynêr,
Taraftın – bizä Ana!
Kim sa çok uzaa kaçêr,
Benim sa - Gagauziya!

Yortu. Kuzu kurban olêr.
Kimi kaçêr yabaniya,
Beni sa her zaman kutlêr
Benim Gagauziyam!

Bucakta hem Aydarda pestiğidlar yok edilecek

Başlayıp 2016-cı yılın Çiçek ayından (aprel) beeri Bucak küüyündän 140 ton toz pestiğid yok edilecek. Sora da Aydar küüyün skladlarından pestiğidlar alınacak. Bu iş için 450 bin Euro Romuniya verdi.

Gagauziyada pestiğidları yok etmää deyni işin içindä NATO, “VEOLIA” kompaniyası hem Moldovanın korunmak ministerlii var.

Not. Bu 450 bin Euro için Gagauziya Başkanı İrina VLAH 2015-ci yılın Ceviz ayın (sentäbri) 15-dä Bukureştä Romuniya dışişleri ministrusunun Bogdan AURESCUylan annaştıydı.

Afganistandan sovet armatasının çıkarılmasının 27-ci yıl

Küçük ayın 15-dä Gagauziyada Afganistandan sovet armatasının çıkarılmasının 27-ci yılını anmak örüyüşleri hem mitingları yapıldı. Onnarın en büüyü Komratta oldu.

Komratta mitingta pay aldılar Gagauziyanın Afganistan cengin veterannar Birliin başı Pötr MAVRODİ hem başka “afganeğlar”, Gagauziya Başkanı İrina VLAH hem İspolkom azaları, Gagauziya Halk Topluşun Başı Dimitriy KONSTANTİNOV hem GHT deputatları, Moldova Par-

lamentin gagauz deputatları Kornel DUDNİK hem Demyan KARASENİ,

Komrat primarı Segey ANASTASOV, Gagauziyanın asker merkezin başı Andrey RUSU, popazlar hem başkaları.

Mitingta Komrat afganeğlara pamätniinä venoklar hem çiçeklär koyuldu hem da anmak konuşmaları yapıldı. Popazlar Afganistan cengindä kurban olannarın cannarı için dua yaptılar.

Not. Afganistan cenginä Gagauziyadan alındı 600-dän zeedä genç. Onnarın 12-si orada kurban oldu, 80-ni sakatlandı. Büünkü gündä Gagauziyada yaşêr 358 Afganistan cengin veterani.

KDUda Halklararası bilim-praktika konferenşiyası geçti

Küçük ayın (fevral) 4-dä Komrat Devlet Universitetinde «Наука, Образование, Культура» (“Bilim. Üredecilik. Kultura”) bilim-praktika konferenşiyası geçti. Konferenşiya baaşlandı KDUnun 25-ci yıldönümünä.

Bilim-praktika konferenşiyası başladı Moldovanın hem Gagauziyanın gimnalarından. Selemnama nasaatınan katılımcılara danıştı Komrat Devlet Universitetin rektoru Dr. Zinaida ARIKOVA.

Sora okundu Gagauziya Başkanın kutlama mesajı. Nedän sora da laf verildi Moldova CNAА (Moldova Respublikasının Akreditaşiya hem Atestaşiya Milli komisiyası) predsedatelinä, akademäa Valeriy KANŞERA. Canabisi nasaatından sora verdi Komrat Devlet Universitetına CNAА Akreditaşiya Belgesini hem baaşladı CNAА diplomalarını rektora Dr. Zinaida ARIKOVAYA hem prorektora Dr. Lüdmila FEDOTOVAYA.

Nedän sora da kutlama hem selemnama nasaatlarını tuttular Konferenşiya şanı musaafirleri. Selemnama nasaatlarından sora Konferenşiyanın plenary toplantısında hem sekşiyalarda çalışmalar oldu.

Örtülü büyük tenis kortu açıldı

Küçük ayın 13-dä Avdarmada açıldı dünnä stadartlarına görä yapılı örtülü büyük tenis kortu. Bu kortun yapılması hem açılması gösterer nekadar büyük paa verer küüyün primariyası hem “Avdarma” tenis klubun öndercileri uşak sportun ilerlemesine.

Kortun açılışında pay aldılar Başkan İrina VLAH, Moldova tenis Federatşiyasının başı Marina TAUBER, Avdarma primarı İvan KASIM, “Avdarma” tenis klubun başı Elena KARAMİT, tenisçılar, küülülär.

Nicä urguladı açılışta Elena KARAMİT “şindi var kolayı uşaklar kuytuda tenis oynasınar. Zerä uşaklar sportlan ilgilenärkana onnar läözüm kendi saalını da korusunnar”.

Ofişal açılış baaşarıldı onunnan, ani “Avdarma” tenis klubun sportçuları, musaafirlerin önündä, çiftlär tenis oyunu oynadılar.

PATRETTÄ: “Avdarma” tenis klubun başı Elena KARAMİT (solda) hem Moldova tenis Federatşiyasının başı Marina TAUBER.

Komrat ihtärlar evin 15-ci yıldönümü

(Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfa) Aleksandr TARNAVSKIY, Komrat Devlet Universitetin ekonomika fakultetin dekanı Konstantin TAUŞANCI, kimi Gagauziya ekonomika agentları.

İhtärlar Evin direktoru Vasiliy SEMENÜK şükür etti TİKA programaların Kişinev kordinatorluk Ofisin kordinatoru Canan ALPASLAN “o büyük yardımnar için hem çalışmalar için,

ani Türkiye tarafından yapılar bu Evä”. Ayrıca o şükür etti Komradın primariyasına hem Gagauziya İspolkomuna da o üzerä, ani ihtärlar Evin herbir problemasını çözmäa yardımnda bulunêlar.

Kutlama sözlerinden kaarä, musaafirler hem ekonomika agentları verdiler ihtärlar Evin insannarına baaşış hem çiçek. Sora da Gagauziya artistleri gösterdiler insannara bir konşert.

Not. Komrat ihtärlar Evin iç hem dış remondu hem iç tertiplerin enilenmesi TİKA tarafından yapıldı. Türkiye Respublikasına bu yardımnar için şükür ederäk, Komrat primariyası kararına görä, 2014-cü yılda ihtärlar Evinä Türkiye Prezidentin Recep Tayyip ERDOĞANın adı verildi.

Bakırda çekankaların meraklı sergisi

Komrat ATATÜRK bibliotekasında var çok meraklı bir sergi – bakırda çekankaların serigisi. Çekanka yaratmalarının avtoru komratlı Semön İlyiç BABARAYKA.

Sergilenän çekankalarda taa çok din hem yaşamak süjetları var. Onuştan da onnar pek yakın hepsinä, kim geler onnara bakmaa.

Läözüm urgulamaa, ani büünkü vakıtta pek aaz insan zanaatlanêr bu türlü yaratmaklan. Zerä o bir taraftan meraklı, ama öbür taraftan da biraz paralı bir iş.

Not. Semön İlyiç BABARAYKA duudu Komratta. Başardı Kişinev politehnika institutunu. Çok yıllar işledi injener-energetik. Şindi pensiyada. 1979-cu yıldan beeri çekankaylan ilgilenêr.

Pötr ZAVRIÇKO raametli oldu

Küçük ayın 17-dä raametli oldu Gagauz Respublikasının kurucularından birisi Pötr ZAVRIÇKO.

Pötr ZAVRIÇKO duudu 1951-ci yılda Beşalma küüyündä. Zanaatına görä yuristti. Oldu “Gagauz Halkı” akıntının azası.

1990-1994 yıllarda Gagauz Respublikasının dışişleri minist-rusu oldu. Topracı ilin olsun!

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 283.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Gagauziya devletliin yıkılmasına ilk denemä topu atıldı

Gagauziya devletliin daalması "birleşmektän" başlayacak. Gagauziya erinä Bulgar-Gagauz osa Gagauz-Bulgar avtonomiyası mı gelir?

Baba Marta ayın 1-dä Gagauziya Halk Topluşu inceledi soruşu "Svetly küüyünä Kortenu Nou küüyünü eklemää". Maamilä surat – insannar istärmiş. İnceledi, ama kabletmedi. Dedilär ilktän o küüdä referendym olsun da sora bakaceklar: kabletmää mi, kabletmemää mi!?

Bu ilk denemä. Herliim bu yapılsa arkadan, sincir gibi, Gagauziya-ya başka bulgar küüleri da eklenecek. Kortenu, hem Tvardiça gibi Taraklı hem Basarbka rayonnarın bulgar küüleri bu işä çoktan sırada durêrlar.

Bu aslıya çıkırsa, Gagauziyanın daalması "birleşmektän" başlayacak: Gagauziya erinä Bulgar-Gagauz yada Gagauz-Bulgar avtonomiyası gelecek.

Esaba alarak onu, ani bitki vatıklarda Gagauziya öndercileri bulgar küülerin hem kasabaların işlerini yapêrlar, belli, ani Bulgar-Gagauz yada Gagauz-Bulgar avtonomiyası fantastikadan aslıya dönecek. Bunun da "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hakk statusu" proektı bitecek.

Baba Marta ayın 1-dä Gagauziya devletliin yıkılmasına ilk denemä topu atıldı artık.

Romniyaylan birleşmäk için Başkanın sözü

Baba Marta ayın 28-dä Gagauziya İspolkomun toplantısında Başkan İrina VLAH Romniyaylan birleşmäk için sözünü söledi.

Canabisi teklif etti Moldovanın hepsi patriotika kuvetlerinä cumêrtesinä Çiçek ayın (aprel) 2-nä Komrat Moldova devletliini korumak için Marşa çıkmaa.

İspolkomun toplantısında İrina VLAH dedi: «В минувшие выходные в Кишиневе провозгласили очередной «Сфатул Цэрий» и утвердили дорожную карту по объединению Молдовы с Румынией. Гагаузская автономия всегда была оплотом молдавской государственности. И в этой тревожной ситуации наш долг – сказать решительное «нет» любым попыткам праворадикальных политиков покуситься на суверенитет нашей Родины».

Marşta kabledilecek Rezulütiya, angısı Moldovanın merkez kuvetlerinä hem diplomat misiyalarına yollanacak.

8 Mart karılar Günü kutluca olsun!

Baba Marta ayın 8-dä dünnäda karıların Günü bakılêr. Bu gündä dua ederiz analara hem malilerä, karı-lara, gelinnerä hem kızkardeşlere, kız-lara hem kızçazlara saalık hem uzun ömür, kesmet, sevda hem sevgi, tatlı dil hem yalpak laf. Ko adam kulluu sizi el üstündä tutsun, kuçak dolusu çiçek baaşlasın, sizä dua etsin! Allaa sizi istediklerinizdän ayırmasın!

Paalı Gününüz kutluca olsun! Hem buyurun bendän, Todur ZANETän, gagauz kızları için bir peet.

BİR DÜŞ

Gelärdi o bana karşı:
Gaytan gibi kara kaşı,
Dartylan örtülü başı,
Parmacunda üzük taşı.

Boynusunda var leftleri,
Bileklerde – blezikleri.
Kız basması belceezindä,
Hem al gülcüz elceezindä.

Saçlar kara, gözlär kara,
Attı bakışını bana.
"Ya dur, Mari Kızçaz!- dedim.-
Sän temirä gibi geldin!"

Gülümseyip, baktın aşaa,
Da yollandın gitmää aşaa.
Kaldım yalnız bu sokakta –
Dübüdüz aar yalnızlıkta.

Tatarstanda ne kultura Günneri geçti: Gagauz mu? Bulgar mı? Moldovan mı?

Gagauziya öndercilerin açıklamalarına görä Baba Marta ayın 15-17 günnerindä Rusiya Federatıysının Tatarstan Respublikasının baş kasabasında Kazanda Gagauz kultura Günneri geçmiş. Ama bu halizdän mi Gagauz kultura günneriydi, osa bu ad sadä göz boyama adıydı mı?

İlktän bakalım ne maana taşıyêr termin "Gagauz kultura günneri". Bu demeli bir milleti millet yapan (burada gagauzları gagauz yapan) zenginnik. O zenginniktä başta ANA DİLİ, sora da TÜRKÄR, OYUNNAR, HAVALAR, SIRALAR, ADETLÄR, günnük hem yortulu GİİMNÄR, FOLKLOR, LİTERATURA, İNCÄZANAAT hem taa çok başka önemi işlärän, ani SADÄ BU MİLLETTÄ var. Bunnar hepsi GAGAUZLARDA da var.

Belli ki, bunnarı hepsini Tatarstana yoktu nicä götürmää. Ama onnarı ne becerdilär götürmää vardı mı nicä aslıdan GAGAUZLARIN OLANNARI göstermää? Vardı nicä! Ama, amanın aması da var!!! Zerä orada, Tatarstanda, sansın GAGAUZ KULTURASININ bir parçası gibi BULGAR hem MOLDOVAN oyunvarı hem türküleri, havaları hem rubaları gösterildi. Bütün

Tatarstana (hem diil sadä onnara) kulturalardan çinovniklär bu yalancı işlän üündülär.

Ne Gagauzları Gagauz yapan BULGAR hem MOLDOVAN oyunvarı hem türküleri mi? BULGAR hem MOLDOVAN havaları mı? Osa BULGAR hem MOLDOVAN rubaları mı?

Herbir ahmak hem deli olmayan insan bunun cevabını sizä söyleyecek: Belliki diil! E ozaman ne taş için bunnarı GAGAUZ KULTURASI olarak gösterdilär? Ne taş için?

Cuvar belli. O cuvar, bekim, ilktän delicä hem fasıl cuvar, ama o belli: göstermää, ani gagauzların kulturaları ölä FİKAARA, ölä CİBA, ani bulgar hem moldovan kulturaları olmasa, gagauz kulturalarından bişey kalmayacak. Bu da gagauz kulturalarını HEPTÄN YOK ETMÄK bir yol. Bu yolu mu Gagauz-

ziyanın büünkü öndercileri hem kultura için cuvar edenleri ayırdılar?

Peydalanêr soruşlar: Tatarstanda ne günneri geçti – Gagauz mu? Bulgar mı? Moldovan mı? Bu soruşlar bekim hiç peydalanmayaceydi da herliim GRT (Gagauziya Radio hem Televideniyası) göstermeydi o konterti, ani Gagauziya kolektivları gösterdilär Tatarstanın baş kasabasında Kazanda da biz görmeydik neleri GAGAUZ KULTURASI olarak oradaki süredicilerä gösterdilär.

Belli ki, bu iş için lääzım esap verilsin. Hem esabı diil lääzım brakmaa boşta, esabı lääzım kabaathılardan sormaa. Kabaathılar da belli: Gagauziyada kultura işleri için GAGAUZ HALKIN terindän zarpta kabledennär hem cuvarcılar. Bu esabı da Gagauziya Halk Topluşun deputatları lääzım sorsunnar. Onnar uş halkın temsilcileri, ye! Osa onnar da mı GAGAUZ KULTURASINI YOK ETMÄK işin içindä?

Akademik Todur ZANET,
Gagauz Milli Gimnasının avtoru

Türkiyeden üredicilik uurunda delegaşıya

Baba Marta ayında Türkiye üredicilik ministerliin delegaşıyası Gagauziyada bulundu. Delegaşıyada vardılar speşialistlar Ebubekir AYDIN, Mehmet Ali AKDAĞ, Hakan SENNER hem İrfan GÜRİSOY.

Vizit zamanında delegaşıya tanıştı moldo-türk lişeylerin işlerinnän hem bulundu Kongaz Süleyman DEMİREL tepretik lişeyindä.

Vizitin ilk günündä, Baba Marta ayın 10-da, Türkiyeden delegaşıyaylan buluştu Gagauziya Halk Topluşu Başı Dimitriy KONSTANTİNOVlan.

Not. Türkiye TİKANın çalışmalarrınnan Gagauziyada ürediciliklän ilgili çok proektlar yapılêr hem yapılêcek. O proektların arasında var Türkiye Prezidentün Recep Tayyip ERDOĞAN üredicilik kompleksi da.

İnvestişıyalar korunacek

Moldova ekonomika Ministerlii bildirdi, ani bu ayın 23-dä Moldova pravitelstvosunda incelendi dokument, angısına görä Moldova hem Türkiye karşılıklı investişıyaları koruyacek hem onnara kolaylık verecek.

Dokumentta temelä koyulêr juridika printipları, angıları iki devlet arasında ilişkileri kaavileştirecek, ekonomika işbirliini ilerledecek hem karşı devlettä insannarlan firmalara investişıya kolaylıkları verecek. Bundan kaarä bu dokument karşılıklı investişıyaları koruyacek hem çeşitli uurda moldo-türk işbirliini zeedeledecek.

Not. Bu konuda iki devletin pravitelstvoları arasında soruşların incelenmesi açıldı Moldova ekonomika Ministerliin teklifinnän (2015-ci yılın Baba Marta ayın 27-dän Moldova Pravitelstvosunun №122 Kararı).

Moldovaylan Romıniya birleşeerlär

Baba Marta ayın 27-dä Kişinevda geçti 2-ci Sfatul Țării kurulma Syezdi. Syezda alındı karar 2018-ci yılın Baba Marta ayın 27-dä Moldovaylan Romıniya birleşsinnär.

Bundan kaarä o birleşmenin Yol kartası da kabledildi, angısına görä, Referendum yapmadaan, teklif ediler Moldova Parlamenti bu iş için karar alsın.

Hep o günü Kişinevda, Moldova devletin susmasınnan hem yardımınnan, "Büyük Unire" marşı geçti.

Biliner, ani 98 yıl geeri 1918-ci yılın Baba Marta ayın 27-dä, ozaman maasuz kurulan Sfatul Țării aldı karar Basarabiyayı Romıniyaya eklemää.

Not. Romıniyaylan birleşmük soruşunda Moldova öndercileri ofişial bir açıklama yapmadılar. Karşı mı onnar, kayıl mı, sade bir Allaa biler.

Prezident Gurbangulı BERDIMUHAMEDOV hem Başkan İrina VLAH buluşular

Baba Marta ayın 23-dä Türkmenistan Respublikasının Prezidenti Gurbangulı BERDIMUHAMEDOV hem Gagauziya Başkanı İrina VLAH birbuçuk saat göz-gözä buluşular.

Buluşmak oldu Türkmenbaşy Binasında, bildirer Türkmenistan Prezidentin ofişial saytı. Buluşma zamanında incelendiläriki taraflı cümne-ekonomika hem kultura işbirlii soruşları. Türkmenistan Prezidenti urguladı, ani Türkmenistan ileri dooru da bu uurda yardımında Gagauziyaya bulunacek.

Bu yardımın birisi Gagauziyanın Çöşmä küüyündä Türkmenistan tarafından uşak başçanın yapılması. Beklener, ani güzä uşak başçası uşaklara deyni kapularını açacek.

Kazanda Gagauz kultura Günneri geçti

Baba Marta ayın 15-17 günnerindä Rusiya Federasıyasının Tatarstan Respublikasının baş kasabasında Kazanda Gagauz kultura Günneri geçti. Bu Ginnerin yapılmasının uuru: Gagauziyanın hem Tatarstanın arasında dostluk, ekonomika hem alış-veriş, bilim hem kultura ilişkilerin kurulması hem temelleşmesi.

Gagauz kultura Günneri çerçevesindä Kazanda, Gagauziya İspolkom presdatelinin yardımcısının Olesä TANASOGLUNun başkannı altında, Gagauziya delegaşıyası buluştu Tatarstan öndercilerinnän, deputatlarınnan, kultura adamnarınnan.

Bundan kaarä kiyat sergisi hem "Düz Ava"ylan "Çayır" ansambllilerin konşertı yapıldı. Konşerttä pay aldılar Gagauziyanın anılmış türküçüleri Lüdmila TUKAN, Mihail hem Valentina YAŞIBAŞ, Vitaliy MANCUL.

Gagauziya delegaşıyasında vardılar İspolkom azaları, GHT deputatı, Çadır primarı hep administrasıya başy, genç yazıcı, bibliotekacı, kultura izmetçileri, bilim hem cümne insannarı, artistlär hem ansambllilär.

Baba Marta ayın 17-dä Gagauziyanın Çadır kasabası hem Tatarstanın Nurlat kasabası kardaş kasabalar annaşmasını imzalayadılar.

Not. Kazanda Gagauz kultura Günneri için Gagauziyanın bütetından 270 bin ley harcandı.

Gagauziya delegaşıyası neyi yımırladı da biz tatar olduk

Tatarstan Respublikasında Gagauz kultura Günnerin toplantılarında Gagauziya delegaşıyasının azaları sölemlilär nesoy sa bilgilär, angılarından sora Tatarstanda bizi tatar sayêrlar.

En aazdan bunu göreriz bu reportajdan <http://kzn.tv/kzntube/literaturnyj-opyt-v-tatarstane-prokhodjat-dni-gagauzskoj-kultury/>, ani veridi Kazan televideniyasında.

Reportajı verêrkana jurnalistka deer: «Культуры Татарстана и Гагаузии, безусловно, схожи. На это, в первую очередь повлияли общие предки - татары».

Bu te o olay, angısına deerlär: "Dil kira istâmeer!"

Romıncayı üüredeceklär, ama angliyca aracılınnan

Baba Marta ayın 17-dä Komrat Devlet Universitetın Romniya Habercilik Merkezindä romınca lekñiyaların açılış sırası oldu. Bu lekñiyalarda KDU sturdentlarına hem dışardan isteyennerä olacek kolaylık üürenmää romın dilini hem romınların kulturasını.

Lekñiyaların açılış sırasında pay aldılar Romniya Bükkelçilisi Marius LAZURKA (Lazurca), KDU rektoru Dr. Zinaida ARIKOVA, Komrat primarı sergey ANASTASOV, romınıyadan pedagog Prof. Dr. Ovidiu İVANCU.

Bundan kaarä açılış sırasına katıldı-

lar Gagauziya İspolkomun dış ilişkilär Upravleniyanın azaları, Kaulda Romniya başkonsulu Anka KORFU (Corfu), Romınıyanın Galaş kasabsının Dunarea de Jos Universitetin temsilcileri, KDU studentları hem pedagogları, Komrat "Mihai Eminescu" teoretik

lişeyin üüredicileri.

Baba Marta ayın 31-dän hepsi kim siteer var nicä bu lekñiyalara yazılınnan. Çiçek ayın 1-dän lekñiyalar başlayacak.

Not. Bir iş läüzüm hepsi bilsin: KDuda romınca üüredeceklär, ama angliyca dilin aracılınnan.

Cellatlar kabaatsızları kıyêrlar

Küçük ayın 17-si. Ankarada asker merkezine hem parlamenta yakın patlama oldu. 28 kişi ölü (onların 26-sı asker), 61 yaralı.

Baba Marta ayın 3-cü. İki terorkistka İstanbulda poliñiya bölümünä saldırdı. Yaralı var.

Baba Marta ayın 13-cü. Türkiyenin başkasabasında Ankaranın Atatürk bulvarında saat 18.45 sıralarında tisi bir terakt oldu.

Teroristlar patlayıcı mallarınan dolu maşınayı kasaba avtobusların durduu erä urdular hem patlattılar. Teraktı hazırlayan cellatların elindän bu patlamada kaabaatsız insannar kıyıldı: 37 kişi canını kaybetti, 125 kişi da yaralı. Yaralıların 19-zu aar durumda bulunêrlar.

Baba Marta ayın 16-sı. İstanbul İstiklâl meydanında canlı bomba kendisini patlattı. 5 kişi ölü, 20 yaralı.

Baba Marta ayın 22-si. Belgiyanın başkasabasında Brüseldä 3 patlama oldu. İkisindä canlı bombalar kendilerini Brüssel aeroportunda patlattılar. Burada 14 kişi ölü, 96 yaralı. Üçüncü patlamada, bu kasabanın metrosunda,

20 kişi ölü, 106 yaralı. Yaralıların 17-si aar durumda bulunêrlar.

Not. "Ana Sözü" redakñiyasının adından bütün Türkiye hem Belgiya halkına kendi acızgannımız bildireriz.

Foto – REUTERS/Francoiz Lenoir

GRTnin susaana Halk Topluşunın İspolkom bilä nestettilər

Baba Marta ayın 1-dä Gagauziya Halk Topluşu iki okumakta kabletti "Gagauziya Radio Hem Televideniya "Gagauz sesi" cümne kompaniyası için" zakonu. Gagauziya Başkanı hem İspolkomun predsedateli İrina VLAH bu zakonu artık imzaladı.

"Gagauz sesi" cümne kompaniyası için" Zakonnan hem Gagauziya Radio hem Televideniya cümne kompaniyasının Gözledici Sovetin "GRTnin teknik durması için" kararınan GRTnin sadä televideniya zaametçilerini, bir amansız, sokaa atılar. Bu işlän ilgili hemen peydalandı iki soruş:

1. Neçin sadä televideniya zaametçilerini da diil GRTnin radio zaametçilerini da?

2. Diil mi sadä televideniya zaametçilerini attılar o üzerä, ani bu insannardan kurtulmaa isteêrlär?

GRTnin televideniya zaametçileri birkaç gün düüldülär dooruluk için, Allaha danıştılar, padişahların (oku başkan hem GHT başı) kapularına urdular. Allaa yukarda – işitmedi, padişahlar da, maamilä surat, sansın işittlär, ne sa adadırlar. Son-sonunda insannarı geeri aldılar.

"Gagauziya Radio Hem Televideniya "Gagauz sesi" cümne kompaniyası için" zakona görä GRTnin bütün varlı Halk Topluşuna geçer hem Kompaniya enidän kurulêr. Bu üzerä da GRTnin televideniya zaametçilerini, bir amansız, sokaa atılêrlar.

GRTnin predsedateli sa Anna HARLAMENKO işindän çıkması için zayavlenie koydu, teklif edip radioylan televideniya direktorları hem Gözledici Sovetin azaları da işlerindän atılınnar.

Taa ileri bu kişilär dediydilär, ani Anna HARLAMENKO işindän çıkarsa onnar da çıkacaklar. Ama nicä gösterer durum, televideniya direktorundan kaarä, kalanı alatlamêrlar iştan

«Вести Гагаузии» - 20 yıl!

Baba Marta ayın 16-da Gagauziya Halk Topluşu gazetasının «Вести Гагаузии» ("Gagauziya haberleri") kurulmasından 20 yıl tamamnağı.

Мы молодые. Нам только 20 лет!

«Вести Гагаузии» bu adlan başladı çıkmaa 1996-cı yılın Baba Marta ayın 16-dan beeri. Onadan hep bu redakñiya çıkarardı «Комратские вести» gazetasını, angısının önündä basıldardı «Ленинское слово» gazetası. «Вести Гагаузии» gazetasının redaktoru Dimitriy MARİNOV oldu. Sora, açan Canabisi raametli oldu, 2012-ci yıldan beeri gazetanın başında Anna KILÇIK kaldı.

Biz kutlêêrız «Вести Гагаузии» gazetasının kolektivini hem hepsi okuyucularını gözäl bu yıldönümünän. Saalik, uzun ömür hem becerikli çalışmalar Gagauziyamız hem Gagauziya halkları için.

GRT televideniyaasının jurnalistlerin "aazını kapadılar"

Gagauziya Radio hem Televideniya cümne kompaniyasının Gözledici Sovetinin "GRTnin teknik durması için" kararından sora GRT kollektivi danıştı cümne dünneyä Açık kıyatlan. Bu kıyatta açıklanêr, ani Gözledici Sovetinin bu kararı Gagauziya insannarının serbest sözüne hem haber kaynaklarına yolu kapadêr.

Открытое письмо

26 февраля 2015 года стал черным днем для журналистов Гагаузии и Молдовы. Наблюдательный Совет ОК GRT принял решение, не имеющее аналогов в мировой практике. Журналистам ТВ «закрыли рот». Данное решение было принято, после того как журналисты открыто заявили о том, что новый проект Закона о телерадиовещании, продвигаемый руководством автономии, уничтожает общественное радио и ТВ Гагаузии.

Решение Наблюдательного Совета о закрытии ТВ на три месяца и отправки всего коллектива на технический простой направлено на ограничение свободы слова и ограничение жителей Гагаузии к доступу информации. Наблюдательный Совет, находящийся под руководством председателя Народного Собрания Гагаузии Дмитрия Константинова и депутата Ивана Бургуджи, стал исполнителем репрессий против GRT и расправы с журналистами единствен-

ного общественного ТВ Гагаузии.

Руководство ОК «GRT» в лице законного Председателя Анны Харламенко, не исполнит решение Наблюдательного Совета и не отправит журналистов GRT в технический простой. TV GRT продолжит свою работу в обычном режиме. Компания не признает, и не будет исполнять незаконные решения, направленные на ограничение свободы слова и ликвидацию демократических принципов.

Общественная компания «Gagauziya Radio Televizionu» создана на основе Закона АТО Гагаузия «О телевидении и радио» восемь лет назад. За период своего существования коллектив добился заметных успехов в информационном пространстве автономии и республики и стал ведущим СМИ Гагаузии. GRT пропагандирует и развивает язык гагаузского народа, его историю, культуру, традиции и обряды.

Председатель ОК «GRT» Харламенко Анна

Коллектив телевидения GRT: Железова Наталья, Гайдаржи Виталий, Садович Майя, Короляк Валентина, Добров Леонид, Влах Михаил

Caltay gimnaziya muzeyinin gercikleri

2007-ci yılda Caltay gimnaziyanın direktorun Mariya Semenovna GARÇEVANın hem iştä hem ustalıkta pedagogun Evdokiya Petrovna PETKOVIÇin çalışmalarınan bu gimnaziyanın muzeyi açıldı. Muzeyin açılmasının baş neeti vardı hem kaldı – göstermää ürencilerä hem gimnaziyanın musafirlerinä dedelerin yaptıklarını, ani unudulmasın, sıbdılmasın hem basılmasın o işlər, angılarını kullanarmışlar gagauzlar evelki vakıtlarda.

Gimnaziya üretilik profesında var ölä temalar, angılarını taa uygun muzeydä yapmaa. Onuştan, açan gire-riz muzeyä, da, temaya görä, başléeriz göstermää o işleri, angılarını, bekim, uşaklar seftä görerler, onnar büyük havezlän ürenerler nicä onnara deerler hem ne iş için onnar kullanılır.

Kurduk muzeydä düzeni da göstereriz nicä onda işleerler hem neyi dokuyerlar. Annadêriz ürencilerä, ani düzen evin baş tertipydi, zerä onda dokuyardılar hepsini ne lâzım içerlerä hem insanın giimesinä: pal kilim, türlü platlar, adamnara kuşak hem sargı, karılara çukman. Maasuz çüz için dokuyardılar pek incä işleri da, ölä nicä bürüncüktän peşkir.

Düzenin vardı çok avadannıkları: gücü, tarak, dençu sopası, krosnu, elemnä, masur sarmaa çıkırık. Bunnar hepsi var muzeydä. Bundan kaarä var yapaa işlemää deyni rökä, iplik sarmaa deyni ii.

Biz annadêriz uşaklara, ani bölä bolluk vakıtta bu işlər kullanılmêer, ama, uşaklar bilsinnär deyni, söleeriz, ki gagauzlar en zor vakıtlarda bulardılar herbir işä deyni kolaylıklar hem düzgünlükler, yaşamalarını ilinnetmää deyni.

Hepsi biler, ani ileri şafk yoktu da insannar gazlı lampalar kullanardılar. Kış gecelerindä, yakıp o lampaları, dernek oturardılar da dernektä işlemä dikärdilər, yapaa işlärdilär, dokuyardılar, örärdilər.

İçerleri donatmaa deyni, kızlar hem genç gelinnär dikärdilər, hazırlardılar hem yapardılar türlü bantlar, çarçaf-lar, pençerelerä hem ikonalara perdä, rubaların üstünä çarşaf, yastık üzü, patredin ramkasına hem aynanın dola-yına işlemä bantlar kurardılar. Evlerdä döşeklerä, yorgannara hem yastıklara üklük yapardılar. Üklüklerin üstünä da işlemeli çarşaf kullanardılar. Erindä olmadı için, o işlemä ipliklerini taa Odestän alardılar da biri-birindän gözäl işlər yapardılar. Şindi o işlər bizim muzeyimizdä bulunêrlar.

Uroklarda ürederiz uşakları kimi evelki işleri yapmaa. Deyecez – Kolda çiçeklerini (kitkaları). Ürenciler bilsinnär, ani gagauzlarda ölä gözäl evelki adetler varmış.

Açan gelärdi Surva günü küçük uşaklara, taa çok kızçazlara deyni, Surva gezmää deyni survaki çibıklarını gözäl donaklarmışlar, baalayıp ona türlü benizdä bomoni kiyatlarını hem başka gözellikleri. Bunnar şindi muze-yin ekspozatları.

Evellär gagauzlar düünnerdän ileri Çotra yada Goda yapardılar. Onuştan gagauzlarda pek meraklı bir adet vardı – kızlara lâzımdı dokunsun Goda peşkirleri hem dört boşçalık bezi. Da Goda günündä sokakça kolaçlan o peşkirleri oynadardılar. Bunnar şindi muzeyimizdä bulunêrlar.

Düündä sa, sıra geldiynän çüzi çikarmaa, onnarı çıkararmışlar güveyin

izmetçilei, angılarının kalpaklarına hem paraliyelerine şur-şur asarmışlar hem güslerinä çiçek takarmışlar, başka düüncülerdän ayrılısınar deyni.

Çok yıllar geeri bizim gagauzlar ekmek hem paska yapmaa deyni tafta teknä kullanardılar. Onnar sayardılar: ani busoy teknedä hamur taa kabara-cek hem taa datlı olacek.

Pomana sıralar geldiynän, pomana verärdilər toprak çanak, çölmek, oka hem taftadan kaşık. Sayıardı, ani bu işlər Allaha taa yakışıklı. Onuştan tafta teknenin hem kaşıkların yanında muzeyimizdä topraktan çanaklar, küplär, okalar hem çölmeklerän da bulunêr.

Var muzeyimizdä eski gagauz rubaları da. O rubaların pek meraklı dikimi hem fasıl donaklaması var. Karıların hem kızların rubaları gercikli

türlü renktä şiritlärän, güpürlärän, pasturlarlan. O rubalara görä da fita hem şalinka benizlerini uydurarmışlar. Fitasız gagauzkalara ayıpmış gezmää. Başlarına da püsküllü şalinka dartermişlar. O şalinkalar türlü renktäydilər: mor, sarı, biyaz, kara. Adamnarin rubalarıymış – çufa don, jiletka yada mintan, kuşak, sargı, dikmä gölmekler. Büün, açan uşaklar görerler bu rubaları, pek şaşêrlar ona, ne türlü giinirmiş dedelerimiz.

İsteerim açıklamaa, ani bizim muzeyimizdä var çok ufak işlər da, angılarını uşakların yardımınan topladık: arşın ii, gücü, yapaa iplik, erişlik, tafta kürek, tırmık, sofra, tafta karniz, partal palası, masur, yumaklar, gelin teli h.t.b.

İsteerim küüdeki insannar annasınar, hem diil salt caltaylılar, ama bütün Gagauziyanın insannarı da, ani bu türlü muzeyler pek lâzım. Uşaklarımız da, büyüklerimiz da bilsinnär deyni gagauzların evelki yaşamalarını. Ko bişey sıbdılmasın, herbir ufak iş muzeyimizä verilsin, muzeyimizdä toplansın. Kimdä taa ne işlər varsa, kaldısa, getirsinneer muzeyä da orada kalsın onnar, verip kolayını uşaklar ürensinnär hem tanısınar onnarı, bişey unudulmasın.

Bunnar bizim istoriyamız. Bilelim: bakmadaan ona, ani dedelerimiz zor vakıtlarda yaşadılar, hep ayakta kaldılar, hep buldular vakıt işlemää, dinnenmää, dernek oturmaa, musafirilää gitmää, sürüylän hayvan bakmaa, tarlaları öküzlän sürmää, sıra hem kurban yapmaa, bütün küüyü hatırlamaa.

Dedelerimiz birleşikti. Meciyän ev yapardılar, pınar kazardılar, kerpiç kesärdilər, tavan bastırdılar. Bilä da dinnenärdilər: dernektä mi, horuda mi, başka bir sırada mi.

Ko bu adetler unudulmasın, hepsindä saygı, sevgi hem sabur olsun, senseleyä da, komuşulara da. Allaa versin gagauzlar ileri dooru da kullanısınar bu duyguları, maalez sevgili. Yapın insana ölä, nicä isteersiniz yapısınar kendinä.

Evdokiya Petrovna PETKOVIÇ, Caltay gimnaziyanın gimnaziyanın işti hem ustalıkta pedagogu

Avdarmada Moldova Pravitelstvosunun hem Gagauziya İspolkomun ortak toplantısı

Baba Marta ayın 4-dä Gagauziyanın Avdarma küüyündä Moldova Pravitelstvosunun hem Gagauziya İspolkomun ortak toplantısı oldu. Toplantıda Gagauziyaylan da ilgili soruşlar incelendi, ama romın dilindä.

Bu ortak toplantıdan sora Moldova premyer-ministrusu adadı, ani Feropontyevka-Avdarma yolu yapılacak. Bunda bişey önemli yok, zerä bu yolu düzmää may hepsi Moldova premyer-ministruları adadıydılar.

Şindi işidildi, ani yolu Kiriyet küüyünädän uzadacêymışlar.

İspolkom yardım edecek Universiteta

Baba Marta ayın 30-da Gagauziya İspolkom predsedatelin yardımcısı Olesä TANASOGLU bir brifingta açıkladı, ani İspolkom kurdu kalupları yardım etmää deyni KDUya (Kolmrat Devlet Universitetına).

O yardımınan en önemisindän birisi İspolkom azaları hem KDU pedagogları barabar, küülerä çıkıp, ortak çalışacaklar, annadıp uşaklara neçin KDUda ürenmää islää.

Bu yıldan beeri yabancı Universitetlerän İspolkomun işbirlii diişecek. Bu diişilmäk dokunêr o zanaatlara, ani KDUda var.

BÖLÄ ÖMÜR – pek büyük kısmet bu dünnedä...

Baba Marta ayın 13-dä Avdarma “D.ÇELENGİR” teoretik lişeyin büyük klaslarda ürencileri buluştular akademiklän, gagauz yazıcısınnan hem kultura adamınnan Todur ZANETlan. Buluşma başladı poetın Gagauziya için peetindän “Canım – Vatanım, Gagauziyam!”, angısını ekrandan okudu Gagauziya Başkanı İrina VLAH.

“D.ÇELENGİR” teoretik lişeyin direktoru Elena Födorovna KARAMİT tanıştırdı zalda bulunannarı musaafirin yaşamasınnan hem yaratmak yolunna, başarıp sözünü poetın bir peetinnän, ani yazılış 14.02.2015 zamanında:

Bün kopmadım hiç halkımdan:

Ne kahırdan, ne beladan, ne zorluktan.

Yaşlı günnerindä onunnan hep oldum,

Kara kuvetlerä güüsünnän bän durdum,

Öldüm da, dirildim da – birliktä,

BÖLÄ ÖMÜR – pek büyük kısmet bu dünnedä...

Nedän sora da söz verildi lişeyin o günkü musaafirinä. Öncä annaşmaya görä, akademik Todur ZANET lääzımdı annatsın kendisinin peetçilik yolunu. Ama bulşmak için hazırlanan serginin adı “Todur ZANET – poet, yazıcı, dramaturg, araştırmacı, folklorcu, rejisör, şenarist, çevirici” diıştirtti tema-

yı, da yazıcı o başlıktan adım adım, yolunu annattı. Bölümnerdän bölümä geçerek videolar hem vidiokliplar kullandı.

Annatmasını akademik Todur ZANET başladı kendi bilim entiklopediyasından “GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetler”. Burada araştırmacı hem folklorcu annattı nicä toplandı gagauzların bu kultura hem folklor entiklopediyası, nesoy incelikler var bu iştä, eni laflar için, ani ortaya çıktılar bu çalışmadan sora.

Sora geçti gagauzların açlık genoşidina hem Sibirä kaldırmaların en kahırlı tragediyasına, unutmayıp annatmaa gagauzların 1806-1812 yıllarında Bucak kırlarına zorlan getirilmelerini.

Bu bölüm başladı “Açlık” videoklipından, neredä poetın peetini okuyêr Valeriy YIVARLAK.

Bu olaylarla ilgili yazıcı annattı “Onnar geldilər sabaa karşı...” proza kiyadı için hem da “Benim bir kabaatsız kırılan GAGAUZ Halkıma REKVİ-EM” kiyadından bir parça okudu.

Annadarak kendisinin dramaturgiya yaratmaları için, dramaturg söledi o pyesalar için, angılarını o yazdı hem angıları teaturların şenalarında Gagauziyada, Moldovada hem Türkiyedä gösterildi.

Geçerek çevirmelerä, çevirici ilktän koydu ürenciler seslesinnär Vladimir VISOTSKİ-Yin türküsünü «Конец охоты на волков или охота с вертолетов»,

da, denkliştirmek için, bu peetin gagauz dilinä çevirmesini okudu, gösterip, ani gagauz dilindä Vladimir VISOTSKİY öter nicä Vladimir VISOTSKİY hem onu annatmaa deyni hepsi laflar var. Okudu çevirici Aleksandr PUŞKİNın hem Anna AHMATOVANın peetlerin gagauzçaya çevirmelerini da. Bundan kaarä ürencilerin aklıklarına getirip Mihay EMİNESKUNUN “Luçafar” yaratmasının gagauzçaya çevirmesini da.

Rejisörlük için söyleyerek, rejisör annattı kendi çalışmalarını “Bucaan dalgasında” televideniya kölverimnerindä hem da “Gagauzlar hem Gagauzluk” bilim kinosunda.

Belli ki, poeziya yoluna etiştinyän, ürenciler tek-lif ettiler poet sevda için peetlerini okusun. Ne pek büyük havezlän da yapıldı.

İki saada yakın bu buluşmak meraklı geçti. Sonunda lişeyin ürencileri hem direktoru baaşlalılar musaafirä çiçek hem Avdarmanın uşak yaratmak Merkezindä zanaatlanan ürencilerindän bir baaşış, neredä bu küüyün gerbi da var.

Gazetamıza kiyattan: “Zaman hayır olsun. Benim adım Tatyana DRAGNEVA. Ürenerim Valkaneş teoretik lişeyindä. Yollêırım Canabinizä şiirimi “Yok ucu cengin...”, tiparlayarsınız deyni onu gazetada”.

YOK UCU CENGİN...

Geçirer kocasını karı

Gün duuarkan sap-sarı.

Bir patret soktu koynusuna,

Beki da diil pek boşuna?

Sarmaştı, büülü, kocasına,

Yaşlarını braktı omuzunda.

Zavalı adam, uçup-gitti,

Kalması onun izi.

Yok ucu hiç bu cengin.

Yaşamak olsa ilin.

Silâhlar patlêr susmaz,

Adamnar öler durmaz.

Karışêr gecäylän gün,

Toz kaplêr, nicä kurşun.

Arkada durêr korku,

Brakma, ecelim, koru.

Kapadı gözlerini güneş,

Doz-dolay giimni ateş.

Bulutlar indi erä,

Saklanmaa yok nereyâ.

Taa çirkin öter dolay,

Kocası baardı salt “Vay!”

Kiyadı ondan kablet.

Kuvetsizdi büün patret...

“Nevruz” yortusu Birleşik Milletler Birliindä

Türk dünnäsının en evelki yortusu “Nevruz” bu yıl, TÜRK-SOY kuruluşun çalışmalarınnan, Amerikanın New York kasabasında bulunan Birleşik Milletler Birliindä kutlandı.

Birleşik Milletler Birliindä “Nevruz” yortularınnan ilgili sıralar yapıldılar maasuz Azerbaycan, Kazahstan, Kırgıstan hem Türkmenistan devletlerin baamsızlınnın 25-ci yıldönümü için. Bu devletler TÜRKSOY azaları.

Kutlamalarda Azerbaycan, Kazahstan, Kırgıstan, Uzbekistan, Türkiye, Türkmenistan, Makedoniya, Mongoliya hem Gagauziya (Moldova) devletlerindän 150 artist hem delegaşiya azaları pay aldılar.

Gagauziyadan kendi nomerlerini Birleşik Milletler Birliin şenasında gösterdi anılmış gagauz ansamblisi “Düz Ava” (önderci Tatyana ŞEGOLEVA).

Lafetmä ana dilindä – dokunmaa insanın canına

Anılmış dünnä adamı Nelson Mandella deeyrâdi: “Eer lafedärsedydik insannan o dildä, angısını o annêr, ozaman biz danışêrız onun fikirinä, ama eer lafedärsedydik insannan onun ana dilindä – ozaman biz dokunêrız onun canına”.

Bu lafların aslısını taa islää duymaa deyni, Ukraynanın Bolgrad rayonun Kurçu küüyün Gagauz kultura

Merkezindä Küçük ayın 20-dä düzöldü bir toplantı, angısı geçti “Ana dilim – bir çöşmä” adı altında. Toplantıda pay

aldılar ürenciler hem ürediciler Kurçu hem Balboka küülerindän.

Ürenciler annattılar yaratmalarını ana tarafı için, okudular anılmış yazıcıların şiirlerini gagauz dilindä. Vardı bizim aramızda insannar, angıları kendileri yazêrlar şiir ana dilimizdä. Onnarın da yaratmaları okundular. Taa bir meraklı sayfa açıldı buluşmakta – resimciler gösterdiler kendi yaratmalarını, da annattılar neçin onnar bu resimneri yaptılar.

Kısadan sölediynän, kim vardı musaafirliktä (uşaklarılan geldiler analar-bobalar da), hepsicinin ürekleri hoşluk doldu. Urgulêırım, ani bu sıramızda şanıımızı gösterdik. Ukrayınca da, bulgarca da, moldovanca da, rusça da şiir okundu. Neçin ani herbir halkın ana dili – onun canı. Bir karar alındı bitkidä – ana dilimizdä lääzım hererdä lafedelim. Ozaman o ilerleyecek!

Olga KULAKSIZ, Kurçu küüyün Gagauz kultura Merkezin başı

Başkandan popazlara medalilär baaşışı

Gagauziya Başkanı İrina VLAH baaşladı Moldovanın hem Gagauziyanın popazlarına “Gagauz Respublikasına 25 yıl” medalilerini.

Baba Marta ayın 29-da Kongaz küüyün Ay Troița klisesindä, Komrat hem Kaul episkopu Anatoliyin başkannı altında, Gagauziya popazların toplanması oldu. Toplantıya katıldı Gagauziya Başkanı da.

Gagauziya Başkanı İrina VLAH popazların önündä urguladı, ani hristiannık hem klisä büyük pay alêr gagauzların kulturasında hem istoriyasında. O yardım eder gençleri dooru terbiemää.

Toplantıda Gagauziya Başkanı baaşladı Moldovanın hem Gagauziyanın popazlarına “Gagauz Respublikasına 25 yıl” medalilerini. Bu baaşışı kabletilär Komrat hem Kaul episkopu Anatoliy hem da Gagauziyada izmet edän taa 12 popaz.

Gagauziyanın «Свободная сцена» II-ci teatru Festivali

Baba Marta ayın 24-26 günnerindä Komradın kultura Evindä geçti Gagauziyanın «Свободная сцена» II-ci teatru Festivali. Festivali ortak yaptılar: Komrat “Saveliy KÖSÄ” muzıka hem drama teatrusu, Komrat primariyası hem Gagauziyanın kultura hem turizma Upravleniyası.

«Свободная сцена» II-ci teatru Festivali baaşlandı Bütündünnä teatru gününä, ani bakılêr Baba Marta ayın 27-dä. Festivaldä pay aldılar altı teatru Komrattan, Çadırın, Taraklıdan, Kauldan hem Kişinevdan. Onnar gösterdilär spektakli bulgar, rus, gagauz hem romın dillerindä.

Festivalin açılışında pay aldılar Gagauziya öndercileri, teatruçular hem başka kultura insannarı. **Öndercilär gagauzça annamadıkları için Festivalin açılış spektaklisi BULGAR dilindä oldu.** Sora birtaan öndercilär spektaklileri siiretmää pek gelmedilär. **Gagauzça spektaklidä sa ne İspolkom azaları, ne da Halk Topluşun deputatları vardılar.**

«Свободная сцена» II-ci teatru Festivalindä gösterildi spektaklilär: «**Требуется лжец**», gösterdi Taraklıdan «Смешен петък» bulgar halk teatrusu; «**Ми(Н)орите**», gösterdi Kişinevdan teatru serbest grupa; «**Бүүлү мааза**» (avtor Todur ZANET), gösterdi Çadırın “Dionis Tanasoglu” adına Gagauz Milli teatrusu; uşaklar için spektakli «**Маша и медведь**», gösterdi Kişinevdan «Мальш Жульен» uşak teatrusu; uşaklar için spektakli «**Мимоза**» (avtor Pierre CHESNOT), gösterdi Kauldan “B.P. Hajdau” adına Respublika muzıka hem drama teatrusu; «**Гантелея**», gösterdi Komrat “Saveliy KÖSÄ” adına muniçipiy muzıka hem drama teatrusu.

Çadır rayon bibliotekasının 70-ci yıldönümünü

Çadırda kutladılar Çadır rayon bibliotekasının 70-ci yıldönümünü. O biblioteka açılmış 1946-cı yılın Baba Marta ayın 1-dä. Ozaman bibliotekada varmış 300 kıyat hem orada işlärmiş iki bibliotekacı. İlk yılın bibleotekaya gelmiş sadä 100 okuycu.

Büünkü gündä Çadır rayon bibliotekasında var 91081 kıyat, 4300 okuycu hem burada 20 kişi işleer. Bir yılın içindä bibliotekadan okumak için insannara 87140 kıyat veriler.

Çadır rayon bibliotekasının ilk direktoru olmuş **Lübov Nikanorovna MODESTOVA**. 1946-cı yılın Ceviz ayında bibliotekanın başına geçmiş **Elena Semenovna GENOVA**. Sora da, 1979-1993 yıllarında, bibliotekaya direktor olmuş **Mariya İvanovna GRES**. 1993-cü yıldan beeri – Çadır rayon bibliotekasının direktoru **Valentina Rafaelovna PAŞALI**.

1983-cü yılda Çadır rayon bibliotekası Moldaviya Sovet Soşialist Respublikasının rayon bibliotekaları arasında yarışmada birinci oldu. 1997-ci yılda sa ona Moldova Respublikasının kultura ministerliin Şannı gramotası verildi.

Büünkü gündä Çadır rayon bibliotekası halizdän bilim, üredecilik, tehnolojiya hem aydınadıcı kultura

merkezi oldu. Burada kıyat okumaktan kaarä, yabancı dillär ürediler, kompyuterda işlemä bilgilär veriler, parasız internet var, karıların hem gençlerin klubları kurulu, “literatura büyük başı” odası açık.

Çadır rayon bibliotekasının zaametçileri çok çalışêrlar, ani okuycu kulturaya yakın olsun, kıyatlan hem yazıcılar köprülär kursun. Onuştan burada yapılêr yazıcılar buluşmaklar, eni kıyatların prezentaçiyaları, resim sergileri, kultura sıraları.

Moldova Respublikasını taa 6 ra-

yon bibliotekasının bilä, Çadır rayon bibliotekasına verildi kolaylık 5 rayon bibliotekacıların zanaat ustalının incelemesinde regional üredecilik merkezi olsun.

Çadır rayon bibliotekasının 70-ci yıldönümünün kutlamalarında pay aldılar bibliotekanın kolektivi, Çadır kasabın primarı hem Çadır rayon administratçıyanın başı, Gagauziyanın kultura hem turizma Upravleniya başının yardımcısı, bibliotekacılar hem kultura insannarı, okuycular. Onnar bibliotekaya çok baaşışlar baaşladılar, onun zaametçilerine kutlama sözleri söledilär hem gözäl işlär diledilär.

Biz da, “Ana Sözü” redaktçıyası olarak, bu sözlerä katılêrız hem Çadır rayon bibliotekasının bütün kolektivına deeriz: “Saalık Allaa versin hem uzun ömür siz! Hem bibliotekanz çok yıllar yaşasın hem okuyucusuna izmet etsin!”

Foto - <http://ceadir-lunga.md/>

TÜRK DÜNNÄSİNDAN ŞİİR

Türk yazıcısı, poet, akademik çevirici, üredecisi, İbrahim TÜRKHAN duudu 1972 yılda Türkiyenin Büyüktatlı kasabasında. Universiteti 1998

yılında baaşardı. Çok dilleri bilir. Türk dünnäsının büyük poetların hem yazıcıların yaratmalarını Türkiye türkçesinin çevirdi hem kıyatlarını tiparladı. Kendisinin 10-dan zeedä kıyatı var.

GÜZ AKIP DÖKÜLER AUÇLARMA

Güz akıp dökülür auçlarıma, Kalendarin savurulan yapraklarından.

Güneş kuvedini çoktan kaybetti, Solan ateş gibi çırpınıyor tan.

Yısınmaz, poyraza çalınan canım, Vulkan yutsam bilä heptän kaynayan.

Bahçama dalan güz, paasını istiyor; Boşçasında ar sancı hem güz lüzgärdän.

İnâ acısına razıydım, osa Az diyin çuvaldız idim ardından!

-II- Düşlerimi çaldın, sakladın ömür, Arayıp bulmaya vermedin zaman!

Yavaşla, bir soluk alımı dur da, Baari giderayak su ver, tulumdan.

Gözümü açınca ellerimdäydin, Kapadım, bän oldum genä kaypolan!

Dudaama kordan şerbeti sundun, Donuk gülümsemäm tatlıykan baldan.

Güz akıp dökülür auçlarıma, Kalendarin savurulan yapraklarından. 29. 04. 2010

TOPRAK KOKULU DÜŞLÄR

Şiire dönüştüremädim beklemäm Gök üzünä kanatlandımdan beeri Gecenin ellerindän yıldız kaymasından korkuyorum Onun içindir ki, çoktandır bulutların gök üzünü kapatmasını diliyorum için için. Olur ya, kayan yıldız bulutlar köstekleer da Pam-pak düşümü sürdürübilirim deyni... Poyraz çıkıyor beklenmedik bir anda Ne kadar bulut varsa önünä katarak Karşı yamaçtaki el dermeninin Kırık kanatlarında üterter hepsini da... Bän yarım aaz sevincimnän Ateş böceenin karannıcak ışın eşliindä Parsellenmiş düş tarafından Kırıntılarını hatırladım Uşaklık düşlerini enidän kuruyorum. Az ileridä gülümseyincä evlatlım, Gam kasavet namına ne varsa silineer akılmda

Uslanêirim. Anam günelikçi olurkan Beni tarlaya götürmeseydi Kim bilir böle toprak kokan, memleket kokan Düşlerim olmayacaktı. Gagauzçaya aktardı Todur ZANET

Gazetamızın okuyucuları bilerlär hem tanıyêrlar Galina Dimitrievna KRİSTİOGLOYu nicä bir talanlı poeti hem pedagogu Canabisi çok yıllar açık kannan hem yanar üreklän üreder Komrat “Mihail ÇAKİR” adına pedagogika kolecin ürencilerini gagauz dilinä hem literaturasına, haşlêr onnara Ana Vatan hem Gagauzluk duyularını,

verer kolayını ürencilär kopmasınar köklerinden hem ömürdä haliz insan olsunar.

Büün Galina Dimitrievna KRİSTİOGLOYu tanıştırêriz Canabinizlerä nicä yazıcıyı, sürüp önünüzä iki pek duygulu hem büyük literatür maanalı annatmasını.

Küüdä yaşardı bir çok uşaklı, çalışkan, genç aylä. Nicä da çoyu onnar yaşardılar yoksuzlukta. Ozaman insan zor yaşardı. Nekadar da zordu yaşamak, ama insan cana taa yakındı, taa acızgandı. Bir parça ekmek sofrada varsa, ona da sevinärdi, onunnan da paylaşardı.

Mitrinin evindä bir pat uşaktı, biri-birindän taa küçüktülär. En küçüü taa sallangaçtaydı. Karısı pek hastaydı, ama evdä işleri nasıl-nicä savaşardı yapsın. Gün-gündän o zabunnardı, yufkalanardı, mum gibi eriyärdi. Yoktu ne yapsınar. Küüdä doktor yoktu. Kasabalı doktora götürmää deyni paraları yoktu. Mitrani karısını babulara-okuyuculara ölçüttü. Söledilär, ani zavalın ömürü kesilirmiş. Bu belliydi, baktıyan hasta Marinkaya.

Küüdä bulunardı fena göz, maanacı, çokgörän, laf çıkardan kişilär, kimin aazını kapadamıyan. Onnar, nicä eski, kırık dermen gıcirdardılar, kiminsä yaşamasını çalkalardılar, kimisä fena laflan bataklardılar. İşi dildi türlü yalannar Mitraniylän Marinka için dä. Mitrani salt kafasını sallardı da karısına sölärdi: “Aalemin aazına kaşu uyduramıyan. Seslämä onnarı. Onnar bölä lafederlär ondan, ani zavalılar bilmeerlär, ne o sevmää, güceniktir bu yaşamakta, canından sakat.”

Aylesi aac kalmasın deyni, genç adam hergün zenginlerin meralarında işlemää çıkardı. Kırdan da sora gidärdi kimdä sä taa çiraklık etmää. İnsan bilärdi, ani bölä Mitrani kazanêr uşaklarına imelik. Kırdan parasını verärdilär aftanın sonunda. O etärdi tuza, sabuna, biraz imeliklän taa az bir bişeyä. O gün uşaklara halvița da alardı.

Komuşuları, küüdän acızgan insannar, çaarardılar Mitraniyi da bulardılar evindä iş ona deyni. O becerikli, kuvetli hem akıllı adamdı. Nedän dä alınmasa, o işi düzgün yapardı. Ellerindän belliydi, nekadar çalışkan bu insan. Nasıl şaşardılar, açan çoktan durgunmuş saatlar başlardılar işlemää osa puluu, bornayı ölä tertiplärdi, sansın çilingirin elindän geçti. Paranın erinä insan ödeşärdi onunnan, verip, ne brakardı ürä: biraz un, bir çölmek oloy, birkaç dilim piinir, bir borkan domuz yaayından, bir somun ekmek, bir tepelenmiş çanak turşu. Te bölä geçinärdi Mitrani aylesi.

Geçti yaz. Selemine verdi güz. İnsan alatları balaları bozmaa, başaları sökmää, papşoyları kesmää, Mitrani da taa büyük uşaklarınan nasıl-nicä bereketi

Sıcak yaz günüydü. Dallı serimni dut aacın altında iki karı hem bir genç kız didärdilär yapaa. Länka hem Kati, yaşlı karılar, annadardılar çoktan geçmiş işleri.

Laf-lafa Länka çeketti annatmaa en acı, yıllarca canını dürtän saklı işlär için, angıları yarım asirdän geeri oldular, ne iş için Länka, Katinin naşası, kıyamadı kumişasına annatsın.

“Vançuyu, benim kardaşımı, tutêrsın mı aklında?” - sordu Länka Katiyä, şakalı danışıp ona, ama sesi dalgalıydı, sansın kemeçenin en sesli teli, te-te hazzırdı kopsun.

Karı salt salladı kafasını.

“O pek beenärdi aşakı sokaktan gözäl bir kıızı. Vançu lääzım, diil lääzım onnarın sokaandan geçärmış, salt o kıızı görsün. Kız da pınardan su çekärmış...” - gülümseyäräk söledi Länka, da omuzunnan enikunu dürttü Katiyi.

“Aslı. Aradan onu gördüyün, çabuk kazannardan suyu erä dökärdim da hızlandırdım pınara” - şennenip, hem annadardı, hem da gülümşärdi Kati.

Karı baktı seslän gülän kıza da dedi: “Şindi bu sizä fasıl iş gelir, bilerim. Bän sa utanardım, ama sevda alardı önünü. Evdekilär da beni şakadan gülmää alardı: “Ne genä Vançu bizim sokaamızdan geçer?” O geçer, bän duyêrim: bana bakêr. Bän sa ona, sansın bakmêêrim, ama bir gözüm sa onda. Bekleerim seläm

toplardılar. Maazada vardı biraz kartofı, suvan, sarmısak, bir batlakta kaynardı sıra. Çalmarda sevindirärdi gözünü bir tepä kabak. Evdä işlerini bitirdiyün, adam gidärdi meciyâ komuşularına.

Kasıma karşı boşandı çoban yaamuru, da hava birdän serinledi. Yaamur dinmedi, bütün afta yaadı. Marinka aftadan zeedä yatardı patta da pençeredän bakardı, nicä göktän ufak-ufak damnalar biri-biri ardına sıradan gelir, sansın onnarı kalburdan geçirelär.

Kocası yaklaştı karısına, oturdu yanına, aldı Marinkanın elceezini da koydu sol elinin aucuna, saa elinnän kapadıp onu. O yalpak bakardı karısına: “İslää, ani hepsi işleri etiştirdik yapmaa. Yakacaklar da hazır, turşu da kuruldu. Kışı geçirecez.”

Acızgannık

Karının gözleri yaşlanı doldu. O bakardı kocasına hem sansın nesä istärdi sölesin, ama sesi zor gelärdi. O baktı pençereyâ da pek yavaş seslän dedi: “Bu hava aalêr, nicä aalêr benim canım. Giderim, bän... Uşakları bakamazsan, ver aaretlik. Gagauzlar acızgan, islää insannar. Korkma, ver...”

...Ne Mitrininin, ne da Marinkanın hısmınarı bu küüdä yoktu. Onnar burada yabancıydılar. Gençlär kaçtıydılar kendi küüyündän, neçinki Mitrininin bobası istämedi bu üsüz kıızı gelin kabletmää. Oolunu da neetlendiydi evermää bir zengin kıızlan. O kıza dünürçüleri da yollamıştı. O günnerdän 12 yıl geçti. Kimsey bilmäzdi, nereyâ Mitraniylän Marinka kaçtılar. Sevğisinin yanında Mitrani mutluuydu. Şindi sa dünnä karardı – yoktu yanında Marinkası. Can sancısı – o, sansın üzlärlän iinelär saplanmıştı üreenä, yapmıştılar yara, angısı gecä-gündüz sızlardı.

Koladaya karşı bir boran kopuştu. Beyaz sineklär uçuşardı. Sert lüzgär saurdardı onnarı hertarafa, kimilerini yapıştırip yolcunun gözlerine hem üzünä, açalara, duvarlara, pençerelerin şişelerinä, kapulara. Bir adım ileri hiç bişey görünmääzdi. Bölä havada insan may dışarı çıkmazdı. Sıcak sobanın yanında kuytu hem raat.

...Mitrininin evindä kalabalıktı. Herkez, kim girdi içeri, kırmızı yanaklıydı. Adamnar ellerinnän

versin, da kimsey yoksa, salt ozaman onun üzünä, gözlerine bakardım. Ama nasıl utanardım! Ne mutluuydu o kıpımnar! Aman, bir boyu vardı! Levent, bat! O mas-maavi gözleri, sansın gökün en maaviliini kapmıştılar, dipsizdi, neredä vardı nicä kaybelmää. Ozaman bän körpâydim, 16 yaşındaydım. Vançu 20

Unutulmaz sevda

yaşındaydı. Görümnü bir olandı. Benim güneşim, şafkıım..., ilk sevdam... Unudamadım...”

Kızcaaz bakardı karıya ölä, sansın onu ilk sefer görer. Karının üzü gerçektän gözäldi. Buruşuklar çizi-çizi üzündä, sansın sınırsız yollar, hem da kara batik gösterärdi onu yaşlı. Ama onnar da kapadamadılar üzün gözelliini, şılak can yalpaklıını. Küçürek biraz dik burnucuu, mayıl, büülü gülüşü, beyaz teni hem dä, gölün eşil rengindä gözleri, o ufak-ufak noktalı taşcaazlarlan dibindä, gençlik şafkınnan şıldardı.

Karılarla bilä yapaa didän kızcaazın adı Aniydi. Ani bakardı bu karılara da düşünärdi, ani o da mı ölä olacak, ama birdän koolardı bu düşünmeklerini, neçinki ona gelärdi, ani taa çok yıl geçecek, taa var çok vakit, nezaman o da onnarın yaşına etişecek, babu olacak, ani taa çok-çok vakit var...

Babusu sa, sansın annadı kızcaazın düşünmek-

kaplardılar sobayı. Suuktan karılar iicesinä uuardılar kırmızı-kırmızı lekeli ellerini. Adamnar oturdular uzun skemnedä, angısı durardı pata karşı, pençerä aşırı. Karılar erleştilär patta. Laf-lafa açıldı söz, ne iş için taa nezamandan kıyışamazdılar sormaa. Laf açtı Mitrininin yanındaki komuşusu Vasil: “Mitrani, sana zor olacek hepsi uşaklarını kaldırmaa. Kızkardeşimin kocası hem uşacı geçindilär. Ver en küçüünü – Mitoşkayı ona. Uşaa lääzım ana. Soninin keçisi var. Uşaa süt lääzım. Düşün, Mitrani.”

Karı salladı kafasını, sol elinnän suvazladı yanında oturan küçürek, zabun, boncucak gibi, üç yaşında kızcaazı da dedi: “Bu kışa, ilkyazdan yakışarsa, kol-ver kızcaazını da benim evimdä bulunsun. Pek tatlı uşak. Ama pek zabun. Bendä sä bilersiniz keçi var. Süt bulunêr. Var neredän bakınsın bu uşak ta.”

- İslää. Saa olunuz. Düşünecäm, - cuvap etti adam, iildip biyazlanmış kafasını. Bu günnerdä kara kömür gibi saçlarına, kaar rengindän islää serpilmişti.

Komuşuları gittilär. Mitrani oturardı pençereyâ karşı da düşünärdi, sansın kantardan geçirdi geçmiş günü hem bütün yaşamasını. Neçinsä aklına getirtti malisinin laflarını: “Ne damnadı kaşına, ona da sevin.”

Gecenin yarısıydı. Boran durgunmuştu. Göktä dolu ay hem şen yıldızlar parlardı. Aulun içini, sokakları gömmüşü kaar. Kürtünär türlü boyda donatmıştılar dolayları. Ayın, yıldızların şafkından, bim-biyaz, kaar gümüş renginä dönüp, o şaşılacak gözeliinnän raatlık hem inan gelän günä getirärdi.

Genç adam geçirdi aklından gözäl, unutulmaz kıpımnarı, mutlu günneri Marinkanın yanında. Sansın ateş yakardı onun canını düşünmeklär, nasıl Marinkasız yaşamaa, ne yapmaa, ki uşaklarını saalıklı büütmää, ayaa kaldırmaa.

Gecenin saadı kısılardı. Koyu maavi gecenin rengi dä solumaa başlamıştı. Göktä, iki göz belerdip, kayardı kahırsız ay. Te-te, o anıza etişecek, tez bayırın ardında saklanacak, ki, dinnenip, enidän gelän gecedä izmet etmää, şafk etmää. Yıldızlar da birär-birär sünärdilär. Salt bir yıldız parlardı, sansın hiç düşünmääzdi göktän ayırılmaa. Mitrani bakardı o şen parlayan yıldız da kendi-kendinä tekrarlardı Marinkanın bitki laflarını: “Uşakları bakamazsan, ver aaretlik. Gagauzlar acızgan, islää insannar. Korkma, ver.”

lerini da, alıp ilersini, dedi: “E-he, he, kızım, yıllar su gibi geçti. Annamadım, nicä yaşlandı. Sandım, hep vakit var... Yaşamak tukurlandı, sansın güneş göktä. Şindi yavaş-yavaş kauşêr. Yaşamamız, kâr su gibi, döktün ellerinä, parmakların arasından sel-sel aktı. Ecelin selleri fışırdadı, döküldü, uzaklara etişti, türlü yaşamak sınırlarını geçti. Bir sevinerim, ani gözäl unukalarımız var – siz. Senin, kızım, gözlerin mas-maavi, nicä Vançunun gözleri. Ölä da bakêrsin, nicä o bakardı!”

Sansın bir kuş, açıp kanatlarını, Kati saurttu ellerini, da, kavrayıp kızcaazı, öptü onun annısını. Onnar hiç duymadılar, nezaman yaklaştı pınarın yanına Länkanın kocası. Salt, açan o birkaç kerä üsürdü, oturannar daptur kaldılar. Adam sa danıştı kumişasına: “Dooru, Kati kumişta, kan diil su. Kıızımız benzeer Länka babusuna. Onnar sa hepsindän taa pek Vançuyulan benzeşärdilär. Gözleri mas-maavi deniz, duruk su. Kati, bän da hep düşünärdim, nicä sölemää, ani Vançu istärdi dünürçüleri senin evinä yollamaa. Bunu bana açıkladıydı. Bendän yardım istedi. Söz verdiğim, ki yardımcı olacam. Kısmet etmedi. Ömürü kesildi. Cenk insana salt kahır getirer. O kimseyi acımêêr.”

Semön dädu çalmarda odunnarı dizärdi, da hepsini, ne annattydı karılar, o işitti. Onun da canı acıyardı bu unutulmaz Katinin Vançuyulan körpâ sevda için.

Nikolay ŞVEŤOVun anmasına I-ci mini-futbol turniri

Baba Marta ayın 24-dä Kongaz küüyün Todur ZANET teoretik lişeyindä geçti I-ci mini-futbol turniri, angısı baaşlandı bu lişeyin fizkulturada eski üredicisinä, Bük Vatan cengin veteranın Nikolay ŞVEŤOVun anmasına.

Turnirin açılışında pay aldılar hem söz tuttular Gagauziya gençlik hem sport Upravleniyanın başı Maksim BOLGAR, Kongaz küüyün primarı Mihail İvanoviç ESİR, Gagauziya

Halk Topluşun deputatları İvan Mihayloviç TELPİZİ hem İvan Pavloviç FÖDOROV, Gagauziya üredicilik Upravleniyanın baş speşialistı Lüdmila JEKOVA.

Nikolay ŞVEŤOVun anmasına I-ci mini-futbol turnirini açarkana lişeyin direktoru İordan Nikolaeviç YASİBAŞ urguladı, ani "Bu türlü turnir lişeyimizdä seftä olêr. İnanêrim, ani o islää geçecek hem onun bük gelecää olacek, zerä o baaşlanêr bizim eski üredicimizä, Bük Vatan cengin veteranın Nikolay Arhipoviç ŞVEŤOVun anmasına. Nikolay Arhipoviç çok yıllar işledi burada fizkulturada üredici hem becerdi bütümää becerikli sporsmennarı".

Nikolay ŞVEŤOVun anmasına I-ci mini-futbol turnirinde pay aldılar Kongazın 2-ci hem 3-cü gimnaziyanın, Suleyman DEMİREL moldo-türk hem Todur ZANET teoretik lişeylerin sekizinci klasların ürencileri komandaları.

Nikolay ŞVEŤOVun anmasına I-ci mini-futbol turnirinde ensedilêr ev saabileri. Turnirda pay alannara verildi gramotalar, medalilêr hem sannı kubok, bildirer *Gagauzinfo.MD* portalı.

Alina MİHAYLOVA genä çempionka oldu

Gagauziyadan şahmatistka Alina MİHAYLOVA geçennerdä, 12 yaşından kızların arasında, 7 oyundan altısını tarayıp, şahmatlarda Moldova çempionkası oldu.

Alina MİHAYLOVAnın bu Moldova Respublikasında beşinci altın medalisi. Bundan kaarâ genç şahmatistka başka turnirlarda da ensedi, Evropa hem Dünnää çempionatlarında prizör oldu.

Sport uuru yolunda Alınaya aylesi yardımcı eder hem anası Liliya yolculuk kafadarı olêr.

Şindi Alina Evropa şahmatlarda çempionatına hazırlanêr.

Gagauziya Başkanından Kongaz lişeyin futbol komandasına forma baaşışı

Baba Marta ayın 24-dä, Nikolay ŞVEŤOVun anmasına I-ci mini-futbol turnirinin açılışında, Gagauziya Başkanından Kongaz Todur ZANET teoretik lişeyin futbol komandasına 18 futbol forma komplekti baaşlandı.

Getirdi hem genç sportçulara verdi o formaları Gagauziya Başkanın adından Gagauziya gençlik hem sport Upravleniyanın başı Maksim BOLGAR.

Bu formaları baaşlamaa deyni Gagauziya Başkanı İrina VLAH söz verdiydi 2015-ci yılın Ceviz ayın (sentäbri) 11-dä Todur ZANET teoretik lişeyindä mini-futbol meydanın ofițial açılışında. Bileriz, ani Canabisi onnarı çoktan hazırladıydı, ama bir türlü önemni bir olay ortaya çıkmardı, bu bük işi yortululu sırasında yapmaa deyni.

Baba Marta ayın 24-dä, bu önemni kolaylık peydalandı – Bük Vatan cengin veteranın Nikolay ŞVEŤOVun anmasına I-ci mini-futbol turniri.

Formaları verêrkana Maksim BOLGAR dedi: "Gagauziya Başkanı adından sizi selmneerim. Büün aslıya çıkardım İrina VLAHın izininini da getirdim lişeyinizin komandasına bu futbol formasını. Bu verecek kolaylı sport uurunda taa uygun hem başarılı olasınız", bildirer *Gagauzinfo.MD* portalı.

Lişeyin direktoru İordan Nikolaeviç YASİBAŞ şükür etti formaları yollayana da, getirenä da: "Bütün lişeyin adından şükür ederim Gagauziya Başkanına İrina VLAHa bu pek gözâl hem islää baaşış için, zerä bu işä çoktan zorumuz vardı".

Birdän 17 resimciyanın sergisi

Baba Marta ayın 3-dä Gagauziyanın regional resim Galereyasında açıldı birdän 17 resimciyanın sergisi – «Женщины Гагаузии в изобразительном искусстве», angısında pay aldılar Gagauziya Başkanı İrina VLAH hem da kultura hem turizma Upravleniyanın başı Vasilisa PETROVIÇ.

O resimciyaların arasında var resimciyalar İlona DERMENÇİ, Tatyana ANGELİ, Anastasiya RAKOVÇENA, Natalya DİMÇA, Larisa ORMANCI, İrina BERDİNA, Liliya KURTEVA h.t.b. Kendi şaşılacak becerikliinnän onnar sevindirerlêr sergiyi hazırlayannarı. Sergidä var jivopis, grafika, floristika, el işleri. Bundan kaarâ serginin açılışında kendi kostümnarını Çadır "Ëly" klubu gösteridi.

ATATÜRK bibliotekasında dikmä resim sergisi

Komrat ATATÜRK bibliotekasında açıldı pek meraklı bir sergi – dikmä resimnär. Bölä bir sergi Gagauziyada seftä olêr.

Bu sergidä kendi yaratmaklarınnan pay alêrlar dört kişi: Praskovya UZUN, Galina UZUN, Anna KUZNEŤOVA hem Olga KUZNEŤOVA.

Sergi meraklı onunnan, ani bu insannar saburlan dikerlêr kendi yaratmaklarını. Onuştan resimnär gözâl, kırnak hem kıvrak olêrlar.

Bunu kendiniz da var nicä göräsünüz, bir ayın içindä, zaametinizi saymadan, bu sergiyâ gelärseniz.

"ANA SÖZÜ" Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

Gazeta "Universul" basım evindä basilêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 467.

İndeksi - PM – 21358

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Gagauzların apostolunun Mihail ÇAKİRin duuma gününden 155 tamamlandı

Bütün, eskiyâ Çiçek ayın 27-dä (eniycä Hederlez ayın 9-da) büyük aydınadıcımızın, dünnä urunda bilim hem klisä adamın, gagauzların apostolunun, Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRin (27.04.1861 – 08.09.1938) duuma gününden 155 yıl tamamlandı. Canabisi duudu 1961-ci yılın Çiçek ayın (aprel) 27-dä Çadır küüyündä, dinä izmet edän bir ayledä.

Moldovan yazıcısı Nikolay KOSTENKO: “Herliim moldovannar için Mihail ÇAKİR Basarabiyanın altın kiyadına yazıldıysa, Moldovanın üülen tarafında yaşayan vatandaşlarımızı, gagauzlara deyni, o halizdän bir apostol oldu”.

Ay-Boba Mihail ÇAKİR başardı Kişinev ruh seminariyasını. İşledi üredici çocuklar için Kişinev ruh uçilişçesinde. Üredicik ministerliin Kişinev uçilişçeleri sovetin başı oldu. Duumasından taa son soluunadan Ay-Boba Mihail ÇAKİR klisä işlerine hem kendi halkına izmetä kendisini baaşladı. Bilim, aaraştırma hem çevirici urunda büyük işlər yaptı.

1896-cı yılda Mihail ÇAKİR danışer Rus İmperiyasının üredicilik Ministerliinä, moldovan dilindä kiyat çıkarılmasına izin verilsin deyni. Bu izin kablediler, ama bir işlän: ani kiyatlarda moldovanca hem rusça tekstlär yannaşık koyulaceklar. Mihail ÇAKİR hazırlêêr hem biri-biri ardı tipardan çıkarêr ilk moldovan sözlünü, moldovancanın kısıdan gramatikasını, rus dilini kendindän ürenmäk için kiyatları.

1904-cü yılda Mihail ÇAKİR danışer klisä Sinoduna, gagauzça din kiyatlarını çıkarmaa deyni izin için. Ölä izin kablediler da Mihail ÇAKİR, kirilişaylan hazırlayıp, çıkarêr kiyatları: Русско-молдавский словарь (Kişinev, 1907 y.), Klisä

dua kitabı (Kişinev, 1908, 1935, Saloniki, 2001 y.), Evangeliya gagauzça-türkçä (Kişinev, 1909 y.), Allahlı liturgiya (Kişinev, 1911 y.), Eski Baalantının Ayozlu istoriyası (Kişinev, 1911 y.), Saatlär hem psaltirin psalomnarı (Kişinev, 1912 y.), Eni Baalantının Ayozlu istoriyası (Kişinev, 1912 y.), Klisä istoriyası kısıdan (Kişinev, 1912 y.), Akafist hem moleben Cümledän ayoz Allah duudurana (Panaiya) (Kişinev, 1912 y.), Ay (Ayozlu) Evangeliya (Kişinev, 1933 y.).

Basarabiya Romıniyanın altına kaldıyan, Ay-Boba Mihail ÇAKİR başlêêr gagauz dilindä kiyatları latinişada çıkarmaa. O yazêr hem 1933-1934 yıllarında tiparlêêr gagauzların istoriyasını ilktän romınca başlık altında Originea Găgăuzilor (jurnal Viața Basarabiei. – 1933. – N9. – p. 15-24; 1934, - N5. – p. 3-20.). **2-ci sayfa**

Akademik Todur ZANET: “Aydınadıcı Ay-Boba Mihail ÇAKİR gagauzların dilindä hem kulturasında, istoriyasında hem bilimindä, dinindä, herbir gagauzun üreendä hem canında ayırı bir er kaplêêr. Bir şüpesiz var nicä demää: herliim büünkü gagauzlar varsa, hem onnarın gagauzluu yaşarsa, bu gagauzların apostolunun, Ay-Boba Mihail ÇAKİRin Allahtan yollanan vergisinnän hem zaametinnän korundu.”

ÇANNARI DÜVELİM: Öndercilär susaraktan LATİNİŞAdan KİRİLİŞAya dönerlär

Ani bitki vakıtlar Gagauziyada gagauz dilinnän fasıl işlär olêr sadä haylazlar esap almêêrlar. O fasıl işlerin arasında – gagauz dilin giyiminnän, LATİNİŞAylan, cenk etmäk ta.

Yavaş-yavaş Gagauziya presasında, öndercilerin hem onnara izmet edän kişilerin arasında başladı sızmaa fikirlär, ani “gagauz dili için islää olacek latinişadan kirilişaya geçmää”.

Bän sanardım, ani bu iş – şaka iş. Ama açan kuvetlerin izmetçileri bu işi açıktan yapmaa başladılar sıra geldi genä çannarı düvelim.

En büyük hem taazä örnek buna – Tatarstanda gagauz literaturasının sergisinin yazısı. Bu sergiyi Gagauziyanın OFİŞİAL DELEGAŞİYASI hazırladı. Demeli ki bu Gagauziya öndercilerin OFİŞİAL BAKIŞI bi-

zim alfavitımıza. Diil sa, ozaman onnardan konuyulan ilgili OFİŞİAL AÇIKLAMA bekleriz.

Akademik Todur ZANET, Gagauz Milli Gimnannın avtoru PATRETTÄ: Tatarstanda gagauz literaturası sergisinin görüntüsü.

Mihail ÇAKİRä eni byust koyuldu

Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRin duuma gününden 155 yıldönümünä karşı onun mezarına kendisinin eni byustu koyuldu.

Canabisinin eski byustu, ani yapılydı bakırdan hem 2011-ci yılın Kırım ayın (dekabri) 12-dä Gagauziya İspolkomun tarafından koyulduydur bildir, Harman ayın (avgust) 15-dä, çalındı.

Eni byust mramordan yapıly hem 49 bin ley tuttu. Para Gagauziya İspolkomundan, demeli Gagauziya halkın tarafından, verildi. Byustun avtoru moldovan skulptoru Grigoriy RAYLÄN.

Byust Hederlez ayın (may) 10-da Moldova mitropoliya tarafından okudulacek.

Gagauziyada “Ana Dilimiz” yortusu bakılêr

Gagauziya öndercilerin kararına görä bütün, Çiçek ayın (aprel) 27-dä Gagauziyanın herbi küüyündä hem kasabasında “Ana Dilimiz” yortusunu kutlêêrlar (2009-cu yiladan bu yortu Orak ayın (iyül) 30-da bakılardı).

Kutlamalar mitinglarlan, öryüşlärän, yazıcıların anmak taşlarına çiçek koymasınnan, peet okumasınnan hem konşertlärän sıralanacek.

Maasuz yortuya deyni Gagauziyada bu ayın içindä ürediciliklän terbedileci kuruluşlarında hem da bibliotekalarda Ana Dilinnän ilgili türlü meropriyatıyalar yapıldı: yazıcılarla hem poetlarla buluşmaklar, peet yarışması, kiyat hem resim sergileri, kiyatların prezentaşiyaları, literatura master-klası.

(Çiçek ayın 27-dä meropriyatıyaları için taa derindän gelän sayımızda)

Onun izmetleri gagauz literaturasına yolu açtı

Çiçek ayın 13-dä Komrat regional bibliotekasında oldu bir toplantı, angısı adandı Ay-Boba Mihail ÇAKİRin 155-ci yıldönümünä. Ay-Boba Mihail ÇAKİR – baş aydınadıcımız. Onun keskin fikiri hem çalışkannı yardım ettilär çok faydalı işlär gagauzlar için yapmaa. Onun izmetleri gagauz literaturasına yolu açtı.

Çadır kasabasının Ayoz Pantelemon klisesindän popaz Ay-Boba Dimitri annattı Mihail ÇAKİRin yaşaması için, onun aylesi için hem çalışmaları için.

Zalda bulunan Komrat lişeylerindän hem Mihail ÇAKİR pedagogika

kolecindän üreñicilär pek meraklandılar bu annatmalardan. Şaştılar patretlerä, kiyatlara, angılarını vardı kolaylık süretmää, elinä almaa. O kiyatların arasında vardılar Ay-Boba Dimitriyin bibliotekasından gagauz

dilindä pek eski din kiyatları da. Sergi için meraklı annattı Çadır muzeyin direktoru Stefanida STAMOVA.

Ay-Boba Mihail ÇAKİRin ayozlu çalışmaları için nasaat etti Komrat Mihail ÇAKİRin adına pedagogika kolecin gagauz dilindä üreñicisi Galina KRİSTİOGLU.

Sergidä dä, angısını maasuz bu iş için hazırladılar regional bibliotekada çalışannar, topluydu kiyatlar, jurnallar, gazetalar Ay-Boba Mihail ÇAKİR için, neyâ dä açıklamak yapıldı.

Ay-Boba Mihail ÇAKİRin adına pedagogika kolecin üreñicilär İrina YABANCI, Mariya GAYDARCI, Nikolay BASARAB, Üliya KİOR kendi peetlerini okudular.

Galina Dimitrievna KRİSTİOGLU, Mihail ÇAKİRin adına pedagogika kolecin gagauz dilindä üreñicisi

Foto – Darya MARKOVAnın

Çadırda Mihail ÇAKİRin anmasına sergi açıldı

Çadır primariyasında açıldı sergi, ani adandı gagauz aydınadıcısının, protoiereyin, pedagogun, cümne insanın Mihail ÇAKİRin duuma günündän 155-ci yıldönümünä.

Sergiyi hazırladı Çadır kasabasının istoriya hem etnografiya muzeyi. Nicä bildirdi muzeyin direktoru Stefanida STAMOVA, sergidä var nicä bulmaa çok meraklı materialları Mihail ÇAKİR için hem onun soy-senseleri için.

Canabisi urguladı, ani bu sergidä annadılär o ilk gagauz dilindä üreñicilär için da, kim 1958-1962 yıllarda bu uurda işlärdi.

Gagauz dilindä hem literaturasında Olimpiada Hederlez ayında olacak

Gagauziya üreñicilik Upravleniyanın başı Sofya TORLAK basın toplantısında açıkladı, ani 2016-cı yılın Gagauz dilindä hem literaturasında Olimpiada Hederlez ayın 3-5 günneri arasında olacak.

Sofya TORLAK söledi, ani Olimpiadada bu yıl pay alacak Gagauziyanın 50 üreñicisi. Olimpiada ölä geç yapılar maasuz o üzerä, ani bu vakitta şkolalarda kanikullar var.

Gagauziya üreñicilik Upravleniyanın başı açıkladı, ani “Ana Dilimiz” yortumuzlan ilgili olarak, bütün Gagauziyada bu ayın içindä ana dilinä meropriyatıyalar yapılar. Onnarın arasında var poetlarlan hem yazıcılarlan buluşmak, peet okumak, resim hem peet yarışmaları, aktyıyalar “Selemneeriz biri-birimizi gagauzça”.

Sofya TORLAKın açıklamasına görä “büünkü gündä uşak başçalarında, 3 yaşından beeri, ana dilini üreñer 5 bin 74 uşak. Gimnaziyalarda hem lişeylerdä sa gagauz dilini üreñer 12167 üreñici. Gagauziyanın 43 şkolasında gagauz dilini üreñer 167 üreñici”.

Gagauzların apostolunun Mihail ÇAKİRin duuma günündän 155 tamamlandı

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada.

Sora da o yazıyı, gagauzçaya çevirip, çıkarär onu gagauzça adınnan - **Besarabiyalı gagauzların istoriyası** (Kişinev, 1934 y., 2005 y.). Bu kiyadı Ay-Boba Mihail ÇAKİR kendi başlamak yazısınnan hem imzasınnan baaşlamış Türkiyenin Respublikasının kurucusuna büyük Mustafa Kemal ATATÜRKä.

Ay-Boba Mihail ÇAKİR bakarmış diil sade gagauzların işlerinä, ama başka türk milletlerin, nicä tatarların, işlerinä dä. 1936-cı yılda o çıkardı **Psaltir gagauzça (türkçä) gagauzlar için hem türklär için** (Kişinev, 1936 y.), 1937-cı yılda **Klisä Evangeliyası** (Kişinev, 1937

y.) hem 1938-ci yılda **Laflık gagauzça (türkçä) hem romänca (moldovanca) Besarabiyalı gagauzlar için** (Kişinev, 1938 y.) kiyatlarını.

Gagauzlardan kaarä Ay-Boba Mihail ÇAKİR komşu halkların, rus hem moldovan kulturalarına da izmet etti. O başladı çıkamaa ilk gagauzça yaprakları – “**Hakikatın sesi**”.

Aydınadıcı protoiyerey Ay-Boba Mihail ÇAKİR raametli oldu 1938-ci yılın Ceviz ayın (sentäbri) 8-dä da gömüldü onun yanında her zaman bulunduu hem ona yardımcı olan karısının İrinanın yanında, angısı taa ileri, 1934-cü yılda raametli olduydu. Onnarın mezarı Kişinevün merkez mezarlında bulunär.

Mihail ÇAKİR bütün yaşamasında, klisedän kaarä, GAGAUZLAA izmet etti. Onun adı dünneyn büyük ençiklopediyalarında yazılı. O var diil salt gagauzların aydınadıcısı, ama molodvan hem rumın halkları da onu kendi aydınadıcısı olarak sayërlar.

Te ne yazär bu iş için moldovan yazıcısı Nikolay KOSTENKO: “**Herlim moldovannar için Mihail ÇAKİR Besarabiyanın altın kiyadına yazıldıysa, Moldovanın üülen tarafında yaşayan vatandaşlarımızı, gagauzlara deyni, o halizdän bir apostol oldu**”.

Akademik Todur ZANET, Gagauz Milli Gimnanın avtoru

GHT “politzaklüçonniylar” için

Çiçek ayın 7-dä Gagauziya Halk Topluşu, sıradan dışarı toplantısında bir soruş incelendi: «О нарушениях центральными органами власти Республики Молдова фундаментальных прав граждан страны, проживающих на территории АТО Гагаузия,

по национальному и территориальному признакам».

O toplantıda GHT aldı Karar, ani danışmaa Moldovanın merkez kuvetlerinä serbest braksinnar “politzaklüçonniyları” Văceslav BOYKOyu hem Dimitriy KUZNEŢOVu.

«Гагаузия в красках» patret yarışmasını açıldı

Gagauziyanın kultura hem turizma Upravleniyası bildirdi, ani başlayıp Çiçek ayın unundan beeri Gagauziyada «Гагаузия в красках» patret yarışmasını başlandı.

Yarışma iki basamakta olacak: «Культура гагаузов» hem «Туристическая Гагаузия». Bu basamaklarda üçär bölüm var.

Yarışmak için taa derindän okuyun saytıımızda verilän yarışmanın kurallarında, angılarını Gagauziyanın kultura hem turizma Upravleniyası gazetamızaverdi: <http://anasozu.com/> gagauziya-в-красках-patret-yarismasi-acildi/

Türkiyeylän serbest alış-veriş Annaşmasına ratifikațiya yapıldı

Baba Marta ayın 31-dä Moldova parlamenti "Türkiye Respublikasının serbest alış-veriş Annaşmasına" ratifikațiyası yapmaa için oy verdi.

Bu dokumentin kabledilmesi Moldovanın Evropa Birliinä girmesinnän ilgili Annaşmaya görä yapılacak işlerdän birisidir. Ona görä iki devlet arasında ekonomika ilişkilerine taa geniş yol açılêr hem ekonomikayı köstekleyän duvarlar kaldırılr.

Parlamenttaki komunistlär hem soşialistlär deputatları bu Annaşmaya karşı oldular, bildirdi Moldovanın ekonomika Ministerliin basın merkezi.

Gagauziyada sadä bir prokuratura kalacak

Gagauziyanın baş prokuroru Ruslan KARAİVAN açıkladı, ani Moldova prokuratura sistemasının diişmesinnän, Gagauziyada sadä bir prokuratura kalacak.

Gagauziyanın prokuraturası Komratta olacek. Çadır hem Valkaneş kasabalarında prokurorlar işleyecekler, ama onnar Komrat prokuraturasının işçileri olaceklar.

Eni zakona görä Gagauziyanın baş prokuroru, iş erinä görä, Moldova prokuraturasının Üsek Sovetinin azası olacek.

TİKA proektların ilerlemesi incelendi

Çiçek ayın (aprel) 13-dä TİKA programaların Kişinev kordinatorluk Ofisindä Gagauziya öndercilerinnän Gagauyızada TİKA proektların ilerlemesi incelendi.

O günü TİKA programaların Kişinev kordinatorluk Ofisindä kordinatoru Canan ALPASLAN, kendi çalışmak odasında, buluştu Gagauziya İspol-

komun predsedatelin birinci yardımcısının Vadim ÇEBANın hem Gagauziya İspolkomun dış ilişkiler Upravleniyanın başının Vitaliy VLAHLAN. Buluşmada pay aldı Kişinev TİKA kordinator yardımcısı Osman USTA da.

Buluşmada detalli incelendi o proektlar, angılarında yardım TİKAdan beklenir. O proektların arasında var Komrat rayon bolnişasının Hızlı yardım binasının yapılması. Hep bu bolnişanın yanında terapiya hem nevrologiya bölümlerinin binalarının yapılması.

Kalmadı bir tarafta Komratta "Türkiye Prezidentin Recep Tayyip ERDOĞAN üredecilik kompleksi" proektı da. Onunnnan ilgili düşünceleri iki taraf biri-birinä açıkladı.

Aklınıza getireriz, ani TİKAYA yardım için teklif edilän proektların arasında var Valkaneş su proektı da.

Komratta Moldova devletliini korumak için Marş geçti

Çiçek ayın (aprel) 2-dä Komratta Moldova devletliini korumak için Marş geçti. Marşta üç bin kişidän zeedä pay aldılar.

Marş Komradın meydanında mitinglan hem Rezolütiyanın kabledilmesinnän başarıldı.

Bütündünnä gagauzların IV-cü Kongresi Kasımın 4-dä olacek

Çiçek ayın 11-dä Gagauziya İspolkomun tolantısında açıklandı, ani Bütündünnä gagauzların IV-cü Kongresi bu yıl Kasımın 4-dä olacek.

Bildirildi, ani Kongresin ardına Komratta II-ci halklararası investitiya Fonrumu hem "Gagauz şarabın yortusu" yapılacak.

Aklınıza getireriz, ani 2015-ci yılın Orak ayın (iyül) 21-dä Gagauziya İspolkomu aldıydı karar Bütündünnä gagauzların IV-cü Kongresini 2016-cı yılın Kasımın 4-5 günnerindä yapmaa. Bu kararlan İspolkom bozdu adeti, angısına görä, başlayıp 2006-cı yıldan beeri, 3 yıl aşırı Bütündünnä gagauzların Kongresileri yapıldı.

701 kişidän 498-zi (71%) kendilerini Moldova cümnesinin bir payı olarak sayêrlar

Çiçek ayın (aprel) 18-dä Komrat Devlet Universitetında (KDU) bir toplantıda açıklandı incelemelär Moldova Respublikasının cümnesinä Gagauziya hem Taraklı rayonun insannarının integratiyasının ilgili. Bu incelemä yapıldı Niderlandı devletin parasinnan.

Toplantıyı açtı Moldova cümne politikaları İnstitutun izmetçi direktoru Arkadie BARBAROŞİE, angısı urguladı, ani "incelemenin sonuçları laâzım esaba alınsınar regionun hem respublikanın öndercileri tarafından".

Sora danışma sözünnän nasaat etti Gagauziya Başkanı İrina VLAH. Canabisi maasuz urguladı, ani "bu incelemä pek islää, zerä onu kuvetlär sımarmadılar da onun sonuçları cümnenin haliz fikirini açıklêr. Bu

üzerä biz var nicä görelim dooru yoldan mı gideriz". İrina VLAH sayêr, ani "incelemä geçän yılın sonunda yapıldı da o üzerä o büünkü kuvedin hem İspolkomun çalışmalarını da kantara koyêr".

Bukureştä rezidençiyasının Moldovada Niderlandı devletin Bükelçisi Stelle RONNER-GRUBASİS sayêr, ani bu incelemä "gösterdi nicä Gagauziyanın insannarı respublikada hem regionda olan işlerä davranêrlar".

İncelemeyi yapan CBX-AXA kuruluşun eksperti Vasiliy KANTARCI bildirdi, ani "incelemenin soruşları kimi önemni işlerä cevap verdilər, ama cevaplar eni soruşları açêrlar".

Moldova cümne politikaları İnstitutun programaların direktoru cümne

politii Oazu NANTOY urguladı, ani "bu incelemelär respublikanın üülen tarafında insanın bakışında aslı durumunu gösterdi".

İncelemä gösterdi, ani 701 (bukadar insan soruşturulmuş) kişinin arasında 71% (498 kişi) kendilerini Moldova cümnesinin bir payı olarak sayêrlar.

Not. İncelemelär, Moldova cümne politikaları İnstitutun izininä görä, Niderlandı devletin parasinnan, CBX-AXA araştırma merkezinnän yapıldı.

“Biri çıkarmayacak benim içimdän bu damarları, angılrında akêr gagauz kanı”

“Todur Zanet, nicä dä bän – gagauz. Tutêrım aklımda, nicä o bizä dedi: “Bän – gagauzum! Bän utanmêêrım kendi dilimdän hem halkımdan! Neçin deyni bän, nicä duudum – öläyim!” Onun lafları kaldılar benim aklımda çok vakıda, girdilär içimä da yardım ettilär bana annamaa, ani biri çıkarmayacak benim içimdän bu damarları, angılrında akêr gagauz kanı. Da nicä dä savaşmasınar diiştirmää bizim dilimizi, yaşamamızı, halkımızı – kanımız diişilmeyecek!”- Kristina KALPAKÇI, Kıpçak küüyün “S.İ.BARANIVSKİY” adına teoretik lişeyin üürencisi.

Çiçek ayın 6-da lişeyimizdä, bizim, üüredicilerin hem üürencilerin, teklifimizä görä, oldu bir buluşmak gagauz poetınnan hem yazıcısınnan, dramaturglan hem araştırmacısınnan, folklorcuylan, jurnalistlän, çeviriciylän, rejisörlan hem akademeklän – Todur ZANETlän. Buluşmak geçti pek meraklı, zerä üürencilär büyük can sıcaklınnan karşıladılar paalı musaafirimizi.

Buluşmanın ilk payında yazıcı annattı kendi kiyatları için. Söledi nicä zordu onnari insan önünä çıkarmaa: kiyatları tiparlamışlar o üzerä, ani yazıcı dilmiş Yazıcılar Birliin azası, ama Yazıcılar Birliinä almarmışlar, zerä lääzımış iki tiparlı kiyadın olsun.

Canabisi açıkladı bizä, ani onun yazıcı hem poet ömüründä en büyük yardımını hem arkayı görmüş bizim anılmış küülümüzden, gagauz literaturasının klasiindän Nikolay BABOGLUdan. Poet dedi, ani Nikolay BABOGLU ona literatüra kapularını açtı. Zerä Nikolay BABOGLU onun üüredicisiydi hem ilk insandı, ani gelecektä anılmış olan poetın ilk peetlerini üüsek uurda olmalarını tanıdı.

Födör İvanoviç çok vakıtlar gagauzların istoriyasına araştırmaya yapêr, gagauzlar kimnär hem neredä dünnäyä geldiini inceler. Açıkladı, ani istoriyada “gagauz” lafı, yazılı olarak ilkin 1328-ci yılda tiparlanan kiyatta var, ama diil ölä nicä kimileri yazêrlar, ani XIX-cu üzyılın başında peydalanmış. Yazıcı yınanêr, ani gagauzlar dünnä şivilizatiyasının en evelki milletlerinden birisi hem, ani o milletin geleceä var.

Canabisi okudu kendi en sevgili peetlerinden birisini – “Mali”. Yazıcının malisi halizdän bir gagauz kaymış, hepsi adetleri bakarmış hem yınanarmış, folkloru bilirmiş hem unukaları için çalışarmış. Bunarı da yazıcımıza becermiş başlamaa.

Poet açıkladı, ani pek sever Ana tarafımızı, onun ta-

biatını. Bu sevgiyi o gösterdi “Te bu Bucak” peetindä.

Bakmadaan ona, ani 3 saada yakın buluşmakta Todur Zanet hiç bir rus lafı da kullanmadı, Canabisi açıkladı, ani rus dilinä büyük saygı duyêr, sayêr onu, başka dillär gibi, büyük hem zengin bir dil. O dillerin arasında Gagauz dili da var. Yazıcımız üüdü, ani Gagauz dilimizin zenginini toplêr da büünkü

gündä kendi sözlüünä artık 51 bin laf toplamış.

Çok peetleri Canabisi çevirdi büyük rus dilindän. O peetlerin arasında var A.PUŞKİNın, Y.LERMONTOVun, A. AHMATOVAnın hem başkaların peetleri da. Ama açan o okudu “Zamannayêrsın, evim!” peetini, zalda kalmadı hiç bir donuk canını da.

Sonunda paalı musaafirimiz bizim sorularımıza meraklı cuvaplar verdi. Buluşmak başarılı pozitif uurunda da biz umut ederiz, ani diil bir kerä taa buluşacez bu meraklı adamnan. Hem saa olsunar lişeyimizin direktörü İrina Dimitrievna TOLMAÇ hem da direktör yardımcısı hem bibliotekamız Stefanida İvanovna İVANÇOGLU, ani bu buluşmaya kolaylık verdilär.

Valentina UZUN, “S.İ.BARANIVSKİY” adına teoretik lişeyin 10-cu klasta üürencisi

Buluşmadan sora üürencilerin açıklamaları:

Marina BABOGLU: “Bän sayêrım, ani sadä o insan var nicä patriot olsun, angısı sever kendi dilini, karıştırmêêr onu başka dillärlän, çalışêr onu zenginnetmää hem düşüner onun geleceeni. O adamların birisi – Todur Zanet, angısı yazmış şiir, neredä çaarêr bizi atılmayalım dilimizdän. Geçän gün o geldi bizim şkolaya da okadar gözäl annattı bizä gagauz dilindä şiirleri, bizim istoriyamızı, kendi biografiyasını. O gösterdi bizä ana dilimizin zenginini. Biz lääzım alalım örnek bölä insannardan.”

Sveta ÇOLAK: “Lafedin insannan o dildä, angısını o anêêr, da siz onun fikirinä dokunacınız, ama lafedärsanız onun ana dilindä – canına dokunacınız!” – bu lafı söledi bizä Todur Zanet. Bän dä, nicä o, sayêrım, ani ana dilindän taa paalı yok.”

Oksana UZUN: “Sayêrım kendimi kısmetli, neçin ki sesledim Todur Zanetin şiirlerini, angılarını o okudu bizä. Çok meraklı işlär annattı bizä. O büyük sevgiylän annattı ana dili için. Çok gözäl lafeder, şıralı dillän. Bu lafetmektän sora, bän yaptım pek önemni bir çıkış, ani herbir insan lääzım duyusun sevda ana dilinä. İnsan sevmäzsaydı ana dilini – o insan ozaman atılêr kendi memleketindän.”

Vladislav AÇILBAEV: “Aramızda var bir insan, angısı pek savaşêr, ki dilimizi kalksın taa yukarı, taa kaavi olsun. O insanın adı Todur Zanet. Geçennerdä biz buluştuk onunnan. Zanet – bir pek büyük insan. O götürdü bizdä bir urok, angısında açıkladı bizä çok iş: üüretti peet yazmaa, annattı, nicä zorluklar halkımız çekti, gösterdi dilimizin paalılığını. Zanet söledi: “Utanmayın dilinizdän, halkından. Açan soraceklar, kimiz biz, söläyin – bän gagauz!” bu buluşmaktan sora gagauz dilini bän taa çok sevdim hem savaşêrım lafetmää pak gagauzça.”

Tomayda “Ana Dili” yortusu bakıldı

Çiçek ayın 22-dä Tomay kultura Evi bir konşert yaptı, angısını adadı “Ana Dili” yortusuna. Konşertä geldilär küüyün üürencileri, üüredicileri, kultura insannarı, aşırıdan musaafirler. Maasuz bu yortu için küüyün bibliotekacısı Lüdmila KUŞAROVA kultura Evindä hazırlanmıştı üç kiyat sergisi: “Halkın en paalı zenginini – onun Ana Dili”, “Todur Zanet” hem “Eni zamannar – eni adlar”.

“Ana Dili” yortusu başladı üülendän sora da may iki saat tuttu, zerä, primariyanın yardımınnan, kultura Evimizin insannarı hem lişeyin üürencileri bütün ürektän onu hazırladılar.

Yortuyu açtı hem götürdü Tomay kultura Evin direktörü Pötr İvanoviç KUŞAROV. Sora kultura Evimizin halk müzika ansamblesinin öndercisi İvan TANASOGLU gözäl bir gagauz türküsünü çaldı hem “Şen kızlar” («Веселые девочки», öndercisi Galina KELEŞ) ansamblesi, ştenaya çıkıp, gagauz halk oyunlarını oynadı.

Bu gözäl nomerlerdän sora da, zalda bulunannara danışmak için, laf verildi Tomay küüyün primarına Födör Födoroviç TOPÇUYA. Canabisi kutladı hepsini Ana Dili yortusunnar hem açıktan sevindi, ani bölä gözäl bir yortu halkımızda

var. Canabisi hepsinä saalık, uzun ömür hem yaratmak kısmetleri diledi.

Kultura Evin, küü bibliotekasının hem lişeyin çalışmalarınnan o günü iki büyük yazıcımıza yaratmak

prezintaşiyası gösterildi. Ştenadan, interaktiv taftanın yardımınnan, annadıldı Dionis TANASOGLUnun hem Todur ZANETin yaşamaları, yaratmaları hem gösterildi onnarın patretleri.

Söz verildi yortumuzun o günkü baş musaafirinä yazıcıya hem poeta Todur ZANETä dä. Canabisi sevindi, ani kultura Evin zalı dop-dolu hem ani zalda bulunannar büyük havezlän seslerlär o gözäl hem şıralı sozleri, ani ştenadan akêrlar. O okudu kendisinin iki peetini hem başladı bibliotekamıza kendi kiyadını.

Yortu ilerledi. Tomay lişeyin üürencileri okudular kendilerinin hem gagauz poetların Dionis TANASOGLUnun, Dimitri KARAOBANın, Pötr ÇEBOTAR-GAGAUZun, Lübov ÇİMPOEŞin, Vasilisa TUKANın, Todur ZANETin peetlerini. Gagauz masallarına hem fıkralarına ştenka gösterdilär: “Däduunun hem babunun evi” hem “Padişahın eşää”.

Şennendirdi zalda bulunan insannarı kultura Evimizin türkücükası Olga KAPSAMUN hem oyun ansamblesi “Altıncık” (öndercisi Afanasiy GARGALIK) oyunlarlan “Üç ayak” hem “Kadınca”. Başardı bu gözäl yortuyu anılmış türkücükamız Mariya TOPAL.

Pötr İvanoviç KUŞAROV, Tomay kultura Evin direktörü

“Biz – gagauzlar!” hem da “Yaşasın Ana Dilimiz!”

Çiçek ayın 22-dä Kongaz küüyün 4-cü hem 2-ci uşak başçalarında “Ana Dili” yortusunnan ilgili “Yaşasın ana dilimiz!” hem “Biz – gagauzlar!” şennikleri geçti. Bu meropriyatılarda, başlayıp Gagauziyanın gimnasından, uşaklar gagauz poetların peetlerini okudular, gagauz halk türkülerini çaldılar hem oynarını oynadılar, masallardan hem fikralardan şenka gösterdiler.

“Yaşasın ana dilimiz!” adında şennik

Kongaz küüyün 4-cü uşak başçasında “Yaşasın ana dilimiz!” adında şennin hazırlanmasına uşak başçasının öndercisi, terbiyeciler hem gagauz dilindä ürediciler, gagauz folklorun hem ruhunnan uşakları hazırlayıp, kendileri da ölä hazırladılar. Bundan kaarä evimizindä erleştirimişti uşakların resim sergisi – “Ana dilim – tatlı bal”. Uşaklar da,

terbiyeciler da giimniydiler donaklı hem çeşitli gagauz milli rubalarına hem şenniktä barabar pay aldılar.

Lääzım urgulamaa, ani Çiçek ayın 22-dä olan “Yaşasın ana dilimiz!” adında şennik Ana Dili yortusunun çerçevesindä yapılan meropriyatıların son noktasıydı. Taa ileri gagauz dilindä üredici Olga Konstantinovna KARASTOYAN sıravardı hazırladı meropriyatıları, angılarında annadıldı gagauz milli giimneri, gagauz adetleri, gagauz imekleri hem gagauz halk oyunları. Bu meropriyatı-

tiyatları uşaklarla da analara-bobalara gösterdi.

“Yaşasın ana dilimiz!” adında şennik başladı Gagauziyanın gimnasından. Sora uşaklar, tuz-ekmeklän karşılayıp poetı Todur ZANETİ, okudular ona hem büyük başımızda bulunan insanlara Gagauziya, Bucak hem Ana Dili için gagauz poetların peetlerini, çaldılar gagauz halk türkülerini hem türkülerini, angılarını yazdı uşaklar için uşak başçamızın muzıkada üredicisi Mihail PAÇI. Şennik vakıdı uşaklar oynadılar birkaç gagauz halk oyununu da.

Becerikli gösterdiler kendilerini uşaklar şenkalarda da. O şenkaları hazırlamaa deyni uşaklara yardım-

cı oldular onnarın terbiyecileri hem uşak başçasının baş terbiyecisi hem metodist Mariya Dimitrievna ÇEBANOVA. Uşaklar, haliz artistlər gibi,

oldular masallar kahramanları: *Oglan* hem *Nastradin* (“Hoca Nastradin” fikraları), *Balakir* hem *Çorbacı* (“Balakir hem Çorbacı” fıkrası), *Dädu* hem *Babu* (“Altın yımırta” masalı).

Pek meraklı oldu *Oglanın* (terbiyecisi Anna KOMUR) koyun sürüsünän hem *Nastradinin* (terbiyecisi Anna SABİYA) eşeklän uşaklara musaafirlää gelmek şenkası da. Şennik programasının bitkisindä uşak başçasının öndercisi, terbiyeciler hem gagauz dilindä ürediciler “*Gagauz horu*”sunu hem “*Üç ayak*” oyununu oynadılar.

Sonunda söz verildi poet Todur ZANETä. O şükür etti uşak başçasının kolektivına hem uşaklara bölä gözäl hazırlanmış programa için hem kutladı hepsini zalda bulunannarı Ana Dili yortusunnan. Canabisi okudu uşaklara peetlerini hem baaşladı bizä “*Böcecik*” hem “*Koorlaşmış ateş...*” kıyatlarını.

Anna İlyiniçna BUÇKOVA,
Kongaz küüyün 4-cü uşak başçasının direktoru

“Biz – gagauzlar!” adında meropriyatıye

Kongazın 2-ci uşak başçasında Çiçek ayın 22-dä oldu pek meraklı bir meropriyatıye – “Biz – gagauzlar!”, angısını uşaklarla bilä bütün kolektivimiz hazırladı. Meropriyatıyayı götürdüler gagauz dilindä üredici Mariya Mihaylovna KULİŞ, ona yardımcı oldu muzık öndercisi Anna Pavlovna YULARCI.

Meropriyatıye uşak başçamız tarafından *Ana Dili* yortusuna adandı hem yapıldı. Taa ileri biz bu yortuyla ilgili başka meropriyatılar da yaptık. Onnarın arasında: resim yarışması, uşaklara gagauz imeklerin annadıldı, yapıldı albom “*Benim küüyüm*”, geç-

ti akıya “*Lafederiz gagauz dilindä*”, peet okumak yarışması, gagauz yazıcıların partelerinnän donaklı gagauz dilindä kıyatların sergisi hem başka. Ama “Biz – gagauzlar” oldu bu meropriyatıların toplu hem baş yortusu.

Bu yortuya o günü geldiler gagauz yazıcısı hem poetı Todur ZANET, uşakların anaları hem bobaları. Küülü yazıcımızı uşaklarımız kapu önündä tuz-ekmeklän karşıladılar hem zala geçirdiler.

“Biz – gagauzlar!” meropriyatıyasını Gagauziya gimnasından başladık, angısını gagauz milli rubalarına giimni uşaklar seslän çaldılar. Sora uşaklar

annattılar gagauz poetların Gagauziya hem Ana Dili için peetlerini, oynadılar gagauz halk oyunlarını hem, maasuz bu gün için hazırlanmış, “Çobancıklar” oyununu.

Pek meraklı şenkaları hazırladılar uşaklarla terbiyeciler. Onnar ölä meraklandırdı uşakları hem yortumuzun o günkü musaafirlerini, ani zalda durmayca gülmäk hem auç sesi işidilärdi. Uşaklar rollerä görä peet annattılar hem birkaç şenka gösterdiler. Onnarın arasında: “*Däduunun hem babunun evleri*” gagauz masalına görä hem “*Padişah hem eşek*” Nastradin fıkrasına görä şenkalarda da vardılar.

Meropriyatıyanın sonunda zala getirildi “*Gagauziya – benim küçük Vatanım*” adlı resim yarışmasında enseyan resimnär da o resimneri yapan uşaklara baaşşlar verildi: resimnemäk için kıyatlar hem resimcilik tertipleri.

Siramizin kapanmasında laf verildi poeta Todur ZANETä. Yazıcı kutladı hepsini Ana Dili yortusunna hem, uşak başçamızdan Vitä STAEVİlan bilä, okudu zalda bulunannara kendi peetini “*Patırdak*” hem baaşladı uşak başçamıza kendi kıyatlarını.

Sofya Demyanovna TERZİ,
Kongaz küüyün 2-ci uşak başçasının direktoru

Genç yazıcılarla Baurçu lişeyindä buluşmak

Çiçek ayının 22-dä Genç gagauz yazıcılar birliinin başı Alla BÜÜK hem kurucu-aza Viktor KOPUŞÇU Baurçu lişeyindä üürenicilärlän buluştular, yazêr Genç gagauz yazıcılar birliinin saytı.

Buluşmakta musaafirlär annattılar kendi işleri için, ne onnar yapêrlar, ne-soy proektlar var ileriyä dooru. Viktor

KOPUŞÇU urguladı, ani gagauz dilinin hem literaturasının gelecää gençlerin elindä.

“Biz hazırız herbirinizlän barabar işlemää, sizi yaratmalarınızı çıkarmaa “Hakikatın sesi” gazetasında hem başka toplumlarda, teklif etmää sizi türlü literatüra buluşmaklarına”, - söledi o.

Alla BÜÜK paylaştı fikirlerini ana vatan için hem gagauz dili için hem teklif etti üürenicilär aktiv olsunlar küüyün hem Gagauziyanın yaşamasında.

“Büünkü ekonomika koşullarında çok önemni korumaa kendini, demelik, unutmamaa, ani biz hodul bir gagauz halkı, lafetmää gagauz dilindä hem bütün dünnedä metinnemää bizim halkımızı”, - urguladı Alla BÜÜK.

Üürenicilär okudular kendi yaratmalarını ana dilindä, onnarın arasında en genç Eduard SLAV kabletti baaşış – “Sabaa yıldızı” jurnalını, neredä tiparlandı genç yazıcıların hem peetçilerin yaratmaları hem “Oguz sesi” peet toplumunu, haberleer gagauz saytı haber md.

Bilim konferenşiyası

Çiçek ayın 14-15 günnerindä Komrat Devlet Universitetinde geçti “V. INTERNOTIONAL TURKIC ART, HISTORI ADN FOLKLORE CONGRESS / ART ACTIVITIES”.

Onu hazırlamışlar Türkiye, İtaliya, Germaniya, Azerbaycan, Gagauziya universitetleri hem cümne kuruluşları.

Özel not. Konferenşiya için, neçin sa, öncedän pek reklama yapılmadı. Gagauziyanın kultura insanları hem bilim adamların may hepsicii (onnarın arasında KDU pedagogların çoyu da) bu konferenşiya için son kıpımda üürendilär.

Şannı ad verildi

Komrat Devlet Universitetin Senato kararınan gagauz cümne insanına Leonid DOBROVA “Doktor Honoris” şannı adı Diploması verildi.

Çiçek ayın (aprel) 12-dä KDUUnun rektoru Zinaida ARIKOVA, bu Diploması vererek, açıkladı ani “bu ad verildi Leonid DOBROVA o üzerä, ani o universitetin kurucusu deyni”.

Kutlamada pay aldılar Gagauz Respublikasının ilk perzidenti Stepan TOPAL, KDU ekonomika fakultetin dekanı Konstantin TAUŞANCI, Gagauziyanın şannı jurnalisti Anna HARLAMENKO, bilim hem kultura insanları.

Önemni not. Halizdän Universiteti kurdu gagauz halkı kendi Üstolan Kongresindä 1990-cı yılın Orak ayın (iyül) 22-dä.

Gagauzlar için gagauzça artistik kino çıkarılacak

Anılmış Rusiya artisti, komratlı gagauz İvan PATRAMAN hem yazıcı Todur MARİNOGLU tutunêrlar bir eni proektan – gagauzlar için gagauzça artistik kino çıkarmaa. Kino çıkarılacak gagauz literatüra klasiin Nikolay BABOGLUnun “Dünürçülük” annatmasına görä.

Gagauz literatüra klasiinin Nikolay İgnatiyeviç BABOGLUnun “Dünürçülük” annatması, belli ki, sevda için bir literatüra yaratması hem o halizdän bir şedevra. Bu üzerä

dä o siirecinin üreenä dokunacak, sayêr kinonun rejisöru hem ştenaristi İvan PATRAMAN.

Kino olacek kara-biyaz renklerdä, ne verecek kolayını annatmadaki ruhu taa derindän açıklamaa.

Neettä var kinoyu gagauz küülerindä çıkarmaa.

Not. Artistik kinonun avtoru danışêr hepsinü, kim bu uurda ona yardımcı olabilecek. Yardımnar her türlü uurda beklener: nasaat, kostüm, konak, para.

Sizi hepsinizi pek severim!

Çiçek ayın 6-da Valkaneş teoretik lişeyin kapularını açtı tanınmış hem paalı yazıcımız, akademik Todur ZANET. Biz bileriz, ani Canabisi herbir kıpımını baaşlêr halkımıza, bizä – gagauzlara.

Herkerä, açan onun yolu düşer Gagauziyanın en üülen noktasına, o unutmêr kendi şükürlü okuyucularını: üüredicileri hem üürenicileri. Boş ellän da o bizä bir vakit ta gelmeer.

Te kâr ölä dä oldu Çiçek ayın 6-da sabaalän. O uuradı buluşmaya 5-ci

klastian üürenicilärlän. Uşaklar sevinmeli kenarsızdı. Herbiri istardı makar birazık durmaa bölä anılmış yazıcının yanında: bişey sormaa, işitmää hem duymaa ana dilin laf ustasını.

Buluşmanın sonunda yapıldı bir toplu patret, ki bu buluşmak kalsın

onnarın aklısında hem cannarında. Gidecääzaman, saygılı yazıcımız, cannarımıza bal döküp, dedi: “Sizi hepsinizi pek severim!” Buna çok sevindik hem inandık bunu, zerä o laflar sölendi ölä, ani cannarımız dalgalandı.

Not: Bu buluşmak, nicä bir nışandı. Taman bu günnerdä lişeyimiz hazırlardı türlü meropriyatıyaları, angıları baalydı ana dilimiz yortusunnan.

Dora Pantelevna ONOFREY, lişeyin gagauz dilindä üüredicisi

Gagauz yazısı gem literaturası yortusu uşak başçamızda

2009-cu yılda alındı karar, ani gagauz yazısı Gününü yaz vakıdından Çiçek ayın (aprel) 27-nä, büyük aydınadıcımızın Mihail ÇAKİRin duuma gününä, almaa. Onuştan bu günä karşı Ana Dilimizlän hem literaturamızlan ilgili türlü meropriyatıyalar yapêrz. Zerä Ana Dili bu milletin canı, onun genetika kodu, onuştan onun korumasına, yaşamasına hem yaşatmasına lăzım çok çalışalm.

Caltay küüyün «Золотой ключик» (“Altın anahtar”) uşak başçasında, başlayıp Çiçek ayın (aprel) 1-dän taa 27-dän, Gagauziyanın Üüredicilik upravleniyasının programasına görä, Gagauz yazısına baaşlanan meropriyatıyalar yapıldı. Ölä Çiçek ayın (aprel) 5-dä burada oldu buluşmak gagauz poetinnan hem yazıcısınan, gagauz Milli Gimnin avtorunnar, akademik Todur ZANETlän. Bu buluşmak taa ilerdän planımıza koyulduydu.

Buluşmada Todur İvanoviç becerdi uşakların havezini kendi üstünä çevirmää da geçirdi onnarlan pek meraklı hem aktiv bir buluşmayı. Uşaklar havezlän seslärdirler Canabisini, kendi-

leri da gagauz poetların peetlerini okudular, bilmeycelerä cuvap verdilər, pek

gözäl gagauz dilindä lafedärdilər. Fizminutkayı da musaafirimiz uşaklarlan

gagauz dilindä yaptı. Uşaklar koyardılar musaafirimizä soruş, angılarına Canabisi uşaklara annaşılın bir dillän cuvap verdi. Bitkidä uşaklar, uşak başçasının direktoru hem çalışannarı Todur İvanoviçlän bilä patredä çıktılar.

Buluşmadan sora Canabisi uşak başçamızda kısa bir ekskursiya yaptı, cuvap vererek pedagoglarda peydalanın soruşlara.

Hem küçüklär da, hem büyüklär da pek kanaat kaldılar bu buluşmadan. O getirdi bizä büyük fayda, biz çok enilıklär üürendik Ana Dilimiz için. Saa olsun Todur İvanoviç, ani saymadı zaametini da geldi uşak başçamızda bu buluşmaya, dileriz Canabisinä onun çok kertikli yaratmak uurunda başarılar.

Elena Nikolevna STANEVA,

Caltay küüyün «Золотой ключик» uşak başçasının başı

Onnar literaturamızın gökündä er kaplayacaklar

(Mihail ÇAKİR pedagogika kolecinde 10-cu Master-klas)

Poeziya, nicä muzıka insanın canına danışêr, üreeni dalgalandırêr. Poeziya – ses hem duygu büülenmesi, üüsek simfoniya dalgasında can açıklaması, duygu dünnesi, neredä üüsek laflar yaşêêr da candan cana geçêr. Peet yazması – Allahtan vergi. Da, eer o sana verilisä, onu läüzüm dooru, becerekli kullanmaa, çok çalışmaa, ki bu ustalık uurunda becermeklerin hem ustalın açılınsın, ilerlesin.

Artık beş yıl sıravardı Komrat Mihail ÇAKİR pedagogika kolecinde üürencilerin poeziya uurunda ilk adımında, peet yazmasında yardımınar için Master-klas yapıldı. O Master-klaslarda üürencilerä yardımınarı verer anılmış gagauz poeti, akademik Todur ZANET. Canabisinin zaametinnän üürencilerimiz da yaradıcılı hem ustalın ilerleer.

Master-klaslarda Poet gösterer örnek, enikunu doorudêr genç poetları, üüreder onnarı görmää yannışlıkları şiirin kurulmasında. Taa o üüreder, fikiri aktarıp, onu şiir formasına, şiir kalıplarına giidirmää, incä hem duygulu laflarla donatmaa onu. Onuştan bu Master-klaslarda büyük yardım olêr o uşaklara, kimin var vergisi şiir yazmasında, ki bu uurda ustalın ilerletsinnär, şiir yazmasında maasuz teknikaları hem kuralları esaba alarak.

Üürencilerin yaratmalarını incelemää deyni hem peet yazmak uurunda ustalık yolların genişliini açmaa deyni bu genç yaradıcılara poet Todur ZANET poeziya uurunda bütün ustalık yollarını açêr. Başlayıp peet kalıplarından, rifmalardan hem biçimnerdän taa söz zenginliinädän hem çeşitliinädän. Poet genç yaradıcılardan birliktä herbir okunmuş peetä analiz yapêr hem çok nasat verer.

Master-klasa diil salt genç poetlar katılêrlar, ama onnardan kaarä, sesleyici hem siireci olarak, gellerlär peet yazmayan, ama literaturamızı sevän, üürenciler da. Gellerlär rusça hem mol-

dovanca da şiir yazan üürenciler. Onnaralan Canabisi o dildä lafeder, angı dildä peet yazılı. Onuştan poeziya ustalında bu üürencilerä dä yol açılêr. May herbir Master-klastan sora üürencilerin en islää şiirleri “Ana Sözü” gazetasının sayfalarında tiparlandılar.

Geçennerdä, Çiçek ayın 6-da, Komrat Mihail ÇAKİR pedagogika kolecinde var nicä demää küçük bir yıldönümü

oldu – Todur ZANET 10-cu Master-klası yaptı. Onuştan eridir açıklamaa kolecimizin istoriyasında ilk kerä olan Master-klasların günnerini:

1-ci – 2012-ci yılın Çiçek ayın 4-dü; **2-ci** – 2013-cü yılın Baba Marta ayı; **3-cü** – 2013-cü yılın Kırım ayın 13-çü; **4-cü** – 2014-cü yılın Çiçek ayı; **5-ci** – 2014-cü yılın Kasım ayın 6-sı; **6-cı** – 2014-cü yılın Kırım ayın 12-si; **7-ci** – 2015-ci yılın Baba Marta ayı; **8-ci** – 2015-ci yılın Hederlez ayı; **9-cu** – 2015-ci yılın Kırım ayın 1-ri; **10-cu** – 2016-cı yılın Çiçek ayın 6-sı.

Herbir Master-klas geçti maasuz ayrılmış tematikaya görä: **Ana Dili, Vatan, patriotika, sevda, aylä, adet lär hem halk yortuları açlık, yılların zamanları** hem başka. Master-klas şiir konkursları da yapıldı.

10-cu Master-klası uşaklar başlattılar İrina KUZNETOVA'nın (1615 gr.)

petinnän, ani maasuz bu olay için yazılmış:

Master-klas – bir büyük yortu!

Master-klas – bir büyük yortu!

Klasımız uşak dolu.

Hepsi hazır bu günä,

Laf ustası geler bizä.

Akademik, yazıcı,

O poet, gazetacı.

Açık ürekli insan,

Gagauzluu koruyan.

Faydalı nasat verer,

Yol geniş açıklanêr:

Gözellä, hoş duyguya,

Angısını başlêêr dünnü.

“Saa ol!” – deeriz biz sizä,

Ki gellersiniz bizä.

Master-klas bütün onuncu.

O bizä – bir büyük yortu!

Onuncu Master-klas gösterdi, ani bu iş faydalı hem verer kolaylık üürencilerä kendi becermeklerini ilerletmää, gösterer ani onnarın arasında var talantlı uşaklar, kim bizim literaturamızın gökündä var nicä er kaplasın. Ama bu uurda isteniler onnardan büyük çalışmak hem bizdän dä, üüredicilerdän, yardım onnara.

10-cu Master-klasa katıldı 23 uşak. Şiirlerin çoyu yazılıydı ana temasına görä hem sevda için. Üürenci Georgiy SIPÇU kendi laflarına muzıka yazdı da türküsünän şennendirdi sesleyici-

leri. Üürencilerin yaratmalarında belli, nekadar büyük sevgi anaya-bobaya, ana dilinä, milletinä, ana tarafına hem Vatana onnarın cannarında yaşêêr. Gençlerin sevda duyguları, düşünmekleri sıkı baalı Vatanın geleceännän, onnarın ecelinnän. Şiirlerin çoyunda öz fikiri filozofiya uurunda açıklanêr. Master-klasta okundu rus dilindä dä şiirlär.

Ne duygulu hem derin maanalı şiirlär açlık için! Sesleyärkän bölä şiirleri, belliydi, ani bu açıklanan duygular cannarından geçirilmiş. Yaşlarımız peydalanardı can acımasından. O şiirlerin arasında Master metetti Mariya GAYDARCININ, Yuliyä ANDRIEŞİN, Mariya BARGANIN, Rima SERDEGANIN, İrina YABANCININ hem taa başkaların yaratmalarını. O yaratmalardan iki örnek vereriz. Birincisinin avtoru Yuliyä ANDRIEŞ (4112 gr.), ikincisini – Mariya GAYDARCI (1215 gr.):

İlkyaz zamanı

Açan öpersin elimi,

Türkü çalêr kuşlar.

Açan bakêrsın üzümä,

Çiçek açêr göklär.

Bän da unuttum!

Geç. Gecä. Yaamur yaayardı.

Hava kararrtı.

Şindiyadan bän beklêrdim,

Sän sä unuttun.

Durgunêr, ba çekeder

Yaamur dışarda.

Fikirim türlü döner -

Nasıl sänsin? Neredä?

Karannıktır hererdä -

Pek çirkin hava.

Neydir senin aklında?

Yok haber bana...

Geç. Gecä. Yaamur yaayêr.

Birdä gürülttü!

Geçtiklär hepsi daalêr -

Bän da unuttum!

Masterın çalışmaları üürencilerä deyni açtı geniş yolu poeziyaya, cannarına ekler büyük sevgi ana dilinä, literaturaya, uyandırêr o filizleri, angıları, çiçeklär gibi açıp, meyva vererlär – o üürencilerin şiirleri. Bu buluşmaklar brakêrlar unutulmaz hem silinmääz iz uşakların cannarında, yardım ederlär başka bakışlan poeziyaya bakmaa, şiirleri duymaa, annamaa. Poet kendisi dä okudu eni duumuş, yazılmış peetlerini.

Sanêrız, ani bu uşakların arasında var peetçi. Var umudum, ani onnarın da adı gagauz poeziyasında yazılacak. Bölä gençlär – Bucaan zenginlii!

Galina Dmitrievna SİRKELİ-KRİSTİOGLO,

pedagogika kolecin üüredicisi

Redaktiyamızdan not: Bu yılların içindä Master-klas uroklarını hazırlamaa deyni, Mihail ÇAKİR pedagogika kolecin direktorunun Mariya Dimitrievna TANASOVİÇİN izininnän çok çalıştlar kolecin üüredicileri Galina Dmitrievna SİRKELİ-KRİSTİOGLO, Aleksandra Dimitrievna MARİNOVA hem Anna Danilovna SUKMAN.

(10-cu Master-klasa katılan genç poetların yaratmalarını gelän nomerimizdä okuyun)

ATATÜRK bibliotekasında “REKVIEM” kiyadına tanıtım

Gagauziyada, “Ana Dili” yortusu günnerindä Çiçek ayın 18-dä Komrat ATATÜRK bibliotekasında gagauz poetın Todur ZANETİN “REKVIEM” kiyadına prezentaşıya yapıldı.

Kiyadın prezentaşiyasında pay aldılar Komrat “Dimitri KAÇOBAN” lişeyin büyük klaslarda üürencileri, gagauz dilindä üürediciler, bibliotekacılar, başka kultura insanları.

Prezentaşıyayı açtı bibliotekanın di-

rektoru Vasilisa TANOSOGLU. Sora söz verildi kiyadın avtoruna, akademää hem poeta Todur ZANETä.

O annattı nicä yazıldı bu kiyat hem neçin onun bütün adı “Benim bir kabatsız kırılan GAGAUZ Halkıma REK-

VIEM”, ama artık hepsi ouyular onu “REKVIEM” olarak bilerlär. Söledi, ani “o uzak 1940-1950-ci yıllarda gagauzlara karşı yapılan zulumnuklar için hem açlık genoşidi için bütün da insannara annadilmêêr”. Bu işleri doorutmaa deyni Canabisi yazmış bu kiyadı.

Avtor açıkladı, ani “XX-ci üzyılın kırkncı yıllarında gagauzlara 5 küçük hem büyük deportaşıya hem da ZORLAN bir BÜÜK AAÇLIK yapılmış”.

Nicä gelärmişlär hem kırarmışlar halkımızı, soyarmışlar onu poet kendi kiyadında annadêr hem o kiyattan parçaları insannara okudu.

Prezentaşıyadan sora kiyadın avtoru teklif etti prezentaşıya katılannara onnar da gagauz ihtärlarinnän, kendi malilerinnän, dädularinnän bu olaylar için lafetsinnär hem o lafetmeleri vidi oya yada audiyoya alsınнар.

Vasilisa TANASOGLU,
ATATÜRK bibliotekasının direktoru

Uçurdak “Uçurtma Şennii” Festivali yapıldı

Çiçek ayın (aprel) 23-dä, Türkiyenin “Çocuk Şenliği” (Uşaklar Şennii) sıraları çerçevesindä, Moldovada Türkiye Büyükelçiliği, Moldovadaki uşaklar hem gençler için “ARTICO” merkezin hem “VATRA” etno-kultura kompleksin çalışmalarınan, uçurdakların “Uçurtma Şennii” Festivali yapıldı.

Bu şennik baaşlandı Çiçek ayın (aprel) 23-dä Türküyedä bakılan “Gençler hem Çocuklar Bayramına” (gençler hem uşaklar yortusuna), angısını Türkiye Respublikasının kurucusu Büyük

Mustafa Kemal ATATÜRK baaşlamış Türkiyenin uşaklarına.

Şenniin ofițial açılış konuşmasını Türkiyenin Kişinev Büyükelçisi saygılı Mehmet Selim KARTAL yaptı. Sora da Moldovanın “ARTICO” merkezin hem Kişinevun uşak ansambllileri ştenada uzun hem pek gözäl bir konşert gösterdiler.

Konşert vakıdında hepsi şenniktä

bulunan insannar, kim istedi, göklerä Uçurdaklarını kaldırdılar. Bu uçurdakları Türkiyedän maasuz getirdiler hem katılannara parasız daattılar.

Bundan kaarä Moldova hem Gagauziya internatlarına Türkiye tarafından yardımınar yapıldı. O yardımınarın çoyu sponsorların katkısınnan oldu.

O günü Festivalin programasında, uşak kollektivların konşertindän kaarä, kuruldu uşaklar için oyun meydanları hem tertipleri. Hepsi katılannar vardı nicä türk milli imeklerinden da datsınnar.

“Uçurtma Şennii” sponsorları oldular: Master LED, Radisson Blu Leograd, Lias Group SRL, NEFIS, American University from Moldova, Eximbank-Gruppo Veneto Banca, “Hazerfan Uçurtma Sanayi ve Festival Organizasyonu” (Türkiye), Türk Hava Yolları, Paynet, Alo.

Mediya ortakları: Realitatea TV, “Ana Sözü” gazetasi.

Ana Dili yortusuna baaşlanan resim sergisi

Çiçek ayın 26-da Gagauziyanın resim Galereyasında açıldı resim sergisi “Gagauzların can sızıntısı”, angısı baaşlandı Ana Dili yortusuna.

Sergidä pay alêrlar gagauz, hem diil salt gagauz, resimcilerin yaratmaları. O yaratmaların avtorları: Dimitriy SAVASTİN, Mariya DİMOGLU, Mihail ARABACI, Födör DULOGLU, Pötr FAZLI, Pötr NOVAKOV, İvan KARANASTAS, Elena DULEVA, Grigoriy DEÇEV, Lüdmila ALİFRIENKO, Olga UNGUREANU hem başkaları.

Sergi Hederlez ayın 15-dän sürtecek.

PARTETTÄ: Sergidä sergilenän Dimitriy SAVASTİNın “Oglan hem Mari Kız” tablosu. (Bez, akril. 70x100. 2015 yıl).

Moldovada sportta master hem kıymetli trener oldular

Gagauziyanın anılmış güreşçileri Aleksandr PETKOV hem Dimitriy ÇAKUSTA serbest güreştä Moldova Respublikasının sportta masterları oldular.

Bu üüsek adlar verildi sportsmennarımıza o iş için, ani onnar kendi becerikliinnän Moldovayı dünnä hem Evropa çempionatlarında anılmış yaptılar, alıp çeşitli uurda medalileri. Dimitriy ÇAKUSTA Evropa çempionatında ikinci eri aldı, dünnä çempionatında üçüncü oldu hem gençler Olimpiadasında gümüş medalı aldı. Aleksandr PETKOV sa Evropa çempionatlarında bronza hem gümüş medalileri kazandı.

Bu sportsmennarın trenerına Vladimir GOTİŞANA da Moldova Respublikasının kıymetli treneri adı verildi. Vladimir GOTİŞANın taa bir sportsmenına, Taraklıdan İvan ZAMFİROVA, o kararlan da Moldovada sportta master adı verildi.

Evgeniy NEDEALCO Brazilyada Olimpiada oyunlarına katılacak!

Çiçek ayın 24-dä Mongoliyanın başkasabasında Ulanbatorda gagauz güreşçisi Evgeniy NEDEALCO (74 kg), serbest güreştä I-ci Dünnä kvalifikaşıya turnirında, 3-cü eri alıp, 2016-cı Olimpiada oyunlarına putevkayı kazandı.

Serbest güreştä I-ci Dünnä kvalifikaşıya turnirında Moldova komandasının sportsmennarının arasından bölä üüsek uura kalkındılar sadä Gagauziyadan güreşçi Evgeniy NEDEALCO hem moldovan güreşçisi Nikolay ÇEBAN (95 kg kftategoriya-sı).

Evgeniy NEDEALCO Olimpiada-ya putevka eşiini geçti ozaman, açan ensedi Ukraynadın güreşçiyi Oleg BELOTERKOVSKIYi.

Not. 2016-cı Olimpiada oyununarı geçecek Harman ayın (avgust) 5-21 günneri arasında Brazilya devletin Rio-de-Janeyro başkasabasında.

Ştangist Yuriy DUDOGLU Evropada bronzayı aldı

Çiçek ayın (aprel) 10-16 günnerindä Norvegiyanın Förde kasabasında aar atletikada Evropa Çempionatı oldu.

Moldova komandasına Evropa Çempionatında koparmada (рывок) bronza medalisini kazandı Yuriy DUDOGLU (62 kg).

Toplam esaplara görä Yuriy DUDOGLU, kaldırıp 284 kg, (koparma – 156 kg, itirmektä – 128 kg) aar atletikada Evropa Çempionatında 5-ci eri aldı.

Voleybol çempionatı

Gagauziya gençlik hem sport Upravleniyası hazırladı hem Çiçek ayın 17-dä Komratda geçirdi Gagauziyanın voleybol çempionatını, neredä pay aldılar 7 karı komandası hem 11 adam komandası.

Çempion oldular: **adannarın arasında** – Komrat komandası (ikinci – Çadır, üçüncü - Tomay); **karıların arasında** – Komrat komandası (ikinci – Tomay, üçüncü – Kıpçak). Birinci er için verildi kubok, medali hem para, kalkan erlär için – sadä medali hem para.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 640.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04
e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Ayozlu Paskellä kutluca olsun!

Hederlez ayın 1-dä bakıldı Ayozlu Paskellä yortumuz. Büük Paskellä yortumuz kutluca olsun! Hepsimizä saalık, kısmet, bereket hem uzun ömür getirsin! Kurtarıcı hepsimizi korusun!

Hristoz dirildi! Hakına dirildi!

Kutluca olsun!

Hederlez ayın 13-dä, Gagauziyanın kulturada zaametçilerin Gününä karşı Komratta kutlama toplantısı oldu. Orada kultura uurunda zaamet edän insan-nara şanı adlar, gramotalar hem başka nagradalar verildi.

Lüdmila
TUKAN
"Gagauziyanın
kıymetli
artisti"
oldu

Vasilisa
FURMANA
"Gagauziyanın
kulturada
kıymetli
zaametçisi"
adı verildi

Enseyiş Günün 71-ci yıldönümü

Hederlez ayın 9-da II-ci dünnä cengindä Enseyiş Günün 71-ci yıldönümü bakıldı. Bu yortunun kutlamaları Gagauziyada da oldu. **2-ci sayfa**

"Ana Sözü"nä! yazılmak durgunmêêr

"Ana Sözü" gazetasına Gagauziyada 2016-cı yıla yazılmak kompaniyası durgunmêêr.

Herbir aydan yılın sonuna kadar isteyennär var nicä yazılınnar poçta bölümnerindä yada kendi poçtalyonnarında.

"Ana Sözü"nä aylık yazılmak paası sadä 4 ley 00 bani.

Gagauziya kutladı en büük milli yortularımızdan birisini – Hederlezi!

Hederlez ayın (may) 6-da Çadır kasabasında Gagauziya kutladı gagauzların en büük milli yortularından birisini – Hederlezi! Kutlamada pay aldılar diil salt Gagauziyadan, ama aşırıdan insannar da. Hederlez kutlamaları hazırlandı hem yapıldı Çadır kasabasının "AT-Prolin" at fermasının ipodromunda hem onun dolaylarında.

Maasuz Hederlez yortusu için ipodromda hem onun dolaylarında Gagauziyanın herbir rayonundan gözäl donaklı milli aullar kuruldu. Ayırı erlerdä kendi mallarını sergiledilär erli hem aşırıdan gelän kimi halk ustaları da: kilimcilär, susakçılar, kürkçülär, resimcilär, terzilär, muzıka instrumentlerini yapanar, yularcılar hem başkaları.

Hederlez adetimizi görmää hem yortuda pay almaa deyni burayı üzlärcä insan geldi. Onnarın arasında, Gagauziya öndercilerindän kaarä, vardılar Moldova kultura ministrusu Monika BABUK, Moldova Parlamentın hem Gagauziya Halk Topluşun deputatları, aşırı devletlerin Büükelçileri hem diplomatiya misiyaların temsilcileri, Moldova politika partiyaların başları, devlet, cümne hem kultura insannarı.

Yortu başladı ondan, ani Başkan İrina VLAH, Halk Topluşu Başu Dimitriy KONSTANTİNOVlan barabar, hem paalı musafirlerinnän birliktä, milli aulları dolaşılar. Burada Canabilerini, adetä görä, tuz-ekmeklän, birär filcan şaraplan, halk oyunnarınnan hem sıralarınnan karşıladılar. **8-ci sayfa**

Ne mutlu cannarına! Öndercilär çannarın düümesini işittilär

Pek sevindirdi o, ani Gagauziyanın öndercileri işittilär redakçiyamızın hem baş redaktorumuzun bir aylık çan düümesini, o iş için, ki öndercilär LATİNİTAdan KİRİLİTaya dönmessinär deyni.

Ne mutlu öndercilerin cannarına, ani Hederlez yortusunun kutlamasında hepsi transporantlar hem başka yazılar yazılıydılar ölä nicä düşer: gagauzça – LATİNİTAda, rusça – KİRİLİTAda. Karışık transporantlar da pek dooru yazılıydılar (*bakın patredi*): herliim ansamblinin adı gagauzça sa – yazılar hep-

si LATİNİTAda; karışık sa – ozaman ansamblinin adı yazılı KİRİLİTAYlan, ama kasaba, küüyü hem devlet adları, nicä düşer, yazılı LATİNİTAYlan.

Candan ürektan şükür ederin hem Gagauziya Başkanına İrina VLAHa, ani nasaatımızı esaba aldı, hem Gagauziya kultura hem turizma Upravleniyanın başına Vasilisa PETROVIÇA, ani küsmeni nasaatlarımıza, ama, bizi işidip, Hederlez yortusu için bölä gözäl, dooru hem tertipli yazıları hazırlattı.

Akademik
Todur ZANET

Türkiye Büükelçiliin eni binası açıldı

Çiçek ayında Türkiye Respublikasının Büükelçiliin eni binasına taşındı.

Dünnä standartlarına uygun Büükelçilik binası bulunêr Kişinevun Alexei Matievich sokaanda No. 55.

Komrat muzıka şkolası 50-ci yıldönümünä etişti

4-cü hem 5-ci sayfa

Enseyiş Günün 71-ci yıldönümü

Hederlez ayın 9-da aydın dünnä II-ci dünnä cengindä Enseyiş Günün 71-ci yıldönümü baktı. Dünnäälän bilä Gagauziyada da kutlama sıraları oldu.

Bakmadaan ona, ani Enseyiş Güntü bu yıl Küçük Paskelleyä (*Ölülerin Paskellesinä*) denk geldi, kutlama sıraları Gagauziyanın may hepsi kasabalarında hem küülerindä yapıldı: asker anmak taşlarına çiçek hem venok koyuldu, mitinglar hem avtoprobeglar yapıldı, peetlär okundu hem türkülär çalındı.

Avtoprobegların birisi «*Наследники Победы*» (patrettä) Kongaz küüyündä yapıldı. Onu hazırladılar kardaşlar İlya hem Mihail KARASENNİlär. Avtoprobeta kulanıldı sovet vakidından tehnika hem onda pay aldılar küçüklär da büyüklär da. Maşinalarda vardı bayraklar hem türlü patriotika lozungları.

Avtoprobegin kolonnası baştanbaşa gezdi küüyün baş sokaklarını da sonunda erleştı primariyanın önündä. Nedän sora avtoprobeta katılan insanınar mitingta pay aldılar.

Mihail ÇAKİRä “Ana Sözü”ndän saygı

Çiçek ayın 27-dä Ay-Boba Mihail ÇAKİRin hem onun eşinin İrinanın mezarına Todur ZANET gazetemızın adına çiçek koydu.

Anma hem saygı duruşundan sora, Mihail hem İrina ÇAKİRlerin cannarı için, adetä görä, birär filcan şarap buyuruldu.

Väçeslav BOYKO hem Dimitriy KUZNEŤOV serbest brakıldılar

Gagauziya gençleri Väçeslav BOYKO hem Dimitriy KUZNEŤOV, angılarına devlet “Vatan hayınnı” kabaatını yapıştırmaa savaşardı, Hederlez ayın 6-da serbest brakıldılar.

Onnarın serbest brakılması için ortak danıştılar Gagauziya İspolkomu hem Halk Topluşu. Çiçek ayın 7-dä Gagauziya Halk Topluşu, kendisinin sıradan dışarı toplantısında maasuz bu soruşu inceledi (bak: <http://anasozu.com/halk-toplusun-politzakluconniylar-icin-karari/>).

2014-cü yılda Moldovanın informaşıya Slujbası (*eski KGB*) birkaç gagauz gencini kapadı, atıp onnara «подготовке подрывных и антиконституционных действий, способных нанести ущерб госбезопасности и территориальной целостности страны» kabaatını.

Bu gençlerin ikisi 5-şär yıla kapana kapandı. İkisi da – Väçeslav BOYKO hem Dimitriy KUZNEŤOV – arest altında kapalıydılar. Gençlär kendi kabaatını tanımadılar.

Ekaterina TERZİ-BARLADÄN Türk dünyası kadınnarınnan konuştı

Çiçek ayın 27-28 günnerindä Türkiyenin pravitelstvo dışında kuruluşu “Kadın Yönetici ve Kadın Çalışanlar Dayanışma Derneği – KAYÇAD” Türk dünnäsının karılarını “Türk dünyası kadını konuşuyor” Forumu Ankaraya topladı.

Forumda üzä yakın karı katıldı. Katılannarın arasında vardılar karılar ölä devletlerdän nicä Azerbaycan, Kazahstan, Kirgizistan, Uzbekistan, Albaniya, Bosniya hem Gerçogovina, Kosova

Tatarastan (RF), KKTC, Makedoniya hem başka.

Moldovayı bu Forumda temsil etti Gagauziyanın anılmış jurnalistkası hem cümne insanı Ekaterina TERZİ-

BARLADÄN, Komrattan “Vesta” cümne kuruluşun hem “Moldovanın üülen tarafının karılar Birlii”nin temsilcisi.

“Türk dünyası kadını konuşuyor” Forumunda karılar, ani kendi devletlerindä hem dünnedä kendilerini üüsek uurda gösterdiler politikada, bilimdä, meditinada, pedagogikada, presada, cümne yaşamasında paylaştılar kendi beseriklerinnän hem, belli ki, adannarlan bir uurda olmak için yolları aaradılar. Bundan kaarä aylä hem cümne problemlerini incelediler.

Ekaterina TERZİ-BARLADÄN açıkladı, ani fikirlärlän hem becerikliklän paylaşmaktan kaarä, Forumda bakıldı soruş nicä karı akıntılarını kendi devletlerindä üüsek uurlara kaldırmaa, üüredicilik, kultura hem cümne uurunda ortak işbirlii yapmaa.

Nicä bildirdi Ekaterina TERZİ-BARLADÄN “Türk dünyası kadını konuşuyor” Forumu adına kendi sellemnama yazısını yolladı Gagauziya Başkanı İrina VLAH.

27-ci Gagauz dilindä hem literaturasında Olimpiada

Hederlez ayın 3-5 günneri arasında Komratta geçeti 27-ci Gagauz dilindä hem literaturasında Olimpiada. Olimpiadaya katılan Gagauziyanın 47 üürencisi yarıştılar gagauz dilindä yazmakta, viktorinalarda hem okumakta.

Olimpiadanın ofşial açılışında hem kapanışında pay aldılar Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Gagauziya üü-

redicilik Upravleniyanın başı Sofya TORLAK hem Moldova üüredicilik ministerliin temsilcisi Alla NİKİT-

ÇENKO. Bundan kaarä kapanışa Moldova üüredicilik ministrusu Korina FUSU da geldi.

27-ci Gagauz dilindä hem literaturasında Olimpiadanın 2-ci günündä, Hederlez ayın 4-dä, olimpiadacılar gagauz yazıcılarinnän buluştular.

O buluşmaya geldilər Gagauziyanın anılmış yazıcıları hem genç poetlar: Vasiliy FİLİOGLU, Prakovya FİLİOGLU, Todur MARİNOGLU, Mercanka (Mariya KAPAKLI) Elena MOKANU, Pötr MOYSE, Anjela MUTKOGLU hem Todur ZANET. Herbir poet hem yazıcı okudu kendi yaratmalarından örnekleri hem üürencilerin soruşlarına cuvap etti.

Kendi yaratmalarını okudular olimpiadacılar da: Tatyana DRAGNEVA (*Çeşmä küüyü*), İrina TANASO-VİÇ (*Avdarma*) hem başkaları.

Olimpiadanın prizörları hem onnarın üüredicileri kabletiltilär Gagauziya Başkanından diploma hem para.

Ankarada Paskellä kutlamaları adetä döndü

Artık birkaç yıl sıravardı Türkiyenin başkasabasında Ankarada yaşayan gagauzlar Ayozlu Paskellä yortumuzu bakêrlar. Bu yıl kutlamada 30 Gagauz pay aldı.

Paskellä günü, çin sabaalân, Ankaranın belli bir dinnenmâk erindä toplanıp, büyük hem Ayozlu Paskellä yortumuzun kutlamasını dualardan başladık. Sora orucu açtık hem, mangallarda balıklan et pişirip, konuştuk.

Paskellemizi bakarkana şennendik ta, gagauz oyunnarını oynadık.

Lääzım sölemää, ani Ankarada yaşayan Gagauzlardan örnek alarak Türkiyenin başka kasabalarında yaşayan Gagauzlar da Paskelläyi bakmaa başladılar. O kasabaların arasında Ardahan, Eskişehir, İzmir hem İstanbul kasabaları da var.

Hristos dirildi! Hakna dirildi!

Yaşayalım hem yaşadalım Gagauzluumuzu!

Serghei MANASTIRLI, Ankara, Türkiye

Mihail ÇAKİRin byustu okundu hem kolivası kaldırıldı

Hederlez ayın 10-da gagauzların apostolunun, aydınadıcısının hem din adamının, Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRin (27.04.1861 – 08.09.1938) byustu okundu hem kolivası kaldırıldı. Byustun yapılması için Gagauziya İspolkomun, demeli bütün gagauzların tarafından, 49 bin ley para verildi.

Byustun okumasını hem ayazmaylan serpilmesi slujbasını Gagauziya kliselerin popazlarınnan birliktä yaptı Komratlan Kaulun episkopu ANATOLİY.

Dualar bittiktän sora, Komratlan Kaulun episkopu ANATOLİY serpti ayazma byusta hem teklif etti kolivadan almaa. Sora da Mihail hem İrina ÇAKİRLERİN cannarı için poema verildi.

O günü Ay-Boba Mihail ÇAKİRin byustun okumasında hem kolivanın kaldırılmasında pay aldılar Gagauziyanın hepsi baş öndercileri hem GHT Baş: Gagauziya Başkanı hem İspolkomun

predsedateli İrina VLAH, Gagauziya Halk Topluğu Baş Dimitriy KONSTANTİNOV İspolkom predsedatelin 1-ci yardımcısı Vadim ÇEBAN, İspolkom predsedatelin yardımcısı Olesä TANASOGLU, kultura hem turizma Upravleniyanın başı Vasilisa PETROVIÇ, “M. Maruneviç” adına bilim-aaraştırma merkezin direktörü Pötr PAŞALI. Büyük katkıda bu sıraya bulundu Modova gagauzların cümne kuruluşun başı Nikolay TERZİ.

Bundan karä bu ayozlu gündä Ay-Boba Mihail ÇAKİRin hem onun eşinin İrinanın mezarına geldilər gagauz yazıcıları Pötr ÇEBOTAR hem Tudur ZANET, angıları mezar bulunduynan, o mezarda 2000-ci yılın Baba Marta ayın 21-dä ilk duayı yap-

tydılar hem Ay-Boba Mihail ÇAKİRin hem onun eşinin İrinanın mezarına birär filcan şarap hem su döktürdüler.

Vardı bu günü mezarda gagauzların başka bilim, kultura hem cümne insannarı da.

Not. Ay-Boba Mihail ÇAKİRin eski byustu, ani yapılydı bakırdan hem 2011-ci yılın Kırım ayın (dekabri) 12-dä Gagauziya İspolkomun tarafından koyulduydu bildir, Harman ayın (avgust) 15-dä, çalındı (bak: <http://anasozu.com/barbarlik-mihail-cakirin-byustunu-calmislar/>).

Ay-Boba Mihail ÇAKİRin eni byustu onun duuma günündän 155 yıldönümünä karşı mezarına koyuldu. O byustu mramordan yapıtı moldovan skulptoru Grigoriy RAYLÂN.

Patret – Gagauziya başkanı pres-slujbasının.

“Ana Dilimiz” yortusu ayırıcılıqlan bakıldı

Çiçek ayın (aprel) 27-dä, taman gagauzların apostolunun, aydınadıcımızın, büyük bilim hem klisä adamımızın, Protoierey Ay-Boba Mihail ÇAKİRin duuma günündä, öndercilerin kararına görä, Gagauziyada “Ana Dilimiz” yortusu kutlanıldı (2009-cu yiladan bu yortu Orak ayın (iyül) 30-da bakılardı).

Bu gündän ileri, bir ayın içindä, Gagauziyada Gagauz dilimizlän ilgili türlü meropriyatıyalar yapıldı: yazıcılarla hem poetlarla buluşmalar, şkolalarda hem uşak başçalarında kiyat hem resim sergileri, peet hem resim yarışmaları, kiyatların prezentaşıyaları hem literatüra master-klasları.

Yortunun taa büyük faydası olsun deyni, baş kutlamalar bu yıl Çadırda, Komrat hem Valkaneştä yapıldılar, hem da birdän, Çiçek ayın 27-dä saat 14:00 başladılar.

Çadır kasabası.

Çadır kasabasında kutlamalar Mihail ÇAKİRin anmak taşının yanında yapıldı. Orada toplandılar kasabanın hem rayonun öndercileri, ürencileri hem üredicileri, uşak başçalarından uşaklar hem terbediciler, yazıcılar hem kultura insannarı, yaklaşık 50 kişi.

Mihail ÇAKİRin anmak taşına çiçek koymaktan sora, ürenciler hem genç yazıcılar peet hem annatma okumaklarınnan kendi saygılarını hem sevgilerini Gagauz dilinä gösterdiler. Ürencilerdän hem uşak başçası uşaklarından kaarä kendi yaratmalarını okudu poetesa Alöna ERGOGLO hem proza yazıcısı Vasiliy RUSEV. Çadır Valentin MOŞKOV teoretik lişeyin ürencileri, başta kendilerin gagauz dilindä hem literatürasında ürediciy-

kalarinnan Elena LAZAREVAylan, pek meraklı hem gözäl Gagauz dilindä nasaat ettilär hem gagauz yazıcıların yaratmalarını okudular.

Valkaneş kasabası.

Valkaneştä “Ana dilimiz” yortusu primariyanın büyük başında kutlandı. Yortunun programasını hazırladı hem yortuyu götürdü Valkaneş kultura Evin metodisti Vasilisa FURMAN. Kutlamalarda pay aldılar ürenciler, analar-bobalar, rayon öndercisi Födör TERZİ, kultura Evin işçileri hem artistleri. Valkaneşin primarı toplantıda yoktu.

Kutlama programası kuruldu ölä, ani taa çok valkaneşli poetlarını anmaa deyni. Onuştan aarlık verildi raametli poetın İvan İvanoviç PAVLIOGLU-nun yaratmalarına. Onun peetlerini

okudular 1-ci lişeyin 8-ci klaslarından ürenciler Vlada TORLUPA (okudu peeti “Gagauz Bayraa”) hem da Svetlana KİRÇU (okudu peeti “Valkaneş”)

hem 3-cü gimnaziyanın 6-cı klasatan ürencisi Oleg KREŞU (okudu peeti “Bir yıldız”).

Kendi peetlerini “Ana Dili” için okudular 1-ci lişeyin 12-ci klastan ürenciykalar Oksana KOLBAN hem Tatyana DRAGNEVA.

Ana Dili için “Ana Dilimiz” literatüra kompozitşiyasını yaptı hem okudu “Olimp” genç yaratma grupası (önderci – İrina YALAMA).

Gagauz dilini kutlama yortusunda pay aldı Valkaneşin kultura Evidän genç halk muzıkası ansablisi “Genç Olannar” (önderci – Boris KALÇU).

Yortu zamanında uşaklar Ana dilindä hem Ana Dili için türküleri çaldılar.

Komrat kasabası.

“Ana dilimiz” yortusunun en görümlü hem tantallı kutlamaları Komratda geçti. Gagauziya öndercileri öndä, studentlarla ürenciler hem ürediciler arkada, Moldova hem Gagauziya bay-

rakları, Gagauz dilinän Ana dili için transporantlar ellerindä, duhovoy orkestra marşlarınnan, yortuya katılannar Komrat sokaklarında gezindiler. Sora Komrat Devlet Universitetin (KDU) önündä bulunan Mihail ÇAKİRin anmak taşına çiçek koydular.

Çiçek koyuldu Dimitriy KARAÇOBANını anmak taşına da. **Ama neçin sa Çiçek koyulmadı literatüramız hem Ana Dilimizin ilerlemesinä hem korunmasına taa da büyük kuvvet koyan hem taa da çok yaratmak dünneyä başlayan gagauz yazıcılarımızın Dionis TANASOGLU-nun, Nikolay BABOGLU-nun hem Stepan KUROGLU-nun byustlarına, angıları birkaç metra taa aşada hep “Şan Aleyası”nda bulunêrlar.**

Bundan sora da, KDU-nun eşiklerindä kutlama mitingı oldu. Mitingta, gezinmektän sorakalan insannarın önündä, nasaat ettilär Başkan İrina VLAH, Halk Topluğu Baş Dimitriy KONSTANTİNOV, Komrat primarı Sergey ANASTASOV hem başkaları.

Lişeylerin ürencileri hem uşak başçalarından uşaklar peet okudular. Kendi yaratmalarını okudular genç poetlar İlya KARASENİ, Alla BÜÜK, Kristina KOÇAN hem başkaları.

Miting zamanında, nasaat etmâk hem peet okumak arasında, gagauz ansamblleri hem Gagauziya artistleri gagauz dilindä konşert gösterdiler.

Foto – gagauzmedia.md

Komrat uşak muzıka şkolası

2016-cı yılın Kirez ayın (iyün) 15-dä Komrat Mariya ZLATOVA uşak muzıka şkolası tamamnêr kendi 50-ci yıldönümünü. O kuruldu 1966-cı yılda. Ozaman bu şkolada vardı 3 bölüm: halk muzıkası – önderci pedagog Viktor Kondratyeviç BAÇOY, fortopyano – pedagog Riva Yakovlevna LERNER, duhovoy – pedagog Semön Filipoviç ORMANCI. Taa sora, 1972-ci yılda burada açıldı telli instrumentlar bölümü – pedagog N.P. ARBUZOVA. Muzıka hem teoretika predmetlarını üredärdi Zinaida İvanovna KENDİGELÄN. Bulunardı muzıka şkolası gaz çorbacılıın evindä. 1970-ci yılda ona verdilər evelki bir evi (BASOVlar aylesinin evini, ani yapılmıştı 1902-1903-cü yıllarda).

Komrat uşak muzıka şkolasının ilk direktoru oldu Födör Mihayloviç HARUŞA. Sora 1967-1969 yıllarında direktorluk yaptı Zinaida İvanovna KENDİGELÄN. 1969-1970 yıllarında director oldu Dimitriy Afanasiyeviç KİRİYAK. 1970-1997-ci yıllarda muzıka şkolasının direktoru genä Födör Mihayloviç HARUŞA oldu. 2000-2002 yıllarında direktorluk yaptı Valeriy Stepanoviç TİMOFEY. 1997-1999 yıllarında hem 2002-ci yıldan beeri Komrat uşak muzıka şkolasının direktorluunu İvan Vasilyeviç LÜLENOV yapêr.

Sovet vakıdında kurulan düzenä görä, üredici zanaatı kabledän insannarı bütün SSRB-nä payedärdilər. Onuştan Komrat uşak muzıka şkolasına geldilər işlemä pek islää pedagoglar hem büyük ustalar: Kareliyadan fortopyanoda üredicilər karı-koca O.A. hem S.S. SUATOVlar; Rostov-Dondan akordionda üredici E.İ. SERDÜKOV; akordionda üredici Ê.E. LENÇİNER, angısının önderciliindä şkolamızın bayanistlar hem akardioncular orkestrası respublikada 3-cü eri aldı; duhovik V.F. FEDORÄN, angısının önderciliindä halk muzıkası orkestrası 3-cü eri aldı; karı-koca N.İ. hem E.E. DMİTRİEVlar, angıları sayılêrlar Komratta kemençä şkolasının kurucuları; Nikolay Martınoviç MİHAYLÜK, ani bugün da burada çalışêr; Valentina Mihaylovna BARLADÄN.

Şkolamızın kapularından yola çikan üreñcilerimizin kimileri burada pedagog olarak işleêrlar: N.İ. İOFCU, L.İ. ANDRİŞOY, T.İ. ŞÇEGOLEVA.

Kemençedä üredici Lübov İvanovna ANDRUŞOY, 1-ci klasta üreñci Tatyana KONSTANTİNOVA hem muzıka şkolasının zavuçı Natalya İvanovna İOFCU.

Bütün, bu yıldönümü yortusunnanilgili olarak, isteirim taa derindän annatmaa pedagoglarımızın ustalılı için. Onnarın çoyunda (80% yakın) didaktika gradları var: fortopyano bölümün başı T.D. MUTKOGLU – 2-ci kategoriya; M.V. VASİLKOVA – 1-ci kategoriya; N.V. BARBANÄGRA – 1-ci kategoriya; T.M. KAZMALI – 2-ci kategoriya.

İsteirim nişannamaa pedagogların arasında ustaların üstünä ustalarımızı: horun dişilmeyän öndercisi Nina Mihaylovna MİHAYLÜK, angısının önderciliindä hor respublikada 3-cü oldu; Valentina Mihaylovna HACI; “Gagauziyanın kulturada kıymetli zamatçisi” adlarını taşıyannar – şkolamızın ilk üredicisi Natalya Georgievna STANTOY, Nikolay Martınoviç MİHAYLÜK, Valentina Mihaylov-

Komrat uşak muzıka şkolasının II-ci klasının 8-ci grupasının üreñcileri.

na BARLADÄN, Födör Mihayloviç HARUŞA, Natalya İvanovna İOFCU, İvan Vasilyeviç LÜLENOV; “Meritil çivik” medallilerini taşıyêrlar F.M. HARUŞA hem E.E. DMİTRİEVA.

“Düz Ava” a n s a m b i n i n 45-ci yıldönümü konfertında “Maêstro in arta” adları verildi şkolamızın vıpesniklerine hem büünkü pedagoglarına İlya İlyiç FILEVA hem Tatyana İvanovna ŞÇEGOLEVAya.

İleri yollardılar bizä pedagogları bütün Moldovadan da. Ama şimdi bu iş yapılmêr. Onuştan, kimär kerä, üredicilä alêriz insannarı, ani maaşuz muzıka uurun-

da ürenmemişler.

Büük sevinmeliklän söleeriz, ani vıpuskniklerimizi bütün var nicä razgelmää diil salt Gagauziyanın muzıka kolektivlarında “Düz Ava”da, “Kadınca”da, “Bucaan sesleri”ndä, “Êlegiya”da, ama Moldova hem yabancı devletlerin kolektivlarında da.

50 yılın içindä Komrat uşak muzıka şkolasını başardılar 2000 kişidän zeedä. Onnarın 200-dän zeedesi profesional muzikant oldular. İlk vıpuskniklerin arasında vardı anılmış gagauz kompozitoru İlya İlyiç FİLEV. Respublika hem halklararası konkursların laureatları oldular: fortopyano – Sergey FİLİOGLU,

Küçük horda hem solfecioda üredici Valentina Mihaylovna HADJI.

zı bitirennerin arasında var kardeş-kızkardeşlar, ani taa ötää muzıka uurununda ürenmeyi ayırdılar: Kişinev konservatoriyasında üreñerler Elena ROTARY (fortopyano) hem Mihail ROTARY (kompozitiya) hem da Ankarada (Türkiye) aspiranturada Olga ROTARY (fortopyano); Rusiyada Gnesinın muzıka Akademiyasında Aleksandr NİKOLAEV (ses rejisörü) hem Nijniy-Novgorod konservatoriyasında Marina NİKOLAEVA (vokal), Moskvada – Yulä GROZDEVA (vokal).

Muzıka uurunı ayıran vıpuskniklerimiz bugün üreñerler: Komrat Devlet Universitetında – 13 kişi, Tiraspol muzıka kolecinde – 12 kişi, Komrat Mihail ÇAKİR pedagogika kolecinde – 5 kişi. Bundan kaarä Kişinevün S. RAHMANNİNOV muzıka lişeyindä üreñerler Kristina VASİLİOGLU (kemençä), Marina SARIİOGLU (violonçel), Vitaliy YANÇOGLU (saksafon).

Büünkü gündä şkolamızda, 4 filiallar birliktä, 290 uşak üreñer. Filiallar var Kongazda (26), Dizgincada (8), Avdarmada (20) hem Svetlyda (27). Bu erlerdä Komrattan hem Komrat rayonun küülerindän kaarä üreñerler uşaklar komşu rayonnardan da – Kantemir, Leova, Basarabka.

En çok uşak (119) üreñerler şkolamızın fortopyano bölümündä, telli instrumentlar – 49, halk muzıkası – 20, duhovoy – 12, gitara – 9. Bu üreñicilärlän çalışêr 43 pedagog.

Bu yıldan beeri gagauz milli halk instrumentlarında pedagoglarımız da peydalandı: kaval – Grigoriy SAABİ, gayda – İlya DRAGANOV. Bu instrumentlarda sadä 2 uşak üreñer. Ama onnarın sayısını zeedeletmää deyni biz çok çalışcez, gezip şkolalarda, verip oralarda konfert hem annadıp uşaklara bu instrumentlar için.

Üç yıl geeri Komrat Mariya ZLATOVA uşak muzıka şkolası taşındı eni bir binaya, angısında şkola için 22 klas hem 110 kişilik konfert zalı yapıldı hem angısını, kendi parasınan, yaptı Ga-

Pek meraklı, ani bizim şkolamızı

50-ci yıldönümünü tamamneêr

Komrat Mariya ZLATOVA uşak muzika şkolasının direktoru İvan Vasilyeviç LÜLENOV.

gauziyanın hem Mopldovanın anılmış işadamı A.G. VALYKOV.

Bu üç yılın içindâ şkolamızda birkaç büyük kultura meropriyatı yapıldı. Onnarın arasında: anılmış vengr pianistin È. HEGEDÜŞün konçerti, Kişinev S. RAHMANİNOV muzika lişeyin kamera orkestrasının konçerti, vıpusknıtamızın L. PAMUCAKın CD diskının prezentaşiyası, vıpusknıklarımızın Vitaliy MİHAYLÜKun hem Roman BASSın konçertları, Kantemir incâzanaat şkolasının konçerti, Valkanuş muzika şkolasının 7-ci klasta üürencisinin İ. KARAKAŞın fleyta konçerti.

Şkolamızın üürencileri da geeri kalmêrlar. Adetâ döndü onnarın cuvapçı konçertları, Kirez ayın (iyün) 1-dâ resimcilik galereyasında kendilerin talantlarını göstermesi, sıradaki şkolalarda hem uşak başçalarında konçertlar. Katılêrlar uşaklar kasaba, rayon, region hem respublika konçertlarına da.

2015-ci yılda pedagog İ. İ. MİTİ- OGLUNun önderciliindâ halk muzikası ansamblisi respublikada 65 ansamblinin arasından 3-cü eri aldı. Kimi bizim solistlar da respublikada üüsek erleri aldılar: Kantemirda respublikadaki Valeriu Hanganu adına “Trompeta de aur” konkursunda – Artöm YIVARLAK, V. KİNEV, Grigoriy KARP; Kişinevdaki

“Tinere talente” – Anna BAHOVA, Evgeniya GUBOGLU, Artöm YIVARLAK.

Belli ki, Komrat Mariya ZLATOVA uşak muzika şkolasında problemalar da var. Onnarın en büyüü – instrumentların durumu hem kalitesi. Kimi instrumentlar (akordionnar hem fortopiano) çoktan ömürünü aştılar. Eni instrumentlar pek paalı. Kullanma instrumentları satın alma sa büyük riskli bir iş – yok nicâ annamaa onnarın resurslarını. Bu üzerâ, sponsorların yardımı olmasa, biz becermeyeceğ göstermââ o üüseklii, angısına kolaylımız var etişmââ. Zerâ zor üüretmââ uşaa ustaycasına çalmaa instrumenttâ, açan o instrument veran. Şindilik eski instrumentleri savaşêriz diriltmââ.

50 yılın içindâ şkolamızın istoriyasında çeşitli vakıtlar oldu: üüselmâk zamannarı aaşalma zamannarına indilâr, sora genâ üüseldilâr. Vardı düz vakıtlar, vardı kertikli da. Bunnar çok faktorlardan biterlâr: üürencilerin ön hazırlıandan, pedagoglardan, kuvettâ bulunannarın şkolaya bakışından ekonomika durumundan...

Büük hor hem onun üüredicisi Nina Mihaylovna MİHAYLÜK.

Ama, bir şüpesiz, var nicâ demââ, ani büünkü gündâ Komrat Mariya ZLATOVA uşak muzika şkolası arlık-lan hem hodulluklan karşlêr kendi 50-ci yıldönümünü. Bunu gösterer o, ani, bakmadaan üürenmâk için üüsek para paasına, kompyutorlu dünneya hem zor ekonomika durumuna, bitki dört yılda bizdâ hiç yok problema eni uşakları üürenmeyâ almakta. Bu da gösterer onu, ani kollektivimiz dooru yolda hem uarda bulunêr.

Biz uşakları sadecâ muzika gramotasına hem instrumentlarda çalmaa üüretmeeriz. En önemni o, ani biz uşakları klasika muzikasının güzelliinâ dadandırêriz, onnara ruh paklımı hem derin insanı haşlêêriz. Biz geleceân kişisini terbiiederiz. Onnarı, kultura adetlerinâ yaklaştırip, kendlerindâ kendiliklerini korumaa yardımcı olêriz.

Vatan, Ana Toprak hem milli köklerin duyguları ilk öncâ kultura adetlerinâ hem kultura akılına dadandırmaklan bitiştiriler. Hakikat dadandırmak sa var nicâ olsun sadâ ozaman, açan var can duygusu hem can acıması, iç akılın, ani taşıyêr hazırlı muzikanın, poeziyanın hem resimciliin büülü yaratmalarını annamak duygularını.

Pek sevineriz ona, ani bizim ilk vıpusknıimiz hem anılmış kompozitorumuz İlya İlyiç FİLEV, gagauz poetinnan hem akademiinnân Todur ZANETlân birliktâ, bu gözâl yıldönümündâ şkolamıza Gimna yazmışlar hem o Gimnayı bizâ baaşladılar.

Komrat Muzika şkolasına GİMNA I.

*Komratın muzika şkolası,
Pek kıvrak hem dooru yapısı.
BAHlan MOÇART öter burada
Gagauz havası yanında.
“Düz Ava” hem “Kadıncâ” öter
Gençleri güzellââ üüreder.
Muzika dünnâsı burası,
Bir kerâ da sünmâz havası*

REFREN:

*Güzellii hem incâzanaatı
Biz kavrêêriz burda havezdân.
Ko kırılmasın hiç kanadı
Şkolamız anılmış halizdân.*

II.

*Komratın muzika şkolası,
Düünedâ tanınmış ustası:
Hem solvecioda hem horda,
Fortopianoylan trubalarda.
Kemençâ hem kaval ötmesi,
Cannarda hep brakêrlar izi.
Gagauziyada birinci –
Kalmaycez bir zaman ikinci!*

REFREN:

*Музыкальная школа моя,
Наших благородных чувств весна!
Нежность, сила и ласка твоя
Нас связала на все времена!*

*Güzellii hem incâzanaatı
Biz kavrêêriz burda havezdân.
Ko kırılmasın hiç kanadı
Şkolamız anılmış halizdân.*

Komratın Muzika şkolası Yaşasın, yaşasın, yaşasın!

Bütün candan-ürektân kutlêêrim pedagoglarımızı, üürencilerimizlân vıpusknıklarımızı hem onnarın analarını-bobalarını şkolamızın bölâ gözâl yıldönümünnân! hepsimizâ saalık hem uzun ömür. Hem hiç bir kerâ tıkanmasın muzikanın derin çöşmeleri.

İvan Vasilyeviç LÜLENOV, Komrat Mariya ZLATOVA

*uşak muzika şkolasının direktoru
(gagauzçaya çevirmesi redakşiyamızın)*

Álma máter bana deyni muzika dünnâsının kapularını açtı

İsteerim bütün ürektân kutlamaa Komrat muzika şkolasını bu gözâl 50-ci yıldönümünnân hem adetâ görâ, nicâ düşer bölâ günnerdâ, anmaa o üüredicileri, ani bizim yaşamamızda büyük eri kapladılar hem rolü oynadılar.

Benim için bölâ üüredici oldu Viktor Kondratyeviç BAÇOY, kendi işinin büük ustası hem bayanda muzika üüredicisi, angısı benim muzika kişiliimin hem muzıkaya saygımın temelleşmesindâ büük er aldı.

Canabisi becerdi debreştirmââ üreemdâ bir büük sevgi muzıkaya hem muzika dünnâsına. O sevgiylân da muzika şkolasının taa birinci klasında artık pay aldım respublikadaki muzika konkursunda.

Taa ozamannardan karar aldım durmamayca kendi katkılarımı koymaa o işâ, angısını yapêrlar o insannar, kim halizdân severlâr kendi işini, kendi zanaatını – incâzanaata hem muzika üürenmesindâ terbiitmââ uşakları, üüretmââ muzika instrumentlerindâ çalmaa.

Komrat uşak muzika şkolası var hem kaldı o álma máter, ani bana deyni muzika dünnâsının kapularını açtı hem insannaa yolu döşedi. Şindi da o kapularını bana deyni her zaman açık. Onuştan, álma máter önündâ borcumu vererâk, Todur ZANETlân birliktâ, aslıya çıkardım bir ideyayı – yaratmaa Komrat uşak muzika şkolasının Gimnasını. Pek sevinerim, ani Hederlez ayın 29-da, muzika şkolası-

nın yıldönümü kutlamasında, bu Gimna ilk kerâ insan arasına çıkarılacak hem çalacak onu muzika şkolasının üürencilerinin hem pedagogların ortak horü.

Umut ederim, ani Komrat uşak muzika şkolası herkerâ kalacak o temiz yaratmak cümnesi, neredâ kendi muzika talantlarını Gagauziyanın taa çok evlatboyları açıklayacaklar.

Açık candan dilerim koleğalarım saalık, raatlık, optimizma, yaratmak ihlannarı, eni başarılar hem, elbetki, talantlı üürencileri.

Saygılarımmın,

*İlya İlyiç FİLEV,
İncâzanaatta Maestro, kompozitor,
Komrat muzika şkolasının ilk
vıpuskniki hem büünkü pedagogu*

Türkü – insanın canı hem onun yaşaması!

Ukraynanın Kurçu küüyündä (Bolgrad rayonu) ilkyazı karşıladılar. Hem nicä karşıladılar – türküylän hem şenniklän! Bu küüyün Gagauz kultura Merkezindä hazırlandı hem yapıldı bir şennik sırası – “Türkü – insanın canı hem onun yaşaması!”

İlkyazı karşılama bu sırada pay aldı hepsi milletlerdän insannar, ani Bolgrad rayonunda yaşêrlar. Onnar hepsi kendi türkülerini metetti. Türkülär da uyardılar o günkü sıramızın adına. Bu şen karşılaşmakta çalındı gagauz, ukrayn, arnaut, bulgar, moldovan hem rus halkların türküleri.

Türküleri seslärkän, herbiri daldı o geçmiş zamannara, o uzak yollara, angılarını geçtilär halklar yaşamasında. Bakmayarak, ani türkülär çalındı herbir dildä, türkü dilini annadı herbiri.

Bitkiyâ dooru gagauzlar çaldılar bulgar türkülerini, bulgarlar – gagauzça türküleri, hepsicimiz dä birerdä ukrayn hem rus türkülerini. Sıranın en uygun tenesi – arnaut türküsüyü, angısını, gözünü gibi, koruyêrlar arnautlar, ani erleştilär Jovtnevoe (eski adı - Karakurt) küüyündä, Bolgrad dolayında.

Çannarımız hoşluk doldu. Halızdän – Türkü - halkın çanı hem yaşaması...

Olga KULAKSIZ, Kurçu küüyün Gagauz kultura Merkezin başı

En büyük neetimiz – korumaa Ana Dilimizi

Çok zorluklar geçirdi bizim gagauz halkımız, ama Ana Dilimizi korudu. Dooru söleerlär: “Kal çıbık gibi kuru, ama Vatamı koru”.

Çiçek ayında bizim “Voshod” (“Dan Eri”) uşak başçamızda geçti çok meropriyatıyalar, angıları “Ana dilimiz” yortusunnan baalydı. Uşaklar tanıştılar gagauz imeklerinän, yazıcılarla, gagauz halk oyunlarla. Geziyâ gittik küü bibliotekasına, muzeyâ. Şiir avşamı yaptık, resim konkuruları “Ana tarafım”, “Bizim paalı küüyümüz”.

Aktiya “Bütün lafederiz gagauz dilindä!” – uyandırdı merak gagauz dilinâ. Hazırladık bir sergi “Ay-Boba

Mihail ÇAKİR”, angısından uşaklar tanıştılar gagauz aydınadıcısının.

Terbiedicilerin çalışmasının hem onnarın pay almasının yaptık dramaturgiya ştenkası gagauz halk masalalarına “Tamah garga”.

Ayın bitkisindä, çıkış olarak, yaptık bir konfert, angısında pay aldılar uşaklar, terbiedicilärlän analar-bobalar. Konfert bittiktän sora, saadan-soldan, işittim bölâ laflar: “gagauz melodiyasını duyduyan, ürääm oynêr, gagauz

türkülerini seslärkän – ürääm çalêr.” Demäk işi boşuna yapmadık.

En büyük neetimiz – korumaa Ana Dilimizi. En paalı ne var halkta o – dil. Herkezin borcu korumaa onu hem vermää bu zenginii bizim uşaklarımız. Kendi dilimizdä lääzim düşünelim, lafedelim, çalalım türkü. Dillän lääzim yaşayalım!

PATRETTÄ: (solda) Vlada BONGİŞ hem Arina UZUN.

Svetlana Nikolaevna ZABUN, Etuliyanın “Voshod” uşak başçasının başı

Çadırın 8-ci uşak başçasına Amerikadan yardım

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) pravitelstvosunun 125 bin dolar yardımınan, Çadır kasabasının 8-ci uşak başçasının sanitar bloklarınan ana binanın girişi enilendi hem pandusu yapıldı.

Bu işlerin ofițial başarılması sebepinnän, Çiçek ayın (aprel) 27-dä Çadıra ABD Kişinev Büükelçisi Jamez D. PETTİT hem ABD Büükelçiliin yanında bulunan asker işbirlii Büronun başı Brendan BARTLET geldilər.

Üşek musaafirleri uşaklar iki ko-laçlan karşıladılar.

ABD Kişinev Büükelçisi Jamez D. PETTİT açılış sırasında nasaat edärkan açıkladı, ani Çadırdaki 8-ci uşak başçasının proektı oldu bu uurda irminci proekt, angısını ABD pravitelstvosu Moldovada aslıya çıkarêr.

Ofițial açılışta üşek musaafirlerdän kaarâ pay aldılar Gagauziya İspolkom predsedatelin yardımıcısı Olesâ TANASOGLU, Çadır rayonun administratıya başı Valentin KARA hem Çadır kasabasının primarı Anatoliy TOPAL.

Uşak başçasının direktoru Êlvira

ORMANCI şükür etti Büükelçiyâ Jamez D. PETTİTâ bu büyük yardım için. Sonunda, üşek musaafirlerâ deyni, uşaklar bir konfert gösterdilər.

“Süütçöz” uşak başçasında yortulu eniliklär

Baba Marta ayın 30-dä Avdarmanın “Süütçöz” uşak başçasında büyük bir yortulu sıra geçti – uşak başçasının enilenmiş sportzalı açılışı. Bu yortulu sıra baaşlandı bu uşak başçasının kurulmasının 40-cı yıldönümünâ.

Nicä bildirdi Moldovada Romıniya Büükelçili sportzalı ofițial açılışını yaptılar Romıniya Büükelçili hem Moldova Soşial İvestiıyalar F o n d u (FISM). Bu iki kuruluşun temsilcilerindän Adrian BIRLÊdan hem FISM başkanı Mirca EŞANUdan kaarâ, ofițial açılışta pay aldılar Gagauziya İspolkom predsedatelin yardımıcısı Olesâ TANASOGLU,

Halk Topluşu Başı yardımıcısı Aleksandr TARNAVSKİY, Avdarmanın primarı İvan KASIM, başka cümne insannarı.

Romıniya pravitelstvosunun tara-

findan verilän paralarlan “Süütçöz” uşak başçasının eni örtüsü hem sportzalı yapıldı, hem da sportzala sport inventarinnän mebel alındı, bildirer Moldovada Romıniya Büükelçili.

“Süütçöz” uşak başçasının direktoru Nadejda GREK şükür etti hepsinâ, kim yardım etti hem yardım eder uşak başçasına. Bitkidä uşak başçasının uşakları gözâl bir konfert gösterdilər.

Büünkü gündä Avdarmanın “Süütçöz” uşak başçasına 3-7 yaş arasında 140 uşak geler.

Not. “Romıniya pravitelstvosunun tarafından kurulduu uşak başçalarına teknik hem para yardımı Programasına” görü Moldovaya 20 milion evro para verildi hem 3 milion evro para da uşakların erken terbiedilmesi Programası için verildi.

Şansora geldi sevda, sän onu kablet

Komrat Mihail ÇAKİR pedagogika kolecinde olan Master-klaslarda pay alan üürencilerin yaratmaları

Eni Yıl
Eni Yıl geler, geler,
Yortuları getirer.
Çok baaşış, sevinmelik
İnsana o – bir şennik.

Yılınız islää geçsin,
Prost işlär arda kalsın.
Ötsün dolay sevinmektän,
Açsın ürek gözelliiktän.
Elena KİRLİ, 1215gr.

İlk sevda
İlk sevda – en tatlı,
En käämil bir duygu,
Gezinersin mutlu
Hem ürään diil uslu.

Hergün nicä yortu,
Güneşli, sevinçli.
Hem annêersin birdän,
Ani sän – kısmetli.
Elena KURDOLGU, 2214gr.

Sevda
Ne gözäl bu laf “sevda”!
Kär güllär yaşamakta.
Sevdayı lääzım duymaa,
Herzaman sert korumaa.

Ah, sevdam, paalı sevdam,
Uzaktaysin sän bendän.
Sıkılêr canım heptän...
Gecä-gündüz bekleycäm.

Sensiz artık darsıdım.
Umudu kaybetmedim.
Gelecek olä vakıt,
Olacéz bilä artık.
Rima SERDEGA, 4112 gr.

İlaçsız sevda
Sevdadan ilaç hiç yok...
Osa acıyêr, sızlêr.
İnsanın arasında
O büüyêr, büüyêr.

Bu duygu sarfoş eder,
Kestirer kuvet.
Şansora geldi sevda,
Sän onu kablet.
Mariya BARGAN, 2214 gr.

Dünnedä var çok duygu
Dünnedä var çok duygu.
Sevda – en anılmış oldu.
O acıdêr, o yısıdêr,
Havada sık uçturdêr.

Kısmetli benim canım,
Mutlu şılêr gozlerim,
Fikirim bulutta bulunêr,
Lüzgerciktä uçuşêr-döner.

Sän herkerä aklımdaysın,
Sän herkerä canımdaysın,
Uykuya daalêrim bän,
Düşümä gelersin sän.
İvanna GAYDARCI, 2214gr.

Sevda bizi koruyêr
Sevdanın dadı tatlı.
Sevda, nicä bal.

O gözäl hem da paalı,
Kaavi nicä dal.

Sevdayı duyêr insan...
Onsuz yok yaşamak.
Sevda, nicä gül çiçää,
Kokusu haşlak.

Sevdadan bu dünnedä
Yok taa önemni.
Sevda bizi koruyêr –
Allahtan deyni!
Olesä PLUKÇI, 1615gr.

Eni Yıla karşı
Yavaşıcık, gözäl uçardı
Kaarcıaz käämil o havada.
Eni Yılı bizä çaarardı,
Eni Yıl sa artık bırda.
Mariya GAYDARCI (1215 gr.)

Mali
Pek tatlı senin lafın,
Ne şafklı o gözlerin.
Sevnerim bän sana,
Nicä tabiat günä!

Gülüşün senin yalpak,
Hoş canın kaardan da pak.
Pek severim bän seni,
Seni, paalı malimi!
Svetlana SOBOR, 1215 gr.

Sevda
Sevda – o diil sade bir laf,
Onda durêr bir büük maana.
Sizä isteerim sölemää:
“Canım yanêr sevü!”

Sevda – kaavi umut,
Sevda – kısmet, inan,
Sevda – o bir maavi bulut.
Sevdaylan sölenmüz yalan!
Marina ÇOLAK, 1615gr.

Küstürmeyin anayı
Uyuyamêr gecä, düşüner.
“Neredä oolum? – deer.
“Sanki naşeyssä oldu ona? –
Kahırlanêr benim anam.

- Olmalı o üşüdü
Yada birerdä düştü,
Ne idi o sabaalen, çıktıynan?
Nelär çekti, yalnız kaldıynan?

Bekleer... hazırlêr imeeyi,
Hiç bilmeer o dinnenmeyi.
Aklısından çıkmêr oolu,
Canı onun kahr dolu.

Hiç bir zaman biz diil lääzım
Küstürelim anamız
Hem kär ölä halkımız.
Anna, insan,

Ruhunnan kaavileş!
Koru anayı hem
yaşamaklan sän elleş!
Sveta YANUL, 1615gr.

Anam
Anamın elleri – iki biyaz pesmet.
Okadar gözäl, okadar da sert.

Pamuk gibi, ellerin yalpaklı
İlaçlêr, kurtarêr en dertli cannarı.

Çok sevgi baaşlêr o uşana,
Kısmet duysun – aydın bu dünnä.
Bütün gün onnar hep uçuşêrlar.
Yorgunnuu mu, sanki, unudêrlar?

Evin temizliinä o çorbacı.
Eni fistan dikärkän – terzici.
İş kaynakêr, anam hep zaamettä,
Düzen raatlı bizim aylemizdä.
Lüba ANTONOVA, 2214gr.

Mamu
Dünnedä paalı taa yok
“Mamu” büülü lafından.
“Mamu!” – deerim küçüktän.
İlk lafım benimsin sän!
İrina ALSV, 1615gr.

Mamu
Kim herzaman bizi uçurdêr?
Kim herkerä bizä gülümseer?
Sıcaa hem şafkı baaşlêr.
Bulutlu havada, kär güneş o şılêr.

Mamu, mamucuum paalı!
Kär Allahtan o verili.
Ellerin altın, kıvrak.
Bakışın paalı, yalpak.

Bir prost nasaat hiç birkerä vermaz.
Zor yolda hiç bir zaman brakmaz.
Taa gözäl laf yok dünnedä!
Mutluyum, anacum, ki varsın bendä!
Anastasiya ÇOBAN, 1615gr.

Mamu
Benim canım acıyêr
sade senin için, mamu.
Sendän paalı bu dünnedä hiç yok.
Açan gülersin, bän da sevnerim,
Açan aalêrsın, benim canım aalêr.

Sän savaşırdın ne sa kazanmaa.
Ne zor sana gelärdi, mamu.
Brakardın maliyä bizi küçüklüktä...
Sän görmärdin bizi aylarlan, mamu.

Da te geçti yıllar hızlı,
Üretmää beni sän savaşırsın...
Sendän paalı bu dünnedä hiç yok,
Açan gülersin, üreemi sevindirersin.
Anna STATOVA, 1215 gr.

Mamu
Var dünnedä paalı bir can,
İkimizdä dü akêr bir kan,
Hiç diil o yalan,
Ona “Mamu” deerim bän!

Yaşêrız mamuyulan pek şen,
Yortu gibi günnär geçer.
Duyêrim bän yalpak bir el,
Gecä-sabaa beni sever.
Üliyä KİOR, 2214 gr.

Anacum
Anam baalêr bana kısmet
Hem yaşamaa deyni kuvet.
Herzaman nasaat eder,
Gözlerimi yaşamaya açêr.

Bütün üreklän uşanı sever,
Kahırları, duşmanı koolêr.
Bän sevnerim, ki o var bendä,
Ki en paalı bana o dünnedä!

Bana sän hepsindän gözälsin,
Da sevnerim, ani varsın!
Mariya ŞİKİL, 2214gr.

Anacum hem bobacum
Anacum hem bobacum –
Benim paalı cancaazım.
Koruyêrsınız bizi,
Nicä kendi gözünüzü.

Ne isteerim sölemää
Hem neyü hodullanmaa:
Kısmetliyim bir insan,
Ani var bölä bobam,
Ani var bölä anam.
Antonina TELPİZ, 1215 gr.

Mardin sekizi
Mardin sekizi bizä geldi,
Kutlêrız biz büün sizi.
Tatlı laf sizä biz bulacéz,
Saalık, kısmet dua da edecéz.

Ürektän çalêrız türküümüzü,
Kızartmêrız
büünkü gündä üzümüzü.
İsteeriz çalmaa hem oynamaa,
Açılsın büünkü gündä
insanın ürää.

Kaçınêrlar büün adamnar,
Ellerindä renkli güllär.
Bu yortu pek büük sayılêr,
Adamnar karılara hatır güder.
Görgi SIPÇU

Sevda
Sevda – o büük bir duygu,
En paalı hem en uygun.
Sevdaylan biz duuêrız,
Sevdaylan biz yaşêrız.

O çetin tutêr ayakta,
Yardımcı olêr zor yolunda.
Benim sevdam –
o benim anam,
O benim bobam,
o benim topraam.
Tatiyana UZUN, 1215gr.

Ты как и я,
поэт для сердца
Ты - как и я,
поэт для сердца.
Я знаю это... мне легко.
И знаешь, этим
я могу согреться,
Когда ты очень далеко.

He dumala,
что так когда-то,
Найдется человек родной,
И хочется бежать куда-то,
Пока есть мир и он жи-
вой.

Я рада, что есть
в мире кто-то,
Когда взглядом
дарит лишь теп-
ло.

He знаю, сколько будет
это что-то,
Но знаю я,
что мне светло.
Ирина ЯБАНЖИ, гр.1215.

Çöşmä küüyündä hergün “Hederlez” var

Açan yolcu girer Çöşmä küüyünä Valkaneş tarafından solda bu tükânı görer. Adı da pek gözäl – “Hederlez”.

Bu “Hederlez” adınan yolcu hemen annêr, ani gagauz küüyündä bulunêr. Da bu iş verer kolayını ona dalmaa evelki gagauz adetlerinä hem milli yortumuzun gözelliinä.

Bakmadaan ona, ani “Hederlez” yortusu gagauzlarda Hederlez ayın 6-da bakılêr da sayılêr, ani o gündän beeri yaz geler hem dünnä açêr, yolcunun da canı bu adtan güzün mü, kışın mı, ilkyazın mı, yazın mı ilkyaz gibi açêr da bütün günä islää bir kef verer.

Onuştan var nicä demää, ani Çöşmä küüyündä hergün “Hederlez” var.

“Gagauzlar” Türkiyede yıldı

Valkaneştan “Gagauzlar” ansambli si pay aldı Türkiyede Çiçek ayın 23-dä bakılan “Gençler hem Çocuklar Bayramı” (gençler hem uşaklar yortusu) sıraların Festivalindä, ani geçti Lüleburgaz kasabasında.

Manastıra kiyatlarını hem gazetamızı baaşladı

Hederlez ayın (may) 4-dä, Allahın gözäl bir günündä, Akademik Todur ZANET baaşladı kendi kiyatlarını hem “Ana Sözü” gazetasının nomerlerini Moskva Patriarhatın Moldova Mitropiliyasının Kaul hem Komrat Eparhiyasını “Panaiyanın İver ikonasının karı manastırına”.

Kiyatları baaşlamaa deyni yazıcıya öncedän izini verdi manastırın kurucusu hem duhovnii Shieromonah Ioann (Peioglo) (bak: <http://anasozu.com/ev-klisesi-panaiyanin-iverskaya-ikonanin-adina-ayozlandi/>).

Shieromonah Ioann kendisi da çok

yıllar pek gözäl peetler yazêr. Sevinez ona, ani Canabisinin ilk peet kiyadı

da artık tiparlandı (bak: <http://anasozu.com/aramiza-eni-kiyatlan-bir-poet-geldi/>).

Kiyatları baaşladıktan sora, Shieromonah Ioann, manastırın İğumeniyası Efrosiniya hem Akademik Todur ZANET uzun vakit hristiannık hem insanık için lafettilär. Buluşmanın sonunda Shieromonah Ioann gösterdi musaafirä Manastırın gözäl donaklanmış başçasını hem izin verdi İğumeniya Efrosiniya çannarını da düüsün.

Ayırılarkan Shieromonah Ioann blagoslovit etti poeti hem hepsini kim onunnan o gün manastıra geldi.

Gagauziya kutladı en büyük milli yortularımızdan birisini – Hederlezi!

(Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfa)

Açan hepsi milli aullar dolaşıldı, ev saabileri hem musaafirler ipodromun baş tribunasına erleştiler da baaşladı kutlamada pay alan ansambillerin hem kolektivlerin paradı. Bu paradda 300 yakın insan pay aldı.

“Yaşa, Halkım” (laflar – Todur ZANET, muzıka – İlya FİLEV) türkünün durmamayca önmesi altında, bayraklar hem LATİNİTAYLAN yazılı transporantlar ellerindä, Gagauziyadan, Türkiyeden, Ukraynadan, Tatarsandan (Rusiya Federatıyası), Moldovadan hem Romıniyadan ansambiller hem kolektivler örüdüler. Birkaç vakıda tribunanın önündä durgunup, herbir ansambli kısa bir nomer gösterdi. Ansambiller örüyüşünü açtı gagauzların anılmış ansambli “Düz Ava”, sora biri-biri ardı geçtiler ansambiller: “Sornay” (Kazan kasabası, Tatarsan), «Журавушка» (Feropontyevka), «Вдохновение» (Komrat), “Sedef” (Beşalma), “İSTAR” (Komrat), “Sevda” (Kazayak), Suleyman Demirel Türk-Moldova lişeyi (Kongaz), “Altın çöşmä” (Kongaz), “Şen uşaklar” (Çadır), “Çalı kuşu” (Kotlovina küüyü, Ukrayna), «Хоровой коллектив» (Komrat), «Гагаузские коробейники»

(Komrat), «Диксиленд» (Komrat), «Поляки Буджака» (Komrat), “Kadınca” (Çadır), “Lale” (Başküüyü), “Evelki Düz Ava” (Komrat), “Çöşmä” (Komrat), “Altıncık” (Beşgöz), “Yıldızlar” (Valkaneş) hem başkalari.

Ansambillerin örüyüşü sonuna vardıktan sora, Hederlez yortunun ofițial payı çeketti. Baaşladı o Moldovanın hem Gagauziyanın gimnalarından.

Taa eveldän Hederlez yortusunda gagauzlar at yarışmaları yaparmışlar. Onuştan, gimnalardan sora, ilkin laf verildi Çadır “AT-Prolin” at fermasının direktoruna Konstantin KELEŞ, angısı tanıştırdı musaafirleri o atlarla, ani Hederlez yortusunun baş sırasında

– “Altın At” yarışmalarında – pay alacaklar. O atları tribunaların önündän edektän geçirdiler hem ipodromda denemä koşuları gösterildi.

Pek meraklı bir iş oldu o günü. “AT-Prolin” at fermasının direktoru Konstantin KELEŞ tanıştırdı siiredicileri üç günnük bir kuliylän (Bella hem Rubinin kulisininnän) da teklif etti ona ad koymaa. Teklifler çoktu, ama sonunda karar alındı Enseyiş Günü için kulinin adını “Brest” koymaa.

Bundan sora, kutlama sözünnän ipodromda bulunanara hem Gagauziyanın bütün insannarına danıştı Gagauziya Başkanı İrina VLAH.

Hederlez yortusu kutlayannara

kendi yazılı selâmını yolladı Moldova Parlamenti deputatı Nikolay DUDOGLU.

At yarışmaların önündä baaşladı kamçı patlatması yarışması. Onda ensediler çadırlılar Dimitriy KELEŞ hem Panteley FEDORENKO.

Sora “Altın At” yarışmaları baaşladı. Yarışmada erleri aldılar:

İki yıllık atlarda: 1-ci – Mihail ZLATOV (Komrat kasabası, kısırak – “Pifogor”); 2-ci – Sergey ZAMŞELKİN (Esirli küüyü, Basarabka rayonu, kısırak – “Podarok”), 3-cü – Daniel SIRBU (Floreşti kasabası, kısırak – “Vama”).

Üç yıllık atlarda: 1-ci – Mihail ZLATOV (Komrat kasabası, haygır – “Vodopad”); 2-ci – Grigoriy DRAGAN (Başküüyü (Kirsovo), haygır – “Liveny”), 3-cü – Nikolay POPOV (Taraklı kasabası, haygır – “Dobry”).

“Altın At” yarışmaları en üüsek noktasına yaklaştıydı, açan işä Allaa karıştı – baaşladı yaamur hem tolu. Bu üzerä “Altın At” yarışması durgundu, ama Konstantin KELEŞ açıkladı, ani bu yarışmalar Kirez ayın (iyün) 9-da ilerleyecekler.

Avşamneyin Çadırın meydanında Hederlez yortusu bir büyük kontertlän kapandı.

Redakşiyamızdan: Saa olsunnar hepsi kim bu gözäl Hederlez yortusunu insannara baaşladı: başta Gagauziya Başkanı hem İspolkom azaları, Gagauziya Halk Topluşu Başı hem GHT deputatları, rayon administrafıya başları hem primarlar, Gagauziya kultura hem turizma Upravleniyanın başı hem zaametçileri, ansambiller hem onnarın artistleri, Çadır “AT-Prolin” at fermasının direktoru hem fermanın izmetçileri.

Saa olsunnar hepsi insannar, kim saymadı zaametini hem vakidını da bu yortunun olması için katkıda bulundu hem omuzunu koydu.

PATRETLÄR - gagauzinfo.md (1-ci sayfa) hem gagauzmediya.md

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çikêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 727.

İndeksi - PM – 21358

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Kongaz küüyü Klisenin Kurbanını baktı

Kirez ayın 19-20 günnerindä Kongaz küüyü kendi Kurbanını baktı. Kutlamalar ilersi günü sport yarışmalarınan başladı. Kurbanın baş kutlaması Kirez ayın 20-dä çin sabaalän, Kongaz Klisesindä yortulu slujbadan başladı. Sora insannar komka verildi hem klisä 3 kerä kruçalarlan dönüldü.

Bu ayozlu işlerdän sora da, Klisenin aulunda Kurban masaları kuruldu da slujbaya katılan insannar Kurban sofralarına oturdular.

Kongaz küüyün Kurbanını bakılması küüyün Kultura Evinin önündä büyük bir konçertlän ilerledi. Bitkidä da salüt yapıldı.

Ayrıca, Kirez ayın 23-dä Kongazda eni bir slujba yapıldı. Slujba ilgiliydi küü Klisesinin remondun bitmesinnän. Bu slujbada, küülülerdän kaarä, pay aldılar Gagauziyanın Başkanı İrina VLAH hem Komratlan Kaulun episkopu Anatoliy.

O günü, klisedä slujbadan sora, Kongazda taa bir paalı iş yapıldı – ayozlandı hem okundu eni Çasovnä (*yapıldı Paçi aylesinin zaametlerinnän tarafından*), ani Kongaza Başküüyü tarafından giriş yolun saa tarafında yapıldı. O slujbaya da, erindeki popazlardan kaarä, Komratlan Kaulun episkopu Anatoliy da katıldı. **Kurbandan patretlär 5-ci sayfa**

Avdarmada milli rubaların Günü

Kirez ayın 25-dä Moldovada milli rubaların Günü bakıldı. O yortu Avdarma küüyündä dä geçti.

Yortunun paalı musafirleri oldular Kişinev TİKA kordinatörü Canan ALPASLAN hem onun yardımcısı Osman USTA. **8-ci sayfa**

İrina VLAHın Türkiyeyä ilk ofițial viziti

Kendi seçildü günündän (2015 yılın Baba Marta ayın 22-dän) 1 yıl 3 aydan sora, 2016-cı yılın Kirez ayın 21-dä Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Türkiye dışişleri ministerliin teklifinä görä, Türkiyedä ofițial bir vizitlan bulundu. Vizit programasına görä Canabisi ayırı-ayırı buluştu Türkiye Prezidentinnän Recep Tayyip ERDOĞANnan, Başbakanınnan Binali YILDIRIMnan hem Dışişleri Bakanınnan Mevlüt ÇAVUŞOĞLUyan.

Buluşmalarada Türkiye hem Gagauziya arasında ekonomika, cümne hem kultura soruşları incelendi. TİKA hem YTB yolunnan yapılan proektlerin ilerlemesi urgulandı. Ayrıca Türkiye tarafı açıkladı, ani Çadır kasabasında sellerin zararlarını ortadan kaldırmaa yardımcı olacak.

Urgulandı, ani Komratla Recep Tayyip ERDOĞAN üüredencilik merkezin düzülmesi ilerleyecek hem Ankarada Gagauziyanın temsilcilii açılacak.

Ayırı buluşmaklar oldular Türk İşbirlii hem Koordinatıya Agenstvosun (TİKA) Başkanı Serdar ÇAMlan hem Türkiyenin Yurtdışı Türklär hem Ak-raba Topluluklar Başkannı (YTB) Başkanı Kudret BÜLBÜLlän da.

Bundan kaarä Gagauziyanın hem Türkiyenin Bursa kasabasının arasında işbirlii hem kardaşlık anaşması imzalanacak.

Türkiyemin yardımına kimsey olmayannar yannaşmasın!

Taa belli olduynan, ani Türkiye Respublikasının Prezidenti hem Pravitelstvosu, TİKA yolunnan, Gagauziyaya yardımınarı zeedeltmää karar almış (*o yardımınarı içindä var radioylan televideniya da*) saadan-soldan başladık işitmää, ani bu yardımınar şindi “bişeycik hem kimsey olmayan kişilerin” ortaklan olmuş.

Onuştan bu yazıları yazmaa zorunda kaldım. Çünkü o “bişeycik hem kimsey kişilär” başladılar yavaştan saada-solda üünmää bu “yaptıklarınnan”. O üünmelerdän “üürendik”, ani kocamiti Türkiyenin lideri hem prezidenti, sadä onnarı sesleyip, bu yardımınara karar almış.

Masallara bak! Bu masallar da diil, yalan!

Aslısı bu: Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Türkiyedä bulunarak, problemlarımızı açıkladı da Türkiyenin Prezidentinnän Recep Tayyip ERDOĞANdan, Türkiye Başbakanından Binali YILDIRIMdan hem Türkiye dışişleri Bakanından Mevlüt ÇAVUŞOĞLUdan Gagauziya için yardım istedi. Türkiyenin Bükükleri da bu yardımınarı yapmaa uygun gördülär.

Kalan bişeycik hem kimsey olmayan kişiciklerin annatmaları yalan. **Ko Türkiyemin yardımına kimsey olmayannar yannaşmasınnar!**

Akademik Todur ZANET, Gagauz Milli Gimnanın avtoru

İslää üürenmäk için vıpuskniklerä baaşışlar verildi

Lıteyleri başaran Gagauziyanın üürencilerine deyni Komratta "Vıpusknikler Balı" yapıldı. Orada TİKA programaların Kişinev kordinatörlük Ofisin kordinatörü Canan ALPASLAN, TİKA adından baaşladı bir nootbuk Avdarmann Dimitriy ÇELİNGİR teoretik lıteyin vıpuskniinä Viktor KİROVİÇa.

Viktor KİROVİÇ pek islää biler gagauz dilini. O çok kerä pay aldı gagauz dilindä Olimpiadalarda. Hem diil salt pay aldı, ama orada tüsek erleri da aldı. Sadä respublika olimpiadalarında 2 kerä birinci oldu hem 1 kerä ikinci.

Not. "Vıpusknikler Balı" yapıldı Kirez ayın 22-dä. Onda pay aldılar 16 lıteydän 335 vıpusknik. Onnarın arasından en islää 40 üürenciyä ödüllär verildi. 7 kişiyä da Gagauziya Başkan İrina VLAH planşet baaşladı.

Çadırda bela: kasabayı sellär bastı!

Kirez ayın 13-14 gecesi bakırdan dökülän yaamurlar hem fırtına Gagauziyanın Çadır kasabasına büyük bela getirdi: Çadırı sellär bastı.

Yaamurlar gölleri doldurdular. Dolu göllerin suları da, tıynakları yıkip, sellärä döndülär. Sellär da bütün kuvetlän yolları hem köprüleri söktülär, aullarlan maazaları hem pınarları doldurdular, evlerin temellerini aldılar, duvarları hem aulları yıktılar, pannerin tükännarında malları bozdular.

Para olarak bu belanın zararı 8 milyon leyi buldu. En büyük zararlar Çadır kasabasının Stratan deresini çayırında bululunan evlerä oldu. Bütün Çadırda zarar 107 evä dokundu. Onnarın 9-zu yıkık. 59 maaza suylan dolu. Çadır kasabasının 40 sokaanda 22 kilometra yol bozuk.

Yıkık evlerdän 36 kişi kaldırıldı. Onnarın 9-zu uşak.

Kırlarda kimi tarlaların bereketi 30-dan 100 proşentädan zän oldu.

Çadırda durumu incelemää deyni Moldova Pravitelstvosu maasuz bir toplantı yaptı. O toplantıda karar alındı Çadırda yardım için 8 milyon leyi bütçetän vermää. Bundan kaarä zarar görän insannara da para yardımı yapılacaktır.

Çadır kasabasının primariyası buyur etti çadırlılar cumaaya, Kirez ayın 17-nä, kasabanın temizlemäk subotniinä çıksınnar. Çadır kasabasında üstolan durum kuruludu.

Romniyanın SMURD hızlı yardım vertolötu Moldovada düştü

Kirez ayın 2-dä Moldovanın Kantemir rayonun Haragış küüyün yanında Romniyanın SMURD hızlı yardım vertolötu patlamaktan daaldı da erä düştü. Bu katastrofada dört kişi öldü: iki pilot, vıraç hem vıraçın yardımcısı.

O günü vertolöt Gagauziyanın Valkaneş kasabasından aar hastayı Kişineva getirdi da Kaul kasabasına ikinci hasta için dönärdi.

Tragediyanın incelemesini Romniya hem Moldova prokuraturaları ortak yapêrlar.

Moldova prezidenti Nikolae TİMOFTİ imzaladı emir, angısına görä Moldovada Kirez ayın 3-çü yas günü sayıdı.

Rusiyanın Sankt-Peterburg hem Pskov kasabalarında Gagauziyanın Günneri geçti

Kirez ayın 12-15 günnerindä Rusiyanın Sankt-Peterburg hem Pskov kasabalarında Gagauziyanın Günneri geçti. Günnerdä kulturamız, adetlerimiz hem literaturamız gösterildi. Bundan kaarä ekonomika uurunda kuvedimiz da açıklandı.

Gagauziyanın Günnerindä pay aldılar Gagauziyanın başkanı İrina VLAH hem onun ikinci yardımcısı Olesä TANASOGLU.

Günnerin çerçevesindä Sankt-Peterburgta Gagauziyanın temsilciliği açıldı (*Admiral Lazarev sokaa, ev 16*).

Gagauziyanın Günnerindä sankt-peterburglulara hem pskovlulara verildi kolayı tanışmaa anılmış gagauz resimcilerinin yaratmalarınnan. Oralarda sergilendi Dimitriy SAVASTİNın, Sergey SAVASTİNın, Grigoriy DEÇEVİN, Pötr FAZLİNİN, Mariya DİMOGLUNUN, Vitaliy MANCULUN, Mihail ARABACININ resimleri.

Sankt-Peterburgun milli literatu-

raları bibliotekasında açıldı gagauz literaturasının köşesi, neredä er aldılar gagauz yazıcıların Nikolay BABOGLUNUN, Mina KÖSÄNİN, Gavril GAYDARCININ, Vasi FİLİOGLUNUN, Todur ZANETİN kiyatları. Sergilerdä er verildi Mihail ÇAKİRİN, Födör ANGELİNİN, Stepan BULGARININ, Mihail GUBOGLUNUN kiyatlarına da.

Sankt-Peterburgta hem Pskovda gagauz artistlerin büyük konşertleri yapıldı. Onnarda pay aldılar anılmış "Kadınca" ansamblisi (önderci Avram KÖSÄ), artistlär Mariya KISA (TA-

RANENKO), Vitaliy MANCUL, Pötr PETKOVIÇ hem başkaları.

Ekonomika uurunda Gagauziyayı tanıtmak için Sankt-Peterburgta Gagauziya ekonomika kuvedinin prezentaşiyası yapıldı. 12 stend Gagauziyanın çeşitli ekonomika bölümnerini açıkladı: suvenirlerdän hem el işlerindän taa şarapçılık, konservacılık hem maasul mallarınadan. Bundan karä gösterildi karı rubaları, kilimnär hem kürkçü malları, ani yapılelär Gagauziyada, bildirer başkannın haber merkezi.

Fotolar - gagauzinfo.md

Georgiy TABUNŞÇİKä "Gagauz Yeri" ordeni

Gagauziyanın ilk başkanı Georgiy TABUNŞÇİK kendisinin «Избранные статьи и выступления» adlı kiyadının Kirez ayın (iyün) 24-dä Komrat regional bibliotekasında prezentaşiyasında kabletti Gagauziyanın büünkü Başkan İrina VLAHın ellerindän en büyük ordenimizi – "Gagauz Yeri" ordenini.

Georgiy TABUNŞÇİKİN «Избранные статьи и выступления» kiyadında toplu Canabisinin en seçmä yazıları hem statyaları. Onnarın taa çoyu Moldovada hem Gagauziyada cümne-politika hem soşiallan ekonomika durumu için fikirlär hem düşünmeklär.

Bundan kaarä kimi statyalar perestroyka vakıdının yaşamaya dokunmasını da açıklêrlar.

Not. Georgiy TABUNŞÇİK duudu 1939-cu yılda Gagauziyanın Kıpçak küüyündä. Çok yıllar çorbacılık hem partiya öndercilik kuruluşlarında işledi. 1995-1999 hem 2002-2006 yıllarında Gagauziya Başkanı oldu.

Bu haliz demokratiya: Halk Evropa Birliindän çıkalm dedi, Angliya Premyer-ministrusu gitti

Kirez ayın (iyün) 23-dä Angliya (Büük Britaniya) devletindä “Evropa Birliindä (EB) kalmaa mı, çıkmaa mı?” referendumu oldu. Referendumda 51,9% Evropa Birliindän çıkmak için oy verdi.

Bu referendumu başlattıydı Angliyanın Premyer-ministrusu David KAME-

RON. Referendumdan bölä sonuçlar çıktıynan Canabisi ertesi günü açıkladı, ani Premyer-ministruluktan vazgeçer.

Şindi Angliyada eni Premyer-ministru ayrılacak. Beklenen, ani o Premyer-ministru olacek London kasabasının eski mêri Boris JOHNSON,

angısı Evropa Birliindän çıkmak için açıktan agitaşıya yaptı.

Naşêy o halizdän demokratiya bu referendumun yapılmasınan hem sonuçlarınan ilgili olarak gördük. Angliya devletin örnää gösterdi bizä nicä haliz demokratiya işleer: Angliya

Foto – tass.ru

halkı Evropa Birliindän çıkalm dedi, Premyer-ministru David KAMERON Premyer-ministruluktan gitti.

GRTnın eni ispolnitelnıy direktoru Vladimir KILÇIK ayırıldı

Kirez ayın (iyün) 17-dä Gagauziya Radio hem Televideniya cümne kompaniyasının Gözledici Sovetin toplantısında, üç kandidatin arasından, GRT ispolnitelnıy direktoru Vladimir KILÇIK ayırıldı.

Canabisinnän bilä konkursa katıldılar işadamı Vadim ANASTASOV hem Gagauziya bilim-araştırma Merkezin zaametçisi Grigoriy RADOV.

Vladimir KILÇIK son günädän Gagauziyanın İspolkomunda işlärdi.

GRT radiosu hem televideniyası eni baş redaktorları konuldu

Kirez ayın (iyün) 24-dä Gagauziya Radio hem Televideniya (GRT) cümne kompaniyasının Gözledici Soveti kendi toplantısında GRTnın radiosunun hem televideniyanın eni baş redaktorlarını koydu.

Galina MARESEVA

GRTnın radiosunun baş

redaktoru Galina MARESEVA oldu, televideniyanın sa eni baş redaktoru İvanna KÖKSAL oldu.

B u n d a n kaarä GRTnın baş injeneri Yaroslav BULGARu koyuldu.

İvanna KÖKSAL

Foto – gagauzinfo.md

KOMBİNAŞIYA: GRTnın başına saklıdan hem kavgasız kimi getireceklär?

Çok yıllar sıravardı Gagauziya Radio hem Televideniya (GRT) cümne kompaniyasının dolayında, taa doorusu onun önderciliinä getirilän insannarın dolayında, tepremeklär, kavgalar, sudlar oldu. Bunnarlan GRT Predsedatellerini iştan attılar. Onnar sa, suda verip, sudları taradılar. Onnarı genä iştan attılar, onnar genä sudları taradılar. Sora kombinaşiyalar genä enidän başladı. Ama çark hep ölä döndü: iştan atmak – sudlar, genä atmak – genä sudlar. Bu çarkın dönmesini bir türlü durgudamadılar. Ama şindiki önderciler bir saklı hem kavgasız KOMBİNAŞIYAlan bu çarkın dönmesini durgutmaa becerdiler.

Ama, bilginiz için, isteirim söylemää, ani önderciler kendi saklı neetlerini aslıya çıkarmaa deyni, ilktän GRT için zakonu diıştirdiler. O zakonnan GRT predsedateli erinä ispolnitelnıy direktor erini açtılar hem radioylan televideniya baş redaktorlar koydular. Maamilä surat bu bişeylär diıştirciimış.

Da şindiki Gagauziya ondercilerin çalışmasınan GRTnın son başınan ilgili fasıl bir kombinaşıya yapıldı. Hem da ne kombinaşıya!!!

Söz gitmeer geçennerdä GRTnın başına koyulan Vladimir KILÇIK için. Söz gider aslı ispolnitelnıy direktor olacek kişi için.

Bu sadecä bir fikir, ama onu sizinnän, paalı okuyularım, paylaşmak benim borcum.

Hadiyin biraz düşünelim, fantazyamızı biraz sarsıladalım!

GRT – cümne kompaniyası sayılêr! Ama bu ilk bakışta ölä! Taa derin hem geniş bakışlan bakarsak: **bu bir büük politika silähü.** O siläh kimin elindä o da Gagauziyada başta olêr.

Şindi bakın: güzä, yada en geç – kışa, Gagauziyada Halk Topluşun seçimneri olacek. Halk Topluşu da kimin elindä olacek bu önemni.

Baamsız bir Halk Toluşu olursa, ozaman Gagauziya Başkanına sadä kendi istediini yapmaa zor olacek. Ama Gagauziya Başkanın (angı başkan da olmasa) cöbündä bir Halk Top-

luşu olursa, ozaman Başkan istediini pek raat yapacak. İncelik burada!

Şindi bakalım GRTda işlar ileri dooru nicä gidecek!?

GRTnın mehanizması bilersiniz mi nicä işleer?

GRTnın başında bişeycik için cuvap etmeyän Gözledici Sovet durêr. Kendiniz gördünüz nicä kavgalı hem cıngırdaklı bir Gözledici Soveti büünkü günädän GRTda var. **Nekadar zarar o getirdi GRTya sadä bir Allaa biler!** O Gözledici Soveti, kuvetlerä (cümneyä diil!) izmettä bulunarak kendi kara hem biyaz işlerini bu günädän yaptı. Şindi o tezdä daalacak. Ama ilktän taa bir kara yımırta yımirtlayacak, sanêrim.

Bu yımırta da bölä: birazdana GRTnın eni seçilän ispolnitelnıy direktoru Vladimir KILÇIK kendi işindän çıkacak, da ozaman, **Kart kısıraan düşünü bizä annadarak,** Gözledici Soveti GRTnın geçici ispolnitelnıy direktoru GRTya eni koyulan baş redaktorların birisini koyacak (**Bir ansırmaktan tanıyın kim!**). Bundan sora da Gözledici Sovetini daadaceklar, da eni Gözledici Soveti nezamansa kurulacak.

Nezaman, bilersiniz mi? Eni Halk Topluşu seçildiinän!

Sora bu eni Halk Topluşu, sıra geldiinän, GRTnın eni Gözledici Sovetinin seçmesi için kompaniya açacak. Siz bilersiniz mi nezaman bu iş

olacek? Bän da bilmeerim! Bu iş bir yıldan zeedä sürtecek, bekim!

Bütün bu vakıtta Gagauziya Radio hem Televideniya (GRT) cümne kompaniyasının başında geçici ispolnitelnıy direktor kalacek, zerä haliz ispolnitelnıy direktoru seçän kuruluş (Gözledici Sovet) olmayacak.

Taa ötää: bu arada, TİKA yolunan, GRTya para hem teknik yardımını yapmaa deyni Türkiye Respublikasının Prezidentinin hem Pravitelstvusunun 2016-cı yılın Kirez ayın (iyün) 22-dä alınan neetleri da aslıya çıkacak. Da bilersiniz insana nesoy **masal** annadaceklar: **bu yardımınarı geçici ispolnitelnıy direktor olan kişi getirtti,** da bu üzerä da deyeceklär: ko bu insan ileri dooru da GRTnın ispolnitelnıy direktoru olsun.

O geçici ispolnitelnıy direktor kişinin GRT cümne kompaniyasının ispolnitelnıy direktoru olmasına hiç bir köstek görmeerim. Allaa versin olsun! Ama bir işi annamêırım: neçin Canabisini geçennerdä **doorudan** ispolnitelnıy direktoru seçmedilär. Hiç bişeyi diıştirmeyeceydi, herliim birkaç afta geeri olan GRT ispolnitelnıy direktoru konkursuna **3 kişi erinä 4 kişi** dokument veräydi. Ozaman da dördün arasından Gözledici Sovetindekilär (**üüsek emirä görä!!!**) onu seçeedyдилär. Ama bu kombinaşıya yapılmadı! **Osa yapılan bizim annamadımız bir kombinaşıya mı yapıldı?**

Bezbelli haliz kombinaşiyalar bölä yapılêr. Siz sa deersiniz – kavg! Ne istär sa olsun, ama milletä deyni bu kombinaşiyalardan ne sıcak ne da suuk.

Bir işä şaşêırım: **neçin bu kombinaşiyalar lääzim?** Cuvabı kendisi geler: **o geçici ispolnitelnıy direktor olacek insan büün bişeycik. Ona deyni Türkiyenin devlet kapuları kapalı.** Allelem, onun umudu var, ani bu doljnosty verecek kolayımı o kapuları açmaa hem kendisini, nestä, naşeyssä göstermää.

Paalı okuycum, bu yazılarım sadecä bir incelemä! Onnarı ölä kabledin. Dooru mu onnar, yannış mı en kısa vakıtta görecez.

Yazımı Hoca Nastradin için pek gözäl bir gagauz fikrasınan başarmaa isteirim: **“Bir Pazar günü erken Hoca yannaşmış kasabanın baş tükäninä da kilidi kırarmış. Yoldan geçän adamnar bu işi deneyip, onu bişeyä getirämemişlär da sormuşlar:**

– Ne o Hoca, ne sän orada buuşêrsın yapmaa?

– Ne olsun? - demiş hiç bir gamsız Hoca, - Kemençä çälêrim.

– E o senin kemençenin sesi neçin çıkmêêr?

– Dayanın, dostlar, - cuvap etmiş Nastradin, - sesi yarına çıkacak.”

Akademik Todur ZANET,
Gagauz Milli Gimnanın avtoru

Sergey SAVASTİNdan Mehmet Selim KARTALa ATATÜRKün patredi

Türkiye Büyüklüğü Mehmet Selim KARTALın teklifine hem istediğine göre gagauz resimcisi Sergey SAVASTİN resimledi Mustafa Kemal ATATÜRKün patredini.

Hederlez ayın 13-dä Gagauz Milli Gimnasının avtoru hem Akademik Todur ZANET bu patredi, Kişinev Türkiye Büyüklüğüne paalı Mehmet Selim KARTALa, getirip, verdi.

Not. Sergey SAVASTİN anılmış gagauz resimcisinin hem geniyinin, raametli Dimitriy SAVASTİNın (Mete SAVAŞAN) oolu. Büünkü gündä Komrat Dimitriy SAVASTİN resimci şolasının direktoru.

“ATATÜRK anma” hem “Gençlik hem sport” yortuları Kongazda bakıldı

Türkiyede Hederlez ayın 19-zu “ATATÜRK anma” hem “Gençlik hem sport” yortuları Gagauziyanın Kongaz küüyün Süleyman DEMİREL lişeyinde bakıldı.

Yortuda pay aldılar Türkiye Kişinev Büyüklüğü Mehmet Selim KARTAL, Kongaz primarı Mihail ESİR, TİKA Kişinev Ofisin kordinatoru Canan ALPASLAN hem Ofisin çalışannarı, Gagauziyanın üüredicilik hem kultura Upravleniyaların başları, türk vatandaşları hem cümne insanları.

Kutlamalar başladılar Türkiyenin kurtuluş cenginde canlarını verän insanlarını susmak minudunnan anmakları. Sora Türkiyenin, Moldovanın hem Gagauziyanın Gimnaları çalındı.

Ofişal nasaatlardan sora da lişeyin üürencileri bir konşert gösterdiler. Kutlamalar sport yarışmalarının ilerlendi.

“Kadınca” uşak oyun ansamblesinde İtalyada “Grand-prix” ödülü

2016-cı yılın Hederlez ayın 19-20 günnerinde İtalyanın Rimini kasabasında geçti “Riminde III-cü halklararası “Fest İfo” folklor Festivali”. Bu Festivalde Gagauziyanın başkasabasından Komrattan “Kadınca” uşak oyun ansamblesi “Grand-prix” ödülünü aldı.

Nicä bildirdi ansamblesinin öndercisi Êduard KÖSÄ bu yarışmada pay aldılar 30 devlettan (Azerbaycan, Bulgarıya, Êstoniya, Horvatiya, Litva, Moldova (Gagauziya), Polşa, Romıniya, Serbiya, Sloveniya h.t.b.) uşak oyun ansamblesileri.

Bu “Grand-prix” ödülünü “Kadınca” uşak oyun ansamblesi, birebir can düülmesinin, baaşladı kendi kurucusuna hem çok yıllar öndercisine Avram Petroviç KÖSÄyâ.

ATATÜRKü anma Gününâ şahmataylan şaşki turniri

Hederlez ayın 19-da Türkiye Respublikasında iki yortu bakılê: “ATATÜRK anma Günü” hem “Gençlik hem sport Günü”. Bu yortularda, artık 10 yıl sıravardı, Komrat ATATÜRK bibliotekasında uşaklar arasında şahmataylan şaşki turniri yapıldı. Bu yıl şahmata turnirini ortak hazırladılar ATATÜRK bibliotekasının zaametçileri hem Gagauziyanın şahmatalarda hem şaşkilerde anılmış trenerı Andrey Konstantinoviç ÇEŞMECİ. Turnira sponsor oldu Kişinev Türkiye Büyüklüğü.

Turnirda pay aldılar Komrattan hem Kongazdan 2006-2009 yıllarında duuma uşaklar, ani kendilerini bu evelki oyunda başarılı duyêlar. Uşakların becerikliinâ göre, onları 10 yaşından uşakları böldüler iki grupaya: küçüklêr hem büyük grupalarına. 10 yaştan büyük uşaklar ayırı yarıştılar.

ATATÜRKü anma Gününâ 10-cu şahmata turnirin açılış nasaatlarını tuttular ATATÜRK bibliotekasının direktoru Vasilisa TANASOGLU, Türkiye Respublikasının Yunus Emre kuruluşun türk dilinde üüredicisi Yunus POLAT, turnirin baş sudyası Andrey ÇEŞMECİ.

Sora yarışmalar başladı. Pek meraklı hem talantlı oynannardan sora turnirin prizörleri da belli oldu.

Turnirin sudyaları oldular Andrey Konstantinoviç ÇEŞMECİ (baş sud-

ya), Mihail Nikolaeviç STATOV hem Nikolay İvanoviç DİMOV.

ATATÜRKü anma Gününâ 10-cu şahmata turnirinde ödüllêr bölâ payedildi:

Kızların arasında küçüklêr grupasında: 1-ci – Ekaterina KARÄKOVA; 2-ci – Kseniya MARDARY; 3-cü – Marina MİHAYLOVA.

Kızların arasında büyükler grupasında: 1-ci – Valentina KRİSTİOGLU; 2-ci – Darya RADİONOVA; 3-cü – Mariya ÇERNEVA.

Çocukların arasında küçüklêr grupasında: 1-ci – İgor STOMAT; 2-ci – Stas KAYNAK; 3-cü – Aleksandr RUDEVİÇ.

Çocukların arasında büyükler grupasında: 1-ci – Artöm KARASENİ; 2-ci – Oleg DİMİTROGLU; 3-cü – Aleksandr GROZDEV.

10 yaştan büyük kızların arasında: 1-ci – D. UZUN; 2-ci – Tatyana DUDOGLU; 3-cü – Evgeniya DUŞKOVA.

10 yaştan büyük çocukların arasında: 1-ci – V. BESARAB; 2-ci – Nikolay KAPAKLI; 3-cü – A. BOİŞTÂN.

Turnirda enseyennerâ, alınmış erlerâ göre, medaliler, Dipolomnar hem baaşşlar verildi. Kalan uşaklara “Katılmak Diplomnarı” verildi.

Not. Biz şükür ederiz Türkiye Büyüklüğüne hem Büyüklüğü Mehmet Selim KARTALa kendisine o sponsorluk yardımı için, ani verdi kolayını bu şahmata-şaşki turnirine katılan uşakları baaşşları sevindirââ.

Vasilisa TANASOGLU,
“ATATÜRK” bibliotekasının direktoru

“Kadınca” ansamblisinin öndercisi Avram Petroviç KÖSÄ – 65 yaşında!

Kirez ayın 10-da “Kadınca” oyun ansamblisi Komratta büyük bir konçertlan kutladı kendi öndercisinin Avram KÖSÄnin 65 yaşını hem Canabisinin yaratmak yolunun 40-cı yıldönümünü.

Konçertta pay aldılar “Kadınca” oyun ansamblisinin hepsi yaşta boyları – başlayıp uşaklardan da başlayıp yaşlılarla. Ansamblinin artistleri gösterdiler Gagauziyada yaşayan milletlerin 14 oyununu. O oyunların arasında vardı gagauzların, moldovannarın, ukrainnarın hem bulgarların oyunların. Sevindirdilər kendi öndercisini “Kadınca” ansamblinin türkücüleri da.

O avşam hem ştenadan, hem zaldan çok gözäl laflar sölendi Avram Petroviç KÖSÄ için, onun Allahtan vergisi için, onun insanını hem esaplı için.

Biz da kutlêertz bu Bükük bukva-dan adamı, horeografi, önderciyi hem islää ürekli insanı – Avram Petroviç KÖSÄyi–bugözälyıldönümnerinnän! Saalık hem uzun ömür Canabinizä!

Kusurlulara yardım için Kişinev primariyasına TİKAdan mikroavtobus

Geçän afta Türkiye Respublikası TİKA yolunnan Kişinev primariyasına kusurlulara hem sakatlara yardım için tertiplenmiş bir mikroavtobus verdi. Bununnan ilgili primariyada ofițial bir sıra yapıldı.

Kişinev primariyasına TİKAdan mikroavtobusu verilmesinin ofițial sırasında pay aldılar Türkiye'nin Kişinev Büyükelçisi Mehmet Selim KARTAL, TİKA programaların Kişinev kordinatörük Ofisin kordinatörü Canan ALPASLAN hem Moldovanın başkasabası Kişinev primarinin yardımcısı Nistor GROZAVU.

TİKAnın verildi maasuz kusurlulara deyni tertiplenmiş mikroavtobus alındı primariyanın soțial izmetleri bölümünä.

Şindilik Kişinevda hem onun dolayında bulunan küülerdä 22 bin kusurlu hem sakat insan yaşêêr. Bu mikroavtobus verecek kolayın, makar ki birasçık, bu insanların yaşamalarını ilinnendirmää hem onnarın cümne yaşamasını kolaylaştırmaa.

Selcuklu belediyesindän Kongaza su skvajinası hem başnäsı yapılacak

Nicä açıkladı Kongaz küüyün Türkiyedän kardaş kasabasından Koniya Selcuklu belediyesinin dışılışkileri müdürü Ayhan GÜRBÜZER Selcuklu belediyesi Kongaza su skvajinası hem başnäsı yapacak.

Skvajinayı hem başneyi, TİKA yolunnan, Kongaz küüyün Bucak gençlik maalesindä yapacaklar. Bu maalä küüyün en genç maalelerinden birisi hem bulunêr küüyün en üsek erindä. Yazın, sıcaklar geldiynän, orada punarlarda su biter. Onuştan buradaki insanların skvajinadan çıkarılan suya büyük zorları var.

Neettä var skvajinayı hem başneyi birkaç ayın içindä yapmaa da onnardan 250 evä su çekmää.

Türkiyedän kardaşı Kongaza maşına baaşladı

Kirez ayın 20-dä Kongaz küüyün Kurbanında Kongazın Türkiyedän kardaş kasabasından Koniyanın Selcuklu belediyesindän (primariya) Kongaza bir maşına baaşlandı.

Selcuklu belediyesi maşınayı, TİKA yolunnan getirip, küüyün Kultura Evinin önündä Kongaz kusurlu uşakların

“Güneş okçaazı” Merkezine baaşladı. Maşınada var maasuz lift, ani uşakları ükletmää hem indirmää deyni.

Baaşlamak yortusuna katılmaa deyni Kongaza geldilər Türkiye Kişinev Büyükelçisi Mehmet Selim KARTAL, Selcuklu belediyesindän Osman ŞİMŞEK (belediye başkanı adına), Ayhan GÜRBÜZER (belediyenin dışılışkileri müdürü) hem onun yardımcısı Ali ÜRÜNAY, TİKA programaların Kişinev kordinatörük Ofisin kordinatörü Canan ALPASLAN, onun yardımcısı Osman USTA, Akademik Todur ZANET.

Türkiyedän musaafirlär Kongazlan hem kongazlılarla tanıştılar hem yortulu sıralarda pay aldılar.

Kongaz küüyü Klisenin Kurbanını baktı

İlyä HACI “Gagauziyanın kıymetli artisti” oldu

Hederlez ayın 13-dä Komradım Kultura Evindä kulturada zaametçilerin kutlama toplantısında Gagauz Milli teatrusunun artistına hem baş rejisörüne İlyä HACIya “Gagauziyanın kıymetli artisti” adı verildi.

“Hamdullah Suphi hem gagauzlar” bilim simpoziumu oldu

Kirez ayın 2-4 günnerindä Komratta Gagauziyanın M.Maruneviç adına bilim aaraştırma Merkezindä geçti Halklararası bilim simpoziumu “Hamdullah Suphi hem gagauzlar”, angısı Türkiyedän “Türk ocakları genel Merkezi”nnän ortak hazırlandı.

“Hamdullah Suphi hem gagauzlar” bilim simpoziumun çalışmasında pay aldılar Gagauziya İspolkomu predsedatelin birinci yardımcısı Vadim ÇEBAN, Türkiye Kişinev Bükkelçisi Mehmet Selim KARTAL, TİKA programaların Kişinev kordinatörlük Ofisin kordinatörü Canan ALPASLAN, Gagauziyadan hem Türkiyedän bilim, kultura hem cümne insanları.

Not. Hamdullah Suphi TANRIÖVER, 1931-ci yılın İyün ayın 12-dän beeri Romaniyada Türkiye Bükkelçisi, ani gagauzların kalkınması için çok çalışmış.

Gençlär demokratiya paalılıkları için

Hederlez ayın 14-dä Kongaz küüyün Todur ZANET lişeyindä geçti sergi “Gagauziya gençleri demokratiya paalılıkları için”, angısında pay aldılar gimnaziyaların hem lişeylerin üürencileri. Sergi hazırlandı “Success cümne kuruluşu çalışmalarınnan hem “Pro-Evropa” Merkezin katkısınnan.

Sergiyä katıldılar Gagauziyanın Baurçu, Başküüyü (Kirova), Beşgöz, Kongaz, Kıpçak, Tomay küülerindän hem Komratlan Valkaneş kasabalarından üürenciler, Komrat Devlet Üniversitetin studentları hem da Moldovanın Taraklı rayonun Kayraklı küündän üürenciler.

“Gagauziya gençleri demokratiya paalılıkları için” sergisindä üürenciler hem studentlar sergilediler duvar gazetalarını, resimleri hem el işlerini, ani annadêrlar hem açıklêrlar gençlerin demokratiya paalılıklarına bakışlarını hem fikirlerini.

Serginin sonunda katılannara Diplomnar hem dünnälän Evropanın hem Moldovanın politika kartaları verildi.

Not. Proekt yapıldı Caritas (Çehiya) kuruluşunnan ortaklıkta TRANSITION programasına görü hem onun para ayrdımı geldi Çehiya Respublikasının dışişleri minsterliündän.

Foto - gagauzmedia.md

“TÜRKSÖY Basın Ödülü” Georgiy YALANCIda

Gagauziyanın jurnalisti hem blogeri Georgiy YALANCI bu yıl “TÜRKSÖY Basın Ödülü”nü kabletti.

Çiçek ayın (aprel) 28-dä Azerbaycanın Şeki kasabasında “Şeki – 2016 yılı Türk dünnäsi kultura başkasabası” açılış yortunun sırası oldu. Açılıştta pay aldılar Azerbaycan kultura hem turizma ministrusu Abulfas GARAEV, TÜRKSÖY genel sekretari Düsen KASEİNOV, TÜRKSÖY aza devletlerin temsilcileri.

Bu yortu sırasında Türk dünnäsının seçilmiş jurnalistlerinä “TÜRKSÖY Basın Ödülü” verildi. O jurnalistların

arasında bulundu Gagauziyadan jurnalist hem blogger Georgiy YALANCI, angısına ödülü kendisi TÜRKSÖY genel sekretari Düsen KASEİNOV verdi.

“Ana tarafım – gözäl korafım” CD diskı dünneyi gördü

Çadır gençlerin “Helal Örnek” cümne kuruluşu ashya çıkardı ilk büyük proektını – “Ana tarafım – gözäl korafım”. Bu proekt Şveytariya devletinin İlerlemä hem İşbirliü Upravleniyasının para yardımınnan yapıldı.

Nicä bildirdi “Helal Örnek” cümne kuruluşun başı hem proektın kordinatörü Viktor RUSEV “Bu işi yapmaa deyni fikirä geldik ozaman, açan gagauzların arasında bir aaraştırma yapıp, gördük, ani 32 yaşından yukarı gagauzlar gagauzça okumaa bilmeêrlär. O insan nar annêêrlar hem lafederlär gagauzça, ama yazmaa hem okumaa o dildä becermeêrlär. Onuştan karar aldık CD

yolunnan onnarı Gagauz literaturasının bir parçacınnan tanıştırmaa hem gagauz literaturasının klasiklerinä hem da genç poetlarına populerizaşıya yapmaa.”

CD diskında yaratmalar 5 bölümä paylaştırlı: 1. Literaturamızın sedefleri; 2. Uşaklara deyni yaratmalar; 3. Tanışın – eni adlar; 4. Fabula sergisi; 5. Çevirili yaratmalar.

Proektı alsıya çıkarmaa deyni çok insan nar yardımcı oldular: Vasiliy RUSEV, hem Çadır milii teatrunun artistleri Elena DANACI, İlyä HACI, Natalya İVANCUK, Valentina GÜMÜŞLÜ, Lübov KIVIRCIK, Mihail KONSTANTİNOV.

CD diskın Rejisörü oldu İlyä HACI, muszika cuvapçısı – Todur GAYDARCI, lingvist – Oxsana KONSTANTİNOVA, kordinatör – Viktor RUSEV.

Bilim merkezindä gagauz adetleri için tombarlak masa yapıldı

Gagauziya M.V. Maruneviç adına Bilim-Aaraştırma Merkezi Kirez ayın 15-dä yaptı bir tombarlak masa oturuşu. Bu buluşmanın temasıydı – Gagauz adetleri. Musafirlerin arasında vardı bizim paalı vatandaşımız Todur ZANET – akademik, peetçi, yazıcı, dramaturg, aaraştırmacı, Bucaan patriotu.

Bu gün buluşmada o önderci oldu, kutlamaları da kabletti, çünkü onun duuma günü kutlandı bir gün ileri, Kirez ayın 14-dä. Temaya pek uygundu bay Todurun 2010 yılda çıktığı kiyadı “GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlär”. Kiyat kendisi söleer bizä, nekadar avtor beener kendi halkını, aylesini. Gagauz adetleri, kultura, ruh için açıklamaları yazılara avtor toplamış diil sade başka insanlardan türlü-türlü küülülêrdän, ama kendi anasından da, kendi malisindän dä. Bana pek meraklı geldi üürenmää, ki kiyadın kapaanda bulunêr onun malisinin fotosu.

Avtorun en önemni temalardan biri açlık temasıdır. Onun laflarına görä, o bu temayı çekettii aaraştırmaa, taa küçükkän görüp, nicä malisi sofradan imektän sora trofacıkları toplardı. So-

vet vakıdında bu tema kapalıydı.

İncelendi, ki avtor kendisi duygulanêr bu temadan, verer o duyguyu kiyada, kiyat da verer insanlara.

Gagauz adetlerinä dönüp, sölendi ki bu erlerdä var çok adet – bulgar da, moldovan da. Bay Todur, a y r m a a deyni angısı gagauz adeti, bakarmış lafin temelinä – eer lafin temelindä yatarsa türk lafı (diil Türkiye türkçesi), ozaman o adet – gagauz adeti. Onuştan o urguladı ki

adetleri bilmää deyni, lääzım islää bilmää dili.

Taa bir taraftan bakıp adetlerimizä, sölendi – ki halkımızda var din adetleri hem eski adetlär dä, da diil lääzım onnarı karıştırmaa.

Çok meraklı adetlär var bizim halkımızda. Bir interseli bir iş annadıldı (bu var yazılı “GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlär” kiyatta da) rusalilär için, gagauz folklorunda bulunan personajlar için, onnar diil – mifologiya personaj-

ları, nicä başka halklarda, ama – kendi ecelinnän ölmeyän insan nar.

Buluşma interes geçti, eni laf, eni söyleyiş üürendik. M. KOPUŞÇU, kutlayarak Todur ZANETi, dedi: “Bay Todur – şanı akademik, sevgili vatandaşımız. Duudu büyük uşaklı ayledä. Üürenik, çalışkan adam, angısı bizim için derin izlär brakêr.”

Tombarlak masanın teması – Gagauz adetleri. Lääzımın bir tema hem, bekim, diil bitki kerä aaraştırılan bir temaydır. Bana kalsa, çok taa bu temaylan soruşlar var, - hepsi mi adetlär fayda getirêrdilär hem getirêrlär, angılarını lääzımını, islää olacek yaratmaa ötää dooru, nesoy bunu yapmaa, gençlär nicä bakêrlar adetlerä, isteêrlär mi korumaa, annêêrlar mı onnarın maanasını hem neredän onnar çekilerlär h. b.?

Kristina KOÇAN
Patretlär – Alla BÜÜK
Kaynak: www.haber.md

Halkım benim, Canım benim, Oolun senin Bayraa tutsun

Shimarhimandrit Ioan (Peyoglo) duudu Komrat kasabasında 1964-cü yılda Kıran (dekabri) ayın 11-dä işçi-çiftçi aylesindä. Komrat Panaiyanın İver ikonasının karı manastırı kurucusu. Çok zaamet koydu, ki burada dualar kaldırılınsın ana dilindä.

2015 yılın Canavar ayın (oktäbari) 26-da, manastırın kurban yortusunda, verdilər boba İoana üüsek ad – shimarhimandrit. Nicä üüsek basamak olacek shima monahlık yolunda, ölä dä arhimandrit – popazlık yolunda.

Ay-Boba pek beener ana dilindä şiir yazmaa. 2014-cü yılda tiparlandı onun “Günnär yıla benzeer” peet toplumu. Peet yazmaa birzaman da brakılmêr. Onun derin maanalı şiirleri baalı yaşamannın herbir ipçezinnän. Onnarda var avtorun dünnä bakışı yaşamakta olan türlü olaylara.

Yaratmalarda duyulêr peetçinin sevgisi Allaha, kendi duuma tarafına, Bucaana, halkına, ana dilinä, ana-bobasına. Onun kimi şiirleri tiparlandı “Ana sözü” hem “Hahikatın sesi” gazetalarda, “Sabaa Yıldızı” jurnalında. Ay-Boba İoanın kimi şiirlerinä yazılı muzika avası, da büünkü gündä gözäl çalmêrlar Estrada çalgıclarınann.

Ay-Boba Ioan bütün candan izmet eder Dünnä Yaratıcısına hem kendi halkına. Açan var taa bölä patriot halkımızda, angısının ürää ateş gibi yanêr kendi halkı için, kendi ana dili için, kendi ana topraa için – yaşêr halkımız, yaşêr dilimiz, yaşêr ana tarafımız.

Anna SUKMAN, gagauz dilindä hem literaturasında üüredici

Bayraa

Halkım benim,
Canım benim,
Oolun senin
Bayraa tutsun.
Yıraktan görünsün,
Memeleketlär görünsün.
Gagauzlar sayılınsın,
Halklarlan sırada olsun.
29.04.2015 y. Çarşamba

Halkım

Toplandı dünnedän
Oolların senin.
Halkım benim,
Topraam benim,
Bucaam benim,
Dilim benim,
Bayraam benim.
“Gagauz!” - dedim.
29.04.2015 y. Çarşamba

Gagauz

Akêr o kan dedelerdän,

Damar çeker taa oradan -
O zor vakıtlardan.
Yıldızlara sorduydum bän:
- Gagauz gördün mü sän?
Evelki vakıtlardan
Onnar kaçkındı hererdän.
Gezä-gezä bu dünnedä
Etişmiş bu topraa -
Gözäl Bucaa.
Dikti onu başça,
Emiş, meyva.
Ekti onu baalar,
Büük-büük salkımnar.
Ekin büüder toprakta,
Biyaz ekmek sofrada.
Bu benim halkım,
Burada Vatanım.
29.04.2015 y.
Çarşamba

Tamahlık

Tamahlık insanı bozêr,
Can erini kurudêr.
Tamahlık işleer,

Raatlık kaybeler.
Tamahlık acılêr,
İnsannı kaybeder.
Tamahlık aaladêr,
Dipsiz kuyuya çeker.
12.10.2015 y. Pazertesi

Ayrılmış

Allaa seni ayırmış,
Seni burayı yollamış.
Çok yıl hazırlamış,
Kara rubalara güdirmiş.

Sän olasın güdücü,
Ayoz gibi koruyucu,
Allaha topluyucu,
Sevgini dä verici.

Sürüyü götürmää:
Onu läüzüm toplamaa.
Topladıynan, üüretmää,
Sevgilik cana ekmää.

Stavroz sana verilmä
Panayıyanın Evindä.
Sän ilerdä,

Koyuncukların da geerdä.
12.10.2015 y. Pazertesi

Cannarlan lafederim,
Allahım, inanêrim.
İnnanan yaşêêrim,
İnan da ekerim.
Te geler o cannar,
Diz çökerlär onnar.
Kahrını annadêr,
Üreeni da açêr.
Kordan ateş yapayım,
İnsana ürek vereyim,
Dooru yola doorudayım,
Günahtan da kurtarayım.
04.05.2016 y. Çarşamba

Baktım – göreyim,
Baktım – sarayım,
Baktım – sorayım,
Baktım – öpeyim.

Biter yaşım,
Biter soluum,

Biter kuvedim,
Biter umudum.

Yanêr yıldızım,
Sendä inanım,
Yalvarêrim Allahım,
Brakmasın sevdacım.
13.05.2015 y. Çarşamba

Şeremet

Şeremetsin sän,
İşin senin kıvrak,
Boyun senin alçak.
Dönersin nicä pırıldak.
Ne alêrsın elinä,
Yapêrsın nicä kendinä.
Saymêêrsın zaametini,
Darsimêêrsın işindä:
Kazma aldın – kazêrsın,
Nacaa aldın – kıyêrsın,
Süpürgä elindä – süpürêrsin,
Kuşlara her zaman verersin.
Adını saklayacam,
Hiç birinä sölämeyecäm.
Yanacımı öpecäm,
Senin için dua edecäm.

23. Hazar Şiir Avşamnarı geçti

Hederlez ayın (may) 26-29 günneri arasında Türkiyenin Elaziğ kasabasında 23. Hazar Şiir Avşamnarı geçti. Bu yılki avşamnar adandı türk dünnäsının büyük poetın hem filozofu Ali Şir NEVAİnin beşüz etmiş beşinci yıldönümünä.

Türkiyenin Elaziğ kasabasında 23. Hazar Şiir Avşamnarı geçti. Ona katıldılar poetlar Türkiyadan, Kırgızistanda, Azerbadcandan, Kazahstandan, Tatarstandan, Çuvaşydan (RF), İraktan, Kosovadan. Gagauziyadan bu avşamnarı pay aldı poet Galina SİRKEİ-KRİSTİOĞLU.

23. Halklararası Hazar Şiir Avşamnarın programasına görä Hederlez ayın 26-28 günnerindä poetların buluşmakları okullarda üürenicilärlän geçti. Şairlär okudular kendi yaratmalklarını, kiyatlarını başladılar.

Hederlez ayın 27-dä şiir okumakları ilerledi hem bilgiç adamnar Ali Şir NEVAİnin yaşamasından, çalışmalarından araştırmaklarınan paylaştılar.

Şiir Gecesi Hederlez ayın 29-da pazar günüydü – şiirlerin final okumaklarıydı. O okumaklara 27 şair katıldı. Hepsini okudular kendi peetlerini hem Ali Şir NEVAİnin şiirlerini.

Nekadar kaavi ruhlı hem geniş ürekli, acızgan insandı poet Ali Şir NEVAİ belli herbir yazılı sıracıktan, neredän sizêr paasız fikirlär, nasaatlar.

Ali Şir NEVAİnin yaratmalarını büünkü günnerdä enidän okuyarkan, bizlerä dä, 21-ci asirdä yaşayannara, açılêr filozofiya uurunda yaşamannın bilgi sızıntısı, peydalanêr eni duygular, bakışlar, havez yaradıcılara hem duyêrsın o geçmiş evelki zamannarı, o vakıtları, ne zaman yaşardı Ali Şir NEVAİ, bütündän annêrsın türk kulturannın zenginini.

Zaman hepsini erleştireer, sıraya, erinä koyêr, herbir işin paasını belli eder, ama en paalı iş – o sünmüz şafk, angısını braktın insannarın cannarında. O şafkın sıcaklığını duyêrim sünmüz, şılayann şedevralarından – Ali Şir NEVAİnin yaratmalarından.

Galina SİRKEİ-KRİSTİOĞLU,
poet, Komrat- Elaziğ

VIII-ci geleceklän haberleşmä seminari

Hederlez ayın 20-24 günneri arasında Kırgızistanın başkasabası Bişkek hem Kazahstanın Almata kasabalarında yapıldı VIII-ci Kommünikaşya (geleceklän haberleşmä) seminari. Bu seminari her yılın ayırı devletlerdä tertipler Tükriyenin RTÜK (Türkiye Radyo hem Televizyon Üst Kurulu) kuruluşu.

RTÜK koordinatıyasında seminar katkıda bulundular Türkiye Respublikasının dışişleri bakannı, Türkiye Başbakanlık basın-yayın hem informaşya Genel Müdürlüü, TİKA, YTB, TRT AVAZ, TÜRKSOY, Türk Dünnası Belediyelär Birlii, Anadolu haber Ajansı, Kazahstan Al-Farabi hem Kırgızistan Türkiye Manas Universitetleri. Anadolu haber Ajansı hazırladı patret sergisini “Göçedennär”.

VIII-ci Geleceklän haberleşmä seminari Kırgızistandakı Türkiye Manas Universitetinde geçti. Onun ana temasıydı “Göçedennerin insan hakları boyunu presada elä alınması”.

Türkiye çinovniklerindän kaarä, seminarı pay aldılar türk soylarından hem boylarından Türkiyedeki jurnalistika fakultetlerinde üürenän 36 student hem üürenmesini bitirän hem artık medyada işleyän 19 kişi.

Seminaran önemni bir teklifi oldu o, ani bu türk soylarından hem boylarından studentların arasında bilim, akıl hem moral temelindä ortak bir işbirlii hem haberleşmä proşesini oluşturmaa.

RTÜKün seminarı üç oturum yapıldı. Sora Al-Farabi Kazahstan Milli Üniversitedinde ilerleyän seminarı, ana temaya, ek olarak, “Göçedän ana hem uşak olmak”, “Dolay hem istoriya baalatısı” panelleri hem diişik uygulamalarla atolye çalışmaları yapıldı.

VIII-ci Kommünikaşya seminarı katılanlara deyni Kırgızistanda hem Kazahstanda istoriyalı erlerä, milli parklara gezilär yapıldı, halk türkülerinnän milli oyunlarınan küçük konşertlär tertiplendi.

İrina IUSIUMBELI

“Balkanlarda İslam: Miadı Dolmayan Umut” kiyadın tanıtımı

Türk İşbirlii hem Koordinaşıya Agenstvosu (TİKA) Başkanını hazırladı bir kiyat (5 tom) “Balkanlarda İslam: Miadı Dolmayan Umut”. O kiyadın tanıtımı Kirez ayın 23-dä Ankaranın Bilkent otelindä oldu, angısına katıldılar Balkannardan hem Türkiyadan gelän din adamnari, bilim insannari hem da Balkan uurunda bilim şpeşialistlar.

Bundan kaarä meropriyatıyada pay aldılar Türkiye Başbakan Yardımcısı Veysi KAYNAK, Türk İşbirlii hem Koordinaşıya Agenstvosun (TİKA) Başkanı Serdar ÇAM, Türkiyenin Yurtdışı Türklär hem Akriba Topluluklar Başkanını (YTB) Başkanı Kudret BÜLBÜL, Türkiye parlamentın deputatları hem başka devlet adamnari.

Prezentaşıya başladı kiyatlan ilgili bir doku-mental filmän. Sora da konuyulan ilgili bilim panelleri oldu.

“Balkanlarda İslam: Miadı Dolmayan Umut” kiyadın tanıtımında söz tutan Başbakan Yardımcısı Veysi KAYNAK kendi nasaatında Türkiyenin TİKA Başkanının 24 yılın içindä yaptıklarını annattı. Canabisi açıkladı, ani TİKA 5 materikta 150-dän zeedä devlettä 54 ofisinnän, politikaya karışmada hem insan ayırmada hem cümneylän ekonomika hem kultura uurunda proektleri aslıya çıkarêr. Onnarın arasında Moldova hem Gagauziya da var.

Sora da gözäl bir söz dedi: “İnsanı doyurmaa istärsän booday ek, geleceeni açmaa istärsän – kultura ek!” Bununan urgulayıp, ani “Osmanlı İmperatorluu gidän erlerä her zaman kultura getirmiştir”.

Kiyadın tanıtım programasında TİKA Başkanı Serdar ÇAM da nasaat etti. Şindi dünnäda yaşanan acılara, radikalizmaya hem çatışmalara dikkati çekeerek, Canabisi urguladı, ani “İslamı yanlış açıklêrlar. Onu terorizmaylan baalamaa savaşêrlar.” Ama bu yanlış, çünkü bu ştenada terorizma oluşturdular bir dünnäda Balkannarın “saalam duruşuna” bakalım dedi.

TİKA Başkanı Serdar ÇAM urguladı, ani “Balkannarın Türkiyenin ortak istoriyası var.” Balkannarda çok kulturel hem sessizlik bir dünnä var.

Canabisi candan-ürektän şükür etti hepsinä, kim çalıştı bölä gözäl kiyadı hazırlamaa.

“Balkanlarda İslam: Miadı Dolmayan Umut” kiyadın tanıtımında iki da panel oldu, angılarında Arnautluktan, Serbiyadan, Sloveniyadan, Greşiyadan, Vengriyadan, Bosna hem Gerşogovinadan, Kosovadan, Polşadan hem Bulgariyadan islam uurunda bilgiçlar doklad okudular.

Prezentaşıyadan sora meropriyatıyaya katılannar TİKA Balkannar Buluşması İftar (oruç açmak imeesi) programasına katıldılar.

Akademik Todur ZANET

PATRETLERDÄ: Türkiye Başbakan Yardımcısı Veysi KAYNAK (solda). TİKA Başkanı Serdar ÇAM (saada). Birinci panelin prezidiumu.

Aylin Şengün TAŞÇI hem “Mısra” türk muzıkası topluluun konşertleri

Türkiyedän türkücyka Aylin Şengün TAŞÇI hem “Mısra” türk muzıkası topluluu Kirez ayın (iyün) 3-dä Türkiye Respublikasının Kişinev Büükelçillindä hem Kirez ayın (iyün) 4-dä Gagauziyanın başkasabasında Komratta konşert verdiler.

Türkiye Respublikasının Kişinev Büükelçillindä konşert verildi ofişial bir reçeştiya çerçevesindä, angısına katıldılar diplomatlar, politikacılar, kultura hem cümne insannari.

Komratta sa konşert kultura Evindä gösterildi. Konşert programasında Ay-

lin Şengün TAŞÇI hem “Mısra” türk muzıkası topluluun horu çaldılar türk türkülerini. Konşerttä çalındı gagauz halk türküsi “Mari Kız” da.

Aylin Şengün TAŞÇI hem “Mısra” türk muzıkası topluluu musaafirimiz oldu anılmış gagauz doktorun hem bilim adamının Aleksandr DANÇIN teklifinä görä. Konşertlar olsun deyni büyük çalışmalar oldu Türkiye Kişinev Büükelçisi Mehmet Selim KARTALın tarafından da.

Konşertlerdän öncä Türkiyedän artistlar tanıştılar Moldovanın hem Gagauziyanın istoriyalı erlerinnän. O erlerin arasında vardı Gagauziyanın Avdarma küüyün muzeyleri da.

Avdarmada milli rubaların Günü

Avdarma küüyündä milli rubaların Günündä pay aldılar Moldovanın üülen tarafında yaşayan milletleri: gagauzlar, moldovannar, ruslar, ukrainnar, çingenelär hem başkalari.

O günü Avdarmanın merkezi haliz bir horu erinä döndü. Yortuya katılannara deyni avdarmalılar hazırladılar çadırlar altında samandan oturmak için

Caltay hem FeroPontyevka küülerindän hem da Komrat kasabasından folklor ansamblleri burada toplanan insannara konşert gösterdiler.

Avdarmada milli rubaların Günüün çorbacykası hem götürücüsü oldu Dimitriy ÇELİNGİR teoretik lişeyin direktoru hem küü sovetnii Elena KARAMİT.

hem pala döşeli erleri, insannar o kavurulucu sıcakta yanmasınar deyni.

Halk oynunnardan kaarä, milli rubaların Gününe katılannar bu rubaların gösterilmesini yaptılar. Maasuz gösteridä, miili rubalara giimni, 40 kişidän zeedä insan pay aldı. Onnarın arasında vardılar gençlar da, yaşlılar da, uşaklar da, ihtärlar da, adamnarlar karılar da.

Ayrıca Avdarma, Beşalma, Beşgöz,

Not. Moldova kultura ministerliin teklifinä görä Moldovanın Parlamenti aldı Karar, ani her yılın Kirez ayın son pazarında Moldova Respublikasında milli rubaların Gününi kutlamaa.

PATRETLERDÄ: (1-ci sayfa) Dimitriy ÇELİNGİR teoretik lişeyin direktoru hem küü sovetnii Elena KARAMİT.

Dostluk Horusu.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çikêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 961.

İndeksi - PM – 21358

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişineu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Türkiyede asker devrimini halk durguttu

Orak ayın 15-16 gecesi Türkiyede devlet devrimi denemesi oldu. Deneme başarısız çıktı. Türkiyenin Konstitüsiya kuvvetlerine eminni kalan askerler hem Türkiye halkı bu devrima karşı kalktı da devrim bunaldı. Devrim denemesinde 246 kişi öldürüldü, 1536 kişi yaralandı.

Türkiyede 3 aylık üstolan durumu kuruldu

Türkiye Prezidenti Recep Tayyip ERDOĞAN açıkladı, ani asker devrim denemesinden sora, başlayıp Orak ayın 21-dän beeri Türkiyede 3 aylık üstolan durumu kurulêr. Canabisi urguladı, ani, Milli Güvenlik Kurulu hem Bakannar Kurulu toplantılarından sora, bu kararı aldı Türkiye Konstitüsiyasının 120-ci statyasına görä, .

Üstolan durumun kurulması ilgili Türkiyede Orak ayın 15-dä olan asker devlet devrimi denemesinnän hem terörün önünü kesmää deyni.

Türkiye Prezidenti Recep Tayyip ERDOĞAN açıkladı, ani "Orak ayın 15-dä olan devlet devrimi denemesinde Türkiyede 246 insan öldürüldü hem 1536 kişi yaralandı. O insannarın arasında var asker, polişiya hem sıradan vatandaşlar", bildirer AA agenstvosu.

Asker devrim denemesinden sora Türkiyede genä ölüm cezasına dönmäk isteniler. Şindi devrimde pay alanları tutêrlar da sudadan ayırı erlerä kapêlar.

Büünkü gündä Türkiyede, devlet devrimi denemesinnän ilgili olarak,

Foto -neweurope.eu

yaklaşık 13 bin kişi tutuklandı. Şokallardan hem universitetlerden 21738

pedagog, dekan, rektor iştan uzaklaştırıldı. Binnän kişi: polişiya, asker,

prokurator, sudya, advokat, üüredici göz aleina alındı. **3-cü hem 6-cı sayfa**

Hederlez ayın 9-zu hem Enseyiş Günü hem Evropanın Günü oldu

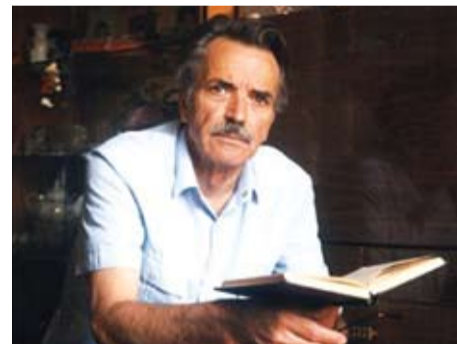
Bu yıla kadar Moldovada Hederlez ayın (may) 9-da sadä II-ci dünnä cenginde Enseyiş Gününi bakardılar. Başlayıp 2017-ci yıldan beeri bu gündä artık iki yortu bakılacak: hem Enseyiş Günü hem da Evropanın Günü.

Moldovanın Liberal partiyaşının teklifinä görä, Moldova pravitelstvosu aldı karar Hederlez ayın (may) 9-da Evropanın Gününi da bakmaa. Onuştan teklif etti parlament eklesin Moldova Respublikasının "Anmak, yortu hem dinnenmäk günneri Listesi"nä hem iş Kodeksına bu yortuyu da.

Gagauziya Başkanı İrina VLAH hem Halk Topluşu Başı Dimitriy KONSANTİNOV açıkladılar, ani Gagauziyada Hederlez ayın (may) 9-da sadä Enseyiş Gününi bakaceklar.

Gavril GAYDARCI'nın bibliotekasından kiyatlar bilim Merkezinä verildi

Gagauz bilim adamının, filologiyada doktorunrt, raametli Gavril GAYDARCI'nın karısı Raisa Petrovna baaşladı Gagauziyanın bilim-araştırma Merkezinä Gavril GAYDARCI'nın bibliotekasından kiyatları.

Başlanan kiyatların arasında var Gavril GAYDARCI'nın kendi kiyatları, monografiyalari, başka bilim kiyatları hem sözlüklär.

Bundan kaarä bilim-araştırma Merkezinin bibliotekasına verildi M. LOMONOSOVun, L. GUMELÖVun, A. MİTKEVİÇin, R. TOKERin, K. PAUSTOVSKİYin hem başka avtorların kiyatları da.

İnvestişiya kolaylıklarını Türkiyede açıkladı

Orak ayın (iyül) 20-21 günnerinde İspolkom predsedatelin 1-ci yardımcısı Vadim ÇEBAN, Gagauziyanın investişiya kolaylıklarını açıklamaa deyni, İstanbulda bulundu.

Bu kolaylıkları Canabisi Türkiyenin Dış Ekonomika İlişkileri Kuruluşun (DEİK) hem İstanbulun industriya bölgesinin azalarına açıkladı hem annattı. **2-ci sayfa**

İnvestişiya kolaylıklarını Türkiyede açıkladı

Sonu. Çekilmesi 1-ci sayfada.

Orak ayın (iyül) 20-dä Vadim ÇEBAN buluştu Türkiyenin DEİK Başkanının Ömer Cihad VARDAN-nan hem DEİK azalarinnan. Canbisi açıkladı, ani Gagauziyanın öndercileri pek meraklanêlar Gagauziyaya Türkiyeden investişiya paralarının çekilmesinnän. O urguladı, ani Gagauziyada vergi kolaylı hem geniş infrastrukture var, bildirer başkannin pres-slujbası.

Orak ayın 21-dä Vadim ÇEBAN buluştu İstanbulun industriya bölgesinin öndercilerinnän, angıları adadılar yardımcı olmaa Gagauziyaya investorları çekmää deyni.

Başka bir buluşmak oldu TYH Textil kompaniyanın öndercilerinnän. Bu kompaniya artık işler Moldovanın Orhei kasabasında. TYH Textil inceleyecek konuyu, ani Gagauziyada da 200 kişilik bir fabrika açmaa.

Ayrıca buluşma oldu İstanbul Maltepe bölgesinin belediye başkanının da, neredä annaşıldı, ani Maltepe hem Komrat kardaşlık annaşmasını imzalayacaklar.

İzlerini Kırgızistanın topraklarında braktı

Hederlez ayın 20-24 günneri arasında Kırgızistanın başkasabası Bişkek hem Kazahstanın Almata kasabalarında yapıldı VIII-ci Kommunikaşiya (geleceklän haberleşmü) seminarı (bakın gazetamızın geçän nomerini).

O seminar da gagauz insanları da pay aldılar Dr. İrina IUSIUMBELI hem Dimitri KIRÇU. Bu seminarın çerçevesindä, ona katılannar, fidan diktilär.

Çok yıllardan sora, tekrar gelip o topraklara, neredän dedelerimiz geçmiş, bu açklarlan gözäl bir iz brakıldı.

O açklar dikennerin adları alındı hem o açklar yanında yazılı olarak kalacaklar.

Rusiyadan yangın sündürmök maşinası

Rusya Federaşiyasından Gagauziyaya, başış olarak, geçennerdä geldi bir yangın sündürmök maşinası. Maşına 2016-cı yılından cat eni bir maşına.

Gagauziya öndercilerin kararına görä bu maşına verildi Komrat kasabasının yangın sündürmök merkezine.

Açıklanan bilgilere görä bu maşinanın paası yaklaşık 100 bin evro.

İstanbul Atatürk aeroportunda kannı terakt

Kirez ayın (iyün) 28 avşamı Türkiyenin İstanbul Atatürk aeroportunda tisi hem kannı bir terakt oldu. Üç kannı bomba, ilktän insanların üstünä avtomattan ateş açıp, sora kendilerini patlattılar.

Terakt zamanında 41 kişi canını kaybetti. Onnarın 37-si artık tanındı. Bu 37 kişinin arasında 10 yabancı hem 3 çift vatandaşlı insan var.

Yaralıların sayısı 239 kişiyi buldu. Onnarın 130 taa bolniçalarda bulunêlar, bildirer Türkiyenin anadoluhaber agenvstvosu.

Türkiye Respublikasının pravitelstvosu Türkiyede bir gün milli yas günü açıkladı.

İstanbuldan gelir haber, ani Atatürk

aeroportunda terakttan sora zararları ortadan kaldırımaa savaşêlar, ama aeroport

artık bütün kuvetlän işlemää başladı.

Foto - www.openthemagazine.com

Frantiyada insanları maşınaylan çinedilär hem popazın buazını kestilär

Orak ayın 14-dü avşamı, Frantiya kendi milli günü yortusuna – Bastiyanın alınmasına – adanmış feyerverkları siiretmää tolandıyan, Nitsa kasabasında insanları bir büyük maşına çinemää başladı. O maşınanın tekerleklerinin altında 84 kişi öldü, 18 aar yaralandı.

Nicä bildirer Frantiyanın polişiya maşınayıkullannmış Tunis devletindän çıkma 31 yaşındaki Frantiya vatandaşı. O erif iki kilometra uzunnuunda maa-suz insanları çinemiş. Son-sonunda polişiya onu urmuş. Maşınada silâhlan mulâjları bulunmuş.

Bu teraktın ardına,taa bir terakt oldu. Orak ayın 26-da Frantiyanın

Saint-Étienne-du-Rouvray kasabasının kenarında bulunan klisenin popazının

buazını aljirli teroristlär kestilär hem taa iki kişiyi yaralarlar.

Germaniyada insanları kurşuna urêlar, bombalêrla, nacaklêêrlar hem bıçaklêêrlar

Orak ayın 22-dä Germaniyanın Münhen kasabasının "Olimpiya" alış-veriş Merkezindä onsekiz yaşındaki bir erif pistolettän insanların üstünä ateş açtı. Sonuç: 10 insan öldürüldü, 27 yaralandı. Öldürenlerin arasında Germaniya, Türkiye, Kosova hem Greşiya vatandaşları var.

Bildiriler, ani insanları öldürän kişinin yanına polişiya yaklaşıyanan o kendisini urmuş. Polişiya bildirdi, ani insanları öldürän kişi çift vatandaşlı (Germaniya hem İran) birisi hem şindiki durumda onun ekstremist bölümnerinnän baalantısı görünmeer.

"Olimpiya" alış-veriş Merkezindä insanların öldürülmesi bu Germaniyada olan terakt sincirin sadä bir eki.

Orak ayın 18-dä Bavariya devletinin Vürtzburg kasabasının yakınnarında 17 yaşında afganlı poezdın içindä nacaklan hem bıçaklan habandı yolculara, etiştirip 4 kişiyi aar yaralamaa. Poezda gelän polişiya afganlıyı öldürdü.

Orak ayın 24-dä Roytling kasabasında kebab satılan kioskun yanında bir kişi maçete bıçaannan bir karyı kıydı hem iki kişiyi yaraladı.

Orak ayın 25-dä Ansbach kasabasında, siriyalı bir erif muzıka festivalindä bobayı patlattı - 12 kişi yaralı.

Orak ayın 26-da Berlindä yaşlı bir nemtâ, bolniçaya gelip, kurşuna urdu vracı, sora da kendisini urdu.

Germaniyanın içişleri ministrusu Thomas de Maizière çaardı insanları hazır olsunlar ona, ani bu türlü haban-

malar taa olacak hem onları ya küçük radikal grupaları yada cihadist olan tek kişilär yapacak.

Germaniyanın kanlıları Angela MERKEL, Alplar bayrılarında gitmesindän vazgeçip, Germaniyanın korunmak Sovetinin sıradan dışarı toplantısını topladı.

Foto - www.ru.tsn.ua

Türkiyede asker devrimini halk durguttu

Türkiye Respublikasının Kişinev Büükelçilliin 22.07.2016 açıklaması

Türkiyede devlet devrimi denemesinin ilgili olarak Türkiye Respublikasının Kişinev Büükelçilliin sayında bölä açıklama yapıldı:

Statement On The Coup Attempt Against Turkey's Constitutional Order

On the evening of July 15th, a faction of the Turkish Armed Forces attempted to stage a coup in various cities of Turkey, particularly in Ankara and Istanbul.

It was understood in a short time that this was more than a treacherous plot: It was a terrorist campaign. The perpetrators shot at their own people, stabbed their commanders in the back and bombed the National Parliament and the Office of the Presidency.

From the very beginning, the command chain and vast majority of the

Turkish Armed Forces stood up against the coup attempt. It was merely some elements of the Air Forces, Gendarmerie and armored units that joined the violent conspiracy. Both the police and public prosecutors immediately took necessary measures to foil the attempt.

Above all, it was the Turkish nation who thwarted the plot. They displayed a historic solidarity as they took to the streets and remained defiant. They stood bravely in front of the tanks and reclaimed their democratic rights.

The terrorists tried to broadcast their message by taking over studios of the state TV (TRT) and raiding private media outlets. Yet the plotters' attempt to control the media did not last long.

It must be noted that the Turkish media also played a key role in defeating the

coup attempt.

Throughout the process, all the political parties and Members of the Turkish Grand National Assembly and the people stood firmly by democracy, democratic politics, democratic institutions and the Constitution. A Joint Declaration in defense of democracy was issued during the extraordinary meeting of the General Assembly on the 16th of July.

During the operations held against the terrorist group, more than 6000 have been detained so far and more than 100 coup plotters were captured dead. The operations continue.

Unfortunately, more than 190 of our citizens were left dead and more than 1400 wounded.

A group of eight involved in the coup attempt fled to Greece on board

of a helicopter that they stole. Necessary steps have been taken for the return of the suspects and the helicopter.

This coup attempt was staged by the Fethullah Gülen Terrorist Organization (FETÖ). Our government has been constantly exposing the real motives of this terrorist group and its leader, Fethullah Gülen, to all allies and partners. The foiled coup is the latest criminal act revealing the danger posed by FETÖ.

Our President, Prime Minister, Government and Members of Turkish Grand National Assembly and the Turkish people all together defeated this coup attempt and stood by democracy and rule of law.

The terrorists will be punished in accordance with the law.

22.07.2016

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI 15 TEMMUZ'DA TÜRKİYE'DE YAŞANAN DARBE GİRİŞİMİ HAKKINDA BASIN AÇIKLAMASI

Türkiyenin Yurtdışı Türklər hem Akraba Topluluklar Başkanının (YTB) Türkiyede devlet devrimi denemesi ilgili Basın açıklaması yaptı. O açıklama'yı Türkiye türkçesinde hem rusça yayınnêeriz.

NE OLDU?

Türkiye'de 15 Temmuz 2016 tarihinde ordu içerisinde ABD'nin Pensilvanya eyaletinde yaşayan Fetullah Gülen'in

liderliğini yaptığı Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ)'ye bağlı bir grup tarafından, TSK içindeki mensupları öncülüğünde askeri darbe girişiminde bulunulmuştur. Şu ana kadar 240 kişinin hayatını kaybettiği belirlenen darbe girişimi milletimizin insanlığa örnek direnişi ve devletin diğer unsurlarının karşı koymasıyla başarısızlığa uğratılmıştır.

FETÖ NEDİR?

Fetullah Gülen isimli ilkokul mezunu emekli bir din görevlisinin başında olduğu FETÖ, 1970'li yıllarda, bu zatın sapkın görüşleri etrafında toplanan ve genelde açtığı özel okullar, kurslar, öğrenci ev ve yurtları gibi faaliyetlerle öne çıkan bir dini grup ve hareket olarak ortaya çıkmıştır. İlegal çalışmalarını tam bir gizlilik içinde yürüterek ulusal ve uluslararası alanda sadece sivil toplum ve eğitim faaliyetleri yaptığı algısı oluşturmaya çalışmaktadır. Üyeleri sevgi ve hoşgörü gibi mesajlarla kendilerini demokrasi, dinler arası diyalog, eğitim ve barış gönüllüsü gibi gösterme stratejisi izlemektedir. Oysa örgütlenmelerine bakıldığında; Türkiye'de ve ilgili ülkelerde gerçek kimliklerini gizleyerek çok farklı kimliklerle (sol, sağ, liberal, dindar) ordu, yargı, emniyet, istihbarat ve bürokrasi gibi devletlerin kritik yerlerine yerleşmektedirler. Bu durum, faaliyet gösterdiği ülkelerde kendilerini Hizmet Hareketi olarak tanıtan örgütün gerçek amacını ortaya koymaktadır.

AMACI NEDİR?

Örgütlendiği ülkelerde okul, eğitim/kültür merkezi, meslek kuruluşu veya STK gibi görünerek gizlice stratejik kurumlara yerleşerek devletleri ele geçirmektedir.

Çocukluğundan itibaren kontrol altında tutup etkin yerlere getirdiği üyeleri aracılığıyla, devletleri, toplumları, hatta dünyayı "kâinat imamı" olarak adlandırdıkları liderlerinin görüşleri ışığında dizayn etmektedir. Sapkın dini inançları nedeniyle amaçlarına ulaşmak için her türlü takiye, iftira, komplo, tuzak ve illegal tüm faaliyetleri meşru görebilmektedirler. Uzun yıllara dayanan gizli eğitim ve ikna faaliyetleriyle bu konularda sıradan insanların çözemeyeceği bir profesyonellik kazanmışlardır. Üyeleri, mesihvari bir "seçilmişlik ruhu" ve "adanmışlık" içerisinde kimlikten kimliğe girebilmekte, yeri geldiğinde cinayet de dahil, her türlü illegal faaliyeti gerçekleştirebilmektedir.

ŞİMDİYE KADAR NE YAPTI?

Özellikle son 10 yılda, örgütün gizli amacına adanmış hakim, savcı ve emniyet mensuplarıyla, kendilerine engel gördükleri çok sayıda askeri, polisi, bürokrati, gazeteciyi, akademisyeni ve yazarı uydurma delillerle **Sonu 6-cı sayfada**

ЧТО ПРОИЗОШЛО 15 ИЮЛЯ 2016 ГОДА?

15 июля 2016 года группа военных в турецких вооруженных силах, входящая в состав террористической организации FETÖ, попыталась совершить государственный переворот.

На сегодняшний день, в ходе попытки переворота, предотвращенного образцовым примером народного сопротивления, погибло 240 человек.

ЧТО ТАКОЕ ОРГАНИЗАЦИЯ FETÖ?

Террористическая организация FETÖ, возглавляемая проживающим в штате Пенсильвания религиозным деятелем Фетхуллахом Гюленом, и известная своими частными школами, курсами и общежитиями для студентов была создана в 1970-х годах, группой лиц, объединившихся вокруг извращенных идей своего лидера.

Данное движение, скрывая свои истинные цели, и проводя незаконную деятельность в полной секретности, пытается на международной арене и внутри государства произвести впечатление неправительственной организации, занимающейся образовательной деятельностью.

Члены организации прикрываются стратегией поддержки мира, демократии, толерантности, науки и межрелигиозного диалога.

На самом деле, если всмотреться в структуру организации, можно понять, что ее члены, скрывая свою истинную идентичность, и прикрываясь различными политическими взглядами (левые, правые, либералы, верующие), локализуются в армии, судебных органах, органах безопасности и в других стратегически важных государственных структурах Турции и соответствующих стран.

Данное положение наглядно демонстрирует истинную цель организации, члены которой в странах, где ведут свою деятельность, называют себя движением «Хизмет» (в переводе с тур. «служба»).

КАКОВА ЦЕЛЬ ОРГАНИЗАЦИИ FETÖ?

Террористическая организация FETÖ осуществляет свою деятельность в разных странах под видом образовательных учреждений, культурных центров, профессиональных или неправительственных организаций. Таким образом, организация получает возможность внедрения в стратегические государственные институты с целью дальнейшей узурпации власти. Посредством своих членов, взятых под контроль с самого детства, впоследствии размещенных в стратегических государственных органах, данное движение пытается спроектировать общество, государство, и даже весь мир на идеях так называемого «проповедника Вселенной».

Для достижения своих целей члены организации могут прибегать к таким незаконным действиям, как мошенничество, клевета и заговор. При этом, из-за своих извращенных религиозных убеждений члены организации считают подобную деятельность законной.

Благодаря многолетнему опыту деятельности, основанного на тайном обучении и убеждении людей, члены организации приобрели такой профессионализм, что рядовые граждане не могут их распознать. **Окончание на стр. 6**

Beşgöz 205 yaşında

Orak ayın 12-dä Gagauziyanın Beşgöz küüyü (*eski adı Kopkuy*) kendi kurulma günündän 205-ci yılını kutladı hem küüyün Ay Petriylän Ay Pavlinin adına klisenin Kurbanını baktı.

Kutlamalarda pay aldılar beşgözlülär, aşırıdan musaafirlär, Gagauziyanı öndercileri hem sıradan insannar.

Kurban, adetä görä, başladı klisedä slujbadan. Sora da insannara konçert gösterildi hem başka şenniklär yapıldı.

Ama bu gündän ileri, küüdä bir sıra sport yarışmaları geçti: mini-futbol, voleybol, basketbol, biçikleta yarışması, "Pötr TULU" adına serbest güreş turniri hem başka.

Mehmet Selim KARTALa "Ordinul de Onoare" verildi

Orak ayın (iyül) 11-dä Moldova Respublikasının Prezidenti Nikolae TİMOFTİ Devlet Rezidençiyasında buluştu Türkiye Respublikasının Moldovada Kişinev Bükkelçisinnän Mehmet Selim KARTALan.

Bu buluşmanın sebebi: Bükkelçi Mehmet Selim KARTALın Moldovada diplomatlık çalışmalarının sona varmasının ilgili, *bildirer Moldova Prezidentin pres-slujbası*.

Buluşmada Prezident Nikolae TİMOFTİ şükür etti Canabisinä iki devlet arasında islää ilişkileri kurmaa deyni çalışmalar için, angılarını diplomat mandatı vakıdında Bükkelçi Mehmet Selim KARTAL becerdi üüsek uura kaldımaa.

"Moldova hem Türkiye arasında dostluu hem işbirlii kaavileştirmäk

uurunda üüsek çalışmaları için" Prezident Nikolae TİMOFTİ verdi Bükkelçi Mehmet Selim KARTALa Moldova Respublikasının "Ordinul de Onoare" ordenini.

Kendi tarafından Bükkelçi Mehmet Selim KARTAL şükür etti Prezident Nikolae TİMOFTİya bu laflar hem tanımak için hem da dedi: *"Sizi herzman kanonnarı sayan bir devlet adamı olarak tanıdım. Siz halizdän oldunuz bir kapitan, angısı becerdi geçirmää gemiyi bulanık sular içindän"*.

Foto - www.prezident.md

Kazayak küüyün "Sevda" ansamblisi 30 yaşında

Orak ayın 17-dä Kazayak küüyün "Sevda" ansamblisi 30 yaşını kutladı. Bu gözäl yıldönümünän ilgili olarak Kazayaan parkında büyük bir konçert hem kutlama yortusu geçti. O günü "Sevda" ansamblisini kutlamaa deyni Kazayaka maasuz geldilär Gagauziya İspolkom prededateli yardımcısı Olesä TANASOGLU, Gagauziya kultura hem turizma Upravleniyanın başı Vasilisa PETROVIÇ, akademik, poet hem "Ana Sözü" gazetasının baş redaktoru Todur ZANET, Gagauziyadan, Taraklı rayonundan hem Bulgariyadan artistlär.

Yıldönümü yortunun birinci payında musaafirlär kutlama sözlärlän "Sevda" ansamblisinin azalarına danıştilar hem ona kendi baaşışlarını verdilär. "Sevda" ansamblisi da kendi türkülerini insannara çaldı.

Yortunun ikinci payında başladı Kazayak 1-ci Halklararası "Sevda dalgaları" festivali, angısında pay aldılar çalgıcılar hem artistlär Beşalma, Kıpçak, Tomay hem Albota küülerindän, Kişinev kasabasından hem Bulgariyadan.

Kazayak "Sevda" ansamblinin 30-cu yıldönümü çerçevesindä küüyün parkında çeşitli sergilär kuruldu hem gösterilär yapıldı, gagauz imeklerin sergisi hem satışı oldu.

Not. "Sevda" ansamblisini 1985-ci yılda kurdu gagauz dilindä üüredici, türkücüyka hem folklorcuyka Födora Borisovna DUKAL.

Ansamblidä vardı 10 kişi. Onun ilk adı – "Sefa". 1986-cı yıldan beeri büünkü gündän "Sevda" adı-

nı taşıyêr. 1990-cı yılda ansambliyü «Образцовый коллектив» adı verildi. Gagauziyadan kaarü "Sevda" ansamblisi kendi incüzanaatını gösterdi Moldovada, Ukraynada, Türkiyedä, Bulgariyada hem Rusiyada.

O yıllar, açan biz kurduk "Sevda" ansamblisini onu "Sefa" adınan başlattıydık. Ozamannar Moldovada büyük bir milli kultura üüselmesi dalagaları peydalandıydı – herbir millet istardı hem savaşırdı göstermää kendi kulturasını, kendi adetlerini hem sıralarını.

"Sevda" "Sefa" adınan başladıydı

Onuştan, 1985-ci yılda, ilkyazın kurduk "Sevda" ansamblisini da ilk kerä ştenaya çıktık Baba Marta ayın 8-dä, Halklararası karılar Günündä.

Bäntaaküçüklümdänpek sevërdim gagauz halk türkülerini hem seslemää, hem da çalmaa. Bu anamdan bana geçti. Zerä uzun, kaarlı gecelerdä, açan lampa şafkında (*elektrika ozamannar taa yoktu*) anamnan yapaa işlãrdik o bizä hep türkü çalardı. Okadar garipti onnar, o türkülär – Marinkuylan, Yankuylan, Länkaylan, Tudorkaylan, Todurlan hem Stuyeniylän. Biz hem yapaa didãrdik, hem da, o türkülerini seslãrkana, aalardı.

Mamu annadardı nicä taa cenk çeketmedään onun bobasını – Demirçu Tanası – çaarışılardır kırdan primariyaya. Çözüp beygiri puluktan, dädumuz gölmekçä atlı gelmiş primariyaya da geeri başka dönmemiş.

Nekadar kahir hem bela mamumnar çekmişlär zor annatmaa. O kahırları da anacım, türkü çalarkan, sesinä eklardı. O ses ta canımı yarardı hem kanımda,

damarlarımda büün da kaldı. Onuştan, açan karar aldım 1985-ci yılda "Sevda" ansamblisini kurmaa istedim, ani anamın, küülülerimin, milletimin aslı folkloru aslı duygularlan hem aslı seslãrlän ötsün.

O yıllar bän şkolada gagauz dilindä hem literaturasında üüredici işlãrdim. Da okadar istãrdim bişey gözäl yapmaa halkıma deyni, ani o işim yıllarda kalsın.

Kazayk küüyündä, kâr başka küülerimizdä dä, folklor ansamblileri ozaman yoktu. Onuştan bu fikiri ortaya koyduyan o herkezin hoşuna gitti. Da biz, Födora Borisovna DUKAL, Mariya Afanasiyevna DİMÇU, kakum Matriona Borisovna DUKAL, İvanka DÜLGER, Aleksandra İvanovna RUSAKEVIÇ çekettik bu yola. Lääzım söylemää, ani birkaç yıl biz kendimiz bulardık ruba. Ama sora, Mariya MARUNEVIÇin yardımınan, dikildi ilk kostümnar da.

O yıllar Moldova televideniyasında açıldıydı "Bucaan dalgasında" gaga-

uzça programa da götürärdi onu Todur ZANET. Canabisi pek beenardı ansamblimizi da çaardı bizi pay alalım bir kolverimdä. O kolverimdä Canabisi ansamblimizin adını sordu. Biz ansamblinin adını "Sefa" olsun taa uygun bulardık, ama cevap verärkana aazımdan "Sevda" adı çıktı. Ölä da ansamblinin adı "Sevda" kaldı. Canabisi dedi ozaman: *"Pek gözäl düşünmüşünüz! Sevda – Ana Topraamıza, Dilimizä, kulturamıza sevgi demäk! İi saatta olsun!"*

Ölä da oldu! O zamannar biz ilk hem tek gagauz folklor ansamblisiydik. Onun için ansambliyi her erlerä çaarmaa başladılar – Moldova rayonlarına hem kasabalarına, Türkiyeyä, Rusiyaya (Çuvaşistan) hem başka. Oralarda biz türkülerimizi hem adetlerimizi gösterdik. Hiç bir kerä gagauzların üzünü kızartmadık. Büün da, çok yıllar geçtiynän, o büyük "Sevda"ımız yaşêr. Hem yaşasın dua ederim.

Födora Borisovna DUKAL, "Sevda" ansamblisinin kurucusu hem solisti

Ana dilimizin geleceä – bölä talantlı gençlerin elindä

Komrat Ay-Boba Mihail ÇAKİRin adına pedagogika kolecindä, adet gibi, her yıl geçer dördüncü kursta ürencilerin kiyatçıklarına prezentațiya. Bu yılın da kolecin 4112-ci grupasının üredecilik bölümündä ürencilerin ilk kiyatçıkların prezentațiyası geçti.

Tanıtırarkana kendi kiyatçıklarınan, herbir ürenci ilkin açıkladı ne neetlän hem nicä çalıştı ilk kiyatçımı hazırlarkan. Taa onnar kendi duygularınan paylaştılar, ana dilinin erini kendi yaşamasında belli ettilär. Candan sölenän düşünmeklär dalgalandırdılar sesleyicileri: musaafirleri-üredecileri hem ürencileri. Te onnarın arasından birkaç tıtata:

Alla ÇOMAK: “Varkan insanın canında sevgi ana dilinä, ozaman onun dili yaşêr hem ilerleer. Pek mutluyum, ani gagauz dili – benim ana dilim. O şıralı, gözäl, tatlı, angısı geldi bizä paalı dedelerimizdän. Gagauz dili yıl-yıldan ilerleer. Büküv kuvet koyêrlar buna deyni gagauzlar-yazıcılar: Todur ZANET, Todur MARİNOGLU, Stepan BULGAR, Mariya KAPAKLI, Vasi FİLİOGLU, Praskovya FİLİOGLU h.b. Gagauz dilindä var çok yazılı şiir, türkü, annatma. Bän dä neetlendim fayda getirmää gagauz dilinin ilerletmesindä. Hazırladım kiyat uşaklara deyni. Kiyadım adı “Eni Yıllan kutlêırım!” Bu kiyatçıkta uşaklar tanışaceklar şiirlärlän, bilmeycelärlän Eni Yıl için. İsteerim, ki uşaklar bilsinnär Eni Yılın adetlerini. Bu kiyadımı baaşlêırım uşaklara”.

Maya TRANDAFİLOVA: “Gagauz dili – bu benim ana dilim. Bän pek mutluyum, ani bizim var kolayımız okullarda gagauz dilini serbest

üerenmää. Bu kolaylık için lääzım tutalım aklımızda onnarı, kim çalıştı alfabeti düzmää, üerenmää kiyatlarını hazırladı, araştırdı gagauz dilin grammatikasını, ki biz ana dilini üere-nelim şkolada. Onnarın arasında Dionis TANASOGLU, Gavril GAYDARCI, L. POKROVSKAYA, Valentina. KOTENKO, Nikolay hem İgnat BABOĞULAR, Konstantin VASİLİOĞLU h.b.

Bizim dä borcumuz gagauz dilini ilerletmää hem zenginnetmää. Bän dä istedim göstermää, nekadar beenerim ana dilimi, nekadar o bana paalı. Mihail ÇAKİRin laflarını “Gagauzların kulturası kiyatların yardımınan kalkınır” esaba alıp, hazırladım bir kiyatçık uşaklara deyni, angısının adını koydum “Umut bereketä”. Kiyadımı hazırladım ekmek için, neçinki ekmek dünneyi tutêr! Onsuz yaşamak yok

nicä ilerlesin. O – saalık, ömür. Bu kiyatçı var nicä kullanmaa uşak başçasında da, okulda da”.

Rima SERDEGA: “En sevgili hem unudulmaz o vakıt, açan katıldık master-klasa, angısını artık beş yıl sıravardı pedagogika kolecindä Todur ZANET götürer. Canabisi üreder ürencileri dooru şiir yazmaa. Taa birinci kurstan bän dä pay alêrum bu meropriyatıyada. Orada bulunmak – o bir yortu. “Benim anam” – bu benim ilk kiyadım. Bu kiyatçıklan isteerim annatmaa, nekadar paalı bana deyni, bizim aylemizä deyni anamız”.

Üliya ÇİMPOEŞ: “Bän dä ilk günnerdän katıldım master-klasa, neredä ürendim nicä lääzım şiir yazmaa. “Güz” kiyatçımın girdi benim hem benim dostlarımın şiirleri, angılarını 9-cu master-klas için hazırladıydık. Kendimi duyêrum mutlu, çünkü bu benim ilk şiirlerim”.

Üliya ANDRİEŞ: “Bän dä ilk günnerdän katıldım master-klasa. Bana deyni bu buluşmaklar pek paalı hem faydalı oldu. Katıldım herbir şiir konkursuna da, angıları geçtilär kolecdä. Birkaç şiirimi seçip, kiyatçık hazırladım. Onun adı “İçimdän ses”, zerä bu melodiyalı sıracıkar içimdän gellerlär”.

Lena ZAVRİÇKO: “Bizä zor görmää, annamaa bu dünneyi kiyatsız. Taa küçüktän kiyat çekederiz okumaa.

Kiyat – o bilgi sızıntısı, can raatlı, sevinmelik, büküv dünnä. Var kiyatlar büküklärä deyni, var uşaklara deyni da. Ama nekadar da olmasa kiyat, eni çıkan kiyat – o bir eni tanışmak, eni bilgi, eni fikir. Bän gördüm, nicä bir uşak sevinärdi eni kiyatçımın rus dilindä. Düşünüp, neetimä koydum, ki hazırlamaa kiyatçık gagauz dilindä dä en küçüklärä deyni. Gagauz dilini severim, onda küçüklüümdän lafederim.

Gagauz dili – o benim ana dilim. İsteerim, ki herbir uşak ana dilindä lafetsin, unutmasın onu birc zaman da. Kendi kiyatçımın adını koydum “Kim nicä baarêr”. O yakışıklı en küçüklärä deyni. Baktım, ki bu kiyatçık olsun meraklı içindikiliinä görä, yugun uşakların yaş uurlarına görä hem dä estetika tarafından da yakışıklı olsun. O taa lääzımın kasabalı uşaklara deyni, neçinki verer

И нектар от алых роз.

- Пчёлка, пчёлка, ты пчела,
Зачем нектар ты собрала?

- Из него для вас, друзья,
Мёду приготовлю я”

Lena BAKU: “Ayna hem maymun” – benim ilk kiyadım. Bu kiyatçıklan isteerim uşaklara göstermää, ne meraklı İ.A. KRİLOVun fabulaları gagauz dilindä dä”.

Diana PAÇI: “Benim dä kiyatçım “Ayna hem maymun”. Bu fabulayı beenerim, onuştan hazırladım bu kiyatçı”.

Alöna DÄKOV: “Benim ilk kiyadım “Mamu”. Bu kiyada girdi benim mamunun Valentina DÄKOVun şiirleri”.

Lena BEJENAR: “Ay-Boba Mihail ÇAKİR sölediidi: “Gagauzların kulturası kiyatların yardımınan kalkınır”. Ondan ne var kuvedimiz biz dä çalışêrız birbişey faydalı yapmaa. Beenerim kolecimi, da isteerim onun için bilsin taa çok insan. Kiyadımı adadım kolecä. Burayı girdi şiirlär kolec için, angılarını yazdı kolecin üredecileri hem ürencileri”.

Daşa MARKOVA hazırladı kiyatçı “Saksan-garga” en küçüklärä deyni, Soni GARİZAN – “Altın yumırta”, Lüda ZLATOVA – “T.Marinoglu “Lel-lek”, Saşi MARDAR – “Aazdan saymaklar”, Mariana MOGA – “Vokallar”, Marina STAEVA – “Dinnenmää minudu”, Oksana TURKULEŞ – “V.Filioglu “Uslu kedıcik”, Marina ÇOLAK – “Büküv laflar”.

Hepsi bu işlerdä ürencilerin yarıdıcılık uurunda becermekleri belli olêr. Onnar açılêr hem ilerleer ozaman, açan onnara var yardım, büküv çalışmak hem inan. Büküv bu çalışmaların sonu da olêr onnarın ilk kiyatçıklarının üzä çıkması. Bu talantlı uşaklarda umudumuz ana dilinin ilerlemesindä. Ana dilimizin geleceä – bölä talantlı gençlerin elindä. Dileeriz hepsinä ii başarılılar.

Galina Dmitrievna SİRKELİ-KRİSTİOĞLO, pedagogika kolecin üredecisi

PARTETLERDÄ: Mihail Çakir pedagogika kolecin üredecileri Aleksandra Dmitrievna MARİNOVA (yukarda solda), Anna Danilovna SUKMAN (yukarda saada) hem Galina Dmitrievna SİRKELİ-KRİSTİOĞLO (aşaada solda) hem da 4112-ci grupanın studentları (ortada).

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI 15 TEMMUZ'DA TÜRKİYE'DE YAŞANAN DARBE GİRİŞİMİ HAKKINDA BASIN AÇIKLAMASI

Sonu. Çekilmesi 3-cü sayfa

ağır hapis cezalarına mahkum ettirmişlerdir. Böylelikle devletin bütün makamlarını ele geçirmeyi amaçlamışlardır.

Sistemi ele geçirmek için artık yeterince güçlü olduğunu düşünen FETÖ ilk darbe girişimini Şubat 2012 tarihinde MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın Kürt Sorununun çözümü için yürüttüğü çalışmaları gerekçe göstererek yapmaya kalkmıştır. 17-25 Aralık 2013'te ikinci darbe denemesinde uydurma yolsuzluk iddialarıyla hükümet üyelerini tutuklama girişiminde bulunmuştur. Kendisini barışçıl dini bir hareket gibi gösteren ve hoşgörü, diyalog gibi kavramları kullanan FETÖ, hiçbir şekilde o alanlarda kalmayıp güvenlik, yargı ve istihbarat lanlarında kadrolaşmış yasa dışı faaliyetlerde bulunmaktadır.

15 TEMMUZ'DA NE OLDU?

15 Temmuz 2016 tarihinde ordu içerisinde örgütlenmiş olan FETÖ, savaş uçakları, helikopter ve tanklarla kanlı ve çılgın yeni bir darbe girişiminde bulunmuştur. Sokakta darbeye karşı çıkan vatandaşların üzerine tankları sürmüştür. Ankara ve İstanbul'da, Cumhurbaşkanlığı, parlamento, emniyet ve kamu binaları ile darbeye karşı çıkan insanları savaş uçaklarıyla bombalayan FETÖ, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a da suikast girişiminde bulunmuştur. Darbe girişimi halkın ve devletin diğer unsurlarının karşı koymasıyla başarısız olmuştur. Darbe girişimi sırasında 173 sivil, 62 polis ve 5 asker hayatını kaybetmiştir. Darbecilerin saldırısında ayrıca 1491 kişi de yaralanmıştır.

Darbe girişimi başarılı olsaydı, binlerce masum insan hayatını kaybetmiş, demokrasi ve özgürlükler ortadan kaldırılmış ve Fetullah Gülen'in sapkın dini görüşleri ekseninde askeri bir diktatörlük kurulmuş olacaktı. Bu çağ dışı darbe girişimine farklı düşünceden toplumun bütün kesimleri; siyasal partiler, sendikalar, sivil toplum kuruluşları, medya ve iş dünyası şiddetle karşı koymuşlardır. Gelinek noktada kanlı darbe girişimi bastırılmış, devlet kurumları büyük oranda olağan işleyişine dönmüştür.

FETÖ SADECE TÜRKİYE'Yİ Mİ TEHDİT EDİYOR?

Son darbe girişiminde görüldüğü gibi sapkın bir dini inanışa dayanarak askeri bir diktatörlük kurmak isteyen FETÖ, amacına ulaşmak için hiçbir sınır, ilke ve kural tanımamaktadır. 15 Temmuz'daki girişimde silahlı masum insanları doğrudan öldürmeye yönelik saldırılarda bulunmuştur. Diyalog, hoşgörü gibi kavramları kullanan örgüt, bir STK/hareketin hiçbir şekilde ilişkisinin olmaması gereken stratejik alanlarda örgütlenmektedir. Uzun yıllara dayalı aldıkları eğitim ve öğrendikleri yöntemlerle kendilerini gizlemekte ve yaptıklarını hiçbir şekilde sahiplenmemektedirler. Örgüt, gizli sapkın dini anlayışı, gizli ajandası, amaca ulaşmak için her türlü yöntemi kullanabilmesi nedeniyle sadece Türkiye için değil faaliyet gösterdikleri bütün ülkelerde devletler ve insanlık için bir tehdittir.

Örgüt, çalışma yaptığı ülkelerde, Türkiye'de daha önce izlediği stratejinin oldukça benzerini izlemekte, şimdilik kitlelere şirin görünecek faaliyetler gerçekleştirmektedir.

NE YAPILMALI?

Dini değerleri kendi sapkın inanışlarına göre yorumlayan FETÖ, IŞİD ve Boko Haram gibi örgütlerle bütün insanlık ailesi olarak birlikte mücadele edilmelidir. Yurtdışı vatandaşlarımızın, soydaş ve akrabalarımızın, demokrasiye, milli iradeye, insan haklarına ve özgürlüklere saygılı tüm uluslararası kuruluşların ve bireylerin, milletimizin şanlı direnişine vereceği destek unutulmayacaktır.

Bu vesileyle, bir kez daha insanlık dışı bu kanlı darbe girişimini lanetliyor, şehit düşen sivillerimize, polislerimize ve askerlerimize rahmet, yaralılara acil şifalar diliyoruz.

Окончание. Начало на странице 3

Члены организации, радикально убежденные в своей «избранности» и «посвященности» скрываются и действуют под различной идентичностью, при этом, в случае необходимости, могут осуществить все виды незаконной деятельности, в том числе и убийство.

ЧТО БЫЛО СОВЕРШЕНО ДО НАСТОЯЩЕГО ВРЕМЕНИ?

В частности, за последние 10 лет преданные тайной цели сотрудники судебной системы-члены организации FETÖ, на основании ложных доказательств приговорили к тюремному заключению бесчисленное количество военных, сотрудников полиции, прокуроров, чиновников, журналистов, ученых и писателей, являющихся преградой для их деятельности. Таким образом, организация стремилась захватить все государственные органы.

Убедившись в своей достаточной силе, и, воспользовавшись переговорами по урегулированию курдского вопроса, ведущимися руководителем Национальной службы разведки Хаканом Фиданом, в феврале 2012 года члены FETÖ осуществили свою первую попытку переворота.

17-25 декабря 2013 года организация осуществила второе покушение на государственный переворот путем попытки ареста членов Правительства на основании сфабрикованных обвинений в коррупции.

Несмотря на то, что организация характеризует себя как религиозное движение, направленное на установление мира и диалога, данное движение никогда не ограничивалось только этими действиями. Напротив, укомплектовав достаточный персонал в сфере судебной системы, органов безопасности и разведки, члены FETÖ участвуют во всех видах незаконной деятельности.

ЧТО ПРОИЗОШЛО 15 ИЮЛЯ 2016 ГОДА?

15 июля 2016 года, имея достаточную силу в армии, и, используя военные самолеты, вертолеты и танки, организация FETÖ осуществила новую попытку переворота.

Военная техника была направлена против народа, который мужественно вышел на улицы для защиты своей страны от переворота. В Анкаре и Стамбуле членами FETÖ были сброшены бомбы на здания Аппарата Президента, Парламента, Службы безопасности и на здания других государственных учреждений, а также совершена попытка покушения на Президента Реджепа Тайипа Эрдогана. Попытка переворота была предотвращена прежде всего солидарными действиями народа и других государственных структур. Жертвами попытки переворота стали 173 граждан, 62 сотрудника полиции и 5 военнослужащих. Кроме того, были ранены 1491 человек.

В случае успешной попытки переворота могли бы погибнуть тысячи невинных людей, демократия была бы ликвидирована, а в стране была бы установлена военная диктатура, основанная на извращенных религиозных убеждениях Фетхуллага Гюлена.

Представители всех слоев общества, политические партии, профсоюзы, организации гражданского общества, средства массовой информации и деловой мир решительно выступают против данной попытки переворота.

На данный момент кровавый переворот подавлен, государственные структуры работают в нормальном режиме.

СОЗДАЕТ ЛИ FETÖ УГРОЗУ ТОЛЬКО ДЛЯ ТУРЦИИ?

Как показала попытка последнего переворота, FETÖ в своем стремлении установить военную диктатуру не признает никаких границ, принципов и правил. Действия, совершенные 15 июля 2016 года, были непосредственно направлены на убийство безоружных и невинных граждан.

Данная псевдонеправительственная организация, которая якобы стремится к миру и диалогу, наращивает свои силы в таких стратегических областях, к которым она в принципе не должна иметь отношение. Благодаря многолетнему опыту обучения и подготовки, члены организации умело скрывают себя и отвергают любую совершенную ими преступную деятельность.

Данная организация, обладающая скрытым извращенным религиозным пониманием, и использующая любые средства для достижения поставленных целей, представляет собой угрозу не только для Турции, но и для всех стран, где они осуществляют свою деятельность, и для всего человечества.

ЧТО НУЖНО ПРЕДПРИНЯТЬ?

Все человечество должно сплоченно бороться против таких организаций как FETÖ, ИГИЛ и «Бoko Харам», которые трактуют религиозные ценности в соответствии со своими извращенными убеждениями.

Мы никогда не забудем поддержку соотечественников, родственных народов и сообществ, а также всех демократических международных институтов, которая будет

оказана нашему народу в его славном сопротивлении.

В связи с этим, еще раз осуждаем эту бесчеловечную кровавую попытку государственного переворота, выражаем глубокие соболезнования семьям и близким погибших и желаем скорейшего выздоровления всем раненым.

Управление по делам соотечественников, проживающих за рубежом, и родственных сообществ

Dil – o bizim üüremiz, o halkın canı

**“Atılma dilindän, halkım,
Bän diz çöküp ta, yalvarêrim,
Oollarına da ver akıl...
Buna deyni dua ederim.
Atılma dilindä, halkım!”**

(Todur ZANET)

Akıllı, hepsinä tanılı bir gagauz yazıcıya görä – T. Zaneta, var nicä korkusuz söyleyelim, ki bizim dilimiz – o bizim hepsicii! “İnsan çekeder orada, neredä çekeder laf – bola söledi A.A. Reformatski – bir rus lingvisti. Hem o, kâr T. Zanet, söledilär, ki dilimiz – o bizim en paalı, ne var dünnedä, ondan hepsi çekeder, hem ondan da biter. Düşüneräk bu soruş için, bän annadım, ki sade laf yapêr insandan – insan. Barabar ilk laflarlan insanda “duuêr” onun ana dili.

Neredä sä onaltı yıl geeri bän söledim ilk lafımı hem bu momenttä benim ecelim hem benim dilimin kaderi olduklar birli. Bütün yaşamamda dilim ilerle- neer benimnän barabar. Ama ne o dil?

Dünnedä var pek çok memleketlär, neredä taa da çok insannar, hem hepsi onnar nicä-nicä lafederlär biri-birinnän. Diil boşuna sölelär, ki dil – o adamın canı. Biz hepsimiz – gagauzlar, var nicä ölä sölemää, ki bizdä bir can, ta neçin biz annêrız kendilerimizi. Şükür ana dilimizä biz açıklêrız kendinä eni işleri, biz üüderiz annamaa biri-birimizi, açıklamaa duyguları, düşün- nekleri, vereriz bilgileri. Ana dili yar- dım eder korumaa halkın anıyı, onun istoriyayı, tradişiyaları. Onda bulêrlar, ayna da gibi, gözelli hem akıllıyı çok- ça insannarın cannarı. Dil – o bizim üüremiz, o halkın canı. Hem nicä her- bir canı, onu lääzım korumaa pak hem gözäl. Nicä da can, o sade bir naşiyada. Kâr hem çokça insannar giderlär öbür memleketlerä, neredä onnar yok nicä lafetsinnär kendi ana, yakın dilindä, neredä onnar işiderlär hem lafederlär sade yabancı dilindä, kendi ana dili hep kalêr en paalı hepsindän. Ölä in- sannar kısmetli olêrlar, açan işiderlär kendi Ana Tarafının lafetmesi. Onnar

savaşêrlar kurtarmaa kendi aylelerdä dilini, savaşêrlar üüretmää kendi uşak- larını ana dilinä, geçirmää evlat boyla- rına kulturayı.

Benim ana dilim – gagauz dili. O en önemli pay benim yaşamamda. Taa küçüklüümdän bän duyardım onun lääzımını. Benim dilim, angısı var bugün, kuruldu çok yıl geeri, benim evimdä, babuların hem däduların ara- sında. Onnar bana annadıldılar masal- ları, angıları bän taa tutêrim aklımda, çaldıldılar türküleri, annadıldılar şiirleri, bilmeycileri, ama bän seslêrdim bütün üüreklän. Çünkü onnarda vardı naşeyi pek meraklı, onnar bir ne hoştular. Ana dilimiz dâ var kuvet, angısı baalêr can- narı, baaşlêr hem doldulêr onnarı me- raklan. Gavril GAYDIRCI şüirdä “Ana dilimä” dâ söleer bu kuvet için:

**“Dört gözlän bakardı oolum aazıma,
Türküümü seslêrdi, eveldän kalmaa
Bän da hep öläydüm öz küçüklüüm dâ,
Türkü pek sevêrdim seslemää küüdä...”**

Ama neçin biz ölä pek beene- riz bu türküleri? Ne onnarda var ölä, ne yok öbür türkülerdä? Cuvap pek açık – türkülerdä, şiirlerdä, kâr hem cümbüşlerdä dâ var küçücük parçacık bizim halkımızdan, bizim canımızdan. Onnarda açıklanêr bizim yaşamak, ecelim.

Taa dooru annamaa dilin önemliini deyni, bän geçerdim üürenicinin ara- sında bir görünümünü soruşturmak. Bän verdim onnara üç soruş:

- Ne, sana deyni, ana dili?

- Nicä sän danışêrsın ona, ani ga- gauz dili çekeder unutulmaa insanın aarasında?

- Ne lääzım yapmaa, ki bizim dili- mizi geliştirmää?

Hem ta ne onnar söleedilär:

“Gagauz dili – o benim ana dilim. O ölä bir dil, angısı yardım eder bana sölemää hepsini, ne var benim içimdä bütün, gözäl, dooru. Hiçbir da öbür ya- bancı dil yok nicä çevirsin benim duy- gularımı ölä, nicä onnar var. Hergün bän işiderim bu gözäl lafetmeyi. Genç

evlatboyları pek sık isteerlär gitmää obür taraflara, ama açan onnar brakêrlar ana kasabaları, ilk, ne onnar isteerlär işitmää, ilk, neyâ onnar darsiyêrlar - o ana dili. Açan bän bulunêrim uzakta, açan çekederim darsımaa Ana Tarafım için, geldiynän evä, bän doymêrim seslemää gagauz türkülerini. Benim kefim birdän üüseler. Gagauz dili pek meraklı, zengin, gözäl. Bizim dedeleri- miz lafedêrdilär bu dilindä, sayardılar onu, koruyardılar, hem biz da lääzım alalım örnek bizim bobalarımızdan. Bän pek severim, ki bu benim ana di- lim, hem bän var nicä söyleyim onun için öbür insannara!

En büyük bela, angı var gagauz- larda – o ölä, ani gagauz dili diiş- ler. Gençlär taa çok lafederlär rusça, üürenerlär öbür dilleri, ama dil sade bizim. Bän azetmeerim, ki bizim ana dilimiz unutulêr. Bu bizim zenginik, ama insannar diişerlär onu öbür dillerä, gidêrkän yabancı memleketlerä.

Gagauzçalafederlär çokça küülerdä, ama kasabalarda, gündän-günä, insan- nar unudêrlar kendinä yakın, ana dili- ni. Bän sanêrim, ki bizim istoriyamız, dilimiz, Vatanımız – o biz kendimiz. Hepsi, ne olêr Gagauziyada – o bizim kabaatımız. Biz lääzım sayalım onu hem geçireyelim onu kendi uşakları- na. Herbir halkta var kendi tradişiyalar, istoriya, dil hem bilmemää onnarı – büyük ayıp.

Deyni geliştirmää hem kaavilitmää bizim dilimizi ilktän lääzım çekedelim lafetmää onda. Gagauziyada var yazı- cılar, çalgıcılar, türlü ii avtorlar, ama biz ayırêriz ya rus annatmalarını, ya da çoyu devletlerin kiyatlarını.

Biz lääzım sınaştrıralım küçük uşak- ları sevmää ana dilini, Vatanı. Lääzım yapmaa türlü oluşları hem aydınnaş- tırmaa onnarı gagauz dilinä, yapmaa türlü konkursları, neredä lääzım yaz- maa en ii yaratma ana dilindä, angılar soram kabledeceklär baaşış. Taa, ki bizim dilimiz olsun taa şıralı, var nicä yapmaa topluşları, neredä var nicä

sölemää dil için, nicä o kuruldu, tür- lü meraklı istoriyaları annatmaa dilin için. Ama insannarda yok ilgi hem iste- yiş geliştirmää ana dili. Biz diil lääzım brakalım bunu ölä. Bän sanêrim, eer biz isteyeciz kurtarmaa dilimizi, bizdä hepsi olacak!”

Bän da kayılıım onnarın görüşlän, ama kendimden isteerim taa sölemä, ani açan biz taa çok söleeriz yabancı lafları, açan biz bozêriz dilimizi, kul- lanarak ne hiç diil lääzım gagauzlara lafetmesindä, biz taa çok alçaklêrız kendi-kendilerimizi. Lääzım olmaa dik, ki biz yaşêrız ölä bir gözäl ta- rafta – Gagauziyada, ani biz zenginiz bu çok meraklı istoriyaylan, şen hem gözäl tradişiyaylan, türlü kulturaylan – angılar kurêrlar halkın gümüşünü. Biz lääzım bunu sayalım, koruyalım hem kullanayım bizim şıralı, bal gibi tatlı, dili. Hem isteerim bitirmää benim ya- ratmımı laflarlan T. Zanetin şüirdän:

“Atılma dilindän, halkım!

Bitki sözü sana söleerim,

Oollarına da ver akıl...

Bän diz çöküp ta, yalvarêrim,

Atılma dilindä, halkım!”

Daşa KOJOKAR, 10 klas,

Çadır 2-ci teoretik lityeyi

Güzdü. Hava- lar sıcaktı. Taman çeketmişlär ballar- ları bozmaa. Da bir gün gideriz biz Todi batüylan maana “ta- raşa”. Belli, ki biz sade taraşlı erlerä girmäzdik, eer uyar- saydı bizä, girêrdik dolu erlerä da. Gide- riz. Gün şilêr. Bän neçinsä titirerim.

- Todi batü, ama eer bekçi bizi görâr sä?

- Korkma, çocuım, - o bana herkerä “çocuım” deyârdi, ama sade beş yaş bendän büüktü, - hepsi islää olacak.

Gideriz. Beş minut geçti genä sorêrim:

- Todi batü, o bekçi pek fena adam mı? Onda tüfek da var.

- O bekçi ölä adam, ani duumuş da pişman olmuş. Bilersin, nicä bir çadır- lyka deyârdi: “Dünneyin yoku, ölünün da b*ku”.

Taraş

Titerä-titerä, etiştik bizim “taraşa”.

- Topla hızlı, da sıyrılırız.

- Toplêrim, Todi batü, toplêrim.

Canımda sa duyêrim, nesä olacak.

Doldurduk taman iki sepet üzüm, vakıt gitmää.

- Todi batü, nereyi gideriz?

- Dur burada, bakacam, ne o evceezdä var.

- O diil mi bekçinin evceezi?

- Bilmeerim, şindi bakacez.

Bir dâ... açılêr kapu. Çıkêr bekçi, ardında tüfek, azında papiroosa, çıktı pi- şisini yapmaa.

- Kısırıldık, - yavaşacak baardı Todi batü, - yat erä. Angı şeytan onu getirdi. Kıpırdanma.

Bekçi kuşku oldu. Bezbelli, işitti.

- Kim burada, - baarêr. - Kim bura-

da, dedim? Şindi patladarsam, bak, oboyma dolu.

- O biz, tauklar, - baarêrim bän.

- Vay, tumpit, vay da tumpit, - tuttu kafasını Todi batü.

- Nesoy tauklar, va? Ne, sanêrsınız, bän heptän ahmakım mı? Kim orada? Bak ta bän patladêrim!

- Kimsey yok burada, - ses verdi Todi batü.

- Nasıl yok! Kim cuvap eder?

- Kimsey, sana işidildi.

- Şindi işidilecek bana, şindi bän sizi bularsam, bakın, ne olacak.

Da çeketti o yaklaşmaa bizä. Canım topuklara kaçtı da üç kilit açtı. Taa on adım, da görecek bizi.

Ne yapma, aklım vermeer.

- Yavaş-yavaş sıyrılırız, sadece kalkma.

Da çekettik mekleme.

- Ne lääzımdı bana bu taraş, o şar- rap, - düşünêrdim bän. - Bu bekçi da angı şeytan için çıktı, kafasını isin

köpeklär. “Vsö!” bu gündän içmeerim bir dâ gram. Sadece yortularda... Hem pazarlarda... Hem, açan musaafırlar gelecek.

- Aha, ta neredäsiniz!

- Şuher, Todi batü, kaçêrız!

- Na sizä taraş, “Ba-bah”. Na sizä üzüm. “Ba-bah”. Na sizä şarap. P1-ı, patronnar bitti...

- Hu, Todi batü, islää. Sadece ikişâr “işniy” delik kışlarımızda peydalan- dı.

- Onnar diil “işniy”. Onnar “dopol- nitelny”, Todi batü. Islää, ani tuzlan patlattı.

- Hadi, ölä olsun. Taraşa nezaman gidecez enidän?

- Kambur mezarda sadece doorulêr. Haliz, senin için söleer, Todi batü.

- Cuvap ver, ba kambur.

- Öbür aftaya.

- Annaştık.

Vadim KULEV, 11 klas,

Çadır 2-ci teoretik lityeyi

“Yasti” duêtından hayırlı konşertlär

Kongazdan “Yasti” duêtı Mihail hem Valentina YASIBAŞlar Beşalma, Tomay, Aydar, Avdarma hem Baurçu küülerindä 5 hayırlı konşert yaptılar.

Bu konşertlerdä toplanan paraları artistlär verdilər Moskva Patriarhatın Moldova Mitropiliyasının Kaul hem Komrat Eparhiyasının Komrat “Panaiyanın İver ikonasının karı manastırına”.

Nicä açıkladılar Mihail hem Valentina YASIBAŞlar onnar istediilər *“ufak bir yardımda bulunmaa bu manastırın genişlenmesindä. Biz büyük saygı duyêrız burada yaşayan insannara, hem da manastırın duhovnü Shieromonah Ioann (Peioglo) bizim da duhovniimiz”*.

“Türkvizion-2016” yarışmasına Ukraynadan temsilci Nataliya POPAZOGLO seçildi

Odesanın “Atlantik” otelindä geçti bir küçük gagauz türkü festivali, angısında seçildi Ukraynadan “Türkvizion-2016” türkü yarışmasında pay alan kişi. Seçilmä-kastingına katıldılar: Olga TAŞANCI, Kurçu (Vinogradovka) küüyü; Nataliya POPAZOGLO, Kiev kasabası; Yuliya MITİOGLU hem Nikolay ÇELAK, Balboka (Kotlovina) küüyü.

Festivalin jürisi oldular: Yuriy DİM-ÇOGLU, Odesa bölgesinin deputatı; Na-dejda MALENKOVA, Odesa bölgesinin televideniye kanalın baş redaktoru (*kol-verim “Ana tarafı”*); Janna KAZAÇENKO, Odesanın “K.F. Dankeviç” adında incäzanaat hem kultura uçilişçesinin “Halk türküsü incäzanaatı” bölümün üredicisi; Aleksandr LEONOV, TRK “Üülen dalgası” (“Южная волна”) müdürü.

İsteerim urgulamaa, herbir türkücü koydu bütün ürek sıcaklımı, duygularını, sevgisini ana-gagauz dilindä türküyä. Gösterdi türkünün derinnik maanasını hem avanın da gözellini. Herbirin vardı haki pay almaa bu gözal türkü festivalindä, ama ... seçim var seçim. Lääzimdi ayırmaa. Onun için juri ayırdı... Ensedi – Nataliya POPAZOGLO.

“İlin yol, Nataliya! Saalık, kıvrak ses sana. Da gagauz dilindä türkü ötsün bütün dünnäyâ!” – deeriz Nataliya POPAZOGLOYa. İnanêrız, ani bu, 2016 yıl, olacek Ukrainada yaşayan gagauzlara bir baaşılı yıl.

Taa ileri seçildi kim Ukraynadan pay alacak “Bala Türkvizion - 2016” uşakalrın arasında yarışmakta (6-13 yaşında). Orayı Ukraynadan gidecek Lüdmila BOZACI, Kotlovina küüyündän.

Allaa yardımcı olsun hepsimizä!

Olga KULAKSIZ,

Gagauz kultura merkezin başı

PATRETTÄ: (saadan) Olga TAŞANCI, Nikolay ÇELAK, Nataliya POPAZOGLO, Yuliya MITİOGLU.

“Can Dalgasında” I-ci gagauz estrada yarışması

Gagauziya kultura hem turizma Upravleniyası, gagauz estradasını genişletmää deyni hem genç talantlara ştenaya yolu açmaa deyni, eni bir konkurs kurdu – “Can Dalgasında”. Bu I-ci gagauz estrada yarışmasında var nicä pay alsınar 18-35 yaş arasında olan türkücülär.

Gagauziya Başkanı İrina VLAH, konkursa arka olarak, açıkladı, ani *“şindän sora halklararası estrada konkurslarına Gagauziyadan yollanacek o türkücülär, kim “Can Dalgasında” estrada yarışmasında kendisini başarılı gösterecek”*.

Konkursunda iki basamak var: I-si Orak ayın (iyül) 27-dä, II-si da Canavar ayında (oktâbri). Konkursa katılannar I-ci turda lääzim olacek çalsınar yabancı dildä bir türkü, II-ci turda sa – gagauz dilindä **mutlaka eni** bir türkü.

“Can Dalgasında” I-ci gagauz estrada yarışmasında enseyan türkücü bu yıl Gagauziyadan “Türkvizion-2016” türkü yarışmasında pay alacak.

Neettä var “Can Dalgasında” konkursundan sora burada ötän türkücülärän bir CD çıkarmaa, açıkladı Gagauziya kultura hem turizma Upravleniyası.

ATATÜRK bibliotekasında el işleri sergisi

Komrat ATATÜRK bibliotekasında eni bir sergi geçer – Caltay gimnaziyasının ürencilerinin el işleri sergisi. Hazırladılar bu sergiyi kendileri uşaklar hem onnarın işta hem ustalıkta pedago-gu Evdokiya Petrovna PETKOVIÇ.

Taa ileri, Koldaya karşı, bu pek meraklı işlärän tanıştılar Çadır kasabasının bibliotekasına gelän insannar. Şindi da bu gözellää mayıl olêrlar komratlılar hem ATATÜRK bibliotekasının okuyucuları.

“Bucak sesleri – 2016” konkursu Petrov gününä karşı oldu

Petrov gününä karşı, Orak ayın 10-12 günnerindä, Çadır kasabasında, Baurçu hem Caltay küülerindä “Bucak sesleri – 2016” etnoestrada muzikasının halklararası konkursun etapları geçti.

Gagauziya İspolkomun hem sponsorların parasınan konkursu hazırladı gagauz türkücüsü hem Moldovanın şanı artisti Pötr PETKOVIÇ.

Konkursta 10 devletän 15 türkücü pay aldı. Onnarın becerikliini hem artistliini 9 kişilik juri kantarladı.

“Bucak sesleri – 2016” konkursunda I-eri hem 1000 dolar ödülü aldı Belorusiyadan türkücüyka Diana LUGINA.

İkinci eri paylaştılar Ukraynadan Aleksey KOZAREV hem Moldova-

dan Sergey MITU. Onnara Bulgariyaya dinnemäk putövkaları verildi.

Portugaliya futbolda Evropa çempionu

Orak ayın 10-da Portugaliyanın milli futbol komandası, Evropa çempionatın finalında Franşiyayı 1:0 enseyip, Evropa çempionu oldu.

Not. Franşiyada futbolda Evropa çempionatı Kirez ayın 10-dan Orak ayın 10-dan geçti.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 1106.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04
e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com

Apostol MEVLANA:

“Suskunnum asaletimdendir*!..
Her lafa verilecek

bir cevabım var!..

Ama, bir lafa bakarım –

LAF MI diye,

Bir da söyleyene bakarım –

ADAM MI diye!”

Not. Büyük poet hem filosof MEVLANA CELALEDDİN-İ RUMİ, duudu 30.09.1207 (Belh, bugünkü Afganistan), öldü 17.12.1273 (Konya, Türkiye). MEVLANANIN mezarı Konyada bulunêr hem Ayozlu sayılêr.

**asalet* – знатное происхождение, родовитость, благородство.

O brakmadı gagauz kulturasının ateşi sünsün

Dionis Nikolaevich TANASOGLU'nun ölümünden 10 yıl geçti. **6-cı sayfa**

“15 Temmuz Şehitlerini Anmak Parkı” Valaneştâ açıldı

Harman ayın (avgust) 5-dâ Valkaneşin “Valkaneş stançiyası” maalesindâ açıldı uşaklara deyni oynamak meydanı, angısının adı “15 Temmuz Şehitlerini Anmak Parkı” koyuldu. Bu parkı Türkiye Respublikası TİKA yolunnan türk halkından gagauz kalkına baaşladı. **5-ci sayfa**

Büün, 2016-cı yılın Harman ayın (avgust) 27-dâ Moldova Respublikası kendi baamsız Gününün 25-ci yıldönümünü kutlêr.

Gagauz Respublikasının kurulmasının 26-cı yıldönümü

Harman ayın (avgust) 19-da Komratta Gagauz Respublikasının kurulmasının 26-cı yıldönümü bakıldı. Kutlama sıraları başladı Şan Aleyasında Gagauz Respublikasının kurulmasını anan taftaya çiçek koymasınan.

Çiçek koymasında pay aldılar Gagauziya öndercileri, Halk Topluşu deputatları, İspolkom azaları, büükelçilêr,

diplomatar, politika partiyaların temsilcileri. Sora da Komrat Kultura Evindâ oldu Gagauz Respublikasının kurulmasının 26-cı yıldönümünâ baaşlanan yortulu toplantı.

Kutlama yortusunda, Gagauziya öndecilerindân hem Gagauz Respublikasını kuran insannardan kaarâ, pay aldılar Amerika Birleşik Devletlerin Kişinev Büükelçisi Jamez D. PETTİT, Rusiya Federatıyasının Kişinev Büükelçisi Farit MUHAMETŞİN, Kişinev TİKA kordinatorluk Ofisin kordinatoru Canan ALPASLAN.

Gagauz Respublikasının kurulmasının 26-cı yıldönümünân ilgili olarak gagauz halkına kutlama mesajlarını yolladılar Soşialistlêr partiyasının hem “Bizim partiyamız” partiyaların başları.

Başarıldı yortulu toplantı büük bir konçertlan. Bundan kaarâ bütün gün Komratta sport yarışmaları da oldu.

Kişinevda ATATÜRKün byustu açıldı

Mustafa Kemal ATATÜRKün byustunun açılışı için reportaj 4-cü sayfa

Kıpçak küüyün “Pobeda” kolhozunu daatmaa isteerlər. İnsannar buna karşı

Gagauziyanın Kıpçak küüyündä bulunan “Pobeda” kolhozu Moldovanın merkez kuvetlerine aykırı duran bir kemik. O “kemii” yutmaa isteerlər, taa doorusu kolhozun kapanmasında cöplerinä para koymaa düşünler, allelem.

En aazdan bu görüner, açan işidersin, ani “Pobeda” kolhozu bu “soşializmadan kalma bişeymiş”. Ama, ani o “bişey” yılda 40 milion ley bütetä ödeer, ani 500 insana iş verer, ani Kıpçak küüyün cümne hem kultura işlerine yardımçı olêr, ani insannara ucuz hem pak mallar verer onu hiç birisi işitmää istämeer.

Şindi merkez kuvetler bildirdiler, ani insannar kendileri kolhozu kapamarsalar, ozaman onnar (merkez kuvetler) kolhozu sud kararınan kapadaceklar.

Bakêrsın bunaa da düşünersin: nezaman görülmüş, ani insannarı “düşünennär” kendi insanına, “soşializmadan kalma” sebepinnän, bu kadar zarar getirsinär?

Gagauziya kuvetleri açıkladılar, ani kolhozun kapanması istämeerler.

Bükelçi Mehmet Selim KARTALa “Gagauz Respublikasına 25 yıl!” medalisi

Orak ayın 28-dä Türkiye Kişinev Bükelçisi Mehmet Selim KARTAL hoşça kal vizitinnan Gagauziyada bulundu. Bu vizitin sebebi – Canabisinin Moldovada diplomatlık çalışmalarının sona varması.

Vizit zamanında Bükelçi Mehmet Selim KARTAL buluştu Gagauziya (Gagauz Yeri) Başkanınan İrina VLAHLAN, GHT Başkanınan Dimitriy KONSTANTİNOVLAN, İspolkom azalarından, GHT deputatlarından, Komrat kasabasının primarından.

Buluşmada Bükelçi Mehmet Selim KARTAL Gagauziya tarafından “Gagauz Respublikasının 25 yıl!” yubiley medalisi

verildi, bildirer Türkiye Kişinev Bükelçisinin saytı.

Romıniya Regina Ananın raametli olmasınan Haraman ayın 13-çü Moldovada yas Günüydü

Romaniyanın Casa Regalä basın açıklamasına görä Romıniyanın Reginası Regina Ana Harman ayın 1-dä, 92 yaşında, öldü.

Regina Ananın raametli olmasınan ilgili olarak Moldova Pezidenti Nikolae TİMOFTİ yolladı Romaniyanın Casa Regaläsına bir acızgannık mesajı.

Ayrıca Moldova Pezidenti Nikolae TİMOFTİ imzaladı emir, angısına görä, Romıniyanın Reginası Regina Ananın raametli olmasınan, Moldovada Haraman ayın 13-dä yas Günü oldu.

Bu gündä küülerdä hem kasabalar da, aşırılarda Moldovanın diplomatiya temsilciklilerinde devlet bayrakları biraz aşaa indirildi. Bundan kaarä, Haraman ayın 13-dä, saat 10:00 vakıdında devlettä bir minutluk anmak susması oldu.

2016-cı yılın Haraman ayın 13-dä Romıniyanın Reginası Regina Ana topraa verildi.

Foto - familiaregala.ro

“Can Dalgasında” I-ci gagauz êstrada yarışmanın 1-cü turu geçti

Orak ayın (iyül) 27-dä Gagauziyada “Can Dalgasında” I-ci gagauz êstrada yarışmanın 1-ci turu geçti. Turda 21 türkücü pay aldı. Onnarın 14-dü 2-ci tura geçti.

Jüri azaları (Vasilisa PETROVIÇ, İlya FİLEV, İvan LÜLENOV, Mihail KULEV, Olesä BARLADÄN) kendi sözünü sölediler. Umut ederiz, ani 2-ci (Canavar ayında olacek) turda da onnar hep bölä açık cannarlan “Can Dalgasında” êstrada yarışmasında enseyeni ayraceklar. İnanêriz, ani o enseyan da olacek en işleesi. O insan da Gagauziyayı “Türkvizion-2016” yarışmasında halizdän temsil edecek. Ama...

I-ci turdan sora ortada fasıl laflar gezmää başladı: KONKURS MAAMİLÄ SURAT yapılmış, zerä enseyenin adı artık belliymiş. Buna yukardan izin gelmişmiş.

Bu lafları inanmêirim. Zerä bu öläsaydı, konkursu hazırlayannar taa köktän keserler hepsini: gençlerin umudunu, doorulaa, insannaa hem devletliimizä inancı.

Onuştan bu lafları İNANMAA İSTÄMEERİM. Zerä bilerim, ani Jüri azaları başarılı, dooru hem açık gözlü insannar. Sanmêirim, ani Jüri azaları var nicä şindiki öndercilerin izinnerinä (herliim o izinnär varsa?) uysunnar. ONNAR LÄÄZİM GÖRSÜNNÄR ASLISINI, PAKLAYIP ASLIYI ÇAMURLU İZINNERDÄN.

Biz da umutlan “Can Dalgasında” I-ci gagauz êstrada yarışmasını finalını bekleyecez. Da o finaldan sora görecez aslı mı bu gezän laflar hem ad, osa yalan mı. Bunu da pek kolay önünüzdä açıklayacez.

Akademik, poet Todur ZANET

Rusiyadan Gagauziyaya beş mikroavtobus

Gagauz Respublikasının kurulmasının 26-cı yıldönümü kutlama gününde Rusya Federatıyası başlandı Gagauziyaya beş mikroavtobus.

Bu afta, Gagauziya İspolkomun toplantısında Gagauziya Başkanı açıkladı, ani mikroavtobusları bölä payetti:

- Komrat rayon administratıyasına;
- Çadır rayon administratıyasına;
- Gagauziya Radio hem Televideniye cümne kompaniyasına;
- Gagauziyanın dış ilişkiler Upravleniyasına;
- Gagauziyanın üretilik Upravleniyasına.

Redaktıyamızdan: bileriz, ani “Dionis TANASOGLU” adına gagauz Milli teatrusuna da pek lüzüm bölä bir mikroavtobus hem inanêriz, ani kulturannın sırası bir taa gelecektä gelecek.

Evropa Birliindän Gagauziyaya para grantları

«Поддержка сельского хозяйства и развития сельской местности» proektına görä Evropa Birliin (EB) PROON kuruluşu grantlar konkursları açtı. Bu grantlar verilecek Gagauziyaya hem komşu Taraklı rayonuna.

Grantlar için toptan 2,76 milion Evro ayırıldı. Onnar üç uurda proektlara payedeleklär.

Birincisi – artık kurulmuş hem eni kurulan küçük hem orta predpriyatılara yardım. Bu proektlar var nicä 9 bin 200 Evrodan 14 bin 440 Evroyadan olunnar.

İkincisi – küçük hem orta uurda infrastrukturannın enilenmesi. Bu grantlar menedjment hem cümne izmetleri

için erindeki devlet kuvetlerine verilecek. Herbir grant 92 bin 200 Evroyadan olabilir. Konkurs 2017-ci yılın Ceviz ayın (sentäbri) 1-dän sürtecek.

Üçüncü – kommunitar arası işbirliin ilerlemesi. Grantlar 119 bin 860 Evroyadan olabilirler.

Grantların konkursu için taa derindän ürenmää deyni bu sayta girin: <http://www.undp.md/tenders/tnddetails2/1312/>

İstanbulda “Demokratiya hem Şehitlär Mitingi” geçti

Harman ayın (avgust) 7-dä İstanbulun Yenikapı meydanında “Demokratiya hem Şehitlär Mitingi” geçti. Mitingta Türkiye Respublikasının öndercileri hem yaklaşık 5 milyon insan pay aldı, bildirer Türkiyenin Anadolu Ajenstvosu.

Türkiye Respublikasının Prezidenti Recep Tayyip ERDOĞAN, mitingta nasaat ederek, urguladı, ani “Türkiyedä olan asker devlet devrimi denemesinin basılması gösterdi, ani bu devleti kimsey enseymäz”. Canabisi dedi: “Orak

ayın (iyül) 15 gecesindä Türkiyenin sokaklarına hem meydannarına insanların akınışı ölümü ensedi”. Recep Tayyip ERDOĞAN “üstümüzä gelän baskılara karşı koymakta halkın birleşmesinin önemni olduunu” urguladı.

Prezident Recep Tayyip ERDOĞAN dedi: “Bütün bu meydanda hepsi toplandı: Asker Silahlı Kuvetlerin komutanı, Prezident, Başbakan, GHP hem MHP partiyaların başkannarı, devletin hepsi 81 bölgesindän cümne insannar. İnanın, bunnarı görüp, düşmannarımız gücendilär, ölä, nicä onnar gücendilär Orak ayın (iyül) 16 günü sabaası”.

Mitingta konuşarak Türkiyenin Başbakanı Binali YILDIRIM urguladı, ani “Ölä nicä Çanakkaledä gösterilän kahramannı Türk milleti istoriyaya yazdı, Orak ayın (iyül) 15-dä da genä kahramannık gösterdi... Herşey Allahın elindädir. Herbir asker devlet devrimi denemesinin basılması bizi taa kuvetli, taa birleşik yapêr”.

Türkiye Büyük Milli Meclisi (parlament) Başkanı İsmail KAHRAMAN, mitingta nasaat ederäk, umut etti, ani “türk halkı ileri dooru da herbir asker devlet devrimi denemesinin” boozuna basacek.

İsmail KAHRAMAN dedi: “Biz toplandık burada bir neetlän: göstermää, ani bir milletiz, bir devletiz, türk bayraa altında bir memleketiz. Biz göstereriz dünyaya, ani gömdük hepsi asker devlet devrimi denemelerini”. Canabisi urguladı, ani “Orak ayın (iyül) 15-dä Türkiyedä demokratiya ensedi. Bu ensemäklän asker devlet devrimi denemelerin sayfası daymaların-daymalarına kapandı”.

Anadolu Ajansın açıklanası: Orak ayın (iyül) 15-16 gecesindä Türkiyenin silahlı kuvetlerindän bölünän askerlär, ani Fethullah GÜLENin terorist kuruluşuna girärdilär, bir asker devlet devrimi denemesi yaptılar. Türkiye öndercilerinin, justifiya kuvetlerinin hem sıradan vatandaşların karşı koyulmasınan bu Hunta devrimi başarısız çıktı. Devrim sırasında 240 kişi öldü. Foto – aa.com.tr

Türkiyedä devlet devrimi denemesinnän ilgili Türkiyenin Anadolu Ajansının hazırladı kiyat

Türkiyenin Anadolu Ajansı hazırladı “**Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi**” adlı bir kiyat 2016-cı yılın Orak ayın (iyül) 15-dä FETÖ'nun devlet devrimi denemesini için.

Kiyatta toplu patretlär hem haberlär, angılarını hazırladı AA ajansı.

Bu kiyat annadêr hem gösterer onu neyin içindän geçti Türkiye Respublikası hem Türkiye halkı, ayakta kalmaa deyni.

“**Dakika Dakika FETÖ'nün Darbe Girişimi**” adlı kiyadın PDFni gazetemizin internet saytında bu adrestä bulacınız: <http://anasozu.com/turkiyeda-devlet-devrimi-denemesinnan-igili-turkiyenin-anadolu-ajansinin-hazirladi-kiyat/>

Moldovanın dışişleri ministrusu Türkiye öndercilerinnän buluştu

Harman ayın (avgust) 22-23 günnerindä Moldovanın premyer-ministru yardımcısı, dışişleri hem Evropaya integratiya ministrusu Andrey GALBUR bir ofițial vizitlan Ankarada bulundu. Vizit zamanında Canabisinin Türkiye öndercilerinnän buluşmaları oldu.

Türkiye Respublikasının Prezidenti Recep Tayyip ERDOĞAN kabletti Moldovanın premyer-ministru yardımcısını, dışişleri hem Evropaya integratiya ministrusunu Andrey GALBURu Prezidentlik kompleksında.

Vizit zamanında Andrey GALBURLan buluştu Türkiye Başbakanı Binali YILDIRIMnan.

Ayrı buluşmak oldu Türkiye Dışişleri Bakanınan Mevlüt ÇAVUŞOĞLUylan.

Ankara TİKA ofisinä vizitında Mol-

dovanın premyer-ministru yardımcısını, dışişleri hem Evropaya integratiya ministrusunu Andrey GALBUR karşıladı TİKA Başkanı Serdar ÇAM. TİKAda Moldovada TİKA proektları konuşuldu, bildirer Anadolu Ajenstvosu.

Türkiye hem Rusiya arasında ilişkilär üüseler

Harman ayın (avgust) 9-da Türkiye Respublikasının Prezidenti Recep Tayyip ERDOĞAN hem Rusiyanın Prezidenti Vladimir PUTİN Sankt-Peterburg kasabasında buluşular.

Buluşmadan sora yapılan preskonferençiyada Türkiye Respublikasının Prezidenti Recep Tayyip ERDOĞAN açıkladı, ani iki taraf ta taa üüsek neetlän hazır iki devlet arasında işbirliğini ilerletmää hem enidän kurmaa: “Bu iş pek uyêr iki memleketin cümnesinin isteşlerinä. Bükünkü buluşmalarda biz aldık lääzımını kararları Türkiye-Rusiya arasında politika, ekonomika hem kultura uurunda ilişkileri enidän kurmaa deyni”, bildirer Türkiyenin Anadolu ajenstvosu.

Türkiye prezidenti urguladı, ani iki taraf ta ortak hem planlı çalışmak adimnarını yapacek o uurda, ani enidän kurmaa deyni Üüsek uurda işbirlii Sovetinin toplantılarını, çarter uçak ilişkililerini, alış-verişta kısıtlamaları yok etmää, onnarın arasında çiftçilikte dä, işadannarın çalışmalarında kolaylık atmosferayı kurmaa hem da viza rejimini incelemää.

Recep Tayyip ERDOĞAN urguladı, ani Rusiya hem Türkiye arasında alış-veriş 35 milyar dolara etiştiydi

hem neettä vardı onu 100 milyar dolara kaldırmaa. Şindi sa, bitki olaylardan sora, bu ifıra 27-28 milyarda düştydü. “Herliim tutarsanız aklınızda, bizim uurumuz 100 milyar dolardı. Bizdä var kuvet hem neet bu uura etişmää. Bükün biz genä başlêrız bu proçesi da hep ölä kuvetlän ilerledecez onu”.

Türkiyenin Prezidenti hepsinin önündä tekrar urguladı onu, ani asker devlet devrimi denemesindän sora, ertesi günü Rusiyanın Prezidenti Vladimir PUTİN ona telefon açmış. “Bu bizä halizdän lääzımını işti psikologiya durumundan. Bu Rusiya hem Türkiye dostluk bakışından moral yardımıydı”.

“İki taraf ta hazır, ani iki devlet arasında ilişkileri krizis öncesinä hem da taa üüsää kaldırmaa”,- urguladı Recep Tayyip ERDOĞAN.

Foto – www.tagesschau.de

Not. 2015 yılın Kasım ayında Türk hava Kuvetlerin uça rus uçaanı SU-24 düşürdüktän sora, Türkiye Rusiya arasında ilişkilär gevşediymi hem donma durumuna gelmää başladydılar.

Kişinevda ATATÜRKün byustu açıldı

Harman ayın (avgust) 25-dä Kişinevda, Türkiye Kişinev Büükelçiliin önündä, Türkiye Respublikasının kurucusunun Mustafa Kemal ATATÜRKün byustu açıldı. Mustafa Kemal ATATÜRKün byustun yortulu açılışına geldilər Moldovada türk işadamları, Moldova devlet insannarı, diplomatlar, kultura hem incəzanaat adamları, cümne insannarı, jurnalistlər.

Açılışta selemnama sözünnän insan-nara danıştı Türkiye Kişinev Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL, nedän sora Canabisi teklif etti bir minutluk susmaklan anmaa hepsi şehitleri. Nedän sora da Moldova içişleri ministerliin duhovoy orkestrası çaldı Moldovanın hem Türkiyenin gimnalarını da, bu zamanda, Büüklçilik binasının önündä iki devletin bayrakları kaldırıldı.

Sözünü ilerledäk Türkiye Kişinev Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL kısadan annattı Mustafa Kemal ATATÜRKün yaşamasını, onun Türkiye Respublikasını kurması için hem o önemni adınar için, ani ATATÜRK yaptı Türkiyeyi üüseltmää deyni.

Moldova tarafından söz tuttu Moldo-va kultura ministrusu Monika BABUK.

Sora Mustafa Kemal ATATÜRKün

byustun ofițial açılışı oldu. Byustu örtän bezin şiritlerini kestilər hem byustu birliktä açtılar Büükelçi Mehmet Selim KARTAL hem Canabisinin eşi Banu Cankan KARTAL hem da Moldova kultura ministrusu Monika BABUK.

Bez kaldırıldıynan hepsi mayıl ol-dular o byustun güzelliinä hem okudu-lar iki dildä yazıları:

MUSTAFA KEMAL
ATATÜRK
TÜRKİYE
CUMHURİYETİNİN
KURUCUSU
FONDATORUL
REPUBLICII TURCIA
1881 - 193∞

YURTTA BARIŞ, DÜNYADA BARIŞ
PACE ÎN ȚARĂ, PACE ÎN LUME

Nedän sora Mustafa Kemal ATA-TÜRKün byustuna çiçeklər koyuldu.

Mustafa Kemal ATATÜRKün ölüm yılının erinä **sonsuzluk simvolun** “∞” koyulması gösterer, onu, ani Mustafa Kemal ATATÜRK ölmedi – o daymalarında yaşêêr hem yaşayacak.

Akademik Todur ZANET

Kliselerä yardım için “TOZİ” grupasından hayırlı kontertlär

“Yardım edelim kliseyü, Allaa da yardım edecek bizü” – bu sözlär altın-da Gagauziyanın “TOZİ” êstrada grupası hazırladı iki hayırlı konfert. Bu konfertlerdä toplanan paralar, yardım olarak, kliselerä verilecek.

Konfertlerin programası öläydi: ilk konfert Valkaneş kasabasının Kultura Evindä Harman ayın 26-da. Burada toplanan paralar verilecek Valkaneş kasabasının «Покрова пресвятой Богородицы» klisesinä. Bu klisenin kubelerini koymaa deyni para etişmeer.

İkinci konfert da Harman ayın 27-dä, Ütülü küüyün Kultura Evindä. Buradan toplanan paralar verilecek Ütülü küüyün «Святителя Афанасия Великого» klisesinä. Bu klisenin Aydımsunun ikonalarının enilenmesi lââzım yapılısın.

“TOZİ” êstrada grupasından kaarä konfertlerdä pay aldılar anılmış hem genç artistlär Valentin ORMANCI,

Vitaliy MANJUL, Pötr PETKOVIÇ, Olesä JELEZOGLU, Nasti LEVÇENKO, Valkaneştän “Yıldızlar” oyun ansamblisi, Kişinevdan VJ Dimon.

PATRETLERDÄ: Valkaneş kasabasının «Покрова пресвятой Богородицы» klisesi.

“TOZİ” êstrada grupası – Olesä TOPAL hem İrma ZABUN.

“15 Temmuz Şehitlerini Anmak Parkı” Valaneştä açıldı

Harman ayın (avgust) 5-dä Valkaneşin “Valkaneş stanşiyası” maalesindä açıldı uşaklara deyni oynamak meydanı, angısının adı “15 Temmuz Şehitlerini Anmak Parkı” koyuldu. Bu parkı Türkiye Respublikası TİKA yolunnan türk halkından gagauz kalkına baaşladı.

“15 Temmuz Şehitlerini Anmak parkı”n ofițial açılışında pay aldılar Türkiye Kışinev Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL, Kışinev TİKA kordinatorkluk Ofisin kordinatoru Canan ALPASLAN, Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Valkaneş rayonun başı Födör TERZİ hem, belliki, Valkaneş kasabanın primarı Viktor PETRİOĞLU.

Kendi açılış sözündä Türkiye Kışinev Büükelçisi Mehmet Selim KAR-

TAL, gözleri yaşlan dolu, urguladı, ani “15 Temmuz (Orak ayı – nişan “AS”) günü Türkiyedä olan asker devlet devrimi denemesinnän üzlän insan, kendi vatanını korumaa deyni şehit (geroyca öldü – nişan “AS”) oldu. Onun için bu “15 Temmuz Şehitlerini Anmak Parkı”n açılması bizim için pek önemni”.

Kışinev TİKA kordinatorkluk Ofisin kordinatoru Canan ALPASLAN urguladı, ani “ilktän bu parkın adını

“Gagauz-türk dostluu Parkı” koymaa neet vardı. Ama Türkiyedä 15 Temmuz (Orak ayı – nişan “AS”) günü olan kannı olaylardan sora karar aldık parkın adını “15 Temmuz Şehitlerini Anmak Parkı” koymaa.

Kendi adlarından Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Valkaneş rayonun başı Födör TERZİ hem, belliki, Valkaneş kasabanın primarı Viktor PETRİOĞLU şükür ettilär Türkiye Kışinev Büükelçisinä hem Kışinev TİKA kordinatorkluk Ofisin kordinatoruna o çalışmalar için, ani Gagauziyaya deyni yapêrlar hem da şükür ettilär Türkiyeyä, ani gagauzlara her zaman

omuz koyêrlar.

Primar Viktor PETRİOĞLU, Valkaneş primariyasının adından, Kışinev TİKA kordinatorkluk Ofisin kordinatoruna hem işi yapan firmanın temsilcisinä Diplomnar verdi.

Parkın açılışından sora, paalı musaaafirlerä deyni, Valkaneş kultura Evin uşak ansamblisi kısa bir konfert gösterdi.

Turan halkların III-cü Kurultayı

Harman ayın (avgust) 12-15 günnerindä Vengriyada oldu “Turan halkların III-cü Kurultayı”, angısını hazırladı Vengriya pravitelstvosu hem “Turan” fondu.

Kurultayda pay aldılar 27 türk milletindän 350 kişi. Onnarın arasında vardı Gagauziyadan 3 kişilik delegaşıya da: kultura hem turizma Upravleniyanın başı Vasilisa PETROVIÇ hem iki türkücü Olga PAÇI hem Valentin ORMANCI.

Kurultay programasında vardı: dünneydä en büyük “ATILLA” yurtanın açılışı, «Восточный ураган» düüşün göstermesi, şamannarın gösterişi, atlıların programası, yaydan ok atmak, kılıçlarda düüşmök.

Kurultay meydanında yurtalar kuruluydu. Yurtaların birisindä kendi becerikliini çelingir gösterärdi. Kızıştırıp ateşini o örstä demirdän mızrak uçları, özengeleri, aazlıkları yapardı. Başka yurtalarda milli imeklär hem suvenirlar satılırdı.

Valkaneş resimci şkolasının sergisi

Valkaneş kasabasının muzeyindä, Harman ayın (avgust 2-dä) açıldı Valkaneş resimci şkolasını bu yıl başaran üürencilerin hem şkolanın direktorunun Pötr FAZLİNİN resim sergisi. Bu sergi baaşlandı Valkaneş resimci şkolasının 30-cu yıldönümünä.

Sergilenän resimlerin arasında taa çok resimni patretlär var. Ama sergili yaratmaklar, ani yapılı “Batik”, “Jivopis”, “Abstrakşionizm”, “Natürmord” stillerindä da, bildireir kasabanın saytı.

S e r g i - nin açılışında, resimcilerdän kaarä, pay aldılar Valkaneş primarı Viktor PETRİOĞLU, Valkaneş rayonun başı Födör TERZİ,

Foto – vulcanestimd.com

Valkaneş rayon kultura bölümünün başı Dimitriy NEDOV, muzey izmetçileri hem başkaları.

Foto – anasozu.com

O brakmadı gagauz kulturasının ateşi sünsün

Tamamlandı 10 yıl, nicä 2006-cı yılın Harman ayın (avgust) 23-dä gagauzlar kaybetti büyük kultura adamını, anılmış yazıcıyı, dramaturgu, pedagogu, bilim adamını, muzıkacıyı hem folklorcuyu, doktoru, universitar profesörünü Dionis TANASOGLUyu (07.07.1922 – 23.08.2006).

Dionis TANASOGLU 1922-ci yılın Orak ayın (iyül) 7-dä Çadır rayonun Kiriyet küüyündä duudu. İlk okulu burada başarıp, sora Akkerman kasabasında orta şkolayı (1934-1938) hem Birlad kasabasında (Romniya) lişeyi (1938-1943) başardı.

İkinci dünnä cengindä antigitler kooliştiasının romın askeri olarak katıldı.

Cengtän sora Kişinev “İon Creanga” adına Pedagogika İnstitutunu (1947-1952) hem Leningrad Teatru İnstitutunu (1947-1949) başardı. Doktorluk disertaştiasını Azerbaycanın Bilim akademiyasının Bakudaki Lingvistika İnstitutunda (1962-1965) yaptı hem korudu.

1945-ci yılda ana küüyündä üredici olarak işlemää başladı. 1946-cı yıldan beeri Çadırda okulda üredici çalıştı.

1955-ci yılda Kişinev şkolalar İnstitutuna (1955-1967, 1970-1972) geçirildi da burada ilk hem orta okul üredici, pedagog hem bilim zaametçisi olarak çalıştı.

Sovetlär Moldovanın Eniklopediyasında (Moldova Bilim Akademiyası, 1967-1970) üst redaktor olarak çalıştı.

“Gavriil Muzicescu” adına İncäzanaatlar İnstitutunda (1972-1992) kulturologiya hem teatru zanaatında pedagog.

Komrat Devlet Universitetin rektoru (1992-1995); gagauz dili hem literaturası, gagauzların istoriyası, türkolo-

giya hem teatru zanaatında profesör.

1994-cü yılda Profesör universitar bilim adını kabletti.

Kişinev “İon Creanga” adına Devlet Pedagogika Universitetinde, gagauz dili hem literaturası sekiştiasının başı olarak, universitar profesoru çalıştı (1995 – son gününädin).

Moldova yazıcılar Birlii (1958) hem Rumıniya yazıcılar Birlii (1998) azası.

1991-ci yılda “Gagauzların İstoriyası” kiyadını yayıladı.

2000-ci yıldan beeri Moldova yazıcılar Birliin gagauz yazıcıların sekiştiasının başı.

“Moldovanın İncäzanaatlarında Maestro” (1989) adını kabletti.

Türkiye Respublikasının “Kultura da Şannı” (1994) adı verildi.

Devlet tarafından “Gloriya Muncii” (1996) hem romın askerinin veterani olarak “Crucea Miletara” (1996) ordenleri verildi.

2000-ci yıldan beeri “Gagauziyanın şannı vatandaşı”.

Dionis Nikolaeviç TANASOGLU-nun yaptı işlerin arasında, belli ki, en büyüü: 1957-ci yılda onun tarafından hazırlanan hem Moldova Sovet Soştialist Respublikasının Üšek Sovetinin tarafından kabledilän gagauzların kiril alfafiti. Sora da, bu alfaviti temel alarak, Dionis TANASOGLU gagauz dilinin ilk bilim orfografiyasını hazırladı.

Ellinci yılların sonunda hem altmışıncı yılların çeketmesindä gagauz dilindä gazeta sayfaları çıkardı, radio da gagauzça yayın yaptı, gagauz okulları için ilk “Bukvalık” (1958) kiyadını hem başka üürenmää kiyatlarını hazırladı.

Ellinci yıllarda Dionis TANASOGLU gagauz literaturası urunda profesionalca çalışan ilk gagauz yazıcı oldu. Ama o sade kendisini düşünmedi. Genç gagauz yazıcılarına yardım ederäk, onnara yol açmaa deyni Dionis

TANASOGLU gagauz literaturasının ilk toplumunu hazırlêêr – “Bucaktan seslär” (1959). Bu kiyatta yaratmaları basılannarın çoyu, onun çalışmaları hem yardımınan, sonunda anılmış gagauz yazıcıları oldular. Eridir sölemää, ani hepsi gagauz yazıcılarının (ilk boyun da, ikinci boyun da) ilk kiyatlarına redaktorluk yaptı hem o kiyatların tipardan çıkması için savaştı.

Canabisinin kendi literatūra kiyatları da çıktılar: “Çal türküm” (1966, peetlär), “Adamın işleri” (1969, peetlär), “Hoşluk” (1970, peetlär), “Gençlik türküleri” (1975, peetlär).

Var pyesaları: “Ogla hem Länka”, “Bucakta yalın” h.b.

Ama, bir şüpesiz, Dionis aganın en büyük, en derin, en önemli literatūra yaratması “Uzun Kervan” (1985) romanı.

Dünneyn çok anılmış yazıcıların yaratmalarını gagauz dilinä çevirdi: M.Emineskuyu, W.Şekspiri, Sofokluyu, N.Gogoli, İ.Karacayı h.b.

Kulturanın, pedagogikanın, bilimin herbir bölümündä Canabisinin çalışmaları silinmeyän izi var.

Bakmadaan ona, ani Dionis TANASOGLU bütün yaşamasını gagauzlaa, gagauz literaturasına, kulturasına, muzikasına hem folkloruna, teatrusuna, biliminä hem pedagogikasına baaşladı, o var hem kalêr diil salt gagauz, ama romın hem bütün dünnä kulturasında er alan bir insan. Bunu hepsi kabul eder hem kabul etsin lââzım.

Patret - Todur ZANETin arhivından

Dionis TANASOGLUnun yaşlı mitingında sölenän sözlär

“Büün bizim kulturamız için, taa doorusu bizim kulturalar için, bizim dillerimiz için pek yaşlı bir gün. Çünkü aramızdan gider bir büyük yazıcı, çalışkan hem vergili kultura adamı, ani çok işlär baaşladı gagauz kulturasına, hep okadar işlär o romın kulturasına da baaşladı. Bölä sayêrım bän. Hem kim inceledi bu konuyu sayêrlar, ani o hem gagauz yazıcısıydı, hem romın yazıcısıydı. Kendinä örnek olarak, o klassik Mihail ÇAKİRİ sayardı...”

Dionis TANASOGLU büyük adamdı: yazıcı, poet, muzıkacı, bilim adamı, artist. Bizim teaturların “altın generaştiasının” barabar o başardı Sankt-Petersburgta universiteti.

Dionis TANASOGLU interkultural bir insandı. Çünkü bizim kulturalarımız yannaşık bulunêr. Hazırladı gagauzlar için hem romınlar için üredici kadroları. Rektor olarak Komrat Universitetindä çalıştı. O brakmadı gagauz kulturasının ateşi sünsün jurnalların, “Ana Sözü” gazetasının hem başka gazetaların sayfalarında.

Ekstroordinar bir arkadaştı. Onda incä bir sentimentlik vardı, pek elegantti. Ama en ilktän o intellektüaldı. Halizdän bir kavalardı. Başkalarından da istardı gözäl lafetsinnär, dooru lafetsinnär. Haliz interkultural dialoglu bir insandı.

Akademik Mihay ÇİMPOI

“Dionis Nikolaeviç TANASOGLUnun raametli olmasınan gagauz halkı aar bir kayıpta bulundu. Dionis Nikolaeviç TANASOGLU büyük yazıcı, bilim adamı, istorik, filologiya doktoru olarak bütün yaşamasını yaratmaklarını, gagauz yazıların, literaturanın, kulturanın, incäzanatın ilelrletmesinä baaşladı. Taa gencliindän Dionis Nikolaeviç çeketti peet hem proza yazmaa. Ellinci yıllarda gagauz alfavitinin hazırlanmasında pay aldı. Bu işin sonucu oldu o, ani başka intelegenştianın çalışmaları barabar bu alfavit kabledildi hem gagauz rayonların şkolalarında gagauz dili üürenmää başlandı.

Gagauziya Başkanın birinci yardımcısı Georgiy MOLLA

“Saygılı dostlar, saygılı gagauzlar hem moldovannar, hem hepsiniz kim burada var. İsteerim bän da söliim birkaç laf bu adam için, ani büün bizdän ayrılêr. Ayrılêr diil bir günä, diil iki, ayrılêr ömürünä. Ama nasıl sölendi, tekrarlamaycam onnari, söyleyem sizä moldovanca da bir iki laf, ama gagauzça onu isteerim sölemää: Bu adam koydu bizim gagauz yazımızın temellerini, bunu ondan kimsey alamayacak. Bilersiniz, ani yazıcıların arasında da,

başka insannarın arasında da var kıskançlık. Bu kıskançlıkları ensedi TANASOGLU. TANASOGLU ilerdä kıskançlardan. Kıskançlar, kulturamızda işleyän beşon gagauzları ayırêrlar bir tarafa, kendilerini göstersinnär deyni. Ama bu türlü kıskançlar çok vakıda sürülmeyecek. TANASOGLU gömdü onnari hepsini kendi yaşamasınan, kendi dostluunnan. Bän sayêrım, ani açan bän çekettim üüretmää uşakları bän bilmäzdim nicä üüretmää, nasıl üüretmää. Ondan üürendim. O benim üüredicim üüredicilik için, o benim üüredicim yazı için. Onun işi, ne yaptı o büün taa tekrarlanmadı, taa yapamadı ölä kimsey nicä Dionis Nikolaeviç yaptı. Hem onun için gözäl yaşamak versin Allaa taa çoyuna”.

Yazıcı Nikolay BABOGLU

“Büün gagauz halkı kaybetti büyük bir insanı, ani gagauz kulturasında bir temel gibi durardı. İstärseniz alın yazıları, istärseniz alın kiyatları, istärseniz alın teatruyu, istärseniz alın gazetayı, radiyu – hererdä bu adam ilk taşı, hem kaavi taşı, koydu. Belli ki, büünkü gündä beki biz pek annamêrız ne vardı gagauzlar için Dionis Nikolaeviç, ama bu adamın eri biricik büün o göktä, angısının adı GAGAUZ KULTURASI. Bän sayêrım, ani büün

gagauz halkı bizimnän bilä aalêêr bu kayıbı.

Bän sayêrım, ani Gagauziyada yok ölä kultura adamı, angısına Dionis Nikolaeviç yardım etmedi, angısını üüretmedi, angısına nasaat vermedi, angısına ii yolu göstermedi.

Büün sölelendi kiyatlar için, yazılar için, ama, çoyu beki bilmeer, açan çekettirdiydik avtonomiya için çalışmaları Dionis Nikolaeviç geldi redaktiye da deer: “Yazalım bir kiyat Moldovanın büyüklerinä, ani gagauzlara lââzım avtonomiya. Hem bu avtonomiya için lââzım sık tutmaa kendimizi”. O kiyadı yazdık. “Ana sözü” sayfalarında tiparladık. Bir şüpesiz: avtonomiyanın kuruluşunda o kiyat ta kendi rolünü oynadı.

İlk adımlar latiniğa için ondan da çeketti.

Büün Canabisi için çok söledilär. İstämeerim tekrarlamaa onnari. Ama bir işä katılêrım, ani onun adı lââzım kalsın. Bu iş için lââzım düşünsünär büüklär: sokaan adını mı koyacaklar, başka bir işin mi. Ama bän büün danışêrım Gagauziya Başkan yardımcısına: Komrat Devlet Universitetini Dionis Nikolaeviç TANASOGLUnun adına koymaa lââzım. Ko o onun adını taşısın”.

Yazıcı Todur ZANET

Gagauz gençlerin hem delikannıların oyunnarı hem ilenmekleri

Giriş

Büünkü inovatıya hem progres yasa-
şamakta adam baalı olêr kompyutera,
esaba almêer, nicâ bozêr gözlerini,
nicâ kamburlaşêr onun güüdesi, nicâ
faydasız harcanêr onun vakıdı... Bu
üzerâ, biz meraklı bulduk bu temayı,
çünkü belli oldu:

Problema:

a) Büünkü uşaklar pek aaz bilerlêr
ölâ oynunnarı, angılarını oynardılar on-
narın anaları-bobaları, dedeleri.

b) Oynunnar tezdâ var nicâ
kaybetsinnêr kendi maanasını hem
faydasını kişinin terbiyetmesindâ hem
ilerlemesindâ.

Proektin daavası:

Belli etmâa gagauz halk oynunnarın
faydasını evlatboyların yaşamasında
hem inandırmaa hepsini, ani onnarı
läâzım diriltmâa.

Proektin neetleri:

1. Gagauz halk oynunnarlan tanış-
maa.
2. Üürenmâa evelki oynunnarı.
3. Göstermâa oynunnarın faydasını.

I. Halk oynunnarı

hem onnar için araştırmalar

“Sade kırık üürekli, kaskatı, vakıt-
sız ihtârlamış, fena yada Allahın ya-
lını yokedân adam kaybeder havezi
oyuna, şakaya, iilenmeyä.”

**Pavel Florenskiy, rus popazi,
filosof, bilim adamı, poet.**

Halk oynunnarı – o ölâ oynunnar, an-
gılarını kurdu halk hem geçtilêr onnar
dedelerdân evladboylarına.

Evel pek yoktu ilenmêk, gençlêr taa
çok toplanardılar yortularda hem Pazar
günnerindâ. Siirek yortu günnerindâ,
insannar savaşardılar dinnenmâa
aar iştan, oynayarak, yarışarak hem
siirederêk bu oynunnarı.

Halk oyunun özelli nicâ terbiyetmêk
tedarı onda, ani o baş komponent halk
adetlerindâ: aylâ, çalışmak, yortu ilen-
mekleri.

Biz kurduk bir anketa, angısının
neeti annamaa, ne bilerlêr lişeyin üü-
renicileri halk hem zamandaş oynunnarı
için da soruşturduk 26 kişi üürenici.
Teklif ederiz sizâ sonuçları. (Skobalar-
da verili cuvaplar).

Anketa

1. Nesoy oynunnarı oynardılar
senin ana-boban, dedelerin? (aşık,

rop-rop, bom-bom, saklambaç).

2. Nesoy oynunnarı sän taa çok
seversin? (sportiv, intelektual, komp-
yuter). (Bu soruşa 26 kişidân: 6 kişi
verdilêr cuvap, ani severlêr sport oyun-
narı, 5 – intelektual, 15 – kompyuter).

3. Nicâ sän düşünersin, ilerleder
mi oyun kişinin ruhunu? (3– sayêrlar,
ani ilerletmeer, 10 kişi verdilêr cu-
vap “bakarak, ne türlü oyun”, 13 kişi
sayêrlar, ani oynunnar adamı yapêrlar
kaavi, üürederlêr yardıma gelmâa, biri-
birinnân anaşmaa).

Araştırmak işimizdâ biz kullandık
butakım metodları:

1. Sözlêmêk metodu (oyunu hem
kuralları annatmak, halk oyunun teks-
tini ezberlemêk, eski lafların maanası-
nı açıklamak).

2. Gözletmêk metodu (evelki tedar-
ıkları, aletleri, halk giimneri siiretmêk,
prezentatıyaları gözletmêk).

3. Praktika metodu (oyunnarı
geçirmêk). [3, 12]

II. Statya «Игры и развлечения детства и юношества»

1900-1902 yıllarda V.A. Moşkov
geler Bender bölgesinâ. Toplêer mate-
rial da yazdırêr gagauzların adetlerini,
inanı, avaları, rubaları hem oynunnarı
için kendi kiyadında «Гагаузы Бен-
дерского уезда», angısında notalêer
onnarı hem yapêr onnara detallı
klasifikaşıya. V.A. Moşkovun oyun
klasifikaşıyası [1, 10]:

1. Kız oynunnarı.

2. Olannarın oynunnarı.

3. Gimnastika oynunnarı.

Açıklêeriz sizâ evelki oynunnarın
birkaçını:

Çivliga:

Bu oyunu oynamaa deyni läâzım
hazırlamaa sopacık, angılarını dizerlar
bir-birin üstünâ türlü-türlü (pıncık,
köprü h.b). Çekirgelêr birkaç adım
geeri, da hızlandırıp sopayı savaşêrlar
kezlemâa tepecikleri. Kim keezleer – o
tarêer. Oynêrlar 4-5 uşak.

Rop-rop:

Rop-rop oynêrlar ilkyazın,
Paskellâ horusunda. Oyunu oynêrlar
6 kişi tutulu kol-kola. İkişi ortada,
onnar – ortancılar, ikisi öbür uçta –
onnar kenarcılar. Kenarcılar, brakılıp
kollarından, savaşêrlar tutunmaa öbür
kenarcılarlan. Ortancılar brakmêrlar

onnar tutunsun. Er ortancılar
tutarsalar kenarcıları, gelân sıra
tutulmuşlar olêr ortancı, ama
öbürler, kim tuttu, gecerlêr ke-
nara.

Yımırta:

Bu oyunu oynêrlar 3-4 uşak,
angılar koyerlar yımirtaları
erâ, aralık biri birindân. Sora
çekinerlêr biraz, birkaç adım
geeri, da tukurlêrlar topçaa-
zı, angısı küçük hem örülü her türlü
ipliklân. Kim keezleer yımirtayı, o da
onu alêr. Kimdâ taa çok yımırta, o da
tarêer bu oyunda.

Gazeta «Ana sözü» yazêr: “Evelki
uşak oynunnarı diriler. Kırım ayın (de-
kabri) 3-dâ Tomayın, Çadırın “Mihail
Guboglu” adına hem Avdarmanın “Di-
mitriy Çilingir” lişeyleindâ gösterildi
eski gagauz oynunnarı, angılarını evelki
zamannarda oynarmışlar küçük kızlar
hem çocuklar hem da delikannılar.

Bu oynunnarın arasında uşaklar aklı-
larına getirdilêr hem oynadılar oynun-
narı: “Aşık”, “Basmacık”, “Boba topu”,
“Boldur”, “Borç”, “Boyacı”, “Büülü
iplicäk”, “Çelik”, “Dadacık”, “Da-
ullan, zurnaylan”, “Fırıncı”, “Kop-
ça”, “Saklambaç” yada “Yumancak”,
“Uzun eşek”, “Üzücük” hem başka.

Oynunnara katılannar hepsi geldilêr
bir fikirâ, ani bu oynunnar diil läâzım
unudulsun, neçin deyni şindiki za-
manda uşakların vakıdını alêr hem
iyer eni teknolojıyalar: telefonnar,
kompyuterlêr, planşetlar da bu iş on-
narın saalına büük zarar verer.” [2,23-
24_2015, c 8]

Çıkış

**Gagauz halk oynunnarı meraklı
hem çemrek**, onnarda temellener hal-
kımızın ruhu hem onun istorıyası. Pek
yazık, ani kompyuter asirindâ insannar
unudêr halk oynunnarı, angıların yar-
dımınnan uşaklar olêr çemrek, kaavi,
saalıklı hem başarılı. May hepsi halk
oyunnarı süretli. Herbir oynayan uşak
kendı rolunu oynêer, butakım oyunda
aktif olêer.

**Alarak esaba araştırmâ işimizin
içindeliini, olur yapmaa te bu çıkış-
ları:**

1. Halk oynunnarın çoyu baalı kalen-
dar adetlerâ. Onnar tekrarlêrlar büük-
lerin yaşamasını: boodayı ekmêk hem
biçmêk, avlanmak.

2. Halk oynunnarı üürederlêr uşaa
halk kulturasına, terbiyelerlêr sevgiyi
ana tarafına hem naturaya.

3. Halk oynunnarı yardım eder
terbiyetmâa aktif armoniyalı kişiyi,
angısı zengin kendi ruhunnan, moral
temizliinnân hem gözâl güüdesinnân.

4. Onnar genişleder istoriya-kultura
göz bakışını.

5. Fikiri aktif çalıştırêr.

6. Läâzım taa aktif üürenmâa halk
oyunnarını.

7. Diriltmâa halk oyun
traditıyalarını.

Bibliografya:

1. Мошков В.А. «Гагаузы Бен-
дерского уезда» (Этнографические
очерки и материалы). Кишинев-
2004

2. Газета «Ana sözü». № 23-24
(642-643) 17 Kırım ay (dekabri) 2015
y., file: [http://anasozu.com/wp-content/
uploads/2014/11/23_24_2015.pdf](http://anasozu.com/wp-content/uploads/2014/11/23_24_2015.pdf)

3. Литвинова М.Ф. Русские на-
родные подвижные игры для до-
школьного и младшего школьного
возраста: Практическое пособие. -
М., Айрис-пресс, 2003.- 368с.

4. Лебедева Е. И., НАРОД-
НЫЕ ИГРЫ. ИХ РОЛЬ В РАЗ-
ВИТИИ ДОШКОЛЬНИКА, [http://
www.sociosfera.com/publication/
conference/2013/179/narodnye_igry_
ih_rol_v_razvitiu_doshkolnika/](http://www.sociosfera.com/publication/conference/2013/179/narodnye_igry_ih_rol_v_razvitiu_doshkolnika/)

Hazırladılar:

**II “B” klasın üürenicileri Antoni-
na TAKA (sol patret) hem Olga KRİS-
TEVA (saa patret).**

Bilim öndercisi:

**Olesâ Födorovna KONSTANTİ-
NOVA, I did. Kategoriyada gagauz
dili hem literatūra üüredicisi.**

Çadır teoretik lişeyi M.P.Guboglu
adına Üürenicilerin
bilim-praktika konferenşiyası,
2016-cı yılın fevral ayın 22-si.

Komrat 227-ci yılını kutladı

Harman ayın 20-21 günnerindâ
Komrat kasabası kurulma gününün
227-ci yılını kutladı.

Kutlamada büük bir cümne, kutura
hem sport programası yapıldı, angısın-
da pay aldılar öndercilêr hem politi-
kacılar, TİKA kordinatoru, Komradın
kardaş kasabalarından delegatıyaları.

Kutlamada Komrada pek çok baa-
şış verildi, başlayıp mini-fabrikalardan
da başarıp çeşitli tehnikaylan.

Vengriya Kişinev Büükelçiliindâ «Гагаузская палитра цветов» sergisi

Vengriya Kişinev Büükelçiliindâ
Harman ayın (avgust) ayın 30-dan
«Гагаузская палитра цветов»
resim sergisi var.

Serginin açılışında pay aldılar po-
litika, kultura hem cümne insannarı.
Onun ofițial açılışını yaptı Vengriya
Kişinev Büükelçisi Matyas SZILAGYI.

Sergi verer kolaylını kişinevlular
hem Vengriya Kişinev Büükelçiliin
musaafirleri tanışınnar Gagauziyadan
resimcilerinin Grigoriy DEÇEVİN, Fö-
dor DULOGLUNUN, Petr FAZLİNİN
hem Lüdmila OLEFRİENKONUN 37
resiminnân.

**Not. Vengriya Kişinev Büükelçi-
lii hem Büükelçi Matyas SZILAGYI
artık adetâ aldılar elçilik binasında
resim sergilerini yaparak, insannarı
Moldovada hem aşırıdan resimcele-
rin yaratmaklarinnan tanıştırmaa.**

“Oglan masal okuyêr” kiyadı çıktı

Gagauziyanın “Aydınnık” cümne kuruluşun başı Viktor KOPUŞÇU açıkladı hem gösterdi, ani dünneyä geldi “Oglan masal okuyêr” kiyatların birincisi.

Kiyat yapılı kompyutor grafikasında çift resimnârlân: sol sayfada – masaldan renkli bir resim, saa sayfada sa – o resimin sade çizisi, angısını uşaklar lääzım boyasınnar sol resimin bıyalarına görä.

“Aydınnık” cümne kuruluşun başı Viktor KOPUŞÇU söledi, ani kiyadın sponsorları var, ama Canabisi o sponsorların adlarını açıklamadı.

Kiyadı hazırladı Viktor KOPUŞÇU, kompyutor resimleri – Olga STAMO-VA.

Viktor KOPUŞÇUNun taa ilerki açıklamalarından üürendik, ani bu türlü kiyatlar başka seriyalarda da (şkola, gagauz oynunarı, gagauz imekleri h.t.b.) dünneyä geleceklâr. O kiyatlar A-4 formatında basılacaklar hem satılâa çıkarılacaklar. Esaba alarak, ani kiyatlar renkli hem kaliteli kiyatta tiparlanacak, beklener, ani onların satış paası da paalica olacak.

Regional Galereyasında sergi

Moldova Respublikasının 25-ci yıldönümünä hem Gagauz Respublikasının 26-cı yıldönümünä Gagauziyanın regional Galereyasında açıldı Galereyanın fondlarından gagauz resimcilerinin sergisi.

Bu kerä siiredicilerä teklif edileri 45 yaratmak. Onnarın arasında en şannı eri kaplêrlar gagauz resimcilik geniyinin Dimitriy SAVASTİNın resimleri. Var burada başka Gagauziya resimcilerinin yaratmaları da: Mihail ARABACİNın,

Pötr FAZLİNın, Sergey SAVASTİNın, Födör DULOGLUNun h.b.

Serginin açılışında pay aldılar resimcilâr, Gagauziya kultura hem turizma Upravleniyasının zaametçileri, üürencilâr hem kultura insannarı.

Fotolar - gagauzmedia.md

Gagauzi Milli Teatrusunda eni premyera – “Öldür beni, ayolum!”

Harman ayın (avgust) 28-dä “Dionis TANASOGLU” adına Gagauzi Milli Teatrusunun eni premyerası var – komediya “Öldür beni, ayolum!” (Türkçe: “Hadi Öldürsene Canikom”). Bu pyesanın avtoru anılmış türk dramaturgu Aziz NESİN.

Nicä açıkladı “Ana Sözü” gazetasının redaktiyasına Gagauzi Milli Teatrunun direktörü Mihail KONSTANTİNOV, pyesayı ştenada koymaa deyni teatru buyur etmiş Azerbaycandan rejisöra Necat NAZİROVA.

TÜRKSOY Gençlik Oda Orkestrası Evropada büük ses getirdi

Bu yıl orkestra Azerbaycan, Kazahstan, Kirgizistan, Türkiye hem Türkmenistan genç muzikantlarından kuruldu. Orkestraya şeflik yaptılar uygur kökenli anılmış kazah maestro Anvar AKBAROV hem Azerbaycandan genç muzikant Mustafa MEHMANDAROV.

TÜRKSOY Gençlik Oda Orkestrası ilktän 2016 yılın Orak ayın 12-24 günnerindä Türkiyenin Bolu kasabasında repetiçiyalarını yaptı. Sora da, başla-yıp Orak ayın (iyül) 25-dän, Evropanın 3 devletindä “Avrasyanın Sesleri” (“Ev-roaziyanın sesleri”) adlı 7 konçert gösterdi. Konçertlâr Türk Respublikalarının baamsızlıklarından 25-ci yıldönümünä baaslandı. Onnar geçtilâr Angliyanın Oxford hem London kasabalarında, Şotlandiyanın Glasgow hem Edinburg kasabalarında, İtaliyanın Forli hem Pesaro kasabalarında.

Oxford kasabasında konçert Orak ayın (iyül) 25-dä Oxford Universitetin istoriyalı Sheldonian Teatrusunda oldu.

Londondaki konçert sa Orak ayın (iyül) 26-da kasabanın en kalabalık noktalarından birisi olan Piccadily Meydanında bulunan St. James’s Katedralında oldu. O konçertin açılış konuşmasını yaptı Kazahstan Respublikasının Angliyada Büükelçisi Erzhan KAZYKHANOV.

Şotlandiyada konçertlâr verildi Orak ayın (iyül) 28-29 günnerindä, Glasgow kasabasında olan “Halklararası Muzika Üürediciliği Birlii” (ISME) dünnââ Konferençiyasının çerçevesindä. Eridir urgulamaa, ani o konferençiyaya bütün dünnedän 1500 muzikolog katıldı. Da

Genel sekretar olarak TÜRKSOY başına Düsen KASEİNOV seçildiktän sora, 2010-cu yılda karar alındı TÜRKSOY Gençlik Oda Orkestrasını kurmaa, da o orkestrada türk dünnâsının talanlı genç muzikantlarına kolaylık vermää kendilerini dünneyä tanıtmâa.

hepsi katılannarın kolaylı oldu tanışmaa TÜRKSOY Gençlik Oda Orkestrasının becerikliinnän. (Açıklandı, ani İSME gelân konferençiyası Azerbaycanın Baku kasabasında olacak).

Edinburgta konçert Orak ayın (iyül) 30-da “Edinburg Muzika Salonu” çerçevesindä oldu. Burada Greyfiars Kirk Katedralında konçertin açılış konuşmasını Türkiye Respublikasının Edinburgh Konsolosu Semih Lütfü TURGUT yaptı, urgulayıp, ani “TÜRKSOY, Türk dünnâsının UNESCOsu olarak, türk kulturasını Türk dünnâsının dışına taşıyêr”.

Forli kasabasında TÜRKSOY

Gençlik Oda Orkestrası Emilia Romagna Festivalinä pay aldı hem Harman ayın (avgust) 1-dä konçert gösterdi. Sora da anılmış kompozitorun Gioachino Antonio ROSSİNİN duu-

ma Pesaro kasabasında Harman ayın (avgust) 3-dä konçert verdi. Konçertlâr İtaliya TV kanallarında gösterildi.

TÜRKSOY Gençlik Oda Orkestrası 2010-cu yılda kuruldu. Bu iş yapıldı türkçä lafedän halkların müzika potançialını göstermää deyni, onu klasika muzikasınnan annatmaa, türk kulturasının hem türk klasik muzikasının yaratmalarını taa yakından tanınması hem populärizatiyası için.

ma Pesaro kasabasında Harman ayın (avgust) 3-dä konçert verdi. Konçertlâr İtaliya TV kanallarında gösterildi.

TÜRKSOY Gençlik Oda Orkestrası 2010-cu yılda kuruldu. Bu iş yapıldı türkçä lafedän halkların müzika potançialını göstermää deyni, onu klasika muzikasınnan annatmaa, türk kulturasının hem türk klasik muzikasının yaratmalarını taa yakından tanınması hem populärizatiyası için.

Bu orkestra kurulêr TÜRKSOY aza devletlerindä bulunan konservatoriya üürencilerindän. Kultura ministerliklerin uurunnan orkestraya her yıl genç hem talanlı muzikantlar ayırılêr. Onnar, bir araya gelip, orkestranın repertuarını kurêrlar da dünneyin çeşitli köşelerindä konçertlâr vererlâr.

Büünkü günädän TÜRKSOY Gençlik Oda Orkestrası, herkerä eni muzikantlarlan, artık 9 kerä toplandı hem dünneyin önemni incâzanaat merkezlerindä 40 solo konçerti verdi. 2011-ci yılda ilk, 2013-cü yılda da ikinci CD albomunu çıkardı.

Not. TÜRKSOY (Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı) 1993-cü yılın Orak ayın (iyül) 12-dä Almatı kasabasında Azerbaycan, Kazahstan, Kirgizistan, Türkmenistan, Türkiye hem Uzbekistan kultura ministrularının tarafından imzalanannarın görü kuruldu. Sora TÜRKSOYa Gagauziya (Gagauz Yeri) kabledildi. Taa sora da, gözlemci statusunnan, TÜRKSOYa kabledildilêr KKTC (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti), Rusya Federatiyasından avtonom respublikaları Altay, Başkiriya, Hakasiya, Saha-Yakutiya hem Tatarstan Respublikası.

TÜRKSOY türk dilini lafedän halklar hem memleketlâr arasinda dostluk ilişkileri kurarak, ortak türk kulturasını, dilini, istoriyasını, incâzanaatını, geçmişi hem geleceüü aarştırarak hem zenginlêderäk, korumak için hem gelecek kuşak gençlerä taşımak için hem da aktarmak çalışmaklar için kuruldu.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta

Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 961.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:

RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com